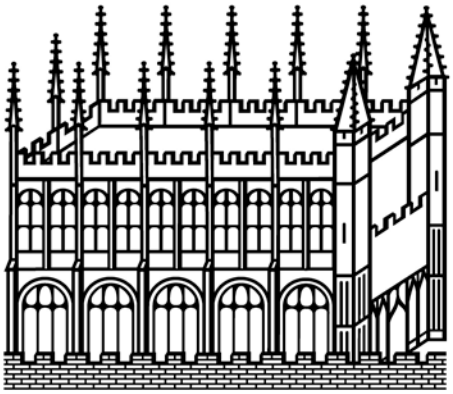

Bodleian Libraries

UNIVERSITY OF OXFORD

This book is part of the collection held by the Bodleian Libraries and scanned by Google, Inc. for the Google Books Library Project.

For more information see:

http://www.bodleian.ox.ac.uk/dbooks

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 2.0 UK: England & Wales (CC BY-NC-SA 2.0) licence.

PG705.C64.J2

302823532S

PG705.C64.J2

302823532S

QUATTUOR EVANGELIORUM

VERSIONIS PALAEOSLOVENICAE

CODEX MARIANUS

GLAGOLITICUS.

CHARACTERIBUS CYRILLICIS TRANSCRIPTUM

EDIDIT

V. Jagić.

BEROLINI

APUD WEIDMANNOS.

MDCCCLXXXIII.

ПАМЯТНИКЪ ГЛАГОЛИЧЕСКОЙ ПИСЬМЕННОСТИ.

Мариинское четвероевангеліе

съ

примѣчаніями и приложеніями.

ТРУДЪ

И. В. ЯГИЧА.

ИЗДАНІЕ ОТДѢЛЕНІЯ РУССКАГО ЯЗЫКА И СЛОВЕСНОСТИ ИМПЕРАТОРСКОЙ АКАДЕМІИ НАУКЪ.

САНКТПЕТЕРБУРГЪ.

ТИПОГРАФІЯ ИМПЕРАТОРСКОЙ АКАДЕМІИ НАУКЪ.

(Вас. Остр., 9 лин., № 12.)

1883.

Напечатано по распоряженію Императорской Академіи Наукъ.
С.-Петербургъ. Сентябрь 1883 года.

Непремѣнный Секретарь, Академикъ *К. Веселовскій.*

ОГЛАВЛЕНІЕ.

	Стр.
Введеніе	VII—XX
I. Текстъ четвероевангелія:	
Отъ Матѳея гл. I—V. 23 (изъ Дечанской рукописи)	1— 11
Отъ Матѳея гл. V. 23—XXVIII	12—113
Перечень главъ евангелія отъ Марка	114—115
Отъ Марка гл. I—XVI	115—185
Перечень главъ евангелія отъ Луки	186—188
Отъ Луки гл. I—XXIV	189—312
Перечень главъ евангелія отъ Іоанна	313
Отъ Іоанна гл. I. 1—23 (изъ Зографскаго текста)	314—316
Отъ Іоанна гл. I. 23 — XVIII. 13	316—388
Отъ Іоанна гл. XVIII. 13—29 (изъ Зографскаго текста)	388—390
Отъ Іоанна гл. XVIII. 29 — XXI. 17	390—402
Отъ Іоанна гл. XXI. 17—25 (изъ Зографскаго текста)	402—403
Опечатки и исправленія	404
II. Приложенія:	
Отмѣтки при текстѣ	407—415
О палеографическихъ особенностяхъ памятника	415—422
О грамматическихъ особенностяхъ памятника	423—476
Словоуказатель	477—607

Знаменитое путешествіе Виктора Григоровича на Аѳонъ и въ славянскія земли Балканскаго полуострова, въ 1844—1845 годахъ, дало ему возможность между прочимъ пріобрѣсти одинъ изъ самыхъ важныхъ памятниковъ старинной глаголической письменности, такъ называемое Маріинское четвероевангеліе, то самое, которое вотъ наконецъ, чуть-ли не сорокъ лѣтъ послѣ того, какъ оно вывезено изъ Аѳона, выходитъ въ свѣтъ въ полномъ своемъ составѣ. По собственному признанію В. Григоровича, первыя свѣдѣнія о существованіи глаголическихъ рукописей въ аѳонскихъ монастыряхъ были ему переданы бывшимъ австрійскимъ консуломъ въ Константинополѣ, хорватомъ по происхожденію, Антономъ Михановичемъ. Григоровичъ познакомился съ нимъ въ Солунѣ, видѣлъ у него довольно замѣчательное собраніе славянскихъ рукописей (большая часть ихъ теперь находится въ библіотекѣ югославянской академіи наукъ въ Загребѣ) и въ особенности „образчикъ“ одной глаголической рукописи (сл. Очеркъ путеш. по Турціи, казанскаго изданія 1846-го года стр. 5), по всей вѣроятности тотъ самый отрывокъ, который А. Михановичъ потомъ подарилъ профессору Миклошичу. Русскій путешественникъ восполь-

зовался указаніями старшаго брата-славянина, видѣлъ дѣйствительно Зографское евангеліе, о которомъ А. Михановичъ ему говорилъ, и первый составилъ краткое описаніе его (Очеркъ, стр. 67—70), но о еще болѣе для него важной находкѣ, о пріобрѣтеніи издаваемаго здѣсь памятника, въ отчетѣ о своемъ путешествіи онъ сдѣлалъ только вскользь намекъ: „Кромѣ Зографскаго м. она (т. е. глаголическая письменность) случалась и въ другихъ монастыряхъ, свидѣтельствомъ сего послѣдняго служитъ неполная рукопись евангелія, писаннаго глаголическими буквами, о которой разскажу впослѣдствіи“ Очеркъ, стр. 96. Обѣщаніе разсказать объ этой рукописи впослѣдствіи исполнено не ранѣе, какъ спустя лѣтъ пять или шесть; судя однакожъ по словамъ И. И. Срезневскаго, Григоровичъ и прежде показывалъ какъ другія, такъ вѣроятно и эту рукопись нѣкоторымъ заграничнымъ и русскимъ товарищамъ по спеціальности. Въ статьѣ „На память о Бодянскомъ, Григоровичѣ и Прейсѣ“ (сл. Сборникъ Отдѣл. русскаго языка и словесн. томъ XVIII, прилож. № 6) И. И. Срезневскій разсказываетъ, что онъ весною 1847 года часто видѣлся съ Григоровичемъ въ С.-Петербургѣ, послѣ возвращенія его изъ-за границы, что Григоровичъ тогда уже не былъ такъ застѣнчивъ, какъ прежде, и сталъ болѣе сообщителенъ, что онъ собранныя имъ сокровища не скрывалъ, даже позволялъ ими пользоваться. Срезневскій сознается, что по рукописямъ Григоровича — стало быть преимущественно по нашему памятнику — и онъ именно тогда почти-что началъ заниматься глаголическою письменностью, при чемъ пользовался указаніями и объясненіями Григоровича, который — привожу слова Срезневскаго — съ радостною готовностью, можно сказать съ увлеченіемъ, отвѣчалъ на всѣ вопросы и самъ вызывалъ вопросы на отвѣты, по которымъ былъ богатъ свѣдѣніями. Онъ былъ пре-

данъ глаголицѣ какъ религіозной святынѣ, готовъ былъ всякаго вводить въ ея таинства.

Эта до увлеченія доходившая преданность покойнаго Григоровича не только къ глаголицѣ, но и ко всѣмъ прочимъ предметамъ славянской старины, которую и я еще могъ въ немъ наблюдать въ Одессѣ, въ послѣдній періодъ его жизни, должно быть съ особенною силою высказывалась въ его молодые годы. Она пріятно поражала и Шафарика, какъ видно изъ одного письма къ Погодину 1846 года (въ изданіи Н. Попова подъ № 83), въ которомъ Шафарикъ съ большою похвалою отзывается о литературныхъ открытіяхъ Григоровича и возлагаетъ большія надежды на его дальнѣйшія разысканія по вопросамъ о старославянской, въ особенности глаголической письменности. Ожиданія къ сожалѣнію не оправдались, но быстро возраставшій интересъ къ памятникамъ этой письменности вызывалъ и Григоровича неоднократно на сообщенія о своемъ главномъ пріобрѣтеніи, о нашемъ памятникѣ, — сообщенія, правда, очень отрывочныя. Такъ уже въ 1850 году Миклошичъ напечаталъ въ первомъ томѣ „Slavische bibliothek“ на стр. 262—263 полученный отъ Григоровича текстъ одного (CLXIX-го) листа нашего памятника, Іоанна гл. XIX 9—28, съ замѣткою, для насъ теперь не совсѣмъ понятною, что-де по слухамъ кодексъ, за исключеніемъ этого одного листа, пропалъ! Черезъ годъ самъ Григоровичъ заявилъ публично, что кодексъ находится у него. Въ „Предварительныхъ свѣдѣніяхъ, касающихся литературы церковнословянской“ — они напечатаны въ его „Статьяхъ касающихся древнесловянскаго языка“ въ Казани 1852 — онъ говоритъ на стр. 62—63 о томъ, какъ до недавняго времени были извѣстны только два глаголическіе памятника, одинъ въ Ватиканѣ, другой въ Тридентѣ, у графа Клоца, какъ ему удалось на Святой Горѣ видѣть еще и третій (Зограф-

ское евангеліе), въ Очеркѣ путешествія вкратцѣ описанный; потомъ же прибавляетъ: „Тамъ же я пріобрѣлъ еще кодексъ, полнѣе всѣхъ извѣстныхъ, заключающій въ себѣ признаки сходства съ Ватиканскимъ. Кодексъ примѣчателенъ еще тѣмъ, что исправленъ и помѣченъ кѣмъ-то кирилловскими письменами. Къ сожалѣнію нельзя догадаться, когда сдѣланы помѣтки; можно только съ достовѣрностью утверждать, что гораздо позже. Поправки и помѣтки доказываютъ, что славянинъ поправлявшій былъ сербинъ". — Вотъ и все. Первое сообщеніе счастливаго владѣльца рукописи, какъ видно, вышло черезчуръ лаконическимъ. Оно даже составлено не совсѣмъ удачно. Особаго сходства между этимъ памятникомъ и Ватиканскимъ не могло быть уже потому, что Ватиканское евангеліе — апракосъ, а Маріинское — тетра; гораздо правильнѣе было бы сослаться на Зографское евангеліе, которое именно Григоровичъ могъ тогда знать лучше всѣхъ. Находить примѣчательность памятника въ кирилловскихъ исправленіяхъ тоже было не зачѣмъ, такъ какъ и въ Зографскомъ и въ Ватиканскомъ евангеліяхъ повторяется то же самое. Но у Григоровича все это насъ не удивляетъ; онъ всегда любилъ скрытничать, выражаться полутаинственно, намеками, онъ охотно произносилъ торжественныя рѣчи, но за то иногда цѣлые годы безмолвствовалъ. Этимъ онъ навлекъ на себя маленькое, мимолетное, неудовольствіе Шафарика, въ письмахъ котораго къ Погодину изъ того времени проглядываетъ не то досада, не то разочарованіе насчетъ Григоровича (сл. въ изданіи Н. Попова № 102, 106, 207), и И. И. Срезневскій не выдержалъ, чтобы не сожалѣть въ академическихъ Извѣстіяхъ о томъ (I. 103), что „глаголическое евангеліе, хранящееся у В. И. Григоровича, до сихъ поръ остается совершенно неизвѣстнымъ". Дѣйствительно, изъ небольшой замѣтки, помѣщенной Григоровичемъ въ томъ же году и въ тѣхъ же Извѣстіяхъ

(I. 86—99), можно было узнать только одно то́, что памятникъ, который „нынѣ у Григоровича въ Казани“, прежде находился въ Аѳонскомъ скиту Пресвятыя Богородицы *).

Наконецъ въ 1853 году появилось въ II томѣ академическихъ Извѣстій первое описаніе нашего памятника и маленькая характеристика языка его; то и другое написано самимъ Григоровичемъ и прислано Срезневскому, редактору акад. Извѣстій, для напечатанія. Срезневскій съ своей стороны прибавилъ нѣсколько словъ, которыми обращалъ вниманіе на важность памятника и по немногочисленности остатковъ глаголической письменности вообще, и въ особенности потому, что въ немъ „сохранился древній переводъ не однихъ избранныхъ чтеній евангельскихъ, а всего текста вполнѣ, за исключеніемъ очень немногихъ утраченныхъ листовъ“.

Къ тому же времени (осенью 1852 года) Григоровичъ доставилъ и Шафарику выписку изъ своей рукописи, для приготовленнаго имъ извѣстнаго изслѣдованія о глаголизмѣ: Památky hlaholského písemnictví; о полученіи выписки свидѣтельствуетъ Шафарикъ въ письмѣ къ Погодину № 108.

Услуги, оказанныя Григоровичемъ обоимъ ученымъ, хотя и не были особенно значительны, но исполнены точно: опечатокъ, вкравшихся въ выписки, напечатанныя въ Извѣстіяхъ кирилловскимъ, въ Паматкахъ глаголическимъ письмомъ, оказывается очень немного, всѣ онѣ не важны, и конечно произошли не по его винѣ. Въ Извѣстіяхъ напечатано: изъ Луки глава XV, изъ

---

*) Оттуда и названіе — Маріинское евангеліе; оно идетъ въ параллель съ общепринятымъ названіемъ другого памятника — Зографскимъ. Григоровичъ въ Очеркѣ своего путешествія упоминаетъ о томъ, что онъ «для пополненія свѣдѣній о Св. Горѣ» посѣтилъ также скиты Благовѣщенія и — Богородицы. Въ скиту Богородицы онъ видѣлъ 12 рукописей «весьма тщательно написанныхъ» аскетическаго содержанія, но о самой важной находкѣ, т. е. о нашемъ памятникѣ, не говорится ничего.

Іоанна гл. XI, ст. 1—45; въ Паматкахъ то же самое изъ Іоанна, кромѣ того перепечатанъ изъ Извѣстій I. 103 небольшой отрывокъ Марка IV. 3—9 и изъ Slavische bibliothek отрывокъ Іоанна XIX. 10—28. Григоровичъ, должно быть, послалъ однѣ и тѣ же выписки и въ С.-Петербургъ и въ Прагу.

На этомъ дѣло пока остановилось: не сбылась надежда И. И. Срезневскаго (Извѣстія, II. 241), что памятникъ будетъ изданъ весь „съ тѣми учеными замѣчаніями, которыхъ всѣ вправѣ ожидать отъ В. И. Григоровича".

Но вопросъ о глаголицѣ и ея памятникахъ, поставленный на очередь серьезными изслѣдованіями Копитара, Шафарика, Миклошича и др., на которыя ученые Россіи по большей части отзывались или отрицательно, какъ Бодянскій, или скептически, какъ Срезневскій, — этотъ спорный вопросъ внушилъ, нѣсколько лѣтъ спустя, покойному Срезневскому полезную мысль, составить по возможности полное литературное обозрѣніе всѣхъ памятниковъ этой письменности, которые до тѣхъ поръ стали извѣстны, съ приложеніемъ выписокъ и снимковъ. Обозрѣніе появилось по частямъ въ Извѣстіяхъ Археологическаго Общества, начиная со втораго тома, потомъ же вышло отдѣльной книжкой, подъ заглавіемъ: Древніе глаголическіе памятники, Спб. 1866. И нашему памятнику отведено здѣсь подобающее мѣсто; но выписки, напечатанныя на стр. 91—115 (изъ IV тома Извѣстій Археолог. Общества стр. 116), по большей части не представляли ничего новаго, онѣ были уже извѣстны (вновь прибавлено только изъ Матѳея гл. XX. ст. 1—34); о палеографическихъ и грамматическихъ особенностяхъ памятника тоже сказано очень немного, конечно главнымъ образомъ потому, что по такимъ незначительнымъ отрывкамъ трудно было изучить его. Такъ напр. Срезневскій не имѣлъ возможности догадаться, что „листки г. Михановича", на-

печатанные и разобранные имъ отдѣльно, на стр. 157—162 (изъ Археол. Извѣстій IV. 197—201), ничто иное, какъ часть нашего памятника — два листка первой тетрадки кодекса, оторванные отъ него, трудно сказать кѣмъ и когда, но пріобрѣтенные грекомъ Мина, должно быть въ 1843 году, для А. Михановича. Гораздо важнѣе то, что Срезневскій не узналъ — а по отрывкамъ, бывшимъ у него подъ руками, едва-ли и возможно было узнать — что издаваемый здѣсь памятникъ составляетъ такую же неотъемлемую принадлежность древнѣйшей церковнославянской письменности сербохорватской, какъ напр. Остромирово евангеліе древнѣйшей русской. Со свойственною покойному Срезневскому тонкостью, онъ и здѣсь напомнилъ Григоровичу, чего собственно ожидаетъ отъ него славянская наука, т. е. выразилъ желаніе чтобы „ученый владѣлецъ вскорѣ издалъ издавна имъ приго„товляемое критическое изданіе памятника“.

Прошло опять нѣсколько лѣтъ. В. И. Григоровичъ давно уже состоялъ представителемъ славянской филологіи въ Новороссійскомъ университетѣ въ Одессѣ, когда въ 1872 году пришлось мнѣ близко сойтись съ нимъ, какъ съ товарищемъ по факультету. Я увидѣлъ передъ собою человѣка, поражавшаго, правда, нѣкоторыми странностями въ образѣ жизни, очень склоннаго къ подозрительности, по большей части ни на чемъ не основанной, но столь задушевно и безкорыстно преданнаго наукѣ, что я поставилъ себѣ за правило избѣгать всего, что могло бы помѣшать нашимъ дружескимъ сношеніямъ. Поэтому, заѣзжая нерѣдко къ нему, въ его очень скромную квартирку, любуясь его начитанностью и оригинальностью взглядовъ, я изъ деликатности не затрогивалъ вопроса о его рукописяхъ, а предоставлялъ всегда ему самому показывать мнѣ изъ своего собранія то, что онъ заблагоразсудитъ. Такъ мнѣ и не пришлось увидѣть у него по-

длинникъ нашего памятника. Только осенью 1874 года, когда уже было рѣшено, что я переѣзжаю изъ Одессы въ Берлинъ, онъ мнѣ подарилъ на память три фотографическихъ снимка, которыми я и воспользовался при моемъ изданіи Зографскаго евангелія (сл. Зографское евангеліе, Prolegomena стр. XXXVIII—XLV). Тогда онъ мнѣ сообщилъ и о бывшемъ его намѣреніи издать по крайней мѣрѣ часть своего любимаго сокровища фотографическимъ способомъ; дѣло остановилось, сколько помнится, по недостатку средствъ. Нѣсколько подробностей объ этомъ собрано А. Е. Викторовымъ, въ его описаніи „Собранія рукописей Григоровича“ (Москва 1879), которыя считаю не лишнимъ здѣсь привести. Къ № 7 Собранія, заключающему въ себѣ фотографическіе и фотолитографическіе снимки съ подлиннаго глаголическаго четвероевангелія, А. Е. Викторовъ прибавляетъ: „Какъ извѣстно, покойный Григоровичъ издавна имѣлъ намѣреніе принадлежавшій ему драгоцѣнный глаголическій памятникъ издать въ свѣтъ въ полномъ составѣ. Но затѣмъ, очевидно затруднившись средствами на этотъ предметъ, рѣшилъ обнародовать только одну часть памятника, именно евангеліе отъ Луки, и въ 1871 г. поручилъ это дѣло, подъ наблюденіемъ покойнаго А. В. Горскаго, фотографическому заведенію Троицко-Сергіевой лавры, гдѣ, судя по сохранившимся въ бумагахъ Григоровича оттискамъ, и было снято, изъ упомянутой части памятника, всего 22 страницы (въ уменьш. видѣ), изъ коихъ иныя въ 10-ти, 20-ти и болѣе экземплярахъ. Но почему-то это предпріятіе разстроилось, и въ 1875 году Григоровичъ поручилъ ту же работу картографическому заведенію военно-топографическаго отдѣла Главнаго Штаба, сдѣлавши заказъ снять въ натуральную величину и напечатать назначенную часть памятника (т. е. евангеліе отъ Луки) въ 300 экземплярахъ. Нѣсколько листовъ этого послѣдняго изданія было оттис-

нуто еще при жизни Григоровича, остальное окончено послѣ его смерти".

Григоровичъ скончался † 19 дек. 1876 г.; драгоцѣнное собраніе его рукописей, въ числѣ ихъ и нашъ памятникъ, поступило въ Московскій Публичный и Румянцовскій Музей, а насчетъ заказаннаго фотолитографическаго изданія евангелія отъ Луки наслѣдники Виктора Ивановича обратились къ Обществу Любителей Древней Письменности съ предложеніемъ принять его въ свою собственность, съ обязательствомъ покрыть расходы по изданію. Общество Любителей Др. Письм., оказавшее въ короткое время своего существованія много неоцѣненныхъ услугъ славянской филологіи, изъявило и на это свое согласіе, и въ свою очередь обратилось къ И. И. Срезневскому съ просьбою, для большаго удобства читателей, не привыкшихъ къ глаголическому письму, прибавить къ фотолитографированному тексту глаголическому въ видѣ введенія или приложенія — кирилловскую транскрипцію. И. И. Срезневскій тѣмъ охотнѣе обѣщался это сдѣлать, что онъ самъ не разъ заявлялъ желаніе, чтобы памятникъ скорѣе былъ изданъ, но къ несчастью — и ему не было суждено привести дѣло къ концу.

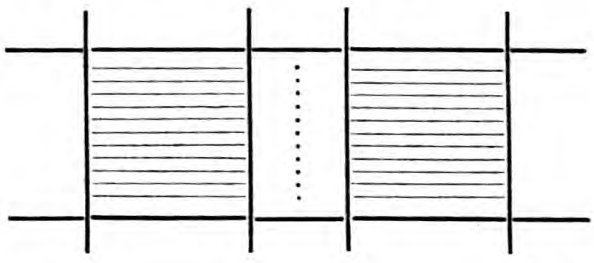
Пріѣхавъ осенью 1880 года въ С.-Петербургъ, я узналъ, что Общество Любителей Др. Письм. въ самомъ благопріятномъ случаѣ намѣрено пустить въ свѣтъ только вышеупомянутую часть этого важнаго памятника, которая дѣйствительно и вышла въ 1881 году какъ № LIX и LXXIX изданій Общества Л. Д. П., подъ заглавіемъ: Евангеліе отъ Луки изъ глаголической рукописи XI вѣка, — безъ кирилловской транскрипціи. Но мнѣ всегда казалось, что интересъ славянской филологіи требуетъ полнаго критическаго изданія всѣхъ древнѣйшихъ памятниковъ; поэтому я, узнавъ въ чемъ дѣло, рѣшился немедленно приступить къ

изданію нашего памятника, подъ покровительствомъ Отдѣленія русскаго языка и словесности, по образцу только что изданнаго мною же Зографскаго евангелія. Московскій Публичный и Румянцовскій Музей, идущій всегда охотно на встрѣчу ученымъ, желающимъ пользоваться его собраніями, не отказалъ Императорской Академіи Наукъ въ ходатайствѣ доставить мнѣ рукопись въ С.-Петербургъ, за что приношу ему мою искреннюю признательность. Такимъ образомъ, лѣтомъ 1881 года была мною сдѣлана самая тщательная транскрипція кирилловская всего памятника по подлиннику; но приступить къ печатанію тотчасъ же оказалось невозможнымъ потому, что обыкновенный славянскій шрифтъ академической типографіи не удовлетворялъ меня, какъ не соотвѣтствующій вкусамъ нашего времени, гражданскими же типами пользоваться при изданіи столь древняго памятника мнѣ какъ-то не хотѣлось. Вслѣдствіе изъявленнаго Отдѣленіемъ желанія типографія Академіи Наукъ по матрицамъ, пріобрѣтеннымъ ею черезъ мое посредство изъ Вѣны, изготовила новые славянскіе типы двоякой величины, которыми это изданіе и напечатано. Я старался воспользоваться невольною задержкою для того, чтобы по мѣрѣ возможности дать изданію удовлетворительный видъ, сообразно съ требованіями самой строгой критики. Хотѣлось этотъ памятникъ, такъ долго ждавшій своей очереди, издать наконецъ такъ, чтобы имъ была почтена память обоихъ русскихъ ученыхъ, имена которыхъ тѣсно связаны съ нашимъ памятникомъ и не разъ упоминались въ этомъ очеркѣ послѣднихъ его судебъ.

Первоначальный объемъ нашей рукописи можно точно опредѣлить: она состояла изъ 23-хъ тетрадей, настоящихъ кватерніоновъ (Quaterniones, τετράδια), т. е. каждая тетрадь заключала въ себѣ четыре по серединѣ перегнутыхъ листа или восемь полулистовъ, — величина такого полулиста видна изъ прилагаемыхъ снимковъ. Отъ первой тетради остались только два листа, они теперь у Миклошича въ Вѣнѣ, я снялъ съ нихъ копію въ бытность мою въ Вѣнѣ, лѣтомъ 1881 года. Съ перваго листа рукописи, въ нынѣшнемъ ея составѣ, начинается уже тетрадь вторая, но ожидаемой помѣты глаголическою буквою ·ⷺ· въ верхнемъ углу первой страницы справа нѣтъ, должно быть потому, что листъ обрѣзанъ и она пропала; точно такъ и по той же причинѣ нѣтъ помѣты ·ⷲ· на листѣ 9, съ котораго начинается 3-я тетрадь; но затѣмъ уже помѣты идутъ правильно своимъ порядкомъ, — помѣта всегда написана крупной (унціальной) глаголической буквой подъ титлою и помѣщается въ верхнемъ углу первой страницы тетради справа. Этотъ способъ обозначенія тетрадей заимствованъ отъ грековъ: въ греческихъ рукописяхъ онъ встрѣчается очень часто (сл. V. Gardthausen, Griechische Palaeographie 61). Такимъ образомъ на л. 17 (по нынѣшнему счету, оставленному и въ моемъ изданіи) начало четвертой тетради отмѣчено буквою ·ⷣ·, на л. 25 начало пятой тетради буквою ·ⷥ·, на л. 33 нач. шестой тетради буквою ·ⷭ·, на л. 41 нач. седьмой тетр. буквою ·ⷯ·, на л. 49 нач. восьмой тетр. б. ·ⷰ·, на л. 57 нач. девятой тетр. б. ·ⷱ·, на л. 65 нач. десятой тетр. б. ·ⷲ·, на л. 73 нач. одиннадцатой тетр. буквами ·ⷳ·, на л. 81 нач. двѣнадцатой тетр. бб. ·ⷺⷳ·, на л. 89 нач. тринадцатой тетр. бб. ·ⷲⷳ·, на л. 97 нач. четырнадцатой тетр. бб. ·ⷣⷳ·, на л. 105 нач. пятнадцатой тетр. бб. ·ⷥⷳ·, на л. 113 нач. шестнадцатой тетр. бб. ⷭⷳ, на л. 121 помѣты ⷯⷳ нѣтъ потому, что первый листъ этой (17-ой) тетради очень пострадалъ, на л. 129

нач. восемнадцатой тетр. бб. ѳ҃к҃; въ этой тетради пропалъ 6-й полулистъ, пробѣлъ восполненъ вшитымъ листомъ позднѣйшаго кирилл. письма, на л. 137 нач. девятнадцатой тетр. бб. ѳ҃к҃, на л. 145 нач. двадцатой тетр. б. ѳ҃, на л. 153 нач. двадцать первой тетр. бб. ѳ҃а҃, на л. 161 нач. двадцать второй тетр. бб. ѳ҃в҃, и въ этой тетради недостаетъ одного, т. е. 7 полулиста, пробѣлъ остался не восполненъ, на л. 169 нач. послѣдней, двадцать третьей тетр. бб. ѳ҃г҃; здѣсь остаются теперь только четыре листа, и полная тетрадь повидимому заключала въ себѣ не 8, а 6 листовъ, т. е. это былъ такъ называемый терніонъ (Ternio, τρισσά). Доказательство на лицо. Нынѣшній 3 и 4 полулистъ этой неполной тетради составляютъ одно цѣлое, а въ текстѣ перерыва нѣтъ, стало быть надо полагать, что это былъ третій, и вмѣстѣ верхній листъ тетради, или точнѣе говоря терніона.

Подбирая пергаменные листы въ тетрадь, прежде чѣмъ бы класть одинъ листъ на другой и перегнуть ихъ по серединѣ для полученія настоящей тетради, писецъ нашего памятника расчертилъ каждый листъ линіями. На каждомъ листѣ, сообразно съ его величиною, прежде всего сдѣланы двѣ четырехугольныя рамки, по одной на каждый полулистъ, оставляя по серединѣ свободный просторъ для перегиба. Обыкновенно соблюдалось правило, что вышина рамокъ на обоихъ полулистахъ была одинакова, поэтому горизонтальныя черты рамокъ идутъ прямо черезъ цѣлый листъ пергамена, въ слѣдующемъ видѣ:

Если вслѣдствіе какихъ-нибудь поврежденій въ пергаменѣ одна половина развернутаго листа кожи вышла меньше или уже другой, тогда и въ другой половинѣ листа рамка проведена въ тѣхъ же размѣрахъ, не смотря на то, что тамъ просторъ позволялъ шире раскинуться. Какъ вообще для составленія тетрадокъ подбирались листы кожи одинаковой величины, такъ и рамки выходили по возможности одинаковой величины. Линіи рамокъ и внутри ихъ линіи строкъ врѣзаны острымъ грифелемъ такъ глубоко, что слѣдъ ихъ замѣтенъ и съ оборотной стороны листа, поэтому и не надо было здѣсь снова чертить. Всѣмъ этимъ палеографическимъ пріемамъ славянскіе писцы выучились отъ грековъ. Въ нашемъ памятникѣ буквы первой строки сидятъ на линіи рамки, а поэтому и всѣ слѣдующія строки на линіяхъ. Какъ извѣстно, для греческихъ рукописей этотъ способъ писанія считается старше того, когда буквы какъ будто бы висятъ на линіяхъ, опускаясь внизъ; для славянскихъ рукописей, гдѣ эти пріемы еще не достаточно изслѣдованы, я не рѣшаюсь придавать этому обстоятельству такое важное значеніе, чтобы уже на основаніи его одного, если нѣтъ другихъ болѣе вѣскихъ доказательствъ, относить подобнаго рода памятники къ X-му столѣтію. Палеографическіе пріемы славянскихъ рукописей измѣнялись гораздо медленнѣе греческихъ.

Мой взглядъ на значеніе какъ этого, такъ и прочихъ глаголическихъ памятниковъ въ исторіи церковнославянской письменности изложенъ въ различныхъ статьяхъ, спеціалистамъ извѣстныхъ; онъ проводится или предполагается и здѣсь въ Приложеніяхъ. Я не гонюсь за новыми гипотезами, довольствуясь тою, которая давно уже и, по моему убѣжденію, въ сущности вѣрно поставлена въ послѣднихъ трудахъ покойнаго Шафарика; всѣ новѣйшія открытія или изданія неизвѣстныхъ прежде памятниковъ,

въ числѣ которыхъ отселѣ и нашъ займетъ видное мѣсто, являются только блестящимъ оправданіемъ той основной мысли, что въ глаголическихъ памятникахъ сохранился древнѣйшій типъ и языка „старословѣнскаго“ и перевода священныхъ книгъ. Когда со временемъ это убѣжденіе упрочится въ славянской наукѣ, чему до сихъ поръ много мѣшало отсутствіе изданій, — тогда и вопросъ о происхожденіи глаголицы получитъ прочную постановку, отъ которой нельзя будетъ удаляться, какъ отъ исторически засвидѣтельствованной истины.

Въ изданіяхъ важныхъ текстовъ главное дѣло точность. Если она въ настоящемъ трудѣ достигла степени удовлетворительности, то я долженъ искренно благодарить кандидата с.-петербургскаго университета М. М. Козловскаго за рѣдкое усердіе, съ которымъ онъ мнѣ помогалъ вести корректуры текста и словоуказателя.

Спб. 12 іюля 1883 г.

И. В. Ягичъ.

Insignis itineris, quod Victor Grigorovicius (Grigorovič) anno 1844 et 1845 per Turciam fecerat, ubi Athonem et quas Slavi incolunt regiones Thraciae atque Macedoniae visit, praecipuus fructus in collectis comparatisque libris manu scriptis linguae palaeoslovenicae constitit, inter quos quattuor evangeliorum codex glagoliticus antiquissimus primum locum obtinet, quem Marianum inscriptum nunc demum, quadraginta fere annis postea, quam in Rossiam migraverat, totum in lucem edidi. Ex verbis ipsius Grigorovicii patet, primam notitiam nostri codicis, aliorumque glagoliticae scripturae librorum, qui in diversis monasteriis Athonis latere ferebantur, peregrinanti Rosso a viro nobili Antonio Mihanovicio, consule austriaco, qui tunc temporis Thessalonicae degebat, datam esse. In cuius familiaritatem receptus, cum in domo eius thessalonicensi multos codices palaeoslovenicos se vidisse contenderet, etiam unius fragmenti glagolitici mentionem fecit, sine dubio eiusdem, quod Mihanovicius postea vindobonensi litterarum slavicarum magistro celeberrimo, Miclosicio, dono dedit; nostri codicis particula est, duorum foliorum. Certe Grigorovicius consiliis atque auctoritate viri spectabilis adiutus mox in Athonem profectus est, ubi in bibliotheca monasterii Ζωγράφου codicem illum glagoliticum, qui abhinc annos quinque curis meis Berolini editus est, repperit, legit

primusque descriptionem brevissimam narrationi itineris, quam lingua rossica scriptam Casanii anno 1846 publicavit, intexuit. Sed nostro de codice, quem quidem secum abstulerat et cotidie, ut ita dicam, in manibus habebat, ibidem pauca tantum et quasi per transennam addidit, plurima silentio praeteriit. Verumtamen Ismael Sresnevscius, de litteris slavicis bene merentissimus, in libello quem in memoriam trium insignium philologorum, Preissii, Bodianscii, Grigorovicii scripsit, magnis laudibus liberalitatem Grigorovicii extollit, quod cum anno 1847 in Rossiam reversus Petropoli versaretur, benigno animo ipsi codicum suorum usum concesserit; semet ipsum tum primum ex libris manu scriptis Grigorovicii litteraturam glagoliticam didicisse confitetur, qua in re se eruditione atque doctrina viri familiaris fortiter sustentatum esse. Teste Sresnevscio Grigorovicius iam tum studiis litterarum glagoliticarum ex animo deditus erat, quas religiosa veneratione colebat, quemvis hisce arcanis initiare paratus.

Quanto studio quantoque amore non solum glagoliticarum litterarum sed totius antiquitatis slavicae vir piae memoriae iuvenili aetate flagraverit, iam ex illis percipere possum, quorum ipse Odessae in provectae aetatis sene testis fui. Neque Safaricum iuvenilis animi fervor fugerat, uti ex epistola, anno 1846 ad Pogodinum missa, perspicitur, ubi diligentiam Grigorovicii in investiganda antiquitate summopere laudat magnamque spem in proximis eius litterarum slavicarum, imprimis glagoliticarum studiis ponit. Spes, proh dolor, fefellit. Tamen in re, quae omnium exspectationes commoverat, ne Grigorovicius quidem prohibere potuit, quominus codex noster, quasi velis obtentus, paulatim in aspectum lucemque proferretur. Iam anno 1850 Miclosicius in Bibliothecae slavicae tomo primo, quem Vindobonae edidit, unius folii, CLXIX-ti, textum, a Gregorovicio sibi concessum, publici iuris fecit (pag. 262—263); evangelii a Ioanne capitis XIX versus 9—28 amplectitur. Possessor

totius codicis Miclosicio imposuisse videtur, cum praeter illud unum folium reliqua omnia deperdita esse affirmaret. Proximo anno iam ipse Grigorovicius publice professus est, codicem in suis esse manibus. In disputatiuncula enim, quam de litteris Slavorum ecclesiasticis rossice scripsit atque anno 1852 Casanii (in Commentationibus de lingua palaeoslovenica) edidit, pag. 62—63 de monumentis scripturae glagoliticae agitur, quorum paulo ante duo tantum, alterum evangelium Vaticanum, alterum fragmentum Tridentinum, nota fuerint, nunc autem tertium accesserit, in Athone a se visum atque in Itinerario breviter descriptum; sequuntur haec quae ad nostrum codicem referuntur verba: Ibidem ego codicem comparavi, uberiorem omnibus aliis, praeferentem notas proximae affinitatis cum Vaticano, ornatum glossis cyrillicis, quae quando scriptae sint, coniectura quidem definiri nequit, tamen affirmare licet, eas multo posterius additas esse. Glossae atque emendationes documento sunt, emendatorem serbicae gentis Slavum fuisse. — Haec Grigorovicius de nostro codice, neque satis multa, neque satis apta. Namque proximam affinitatem inter nostrum codicem et Vaticanum iam ideo nolim statuere, quod Vaticanus electas evangeliorum lectiones, Marianus quattuor evangelia continet; noster potius cum Zographensi comparandus erat, cuius notitiam, quantulacumque erat, Grigorovicius iam tunc habuit. Neque magni est momenti, quod codex noster glossis cyrillicis abundat, cum idem in utroque alio codice occurrat. Sed is erat mos eaque natura viri singularis, ut brevia atque obscura verba facere sive per ambages rem significare amaret; panegyricos habere ille quidem non renuebat, sed idem ille per complures annos gravis quaestionis resolutionem obstinato silentio retardare potis erat. Hanc eius indolem etiam Safaricus aegre passus est, in cuius epistolis, ad Pogodinum scriptis, nonnihil querimoniae occurrit; Sresnevscius vero non abstinuit, quominus publice doleret, quod evangelium glagoliticum

Grigorovicii etiam ignotum maneret — iure meritoque, namque brevis nota, quam eodem tempore Grigorovicius in ephemeridibus academicis, quae rossice Izvêstija inscribuntur, publicavit, nihil novi dixit, nisi quod codicem olim in monasterio b. Mariae virginis, quod scete (ἡ σκήτη) Deiparae appellatur, fuisse confirmavit, unde equidem denominationem codicis derivavi.

Proximo demum anno in eisdem ephemeridibus aliquanto uberior descriptio codicis brevisque notatio linguae et versionis apparuit: utrumque Grigorovicius scripserat et Sresnevscio, ephemeridum edendarum curam habenti, transmiserat, qui a se lectorem monere voluit, quanti sit aestimandus codex noster, cuius similes perpauci exstent neque ullus eorum pleniorem evangeliorum textum conservaverit.

Eodem fere tempore etiam Safaricus aliquot specimina versionis codicis nostri accepit, quibus in libro, quem de origine atque monumentis scripturae glagoliticae anno 1853 Pragae edidit, optime usus est.

Utrumque familiaritatis officium, quantumcumque fuit, Grigorovicius accurate expleverat: menda textus, tam in ephemeridibus academicis quam in libro Safarici publicati, neque multa sunt neque gravia; certe auctori vitio ea vertere nolim.

Ita res se habuit per aliquot annos, neque expleta est diuturni philologorum desiderii exspectatio, ut codex in lucem prodiret, illustratus annotationibus Grigorovicii. Verum quaestio de origine et progressu scripturae glagoliticae, doctis commentationibus Copitarii, Safarici, Miclosicii, aliorum denuo excitata, quas alii frustra refutare conabantur, alii haesitantes in medio relinquebant, Sresnevscio consilii capiendi ansam dedit, ut reliquias litterarum glagoliticarum tanquam uno conspectu amplecteretur brevemque earum historiam scriberet, additis speciminibus linguae et litteraturae. Hoc opus in ephemeridibus societatis archaeologicae petropolitanae, tomo

altero et sequentibus, deinde separatim in libro, qui rossice Vetera monumenta glagolitica inscribitur, prodiit. Nostri codicis pag. 91—115 mentio fit, sed specimina textus fere omnia e prioribus editionibus repetita sunt, neque quae de grammatica atque vocabulorum scribendorum ratione tractant, magni sunt habenda; quod ne mireris, reputa, quaeso, quantulum codicis nostri auctor noverit. Sresnevscium nimirum etiam tum fugerat, quod Mihanovicii appellabatur fragmentum partem esse codicis nostri, duo folia primi quaternionis, avulsa nescio per quem et quando, sed Mihanovicio ex Athone allata, nisi fallor, anno 1843, a satellite, graecae nationis et fidei homine, Mina. Maioris est momenti, quod Sresnevscius e fragmentis, quibus usus est, neque patriam codicis cognoscere potuit. Quemadmodum enim dubitari nequit, quin evangelium Ostromiri in Rossia scriptum sit, ita multa, quae grammaticae sive orthographiae codicis nostri propria sunt, certo certius patriam eius produnt atque in finibus Serborum sive Croatorum cisdanubianorum scriptum esse coarguunt.

Iterum aliquot anni praeterierunt. Grigorovicius iam dudum publici litterarum slavicarum professoris munere in universitate Odessensi fungebatur, cum anno 1872, collega ei datus, consuetudines et amicitias cum viro optimo iunxi. Atque cum hominem multum sane discrepantem a solito vivendi more, suspiciosum difficilemque natura, sed studiis litterarum sincere deditum vidissem, iam ab initio mihi proposui, ut omnia evitarem, quae mollem animum offendere possent. Itaque haud raro in humilem domunculam, ubi domicilium ei erat, devertens benigneque ab eo exceptus, iucundos quidem sermones de rebus slavicis habui, qua in re stupendam viri eruditionem admiratus sum, sed librorum manuscriptorum, qui in occluso scrinio avidis aspectibus se subducebant, mentionem facere ex industria supersedi, ipsius arbitrio permittens, ut quae vellet ostenderet. Qui sane nonnulla fragmenta serbica

mecum communicavit et ut publici iuris facerem gratuito concessit, sed nostri codicis inspiciendi occasionem non praebuit. Autumno anni 1874, cum Berolinum me abiturum constaret, tum demum tres lucis acumine scriptas tabulas in memoriam familiaritatis dono accepi, quibus in editione codicis Zographensis (videsis Prolegomena, pag. XXXVIII—XLV) usus sum. Memini equidem me tum primum a Grigorovicio audivisse, ipsum thesauri sui editionem quam dicunt photographicam paravisse; nisi fallor, penuria pecuniae rem impediit. Idem et A. Victorovius, bibliothecarius mosquensis, qui collectionem codicum Grigorovicii describebat (Mosquae anno 1879 liber prodiit) hisce verbis confirmat: Constat, inquit, Grigorovicium iam dudum in animo habuisse, codicem suum glagoliticum totum in lucem edere; postea cum sumptus non suppeditaret, partem tantum, scilicet evangelium Lucae, publicare satis habuit, quod sub auspiciis Gorscii anno 1871 in aedibus Laurae Sergii — locus non procul a Mosqua situs est — faciendum curavit. E documentis, quae in fasciculo reliquiarum huius operis servantur, viginti duas paginas codicis hoc modo depictas esse perspicitur, quarum singulae in decem, viginti et pluribus exemplaribus praesto sunt. Cur incepto discessum sit, incertum est; verum anno 1875 Grigorovicius eandem operam aedibus chartographicis summi rerum militarium praetorii, quod Petropoli est, commisit, ubi tercenta exemplaria evangelii Lucae φωτογραφικῶς in lapide impressa confici iussit. Aliquot folia huius editionis, vivo auctore, sub prelo prodierunt, cetera post mortem completa sunt.

Grigorovicius anno 1876, mense decembri, die XIX, mortem obiit. Pretiosa codicum collectio, in quorum numero noster, ab heredibus Musaeo publico mosquensi, quod Rumianzovii appellatur, vendita est, photographica vero exemplaria evangelii Lucae a Societate Bibliophilorum petropolitana, de litteris slavicis optime merita, comparata sunt et inter opera anni 1881 sociis distributa.

Ita factum est, ut monumenti linguae palaeoslovenicae praestantissimi pars tantum, et ea quidem non nisi characteribus glagoliticis, qui lectu difficiles sunt, exarata communem in usum data sit. Verum equidem iam pridem mihi persuaseram, antiquissima quaeque illius linguae monumenta, quorum numerus non est magnus, tota plane edenda esse, cui sententiae vir summae auctoritatis, Miclosicius, quem magistrum grato animo appello, aliique studiorum socii accedunt. Itaque cum anno 1880 denuo Petropolim migrassem, ut Sresnevscio, litteris slavicis praematura morte abrepto, succederem, nullam moram interposui, quominus codicis edendi curam gererem. Imperialis Scientiarum Academiae coetus alter, qui linguae rossicae litterisque slavicis operam dat, studio et favore votis meis succurrit atque ut codex Mosqua Petropolim mitteretur, impetravit, qua in re etiam illorum qui Musaeo mosquensi praesunt magnam liberalitatem laudare aequum est. Aestate proximi anni iam totum codicem, characteribus cyrillicis accuratissime transcriptum, sub prelum mittere fas erat, sed cum typi cyrillici, qui tunc in officina nostra in usu erant, mihi minus placerent, Academia imperialis precibus meis satis faciens novos ad exemplar vindobonensium faciendos curavit. Hoc intervallo usus equidem nonnihil studii et laboris ad exornandam hanc editionem contuli, quam utinam optimo cuique probaverim.

Codex noster membranaceus est; olim viginti tribus quaternionibus constabat, singulorum foliorum magnitudo ex duabus speciminum tabulis, quae editioni adiectae sunt, apparet. Sed primi quaternionis nunc non nisi duo ultima folia restant, Vindobonae apud Miclosicium habentur, ubi anno 1881 describere licuit. Primum cuiusvis quaternionis folium dextra ex parte in summo angulo littera

glagolitica numeri instar annotatum est, verum secundi et tertii quaternionis numerus (glagoliticum ⰱ et ⰲ erat) abest, nisi fallor propterea, quod summi foliorum margines circumcisi sunt. Deinceps inde numerus ubique suo loco legitur, scilicet fol. 17 initium quarti quaternionis notatur glagolitica littera ·ⰳ·, fol. 25 initium quinti quaternionis littera ·ⰴ·, fol. 33 init. sexti quatern. lit. ·ⰵ·, fol. 41 init sept. quatern. lit. ·ⰶ·, fol. 49 init. octavi quatern. lit. ·ⰷ·, fol. 57 init. noni quatern. lit. ·ⰸ·, fol. 65 init. decimi quatern. lit. ·ⰹ., fol. 73 init. undec. quatern. lit. ·ⰺⰹ·, fol. 81 init. duodec. quatern. lit. ·ⰻⰹ·, fol. 89 init. dec. tert. quatern. lit. ·ⰼⰹ·, fol. 97 init. dec. quart. quatern. lit. ·ⰽⰹ·, fol. 105 init. dec. quinti quatern. lit. ·ⰾⰹ·, fol. 113 dec. sexti quatern. lit. ·ⰿⰹ·, fol. 121 numerus ·ⱀⰹ· abest proptera, quod folium mancum est, fol. 129 init. dec. octavi quatern. notatur lit. ·ⱁⰹ·, in hoc quaternione deest folium sextum, lacuna expleta est intercalato folio posterioris scripturae cyrillicae, fol. 137 init. dec. noni quatern. lit. ⱂⰹ, fol. 145. init. vigesimi quatern. lit. ·ⱃ·, fol. 153 init. viges. primi quatern. not. lit. ⱃ·, fol. 161 init. viges. secundi quatern. lit. ⱃⰱ, et huic quaternioni deest unum, et quidem septimum folium, lacuna non est expleta, fol. 169 initium ultimi, vigesimi tertii, fasciculi notatur lit. ⱃⰲ, cuius quattuor tantum folia restant, neque quaternio, sed ternio videtur fuisse, quoniam tertium et quartum folium cohaerent, scilicet ultimum ordinem efficiunt.

In componendis singulis quaternionibus ex quaternis foliis, medio inflexis, scriba codicis eam regulam observavit, ut ante omnia quodvis folium per totam latitudinem lineis obduceret, cuius negotii figuram habes supra pag. XVIII appositam.

Lineae adhibito graphio sive stilo adversa ex parte folii insculptae sunt, a tergo vestigia sulcorum apparent. Nostro in codice litterae non e linea dependent, sed in lineis aut inter lineas scriptae sunt. Quae res cum in codicibus slavicis adhuc parum investi-

gata sit, hac una de causa codicem nostrum saeculo decimo annumerare non ausim; attamen plura alia fidem faciunt eum exeunte saeculo decimo aut certe non multo postea scriptum esse.

Quantum equidem litteras glagoliticas antiquissimas ad illustrandam tam linguae palaeoslovenicae quam humanitatis veterum Slavorum historiam conferre existimem, iam inde colligitur, quod gravissimis huius scripturae monumentis, Assemaniano, Zographensi, nunc Mariano, deinceps operam impendi. Re penitus perpensa ego mihi iam dudum persuasi Safaricum recte vidisse, cum primordia litterarum slavicarum e glagolitica litteratura derivasset. Quae novissime in lucem prolata sunt monumenta, in quorum numero codex noster non ultum locum occupat, huic sententiae maiorem in diem fidem addunt. Quodsi numerus illorum, qui Safarico suffragantur, paulatim creverit, cuius rei magnam fiduciam habeo, ipsa quaestio de origine litteraturae glagoliticae, hoc adminiculo nisa, aliquanto expeditior fiet.

In edendis antiquis monumentis accuratione opus est. Equidem ceteroqui exemplum codicis glagolitici, cuius veram effigiem in speciminibus ad calcem operis adiectis habes, diligentissime imitatus sum, nisi quod characteres glagoliticos cyrillicis transcripsi, qua in re codicis Zographensis normam observavi. Quidquid commeratione dignum censui, in notis adieci, ubi variantes lectiones ceterorum codicum, qui vetustate praestant, annotavi. Quae explendi quattuor evangeliorum textus gratia ex aliis codicibus addidi. uncis inclusa sunt.

Sub finem operis additamenta habes duo: alterum. lingua rossica scriptum, de orthographia sive palaeographia nostri codicis aliisque rebus grammaticis, nec non de universa palaeoslove-

nicae evangeliorum versionis natura, praecipue codicum glagoliticorum, tractat; alterum indicem verborum locupletissimum praebet. Atque in indice verborum conscribendo id potissimum eloborare conatus sum, ut primae versionis laborem, e lingua graeca in linguam slavicam factae, rationemque quae in delectu verborum inter textum graecum et palaeoslovenicum intercedit, quam accuratissime indicarem. Qua de causa quotquot vocabula graeca uni slavico respondent, omnia suis locis diligenter apposui, ut quasi uno obtutu perspiceretur, quam arte interpres slovenicus vestigia exemplaris graeci presserit. Hoc denique modo spero fore ut eruatur, utrum unus graecum evangeliorum textum in linguam slovenicam verterit an plures participes fuerint, quod mea quidem sententia non procul a vero abest.

Scribebam Petropoli, die XXII Septembris MDCCCLXXXIII.

V. Jagić.

ОТЪ МАТѢѲѢА.

I.

[1 Кънигы ро(ж)дъства і҃с х҃ва с҃на д҃(ва. с҃на)
авраамлѧ. 2 авраамъ роди исака.
исакъ же роди иакова. иаковъ же
роди июдж и братиѭ его. 3 июда же
роди фареса и зара ѿ тамари. фа-
ресъ же роди езрома. езром же роди
арама. 4 арам же роди авинадава. ави-
надавъ же роди наѡсона. наѡсонъ же
роди 5 воаса ѿ рахавы. воасъ же роди ѡви-
да ѿ роуѳы. ѡвидъ же роди иесеа. 6 ие-
сеи же роди дв҃да ц҃рѣ. дв҃дъ ц҃ръ роди со-
ломона ѿ оуриинѣ. 7 соломонъ же роди

Критическія примѣчанія. *Начало текста (евг. Матѳ. I—V. 24) заимствовано изъ дечанскаго четвероевангелія, рукописи болгарскославянской XIII вѣка, хранящейся въ Имп. публ. библіотекѣ съ слѣдующимъ заглавіемъ:* І-є҆ѵ҆листъ ѿ Матѳеа гл҃а а҃. *Строка 1 въ ркп.* родъства, *что въ скобкахъ, того нельзя прочесть. 7 вм.* авинадавъ *слѣдовало написать* аминадавъ, *какъ въ греч. т. и въ сав. кн. остр. ев. 9 послѣ перваго* роди *пропущено* сальмона. сальмонъ же роди; *эти слова пропущены такъ же въ савиной книгѣ, гдѣ они прибавлены новою рукою.*

ровоама. ровоам же роди ѡвида. ѡви-
дъ же роди иаса. 8 иасъ же роди ишасафа-
та. ишсафатъ же роди ишрама. ишра-
м же роди ишзиѭ. 9 ишзиа же роди ишѡ-
адама. ишадам же роди ахаза. ахаѯ-
ъ же роди кзекиѭ. 10 кзекиа же роди ма-
насиѭ. манасиа же роди амана. ама-
нъ же роди ишсиѭ. 11 ишсиа же роди кхе-
ниѭ и братиѭ кго. въ прѣселение ва-
вилонъское. 12 по прѣселении же вавило-
(нъсц)ѣмъ кхениа роди солотаила. соло-
таилъ же роди зоровавела. 13 зоровавелъ
же роди авиоуда. авиоудъ же роди елиакї-
ма. елиакимъ же роди азора. 14 азоръ же роди
садока. садокъ же роди ахима. ахимъ же ро-
ди елиоуда. 15 елиоудъ же роди елиазора.
елиазоръ же роди матъдана. матъда-
нъ же роди иакова. 16 иаковъ же роди ишѡ-
сифа мжжа мариина из неѭже роди сѧ
і҃съ нарицаемыи хс҃ъ. 17 Всѣхъ же родъ ѡ҃
авраама. до дв҃да родъ :д҃і: и ѡ҃ дв҃да до прѣ-
селениа вавилонъскаго родъ :д҃і: ѡ҃ прѣ-
селениа же вавилонъскаго до х҃а родъ
д҃і. 18 Исх҃во рожъство сице бѣ. ѡбручє-
нѣи бывши матери кго марии ишси-
фоу. прѣжде даже не сънидоста сѧ ѡбрѣ-

Стр. 1 вм. ѡвидъ *въ сав. кн.* авидъ *съ надписаннымъ* а. *2 вм.* иаса иасъ *сав. кн.* аса асъ. *3 вм.* ишрама ишрам *въ ркп. вѣроятно по недоразумѣнію переписчика написано* исарама исарам. *въ конць стр. 8* кхе *слѣдовало написать* кхо. *11 въ скобкахъ ставл. нельзя въ ркп. прочесть; вм.* солотаиль *въ сав. кн.* салатиль (σαλαθιήλ). *13—14 вм.* елиакимъ *въ сав. кн.* алиакимъ, *вм.* азоръ *(такъ и въ остр. ев.)* азаръ. *16 вм.* елиоуда *(такъ и остр. ев.): въ сав. кн.* елиоудж, *м. б. въ доказательство, что уже тогда ж близко подходило къ звуку* а. *16—17 въ сав. кн.* елиазаръ (ἐλεάζαρ). *19 вм.* роди сѧ *въ никол. евг.* изыде. *24 въ ркп.* рождъствоу. *26 вм.* сънидоста сѧ *въ сав. и ассем.* сънасте сѧ, *остр. ев.* съиаста сѧ.

те сѧ имѫщии въ чрѣвѣ бѣ ѿ д҃ха ст҃а.
19 Ииосифъ же мѫжъ ея праведенъ сыи не
хотѣ обличити ея. въсхотѣ же таи пⷭ-
стити ѫ. 20 сице же емоу съмыслѣшю.
се а҃гглъ г҃нъ въ сънѣ явивсѧ емоу гл҃а.
иосифе сн҃оу д҃въ. не оубои сѧ приѧти еѧ.
маріѧ женъı твоеѧ. рождъшее бо сѧ
въ неи ѿ д҃ха с҃та естъ. 21 родитъ же сн҃ъ
и нарѣши има емоу і҃съ. тъ бо сп҃сетъ лю-
ди своѧ ѿ грѣхъ ихъ. 22 се же все бъıстъ
да сбѫдет сѧ реченое ѿ б҃а. пр҃ркомъ гл҃ѫ-
щиимъ. 23 се д҃ва въ чрѣвѣ приемлетъ.
и родитъ сн҃ъ и нарекѫтъ има емоу емь-
маноуилъ. еже естъ сказаемое. с нами
б҃ъ. 24 въставъ иосифъ ѿ сна. створи ако
же повелѣ емоу а҃гглъ г҃нъ. и приѧ женѫ
своѫ. 25 и не знаше ея. донъдеже родитъ
сн҃ъ свои пръвѣнецъ и нарѣ има емоу і҃съ.

II.

1 Исоу рожъшю сѧ въ видлеѥмѣ июд(еискѣмъ)
въ д҃ни ирода ц҃рѣ. се влъсви ѿ въстокъ пр҃ї-
доша въ крл҃мъ 2 гл҃ѫще. где естъ (рождии сѧ)
ц҃рь июденскъ. видѣхомъ бо ѕвѣѕдѫ (его)
на въстоцѣ и придохомъ поклонит(ъ сѧ)

Стр. 1 бѣ *лишнее слово.* *2 вм.* съıи *можно читать* съı и, *но тогда въ стр. 3 вм.* хотѣ *надо читать как въ сав. кн.* хота. *4 вм.* съмъıслъшю *въ сав. кн. правильно* съмъıшлıшю, *ассем. остр.* оумъıшлıшоу. *6* ея *лишнее слово.* *11 вм.* ѿ б҃а *въ сав. кн.* отъ г҃и, *остр. ев.* отъ г҃а (ὑπὸ κυρίου). *12* дв҃а *въ подражаніе греческому* ἡ παρθένος, *сав. кн. остр.* дѣва, *вм.* приемлетъ *(такъ въ никол. ев.) сав. кн. остр. ассем.* приметъ. *16 вм.* прия *въ прочихъ текстахъ* приметъ. *17 вм.* родитъ *слъдовало бы ожидать* роди, *такъ остр. сав. ассем.* *19 и слъд. въ скобк. ставл. нельзя прочесть.* *20* въстокъ *м. б.* въстока, *нельзя точно разобрать, такъ и въ стр. 21 слово* рождии сѧ *прибавлено по другимъ текстамъ.*

кмоу. 3 оуслъишавъ же иродъ цръ съмѧте
сѧ. и вси кр҃ѧмлѧне съ нимъ. 4 и събра всѧ
старѣишинъı и книжникъı людъскъı
въпрашаѭ оу нихъ гдѣ хс҃ъ раждаѥт сѧ.
5 ѡни же рѣшѧ кмоу. въ видлеѡмѣ июде-
исцѣмъ. тако бо писано ѥстъ пр҃ркомъ
6 и тъı видлеѡме землѥ июдова ничи-
м же мънъши кси въ вл҃кахъ июдовахъ.
ис тебе бо изъидетъ вл҃ка иже оупасеть
люди моѭ изл҃ш. 7 тъгда иродъ тан при-
зва влъсви испъıта ѿ нихъ врѣмѧ явлъ-
шеѥ сѧ ꙁвѣз҃ъı. 8 и пославъ ѭ въ видлеѡ-
мъ р҃ѣ. шедше испъıтаите извѣстъно ѡ
отрочати. егда же ѡбрѧщете и възвѣсти-
те ми. да и азъ шедъ поклонѫ сѧ кмоу. 9 ѡ-
ни же послоушавъши цр҃ѣ идошѧ. и се ꙁвѣ-
зда ѭже видѣшѧ на въстоцѣ идѣше
(прѣдъ) ними. дондеже пришедъши ста връхѹ
(идеже бѣ) отроча. 10 видѣвши же ꙁвѣз҃ѫ възра-
(доваш)ѧ сѧ радостиѫ велиѥ ꙁѣло. 11 и шъдше
въ храминѫ видѣшѧ отроча съ мариѥ
материѫ ѥго. и падъше поклонишѧ сѧ кмѹ
и (ѿвръзъ)ше скровища своѧ. принесошѧ кмѹ
(даръı) злато и ливанъ и змириѫ. 12 и ѿвѣтъ
(приимъ)ше въ сънѣ не възвратишѧ сѧ къ и-
(родоу) нъ инѣмъ пѫтемъ отидошѧ въ стра-
нѫ своѭ. к҃д҃. 13 Ѡшедшимъ же влъхвомъ

Стр. 2 вм. вси кр҃ѧмлѧне *въ другихъ текстахъ по греческому* вьсь иероусалимъ. *Въ стихѣ 4-мъ вм.* събра *въ другихъ текстахъ* събравъ, *только сав. кн.* събра, *а вм.* въпрашаѭ *вездѣ* въпрашааше. *14* влъсви *ошибочно вм.* влъхвъı. *15* явлъшеѥ *вм.* явльшаѭ *по сербскому правописанію.* *17 вм.* ѡбращете и *по другимъ сп. правильнье* ѡбр. е, възвѣстите *въ ассем. николь., но остр. и сав. кн.* повѣдите. *19 правильнье было бы* послоушавъше. *23* шъдше *въ друг. текстахъ* въшьдъше. *26* принесошѧ: *ассем.* принѣсѧ. *29* ѡтидошѧ: *ассем. сав. кн.* отидѫ. *30 правильная форма была бы* ошьдъшемъ, *какъ ассем. сав. остр.*

се а҃г҃лъ г҃нъ ѥви сѧ въ сънѣ иѡсифоу гл҃ѧ.
въстани поими ѿтроча и матере его
и бѣжи въ егупетъ. и бѫди тоу дондеже
ти рекѫ. хощетъ бо иродъ искати ѿтроча-
те да погоубить е. 14 ѡнъ же въставъ пои ѡ-
троча и матере его нощиж и ѿтиде въ
егупетъ. 15 и бѣ тоу до оумрътиа иродо-
ва. и да съвѫдет сѧ р҃ѣноѥ ѿ г҃а пр҃рокомъ
гл҃ѫщымъ. ѿ егупта възвахъ сн҃ъ мои.
16 тъгда иродъ видѣвъ ѥко поржганъ бы҃
ѿ влъхвъ. разгнѣвавъ сѧ зѣло. и послав
изби вса ѿтрокы сѫщѧѧ въ видлеѡ-
мѣ и въ всѣхъ прѣдѣ(лѣ)хъ его. ѿ двою
лѣтоу и ниже по врѣмени ѥже испы-
та ѿ влъхъвъ. 17 тъгда съвъы҃ сѧ р҃ѣноѥ
иереміемъ пр҃рокомъ гл҃ѫщымъ.
18 гла҃ великъ слъышанъ бы҃. плачъ и ры-
данию. и въпль многъ. рахилъ плачѫ-
щи сѧ чадъ своихъ. и не хотѣаше оу(тѣши)-
ти сѧ. ѥко не сѫтъ. к҃о҃ мла҃нцемь.
19 Оумершю же иродоу. се а҃г҃лъ г҃нь въ (сънѣ ѥ)-
ви сѧ иѡсифоу въ егуптѣ 20 гл҃ѧ. въста-
въ поими ѿтроча и матере его и (иди въ)
земль изл҃ѥвж. изъмрѣша бо иск(щии)
д҃ша ѿтрочате. 21 ѡнь же въставъ (поатъ ѡ)-
троча и матеръ его. и вънидѣ въ (земль)
изл҃ѥвж. 22 слъышавь же ѥко архела(и ц҃рьтвоу)-
ктъ въ июден. въ ирода мѣсто ѻ҃ца (своѥ)-

Стр. 2 въстани *(такъ въ николь. ев.):* въставъ *ассем. сав. остр.;* матере *(такъ и въ строкѣ 6) старинная форма, случайно сохранившаяся.* *5 вм.* поа *во всѣхъ прочихъ* поатъ. *8* и *мнѣе слово.* *9 лучше* гл҃ѫщемь *или* гл҃ѫщьмь, *точно такъ въ 16* гл҃ѫщымъ: *въ прочихъ текстахъ* гл҃ѫщемъ. *14 въ ркп.* врѣмении. *17 вм.* великъ *въ проч. ркп.* въ Рамѣ *или какъ въ сав. кн.* оу Рама, *слово* великъ *можетъ быть вм. прилагат.* рамѣнъ, *такъ переписчикъ могъ понять слова* въ рамѣ. *20* не сѫть *въ ркп. безъ смысла* не съсѫтъ. *Слова ставленныя въ скобки не могутъ быть прочитаны, потому что рукопись испорчена.*

го. оубоѭ сѧ тамо ити. вѣстъ же прии-
мъ въ сънѣ ѡтиде въ странѫ гали(леи)-
скѫ. 23 и пришедъ въсели сѧ въ градъ нари-
цаемыи назаредъ. да съвѫдет сѧ рѣ-
ноѥ пр҃ркъı. ико назареи нар҃ет сѧ ·:· к҃ѳ нед.

III.

1 Въ тыѭ же дъниı прииде иѡаннъ кр҃тлъ
проповѣдаѧ въ поустъıни июдеиѕцѣи.
2 гл҃ѧ покаите сѧ. приближи бо сѧ ц҃рство не-
бескоѥ. 3 се оубо естъ рѣноѥ. исаиемъ пр҃рко-
мъ гл҃ѫщıмъ. гла҃ въпиѫщаго въ поустıни. оуготоваите пѫтъ г҃нъ. правъı твор-
ите стѫзы его. 4 самъ же иѡаннъ имѣа-
ше ризы своѧ ѿ власъ велъбѫждъ и по-
ясъ оусниѭнъ ѡ чр҃слѣхъ его. ѣдъ же
его бѣ пр҃ѫı и медъ дивии. 5 тъгда исѣо-
ждааше к немоу кр҃лмъ и въсѣ июдея
и всѣ страна иѡрданъскаа 6 и крьщаа-
хѫ сѧ оу него въ иѡрданъсцѣи рѣцѣ
исповѣдаѫще грѣхъı своѧ. к҃ѳ.
7 Видѣвь же многъı фарисеѣ и садоукеѣ
граджıѧ на кр҃щение его. рѣ имъ исча-
да ехиднова. хто сказа вамъ бѣѫати
ѿ граджıаго гнѣва. 8 створите оубо пло-
дъ достоинъ покаания 9 и не начинаите
гл҃ати въ себѣ ѿца имамъı авраама.
гл҃ѫ бо вамъ ико можетъ бъ ѿ каменıа

Стр. 9 небескоѥ *такъ и въ сав. кн., ассем. остр.* небесьноѥ; се *въ проч. текстахъ* сь *(по греч. ὁ)* реченоѥ *(такъ въ никол. ев.): въ проч. текс.* реченъıи. *12* стѫзы *болгаризмъ вм.* стьза. *13 въ прочихъ текстахъ* ризѫ своѫ. *14* его *такъ еще въ сав. кн., проч. списки* своихъ. *15* пр҃ѫı *такъ сав. и ник. ев.*, акриди *асс.*, акридъ *остр.* *18* оу него*: въ проч. сп.*отъ него. *22* хто *замъч. форма для произношенія.*

сего възвигнѫти чѧда авраамови.
10 оу́же бо сѣкира при корени дрѣва лежи́-
тъ. всѣко оу́бо дрѣво иже не творитъ
плода добраго посѣкаємо бываѥ-
тъ и въ ѡгнъ въметаємо ·:· 11 Азъ бо
кр̃щаю въı водо҃ъ въ покаание. градъı
бо по мнѣ крѣплыи мене ѥстъ. ємоу́
же нѣсъмъ достоинъ сапога понести.
тъи вы кр̃титъ дх̃омъ с̃тымъ и ѡгнемъ.
12 Ємоу́же лопата въ ржкоу́ ѥго. и потрѣ-
битъ гоумно свое. и съберетъ пшени-
цю въ житницю. а плѣвы съжеже-
тъ ѡгнемъ негасимъıимь. кѳ̃.
13 ·:· тъгда ·:· ѕ̃. Приде и҃с̃ ѿ галилеѩ
на ѡрданъ къ ѡаноу́ кр̃тити сѧ
ѿ него. 14 ѡанъ же възбраняаше ємоу́
гл̃а. азъ трѣбоу́ю ѿ тебе кр̃тити сѧ.
а ты ли градеши къ мнѣ. 15 ѿвѣщавъ
же и҃с̃ рече к немоу́. ѡстани н̃нѣ. та-
ко бо подобно намъ ѥстъ. испълни-
ти всѣкю правдю. Тъгда ѡстави и.

и кр̃ти сѧ и҃с̃ възъıде абие ѿ водъı. (и се)
ѿвръзоша сѧ емоу́ н̃бса и видѣ (доу́хъ)
б̃жии сходѧщь ако и голѹбъ и гради́щь
на нъ. 17 и се гла̃ с н̃бсъ гл̃а. се ѥсть сн̃ъ мои възлюбеныи ѿ немже бл̃говолиу́ъ. кѳ̃.

IV.

1 тъгда. ѕ̃а̃. Въведенъ бы̃ и҃с̃ дх̃омъ въ поустыню искоусити сѧ ѿ дїавола.

Стр. 5 въметаємо: *въ иныхъ текстахъ* въмѣтаемо. *7 вм.* бо *обыкн.* же. *8* нѣсъмъ *болгаризмъ вм.* нѣсмь. *10* въ ржкоу: *въ николь. евг. единств. число по греческому. 20 вм.* испълънити *зогр.* съкончати. *22* кр̃ти сѧ *вѣроятно вм.* кр̃тивъ сѧ *или* крьщь сѧ (βαπτισθείς) *какъ въ зогр.*, абие: *въ ркп.* абыѥ. *26* възлюбеныи *болгаризмъ. 28* искоусити *(такъ и зогр.): ассем. остр. сав.* искоуситъ.

2 и поⷣ҇ъ сѧ .м҃. дни и .м҃. ноⷣ҇и послѣдъ же
възалъка. 3 и пристѫпи искоусителъ и рⷰ҇
кмоу. аще сн҃ъ кси бжи. реци камению се-
моу да бѫдѫтъ хлѣби. 4 шнъ же ѿвѣщавъ
рⷰ҇. писано кстъ не ш хлѣбⷭ҇ѣ єдиномъ жи- 5
въ бѫдетъ чл҃вкъ. нъ ш всѣкомъ гл҃ⷭ҇ѣ исхо-
дѧщимъ изъ оустъ бжиихъ. 5 тъгда по-
ѧтъ и дїаволъ въ стыи градъ и поста-
ви и на крилѣ цр҃къвнѣмъ 6 и рⷰ҇ кмоу аще
сн҃ъ кси бжи врьзи сѧ долоу. писано бо к- 10
стъ ꙗко аг҃глмъ своимъ заповѣстъ ш те-
бѣ и на ржкоу възмѫтъ тѧ. да не когда прⷭ҇-
тъкнеши ш камень ногы твоеѧ. 7 рⷰ҇ же кмⷭ҇
исⷭ҇ъ. пакы писано кстъ. и не искоусиши г҃а
б҃а своего. 8 пакы поѧтъ и дїаволъ на го- 15
рѫ высокѫ ѕѣло. и показа кмоу всѣ цр҃тва
всего мира и славѫ ихъ 9 и рⷰ҇ емоу. въсѣ си
тебѣ дамъ аще падъ поклониши ми сѧ.
10 тъгда гл҃а кмоу исⷭ҇ъ. иди за мѧ сотоно писано
бо кстъ. г҃и б҃оу твоемоу поклониши сѧ 20
и томоу единомоу послоужиши.
11 тъгда шстави и дїаволъ. и се аг҃гли при-
стѫпишѧ и слоужаахѫ кмоу. кⷭ҇. зⷭ҇. нед.
12 Слышавъ же исⷭ҇ъ ꙗко иѡанъ прⷭ҇данъ бы
ѿиде въ галилеѫ 13 И шстави назаредъ. 25
(и при)шедъ въсели сѧ въ каперънаоумъ въ
поморие въ прⷭ҇дѣлѣхъ заулонихъ. и не-
(оудалим)линхъ. 14 да съвѫдетъ сѧ рⷰ҇ное иса-
(иемъ) прр҃комъ гл҃ѫщымъ. 15 земля заулo- 30

Стр. 2 пристѫпи: *въ проч. текстахъ причастіе* пристѫпль. *3* реци *вм.* рьци; *вм.* камению семоу *въ проч. текст.* да камение се. *4* хлѣби: *въ ркп.* хлѣбъı. *7 обыкнов.* бжии. *10* долоу *такъ и въ сав. кн., остр.* низъ, *асс.* низоу. *12* не когда: *сав. кн.* не когда, *остр. ассем. только* не. *17* въсѣ си: *въ ркп.* въсѣ съıи. *19* иди за мѧ *(такъ и въ остр. сав. кн.):* отиди *(безъ* за мѧ*) ассем. зогр.* *22* шстави: *вѣроятно вм.* шставь *(такъ зогр.).*

(нѣ) землѧ неудалимаѧ. пѫтъ морю
(оѳ онъ) полъ иѡрдана. галилеа ꙗзыкъ.
16 людиѥ сѣдѧщии въ тмѣ видѣшѧ свѣтъ
(вел)ии и сѣдѧщии въ странѣ и сѣни съмрътьнѣи. свѣтъ въсиѳ имъ. 17 Ѿть толи начатъ и҃съ проповѣдати и гл҃ати. покаите сѧ
приближи сѧ цр҃тво нб҃снок. к҃о нѣ ·:· з҃а нѣ ·:·
18 Ходѧ же и҃съ при мори галилеистѣмъ. видѣ
дъва брата. симона нарицаѥмаго петра.
и аньдреѫ брата его. въмѣтажще мрѣжѧ
въ море. бѣста бо рыбарѣ. 19 и р҃ѣ има градѣта по мнѣ и створѫ ва ловца ч҃ловѣкомъ. 20 ѡна
же ѡставлъшѣ мрѣжѧ своѧ по немь идоста.
21 И прѣшедъ ѿ тѫдоу оузрѣ ина дъва брата
иѡкова зеведеѡва и ї҃ѡана брата емоу. въ
кораби съ зеведеѡмъ ѻ҃цемъ ею. завазажща мрѣжѧ своѧ. и възва и. 22 ѡна же абиѥ ѡставлъша кораблъ (и) ѻ҃ца своего по немъ идоста. 23 з҃а. И прохо҃ѧаше всѫ галилеѫ и҃съ. оучѧ на сънъмищиихъ ихъ. и проповѣдаѧ е҃ѵ҃лиѥ цр҃твиѧ. и цѣлѧ всѣкъ
недѫгъ. и всѣкѫ ꙗз҃ѫ въ людехъ. к҃о҆ц҃. нѣ.

24 изъыде слоухъ его по всѣи сирии и приведошѧ
емоу всѧ болѧщѧѧ. различнѣими недѫгы
и страстьми ѡдръжимы и бѣсныѧ и мѣсачныѧ злыѧ недѫгы имѫщѧ и осла(бе)ныѧ жилами и исцѣли ꙗ. з҃а. ст҃ѣмь
25 И по немъ идошѧ народи мноѫии. ѿ гали(леѧ)

Стр. 7 послѣ приближи *проч. тексты прибавляютъ* бо. *10 вм.* въмѣтажще *въ прочихъ двойст. ч.* въмѣтажща. *12* ва *такъ и сав. кн., но остр. зогр. ассем.* въı. *17* абиѥ: *въ ркп.* абыѥ. *18* и *прибавлено сообразно съ греч. подлинникомъ и прочими славянск. текстами.* *20* на сънъмищиихъ: *такъ зогр. ассем. сав. кн. николь., остром.* съборищихъ. *21* цѣлѧ *такъ зогр. и николь. ев., остр.* исцѣлыѧ, *ассем. сав. кн.* ицѣлѣѧ. *23 передъ* изъыде *ожидаемъ* и. *25* ѡдръжимъı: *въ ркп.* ѡдръжимии.

и декаполѧ. и ѿ кр҃ѧма и ѿ июдеѧ и (съ оно)-
го полоу̑ иѡрдана.

V.

1 оу̑зрѣвъ же наро(дъı възи)-
де на горѫ. и ꙗко сѣде пристѫпишѧ (къ немоу̑)
ѕ҃ченици его 2 и ѿверъзъ оу̑ста своѧ оу̑(чаше ѩ)
гл҃ѧ. 3 Блажени ницыи д҃хомъ ꙗко тѣхъ
естъ цр҃твие нб҃ено. 4 Блажени плачѫ-
цыи сѧ ꙗко тии оу̑тѣшѧт сѧ. 5 Блажени
кротъцыи ꙗко тии наслѣдѧтъ землѫ. 6 Бла-
жени алъчѫщыи и жеждѫщыи правдъı [ради]
ꙗко тии насъıтѧтъ сѧ. 7 Блажени милт҃ивии
ꙗко тии помиловани бѫдѫтъ. 8 Блажени
чистии ср҃цемъ ꙗко ти б҃а оу̑зрѧтъ. 9 Блаже-
ни съмираѫще(и) сѧ ꙗко тии с҃нове б҃и наречѫ-
тъ сѧ. 10 Блажени изгънани правды ради ꙗко
тѣхъ естъ цр҃тво нб҃ено. 11 Блажени есте
егда поносѧт сѧ вами и ижденѫтъ вы и ре-
кѫтъ всѣкъ зълъ гл҃ъ на въı лъжѫщи мене
ради. 12 Раду̑ите сѧ и веселите сѧ ꙗко мъзда
ваша многа естъ на нб҃си. к҃о. вѣк ст҃ıкм.
Тако бо изгнашѧ и пр҃ркы прѣжде васъ. 13 вы
есте солъ земли. аще же солъ ѡбоу̑кнетъ чи-
мъ ѡсолит сѧ. ни къ чесомоу̑ же бѫдетъ.

(къ т)омоу̑ нъ да исъıпана бѫдетъ вънъ и попи-

Стр. 1 декаполѧ: *такъ и въ ассем.* *9* жеждѫщии *по сербскому правописанію, послѣ* правды *слово* ради *оказывается лишнею прибавкою, ея нѣтъ въ прочихъ древн. текстахъ,* *13* съмираѫще сѧ, *такъ въ ркп., исправлено по прочимъ спискамъ въ* съмираѫщеи сѧ, *впрочемъ слова* сѧ *въ прочихъ текстахъ нѣтъ.* *14* изгънани *слѣдовало бы исправить въ* изъгнании *по проч. сп., хотя уже зогр. пишетъ* изгънани. *16 вм.* поносѧт сѧ вами *во всѣхъ текстахъ* поносѧтъ вамъ. *17 ожидаемъ* лъжѫще. *19 въ прочихъ сп.* на небесехъ. *22 вм.* ни къ чесомоу *зогр. еванг.* ничесомоу. *23 вм.* нъ *въ ркп.* ни, *въ зогр. слово пропущено, въ прочихъ текстахъ* тъчиѫ.

(ра)кма чл҃къı. кѡ҃. втр҃. хр҃а. ст҃лкмь 14 Вы кстс свѣ-
тъ всемоу мирю. не можетъ градъ оукрыти сѧ
(врьх)оу горы стоѧ 15 ни вьжиґаѭи свѣтилни-
(къ) поставлѭтъ кго подъ спдомъ. нъ на
(свѣщ)ъницѣ. да свѣтитъ всѣмъ иже въ хра-
(минѣ) сжтъ. 16 тако да просвѣтит сѧ свѣтъ вашь
(прѣ)дъ чл҃кы. да оуґрѧтъ дѣла ваша добраѧ
(и) прославѧтъ ѡц҃а вашего иже кстъ на нб҃сѣх:
17 (не) мните ꙗко придъ разорити закона илї
прр҃къ. не придохъ разорити нъ испльни-
ти. 18 аминъ гл҃ж вамъ. дондеже прѣидетъ
нб҃о и земла. игета кдина или чрьта не прѣ-
идетъ ѡ закона. дондеже всѣ си бждтъ.
19 иже бо разоритъ кдинѫ заповѣдии сихъ ма-
лыихъ. и наоучитъ тако чл҃къı. мънии на-
рѣт сѧ въ цр҃тви б҃жии. а иже створитъ и на-
оучитъ. тъ велии нар҃ет сѧ въ цр҃тви нб҃ѣнѣмъ. кѡ҃.
20 Гл҃ж бо вамъ: хр҃а ср҃ .а҃. ꙗкѡ аще не избждетъ
правда ваша паче книжникъ и фарисеи.
не имате вънити въ цр҃тво нб҃ѣное. хр҃а чл҃к. а҃
21 Слышасте ꙗко рѣно бы҃ древнимъ. не оуби-
кши иже бо оубиѥтъ повинень кстъ сждⷭ
22 азъ же гл҃ж вамъ. ꙗко всѣкъ гнѣваѭ сѧ на
брата своего безоумна повинень кстъ сждⷭ
иже бо рѣтъ братоу своемоу рака повине-
нъ кстъ сньмищоу. а иже речетъ боуе. по-
винень кстъ гєѡнѣ ѡгньнѣи. 23 аще ѕбо

принесеши даръ твои къ ѡлтарю и тоу помѣ-
неши ꙗко братъ твои имать нѣч].....

2 оукрыти *испр. вм. рукописнаго* оукрити. *3 въ зогр. ассем. остр.* въжагаѭтъ *и* поставлѭтъ. *9—10 вм.* разорити *ожидаемъ по прочимъ спискамъ* разоритъ, *также* исплънитъ. *12* игета: ἰῶτα, *остр. зогр. ассем.* писма. *13* си: *въ ркп.* сы. *15 въ ркп.* малинхъ. *16 вм.* бжии *въ проч. текстахъ* нбсцѣмь *или* небесьнѣемь. *17* тъ: *остр. зогр. ассем.* сь. *21 въ ркп.* древныимъ. *22 и 24 въ ркп.* повынень. *24 вм.* без оума *зогр. ев.* спыти.

(Микл. I.) то на тѧ 24 остави тоу даръ твои прѣдъ о-
лътаремъ. і шедъ прѣжде съмири сѧ.
съ братромъ своимъ. и тогда приш-
дъ принеси даръ твои ⁘ 25 Бжди оувѣща-
ѩ сѧ съ сѫпьремь своимь скоро. дон-
деже еси на пѫти съ нимь. да не прѣда-
стъ тебе сѫдии. і сѫдии тѧ прѣда-
стъ слоугѣ. і въ темьницѫ въвръ-
жетъ тѧ. 26 аминь гл҃ѫ тебѣ не изиде-
ши отъ тѫдѣ. доньдеже въздаси по-
слѣдьнии кодрантъ ⁘ 27 Слъишасте
ѣко речено бы҃ древънимъ. не прѣлю-
бы сътвориши. 28 азъ же гл҃ѫ вамъ.
ѣко вьсѣкъ иже вьзьритъ на женѫ съ
похотиѫ. юже любы сътвори съ не-
ѫ въ ср҃дци своемь. 29 аще же око твоѥ
десное съблажнаатъ тѧ. изьми е
и врьзи отъ тебе. оунѣе бо ти естъ да
погыблетъ единъ оудъ твоихъ. а
не вьсе тѣло твое въвръжено бждетъ
въ ѣеонѫ. 30 і аште десна твоѣ ржка съ-
блажнаатъ тѧ оусѣци ѭ. и врьзи отъ
себе. оунѣе бо ти естъ да погыбле-
тъ единъ оудъ твоихъ. а не вьсе тѣ-
ло твое идетъ въ ѣеонѫ ⁘ 31 речено же
бысть. іже аште поуститъ женѫ
своѭ. да дастъ ей кънигы распоу-
стѣнъиѧ. 32 азъ же гл҃ѫ вамъ. ѣ-
ко вьсѣкъ поуштаѩи женѫ своѭ ра-
звѣ словесе любодѣинааго. тво-
ритъ ѭ прѣлюбы дѣати. і иже подъ-

Стр. 1 здѣсь начинается текстъ глаголическаго подлинника. *10* отъ тѫдѣ: *м. б.* отъ тоудѣ, *нельзя разобрать.* *17* істькни *зогр.* *22* отъврьзи *зогр.* *23* добрѣе *зогр.* *25* идетъ (ἀπέλθη): *зогр.* въвръжено бждетъ (βληθῇ). *27* кънигы: *въ ркп. м. б.* кьнигъı.

пѣгж поемлетъ прѣлюбы творитъ.
33 пакы слышасте. ѣко речено бы̑
древьнимъ. не въ лъжж клънеши сѧ.
въздаси же г̑ви клѧтвы твоѧ. 34 азъ
же гл̑ж вамъ. не клѧти сѧ отънждъ
ни нб̑мь ѣко прѣстолъ естъ б̑жии.
35 ни землеж̑. ѣко подъножие естъ нога-
ма его. ни иер̑слмъмъ ѣко гр̑ъ естъ
великаго цр̑ѣ. 36 ни главоѭ своеж
клъни сѧ. ѣко не можеши власа едино-
го бѣла ли чръна сътворити. 37 бжди
же слово ваше ея ей. і ни ни. лихое бо
сеж отъ неприѣзни естъ. 38 Слышасте ѣко речено бы̑. око за око и зжбъ
за зжбъ. 39 азъ же гл̑ж вамъ. не
противити сѧ злоу. Нъ аще кто тѧ
оударитъ въ деснѭ ланитж. обрати емоу и дроугѭ̑. 40 і хотѧщюумоу
сждъ приѧти съ тобоѭ и ризж
твоѭ възѧти. отъпоусти емоу
и срачицж твоѭ. 41 и аще къто поиметъ тѧ по силѣ. попьрище едино.
іди съ нимь дьвѣ ·⁚· 42 Просѧштоумоу оу тебе дан. і хотѧштаго отъ
тебе заѧти не отъврати. 43 слышасте ѣко речено естъ. възлюбиши искрьнѣго своего. і вьзненавидиши врага своего. 44 азъ же гл̑ж вамъ. любите врагы ваша. благосл̑вите клънѭштаѧ вы. добро
творите ненавидѧштимъ васъ
(Микл. II.) і молите за творѧщиѧ вамъ напасти.

Стр. 3 въ лъже *зогр.* *13* сеж *вм.* сею. *22* пръпьриште *зогр.* *26* естъ *асс.* ѥсть *остр.* бы̑ *зогр.* *27* искрьнѣаго *ассем.* подроуга *зогр.* ближънѧаго *остр. сав.* *28* врагы своѧ *зогр.* *32* молитвж дѣте о напастьствоу̑ѭщихъ вамъ *сав.*

и изгонѧщихъ въı. 45 да бѫдете сн҃ве отц҃а
вашего иже естъ на нб҃сѣхъ. ѣко слънь-
це свое сѣѥтъ на зълъı и благъı.
і дъждитъ на праведънъı и на непра-
ведънъı. 46 аще бо любите любѧщихъ
въı. кѫ҃ж҃ мъздѫ имате. не и мъı-
таре ли тожде творѧтъ. 47 і аще цѣлоу-
ете дроугъı ваша. токъмо что лиꙗ
творите. не и мъıтаре ли тако тво-
рѧтъ. 48 бѫдѣте оубо въı съвръшени.
ѣко и отецъ вашъ нб҃скъı съвръшенъ
естъ ·:·

VI.

1 Вънемлѣте милостъı-
ню вашею не творити прѣдъ чл҃вкъı
да видими бѫдете ими. аште ли же
ни мъздъı не имате. отъ отц҃а ва-
шего иже естъ на нб҃сѣхъ. 2 егда оубо тво-
риши милостъıнѭ҃. не въстрѫби прѣ-
дъ собоѭ҃. ѣко гпокрити творѧтъ. въ
съньмиштихъ и въ стъгнахъ. да
прославѧтъ сѧ отъ чл҃вкъ. аминь
гл҃ѭ҃ вамъ. въспримѧтъ мъ-
здѫ своѭ҃ ·:· 3 Тебѣ же творѧщю мило-
стъıнѭ҃. да не чюетъ шюица твоѥ.
чьто творитъ десница твоѥ. 4 да
бѫдетъ милостъıни твоѥ въ та-

Стр. 3 зълъı *зогр.* зълъıѧ *ассем. остр.* на злаго и на добраго *сав.* *4* праведънъıѧ *зогр. ассем. остр.*, неправеднъıѧ *ассем. остр.:* обидьливъıѧ *сав.* *6, 9* мъıтари *ассем. сав.* мъıтарицѣ *остр.* мьздоимьци *зогр.* *10, 11* испльнени, испльненъ *сав.* *12* вънимаите *сав.* *13* ваша *зогр. ассем.* милостъıнѭ҃ ваш҃ *сав.* *17* възгласи *сав.*, творите... въстрѫбите *ассем.* *18* лицемѣри *остр.* *19 и въ стр. 4 слъд. стр.* съборищихъ *остр.* *21* въспримѧтъ остр. (ἀπέχουσιν).

инѣ. и отъ̀цъ твои видѧи къ таинѣ
въздастъ тебѣ явѣ. 5 і егда мо-
лиши сѧ не бѫди ѣко и лицемѣри. ѣ-
ко любѧтъ на сонъмиштихъ и къ
стъгнахъ и на распѫтихъ стоѩ-
ште молити сѧ. да ѣвятъ сѧ человѣко-
мъ. аминь глѭ вамъ. ѣко въсприе-
мѩтъ мъздѫ своѭ. 6 ты же егда
молиши сѧ вниди къ клѣть твоѭ
и затвори двьри твоѧ. помоли сѧ
отъ̀цоу твоемоу къ таинѣ. і отъ̀цъ тво-
и видѧи къ таинѣ. въздастъ те-
бѣ явѣ 7 Молѧще же сѧ не лиꙗо гл҃те.
ѣкоже и ѩзычьници. мьнѧтъ бо сѧ
ѣко во мъноѕѣ гл҃ни своемь оуслъша-
ни бѫдѫтъ. 8 не подобите сѧ оубо имъ. вѣ-
стъ бо отецъ вашъ ихъже трѣбоуете. прѣ-
жде прошенїѧ вашего. 9 тако оубо моли-
те въı сѧ. Ѻ҃тьче нашъ иже си на нб҃сѣхъ
да св҃ѧтъ сѧ имѧ твое. 10 да придетъ цр҃е-
ствие твое. да бодетъ волѣ твоѣ. ѣко
на нб҃си и на земи. 11 хлѣбъ нашъ наста-
вѣшааго дьне. даждъ намъ дънесь
12 і отъпо(оу)сти намъ длъгъı нашѧ. ѣко и
мъı отъпоуштаемъ длъжѣникомъ
мъ нашимъ. 13 і не вьведи насъ къ на-
пасть. нъ избави нъı отъ непрїѣ-
зни. ѣко твое естъ цр҃ство. і сила
и слава въ вѣкы аминь. 14 Аще оубо

Стр. 3 лицемѣръ *зогр.* *5* распѫтихъ *зогр. асс. остр.* *7—8* въспримѩтъ *зогр. ассем. сав.* *18* сице же *ассем.* *21* бодетъ *описка вм.* бѫдетъ; лѣ *въ словѣ* волѣ *надъ строкою прибавлено.* *22* земи *ассем. сав.* земли *зогр. остр.* *22—23* наставъшаго дне *сав.*, настоѩшт... *зогр.*, насѫщьнъıи *ассем. остр.* *24* отъпости *описка вм.* отъпоусти: остави... оставлѩемъ *остр. ассем. сав.* *26—27* искоушенїѧ *ассем.* *27* лѫкавааго *ассем.*

отъпоуцаете чл҃вкмъ съгрѣшенїѣ ихъ
отъпоуститъ и вамъ о҃цъ вашъ небе-
ск҃ы. 15 аште ли не отъпоуцаете чл҃вко-
мъ съгрѣшени ихъ. ни о҃цъ вашъ отъ-
поуститъ съгрѣшенїи вашихъ. 16 егда же
постите сѧ. не бѫдѣте ѣко и ѵпокрити.
просмраждаѭтъ бо лица своѥ. да б(ж)
(Григ. I.) сѧ явили чл҃вко(мъ) постѧще. аминъ
гл҃ѭ вамъ. ѣко (въ)спримлѭтъ м(ъ)
здѫ своѭ. 17 ты же поста сѧ помажи
главѫ своѭ. ї лице твое оумъи.
18 да не явиши сѧ чл҃вкмъ поста сѧ. нъ
отъцоу твоемоу иже естъ въ таинѣ.
ї о҃цъ твои видѧи въ таинѣ. въздa-
стъ тебѣ ѣвѣ. 19 Не съкрываите себѣ
съкровишта на земи. ідеже чръвъ
и тлѣ тлитъ. ідеже татие подъ-
копаваѭтъ ѝ краджтъ. 20 съкрыва-
ите же себѣ съкровишта нб҃се. ідеже
ни чръвь ни тлѣ тлитъ. идеже та-
тие не подъкопаваѭтъ. ни крадж-
тъ. 21 ідеже бо естъ съкровище ваше.
тоу ѝ ср҃дце ваше. к҃ 22 Свѣтильникъ
тѣлоу естъ око. аще оубо бѫдетъ око

Стр. 3 отъпоустите *остр. ассем.* *4 надъ* вашъ *новою рукою приписано кирил. буквами* небесныи, *этого слова нѣтъ въ остр. сав.* *6 послѣ* ѵпокрити *въ остр. ассем. зогр.* сѣтоуѭште, *сав.* жалоуѭще. *7* просмраждаѭште *зогр.* *7 ѫ нельзя разобрать, но судя по простору необходимо предположить форму* бѫ, *такъ въ ассем., зогр.* биша, *сав. остр.* бѣша. *8—9 въ скобкахъ чего нельзя прочесть, къ* постѧще *кирил. букв. надъ строкою прибавл.* се въспри-имѫтъ *зогр. сав. ассем., но остр.* въсприкмлѭть. *12* явите сѧ... постѧще сѧ *сав.* *16* съкровищь *остр. ассем.* *19 въ словѣ* же *буква* е *надъ строкою, передъ* нбсе *пропущ.* на. *23 въ словахъ* ср҃це ваше *глагол.* е *исправлено въ кирилл. букву* а, *надъ строкою же прибавл. кирил. букв.* бѫдоуть, естъ *послѣ* тоу *въ зогр. сав. остр., оно пропущено въ ассем. и въ нашемъ текстѣ (по примѣру иныхъ греческихъ).*

твое просто. вьсе тѣло твое свѣтъло
бѫдетъ. 23 аште ли око твое лѫкаво бѫ-
детъ. вьсе тѣло твое тьмъно бѫ-
детъ. аще оубо свѣтъ иже въ тебѣ.
тъма естъ тѣ тъма колькми. 24 ни-
къто же рабъ можетъ двѣма го-
сподьма работати. ли бо единого
възненавидитъ. а дроугаго въ-
злюбитъ. ли единого дръжитъ сѧ
а о дроугѣемь неродити начьнетъ.
не можете бгу работати. и мамонѣ
25 сего ради гл҃ѭ вамъ. не пьцѣте сѧ
дш҃еѭ вашеѭ. что ѣсте ли что пи-
ете. ни тѣломъ вашимъ въ что
облѣчете сѧ. не (дш҃а) ли больши естъ
пиштѧ. и тѣло одеждѧ. 26 възьрите на пт҃и-
цѧ нб҃скыѧ. ѣко не сѣѭтъ ни жьнѭтъ.
ни събираѭтъ въ житьницѫ. і отц҃ъ
вашъ нб҃скъі питѣетъ ѩ. не въі ли
паче ихъ лоучъши есте. 27 кто же отъ ва-
съ пекъі сѧ. можетъ приложити тѣ-
лесе своемь лакоть единъ. 28 і о оде-
жди что сѧ печете. съмотрите кри-
нъ селънъіхъ. како растѫтъ. не
троуждаѭтъ сѧ ни прѧдѭтъ. 29 гл҃ѭ
же вамъ. ѣко ни соломонъ во вьсе-
и славѣ своеи облѣче сѧ. ѣко единъ

Стр. 4 къ оубо *кир. прип.* ли. *5* тѣ *зогр.*, то *остр. ассем. сав.*, *съ* тѣ *слични литовское* taĩ. *7* господинома *остр. ассем.* г҃ма *зогр.* г҃инома *сав.* *7—9 зогр. остр. ассем. согласно съ нашимъ, сав. кн. отступаетъ:* ли единого вьзненавидитъ а дроугаго вьзлюбитъ. ли единомоу ѳгодитъ. *10* не брѣшти *зогр. ассем. сав.*, не радити *остр.*; начьнеть *остр.* въчьнетъ *зогр. ассем. сав.* *15 что въ скобкахъ, въ ркп. нельзя прочесть.* *19* питаѭть *остр. сав.* *21* тѣлеси *зогр. ассем. остр.*, възложити на тѣло свое *сав.* *22* при одежди *сав.* *23* цвѣтъ *зогр.* кринъі сельнъіѧ *остр.* разѳмѣімъ цвѣтъі сельнъіѧ *сав.* *25 вм.* прѧдѭтъ *въ зогр. и сав.* приѭтъ.

отъ сихъ. 30 аще же сѣно селъное дънесъ сѫштее. а оутрѣ въ огнь вѣметомо. бъ тако (ѡ)дѣетъ. кольми паче васъ маловѣри. 31 не пѣцѣте сѧ оубо глѣще. что ѣмъ ли что піемъ. ли чимъ одеждемъ сѧ. 32 вьсѣхъ бо сихъ ѩзци ищѫтъ. вѣстъ бо отецъ вашъ нбскъı. ѣко трѣбоуете сихъ вьсѣхъ. 33 ищтѣте же паче цр҃ствиѣ бжиѣ. і правъдъı его. і си вьсѣ приложѫтъ сѧ вамъ. ⁘ к ⁘ 34 не пѣцѣте сѧ оубо на оутрѣи. оутрии бо день собоѫ печетъ сѧ. довлѣетъ дьн(и) зълоба своѣ.

VII.

1 Не осѫждаите да не осѫждени бѫдете. 2 имъже бо сѫдомъ сѫдите сѫдѧтъ вамъ. і въ нѭже [мѣрѫ] мѣрѫ мѣрите вьзмѣритъ сѧ вамъ. 3 Что же видиши сѫ-

II чецъ въ оцѣ братра твоего. а бръвъна еже естъ въ оцѣ твоемь не чюеши. ли како речеши братроу твоемоу. остави и изъмѫ сѫчецъ из очесе твоего. і се бръвъно въ оцѣ твоемь. 5 лице-

Стр. 1—2 вм. слова сѣно *въ сав.* трѣвѫ, *вм.* въмѣтаемо: вълагаѫщѫ сѧ *іѣ.*, въмѣтаемо *зогр. остр. ассем.* *3 въ ркп.* дѣетъ *съ надписаннымъ кирилловскимъ* ѡ, *такъ и въ ассем.* тако-дѣетъ. *7 сав. кн.* всего бо сего поганин просатъ. *9 надъ* паче *прибавлена кирил. приписка* прьвѣе, *въ зогр. остр. асс.* прѣжде. *13 послѣ* печетъ сѧ *надъ строкою кирилл. букв. приписано* ѡ своихь, *надъ словомъ* довьлетъ *приписано кирилл.* ѣ, *чтобы читать* довлѣетъ. *13 въ* дьни *послѣднюю букву нельзя разобрать, кирилл. же прибавлено* и. *18* възмѣратъ *зогр. ассем.*, мѣритъ сѧ *сав.* *19* въ очеси *остр. ассем.* въ очесе *сав.* *22* остани *сав.*

мѣре. їзьми пръвѣе брѣвѣно из о-
чесе твоего. і тогда оузъриши изѧти
сѫчецъ из очесе братра твоего. 6 Не
дадите с҃таго псомъ. ни помѣтаи-
те бисьръ вашихъ прѣдъ свиньѣми.
да не попержтъ ихъ ногами своими.
і вращьше сѧ растръгнѫтъ вы. ·:·
7 Проситѣ и дастъ сѧ вамъ. їщѣте и о-
врѣщете. тлъцѣте и отвръзетъ сѧ
вамъ. 8 вьсѣкъ бо просѧи приемлетъ.
і ищѧи обрѣтаатъ. і тлъкѫщюмоу
отвръзаатъ сѧ ·:· 9 ли кто естъ отъ ва-
съ чл҃вкъ. егоже аще проситъ с҃нъ сво-
и хлѣба. еда камень подастъ емоу
10 ли аще рыбы проситъ. еда змь-
ѭ подастъ емоу. 11 аще оубо вы лѫ-
кавьни сѫште. оумѣете даанїѣ бла-
га дати чѧдомъ вашимъ. коль-
ми паче от҃ць вашъ иже естъ нб҃сѣ-
хъ. дастъ благаа҃ просѧщимъ его.
12 Вьсѣ оубо елико аще хощете да творѧ-
тъ вамъ чл҃вци. тако и вы твo-
рите имъ. се бо естъ законъ и про-
роци. 13 вьнидѣте жзъкыми вра-
ты. ѣко пространа врата и широкъ
пѫть. въводѧи въ пагоубѫ. і мъно-
зи сѫтъ въходѧщи имъ. 14 коль жзъка
врата и тѣснъ пѫть въводѧи въ жи-
вотъ. і мало ихъ естъ иже и обрѣта-
ѭтъ. 15 Вънемлѣте отъ лъжихъ про-

Стр. 1—2 въ очесе твоемь *сав.* *4* полагаите *сав.* *6 къ словамъ* не попержтъ *прибавлено надъ строкою кирилл.* кьгда. *10* приметь *остр.* *9 и 12* отврьзѫтъ сѧ *сав. кн.* *12* отъвьрьзеть сѧ *остр.* отвръзетъ сѧ *зогр. ассем. (нашъ по гр.* ἀνοίγεται, *прочіе по* ἀνοιγήσεται). *15 къ слову* ли *приписано со стороны кирилл.* и, *чтобы читать* или. *20* оу него *зогр. никольск.*

*

рокъ. іже приходѧтъ къ вамъ. въ о-
деждахъ овьчахъ. вьнѫтрь же сѫ-
тъ влъци хъштьници. 16 отъ плодъ
ихъ познаите ѭ. еда обемлѫтъ о-
тъ тръниѣ грознъı. ли отъ рѣпиѣ
смокъви. 17 тако вьсѣко дрѣво добро.
плодъı добръı творитъ. а зъло
дрѣво плодъı зълъı творитъ. 18 не
можетъ дрѣво добро плодъ золъ
творити. ни дрѣво зъло плодъ до-
бръ творити. 19 вьсѣко дрѣво еже не
творитъ плода[да] добра. посѣкаѭ-
тъ и въ огнь вьмѣтаѭтъ. 20 тѣ-
мь же оу҃бо отъ [пло]плодъ ихъ по-
знаете ѭ ·:· 21 Не вьсѣкъ гл҃ѧи мьнѣ.
г҃и г҃и вьнидетъ въ цр҃ствие не-
бс҃кое. нъ творѧи волю҃ отц҃а моего
иже естъ нб҃хъ. 22 мъноѕи бо рекѫ-
тъ мьнѣ вь тъ день. г҃и г҃и. не въ
твое ли имѧ прч҃ствовахомъ.
и твоимь именемь бѣсъı изго-
нихомъ. и твоимь именемь силъı
мъногъı сътворихомъ. 23 и тогда
исповѣмь имъ. ѣко николиже зна-
хъ васъ. отидѣте отъ мене дѣ-
III лаю҃щиі безаконие ·:· 24 Вьсѣкъ оу҃бо и-
же слъıшитъ словеса моѣ си и тво-
ритъ ѣ. оуподоблю҃ и мѫжю҃ мѫдроу҃.
иже созъда храминѫ свою҃ на ка-
мене. 25 і сънидe дождъ и придѫ рѣ-

Стр. 2 вънѫтрьѫдоу *зогр. асс.* ѫтрьѫдоу *остр.* *4* познаете *зогр. остр.* познаите *асс.*; обьемлетъ кто *асс.* *5* грознъı. ли *съ надстр. прибавкою кирилл. буквами* к и, *чтобы получить* грозникъ или, *зогр. асс.* гроздъı. *7—8 асс. въ единств. числѣ* плодъ. *9* плода зъла *зогр. асс.* *10* плода добра *зогр. ассем.* *27* творитъ *асс. сав.* сътворитъ *зогр. остр.* *28 и на слѣд. стр. 6* мѫжю҃, мѫжю҃ *показываетъ смѣшеніе* ѫ *съ* оу. *29* створи храмъ свои *сав.*

къı. и вьзвѣашѧ в[р]ѣтри. і нападж на храминж тж. и не паде сѧ
основана бо вѣ на камене. 26 и вьсѣкъ слъıшѧи словеса моѥ си
и не твораи ихъ. оуподобитъ сѧ
мжжж боуи҃ж. іже созъда сво-
ıж храминж на пѣсъцѣ. 27 і сънидѣ дождъ и придж рѣкъı и вьзвѣашѧ вѣтри и опьрѣшѧ сѧ храминѣ тои. і паде сѧ. і вѣ разроушение еıѧ велие ѕѣло. 28 і вѣı егда съконьча и҃съ вьсѣ словеса си. дивлѣхж сѧ народи о оучении его. 29 вѣ бо оучѧ ѣко власть ймъı. і не ѣко кънижъници ихъ
и фарисѣи.

VIII.

1 Съшедъшоу же емоу
съ горъı. вь слѣдъ его идж народи мъноѕи. 2 і се прокаженъ
пристжпь. кланѣше сѧ емоу г҃лѧ.
г҃и аште хощеши можеши мѧ ицистити. 3 и простеръ ржкж и҃съ коснж и г҃лѧ. хощ҃ж ицисти сѧ. и абие ицисти сѧ отъ проказъı. 4 і рече емоу и҃съ вижды никомоуже
не повѣждь. нъ шедъ покажи сѧ а-

Стр. 1—2 потъкж сѧ храминѣ тоı *сав.* *5* оуподобл҃ж и *ассем.* *6 буквы жжж боуи҃ж наведены новыми чернилами, можетъ быть не совсѣмъ вѣрно.* *9* опьроша сѧ *остр.* потъкж сѧ *сав.* *11* раздроушение *зогр. ассем. остр.* разорение *сав.* велико *остр.* *20—21* очистити *остр.* *22—23* очисти *остр.*, *въ сав. книгѣ глаголъ* истрѣбити. *23* истрѣби сѧ емоу проказа *сав.* *24* блюди *зогр. сав.*

рхиереови. и неси даръ иже повелѣ моси въ съвѣдѣние имъ. 5 Въшедъшоу же емоу и҃сви. въ каперънаоумъ. пристжпи къ немж сотьникъ. молѧ и҃
6 гл҃ѧ. г҃и отрокъ мои лежитъ въ домоу ослабленъ. лютѣ ѣко страждѧ. 7 і гл҃а емоу и҃съ азъ пришедъ исцѣлиж и. 8 і отъвѣщавъ сотьникъ рече емоу. г҃и. нѣсмъ достоинъ да въ домъ мои вьнидеши. нъ ткъмо ръци слово. і исцѣлѣетъ отрокъ мои. 9 ібо азъ чл҃вкъ есмь подъ вл҃коиж. імы подъ собоиж воины. і гл҃иж семоу иди и идетъ. і дроугоумоу .....[и] приди и придетъ. і рабоу моемоу сътвори се и сътворитъ. 10 слъишавъ же и҃съ. диви сѧ емоу. і рече граджштимъ по немь. амиинь гл҃иж вамъ. ни въ изл҃и толикъı вѣръı не обрѣтъ.
11 Гл҃иж же вамъ ѣко мъноsи отъ въстокъ и западъ приджтъ. і вьзлагжтъ съ авраамомъ и исакомь. і иѣковомь. въ цр҃ствии небс҃цѣемь. 12 а сн҃ве[ве] цр҃ствиѣ изгънани бжджтъ. въ тъмж кромѣштьниjиж. тоу бждетъ плачь и скрьжетъ зжбомъ. 13 і рече и҃съ сътьни-

Стр. 1 иереови *остр.* иереомъ *сав., къ слову* неси *надстрочная прибавка кирилл. буквами* при„ *асс. остр. сав. тоже* принеси, *зогр. ник.* неси. *4* немж, *о буквѣ* ж *можно сомнѣваться;* моля̀ и: *на послѣднюю глагол. букву* и *наведена кирилл. приписка* се км҃ *и 5 передъ словомъ* гл҃а *прибавл. кирилл.* и. *9* подъ кровъ *остр. сав. ник. 10* словомь *асс. 14 точками обозначено выскобленное слово* приди. *17* иджщимъ *остр. сав. 19* обрѣтъ *исправлено такъ, что глагол. буквами (но не современными) на* ъ *наведено* о *и прибавлено* хъ, *чтобы получить форму* обрѣтохъ; *въ асс. зогр. сав. ник.* обрѣтъ. *24* сн҃ове свѣта *асс. 24—25* ижденжтъ сѧ *сав. 27* сътьникови *сав.*

коу. иди ѣкоже вѣрова бѫди тебѣ. кѡ
і исцѣлѣ отрокъ его во тъ часъ ·:· і въ-
звращтъ сѧ сотьникъ въ домъ свои въ тъ ча-
съ обрѣте и съдравъ. 14 і пришедъ
исъ въ домъ петровъ. видѣ тъщѫ
IV его лежѫщѫ. огнемъ жегомѫ. 15 і прикоснѫ
сѧ ржцѣ еѩ. і остави ѭ оґнь. і въста
и слоужаше емоу. 16 Поздѣ же бывъшоу.
привѣсѧ къ немоу. бѣсънъı мъногъı.
і изгъна словомъ дхъı. і вьсѧ не-
джжънъıѩ исцѣли. 17 да съвьждетъ
сѧ реченое пророкомъ. исаиемь глѫ-
щемь. тъ неджгъı нашѫ приѩтъ.
и болѣзни понесе. 18 оузьрѣ же иссъ мь-
ногъı народъı окръсть себе. пове-
лѣ ити на онъ полъ. 19 і пристѫпь еди-
нъ кънижъникъ рече емоу. оучителю
идж по тебѣ. ѣможе колижъдо идеши.
20 глѧ емоу исъ. лиси ѣзвинъı имѫ-
тъ. і птица нбскъıѩ гнѣзда. а
снъ члвчскъı не иматъ къде гла-
въı подъклонити. 21 дроугъıи же
отъ оученикъ рече емоу ги. повели
ми прѣжде ити. і погрети отца мо-
его. 22 іс же глѧ емоу. гради по мь-
нѣ. і остави мрътвъıѩ погрети
своѩ мрътвъцѧ. 23 і вьлѣзъшоу
емоу въ корабь. по немь идж оучени-
ци его. 24 і се тржсъ великъ бъıстъ

Стр. 3 слова въ домъ свои *приписаны мелкими глагол. буквами, повидимому тоюже ими современною рукою.* *11* болѫщаѩ *остр.*, всѣхъ болѫщихъ *сав.* *14 вм.* оузьрѣ *ожидается* оузьрѣвъ, *такъ остр. зогр. ассем.* *17* кънигъчии *остр.* *19* лисица *остр., всѣ прочіе* лиси. *24 и 26* къ погрети *прибавл. кирилл.* с, *въ позднѣйшихъ текстахъ дѣйствительно читается* погрести, *такъ въ никольскомъ.* *28 вм.* оучени(ци) *въ подлинникѣ описка* ичени(ци), *но потомъ и исправлено въ кирилл.* оу.

въ мори. ѣко покрꙑвати сѧ кораблю влънами. а тъ съпаше. 25 і
пришедъше оученици его. възвоудиша и гл҃ѭще гн҃и. съп҃с нꙑ погꙑблемъ. 26 і гл҃а имъ. что страшиви есте маловѣри. тогда въставъ запрѣти вѣтромь и морю. і
бꙑстъ тишина велиѣ. 27 чл҃вци же
чюдиша сѧ гл҃ще. къто сь естъ ѣко
вѣтри и море послоушаѭтъ его ·:·
28 і пришедъшоу емоу ис҃ви на онъ полъ.
въ странѫ ѣрѣесискѫ. срѣтете
те и дъва бѣсъна отъ жалии ісходаща лютѣ sѣло. ѣко не можаше никтоже минѫти пѫтемь тѣмь. 29 і се
възъписте гл҃ща. что естъ нама
и тебѣ ис҃се сн҃е б҃жии. пришелъ еси сѣмо прѣжде врѣмене мѫчитъ насъ.
30 бѣ же далече отъ неѫ҆ стадо свиний.
мъного пасомо. 31 бѣси же молѣхѫ и
гл҃ѭще. ащіе изгониши нꙑ. повели
намъ [и] ити въ стадо свиное. 32 і рече
имъ идѣте. они же ишедъше идѫ҆ въ
свинии҃. і абье оустръми сѧ стадо
вьсе по брѣгоу въ море. і оутопѫ҆
въ водахъ. 33 а пасѫщеи бѣжаша. і шедъше въ градъ възвѣстиша вьсѣ.

Стр. 4—5 погꙑбнемъ *зогр., лучше* погꙑблемъ (ἀπολλύμεθα), *такъ и въ никол.* *12* сърѣтосте *зогр. ассем.* сърѣтоста *сав. остр. никол.* *13* отъ гребишть *зогр.* гробишть *ассем.* гробъ *остр. никол.* гроба *сав.* *15* мимо ити *остр.* не могѫщоу никомоуже прити *сав.* *16* възъписте *въ подлинникъ, но глаг.* е *передѣлано потомъ въ кирилл.* а, *на* а *оканчивается эта форма въ остр. сав., на* е *зогр. ассем.* *19* неѫ҆ *съ* ѫ҆ *вм.* ю. *22 одна буква* и *въ подлинникъ писцу неудалась, перо измѣнило ему, потому онъ написалъ второе* и. *23* шьдъше вънидѫ҆ *зогр.* ишедъше вьнидѫ҆ *ассем.* ищъдъше идоша *остр.* *25* оутопѫ҆ *ассем.* оутопоша *зогр.* истопѫ҆ *сав.* оумрѣша *остр. никол.*

і о вѣсѣноую. 34 і се весь градъ изи-
дѫ противѣ и҃сви. і видѣвъше и мо-
лишѧ. да би прѣшелъ отъ прѣдѣлъ
ихъ.

IX.

і вьлѣзъ въ корабь и҃съ прѣ-
ѣде. і приде [въ] въ свои градъ. к҃ ∴
2 і се принѣсѧ емоу ослабленъ жилами
на одрѣ лежѧщъ. і видѣвъ и҃съ вѣрѫ
ихъ. рече ослабленоуемоу. дръзай
чѧдо отъпоуштаѭтъ сѧ грѣси твои.
3 і се едини отъ кънижъникъ рѣшѧ вь
себѣ. сь власвимлѣатъ. 4 і ви-
V дѣвъ и҃съ помъышлениѣ ихъ рече. въ-
скѫѣ въı мъıслите зъло въ ср҃дци-
хъ вашихъ. 5 чъто бо естъ оудобѣе решти.
отъпоущаѭтъ сѧ грѣси твои. ли рещи
въставъ ходи. 6 нъ да оувѣсте ѣко влa-
сть иматъ сн҃ъ чл҃вчскъı на земи
отъпоущати грѣхъı. тъгда гл҃а
ослабленоумоу въставъ возьми
ложе твое. і иди въ домъ свои. 8 ви-

Стр. 3 би *зогр. ассем.* бъı *остр.* ꙗко да прѣидетъ *сав.* *4* прѣꙗде *остр. сав.* прѣиде *ассем.* *6* принѣсѧ *ассем.* принесоша *остр. зогр. сав.* *7 въ словѣ* одрѣ *буква* о *написана надъ строкою но той же рукою.* *10* етери *зогр. ассем.* ѥдини *остр., сав. кн. отступаетъ переводомъ цѣлаго мѣста:* надѣи сѧ чадо. отъдадатъ ти сѧ грѣси. и абие нѣци. *11* власвимисаетъ *зогр. никол.*, власфъımлѣетъ *ассем.*, хоульствоуѥтъ *остр.*, хоулитъ *сав.* *15 къ слову* ли *кирилл. приписка* и *т. е.* или. *16* въстани и ходи *ассем. остр., сав. кн. отступаетъ переводомъ:* въскѫѣ помышлѣете въı непрıазнина въ ср҃дци вашемь... отъдаѭтъ ти сѧ гр. *20 стихъ 7-й пропущенъ въ нашемъ, зогр. ассем. и сав., въ остр. и никол. онъ читается, въ нашемъ же текстѣ прибавленъ кирилл. буквами* и вьставь и иде вь домь свои.

дѣвъше же народи чюдиша сѧ и прославиша бг̃а. давъшаго власть такж чл̃вкомъ. к̃ ·:· 9 і̃ прѣходѧ и̃съ отъ тоудж видѣ чл̃ва. на мытьници сѣдѧща. і̃мене матеа. і гл̃а емоу по мьнѣ гради. і въставъ по немь иде. 10 і бы̃ емоу вьзлежащю въ домоу. і се мъноѕи грѣшъници и мытаре. пришедъше вьзлежаахж съ и̃смъ. і съ оученикъı его. 11 і видѣвъше фарисеи гл̃ахж оученикомъ его. по что съ мытари и грѣшъникъı оучитель вашъ ѣстъ. 12 і̃съ же слышавъ рече имъ. не трѣбоую̃тъ съдравии врача. нъ болѧщеи. 13 шедъше же наоучите сѧ. что естъ милостъıни хоштж а не жрътвѣ. не придъ бо праведьникъ призъватъ. нъ грѣшъникъı на покаание̃. к̃ 14 Тогда пристжпиша къ немоу оученици иоанови гл̃ще. по что мъı и фарисѣи постимъ сѧ

мъного. а оученици твои не постѧтъ сѧ. 15 рече имъ и̃съ. еда могѫтъ сы̃е брачънии плакати сѧ. доньдеже съ ними естъ женихъ. приджтъ же дъние. егдаже отъиметъ сѧ отъ нихъ женихъ. і тогда постѧтъ сѧ. 16 никтоже бо не приставлѣатъ. приста-

Стр. 4 тоудж *вм.* тждоу *свидѣтельствуетъ о смѣшеніи* оу *съ* ж, мьздьници *зогр., прочіе совпадаютъ съ нашимъ.* *5* імене *вм.* именемь. *6* иди *остр. сав. Въ стихѣ 10—11 слово* мытарь *нашего текста читается также въ остр. ассем. сав., въ зогр.* мьздоімьци. *13 къ слову* ѣстъ *приписано надъ строкою кирилл. буквами* и пикть. *17* милости-жрътвъı *сав.* *18* зъватъ *сав.* *29 надъ вторымъ* а *слова* приставлѣатъ *прибавл. надстрочное кирилл.* к.

влениѣ. плата не бѣлена ризѣ ветъ-
сѣ. възьметъ бо конъчинѫ своѭ
отъ ризъı. ı большı дира бѫдетъ.
17 ни въливаѭтъ вина нова. въ мѣ-
хъı ветъхъı. аще ли же ни. просѧ-
дѫтъ сѧ мѣси. ı вино пролѣетъ сѧ.
ı мѣси погъıблѭтъ. нъ вино ново
въ мѣхъı новъı въливаѭтъ. ı о-
бое съблюдетъ сѧ. 18 сице гл҃ющю е-
моу къ нимъ. к҃. Се кънѧзъ въшедъ
кланѣше сѧ емоу гл҃ѧ. ѣко дъшти моѣ
нъıнѣ оумьрѣтъ. нъ пришедъ нъı-
нѣ възложи на нѭ рѫкѫ твоѭ и оживетъ.
19 и въставъ ис҃ъ по немь идѣаше и оуче-
ници его. 20 ı сѳ жена кръвоточива. дь-
вѣ на десѧте лѣтѣ имѫшти. при-
стѫпıши съ зади. прикоснѫ сѧ вь-
скрилии ризъı его. 21 гл҃аше бо вь
себѣ. аще токмо прикоснѫ сѧ ризъı
его спсна бѫдѫ. 22 ıс҃ъ же обращтъ
сѧ и видѣвъ ѭ рече. дръзаи дъщи
вѣра твоѣ спсе тѧ. ı спсна бъı-
стъ жена отъ часа того. 23 ı пришедъ
ис҃ъ въ домъ кънѧжь. ı видѣвъ
VI сопьца и народъ млъвѧщъ гл҃а имъ. 24 отидѣте не оумьрѣтъ бо дѣвица нъ съ-
питъ. ı рѫгахѫ сѧ емоу. 25 егда же изгъ-

Стр. 1 плата *гал. ев. 1144 г.* заплатъı платьна *юрьев. ев.*, приставлениѣ платьна *никол.* *5 у слова* просадѫтъ *надстрочная кирилл. приписка* то. *7* погъıблѭтъ ἀπόλλυνται, *ник.* погыбноуть *по гр.* ἀπολοῦνται, *такъ и въ юрьев. ев.* *10 послѣ* кънязъ *обыкновенно прибавляется* етеръ *ассем. никол. или* нѣкъıи *остр. или* единъ *сав.* *18* рѫкѫ *въ ркп. написано* рѫ съ *надстрочнымъ* к. *19* въ слѣдъ его иде *сав.* *22 и 24* коснѫ сѧ краı *сав.* *24* ризѣ *ассем. остр.* *26* надѣи сѧ *сав.* *29* въ храминѫ кънѧжѫ *сав.* *30* сопьца *ассем. остр. ник.*; свирьца *зогр.* народа мльваща *сав. кн.* *32* рѫгахо, *потомъ исправлено* о *въ* оу *(глаг.* ѳ*)*.

нанъ бꙑстъ народъ. вꙗшедъ ѩтъ
ѭ за ржкж. і вꙗста дѣвица. 26 і изиде
вѣсть си по вьсеи земи тои ·:· 27 І прѣ-
ходѧщю тждѣ ис҃ви. по немь идете дꙋ-
ва слѣпьца зовѫща и гл҃ща. поми- 5
лоу҃и нꙑ сн҃оу дв҃ъ. 28 пришедъшоу же емоу
въ домъ. пристѫпьсте къ немоу слѣ-
пьца. і гл҃а има ис҃ъ. вѣроу҃ета ли
ѣко могж се сътворити. гл҃аste
емоу ей г҃и. 29 тъгда коснж ѣ въ очи 10
гл҃ѧ. по вѣрѣ ваю бѫди вама. 30 і о-
тврѣсте сѧ има очи. і запрѣти и-
ма ис҃ъ гл҃ѧ. блюдѣта да никтоже
не оувѣстъ. 31 она же ишедъша просла-
висте и по вьсеи земи тои. 32 тѣма 15
же исходѧштема. се привѣсѧ чл҃вкъ
нѣмъ бѣсенъ. 33 і изгънаноу бѣсоу
прогл҃а нѣмꙑ. і дивиша сѧ народи
гл҃ѫще. николиже ави сѧ тако вл҃и.
34 а фарисѣи гл҃ахж. о кънѧsи бѣсъ 20
изгонитъ бѣсꙑ ·:· 35 І прохождаше и-
с҃ъ градꙑ вьсѧ и вьси. оучѧ на
соньмиштихъ ихъ. і проповѣда-
ѩ евн҃ѣлие цр҃ствиѣ. і цѣлѧ вьсѣ-
къ неджгъ і вьсѣкж ѩ҃зж въ людѣхъ. 25

Стр. 1 изгна всь народъ *сав.* вылѣзъ *сав.* *2* промьче сѧ *сав. (вм.* изиде*).* *3* въ всж землж тж *сав.* *4* идете *зогр.* идосте *асс.* идета *ник.*, идоста *остр.* вь слѣдь его идѣста *сав.* *5* вьпиѭща *сав.* *6* с҃не *зогр.*, *въ асс. зогр. ник. предшествуетъ слово* ис҃ *(въ греч. нѣтъ).* *7* въ храминж *сав.* припадоста *сав.* пристѫписта *остр. никол.* *10* прикоснж сѧ очесоу *остр. ник. (но* очию*)*, коснж сѧ очию *сав.* *11* бѫдетъ *сав.* *12* отврьзоста сѧ *сав.*, отврьзосте сѧ *зогр.* *13* ни единомоу же не рьцѣта *сав.* *14* шедъша *зогр. сав.* *16* къ привѣсѧ *кирилл. буквами приписано надъ строкою* к немоу. *16—17* чл҃вка нѣма и бѣсьна *ассем. никол.* чл҃ка глоуха бѣсъноуѭща сѧ *сав.* *18 вм.* нѣмꙑи *сав. кн.* глоухꙑ. *21* изгонитъ: *въ ркп.* изнитъ, проидѣше *сав.*

36 Видѣвъ же народъı ис̃ъ. милоср̃дова
о нихъ ѣко бѣхж съмѧтени. і отъ-
вржени ѣкоже овъцѧ. не имжщıѧ па-
стырѣ. 37 тогда гл̃а оученикомъ сво-
имъ. жатва оубо мънога. а дѣла- 5
тель мало. 38 молите сѧ оубо гн̃оу жа-
твѣ. да изведетъ дѣлателѧ на жа-
твж своіж. к̃.

X.

1 і призъва оба на десѧте
оученика своѣ дастъ имъ власть.
на дс̃ъ нечистыіхъ да изгонѧтъ ı̃а̃. і
цѣлити вьсѣкъ неджгъ и вьсѣкж болѣ- 10
знь. 2 Ѡбѣма же на десѧте ап̃лма. і
мена сѫтъ се. Пръвъı симонъ. іже
наречетъ сѧ петръ. і аньдрѣа братръ
его. 3 филипъ и вартоломѣи. тома и
матьтен мъıтарь. иѣковъ альфе- 15
овъ. і келевеи нареченъı тадеи. 4 си-
монъ кананѣи. іюда искариотъскъı.
іже и прѣдастъ. 5 Сиѧ оба на десѧте
посъла ис̃ъ. заповѣдавъ имъ 20
гл̃а. на пжть ı̃а̃зъкъ не идѣте. і въ гра-
дъ самарѣнъ не вънидѣте. 6 ідѣте
же паче къ овъцамъ погıбъши-
мъ домоу ı̃л̃ва. 7 ходѧще же проповѣ-

1 въ *ркп.* народи *съ прибавленнымъ надъ строкою* ъ *(той же рукою).* *4 вм.* пастырѣ *(такъ ник.) зогр.* пастоуха. *7 въ словѣ* дѣлателѧ *слогъ* ля *приписанъ надъ строкою, но той же рукою.* *10* і исцѣлать *ассем. зогр.* исцѣлять *остр.* цѣлать *сав.* *11—12* болѣзнь *остр. сав. ник.* ı̃а̃зж *асс.* *15 къ словамъ* филипъ и вартоломѣи *приписано между строками глагол. буквами, но кажется другой рукою:* иѣквъ заведеовъ иоанъ бртъ его, *этихъ словъ нѣтъ въ зограф.* *22* самарепскъ *остр.* *23* пакъı *сав.*

дaите гл҃ще. ѣко приближи сѧ цр҃ствие
нб҃ское. 8 болѧщѧѧ цѣлите. мрътвъı-
ѧ въскрѣшaите. прокaженъıѧ очи-
штaите. бѣсъı изгоните. тоу҃не
приѧсте тоу҃не дaдите. к҃. 9 не съ- 5
тѧжите злaтa ни сърeбрa. ни мѣ-
ди при поѣсѣхъ вaшихъ. 10 ни мошъ-
(нъı) нa пѫти. ни дъвою ризоу҃. ни
сaпогъ ни жѣзлa. достоинъ бо е-
стъ дѣлaтель мъздъı своеѧ. 10

VII 11 Въ нѣже колижъдо грaдъ ли вь ве-
сь вънидете. испытaите кто вь
немь достоинъ естъ. і тоу҃ прѣбѫ-
дете доньдеже изидете. 12 Въходѧште
же въ домъ цѣлоу҃ите и. 13 і aште оу҃бо бѫ- 15
детъ домъ достоинъ. придетъ ми-
ръ вaшъ нa нь. aще ли же не бѫдетъ до-
стоинъ. миръ вaшъ къ вaмъ въ-
зврaтитъ сѧ. 14 І иже колижъдо не при-
иметъ вaсъ. ни послоу҃шaaтъ слове- 20
съ вaшихъ. исходѧще из домоу҃. ли и-
з грaдa того. отътрѧсѣте прaхъ о-
тъ ногъ вaшихъ. 15 aминь гл҃ѫ вaмъ.
отърaдьнѣе бѫдетъ земи содомь-
сцѣи гоморьсцѣи. вь день сѫдънъı. 25
неже грaдоу҃ томоу҃ ·:· 16 Се aзъ сълѫ въı
ѣко овьцѧ по срѣдѣ влъкъ. бѫдѣте же
мѫдри ѣко змиѧ. і цѣли ѣко голѫ-

Стр. 2 щѣлите *зогр.* *7* мошъ(нъı): *въ ркп.* о *исправлено въ кирилл.* ѣ, *въ началѣ слѣд. строки слога* нъı *нельзя прочесть, никол. ев. вм.* мошънъı *пишетъ* пири. *10* мъздъı: пишта *зогр.* фиште *никол.* *14* прѣбѫдете *зогр. ник.* *16 у* придетъ *надъ строкою кирилл. приписка* да. *20* приемлють *ник.* послоу-шaѫтъ *зогр. ник.* *21* къ ли *кирилл. прибавка* и *(т. е.* или*).* *24 къ слову* земи *кирилл. прибавлено* л (земли). *25 можно читать* содомьсцѣ и, *слово* земи *повторяется и передъ* гоморьсцѣ *зогр. ник.* *26* нежели *зогр. ник.* посъ-лѫ *остром.*

бье ⁘ 17 Вънемлѣте же отъ чл҃вкъ. прѣ-
дадѧтъ бо въı на сонѣмъı. ı на
съньмицıхъ вашıхъ оубиѭтъ въı.
18 ı прѣдъ влд҃кы же и цѣсарѧ ведени бѫде-
те мене ради. вь съвѣдѣние имъ и ѩ-
зы҃мъ. 19 Єгда же прѣдаѭтъ въı. не
пцѣте сѧ како ли что възглаголете
дастъ бо сѧ вамъ въ тъ часъ. что
гл҃те. 20 не въı бо есте гл҃ѭщеи. нъ
д҃хъ от҃ца вашего гл҃ѧı въ васъ. 21 прѣ-
дастъ же братръ братра на съмръ-
ть. ı отецъ чѧдо. ı въстанѭтъ
чѧда на родителѧ и оубьѭтъ ѩ.
22 ı бѫдете ненавидими вьсѣми.
имене моего ради прѣтръпѣвъı
же до коньца сь сп҃нъ бѫдетъ ⁘ к҃ ⁘
23 Єгда же гонѧтъ въı въ градѣ семь.
бѣгаите въ дроугъı. аминь бо
гл҃ѭ вамъ. ѣко не имате исконь-
чати градъ изд҃рлвъ. доньде-
же придетъ сн҃ъ чл҃вчскъı ⁘ 24 Нѣ-
стъ оученикъ надъ оучителе-
мь. ни рабъ надъ г҃мь своимь.
25 довлѣетъ оученикоу да бѫдетъ
ѣкоже оучитель его. и рабоу ѣко г҃ь его.
ı аште господина домоу вельзѣво-

Стр. 2 съборъı *остр.* *3* съборищихъ *остр.* вашихъ: *въ остр.* своихъ. *3* оутепѭтъ *асс.* *6* прѣдаѭть *остр. ник.:* прѣдадѧтъ *зогр.*, *въ ассем. другое чтеніе:* ѣко же ведоми бѫдете *(въ греч. нѣтъ).* *7* имате глаголати *асс. остр. ник.* *10 вм.* вашего: моего *ассем.* *11* братъ брата *остр. ассем. зогр. ник.* *16* сь *передъ* сп҃нъ *нѣтъ въ зогр. ассем. ник.* *19—20* имать исконьчати сѧ *зогр., никол. какъ въ нашемъ.* *25 къ первому* ѣко *прибавлено надъ строкою глаг.* же, *вм. второго* ѣко: ѣкоже и *зогр.*, *послѣ* рабоу *остр. повторяетъ* да бѫдеть, *вм.* г҃ь: *зогр.* г҃нъ *(читай* господинъ, *такъ и въ прочихъ).* *26* вельзовоула *остр.*, вельзѣво нарекошѧ *ассем.* нарѣшѧ *зогр. ник.:* нарекошѧ *ассем. остр.*

ла нарѣша. кольми паче домашть-
наꙗ его. 26 не оубоите сѧ оубо ихъ ·:· ѕ̂.
Ничтоже бо естъ покрывено еже не
отъкрывено бѫдетъ. і таино е-
же не оувѣдѣно бѫдетъ. 27 еже гл҃ѣ
вамъ въ тьмѣ. рьцѣте въ свѣтѣ.
і еже въ оухо слъишите. проповѣ-
дите на кровѣхъ. 28 і не оубоите сѧ оу-
бивающихъ тѣло. і д҃ша не могж-
штъ оубити. боите же сѧ паче. мо-
гжщааго и д҃шж и тѣло погоубити
въ ѣеє́ннѣ 29 не дьвѣ ли пътици на
ссарии вѣнимѣ есте. і ни една же
отъ нею не падетъ на земи без о-
тъца вашего. 30 вамъ же и власи гла-
въı вьси ищътени сѫтъ. не оубо-

VIII ите сѧ оубо мъногѣхъ птицъ лоучъши въı
есте. 32 Вьсѣкъ оубо иже исповѣстъ мѧ
прѣдъ ч҃лвкы. исповѣмъ і и азъ прѣ-
дъ от҃цмь моимъ иже естъ на нб҃сѣхъ.
33 иже отъвръжетъ сѧ мене прѣдъ чк҃ы.
отъвръгж сѧ его и азъ прѣдъ отъцемь
[мь] иже естъ на нб҃сѣхъ. 34 не мъните ѣко
придъ въврѣшти мира на земл҃ж. не

Стр. 1 домаштьнее *ник.* домашьнѧꙗ *зогр. асс. остр.* *2 слова* оубо *въ зогр. нѣтъ.* *4* отъкръвено *остр. асс.* окръвено *зогр.* *6 вм.* вамъ: *зогр.* азъ. *7* слъишите *зогр. ник.:* слъишасте *остр. асс.* *8* отъ оубив. *зогр. ассем.* *10* немогжштинихъ *асс.* оубоите сѧ *зогр. ассем.* оубоите же сѧ *остр.* *12* ѣеонѣ *зогр. ник.* геѡнѣ *остр. ассем.* *13 къ слову* ссарии *надъ строкою кирилл. букв. прибавлено* ы, *въ никол. ев. дѣйствительно* сысари *(гр.* ἀσσαρίου*), ассем.* на асурии, *остр.* ассарии, *зогр.* пѣназоу, вѣните сѧ *зогр.* цѣнимѣ есте *остр., въ нашей ркп.* есте *кирилл. буквою исправл. въ* еста, *вм.* ниедина: една *зогр.* *14* отъ нею: *въ ассем. пропущено.* *15* вапи же *асс. ник.* *16* вьси *асс. пропущ.* ичьтени *ассем.* *17* лоучьше *зогр.* соулѣиши *асс.* *18* о мънѣ *остр.* *20* нб҃снъмъ *сав. (такъ и въ 23-й строкѣ).* *22 послѣ* отьцемь *прибавлено* моимь *въ зогр. асс. остр. сав. ник.* *24* въврѣшти *ник.* положити *зогр.* на земи *зогр.*

придъ въврѣщъ мира нъ мечъ. 35 придъ
во разлажчитъ чл҃вка. на отц҃а своего
і дъштерь на матерь своѥ҃ж. и невѣ-
стж на свекровь своѥ҃ж. 36 і врази чл҃коу҃
домацьнии его ·:· 37 Іже любитъ отц҃а
ли матерь паче мене нѣстъ мене до-
стоинъ и іже любитъ сн҃ъ ли дъштерь
паче мене. нѣстъ мене достоинъ. 38 і и-
же не приметъ кр҃ста своего и въ слѣ-
дъ мене градетъ. нѣстъ мене досто-
инъ. 39 Ѡбрѣтъı дш҃ж своѥ҃ж погоуби-
тъ ѥ҃ж. а иже погоубитъ дш҃ж своѥ҃ж ме-
не ради обрѧщетъ ѥ҃ж. 40 іже въı прие-
млетъ мѧ приемлетъ. і иже приемлѣ-
тъ мѧ приемлетъ посълавъшаго
мѧ. 41 Приемлѧи пр҃ка въ імѧ пророче
мьздж пророчж приемлетъ. і прие-
млѧи праведьника. въ імѧ праведь-
ниче мъздж праведьничж приметъ.
42 И иже колижьдо напоитъ единого отъ
малъıхъ сихъ. чашж стоуденъı
водъı. тъкмо въ імѧ оученика.
аминь гл҃вмъ не погоубитъ мь-
здъı своеѥ҃мъ.

XI.

1 і въıстъ егда съвръ-
ши іс҃ъ. заповѣдаѧ обѣма на десѧте

Стр. 1 положитъ *зогр.* *2* къ чл҃вка *приписано надъ строкою кирилл.* с҃на. *4* свекръве *зогр.* *5* домаштьнии *ник.* домашьнии *зогр., вм.* иже люб.: любаи *сав. (такъ и въ 7 строкѣ).* *6* матере *остр. сав.;* нѣсть ми на подобж *сав.* *7* с҃на *зограф. сав.;* дъштере *остр. сав.* *9* приемлѣть *остр.* вьзъметъ *сав.* *10* къ градетъ *приб. надъ строкою кирилл.* не, идеть *остр. сав. ник.* *12* погоубивъı *сав.* *13* приметъ *зогр.* *14* приемлаи *сав.* *14—15* къ мѧ *прип. кирилл. надъ строкою* не, *сав. кн. оба раза* мене. *17* приметъ *зогр. асс.* *19* приемлѣть *остр. сав.* *20* иже аще *сав.* колижьдо: *м. б.* колижъдо *22* толико *сав.*, оученикоу *сав.* *23* не иматъп огоубити *сав.* *24—25* съконьча *зогр.*

оученикома своима. прѣиде отъ тѫ-
дѫ оучитъ. і проповѣдатъ въ градѣ-
хъ ихъ ·:· к҃ 2 Іоанъ же слышавъ въ ѫ-
зилици дѣла х҃ва. посълавъ оучени-
кы своими 3 рече емоу. ты ли еси гра- 5
дыи. ли иного чаемъ. 4 і отъвѣща-
въ и҃с҃ъ рече имъ. шедъше възвѣсти-
те іоанови. 5 слѣпии прозираѭтъ. і хро-
мии ходатъ. прокаженни очищаѭтъ са
и глоусии слышатъ. мрътвии въ- 10
стаѭтъ. і ништии благовѣстоуѥ҃-
тъ. 6 і блаженъ естъ иже не съблазни-
тъ са о мьнѣ. 7 тѣмъ же исходящемъ.
начатъ и҃с҃ъ г҃ти народомъ. о іоанѣ.
чесо видѣтъ изидете въ поустыню 15
трьсти ли вѣтромь колѣблемы.
8 нъ чесо изидете видѣтъ. чл҃вка ли
въ мѧкъкы ризи облъчена. се иже
мѧкъка носатъ. въ домохъ цр҃(ихъ)
сѫтъ. 9 нъ чесо изидете видѣтъ. про- 20
рока ли гл҃ѭ вамъ. і лише пророка. 10 сь
бо естъ о немьже естъ писано. Се а-
зъ посълѭ анг҃лъ мои прѣдъ лице-
мь твоимъ. і оуготовитъ пѫть
твои прѣдъ тобоѭ. 11 Ѧминь гл҃ѭ ва- 25
мъ. не въста въ рожденыихъ жена-

Стр. 4 надъ словомъ посълавъ *кирилл. приписка* два. *5* къ немоу *зогр. 6* къ ли *надъ стр. приб. кирилл.* и. *7* повѣдите *остр. 8 слова* иже слишита и видита *приписаны между строками кирилл. буквами, ихъ нѣтъ въ зогр., но въ ассем. остр. они въ текстѣ (такъ и въ греч.). 9—10 ассем. другой порядокъ:* глоуси слыш. прокаж. оч. *11* и ништ. благов. *пропущено въ зогр. 12* къ иже *надъ строк. кирилл. прип.* аще. *15 и 17* изидете *исправлено кирилл. въ* изидосте, *но первоначальная форма видна и она возстановлена: ассем. и остр.* изидосте, *зогр. 15* изидете, *17 и 20* изидосте, *ник. постоянно* изидете. *18* ризи: ризъı *всѣ прочіе т. 19* мякъкаıı *остр. ассем. ник. 21* къ гл҃ѭ *приписка кирилл.* ки. *22* псано *зогр. сав. 24* оуготоваетъ *зогр.*

ми болеи иоана кръстителѣ. мьнѣ-
и же въ цр̄ствии нб̄сцѣмь болеи естъ
его. 12 Отъ дьнии же иоана кръстите-
IX лѣ до селѣ. цр̄ствие (небеское) нждитъ сѧ.
ι нжждѧници в(ъсхъı)таѭтъ є. 5
13 вѣси бо пр̄ци и законъ до иоана прорѣ-
шѧ. 14 ι аще хощете приѧти. тъ [є] естъ или-
ѣ хотѧи прити. 15 имѣѭи оуши слъıша-
ти да слъıшитъ. 16 Комоу оуподоблѭ
родось. подобенъ естъ дѣтищемъ сѣ- 10
дѣштемъ. на тръжиштихъ. ıже въ-
зглашаѭтъ дроугомъ своимъ 17 и
гл̄аѭтъ. пискахомъ вамъ и не
плѧсасте. плакахомъ вамъ и не
ръıдасте. 18 приде бо иоанъ не пиѧ ни ѣ- 15
дъı. и гл̄аѭтъ бѣсъ иматъ. 19 приде
сн̄ъ чл̄вческъ ѣдъı и пиѧ. ι гл̄атъ се
сь чл̄вкъ ѣдъца и винопиица. мъı-
таремъ дроугъ и грѣшъникомъ. ι опра-
вьди сѧ прѣмдрость отъ чадъ 20
своихъ. 20 тогда начѧтъ поносити
градомъ. въ нихъже бъıшѧ мъно-
жѣишѧıѧ силъı имъ. зане не покаа-
шѧ сѧ ·:· 21 Горе тебѣ хоразинъ. горе тебѣ
витъсаида. ѣко аще въ тоурѣ и сидо- 25
нѣ. бѫ силъı бъıлъı бъıвъшѧıѧ
въ васъ. древле оубо въ врѣтици и
попелѣ покаали сѧ бѫ. 22 обаче гл̄аѭ

Стр. 1 болеи *ассем.*, *прочіе* болии. *3* его естъ *зогр. ассем. ник. остр.* *4—5 что въ скобкахъ, въ подлинникѣ побльднѣло, нельзя прочесть;* въсхъıтаѭтъ *зогр. сав. никол.* въсхъıщаѭть *остр.* *6* закони *сав.* *6—7* прорекоша *остр.* прорѣша *зогр. ассем.*, *сав. прибавляетъ* сѧ; е *передъ* естъ *лишняя буква въ подл.* *8* приати *сав. описка.* *9* къ комоу *зогр. приб.* же. *11* сѣдѣщемъ *такъ въ ркп.* *13* свирахомъ *зогр. ник.* *18* пивьца *зогр.;* мъздоимьцемъ *зогр.* *25* въ турѣ *изъ первоначальнаго глагол.* оу (ѹ) *сдѣлано глагол.* ѵ (ꙋ). *26, 28 и 6 на слѣд. стр. зогр.* биша, *никол.* быше *и* би.

вамъ тоуромъ и сидоноу.
отърадьнѣе бждетъ вь день сждънъı. неже вамъ. 23 И тъı капернаоумъ. вьзнесъıи сѧ до нб̃се до ада
сънидеши. зане аште въ содомѣхъ
бж силъı бъıвъшаѧ вь тебѣ. прѣ-
бъıлъı бж до (дьнес)ьнѣго дьне. 24 обаче
гл̃ж вамъ ѣко земи содомьсцѣ отъ-
радьнѣе бждетъ. въ день сждънъı
неже тебѣ. 25 Въ то врѣмѧ отъвѣщавъ
ис̃ъ рече. исповѣдаіж ти сѧ отъче г̃и не-
боу и земи. ѣко оутаилъ еси се отъ прѣ-
мждръıхъ и разоумънъıхъ. и ѣ-
вилъ ѣ еси младеньцемъ. 26 ей о̃тче.
ѣко тако бъıстъ волѣ прѣдъ тобоі̃ж.
27 Вьсѣ мьнѣ прѣдана сѫтъ отц̃мь мо-
имь. и никтоже не знаетъ сн̃а. тъ-
кмо о̃тцъ. ни о̃тца кто знаетъ. ткмо
сн̃ъ. и емоуже волитъ сн̃ъ отъкръı-
ти. 28 Придѣте къ мънѣ въси троужда-
ѭштеи сѧ. і обрѣмененни. и азъ по-
коіж въı. 29 вьзьмѣте иго мое на се-
бѣ. и наоучите сѧ отъ мене ѣко кро-
токъ есмъ и съмѣренъ срд̃цмъ. и
обрѧщете покои дш̃амъ вашимъ. 30 іго
бо мое благо и врѣмѧ мое легъко естъ.

Стр. 1 въ тоуромъ *на глагол.* оу *наведена кирилл. буква* у, *зогр.* туроу, *ник.* тоуроу, *пробѣлъ въ строкѣ вслѣдствіе стертыхъ мышиныхъ буквъ.* *3* вама *зогр. ник.;* каферън. *зогр.* *6 глагол.* бж *исправлено въ* бише *кирилл. буквами.* *7* бъıша *зогр.* *8 и 12* земли *зогр.* *10* вамъ *зогр.* *11* сѧ тебѣ *зогр. ник.* се: си *зограф.* *17* не *возстановлено по первоначальному, въ подлинникѣ нарочно стертому т.,* не *встрѣчается въ зогр. остр. ник., въ ассем. пропущено.* *26* бо *пропущ. въ зогр.*

XII.

1 Въ то врѣмѧ приде и҃с҃ъ сквозѣ сѣаниѣ.
оученици же его възалкаша сѧ. и на-
чаша въстрѣгати класы и ѣсти
2 фарисѣи же видѣвъше рѣша емоу. се оу-
ченици твои творѧтъ. егоже не до-
стоитъ творити въ соботы. 3 Онъ
же рече имъ. нѣсте ли чъли чъто съ-
твори дв҃ъ егда възалка самъ. и
сжщии съ нимь. 4 како вьниде въ хра-
мъ б҃жии. и хлѣбы прѣдъложенїѣ
сънѣстъ. ихъже не достоино емоу
X бѣ ѣсти. ни сжщимъ съ нимъ. тъкъмо
иереомъ единѣмъ. 5 ли нѣсте чъли въ
законѣ. ѣко въ соботы иереи въ цъ-
рк҃ве соботы скврънѧтъ. и неповинь-
ни сжтъ. 6 гл҃ѧ вамъ. ѣко цр҃кве. и болѣ-
и естъ съде. 7 аще ли бисте вѣдѣли. чъ-
то естъ милости хоштж а не жрътвѣ.
николиже оубо бисте осждили непови-
нънъıхъ. 8 г҃ь бо естъ соботѣ сн҃ъ чло-
вѣчскы ·:· 9 и прѣшедъ отъ тждѣ и҃с҃ъ.
приде на соньмиште ихъ. 10 и се чл҃вкъ
бѣ тоу. ржкж имы соухж. и въпроси-
ша и гл҃ѧще. аще достоитъ къ собо-
тж цѣлити. да на нь възгл҃ѧтъ. 11 о-
нъ же рече имъ. кто естъ отъ васъ

Стр. 2 въ началѣ и отчасти надъ строкою приписано въ *(глаг.)* соуботоу *(кир.)*; *зогр.* възлакаша *и 8* възлака. *3* начаша *зогр. ник. 6* сжботы *зогр.* соуботоу *ник. 7—8* твори *зогр. 9* сжштеи *зогр. 14, 15, 20, 24 и 2, 5 на слѣд. стр. вездѣ зогр. ев. пишетъ* сжбот—. *15* сжботж *зогр. ник. 16* къ гл҃ѧж *приписано кирилл. букв. надъ строкою* же. *16—17* бол҃и *зогр. 18* милостыны *никол. неправильно* (*въ греч.* ἔλεος).

чл҃вкъ. іже иматъ овьча единo. і а-
ще въпадетъ сѧ въ ѣмж въ соботж.
не изъметъ ли его. 12 кольми оубо лоуче-
и естъ чл҃вкъ овьчате. тѣмь же до-
стоитъ въ соботж добро творити. 13 тъ-
гда гл҃а чл҃вкоу. простьри рѫкж и прость-
рѣ. і оутвръди сѧ цѣла ѣко и дроугаѣ ·:·
14 Фарисѣи же ишедъше съвѣтъ сътвори-
шѧ на нь. како и погоубатъ. 15 і҃с҃ъ же разоу-
мѣвъ отиде отъ тждѣ. і по немь
идж народи мьноѕи. і исцѣли ѭ вьсѧ.
16 і запрѣти имъ да не ѣвѣ его сътворѧ-
тъ. 17 да събждетъ сѧ реченое пр҃комь
исаиемь гл҃ѣмь. 18 се отрокъ мои егоже
изволихъ. вьзлюбленъı мои. на
нѣже благоизволи д҃ша моѣ. положж

д҃хъ мои. на немь. і сждъ ѭзкмь вь-
звѣститъ. 19 не прѣречетъ. ни възъпи-
етъ. не оуслъышитъ никтоже на расп(ж)-
тихъ гласа его. 20 трьсти съкроушенъı
не прѣломитъ. і пръта вънемъша сѧ
не оугаситъ. доньдеже вьзведетъ
на побѣдж сждъ. 21 і на има его ѭз҃ци
оупъваѭтъ. 22 Тъгда привѣсѧ къ не-

Стр. 2 зогр. никол. другимъ порядкомъ: въ сжб. въ ѣмж *(по греческому). 3 надъ строкою приписано кирилл.* и вьздвигнеть, *въ никол. (по греческому) въ текстъ. 3—4* лоучи *зогр. 6* къ рѫкж *кирилл. прибавл.* твою. *7* простьрѣтъ рѫкж *зогр.* простри ю *ник. (и греч. тексты колеблются),* оутвръди сѧ емоу и бъıстъ цѣла *зогр., никол. по нашему и по греч. текстамъ. 10—11* послѣдоваше їисови народъ мъногъ *остр. 11* идоу *ник.* идоша *зогр. 12* авѣ *зогр. асс.* ѭвѣ *остр.;* творатъ *асс. ник. 16* благоволи *остр. На страницѣ* X^b *(и нѣкоторыхъ другихъ) кто-то наводилъ по прежнему почерку новымъ чернилом но неумѣлой рукою, вслѣдствіе чего не всѣ буквы правильно подновлены. 19* ж *въ* распж *новымъ чернилом исправлено въ кирилл.* оу, *вм.* не оуслъıш. *въ ассем. остр. ник.* ни оусл. *21* приломитъ *зогр.;* плата *ассем., вм.* сѧ *новымъ чернилом наведено* се *(но слѣдъ буквы* ѧ *виденъ).*

моу бѣсънѫжицѣ сѧ слѣпъ и нѣмъ и исцѣли и. ѣко слѣпъ і нѣмъ гл҃аше и гл҃дааше. 23 і дивлѣхѫ сѧ вьси народи гл҃ѫще. еда сь естъ сн҃ъ дв҃ъ
24 Фарисеи же слъишавъше рѣшѧ. сь не изгонитъ бѣсъ. тъкмо о велъзѣволѣ кънѧзи бѣсъ. 25 Вѣдъı же мъисли ихъ рече имъ. вьсѣко цѣср҃ство раздѣлъ сѧ на сѧ. запоустѣетъ і вьсѣкъ градъ ли домъ раздѣлъ сѧ на сѧ не станетъ. 26 і аще сотона сотонѫ изгонитъ. на сѧ раздѣлилъ сѧ естъ како оубо станетъ цс҃твие его. 27 і аште азъ о велъзѣволѣ изгонѫ бѣсъı. сн҃ве ваши о комь изгонѧтъ. Сего ради ти вамъ вѫдѫтъ сждиѧ. 28 аще ли о доусѣ бж҃ии. азъ изгонѫ бѣсъı. оубо постиже на васъ цср҃ствие б҃жие. 29 ли како можетъ къто вънити въ домъ крѣпъкааго. і съсѫдъı его расхъıтити. аще не пръвѣе съвѧжетъ крѣпъкааго. і тогда домъ его расхъıтитъ. З. 30 Іже нѣстъ съ мноѫ на мѧ естъ. і иже не събираатъ съ мноѫ растачаатъ. 31 сего ради гл҃ѫ вамъ вьсѣкъ грѣхъ и хоула отъпоу-

XI

Стр. 2 і глоухъ *(вм.* нѣмъ*) зограф.* *5—6 въ концѣ строки послѣдняя буква* ь *наведена новымъ черниломъ кириллицею.* *7* и *въ* кънѧзи *исправл. въ кирилл.* ѥ *съ надстрочною приписною* мь, *такъ и къ* бѣсъ *приписано кирилл.* скимь. *9* раздѣлъ: *м. б.* раздѣль. *12 въ концѣ строки буквы* сѧ ра *навед. нов. черн. вм.* сѧ, *какъ прежде было, написано* се. *13 въ* оубо *буквы* 8 *и* о *навед. кирилл.* *15 въ* велъsѣволѣ *какъ кажется* s *наведено новымъ черн. на* ꙁ. *19 къ* ли *надъ строкою приб. кирилл.* и. *24* не сѧı *сав.* *25* не събираı *сав.* *26* тѣмь же *сав.* *27 и на слѣдующей стр. 2* власвимиѣ *зогр.*, хоуление *сав.* *27 и на слѣдующей стр. 1, 2, 4, 5* от ъдастъ сѧ *сав.*

ститъ сѧ человѣкомъ. а ѣже на дх̃ъ
хоулꙋ не отъпоꙋститъ сѧ чл҃кмъ
32 і иже колижъдо речетъ слово на сн̃ъ
чл҃вчскъı. отъпоꙋститъ сѧ емоꙋ.
а иже речетъ на дх̃ъ ст҃ъı не отъпоꙋ-
ститъ сѧ емоꙋ. ни вь сь вѣкъ ни въ
бждщии. 33 ли сътворите дрѣво
добро и плодъ его добръ. ли сътво-
рите дрѣво зъло и плодъ его золъ
отъ плода бо дрѣво познано бж-
детъ. 34 шптдьѣ ехидънова како
можете добро гл҃ати зъли сжще
отъ избътъка бо срд̃цоꙋ оуста
гл҃ютъ. 35 Добръı чл҃вкъ отъ добра-
го съкровишта износитъ добрѣ
і зълъı чл҃вкъ отъ зълаго съ-
кровишта износитъ зълаа̀. 36 гл҃ю
же вамъ. ѣко вьсѣко слово праздъ-
но. еже аще рекꙋтъ чл҃вци. въздa-
дꙋтъ о немь слово. вь день сждь-
нъı. 37 отъ словесъ бо своихъ. опра-
вдиши сѧ. і словесъı своими
сждиши си ·:· к 38 Тъгда отъвѣща-
шѧ етери отъ кънижъникъ. і фари-
сѣи гл҃ющe. оучителю хощемъ отъ
тебе знамение видѣти ·:· 39 Сн̃ъ же

Стр. 1—2 д̃ховьное хоуление *сав.* *3—4* съına ч—го *ассем. сав.* *7* граджштии *зогр. ассем. остр. сав.*, *къ* ли *прибавл. кирилл. буква* и. *7—9 сав. кн. совсѣмъ иначе:* или творитъ дрѣво доброе агодж емоу добрж или творитъ дрѣво прахнѣно и агонж емоу изгнилж *(простое недоразумѣніе, въ греческомъ текстѣ нѣтъ ничего подобнаго).* *10* отъ агодъı знаетъ сѧ *сав.* *11* плема аспидово *сав.* *12* творити *(вм.* гл҃ати*) зогр.* *12—17 сав. употребляетъ слова* благъ, лжкавъ *(вм.* добръ, зълъ*) и* съсждъ *(вм.* съкровище*).* *18* гл҃ъ праздьнъ *сав.* *19—20* въздаютъ *сав.* *22* отъ словесъ своихъ *сав.* *23* осждиши сѧ *всѣ проч. тексты.*

TAYLOR INST. OXFORD

отъвѣщавъ рече имъ. родъ лжка-
въ и любодѣи знамениѣ ищетъ. і зна-
мение не дастъ сѧ емоу. тъкмо зна-
мение ионы пр҃ка. 40 ѣко бо бѣ иона въ чр҃-
вѣ китовѣ. три дьни и три ноштн. тако
бѫдетъ сн҃ъ ч҃вскы. въ ср҃дци зе-
мла три дни и три ноштн. 41 мѫжи нинев-
ѣитьстии въстанѫтъ на сѫдъ. съ
родомь симь и осѫдѧтъ-и. ѣко пока-
ашѧ сѧ. проповѣдиѫ ионинои҃. і се болеи
ионы сьде. 43 егда же нечистъ д҃хъ і҃зи-
детъ отъ ч҃вка. прѣходитъ скозѣ бе-
здънаа мѣста. ишта покоѣ и не обрѣ-
таатъ. 44 тъгда речетъ. възвращѫ
сѧ въ храмъ мои. отъ ниждоуже изидъ.
і пришедъ обращтетъ празденъ. по-
метенъ. оукрашенъ. 45 тъгда идетъ и пои-
метъ съ собоѫ седмь инѣхъ д҃хъ. лю-
штьшь себе. і въшедъше живѫтъ тоу.
і бѫдѫтъ послѣдьнѣ ч҃вка того го-
рьша пръвыхъ. тако бѫдетъ и родоу се-
моу лжкавоуемоу ·:· 46 Ѥщѣ емоу глаголѫ-
щоу къ народомъ. се мати и братрѣ его
стоѣхѫ вънѣ. іскѫште г҃ти емоу. 47 ре-
че же къ немоу единъ. се мати твоѣ и
братрѣ твоѣ вънѣ стоѩтъ хотѧще
г҃ти къ тебѣ. 48 онъ же отъвѣштавъ рече
къ гл҃ѫштюмоу. къто естъ мати моѣ
и кто сѫтъ братриѣ моѣ. 49 і простеръ рѫ-

Стр. 1 къ родъ *прибавлено* сь *надъ строкою кирилл. буквами, въ зогр. ник.* сь *нѣтъ. 11 стихъ 42, пропущенный въ глагол. подлинникѣ, приписанъ со стороны столбца кирилл. буквами въ слѣдующемъ видѣ:* цр҃ица юшьскаа. вьстанеть на соудь с родомь сымь и wсоудить и. ѣако приде w̃ краи землѥ слышати прѣмоудрости соломоне. и се боле соломона зьдѣ. *12* сквозѣ *зогр. 22* лжкавъноуемоу *зогр. 25* етеръ къ немоу *зогр. (по греческому). 28* къ штю *слова* гл҃ѫштюмоу *надъ строкою кирилл. прип.* ѥ.

кѫ на оученикъı своѭ рече. се мати
моѥ и братрьѥ моѥ. 50 іже бо аще творитъ
волѭ отца моего иже естъ на нб҃сѣхъ.

XII тъ братръ мои и сест(ρ)а и мати естъ.

XIII.

1 Въ тъ же день ишедъ и҃съ
из домоу сѣдѣше при мори. 2 і съвъ-
рашѧ сѧ къ немоу народи мънозы. і ѣко
вьлѣзъ въ корабь сѣде. и весь наро-
дъ на помори стоѣше. 3 и гл҃а имъ мъ-
ного притъчами гл҃ѧ. Се изиде сѣ-
ѩи да сѣетъ. 4 і сѣѭштоумоу. ова оу-
во падѫ при пѫти. і придѫ птицѧ не-
бскъıѧ и позобашѧ ѥ. 5 дроугаа же па-
дѫ на каменеѭхъ. ѣже не имѣшѧ зе-
млѧ мъногы. і абье прозѧбѫ.
зане не имѣше глѫбины зе-
млѣ. 6 слънъцоу же восиѣвъшю при-
скѧдѫ. і зане не имѣѭ кореніѥ и-
съхѫ. 7 а дроугa падѫ въ трънии. і
вьзиде тръние и подави ѥ. 8 дроугаа же
падѫ на земи добрѣ. і даѣѭ пло-
дъ. ово сто. ово шесть десѧтъ. ово
три десѧти. 9 имѣѩи оуши слъıшати
да слъıшитъ. 10 и пристѫпьıше оучени-

Стр. 1 рѫкѫ: *въ зограф. прибавл.* своѭ *(какъ иные греч. т.). 2 на этомъ мѣстѣ зогр.* братиѣ, *но иначе и онъ употребляетъ форму* братриѣ. *4 въ ркп. по недосмотру* седста. *5* тъжде *зогр. 6* сѣдѣаше *зогр. 7* кь *приписано той же рукою глагол. букв. надъ строкою. 8 въ никол.* вьлѣзшю емоу вь корабль сѣдити. *12, 13—14, 19 и 21 зогр. пишетъ* падоша, *никол. вездѣ* падоу. *12* придоша *зогр.* придоу *ник. 15* прозѧбоша *зогр.* прозебоу *ник. 18—19* і исъхоша *зогр.* иськоу *никол. 19* дроугаѣ *зогр. 20* е *(вм.* ѣ= *ник.) зогр. 24 послѣ* оученици *зогр. ник. прибавл.* его.

ци рѣшѧ емоу. по что притъчами гла-
голеши имъ. 11 онъ же отъвѣщавъ рече.
ѣко вамъ дано естъ разоумѣти. таи-
наа цр҃ствиѣ. нб҃скааго. онѣмъ же не
дано естъ. 12 имѫщоумоу бо дастъ сѧ
и избѫдетъ емоу. а иже не иматъ. і е-
же иматъ възьметъ сѧ отъ него. 13 Се-
го ради притъчами имъ гл҃ѭ. ѣко ви-
дѧще не видѧтъ. и слъıшѧште не слъı-
шѧтъ ни разоумѣѭтъ. 14 и съвъı-
ваетъ сѧ имъ пророчъсто исаино гл҃ѭщее
слоухомь оуслъıшите и не имате разоу-
мѣти. и зьрѧще оузьрите и не имате ви-
дѣти. 15 отлъстѣ бо ср҃дце людеи сихъ.
и оушима тѧжъко слъıшашѧ. и очи свои
съмѣжишѧ. еда когда оузьрѧтъ очи-
ма. и оушима оуслъıшѧтъ. и ср҃дце-
мь разоумѣѭтъ. и обратѧтъ сѧ и и-
сцѣлѭ ѧ҃. 16 Ваши же блаженѣи очи ѣко ви-
дите. и оуши ваши ѣко слъıшите. 17 амиⷩь
бо гл҃ѭ вамъ. ѣко мъноѕи пр҃ци и пра-
ведьници въжделѣшѧ видѣти. ѣ-
же видите и не видѣшѧ. и слъıша-
ти ѣже слъıшите и не слъıшашѧ. 18 въı
же оуслъıшите притъчѫ сѣвъшаго.
19 въсѣкъ иже слъıшитъ словеса цса-
рествиѣ. и не разоумѣваатъ. прихо-
дитъ же непрїѣзнь и въсхъıтаатъ сѣ-
ное въ ср҃дци его. се естъ сѣное при пѫ-

Стр. 10 разоумѣѭтъ *зогр., ник. согласно съ нашимъ.* *12* слоухъмь *зогр.* *14* людии *зогр.* *15* ъı *въ* слъıшашѧ *написано такъ, что въ буквѣ* ъ *писецъ ошибся и началъ было писать глагол.* о. *16* егда *зогр. (описка).* *19* блаженѣ *зогр.* *20* ши *въ словѣ* ваши *припис. тойже рук. надъ строкою.* *21 слова* бо *въ зогр. нѣтъ, но ник. согл. съ нашимъ.* *26—27* ц҃рѣ *зогр.* царьствиѣ *ник.* *28 надъ* аа *въ* въсхъıтаатъ *прип. кирилл.* к. *28—29* сѣаное *зогр.* *29 къ* сѣное *надстрочн. кирилл. прип.* ы.

ти. 20 а сѣ̀ное на каменіи. сь естъ слы-
шавъ слово. і абіе съ радостиѭ при-
емлѧ е. 21 не иматъ же корене въ себѣ. нъ
врѣменъно естъ. бывъши же печа-
ли и гонению словесе ради. абье събла-
жнѣатъ сѧ. 22 а сѣ̀ное въ трънии. сь е-
стъ слышавъ слово. і печаль свѣ-
та сего. і льсть богатъства по-
давлѣетъ е. і бес плода бъива-
етъ. 23 а сѣ̀ное на добрѣ земи. сь е-
стъ слышавъ слово и разоумѣваѧ е.
і приноситъ плодъ ѣко подобаатъ.

XIII и творитъ ово .р̄. ово .м̄. ово ѣ̄. 24 Іиж
притъчѫ прѣдъложи имъ гл̄а̄ ·:· Оуподо-
би сѧ цр̄ствіе небеское. чл̄вкоу сѣвъ-
шоу добро сѣмѧ на селѣ своемь. 25 съпѧще-
мъ же чл̄вкомъ. приде врагъ его. и вь-
сѣ плѣвелъ по срѣдѣ пшеницѧ и отиде.
26 егда же прозѧбе трѣва и плодъ сътво-
ри. тъгда ави сѧ и плѣвелъ. 27 приш̀е-
дъше же раби г̄ина рѣшѧ емоу г̄и. не добро
ли сѣмѧ сѣлъ еси на селѣ твоемь. отъ
коудѫ оубо иматъ плѣвелъ. 28 онъ же ре-
че имъ врагъ чл̄вкъ се сътвори. ра-
би же рѣшѧ емоу. хощеши ли оубо да шедь-
ше исплѣвемъ ѭ̄. 29 онъ же рече ни. еда
въстръгаѭще плѣвелъ. въстръ-

Стр. 6 сѣное *зогр.* *9 въ зограф. послѣ* е *лишняя прибавка* слово. *12* плодъı *зогр., ник. другимъ порядкомъ:* ѣко подобаеть плодь приносити. *14—15* подобно естъ *асс. остр., зогр. ник. согл. съ нашимъ.* *15—16* сѣвъшюмоу *зогр.* сѣавшюмоу *ник.* *17—18* въсѣа *асс. остр. ник.* *20* ѣвшиѧ сѧ плѣвели *асс., ник. зогр. остр. согл. съ нашимъ т.* *22* сѣалъ *асс.* сѣялъ *остр.* *23* плѣвелъı *асс. остр. ник. (такъ и въ 27 стр.).* *24* чл̄къ *зогр. (описка);* се *зогр. ник.* то *остр.* *26* исплѣвемъ *зогр. ник.:* възберемъ *асс. остр.* *26 передъ* ни *кирилл. прип. надъ строкою* имь. *27* въстьрьзающе *остр.*

гнете коупѣно съ нимь и пшеницѫ. 30 оста-
вите є коупьно расти оубо до жатвы.
і въ врѣмѧ жатвы. рекѫ дѣлателе-
мъ. съберѣте пръвѣе плѣвелъ. і съ-
вѧжате и въ снопы. ѣко съжешти ѭ.
а пшеницѫ съберѣте въ житьницѫ
моиѫ к̃. 31 инѫ притъчѫ прѣдложи имъ
гл̃а. подобно естъ цс̃рьствие нб̃ское.
зръноу гороушъноу. еже въземъ чло-
вѣкъ всѣ на селѣ своемъ. 32 еже мьне
естъ всѣхъ сѣменъ. егда же въ-
здрастетъ боле зелии естъ. і бы-
ваетъ дрѣво. ѣко прити птицамь
нб̃скымъ. і витати на вѣтвехъ
его. 33 Инѫ притъчѫ гл̃а имь. подо-
бъно естъ цс̃рьствие нб̃ское квасоу.

іже въземъши жена скры въ мѫ-
цѣ три сатъ доньдеже вьскысѣ
всѣ. 34 Всѣ гл̃а ис̃ъ притъчами къ на-
родомъ. і бес притъчѧ ничесо же гл̃ше
къ нимъ. 35 да събодетъ сѧ реченое пр̃кмь
гл̃ѫштемь. откръзѫ въ притъча-
хъ оуста моѣ. отъкръиѫ съкръвенаа.
отъ съложенїѣ всего мира. 36 Тъгда
оставль народы приде въ домъ и̃с.
і пристѫпишѧ къ немоу оученици его
гл̃ѫште. съкажи намъ притъчѫ.
плѣвелъ селъныхъ. 37 онъ же отъвѣща-

Стр. 1 коупьно с нимь *ник., перваго слова въ остр. асс. нѣтъ.* *2* е *и* оубо *въ зогр. нѣтъ*, къ оубо *надъ стр. кирилл. приписано* ѡбоѥ, *это слово и въ друг. читается.* *3* жателемъ *остр. ник.* жателѣнемъ *ассем.* *4 зогр. ник. согл. съ наш., ассем.* шедъше изберѣте прѣжде плѣвелы, *остр.* шьд. възб. древлѥ пл. *5* жешти *зогр., всѣ проч.* съжешти. *9* горюшьноу *зогр.* *10* вьсѣѣ *зогр.* *12* бол. естъ зел. *зогр., ник. согл. съ наш.* *20* притъча *зогр. ник.;* ничьтоже *зогр.* ничесоже *ник.* *20* притъча: *м. б.* притъчъ, *трудно разобрать.* *21* събодетъ *въ подлинникѣ.* *25* оставь *зогр.*

въ рече имъ ·⁘· вьсѣавъı естъ добро-
е сѣмѧ сн҃ъ ч҃лвскъı. 38 а село естъ весь
миръ. доброе же сѣмѧ се сжтъ. сн҃ве
цр҃ствиѣ. а плѣвелъ сжтъ сн҃ве не-
приѣзнии. 39 а врагъ естъ вьсѣавъı
ѩ̀ диѣволъ. а жатва естъ коньчина вѣ-
ка. а жателе сжтъ анг҃ли. 40 ѣко бо оубо
събираѭтъ плѣвелъı. і огнемь
съжизаѭтъ. тако бѫдетъ въ съконъ-
чание вѣка сего. 41 посълетъ сн҃ъ ч҃лвѣ-
чс҃къı анг҃лъı своѧ. і съберѫтъ отъ
цр҃ствиѣ его вьсѧ сканьдѣлъı. і тво-
рѧщиѧ безаконение. 42 і вьврьгѫтъ ѩ̀
въ пештъ огньнѫ. тъгда бѫдетъ пла-
чь и скрьжетъ зѫбомъ. 43 тъгда пра-
ведьнии просвѣтѧтъ сѧ ѣко слънь-
це. въ цр҃ствии отъца ихъ. имѣѩи
оуши слъıшати да слъıшитъ. 44 пакъı
подобъно естъ цр҃ствие нб҃ское. съкро-
XIV вищю съкрьвеноу. [на] на селѣ. еже обрѣ-
тъ ч҃лвкъ съкръı. і отъ радости е-
го идетъ. і вьсе елико иматъ про-
даетъ. і коупоуетъ село то. 45 па-
къı подобъно естъ цр҃ствие нб҃ско-
е ч҃лвкоу коупъцоу. ищѫщѫ добръ

Стр. 1 въсѣавъ *зогр.*, доброе сѣмѧ естъ *въ этомъ пор. всь прочіе.* *3* сии сжтъ *асс. остр. ник.* есть *остр.* *4* плѣвели *остр. ассем.* *5* вр. вьсѣавъı ѩ̀ есть д. *ассем. остр. ник.* *6 вм.* ѩ̀: *зогр.* плѣвелъ, коньчаниѥ *остр. ассем.* *7* жѩтелѣне *ассем. остр.*, анг҃. сжть *остр. ник.* сжть а҃нли *ассем.* *7* же оубо *остр. асс.* оудобь *зогр. (описка)*, же бо *ник.* *8* плѣвели събираѭтъ сѧ *остр. асс.*, и огн. съжагаѭтъ сѧ *асс. остр. (ближе къ греч. т.)*, *зогр. и ник. согл. съ наш.* *10* чловѣчьскъı *зогр. ник.* (τοῦ ἀνθρώπου): господь *ассем. остр.* *12* ѡтъ конець земля *ассем. остр.: зогр. ник. согл. съ нашимъ* (ἐκ τῆς βασιλείας), сканьдили *ник.* (τὰ σκάνδαλα), *всь проч* съблазнъı. *13* безаконие *всь пр.* *25* ищѫщѫ *такъ въ ркп., но первое* щ *вм. выскобленнаго* м, ищѫщюмоу *сав.* *25 и на слъд. стр. 1* добра бисъра *зогр. остр.*, добръ биселъ *асс. сав.*, *въ нашемъ текстѣ изъ глаг.* о (ѳ) *въ* бисоръ *сдѣлано глагол.* ь (ѳ).

бисьръ. 46 іже обрѣтъ единъ мъногоцѣненъ бисьръ. шедъ продастъ вьсе имѣние. елико имѣаше и коупи и ·:·
47 Пакъı подобъно естъ цр҃ьствие небс҃кое неводоу вьврьженоу въ море.
і отъ вьсѣкого рода избъравъшю.
48 іже егда исплъни сѧ извлъкъше и на кран. і сѣдъше избашѧ добръıѧ въ съсѫдъı. а зълъıѧ изврьгѫ вонъ. 49 тако бѫдетъ въ съконьчании вѣка. ізидѫтъ анг҃ли. і отълѫчатъ зълъıѧ отъ срѣдъı праведънъıхъ. 50 і вьврьгѫтъ ѧ въ пещь огньнѫ. тоу бѫдетъ плачь и скрьжетъ зѫбомь. 51 Гл҃а имъ ис҃ъ разоумѣете ли вьсѣ си. гл҃шѧ емоу ей г҃и.
52 ис҃ъ же рече имъ. сего ради вьсѣкъ кънижъникъ наоучь сѧ. цр҃ьствию нб҃скоумоу. подобенъ естъ чл҃вкоу домовитоу. іже износитъ отъ съкровища своего нова и ветъхаа.
53 І бъıстъ егда съконьча ис҃ъ притъчѧ сиѧ. прѣиде отъ тѫдѣ. 54 і пришедъ въ отьчьствие свое оучаше ѧ҃.
на съньмиштихъ ихъ. ѣко дивлѣхѫ сѧ емоу и гл҃хѫ. отъ кѫдѫ семоу естъ прѣмѫдрость си и сила. 55 не сь ли естъ тектоновъ с҃нъ. не мати ли его нарица-

Стр. 1 единого многоцѣньна бисъра *ассем. и сав. (но безъ* единого*).* *3* имѣиие елико имѣаше: *двухъ послѣднихъ словъ въ зогр. нѣтъ, сав. согласно съ наш. т. еще съ прибавкою* свое *послѣ* имѣние, все еже имѣаше *асс.* все ѥлико имѣаше *остр.*, коупи ѥго *остр.* *6* събъравъшю *асс. остр. сав.* *8* на соухо *ассем.* *9* извръгоша *всѣ прочіе т.* *13* ѧ҃: *въ сав. кн.* ѫ҃ *(замѣчательный примѣръ смѣшенія носовыхъ звуковъ).* *18* наоучивъ сѧ *остр.* *19* подобитъ сѧ *сав.* *21* новаѣ *всѣ проч.* *25* съборищихъ *остр.* *26* кѫдѫ *такъ въ подлинникѣ.*

етъ сѧ маріѣ. і братрьѣ его иѣковъ и о-
сифъ. і симонъ июда. 56 і сестръı его
не вьсѧ ли въ насъ сѫтъ. отъ кѫдоу
оубо семоу вьсѣ си сѫтъ. 57 і блажнѣхѫ
сѧ о немь. Іс же рече имъ. нѣстъ прькъ
вещьстии. тъкмо въ своемь отъ-
чьствии. і въ домоу своемь. 58 і не съ-
твори тоу силъ мъногъ. за невѣрьство
ихъ ·:·

XIV.

1 въ врмѧ оно оуслъıшавъ иродъ
тетрархъ слоухъ исвъ. 2 і рече отроко-
мъ своимъ. сь естъ иоанъ кръстите-
ль. тъ въскрьсе отъ мртвъıхъ.
і сего ради силъı дѣйжтъ сѧ о немь.
3 Іродъ бо емъ иоанна съвѧза и. і въса-
ди и вь темьницѫ. иродиѣдъı ради
женъı филипа братра своего. 4 гла-
ше бо емоу иоанъ. не достоитъ ти имѣ-
ти еѧ. 5 і хотѧ и оубити оубоѣ сѧ народа.
зане ѣко прка имѣхѫ и. 6 Дьни же въıкъ-
шоу розьства иродова. плѧса дъшти
иродиѣдина по срѣдѣ и оугоди иродови
7 тѣмь же съ клѧтвоѭ издрече ѣи да-
ти егоже аште въспроситъ. 8 она же
наваждена материѭ своеѭ. да-
ждь ми рече сьде. на мисѣ главѫ
иоана крстителѣ. 9 і печаленъ бъı
цръ. клѧтвъı же ради и възлежа-
щихъ съ нимъ. повелѣ дати и. 10 і по-

Стр. 3 вьси *зогр. (гр. πᾶσαι).* *6* бечьстиі *зогр.* *14* імъ *вм.* емъ *зогр.* *16* брата *зогр.* *18* ıа (*вм.* еıа) *зогр.* *20 въ нашемъ подлин. замѣчательная форма* розьства! *25* на блюдѣ *зогр., ник. согл. съ нашимъ.*

XV сѣлавъ оусѣкнѫ иоана вь темьници.
11 і принѣсѧ главѫ его на мисѣ. и дашѧ
дѣвици. і несе матери своеи. 12 и пристѫ-
пьше оученици его вьзѧсѧ тѣло его. и
погрѣсѧ е. і пришедъше вьзвѣсти-
шѧ ис҃ви. 13 І слъıшавъ ис҃. отиде отъ
тоудѣ въ корабли. въ поусто мѣсто
единъ. і слъıшавъше народи. по не-
мь идѫ пѣши отъ градъ ·:· к҃ 14 І ишедъ ис҃
видѣ народъ мъıногъ. і милоср҃дова
о нихъ. і исцѣли неджжънъıѧ ихъ.
15 Поздѣ же вьıвъшоу пристѫпишѧ къ
нем҃оу оученици его. гл҃ѫште. поусто
естъ мѣсто. і година минѫ юже о҃-
тъпоусти народъı. да шедъше вь
ближьнѣıѧ градъца. коупѧтъ брашь-
на себѣ. 16 ис҃ же рече имъ. не трѣбоуѫ-
тъ отити. дадите имъ въı ѣсти.
17 они же гл҃ашѧ емоу не имамъ съде тъ-
кмо пѧть хлѣбъ и дъвѣ ръıбѣ. 18 онъ
же рече принесѣте ми ѭ сѣмо. 19 і пове-
лѣвъ народомъ вьзлещи на трѣвѣ
і приемъ пѧть хлѣбъ и дъвѣ ръıбѣ
вьзьрѣвъ на нб҃о б҃гсви. і прѣло-
мъ хлѣбъı дастъ оученикомъ. оу-
ченици же народомъ. 20 і ѣшѧ вьси и насъı-
тишѧ сѧ. і вьзѧсѧ извъıтъкъı оу-
кроухъ. дъва на десѧте коша испль-
нь. 21 ѣдѫщихъ же бѣ мѫжъ. ѣко пѧть

Стр. 2 принѣше *ник.: зогр.* принесоша, блюдѣ *зогр. (но ник. согл. съ наш.)* *4* вьзаша *зогр.* *5* погребоша *зогр.* *7* кораби *зогр.* *9* идоша *зогр.* *10* народъı многъı *зогр.* *11 вм.* о нихъ *сав. кн.* і. *12* припадж *сав.* *14* годъ *сав.* *16* окрьстънıѧ *остр. сав.*, градъı *ассем.* вси *сав.* *22* травѣ *остр.* *23* приимъ *зогр. сав.* *24* с҃ти *(вм.* б҃гсви*)* *сав.* *25* дасть оуч. хлѣбъı *остр. сав.* *27* вьзаша *зогр. асс. остр.* *28* дьвѣ .... кошьници *ассем. сав.* *29* ѣдъıшихъ *зогр. асс. сав.* ѣдѫщихъ *остр.*

тысѫщь. развѣ женъ и дѣтеи.
22 І абие оубѣди исъ оученикы вылѣсти
въ корабь. і варити и на ономь полоу. до-
ньдеже отъпоуститъ народы ·:· к 23 І отъ-
поущь народы вьзиде на горѫ единъ по-
молитъ сѧ. Поздѣ же бывъшю единь
бѣ тоу. 24 корабь же бѣ по срѣдѣ морѣ въла-
ѣ сѧ влънами. бѣ бо противенъ вѣ-
тръ. 25 въ четврътыѭ же стражѫ ноущи.
іде къ нимъ исъ ходѧ по морю. 26 і видѣ-
въше и оученици ходѧштъ по морю. съ-
мѧшѧ сѧ глѣжште. ѣко призракъ естъ.
і отъ страха възъпишѧ 27 абие же рече имъ
ис глѧ. дръзаите азъ есмъ не боите
сѧ. 28 Ѳтъвѣштавъ же петръ рече емоу
ги аште ты еси. повели ми прити къ те-
бѣ по водамъ. 29 онъ же рече приди. і излѣ-
зъ ис кораблѣ петръ хождаше на водахъ.
и прити къ исви. 30 видѧ же вѣтры крѣпь-
кы оубоѣ сѧ. і наченъ оутапати возъ-
пи глѧ. ги спс мѧ. 31 абие же исъ просте-
ръ рѫкѫ ѩтъ і. і глѧ емоу маловѣре
по чьто сѧ оусоумьнѣ. 32 І вылѣзъшема
има въ корабь прѣста вѣтръ. 33 сѫште-
и же въ корабли пришедъше поклонишѧ сѧ
емоу глѣжште. въ істинѫ сн бжи ѣ-

Стр. 1 тысѧшть *зогр. сав.* *2* подвиже *сав. вм.* оубѣди, *въ которомъ слогъ* ди *прип. надъ стр., но той же рукою.* *3* на онъ полъ морѣ *сав.* *3—4* доидеже *остр.* *5 и 6* единъ *или* единь, *опредѣлить трудно.* *7—8* погрѫжаѧ сѧ *сав.* *9* годинѫ *сав. (стихъ 24-й въ сав. кн. пропущенъ).* *11—12* съматошѧ сѧ *зогр. остр. ник.*, оубоѩшѧ сѧ *сав. (асс. согл. съ наш.)* *13* страха: ха *надъ строк. прип. той же рукою.* *14* надѣите сѧ *сав.* не боите сѧ азъ есмь *асс.* *17* сълѣзъ *асс.* *18* по водѣ *сав.* *19* прити: *буквы* ти *написаны по подчищенному, всѣ проч.* приде; вѣтръ крѣпькъ *асс. остр.*, в. лютъ *сав.* *20* нача потаплѣти сѧ *сав.* *22* глѧ емоу *сав.* *23* оусѫмьнѣ *остр. зогр. ассем.* сѫмнѣ *сав.*; вылѣзъшю емоу *сав.* *24* оулеже *сав.* *24—25* сѫшти *асс.* *26* ты е. в. ис. бжи сн *сав.*

сн. 34 і прѣѣвъше придж на земль ѣенисаретъскж. к̃. 35 і познавъше и мжжи мѣста того. посълаша въ всж страниж тж. і принѣсѧ къ немоу всѣ болаштаѩ. 36 і молѣхж и да ... тъкъмо прикоснжтъ сѧ въскрилиѩ ризъı его. і елико прикоснжша сѧ емь сп̃сни бѣша.

XV.

XVI 1 Тъгда пристжпиша къ и̃сви иже бѣахж въ им̃ѣ. кънижъници и фарисѣи гл̃ѣште. 2 почто оученици твои прѣстжпаѭтъ прѣданиѣ старецъ. не омъıваѩ̃тъ бо ржкъ своихъ егда хлѣбъ ѣдѧтъ. 3 онъ же отъвѣштавъ рече имъ. по чъто въı прѣстжпаете заповѣдь б̃жиѭ̃. за прѣдание ваше. 4 б̃ъ бо заповѣда гл̃ѧ. чъти от̃ца и матерь. і иже зълословитъ от̃ца ли матерь. съмрътьıѭ̃ оумьретъ. 5 въı же гл̃те. іже колижъдо речетъ от̃цю ли матери даръ. іже колижъдо отъ мене польѕевалъ сѧ еси. іже не почьтетъ от̃ца ли матере своеѩ̃. 6 і разористе законъ б̃жиѩ. за прѣдание ваше 7 лицемѣри. добрѣ пророчъствова о васъ исаиѣ гл̃ѧ. 8 приближаѩ̃тъ сѧ мьнѣ лиждъе сь оустъı своими. и оустънами чьтжтъ мѧ. а ср̃дце ихъ далече отъстоитъ от мене.

Стр. 1 прѣѣхавъше *асс. остр.* прѣплѵвъше *сав., ник. соп. съ нашимъ и зогр.:* приѣвъше *(издателемъ напрасно исправлено въ* приѣхавше*);* въ зем. *ассем. сав.* *4* принесоша *зогр.* приведоше *ник.* *5 двѣ буквы выскоблены, онѣ и были лишни.* *7* емь *или* емъ, *трудно опредѣлить.* *25* мьнѣ *въ зогр. пропущено,* лиждъе *такъ въ подлинникѣ.* *27* от *передъ* мене *прип. надъ стр. глагол. букв., тою же рукою.*

9 въ соуе же чѣтѫтъ мѧ. оучѧще оучениѣ заповѣдеи чл҃вчскъ. 10 і призъвавъ
народъı рече имъ. слъıшите и разоумѣите. 11 не въходѧщее въ оуста скверънитъ чл҃вка. нъ исходѧщее из оустъ
то скверънитъ чл҃вка. 12 Тъгда пристѫпъıше оученици его рѣшѧ емоу. вѣси ли ѣко фарисѣи слъıшавъшеи слово съблазнишѧ сѧ. 13 онъ же отъвѣщавъ рече. вьсѣкъ садъ егоже не сади
отц҃ъ мои небс҃къı. іскоренитъ сѧ.

14 Останѣте ихъ. вожди сѫтъ слѣпи слѣпьцемъ. слѣпецъ же слѣпъца аште водитъ. оба въ ѣмѫ въпадете сѧ. 15 отъвѣщавъ же петръ рече емоу. съкажи намъ притъчѫ сиѫ. 16 іс҃ же рече емоу. единаче ли и въı без-д-разоума есте. 17 не ю
ли разоумѣваате. ѣко вьсѣко еже въходитъ въ оуста. въ чрѣво въмѣщаатъ сѧ. і афедрономъ исходитъ. 18 а исходѧщаа из оустъ. отъ ср҃дца исходѧтъ. і та скверънѧтъ чл҃вка. 19 отъ
ср҃дца бо исходѧтъ. помъıшлениѣ зъла. оубиистка прѣлюбодѣаниѣ. любодѣаниѣ. татьбъı лъжесъвѣдѣниѣ.
власфимиѣ. 20 си сѫтъ скврънѧштаа
чл҃вка. а еже не оумъıвенами рѫками ѣсти. не скверънитъ чл҃вка. 21 і ишедъ отъ
тоудѣ іс҃. отиде въ странѫ тоурьскѫ

Стр. 1 соуе *зогр. ник.* *2* заповѣди чс҃къı *зогр. ник.* *6* то *въ зогр. прпц.* *8* слъıшавъшеи *такъ въ подлин.*, слъıшавъше *зогр.* *10* не насади *ник.* *13* слѣпъ *(вм.* слѣпецъ*)* *зогр.* *14* въпадета *зогр. ник.* *16 къ* притъчѫ *прип. кирилл.* г҃и. *17* оу *(вм.* ю*)* *зогр. ник.* *20* афредомь *зогр.* афендромь *ник.* (ἐς ἀφεδρῶνα). *23—24* зълаѣ *зогр. ник.* *24—25 слова* любод. *въ зогр. нѣтъ (въ никол. оно имѣется, какъ и въ гр.* μοιχεῖαι, πορνεῖαι). *29* изиде *остр.* вьниде *сав.;* турьскѫ *остр., и въ нашемъ подлинникѣ глаг.* оу *передѣлано изъ глагол.* ѵ.

и сѷдонъскѫ. 22 і се жена хананеиска. отъ
прѣдѣлъ тѣхъ ишедъши. възъпи гл҃ѫ-
шти. помилоѷи мѧ г҃и сн҃оѷ давдвъ. дъ-
шти моѣ зълѣ бѣсъноѷетъ сѧ. 23 онъ же
не отъвѣща ѥи словесе. і пристѫпь-
ше ѹченици его молѣхѫ и гл҃ѫще. отъ-
поѷсти ѭ ѣко въпиетъ въ слѣдъ насъ.
24 онъ же отъвѣщавъ рече. нѣсмъ посъ-
ланъ. тъкмо къ овъцамъ погыбъ-
шимъ домоѷ изр҃аилоѷ. 25 она же пришедъ-
ши поклони сѧ емоѷ гл҃ѫшти. г҃и помоѕи
ми. 26 онъ же отъвѣштавъ рече. нѣстъ до-
бро отѧти хлѣба чѧдомъ и поврѣщи псомъ.

XVII 27 она же рече ѥи г҃и. ібо и пси ѣдѧтъ отъ крѹ-
пицъ падаѭштихъ съ трапезы го-
сподеи своихъ. 28 Тъгда отъвѣштавъ
и҃с рече ѥи. Ѡ҃ жено велыѣ естъ вѣра твоѣ.
бѫди тебѣ ѣкоже хощеши. і исцѣлѣ дъ-
щи еѧ во тъ часъ. 29 і пришедъ отъ тоѷ-
дѣ и҃с. іде при мори галилѣисцѣмъ.
і въшедъ на горѫ сѣде тоѷ. 30 і пристѫпи-
ша къ немоѷ народи мъ(но)зи. імѫще съ со-
боѭ хромы. нѣмы и слѣпы и бѣсъ-
ны. і ины мъногы. і привръгѫ ѭ
къ ногама и҃сѣма. и исцѣли ѭ. 31 ѣко на-
родоѷ дивити сѧ. видѧще нѣмы гл҃ѫ-
штѧ. вѣдъныѧ съдравы. і хромы-
ѧ ходѧштѧ. слѣпыѧ видѧштѧ. і
славлѣхѫ б҃а издр҃ава. к҃ ·:· 32 і҃с же

Стр. 1 сид. *остр. сав.* *2* шьдъши *зогр.* *2—3* къ гл҃ѫшти *кир. прип.* к немоу, *что въ ник. въ текстъ.* *4* зѣло бѣситъсѧ *сав.* *10* л҃лева *зогр. остр.* *15* съ трап. *сав.* отъ треп. *остр. зогр.* *17* велика *остр.* *19* томь часѣ *остр.*, тоудѣ *такъ въ подл.* *22* мъзи *описка въ подл. вм.* мънози. *24* *въ зогр. передъ* и привръг. *еще* и привѣсѧ ѭ *(въ гр. нѣтъ).* *26* нѣмыѧ *зогр.* *27* бѣсъныѧ *зогр.*, бѣдьние *ник.*

призъвавъ оученикы своѩ рече имъ.
милосрдоуѥ҃ж о народѣ. ѣко юже три дь-
ни присѣдѧтъ мьнѣ. і не имѫтъ че-
со ѣсти. и отъпоустити ихъ не ѣдь-
шъ не хоштѫ. да не како ослабѣѥ҃ж-
тъ на пѫти. 33 і гл҃ашѧ емоу оученици.
отъ кѫдѣ възьмемъ на поустѣ мѣ-
стѣ хлѣбы. насытити толико на-
рода. 34 і гл҃а имъ ис҃. колико хлѣбъ и-
мате. они же рѣшѧ .ж҃. и мало рыби-
цъ. 35 і повелѣ народоу възлешти
на земли. 36 і приемъ ж҃ хлѣбъ. і
рыбы. хвалѫ въздавъ. прѣло-
ми и дастъ оученикомъ своимъ.
оученици же народомъ. 37 і ѣшѧ вьси
си и насытишѧ сѧ. и вьзмсѧ. избы-
тъкы оукроухъ. седмь кошьницъ испль-
нь. 38 і ѣдъшихъ бѣшѧ четыри тысѫ-
штѧ мѫжъ. развѣ женъ и дѣтеи. 39 і о-
тъпоуштъ народъ вьлѣзе въ корабь.
и пришедъ въ прѣдѣлы магдала-
ньскы ⁘ к҃

XVI.

1 і пристѫпьше фарисѣи
и садукеи искоушаѫште и. просиша
знамениѣ с нб҃се. показати имъ.

Стр. 2 милъ ми естъ народъ *сав.* *3* третиі дн҃ь *сав.*, прис. мѧ *сав.* *4* не хоштѫ не ѣдъшь *зогр. асс., остр. согл. съ наш.* *5 вм.* да не како: за не *сав.* *7* отъ кѫдоу намъ въ п. м. х. т. нас. н. тол. *остр. (по греческому т.)*, къде оу насъ... ꙗко нас. народъ коликъ *сав.* *11* народомъ *асс.* *12* на земи *сав.*, приимъ *зогр. сав.* *13* рыбѫ *асс. сав.*, похваль *сав.* *16* вьзаша *зогр. и проч.* *18* бѣаше *зогр. остр.* бѣ *асс.*, тысѧштѧ *зогр.* *21* приде *всѣ проч.* *23* садоукеи *(такъ и 14 на слѣд. стр.* садоукеиска*) зогр.*

2 Онъ же отъвѣщавъ рече имъ. вечеръ
сжщоу гⷭте. ведро чрѣмѣноуетъ сѧ
нⷭбо. 3 і ютро дънесь зименъ. чрѣ-
мѣноуетъ бо сѧ дрѧселоуѧ нⷭбо. лице
оубо нⷭбси оумѣете расѫждати. а зна-
менїѣ врѣменемь не можете. 4 родъ
золъ и прѣлюбодѣи. знаменїѣ ищи-
тъ. і знамение не дастъ сѧ имъ.
тъкмо знамение ионꙋы пророка. і о-
ставль ѭ отиде. 5 і прѣшедъше оу-
ченици его на онъ полъ. забъша
хлѣбы възѧти. 6 Іⷭ же рече имъ.
вънемлѣте и блюдѣте сѧ отъ кваса фарисейска и садꙋкейска. 7 они
же помꙑшлѣхѫ гⷧѭще. како хлѣ-
бъ не възѧсомъ. 8 разоумѣвъ же
иⷭ рече. чѣто мꙑслите къ себѣ
маловѣри. ѣко хлѣбъ не възѧсте.
9 не оу ли разоумѣсте. ни помънните
а̄ хлѣбъ. пати тысѫщъ. і ко-
лико кошъ възѧсте. 10 ни ли ж̄ хлѣвъ.
четꙑремъ тысѫщамъ. і ко-
XVIII лико кошъницъ възѧсте. 11 како не разоу-
мѣете. ѣко не о хлѣбѣхъ вамъ въпь[і]ма-
ти рѣхъ. храните же сѧ отъ кваса фа-
рисейска и садꙋкейска. 12 Тъгда разоу-
мѣша ѣко рече храните сѧ. не отъ ква-

Стр. 4 къ лице *приписано кирилл.* мѣ *и въ 5 строкѣ съ начала прибавл. той же кирилл. рукою* рыи лице *(такъ въ иныхъ греч. т. предпосылается* ὑποκριταί*), въ зогр. этого слова нѣтъ, но въ никол. читается* лицемѣри. *7* зълъı *зогр. ник.* *8* емоу *зогр. ник.* *9* ионѣ пророкоу *зогр. (ник. согласъ съ нашимъ).* *16* възахомъ *зогр.* *19* ни ли раз. *зогр. (ник. согл. съ наш.),* ни помꙑслите *зогр. (ник. согл. съ наш.).* *20* тысѫщъ *и 22* тысѫштамъ *зогр.* *21* кошьницъ *зогр. (ник. согл. съ наш.).* *24* въньмати *(такъ и зогр.) съ приписаннымъ надъ строкою глаголъ.* і (ѯ), *прип. той же или современной руки.* *26 и 2 на слѣд. стр.* садоукеиска *зогр. и пр.*

са хлѣбънааго. нъ отъ оученикъ фа-
рисейска и садукейска ·:· 13 Пришедъ же ис
въ странѫ кесариѭ филиповы. въ-
прашаше оученикы своѭ гл̃ѧ. кого гл̃ѭ-
тъ мѧ чл̃вци сѫшта сн̃а чл̃вческаа-
го. 14 они же рѣшѧ емоу. ови иоана кр̃сти-
телѣ. ини же илиѭ. дроугыи же иере-
миѭ. ли единого-тъ пр̃къ. 15 гл̃а имъ
ис̃. кы же кого мѧ гл̃ете бъıти. 16 отъ-
вѣщавъ же симонъ петръ рече. тъı е-
си хр̃ъ сн̃ъ бг̃а живааго. 17 і отъвѣщавъ ис̃.
рече емоу. Блаженъ еси симоне вари-
ѡнѣ. ѣко плъть и кръвь не ави тебѣ.
нъ от̃цъ мои иже естъ нб̃схъ. 18 і азъ
же тебѣ гл̃ѭ. ѣко тъı еси петръ. і на
семь камене съзиждѫ цр̃квь моѭ
і врата адова не оудолѣѭтъ еи. 19 и да-
мь тебѣ кл̃ѧ црс̃твиѣ нб̃скааго.
и еже аще съвѧжеши на земи. бѫдетъ
съвѧзано на нбесехъ. і еже аще раздрѣ-
шиши на земи бѫдетъ раздрѣшено на
небесехъ ·:· к̃ ·:· 20 Тъгда запрѣти оуче-
никомъ своимъ. да никомоуже не рекѫ-
тъ. ѣко сь естъ ис̃ъ хр̃ъ. 21 отъ толѣ
начѧтъ ис̃ъ. съказати оученико-
мъ своимъ. ѣко подобаатъ емоу
ити вм̃ъ. і мъного пострадати отъ ста-
рецъ. і архиереи. і кънижъникъ. і оубье-

Стр. 6 рекошѧ *остр.* *Къ строкамъ 2—5 вдоль страницы прибавлена любопытная приписка смѣшаннаго кирилл. и глагол. письма:* ꙮ ѺѾѸѦѢ ѬЭТРА ѰѲ ѢРѢ КЬѢМѦ, *судя по почерку съ конца XI или начала XII в.* *9* кого гл. ма б. *acc. остр.* *11* отъвѣщавъ: *въ подл.* отъвавъ *съ прип. надъ стр. глаг.* ѡ. *13* ѩви *остр.* *16* камене *зогр.* камени *остр.* петрѣ *ассем. ник.*, цр̃кве *остр.* *17* оуделѣѭтъ *зогр.* оудоблѣѭтъ *ассем.* *19, 21* земли *зогр. остр. никол.* *24* тъ *(вм.* сь*) зогр. ник*, тола *зогр.* *27* *въ* старецъ *буква* т *нап. надъ строкою.*

ноу̀ бꙑти. и трети дьнь въстати. 22 і поемъ і петръ начатъ прѣпрѣкати емоу̀ гл҃а. милоср҃дъ тꙑ г҃и. не иматъ тебѣ бꙑти се. 23 онъ же обращтъ сѧ рече петрови. иди за мъноѭ҃ сотоно съблазнъ ми еси. ѣко не мꙑслиши ѣже сжтъ бж҃иѣ и чл҃ческаѣ. 24 Тъгда ис҃ъ рече оу̀ченикомъ своимъ. аще къто хощетъ по мьнѣ ити да отъвръжетъ сѧ себе. і възъметъ кр҃стъ свои. і вы слѣдъ мене градетъ. 25 іже бо хощетъ дш҃ю свою҃ спсти погоу̀битъ ю҃. і иже погоу̀битъ дш҃ю свою҃ мене ради. обращтетъ ю҃. 26 каа полъза естъ чл҃вкоу̀. аште весь миръ приобращетъ. а дш҃ю свою҃ отъштетитъ. ли что дастъ чл҃вкъ. измѣню҃ за дш҃ю свою҃. 27 Прити бо иматъ сн҃ъ человѣчскꙑ. въ славѣ от҃ца своего. съ анг҃лꙑ ст҃ꙑми. і тогда въздастъ комоу̀жъдо по дѣломъ своимъ. 28 аминь гл҃ю҃ вамъ. сжтъ етери отъ съде стоѭштихъ. іже не имжтъ съмръти вькоу̀сити. доньдеже видатъ сн҃ъ чл҃вч҃скꙑ граджштъ въ цр҃ствии своемь ⁘

XVII.

1 і бꙑстъ по шести денъ. Поꙗтъ ис҃ петра и иѣкова и иоана

Стр. 2 прѣрицати *зогр. ник.* *3—4* б. теб. се *зогр. ник.* *11* иже бо аще *зогр. ник.* *13* а иже *зогр. ник.* *21* по дѣанию его *зогр. (ник. согл. съ наш.).* *25* сна чскаго *зогр. ник.*

братра его. і вьзведе ѩ на горѫ
XIX высокѫ единъı. 2 і прѣобрази сѧ прѣ-
дъ ними. і просвѣтѣ сѧ лице его ѣко
слънъце. а ризъı его бъıшѧ бѣлъı ѣ-
ко свѣтъ. 3 і се ависте сѧ имъ моси
и илиѣ. съ нимь глаѭща. 4 отъвѣща-
въ же петръ къ исѹ рече. гѝ: добро е-
стъ намъ сѣде бъıти. аште хощe-
ши да сътворимъ сѣде три кровъı.
тебѣ единъ и мосеови единъ. и или-
и единъ. 5 еште же емоу глаѭштю. се
облакъ свѣтелъ осиѣ ѩ. і се гла-
съ из облака глѧ. сь естъ сн҃ъ мо-
и възлюбленъı о немьже благо-
изволихъ. того послоушаите. 6 і
слъıшавъше оученици падѫ ници.
и оубоѣшѧ сѧ sѣло. 7 и пристѫпь и҃с
прикоснѫ сѧ ихъ. і рече въстанѣте
и не боите сѧ. 8 възведъше же очи
свои не видѣшѧ никогоже токъ-
мо и҃сѹ единого. 9 и съходѧщемъ и-
мъ съ горъı. заповѣдѣ имъ и҃съ
глѧ. никомоуже не повѣдите видѣ-
ниѣ. доньдеже сн҃ъ члвч҃скъı
из мрътвъıхъ въскръснетъ.
10 І въпросиша и оученици его глаѭще
чъто оубо глаѭтъ кънижъници.
ѣко илии подобаатъ прити прѣжде.

Стр. 1 брата емоу *зогр. асс. остр. ник.* *4 въ* его *буквы* го *приписаны надъ строкою глагол. письм. повидимому тою же рукою.* *5 вм.* свѣтъ *только асс.* снѣгъ *(такое разночтеніе сущ. и въ греч. т.)*, ѣвисте *зогр. асс.*, моуиси *остр.* *7* р. къ и҃с. *зогр. остр.* р. ис. *асс.* *10* моси *зогр.* моисии *остр. асс.* *11 вм.* еште: единаче *асс. остр.* *14* възлюбенъı *зогр.*, благоволихъ *остр. зогр.*, *въ ассем.* о немьже бл. *пропущено.* *16* падоша *остр.* *17* пристѫпль *остр.* *18—19* въст. не бои *асс.* *20* ник. не вид. *остр. ник.*

11 ІС̄ же отъвѣщавъ рече имъ. ілиѣ оубо придетъ прѣжде и оустроитъ
вьсѣ. 12 гл̄ю же вамъ. ѣко илиѣ юже
приде и не познаша его. нъ сътво-
ришѧ о немь въсѣ елико въсхотѣша
тако и сн̄ъ чл̄вчскъı иматъ стра-
дати отъ нихъ. 13 тъгда разоумѣша оу-
ченици. ѣко о иоаннѣ кръстители рече и-
мъ. 14 ı пришедъшемъ имъ къ народоу.
Пристжпи къ немоу ч̄ку. кланѣıа сѧ емоу
15 и гл̄ѧ. г̄и. помилоуı сн̄ъ мои. ѣко на новъı
мс̄ца бѣсъноетъ сѧ ı зълѣ страждет-
ъ. мъножицеıж бо падаетъ на огнь.
ı мъножицеıж въ водж. 16 ı привѣсъ ı
къ оученикомъ твоимъ. ı не могж е-
го исцѣлити. 17 отъвѣштавъ же ис̄ъ ре-
че. ѡ̃ роде невѣрънъı и развращенъı.
до колѣ съ вами бждж до колѣ тръ-
плж васъ. приведѣте ми и сѣмо. 18 ı за-
прѣти емоу ис̄. и изиде из него бѣсъ. ı
исцѣлѣ отрокъ томь часѣ. 19 Тогда при-
стжпьше оученици исѣи единомоу рѣ-
шѧ. по чъто мъı не възмогомъ и-
згънати его. 20 ІС̄ же рече имъ. за не-
вѣръство ваше. аминь бо гл̄ю
вамъ. аще имате вѣрж ѣко зръно го-

Стр. 10 пришьдъ-кланѣаше сѧ *остр.* прист.-и поклони сѧ *сав.* *11* сына моего *асс. сав.* *11—12* новъ мѣсаць *остр. сав. ник.* *12* *въ подл.* бѣсъноетъса; бѣситъ сѧ *сав.* *13* мъногашьди *остр. (безъ* бо*)*, въпадаетъ въ огнь *сав.* *14* многащи *асс.* мъногашьди *остр.;* приведохъ *остр. сав;* его *(вм.* и*) сав.* *15—16* възмогоша иц. и *асс.* могоша кго исцѣл. *остр.* *17* невѣренъ развращенъ *ассем. остр. (сав. соıл. съ наш.).* *18* въ васъ *асс.* *19* въı *асс. сав.;* приведите *остр. любопытный руссицизмъ!* *20* и абие изиде *сав.* *21* отъ того часа *сав.* *21—22* пристжпьше *остр.* пристжпиша *сав.* *23* възмогохомъ *асс.* могохомъ *остр. сав.* *25* ам. гл. *асс.* *26* акъı *асс.*

рюшъно. речете горѣ сеи прѣ(и)ди отъ сждѣ тамо. і прѣидетъ. і ничтоже не
възможъно бждетъ вамъ. 21 родъ
же сь не исходитъ тъкмо молитвоіж и постомь ·:· 22 Живштемъ же и-
мъ въ галилеи. рече имъ ис̃ъ прѣданъ иматъ быти сн̃ъ члв̃ческъı
въ ржцѣ члв̃комъ. 23 і оубіжтъ і
и трети день въстанетъ ·:· к̃. і скръ-
XX бьни бъша sѣло ·:· 24 Пришедъшемъ
же имъ въ каферънаоумъ. пристжпиша приемлющіи дидрагма. къ петрови и рѣша. оучитель вашъ не даетъ
ли дидрагма. 25 рече еи. і егда вниде
въ домъ. вари ис̃. гл̃а. что ти сѧ
мьнитъ симоне. цр̃и земьсции отъ къıхъ приемлжтъ дани. ли кинсь. отъ своихъ ли сн̃ъ. ли отъ
тоуждихъ. 26 і рече емоу петръ. отъ
тоуждиихъ. рече емоу ис̃. оубо свободьни сжтъ сн̃ве. 27 нъ да не съблазнимъ ихъ. шедъ въ море вържьзи
ждицж. і ижже имеши прѣжде
ръı бж вьзьми и о-
тверъзъ оуста еи̇̃.

Стр. 1 прѣиди: *въ подл.* прѣди, прѣстжпи *сав.* *2* прѣстжпитъ *сав.* *2—3 вм.* нич. невъзм. б. в. *въ сав. кн.:* ничьтоже оуиметъ сѧ васъ. *4* сь же р. *асс.* ничимьже тъкмо *сав.* *7* иматъ-прѣдати сѧ *сав.* *8* грѣшьникъ *(вм.* члвкомъ*)* *сав.* *9* въскръснетъ *асс.* *11* каперънаоумъ *зогр. ник.* *12* дидрагъмъı *зогр. сав.* *13* рекоша *остр.* *14* дидрагмъ *зогр.* дидрагъмъı *сав.;* вънидж *ассем.* поидж *сав. (и въ греч. т. иногда* ἦλθον*);* гл̃а имъ п. еі *сав.* *15* въ храминж *сав.*, вари петра и̇̃с. *сав.* *16* ц̃ре земъстии *зогр.* ц. земьнии *асс. остр. сав.* *17* отъ кого вьземлжтъ дань *сав.* приемлатъ *асс.* *17—18 вм.* кинъсъ *или* киносъ: *сав.* оброкъı. *20—21* свободь *асс.* свободъ ли *остр.* *22 предлогъ* въ *передъ* море *прип. надъ стр. глагол. соврем. почеркомъ;* на море *сав.* *23* имъшжіж сѧ р. *сав.* *24—25* отврьзи еи оуста *сав.*

і обрѧштеши статиръ.
тъ въземъ даждь имъ
за мѧ и за сѧ.

XVIII.

1 Въ тъ часъ пристѫпиша оученици къ ис̄ѵ гл̄ште. кто оубо болеи естъ въ цр̄тви нб̄сцѣ́мь.. 2 і призъвавъ ис̄ъ отроча. поставѝ е по срѣдѣ ихъ 3 и рече. аминь гл̄ѭ вамъ. аще не обратите сѧ и бѫдете ѣко дѣти. не имате вънити въ цр̄ствие нб̄ское. 4 іже бо сѧ съмѣритъ ѣко отроча се. тъ естъ болеи въ цр̄ствии нб̄сцѣемъ ·:· к̄. 5 і иже колижъдо приметъ отроча таково едино. въ іма мое: мене приемлетъ. 6 і иже аще скандалисаетъ единого отъ малыихъ сихъ вѣроужищихъ въ мѧ. оуньѣе емоу естъ да обѣсѧтъ жрѣновъ на въи его осльскы. і потопатъ і въ пѫчинѣ морьстѣи. 7 Горе вьсемоу мироу отъ скънъдѣлъ. неволѣ бо естъ прити сканьдалому. обаче горе чл̄коу томоу имьже сканьдалъ приходитъ. 8 Аште ли ржка твоѣ ли нога твоѣ съблажньетъ тѧ. отъсѣци и и отъкрѣзи отъ себе. добрѣа ти естъ

Стр. 2 тъ *пропщ. ассем.* *3—4* аби евъ т. ч. падж оуч. его прѣдъ нимь *сав.* *5* небесьнѣамъ *ассем.* — сьнѣемь *остр.* *6—7* поставль *остр. (безъ* е*).* *8* ни бѫдете *сав.* *9* ѣко *пропщ. зогр.* *10* а иже оубо *сав.* *20—21* сканъдалъ *зогр.* *26* добрѣа: *такъ въ подл. (сл. стр. 8 на слѣд. стран.).*

вънити въ животъ хромоу
ли бѣдъноу. неже дъвѣ ржцѣ
и дъвѣ ногѣ имѫштю
въвръженоу бъıти въ
огнь вѣчънъı. 9 і аште
око твое съблажнаатъ
тѧ. ізьми є и врьзи отъ себе
добрѣа ти естъ съ единѣмь око-
мь вь животъ вънити. неже дъ-
вѣ очи имѫштю. въвръженоу бъı-
ти въ ѣеонѫ огньнжѭ ·:· 10 Блю-
дѣте сѧ и не родите о единомъ отъ
малъıхъ сихъ. гл҃ бо вамъ. ѣко
анѣли ихъ нб҃сѫхъ. въ инѫ видѧ-
тъ лице отъца моего нб҃скааго.
11 приде бо сн҃ъ члвч҃скъı възиска-
тъ и спс҃тъ погыбъшааго. 12 чъ-
то сѧ вамъ мьнитъ. аште бѫ-
детъ етероу члвкоу .р҃. овецъ. і за-
блѫдитъ една отъ нихъ. не о-
XXI ставитъ ли девати десѧтъ и де-
вати на горахъ. и шедъ иштетъ за-
блѫждьшаѧ. 13 и аще обрѫщетъ нѭ.
аминь гл҃ѭ вамъ.. ѣко радоуетъ
сѧ о нен паче. неже о девати десѧтъ
и девати не заблѫждьшихъ.
14 тако нѣстъ волѣ. прѣдъ отъце-
мь вашимъ нб҃скъıимъ. да по-

Стр. 1 въ подл. описка хроумоу. *2* обѣ *зогр.* *3* дъвѣ *пропущ. въ зогр.* *9* вънити въ ж. *зогр.* *11* ѣеенѫ *зогр.* *12* не радите *зогр. остр.;* единомоу сихъ м. *сав.* *14 безъ* ихъ *сав.*, вь неб. *сав.*, вънинѫ *остр.* *15* иже естъ на небесехъ *асс. (вм.* небескааго*).* *16—17* вьзискати и спсти *сав.* *17* погъıбъшихъ *асс.* погъıбъшаѧ *сав.* *19* оу етера ч. *зогр.* етероу дроугоуоумоу ч. *остр.* единомоу ч. *сав.* *19—20* погıбнетъ *сав.* *23* заблѫждъшааго *асс.*, бѫдетъ обрѣсти *зогр. остр.*, обрѧштетъ сѧ *асс.* *25 дат. пад.* ей—девати *сав.* *26* не погъıбъшихъ *сав.*

гꙑбнетъ единъ отъ малꙑхъ
сихъ. 15 аще же съгрѣшитъ къ тебѣ
братръ твои. иди обличи и ме-
ждю собоѭ и тѣмь единѣмь. а-
ще тебе послоушаатъ приобрѧще-
ши братръ твои. 16 аще ли тебе не по-
слоушаатъ. поими пакꙑ съ со-
боѭ единого ли два. да въ оустѣ-
хъ дъвою ли трии съвѣдѣтель
станетъ вьсѣкъ гл҃ъ. 17 аще же не
послоушаатъ ихъ. рьци цр҃кви. а-
ште же и о цркви не родити вьчьне-
тъ. да бѫдетъ ти ѣко ꙗзꙑчь-
никъ. и мꙑтарь. 18 аминь гл҃ѭ
вамъ. елико аще съвѧжете на зе-
ми. бѫдетъ съвѧзано на небесе-
хъ. и елико аште раздрѣшиши на зе-
ми. бѫдетъ раздрѣшено на нб҃сѣхъ.
19 Пакꙑ аминъ гл҃ вмъ. ѣко аште
дъва отъ васъ съвѣштаате на
земи о вьсѣкои вещи еѭже коли-
жъдо просите бѫдетъ има. отъ
от҃ца моего иже естъ нб҃сѣхъ. 20 иде-
же бо есте дъва. ли трье събрани въ іма
моѥ. тоу есмъ по срѣдѣ ихъ ⁘ к҃. 21 тъгда
пристѫпь къ немоу петръ рече. г҃и коль кра-
тꙑ съгрѣшитъ братръ мои въ мѧ. и о-
тъпоуштѫ емоу. до седмь кратъ ли.

Стр. 3 братъ *остр. сав.* *3—4* прѣдъ собоѭ томоу единомоу *сав.* *5* ти *(вм.* тебе*)* *сав.* *6* братра твоего *зогр.*, брата своего *асс. остр. сав.* *8* по ѯстомъ двѣма послѯхома ли трьмъ *сав.* *10—11* ослоушаетъ имъ *сав.* *12* не радити *зогр.*, начьнетъ *зогр. остр.*, не брѣжетъ *сав.* *13—14* поганъ *сав.* *16*, *18*, *21* земли *остр.* *16* бѫдѫтъ съвѧзани *сав.* *18* бѫдѫтъ раздрѣшени *сав.* *20* съвѣщаета *сав.* *21—22* егоже просите *сав.* *22* имъ *сав.* *23* нб҃скаго *сав.* *26—27* кратъ *зогр.* *27* въ мѧ бр. м. *зогр. ник.*

22 гл҃а емоу и҃с҃ъ. не гл҃ѧ тебѣ до седмь
кратъ. нъ до седмь десѧтъ кратъ се-
дмицеѭ ·:· 23 Сего ради оуподобило сѧ естъ
цр҃ствие нб҃ское чл҃вкоу ц҃рю. іже въ-
схотѣ сътѧзати сѧ о словеси. съ ра- 5
бы своими. 24 наченъшю же емоу сътѧ-
зати сѧ о словеси. привѣсѧ емоу длъ-
жъникъ единъ. тъмоѭ талантъ.
25 не имѫштю же емоу въздати. пове-
лѣ г҃ъ его да продадѧтъ і и женъ его 10
и чѧда. і вьсе елико имѣаше. і отъ-
дати й. 26 падъ оубо работъ. кланѣше
сѧ емоу гл҃ѧ. г҃и потрьпи на мьнѣ и вь-
сѣ въздамъ ти. 27 милостдивъ
же г҃ъ раба того. поусти и и длъгъ о- 15
тъпоусти емоу. 28 ишьдъ же работъ.
обрѣте единого отъ клевретъ свои-
хъ. іже бѣ длъженъ емоу сътомъ
пѣнѧзъ. і имъ давлѣше и гл҃ѧ. да-
ждь ми имъже еси длъженъ. 29 падъ 20
же клеврѣтъ молѣше и гл҃ѧ. потръ-
пи на мьнѣ и вьсе въздамъ ти.
30 онъ же не хотѣше. нъ ведъ въсади и

Стр. 3 оуподоби сѧ *асс. остр. ник.* подобьно естъ *сав.* *4—5* изволи съвѣщати слово *сав.* *6* заченъшю *сав.* *6—7* сърицати слово *сав.* о словеси *пропущ. въ остр.;* приведоша *остр. ник.* приведе сѧ *сав.* *8* *передъ* тьмѣ тал. *(такъ зогр. сав.) въ ассем.* длъженъ, тъмоѭ *ассем. ник.* *10* г҃ь продати сѧ *сав.* *10—11* и ѭ. и все имѣние свое *сав.* *12* рабъ тъ *остр.* р. онъ *сав.* *13* о мнѣ *сав. (такъ и въ стр. 22).* *13—14* вьсе *асс.* вьса *остр.* все *сав.* *15—16* отъпоусти: отъдастъ *сав.* *16* рабъ тъ *зогр. остр.* *17* подрѫгъ *сав.* *19* цатъ *остр.;* къ имъ *кирилл. прип.* ѥ; емъ и *асс.* имъ и *остр.* имъ его *сав.;* биѣше *сав.* *19—20* въздаждь *остр. сав.* *20* ми еси *зогр. ассем.* *21* подроугъ онъ *сав., въ нашемъ текстѣ прибавлено кир. буквами надъ строкою* ѥго на ногоу ѥмоу, *эти слова въ остр. ев. въ строкѣ (такъ и въ иныхъ греч. текстахъ), въ сав. асем. зогр. и ник. ихъ нѣтъ.* *22* ти въздамь *остр. асс.* *23* ведъ *асс.* ведъ и *сав.* шедъ *зогр.* ишьдъ *остр.*

въ темьницѫ. доньдеже въздастъ емоу весь длъгъ. 31 видѣвъше же оубо клевретѣти .....

XXII бывъша съжалишѧ си ѕѣло. і пришедъше съказашѧ г҃ноу своемоу всѣ бывъшаа. 32 тъгда призъвавъ і г҃ъ его гла емоу. рабе лжкавъı. всъ длъгъ твои отъпоустихъ тебѣ. понеже оумоли мѧ. 33 не подобаше ли и тебѣ помиловати клеврѣта твоего. ѣко и азъ тѧ помиловахъ ·:· 34 і прогнѣвавъ сѧ г҃ъ его. прѣдастъ і мѫчителемъ. доньдеже въздастъ весь длъгъ свои. 35 Тако и отецъ мои нб҃скъ сътворитъ вамъ. аще не отъпоущаате кождо братроу своемоу отъ ср҃дцъ вашихъ ·:· к҃.

XIX

1 і бъıстъ егда съконьча и҃съ словеса си. прѣиде отъ галилеѧ. і приде къ прѣдѣлъı июдескъı. об онъ полъ норъдана. 2 і по немь идѫ народи мънози и исцѣли ѧ тоу ·:· 3 і пристѫпишѧ къ немоу фарисѣи искоушаѫште и гл҃ѫще. аште достоитъ ч҃ловоу поустити женѫ своѭ. по всѣкои винѣ. 4 онъ же отъ-

Стр. 2 д. весь *acc.* в. длъгъ его *остр.* в. д. свои *сав.* *3* оубо *нѣтъ въ проч. сп.; послѣ слова* клеврѣти *по подчищенному прибавлено кирил. букв.* кго. *4* бываѫщаѧ *сав.* *5* г҃ноу своемоу *нѣтъ въ зогр.*, г҃ви его *сав.* *8* оставихъ *сав.* *9* моли мѧ *сав.* *10* подроуга *сав.* *16* отъдасте *сав.*; кождо *ассем.* къждо *остр. сав.* комоужде *зогр.*; братоу *сав. остр. acc.* *17* прѣгрѣшени ихъ *прибавлено въ зогр.* прѣгрѣшенiѣ ихъ *acc.* прѣгрѣшении ихъ *остр.* прѣгрѣшенiи *сав.* *24* естъ достоино *сав.* *25* на всакѫ винѫ *сав.*

кѣштакъ рече имъ. нѣсте ли чьли.
ѣко сътвори и искони мѫжескъ полъ
и женескъ. сътворилъ естъ. 5 і рече
сего ради оставитъ чл҃къ от҃ца сво-
его и матерь своѭ. і прилѣпитъ сѧ
женѣ своеи. і бѫдете оба въ плъть
единѫ. 6 тѣмь же юже нѣсте дъва нъ
една плъть. еже [оу]оубо б҃ъ съчета
чл҃вкъ да не разлѫчаатъ. 7 гл҃аша е-
моу что оубо моси заповѣдѣ. дати къ-
нигы распоустънъıѩ и отъпоусти-
ти ѭ. 8 гл҃а имъ. ѣко моси по жестосръ-
дью вашемоу повелѣ вамъ. отъ-
поустити женъı ваша. искони же
не бъıстъ тако. 9 Гл҃ѭ же вамъ.
ѣко иже аще поуститъ женѫ своѭ.
развѣ словесе прѣлюбодѣина. тво-
ритъ ѭ прѣлюбъı творити. і же-
нѧи сѧ подъбѣгоѭ. прѣлюбъı тво-
ритъ. 10 и гл҃аша емоу оученици его.
аште тако естъ вина чл҃коу съ же-
ноѭ. оунѣе естъ не женити сѧ. 11 онъ
же рече имъ. не вьси въмѣстѧтъ
словесе сего. нъ имъѭе дано е-
стъ. 12 сѫтъ бо каженици иже и-чрѣ-

Стр. 2 испръва *ассем. остр. сав.* *3 посль* створилъ *приб.* ѣ *зогр. асс.* ꙗ *остр. сав.* *4* от. своего *ассем.* *5* матере *остр.;* приложитъ сѧ еі *сав.* *6* бѫдета *сав. остр.* *8* плъть ед. *зогр. остр.;* оубо *нѣтъ асс.,* ꙗже оубо б҃ъ съ-веде ч. да не разлѫчитъ женъı сеѧ *сав.* *10* къ моси *надъ строкою прип. кир.* и. *11* поустити *сав.* *13—14* поустити *асс. остр. сав.* *14* испръва *ассем. остр. сав.* *16* аще иже *остр.,* отъпоуститъ *зогр.* *17* любодѣаньнааго *остр. зогр., асс. согл. съ наш.,* не любъı дѣıавъшѫ *сав.* *18* любъı створьшѫ *сав.* *19* подьпѣгоѭ *зогр.* подъбѣгоѭ *асс.* потьбѣгоѭ *остр., сав. проп.* ж. с. п., *осталось только* прѣлюбъı дѣетъ. *22* оуне не ж. *сав.* *23* не вси разоумѣсте словоу *сав.* *25 и 1 на слѣд. стр. въ ассем. другой порядокъ, такъ что второе* сѫтъ каж. аж. иск. ч. *занимаетъ первое м.* *25* бъıша таци *сав.*

ва мнѣ родиша са тако. і сжтъ ка-
женици ѥже исказиша чл҃ци. і
сжтъ каженици иже исказиша са
сами. цр҃ствиѣ ради нб҃каго.
могы вьмѣштати да вьмѣ-
ститъ ·:· 13 Тъгда привѣсѧ къ не-
моу дѣти да ржцѣ възложитъ на
ня. і помолитъ са. оученици же
запрѣтиша имъ. 14 і҃с же рече имъ.
останѣте дѣтии и не браните имъ.
прити къ мьнѣ. таковыхъ бо є́-
стъ цр҃ствие нб҃ское. 15 і възло-
жъ на ня ржцѣ отиде отъ тоудѣ ·:·
16 І се етеръ пристжпь рече емоу. оу́-
чителю благы. что благо
XXIII сътворѭ. да имамъ животъ вѣчъ-
ныи. 17 онъ же рече емоу. что мѧ гл҃еши
блага. никтоже благъ тъкмо еди-
нъ бъ҃. аште ли хоштеши къ животъ
вьнити. съблюди заповѣди. 18 гл҃а
емоу къиѧ. і҃с же рече емоу. еже не
оубьеши. не прѣлюбы сътвори-
ши не оукрадеши. не лъжесъвѣдѣ-
тель бждеши. 19 чьти от҃ца и мате-
рь. і възлюбиши искрьнѣаго свое-
го ѣко самъ са. 20 гл҃а емоу юноша. вь-
сѣ си съхранихъ отъ юности моеѧ.

Стр. 2 иже са казиша отъ чл҃вкъ *сав.* *3* иже са сами каз. *сав.* *5* вьмѣстити *зогр. остр.*, могѫщеі в. да вьмѣстатъ *сав.* *14* единъ *зогр.* *16* створь приимѫ жизнь вѣчънѫѭ *сав.* *17* твориши *зогр.* *18* естъ бл. *зогр.*; б. единъ *асс. сав.*, никтоже бо бл. *сав.* *19* въ жизнь *сав.* *20* съхрани *сав.* *22* къ оубьеши *надъ строкою прип. глаг. буква* і (ѩ), *чтобы получить форму* оубиеши; твориши *зогр.* *24* бжди *остр.*; от. своего и м. *остр.* матере *сав.* *25* ближьнѣаго *остр.*; *въ сав. кн.* *21—25 переводъ измѣненъ:* не оубиваи не пр. створи не кради ни лъжа послоушаи...възлюби ближьнѣаго. *27* сътворихъ *остр.*

чесо есмъ еште не доконьчалъ.
21 рече емоу ис. аште хощеши съвръшенъ бъти. иди продаждъ имѣние твое. и даждъ нищиимъ. и имѣти имаши съкровиште на небсе.
и приди въ слѣдъ мене. 22 Слъышавъ же юноша слово отиде скръбѧ. бѣ бо имѣѧ сътѧжаниѣ мъного. 23 іс же рече къ оученикомъ своимъ. амин глѧ вамъ. ѣко не оудобь вънидетъ богатъ въ цсрестве небское ⁘ 24 пакъı глѧ вамъ. ѣко оудобѣе естъ вельбѫдоу. сквозѣ оуши игълинѣ проити. неже богатоу въ цсрстве бжие вънити.
25 слъша.... [а]въше же оученици дивлѣахѫ сѧ sѣло глѧште. кто оубо можетъ спн бъти. 26 възрѣвъ же ис рече имъ. отъ чвкъ се невъзможъно естъ. а отъ ба вьсѣ възможъна ⁘ к. 27 Тъгда отъвѣштавъ петръ рече емоу. гн се мъı оставихомъ вьсѣ и вь слѣдъ тебе идомъ. что оубо бѫдетъ намъ.
28 іс же рече имъ. аминь глѧ вамъ. ѣко въı шедъшеи по мънѣ въ пакъıбъıтии. егда сѧдетъ

Стр. 1 чесого еще лишж сѧ *сав.* *2—3* хощеши ли исплънити *сав.* *3* иди и прод. *асс.* *4—5* приимеши црствие нбское *сав.* *5* на нбси *зогр.* на нбсехъ *ассем.* *6* поиди *сав.* *7* слово се *асс. сав.* *7—8* печальнъ *сав.* *8* богатьство много *сав.* *10—11* не оуд. богатоу вънити *сав.* *13—14* скозѣ *асс.* *14* нежели *асс.* негъли *сав.* *15* вънити *проп. сав.* *16 въ конць стр. по подчищенному написано кирил.* его, *въ остр.* кго *въ тексть.* *17* чюждахж сѧ *сав.* *18* спсти сѧ *сав.* *19 сав. приб.* на нѧ. *21* възм. сжтъ *зогр.* *23—24* по тебѣ идохомъ *сав.* *24* идохомъ *зогр. остр.* *26* ш. вь слѣдъ мене *сав.* *27* въ пакъıбъıтии *остр., сав. кн.* пакъı бѫдете егда сад. с. ч. на пр.

сн҃ъ чл҃ескъı. на прѣстолѣ сла-
въı своеѥ. Сѧдете и въı на дъ-
вою на десѧте прѣстолоу. сѫдѧ-
ште обѣма на десѧте колѣнома и-
здраилѣ҃ма. 29 і вьсѣкъ иже оста- 5
витъ братриѫ ли сестръı. ли о-
т҃ца ли матерь. ли женѫ ли дѣти.
ли села ли хрⷭамъı. имене моего
ради. сътоицеѭ приметъ. і жи-
вотъ вѣчънъı наслѣдитъ. 30 мь- 10
ногıи же бодѫтъ пръвıи послѣ-
дьнıи. і послѣдьнıи пръвıи ·⁘·

XX

1 Подобъно естъ цр҃ствие небеско-
е. чл҃вкоу домовитоу. іже изи-
де коупъно утро. наѧтъ дѣла- 15
телъ винограду своемоу. 2 съ-
вѣщавъ же съ дѣлателъı. по
пѣнязоу на день. посъла ѩ въ
виногр҃ъ свои. 3 і ишедъ въ трети-
ѭ годинѫ. видѣ инъı на тръжи- 20
ци стоѧщѧ праздънъı. 4 і тѣ-
мъ рече идѣте и въı въ виногра-
дъ мои. і еже бѫдетъ правъда

XXIV дамъ вамъ. 5 они же идѫ. пакъı же и-
шедъ въ шестѭ и въ девѧтѭ го- 25

Стр. 4 двѣма *сав.;* на *въ ркп. намѣчено только надстрочнымъ глагол.* н. *6* братиѫ *остр. сав.;* въ сестръı *буква* р *надъ строкою приписана. 7—8 остр. всегда* или, *сав. то* или *то* ли. *8* храминъı *acc. 9* пр. мьздѫ *сав. 9—10* жизнь вѣчънѭ *сав. 11* бодѫтъ *такъ въ ркп. 15* коупьно заоутра *остр. сав. (безъ* коупьно*). 15—16* наѧтъ дѣлателъ *зогр. acc. сав.* наѧти дѣлателѧ *остр. 16* въ виноградъ свои *зогр. ассем. остр. 17* цѣнѫ *прибавл. сав. но безъ* съ дѣл., по сребрьникоу *сав. 18—19* на виноградъ посъла ѧ *сав. 24* идоша *остр. 25 въ сав. кн.* въ т҃. годинѫ.

динѫ. сътвори такожде. 6 въ единѫ-
ѭ же на десате годинѫ ишедъ. обрѣ-
те дроугыѭ стоѭштѫ праздъны.
і гл҃а имъ чъто стоите сьде ве-
сь день праздьни. 7 і гл҃аша емоу ѣ-
ко никтоже насъ не наѭтъ. гл҃а и-
мъ идѣте и вы въ виноградъ
мои. і еже бѫдетъ правъда при-
имете. 8 вечероу же бы(въ)шю. гл҃а
г҃нъ винограда. къ приставъни-
коу своемоу. призови дѣлателѫ.
і даждь имъ мъздѫ. начеⷩ о-
тъ послѣдьнихъ до пръвыхъ.
9 пришедъше же иже въ единѫѭ на
десате годинѫ. приѭша по пѣнѧ-
зю. 10 і пришедъше пръвии мьнѣ-
ѭѫ ся ваште приѭти. і приѭша по
пѣнязоу. 11 приемъше же ръпъта-
ахѫ на г҃нъ 12 гл҃ѫште. како сыѭ по-
слѣдьнѭѫ. единъ часъ сътво-
рьшѧ. і равъны намъ сътво-
рилъ ѭ еси. понесъшеимъ тъго-
тѫ дьне и варъ. 13 онъ же отъвѣща-
въ рече единомоу ихъ. дроуже не
обиждѫ тебе. не по пѣнязоу ли съ-
вѣштахъ съ тобоѭ. 14 възьми
свое и иди. хоштѫ же семоу послѣ-
дьнюмоу дати ѣко и тебѣ. 15 или

Стр. 5 праздьни *пропущ. въ зогр.* *6* не наѭтъ насъ *асс.* *8* цѣна *(вм.* правьда*)* *сав.* *8—9* въсприимете *асс.* *9 въ ркп.* бъшю. *10—11* гл. г҃дь̃ъ къ пр. винограда *сав.* *12* дан *остр.* *14* пришъдъ же иже *сав.* пришъдъшеи же *остр.* пришедъшии *асс.* *15 и 17* приѭша *остр.* *16* пришедъшеи пръвѣе *асс. сав.* *17* ѣко в. приимѫтъ *зогр.*, и ти по пѣн. *зогр. асс. остр.* *19* г҃на *зогр. остр.* *19—20* си послѣдънии е. ч. створиша *зогр. ассем. (остр. согл. съ наш.).* *23* вара *зогр.*

нѣстъ ми лѣть сътворити въ
своихъ ми еже хощтж. аште око твое
лжкаво естъ. ѣко азъ благъ есмъ.
16 тако бѫдѫтъ послѣдьнии пръвии.
і пръвии послѣдьнии. мънози бо
сѫтъ зъвании мало же избъра-
нъихъ ·:· 17 і въсходѧ ис̃ въ им̃ъ. поѧ-
тъ ова на десѧте [о] оученика единъı
на пѫть и рече имъ. 18 се въсходимъ
въ ерслм̃ъ. і сн̃ъ члвч̃ескъ прѣ-
данъ бѫдетъ архиереомъ. і кънии-
жъникомъ. і осѫдѧтъ і на съ-
мрътъ. 19 і прѣдадѧтъ і на порж-
гание ꙗзк̃мъ. і биение и пропа-
тье. і въ трети день въскръснє-
тъ. 20 Тъгда пристжпи къ немоу
мати сн̃ову зеведеову. съ
сн̃ьма своима кланѣѭшти сѧ.
і просѧшти нѣчесо отъ него. 21 онъ
же рече ей чъто хоштеши. гл̃а е-
моу рьци да сѧдете сьѣ сн̃ъı моѣ.
единъ о десниѭ тебе и единъ
о шюиж тебе. въ цр̃ствии твое-
мъ. 22 отъвѣштавъ же ис̃ рече.
не вѣста сѧ чесо просѧшта. мо-
жета ли пити чашж. ѭже азъ
имамъ пити. ли кръштение е-
же азъ кръштаѭ сѧ кръстити сѧ.
гл̃асте емоу можевѣ. 23 і гл̃а и-
ма. чашж моиж испиета. ібо
и крьштеннемь имъже азъ крь-

Стр. 2 еже х. въ св. ми *зогр. асс. остр.* *3* нъ азь бл. *асс.* *9* на пѫти *зогр. никол.* *13—14* ꙗзык. на поржг. *зогр. ник.* *17* с̃ноу *зогр. ник.* *21* си ѡба с. *ник., зогр. безъ* оба. *22* и дроугъı *зогр.* (и ед. *ник.*). *27* азъ пиж *зогр. (ник. согл. съ нашимъ).* *30* оубо *(вм.* ібо*) зогр. ник.*

штаѫ сѧ кръстита сѧ. а еже
XXV сѣсти о деснѫ и о шѭ мене нѣстъ
мьнѣ сего дати. нъ имъже ого-
товано естъ отъ о҃тца моего.
24 і слъшавъше десѧтий. негодо-
ваша о обою братроу. 25 і҃с же при-
зъвавъ ѭ рече. вѣсте ѣко кънѧ-
зи ѩз҃къ оустоѭтъ имъ. и ве-
лиции обладаѭтъ малъ-
ими. 26 не тако оубо бѫдетъ въ ва-
съ. нъ иже аще хощетъ вѧшти-
и бъıти въ васъ. да бѫдетъ
вашъ слоуга. 27 і иже аще хоще-
тъ въ васъ бъıти прѣдьни-
и. да бѫдетъ вашъ рабъ. 28 ѣко-
же сы҃нъ ч҃лвскъı. не приде бо
да послоужѧтъ емоу. нъ по-
слоужитъ. и дати дш҃ѫ сво-
ѥ҃ѫ. ѵзвлъкление за мъно-
гъı ⁘ к҃ ⁘ 29 і исходѧщю емоу
отъ иерихона. по немь идѫ на-
роди мънози. 30 і се дъва слѣ-
пъца сѣдѧшта при пѫти. і
слъшавъша ѣко и҃с҃ъ мимо
ходитъ. възъписте гла-
голѫшта. помилои нъı
г҃и сы҃ноу двдвъ. 31 народи же за-
прѣтиша има да оумлъчи-

Стр. 1 кръщѫ сѧ *зогр.* *2* о десн. мене *зогр.* *3—4* оуготовано *зогр.* *7—8* кънази ѩзъıкъ *зогр.* *9* ими *(вм.* малъıими*) зогр. ник. (и въ греч.* αὐτῶν*).* *10* оубо *зогр. проп.* *11* аще *зогр. проп.* *11—12* вящеі *зогр.* *18* послоужити *зогр.* *21* ерихъ *зогр.* отъ ерихъı *сав.*, идоша *остр.* вь слѣдъ его идѣше народъ многъ *сав.* *23* сѣдѣста *зогр. сав*, на пѫти *асс.* *25* възъваста *зогр.* възъписта *остр. сав. ник.* *26 въ ркп. такъ:* помилои, *вм.* нъı *въ сав. кн.* на. *27* г҃и *проп. въ зогр.*, народъ же запрѣти *зогр. остр. ник.*, народъ же прѣштааше *асс.*, народи же прѣщахѫ *сав.*

те. она же паче въпиѣшете
гл҃ѫшта. помилоуи нъı г҃и
сн҃оу дв҃ъ. 32 і ставъ ис҃ъ въ-
згласи ѣ. и рече. что хощета
да сътворıж вама. 33 гл҃аste емоу
г҃и. да отвръзете сѧ наю очи. 34 ми-
лоср҃дкавъ же ис҃ъ. прикоснж сѧ очи-
ю има. і абье прозьрѣсте има
очи. і по немь идете ⁘ к҃ ⁘

XXI.

1 І егда
приближи сѧ къ ерс҃лм҃ъ. і приде
къ витфаѣиж ⁘ къ горѣ елеонь-
сцѣ. тъгда ис҃ посъла дъва оученика своѣ. 2 і гл҃а има идѣта къ весь ѣже е-
стъ прѣмо вама. і абье обрѧштета
осьла привѧзано и жрѣбѧ съ нимь.
і отрѣшъша приведѣта ми е. 3 і а-
ще речетъ кто вама что. речета ѣко
г҃ь трѣбоуетъ ею. і абье же посълетъ ѣ. 4 Се же всье бъıстъ да събж-
детъ сѧ реченое пр҃кмъ гл҃ѫщемъ.
5 рѣцѣте дъщери сионовѣ. се ц҃ръ тво-
и градетъ тебѣ. кротокъ и всѣдъ

Стр. 1 оумлъчита *зогр. остр. сав. ник.;* възъваста *зогр.* зъвааста *остр.* звахотазваста *ник. а. б.* въпиѣасте *асс.* вьпиıста *сав.* *2* г҃и *проп. асс.* *3* с҃не *асс.* *3—4* пригласи *асс.* зъва *сав.* *5* гл҃ста *остр. зогр.* рѣста *сав.* *6* отврьзета *остр. сав.;* очи наю *асс. остр. сав.* *7* же ѣ *асс.;* коснж *сав.* *8* отврьзоста *остр. сав. (асс. согл. съ наш. но пропущ.* има очи*).* *9* очи обѣма *сав.;* и вь слѣдъ его идоста *сав.* идоста *остр. зогр.* *13* своѣ *пропущено остр.;* гл҃а има *сав. остр.* *16* е *пропущ. остр. асс.* е сѣмо *сав.* *17* рьцѣта *ассем. сав.* *18—19* и посъла и *сав. (и въ греч. текстъ колеблется).* *22* идетъ *остр. сав.,* къ тебѣ *остр.*

на осьлѧ. і жрѣбѧ сн҃а ѣрьмьнича.
6 Шедъша же оученика и сътворьша
ѣже повелѣ има ис҃. 7 привѣсте ось-
лѧ и жрѣбѧ. і възложиша врѣхоу
ризъı своѩ. і вьсѣде врѣхоу ихъ.
8 мъножѣише же народи. постѣла-
ша ризъı своѩ по пѫти. дроузии
же рѣзаѫж вѣтви отъ дрѣва. и по-
стилаѫж по пѫти. 9 народи же ходѧ-
штеи прѣдъ нимъ. і вь слѣдъ.
зъваахж глѧште ·:· Ѡсанна с҃но-
ви давъıдовоу. бл҃гослов҃ънъ гра-
дъı въ имѧ г҃не. ѡсанна въ въı-
XXVI шънниихъ. 10 і въшедъшоу емоу вс҃ь. по-
трясе сѧ весь градъ глѧ кто сь естъ.
11 народи же глаахж. ѣко сь естъ ис҃ про-
рокъ. іже отъ назарета галилеиска-
аго. 12 і вниде ис҃ въ цр҃квь б҃жиѭ. і
изгъна вьсѧ продаѭштаѩ. і коупоу-
ѭштаѩ въ цр҃кве. і дъскъı тръжь-
никъ испровръже. і сѣдалиштѧ про-
даѭштихъ голжби. 13 і гла имъ. пи-
сано естъ храмъ мои храмъ моли-
твѣ наречетъ сѧ. въı же сътвори-
сте и врътъпъ разбоиникомъ. ·:·
14 і пристѫпиша къ немоу хроми и слѣ-
пии въ цр҃кве и исцѣли ѩ. 15 Видѣвъше
же арьхиереи и кънижьници чюдеса.
ѣже сътвори. і отрокъı зовѫща
въ цр҃кве. і глѧштѧ. Ѡсанна с҃но-

Стр. 1 ѣрьмьника *сав.* *2* сътвориста *остр. сав.* *3* ѩкоже *остр. зогр.*; приведоста *остр. сав.* *5* вьсѣдъ *сав.* *6* мъножѣиши *зогр.* множаиши *асс.* мнози *сав.* *7* на пѫти *зогр.* *9—10* ходаштии *остр.* *11—12* сн҃оу дв҃двъ *остр. сав. ник.* *15* и глахж кто естъ *сав.* *20, 27 и 30* въ цр҃къви *зогр. остр. ник., но сав. 30* цр҃кве. *29* творѣше *сав.*

ви дв҃дв҃оу. негодоваша 16 и рѣша е-
моу. слꙗшиши ли что сии гл҃ѭ-
тъ. іс҃ же рече имъ. ей. нѣсте ли
чьли николиже. ѣко из оустъ мла-
дѣнечь и съсжштихъ съвръши-
лъ еси хвалѫ. 17 і оставль ѭ изи-
де вънь из града въ витанию.
і въдвори сѧ тоу ·:· к҃ ·:· 18 Ютро же въ-
звращтъ сѧ въ градъ възалка.
19 і оузрѣвъ смоковьницѫ единѫ
при пѫти. приде къ неи. і ничъсоже
не обрѣте на нен. тъкмо листвье
едино. і гл҃а ен. да николиже пло(да
отъ тебе) не бѫдетъ въ вѣкъ. і абье и-
съше смоковьница. 20 і видѣвъше оучени-
ци дивишѧ сѧ гл҃ште. како абье оусъше
смоковьница. 21 Отъвѣщавъ же іс҃ рече и-
мъ. аминь гл҃ѭ вамъ. аще имате вѣ-
рѫ и не оусѫмьните сѧ. не ткмо смоко-
вьничъное сътворите. нъ аште и горѣ
сеи речете двигни сѧ. і въвръзи сѧ
въ море бѫдетъ. 22 і вьсего егоже въ-
спросите въ молитвѣ вѣроующе при-
имете ·:· 23 і егда приде [въ] въ цр҃квь. при-
стѫпишѧ къ немоу оучащю. архиерей и
старьци людьстии гл҃ще. коеѭ вла-
стиѭ си твориши. і кто ти дастъ обла-
сть сиѭ. 24 отъвѣштавъ же іс҃ рече и-
мъ. въпрошѭ въı и азъ единого слове-

Стр. 1 сн҃оу *зогр. остр. ник. сав.;* рекоша *остр.* *4* никол. чъли *зогр. остр. ник.* *4—5* младеничь *остр.* младѣнаць *ник.* *6* оставъ *зогр. (т. е.* оставь*).* *8* оудвори сѧ *зогр. остр. ник.*, вседи сѧ *сав.;* оутро *зогр.* ютрѣ *ник.* *8—9* възвращаѧ *зогр. ник.* *9* възлака *зогр.* *10* вьзрѣвъ *ник.* *13—14 что въ скобк., по подчищенному глагол. почерком.* *14—15* оусъше абие *зогр. ник.* *19—20* смоковъничъское *зогр.* *21* връзи *зогр. ник.* *24* пришъдъшоу емоу *зогр.* вьшьдьшоу емоу *ник. (вм.* егда приде*).*

се. еже аште речете мънѣ и азъ вамъ
рекѫ. коеѭ властиѭ си творѭ. 25 кръ-
щение иоаново отъ кѫдѫ бѣ. съ нб̃се ли
или отъ чл̃вкъ. они же помъишлѣѫ
въ себѣ гл̃ѭште. 26 аште речемъ съ не-
бесе. по чъто оу̑бо не ѣсмь емоу вѣры.
аште ли речемъ [отъ] отъ чл̃къ. бои-
мъ сѧ народа. вьси бо ѣко пр̃ка имѫ-
тъ иоана. 27 отъвѣштавъше же ис̃ви
рѣша не вѣмъ. рече имъ и тъ. ни азъ
гл̃ѭ вамъ. коеѭ властиѭ си тво-
рѭ ·⁘· 28 Чьто же сѧ мьнитъ вамъ. чл̃къ
етеръ имѣ дъвѣ чѧдѣ. і пришедъ къ
пръвоу̑моу рече. чѧдо иди дънесь дѣ-
лаи въ виноградѣ моемъ. 29 онъ же отъ-
вѣштавъ рече не хощѫ. послѣдь же
XXVII раскаавъ сѧ иде. 30 і пристѫпь къ дроугоу̑-
моу рече такожде. онъ же отъвѣштавъ рече
азъ идѫ г̃и и не иде. 31 къı отъ обоѭ сътво-
ри волѭ отьчѫ. гл̃ша емоу пръвъı.
гл̃а имъ ис̃ амінъ гл̃ѭ вамъ. ѣко мъı-
таре и любодѣица варѣѭтъ въı. въ
цр̃ствии б̃жии. 32 приде бо иоанъ кр̃сти-
тель пѫтемь праведъномъ. і не ѣ-
сте емоу вѣръı. мъıтаре же и любо-
дѣица ѣсѧ емоу вѣрѫ. въı же видѣвъше
и не раскаасте сѧ послѣдь ѣти емоу
вѣрѫ ·⁘· 33 Інѫ притъчѫ слъıшите.
чл̃къ бѣ домовитъ. іже насади ви-
ноградъ. і оплотомъ і огради. і иско-

Стр. 3 отъ кѫдѣ *зогр.* шть коудоу *ник.* *6 между строк. прибавл. кирил. букв.* речеть намь, *въ зогр. и ник. въ тексть;* асте *зогр. ник.;* вѣры емоу *ник.* *8—9* имѣахоу *ник.* *11* областиѭ *зогр.* *13* имѣше ч. д. *зогр.* *17* пристѫпивъ *зогр.* *19* кои *зогр.* *23* въ ц- е бжие *зогр.* *28* вѣръи *зогр.* *29* богатъ *сав.*

па вь немь точило. і созъда въ не-
мъ стлъпъ. і въдастъı-и дѣлате-
лемъ. и отиде. 34 егда же приближи сѧ
врѣмѧ плодомъ. посъла рабъı своѧ.
къ дѣлателемъ. приѧти плодъı
его. 35 емъше же дѣлателе рабъı его
ового вишѧ ового же оубишѧ. ового же
камениемь повишѧ. 36 пакъı посъла и-
нъı рабъı. мъножѣишѧ пръвъıхъ.
і сътвориша имъ тожде. 37 послѣдь же
посъла къ нимъ сн҃ъ свои гл҃ѧ. оусра-
млѣѭтъ сѧ сн҃а моего. 38 дѣлателе же
егда оузьрѣша сн҃ъ. рѣша вь себѣ. сь
естъ наслѣдъникъ. придѣте оуби-
мъ і. і оудръжимъ достоѣние его. 39 і е-
мъше и извѣсѧ вонъ из винограда.
і оубиша и. 40 егда же оубо придетъ г҃нь
винограда. чъто сътворитъ дѣлате-
лемъ тѣмъ. 41 зълъı зълѣ погоубитъ
ѩ. и виноградъ прѣдастъ инѣмъ дѣла-
телемъ. іже въздадѧтъ емоу пло-
дъı въ врѣмена своѣ. 42 гл҃а имъ ис҃.
нѣсте ли чьли николиже въ кънигахъ.
камень егоже не врѣдоу сътвориша зи-
ждѫштеи. съ бъıстъ въ главѫ ж-
гълѫ. отъ б҃а бъıстъ си. и естъ ди-

Стр. 1—2 передъ стлъпъ *пропущ.* въ немъ *зогр. асс. остр.* *2* прѣдастъ *сав.* *3* приде *(вм.* приближи сѧ*) асс. сав.* *4 вм.* плодомъ: емати е *сав.* *5* иматъ вина своего *сав.* *6 и 15* имъше *зогр. остр. сав.* *7 первое* ового *проп. сав.;* дроугъıѧ оуб. *сав.* *7—8* дроугааго кам. *остр.* овы же кам. *сав.* *10* такожде *остр. сав.* *11—12* постъıдатъ сѧ *сав.* *13* оузрѣвъше *зогр.* видѣвъше *сав., остр.* оузрѣша *но безъ* егда. *14—15* оубимъ і: *такъ въ подл. (вм.* оубиѣмъ і*).* *19* зълъıѧ *зогр. сав.; въ подлин. надъ* зълъı *прибавл. кирил.* гл҃аше емоу. *20* ѩ *проп. сав.;* винограда *ассем.* *23* николиже *пропущ. сав.* *24* камене *сав.* не въ радоу *асс.* не вь радъ *сав.* *24—25* зиждѫштеи *пропущ. въ сав. кн.,* жиждѫщеи *остр.* *25 и 26* се *сав.;* ѫгліѫ *зогр. съ* ѫ *вм.* оу, *какъ и въ нашемъ т.* *26 вм.* б҃а: г҃а *зогр. ассем.* г҃и *остр.*

вѣна въ очию нашею. к҃ ⁘ 43 Сего ради
гл҃аю вамъ. ѣко отъиметъ сѧ отъ ва-
съ цр҃ствие Б҃жие. і дастъ сѧ ꙗ҃зкоу.
творѧштоумоу плодъ его 44 і падъı
на камене семъ съкроушитъ сѧ. а на 5
немъже падетъ сътъретъ і. 45 і слы-
шавъше архиереи и фарисеи притъчѫ
его. разоумѣшѧ ѣко о нихъ гл҃аше. 46 і и-
скѫште ꙗ҃ти и. оубоѣшѧ сѧ народа по-
неже ѣко пророка имѣахѫ и.

XXII.

1 і отъвѣ- 10
штавъ и҃с҃ рече имъ въ притъчахъ
гл҃ѧ ⁘ 2 (Оу)подоби сѧ цр҃ствие нб҃ско́е.
чл҃коу цр҃ю. іже сътвори бракъ сн҃оу
своемоу. 3 і посъла рабъı своѧ при-
зъвати зъванъıѧ на бракъ. і не 15
хотѣахѫ прити. 4 Пакъı посъла и-
нъı рабъı. гл҃ѧ рьцѣте зъванъı-
мъ се обѣдъ мои оуготовахъ. ю́-
нъци мои и оупитѣнаа исколена и
вьсѣ готова. придѣте на бракъ. 20
5 они же не рождъше отидѫ. овъ на се-
ло свое овъ на коуплю своѭ. 6 а про-
XXVIII чи имъше рабъı его досадиша имъ
и избиша ѩ҃. 7 і слъıшавъ ц҃р҃ тъ ра-
згнѣва сѧ и посъла воѭ своѭ. погоу- 25
би оубица тъı. і градъı ихъ зажь-

Стр. 5 камени *зогр.* *12* Оу *въ скобках, потому что въ подл. нельзя прочесть.* *15 и 20* на бракъı *зогр.* *17 вм.* рьцѣте *въ подл. описка* цьцѣте. *19* оупитанаа *остр.* *21* небрѣгъше отидоша *остр.* *23* емъше *ассем.* *24* ѩ *проп. зогр.* *25* своѭ воѭ *остр.* *25—26 въ ркп.* погоубй, *но глагол.* т *какъ кажется позднѣйшая приписка.*

же. 8 тъгда гл҃а рабомъ своимъ. бра-
къ оубо готовъ естъ. а зъвании не
бѣша достоини. 9 идѣте оубо на исхо-
дишта пѫтии. и елико аште обрѧ-
штете призовѣте на бракъ. 10 и ише-
дъше раби ти на пѫти. съвъраша вѣ-
сѧ ѥже обрѣтѫ. зълыѧ же и добры.
и исплънишѧ бракъ възлежащи-
хъ. 11 Вѣшедъ же цр҃ъ видѣтъ възле-
жащихъ. видѣ тоу ч҃ка не облъчена
въ одѣание брачьное. 12 и гл҃а емоу
дроуже како вьниде сѣмо. не имы
одѣаниѣ брачьна. онъ же оумлъ-
ча. 13 тъгда рече цр҃ъ слоугамъ.
съвѧзавъше емоу рѫцѣ и носѣ.
в(ъ)змѣте и. и въвръзѣте въ
тъмѫ кромѣшьнюю. тоу бѫ-
детъ плачь и скрьжетъ зѫбомъ.
14 мъногы бо сѫтъ зъвани. мало
же изъбранꙑхъ ⁘ к ⁘ 15 Тъгда ше-
дъше фарисѣи ⁘ Съвѣтъ сътво-
ришѧ на нъ да облъстѧтъ і сло-
вомь. 16 и посылаѭтъ къ
немоу оученикы своѧ.
съ ироди҃ны гл҃ѭще
оучителю вѣмъ ѣко
истинень еси. пѫти

б҃жию въ истинѫ оучиши. и ни о комь-
же не родиши. не зьриши бо на лице ч҃ко-

Стр. 1—2 браци оубо оуготовани сѫтъ *ассем.* оуготованъ *остр.* *5* на бракъı *зогр. асс.;* призовите *зогр.* *7* обрѣтоша *остр.;* добръıѧ *остр. ассем.* *8* наплънишѧ *остр.* исплънишѧ сѧ *ассем.* исплъни сѧ *зогр.* *11 и 13* одѣние *остр. зогр.* *16* ъ *въ* възьмѣте *стерлось.* *17* кромѣшьнюю *остр. зогр. ассем.* *22* и обльст. *остр. зогр.* *23* посълаша *сав.* *25* съ родиѧнинъı *сав.* *28—29* не брѣжеши ни о чемьже *остр.* не род. ни о к. *ассем.* не печеши сѧ ни о чесомъже *сав.* *29* лица *ассем. сав.*

мъ. 17 рьци оубо намъ чъто ти сѧ мьнитъ. достоино ли естъ дати кинъсъ кесареви или ни. 18 разоумѣвъ же ис̃. лъкавъство ихъ рече. чъто мѧ окоушаате ѵ̓покрити. 19 покажите ми сколзъ кинъсъныи. они же принѣсѧ емоу пѣнязъ. 20 онъ же гл̃а имъ чии естъ образось и написание. 21 гл̃ашѧ емоу кесаровъ. тъгда гл̃а имъ. въздадите оубо кесарева кесареви. і б̃жиѣ бг̃ви ·:· к̃ ·:· 22 і слъышавъше дивишѧ сѧ. і оставьше и отидж. к̃ ·:· 23 Въ тъ день пристжпишѧ къ немоу гл̃ѭште садоукеи. не бъити въскрѣшению. і въпросишѧ и 24 гл̃ѭште. оучителю моси рече. аште къто оумьретъ не имъı чадъ. да поиметъ братръ женж его. і въскрѣситъ сѣмѧ братра своего. 25 бѣ же въ насъ седмь братриѣ. і пръвъı ожень сѧ оумьрѣтъ. і не имъı сѣмене. остави же женж своиж братроу своемоу. 26 такожде и въторъı. и трети до седмаго. 27 послѣжде же ихъ въсѣхъ оумьрѣтъ и жена. 28 въ въскрѣшение оубо. котораго отъ седми бѫдетъ жена. въси бо имѣшѧ ж. 29 отъ

Стр. 2 достоитъ ли *ассем.* *3* к. ц̃реви или ни *асс.* ц̃рю кин. или ни *сав.* *4* помъıшлениа ихъ *остр.* *5* искоуш. *сав. ассем. остр.;* лицемѣри *сав.;* покажѣте *остр. сав.* *6* образь кин. *асс.* цатж киньсьнжж *остр.* *6—7* принесоша *остр. сав.* *7* цатж *остр.* *7—8* что е дѣло се и напсание *сав.* *9* ц̃рво *сав.* кесаревъ *ассем.* кесарево *остр.* *10* ц̃рва ц̃реви *сав.* к. кесарю *ассем.* кесароваа к. *зогр.* *11* бо̃у *остр. зогр.* *12* его *сав.;* отидоша *остр.* *18—19* братроу своемоу *зогр.* *26* ихъ *(вм.* отъ седми*)* *зогр.; въ* отъ *буква* о *прип. надъ строкою.*

вѣщавъ же и҃с҃ъ рече и-
XXIX мъ. блаждите не вѣдѫште кънигъ.
ни силы б҃жиѩ. 30 въ въскрѣшение бо
ни женѧтъ сѧ ни посагаѭтъ. нъ ѣко
анѣи б҃жии ниҁсе [сѫ] сѫтъ. 31 о въскрѣ- 5
шении же мрътвыхъ. нѣсте ли чи-
ли. реченаго вамъ в҃гмъ гл҃ѭщемъ. 32 азъ есмъ б҃ъ авраамль. і богъ
исаковъ. і б҃ъ иѣковль. нѣстъ б҃ъ
мрътвыхъ нъ живыхъ. 33 і слышавъше народи дивлѣхѫ сѧ о оучении его. 10
34 Фарисеи же слышавъше ѣко срами
садоукеѩ. съвъраша сѧ въ коупѣ. ·:·
35 І въпроси отъ нихъ. законоучитель искоушаѩи и гл҃ѧ. 36 оучителю. ка- 15
ѣ заповѣдь естъ большиѭ въ законѣ. 37 і҃с҃ же рече емоу. възлюбиши
г҃а б҃а твоего. въсѣмъ ср҃дцемъ
твоимъ. и въсеѭ д҃шеѭ своеѭ.
і въсеѭ мъслыѭ твоеѭ. 38 си 20
естъ пръва и большиѣ заповѣдь.
39 вътораа же подобъна ей. възлюбиши искрънѣго твоего ѣко самъ сѧ. 40 въ сею обою заповѣдию.
весь законъ и пророци висѧть. ·:· 25
41 Съвъраномъ же фарисеомъ. въпроси ѩ и҃с҃ъ 42 гл҃ѧ. что сѧ вамъ мънитъ о х҃ѣ. чи естъ с҃нъ. гл҃аша емоу

Стр. 3 въ въс-ии *зогр. ник.* *5* б҃жии *проп. зогр.* *13* вь коупь *ник.* *14* въпр. и единъ отъ *зогр. ник.;* законьникъ *остр. сав. ассем.* *15* иск. его и поклони сѧ емоу гл҃а *сав.* *16* есть *пропущ. зогр. остр. сав. ник.;* б. в. з. естъ *асс.* *17* възлюби *зогр. сав.* *18* свеѥго *остр. сав.* *19* своимь *остр. сав.;* твоеѭ *остр. ассем.* *20* се *зогр.* *21* пръваѩ *остр. зогр. асс. ник.;* больши *остр.* большаа *ассем.* велика зап. *сав.* *22* и се дроугаѩ п. еи *сав.;* сеи *остр.* *23* ближьнѩаго *остр.*, вьзлюби бл. св. *сав.* *24* сею об. з. *сав.* *27* ихъ *сав.*

давъıдвъ. 43 гл҃а имъ како оубо да-
въıдъ. дх҃мъ нарицаатъ і г҃а
гл҃ѧ. 44 рече г҃ъ г҃ви моемоу. сѧди о
десняѭ мене. дондеже положѫ
врагъı твоѭ. подъножие ногама
твоима. 45 аще оубо дв҃дъ дх҃омъ г҃а на-
рицаетъ і како емоу естъ сн҃ъ. 46 і никъ-
тоже не можааше отъвѣштати емоу
словесе. ни съмѣ както отъ дьне то-
го въпросити его къ томоу ·:· к҃. з҃ ·:·

XXIII.

1 Тъгда ис҃ гл҃а къ народомъ. и оученикомъ своимъ 2 гл҃ѧ. на мосѣовѣ сѣдалици сѣдѫ кънижъници и фарисеи.
3 вьсѣ оубо елико аште рекѫтъ камъ блюсти. съблюдаите и твори-
те. по дѣломъ же ихъ не ходиите.
гл҃ѫтъ бо и не творѫтъ. 4 събираѫтъ же врѣмена тѫжъка и не оудобь носима. і възлагаѫтъ на
плешта чл҃вска. а пръстомь своимь не хотѫтъ двигнѫти ихъ.
5 вьсѣ же дѣла своѣ творѫтъ да видими бѫдѫтъ чл҃вкъı. раширѣ-

Стр. 2 г҃ѣ нар. и *зогр. асс.* г҃а кго нар. *остр. сав.* *3* г҃ю *зогр. асс.* *5* подъножию *остр. сав.* *6—7* д҃хомъ нар. его г҃а *сав.* аще бо д. г҃а нар. и. *остр.* *7* сънъ емоу естъ *ассем.* *8* можаашетъ *зогр.;* емоу отъв. *зогр. остр. ник.;* ник. емоу мож. от. слово *сав.* ник. немож. отв. словеси *асс.* *9* и ни съмѣыше никтоже *сав.* *10* никогдаже *(вм.* къ томоу*) сав.* *12* моусеовѣ *зогр.* *13* сѣдоуть *ник.* сѣдоша *ассем. остр.* *14* аште *проп. асс.*, вьса оубо аще рекѫ *остр.* *16* ход^{и} *по подчищенномоу глагол. буквами, но позднѣйшимъ почеркомъ:* творите *зогр. асс. остр.* творѣте *ник.* *17—18* съвязаѫтъ *зогр. остр. ник.* *19* въскладаѫтъ *зогр. ник. асс. остр.* *20* човѣкомь *ник.*

ѭтъ же хранилища своѥ. і величаѭтъ подъметы. вьскрилиѣ ризъ своихъ. 6 любятъ же прѣждевъзлѣганиѣ на вечерѣхъ.
і прѣждесѣданиѣ на сонъмиштихъ. 7 і цѣлованиѣ на тръжиштихъ
і нарицати сѧ отъ ч̑лкъ равьви.
8 въı же не нарицанте сѧ равъви.
единъ бо естъ вашъ оу̑читель
х̑ъ. вьси же въı братрьѣ есте
9 і отъца не нарицаите себѣ на земи. единъ бо естъ от̑цъ вашъ.

XXX ижє естъ нб̑сѣхъ. 10 ни нарицанте сѧ наставьници. ѣко наставьникъ вашъ
единъ естъ. 11 а болеи васъ да бѫдетъ вамъ слоу̑га. 12 Ꙗ̑ иже вьзнесетъ
сѧ съмѣритъ сѧ. і съмѣрѣıи сѧ вьзнесетъ сѧ ·:· к̑. 13 Горе вамъ кънигъчиѭ. и фарисѣи. і ѵ̑покрити.
ѣко сънѣдаате домъı вьдовицъ. і виноѫ далече молитвѫ
творѫще. сего ради приимете лише осѫждение. 14 Горе вамъ кънижьчиѭ и фарисѣи. лицемѣри. ѣко
затварѣате цс̑рствие нб̑ское
прѣдъ ч̑лвкъ. вьı бо не вьходи-
[ди]те. ни вьходѧштихъ оставлѣате кънити. 15 Горе вамъ кънигъчиѭ и фарисѣи ѵ̑покрити.

Стр. 1—2 вел. се *ник.* *2—3* въскрилиѣ *проп. остр.* *5* на съборищихъ *7* нарицаѭтъ сѧ *зогр.* *7 и 8* оучителе *ассем.* *8* не нарицаете сѧ *остр.* *9* оучителъ вашь *остр.* *10* братиѣ *ассем. остр.* *11* не нарицаѥте себѣ *остр.* *13* нарицаете *остр. зогр.* *15 посль* естъ *надъ стр. кир. прип.* х̂ь; болии *зогр. остр.*; въ васъ *остр.* *16* иже бо *асс.* *17* а съмѣр. *асс.* *25* б̑жие *зогр.*

ѣко прѣходите море и соушж сътворити единого пришелъца. і егда
бждетъ творите и сна ѣеонькѣ
соутоувѣиша васъ. 16 Горе вамъ во-
жди слѣпии глѣштеи. іже аще
клънетъ са црквьіж. ничтоже
естъ. а иже клънетъ са златомь црквънымъ длъжень е-
стъ. 17 боуи и слѣпии. кто болеи
естъ. злато ли ли цркъı. свща-
жщиѣ злато. 18 і иже аще клънетъ са олтаремь. ничтоже естъ.
а иже клънетъ са даромь иже е-
стъ врѣхоу его. длъженъ естъ.
19 боуи и слѣпии .. что во естъ боле.
даръ ли или олтарь свщаѭи даръ.
20 клънъıи са оубо олтаремь клънетъ са имь и сжштиими врѣхоу его.
21 і клънъıи са цркважь. клънетъ са
еж и живжштимъ въ неи. 22 і клънъıи са нсемь. клънетъ са прѣ-
столомъ. Божиемь. і сѣдащимь
на немь ·:· 23 Горе вамъ кънигъчиѭ
и фарисѣи. лицемѣри. ѣко отъдесатъствоуете мѧтж и копръ. і
кмминъ. і остависте тѧжьшаа
закона сждъ и милость и вѣрж.
си же подобаше сътворити. і
тѣхъ не оставити. 24 Вожди слѣпии.
оцѣждаижиеи мьшицж. а вельбждъ поглъштаижце. 25 Горе ва-

Стр. 3 створите *зогр.*, геенѣ *зогр.* *4—5* вождие *зогр.* *9* болии *зогр.* *15* боле естъ *зогр. ник.* *17* оубо *проп. зогр. ник.* *25* метвоу *ник.* *26* киминъ *зогр.* коумень *ник.* *29* вождие *зогр.* *30* оцѣштаюште *ник.*; мъшица *зогр.* моушице *ник.* *30—31* вельбждъı *зогр.*

мъ кънижьници и фарисеи ѵ̀покрити. ѣко очищаете вънѣшънее стъкльници. і пароп̀сидѣ. жтрьжд̀ же сѫтъ. пльни х̑ыштенїѣ. і нечистотъı ·⁘· 26 Фарисею слѣпе. очисти пр̀ѣжде вънжтрьнее стекльници. і пороп̀сидѣ да бѫдетъ и вънѣшьнее има чисто ·⁘· 27 Горе вамъ кънижьници и фарисѣи ѵ̀покрити. ѣко подовите сѧ гробомъ повапьненомъ. іже вънѣшдж оу҃бо сѫтъ красьни. вънжтрьжд̀ же пльни сѫтъ костии мр̑тв̑ыхъ. і вьсѣкоıа нечистотъı. 28 тако и въı вънѣшдоу оу҃бо авлѣете сѧ чл҃вкомъ праведьни. вънжтрьждоу же есте пльни лицемѣрїѣ и безаконїѣ ·⁘· 29 Горе вамъ кънижъници и фа(ри)сѣи і ѵ̀покрити. Ѣко зиждете гробъı пророчьскъıѧ і краситє ракъı праведьнъıхъ 30 і гл҃ете. аште бимь бъıли вь дьни отецъ нашихъ. не бимь оу҃бо обещьници имъ бъıли въ кр̑ьви пророкъ. 31 тѣмъ же сами съвѣдѣтельствоуете севѣ. ѣко с҃нове есте избивъшихъ пр̀къı. 32 і въı испльните мѣрж отецъ вашихъ. 33 змиѧ ищадьѣ ехидънова како оувѣжите отъ сжда ѣе-

XXXI

Стр. 3 и 7 фароспиди *ник.* *4* пл. сѫтъ *зогр.* *8* вънѣшънее *зогр.* *9* кънигъчиа *зогр. ник.* *10—11* оуподобисте сѧ *никол. а.* *16 и 23* оубо *проп. въ зогр. ник. (23* оубо *чит. въ остр.).* *18* лицемѣръствиѣ *зогр.* *19 и на слъд. стр. 3* кънигъчиа *зогр. ник. остр. асс.;* лицемѣри *(вм.* оупокрити*) остр.* *22 и 23* бъıхомъ *остр., ник. 22* бимь, *23* бихомь. *23—24* бъıли обыщ. *остр.* *25* сами *проп. въ остр.* *27* испльнисте *ник.* напльнѣите *остр.* *29* сжда *безъ* отъ *остр.;* геонъскаго *зогр. остр.*

онъскааго. ·:· 34 Сего ради се азъ съ-
лѭ къ вамъ пр҃кы и прѣмждры.
і кънижъникъı. і отъ нихъ оубиете.
і пропънете. і отъ нихъ бѣете на
соньмиштихъ вашихъ. і иждене-
те отъ града къ градъ. 35 да придет-
тъ на вы вьсѣка кръвь правед'ь-
на. проливаема на землѭ. отъ
кръве авела праведънааго. до кръ-
ве захарииа с҃на варахиина. егоже
оубисте междю цр҃квиѭ и ол҃та-
ремь. 36 амин гл҃ѭ вамъ. придѫтъ
вьсѣ си на родось 37 ·:· ірм҃е. избивъı
пр҃къı. і камениемь побиваѭ.
посъланъıѭ къ тебѣ. коль кра-
тъı въсхотѣхъ събърати ча-
да твоѣ. ѣкоже събираатъ кокошь
птенъца своѭ подъ крилѣ. і не въ-
схотѣсте. 38 се оставлѣетъ сѧ ва-
мъ домъ вашъ поустъ. гл҃ѭ бо ва-
мъ не имате видѣти мене. донде-
же речете. бл҃гнъ градъı въ імѧ
г҃не ·:·

XXIV.

1 і ишедъ и҃с. и-цр҃кве ідѣаше. і
пристѫпиша къ немоу оученици его

Стр. 1 се *проп. зогр.* *2 въ подл.* и *надъ строк.* *4* распьнете *ассем. остр.;* тепете *асс. остр. ник.* оутепете *зогр.* *5* съборищихъ *остр.* *7—8* праведника *зогр.* *8* земѭ *зогр.* земли *остр.* *9* кръви *остр. ник.* *12* *въ* приджтъ *буква ж по подчищенному, но почерк. глагол.* *13 въ* ірм҃е *буква* р *прибавл. надъ строкою; надъ* ірме *кирил. прип.* ірме икрлме; пзбивъшиѣ *зогр. асс. остр. ник. б. (ник. а = нашему).* *14* побиваѭщи *зогр. асс. остр. ник.* *17* лажаѣ *асс. (проч* кокошь*).* *18* крелины *ник.* *24 въ началѣ строки приписано большое глагол.* і, *но почеркъ позднѣйшій.*

показати емоу зъданиѣ цр҃кѣнаѣ.
2 онъ же отъвѣштавъ рече имъ. не ви-
дите ли вьсѣхъ сихъ. аминь гл҃ж
вамъ. не иматъ съде остати ка-
мень на камени. їже не разоритъ
сѧ ·:· 3 Сѣдѧштю же емоу на горѣ елео-
оньсцѣ. пристѫпиша къ немоу оу-
ченици его единомоу гл҃ще. повѣждъ
намъ когда си бѫдѫтъ. і что е-
стъ знамение твоего пришестви-
ѣ и коньчание вѣка. 4 і отъвѣшта-
въ ис҃ рече имъ. Блюдѣте сѧ ни-
ктоже васъ да не прѣльститъ.
5 мънози бо придѫтъ въ іма
мое гл҃ѭще. азъ есмъ х҃ъ. і мъ-
ногы прѣльстѧтъ. 6 оуслъшати
же имате брани. і слъшаниѣ
брании видите. не оужасаите сѧ.
подобаатъ бо вьсѣмъ бъıти.
нъ не тогда естъ коньчина. 7 въ-
станетъ бо ѩз҃къ на ѩз҃къ. і
цс҃тво на црс҃тво. і бѫдѫтъ
глади и пагоубъı. і тржси по-
XXXII мѣста. 8 вьсѣ же си начало болѣзнии.
9 Тъгда прѣдадѧтъ въı въ скръбь.
і оубьıжтъ въı. і бѫдете ненави-
дими вьсѣми ѩз҃кы. імене мо-
его ради. 10 і тъгда съблазнѧтъ сѧ.
мь(но)зи. і дроугъ дроугъ прѣдастъ
і вьзненавидитъ дроугъ дроугъ.

Стр. 4 ост. сьде *ассем. остр.* *5* на камене *зогр.* *8* гл. единому *асс.* едини гл. *зогр.* *9* се бѫдетъ *сав.* *11* коньчина *зогр. ник.* коньчанига *остр.* *12—13* да ник. в. не прѣл. *зогр. асс. остр. ник. сав.* *16* оуслъш. *такъ въ подл.* оуслъшите *сав.* *17* оуслъшанига *сав.* *19* в. симъ *зогр. сав.* симъ в. *асс.* *24* болѣзнемъ *ассем.* *25* на скръбь *зогр.* *29 въ подлинникъ* мьзи *съ надстрочнымъ кирил.* но.

11 і мънозн лъжни пр҃ци въстанѫ-
тъ. і прѣльстѧтъ мъногы. 12 і
за оумъноженне безаконнѣ. іса-
кнетъ любы мъногыхъ. 13 прѣ-
тръпѣвы же до конца тъ спст сѧ ·:· к҃ ·:·
14 Ї проповѣстъ сѧ евн҃ѣлне цр҃ствн-
ѣ по вьсеи вьселенѣи. вь съвѣдѣ-
тельство вьсѣмъ ѩзъкомъ.
и тъгда придетъ конъчина ·:· 15 Єгда
же оузърите мръзость запоу-
стѣнѣ. реченѫ данноломъ
прк҃мь. стоѫштѫ на мѣстѣ. і-
же чътетъ да разоумѣваатъ.
16 Тъгда сѫштен въ юдеи да бѣга-
ѫтъ на горы. 17 і иже на кровѣ да
не сълазитъ вьзати еже естъ
въ храмѣ его. 18 і иже на селѣ тако-
жде да не възвратитъ сѧ вьспѧ-
ть. вьзатъ ризъ своихъ ·:· 19 Горе
же непраздънымъ и доѫшти-
мъ въ тъı дьни ·:· 20 Молите же сѧ
да не бѫдетъ бѣство ваше зи-
мѣ ни въ соботѫ. 21 Бѫдетъ бо
тогда скрьбь велнѣ. ѣкаже нѣ-
стъ бъıла отъ начѧла вьсего ми-
ра до селѣ. ни иматъ бъıти. 22 и ащє
не бишѧ прѣкратили сѧ дъне ти. не би

Стр. 2 мн. прѣл. *сав.* *5* тъ *проп. въ сав. зогр.* *6* пр. сѧ ев. се ц. *асс.* сѧ се ев. *зогр. остр.* се сѧ ев. ѿ цр. *сав.* *8* вьсѣмъ *проп. остр.* *12* стоѫща *сав. съ неправильнымъ употребленіемъ* ѧ *вм.* ѫ; на м. с҃тѣ *остр. зогр.* на м. с҃тѣмь *сав.* *13* чътъıи *остр.* *15* на кровѣхъ *ассем.* *16* не съходитъ вьзатъ иже *ассем.* *17* въ храминѣ *остр.* въ домоу *ассем.* *19* вьзати *остр. зогр.*; ризъı своѧ *зогр.* *20* непразнъımъ *сав.* *21* въ тъ дьнь *сав.* *22* бѣсство *ассем. (проч.* бѣство*).* *22—23* зимьно *сав.* *23* въ сѫботъ *асс.* *24* велика *ассем. остр.* *25—26* мироу *сав.* *27* бъıша *остр. сав.*; дьнıе *остр. сав.*; *ассем. проп. слова* дьне ти.

оубо съпс̄лсѧ вьсѣка плъть. за и-
збъранъıѧ же прѣкратѧтъ сѧ дь-
не ти. 23 тъгда аште кто вамъ рече-
тъ се съде х̄ъ ли сьде. не имѣте вѣ-
ры. 24 Въстанѫтъ бо лъжи хрьсти
и лъжи пр̄ци. и дадѧтъ знамени-
ѣ велиѣ и чюдеса. ѣко прѣльсти-
ти. аште естъ възможьно избъ-
ранъıѧ. 25 се прѣжде рѣхъ вамъ. 26 а-
ще же рекѫтъ вамъ. се въ поустъı-
ни естъ. не изидѣте. се въ съкро-
вищтихъ не имѣте вѣры. 27 ѣкоже
бо мълъни исходитъ отъ въсто-
къ. і авлѣатъ сѧ до западъ. та-
ко бѫдетъ и пришествие сн̄а чл̄вчь-
скаго. 28 ідеже бо аште бѫдетъ
троупъ. тоу съберѫтъ сѧ орьли.
29 абие же по скръби дьнии тѣхъ.
слъньце мръкнетъ. и лоуна не
дастъ свѣта своего. і звѣздъı
съпадѫтъ с нб̄се. і силъı небе-
скъıѧ двигнѫтъ сѧ. 30 і тъгда а-
витъ сѧ знамение сн̄а чл̄вчъ-
скаго на нб̄се. і тъгда въспла-
чѫтъ сѧ вьсѣ колѣна земълъска-
ѣ. і оузьрѧтъ сн̄а чл̄вческаго.
градж[дж]шта на облацѣхъ небе-
съскъıхъ. съ силоѫ и славоѫ
XXIII велиеѫ. 31 і посълетъ анг̄лъı съ
гласомъ велиемь тржбънъımь.

Стр. 4 или *остр.* *9* рекохъ *остр.* *11* не идѣте *ассем. зогр. сав.* *11—12* въ съкровѣхъ *зогр. сав.* въ кровѣхъ *остр. ассем.* *14* до запада *сав.* *15—16 и 26* чловѣча *ассем.* *19* мѣць *зогр.* *21* испад. *зогр.* *21—22* силъı бо небес. *асс.* *24* на нбси *остр. асс.* *25* земънаа *асс.* *27* иджща *остр.* *29* своѥ *прип. кир. надъ строкою къ слову* анѣлъı, *въ прочихъ пам. въ текстѣ, только сав. кн. безъ нея.* *30* тржбьномь *асс. сав.*

і съберетъ избранъıѧ его. отъ
четъıръ вѣтръ. отъ кн̃цъ нб̃съ
до конецъ ихъ ·:· 32 Отъ смоковъни-
(ца) же наоучите сѧ притъчи. егда
(оу)же вѣ̀ вѣ̀ еıѧ вждетъ (мла)да и ли-
ствье прозѧбне(тъ. вѣс)те ѣко
близ(ъ) естъ жатва. 33 такожде
и въı. (егда оузь)рите вьсѣ си. вѣ-
(дите ѣко близъ ест)ъ при двьре-
(хъ. 34 аминь гл̃ѧ ва)мъ ѣко не ми-
(мо иде)тъ ро(дось). доньдеже вьсѣ
(си) вждѫтъ. 35 нб̃о и землѣ ми-
мо идетъ. а словеса моѣ не мимо
идѫтъ. 36 а о дьни томъ и о годинѣ
тои никтоже не вѣстъ. ни анг̃ли
нб̃сции. тъкмо отц̃ъ единъ. 37 ѣко-
же бо во дьни ноевъı. тако вждет-
тъ и въ дьни сн̃а чл̃вческаго.
38 ѣко бо бѣхѫ въ дьни прѣжде по-
топа. ѣдѫще и пьıште. женѧще
сѧ и посагаѫште. до негоже дьне
вьниде ное вь ковьчегъ. 39 і не оцю-
тиша доньдеже приде вода и вь-
зѧтъ вьсѧ. тако вждетъ и при-
шествие сн̃а чл̃вческаго. 40 тъ-
гда дъва вждете на селѣ. еди-
нъ поемлѧтъ. а дроугъı оста-
влѣатъ сѧ. 41 дьвѣ мелѫщи
въ жрънъвахъ. една поемле-

Стр. 1 съберѫтъ *всѣ проч.* *3* отъ смоковъна *сав.* *12* земьı *сав.* *12—13* мимо идете *асс.* *14* о часѣ *остр.* *17* бъıстъ вь дьни *сав.* *18* въ пришьствиѥ с. ч. *остр.* пришъствие с. ч. *сав.* *21* дьни *асс.* *23* потопъ *асс. остр.* *24—25* въ приш. *зогр. остр.* *25* чловѣча *асс.* *26* вждета *зогр. остр. сав.* *27* поемлетъ сѧ *зогр. асс. сав.;* и единъ *зогр.* *Все, что на этой страницѣ въ скобкахъ, того нельзя проч. въ подлинникѣ отъ стертаго чернила.*

тъ сѧ и една оставлѣатъ сѧ. 42 бъ-
дите оу҃бо ѣко не вѣсте въ кѫж го-
динѫ г҃ь вашъ при[де]детъ. 43 се же вѣ-
дите. ѣко аще би вѣдѣлъ г҃нъ храма.
въ кѫж стражѫ татъ придетъ.
бьдѣлъ оу҃бо би. і не би оставилъ
подъръıти храма своего. 44 сего ра-
ди и въı бѫдѣте готови. ѣко въ
нъже не мънıте часъ. сн ч҃скъı
придетъ ·:· к҃ ·:· 45 Кто оу҃бо естъ вѣръ-
нъı рабъ и мѫдръı. егоже поста-
ви г҃ъ надъ домомь своимъ. да
дастъ имъ въ врѣмѧ пиштѫ и-
хъ. 46 блаженъ рабъ тъ. егоже при-
шедъ г҃ъ свои обрѧштетъ тако тво-
рѧшта. 47 аминь гл҃ѫ вамъ. ѣко на-
дъ вьсѣмь имѣниемъ постави-
тъı-и҃. 48 аште ли речетъ зълъı
рабъ въ сръдци своемь. кьсни-
тъ мои г҃нъ прити. 49 і начьнетъ би-
ти клеврѣтъı своѧ. ѣсти же и
пити съ пиѣницами. 50 придетъ
г҃нъ раба того. въ день въ нъже
не чаетъ. і въ часъ въ нъже не
вѣстъ. 51 і протешетъ і полъма.
і чѧсть его съ ѵ҃покритъı поло-
житъ. тоу҃ бѫдетъ плачь и
ск(р)ьжетъ зѫбомъ ·:·

Стр. 2—3 въ кыи часъ *остр.* *3* то же *остр.* *4 и 6* бъı *остр.*, храмоу *остр.* храминѣ *сав.* *7* подъкопати *остр.*, храминъı своеѧ *остр. асс.* *9* человѣчь *асс.* *10—11* вѣрьнъ р. и мѫдръ *сав.* *11—12* поставить *остр.* *12* къ г҃ъ *прип. кирил. надъ строк.* ѥго. *14* тъ рабъ *сав.* *17* къ имѣниемъ *прип. кирил.* своимь, домомь своимь *сав.* *19 сав. согл. съ нашимъ, остр. зогр.* рабъ тъ, *асс.* работ. *19—20* моудитъ *зогр. асс. остр. сав.* *23* вь ньже *или* въ ньже, *опредѣлить трудно.* *26* съ лицемѣръı *остр.* *28 въ рукп.* скьжетъ.

XXV.

1 Тъгда оу-
подобитъ сѧ цр҃ствие нб҃ское
десѧти дѣвъ. ѩже примъшѧ
свѣтильникъı своѩ. ıзидж
XXXIV противоу женихоу .... 2 пѧть
же бѣ отъ нихъ боуи. ı пѧть мждръ. 5
3 боуѩ бо приемъшѧ свѣтильни-
къı своѩ. не вьзѧшѧ съ собоѭ
олеа. 4 а мждръıѩ приѩшѧ олѣй.
въ съсждѣхъ съ свѣтилъникъı
своими. 5 кьснѧщоу же женихоу. вь- 10
здрѣмашѧ сѧ вьсѧ и съпаахж. 6 по-
лоу ношти же въпль бъıстъ. се
женихъ грѧдетъ. ıсходите вь
срѣтение его. 7 тъгда въста-
шѧ дѣвъı тъı вьсѧ. и оукрасишѧ 15
свѣтильникъı своѩ. 8 боуѩ рѣшѧ
мждръıимъ. дадите намъ отъ
олѣа вашего. ѣко свѣтильници
наши оугасаѭтъ. 9 отъвѣшташа
же мждръıѩ гл҃ѭштѧ. еда како 20
не достанетъ намъ и вамъ. ıдѣ-
те же паче къ продаѭщимъ и коу-
пите себѣ. 10 ıдѭштамъ же имъ
коупитъ приде женихъ. ı готовъı-

Стр. 1 оуподоби сѧ *остр. сав. зогр.* *2* приемъша *асс.* приаша *сав.* *3* и изидж *сав.* изидоша *зогр.* *4* противоу, *такъ и сав., проч.* противж; *послѣ* женихоу *выскоблено д. б.* и невѣстѣ, *какъ въ зогр. асс. сав.* *6* боуѩ бо приимъша *остр. сав.* *8* приѩсѧ съ собоѭ олѣи *асс.* елѣа-елѣи *остр.* *10* моудаштоу *зогр. ассем. остр. сав.* *13* идетъ *остр.* *15* вса д. тъı *зогр. остр. сав.* (*идѣ* тъıѧ), *асс. проп.* вьсѧ. *16* а боуѩ *зогр.* а боуѩѧ рекоша *остр. сав., въ нашемъ текстѣ къ* боуѩ *надстр. кирил. приписка* є же. *21* вамъ и намъ *зогр. асс. остр. (сав. согл. съ наш.).*

ꙗ вънидѫ съ нимъ на бракъ. і
затворенъı бъıшѧ двьри. 11 по-
слѣдь же придѫ и прочаѧ дѣвъı.
глѧщаѧ гн̄и гн̄и отъвръзи намъ. 12 о-
нъ же отъвѣштавъ рече. аминь
глѧ̄ж вамъ. не вѣмь васъ. 13 бъ-
дите оубо ѣко не вѣсте дьни ни ча-
са ·:· к̄ ·:· 14 Ꙗкоже бо чл̄вкъ отъходѧ
призъва своѧ рабъı. і прѣда-
стъ имъ имѣние свое. 15 і овомоу
же дастъ пѧть таланътъ. ово-
моу же дъва. овомоу же единъ. ко-
моужъдо противѫ силѣ своей. і
отиде абие. 16 шедъ же приемъı .д̄
таланътъ дѣла о нихъ. і прио-
врѣте дроугѫ д̄ талантъ. 17 та-
ко и иже дъва. приобрѣте дроугѣ
дъва. 18 а приемъı единъ. шъдъ
раскопа земл̄ѫ. і съкръı съре-
бро гн̄а своего. 19 по мьноузѣхъ же
врѣменехъ приде гн̄ь рабъ тѣхъ.
і сътаза са съ ними о словеси.
20 і пристѫпь приимъı д̄ таланъ-
тъ. принесе дроугѫ д̄ таланъ-
тъ гл̄ѧ. гн̄и пѧть таланътъ ми е-
си прѣдалъ. се дроугѫ д̄ тала-

Стр. 1 вънидоша *остр.* *3* придоша *зогр. остр. сав.* *6* вѣдѣ *зогр. сав. остр. (но остр. на параллельн. мьстъ* вѣмь*);* дьне *ассем. сав. остр. (но остр. на параллелн. мьстъ* дьни*).* *7—8 къ слову* ни часа *приписано вдоль страницы кирил. букв.* вь нь же с̄нь чл̄вчьскы придс̄, *эти слова въ остр. сав. внесены въ текстъ (такъ и въ иныхъ греч. рукописяхъ).* *9* рабъı св. *ассем. сав.* *9—10* дастъ *зогр.* *12—13* комоужде *асс.* къждо *сав.;* своѥи силѣ *остр.* *16—17* такожде *зогр. остр. ассем. сав.* *17* в̄ примъ *сав.* *18* примъı *зогр.* приимъи *остр.* *19* земьѫ *сав.* *20—21* п. мноѕѣ ж. врѣмени *асс. остр.* *22* и състаза са *остр.;* о сл. съ ними *асс. остр.* *23 и на слъд. стр. 5—6* пристѫпль *зогр.* *26* далъ *асс.*

нѣтъ приобрѣтъ ими. 21 рече емоу
г҃ъ его. добрѣ рабе и благѣ и
вѣрьне о малѣ бѣ вѣренъ. надъ
мъногѣ тѧ поставлѭ. вьни-
ди вь радость г҃и твоего. 22 пристѫ-
пь же и приемъ двѣма талантъ-
та рече. г҃и е҃ талантъта ми еси
прѣдалъ. се дроугаѣ двѣма при-
обрѣтъ има. 23 рече емоу г҃ъ его. до-
бръ рабе благѣ и вѣрьне.
о малѣ бѣ вѣренъ надъ мъногѣ
тѧ поставлѭ. вьниди въ радо-
сть г҃и твоего. 24 пристѫпь же и
приемъ единъ талантъ рече
рече г҃и. вѣдѣхъ тѧ ѣко жестокъ еси
XXXV чл҃къ. жьнѧ идеже нѣси сѣлъ и
събираѧ ѫдоуже не расточь 25 і҃ѣ
оубоѣвъ сѧ шедъ съкрыхъ та-
лантъ твои вь земи. се имаши
твое. 26 отъвѣштавъ же г҃ъ его рече
емоу. зълѣ рабе и лѣнѣ. вѣдѣ-
аше ѣко жьнѭ идеже не сѣахъ. і съ-
бираѭ ѫдоуже не расточихъ. 27 по-
добааше ти оубо вьдати сребро
мое ..... тръжьникомъ. і҃
пришьдъ азъ вьзмлъ оубо бимь
свое съ лихвоѭ. 28 вьзьмѣте оу-
бо отъ него талантъ. і дади-
те имѫщюмоу. і҃. талантъ.

Стр. 1 приобрѣтъхъ *зогр.* приобрѣтохъ *асс. остр., такъ и въ стр. 8—9 2—3* благѣ и вѣрьнѣ *зогр.* *5 и 13* своего *зогр. асс. остр. сав.* *13* господина *остр.;* пристѫпль *асс.* *15* вѣдѣахъ *асс. остр.* *16* жьнѣши *остр.*, сѣалъ *асс. остр. зогр.* *17* събираѣши *остр.;* нѣси расточилъ *асс.* не расточивъ *зогр. остр.* *19* въ земли *асс. остр.* *21* лѣнивѣ *асс. сав. остр.* *21—22* вѣдѣше *зогр. сав.* *22* сѣавъ *асс.* сѣхъ *сав.* *26* бѣхъ *остр.* *27* свое *пропущ. въ сав.; въ началѣ стиха 28 въ зогр. ев. написано* тъгда рече рабомъ своимъ.

29 имѫщюмоу бо весьде дано бѫ-
детъ и избѫдетъ. а отъ не имѫ-
штааго и еже аште мьнитъ сѧ и-
мъı вьзато бѫдетъ отъ него ·:· к̑ ·:·
30 і неключимааго раба вьврѣsѣ-
те въ тъмѫ кромѣштьнюю̑. 5
тоу бѫдетъ плачь и скрьжетъ
зѫбомъ ·:· 31 Єгда придетъ сн̑ъ
чл̑скъı въ славѣ своеи. і вьси [ст̑и]
анѣли съ нимъ. тъгда сѧдетъ
на прѣстолѣ славъı своеѧ. 32 і 10
съберѫтъ сѧ прѣдъ нимь вьси
ѩзъıци. і разлѫчитъ ѩ дроу-
гъ отъ дроугѧ. ѣкоже пастъıръ
разлѫчаатъ овъцѧ отъ козь-
лишть. 33 і поставитъ овьцѧ о 15
деснюю̑ себе. а козьлицѧ о шюю̑.
34 тъгда речетъ ц̑ръ сѫштиимъ о
деснюю̑ его. придѣте бл̑гни отъца
[ца] моего. наслѣдоуите оуготова- 20
ное вамъ църст̑вие. отъ съложе-
ниѣ вьсего мира. 35 вьзалка- [сѧ]
хъ бо сѧ и дасте ми ѣсти. вьждѧ-
дахъ сѧ и напоисте мѧ. страненъ бѣ-
хъ и вьвѣсте мѧ. 36 нагъ и одѣсте 25
мѧ. болѣхъ и посѣтисте мене. въ
темьници бѣхъ и придете къ мь-
нѣ. 37 тъгда отъвѣштаюютъ емоу
праведьници гл̑юште. г̑и когда

Стр. 1 все дано *сав.* *3* еже *безъ* аще *асс.* *3—4* имѣѧ *сав.* *4* и то възато *асс.* *6* въ *може. б.* вь; кромѣшьнюю̑ *сав.* кромѣшьню̑ *зогр.* *9* чловѣчь *асс.; въ конць строки прип. глаг. букв.* ст̑и *старин. рук.; это слово прибавлено также въ асс. зогр.* *17* о лѣвюю̑ *зогр. остр.* *20* наслѣдите *зогр.* *22* сѧ *въ конць строки было написано, потомъ же выскоблено.* *25* въведосте *зогр. остр.* *27* придосте *ассем. остр. зогр.* *29* правьдьнии *остр. зогр.*

тѧ видѣхомъ алчѫща і натроу-
хомъ. ли жѧждѫща и напоихомъ.
38 когда же тѧ видѣхомъ странѣна
и съвѣсомъ. ли нага и одѣхомъ.
39 когда же тѧ видѣхомъ болѧшта
или въ темьници и придомъ къ
[къ] тебѣ. 40 і отъвѣштавъ цр҃ъ ре-
четъ имъ. аминь гл҃ѫ вамъ.
понеже сътвористе единомоу отъ си-
хъ малыихъ братръ моихъ мь-
ньшихъ мьнѣ сътвористе ·:· 41 Тъ-
гда речетъ и сѫщимъ о [шѫ]шѫ
его. ідѣте отъ мене прокльтии
въ огнь вѣчьнъı. оуготованъı
дїѣволоу и анг҃ломъ его. 42 въза-
лкахъ бо сѧ и не дасте ми ѣсти. вь-
ждѫдахъ сѧ и не напоисте мене.
43 страненъ бѣхъ и не съвѣсте мене.
нагъ и не одѣсте мене. боленъ и
XXXVI въ темьници и не посѣтисте мене.
44 Тъгда отъвѣштаѭтъ и ти гл҃ѫще.
г҃и когда тѧ видѣхомъ алчѫща.
ли жѧждѫшта ли странѣна ли нага.
ли больна ли въ темьници. і не по-
слоужихомъ тебѣ. 45 тъгда отъвѣ-
щаатъ имъ гл҃ѫ. аминь гл҃ѫ ва-
мъ. понеже не сътвористе единомоу
отъ сихъ мьньшихъ ни мьнѣ съ-
твористе. 46 і иджтъ ти въ мѫкѫ

Стр. 1—2 напитахомъ *остр.* *2 и 4* или *остр.* *4* въведохомъ *остр.* *5* больна *остр. асс.* *6* придохомъ *остр.* *9* же съ *приписано надъ строкою глаг. букв., старинным. почерком.* *9—10* отъ м. сихъ *асс.* *10* братъ *всѣ проч. т.* *12* о лѣвѫѫ *остр.* *15—16* възлакахъ *зогр.* *18* въведосте *остр.* *19* нагъ и не одѣсте мене *въ остр. пропущено.* *23 и 24 остр.* или, *ассем.* ли *какъ въ нашем.* *27* не *въ подл. надъ стр. прип.* *29* си *(вм.* ти*) зогр. асс. остр.*

вѣчънжѫ. а праведьници въ животъ вѣчънъı ·:· к̃ ·:·

XXVI.

1 і бъıстъ егда съконьча ис̃ъ. вьсѣ словеса си. рече оученикомъ своимъ. ·:· 2 Вѣсте ѣко по дъвою дъноу пасх̃а бждетъ. і сн̃ъ чл҃вчскъı прѣданъ бждетъ на пропѧтие. 3 тъгда събъраша сѧ архиереи и кънижъници и старьци людьстии. на дворъ архиереовъ. наричаемааго каиѣфа. 4 і съвѣтъ сътвориша да иссѣ лъстиж имжтъ и оубиjтъ. 5 гл̃ахж же нъ не въ праздьникъ. да не мльва бждетъ въ людехъ ·:· 6 і҃с҃ же бъıвъшю въ витании. въ до-[до]моу симона прокаженаго. 7 пристжпи къ немоу жена имжшти алавастръ мира драга. і вьзлѣ на главж его вьзлежашта. 8 видѣвъше же оученици его негодоваша гл̃ште. чесо ради гъıбѣль си.

9 можаше бо се миро продано бъıти на мъноз̃ѣ. і дано бъıти нищимъ. 10 разоумѣвъ же ис̃ рече имъ чь-

Стр. 1—2 въ жизнь вѣчьнжѫ *acc.* *5* дьнию *сав. ник.* *5—6* бъıваетъ *зогр.* *6—7* прѣдаетъ сѧ *зогр.* *7* распѧтие *всѣ проч.* *11* съвѣшташа да ис. *асс. ник. остр.*, *сав. соил. съ нашимъ*, на и҃са да л. *зогр.* *11—12* да ис. имжть льстиж *остр. сав.* *12* емоуть *ник.* *18* хризми драгие *ник.* м. драгааго *асс. сав.* *19* ємоу възлежащоу *остр. ник.* гл. его възлежаштоу емоу *асссм.*, *въ словѣ* вьзлежашта *буква* а *исправл. поздн. рукою въ глагол.* оу (ѫ). *22* м. се *сав.*

то троужддаате женж. дѣло бо добро
сътвори вь мьнѣ. 11 вьсегда бо ни-
цѣмь имате съ собоѭ. мене же не
вьсегда имате. 12 вьзльѣвъши
бо си мѵро се на тѣло мое на погре-
бение мѫ сътвори. 13 амин гл҃ѭ
вамъ. ідеже аште проповѣдѣно
бждетъ евг҃ѣие се въ вьсемъ
мирѣ речетъ сѧ. і еже сътвори си
въ памать е҃ѩ. 14 Тъгда шедъ о-
тъ обоѭ ндсѧт нарицаемъı июда иска-
риотъскъı къ архиереомъ 15 рече.
что хоштете ми дати. і азъ ва-
мъ прѣдаме-и. они же поставишѧ
емоу. ѯ҃.-ти съребрьникъ. 16 і отъ
толи искаше подобъна врѣмени.
да и прѣдастъ ·:· к҃ ·:· 17 Въ пръвъı
же денъ опрѣснокъ. пристѫпишѧ
оученици къ ис҃ви гл҃ѭще къ не-
моу. Къде хоштеши оуготоваемь
тебѣ пас҃ха ѣсти. 18 онъ же рече. і-
дѣте къ градъ къ етероу. и рьцѣте
емоу. оучитель гл҃тъ оу тебе. съ-
творѭ пасҳ съ оученикъı сво-
ими. 19 і сътвориша оученици ѣко-
же повелѣ имъ ис҃. і оуготова-
ша пасҳ. 20 вечероу же бъıвъшоу.

Стр. 1 троудъı даете *ассем. ник.* *2* съдѣла *зогр. сав. остр. ник.* съдѣлатъ *асс.* *3* съ собоѭ им. *остр.* *4* вьзлиявъшиѧ *сав. остр. зогр.* *7* проповѣдано *всѣ проч.* *9* вьзг҃летъ сѧ *сав.*, творитъ *сав.* *10—11* единъ отъ об. *сав. остр. ассем.* *11* буквы ндсат *припис. надъ стр. глагол. буквами старинnаго почерка.* *13* дасте *(вм.* х. м. д.*) сав.* ми х. дати *асс.* *16* толѣ *сав.*, врѣмене *зогр. сав. остр. асс.* *17* ѥго *(вм.* и*) остр.* *18* опрѣснъка *сав.* опрѣснъкъı *ассем.* *21* ѣс. пас. *зогр. остр. асс. ник.* *22* къ динѣ *ассем.* къ нѣкомоу *сав.* къ етероу *зогр. ник.* къ ѥдиномоу *остр.* *23* *къ словамъ* оуч. гл. *надъ строкою кирил. прип.* годь мои близь ѥсть, *въ проч. т.* врѣма мое.

възлеже съ обѣма на десѧте
оученикома.

XXXVII 21 і ѣдѫщемъ имъ рече. аминъ глѧмъ.
ѣко единъ отъ васъ прѣдастъ мѧ. 22 і скръ-
бѫще sѣло начасѧ глѧти емоу единъ кожъ-
до ихъ. еда азъ есмъ гн. 23 онъ же отъвѣ-
щавъ рече. омочии съ мъноѫ ржкѫ въ
солило. тъ мѧ прѣдастъ. 24 сн̃ъ же чл̃вѣ-
чскъı идетъ. ѣкоже естъ писано о не-
мь. горе же чл̃вѣкоу томоу имьже сн̃ъ
чск̃ъ прѣдастъ сѧ. добрѣ́ бы бъı-
ло емоу аште сѧ би не родилъ чк̃ъ тъ.
25 отъвѣщавъ же июда прѣдаıи его ре-
че. еда азъ есмъ равьви. гл̃а емоу
тъı рече ·:· 26 Ѣдѫщемъ же имъ. прии-
мь ис̃ хлѣбъ и бл̃гсшть. прѣломи и
даѣше оученикомъ своимъ. і рече
Приимѣте ѣдите се естъ тѣло мое.
27 і приимъ чашѫ и хвалѫ въздавъ.
дастъ имъ гл̃ѧ. пиите отъ неѩ вьси
28 се естъ кръвь моѣ новаго завѣта.
проливаемаа за мъногъı въ отъ-
даніе грѣхомъ. 29 гл̃ѭ же вамъ. ѣко не
имамъ пити юже отъ сего плода
лозънаго. до того дьне егда пь-
ѭ съ вами новъ въ цр̃ствии от̃ца
моего. 30 і въспѣвъше изидѫ въ го-

Стр. 4—5 пекѫще сѧ *сав.* *5 въ словѣ* sѣло *буквы* ло *прип. надъ строкою той же рукою;* начаша *всѣ проч. т.* *7—8* въ солилѣ ржкѫ *асс.* въ солило р. *остр.* вь тривли *ник.* (ἐν τῷ τρυβλίῳ). *9* псано *сав.* *10* лютѣ *остр.* *11* прѣданъ бѫдетъ *зогр. асс.* прѣдаютъ сѧ *остр.;* добрѣе *всѣ проч.* *11—12* было бъı емоу *сав.,* ємоу бъı было *остр.* емоу би было *асс.* емоу *пропуш. зогр.;* аще бъı не родилъ сѧ *остр.* *13* прѣдавъıи *зогр.* *14* оучителю *асс. сав.* *16* бл̃гвивъ *зогр. остр.* благословль *сав. ник.;* прѣломь *асс.* *15—16 и 19* приемъ *асс.* *20* пиıте *сав.* *22—23* за въı въ оставлѥниѥ *остр.* отъпоуштение *зогр.* *24* отъ пл. сего *зогр.* *26* новое *ник.* *27* изидоша *зогр. остр.*

рж елеонъскж ·:· 31 Тъгда гл҃а имъ ис҃.
вьси въı съблазните сѧ о мьнѣ
вь сыж ношть. писано бо естъ поражж
пастъıрь и разидѫтъ сѧ овъца
стада. 32 по въск[р]ьсновени же моемь.
варѣж въı въ галилеи҃. 33 отъвѣща-
въ же петръ рече емоу҃. аште и вьси съ-
блазнѧтъ сѧ о тебѣ. азъ николиже
не съблажнѫ сѧ. 34 рече емоу҃ ис҃. амин-
ь гл҃ж тебѣ. ѣко вь сыж ношть прѣ-
жде даже кокотъ не възгласитъ.
три кратъı отъвръжеши сѧ мене.
35 Гл҃а емоу҃ петръ. аште ми сѧ ключи-
тъ съ тобоѫ оумьрѣти. не отъвръ-
гж сѧ тебе. такожде и вьси оучени-
ци рѣшѧ. 36 тъгда приде ис҃. вь весь
нарицаемыж ѣдсимани. і гл҃а
оученикомъ сѣдѣте тоу҃. дондеже
шедъ помолѫ сѧ тамо. 37 і поемъ
петра. и оба сн҃а зеведеова. начѧ-
тъ скрѣбѣти и тѫжити. 38 тъгда
гл҃а имъ ис҃. прискрѣбъна естъ дш҃а
моѣ до съмръти. пожидѣте сьде
и бьдите съ мноѫ. 39 і прѣшьдъ
мало паде ницъ моля сѧ и гл҃а. О҃ч҃е
мои аште възможьно естъ да ми-
мо идетъ отъ мене чаша си. обаче
не ѣко азъ хощ҃. нъ ѣкоже тъı ·:· к҃ ·:·
40 і приде къ оученикомъ и обрѣте ѭ съ-

Стр. 3 псано *съ надпис. кирилл.* и, *прочіе* писано, *только сав.* псано. *4* пастъирѣ *зогр. асс.* пастоуха *сав.;* и овьце р. се и стада *ник.* овьча стада *сав.* *6* варж въı *сав.* *11* коуръ *зогр. сав. и проч.* пѣтель *ник.* *13—14* прилоучить сѧ *остр.* *16* рекоша *остр.;* приде съ ними *остр. зогр. ник.* *18* садѣте *асс. сав. остр.* сѣдѣте *ник.* *19* поимъ *остр.* *20* сн҃ъı *асс.* *21* пещи сѧ *сав.* тѫжити и скърбѣти *остр.* *29* и въставъ отъ молитвъı приде *зогр.*

пѧштѧ. і гл҃а петрови. тако ли
не възможе единого часа побѣ-
дѣти съ мъною. 41 бѣдите и моли-
те сѧ да не вънидете въ напасть.
д҃хъ бо бѣдръ а плъть немощьна ·:· 5
42 Пакы въторицею шедъ помоли сѧ
гл҃ѧ. о҆т҃че мои аште не възможе-
тъ чаша си. мимо ити отъ мене.
XXXVIII аште не піѭ ея бѫди волѣ твоѣ:
43 и пришедъ пакы обрѣте ѩ сѫпѧщѧ. 10
бѣсте бо очи имъ тѧжьцѣ. 44 і оста-
вль ѩ. пакы шедъ помоли сѧ тре-
тицеѭ. тожде слово рекъ. 45 тъгда
приде къ оученикомъ. і гл҃а имъ
сѫпите прочее и почивлате. се 15
приближи сѧ година. і сн҃ъ чс҃кы-
и прѣдлатъ сѧ въ ржкы грѣшъ-
никомъ. 46 къстанѣте идѣмъ. се при-
ближи сѧ прѣдаѩи мѧ. 47 і ещте
гл҃ѭштю емоу. се июда единъ 20
отъ обою на десѧте приде. і съ ни-
мъ народъ мъногъ. съ оружии и
дрькльми. отъ архиереи и старе-
цъ людьскыхъ. 48 прѣдаѩи же и
дастъ имъ знамение гл҃ѧ. егоже 25
аште лобыжѫ тъ естъ имѣте и.
49 і абье пристѫпь къ и҃сви рече емоу.

Стр. 1 симоноу петроу *остр.* *2* не възможете *остр. (и въ греч. текстахъ то ед. то мн. ч.).* *2—3* бъдѣти *остр. ник.* *6* второю *остр.* *7—8* аще не възможно естъ чаши сеи *сав. ассем.* аще не можеть *зогр. остр. ник.* *11* о *въ* очи *надъ строк.*, таготьнѣ *зогр. ассем. сав.* отагъченѣ *остр.* *11—12* оставль *зогр.* оставивъ *остр.* *12—13* третиюю *остр.* *15* съп. и проч. *зогр.;* почиваите *всѣ проч.* *16* часъ *остр.* *17* въ ржцѣ *всѣ проч.* *18* поидѣмъ *зогр.* *19* ещте *такъ въ подл.* *22* съ оружиемь *сав.* *23 всѣ проч.* дрькольми, *сав.* жрьдьми. *24, 26, и на слѣд. стр. 1* кго *(вм.* и*) остр.* *26 сав. кн. безъ* аште; то *(вм.* тъ*) сав.*

радоуи сѧ равьви. і облобъыза и.
50 ісоусъ же рече емоу. дроужде на неже
еси пришелъ. тъгда пристжпьше
възложиша ржцѣ на и҃са и ѩса и. 51 і
се единъ отъ сжщихъ съ и҃мъ.
простеръ ржкж извлѣче ножъ свои.
і оударь раба архиереова. оурѣза е-
моу оухо. 52 тъгда гл҃а емоу и҃съ. къ-
зврати ножь свои къ свое мѣсто.
вьси бо приемъшеи ножь ножемь по-
гыбнжтъ. 53 ли мьнитъ ти сѧ ѣ-
ко не могж нынѣ оумолити отъца
моего. і приставитъ мьнѣ ѥште
ли дъва на десѧте легеона анг҃лъ
54 како же оубо съвѣждтъ сѧ къни-
гы. ѣко тако подобааше быти.
55 Въ тъ часъ рече и҃с народомъ. ѣко
на разбоиника ли изидете съ оржжь-
емь и дрькольми ѩти мѧ. по вьсѧ
дьни сѣдѣахъ при васъ къ цр҃кве
и не ѩсте мене ·:· 56 Се же вьсе бы-
стъ. да съвѣждтъ сѧ кънигы
пророчьскыѧ. тъгда оученици
вьси оставльше и вѣжаша ·:· 57 Они же
емъше и҃сса вѣсѧ къ каиѣфѣ архие-
реови. ідеже кънижьници и старь-

Стр. 1 оучителю *сав.* *3 посль* пришелъ: *асс. прибавляетъ* твори, *сав.* то створи. *4* ѧ *въ словѣ* възложиша *въ подлинникѣ надъ строк.;* ѩша *зогр. остр. сав.* *5* сжщтихъ *такъ въ подл.* *6* т *въ* простеръ *и* в *въ* извлѣче *въ подлинникѣ надъ строк.* *7* оудари *зогр.* *8* къ оухо *прибав.* десное *асс.* *10—11* погыбаѭтъ *сав.* *11* или *остр. сав.* *14* нежели *асс. сав. остр.* *18* изидосте *сав. зогр. остр. асс.* *18—19* съ оржжии *остр.* *19* жьрьдьми *сав.;* ѩтъ мене *асс.* *20* сѣдѣхъ *сав.,* при в. сѣд. *остр. асс.,* съ вами *зогр.,* въ ц҃ркви *остр. асс. сав.; въ нашемъ текстѣ прибавлено въ конць строки позднѣйш. глаголь. почеркомъ* оуче, *въ зогр. остр. асс.* оуча. *24* воини *(вм.* они*) асс.* *25* имъше *остр. сав.;* ведоша *зогр. остр. сав.* *26* кънаѯи *(вм.* кънижьници*) остр.*

ци съвьраша сѧ. 58 петръ же идѣаше по
немь из далече. до двора архиереока.
і вѣшедъ вънѫтрь сѣдѣаше съ
слоугами. видѣти коньчинѫ ·:· ·:·
59 архиереи же и старьци. і сънемь вьсь
іскаахѫ лъжа съвѣдѣтелѣ на и-
с̄а. ѣко да оубиѭтъ і. 60 і не обрѣтѫ.
мьногомь лъжемъ съвѣдѣтеле-
мъ. пристѫпьшемъ. Послѣдь же
пристѫпьша дъва лъжа съвѣдѣ-
телѣ 61 рѣсте. сь рече могѫ разори-
ти цр̄квь б̄жиѭ. і трьми дьньми
созъдати ѭ. 62 і въставъ архиере-
и рече емоу. ничьсоже ли не отъвѣ-
штавлеши. чъто сии на тѧ съвѣ-
дѣтельствоуѭтъ. 63 іс̄ же мълъ-
чааше. і отъвѣштавъ архиереи ре-
XXXIX че емоу. заклинаѭ тѧ б̄мь живъ-
мъ да речеши намъ. аще ты еси
х̄ъ сн̄ъ б̄жии. 64 гл̄а имъ ис̄ъ ты ре-
че. обаче гл̄ѭ вамъ. отъ селѣ оузь-
рите сн̄а чл̄вѣчс̄кааго. сѣдѧшта
о деснѭ силы. і гряджща на обла-
цѣхъ нб̄скыхъ ·:· 65 Тъгда архиереи
растръза ризы своѭ гл̄ѧ. ѣко вла-
сфимиѭ рече. чъто еще трѣбоуе-

Стр. 1 идѣше *сав.* *2* из далеча *сав.; въ* двора *буква* в, *въ* архиереова *буква* х *въ подл. надъ строк.* *3* жтрь *остр.* въ дворъ *сав.;* сѣдѣше *зогр. сав.* *4* видѣти хота *асс. сав.* *5* съборъ вьсь *остр. сав.* *6* л. съвѣдѣтельства *асс.* *7* не обрѣтоша *остр. сав.* *8* лъжемъ *сав. проп.* *9* пристѫпавъшемъ *асс.; въ нашемъ текстѣ надъ строкою поздн. кирил. приписка* и не обрѣтоше, *чего нѣтъ въ зогр. остр. асс., но сав.* не обрѣтѫ *(такъ и въ иныхъ греч. т.).* *9—10* послѣди же пристѫписта *сав.;* съвѣдѣтелѣ лъжа *сав.* *11* рѣста *сав.* рекоста *остр.* *14—15* ничесоже ли отъвѣщаваши *сав., остр. асс тоже безъ* не. *20* с. бога живааго *ассем. (такъ иногда въ греч. т.),* емоу *(вм.* имъ*) всѣ проч.* *22* чл̄вча *асс.* *23* граджща *сав. зогр.* иджща *остр.* *25—26 и на слѣд. стр. 2* власвимиѭ *зогр. сав.* хоулѫ *остр.*

мъ съвѣдѣтель. се [нъı]нъінѣ
слъішасте власфимиѫ его. 66 чъ-
то сѧ вамъ мънитъ. они же отъвѣща-
въше рѣшѧ. повиненъ естъ съмрътн.
67 Тъгда запльваш лице его. і пакости
емоу дѣашѧ. ови же за ланитѫ оудa-
ришѧ 68 гл҃ште. прорьци намъ хр҃е кто естъ
оудареи тѧ. 69 Петръ же вънѣ сѣдѣаше
на дворѣ. і пристѫпи къ немоу еди-
на рабъıни гл҃ѫщи. і тъı бѣ съ и҃смь
галилеискъımъ. 70 онъ же отъвръже
сѧ прѣдъ вьсѣми гл҃ѧ. не вѣмь чь-
то гл҃ши. 71 ішьдъшоу же емоу въ врата.
оузьрѣ и дроугаѣ. і гл҃а имъ тоу и съ
бѣ чл҃къ. съ и҃смъ назарѣанинома.
72 і пакъı отъвръже сѧ съ клѧтвоѫ. ѣ-
ко не знаѫ чл҃вка. 73 не по мъногоу же
пристѫпьше стоѫштеи рѣшѧ петро-
ви. въ істинѫ и тъı отъ нихъ еси.
ібо и бесѣда твоѣ авѣ тѧ творитъ.
74 тогда начѧтъ ротити сѧ и клѧти сѧ
ѣко не знаѫ чл҃вка. і абие кокотъ
възгласи. 75 і помѣнѫ петръ гл҃ъ и҃с-
совъ іже рече емоу. ѣко прѣжде даже
кокотъ не възгласитъ. три кратъı
отъвръжеши сѧ мене. і ишедъ вонъ
плака сѧ горько ⁘ к҃.

Стр. 1 и послѣдняя предыдущ. стр. трѣбоуеге *ассем. остр.* *4* п. с. кєсть *остр.* *5* емоу лице *ассем.* *6* дѣахѫ *асс.* *6—7* одариша *остр. (описка).* *8* оударип *остр. сав.;* сѣдѣше *сав.* *13* ишьдъшоу *съ надстр. кирил. припискою* ъь *(т. е.* изышь.*).* *14* емоу *зогр.* *15 слова* чл҃вкъ *нѣтъ въ остр. асс.;* назареомъ *ассем.* *17* по мноꙗѣ *ассем. сав.* *19* въ ист. от. н. тъı еси *сав.* *20* ибо б. твоя *остр. сав. (зогр. безъ* ибо*);* ѣвѣ *асс.* *22* коуръ *зогр. асс. остр. сав., ник.* пѣтель. *23* поманѫ *асс.* *24* кже *(вм.* иже*) остр.* *25* коуръ *всѣ проч., ник.* пѣтель. *27 (на слѣд. стр.)* оутроу *асс. остр.*

XXVII.

1 Ютроу же бы-
вшоу. Сѣвѣтъ сътвориша вьси
архиереи и старьци людьсции на и҃с҃а.
ѣко оубити и. 2 і съвѣзавъше и вѣсѧ.
і прѣдаша и понтьскоумоу пилатоу.
ігемоноу ·:· к҃. 3 Тъгда видѣвъ июда
прѣдавъши его. ѣко осѫдиша и. раска-
авъ сѧ възврати три десѧти съре-
брьникъ. архиереомъ и старьцемъ
4 гл҃ѧ. съгрѣшихъ прѣдавъ кръвъ не
повинънѫ. они же рѣша что естъ на-
мъ ты оузьриши. 5 і повръгъ съре-
бро въ цр҃кве отиде. і ошедъ вьзвѣ-
си сѧ ·:· 6 Архиереи же приемъше сребро
рѣша. не достоино естъ въложити
его въ карванѫ. понеже цѣна кръве
естъ. 7 сѣвѣтъ же съгворьше коупиша
имь село скѫдельниково. въ погрѣ-
бание странънъимъ. 8 тѣмь же на-
рече сѧ село то село кръве до сего дьне.
9 Тъгда сѫбъистъ сѧ реченое пророко-
мь гл҃ѫштемь. і приѧсѧ три деся-
ти съребрьникъ цѣнѫ цѣненааго.
егоже цѣниша отъ сн҃ъ и҃зр҃ав҃ъ. 10 і да[ша]-
ша ѩ на селѣ скѫдельничи. ѣкоже съ-

Стр. 3 ѩко да оубиѫтъ *сав.;* съвѣз. *такъ въ подл.;* ведоша *зогр. остр.* *4* пѫнтьскоумоу *зогр.* *7 и 21—22* три десате *остр.* *10 и 14* рекоша *остр.* *11—12* е *(вм.* сребро*) зогр.* *12* вь цр҃кви *сав. асс. остр.;* шъдъ *сав.* *12—13* оудави сѧ *асс. остр. сав.* *13* приимъше *остр. сав.* *14* нѣстъ достоино *сав.* не достоитъ *асс.* *15* въ корвонѫ *асс.* въ коръванѫ *остр.* *15* крьви *сав.* *17* скѫдьлнице *сав.* скѫдельниче *асс. остр.* *19* кръви *остр. сав.* *20* слово *(вм.* реченое*) сав.* *21 въ наш. пам. надъ строк. кирил. приписка* кремиѥмь, *что въ проч. въ текстъ;* приѧша *остр. зогр.* прия *сав.* *24* ѩ *асс.* ѥ *остр., зогр. проп.*

каза мьнѣ гь ·:· 11 іс же ста прѣдъ иѣ-
номъ. і въпроси и иѣмонъ гла.

XL тъı ли еси цр̃ь июдескъ. іс же рече емоу
тъı гши. 12 і егда на нь гахж архиереи и
старьци. ничьсоже отъвѣштаваше.
13 Тъгда гла емоу пилатъ. не слъıшиши
ли колико на тѧ съвѣдѣтельствоуıжтъ.
14 і не отъвѣшта емоу ни къ единомоу
гл̃оу. ѣко дивити сѧ иѣмоноу sѣло.
15 На въсѣкъ же день великъ объıчаи бѣ
(і)ѣмоноу. отъпоуштати народоу. съ-
ѧзьнѣ егоже хотѣахж. 16 имѣаше же тъ-
гда съѧзьнѣ нарочита нарицаемаа-
го варавва. 17 събъравъшемъ же сѧ имъ.
рече имъ пилатъ. кого хощете отъ обо-
ю отъпоуштю вамъ. варавжа ли. і-
ли иса нарицаемааго ха. 18 вѣдѣаше бо ѣ-
ко зависти ради прѣдаша и ·:· 19 Сѣдѧштю
же емоу на сждишти. посъла къ немоу
жена своѣ глıжци. ничьсоже тебѣ і
праведьникоу томоу. мъного бо постра-
дахъ дънесь въ сънѣ его ради ·:· 20 Архие-
реи же и старьци наоустиша народъı.
да испросатъ варавжа. іса же погоу-
ватъ. 21 отъвѣщавъ же иѣмонъ рече и-
мъ. кого хоштете отъ обою отъпоуштж
вамъ. они же рѣша варавжа. 22 гла имъ
пилатъ. что же съторıж иса нарица-

Стр. 5 нич. не отъв. *ассем. остр. сав.* *7* послоушьствоуıжть *остр.* повѣ-даıжтъ *сав.* *8* имъ *сав.* *11 первая буква строки (*и *или* і*) выскоблена.* *11—12* отъп. единого съваз. народоу *ассем.* отъп. нар. кд. съваз. *остр.* *12* хотѣхж *сав.;* имѣше *зогр. сав.* *13 и 17* наричемааго *остр.* *14* вараавж *зогр. асс. остр.;* събъраномь же сѫштемъ имъ *асс. остр.* *16 и 26* да отъп. *ассем. сав.;* отъпоуштю— *такъ съ* ю *вм.* ıж *въ подл.* *17* вѣдѣше *сав.* *20* ничтоже *сав.* *23* наоучиша *асс.* навадиша *остр. сав.* *27* рекоша *остр.* *28 и на смьд. стр. 1* исоу нарицаемомоу Христоу *ник. сав.*

емааго х҃а. гл҃аша емоу вьси. да про-
пнтъ бѫдетъ. 23 ıѣмонъ рече имъ.
что бо зъло сътвори. они же из ли-
ха въпиѣхѫ гл҃ѫште. да пропнтъ бѫ-
детъ. 24 видѣвъ же пилатъ ѣко ниче-
соже не оуспѣатъ. нъ паче млъва
бываатъ. приемъ водж оумъı
ржцѣ прѣдъ народомъ гл҃а. не пови-
ненъ есмъ отъ кръве сего праведъ-
нааго. въı оузърите. 25 ı отъвѣщавъ-
ше вьси людье рѣша. кръвь его на на-
съ и на чадѣхъ нашихъ. ⁘ 26 Тъгда отъ-
поусти имъ варавву. іс҃а же бивъ
прѣдастъ имъ да и пропънжтъ.
27 тъгда воини иѣмонови. прѣимъ-
ше іс҃а на сѫдишти. съвъраша на нь
вьсѫ спирж. 28 ı съвлъкъше и хла-
мидоіж чръвленоіж одѣша и. 29 ı съ-
плетъше вѣнецъ отъ тръниѣ въ-
зложиша на главж его. ı трьсть въ
десницж его. ı поклоньше сѧ на колѣ-
ноу прѣдъ нимь. ржаахѫ сѧ емоу
гл҃ѫште. радоуи сѧ ц҃рю июденскъ ⁘
30 ı плиноѣъше на нь приѧсѧ трьсть. ı
биѣхѫ и по главѣ. 31 ı егда поржгаша
сѧ емоу. съвлѣша сѣ него хламидж
ı облѣша и въ ризъı своя. ı вѣсѧ ı
на пропатие. 32 Ісходяще же обрѣтж

Стр. 1—2 и 4 распнтъ *зогр. асс. остр. сав.* *3* оубо *ассем.* что сь зло *сав.*, безъ бо *зогр.* *6* безъ не *всѣ проч.; вм.* млъва *остр.* матежъ. *7* примъ *сав. остр. и проч.* *8—9* недостоінъ *сав.* *9* крьви *сав.*; пр. сего *сав.* сего правьдьника *зогр.* *11* рекоша *остр.* *14* распьнжтъ *сав. остр. асс. зогр.* *18* очръвленоіж *ассем.* *18 и 27* облѣкоша *сав.* *19* трьнѣнъ *сав.* *21—22* прѣдъ нимь на кол. *зогр.* *24* плюнжвъше *асс. сав.*; приаша *сав. остр. зогр.* *25* по гл. кго *остр.* *26* съвлѣкоша *асс. остр. сав.* *27* облѣкоша *остр.*; ведоша *зогр. остр. сав.* *28* на распнтие *всѣ проч.*; обрѣша *остр.*

чка кѵринѣиска. именемь симона
семоу задѣша понести крⷭтъ его. ⁘ к ⁘
33 і пришедъше на мѣсто нарицаемое го-
лъгота. еже естъ нарицаемое кранie-
во мѣсто 34 даша емоу оцътъ пити съ
злъчьиⷢ съмѣшънъ. і вкоусъ не
хотѣше пити. 35 пропьньше же и. раздѣ-
льше ризы его меташа жрѣбиѥ. 36 і
XLI сѣдъше стрѣжаахⷢ и тоу. 37 і положи-
ша връхоу главы его винⷢ напи-
санⷢ. сь естъ цⷭрь июдеискъ. 38 Тъ-
гда пропаша съ нимь дъва разбо-
иника. единого о десниⷯ и единого о
шиⷯ. 39 мимо ходѧштеи же хоулѣа-
хⷢ и. покъиваⷢште главами сво-
ими. 40 і глаголиⷢште. оува. разарѣ-
ѩи цⷬкъ. і трьми деньми съзида-
ѩ съпⷭи себе. аште сиⷭ бжии еси. съ-
лѣзи съ крⷮта. 41 Такожде же и архие-
реи ржаⷢште сѧ. съ кънижьникы и
старьцы. і фарисеи глаахⷢ. 42 і-
ны спⷭе себе ли не можетъ спⷭти.
аште цⷭрь издвъ естъ. да сълѣ-
зетъ нынѣ съ крⷭта. і вѣрⷢ име-
мъ емоу. 43 оупъва на ба да избави-
тъı-и нынѣ. аште хоштетъ емоу.

Стр. 2 да понесетъ *асс.* *3* рекомое *сав.* наричемоѥ *остр.* *3—4* ѣельѣота *зогр.* *4* еже нарицаетъ сѧ *сав.* естъ съказаемо *ассем.* нарицаемо *зогр.* наричемоѥ *остр.* *5 прип. кирил. надъ строкою* идеже и распеше; пити оцьтъ *зогр. ассем. остр.* *6* размѣшенъ *зогр. асс.* *7* хотѣаше *остр.;* распьнъше *остр. асс. сав.* *7—8* раздѣлиша *ассем. сав. остр.* *8* мещⷢще *остр.* метаахⷢ *асс.* *9* ѥго *(вм.* и*) остр.*, възложиша *асс. остр.* *10—11* напсанⷢ *сав.* *11* іс *передъ* цⷭрь *зогр. асс. остр.* *12* распаша *зогр. асс. остр. сав.* *14* ѩвⷢ *остр. сав.; передъ* мимо ход. *глагол.* ѫ *приписано какъ кажется болье позднимъ почеркомъ.* *17* цⷬкве *остр.* *18* съз. ⷢ. *зогр.* *20—21 другой порядокъ:* къи. фар. стар. *остр.* *21* старьцы *такъ въ подлинникѣ.* *22* можеши *зогр.*

рече бо ѣко бжии сн҃ъ есмъ. 44 тожде
же и разбоиника распѧта съ нимъ
поношааете. емоу. 45 Отъ шестъı- [1]
ѧ же годинъı тъма бъıстъ по
вьсеи земи. до деватъıѧ годи-
нъı ·:· 46 При девятѣи же годинѣ вь-
зъпи ис҃ гласомь велиемь гл҃а.
елѡı елѡı лема савахтани. еже-
стъ бже мои бже мои. вьскж-
ж мѧ еси оставилъ. 47 еди-
ни же отъ стоѩщи-
хъ тоу слъı-
шавъше гла-
ахж.

ѣко илиж зоветъ. 48 і абие текъ единъ
отъ нихъ. і приемъ гжбж. исплнь
оцьта. і вьзнезъ на трь[ь]стъ. напа-
ѣше и. 49 а прочии гахж. остани да види-
мъ. аще придетъ илиѣ спстъ его. дроу-
гъı же приемъ копие проболе емоу
ребра. і изиде вода и кръвь. ·:· 50 Іс҃ъ
же възъпивъ гласмъ вельемь и-
споусти дх҃ъ. 51 і се катапетазма
цр҃квнаѣ раздъра сѧ. съ вышънѣа-
го краѣ до ни . . . жънѣаго на дъвоѥ. і
землѣ потрясе сѧ. і камение распа-

Стр. 1 с҃нъ бжии естъ *сав.* *2* пропатаѣ *зогр.* распьненаѧ *остр.* *3* поношаашете *зогр.* понашаста *остр. сав.;* і *что въ скобкахъ лишняя приб. въ подл.* *5* земли *остр.* *7* великъмь *остр.* *8* ели ели *зогр. остр.* елли елли *ассем.* или или *сав.;* лима *сав.* *9—10* по чьто *остр. сав.* *10* остави *зогр.* *10—11* етери *зогр. асс.* нѣци *остр.* инии *сав.* *15* глашаетъ *ассем.* *16* и *20* примъ *зогр. сав.* възьмъ *остр.;* наплънь *зогр.* напълни *остр.* *17 въ подл.* трьсть. *18* кго *(вм.* и*) остр.;* и проч. *зогр.* а дроузии *остр;* не дѣı *сав.* *19—20* инъ же *остр.* *22* въльемь *или м. б.* вльемь, *трудно разобрать:* великъмь *остр.* *23* катапетазмата *остр.* опона *сав.* *26 и на слъд. стр. 1* распадааше сѧ *ассем.*

де сѧ. 52 і гроби отвръсѧ сѧ. і мънога
тѣлеса почивающихъ сты̑хъ
въсташа. 53 і ишедъше из г(р)объ по ко-
скръсновении его. вънидж въ сты̑
градъ. і ꙗвишѧ сѧ мъногомъ. 54 съ-
тъникъ же и иже бѣхж съ нимъ стрѣ-
гжште и̑с̑а. видѣвъше трясъ и бы-
къшал. оубоѣшѧ сѧ sѣло гл̑жще.
въ-истинж б̑жии сы̑нъ съ бѣ ·⁘· к̑ ·⁘·
55 Бѣахж же тоу женъı мъногъı из да-
лече зьрѧштѧ. ѣже идж по и̑сѣ.
отъ галилеѣ слоужаштѧ емоу.
56 въ нихъ же бѣ маріѣ магдалъı-
ни і [ма]маріѣ иѣковлѣ и осии ма-
ти. і мати с̑новоу зеведеовоу.

XLII 57 Поздѣ же бъıвъшю. приде чл̑къ бо-
гатъ отъ ариматеѣ̑. іменемь и-
осифъ. іже и оучи сѧ оу и̑с̑а. 58 съ при-
стжпь къ пилатоу проси тѣла и̑с̑ва.
пилатъ же повелѣ въдати тѣло
и̑с̑во. 59 і приемъ тѣ(ло) иосифъ. обитъ
е плащаницеж чистож. 60 і положи
е въ новѣмь своемь гробѣ. іже и-
сѣче въ камени. і възвалъ ка-
мень велии на двьри гроба и оти-
де. 61 бѣ же тоу м̑аѣ магдалъıни̑.
і дроугаѣ маріѣ сѣдѧщи прѣмо

Стр. 1 отврѣзошѧ *зогр. остр. сав.* *2* почившихъ *асс.* *3* ошъдъшеі *сав.; въ подл.* гобъ. *4* вънидошѧ *зогр. остр.* *6* бѣахж *зогр.* *9* бѣ сь *асс.* *11* идошѧ *остр.* *13—14* магдалъıні і м.: *прѣжде было* магдалъıнъı. *15* с̑ноу *остр.* *18* иже и тъ *асс. остр.* идѣже и ть *ник.* *19 буква* т *въ* пристжпь *въ подл. надъ строкою*, пристжпль *асс. остр.* *20* тогда пилатъ *остр. ник.* *20—21* т. ис. дати *зогр.* *21* примъ *зогр. остр.; ло въ* тѣло *въ подл. пропущено.* *22* понѣвицеж *зогр.* *23* новѣмь *остр.* *23—24* иже бѣ исѣченъ *остр. ник.* *25* велии *проп. въ зогр.*, великъ *остр.;* на двьрихъ *асс.* надъ двьрии *остр.*

гробоу ·:· к̑ ·:· 62 Въ оутрѣнии же день и-
же естъ по параскевѣѣии. събра-
шѧ сѧ архиереи и фарисеи. къ пила-
тоу 63 глѣжште г̑и помѣнжхомъ ѣко лъ-
стецъ онъ рече. еште съı живъ. по тре-
хъ днехъ въстанж. 64 повели оубо оу-
тврѣдити гробъ до третиѣаго дне.
еда како пришедъше оученици его но-
штиж оукраджтъ і. і рекжтъ лю-
демъ въста отъ мрътвъıхъ.
і бждетъ послѣдьнѣа лесть го-
рьши пръвъıѧ. 65 рече имъ пилатъ
имате коустодиж идѣте оутвръ-
дите ѣкоже вѣсте. 66 они же шедъше
оутвръдишѧ гробъ. знаменавъ-
ше камень съ коустодиеж ·:· к̑ ·:·

XXVIII.

1 Въ вечеръ же соботънъı. свитаж-
ци въ пръвжж соботж. приде ма-
риѣ магдалъıни̑. і дроугаѣ мари-
ѣ видѣтъ гроба. 2 і се тржсъ бъı-
стъ велии. анѣл бо г̑нь съшедъ
с нѣсе. і пристжпь отъвали ка-
мень отъ двьреи гроба. і сѣдѣаше
на немь. 3 бѣ бо зракъ его ѣко[о] млъ-

Стр. 1—2 иже естъ *проп. въ зогр.*, въ оутрѣ иже естъ *асс.*, въ оутрьнии дьнь кже *остр.*, въ ютрѣ же дьнь иже есть *ник.* *2* по пѧтъцѣ *остр.* *2—3* *въ* събрашѧ *буква* р *въ подл. надъ строк.* *3* и Фар. *проп. въ асс.* *4* помажхомъ *асс. остр.* *5* ж. съı *зогр. асс. ник.* *15—16* запечатьлѣвъше *асс. остр. ник.* *17* сжботъвъı *зогр. асс.* *17—18* свитажштоу пьр҃воуоумоу въ сжботъı *остр.* сжботж *зогр.* сжботъ *ассем.* *21* великъ *остр. сав.* *23* двьрии *зогр. остр.* отъ гроба *сав.*; *въ* сѣдѣаше *буква* с *надъ строкою*, сѣдѣше *сав.* *24* бѣ же *всѣ проч.*

нии. і одѣние его бѣло ѣко снѣгъ. 4 отъ стра-
хa же его сътрасѧ сѧ стрѣгѫштеи. і бы-
шѧ ѣко мрътви. 5 отъвѣштавъ же а-
нѣль рече женама. не боита вы сѧ.
вѣмъ бо ѣко и҃сa про[пѧ]пѧтааго ищe- 5
та. 6 нѣстъ сьде въста бо ѣкоже рече.
придѣта видита мѣсто. ідеже ле-
жа х҃ъ. 7 і ѭдро шьдъши рьцѣта оучени-
комъ его. ѣко въста отъ мрътвы-
хъ. і се варѣатъ вы въ галилеи. 10
тоу и оузьрите се рѣхъ вама. 8 і отъ-
шедъши ѭдро отъ гроба съ страхомъ.
і радостиѫ велиеѫ. тѣсте къзвѣ-
ститъ оученикомъ его. 9 і се и҃съ съ-
рѣте и гл҃а радоуита сѧ. онѣ же при- 15
стѫпьши ѭсте сѧ за носѣ его. и по-
клонисте сѧ емоу. 10 тъгда гл҃а има
и҃съ не боита сѧ идѣта и къзвѣсти-
та братрии моеи. да иджтъ въ га-
лилеѭ и тоу мѧ видѧтъ. 11 ідѫштa- 20
ма же има. се едини отъ коустоди-
ѭ пришедъше въ градъ. къзвѣсти-

Стр. 1 одежда *сав.* *2* того *(вм.* ѥго*) остр.;* сътрасѫ сѧ *acc.* сътрасоша сѧ *зогр. остр. сав.;* стрѣгѫщии *acc.* *5* вѣмъ *или* вѣмь, *трудно опредѣлить,* вѣдѣ *acc.* вѣмь *остр.;* распѧтааго *acc. остр.* і҃сa ищ. расп. *сав.* *8* господь *остр. acc. сав.* *8 и 12* скоро *зогр. остр. сав., ассем.* *8* скоро *12* ѭдро. *11* рекохъ *остр.* *11—12* ишед. ѭдро *acc.* *13* великоѫ *остр.;* тѣсте *съ надстр. кир. приписко́ю* ко, текостѣ *остр. сав.* *13—14* повѣдатъ *сав.* *14 къ стиху 9-ому остр. и сав. согл. съ иными греч. ркп. прибавл.:* ѭкоже идѣаста възвѣстить оуч. ѥго *остр.* егда же идѣстѣ повѣдать оуч. его *сав., въ наш. тексть между строками и вдоль страницы прибавл. кир. буквами:* и ѥгда идѣстѣ вьзвѣстити ѕченикомь ѥго; и самъ і҃с *сав.* *14—15* сър. ѭ *сав.* *15* радоуита ва сѧ *сав.* радоуитѣ сѧ *остр.* *16* астѣ *сав.* *16—17* поклонистѣ *остр. сав.* *18—19* повѣдита *остр. сав.* *19* братии *ассем. остр. сав.* *20* оузьратъ *сав.* *20—21* иджштема *всѣ проч.* *21* въ едини *буква* і (ѳ) *передъл. изъ* ъ (ѳ); се етеры *зогр.* се етери *acc.* нѣкотории *остр.* *22 и на слѣд. стр. 1* повѣдаша *сав.*

шм архиереомъ вьсѣ бъıвъшаа. 12 і
съвъраша см старьци. съвѣтъ же
сътворьше. съребро мъного даша
воиномъ. 13 глаѭште. рьцѣте ѣко оу-
ченици его ноштьıж. пришедъше
оукрадж и намъ съпѧштемъ.

XLIII 14 і аште се оуслъıшано бждетъ оу ігемона. мъı оутолимъı-и. і въı вес печали сътворимъ. 15 они же приемъше съребро. сътвориша ѣкоже наоучени бъıша. і промьче см слово се въ іюдеихъ до сего дьне ·:· 16 Єдинъı же на десѧте оученикъ. ідж въ галилеѭж. въ горж ѣможе повелѣ имъ ісъ. 17 і видѣвъше и поклонища см емоу. они же оусѫмьнѣша см. 18 і пристѫпь ис рече имъ гл҃а. дана ми естъ вьсѣка власть. на нб҃се и на земи. 19 Шьдъше оубо наоучите вьсѧ ꙗзъıкъı. крьстѧште ѭ въ іма отца и сна и ст҃аго д҃ха. 20 оучѧще ѭ блюсти. вьсѣ елико заповѣдахъ вамъ. і се азъ съ вами есмъ вьсѧ дьни до съконьчанїѣ вѣка аминь ·:· ·:· к ·:· ·:· ·:·

Стр. 6 оукрадоша *всѣ проч., только николь.* оукрадоу. *8* оувѣщаемъ і *сав.* *8—9* беспечальнъı *асс.* *9* приимъше *зогр. остр. сав.* *11* пронесе см *остр.* *13* идоша *зогр. остр. сав.* *18* на нб҃си *остр. асс.;* на земли *остр.* *22* заповѣдѣхъ *зогр.*

ОТЪ МАРЪКА.

ГЛА ЄВНЪЛИѢ ЄЖЄ ОТЪ МАРЪКА ·:· ·:·

а̄ О вѣсъноу҃жштнимъ. ·:·
в̄ О тъшти петровѣ ·:· ·:· ·:·
г̄ О іцѣлѣвъшнихъ отъ различенъ неджгъ. ·:· ·:·
д̄ О прокаженѣмь. ·:·
ѣ̄ О ослабленѣемъ жилами ·:· ·:·
е̄ О левьѣи и мытари. ·:· ·:·
ж̄ О сжхоржцѣмъ ·:· ·:·
ѕ̄ О избъранни апл̄ъ ·:·
з̄ О сѣмени притъча ·:·
і̄ О запрѣштении водамъ ·:·
а̄і̄ О лѣѣонѣ ·:·
в̄і̄ О дъштери сѵнагоговѣ ·:· ·:·
в̄і̄ О кръвоточивѣи ·:· ·:·
г̄і̄ О повелѣнии апл̄мъ ·:· ·:·
д̄і̄ О іоаннѣ и о иродѣ ·:·
ѣ̄і̄ О пати хлѣбъ. ·:· ·:·
ж̄і̄ О морьсцѣмь хождении ·:·
ѕ̄і̄ О прѣстжплении заповѣди бж̄иѧ ·:·
з̄і̄ О финикисии ·:·
ӣ О гжгънивѣемь. ·:·
ӣа О седми хлѣбъ ·:· ·:·
ӣв О (ква)сѣ [ф]фарисѣисцѣ ·:· ·:·
ӣв О слѣпѣемь ·:·

ѩг О въпрошении кесаринстѣемъ ·:·
ѩд О прѣображении хвѣ ·:·
ѩе О зълодѣѭштимъ сѧ на новъı мцѧ ·:·
ѩж О помъшлѣѭштихъ както болеи естъ.
ѩs О въпрошъшихъ фарисѣихъ ·:·
ѩз О въпрошъшимъ богатѣмь.
ѣ О сновоу зеведеовоу ·:·
ѣа О варьтимеи. ·:·
ѣв О жрѣбати ·:·
ѣв О оусохъшии смоковъници. ·:·
ѣг О не помънѣти вражьдъı. ·:·
ѣд О въпрошъшихъ га архиереихъ и кънижъницѣхъ ·:·
ѣе О вино[но]гдѣ. ·:·
ѣж О въпрошъшихъ льстиж о киньсѣ. ·:·
ѣs О садоукеихъ ·:·
ѣз О кънижъницѣхъ ·:·

XLIV к О въпрошении гни ·:· ка. О женѣ ѣ(же оба пѣ)нѧsа ·:·
кв О сждьнѣемь дьне си рѣчь о коньчинѣ ·:·
кв О дьни и часѣ ·:· кг. О помазавъшии га мирмъ ·:·
кд О пасцѣ ·:· ке. О прѣдании пророчъство ·:· ·:·
кж Отъметание петрово ·:·
кs О въпрошении тѣлесе гнѣ ·:· ·:· ·:· ·:· ·:· ·:· ·:· ·:·

ЕВАНЬѢЛИЕ ОТЪ МАРЪКА ·:·

I.

1 Зачало еванъѣлиѣ и-
сх҃ва сна бжиѣ. 2 ѣкоже
естъ писано въ проро-
цѣхъ. се азъ посълж

Стр. 3 псано *зогр. сав.* *4* посилаю *ник.*

анѣлъ мои прѣдъ лицемъ
твоимъ. иже оуготовитъ
пѫть твои. 3 гласъ въпиѭщаго
го въ поустыни. оуготовите пѫть
гн҃ѣ. правы творите стьѧ его.
4 бысть иоанъ кръстѧ въ поустыни. и проповѣдаѩ кръщтение покаанию. въ отъпоуштение грѣхомъ.
5 и исхождааше къ немоу вьсѣ июдеиска страна и ерл҃мне и кръштаахѫ сѧ вьси въ іорьданьсцѣи рѣ(цѣ) отъ него исповѣдаѩште грѣхы своѩ. 6 бѣ же иоанъ облъченъ власы вельбѫждѭ. и поѣсъ оусниѣнъ о чрѣслѣхъ его. и ѣдь акриди и медъ дивии. 7 и проповѣдаше гл҃ѧ. градетъ крѣпленъ мене
къ слѣдъ мене. емоуже нѣсмъ
достоинъ поклонь сѧ раздрѣшити.
ремене чрѣвиемъ его. 8 азъ оубо
кръстихъ въı водоѭ. а тъ кръститъ въı дх҃омъ ст҃ымъ ·:· к҃ ·:·
9 и бысть въ дьни тыı. приде и-
с҃ъ отъ назарета галилеска-

XLV аго. и кръсти сѧ отъ иоана въ іорданѣ.
10 и абье възходѧ отъ воды. и видѣ разводѧшта сѧ нб҃са. и дх҃ъ ѣко голѫбь съходѧштъ на нь. 11 и бысть гла-

Стр. 1 аг҃гла своего *сав.* *3 къ словамъ* пѫть твои *кирилл. надстр. приписка* прѣдь тобою, *которой нѣтъ въ ассем. сав. ник., въ остр. и зогр. она находится.* *4* оуготоваите *зогр. ник. асс.* *7—8* на покаание *сав.* *8* оставление *ник. ассем.* *11 въ подл.* рѣ *съ надстрочнымъ* ц, въ ерданстѣи р. *ассем. сав. остр.* *14* и *въ* вельбжжди *имѣетъ видъ вязи двухъ глаг. буквъ* ѧ *и* ѫ. *14—15* оусъмѣнъ *зогр.* *15* имы о чр. его *асс.;* ѣды *ник. асс.* ѣды *остр.;* пржзи *сав.* *18* въ сл. мене *пропущ. въ ассем.* *20* сапогоу *асс. сав. ник.* сапогъ *остр.* *25* въ ерданѣ *остр. ник.* *26* исхода *сав.* *28* съхождаше *сав.;* гласъ бысть *остр. ник.*

съ съ нб̃се. ты еси сн̃ъ мои възлюбленъı. о тебѣ благоволихъ. 12 і абье дх̃ъ изведе и вь поустыниж. 13 і бѣ тоу въ поустыни .к̃. дьнъ. искоушаемъ сотоноѭ. і бѣ съ звѣрьми. і анг̃ли сло(у)жаахѫ емоу. 14 по прѣдании же иоановѣ ·⁘· приде ис̃ъ въ галилеиж̃. Проповѣдаѩ еванг̃лие цс̃твиѣ б̃жиѣ 15 гл̃ѧ. ѣко исплъни сѧ врѣмѧ. і приближи сѧ цс̃рствие б̃жие. каите сѧ и вѣроуите въ евнг̃лие. 16 ходѧ же при мори галилеисцѣ. видѣ симона і аньдрѣиж̃ братра того симона. въметаѭштa мрѣжѧ вь море. вѣашете бо рыбарѣ. 17 і рече има ис̃ъ придѣта вь слѣдъ мене. і сътвориж̃ въı бъıти ловъца человѣкомъ. 18 і абье оставльша мрѣжѧ своѧ по немь идете. 19 і прѣшедъ отъ тждоу оузьрѣ иѣкова зеведеова. і иоана братра его. і та въ ладии завѧзаѭштa мрѣжѧ. 20 і абье възъва ѣ. і оставльша отъца своего зеведеа въ ладиѝ съ наемъникъı. по немь идете. ·⁘· 21 І вънидж̃ въ каперънаоумъ. і абь въ соботъı на соньмищи оучаше ѭ. 22 і дивлѣахѫ сѧ о оучении его

Стр. 1 съ нбсъ *остр.* *2* благоизволихъ *ник.* *3* бѣ тоу *ник.* *4* дьни .к̃. *зогр. ник.* *6* *въ подл.* сложаахѫ; *въ* по прѣдании *изъ буквы* ѣ *передъл. глаг. буква* о, *надъ строкою же кирил. прип.* вѣ. *10* покаите сѧ *зогр.* *11* ев. б̃жие *зогр.* *13* андрѣа *зогр.* *14* въметѫшта *зогр.* метаюшта *ник.* *17* ва *никол.*, рыбара *никол.* *19 и 25* идосте *зогр.* идета *ник.* *20* мало отъ тждоу *зогр. ник.* *22* въ алдии *зогр.* *26* вънидоша *зогр.* *27* въ сѫботъı *зогр.*

бѣ бо оучѧ ѣко власть імы. і не ѣко кънижъници ихъ ·:· 23 і бѣ на соньми(ци)хъ чл҃къ нечистомь дх҃мь. і възъва гл҃ѧ 24 остани что естъ намъ и тебѣ. і҃се назарѣнине пришелъ еси п(ог)оубитъ насъ. вѣмь тѧ кто еси ст҃ы бж҃ии. 25 і запрѣти емоу і҃съ гл҃ѧ. оумлъчи изиди из него. 26 і сътрѧсъ і дх҃ъ нечистъıи. і възъпивъ гласомъ велиемь изиде иж него. 27 і оужасж сѧ вьси. і съ-тѧзаѭж сѧ къ себѣ гл҃ѧште. что то оубо естъ се. что оучение ново е се. ѣко по области дх҃мъ нечистъıмъ велитъ и послоушаѭтъ его. 28 і изиде слоухъ его абие во вьсж странж галилеискж. 29 і абье ишедъше и-съньмишта. придж въ домъ симоновъ и аньдрѣовъ. съ и҃-ѣковомъ и оаномъ. 30 Тъшта же симонова лежаше огнемь жегома. і абие гл҃ашѧ емоу о неи. 31 і пристжпь въздвиже иж емъ за ржкж. і остави иж абие ог҃нь. і слоужаше имъ. 32 поздѣ же бъıвъшю. егда захождаше слъньце. приношаахж къ немоу вьсѧ неджжънъıѧ и бѣсънъıѧ. 33 і бѣ весь градъ събьралъ сѧ къ двъремъ. 34 і исцѣли мъногъı неджжънъı імжшта различънъı ѧзѧ.

Стр. 2 бысть *ник.*; *въ* соньмищихъ *пропущенъ слогъ* щи. *3* вьзоупи *ник.* *5 въ подлин.* поубитъ *съ надстрочнымъ глагол.* г. *10—11* ѣко истезати се *ник.* *12—13* се новое *зогр.* *15* иде *ник. а.* изиде *ник. б.* *16—17* и-сьнмишта ишьдъ *ник.* *19* о *въ* оаномъ *напис. надъ стр.* *22* имъ *зогр.* *22—23* ржкж еѧ *зогр.* *23* абие *пропис. въ зогр.* *24* емоу (*вм.* имъ) *зогр.*; бывъши *зогр.* *25* заиде *ник.* *27* бѣсън. *проп. въ зогр.* *29—30* недоугы имоуште различнѣми езами *ник.*

и бѣсы мъногы изгънa.

XLVI и не оставлѣше глати бѣсъ. ѣко видѣахѫ и·⁘ 35 и ютро провръзгоу сѣло. въставъ изиде ис̄ъ и иде въ поусто мѣсто. и тоу молитвѫ дѣаше. 36 и гънашѧ и симонъ и иже бѣахѫ съ нимь. 37 и обрѣтъше и глашѧ емоу. ѣко вьси ищѫтъ тебе. 38 и гла имъ идѣмъ въ ближьнѧѧ вьси и градъı. да и тоу проповѣмь. на се бо изидъ. 39 и бѣ проповѣдаѧ на сънъмиштихъ ихъ. въ вьсеи галилеи. и бѣсъı изгонѧ. ·⁘ 40 и приде къ немоу прокаженъ молѧ и. и на колѣноу падаѧ и гла емоу. ѣко аште хоштеши можеши мѧ ищистити. 41 ис̄ же милоср̄довавъ простеръ ржкѫ коснѫ и. и гла емоу хоцѫ ищисти сѧ. 42 и рекъшю емоу. абие отиде проказа отъ него. и чистъ бъıстъ. 43 и запрѣщь емоу абие изгъна и. 44 и гла емоу блюди сѧ никомоуже ничесоже не рьци. нъ шедъ покажи сѧ архиереови. и принеси за очищтение твое. еже повелѣ моси въ съкѣдѣние имъ ·⁘ 45 онъ же ишедъ начатъ проповѣдати мъного. и проносити слово. ѣко к томоу не можаше ѣвѣ въ градъ вънити. нъ вънѣ въ поустѣ-

Стр. 2—3 вѣдѣахѫ *зогр.* (ἤδεισαν). *4* въ изиде *буквы* зи *прип. надъ строкою.* *5* моудѣше *сав. по недоразумънію вм.* молитвѫ дѣаше. *6* бѣхѫ *сав.* *9* градъı и вьси *остр.* *10* проповѣдѣ *сав. ассем.;* изидохъ *зогр. остр.* придъ *ассем.* *11* съборищихъ *остр.* *14* гла *зогр.* *15* ичист. *ассем.* очист. *сав.* *17* коснѫ и *пропущ. въ остр.;* очист. *сав.* ичист. *ассем.* *20* отъпоусти и и гла емоу *сав.* *21* ничьтоже *зогр.;* блюди *(безъ* сѧ*) сав.* *22—23* иереови *ассем. сав.* *24* съвѣдѣтельство *зогр. сав. ассем.*

хъ мѣстѣхъ бѣ. і прихождахѫ къ
немоу отъ въсѣдѣ ·:·

II.

1 І вниде паки исъ въ капернаоумъ по дънехъ. і слоухъ бысть ѣко въ домоу естъ. 2 і абье съвъраша сѧ мънозн. ѣко къ томоу не вмѣщаахѫ сѧ ни прѣдъ дверьми. і глаше имъ слово. 3 І придѫ къ немоу носѧщте ослабленъ жилами. носимъ четъырьми. 4 і не могѫште пристѫпити къ немоу за народъ. открыша покровъ идеже бѣ. і прокопавъше съвѣсиша одръ на немьже ослабленъı сълежаше. 5 видѣвъ же исъ вѣрѫ ихъ. глѣ ослабленоумоу. чѧдо отъпоуштаѭтъ ти сѧ грѣси твои. 6 бѣахѫ же едини отъ книжъ[нижъ]никъ тоу сѣдѧште. і помъıшлѣѭште въ срѣдьцихъ своихъ. 7 что сь тако глаголетъ власфимиѧ. кто можетъ отъпоуштати грѣхъı. ткмо единъ бъ. 8 і абие разоумѣвъ исъ дхомь своимь. ѣко тако ти помъıшлѣѭтъ въ себѣ. ре-

Стр. 6 не въмѣштати сѧ *асс.* *7* при двьрехъ *асс.* *8* придоша *зогр. остр. сав.* *9* ослаблгена *зогр. ассем.* ослабена *сав.;* носима *остр.* *11 въ подл.* немо *но* о *потомъ испр. въ* оу (ѫ); народомь *сав.* народа ради *остр.* *14* ослабенъı лежаше *сав.* *15—16 и на слъд. стр. 3, 9:* ослабеноумоу *сав.* *18—19* етери *зогр. асс.* нѣцыи *сав.* *19* помъıшлѣхж *сав.* *21* власвимиѫ *зогр. асс.* хоулж *остр.* хоулъı *сав.* *23* бъ единъ *сав.;* абие *пропущ. зогр.*

TAYLOR INST. OXFORD

че имъ. что тако помъышлѣа-
те въ ср҃дцихъ вашихъ. 9 что естъ
оудобѣе рещи ослабленоумоу.
отъпоуштаѭтъ ти сѧ грѣси. ли
рещи въстани и възъми одръ
твои и ходи. 10 нъ да вѣсте ѣко вла-
сть иматъ сн҃ъ чл҃вч҃скъı. о-
тъпоуштати на земи грѣхъı
ı гл҃а ослабленоумоу. 11 тебѣ
гл҃ѭ въстани и възьми одръ.

XLVII твои и иди въ домъ твои 12 и въста
абье и възѧтъ одръ. ı изиде прѣдъ
вьсѣми. ѣко дивлѣахѫ сѧ вьси и
славлѣхѫ б҃а гл҃ѭште. ѣко николи-
же тако видѣхомъ ·⁘· к҃ ·⁘· 13 ı изиде па-
къı къ морю. ı весь народъ идѣаше
къ[къ] немоу и оучаашє ѩ ·⁘· 14 ı мимо
грѧдъı и҃съ видѣ левкѣиѫ алѳ-
феова. сѣдѧшта на мъıтьници.
и гл҃а емоу по мьнѣ грѣди. ı въста-
въ въ слѣдъ его иде. 15 ı бъıстъ [же]
възлежѧштю емоу въ домоу е-
го. ı мънозı мъıтаре и грѣшьни-
ци възлежахѫ съ и҃см҃ъ и съ оучє-
никъı его. бѣахѫ бо мънозı. ı по
немь идѫ 16 и книжьници фарисеи.
видѣвъше и ѣдѫштъ съ мъıтари
и грѣшьникъı. гл҃ахѫ оученикомъ

Стр. 1 си *зогр.* сице *остр. (вм.* тако*).* *3* оудобьнѣе *ассем.* *6* оувѣсте *асс. остр.* *7—8* на з. отъп. гр. *остр.* *11* въставъ *остр.* *12* възьмъ *остр. зогр. сав., ассем. только* и изиде абие. *13* дивити сѧ вьсѣмъ *остр. асс.* и дивлѣхѫ сѧ *сав.* *14* славити *остр. асс.;* гл҃ѭщемъ *ассем. остр.* *15* сице *ассем.* *17—18* мимо идъı *остр.* прѣходѧ *сав.* *20* грѣди- *такъ въ нашемъ памятникѣ,* иди *остр.* *21* же *позже прибавлено, но глаголическими буквами.* *23 и 27* мьздоимьци *остр.* *24 передъ* възлежахѫ *въ подлинникѣ начатая глаг. буква* с (ⷭ). *25* бѣша *сав.* *26* идоша *зогр. остр.* *27 и на слъд. 1* съ мъıтарьı *сав.*

его. что ѣко съ грѣшъникъı ѣстъ и
пьетъ. 17 і слъıшавъ исъ гла имъ.
не трѣбоуıжтъ съдравии балиѭ нъ
болѫщеи. не придъ призъватъ праве-
дьникъ. нъ грѣшъникъı въ покаа-
ние ·:· к ·:· 18 і бѣахѫ оученици иоанови.
і фарисеи постѫще сѧ. і придж и рѣ-
шѧ емоу. по что оученици иоанови и
фарисеи постатъ сѧ. а твои оуче-
ници не постатъ сѧ. 19 і рече имъ
исъ. еда могѫтъ сн҃ве брачь-
нии постити сѧ. доньдеже съ ни
ми естъ женихъ. елико врѣмѧ съ
собоѫ

имѫтъ жениха. не имѫтъ постити сѧ.
20 приджтъ же дьнье. егда отъиметъ сѧ
отъ нихъ женихъ. і тъгда постатъ
сѧ въ тъı дьни. 21 і никтоже приставле-
ниѣ плата не бѣлена. не приставлѣ-
атъ ризѣ ветъсѣ. аште ли же ни въ-
зьметъ конецъ отъ неѭ новое. отъ ве-
тъхааго. і горьши дира бѫдетъ. 22 і
никътоже не въливаатъ вина нова въ
мѣхъı ветъхъı. аще ли же ни просa-
дитъ вино ново. і вино пролѣетъ
сѧ. і мѣси погъıбнѫтъ. нъ вино но-
вое въ мѣхъı новъı лиѣти ·:· 23 і бъı-
стъ мимо ходѫштю емоу исоу. въ со-

Стр. 1 по чьто съ м. и гр. *зогр.* съ мьздоимьци и грѣшъникъı *остр.* съ мытари и гр. *ассем.* что се ꙗко съ м. и гр. *сав.* *3* врача *остр. сав. ассем.* врачевъ *зогр.* *4* придохъ *остр.* *4—5* правьдьникъ зъватъ *сав.* *5* грѣшъ-никъ *сав.*; на пок. *асс.* *7* придоша *зогр.* *16* въ приджтъ *буква ж* (ѯ) *передѣлана изъ бывшаго* о (ѳ). *24* вътъхъı *зогр.* *25 послѣ* пролѣетъ *въ подл. еще* тъ, *но перечеркнуто.* *27* вьльѣти *зогр., послѣ* лиѣти *въ подл. надстрочная кирил. приписка:* и ѡбоѥ сьблюдеть се *(по инымъ греч. текстамъ); въ зогр. и никол. а нѣтъ этихъ словъ, въ никол. б они находятся.*

ботъı сквозѣ сѣниѣ. і начѧсѧ оученици его пѫть творити въстрѣгажште класы. 24 і фарисѣи гл҃ахѫ емоу. виждъ что творѧтъ въ соботъı егоже не достоитъ. 25 і тъ гл҃аше имъ. нѣсте ли николиже чьли. что сътвори дав҃дъ егда трѣбока. і възалъка самъ и иже бѣахѫ съ нимъ. 26 како въниде въ храмъ бж҃ии. при авиатари архиереи. і хлѣбъı прѣдъложенiѣ сънѣстъ. ихъже не достоѣше ѣсти. тъкмо иереомъ. і дастъ и сѫштимъ съ нимъ. 27 і гл҃аше имъ собота чл҃ка ради бъıстъ. а не чл҃къ соботъı ради. тѣмь же г҃ъ естъ сн҃ъ чл҃ческъı соботѣ ⁘

III.

1 і вьниде пакъı въ сънѣмиште. і бѣ тоу чл҃вѣкъ соухѫ рѫкѫ имъı.

XLVIII 2 і назираахѫ и. аще въ соботѫ исцѣлитъ і. да на нь възглаголѫтъ. 3 і гл҃а чл҃коу имѫштоумоу соухѫ рѫкѫ стани по срѣдѣ 4 и гл҃а имъ. достоитъ ли въ соботѫ добро творити

Стр. 1 и 4 въ сѫботъ *ассем.* въ сѫботѫ *сав.* въ сѫботъı *зогр. остр.;* сквѣзѣ *зогр.* скозѣ *ассем.;* сѣниѫ *сав.;* начашѧ *зогр. сав. остр.* *4* творитъ *сав.* *5* онъ же *сав.* *6* чьли никол. *сав.* *8* бѣхѫ *сав.* *9* въ домъ *ассем.* *11* ѣстъ *(вм.* сънѣстъ*) сав.* *12* иер. единѣмъ *ассем.* *12—13* и дастъ и сѫштимъ съ нимъ *пропущ. въ сав. зогр.* *14* сѫбота *всѣ проч.* *14—15* ч. дѣлѣ с. дѣлѣ *сав.*, ч. радѣма с. ради *ассѐ.* *17* е *въ* (вь)ниде *нап. по подчищ.* *18* оу *въ* соухѫ *передѣл. изъ ж.* *19* ѥго *(вм.* и*) остр.;* въ сѫботъı *остр.* *20* да на нь възглаголѫ *ассѐ.* *22* по ср. ихъ *сав.;* гл҃и *зогр. сав.* *23* въ сѫботъı *зогр. остр.* *23 и на слѣд. стр. 1* сътворити *ассѐ. ник., остр.* *23* твор.

ли зъло творити. дш҃ж съпасти
ли погоубити. они же мълчаахж. і
5 възърѣвъ на на съ гнѣвомъ. скръ-
бѧ о окаменени ср҃дца ихъ. гл҃а чк҃оу.
простьри рѫкж твоіж и прострѣ. 5
і оутвръди сѧ рѫка его цѣла ѣко и
дроугаѣ ·:· к҃ ·:· 6 і авіе ишедъше фа-
рисѣи съ іродіѧны. съвѣтъ тво-
рѣхж на нь како и вж погоубили. 7 і-
с҃ъ же отиде съ оученикы своими 10
къ морю. і мъногъ народъ отъ га-
лилеѧ по немь иде. і отъ іюдеѧ.
8 і отъ и҃лма. і отъ идоумѣѧ. і съ о-
ного полоу іоръдана. і сѫштеи о тг-
рѣ и сидонѣ. мъного мъножъство. 15
слъішавъше елико творѣше придж
къ немоу. 9 і рече оученикомъ свои-
мъ. да естъ при немъ ладиица на-
рода ради. да не сътѫжаіжтъ емоу.
10 многы бо исцѣли. ѣко нападахж 20
емь хотѧште прикоснѫти сѧ емь.
елико имѣахж раны. 11 і егда ви-
дѣахж и д҃си нечистии припада-
ахж къ немоу. і въпиѣхж гл҃ште
ѣко ты еси х҃ъ сн҃ъ б҃жии. 12 і мъ- 25
ного прѣштаваше имъ. да не авѣ
творѧтъ его. 13 і възиде на горѫ и
призъва ѭже самъ хотѣ. і идѫ къ немоу.

Стр. 1 сътвор. *остр.* *3* гнѣвомъ *ассем.* *4* ср҃дць *асс. сав.* *5* прострѣтъ *асс.* *6* съдрава *асс. остр.* *8—9* сътварѣахж *зогр.* *10* *въ подл.* отите. *12* идоша *зогр.* *14—15* отъ тоурѣ и сидона *зогр. ник. б.* оу тоурѣ и сидонѣ *ник. а.* *16* ше *въ* творѣше *по подчищенному напис.*, сътварѣаше *зогр.;* придоша *зогр.* *20* ѣко нападати *ник.* *22* елико имѣахоу рани и доухе нечисте *ник. (согл. съ иными гр. т.).* *25* х҃ъ *нѣтъ въ ник. согл. съ иными гр.* *27* *послѣ* его *зогр. прибавл. согл. съ иными греч. текстами:* ѣко вѣдѣахж х҃а самого сѫшта, *этихъ словъ въ ник. нѣтъ.* *28* призъва, въсхотѣ, идоша *зогр.*

14 і сътвори дъва на десѧте да бѫдѫ-
тъ съ нимь. і да посылаатъ ѩ
проповѣдати. 15 і имѣти область цѣ-
лити недѫгы и изгонити бѣсы.
16 і нарече има симоноу петръ. 17 и иѣко-
ва зеведеова. і иоана братра иѣко-
влѣ. і нарече има именѣ. воаниръ-
ѣесъ. еже естъ сн̃а громова. 18 і ань-
дрѣѭ и филипа. і вартоломѣа.
і матѣтеа. і томѫ. і иѣкова а-
лф̃еова. і тадеа и симона. кана-
нѣа. 19 і юдѫ искариотъскаго. іже и
прѣдастъı-и. і придѫ въ домъ. 20 і
събъраша сѧ пакъı народи. ѣко не
моци имъ ни хлѣба сънѣсти. 21 і
слъıшавъше иже бѣахѫ оу него. изи-
дѫ ѩти и. гл̃аахѫ бо ѣко неистовъ е-
стъ. 22 і кънижъници низъшедъше
отъ иер̃ама. гл̃ахѫ ѣко вельѕевол̃ъ имать. і ѣко о кънѧзи бѣсъ и-
згонитъ бѣсъı. 23 і призъвавъ
ѩ въ притъчахъ гл̃аше къ нимъ.
како можетъ сотона сотонѫ изго-
нити. 24 і аште цр̃ство на сѧ раздѣ-
литъ сѧ. не можетъ стати цѣ-
сарьство то. 25 і аште домъ на
сѧ раздѣлитъ сѧ. не можетъ
стати домотъ. 26 і аште сотона
въста самъ на сѧ и раздѣли
сѧ. не можетъ стати. иъ конь-
чинѫ имать. 27 никтоже не мо-

XLIX жетъ съсѫдъ крѣпъкаго къшедъ

Стр. 3 ти *въ* имѣти *прип. надъ строкою.* *8—9* андрѣа *ник.* *10 посл.* матът. *въ зогр. прибавл.* мытарѣ. *13* придоша *зогр.* *20* бѣсовсцѣмь *ник.* *23—24* изгънати *зогр.* *28* домъ тъ *зогр.* *29* самъ въста на сѧ *зогр.*

въ домъ его расхытити. аште
не прѣжде крѣпъкаго съвѧжетъ.
і тъгда домъ его расхытитъ. ⁘
28 Ѧминьⷭ гл҃ѧ вамъ ѣко вьсѣ отъпоу-
стѧтъ сѧ сн҃мъ чл҃вѣчъскомъ.
съгрѣшенїѣ и власфимиѧ. елико
аще власфимисаѭтъ. 29 а иже вла-
свимісаатъ на ст҃ыи дх҃ъ. не и-
матъ отъпоуштенїѣ въ вѣкъ. нъ по-
винен҃ъ естъ вѣчъноумоу сѫдоу. 30 за-
не гл҃аахѫ ѣко дх҃ъ нечистъ иматъ.
31 Приде же мати его и братрїѣ. і вънѣ
стоѭште посълаша къ немоу гла-
шаѭште и. 32 і сѣдѣаше о немь народъ.
рѣша же емоу се мати твоѣ и братри-
ѣ твоѣ и сестръı твоѧ вънѣ иштѫ-
тъ тебе. 33 і отъвѣшта имъ гл҃а кто
естъ мати моѣ ли братрьѣ моѣ.
34 і съгладакъ стоѭштѧѧ окръ-
стъ его гл҃а. се мати моѣ и братри-
ѣ моѣ. 35 іже бо аште сътворитъ во-
лю б҃жиѭ. съ братръ мои и сестра
моѣ. і мати естъ.

IV.

1 і пакъı начѧ-
тъ при мори оучити. і съвъра сѧ
къ немоу народъ мъногъ. ѣко самъ
вълѣзъ въ корабь сѣдѣаше въ мо-
ри. і вьсъ народъ бѣшѧ при мори на

Стр. 2 прьвѣе *зогр. ник.* *8* доуха светаго *ник. а.* доухь свети *ник. б.* *9 безъ* нъ *зогр.* *16* сестръı твоѧ *проп. въ ник. а.* *19* окрьсть стоештее о немь *ник.* *23* моѣ *нѣтъ въ ник.* *24* оуч. при м. *ник.* *25—26* ѣко самомоу вьлѣзьшю — сѣсти *никол.* *27 и 1 стр. слъд. стр.* в. н. пр. м. на з. бѣаше *ник.*

земи. 2 і оучаашє ѩ притъчами
[ми] мъного. і гл҃аше имъ въ оучє-
нии своемь ·:· 3 слъишите ·:· Се изи-
де сѣѧи сѣатъ. 4 і бъістъ егда
сѣаше. ова падж на пѫти. і при-
дж птица и позобаша ѣ. 5 а дроугоѥ
паде на каменьнѣемь. ідеже не
имѣ землѧ мъногы. і абье про-
зѧбе зане не имѣаше глжбины
земъныѩ. 6 слъньцоу же въсиѣ-
къшю присвѧде. і зане не имѣ-
ше коренїѣ оусъше. 7 і дро(у)гое паде въ
трънии. і къзиде трънїе и подави ѥ.
и плода не дастъ. 8 і дроугое паде на зе-
ми добрѣ. і даѣше плодъ въсходѧ и
растъı. і приплоди ово три десѧти.
ово м҃. ово сто. 9 і гл҃аше. имѣѩи
оуши слъішати да слъишитъ. ·:·
10 Єгда же бъістъ единъ. въпросиша и
иже бѣахж съ нимъ съ обѣма на деся-
те притъча. 11 і гл҃аше имъ вамъ естъ
дано вѣдѣти таинаа цр҃ствиѣ бж҃иѣ.
Онѣмъ же вънѣшънимь въ притъ-
чахъ вьсѣ бываѭтъ. 12 да видѧще
видѧтъ и не оузьрѧтъ. і слъша-
ште слъішатъ. і не разоумѣваѭ-
тъ. еда когда обратѧтъ сѧ и отъ-
поустатъ сѧ имъ грѣси. 13 і гл҃а имъ
не вѣсте ли притъча сеѩ. і како вь-
сѧ притъча разоумѣете. 14 сѣѧи сло-
во сѣатъ. 15 си же сѫтъ ѣже на пѫти.

Стр. 5 ово паде *ник.* *9* гльбини *ник.* *11* *въ* присваде *буква* е *написана по стертому.* *20* о немь *ник. а.* *23* ѡ *въ подл. имѣетъ видъ глагол. буквы* ѯ. *24* бываетъ *зогр.* *26* разоумѣѭтъ *зогр.* *27* егда *зогр.* *30* оумѣете *зогр.* *31* сѣетъ *зогр.;* се же сѫтъ *зогр.*

ідеже сѣетъ сѧ слово. і егда слы-
шатъ. абіе придетъ сотона. і о-
тъиметъ слово сѣное въ срѣдь-
L цихъ ихъ. 16 і си такожде сжтъ. іже на
каменѣныихъ сѣеми. іже егда
слъішатъ слово. абіе съ радости-
ѭ пріемлѭтъ е́. 17 і не имѭтъ коре-
не въ себѣ. нъ врѣменьни сжтъ. по
томь же бъівъши печали ли гоне-
нію́ словесе ради. абіе съблажнѣ-
ѭтъ сѧ. 18 і сіи сжтъ сѣяніи въ тръ-
нии. слъішаштеи слово 19 и печали вѣ-
ка сего. і лесть богатьство и о
прочиихъ похоти въходѧштѧ. пода-
влѣѭтъ слово. і бес плода бъі-
ваатъ. 20 і си сжтъ сѣяніи на добрѣ
земи. іже слъішатъ слово и прие-
млѭтъ е. і плодѧтъ сѧ. на три
десѧти и шесть десѧтъ и сто.
21 І гл҃аше имъ. еда приходитъ свѣ-
тильникъ. да подъ спждомъ по-
ложенъ бѫдетъ. ли подъ одромъ.
не да ли на свѣштъникъ въз[л]ло-
жатъі-и. 22 нѣстъ бо ничътоже та-
ино еже не авитъ сѧ. ни бъістъ по-
таено. нъ да придетъ въ авление.
23 іже имать оу҃ши слъішати да слъі-
шитъ. 24 і гл҃аше имъ. блюдѣ-
те сѧ чъто слъішите. въ нюже
мѣрѫ мѣрите намѣритъ сѧ
вамъ. і приложитъ сѧ ва-

Стр. 1—2 оуслъішитъ *зогр.* оуслъішеть *ник.* *3* сѣаное *зогр.* *4—5* на каменихъ *зогр. ник.* *11—12* іже въ трънии сиеми *ник.* *13* богатьствиѣ *зогр.* богатьства *ник.* (τοῦ πλούτου). *14* похотехъ *ник. ошибочно.* *24* и *въ* възложатъіи *стерто;* что *ник.* *27* аште кто *(вм.* іже*) ник.* *31 въ* прилож. *буквы* ри *прип. надъ строкою.*

мъ слъıшающимъ.
25 Іже бо аще имать дастъ ся емоу.

а іже не имать. і еже имать отъимет
ъ ся отъ него. 26 і гла̀ше тако естъ цѣ-
сарьствие бжие. ѣкоже чл̀къ въмѣ-
тает сѣмя въ землю. 27 і съпитъ.
і въстает ношть и дьнь. і сѣмя
прозябает. і растетъ ѣкоже не вѣ-
стъ онъ. 28 о себѣ бо земл̀ѣ плодитъ
ся. прѣжде трѣвъ по томь же кла-
съ. по томъ же и пъшеницю въ класѣ.
29 егда же созърѣватъ плодъ. абие по-
сълетъ сръпъ. ѣко настоитъ
жатва ·:· 30 І гла̀ше чесомоу оуподо-
бимъ цр̀ьствие бжие. ли коеи при-
тъчи. приложимъ е 31 ѣко горюшънѣ
зрънѣ. еже егда въсѣно бждетъ
въ землю. мьне вьсѣхъ сѣ[...ъ]
менъ земънъıхъ. 32 і егда вьсѣ-
но бждетъ въздрастетъ. і
бждетъ боле вьсѣхъ зелии.
и творитъ вѣтви велиа. ѣко мо-
шти подъ сѣниⷭ его птица[ца]-
мъ нб̀скъıимъ витати. 33 і
тацѣми притъчами мъно-
зѣми гла̀ше имъ слово. ѣкоже
можаахъ слъıшати. 34 бес при-
тъчѧ же не гла̀ше имъ. единъ же
съказаше оученикомъ сво-
имъ вьсѣ ·:· 35 І гла̀ имъ

Стр. 10 въ себѣ *зогр. ник.* *13* абие *нѣтъ въ зогр.* *14* ѣко *пропущ. въ зогр.* *15* како *(вм.* чесомоу*) ник.* *17—18* зрьно гороушично *ник.* *19* сѣм. есть з. *ник., въ концѣ строки видна буква ъ стертаго слова или же остатокъ мишихъ буквъ.* *26—27* мъноѕ. *пропущ. въ ник.*

въ тъ день вечероу въ-
въшоу. прѣидѣмъ на
онъ полъ.

LI 36 і отъпоущтьше народъ. поѧсѧ и ѣкоже бѣ
въ ладии. і инъı же ладиѧ бѣахѫ съ
нимь. 37 і бъıстъ боурѣ вѣтрѣна велиѣ.
влънъı же вьливахѫ сѧ въ ладиѭ.
ѣко юже погрѧзнѫти хотѣаше. 38 і бѣ са-
мъ на кръмѣ на възглавьници съ-
пѧ. і възбоудишѧ и. і гл҃аша емоу оу-
чителю. не родиши ли ѣко погıбле-
мь. 39 і въставъ запрѣти вѣтроу. і ре-
че морю мльчи и оустани. и оулеже
вѣтръ и бъıстъ тишина велиѣ. 40 і ре-
че имъ чъто тако страшиви есте.
како не имете вѣръı. 41 і възбоѣшѧ сѧ
страхомь велиемь. і гл҃ахѫ дроу-
гъ къ дроугоу. къто оубо естъ сь. ѣко и
вѣтри и море послоушаѭтъ его.

V.

1 і при-
дѫ на онъ полъ морѣ. въ странѫ га-
даринскѫ ⁘ 2 і излѣзъшоу емоу и-
с корабле. абие сърѣте и отъ гробъ
чкъ. нечистомъ дхмъ. 3 іже жили-
ште имѣаше въ гробѣхъ. і ни желѣ-
зномъ жжемь его никтоже не можаа-
ше съвѧзати. 4 зане мъногъı кра-

Стр. 4 поѧша *зогр. ник.* *7 въ подл.* веьливахѫ. *8* погроужати се еи *ник.* *9* на дохъторѣ *зогр.* *10* гл҃аахѫ емоу *зогр.* *11—12* погыбаемъ *зогр.* *16* не имате *зогр. ник.* *18* сь есть *зогр. ник.* *20—21* ћерћесиньскоу *ник. (и въ греч. т. разночтенія:* γερασηνῶν, γαδαρηνῶν, γεργεσηνῶν). *23* д. неч. *зогр. ник.* *24—25* оуж. жел. *ник.* *26* много кратъı *зогр.* многократицею *ник.*

тъı пжтъı и жжи желѣзнъı съ-
вѧ(за)нж сжщю. прѣтръзаахж сѧ отъ
него. жжа желѣзна и пжта съкроушаахж сѧ. і никтоже его не можааше оумѫчити. 5 и въı-инж день и ношть.
въ гробѣхъ и въ горахъ бѣ. вопіѧ и тлъкъı сѧ каменіемь. 6 оузрѣвъ же іса из далече. тече и поклони сѧ емоу.

7 і възъпикъ гласомъ велиемь
гла. что мьнѣ и тебѣ ісе сне ба въıшънѣаго. заклинаю тѧ бмъ не мѫчи мене. 8 гла емоу изиди дше нечистъıи отъ чвка. 9 і въпрашаше и како ти естъ імѧ. і гла емоу легеонъ мьнѣ естъ імѧ. ѣко мъноѕи есмъ. 10 і молѣше и мъного. да не посълетъ ихъ кромѣ странъı. 11 бѣ же тоу стадо свино пасомо велие при горѣ. 12 і молишѧ и вьси бѣси глѫште. посъли нъı вь свинииѧ да вь нѧ вънидемь. 13 і авие повелѣ имъ ісъ. і ишедъше дси нечистии. вънидж вь свинииѧ. і оустръми сѧ стадо по врѣгоу въ море. бѣ же ихъ ѣко дъвѣ тъıсжшти. і оутапаахж въ мори. 14 і пасжшти [сви]свинииѧ бѣжаашѧ. і вьзвѣстишѧ въ градѣ и на селѣхъ. і придж видѣтъ что естъ бъıвъшее. 15 придж къ ісви и видѣшѧ

Стр. 2 буквы за *въ* съвазанж *приписаны надъ строкою поздн. глагол. почеркомъ;* прѣтьгати се *ник.* *3* оужемь желѣзнѣмь и поутомь скроушашати се *ник.* *10* вьзвавь *ник.* *11* ісе *проп. ник.* *13* глаше бо *зогр. ник.* *16* има естъ *зогр.* име мнѣ есть *никол.* *23* вънидоша *зогр.* вьнише *никол. а.* вънидоу *ник. б.* *24* бѣахоу же ѣко *ник.* *25* тъıсѧшти *зогр.* *29* бъıвъшааго *зогр.;* придѫша *зогр. (соединеніе двухъ разл. формъ).*

бѣсъноватъшааго сѧ. сѣдѧща обла-
чена. і съмꙑслѧшта имѣвъшаа-
го легеонъ. і оубоѣшѧ сѧ 16 и повѣдѣшѧ
имъ видѣвъшеи. како бꙑстъ бѣ-
съноуемоу. і о свинїѣхъ. 17 і начѧса
[сѧ] молити и. отити отъ прѣдѣлъ
ихъ. 18 і въходѧштю емоу въ ладии-
цѫ. молѣаше и бѣсъноватъı сѧ.
да би съ нимь бꙑлъ. 19 ісъ же не да-
стъ емоу. нъ гла емоу иди въ домъ
твои къ твоимъ. і вьзвѣсти имь.

LII елико ти гъ сътвори и помилова тѧ.
20 і иде и начатъ проповѣдати въ дека-
поли елико сътвори емоу исъ. і вь-
си дивлѣахѫ сѧ. 21 і прѣѣвъшю исви
въ кораби пакъı на онъ полъ. събъ-
ра сѧ народъ мъногъ о немь. і бѣ
при мори. 22 і се приде единъ отъ архи-
соунагогъ. именемь иаирь. і видѣ-
въ і паде на ногоу его. 23 і молѣше и мъ-
ного глѧ. ѣко дъшти моѣ на конъчи-
нѣ естъ. да пришедъ възложи на
нѫ ржцѣ. да спсна бѫдетъ и оживе-
тъ. 24 і иде съ нимь. і по немь идѣ-
аше народъ мъногъ. і оугнѣтаа-
хѫ и. 25 і жена една сѫшти къ точе-
нии кръве лѣтъ дьвѣ на (де)сате. 26 і
много пострадавъши отъ мъно-

Стр. 3 повѣдаше *ник.* *5* начаша *зогр. ник.* *7—8* ладию *ник.* *9* и *(вм.* исъ же*) ник.* *11* свои кь своимь *ник.* *Стр. 1 и 11 въ конць стр. трудно опредѣлить,* ъ *ли или* ь *въ подлинникь.* *13—14* вь Девети Градь *ник.* *15 надъ словомъ* прѣѣвъшю *кирил. прип.* ха; *зогр.* прѣѣвъшоу моу. *18—19* архисунагога *зогр. ник.* *22* възложиши *зогр. ник.* *24—25* послѣдоваше *асс. остр.* идѣше *сав.* *26* иго *(вм.* и*) остр.;* се жена етера *зогр. асс.* и ж. нѣкаѩ *остр.* *26—27* въ течении *асс.* *27* кръвии *остр.;* лѣтѣ *остр.;* дьвѣнасате *въ подл.*

гъ бѣлии. і иждивъши вьсе свое.
і ни единоѭ польѕѫ обрѣтъши. нъ
паче къ горе пришьдъши. 27 слъша-
въши о и҃сѣ. пришедъши къ народѣ.
съ зади прикосно сѧ ризѣ его. 28 гл҃аше
во. ѣко аште прикоснѫ сѧ понѣ[нѣ] ри-
зѣ [е]его сп҃сна вѫдѫ. 29 і абие исѫкнѫ
источьникъ кръве еѭ. і разоумѣ
тѣломъ ѣко цѣлѣватъ отъ ранъı.
30 і абье и҃съ оштюштъ вь себѣ силѫ
ишедъшѫ отъ него. обращтъ сѧ вь
народѣ гл҃аше. кто прикоснѫ сѧ ри-
захъ моихъ. 31 і гл҃ашѧ емоу оучє-
ници его. видиши народъ оутиѣта-
ѭштъ тѧ. і гл҃ѣши къто сѧ прико-
снѫ сѧ мънѣ. 32 і озираашє сѧ видѣ-
ти съторьшѭ се ·:· 33 Жена же оубо-
ѣвъши сѧ и трепещѫшти. вѣдѫщи
еже бъıстъ ен. приде и припаде къ не-
моу. і рече емоу въсѫ истинѫ. 34 и҃съ
же рече ен дъшти вѣра твоѣ сп҃стѧ
иди съ миромъ. і вѫди цѣла отъ
ранъı твоеѭ. 35 І ѥште гл҃ѭштоу емоу
придѫ отъ архисѵнагога гл҃ѭште. ѣко
дъшти твоѣ оумьрѣтъ что дви-
жеши оучителѣ. 36 і҃съ же абие слъı-
шавъ. слово гл҃емое. гл҃а архисѵ-
нагогови не бои сѧ. тъкмо вѣроуи.
37 і не остави ити по себѣ ни единого

Стр. 1 врачеи *ассем.* врачевъ *остр. зогр. сав. ник.;* издаѣвъши *асс.* издавши *ник.* *3* въпадъши *ассем. остр. сав.* *5* прикосно сѧ *такъ въ подл.* *8* кръви *остр. сав.* *9* цѣла естъ *ассем.* ицѣлѣетъ *зогр. ник.* исцѣлѣ *остр.* *10* ощоути *асс.* *12—13* ризъ *зогр.* *14* вида *зогр. сав.* *16* и огладааше сѧ *остр. ассем.* *21* дръзаи дъщи *остр.* *22* въ миръ *ассем.* *23* І *передъ* ѥште, *какъ кажется, потомъ вставл.* *24* придоша *зогр.* *26* *безъ* абие *зогр.*

же. тъкмо петра и иѣкова. і иоана
братра иѣковлѣ. 38 і приде къ до-
мъ архисинагоговъ. і видѣ мль-
вж и плачжштѧ сѧ. і кричштѧ
мъного. 39 і въшедъ гл҃а имъ. чь- 5
то мльвите и плачете сѧ. отро-
ковица нѣстъ оумръла нъ съпи-
тъ. 40 і ржглахж (сѧ) емоу. онъ же изгъ-
навъ вьсѧ. поѧтъ о҃тца отроко-
вицѧ и матерь. і иже бѣшѧ съ 10
нимь. і вьниде идеже бѣ отро-
чѧ лежѧ. 41 і емъ за ржкж отро-
ковицж гл҃а ей. талитакоумъ.
еже естъ съказаемое. дѣви-
це тебѣ гл҃ж въстани. 42 і аби- 15
е въста дѣвица и хождаше.

LIII бѣ во лѣтома дъвѣма на десѧте.
і оужаснжшѧ сѧ оужасомь велиемь.
43 і запрѣти имъ мъного да никтоже
не оувѣстъ сего. і рече дати ей ѣсти ⁘ 20

VI.

1 І изиде отъ тждоу. і приде къ отечь-
ствие свое. і по немь идж оучени-
ци его. 2 і бъвъши соботѣ. нача-
тъ на сьнмишти оучити. і мънози
слъшавъше дивлѣхж сѧ гл҃ящe. 25
отъ кждоу се естъ семоу. і что прѣ-
мждрость данѣ емоу. і силы та-
ковы ржкама его бываѥтъ. 3 не

Стр. 3 л въ мльвж *въ подл. надъ строкою, о* ь *можно сомнъваться.* *4* кличжштѧ *зогр. ник.* *8* сѧ *въ подлин. пропущено.* *16* т *въ* въста *надъ строкою.* *20* дадите ей *зогр. ник.* *21* ишьдъ *зогр.;* тждѣ *зогр. ник.* *22* идошѧ *зогр.* *25* дивл. сѧ о оучении его *зогр. (по греч. т.), ник. безъ прибавки* о оуч. его. *26* кждѣ *зогр.;* семоу си *ник.*

сь ли естъ тектонъ сн҃ъ маринъ.
братръ же иѣковоу и оси и юдѣ и симо-
ноу. не и ли сестръı его сѫтъ оу на-
съ сьде. ı съблажнаахѫ сѧ о немь. ·:·
4 Гл҃аше же имъ ис҃ъ ѣко нѣстъ пророкъ
вечьсти. тъкъмо въ своемь о-
тьчьствии и въ рождении и въ до-
моу своемь 5 не можааше тоу ни едино-
ѣ силъı сътворити. тъкмо на
мало неджжьникъ рѫцѣ възложь
исцѣли. 6 ı дивı сѧ за невѣръство
ихъ. ı объхождаше градъцѧ оучѧ ·:·
7 ı призъвавъ оба на десѧте и начатъ
ѣ сълати дъва нъ дъва. ı даше
имъ власть на дс҃ѣхъ нечистъı-
хъ. 8 ı запрѣти имъ. да ничьсоже не
въземлѭтъ на пѫть. тъкмо же-
злъ единъ. ни пиръı ни хлѣба ни
при поѣсѣ мѣди. 9 нъ обоувенъı въ са-
ндалиѭ.

ı не облачити сѧ въ дъвѣ ризѣ. 10 ı
гл҃аше имъ идеже колижъдо вънидѣ-
те въ домъ. тоу прѣбъıваите доньдѣ-
же изидете отъ тждѣ. 11 ı елико аште не
приимѫтъ васъ. ни послоушаѭтъ
васъ. ıсходѧште отъ тждж отътрѧ-
сѣте прахъ иже естъ подъ ногами ва-
шими въ съвѣдѣтельство имъ.
А҃минь гл҃ѭ вамъ отърадьнѣе бждѣ-
тъ содомомъ ли гоморѣнемь. въ дѣ-
нь сждънъıи. неже градоу томоу.
12 ı ишедъше проповѣдаахѫ да покаѭ-

Стр. 6 безь чти *ник.* *10* възложи р. и ицѣли *зогр. ник. б.* *14* два на два *ник.* *18* единъ *или* единь, *опредѣлить трудно.* *22* иждеже колижьдо *зогр.* *24* елико *безъ* аште *остр.* *30* или гоморомъ *остр.* *32 къ слову* ишедъше *надстрочная кирил. прип.* зъ.

тъ сѧ. 13 і бѣсы мъногы изгонѣахѫ.
і мазаахѫ олеемъ мъногы недѫ-
жънъı и исцѣлѣахѫ ·:· 14 І оуслъıша-
въ цр̄ъ иродъ слоухъ и҃сво. ѥвѣ бъı-
стъ имѧ его. і гл̄аше ѣко иоанъ кръ-
стѧи въста отъ мрътвъıхъ. і се-
га ради силы дѣйжтъ сѧ о немъ. 15 ини
же гл̄ахѫ ѣко илиѣ естъ. ѣко единъ о-
тъ пр̄къ. 16 слъıшавъ же иродъ рече.
ѣко егоже азъ оусѣкнѫхъ иоана сь е-
стъ. тъ въста отъ мрътвъıхъ.
17 Тъ бо иродъ посълавъ ѩтъ иоана. і съ-
вѧза и въ темьници. іродиѣды
ради жены филипа братра своего.
ѣко ожени сѧ еѩ. 18 гл̄аше бо иоанъ иродо-
ви. не достоитъ тебѣ имѣти женъı
филипа братра своего. 19 іродиѣ же гнѣ-
ваше сѧ на нь. і хотѣше и оубити и не
можаше. 20 іродъ бо боѣше сѧ иоана.

LIV вѣдъı и мѫжа праведъна и с̄та. и хра-
нѣше и. і послоушаѩ его мъного тво-
рѣше. і въ сласть его послоушаше.
21 і приклоучышю сѧ дьни потрѣбъноу.
егда иродъ рождъствоу своемоу ве-
черь творѣаше кънѧземъ своимъ
и тъıсѫштьникомъ. і старѣиши-
намъ галилеискамъ. 22 и въшедъши
дъıштери еѩ иродиѣдѣ. і плѧсавъши

Стр. 1 изгаѣахѫ *зогр.* *2* олѣомь *зогр.* елеемь *остр.* *4* иродь ц̄рь *остр. ассем.*; ѩвѣ бо *остр. зогр. ассем.* *5—6* безъ кръстаи *ассем.* *6—7* сега *такъ въ наш. тексть.* *8* *надъ словами* ѣко единъ *приписка кирил.* ини же гл̄ахоу *и въ конць строки еще надстрочная приписка* ѥсть, *зогр. ассем. остр.* ѩко пророкъ ѥсть, ѩко ѥдинъ отъ пророкъ *(асс. прибавл.* естъ*).* *12—13* съ-вѧзавъ и въсади въ тьмьницѫ *остр. (по инымъ греч. т.).* *17* твоѥго *остр.* *18* оуб. и *ассем.* *20* вѣдъи *(не* вѣдъ и*)* мѫжа пр. *ассем.* *21* послоушавъ *ник.* *22* слоушааше *зогр.* *23* прилоучышоу *остр.*

и оугождъши иродови. і възлежащи-
имъ съ нимъ. рече цр҃ь дѣвици про-
си оу мене емоуже аште хощеши и да-
мъ ти. 23 і кльтъ са ен. ѣко егоже аште
просиши дамь ти. до полъ цр҃ьствиѣ
моего. 24 она же ишедъши рече къ мате-
ри своеи. чесо прошж. она же рече гла-
въı иоана кр҃стителѣ. 25 і къшедъ-
ши абие съ тъщаниемь къ ц҃рю.
проси гл҃ѣжшти хощж да даси ми.
отъ него на блюдѣ главж иоана кры-
стителѣ. 26 і прискръвенъ бъıстъ
ц҃рь за клятвъı. и възлежащи-
ихъ съ нимъ. не въсхотѣ отърещи
са ен. 27 і абие посълавъ ц҃рь кон-
на. повелѣ принести главж е(го)
28 онъ же шедъ оусѣкнж и вь[въ] тем(ь)-
ници. і принесе главж его на мисѣ
и дастъ іж дѣвици. і дѣвица дастъ
іж матери своеи. 29 и слъıшавъше оу-
ченици его. възаса троупъ его и по-
ложиша и къ гробѣ. 30 и съвъраша са а-
пл҃и къ и҃соу. і възвѣстиша емоу вь-
сѣ елико сътвориша и елико наоучиша
31 і рече имъ придѣте въı сами къ поу-
сто мѣсто едини. і почините ма-
ло. в[ѣ]ѣахж во приходящтии. і ихо-
дящтеи мъноѕи. і не вѣ имъ коли
поѣ ѣсти. 32 і идж къ поусто мѣсто

Стр. 4 безъ аште *ассем.* *6* шъдъши *остр. ассем.* *10—11* да ми даси оусѣченж на блюдѣ *зогр.* да ми даси сицѣ на бл. *ник.* сеици на бл. *остр.* да даси ми сеици *асс.* *13* за клятвж *асс. ник.*; и възлежащии *асс.* *15—16* посъла ц҃рь мечьника *остр.* спекоулатора *ассем. ник.* *16 въ конць строки въ* его *буквы* го *не видны и прибавл. здьсь по смыслу.* *18* на блюдѣ *всъ прочіе.* *19 безъ* іж *зогр.* *20 безъ* іж *ассем.* *21* придоша и вьзаша *зогр. остр.* придж и възаша *асс. ник.* *25—26* поусто *пропущ. въ зогр.* *29* идоша *зогр.*

кораблемь едини. 33 и видѣшѧ ѩ идѫштѧ. і познашѧ ѩ мънозѣ. і пѣши отъ всѣхъ градъ притѣкошѧ тамо. и варишѧ ѩ. 34 и шедъ и҃съ видѣ народъ мъногъ. і мили емоу бышѧ. зане бѣхѫ ѣко овъцѧ не имѫштѧ пастъирѣ. і начатъ оучити ѩ мъного. 35 і оужє часоу мъногоу минѫвъшоу ·:· Пристѫпьше къ немоу оученици его гл҃ашѧ. ѣко поусто естъ мѣсто. і ужє година минѫ. 36 отъпоусти ѩ да шедъше въ окрѣстьниихъ селѣхъ. і вьсехъ коупатъ себѣ. хлѣбъı. не имѫтъ бо чесо ѣсти. 37 онъ же отъвѣштавъ рече имъ. дадите имь въı ѣсти. і гл҃ашѧ емоу. да шедъше коупимъ дъвѣма сътома пѣнязъ хлѣбъı. і дамь имъ ѣсти. 38 онъ же гл҃а имъ. колико имате хлѣбъ. ідѣте и видите. і оувѣдѣвъше гл҃ашѧ. пать хлѣбъ и дъвѣ рыбѣ. 39 і повелѣ имъ посадити вьсѧ народъı..... на сподъı на трѣвѣ зеленѣ. 40 і вьзлегѫ на лѣхъı на лѣхъı. 41 и приемъ пать хлѣбъ и дъвѣ рыбѣ. вьзьрѣвъ на нб҃о блг҃слові. і прѣломи хлѣбъı.

LV по сътоу и по пѧти десѧтъ.

Стр. 1—2 ѣдоуште *никол.* *3* тѣшѧ *зогр.* прихождахоу *ник.* *4* і ишьдъ *зогр.* *7* пастоуха *зогр.* *8—9* и мин. ч. *зогр.* ч. много бъывшоу *ник.* *9—10* пристоупише .. и глаголахоу *ник.* *13* послѣ лѣхъ *слѣдующія слова написаны по подчищенному.* *17—18* въ пѣнѧsъ *буква* s *передѣлана изъ* ц— *описка важная относительно произношенія.* *18* хлѣбъı *проп. въ ник.* *19* к. хл. им. *ник.* *22* ѩ вса *зогр., только* е *ник.* *23* на сподѣ на сподѣ *ник., на выскобленномъ мѣстѣ вѣроятно были слова* на сподъı *согласно съ греч. текст.* συμπόσια συμπόσια. *24* възлегошѧ *зогр.* *26* въ сътоу *буква* оу (ȣ҃) *передѣлана изъ первоначальнаго* о (ѳ); приимъ *зогр.*

і дѣше оученикомъ своимъ. да полагаѭтъ прѣдъ ними. і обѣ рꙑбѣ раздѣли вьсѣмъ. 42 і ѣша вьси и насꙑтиша сѧ. 43 і вьзѧша оукроухъ дъва на десѧте коша испълънь и отъ рꙑбоу. 44 ѣдъшихъ же бѣ хлѣбъı. пать тꙑсѧщть мѫжь. 45 і абие оувѣди оученикъı своѭ вънити въ корабь. і вапти и на ономъ полоу къ видъсандѣ. доньдеже самь отъпоуститъ народъı. 46 і отърекъ сѧ имъ иде въ горѫ помолитъ сѧ ·:· 47 і вечероу бꙑвъшю. бѣ корабъ по срѣдѣ морѣ. а сь единъ на земи. 48 і видѣвъ ѭ стражджштѧ въ гревении. бѣ во противенъ вѣтръ имъ. і при четвръттѣи стражи ноштънѣи. приде къ нимъ по морю ходѧ. і хотѣ ѭ минѫти. 49 они же видѣвъше и по морю ходѧштъ. непькштеваша призракъ бꙑти. і възъваша 50 вьси во видѣша и и вьзмѧша сѧ. онъ же абие гл҃а съ ними и рече имъ. дръзаите азъ есмъ не боите сѧ. 51 і вьниде къ нимъ вь корабь. і оулеже вѣтръ. і ѕѣло излиха въ себѣ диклѣахѫ сѧ и оужасаахѫ сѧ. 52 не разоумѣша бо о хлѣбѣхъ. нъ бѣ срѣдъце ихъ окаменено. 53 і прѣѣвъше придѫ на зем҃ль ѣенисаретъскѫ и присташа ·:·

---

54 ішедъшемъ же имъ ис кораблѣ абие по-

Стр. 4 вьзяша *зогр.* *5* кошници *ник.* *6* и бѣше ѣд. хл. *ник.* *9 вм.* къ *было* въ, *но* в *стерто а* к *прип. надъ строкою, повидимому современн. почеркомъ.* *11* на гороу *ник.* *12* вечеръ *зогр.;* бѣ бо *зогр.* *15* вѣтръ противьнъ *зогр. ник.* *17—18* мин. ѭ *зогр.* хот. мин. ѭ *нѣтъ въ никол. а.* *19* прѣзрѣние *никол. а.* *21* вьзматоша сѧ *зогр.* *24—25 безъ* излиха *ник.* *25* въ себѣ *проп. зогр. ник.* *27—28* приѣхавъше придоша *зогр.* *30 къ слову* ішедъшемъ *надстр. кир. прип.* зь.

знаша и. 55 і прѣтѣша късѫ странѫ тѫ. і начѧсѧ приносити на одрѣхъ болѧщѧѧ. ідеже слъıшаахѫ и ѣко тоу естъ. 56 і ѣможе колижъдо къхождаше. вь вьси ли въ градъı ли въ села. на распѫтихъ полагаахѫ неджжънъıѧ. і молѣахѫ и. да поиѣ вьскрилии ризъı его прикоснѫтъ сѧ. і елико аште прикасахѫ сѧ емь съпасени бъıваахѫ.

VII.

1 і съвъраша сѧ къ немоу фарисеи. и единн отъ кънижъникъ пришедъше отъ иероусалима. 2 і видѣвъше единъı отъ оученикъ его. нечистама ржкама. си рѣчь не оумъıвенама ѣдѫшта хлѣвъı зазърѣахѫ. 3 фарисеи бо и вьси июдеи. аште не оумъıѭтъ ржкоу тържште не ѣдѧтъ. дръжѧще прѣданиѥ [ѥ] старецъ. 4 и отъ коуплѧ аште не покѫпѧ̑тъ сѧ не ѣдѧтъ. і ина мънога сѫтъ ѣже приѧсѧ дръжати. крьштенiѣ стъклъıницамъ и чъваномъ. і котъломъ и одромъ ·:· 5 По томь же въпрашаахѫ и фарисѣи и кънижьници. по чъто не ходѧтъ оученици твои по прѣданию старецъ. нъ не оумъıвенама ржкама ѣдѧтъ хлѣбъ. 6 онъ же отъвѣштавъ рече и-

Стр. 1 обидоша *никол.* *2* начеше на одр. б. прин. *ник.* *9—10* спасахоу се *ник.* *11* етери. *ник.* *13* видѣша *зогр.*, етери *ник.* *17* оумъıваѭтъ *зогр.* аште не тр. оумыють р. *ник.* *21* приѧша *зогр.*

мъ ·:· ѣко добрѣ прорече исаиѣ о васъ.
лицемѣри. ѣкоже естъ писно. сии лю-
LVI дие оустънами мѧ чѣтѫтъ. а срѣ-
дьце ихъ кромѣ отъстоитъ отъ ме-
не. 7 къ соуе же чѣтѫтъ мѧ. оучѧще
оучениѣ заповѣдии члвѣческъ. 8 ѡ-
ставьше во заповѣдь бжиѫ. дръ-
жите прѣданиѣ члвчска. кръште-
ниѣ чѣваномъ и стькльницамъ.
ı ина подобъна такова мъногa [тво]
творите. 9 ı гѧше имъ добрѣ отъ-
мет дате сѧ заповѣди бжиѧ. да
прѣдание ваше съблюдете ·:· 10 Мо-
си во рече чьти отъца своего и ма-
терь своѫ. ı иже зълословитъ о-
тъца ли матерь съмрътыѫ да
оумьретъ. 11 къı же гѧте аште рече-
тъ члкъ отъцоу ли матери корван:-
еже естъ даръ. ı еже аште отъ мене
польsевалъ еси. 12 ı к томоу не оста-
влѣа(те) его. ничьсоже сътворити оцю
своемоу. ли матери своеи. 13 прѣстѫ-
пѫште слово бжие. прѣданиемь
вашимъ еже прѣдасте. ı подобъна
такова мъногa творите. 14 и призъ-
вавъ вьсь народъ гѧше имъ. по-
слоушаите мене вьси и разоумѣва-
ите. 15 ничьтоже естъ еже отъ вынѣ-
ждоу члвка. въходѧ во нь можетъ
осквръними. нъ ісходѧштаа из не-

Стр. 1 въ правъдѫ добрѣ прор. *зогр.* *3* чьт. мѧ *зогр.* *4* далече *зогр., ник. согл. съ наш.* *6* заповѣди чловѣчьские *ник.* *9* кръчагомъ *зогр., ник. согл. съ наш.* *10* буквы тво *стерты.* *11—12* отъмѣтаете сѧ *зогр.* *14—15* твоего, твоѫ *зогр.* *21* те *въ* оставлѣате *приписано надъ строкою.* *28* нѣстъ *зогр.; безъ* отъ *зогр.* *29* не мож. *зогр.* *30* в *въ* осквръними *прип. надстр.* *30 и 1 стр. на слъд. стр.* из него та *пропущ. въ зогр., ник. а только* та, *ник. б* шть него та.

го та сѫтъ сквръняштаа чл҃ка. 16 Аще
както иматъ оуши слъішати да
слъішитъ. ·:· 17 І егда вѣниде въ
домъ отъ народа. въпрашаахѫ и оучє-
ници его о притъчи. 18 і гл҃а имъ. тако
ли и вы не разоумиви есте. не разоу-
мѣете ли ѣко вьсѣко еже из въноу вь-
ходитъ въ чл҃вка. не можетъ его о-
сквръними. 19 ѣко не въходитъ емоу въ
сръдце нъ въ чрѣво и сквозѣ афедро-
нъ исходитъ. істрѣблѣѭ вьсѣ бра-
шъна. 20 гл҃аше же ѣко исходѧштее отъ
чл҃вка то скврънитъ чл҃вка. 21 из оу-
трьѭдѫ бо отъ ср҃дца чл҃вчка по-
мъішлениѣ исходѧтъ. прѣлюбодѣ-
аниѣ любодѣаниѣ. оубиства 22 та-
тъбы. обидъи лѫкавъство. ль-
сть стоудодѣание. око лѫкавъно
власфимиѣ. гръдъіни безоумь-
е. 23 вьсѣ си зъла из жтрь исходѧтъ.
і скврънѧтъ чл҃вка. 24 І отъ тѫдоу
въставъ иде въ прѣдѣлы тирь-
скы и сидоньскы. і въ домъ вь-
шедъ. не хотѣаше да би и както чюлъ.
і не може оутаити сѧ ·:· 25 Слъіша-
въши бо жена о немь. еѭже дъшти и-
мѣше дх҃ъ нечистъ. Пришедъши при-
паде къ ногама его. 26 жена же бѣ пога-

Стр. 6 разоумьливи *зогр.; въ* есте *буква* т *надъ стр. прип.* *10—11* афредонъ *зогр.* апендронь *ник.* *12—13* исходештаѣ та *ник. а.* *13—14 въ* из оутрьѭдѫ *буква глагол.* оу *передълана потомъ въ глагол.* ѫ. *14* отъ ср. чл. *пропущ. въ ник. а.; въ* отъ *буква* о *надъ строк.* *15* пом. зълаѣ *зогр. ник.* *17 въ* обидъи *буква* ъ (8) *надъ строкою;* лѫкавьства *зогр. ник.* *17—18* льсты *ник.* *18* лѫкаво *зогр.* *19* хоуление *зогр.* *20* зълаѣ из жтрии *зогр.* *21 послѣ* чл҃вка *въ зогр. прибавлено:* иже иматъ оуши слъішати да слъішитъ, *въ никол. нѣтъ этой прибавки.* *23—24* вьш. въ д. *зогр. ник.* *24* никтоже ч. *ник.*

нѣни. сѵрофоникиссанѣни ро-
домь. і молѣаше и да иждене҇тъ
бѣсъ из дъштере-ѭ. 27 і҆с҃ъ же рече-и. оста-
ни да пръвѣе насытѧтъ сѧ чада.
нѣстъ бо добро отѧти хлѣба чадо-
мъ. і псомъ повръшти. 28 она же отъ-
LVII кѣштавъши рече емоу҃ ѥи г҃и. ібо и пси
подъ трапезоѭ ѣдѧтъ отъ кроупицъ
дѣтескъ. 29 і рече ѥи за слово се иди. і-
зиде бѣсъ из дъштере твоеѭ. 30 і шедъ-
ши домови обрѣте отроковицѫ лежащѫ
на одрѣ и бѣсъ ишедъшъ. 31 І пакы и-
шедъ и҆с҃ъ. отъ прѣдѣлъ тѵръскъ и сѵ-
доньскъ. приде на море галилейско.
междю прѣдѣлы декапольскы.
32 і привѣсѧ къ немоу҃ глоухѫ гѫгънива.
і молѣахѫ и да възложитъ на нь рѫ-
кѫ. 33 і поемы-и единъ отъ народа. къ-
ложи пръсты своѭ къ оуши его. і
плинѫвъ коснѫ и къ ѩз҃къ. 34 і къзърѣ-
къ на нб҃о къздъхнѫ. і гл҃а емоу҃ еффа-
та. еже естъ разврѣзи сѧ. 35 і абье ра-
звръсте сѧ слоуха его. і раздрѣши сѧ
жза ѩз҃ка его. і гл҃аше чисто. 36 і за-
прѣти имъ да никомоуже не повѣдѧ-
тъ. еликоже имъ тъ заповѣдаа҆ше.
они паче излиха проповѣдаахѫ. 37 і прѣ-

Стр. 2—3 да бѣсь ижд. *ник.* *7* ибо пси *зогр.* *8* трепезоѭ *зогр.* *9* дѣти *ник.* *10* изидеть *ник. а.* *11* вь домь свои *ник.* *13* *въ* тѵръскъ *буква* ѵ (ѳ) *передѣлана изъ* оу (ѹ). *14* въ море *зогр.* *16* приведоша *зогр. ник. остр. сав.;* глоухъ гѫгънивъ *зогр., сав. соп. съ наш.,* глоуха и нѣма *остр. асс. ник.* *17* мол. кго *остр.* *18* кдиного *остр. ассем. ник. сав.* *18—19* въдѣ *ассем. ник.;* прьстъ *(безъ* свои*) сав.* прьсть свои *ник.* *20* въ ѩз. кго *остр.* *21* въздъхнѫвъ *зогр. остр.* *22—23* развръзоста *остр. сав.* развръзосте *зогр.* развръста *ник.* *24* право *(вм.* чисто*) ник.* *26* запрѣштааше *зогр. ник. остр.* запрѣщашетъ *сав.* запрѣти *ассем.* *27 безъ* излиха *сав.*

изліꙗ дивлѣꙗѫ сѧ гл҃ѭште. добрѣ
вьсе творитъ. [і] глоу҃ѫщиꙗ творитъ
слъıшати. і нѣмъıꙗ гл҃ати ⁘ к ⁘ ⁘

VIII.

1 Въ тъı дьни пакъı мъногоу҃ сѫщоу҃
народоу҃. і не имѫштемъ чесо ѣсти.
призъвавъ оу҃ченикъı своꙗ и҃съ. гл҃а
имъ. 2 милъ ми естъ народось. ѣко
юже три дьни присѣдатъ мьнѣ. і не
имѫтъ чесо ѣсти. 3 і аште отъпоущѫ
ꙗ не ѣдѣшѧ въ домъı своꙗ. ослабѣѭ-
тъ на пѫти. дроу҃зии бо ихъ из далече
сѫтъ пришьли. 4 і отъвѣштаꙗ емоу҃
оу҃ченици его. отъ кѫдоу҃ сьꙗ можетъ
къто (сьде) насъıтити хлѣбъ на поустъı-
ни. 5 і въпроси ꙗ колико имате хлѣбъ.
они же рѣшѧ седмь. 6 і повелѣ народоу҃
възлешти на земи. і приемъ седмь
тѫ хлѣбъ. хвалѫ въздавъ прѣло-
ми. і даѣше оу҃ченикомъ своимъ да
прѣдълагаѭтъ. і положишѧ прѣдъ
народомъ. 7 і имѣахѫ и ръıбицъ
мало. і тъı благословивъ рече.
прѣдъложите и тъı. 8 ѣсѧ же и насъı-
тишѧ сѧ. і възѧсѧ извъıтъкъı оу-

Стр. 1 прѣизлише *остр.* лихо *сав.* *2* і *написано, но потомъ стерто, зогр. ассем. сав.* и, *остр. безъ* и; *вм.* творитъ *въ ассем.* сътвори. *4—5* м. нар. сѫштю *зогр. ник.* *6* и҃с. оуч. св. *зогр.* *11* етери *ник.;* отъ нихъ *зогр. ник.* *14* сьде *прип. мал. букв. надъ строкою;* мож. сиѧ нас. хлѣба *зогр., ник. согл. съ нашимъ, только* вьзможеть вь поустыни *ник.* *17* земл҃и *зогр.;* примъ *зогр.* *18* тѫ *пропущ. ник.* *20* прѣдьполагаѭтъ *зогр.* *21* и *передъ* ръıб. *проп. въ зогр. ник.* *22* благословешть *ник.* *23—24* ѣшѧ, вьзяшѧ *зогр. ник.*

кроухъ седмь кошъницъ. 9 бѣ же ѣдъши-
ихъ ѣко четыри тысѫщѧ. і отъ-
поусти ѧ ⁘ 10 і авие къльѣзъ къ корабъ
съ оученикы своими. приде въ стра-
ны далъманоутанъскы. 11 і изи-
дѫ фарисѣи и начѧсѧ сѫтѧзати сѧ
съ нимь. іскѫште отъ него знаме-
ниѣ съ небсе искѫшаѭште и. 12 і въ-
здъхнѫвъ дхомъ своимъ гла. чъ-
то родось знамениѣ иштетъ. ами-
нь глѭ вамъ. аште дастъ сѧ родоу
семоу знамение. 13 і оставь ѧ вльѣ-
зъ пакы къ коравь иде на онъ полъ.
14 і забышѧ вьзѧти хлѣвы. і ра-
звѣ единого хлѣва не имѣахѫ съ со-
боѭ въ корабли ⁘ 15 і прѣшташе имъ
гла. видите блюдѣте сѧ отъ кваса
LVIII фарисѣиска. і отъ кваса ирo-
дова. 16 і помъышлѣахѫ дроугъ
къ дроугоу глѭште. ѣко хлѣвъ не
имамъ. 17 і разоумѣвъ исъ гла
имъ. что помъышлаате ѣко хлѣ-
въ не имате. не ю ли чюете ни разоу-
мѣете еште. окаменено ли има-
те срдце ваше. 18 очи имѫште не ви-
дите. і оуши имѫште не слъышите.
і не помънште ли. 19 егда пѧть хлѣ-
въ прѣломихъ въ пѧть тысѫщь.
і колико кошъ оукроухъ приѧсте. гла-
шѧ емоу дъва на десѧте. 20 і егда се-
дмь въ четыри тысѫщѧ. ко-

Стр. 1 бѣхоу *ник.* *4—5* вь горы *ник.* *6* начѧша *зогр. ник.* *13* иде паки вь кор. *ник.* *23* оу *(вм.* ю*) зогр.* *24* еште *пропущ. въ зогр. ник.* *28* въ *ли или* вь, *сомнительно.* *29* кошьниць *ник.;* вьзасте *зогр.* *30—31* седмиѧ *зогр.* *31* .д. тисоуштамь *ник.*

лико кошъницъ испълненїѧ оукроугъ
възасте. они же рѣшѧ седмь. 21 і гл҃а-
аше имъ како не разоумѣсте ·:· 22 і при-
де въ видъсаидж. і привѣсѧ къ
немоу слѣпа. і молѣахж и да и ко-
снетъ. 23 і емъ за рѫкж слѣпаго. і-
зведе и вънъ из вьси. і плинж на
очи его и възложи рѫцѣ на нь. въпра-
шаше и аште чъто видитъ. 24 і възь-
рѣвъ гл҃аше. зьрѭ человѣкъи ѣ-
ко дрѣво виждж ходѧштѧ. 25 по томь
же пакъı възложи рѫцѣ на очи его.
і сътвори и прозьрѣти. і оутвори сѧ
и оузьрѣ вьсѧ свѣтъло. 26 і посъла и

въ домъ его
гл҃ѧ. ни въ ве-

[ве]сь вьниди. ни повѣждъ нико-
моуже въ вьси. ·:· 27 Ізиде же и҃съ
и оученици его. въ вьси кесарьѧ фи-
липовъı. і на пѫти въпрашаше
оученикъı своѧ гл҃а имъ. кого мѧ
гл҃ѭтъ ч҃вци бъıти. 28 они же о-
тъвѣшташа. ови иоана кръстите-
лѣ. і ини илиж. а дроузии единого
отъ пр҃къ. 29 і тъ гл҃а имъ въı же ко-
го мѧ гл҃те бъıти. отъвѣшта-
въ же петръ гл҃а емоу. тъı еси х҃ъ.
30 і запрѣти имъ да никомоуже не
гл҃ѭтъ о немъ. 31 і начатъ оучи-

Стр. 2—3 гл҃а имъ. не оу ли разоумѣете *зогр. ник. (подобно въ гр. тексть* οὔπω *или* πῶς οὔπω). *4* приведошѧ *зогр. ник.* *6* имъ *(вм.* емъ*) зогр.* *10* виждж *зогр., ник. согласно съ нашимъ;* человѣкъи *можетъ быть въ смыслѣ подлинника* человѣкъ и. *11* дрѣвье *ник.* *15—16 пробѣлъ въ строкахъ отъ того, что пергаменный листъ не цѣлъ.* *19* въ вьсь *зогр. ник.* въ странж *ассем., остр. сав. согласно съ нашимъ текстомъ.* *22* гл҃ете *зогр.* *23* ѿтъвештавьше рѣше *ник. а.* *24* ови же *сав.* *29* нача *сав.*

ти ѩ. ѣко подобаатъ сн҃оу чл҃вчскоу-
моу. мъного пострадати и искоу-
шеноу бъıти отъ старецъ и арѫхи-
ереи и кънижъникъ и оубьеноу бъı-
ти. і трети день въскрьснѫти. ·:· к҃ 5
32 І не обиноуѩ сѧ слово глаголаашє.
і приемъ і петръ начатъ прѣти-
ти емоу. 33 онъ же обрашт҃ъ сѧ и въ-
зьрѣвъ на оученикъı своѩ. за-
прѣти петрови гл҃ѧ. іди за мъ- 10
ноиж сотоно. ѣко не мъıслиши ѣ
сѫтъ вж҃ѣ. нъ ѣже сѫтъ чло-
вѣчьскаа ·:· 34 і призъвавъ наро-
дъı съ оученикъı своими рече и-
мъ. ·:· Іже хоштетъ по мьнѣ ити 15
да отъвръжетъ сѧ себе. і вьзь-
LIX метъ кр҃стъ свои и грѧдетъ по мьнѣ
35 іже бо аште хоштетъ дш҃ж сво(иж) сп҃сти
погоубитъ и҃ж. іже бо аште погоубитъ
дш҃ж своиж мене ради и евнг҃ліѣ тъ 20
сп҃стъ и҃ж. 36 каа бо польза естъ чл҃коу
аште приобрѧщетъ весь миръ. і отъщe-
титъ дш҃ж своиж. 37 что бо дастъ чл҃вкъ
измѣнѫ на дш҃и своеи. 38 іже бо аште по-
стъıдитъ сѧ мене и моихъ словесъ. 25
въ родѣ семь прѣлюбодѣимъ и грѣшъ-

Стр. 5 по трехъ дьнехъ *ассем. остр. ник., сав. согл. съ нашимъ.* *10* петроу *ник.* *12 безъ второго* сѫтъ *ник.* *15* вь слѣдъ мене *сав.; въ* мьнѣ *нельзя разобрать,* ь *ли или* ъ *въ подл.* *17* по м. гр. *ассем. ник.* идетъ по мнѣ *сав.* *18* аште *проп. ник. сав.*, съп. д. св. *ассем.;* иж *въ* своиж *пропущ. въ подлинникѣ.* *19* і иже пог. *зогр.* а иже п. *всѣ проч.* *20* тъ *пропущ. въ ник. ассем.* *21* каѣ польза чл. *ассем., остр. согл. съ нашимъ.* *22* приобрѣсти *ассем. остр. ник.;* и вьсь миръ *зогр.* вьсего мира *ассем., сав. согл. съ нашимъ.* *22—23* отъщетити *ассем. остр.* *24* за дш҃ж своиж *зогр. (прочіе согл. съ наш.);* иже бо пост. *зогр. ассем., остр. согл. съ нашимъ.* *25* слов. м. *ник.* *26 и стр. 1 на слѣд. стр.* грѣшьнѣмь *зогр.* грѣшънѣамъ *ассем.*

нѣемь. і сн҃ъ члвч҃скъ постꙑдитъ
ѧ его. егда придетъ въ славѣ о҃тца
своего. съ анѣлꙑ ст҃ꙑими.

IX.

1 ами-
нь гл҃ю вамъ. ѣко сжтъ едини отъ съ-
де стоѧштихъ. іже не имжтъ вкоу- 5
сити съмрьти. дондеже видѧтъ
цр҃твие бж҃ие пришедъше[дъше]е въ
силѣ ·:· к҃. ·:· 2 і по шести день поѧтъ ис҃ъ.
петра и иѣкова и иоана. і вьзведе ѩ
на горѫ вьисокѫ единъı. і прѣобра- 10
зи ѧ прѣдъ ними. 3 і бꙑша ризꙑ е-
го лѣштѧшта ѧ бѣлꙑ ѕѣло ѣко снѣ-
гъ. ѣцѣхъ не може гнафеи на земи та-
ко оубѣлити. 4 і ѣви ѧ имъ или҃ѣ съ мо-
сеемъ. і бѣашете гл҃аголѫшта сл҃ъ. 15
5 і отъвѣштавъ петръ гл҃а ис҃ви. равь(ви)
добро естъ намъ съде бꙑти. і съ-
творимъ три скинии҃. тебѣ единѫ и
мосеови единѫ. і или҃и единѫ. 6 не
вѣдѣаше бо что гл҃атъ. пристрашъ- 20
ни бо бѣахѫ. 7 і бꙑстъ же облакъ осѣ-
нѣꙗ ѩ. и приде гласъ из облака. съ
естъ сн҃ъ мои вьзлюбленъı по-

Стр. 3 передъ аминь *во всѣхъ текстахъ:* и гл҃ааше *(сав.* гл҃а*)* пмъ. *4 безъ* ѣко *всѣ прочіе;* етери *зогр. никол. ассем.* др8зи *сав., остр. согласно съ нашимъ. 5 въ* стоѧштихъ *второе* и *надъ строкою. 6* оузьрѧть *остр. асс. ник. 7 послѣднее* е *въ словѣ* пришедъшее *стерто. 10* сцѣгло (особь) едини *ник. 11* р. его быше *ник. 13* не можетъ *зогр. ник.;* на земі҃ѣ *зогр. 14* бѣлити *зогр.* тако оубѣл. на земли *ник. 15* быста *ник. 16 въ подлинникѣ* равь *съ надписаннымъ глагол.* в. *17 безъ* естъ *зогр. 18* кровъı *зогр.* сѣни *ник.; въ словѣ* единѫ *глаг. буква* ѫ *передѣлана потомъ изъ глагол.* о (ѳ). *21* і *въ подл. стерто.*

слоушаите его. 8 і кънезапѫ вьзрѣвъше никогоже не видѣша. тъкъмо нъ и҃са единого съ собоѭ. 9 съходѧштемъ же имъ съ горы. запрѣти имъ да никомоуже не повѣдѧтъ ѣже видѣша. тъкмо егда сы҃нъ члв҃ческыи въскръснетъ изъ мрътвыхъ. 10 і оудръжаша слово въ себѣ. сътѧзаѭште сѧ что естъ еже из мрътвыхъ въскръснѫти. 11 и въпрашаахѫ и гл҃ѭште ѣкоже гл҃ѫтъ кънижьници. ѣко илиѣ подобаатъ прѣжде прити. 12 онъ же отъвѣштавъ рече имъ. іліѣ оубо пришедъ прѣжде оустроитъ вьсѣ. і како естъ писано о сы҃нѣ человѣчьсцѣемь. да мъного пострадѫдетъ и оуничьжѫтъ і. 13 нъ гл҃ѭ вамъ ѣко илиѣ приде. и сътворишѧ емоу елико хотѣша. ѣкоже естъ писано о немь. 14 і пришедъ къ оученикомъ. видѣ народъ мъногъ о нихъ. і кънижьникы сътѧзаѭштѧ сѧ съ ними. 15 і абье вьсь народъ видѣвъше и оужасѫ сѧ. и приштѫште цѣловаахѫ и. 16 і въпроси кънижъникы. чъто сътѧзаате сѧ въ себѣ. 17 і отъвѣштавъ единъ отъ народа рече.

LX оучителю привѣсъ

Стр. 2—3 тъкъмо нъ: *описка вм.* къ томоу нъ, *какъ въ зогр. ник.* *7—8* изъ мръ. въскр. *зогр. никол.* *8* сл. оудр. *никол.; въ* мрътвыхъ *буква* р *надъ строкою.* *11 безъ второго* и *зогр.* *12 вм.* ѣкоже: ѣко *зогр. ник.* *13* прити прѣжде *зогр. ник.* *16 и 21* псано *зогр.* *18* и похоулеть и *(вм.* и оунич. и*) ник.* *20* вьсхотѣше *ник.* *24—25* вьси народи *ник.* *30* приведохъ *остр. сав.*

сн҃ъ мои къ тебѣ. і-
мѫштъ дх҃ъ нѣмъ. 18 і
иже аште колижъдо и-
метъ і. разбиваатъ і
и пѣнъı тѣштитъ. і скрь-
жьштетъ зѫбъı свои-
ми. и оцѣпѣнѣатъ. і рѣхъ
оученикомъ твоимъ. да и-
жденѫтъ і и не възмогѫ.
19 онъ же отъвѣштавъ емоу
гла ·:· ѡ роде невѣрънь доколѣ
къ васъ вѫдѫ. доколѣ тръ-
плѭ въı. принесѣте и къ мънѣ
20 и принѣсѧ и къ немоу. і видѣвъ і
дх҃ъ абие сътрѧсе и. і падъ на зе-
ми валѣаше сѧ пѣнъı тѣштѧ. 21 і
въпроси ис҃ъ отца его. колико лѣтъ
естъ одънелиже се бъıстъ емоу.
онъ же рече из отрочинъı. 22 и мъножи-
цеѭ і въ огнь въвръже. і въ водѫ
да и би погоубилъ. нъ аште что мо-
жеши помози н(а)мъ. милосрдовавъ
о насъ. 23 іс҃ же рече емоу. еже аште мо-
жеши вѣровати. вьсѣ възможъна
вѣроующютюмоу. 24 і абие възъпи-
въ отецъ отрочате съ слъзами
глаше. вѣроуѭ г҃и помози моемоу

Стр. 1 сына моего *ассем.* *2* нѣмъ и глоухъ *сав.* *3* иже идеже аште *ассем.* иже идеже колижьдо *остр.* *4* разбиетъ *сав., въ остр. и ассем. этого глагола нѣтъ.* *5* скрьгьща *сав.;* ь *въ* скрь *надъ строкою.* *7* оцѣпѣнѣваетъ *ассем.;* рекохъ *остр.* *9* възмогоша *остр.* *12—13* въı тръп. *асс.* *14* принесоша *остр. сав.* *15—16* земѥи *зогр. остр.* *17* ис҃ *пропущ. сав.* *18* одъ *въ подл.* *19* рече емоу *зогр.* *19—20* мъногашьдъı *остр.* многащи *сав.* *20* въ о. ввр. и *асс.* *21* да бъı пог. и *остр.* да и бъ потопилъ *сав.* *22* намъ: *въ подл.* нъ *съ надстрочнымъ* м: ми *сав.* *23 безъ* еже *сав.* *25—26 и 27* възпи—гла *сав.* *26* отрочишта *ассем.*

невѣрьствію. 25 видѣвъ же и҃с҃ъ ѣко съ-
риштетъ сѧ народъ. запрѣти дх҃оу
нечистоу(оу)моу гл҃ѧ емоу. нѣмъı
ı глоухъı д҃ше. аз҃ъ
ти велѣ҃ изити из не- 5
го. ı к томоу не вниди
въ нь. 26 ı къзъпивъ и
мъного пржавъ сѧ изи-
де. ı бъıстъ ѣко мръ-
твъ. ѣко мънози гл҃аа- 10
хѫ ѣко оумьрѣтъ. 27 і҃с҃ же є-
мъ ı за ржкѫ въздвиже
ı въста. 28 ı въшедъшю е-
моу въ домъ. оученици е-
го въпрашахѫ и единого. ѣко 15
мъı не възмогомъ изгъ-
нати его. 29 ı рече имъ. тъ родъ
ничимъже не можетъ изити
ткмо молитвоѭ҃ и постомъ. ·:· 30 ı о-
тъ тѫдѫ ишедъше идѣахѫ скозѣ гали- 20
леѭ҃. ı не хотѣаше да къто оувѣстъ.
31 оучаше бо оученикъı своѭ҃ и гл҃а-
ше имъ. ѣко сн҃ъ чл҃вскъı прѣданъ
бѫдетъ въ ржцѣ чл҃вѣчсцѣ. ı оубь-
ѭтъ і и оубьенъ бъıвъ. въ трети- 25
и день въскръснетъ ·:· к҃. ·:· 32 они же не
разоумѣшѧ гл҃а. ı боѣахѫ сѧ въпро-
сити и ·:· 33 ı приде въ капернаоумъ

Стр. 1 невѣрью *зогр. асс.* *3 второе* оу *въ подлинникѣ выскоблено.* *5* изиди *сав.* *5—6* иж него *зогр.* *6* вънити *остр. асс.* *10* ѣко и многомъ глаголати *асс. остр.* *11* оумрѣ *остр.* *11—12* имъ *(вм.* емъ*) зогр. асс. остр. сав.* *13* и постави *(вм.* въста*) сав.* *15* кго кд. *остр.* *16* не възмогохомъ *остр.* не могохомъ *сав.* *18* не иматъ ничимьже *зогр.* не м. нич. *ассем.* *21* хот. да никтоже не *ассем.* не хотѣше да никто *сав.* *23* човѣчь *ассем.;* прѣданъ *или* прѣдань *трудно опредѣлить.* *24* човѣкомъ *ассем.* *27* не разоумѣахѫ *зогр.*

і къ домоу бывъ въпрашааше
ѭ. что на пѫти вь себѣ помъ-
шлѣашете. 34 они же мльчааχѫ ·:·
Дроугъ къ дроугоу бо сътѧзаша на пѫ-
ти. кто естъ болеи. 35 і сѣдъ гласи
оба на десѧте. і гл҃а имъ аште

LXI кто χощетъ старѣи быти да бѫдетъ
вьсѣχъ мьнеи. і вьсѣмъ слоугъ.
36 і приемъ отроча постави е по срѣ(дѣ) иχъ
и обемъ е рече имъ. 37 іже аште едино
таковыχъ отрочатъ. приметъ
къ імѧ мое. мѧ приемлетъ. і иже
аще мене приемлетъ. не мене прие-
млетъ нъ посълавъшаго мѧ ·:· ·:·
38 ѿтъвѣшта емоу иоанъ гл҃а оучителю
видѣχомъ единого именемъ твои-
мь изгонѧшта бѣсы. іже не χоди-
тъ по насъ. і възбранихомъ емоу.
ѣко не послѣдова намъ. 39 іс҃ же рече не
браните моу. никтоже бо естъ иже съ-
творитъ силѫ о имени моемь. і къ-
зможетъ къскорѣ зълословити мѧ.
40 іже бо нѣстъ на въı по насъ естъ.
41 іже бо аште напоитъ въı чашѫ водъı.
къ імѧ ѣко χръстови есте. аминь
гл҃ѭ вамъ. не погоубитъ мъздъı
своеѧ. 42 і иже аще съблазнитъ едино-

Стр. 2—3 помъшлѣасте *асс. остр.* *4* съѧзааше сѧ *зогр.* бѣахѫ съѧзаѭште сѧ *ассем.* *5* пригласи *ассем.* призъва *остр.* *8* мьнии *зогр. остр.; второе* всѣхъ *(вм.* всѣмъ*) зогр.* *9* приимъ *зогр. остр. въ* срѣдѣ *слогъ* дѣ *прип. надъ стр.* *10* обьмъ *зогр.* объемъ *асс. ник.* объимъ *остр.* *12—13* а иже мѧ пр. *ассем., остр.* приметь *(вм.* приемлетъ*).* *16* етера *зогр. ассем. ник.* нѣкоего *остр.;* о имени твоемь *зогр.* *18* вь слѣдь насъ *ник.* *19* ѣко не посл. намъ *пропущ. въ ассем. остр. ник. а, но имѣется въ ник. б.;* рече смоу *зогр.* *20* бр. емоу *всѣ прочіе.* *20—21* творитъ *зогр.* *21* о моемь им. *зогр. остр. никол.* *25* крьстиѣни *зогр., проч. согл. съ нашимъ.*

го отъ малыхъ сихъ вѣроующихъ
хъ въ мѧ. добрѣе емоу естъ паче.
аще обложатъ камень жрѣновъный
о выи его. і вѣврѣгжтъ і въ море.
43 І аште съблажнаатъ тѧ рѫка твоѣ. отъсѣци ѥ. добрѣа ти естъ маломоштиж въ животъ вънити. неже обѣ рѫцѣ имѫштю ити въ ѣеонж. въ огнь не гашѫщии. 44 ідеже чрѣвь ихъ не оумираатъ. і огнь не оугасаатъ.
45 і аште нога твоѣ съблажнаатъ тѧ отъсѣци ѥ. добрѣа ти естъ вънити въ животъ хромоу. неже дъвѣ ногѣ имѫще вѣврѣженоу быти въ ѣеонж. въ огнь не гашѫштии. 46 ідеже чрѣвь ихъ не оумираатъ. і огнь не оугасаатъ.
47 і аште око твое съблажнаатъ тѧ истъкни е. добрѣа ти естъ съ единѣмь окомь вънити въ цр҃ствие бжиѥ. неже обѣ очи имѫщю. ити въ ѣеонж огньнъж. 48 ідеже чрѣвь ихъ не оумираатъ. і огнь не оугасаатъ. 49 вьсѣкъ бо огнемь осолитъ сѧ. і вьсѣка жрѣтва солиж осолитъ сѧ. 50 добро естъ соль. Аште ли же соль не слана бѫдетъ чимь осолите. имѣите соль въ себѣ. і миръ имѣте ме[д]ждю совоѩ.

Стр. 2, 6 и 12 дебрѣе *зогр., въ нашемъ же т. 6, 12, 18 читается* добрѣа *изъ* добрѣѣ *(по аналогіи съ* добрѣ*) вм.* добрѣе*;* емоу-стъ *зогр. 4* и оувръжень боудеть *ник. 6—7* бѣдьникомь *ник. 7 и 13* нежели *зогр. 8—9* вь родь огна негасоуштаго *(вм.* ѣеонж въ о. не г.*) ник. 14—15* вь дабрь (родь) огна не гасоуштаго *никол. 15* не гашжштеі *зогр. 19—20* неже ли *зогр. 20—21* вь рождьство огньное *ник. 23* поѣстъ сѧ *зогр. (сл. consumitur): ник. согласно съ нашимъ. 25—26* о чемь ѩ *зогр.* ч. осолить се *ник. 26* имѣсте *зогр. 27* имѣте *и* медждю *въ подлинникѣ, только что первое* д *послѣдняго слова перечеркнуто.*

X.

1 і отъ
тждоу въставъ приде въ прѣдѣлы
іюденскы. по ономоу полоу іорѣдана.
и придж пакы народи къ немоу. і ѣко и-
мѣ обычаи пакы оучааше ѩ ∴ 2 і при-
стжпьше фарисѣи въпрашаахж и. аще
достоитъ мжжю женж поуштати. о-
коушажште и. 3 онъ же отъвѣштавъ ре-
че имъ. что вамъ заповѣдѣ моси.
4 повелѣ моси кънигы распоустънъ-
ѩ написати и поустити. 5 і отъвѣща-
въ ісъ рече имь. по жестосрѣдию ва-
шемоу написа вамъ заповѣдь сиж.
6 а̀ отъ начала съзъданию. мжжа и же-
нж сътворилъ ѣ естъ бъ. 7 сего ради о-
LXII ставитъ чл̀къ отца своего и матерь.
і прилѣпитъ са къ женѣ своеи. 8 і бж-
дете оба въ плъть единж. тѣмь же
юже нѣсте дъва нъ плъть едина.
9 еже оубо бъ съчеталъ естъ. чкъ
да не разлажчаатъ ∴ 10 і въ домоу
пакы оученици его о семъ въпраша-
ахж и. 11 і гла имъ. иже аште поусти-
тъ женж своиж. і оженитъ са иноиж
прѣлюбъı творитъ на ниж. 12 і аште же-
на поуштъши мжжа посагнетъ за инъ
прѣлюбъı творитъ. 13 і приношаахж
къ немоу дѣти. да ѩ коснетъ. оучени-

Стр. 2 зогр. без въставъ. *4—5* об. имѣ *ник.* *10 передъ* повелѣ *слова*: они же рѣша емоу *зогр. никол.* *11 и 13* написати, написа *зогр.;* и ѡтьпоустити е *никол. а.* *18 и 19* боудета, нѣста *никол.* *23* иже бо аште *зогр.* *26* поустивъши *зогр.* поустить *ник. а. (ник. б. согл. съ наш.);* инъ *или* инь, *опредѣлить трудно.*

ци же прѣштаахѫ приносѧщимъ. 14 видѣвъ же и҃съ негодова. і гл҃а имъ. не дѣите дѣтии приходити къ мьнѣ. і не браните имъ. тацѣхъ бо естъ цр҃ствие б҃жие. 15 амин гл҃ѭ вамъ. іже аште не приметъ цр҃твиѣ б҃жиѣ. ѣко отроча. не иматъ вънити вь не. 16 і обемъ ѭ благословлѣаше. възлагаѧ ржцѣ на ня ·:· 17 і исходѧштю емоу на пѫть приде единъ і поклонь сѧ емоу на колѣноу въпрашаше и. оучителю благъı. что сътворіѫ да животъ вѣчънъı наслѣдъствоуѭ. 18 і҃с же (ре)че емоу что мѧ гл҃ши блага. никтоже благъ тъкъмо единъ б҃ъ. 19 заповѣди вѣси не прѣлюбъ дѣи. не оуби не оукради. не лъжѧ съвѣдѣтелъствоуи. не обиди. чти о҃ца твоего и м҃тр҃ь. 20 онъ же отъвѣщавъ рече емоу. оучителю вьсѣ си съхранихъ отъ юности моеѧ. 21 і҃с же възрѣвъ на нь възлюби и. и рече емоу. единого еси не доконьчалъ. аште хоштеши съвръшенъ бъıти. иди елико имаши продаждъ и даждъ ништимъ. і имѣти имаши съкровиште нб҃се. і приди ходи въ слѣдъ мене въземъ кр҃стъ. 22 онъ же дрѧхлъ бъıвъ о словеси. отиде скръбѧ. бѣ бо имѣѭ сътѧжаниѣ мънога. 23 і възъ-

Стр. 7—8 е *(вм.* ѭ*)* — на ѥ *зогр. (безъ* е *ник.).* *9* притекъ ед. богатъ *зогр. ник. (но безъ* богатъ, *и въ греч. текстъ то съ приб.* πλούσιος, *то безъ него).* *10* поклони сѧ *никол.* *13* наслѣдоуѭ *зогр. ник.; въ подлин.* че *вм.* рече. *16* прѣлюбъ — *такъ въ подлин.* *17* лъже *зогр.* лъжи *ник.* *23—24* аште х. свр. бъıти ед. еси не док. *никол.* *28* възъми *зогр.;* драселъ *зогр. ник.*

рѣвъ ис̃ъ гл̃а оученикомъ своимъ.
како не оудобь имѫщеи богатъство.
въ цр̃ствие б̃жие вънидѫтъ. 24 оуче-
ници же оужасаахѫ сѧ о словесехъ е-
го. іс̃ же пакы отъвѣштавъ гл̃а
имъ чѧда. како не оудобь естъ оупъ-
ваѭштимъ на богатъство. въ цѣ-
ср̃ствие б̃жие вънити. 25 оудобѣе е-
стъ вельбѫдоу сквозѣ игълиныѣ оу-
ши проити. неже богатоу въ цр̃стви-
е б̃жие вънити. 26 они же изліхѫ ди-
вльахѫ сѧ гл̃ѭште къ се(в)ѣ. кто мо-
жетъ сп̃снъ быти. 27 и възърѣвъ
на нѧ ис̃ъ гл̃а. отъ чл̃вкъ не въ-
зможъно нъ отъ б̃а. вьсѣ бо
възможъна отъ б̃а сѫтъ ·:· 28 На-
чатъ же петръ гл̃ати емоу. се
мы оставихомъ вьсѣ и въ слѣ-
дъ тебе идомъ. 29 отъвѣштавъ же

LXIII іс̃ъ рече. аминь гл̃ѭ вамъ. никтоже
естъ иже оставитъ домъ. ли братри-
ѭ ли сестръı. ли от̃ца или матерь.
ли женѫ ли чѧда ли села ..... ме-
не ради и еванг̃лиѣ. 30 аште не иматъ
приѭти сътоурицеѭ въ врѣмѧ се нъıнѣ
домовъ и братриѭ и сестръ. і от̃ца и
матеръ и чѧдъ и селъ. по изгънании.
і въ вѣкъ граджштии животъ вѣчь-
нъıи. 31 мънози же бѫдѫтъ пръвии по-
слѣдьнии. і послѣдьнии пръвии. 32 бѣ-
ахѫ же на пѫти възходѧще в̃лмъ. і бѣ

Стр. 2 имоуштимь *ник.* *6* ѣко не оуд. *зогр.* *12* б *въ* себѣ *прип. надъ строкою.* *15 посль* нъ *что-то выскоблено.* *19* идохомъ *зогр.* идомь *ник. б.* (идемь *ник. а.*). *21 и 22* пли *ник.* *23 посль* села *что-то стерто.* *25* нънѣ въ вр. се *зогр.*, *безъ* нънѣ *никол.* *26—27* домъı братрьıѫ сестръı ... чада села *зогр. ник.* *31* выход. *ник.*; бысть вар. *ник.*

карѣꙗ и҃съ. і оужасаахѫ сѧ. і послѣдь граджште боѣахѫ сѧ ·⁘· . І поемъ
и҃съ пакы оба на десѧте. начатъ и҃мъ г҃ти. еже хотѣаше бъıти емоу.
33 ѣко се възходимъ в҃амъ. і сн҃ъ ч҃ескъı 5
прѣданъ бѫдетъ архиереомъ и кънижъникомъ. і осѫдатъ і на съм(р)ъть. і прѣдадатъ і ꙗзı҃кмъ. 34 і поржгаѭтъ сѧ емоу и оубиѭтъ і. и третии день въскръснетъ ·⁘· 35 І прѣдъ нимъ идете иѣковъ и (и)оанъ. сына зеведеова г҃лѫшта емоу. оучителю
хоштевѣ да егоже аще просивѣ сътвориши нама. 36 і҃с же рече има что хо- 10
штета да сътворıѫ вама. 37 она же
рѣсте емоу. даждъ нама да единъ
о десноу тебе. и единъ о шюѭ тебе
сѧдевѣ къ славѣ твоеи 38 и҃с же рече
има. не вѣста сѧ чесо просѧшта.

можета ли пити чашѫ ıже азъ пиѭ. 20
ли кръщениемъ имъже азъ кръштаѭ сѧ кръстити сѧ. 39 она же рѣсте емоу
можевѣ. і҃с же рече има. чашѫ оубо ıже азъ пиѭ испиета. и кръщениемь имъже азъ кръштаѭ сѧ 25
кръстита сѧ. 40 а еже сѣсти о десноу мене и о шюѭ. нѣстъ мьнѣ дати. нъ имъже естъ оуготовано.
41 І слъıшавъше десѧть начаша него-

Стр. 2 поемъ *можно читать* поемь, *потому что* ъ *или* ь *трудно опредѣл.* *5* вьзидемъ *сав.* *7 вставленнаго въ скобки* р *въ подл. нѣтъ.* *9 сав. согл. съ нашимъ, прочіе прибавляютъ* оутепѫтъ и и оплюѭтъ и *(и въ греч. т. такія же разночтенія).* *11* идосте *зогр.* идета *ник.* прѣдъидѣаста кмоу *остр.;* и *въ* иоанъ *въ подл. надъ строкою.* *15 безъ* да *зогр.* *16* рекоста *остр.* рѣста *сав.* *17* лѣвоу *зогр. остр.*, а дроугъı о лѣв. *сав.* *21 и 25* крыштѫ сѧ *остр. ник.* *22* рѣста *сав. ник.* *27* о лѣвоу *зогр. остр. сав.* *28* оуг. ѥсть *остр. ассем. ник.* *29* начаша *всѣ проч.*

довати. о иѣковѣ. і иоанѣ. 42 іс̑ же призъвавъ ѩ гл̑а имъ. вѣсте ѣко мънаштен сѧ власти ѩзк̑ы оустоѩтъ имъ. и велици ихъ обладаѭтъ ими. 43 не тако же бѫди въ васъ. 44 нъ иже аште хощетъ вашти̑ бъıти въ васъ. да бѫдетъ вамъ слоуга. і иже аште хощетъ въ васъ бъıти старѣи. да бѫдетъ вьсѣмъ рабъ. 45 іво сн̑ъ чл̑вѣчьскъı не приде да послоу(жѧ)тъ емоу нъ послоужитъ. і дати д̑шѫ своѭ избавление за мъногъı ⁘ к̑ ⁘ 46 и придѫ въ ерихѫ. ісходѧштю емоу отъ иерихона. і оученикомъ его. і народоу мъногоу. сънъ тимеовъ вартимеи. слѣпъ сѣдѣаше при пѫти хлѫбаѭ. 47 і слъıшавъ ѣко ис̑ъ назарѣнинъ естъ. начатъ зъвати и гл̑ати. с̑не дв̑двъ ис̑ помилоуи мѧ. 48 і прѣщаахѫ емоу мъноѕи да

LXIV оумлъчитъ. онъ же излиха въпиѣше. сн̑е двъıдовъ помилоуи мѧ. 49 і ста въ ис̑ъ рече възг(л)асити и. і зъваахѫ слѣпъца гл̑ѭште емоу дръзаи. въстани зоветъ тѧ. 50 онъ же отъвръгъ ризъı своѭ въставъ приде къ ис̑ви. 51 і отъвѣштавъ гл̑а емоу ис̑ъ. чесомоу хощеши да сътворѭ тебѣ. слѣпецъ же гл̑а емоу. раввоуни да прозьрѭ. 52 іс̑ же рече

Стр. 3 езыкь *ник.* *5* не тожде встъ въ васъ *зогр.* не такожде кєть въ васъ *остр. ассем. сав. ник.* *7—8* въсѣмъ слоуга *асс.* *11* слогъ жа *въ подл. пропщ.* *12* да послоужить *остр. асс. ник.* *17—18* хлѭпаѭ *зогр. ник.* *22* паче зѣло зваше *ник.* *24* възгласите *зогр. ник.*, възъваахѫ *зогр.* глашають *ник. а.* вьзгласише *ник. б., въ наш. л пропщ.* *26* глашаеть *ник.* *30* равви *зогр. ник.*

емоу. іди вѣра твоѣ сп̃ста. и абие прозьрѣ. і по и̃сѣ иде въ пѫтъ.

XI.

1 І егда
приближи сѧ въ и̃мъ. въ витъфаѣниѫ. і витаниѫ. къ горѣ елеоньсцѣ. посъла дъва отъ оученикъ своихъ. 2 і
гл̃а има. идѣта въ весь ѣже (е)стъ прѣмо вама. і абие къходѧшта въ нжѫ
обрѧштета жрѣвецъ привѧзанъ.
на ньже нѣстъ не оу никтоже отъ ч̃къ
вьсѣлъ. отрѣшъша и приведѣта.
3 і аще вама къто речетъ. что се дѣата.
ръцѣта ѣко г̃ь его трѣбоуоутъ. і абье
посълетъ і сѣмо. 4 идете же и обрѣтете
жрѣвецъ привѧзанъ при двьрехъ. вънѣ на распѫтии. і отрѣшаашете и. 5 і ѥдини отъ стоѧштихъ тоу гл̃аша има
что дѣата отрѣшаѭща жрѣвецъ. 6 она
же рѣсте имъ. ѣкоже заповѣдѣ и̃съ. оставиша ѣ. 7 і привѣсте жрѣвецъ къ
и̃сви. і възложиша на нь ризы своѧ.
и вьсѣде на нь. 8 мънози же ризы
своѧ постилаахж по пѫти. а дроузии
вѣие рѣзаахж отъ дрѣва. і постила-

Стр. 6 въ подл. ѣжестъ. *7* вь нжѫ — *такъ въ подлин.* *9* на ѥмьже *зогр.* *12* трѣбоуоутъ — *такъ въ подлин.* *12—13* и абье пакы *зогр. ник.* *13* идете, обрѣтете *возстановлено по первоначальной редакціи, исправленной современною рукою* въ идоста, обрѣтоста, *такъ что* с *приписано надъ строкою*, а *передѣлано изъ* е, о *изъ* е; идосте, обрѣтосте *зогр.* идоста, обрѣтоста *ник.* *15* ѡтьрѣшиста *никол.* *15—16* и етери *зогр. никол.* *16* гл̃аахж *зогр. никол.* *18* рѣста *зогр. никол.* *19* приведоста *зогр. никол.* *21* на ѥ *зогр., ник. согл. съ нашимъ.* *23* витвие *ник.;* дрѣвъ *зогр. ник.*

аѫ̀ по пѫти. 9 і прѣдѣ ѫодѧште и къ
слѣдѣ ѫодѧштеи вѣпиѣѫ̀ гл̑ѧште.
Ѡсанънна бл̑гсвнъ градъı въ імѧ
гн̑е. 10 бл̑но градѫште цр̑ствие въ імѧ
г̑и от̑ца нашего дав̑да. ѡсанна въ вы-
шънниѫ̀ъ. 11 і вѣниде въ ерс̑мъ ис̑ъ и
въ цр̑квъ. і съгл̑ада вѣсе. поздѣ ю-
же сѫштоу̑ часоу̑. ізиде въ витани-
ѣ̀. съ обѣма на десате. 12 і въ оутрь-
нии ишедъшемъ имъ отъ витанїѧ.
въз⟨а⟩лка. 13 і видѣвъ смоковъницѫ
из далече. імѫштѫ листвье.
приде аште оу̑во обрѧштетъ на неи
чъто. і пришедъ къ неи ничесоже не
обрѣте на неи тъкмо листвие. не
бѣ бо врѣмѧ смокъвамъ. 14 і отъ-
вѣштавъ ис̑ъ рече еи. къ томоу̑ отъ
тебе въ вѣкъ никтоже плода не съ-
нѣстъ. слъшаахѫ̀ же оу̑ченици
его. 15 і придѫ̀ въ и̑лмъ. и въшедъ ис̑ъ
въ цр̑къ. начатъ изгонити прода-
ѫштѧ̑ѧ. і коупоуѫщѧѧ в цр̑кве. і
дъскъı тръжъникъ. і сѣдалиштѧ
продаѫштихъ голѫби исповръ-
же. 16 і не дадѣаше никомоу̑же мимо
нести съсѫдъ сквозѣ цр̑квъ. 17 і оу̑-
чаше гл̑ѧ имъ. нѣстъ ли писано.
ѣко храмъ мои храмъ молитвѣ. на-
речетъ сѧ вьсѣмъ ѧзı̑кмъ. въı

Стр. 1 прѣдь ходяштеı і *зогр.* *7 и 22* вь црькви *ник.*; вьса *зогр.* *9—10* вь ютрѣи *ник.* *11* *въ* възалка *буква* л *прип. надъ строкою;* видѣ *зогр. ник.* *13—14* чьто на неи *зогр.* что обр. на н. *ник.* *16* не оу бо бѣ *зогр.* *18* *безъ* не *зогр.* *18—19* сънѣстъ *возстановлено по первонач. ред., потомъ же* с *выскоблено,* т *передѣлано въ* ж *и надъ стр. припис.* д, *т. е.* сънѣждъ. *20* придоша пакъı *зогр.* *23* сѣдала *зогр.* *25—26* да кто мимо несеть *ник.* *27* псано *зогр.*

же сътвористе и вртъпъ разво-
никомъ ·:·

LXV 18 і слъшаша кънижъници и архиереи.
и искаахѫ како и бѫ погоубили. боѣхѫ
во сѧ его. ѣко весь народъ дивлѣхѫ
сѧ о оученіи его. 19 і ѣко поздѣ бъістъ
исхождаше вонъ из града. 20 і мимо
ходѧште ютро видѣша смоковьни-
цѫ оусъхъшѫ ис кореніѣ. 21 і въспомѣ-
нѫвъ петръ гл҃а емоу равьви. ви-
ждъ смоковъница ѭже проклатъ
оусъше. 22 і отъвѣштавъ ис҃ъ гл҃а е-
моу. імѣите вѣрѫ бж҃іѭ. 23 аминь
гл҃ѭ вамъ. ѣко иже речетъ горѣ сеи.
двигни сѧ и въвръзи сѧ въ море.
і не оусѫмьнитъ сѧ въ ср҃дци сво-
емь. нъ вѣрѫ иметъ. ѣко еже гл҃атъ
бъіваатъ. бѫдетъ емоу еже а-
ште речетъ ·:· 24 Сего ради гл҃ѭ вамъ
вьсѣ елико молѧште сѧ просите. вѣ-
роуите ѣко приемлете. і бѫдетъ
вамъ. 25 і егда стоите молѧште сѧ.
отъпоуштаите аште что имате на кого
да и отцъ вашъ нб҃скъі отъпоусти-
тъ вамъ съгрѣшеніѣ ваша. 26 аште ли
въі не отъпоустите. ни отецъ вашъ
иже въ нб҃сѣхъ отъпоуститъ прѣгрѣ-
шеніи вашіхъ. 27 і придѫ пакъі въ. и-

Стр. 3 слъшавше *ник.* *4* како би *ник.* *8* ютрѣи *никол. а.* ютро мимох. *никол. б.* *9* ис корене *зогр.* *11* прокле *никол.* *13* аминь бо *остр.*, *14* иже аште *зогр. никол.* *15* *въ* въвръзи *буква* р *прип. надъ строкою;* връзи *зогр. ник., остр. согласно съ наш.* *17* емѣетъ *зогр.*, ѣкоже гл҃етъ *зогр. ник., остр. согласно съ нашимъ.* *20* елико аще *остр.* *21* приимете *остр. ник.* *25* прѣгрѣшенша *зогр. остр.* *26* отъпоущаѣте *остр.* *27* нб҃скъі *зогр.* небесьнъі *остр. ник.* *28 и 1—2 стр. на слъд. стр.* придоша *зогр., ник. согл. съ нашимъ.*

рсⷭ҃мъ. і въ цр҃кве ходѧштю емоу. при-
дж къ немоу архиереи и кънижъници.
и старьци. 28 і гл҃ашѧ емоу. коеи҃ж обла-
стиж се твориши. і кто ти дастъ о-
бласть сиж да си твориши. 29 іс҃ же о-
тъвѣштавъ рече имъ. въпрошж и ѣ-
зъ въı единого словесе. і отъвѣшта-
ите ми. і рекж вамъ коеиж областиж
се творю҃ж. 30 крьщение иоаново отъ кж-
дж бѣ. съ небс҃ ли или отъ чл҃къ. отъ-
вѣштаите ми. 31 и мъıшлѣахж къ се-
бѣ гл҃ижште. аште речемъ сн҃бсе. ре-
четъ по что оубо не вѣроваете емоу.
32 аште речемъ отъ чк҃ъ боѣахж сѧ людии.
вьси бо имѣахж иоана ѣко прк҃а. 33 і отъвѣ-
штавъше гл҃ашѧ исв҃и не вѣмь. ни а-
зъ гл҃ж вамъ. коеиж властиж си
творьж.

XII.

1 і начатъ имъ притъчами
гл҃ти. виноградъ чл҃къ насади. і огра-
ди и оплотомь. і ископа точило и
созъда стлъпъ. і въдастъ і тѧ-
жателемъ и отиде. 2 і посъла къ тѧ-
жателемъ рабъ въ врѣмѧ. да отъ
тѧжателъ прииметъ. отъ плода
винограда. 3 они же емъше и бишѧ и по-

Стр. 1 сѫштю моу *зогр.* *3* глаголюште емоу *ник.* *4* ли кто ти *зогр.*, *въ ник. пропущ. слова* ли кто ти д. — твориши. *5* сице *(вм.* си*) зогр.* *6—7* вы и азь *ник.* *10* бысть *(вм.* бѢ*) никол.* *14* нь аште р. *ник.*; боѢ. бо сѧ *зогр.* *15* ѣко пророкь бысть *ник.* *16 послѣ* не вѣмь *пропущены въ нашемъ подл. слова* ис҃ же отъвѣштавъ гл҃а имъ *(такъ зогр. ник.).* *17* областиж *зогр. ник.* *19—20* и опл. и огради *ник.* *23* раба *ник.* *25* и имъше *зогр. ник.*

сълашѧ тъштъ. 4 і пакъı посъла къ
нимъ дроугъıи рабъ. і того камени-
емь бивъше пробишѧ главѫ емоу. і
посълашѧ безчьстъна. 5 і пакъı ино-
го посъла и того оубишѧ инъı мъногъı.
овъı бижште овъı же оубиѣжште. 6 е-
ште же имѣаше единого с҃на. вьзлю-
бленааго своего. посъла и того къ ни-
мъ послѣдь гл҃а. ѣко посрамлѣжтъ
ся с҃на моего. ⁘ 7 они же тѫжателе къ се-
бѣ рѣшѧ. ѣко сь естъ наслѣдъникъ. при-
LXVI дѣте оубиѣмъ і. і наше бѫдетъ досто-
ѣние. 8 і емъше оубишѧ и. і извръгѫ
и вонъ из винограда. 9 чъто оубо съ-
творитъ г҃ь винограда придетъ и по-
гоубитъ тѫжателѧ. і дастъ вино-
градъ инѣмъ. 10 ни ли сѭ҃ъ есте кънı-
гъ чьли. камень егоже невръдоу съ-
твориша зиждштеи. съ бъıстъ
въ главѫ жгълоу. 11 отъ г҃а бъıстъ
си. і естъ дивъна къ очиѫ нашею
12 і искаахѫ ѭти и и оубоѣшѧ ся народа. ра-
зоумѣшѧ бо ѣко къ нимъ рече притъчѫ.
і оставьше и отидѫ. 13 і посълашѧ
къ немоу единъı отъ фарисѣи. і и-
родиѣнъı да и бѫ обльстили сло-
вомь. 14 они же пришедъше гл҃ашѧ емоу
оучителю. вѣмь ѣко истинен҃ъ еси
і не родиши ни о комьже. не зьриши бо
на лице чл҃вкомъ. нъ въı-истинѫ
пѫти б҃жию оучиши. достоитъ ли

Стр. 2 дроугаго раба *никол.* *3* емоу гл. *ник.* *10* тѫж. видѣвъше и граджшть *зогр. никол.* *13* имъше *зогр.;* извръгоша *зогр.* *21* дивань *ник.* *24* отидоша *зогр.* *25* етеръı *зогр. ник.* *25—26* иродиѣнъ *зогр.* *26* да би и *ник.* *29* о *что передъ* комьже *въ подл. надъ строкою.*

дати кинѣсъ кесареви или ни. дамь
ли или не дамь. 15 онъ же вѣдъı ихъ ли-
цемѣрие рече имъ. чъто мѧ окоушаа-
те. принесѣте ми пѣнѧзъ да виждж.
16 они же принѣсѧ и гл҃а имъ. чии естъ
образъ сь и написание. они же рѣшѧ
емоу кесаровъ. 17 і отъвѣщавъ и҃съ
рече имъ. кесарова въздадите ке-
сарови. і б҃жиѣ б҃ви и чюдишѧ сѧ о
немь. 18 і придж садоукеи къ немоу
иже глг҃ѣжтъ не бъıти въскрѣше-
нию и въпросишѧ и гл҃ѣжште. 19 оучите-
лю. мосии написа намъ. ѣко аще ко-
моу братръ оумьретъ. і оставитъ
женж. а чѧдъ не оставитъ. да пои-
метъ братръ женж его. і въскрѣ-
ситъ сѣмѧ братра своего. 20 бѣ же
седмь братриѧ. і пръвъı поѧ
женж и оумираѧ не остави сѣме-
не. 21 і въторъı поѧ иж и оумьрѣтъ
і тъ не остави сѣмене. і трети-
и такожде. 22 і поѧсѧ и҃ж седмь и
не оставишѧ сѣмене. послѣдь
же вьсѣхъ оумьрѣтъ и жена. 23 въ
въскрѣшение оубо егда воскръ-
снѫтъ. котороумоу ихъ бѫдетъ.
жена. седмь бо ихъ имѣшѧ иж же-
нж. 24 і отъвѣштавъ и҃съ рече имъ.
не сего ли ради блждите не вѣдж-

Стр. 1 кинсъ д. кес. *зогр.* *1 и 8—9* кесароу *ник.* *5* принѣше *ник.* принесоша *зогр.* *6* напсание *зогр.* *7—9* кесаревъ, кесареваѣ, кесареви *зогр.* *10* придоша *зогр.* *12* въпрашаахж *зогр. ник.* *13* напса *зогр.* *14*, *16*, *17*, *18* брать, брата, братие *ник.* *18 и 20* поеть *ник. зогр.* *20* оумрѣ *ник. а.* оумрѣть *ник. б.* *22* поѧша *зогр. ник.* *23* послѣжде *зогр.* *27* им. иж *(безъ* ихъ*) зогр.*

ште кънигъ. ни силы бжиѧ. 25 Ѳ-
гда бо из мрътвыхъ въскръ-
снѫтъ. ни женѧтъ сѧ ни посага-
ѭтъ. нъ сѫтъ ѣко анѓли на неве-
сехъ. 26 а о мрътвыихъ ѣко въста-
нѫтъ. нѣсте ли чъли въ кънига-
хъ мосеовахъ. при кѫпинѣ како ре-
че емоу бъ гл҃ѧ. азъ бъ авраамль
и бъ исаковъ. и бъ иѣковль. 27 нѣ-
стъ богъ мрътвыхъ. нъ бъ
живыхъ. вы оубо мъно(го) блаж-
дите. 28 і пристѫпь единъ отъ
кънижьникъ. слъшавъ ѧ съ-

LXVII тазаѭштѧ сѧ. видѣвъ ѣко добрѣ отъ-
вѣшта имъ. въпроси и кѣ естъ запо-
вѣдъ пръва вьсѣхъ. 29 іс҃ же гл҃а емоу.
Ѣко пръвѣиши заповѣдь естъ вьсѣхъ.
слъши изл҃ю г҃ь бъ нашъ. г҃ь единъ е-
стъ. 30 і възлюбиши г҃а бг҃а твоего. вь-
сѣмъ ср҃дцемъ твоимъ. і вьсеѭ
дшеѭ своеѭ. і вьсеѭ мъслиѭ
своеѭ. і вьсеѭ крѣпостиѭ свое-
ѭ. си пръва вьсѣхъ заповѣдь. 31 і
вътораѣ подобъна ей. възлюби-
ши искрьнѣго своего ѣко самъ себе.
больша сею иноѧ заповѣди нѣсть.
32 і рече емоу кънижьникъ добрѣ оу-
чителю въ істиноѭ рече. ѣко е-

Стр. 8 л *въ* аврамль *прип. надъ строкою.* *11* го *въ* мъного *приб. надъ строкою.* *13 въ концѣ строки* съ *или* сь, *трудно разобрать.* *16* пръваѣ *зогр.* пръвѣиши *ассем.* прьвѣиша *ник.*; ѿтъвештавь рече *ник.* отъвѣшта *ассем.* *17* заповѣды *зогр.* всѣхъ заповѣдии *ассем. ник.* *18—19* единъ тъ естъ *асс.* *21* всѣмь оумомь тв. и и вс. крѣп. тв. *зогр. и никол. б., въ асс. и ник. а. этихъ словъ нѣтъ.* *23* си пръвѣиши в. заповѣдии *ассем. зогр.* есть прьвѣиша в. з. *ник.* *25* подроуга *(вм.* искрьнѣго*) зогр.* *26* нѣсть, *м. б.* нѣстъ, *трудно опредѣлить*; больши с. ина заповѣдь нѣстъ *асс. ник.*; сеѭ *зогр.*

динъ естъ. і нѣстъ иного развѣ е-
го. 33 і еже любити и вьсѣмъ ср҃дце-
мь. і вьсѣмь разоумомъ. і вь-
сеⷤ д҃шеⷤ. і вьсеⷤ крѣпостиⷤ.
і иже любитъ искрьнѣаго ѣко себе. 5
боле естъ вьсѣхъ олокавтоматъ
и жрътвъ. 34 і҃с же видѣвъı-и. ѣко
съмъıслъно отъвѣшта рече е-
моу. не далече еси отъ цр҃ствиⷤ
ѣ б҃иѣ. і никътоже не съмѣаше е- 10
го къ томоу въпросити. 35 і отъ-
вѣштавъ и҃съ гл҃аше оучⷭ въ цр҃кве.
Како гл҃ютъ кънижьници ѣко х҃ъ
сн҃ъ дав҃ъ естъ. 36 тъ бо рече да-
вд҃ъ дх҃мь свѣтъмъ. рече г҃ъ г҃ви 15
моемоу сѣди о деснⷤ мене. до-
ндеже положⷤ врагъı твоⷭ подъножи-
е ногама твоима. 37 самъ оубо дв҃дъ на-
рицаатъ і г҃а. і како емоу естъ сн҃ъ. і
мъноѕи народи послоушааⷯ его въ 20
сластъ ·:· 38 і гл҃аше имъ въ оученіи сво-
емъ. блюдѣте сⷭ отъ кънижьникъ.
хотⷭштиⷯъ въ одѣаниихъ ходити.
і цѣлованиѣ на тръжиштихъ. 39 і прѣ-
ждесѣданиѣ на соньмиштихъ. і прь- 25
ковьзле(же)ниѣ на вечерѣхъ. 40 поѣдаⷤ-
штиⷯъ домъı къдовицъ. і непъще-
ваниемъ далече молⷭште сⷭ. си-

Стр. 5 еже любити *зогр. ассем. ник.* *6* въсесъжагаемъıихъ жрътвъ *асс. никол. а., ник. б. и зогр. согласно съ нашимъ.* *12* въ цр҃кви *ассем. никол.* *14—15* давидъ *пропущ. ассем. никол.*, тъ бо д. рече *зогр.* *19* и тъ како *зогр.* отъ кждоу сн҃ъ емоу естъ *ассем. никол.* *20* многъ народъ слоушааше *асс. ник.* *23* въ одеждахъ *зогр. ник.* *25—26* прьвовьз. *или* пръвовьзл., *разобрать трудно.* *26* въ — вьзлежениѣ *слогъ* же *прибавленъ надъ стр. кир. букв. болье поздн. времени.* *26—27* поѣдаⷤштеі *зогр.* — штe *ник.*

и приимѫтъ лише осѫжденіе. 41 і сѣ-
дъ іс̄ъ прѣмо газофилакеови. ви-
дѣаше како народъ мететъ мѣдь въ
газофилакиѫ. і мнози богатіи
въмѣтаахѫ многа. 42 і пришедъ-
ши една въдовица оубога. въвръ-
же двѣ лептѣ. еже естъ кодра-
нтъ. 43 і призъвавъ оученикы сво-
ѭ рече имъ. аминь гл̄ѭ вамъ ѣ-
ко въдовица си оубогаа. мъножѣ-
е вьсѣхъ въвръже. въмѣтаѫ-
штихъ въ газофилакиѫ. 44 вьси
бо отъ избытъка своего въвръ-
гѫ. а си отъ лишенїѣ своего вьсе
елико имѣаше въвръже. вьсе жи-
тіе свое ·:·

XIII.

1 і исходѫштю емоу отъ
цр̄кве. гл̄а емоу единъ отъ оуче-
никъ своихъ. оучителю виждъ
каково камение и каково зъдание.

LXVIII 2 іс̄ же отъвѣштавъ рече емоу. ви(ди)ши
ли великаа си зъданиѣ. не иматъ
остати сьде камень на камени.
іже не иматъ разорити сѧ ·:· 3 і сѣдѫ-
штю емоу на горѣ елеонъсцѣ. прѣмо
цр̄кви въпрашаахѫ и единого. пе-
тръ и иѣковъ. і иоань и аньдрѣа.

Стр. 1 липшее *зогр. ник.* *2—3* видѣ *зогр.* *3* мештеть *зогр. никол.* *5* вьмѣтаюште *ник. а.* *7—8* конъдратъ *зогр. ник.* *13* о *въ* отъ *надъ стр.* *13—14* въвръгоша *зогр.* *20* ди *въ* видиши *прибавлено надъ стр.* *21* ъ *или* ь, *трудно опредѣлить въ* иматъ, *и на слѣд. стр. 1* намъ *и 4* отъвѣштавъ *(въ слогѣ* въ*).*

4 ръци намъ когда се бждетъ. і ко-
е бждетъ знамение. егда имж-
тъ съконьчати сѧ вьсѣ си. 5 іс̄ же
отъвѣштавъ начатъ гл̄ати и-
мъ. блюдѣте сѧ да не кто прѣ-
льститъ васъ. 6 мънози бо при-
джтъ въ мое има гл̄ште. ѣко а-
зъ есмъ і мъногъı прѣльс-
тѧтъ ·:· 7 егда же оуслъıши-
те брани и слоухъı брани-
и. не оужасите сѧ. подо-
бааатъ бо бъıти. нъ
не оу коньчина. 8 въ-
станетъ бо ꙗ-
зъıкъ на ꙗ-
зъ̄къ. і цр̄ство
на цр̄ство.
і бждтъ
тржси по
мѣста.

і бждтъ глади и мятежи. 9 нача-
ло болѣзнемъ си. Блюдѣте же
въı сѧ сами ·:· прѣдадатъ бо
въı въ съньмища. і на съньмищи-
хъ бъени бждете. і прѣдъ [вое]вое-
водами и прѣдъ цр̄ри станете ме-
не ради. въ съвѣдѣтелъство и-
мъ. 10 і въ вьсѣхъ ꙗзъıцѣхъ. по-
добаатъ прѣжде проповѣдати
сѧ евнг̃лию ·:· 11 Егда же водятъ
въı прѣдаjште не пьцѣте сѧ
прѣжде что къзглаголете: [и]

Стр. 1 си боудоуть *ник.* *3* вса си сконч. *ник.* *6* вы *ник.* *10* слоухъ *ник.* *31* і *вм.* въı *зогр.* не прѣжде пьц. *ник.* *32* и *что въ скобкахъ, повторено въ началѣ слѣд. стр. потому, что не удался почеркъ пера.*

ни пооучаите сѧ. нъ еже аште да-
стъ сѧ вамъ въ тъ часъ то
глаголете. не вы бо бѫдете
глаголѩштеи. нъ дх҃ъ ст҃ы.
12 прѣдастъ же братръ бра- 5
тра на съмрътъ.

LXIX ı̃ отц҃ъ чѧдо. и къстанѫтъ чѧда на
родителѧ. ı̃ оубѫѭтъ ѩ. 13 и бѫдете
ненавидими вьсѣми имене мо-
его ради. прѣтръпѣвъı же до конь- 10
ца тъ спс҃нъ бѫдетъ. ·:· 14 Єгда же
мръзость оузьрите запоустѣни-
ѣ. реченѭѩ даниломъ прк҃мъ.
стоѩштѫ идеже не подобаатъ.
чътъı да разоумѣатъ. тъгда 15
иже бѫдѫтъ въ юдеи да бѣга-
ѭтъ на горъı. 15 ı̃ иже на кровѣ да не
съласитъ въ домъ. ни да вънн-
детъ вьзѧтъ чесо отъ домоу сво-
его. 16 и сън на селѣ да не възвра- 20
титъ сѧ вьспѧтъ вьзѧтъ ризъ
своихъ ·:· 17 Горе же непраздънъı-
мъ и доѩштімъ въ тъı дъни.
18 молите же сѧ да не бѫде бѣство
ваше зимѣ. 19 бѫдѫтъ бо дъне ти 25
скрѫбьни. ѣко не бъıстъ такова
отъ начала зъданию. еже съзъ-
да бг҃ъ. до нъıнѣ и не бѫдетъ.
20 ı̃ аште не би г҃ъ прѣкратилъ дьнии.

Стр. 3 гл҃ите *зогр. никол.* *5* братъ *зогр. ник.*, брата *ник.* *10—11* ь *въ* конь—ца *сомнительно, можетъ быть* ъ. *11* тъ *пропущено въ зогр. никол.* *12* оузьр. мр. *зогр. ник.* *14* стоепте *никол. а. (никол. б. согласно съ нашимъ).* *16* боудеть *ник. а.* *18* сълазатъ *зогр.* *19* вьзети что *никол.* *21* вьзати *зогр. никол.* *21—22* ризи свое *никол.* *24* бѫде *въ подл.;* бѣжьство *ник.* *25* дьнье *зогр.* ти дьние *ник.* *26* тако *зогр.*

не би бꙑла съпасена вьсѣка
плъть. нъ ꙁбъранꙑхъ ра-
ди ѭже избъра прѣкратитъ дь-
ни ·:· 21 і тъгда аште речетъ къто
вамъ се сьде хⷭ се овъде. не и-
мѣте вѣрꙑ. 22 въстанѫтъ бо
лъжи христи. и лъжи пророци. і
дадѧтъ знамениѣ и чюдеса.
да прѣльстѧтъ аще възможъ-
но избъранꙑѧ. 23 въı же блюдѣте
сѧ се прѣжде рѣхъ вамъ вьсѣ ·:·:·
24 Нъ въ тъı дьни по скръби тои слъ-
ньце помрачитъ сѧ. і лоуна не
дастъ свѣта своего. 25 і звѣздъı
начънѫтъ падати съ нб̃се. і си-
лъı ѭже сѫтъ на нб̃сѣхъ подвижѧ-
тъ сѧ ·:· 26 і тъгда оу̃зрѧтъ с̃на чло-
вч̃скаго. граджшта на облацѣ-
хъ. съ силоѫ мъногоѫ и славоѫ.
27 і тъгда посълетъ анѣ̃лъı сво-
ѭ. і съберетъ избъранꙑѧ сво-
ѭ отъ четꙑръ вѣтръ. отъ коньь-
ца земѧ до коньца нб̃се. 28 отъ смо-
ковьницѧ же навъıкнѣте притъ-
чѫ. егда юже вѣтвье еѩ бѫдетъ
младо. и прозѧбнетъ листвье.
вѣсте ѣко близъ е̃стъ жатва. 29 тако
и въı егда оу̃зърите си бъıваѫща.
вѣдите ѣко близъ естъ при двьре-
хъ. 30 амин глаголѫ вамъ ѣко не и-

Стр. 4 тъгда аште к. *зогр. никол.* *5 безъ перваго* се *зогр.* *7* лаживи *ник. а.* *9—10* възмогѫтъ *зогр., ник. согласно съ нашимъ.* *10 въ* въı *буква* ı *приб. надъ строкою.* *13* омрач. *никол.* *15* съ небс̃е пад. *зогр.* боудоуть с небесе падаюште *никол.* *21* сьбероуть *ник. (и въ греч. т. иногда мн. число).* *23* небс̃и *зогр.* *25—26* вѣтвь — млада *зогр., никол. согласно съ нашимъ.* *27* близ. ж. есть *никол.* *29* вѣсте *никол.*

матъ прѣити родось дондеже вьсѣ си бѫджтъ. 31 нб҃о и землѣ прѣидетъ. а моѥ словеса не прѣидѫтъ ⁘ 32 Ѩ о дьни томь и о часѣ никтоже не вѣстъ. ни анг҃ли иже сѫтъ на нб҃сѣхъ. ни с҃нъ тъкъмо отецъ. 33 блюдѣте сѧ и молите сѧ. не вѣсте бо когда врѣмѧ бѫдетъ. 34 ѩкоже чл҃вкъ оходѧ остави домъ свои. і давъ ра-

LXX бомъ своимъ властъ и комоужъдо дѣло свое. і кратьникоу повелѣ да бъдитъ. 35 бъдите оубо не вѣсте бо когда г҃ь домоу придетъ. вечеръ ли въ полоу ношти. ли въ кокотоглашение. ли ютро. 36 да не пришедъ вьнезапѫ обрѫщетъ въı съпѫштѧ. 37 а еже вамъ гл҃гл҃ѫ. вьсѣмъ гл҃ѫ бъдите ⁘

XIV.

1 Бѣ же пасха и опрѣснъци по дъвою дъноу. і искаахѫ архиереи и кънижъници како и лестьѫ емъше оубиѫтъ. 2 гл҃аахѫ же нъ не въ праздьникъ. еда како бѫдетъ мльва людемь. 3 і сѫштю емоу въ витании. въ домоу симона прокаженаго. вьзлежѫштю емоу приде же-

Стр. 3 слова моѣ не имоуть прѣити *ник.* *4* или о. ч. *ник.* *6—7* блюд. сѧ бъдите и. мол. *остр. зогр. ник.* *9* оставль *ник., остр. и зогр.* остави; въда *(вм.* давъ*) остр.* *11* вратароу *ник.* *13* г. пр. дом. *ник. а.* *13—14* веч. ли ли полоу *зогр.* в. ли или п. *остр. ник.* *14* коуроглашение *остр. зогр.* пѣтельглашение *никол.;* ютрѣ *ник.* за оутра *остр.* *18* опрѣснакь *ник. а.;* дьнью *никол.* *20 безъ* въ, *только* праздьникъ *зогр.* *21—22* мльва бжд. *зогр. ник.* *22* вь людехь *никол.*

на. имѫшти алавастръ хризмы.
наръдъны пистикиѩ драгы. і съ-
кроушъши алавастръ възлиѣ емоу
на главѫ. 4 бѣахѫ же едини негоджѫ-
ште въ себѣ и гл҃ѫште. въ чемъ
гыбѣль си хризмънаѣ бысть.
5 можаше бо си хризма продана
быти. ваште три сотъ пѣнѧзъ. і
дати сѧ нищтимъ и прѣштаахѫ е-
и. 6 і҃с же рече останѣте еѩ по чъто иѫ
троужданте. добро бо дѣло съдѣ-
ла о мьнѣ. 7 вьсегда бо нищтѧѩ и-
мате съ собоѭ. і егда хощете мо-
жете имъ добро творити. а мене
не вьсегда имате. 8 еже имѣ си съ-
твори ⁘ Варила естъ похризми-
ти тѣло мое на погребение. 9 аминь
гл҃ѫ вамъ. идеже колижъдо проповѣ-
дано бѫдетъ евн҃ліе се. въ вьсе-
мь мирѣ. и еже сътвори си. гл҃ано
бѫдетъ въ памѧть еѩ ⁘ 10 юда иска-
риотъскы единъ отъ обою на деся-
те. іде къ архиереомъ да и прѣда-
стъ имъ. 11 они же слъышавъше въ-
здрадоваша сѧ. і обѣщаша емоу сьре-
брьникы дати. и искаше како и въ
подобъно врѣмѧ прѣдастъ. 12 и въ пръ-
вы дьнь опрѣснькъ. егда пасхѫ жь-

Стр. 1 и 3 алавѣстръ *зогр. (вѣроятно съ произношеніемъ* ѣ=ıа*)*; мура *остр.* моура *ник. б.* масти *ник. а.* *2* пистикии *зогр.* наръдопистикии *остр.* *4* етери *зогр.* нѣции *остр.* *6* мурьнаѧ *остр.* мастьнаѣ *никол.* *7* се муро *остр.* масть *ник.* *8* цатъ *(вм.* пѣнѧзъ*)* *остр.* *10* въ еѩ *буква* е *надъ строкою прибавл.; опять замѣчат. руссицизмъ въ остр. ев.* останите сѧ. *10—11* чьто ѥи троудъı дѣѥте *остр. никол.* *13—14* м. добро твор. имъ *зогр.* сътворити имъ *остр. никол.* *16—17* омазати *ник.* помазати *остр.* *21—22* скариотѣнинь *ник.* *25* р *въ* (въ)здрадоваша *надъ строкою;* обѣшташа сѧ *зогр.*

рѣахѫ. гл҃аша емоу оученици свои къ-
де хоштеши шедъше оуготовимъ да ѣ-
си пасхѫ. 13 і посъла дъва отъ оучени-
къ своихъ. и гл҃а има идѣта въ градъ
и сърѫштета въı чл҃вкъ. въ скѫдѣ-
льницѣ водѫ носѧ. по немь идѣта. 14 і и-
деже аште вънидетъ рьцѣта г҃ноу до-
моу. ѣко оучитель г҃тъ. къде естъ
обитѣль идеже пасхѫ съ оученикъı
своими сънѣмъ. 15 і тъ вама покаже-
тъ горьницѫ велиѫ. постъланѫ
готовѫ. тоу оуготованта намъ. 16 і и-
зидете оученика его и придете въ гра-
дъ. и обрѣтете ѣкоже рече има. и оуго-
товасте пасхѫ ·:· 17 і вечероу бъıвъ-
шоу приде съ обѣма на десѧте. 18 і въ-
злежѫштемъ имъ. і ѣдѫштемъ ре-
[ре]че и҃съ. амин гл҃ѭ вамъ. ѣко еди-
нъ отъ васъ прѣдастъ мѧ. ѣдъı съ
LXXI мъноѫ ·:· 19 Сони же начаша скръбѣти и тѫ- 20
жити. і гл҃ати емоу единъ по единомоу.
еда азъ. і дроугъıи еда азъ. 20 онъ же отъ-
вѣштавъ рече имъ. единъ отъ обою на
десѧте. омочии съ мъноѫ въ солил-
ло. 21 сн҃ъ же оубо чл҃вчскъı идетъ ѣкоже 25
естъ писано о немь ·:· Горе же чл҃вкоу
томоу имъѭже сн҃ъ чл҃вчскъı прѣда-
атъ сѧ. добро би емоу было. аште не
би родилъ сѧ чл҃вѣкотъ ·:· 22 І ѣдѫште-

Стр. 3 пасха *зогр.* *5* сърѫштетъ *зогр. ник.* *5—6* скѫдольницѣ *зогр.* скоудильници *ник.* *8 безъ* ѣко *зогр. никол.* *11* высокѫ *(вм.* велиѫ*) зогр.* *13—14* изидосте, придосте, обрѣтосте *зогр.* изидоста, придета, обрѣтоста *ник. а.* изидоста, придоста, обрѣтоста *ник. б.* *14—15* оуготоваста *ник.* *20* начаша *зогр. никол.* *20—21 словъ* и тѫжити *нѣтъ въ зогр. ник.* *24—25* вь тривлии *ник.* *25 безъ* оубо *зогр.* *26* псано *зогр.*

мъ имъ приемъ ис̑ъ хлѣвъ. блг̑сла-
шт҃ъ прѣломи. і дастъ имъ и рече.
приимѣте се естъ тѣло мое. 23 і приимъ
чашж хвалж въздавъ дастъ имъ.
і пишѧ отъ неѭ вьси. 24 и рече имъ се естъ
кръвь моѣ новаго за[ва]вѣта. проли-
ваема за мъногы ·⁘· 25 Ѧминь же гл̑ж
вамъ. ѣко юже не имамъ пити отъ
плода лозънаго. до того дьне егда
пьж ино въ цр̑ствии б̑жии. 26 і въспѣ-
въше изидж въ горж елеонъскж ·⁘·
27 І гл̑а имъ ис̑ъ ѣко вьси съблазните
сѧ о мьнѣ въ сиж ношт҃ъ. писано бо е-
стъ. Поражж пастырѣ. и овъца ра-
звѣгнжт҃ъ сѧ. 28 Нъ по томь егда въ-
скрьснж варыж въı въ галилеи. 29 пе-
тръ же рече емоу. и аште вьси събла-
знѧт҃ъ сѧ нъ не азъ. 30 і гл̑а емоу ис̑ъ.
Ѧминь гл̑(иж) ти. ѣко тъı дьнесь въ сь-
иж ношт҃ъ. прѣжде даже вътор̑цеж.
кокот҃ъ не възгл̑аситъ. три кратъı
отъвръжеши сѧ мене. 31 онъ же изліхѧ
гл̑ѧше паче. аште ми сѧ ключитъ
съ тобоѭ оумьрѣти. не отъвръгѫ сѧ
тебе. такожде и вьси гл̑ѧхѫ. 32 При-
дж въ весь еиже има ѣтъсимани.
і гл̑а оученикомъ своимъ. сѧдѣте
съде доньдеже шедъ помолѭ сѧ. 33 і

Стр. 1 приимъ *зогр.*; хл. и хвалж въздавъ *зогр. ник. (какъ въ иныхъ греч. т.* εὐχαριστήσας*).* *1—2* благословль и прѣломль *никол.* *3* приемь *никол.* *10* новое *(вм.* ино*) никол.* *13* пѝсано *зогр.* *16* вараю *никол.* *17* и вьси *зогр.* *19* иж *въ* гл̑ж *прип. глагол. надъ строкою, но кажется позднѣйш. рукою.* *21* коуръ *зогр.* пѣтель *ник.* *22* петръ *(вм.* онъ*) зогр. ник.* *23* лоучитъ *зс р., никол. согласно съ нашимъ.* *24* оумьр. съ тоб. *зогр.* *25—26* придоша *зогр.* *26* вь вьсь ѣнѝсим. *зогр.*

поѧтъ петра и иѣкова. і ѡана съ со-
боѫ. и начѧтъ оужасати сѧ и тѫжи-
ти. 34 і гл҃а имъ прискрѣбѣна естъ д҃ша
моѣ до съмрѣти. пожидѣте сѣде и
бѣдите. 35 и прѣшедъ мало паде на
земли. и молѣаше сѧ да аште въ-
зможѣно естъ мимо идетъ отъ
него часъ. 36 і гл҃аше авва о҃тц҃ъ. въ-
сѣ възможѣна тебѣ сѫтъ. мимо
неси чашѫ сиѫ отъ мене ·:· Нъ не ѣко
азъ хощѫ нъ еже тъ. 37 і приде і обрѣ-
те ѩ съпѧшта. и гл҃а петрови. си-
моне съпиши ли. не възможе едино-
го часа побъдѣти. 38 бѣдите и моли-
те сѧ да не вънидете въ напасть.
дх҃ъ бо естъ бѣдрь а плътъ немо-
штѣна. 39 і пакы шедъ помоли сѧ
тожде слово рекъ. 40 и възвращть
сѧ обрѣте ѩ пакы съпѧшта. бѣ-
ашете бо имъ очи тѧготѣнѣ. і не
оумѣхѫ чѣто бѫ отъвѣштали е-
моу ·:· 41 і приде третиици. и гл҃а и-
мъ. съпите прочее и почиваите.
приспѣ коньчина приде часъ. се
LXXII прѣдаатъ сѧ сн҃ъ чл҃вческы въ рѫ-
цѣ грѣшѣникомъ. 42 въстанѣте идѣ-
мъ. се прѣдаѩи мѧ приближи сѧ
43 і абие ещте емоу гл҃ѭщю. приде июда
единъ отъ обоѫ на десѧте. и съ ни-
мь народъ мѣногъ. съ орѫжии и дръ-

Стр. 1 поемь *ник.* *3 второе* р *въ* прискрѣбѣна *приписано надъ строкою.* *4* пождѣте *ник. а.* боудѣте *никол. б.* *7* мимо ити *зогр.* *9—10* мимо нести *зогр.* *10* не еже *(вм.* не ѣко*)* *никол.* *11* ты *(вм. нашего* тъ*)* *зогр. никол.* *13* вьзможе ли *никол.* *19—20* бѣста бо *никол.* *21* оумѣахѫ *зогр.;* биша *зогр.* би *никол.* *22* третицеѫ *зогр.* *30* народи *(безъ* мънози*)* *зогр.* народь *ник. а.* нар. многь *ник. б.*

кольми. отъ архиереи и кънижъникъ и старецъ ·:· 44 Дастъ же прѣдаѩи его знамение имъ гл҃а. егоже аште лобъжж имѣте и тъ естъ. и ведѣте съхранѣно. 45 і пришедъ абие пристжпь къ немоу гл҃а. равви равви. і облобъыза и. 46 они же възложиша ржцѣ на нь и ѭсѧ и҃. 47 единъ же отъ стоѩштихъ. ізвлъкъ ножъ оудари раба архиереова. і оурѣза емоу оухо. 48 і отъкѣштавъ и҃съ рече имъ. ѣко на разбоника ли изидете съ оржжьемь и дръкольми ѭти мѧ. 49 по вьсѧ дьни бѣхъ въ васъ оучѧ въ цр҃кве и не ѭсте мене. нъ да съвѣжджтъ сѧ кънигы. 50 і оставьше и вьси бѣжаша. 51 і единъ юноша етеръ по немь иде. одѣнъ въ плаштаницж нагъ. і ѭсѧ и юноша. 52 онъ же оставь плаштаницж. нагъ бѣжа отъ нихъ. 53 і вѣсѧ и҃сѣ къ архиереови. і сънидж сѧ къ немоу въси архиереи і старьци и кънижъници. 54 і петръ іздалече въ слѣдъ его иде. до кънжтрь въ дворъ архиереовъ и бѣ сѣдѧ съ слоугами и грѣѩ сѧ при свѣшти. 55 архиерен же и весь сънемъ. іскаахж

Стр. 4 то естъ *зогр.*, ть есть имѣте и *никол.* ведѣте і *зогр. никол.* *5 въ конць строки* стжпь *по выскобленному но современною рукою.* *8* ѭша *зогр. ник.* *9* ножъ *може. быть* ножь, *опредѣлить трудно.* *12* изидосте *зогр. ник.* *14* вь црькви *ник.* *16 безъ* вьси *зогр.* *17* единъ етеръ юн. *зогр. никол.* *18 и 19—20* понѣвницж *зогр. (ник. согласно съ нашимъ).* *18—19* ѭша *зогр. ник.* *19 такъ въ подл.* юноша *вм.* юношж *какъ въ зогр. никол.* *20—21* ведоша *зогр. остр. ник.* *21* кь архиерѣю каиѣфѣ *никол.;* сънидоша сѧ *остр. ник. б.*, сьбраше се *никол. б.* *23—24* идѣаше издалече *зогр.* *27* сьнмь вась *ник.*

на и҃са свѣдѣтельства да и оубьѭтъ. і не обрѣтаахѫ. 56 мънози бо лъже свѣдѣтельствоваахѫ н҃ь. і не бѣахѫ равъна свѣдѣтелъства
57 І едини въставъше лъжѫ свѣдѣтельствоваахѫ на нь гл҃ште. 58 ѣко мы слъшахомъı-и гл҃ѭштѣ. ѣко азъ разорѭ цр҃квь сиѭ ржкотворенѭю. і трьми дьньми инѫ нержкотворенѫ съзиждѫ. 59 і тако же не бѣ равъно свѣдѣтельство имъ. 60 і въстакъ архиереи по срѣдѣ въпроси и҃са гл҃а не отъвѣштаваеши ли ничесоже. чъто сии на тѧ свѣ(дѣ)тельствоуѭтъ. 61 онъ же мълчааше. і ничьсоже не отъвѣштаваше. Пакъı архиереи въпроси и и гл҃а емоу. тъı ли еси х҃ъ сн҃ъ бл҃гословаго. 62 і҃съ же рече азъ есмъ. і оузърите сн҃а чл҃скаго. о дес҃нѭю сѣдѧшта силъı. і грѧджшта съ облакъı нб҃скъıими. 63 архиереи же растръзавъ ризъи своѭ гл҃а. что еште трѣбоуемъ свѣдѣтель. 64 слъшасте блсфимиѭ его. что вамъ сѧ авлѣатъ. они же вьси осѫдиша и повинѣноу бъıти съмрътн. 65 і начаша

Стр. 1 да оуб. и *ник.* *2—3* лъжи *зогр.* *4* равьна съвѣд. не бѣахѫ *остр. ник.* *5* етери *остр. зогр. ник.* *9* дънъı *зогр.* *10* то и тако *остр. никол.* тако же *зогр.* *11—12* ставъ *зогр.* *14* дѣ *въ* съвѣдѣтельствоуѭтъ *въ подл. пропущ.* *15* и҃с. же *(вм.* онъ же*) зогр. ник.* *17* гл҃а *никол.* *18* бл. бо҃ *остр.* *22—23 въ рукоп.* ризи *съ прип. надъ стр. глаг.* ъ. *24* свѣдѣтельства *зогр., остр. и никол. согласно съ нашимъ; въ подл.* слъшасте *съ прибавл. надъ строкою поздн. глагол.* і (ѳ). *25* безъ его *зогр. ник. остр.* *26—27* бъıти повиньна *остр. ник.* *27* начаша *остр. зогр. ник.*

единии плъвати на нь. і прикрꙑ-
вати лице его и мѫчити и. і гл҃а-
LXXIII ти емоу. пророци намъ х҃е кто естъ оу-
дареи тѧ. і слоугꙑ бижште за лани-
тѫ прѣѥсѧ и ·:· 66 і сѫштоу петрови низоу
на дворѣ. приде една отъ рабꙑнь
архиереовъ. 67 і видѣвъши петра грѣж-
шта сѧ. вьзьрѣвъши на нь гл҃а. і
тꙑ съ назарѣнимомь исм҃ъ бѣ.
68 Онъ же отъвръже сѧ гл҃ѧ. не оумѣѭ ни
съвѣмь что тꙑ гл҃ши. і изиде во-
нъ на прѣдъдвории. і кокотъ въспѣ-
тъ. 69 і видѣвъши и рабꙑни пакꙑ на-
чѧтъ гл҃ати къ стоѭштимъ. ѣко
сь естъ отъ нихъ. 70 онъ же пакꙑ отъ-
метаѧше сѧ. і не по мъногоу пакꙑ
стоѭщеи. гл҃аахѫ петрови. въи-и-
стинѫ отъ нихъ еси. ибо галилѣа-
нинъ еси. і весѣда твоѣ подобитъ
сѧ. 71 онъ же начѧтъ ротити сѧ и кля-
ти сѧ. ѣко не вѣмъ чл҃вка сего егоже гл҃ете.
72 і въторицеѭ кокотъ въспѣтъ. і помѣ-
нѫ петръ гл҃ъ иже рече емоу и҃с҃ъ. прѣжде
даже кокотъ не възгласитъ дъва кра-
тꙑ. отъвръжеши сѧ мене три кратꙑ.
і начѧтъ плакати сѧ.

Стр. 1 етери *остр. зогр. ник. б.;* плювати *ник.* *3—4* оударии тѧ *остр.* оударивъı тѧ *зогр.* *4* б. и за л. *зогр.* б. и по ланитѣ *ник.* и сл. бижще и *(безъ* за лан.*) остр.* *5* прѣѥша *остр.* приѥша *зогр. ник.* *6* пристоупи *ник.;* шть рабь *ник.* *9* бысть *ник.* *12, 22 и 24* коуръ *зогр. остр.* пѣтель *ник.* *13—14* пакъı ина раб. *зогр.* и раб. видѣвъши начеть пакы *никол.* и раб. вид. и пакъı начѧтъ *остр.* *15* отъ нихъ есть *остр. зогр. ник.* *15—16* отъмѣт. *остр. зогр.* *18—19* галилеи *остр.* *19—20* под. ти сѧ *зогр.* под. тѧ *остр. ник.* *21* еже гл҃ете *зогр.* *22* второк *остр.;* възгласи *остр.* *22—23* поманѫ *остр.* *23* ѣкоже р. *зогр. ник.* *25* сѧ *въ подлинникѣ буква* с *похожа на* щ. *26* начьнъ плакааше сѧ *зогр. ник. (остр. согл. съ нашимъ); на слѣд. стр. остатокъ строки* на оутрьѣ *зогр. ник.*

XV.

1 і абѣе на оутрѣи
съвѣтъ сътворьше архиереи и старьци.
и кънижъникъı и весь сънемъ. съвѧ-
завъше и҃сѹ вѣсѧ. и прѣдашѧ и пилатови.
2 и въпроси и пилатъ. тъı ли еси цр҃ь и-
юдейскъ. онъ же отъвѣштавъ рече емоу. 5
тъı гл҃ши. 3 і гл҃ѫ҇ж на нь архиереи мъ-
ного. онъ же ничесоже не отъвѣштавала-
ше.

4 Пилатъ же пакъı въпрашаашe и гл҃ѧ.
не отъвѣштаваеши ли ничесоже. вижд҃ъ 10
колико на тѧ съвѣдѣтельствоуѭтъ.
5 і҃с же к томоу ничесоже не отъвѣшта.
ѣко дивити сѧ пилатови. 6 на въсѣкъ
же праздьникъ отъпоушталаше имъ.
единого съвѧзьнѣ егоже прошаахѫ҇ж. 15
7 бѣ же нарицаемъı варавва съ свои-
ми ковьникъı съвѧзанъ. іже въ ко-
вѣ оубиство сътвориша. 8 и възъпивъше
начѧсѧ просити ѣкоже присно творѣа-
ше имъ. 9 пилатъ же отъвѣшта имъ 20
гл҃ѧ. хощетете ли да отъпоуштѫ҇ж въ
[въ] цр҃ѣ июдейска. 10 вѣдѣаше бо ѣко за-
висти ради прѣдашѧ и архиереи. 11 Ар҃хи-
ереи же поманжшѧ народоу. да паче
варакѫ҇ж отъпоуститъ имъ. 12 Пила- 25

Стр. 1 съ старьци *зогр. (на* съ *указываетъ* кънижъникъı *нашего текста)*, и ст. и книжьници *никол.* *3* ведошѧ *зогр. ник.* *6* и на нь гл. *никол.* *12* къ ѥмоу *зогр.* *17—18* въ горѣ *зогр., ник. согл. съ наш.* *18* оубыства *зогр.;* възъпивъ народъ *зогр. никол.* *19* нача *зогр.* начеть *ник.;* всегда *(вм.* присно*) ник. б., ник. а пропущ.* *21 глагол. ѫ въ словѣ* отъпоуштѫ҇ж *передѣлано изъ глагол.* оу (ѹ). *25 и 1 на слѣд. стр.* пил. же отъв. пакъı рече *зогр. ник.*

тъ же пакы отъвѣштавъ рече имъ.
что оубо хощете сътворіж егоже гл҃е-
те цр҃ь іюдейска. 13 они же пакы възъ-
пишѧ пропьни и. 14 пилатъ же гл҃аше
имъ что бо зъло сътвори. они же ли-
ше възъпишѧ пропьни и. 15 Пилатъ же
хотѧ народоу похоть сътворити. поу-
сти имъ варавж. і прѣдастъ и҃са
бивъ. да и пропънжтъ ·:· 16 Воини же
вѣсѧ и҃са вънжтрь на дворъ. еже е-
стъ прѣторъ. і призъваша вьсж спи-
рж. 17 і облѣшѧ и въ прапржд҃ъ. і възло-
жишѧ на нь съплетъше тръновъ вѣ-
нецъ. 18 і начѧсѧ цѣловати и. радоуи
LXXIV сѧ цр҃ю іюдейскъ. 19 і биѣхж и тръстьж по главѣ. и плюваахж на нь. і прѣ-
гыбаѣште колѣна клањахж сѧ емоу.
20 и егда поржгашѧ сѧ емоу. съвлѣшѧ съ
него прапржд҃ъ. і облѣшѧ и въ ризы
своѧ. і изведѣсѧ и да пропънжтъ і. ·:·
21 і задѣшѧ мимо ходѧштоу единомоу
симоноу кѵрѣниноу граджштю съ се-

Стр. 3 паче *зогр.* *3—4* въпиѣхоу *ник.* *5* чьто оубо створи зъло *зогр. ник.* (бо *вм.* оубо *ник.*). *9* тепъ (*вм.* бивъ) *зогр.*; распънжтъ *зогр.* *10* ведошѧ *зогр. остр. сав. ник.*; и (*вм.* и҃са) *остр. ник.*, вѣсѧ и на дворъ *асс. съ прибавкою* кь каиафѣ, на дворъ каиафинъ *сав.* *11* призывають *остр. ник. асс., сав. согласно съ нашимъ и зогр.* *12* облѣшѧ *въ подл. съ прибавл. надъ строкою глагол.* ко, *но не той же рукою:* облѣкошѧ *остр. ник. сав.*; въ прѣпржд҃ъ *ассем. сав.*, въ багъраницж *остр.* *13* трьнѣнъ *сав.* *14* начѧшѧ цѣлъивати *асс. никол.* нач. цѣловати *остр. сав.* *15* биѣ. *безъ* и *зогр.*, биѣхж и по гл. трьст. *ассем. остр. никол.* *16* плюѣхж *ассем.* *17* покланѣахж сѧ *остр. зогр. сав. ассем. ник. б.*, покланаюште се *ник. а.* *18* съвлѣкошѧ емоу *остр. ник.* съвл. съ него *сав.* *19* прѣпржджж *сав.* багъраницж *остр.*; облѣкошѧ *остр. никол.* *20* изведошѧ *остр. сав. зогр. никол.*; да і пропън. *зогр. никол.* да и распьнжть *остр. сав.* да распьнжтъ и *ассем.* *21* мимо гр҃ѧджщоу *ассем.*; етероу *зогр. никол. ассем.* *22* куринеж *остр.*; иджщю *сав. остр.*

ла. отцоу александрова. и рѵфова.
да възъметъ крстъ его. 22 и привѣсѧ и
на мѣсто голъгота еже естъ съка-
заемо краниево мѣсто. 23 і даѣхѫ е-
моу пити оцътъно вино. онъ же не при-
ѥтъ. 24 і пропѣнъше и раздѣлше ри-
зы его меташа жрѣбиѧ о нѧ. кто
что възьметъ. 25 бѣ же година трети-
ѣа. і пропѧсѧ и. 26 і бѣ написание винъı
его написано цр̃ъ июдеискъ. 27 і съ ни-
мь пропѧша дъка разбоиника. еди-
ного о деснѭ. а дроугааго о шюѭ его.
28 і събъıстъ сѧ писаное еже гл̃тъ. і
съ безаконьникома причътенъ бъı-
стъ. 29 і мимо ходѧштеи хоулѣахѫ и.
і покъıваѭште главами своими.
і гл̃ште оука. разарѣıи цр̃квь. и трь-
ми днѣми съзидаѧ 30 съпаси сѧ са-
мъ. і съниди съ кр̃ста. 31 такожде и а-
рхиереи ржгаѭште сѧ съ кънижъни-
кы. дроугъ къ дроугоу гл̃аахѫ. ины
съпасе. али себе не можетъ съпа-
сти 32 х̃ъ цр̃ъ издаилкъ. да съниидетъ
нынѣ съ кр̃ста. да видимъ и вѣрѭ име-
мъ ·⁘· і пропѧтаѣ съ нимь поношаше-
те емоу. 33 Бъıвъши же годинѣ шестѣи.
тъма бъıстъ по вьсеи земи до девѧ-

Стр. 2 приведоша *остр. зогр. сав. ник.* *3* ѣелъѣота *зогр.* голъгаѳа *сав.* *5* оцьтѣно *сав.* осмрьнено *ник.* озмърено *асс.* (ἐσμυρνισμένον). *6* распенъше-раздѣлиша *асс. остр. сав.*, пропеше-раздѣлише *ник.* *7* метаѭште *асс. ник.* мещѭще *остр.*; о нь *ник.* *9* пропѧша *зогр.* распѧша *остр. сав.* распѧсѧ *асс.*; наспание *зогр.* напсание *сав.* *10* написано *зогр. сав.* *11* распѧсѧ *асс.* распѧша *зогр. остр. сав.* пропеше *никол.* *12* о лѣвѭ *сав. остр.* *13* писаное *зогр. сав.* *17* цръкъве *зогр. остр.* *20* ржгаахѫ сѧ *зогр. сав.*, ржгаѭще сѧ дроугъ къ дроугоу съ кън. *остр. асс.* *25—26* поношаста *ник. сав.* *27* земли *зогр. ник.*

тыѣ годинъı. 34 і въ девѧтыѫ годинѫ
възъпи ис̃ъ гласомь велиемь гл̃ѧ.
елѡи елѡи лима савахтани. еже естъ
съказаемое бж̃е бж̃е мои въскыѫ мѧ
остави. 35 і едини отъ стоѧштихъ. слы-
шавъше гл̃аахѫ. виждъ илиѫ глаша-
атъ. 36 текъ же единъ испълнь гѫбѫ о-
цъта. і вьзнезъ на тръсть напаѣше
и гл̃ѧ. не дѣите да видимъ. аште при-
детъ илиѣ сънѧтъ его. 37 іс̃ же поуцъ гла-
съ велии издъше. 38 і опона црк̃внаѣ
раздъра сѧ на дъвое съ въıше до ниже.
39 Видѣвъ же сотьникъ стоѧи прѣмо емоу.
ѣко тако вьзъпивъ издъше. рече въ і-
стинѫ чл̃къ съ сн̃ъ бж̃ии бѣ. 40 бѣахѫ же
и женъı издалече зърѧштѧ. въ ни-
хъже бѣ и мариѣ магдалини. і мари-
ѣ иѣкова малаего. і мати иосиова.
і саломи. 41 ыѫже егда бѣ въ галилеи
по немь хождаахѫ и слоужаахѫ емоу.
і инъı мъногъı въшедъшыѧ съ ни-
мь въ илм̃ъ. 42 і юже поздѣ бъıвъшю.
Понеже бѣ параскевьѣии пасцѣ. еже е-
стъ къ соботѣ ·:· 43 Приде иосифъ отъ ари-
матѣıѧ. благообразенъ съвѣтьникъ.
іже и тъ бѣ чаıѧ цр̃ствиѣ бж̃иѣ. і дръ-
зновъ въниде къ пилатоу. і проси
LXXV тѣла ис̃а. 44 пилатъ же диви сѧ аште оу-
же оумъръ̀тъ. призъвавъ сътьника а-
ште оуже оумьръ̀тъ. 45 і оувѣдѣвъ отъ ке-

Стр. 4 вь что *(вм.* въскыѫ*) ник.* *5* етери *зогр. ник.* *15 вм.* бж̃ии *въ подл.* бѣжии, *но* ѣ *выскобл., осталась только титла.* *18* и иосиева мати *ник. б.* *23* пасцѣ *пропущ. зогр. ник. (и въ гр. такое же разночт.).* *26* ѣко ть бысть *ник.* *29* и призъвавъ *зогр.; послѣ* сътьника *всѣ прибавляютъ:* въпроси *зогр. остр. или:* въпроси и *асс. ник.* *30 и 1 на слѣд. стр.* отъ сътьника *остр. асс.*

нтуриона. дастъ тѣло иосифови. 46 і коу-
пль плаштаницѫ и сънемъı-и обитъı-
и въ плаштаницѫ. і въложи въ гробъ.
іже бѣ исѣченъ отъ камене. і привали
камень на двьри гробоу ·:· 47 Мариѣ же
магдалини. і мариѣ иосиова. зьрѣа-
шете къде и полагаахѫ ·:· к ·:·

XVI.

1 і минѫ-
къши соботѣ. мариѣ магдалини. і
мариѣ иѣковлѣ и саломи. коупиша аро-
матъи. да пришедъша помажѫтъ і.
2 і sѣло за оутра въ единѫ соботъ. придѫ
на гробъ въсиѣвъшю слъньцю. 3 і гла-
ахѫ къ себѣ. кто отъвалитъ намъ ка-
мень отъ двьреи гроба. 4 і възьрѣвъша
видѣша ѣко отъваленъ бѣ камень. бѣ
бо велеи sѣло. 5 і вълѣзъша въ гробъ
видѣша юношѫ сѣдѧшть о деснѫ. одѣ-
нъ въ одеждѫ бѣлѫ и оужасѫ сѧ. ·:· 6 Онъ
же рече имъ. не оужасаите сѧ. іс ищи-
те назарѣнина пропѧтааго. въста
нѣстъ съде. се мѣсто иде бѣ положе-
нъ. 7 нъ йдѣте ръцѣте оученикомъ его и

Стр. 2 и 3 пойѣвицѫ *зогр.*; съньмь е *ассем.*; обивь е *ник. а.* обить *ник. б.*, обитъ и *остр.* *4* въ камене *зогр. ассем.*, *остр. согласно съ наш*, бысть исѣч. вь к. *ник.* *6—7* зьрѣаста *ассем. никол.* зьрѧаста *остр.* *8* сѫботѣ *зогр.* *9—10* *въ* ароматъı *буква* ъ *надъ строкою*; пришьдъше *остр.* *10* помажѫть исоуса *остр.* помажатъ іса *ассем.* *11* въ єдинъı сѫботъı *остр.*; придоша *зогр. остр.* *15* бысть *ник.* *16* великъ *остр.* *17—18* сѣдѧща—одѣна *ассем.* *18* и оужасоша сѧ *остр.* *19* глагола *остр.* *20* распатааго *остр. ассем.* *21* идеже *зогр. ассем.*, идеже положиша и *остр.* *22* идѣта—рыцѣта *зогр.*

петрови. ѣко варѣатъ въı въ галилеи. тоу и видите ѣкоже рече вамъ. 8 ı ишедъша бѣжаша отъ грова. ı имѣаше же ıа трепетъ и оужасъ и никомоуже ничесоже не рѣша боѣхж во сѧ. ·:· к. ·:· 9 Въскрьсъ же ис̄ъ за оутра въ пръвъı соботѣ. ѣви сѧ прѣжде марии магдалини. ıж неıа-же изгъна ж̄ вѣсъ. 10 она шьдъши възвѣсти бъıвъшимъ съ нимъ. плачжштемъ сѧ и ръıдаıжштемъ. 11 они же слъıшавъше ѣко живъ естъ. и видѣнъ бъıстъ еıж. не ıасѧ вѣръı. 12 по сихъ же дъвѣма отъ нихъ граджштема. ѣви сѧ инѣмь образомь. ıдящема на село. 13 ı та шедъша възвѣстисте прочиимъ. ни тѣма же вѣръı ıасѧ. 14 послѣдь же възлежаштемъ имъ. единоуемоу на десате ѣви сѧ. ı поноси невѣрьствию ихъ и жестосръдью. ѣко видѣвъшиимъ его въставъша из мрътвъıхъ не ıасѧ вѣръı. 15 ı рече имъ шедъше въ весь миръ. проповѣдите еванг̃лие вьсеи тварı. 16 ı иже вѣрж иметъ и кръститъ сѧ съпасенъ бждетъ. а иже не иметъ вѣръı осжждень бждетъ ·:· 17 Знамениѣ же вѣроуıштиимъ си послѣдъствоуıжтъ.

Стр. 2—3 отъшьдъша *остр.* *3* имѣше *остр.* *6* вь прьвоую соуботоу *ник.* въ пръвıж сѫботъ *асс.*, въ пръвъı сѫботъı *остр.* *8* она же *зогр. асс. остр. никол.* *12* отъ неıа *асс. остр.* *12 и 21* не ıаша вѣръı *зогр. никол.* не вѣроваша *остр.* *13* идящема *остр.* *15* възвѣстиста *ассем. ник.* повѣдаста *остр.* *16* онѣма же *остр. ник.*; ıаша *остр. ник.* *18—19* невѣрию *ассем.* *20* и *(вм.* его*) ассем.*; отъ *(вм.* изъ*) ассем.* *22* проповѣданте *остр. никол.* *25* тъ осжжд. *ассем.* *26—27* вѣровавъшимъ *остр. ассем. ник.* *27* послѣдьствоуıжть си *остр.* послѣдоують си *ник.*

ıменемъ моимъ бѣсы иждеⷢ-
тъ. ѩ҃зкы въз҃глаглѭтъ новы
18 ı въ рцахъ змиѩ вѧзъмѫтъ. аще
и съмрътъно что испиѭтъ ничъ-
тоже ихъ не вр҃ѣдитъ. на неджѫ-
никы ржкы .... въложѫтъ.
и съдрави бѫтъ ⁘ 19 г҃ъ же и҃съ по г҃лани-
и его къ нимъ. вѧзнесе сѧ на небо.
ı сѣде о десноⷣ б҃а. 20 они же ишедъше
проповѣдѣша въсѫдѣ. г҃ю поспѣшъ-
LXXVI ствоующоу. ı слово оутвръждаю-
штю. послѣдъствоующими зна-
меними амин҃ь. ⁘ ⁘

ЕВАНЬѢЛИЕ ОТЪ МАРЪКА ⁘ ⁘

Стр. 3 к *въ* ркахъ *надъ строкою.* *4—5* ничесоже *ассем.* *5—6* на недоужьние *ник.* *6 послѣ* ржкы *въ подлинникѣ что-то выскоблено.* *7* бѫтъ *въ подлинникѣ, може. быть не простая описка.* *7—8* по глаголанию *асс. ник.* *9* шедъше *ассем.* *10* проповѣдаша *остр. ник.;* въсѫдоу *ассем. остр. никол.* *10—11* поспѣваюштоу *никол.* *12—13* знамении *остр. ник.*

ОТЪ ЛОУКЪ.

ГЛАВЫ ЄВАНѢЛІѢ ЄЖЄ ОТЪ ЛОУКЪ.

а҃ О написании ⁘
в҃ О стрѣгштихъ пастъриихъ ⁘ ⁘
г҃ О сѵменѣ ⁘
д҃ О аньнѣ пророчици ⁘
е҃ О бывъшимь гл҃ѣ къ іоанѹ ⁘
ѕ҃ О въпрошъшихъ іоана ⁘
з҃ О искоѹшении сп҃стелевѣ ⁘
и҃ О имжштимь дх҃ъ бѣсенъ ⁘
ѳ҃ О тъшти петровѣ ⁘
і҃ О исцѣлѣвъшихъ отъ различенъ недгъ ⁘
ія҃ О ловитвѣ рꙑбъ ⁘
іб҃ О прокаженѣемь ⁘
ів҃ О ослабленѣемь ⁘
іг҃ О левьѣи и мꙑтари.
ід҃ О имжштимъ сжхж ржкж. ⁘
іе҃ О избърании апл҃ъ ⁘
іж҃ О блаженъихъ ⁘
із҃ О сотьницѣ ⁘

Стр. 1 ѡ наспании *зогр.* *2* пастоусѣхъ *зогр.* *3* сѵмьонѣ *зогр.* *15* сжхж — *такъ въ подлинникѣ.* *17* ъ *въ* блаженъихъ *въ подл. приписано надъ строкою, глагол. но не соврем. почеркомъ.*

зі О сыноу вдовицѧ. ⁘
и О посланыхъ отъ иоана ⁘
аи О помазавъшии га хризмоѭ ⁘
би О притъчи сѣѭшталаго. ⁘
ив О запрѣштении вѣтроу и морю ⁘
иг О лѣѳонѣ ⁘
ид О дъштери сїнагогове ⁘
ие О кръвоточивѣи ⁘
иж О посълании обѣма на десѧте
из О пати хлѣвъ ⁘
иѕ О гїи въпрошении. ⁘
ѣ О прѣображении исѵѣ ⁘
ѣа О вѣсъноуѭштимъ сѧ на новы мсцѧ ⁘
ѣв О помъышлаѭштихъ кто болеи естъ ⁘
ѣв О [о]неповелѣнѣмь послѣдовати. ⁘
ѣг О авлении седми десѧтъ ⁘ ⁘
ѣд О въпрошъшимъ законьницѣ ⁘ ⁘
ѣе О въпадъшимъ въ разбоиникы ⁘ ⁘
ѣж О мартѣ и марии ⁘ ⁘
ѣѕ О молитвѣ ⁘ ⁘
ѣз О имѭштимь вѣсънѣемь ⁘
к О възъпивъшии гласомь отъ народа. ⁘
ка О просѧштихъ знамениѣ ⁘ ⁘
кв О фарисѣ оубѣждъшимъ иса ⁘ ⁘
кв О оканнии законьникъ ⁘ ⁘
кг О квасѣ фарисеисцѣ ⁘
кд О хотѧштимь раздѣлити имѣние ⁘
ке О богатѣмь емоуже оуробьзи сѧ нива ⁘
кж О галилеихъ иже бѣахѫ въ силоуамѣ ⁘
кѕ О имѭшти дхъ неджженъ ⁘
кз О притъчахъ ⁘
л О въпрошъшимъ аште мало спсаемыхъ ⁘
ла О рекъшихъ исви ирода ради ⁘

Стр. 3 миромь *зогр.* *5* вѣтра і морѣ *зогр.* *19* ѡ марии і мартѣ *зогр.* *21* бѣсънѣемь *вм.* бѣсъ нѣмъ, *какъ въ зогр.* *24* фарисѣы *зогр.* *25* ѡ каании *зогр.*

л҃в О водѣнотрждовитѣемь ⁘ ⁘

LXXVII л҃к О не любити пръвовъзлѣганіи ⁘

л҃г О зъванъıхъ на вечерѭ ⁘

л҃д О стлъпѣ притъча ⁘ ⁘

л҃е О сътѣ овецъ притъча ⁘ 5

л҃ж О ошедъшимъ въ странѫ далече ⁘

л҃s О приставьницѣ неправедьнѣемь ⁘

л҃з О богатѣемь и лазарѣ ⁘

м҃ О десѧти прокаженъ ⁘

м҃а О сѫдии неправедьнѣемь ⁘ 10

м҃в О фарисѣи и мъıтари. ⁘

м҃в О въпрошъшимь его богатѣ ⁘

м҃г О слѣпѣемь ⁘ ⁘

м҃д О закхеи ⁘ ⁘

м҃е О ошедъшимъ приѧти цр҃ствиѥ ⁘ 15

м҃ж О приемъшиихъ десѧтъ мънасъ ⁘ ⁘

м҃s О жрѣбѧти. ⁘

м҃з О въпрошъшихъ г҃а архиереѡъ и кънижъницѣѡъ ⁘

н҃ О виноградѣ ⁘

н҃а О лажштиихъ кинъса ради ⁘ 20

н҃в О садоукеиѡъ ⁘

н҃в О въпрошени г҃ни къ фарисѣомъ. ⁘

н҃г О давъшии ова пѣнѧза ⁘

н҃д О кинсѣ ⁘ ⁘

н҃е О пасцѣ ⁘ 25

н҃ж О сътѧзаѭштиѡъ сѧ кто болеи ⁘

н҃s О испѡшении ап҃мъ. ⁘

н҃з О оуничьжении продовѣ ⁘

о҃ О плачѫштиѡъ сѧ женахъ ⁘

о҃а О покаавъшимъ сѧ разбоиницѣ ⁘ 30

о҃в О исп(р)ошении тѣлесе г҃нѣ ⁘

о҃в О клеопѣ ⁘ ⁘

Стр. 8 лазари *зогр.* *9* р *въ* прокаженъ *надъ строк.* *12 безъ* его *зогр. Всѣ заглавія, послѣдующія за* .н҃д. о кинсѣ *въ зогр. пропущ., но никол. согласно съ нашимъ текст., только стр. 27* о испрошени непріѣзнинѣ. *31* р *въ* испрошении *въ подлинникѣ пропущено.*

I.

1 Понеже оубо мънозн начѧсѧ
чинити повѣсть о ізвѣ-
стованъıхъ въ насъ ве-
штехъ. 2 ѣкоже прѣдаша на-
мъ бывъшен искони самовидьци
ı слоугъı словесе. 3 ізволи сѧ и
мьнѣ хождъшю ис пръва по вьсѣхъ.
въ істинж по рядж писати тебѣ.
славънъı теофиле. 4 да разоу-
мѣеши о нихъже наоучилъ сѧ еси
словесехъ оутвръждение ⁘ 5 Бъı-
стъ въ дьни ирода цѣсѣрѣ июде-
иска. іереи единъ именемъ за-
хариѣ. отъ ефимѣриѣ авиѣнѣ.
ı жена его ѿ дъштерь аронь.
ı имѧ ен елисаветъ. 6 бѣашете же
оба праведъна прѣдъ бм̃ъ. ходѧ-
шта въ заповѣдехъ вьсѣхъ. ı о-
правъданиихъ гн̃и[й]хъ вес порока.

Стр. 1 начѧша *всѣ проч.* *2—3* о извѣстьнъıхъ *остр. зогр. асс.* *6* словеси *всѣ проч.* *8* псати *зогр.* *9* дьржавьнъи *остр.* (κράτιστε). *13* етеръ *зогр. остр. ассем.* *14* дьневънъıѧ чрѣдъı *зогр.;* авиа *остр.* *16* ı *передъ* има *нѣтъ въ проч. сп.;* бѣста *остр.* бѣшете *ассем.* *19* (й) *въ подл. выскобл., но слѣды видны.*

7 и не бѣ има чада. понеже бѣ ели-
саветь неплодъı. і оба за-
маторѣвъша вь данехъ сво-
ихъ бѣашете. 8 бıстъ же слоу-
жаштоу емоу. въ чиноу чрѣдъı
своеѥ. прѣдъ бмъ. 9 по обы-
чаю иереискоумоу. ключи сѧ
емоу покадити въшедъшю въ
црквъ гнѭ. 10 і вьсе мъножъство
людии бѣ молитвѫ дѣѭ вънѣ
въ годъ темьѣна. 11 ѣви же сѧ емоу анѣъ
гнь стоѧ о деснѭ олтарѣ кадилъна-
его. 12 і съмѧте сѧ захарнѣ видѣвъ. і
страхъ нападе на нь. 13 рече же къ немоу
анѣлъ. не бои сѧ захарие. зане оуслъı-
шана бıстъ молитва твоѣ. і жена
твоѣ елисаветь родитъ снъ тебѣ. і
наречеши има емоу иоанъ. 14 і бждетъ те-
бѣ радость и веселие. і мънози о рождь-
ствѣ его въздрадоуѭтъ сѧ. 15 бждe-
тъ бо велеи прѣдъ гмь. и вина и сике-
ра не иматъ пити. і дха стаго испльъ-
нитъ сѧ еште и-чрѣва матере своеѥ.
16 і мъногъı снвъ издрлвъ обрати-
тъ къ ги боу ихъ. 17 і тъ прѣдъидe-
тъ прѣдъ нимь дхомь и силоѭ и-
линоѭ. обратити срьдъца отьце-
мъ на чада. і противънъıѧ въ
мждрость праведънъıхъ. оуго-

Стр. 4 бѣста *асс.* бѣаста *остр.* *5* слоуж. моу *зогр.* *7* прилоучи сѧ *остр.* *9* цркве *остр.* *11* тимиана *асс.* тьмиѣна *зогр.* θумиана *остр.* *12* алтара *остр.* *15* къ анѣлъ *приб.* гнь *зогр. асс. остр.* *18—19* и б. р. тебѣ велиѣ *асс.* *19—20* о родьствѣ *ассем.; предлогъ* о *въ подл. надъ стр.* *21* великъ *остр.;* прѣдъ богомъ *ассем.*; творена кваса *зогр.* *22* доухомъ сватомъ *ассем.* *23* ищрѣва *остр.* *25* гю *зогр. асс.* гоу *остр.* *27* и обратить *остр.* *27—28* оцъ *остр. ассем.*

товати г҃ви люди съвръшенъı.
18 і рече захарїѣ къ анг҃лоу. по чесомоу
разоумѣиж се. азъ во есмъ старъ и
жена моѣ заматорѣвъши въ дънехъ своихъ. 19 і отъвѣштавъ анг҃лъ.
рече емоу. азъ есмъ гаврі҃лъ прѣ-
стоиı прѣдъ бг҃мъ. і посъланъ
есмъ гл҃ати (къ) тебѣ. і благовѣсти-
ти тебѣ. 20 і се бждеши мльча и не
могъı проглаголати. до негоже
дьне бждетъ се. зане не вѣрова
словесемъ моимъ. ѣже събж-
LXXIX джтъ сѧ въ врѣмѧ своѥ. 21 і бѣшѧ
людье жиджще захарїѧ. і чю-
ждаахж сѧ еже къшиѣаше тъ въ цръ-
къве. 22 ішедъ же не можаше гл҃ати
къ людемъ. і разоумѣшѧ ѣко видѣ-
ние видѣ въ цр҃кви. і тъ бѣ помава-
ıı҃ имъ. і прѣбııваше нѣмъ. 23 і бıı-
стъ ѣко испльнишѧ сѧ денье слоужь-
бıı его иде въ домъ свои. 24 по сихъ
же дънехъ ·⁘ З҃ ·⁘ зачатъ елисаве-
ть жена его. і таѣше сѧ д҃ мс҃цъ гл҃ж-
шти. 25 ѣко тако сътвори мьнѣ г҃ъ. въ
дьни въ нѧже призьрѣ. отъııати по-
ношение мое къ чл҃вц҃ѣхъ ·⁘
26 Въ шестıı же мѣсѧцъ посъланъ бıı-

Стр. 8 тебѣ *безъ* къ *зогр., въ нашей рукописи* къ *прибавл. надъ строкою. 9* тебѣ се *остр. 9—10* и не м. прогл. *въ зогр. пропущ. 11* бждтъ сии *ассем. 15* моуждашеть *(безъ* тъ*) остр., русскій переписчикъ, привыкшій исправлять окончаніе 3-го лица единств. ч. южнослав. памятниковъ* -тъ, *по русскому произношенію въ* -ть, *отнесъ и здѣсь* тъ *къ глаголу и исправилъ* моуждаше тъ *въ* моуждашеть, *асс.* моуждааше *зогр.* мѫждааше *(оба безъ* тъ*), ник. согл. съ нашимъ но безъ* тъ. *15—16* црькъви *остр. ассем. 17* къ нимъ *остр. асс. никол. 18—19* помаѧ *ассем. 23 вм.* его: захаринна *остр. (такое разночтеніе и въ греческомъ). 26* отъ чк҃ъ *зогр.*

стъ анѣлъ гавьрилъ отъ бѫ. въ градъ галилейскъ. емоу же има назаретъ. 27 къ дѣвѣ оврѫченѣ мѫжеви. емоу же има иосифъ. отъ домоу давѫдва. і има дѣвѣ маріѣ. 28 і вьшедъ къ неи анѣлъ рече. радоуи сѧ благодатьнаѣ гъ съ тобоѫ. блѧсна ты въ женахъ. 29 она же видѣвъши съмѧте сѧ о словеси его. і помышлѣаше въ себѣ каково се бѫдетъ цѣлование. 30 і рече еи анѣлъ. не бои сѧ маріе. обрѣте бо благодатъ отъ бѫ. 31 і се зачьнеши въ чрѣвѣ и родиши сна. і наречеши има емоу иса. 32 сь бѫдетъ велии. і сна вышьнѣаго наречетъ сѧ ·:·

і дастъ емоу гъ бъ прѣстолъ давѫда отца его. 33 і въцѣсаритъ сѧ въ домоу иѣковли въ вѣкы. і црьствию его не бѫдетъ конъца ·:· 34 Рече же маріѣ къ анѣлоу. како бѫдетъ се иде мѫжа не знаѭ. 35 і отъвѣштавъ анѣлъ рече еи. дхъ стыи наидетъ на тѧ. і сила вышьнѣаго осѣнитъ тѧ. тѣмь же еже родитъ сѧ сто наречетъ сѧ снъ бжіи. 36 і се елисаветь жжика твоѣ. і та зачѧтъ сна въ старость своѭ. і сь мѣсѧцъ шестыи естъ еи. нарицае-

Стр. 2 има емоу *ассем.* *3 и 5* дѣвици *остр.*; мѫжю *ассем.* *4* послъ домоу *прибавл.* и отчьства *остр. (такъ въ иныхъ греч. текстахъ), ассем. и зогр. безъ этой прибавки.* *6—7* благодѣтьнаѣ *зогр. ассем.* благодѣтьына *никол.* *8* слъшавъши *зогр.* *10* безъ вь себѣ *остр. асс. ник.* *11* ан. къ неи *ассем.* *12—13* благодѣть *зогр. ассем. никол.* *15* великъ *остр.* *19* вь вѣкъ *сав.* *21* се мнѣ *сав.*; ижде *зогр.* *25* ро *въ* родитъ *прип. надъ строкою*, родиши *сав.* *26—27* зачьнетъ *(безъ сна) зогр.* *27* снъ *остр. сав.*; въ старости своеі *сав.*; и се *остр.* *28* еи естъ *ассем.*

мѣи неплодъви. 37 ѣко не изнеможетъ
отъ ба̀ вьсѣкъ гл̀ъ. 38 рече же маріѣ
се раба гн̀ѣ. бжди мьнѣ по гл̀оу твоемоу. і отиде отъ неѣ̀ анѣ̀лъ ·:· к̂ ·:·
39 Въставъши же маріѣ въ тыи дьни. 5
іде въ г̂ж съ тъштаниемь. въ градъ июдовъ. 40 і вьниде въ домъ захаринъ. і цѣлова елисаветь ·:· 41 і бысть ѣко оуслъша елисаветь. цѣлованиѥ маріино. вьзигра сѧ младѣнецъ 10
въ чрѣвѣ ѥ̀ѧ. і испльни сѧ дх̀мь
ст̀ымъ елисаветь. 42 і възъпи
гл̀асомь велиемь и рече. блг̀сна
ты въ женахъ. і блгсл̀внъ плодъ жтровьı твоеѥ̀ѧ. 43 і отъ кждѣ се 15
мьнѣ. да придетъ мати гн̀и моего
къ мьнѣ. 44 се бо ѣко бысть гласъ
цѣлованиѣ твоего въ ноушию моею̀.
вьзигра сѧ младѣнецъ радоштами

LXXX въ жтровѣ моеѝ. 45 і блажена ѣже вѣ- 20
рж ѣтъ. ѣко бждетъ съвръшение гл̀анымъ отъ гн̀и. 46 і рече маріѣ. величитъ дш̀а моѣ гд̀а. 47 і възрадова сѧ дх̀ъ
мои о бс̀ѣ спс̀ѣ моемь. 48 ѣко призьрѣ на
съмѣрение рабьı своеѥ̀ѧ. се бо отъ 25
селѣ блажатъ мѧ вьси роди. 49 ѣко сътвори мьнѣ величьѣ силънъı. і свѧто има его. 50 і милость его въ родъ и родъ боѩштимъ сѧ его. 51 сътвори дръ-

Стр. 6 въ горьницѣ *остр.*, въ подъгорие *асс.* *9* оуслъша — *такъ въ подл.* *10* *послѣ* младьнецъ *всѣ проч. прибавл.* радоштами, *чего въ многихъ гр. т. нѣтъ.* *11* въ жтробѣ *асс.* *13* великъмь *остр.* *15* чрѣва твоего *всѣ прочіе.* *16* г̀а *остр. сав. ассем.* *18* въ оушию *всѣ прочіе.* *19* младѣништь *зогр.* *20* въ чрѣвѣ *всѣ прочіе.* *20—21* вѣрова *остр.* *22* отъ ба̀ *остр.* отъ г̀а *асс.* отъ г̀ѣ *зогр.* *27* величие *остр. асс. зогр.* *28* въ родъı *зогр.*

жавж мъıшъцежъ своежъ. растачи
грѫдъıѭ мъıслиж ср҃дца ихъ. 52 низъ-
ложи силънъıѭ съ прѣстолъ. і възне-
се съмѣренъıѭ. 53 алчжштаѭ испла-
нии благъ. і богатѧштаѭ ся отъпоу-
сти тъıшта. 54 приѧтъ и҃лъ отрока сво-
его. помѣнжти милость. 55 ѣкоже гл҃а
къ отц҃мъ нашимъ. аврамоу и сѣ-
мени его до вѣка ·:· 56 Прѣбъıстъ же
маріѣ съ неж ѣко и три мца. і къ-
зврати ся въ домъ свои ·:· ·:· к҃ ·:· 57 Ели-
савети же испльни ся врѣма роди-
ти еи. і роди сн҃ъ. 58 і слъıшаша окръ-
сть живжштеи і рождение еѧ. ѣко
къзвеличилъ естъ г҃ъ милость
свож съ неж. і радоваχж ся съ неѭ.
59 І бъıстъ къ осмъı день придж о-
врѣзатъ отрочате. і нарицаχж е
именемь отц҃а своего захаріѣ. 60 і о-
тъкѣштавъши мати его рече. ни нъ
да наречетъ ся иоанъ. 61 і рѣша ей.
ѣко никтоже естъ отъ рожденіѣ твоего.
іже нарицаатъ ся именемь тѣмь.
62 Помаваахж же отъцю его. како би хо-
тѣлъ нарешти е. 63 і испрошъ дъштицж
написа гл҃а. іоанъ естъ има емоу.
і чюдиша (ся) вьси. 64 ѻтвръ҃ся же ся оу-
ста его абие и ꙗзк҃ъ его. і гл҃аше бла-
гослова б҃а. 65 і бъıстъ на вьсѣхъ

Стр. 1 ж *въ* дръжавж *испр. изъ бывшаго* о (э); расточи *зогр. ник.* *4* ла-чжштаѭ *зогр.* *8—9* сѣмене *зогр.* *12* испълнишя ся дьнк *остр. асс. зогр. ник.* *17* придоша *остр.* *18* его *(вм.* е*) остр.* *19* захарию *зогр.* *21* има емоу иоанъ *всѣ проч., ред. наш. т. соотвѣтств. лучшимъ греч.* *24* помаваше же оц҃ь его *зогр.;* бъı *остр.* *25* его *(вм.* е*) остр.* *26* написа има его *остр.* *27* ся *послѣ* чюдиша *прип. надъ стр.*, ся емоу *зогр.;* отвръзоша *зогр. остр.*

страхъ живѫштихъ окрѣсть ихъ.
і въ вьсеи странѣ июдеистцѣи
повѣдаеми вѣахѫ вьси гл҃и сии. 66 і
положиша вьси слъішавъшеи на сръ-
дьцихъ своихъ гл҃ѫште. что оубо о-
троча се вѫдетъ. і рѫка гн҃ѣ вѣ съ
нимь. 67 і захарїѣ отц҃ъ е(го). исплънн
са дх҃мь ст҃ымъ. і пророчъство-
ка гл҃а ·:· 68 Бл҃гнъ г҃ъ бъ изл҃ъ. ѣко
посѣти и сътвори избавление лю-
демъ своимъ. 69 і въздвиже рогъ
спс҃нїѣ нашего. въ домоу дав҃да о-
трока своего. 70 ѣкоже гл҃а оустъı
ст҃ыхъ сѫштихъ отъ вѣка пр҃къ.
71 спс҃ние отъ врагъ нашихъ. і из-д-(р)ж-
къ въсѣхъ ненавидѫштихъ на-
съ. 72 сътворити милость съ оц҃и
нашими. і помѧнѫти завѣтъ
ст҃ои свои. 73 клятвоѭ еѭже клятъ
са. къ авраамоу отц҃ю нашемоу
дати намъ 74 бе-страха. из-д-рж-
къı врагъ нашихъ избавлъшемь
са. сл[оу]оужити емоу 75 прѣподобие-
мь.

LXXXI і правъдоѭ прѣдъ нимь вьса дьни жи-
вота нашего. 76 і тъı отроча пророкъ вышн-
нѣаго наречеши са. прѣдъидеши бо прѣ-
дъ лицемъ г҃немь оуготовати пѫти
его. 77 дати разоумъ спс҃нїѣ людемъ
его къ отъпоуштение грѣховъ їхъ. 78 ми-
лоср҃ден ради бж҃а нашего. къ нихъже по-

Стр. 2 горьнии *(вм.* странѣ*) асс. остр.; соед. двухъ оконч.* въ июдеистцѣи. *4* слъішаштіи *асс.* *7 вм.* его *въ подл.* е; напълъни са *остр.* *14* пророкъ его *зогр.* *14—15* р *въ* изд(р)жкъ *въ подл. пропущ.* *18* помѣнѫти *зогр.* *19* клятвѫ *зогр.* *28* пѫть *остр. зогр.* *30* оставленье грѣхъ *зогр.* *30—31* милосръды ради милости *зогр. никол.* *31 и 1 на слъд. стр.* посѣти насъ *зогр. ник.*

сѣтилъ естъ насъ въстокъ съ въ-
ше. 79 просвѣтити сѣдѧштѣмь въ тъмѣ:
і сѣни съмрътьнѣ. направити ногы
нашѧ на пѫть миренъ. 80 отроча же ра-
стѣаше и крѣплѣаше сѧ дх̃мь. і бѣ въ
поустынѣхъ до дьне авлениѣ свое-
го къ издраилю. ·:· к̃ ·:·

II.

Въ вечеръ хва рождства ·:· ·:·

1 Бъістъ же въ дьни тѣ. ізиде повелѣ-
ние отъ кесарѣ авъгоуста. написати
вьсѫ оуселенѫѭ. 2 се написание пръво-
е бъістъ. владѫштю сѵриеѭ и кѵри-
нию. 3 і идѣахѫ вьси кьжъдо написати сѧ
къ свои градъ ·:· 4 вьзиде же иосифъ отъ
галилеѭ. ізъ града назаретъска.
въ июдеѫ въ градъ дв̃ъ. іже нарица-
атъ сѧ витлеемъ. зане бѣаше отъ
домоу и отьчьствиѣ давд̃ва. 5 на-
писати сѧ съ маріеѭ обрѫченѫѭ ѥ-
моу женоѭ. сѫштеѭ непраздъноѭ.
6 бъістъ же егда бъісте тоу. ісплъ-

Стр. 7 слова въ вечеръ хва рождства *написаны повидимому тойже рукою, только болье мелкимъ почеркомъ.* *8* дьни онъı *остр.*, тъ *въ подлинн. вм.* тъı, *такъ въ зогр.;* заповѣдь *ассем.* *9* аугоста *остр.* августа *ассем., (и въ нашемъ текстъ* оу *передѣлано изъ* о*);* написати *сав.* *10* оуселенѫѭ — *замѣчательная форма слова, доказывающая вмѣстѣ съ прочими особенностями вліяніе языка сербо-хорватскаго на нашъ памятникъ;* написание *зогр. сав.* *10—11* пръвое *пропущ. въ зогр. асс., въ сав. приписано надъ строкою.* *11* сур. куриниоу *остр. зогр.* соур. и куриниеѭ *асс.* сѵриеѭ куриеѭ *сав.* *12* хѫ *въ* идѣахѫ *прибавл. надъ стр.;* вси кожьдо *зогр.;* написатъ сѧ къжьдо *остр. ассем.*, напсатъ сѧ *сав.* *13* же *прип. надъ стр.* *14* безъ из *зогр. сав.*, и гр. *асс.* *16* виѳьлеомъ *сав.; въ* отъ *буква* о *надъ строкою.* *17—18* написати сѧ *зогр. сав.* написатъ сѧ *асс.* *18* обрѫченоѭ *всѣ проч., только асс. согласно съ наш.* *19* *въ* женоѭ *буквы* но *первонач. были, но стерлись;* сѫштѫѭ *зогр.;* непразноѭ *сав.* *20* бъіста *остр. сав.*

ниша сѧ дѣнне родити ѥи. 7 і роди сн̄ъ
свои пръвѣнецъ. і повитъ і. і поло-
жи и въ ѣслехъ. зане не бѣ има мѣста
въ обитѣли ·:· 8 і вѣахж пастъири въ
тонжде странѣ. бъдяще и стрѣгжще
ст(р)ажж ноштънжж о стадѣ своемь.
9 і се анѣлъ гн̄ь ста къ нихъ. і сла-
ва гн̄ѣ осиѣ ѧ. і оубоѣша сѧ страхо-
мь велиемь. 10 і рече имъ анѣлъ
не боите сѧ. се бо благовѣштаіж
вамъ радость велиіж. ѣже бждѣ-
тъ вьсѣмъ людемъ. 11 ѣко роди сѧ
вамъ дънесь спсъ. іже естъ хъ
гъ. въ градѣ дв̄ѣ. 12 і се вамъ зна-
мение. обрѧщете младенецъ пови-
тъ лежѧштъ въ ѣслехъ. 13 і къне3ала-
пж бъістъ съ анѣлмъ мъножъ-
ство вои небскънихъ. хвалѧштъ
ба̄ и гл̄ѧіжштихъ. 14 слава въ вы-
шънихъ бӯ. і на земи миръ. въ
члв̄цхъ благоволение. 15 і бъістъ.
ѣко отидж отъ нихъ анѣли нб̄о. и
члв̄ци пастъири рѣша дроугъ къ
дроугоу. прѣидѣмъ оубо до витлее-
ма. і видимъ гл̄ъ съ бъівъшии.
іже съказа намъ гъ. 16 і придж по-
двигъше сѧ. і обрѣтж мариж же и о-

Стр. 1 да родитъ *(вм.* родити*) асс.* *2* обитъı-и *асс.;* его *(вм.* и*) остр.* *3* н *въ* не *прип. надъ строкою.* *4* въ обитѣль *остр.* обитѣльна *зогр.;* бѣхж *сав.;* пастоуси *сав. остр. (такъ и 23);* пастъири бѣахж *ассем.* пастоуси б. *остр.* *6* р *въ* стражж *въ подл. проп.* *7* оу нихъ *зогр.,* вь *ли или* въ, *въ нашемъ т. опредѣлить трудно.* *8* боѧша сѧ *съ прип.* оу *сав.* *10* благовѣстоуіж *сав. зогр. остр.* *11* р. великж *остр.* *13* вамъ хъ гъ въ гра дв̄ѣ *сав. съ надстрочною прип.* отъ дѣвъı *сав.;* иже ѥсть *остр.* *17* бъістъ гла̄ *сав.* *18* воинъ *сав.* *22* *въ* отидж *буква* о *надъ строкою,* отидоша *остр.* *23* рекоша *остр.* *26* гъ сък. намъ *сав. остр. асс. зогр.;* придоша *остр.* прѣидж *асс.*

сифа. і младенецъ лежащтъ въ
ѣслехъ. 17 видѣвъше же сказаша о
гл҃ѣ. глн҃мь имь о отрочате семь.
18 і вьси слышавъшен дивиша с҃а. о
гл҃анъıхъ отъ пастырь къ нимь. 5
19 марiѣ же съблюдаше вьса гл҃ы си-
LXXXII ꙗ сълагажшти къ ср҃дци своемь.
20 і къзвратиша с҃а пастъири славѧ-
ште и хвалѧште б҃а. о вьсѣхъ еже
видѣша и слъıшаша. ѣкоже гл҃ано 10
бъıстъ къ нимь ·:· к҃ ·:· 21 і егда испълъ-
ниша с҃а осмь дьнии да и обрѣжжтъ.
і нарѣша има емоу҃ и҃с҃ъ. нареченое
анѣлмъ прѣжде даже (не) зачатъ с҃а
въ чрѣвѣ ·:· 22 і егда испълъниша с҃а 15
дьнье очищенiѣ ею҃. по законоу҃
мосеовоу҃. къзнѣсѧ и къ и҃лмъ. поста-
вити прѣдъ гмь. 23 ѣкоже естъ писа-
но въ законѣ гн҃и. ѣко вьсѣкъ мла-
денецъ мжжъска полоу҃. развръ- 20
заѭ ложесна с҃то гн҃и наречетъ с҃а.
24 і дати жръткж по реченоу҃моу҃ къ за-
конѣ гн҃и. дъва кагръличишта ли
дъва птенъца голжбина ·:· 25 і се бѣ
чк҃ъ въ и҃лмѣ. емоу҃же има сумеонъ. 25
і чк҃ъ съ правъденъ и чьстивъ. ча-

Стр. 3 о гласѣ *сав. съ надстр. прип.* и о гл҃ѣ; о отроч. *проп. въ зогр.*, о отрочати *остр. асс.* *5* пастоухъ *остр. сав.* *6* вьса събл. гл҃ы *ассем. остр.* *8* пастоуси *остр. сав.* *8—9* хвал. и слав. *зогр.* *9* ѭже *остр. зогр. ассем. сав.* *10* слъıш. и вид. *всѣ проч.* *11—12* наплъни *остр.* испълни *зогр. асс.* *12* днъ *сав.* *12* да обр. и *сав.* *13* наречено бъıсть *остр. асс.* *14* отъ анѓела *остр. асс.*; не *надъ стр.* *15* приближиша с҃а *зогр.* *16* очищению *(безъ* ею*)* *сав.* *17* възнесоста *остр.*; отроча *(вм.* и*) сав.* *18—19* ѝсано *зогр. сав.* *23* гърличища *остр. сав.* *24 безъ* се *остр. зогр. сав.* *25 въ рукоп.* еможе; семьонъ *зогр.* сьмеонъ *сав.* *26* чьтивъ *зогр.*, правьдивъ и богочьстивъ *асс.*, правьдивъ и чъстивъ *сав.*

ѣ оутѣхꙋ изд҃рвꙑ. і дх҃ъ бѣ ст҃ъ
въ немь. 26 і бѣаше емоу отъвѣщта-
но дх҃мь ст҃ꙑмь. не видѣти съ-
мрѣти прѣжде даже видитъ х҃а
гн҃ѣ. 27 і приде дх҃мъ въ цр҃квь. і е-
гда вьвѣсте родителѣ отроча и-
с҃а. сътворити има по обꙑча-
ю законьноумоу о немь. 28 і тъ прия-
тъ е на ржкоу своею. і бл҃гсви б҃а и
рече. 29 нꙑнѣ отъпоустиши раба
твоего вл҃дко. по гл҃оу твоемоу съ ми-
ромъ. 30 ѣко видѣсте очи мои съпасение
твое. 31 еже еси оуготовалъ прѣдъ лице-
мъ вьсѣхъ людии. 32 свѣтъ въ окръ-
вение ѣзъıкъ. и славж лидии тко-
ихъ илѣ. 33 і бѣ иосифъ и мати его чю-
дѣшта сѧ. о гл҃емыхъ о немь. 34 і
бл҃гсловѝ ѣ сумеонъ и рече къ марии
матери его. се лежитъ съ на паде-
ние и на въстание мъногомъ въ
изр҃и. і въ знамение прѣрочъно.
35 і тебѣ же самои дш҃ж проидетъ о-
ржжие. да отъкрꙑжтъ сѧ отъ
мъногъ ср҃дцъ помꙑшлениѣ. ·:·
36 І бѣ анна пророчица. дъшти фа-
ноуилева. отъ колѣна асоурова.
си заматорѣвъши въ дънехъ

Стр. 2 бѣ *всѣ проч.* *3—4* р *въ* съмрѣти *надъ строкою.* *6* въведоста *остр.* вьзнѣсте *ассем.* оувѣдѣста *(съ надстрочною приписью* въведо*) сав.* *9* и *(вм.* е*) сав.; послѣ* бл҃гсви *прибавл. въ прочихъ т.* семьонъ, *или* сьмеонъ, *ассем. безъ этого слова, согласно съ нашимъ и греч. т.* *12* ви *въ* видѣсте *надъ стр.* *14—15* отъкрꙑвение *асс. сав.* *15* ѣзъıкомъ *остр. сав.;* слава *сав.* *16* оц҃ь его *(вм.* иосифъ*) зогр. асс. сав. (въ послѣдн. съ надстр. прип.* иосифъ*), такое же разночтеніе въ греч. текстахъ.* *19* лежитось *асс.* *19—20* паданье *зогр. асс. сав.* *20* въстаѣние *остр.* *22* проид. дш҃ж *ассем.* *23* отъкрꙑетъ *зогр.* *26* асирова *остр.* асурова *асс. сав.* сурова *зогр.* *27* заматерѣвъши *зогр. остр.*

мнозѣхъ. живъши съ мужемь
ѯ лѣтъ. отъ дѣвъства своего.
37 и та вѣдова до осми десатъ и че-
тыръ лѣтъ. ѣже не ѡхождаше
постомь и молитвами. слоу-
жащи день и ношть. 38 і та въ тъ
часъ приставъши исповѣдаа-
ше сѧ гви. і глаше о немь. вьсѣ-
мъ чаѭштимъ избавлени-
ѣ въ имѣ. 39 ѣко съконьчашѧ сѧ вь-
сѣ по законоу гню. възвратишѧ
сѧ въ галилеѭ. въ градъ свои на-
заретъ. 40 отроча же растѣаше и

LXXXIII крѣплѣаше сѧ дхмь. исплънѣѭ сѧ прѣ-
мудрости. і благодать бжиѣ бѣ на
немь ·:· к. 41 і ѫождаашете родителѣ его
по вьсѣ лѣта въ имъ. въ праздьникъ
пасхы. 42 і егда бъистъ дъвою на де-
сате лѣтоу. възшедъшемъ имъ въ
имъ. по обычаю праздьника. 43 і
коньчавъшемъ дъни възвраща-
ѭштемъ сѧ имъ. оста отрокъ їс
въ имѣ. і не чю иосифъ и мати его.
44 мьнѣвъша же и въ дроужинѣ сѫштъ.
придете пѫть дьне[и] і искаашете
его въ рождении. і въ знании. 45 і не

TAYLOR INST. OXFORD

Стр. 4 охожд. отъ цркъве *ассем. зогр. сав. остр.* *5* молитвоѭ *сав.* *5—6* д. и нощъ работаѭщи гви *ассем.* *14* дхмь *въ сав. прип. только надъ строкою;* наплънѭѭ *остр.* *15* бгодѣть *сав. зогр. ассем.* *16* хождааста *остр.* хождаста *сав.* *18* пасцѣ *зогр. сав.* пастѣ *ассем.* пасхѣ *(руссицизмъ!) остр.* *19* лѣтѣ *зогр.;* въходащемъ *сав.* въсходащемъ *зогр. асс. остр.* *21* коньчавшемъ сѧ днемъ *сав.* *22* отроча *сав.* *23* не чюста родителѣ его *сав. зогр.* чюсте р. е. *ассем., остр. согл. съ нашимъ (и въ сав. приписка* иосифъ и мати*), такое же разночтеніе въ греч. текстахъ.* *24* сѫща *сав.* *25* придоста *сав.* идоста *остр.* прѣидосте *ассем.;* дни ѕ. *сав.* дьни пѫть *ассем.* дьне пѫть *остр., въ зогр.* пѫть *написано по подчищенному; въ наш. т.* а *передѣлано потомъ въ* ѫ, *вм.* дьне *было* дьнеи, *но* и *выскоблено.*

обрѣтъша его. възвратисте сѧ
къ имъ. възискаѭшта его. 46 і бы-
стъ по трехъ дънехъ. обрѣтете и къ
црькви сѣдѧштъ. по срѣдѣ оучите-
лъ и послоушаѭшта ихъ. і къпра-
шаѭшта ѥ. 47 оужасаахѫ же сѧ вьси.
послоушаѭштеи его. о разоумѣ и о о-
тъвѣтѣхъ его. 48 і видѣвъша и ди-
висте сѧ. і рече къ немоу мати е-
го. чѧдо что сътвори нама та-
ко. се отецъ твои и азъ. скрьвѧ-
ща искааховѣ тебе. 49 і рече къ нима.
что ѣко искаашета мене. не вѣста
ли ѣко ѣже сѫтъ оц҃а моего. въ тѣ-
хъ достоитъ ми бъıти. 50 і та не
разоумѣсте гл҃а иже рече има.
51 и съниде съ нима и приде въ назаретъ. і бѣ повиноуьѧ сѧ има. і ма-
ти его съблюдаше вьсѧ гл҃ы сиѧ
къ срд҃ци своемь. 52 іс҃ъ же спѣаше
прѣмждростиѭ и тѣломъ и благо-
датиѭ. отъ б҃а. и чл҃къ ·⁘ к҃ ·⁘ ·⁘

III.

1 Въ пѧтое на десѧте лѣто. владъıчъства тивериѣ к҃есарѣ. облада-
ѭштоу понтьскоумоу пилатоу ию-

Стр. 1 възвратиста сѧ *сав. остр.* *3* обрѣтоста *сав. остр.* обрѣтосте *зогр.* *4* въ цръкъве *зогр.;* сѣдаща *сав.* *7* послоушаѭщи *остр.* *8—9* дивиста сѧ *сав. остр.* *9—10* къ нѥмоу м. его р. *остр.* *13* искаста *сав. остр.;* вѣдѣаста *асс.* *14* еже естъ отъ отца *сав.* *16* разоумѣста *асс. сав. остр.* *19* си *асс., остр. приб.* сълагаѭщи. *21—22* благодѣтиѭ *асс. зогр. сав.* *23* въ второе *сав.* *24* *въ подл. надъ* ке *слова* кесарѣ *какая-то черта, означ. вѣроятно мягкость буквы* к. *24—25* обл. июд. пил. *сав.* *25 и 1 на слъд. стр.* июдеиѭ *асс.*

дѣеⷨ. і четврътовластъствоу-
ⷨштоу галилѣеⷨ иродоу. фили-
поу же братроу его четврътовластъ-
ствоуⷨштоу итоурнеⷨ и трахони-
тъскоⷨ ст(ρ)аноⷨ. і лусанию че-
тврътовластъствоуⷨштоу.
авилиниеⷨ 2 при архиереи аннѣ и каи-
ѣфѣ ·:· Бъістъ гл҃ъ бж҃ии къ иоа-
ноу захарииноу сн҃оу въ поустъіи-
ни. 3 і приде во вьсѫ странѫ иоръда-
нъскѫⷨ. проповѣдаⷨ кръштение
покаанивѣ. въ отъпоуштение грѣхо-
мъ. 4 ѣкоже естъ писано въ кънига-
хъ словесъ. исаиⷭ пр҃ка гл҃штѣ.
Гласъ въпиⷨштаго въ поустъіи- 15
ни. оуготоваите пⷭть гн҃ь. пра-
въі творите стьзⷣ его. 5 вьсѣка
дьбрь исплънитъ сѧ. и вьсѣка
гора и хлъмъ съмѣритъ сѧ. і бѫ-
дѫтъ стръпътъна въ правѣ. 20
і острии въ пⷭти гладъкъі. 6 і оу-
зьритъ вьсѣка плътъ сп҃сние
LXXXIV бж҃ие. 7 гл҃аше же исходѫштиимъ наро- 24
домъ. кръститъ сѧ отъ него. ішта-
диѣ ехидънова. къто съказа вамъ 25
бѣжати отъ граджштаго гнѣва. 8 съ-
творите оубо плодъі достоинъі пока-

Стр. 2 галилеⷨ *acc.* *3* братоу *всъ проч.;* четврътовластъ— *или* четврътовласть—, *опредѣл. трудно.* *4* страхонитьскоⷨ *сав. и зогр. гдѣ* с *выскоблено.* *5* люсанию *acc., ошибочно сав.* лоусаниеⷨ. *7* архиереоу *ассем.* *9* сн҃оу зах. *acc. сав.* *10—11* иер҃данъскѫ *остр. acc. сав.* *12* на покаание *остр. зогр. сав.;* въ оставление *acc.* *13* псано *сав.* *14* слово исаиемь пр҃омъ гл҃щимъ *сав.,* словесъі-исаиⷭ *остр.* словесънъіихъ *acc.* *16* оуготовите *остр.* *18* наплънить сѧ *остр.* *19* хлъми *зогр.* *20* стръпътаниⷭ *сав.* *21* остри пⷭтие сладъци *сав.* остриѣ *зогр.* *24* крьстити сѧ *зогр.* крьстащимъ сѧ *сав.* *27* плодъ достоинъ *зогр. сав.*

анию. і не начинаите гл҃ати въ себѣ.
отц҃а имамъ аврама. гл҃ю бо вамъ.
ѣко можетъ б҃ъ отъ каменіе сего. въ-
здвигнѫти чада авраамоу. 9 Юже
бо секыра при корении дрѣва лежитъ.
вьсѣко оубо дрѣво не творѧщее плода
добра посѣкаѥтъ и въ огнь вьмѣ-
таѥтъ ·:· 10 І въпрашаахѫ и народи
гл҃ѭще. что оубо сътворимъ. 11 отъ-
вѣштавъ же гл҃а имъ. имѣѩи дь-
вѣ ризѣ да подастъ не имѫштоумоу.
і имѣѩи брашъна такожде да твори-
тъ. 12 придѫ же и мытаре кръститъ
сѧ. і рѣшѧ къ немоу. оучителю что
сътворимъ. 13 онъ же рече къ нимъ.
ничтоже боле повелѣнаго вамъ
творите. 14 въпрашаахѫ же и и воини
гл҃ште. і мы чъто сътворимъ.
і рече къ нимъ. никогоже обидите
ни оклеветаите. і дьвькьни бѫ-
дете оброкы вашими. 15 Чаѩштемъ
же людемъ и помышлѣѩштемь
вьсѣмъ въ сръдьцихъ своихъ. о іоанѣ
еда тъ естъ х҃ъ. 16 отъвѣ-
штаваше іоанъ вьсѣмъ гл҃ѧ.

азъ оубо водоѭ кръштаѭ вы. гра-
детъ же крѣпленъ мене. емоуже нѣ-

Стр. 5 корене *зогр. сав.* корени *остр.* и дрѣво лежитъ *сав.* *6—7* доб. пл. *зогр.* *7—8* вълагаѥтъ *зогр., остр. прибавляетъ:* и съгараѥть. *8* кго *(вмѣсто* и*) остр.* *9* гл҃ѭште оучителю что *(безъ* оубо*) зогр. ассем. сав.; въ* сътворимъ *посль* съ *слѣдъ неудавшагося почерка буквы* с. *11* дастъ *ассем.* *13* придоша *остр.;* мытари *зогр. остр.* *14* рекоша *остр.* *16* ничесоже *асс.* *20—21* и достоини бѫдете обѣщании вашими *сав.* *23* вь себѣ вь срдцихъ св. *ассем.* *24—25* отъвѣща же іоанъ *сав.* о. імъ іоанъ гл҃а *зогр.* *26* кръщаѭ въ водоѭ *ассем.* крьщѫ *сав.* *26—27* идетъ *сав.* *27* крѣпли *зогр. остр.* крѣпли *сав.*

смъ достоинъ отрѣшити ремене са-
погъ его. тъ въı крьститъ дх҃мь
ст҃ымъ и о҃гнемь. 17 емоу же лопата
въ ржцѣ его. ı потрѣбитъ гоумьно сво-
е́. ı съберетъ пшеницѫ въ житьницѫ
своѭ. а плѣвъı съжежетъ огнемь
не гашѫштиимь. 18 мънога же и ина оу-
тѣшаѣ благовѣстъствоваше къ
людемь. ·:· к҃ ·:· 19 ırодъ же четвръто-
властьникъ обличаемъ имъ. о и-
родиѣдѣ женѣ братра своего. ı о вьсе-
мь зълѣ еже сътвори ırодъ. 20 прило-
жи и се надъ вьсѣми. ı заклепе ıо-
ана въ темьници. ·:· 21 Бъıстъ же е-
гда кръстишѫ сѧ вьси людье. ıс҃оу
крьштьшю сѧ и молѫштю сѧ. отвръ-
зе сѧ небо. 22 ı съниде дх҃ъ ст҃ъıи тѣ-
лесънъımъ зракомъ. ѣко голѫбь
на нь. ı гл҃ъ сн҃бе бъıстъ гл҃ѧ. тъı
еси сн҃ъ мои възлюбленъı. о тебѣ
благоволихъ. 23 ı тъ бѣ ис҃ъ ѣко тре-
мъ десѧтемъ лѣтъ начинаѭ. сн҃ъ
съı ѣко мьнимъ бѣ ·:· ·:· ·:·
ıосифовъ. ılиевъ. 24 маттатовъ. ·:·
левьѣнинъ ·:· мелхиевъ. ı аннаевъ ·:·
ıосифовъ ·:· 25 маттатиевъ ·:· амосо-
въ ·:· наоумовъ ·:· если(м)овъ. ·:·
наанѣеовъ ·:· 26 маатовъ ·:·

LXXXV мататиевъ ·:· семеоновъ ·:· ıосифовъ ·:·
ıюдинъ ·:· 27 иоанаевъ ·:· рисиевъ ·:· зорова-

Стр. 1—2 сапогоу *зогр. ассем.* сапога *сав.* *2* кр. въı *остр.* *4* въ ржкоу *асс. сав. зогр.* *7* не гасѧщиимъ *асс.* не гасимъıимь *остр.* *7—8* повѣдаıѧ *сав., въ зогр. этого причастія нѣтъ, но* гл҃а къ люд., *безъ* къ *ассем. остр.* *13* надъ вьсѣмь *зогр.;* заключи *зогр.* заклопи *ник.* *21—22* трьми десатъı *зогр.* *24* маттатовъ *зогр.* *27* въ если(м)овъ *буква* м *какъ кажется нарочно стерта, въ греч.* ἐσλει *и* ἐσλειμ.

велевъ ·⁘· салатиловъ ·⁘· ниріевъ ·⁘· 28 ме-
лхіевъ ·⁘· адъдіевъ ·⁘· касамовъ. а-
лмодановъ. іровъ ·⁘· 29 іосіовъ ·⁘· ели-
езеровъ. іорамовъ ·⁘· маттатовъ ·⁘·
левіінъ ·⁘· 30 сумеоновъ ·⁘· іюдовъ ·⁘· 5
и(о)сифовъ. іоананевъ ·⁘· елиакимовъ ·⁘·
31 мелеаннovъ ·⁘· маинановъ ·⁘· матта-
таевъ ·⁘· [а]натановъ. давъідовъ ·⁘·
32 іесеовъ ·⁘· овидовъ ·⁘· воозовъ ·⁘· салмо-
новъ ·⁘· наасоновъ ·⁘· 33 аминадавовъ ·⁘· 10
арамовъ ·⁘· іоамовъ ·⁘· есромовъ ·⁘·
фаресовъ ·⁘· іюдовъ ·⁘· 34 ѵіаковъ ·⁘·
ісаковъ. авраамовъ. тарань. нахо-
ровъ ·⁘· 35 сероуховъ ·⁘· рагавовъ ·⁘· фале-
(к)овъ ·⁘· еверовъ ·⁘· салань. 36 каинановъ ·⁘· 15
арфаксадовъ ·⁘· симовъ ·⁘· ноевъ ·⁘·
ламеховъ ·⁘· 37 матоусаль ·⁘· еноховъ ·⁘·
іаредовъ ·⁘· малелеилевъ ·⁘· кai-
новъ ·⁘· 38 еносовъ ·⁘· ситовъ ·⁘· адамовъ
божіі ·⁘· 20

IV.

1 і҃с҃ъ же исплънь дх҃а ст҃а. възвра-
ти са отъ іоръдана. і ведѣаше са
дх҃мъ въ поустъінѫ. 2 к҃. дънии.
іскоушаемъ диѣволомъ. і не ѣ-
стъ ничесоже въ тъі дъни ·⁘· і ко- 25
ньчавъшемъ са имъ послѣдь

Стр. 2—3 елмодановъ (Ἐλμαδαμ) *зогр.* *4* іерамовъ (Ἰωραμ *или* Ἰωρειμ) *зогр.* *5* семеоновъ *зогр.* *6 въ подл.* исифовъ, *но* іосифовъ *зогр. ник.* *8* натановъ *зогр.*, *въ нашемъ т.* а *выскоблено* (Ναθαμ *или* Ναθαν). *11* іоарамовъ *зогр.* іорамаль *ник.*, *въ наш. тексть* р, *какъ кажется, приписано другою рукою.* *16* симоновъ *зогр.*, *никол. согласно съ нашимъ* (Σημ). *18—19* каинановъ *зогр.* *19* сифовъ. *25* ничьтоже *зогр.*

вѣзлака. 3 і рече емоу
дн҃волъ ·:·

аще сн҃ъ еси бж҃ии. рьци камению семоу
да бждетъ хлѣбъ. 4 и отъвѣшта ис҃
къ немоу гл҃ѧ. писано естъ ѣко не о
хлѣбѣ единомь живъ бждетъ чл҃къ.
нъ о вьсѣкомь гл҃ѣ бж҃ии. 5 і вьзве-
де и дн҃волъ на горѫ вьисокѫ. пока-
за емоу вьсѣка црс҃твиѣ вьселе-
нъıѧ вь чѣсѣ врѣменьнѣ. 6 і рече е-
моу дн҃волъ. тебѣ дамъ власть
сиѫ вьсѫ и славѫ ихъ. ѣко мьнѣ прѣ-
дана естъ. і емоуже аште хоштѫ прѣ-
дамь ѭ. 7 тъı оубо аште поклониши
сѧ прѣдъ мноѫ. бждѫтъ тебѣ вь-
сѣ. 8 і отъвѣштавъ ис҃ъ рече емоу.
ıди за мъноѫ сотоно. писано естъ.
гн҃и бо҃у твоемоу поклониши сѧ. і то-
моу единомоу послоужиши. 9 і веде и
въ ıм҃ъ. і постави и на крılѣ црк҃вь-
нѣемь. і рече емоу. аште сн҃ъ еси
бж҃ии. връзи сѧ отъ сждоу низъ. 10 пи-
сано бо естъ. ѣко анг҃лмъ своимъ
заповѣстъ о тебѣ съхранити тѧ.
11 і на рѫкахъ възъмѫтъ тѧ. да не
о камень прѣтъкнеши ногы твоеѭ.
12 і отъвѣштавъ ис҃ъ рече емоу. ѣко ре-
чено естъ. не искоусиши гд҃а ба҃ твое-
го. 13 і съконьчавъ вьсѣко искоу-
шение дн҃волъ. отиде отъ него
до врѣмене ·:· 14 і възврати сѧ іс҃ъ.
вь силѣ дх҃овънѣи въ галилеѭ ·:·

Стр. 1 възлака *зогр.* *4* хлѣби *зогр. ник.* *7 вм.* бж҃ии: исходештимь из оусть божихь *ник. (и въ греч. такое же разночтеніе).* *25* на роукоу *ник.* *29* все иск. *никол.*

LXXXVI і вѣсть изиде по вьсеи странѣ о немь.
15 і тоу оучаше на сънѣмищихъ ихъ.
славимъ вьсѣми ·:· З ·:· 16 і приде къ на-
заретъ въ немьже бѣ въспитѣнъ.
і въниде по обычаю своемоу. въ день
соботьнъı въ сънѣмиште. і въста
чистъ. 17 і въздаша емоу книгы
исаиа пророка. і разгънжвъ кни-
гы. обрѣте мѣсто идеже бѣ написа-
но. 18 дхъ гнъ на мьнѣ. егоже ради по-
маза ма. благовѣститъ ништии-
мъ посъла ма. исцѣлитъ съкроушe-
нъıа срдцемь. 19 проповѣдѣтъ плѣ-
ньникомъ отъпоуштение. і слѣпы-
мъ прозьрѣние. отъпоуститъ съ-
кроушенъıа въ отърадж. проповѣ-
дѣти лѣто гне прiатно. 20 і съгънж-
въ книгы въдавъ слоуsѣ сѣде.
і вьсѣмъ въ сънѣмищи очи бѣа-
шете зърящти на нь. 21 начатъ же гла-
ти къ нимъ. ѣко дънесь съвъıстъ
са писание се. въ оушию вашею. 22 і вь-
си съвѣдѣтельствоваша емоу.
і дивлѣахж са о словесехъ благода-
ти. исходящтихъ из оустъ его ·:· к ·:·
і глахж не сь ли естъ снъ иосифовъ.
23 и рече къ нимъ. вьсѣко речете ми

Стр. 3 вьниде *сав.* *4* идеже *асс.;* въспитанъ *остр.* *5* ю *въ* обычаю *надъ строкою.* *6* сжб. *остр. и проч.;* въ съборище *остр.* *7* въдаша *сав. остр. ассем.* *11* благовѣстити *сав. ассем.* *12* ицѣлити *сав.* ицѣлитъ *ассем.* *13* проповѣдати *остр.* *15* отъпоустити *сав. остр. асс.* *16—17* проповѣдати *сав. остр. асс.* *17* приятно *сав. остр. асс.* *18* въдастъ *асс.* *19* въ съборищи *остр.* *19—20* бѣста *сав.* бѣаста *остр.* *22* псание *сав., въ нашемъ т. надъ неудавшимся почеркомъ второго* и *въ* писание *написано надстроч. лат.* и. *23* послоушаша его *(вм.* съвѣд. емоу*) сав.,* съв—аахж *остр. ассем.* *24* о словеси благодѣтьнѣ *сав.* о словесехъ и благодѣти *асс.*

*

притъчѫ сиѭ. бални ісцѣли сѧ
самъ. елико слъшахомъ бъ-
въшихъ. въ каперънаоумѣ. сътво-
ри и сѣде въ отьчствии твоемь. 24 ре-
че же аминь гл҃ѭ вамъ. ѣко никото-
ръı же пророкъ приѭтенъ естъ въ отечъ-
ствии своемъ. 25 въ істинѫ же гл҃ѭ
вамъ. мъногъı въдовицѧ бѣшѧ. въ
дьни илиинъı въ і҃л҃и. егда заклепе
сѧ небо. три лѣта и шесть м҃сцъ. ѣко
бъıстъ гладъ по вьсеи земи. 26 і ни
къ единои же ихъ посъланъ бъıстъ и-
лиѣ. тъкмо въ сарефтѫ сидонъскѫ-
ѭ. къ женѣ въдовици. 27 і мъногы бѣ-
хѫ прокажени в҃л҃и при елисеи пророцѣ.
і ни единъ же отъ нихъ очисти сѧ. то-
кмо нееманъ соурьскъı. 28 і испълни-
шѧ сѧ ѣрости вьси на съньмишти
слъшѧште. 29 і въставъше изгъна-
шѧ и вонъ из града. і вѣсѧ и до връхоу
горъı. на неиже градъ ихъ съзъданъ
бѣаше. да бѫ и низъринѫли. 30 онъ же
прошедъ по срѣдѣ ихъ идѣаше ·:· к҃ ·:· з҃ ·:·
31 і вьниде и҃с҃ъ въ каперънаоумъ въ
градъ галилеискъ. і бѣ оучѧ вь собо-
тъı. 32 і оужасаахѫ сѧ о оучении его. ѣко
съ властиѭ бѣ слово его. 33 і въ съ-
ньмишти бѣ чл҃къ имъı д҃ъ бѣса

Стр. 1 врачю *асс. остр.* *4* своемъ *асс.* *6* приѭтъ *остр. сав.* не приѭ-
тенъ *асс.* *9* заключи *остр. асс. сав.* *11* гл. велеи *асс.*; земли *остр.* *14—15*
бѣшѧ *асс.* *17 второе* е *въ* нееманъ *надъ стр.*, неоманъ *сав.* *17—18* напълъ-
ниша сѧ *остр.* *18* вьси пр. *остр. зогр. ассем.*; на съборищи *остр.*, на
сьньмищихъ *ассем.* *19* слъıш се *зогр.* сл. сии *асс.* *20* ведоша *остр. зогр.*;
до връха *асс.* *21* сътворенъ *остр.* *22* бъıша *остр.* *25* сжб. *всь проч.*
27—28 въ съборищи *остр.* *28* бѣ въ сън. *ассем.*; доуха нечиста *остр.* д҃ъ
бѣсъ нечистъ *асс. (и въ греч. текстахъ такое же разночтеніе).*

нечс̄та. і възъпи гласомь велиемь гл̄ѧ. 34 остани чьто естъ намь и тебѣ ис̄е назарѣнине. пришелъ еси погоубитъ насъ. вѣмъ тѧ кто еси ст̄ъı бж̄ии. 35 і запрѣти емоу ис̄ъ гл̄ѧ.

LXXXVII прѣмлъчи изиди из него. і повръгъ і вѣсъ по срѣдѣ изиде иж него. никакоже не врѣждъ его. 36 і бъıстъ оужасъ на вьсѣхъ. і сътѧзаахѫ сѧ дроугъ къ дроугоу гл̄ѣште. что естъ слово се. ѣко вл(а)стиѭ и силоѭ велитъ. нечистъıимъ дх̄мъ и исходятъ ·⁘ к̄ ·⁘ 37 і исхождааше шюмъ о немъ въ въсѣко мѣсто и странъı. 38 въставъ же и-съньмишта. вънидѣ въ домъ симоновъ. тъшта же симонѣ бѣ одръжима огнемь велиемь и молишѧ и о неи. 39 і ставъ надъ неѭ запрѣти огню. и остави ѭ. абие же въставъши слоужааше имъ ·⁘ 40 заходѧштю же слънъцоу. въси елико имѣахѫ болѧщѧ ѩ неджгъı различънъı. привождаахѫ ѭ къ немоу. онъ же на когожъдо ихъ рѫкѫ възлагаѧ исцѣлѣаше ѭ. 41 исхождааахѫ же и бѣси отъ мъногъ въпиѭште и гл̄ѣште. ѣко тъı еси х̄ъ сн̄ъ бж̄ии. и запрѣштаѧ не даѣше имъ гл̄ати. ѣко вѣдѣахѫ х̄а самого сѫшта. 42 бъвъшю же дьни. ішедъ иде въ поусто мѣсто. і народи искаахѫ его. и придѫ до него. і дръ-

Стр. 5 въ бж̄ии *буква* ж *связана с* і. *11* а *въ* властиѭ *въ подл. пропущ.* *14* мѣсто странъı *зогр. ник. б.* вь мѣста страни *ник. а. (такъ, безъ* и, *по греч. т.).* *24* цѣлѣаше *зогр. ник.* *27* дадѣаше *зогр. ник.* *29* въ бъвъшю *исправлено потомъ* ъ *въ* ъı *вязью глагол. буквъ* ѳ *и* Ѳ.

жадѫ и да не би отъшелъ отъ нихъ. 43 онъ же рече къ нимъ. ѣко и дроугыимъ градомъ подобаатъ
ми благовѣстити цⷭтвие бжіе.

ѣко на се посъланъ есмъ. 44 і бѣ проповѣдаѩ на съньмиштихъ галилѣисцѣхъ.

V.

1 бъıстъ же належащтю емоу народоу. да бж слъıшали слово бжие ·:· к ·:· і тъ бѣ стоѩ исъ при езерѣ ѣенисаретъсцѣ. 2 і видѣвъ дъва корабица стоѩшта при езерѣ. ръıбътвъı же ошедъше отъ неѭ плакадѫ мрѣжѧ. 3 вълѣзъ же въ единъ отъ корабицю иже бѣ симоновъ. моли и отъ землѧ отъстжпити мало. і сѣдъ оучаше ис кораблѣ народъı. 4 ѣко же прѣста гл҃ѧ. рече къ симоноу вьзѣди [въ]въ глъбинѫ. і вьметѣте мрѣжѧ ваша въ ловитвѫ. 5 і отъвѣштавъ симонъ рече емоу. наставьниче об ношть вьсь трождьше сѧ не ѭсомъ ничесоже. по гл҃оу же твоемоу въвръжемъ мрѣжѫ. 6 і се сътворьше. обѧсѧ мъножъство ръıбъ

Стр. 4 въ бжіе *буква* і *связана съ* ж. *7—8* емь *зогр.* *9* стоѩ бѣ *асс.* стоѩаше *остр.; безъ* исъ *зогр.* *11* кораблѣ *асс.* *11—12* рѣбитви *асс.* рѣбари *зогр. остр.; у насъ странная описка* рѣбътвъı *вм.* рѣбитвъı, *да еще* бъı *вм.* бъı. *13* мр. своѩ *остр.* *15 безъ* отъ земла *зогр.;* възити *(вм.* отъстжп.*) асс.* *16* ис кор. оуч. *асс.* *18* виждь ѣхаі *зогр.* вѣди *асс.* *19* въметите *асс.* *22* трождьше *такъ въ подлин.;* ѭхомъ *зогр. ассем.* ничесоже не ѭхомъ *остр.* *23—24* въметемъ *ассем.* *25* обаша *зогр. остр.*

много. протрѣзлаше же сѧ мрѣ-
жа ихъ. 7 і поманѣша причастѣ-
никомъ иже бѣахѫ въ дроуѕѣмь
кораби. да пришедъше помогѫ-
тъ имъ. і придѫ и испльни-
ша оба кораблѣ. ѣко погрѫжати
сѧ има. 8 видѣвъ же симонъ пе-
тръ. припаде къ колѣнома и-
с҃вама гл҃ѧ. ізиди отъ мене

LXXXVIII ѣко мѫжь грѣшенъ есмъ г҃и. 9 оужасъ бо о-
дръжаше и. и вьсѧ сѫщѧѧ съ нимъ о ло-
витвѣ рыбъ ѭже ѭсѧ. 10 такожде же и и-
ѣкова и оана сн҃а зеведеова. ѣже бѣсте
наслѣдьника симонови. і рече къ си-
моноу и҃съ. не бои сѧ отъ селѣ чл҃кы
бѫдеши ловѧ. 11 і извезъше кораблѣ на
соухо и оставьше вьсе вь слѣдъ его и-
дѫ ·:· к҃ ·:· 12 і бъістъ егда бъістъ въ еди-
номъ отъ градъ. і се мѫжъ испльнь
прокажениѣ. і видѣвъ і҃ѕ падъ ниць
моли сѧ емоу гл҃ѧ. г҃и аште хоштеши мо-
жеши мѧ очистити. 13 і простеръ рѫ(кѫ) ко-
снѫ и рекъ хоштѫ очисти сѧ. і ѣбѣ[би]е про-
каза отиде отъ него. 14 і тъ запрѣти емоу.
никомоуже не гл҃ти. нъ шедъ покажі сѧ
иереови. і принеси о очищтении свое-
мь. ѣкоже повелѣ моси во съвѣдѣте-
льство имъ ·:· 15 Прохождѧаше же паче

Стр. 1 много *пропущ. въ acc.* *1—2* пр...ааѫѫ—мрѣжа *зогр. остр. acc.* *4* корабли *зогр. остр.* *5* придоша *зогр. остр.* *5—6* наплъниша *остр.* *8—9* и҃сова *остр. acc., зогр. согл. съ нашимъ.* *11 вм.* сѫщѧѧ: иже бѣахѫ съ нимь *остр. acc.* *12* ѭша *остр. зогр.* *13 въ* и оана *буква* а *въ подл. надъ строкою;* бѣста *остр.* *14* обыцьника *(вм.* наслѣдьника*) остр. зогр. ассем.* *15—16* бѫд. чл. лов. *acc.* *16* корабь *зогр.* кораблъ *acc.* *16—17* на землѫ *(вм.* на соухо*) acc. остр.* *17* оставльше *остр.* *17—18* идоша *остр. зогр.* *20—21* паде— мола сѧ *зогр.* *22 подл. только* въ рѫ.

слово о немь. і сънѣмаахѫ сѧ народи мьноѕи. слъшати и цѣлити сѧ
отъ него. отъ неджгъ своихъ ⁘ 16 Тъ же
бѣ оходѧ въ поустыня и моля сѧ. 17 і
бъістъ вь единъ отъ дьнеи. и тъ бѣ
оучѧ. і бѣахѫ сѣдѧште фарисѣи. і
законооучителе ⁘ . іже бѣахѫ
пришъли отъ вьсѣкоѭ вьси. галилеискъı и июдеискъı. і отъ и҃лма. і
сила г҃нѣ бѣ цѣлити ѥ. 18 і се мѫжи на одрѣ носѧште чл҃вка іже бѣ ослабленъ.

і искаахѫ вънести и и положити и прѣдъ нимъ. 19 і не обрѣтъше кѫдѫ вънести (и)
народомъ. възлѣзъше на хрѧмъ.
сквозѣ скѫдель низъвѣсиша и. съ одромь . . . . прдъ и҃са. 20 і видѣвъ вѣрѫ (ихъ)
рече емоу. чл҃вче отъпоуштаѭтъ ти
сѧ грѣси твои. 21 и начѧсѧ помъıшлѣти кънижъници и фарисѣи гл҃ште. къто естъ сь иже гл҃етъ власфимиѭ.
кто можетъ отъпоуштати грѣхъı
тъкмо единъ б҃ъ. 22 разоумѣвъ же и҃съ
помъıшлениѣ ихъ. отъвѣштавъ рече къ нимъ. что помъıшлѣате въ
ср҃дцхъ вашихъ. 23 что естъ оудо . . бѣе решти. отъпоуштаѭтъ ти сѧ грѣси
твои. ли решти въстани и ходи. 24 нъ (да)

Стр. 1 съпмаахѫ сѧ *зогр.* *2* ицѣлитъ *зогр.* *4* въ поустъıйѭ *зогр., ник. согл. съ нашимъ (и въ греч. мн. ч.).* *7* *въ срединѣ стр. что-то выскоблено.* *10* се *въ подл. надъ стр.* *10—11* нос. на одр. *асс. остр. зогр.* *11* ослабенъ *сав.* *13* его *(вм. и послѣ* вънести*) сав.* *15* народа ради *зогр. асс. сав. остр.* *16* скждоль *зогр.* скждълъı *ассем.* скоудѣль *ник.* покровъ *остр.* *16—17* съ ложьмь *остр. зогр. асс., послѣдній приб.* его по срѣдѣ. *19* начапа *сав. остр. асс. зогр.* *21* хоулѫ *остр.* *23* б. ед. *сав.* *27* рещи ослабленоуоуму *остр. зогр.* р. ослабеноуоумоу *ассем.* *Буквы этой страницы, отмѣченныя въ скобкахъ, пострадали отъ испорченной на тѣхъ мѣстахъ рукописи.*

оувѣсте ѣко вл[в]асть иматъ сн̄ъ
члв̄чскъı на земи отъпоушта-
ти грѣхъı. рече ослабленоумоу
тебѣ гл̄ю въстани. ı вьзьми од(ръ)
твои и иди въ домъ твои. 25 ı абие в(ъ)-
ставъ прѣдъ ними. вьзем(ъ на)
немъже лежааше. ıде въ дом(ъ)
свои славѧ б̄а. 26 ı исплънишѧ с(ѧ)
страхомь гл̄ижште. ѣко видѣхо(мъ)
дивъна дънесь ·:· к̄ ·:· 27 ı по сихъ(ъ и)-
зиде и оузрѣ мъıтарѣ име(немъ)
левьѣиж. сѣдѧштъ на мъ(ıтьни)-
ци. ı рече емоу иди по мьнѣ. 28 ı (оста)-
вь вьсѣ вь слѣдъ его иде 29 и съ(твори)

LXXXIX чрѣждение велие левьѣии емоу. въ
домоу своемь. ı бѣ народъ мъногъ
мъıтарь. ı инѣхъ иже бѣахѫ съ ни-
мь вьзлежѧште. 30 и ръпътаахѫ кънı-
жъници ихъ и фарисѣи. къ оученикомъ
его гл̄ижще. по чъто съ мъıтари и грѣ-
шъникъı ѣсте и пьете. 31 ı отъвѣшта-
въ ис̄ъ рече къ нимъ. не трѣбоуѭтъ
съдравии врача нъ болѧщеи. 32 не при-
дъ призъватъ праведъникъ. нъ грѣ-
шъникъı въ покаание ·:· к̄ ·:· 33 они же рѣшѧ кь
немоу по чъто оученици иоанови поста-

Стр. 1 вѣсте *сав.* *2* на земли *остр.* *3* ослабеноумоу *сав.* *4* възъмъ *сав.* *4—5* ложе твое *зогр. асс.* *5—6* въста *зогр. сав.* *6* възатъ *асс.* *8 слова стиха 26-го, пропущ. въ текстъ, приписаны на краю страницы мелкимъ глаголь. почеркомъ:* и оужасъ приѧтъ вьсѧ и славлѣхѫ б̄а, *эти слова въ текстъ въ остр. асс. зогр.;* напълнишѧ сѧ *остр.* *11* мьздоимьца *остр.* *12* сѣдаща *остр.* *12—13* мьздьници *зогр.* *14 послѣ* вьсѣ *приб.* въставъ *остр. зогр асс. Что въ концѣ отдѣльныхъ строкъ въ скобкахъ, того нельзя прочесть въ подлинникѣ вслѣдствіе поблѣдн. и стертаго чернила.* *15* велико *зогр. остр.* *21* ѣстъ и пьетъ *зогр. ассем., остр. согласно съ нашимъ (и въ греческ. т. такое же разночтеніе).* *23* врачевъ *зогр.* *23—24* придохъ *зогр. остр.*

тъ сѧ чѧсто и молитвы творѧтъ.
такожде и фарисѣистии. а твои ѣдѧ-
тъ и пиѭтъ. 34 онъ же рече къ нимъ. еда
можете сн҃ы брачѣнъıѧ доньде-
же женихъ естъ съ ними сътворити
постити сѧ. 35 приджтъ же дьние. егда
отъıѧтъ бѫдетъ отъ нихъ женихъ.
тъгда постѧтъ сѧ въ тъı дъни.
36 гл҃аше же и притъчѫ къ нимъ. ѣко
никътоже приставлениѣ ризъı но-
въı. не приставлѣятъ на ризѫ
ветъхѫ. аште ли же ни и новѫ ра-
здеретъ. і ветъсѣи не приключи-
тъ сѧ приставление еже отъ нова-
аго ·:· 37 і никтоже не въливаатъ ви-
на нова въ мѣхъı ветъхъı. аще ли
же ни просадитъ вино новое мѣхъı.
і то пролѣетъ сѧ и мѣси погъıбнѫ-
тъ.

38 нъ вино ново въ мѣхъı новъı въли-
вати. і обое съблюдетъ сѧ. 39 і никъто-
же пивъ ветъхѫ абие хощетъ но-
воуоумоу. гл҃тъ бо ветъхое лоуче е-
стъ ·:·

VI.

1 Бъıстъ же въ соботѫ въто-
ропръвѫ. іти емоу сквозѣ сѣни-
ѣ. і въıстръıзаахѫ оученици его кла-
съı. і ѣдѣахѫ истираѭште ржка-
ма. 2 едини же отъ фарисѣи рѣшѧ и-

Стр. 14 приставение *зогр.* *24* сѫб. *всѣ прочіе (такъ и во всѣхъ прочихъ мѣстахъ), ассем.* сѫботъ. *25* скозѣ *ассем.* *27—28* ржками своими *остр.* *28* етерии *зогр. ассем.* нѣцыи *остр.;* рекошѧ *остр.*

мъ. что творите егоже не достои-
тъ твори(ти) въ соботж. 3 і отъвѣшта-
въ и҃съ рече къ нимъ. ни ли сего есте
чъли еже сътвори дв҃дъ. егда въ-
залка сѧ самъ. и иже съ нимъ бѣа-
хж. 4 како вьниде въ домъ бж҃ии. і хлѣ-
бы прѣдъложенїѣ прия и ѣстъ. и
дастъ и сжштиимъ съ нимь. їхъ-
же (не) достоѣаше ѣсти. тъкмо иерѣомъ
единѣмъ. 5 і гл҃аше имъ ѣко г҃ъ е-
стъ сн҃ъ ч҃кы соботѣ ·:· 6 Бъістъ же
и въ дроугжж соботж. вънити емоу
въ сънъмиште и оучити. і бѣ чл҃вѣ-
къ тоу и ржка деснаа емоу бѣ соухa.
7 і назьрѣахж и кънижъници и фари-
сѣи аште въ соботж исцѣлитъı-и.
да обрѧштжтъ рѣчь на нь. 8 онъ же
вѣдѣаше помъıшленїѣ ихъ. і
рече члвѣкови имжштжмоу соу-
хж ржкж. въстани и стани по срѣ-
дѣ. онъ же въста. 9 рече же и҃съ къ ни-
мъ.

хс въпрошж въı что достоитъ въ со-
ботъı добро ли творити или зъло
творити. дш҃ж съпасти ли погоуби-
ти. 10 і възьрѣвъ на вьсѧ ꙗ рече емоу.

Стр. 2 ти *въ* творити *въ подл. опущено.* *4—5* възлака *(безъ* сѧ*) зогр., и въ проч.* сѧ *нѣтъ.* *5—6* б. съ нимь *зогр.* *6 въ* бж҃ии *буквы* ж *и* і *связаны.* *7 въ зогр.* прия *проп.*, приемъ *ассем.* приимъ *остр.* *9* не *приписано надъ строкою, но не современнымъ почеркомъ.* *13* съборище *остр.* *14* р. е. б. д. соуха *ассем. остр.* *15* назираахж *зогр. остр. асс.* *15—16 безъ* фарисѣи *ассем. зогр.* *19* мжжеви *зогр. асс.* ч҃коу *остр.* *20* въставъ и стани *ассем.* *21* въставъ ста *ассем. остр.* *23* аще *(вм.* что*) остр. зогр. ассем.* *23—24* сжботъ *ассем.* *24—25* добро сътворити ли зьло сътворити *ассем.* д. сътв. или зъло сътв. *остр.* добро твор. ли зъло сътвор. *зогр.* *26 безъ* ꙗ *асс. зогр*

простьри ржкж т(в)оиж онъ же прость(рѣ)тъ.
и оутвръди сѧ ржка его ѣко и дроугаѣ ·:· к̃ ·:·
11 они же исплънишѧ сѧ безоумьѣ. і
гл̃ахж дроутъ къ дроугоу. что бишѧ съ-
творили ис̃ви ·:· 12 Бѣстъ же во дьни
тъı. ізиде въ горж молити
сѧ и бѣ об ношть въ молитвѣ бж̃ии.
13 і егда бѣстъ день пригласи оу-
ченикъı своѧ. і избъравъ отъ ни-
хъ дъва на десѧте. ѩже и апостолъı
нарече. 14 симона егоже именова пе-
тра. і аньдрѣиж братра его. і иѣко-
ва и иоана. ф̃ипа и вартоломѣа. 15 ма-
тътѣа и томж. иѣкова альфеова.
і симона наричаемаго зилота.
июдж иѣковлѣ. 16 і июдж искариотъ-
скаго. іже бѣстъ и прѣдатель.
17 І съшедъ съ ними ста на мѣстѣ ра-
вьнѣ. и народъ оученикъ его. і мъно-
жьство мъного людии. отъ вьсеѧ
июдеѧ и отъ иер̃ма. і помориѣ тоу-
рьска и сидоньска. іже придж послоу-
шатъ его. і исцѣлитъ сѧ отъ недж-
гъ. 18 и стражджштеи отъ д̃ъ нечи-
стъ. исцѣлѣахж сѧ. 19 і вьсь народь
искаше прикасати сѧ емь. ѣко сила
ізъ него исхождаше и цѣлѣше вьсѧ.
20 і тъ възведъ очи свои на оученикъı
своѧ гл̃аше. 21 блажении ништии ѣко ва-

Стр. 1 в *въ* твоиж *въ подлинникѣ пропущ.*; рѣ *въ* простьрѣтъ *надъ строкою.* *4* чьто оубо *зогр.* *12* аи̇ндрѣоу *зогр.* *19* народи отъ оуч. *ассем.* *20* мно̀гъ *ассем.* *22* придоша *сав. остр.* *23* исцѣлитъ ѧ *сав.* ицѣлити сѧ *зогр.* *24* стражджштии *ассем.* *24—25* неджгъ своихъ *ассем.* (*вм.* д̃ъ нечистъ). *25* цѣлѣахж сѧ *зогр.* *27* ицѣлѣаше *зогр. ассем.* исцѣлѧаше *остр.* *28* къ оученикомъ *сав.* *29* нищ. д̃мь *всѣ проч.*

ше естъ цⷭ̄твие бж̄ие. блажении алчжштеи нънѣ ѣко насытите сѧ. блаженнии плачжштеи нънѣ ѣко въсмѣѥтъ сѧ. 22 блажени бѫдете егда възненавидѧтъ въı чл̄вци. ı егда разлжчѧтъ въı и поносѧтъ. ı пронесжтъ имѧ ваше ѣко зъло. сн̄а члвⷱческаго ради. 23 въздрадоуите сѧ въ тъ день и възиграите. се бо мъзда ваша мънога на нб̄се. по сихъ бо творѣахж прⷱмъ от̄ци ихъ. ⁘ 24 обаче горе вамъ богатънимъ. ѣко въсприясте оутѣхж вашж. 25 горе вамъ насъштении ѣко възалчете сѧ. горе вамъ смѣѥштеи сѧ нънѣ ѣко въздръıдаате и въсплачете сѧ ⁘ 26 Горе егда рекжтъ добрѣ о васъ въси чл̄в(ц)и. по семоу бо творѣахж лъжнимъ прⷱмъ от̄ци ихъ. 27 Нъ вамъ гл̄ѭ слъı(шѧ)штиимъ. любите врагъı вашѧ. добро творите ненавидѧштиимъ васъ. 28 Благословите клънжщѧѧ въı. молите сѧ за творѧштѧѧ вамъ обидж. 29 биѭштюмоу тѧ въ ланитж. подаи дроугоуıж. ı от-
[т]емлѭштюмоу тебѣ ризж.

XCI ı срачицѧ не възбрани. 30 въсѣкомоу же просѧштоумоу оу тебе даи. ı отъ

Стр. 1 небесьное *(вм.* бж̄ие*) acc.* *1—2* алчжщии *ассем.* лачжштеи *зогр.* *2* ти насытатъ сѧ *ассем.* *3* пл. сѧ *всѣ прочіе.* *3—4* въсмѣѥте сѧ *остр. сав. ассем.* въı въсмѣете сѧ *зогр.* *6* и поносатъ *проп. ассем., выскобл. зогр.* *9* възигр. сѧ *остр. ник.* *10* мн. естъ на нб̄сехъ *сав.* *14—15* възлачете сѧ *зогр. ник.* *15* смѣѥщимъ сѧ *зогр.* *16* въздыхаете *зогр.* *17* добрѣ рек. *зогр. никол.* *18 въ подл.* чл̄ви. *20 въ подлинникѣ* слъштиимъ. *26* въ деснѭ лан. *зогр. никол.* *29 безъ* отъ *зогр.*

отемлѧштаѧго твоѣ не истѧзаи. ·:· З ·:·
31 І ѣкоже хощете да творѧтъ вамъ
чл҃ци. и вы творите имъ такожде.
32 і ѣште ..... любите любѧщиѧ
вы каѣ вамъ хвала естъ. ибо и
грѣшьници любѧштаѧ ихъ любѧ-
тъ. 33 і аште благотворите благотво-
рѧщиимъ васъ. каѣ вамъ хвала
естъ. ибо и грѣшьници тожде твори-
тъ. 34 і аште въ заимъ даате отъ ни-
хъже чаате въсприяти. каѣ ва-
мъ хвала естъ. ибо и грѣшьници грѣ-
шьникомъ въ заимъ даѭтъ. да
въспримѭтъ равьно. 35 обаче люби-
те врагы ваша и благотворите. і
въ заимъ дайте ничесоже не чаѭ-
ще. и бѫдетъ мъзда ваша мъного.
і бѫдете сн҃ове вышьнѣего. ѣко тъ
благъ естъ на невъзблагодатъ-
ныѧ и зълыѧ. 36 бѫдѣте оубо ми-
лостиви. ѣкоже и отецъ вашъ мило-
ср҃дъ естъ ·:· К ·:· 37 і не сѫдите да не
сѫдѧтъ вамъ. не осѫждаите да
не осѫдѧтъ васъ. отъпоуштаите
и отъпоустѧтъ вы. 38 дайте и дастъ
сѧ вамъ. мѣрѫ добро натъканѫ
и потрѫсенѫ и прѣлиѣѭштѫ сѧ.
дадѧтъ на лоно ваше. тоѭ бо мѣро-
ѭ еѭже мѣрите възмѣритъ сѧ ва-
мъ.

39 Рече же притъчѫ имъ. еда можетъ

Стр. 4 что-то выскоблено. *5—6* и гр. бо *сав.* *8* вамъ *(вм.* васъ*) ассем. сав. остр.* *9* такожде *сав.* *15* добротворите *остр.* *16* дадите *ассем.* *19* невъзблагодѣтънъиѧ *зогр. ассем.* *20—21* милосръди *зогр. асс.* *21—22* милостивъ *остр.* *29* възмѣратъ вамъ *зогр.* *30* мъ *или* мь, *опредѣлить трудно, скорѣе* ъ.

слѣпецъ слѣпъца водити. не оба
ли въ ѣмж въпадете сѧ. 40 нѣстъ оу-
ченикъ надъ оучителемъ своимъ.
съкръшенъ же въсѣкъ бждетъ. ѣ-
коже оучитель его. 41 что же видиши
сжщецъ иже естъ въ очесе братра
твоего. а бръвъна еже естъ въ оче-
се твоемь не чюеши. 42 ли како може-
ши рещти братроу твоемоу. братре
остави да изъмж сжщецъ иже е-
стъ въ оцѣ твоемь. самъ бръ-
въна въ оцѣ твоемь не видѧ. ли-
цемѣре. изъми пръвѣе бръвъно
из очесе твоего. і тъгда прозьри-
(ри)ши изати сжщецъ иже естъ въ о-
чесе брат(р)а твоего. 43 нѣстъ бо
дрѣво добро творѧ плода зъла.
Ни дрѣво зъло творѧ плода добра.
44 въсѣко бо дрѣво отъ плода свое-
го познаатъ сѧ. не отъ трънивѣ
бо чешжтъ смокъви. ни отъ кж-
пинъı грозда обемлжтъ ·:·
45 Благъı чл҃къ отъ бл҃гаго съкро-
вишта ср҃дца своего износи-
тъ благое. і зълъı чл҃къ отъ
зълаго съкровища ср҃дца
своего износитъ зълое. отъ и-
збитъка бо ср҃дца гл҃тъ оуста
его. 46 что же мѧ зовете гн҃и гн҃и а не
XCII творите ѣже гл҃ж. 47 въсѣкъ градъı
къ мьнѣ и слъıшаи словеса моѣ и тво-
рѧ ѣ. съкажж азъ комоу естъ подобе-

Стр. 2 въпадета сѧ *зогр.* *16* р *въ* братра *нарочно стерто.* *19* оубо *зогр.* *22* гроздие емлютъ *никол.* *23* бл. бо чл. *зогр.* *32 вм.* азъ: вамъ *зогр. никол.*

нъ. 48 Подобенъ естъ чл҃вкоу зиждштю храминж. іже ископа и оуглъби. і положи основание на камене. наводию же бывъшоу. припаде рѣка храминѣ тои. і не може двигнжти ея. основана бо бѣ на камене. 49 а слъшавъı и не сътворь. подобенъ естъ чл҃вкоу. съзъдавъшоу храминж на земи без (о)снованиѣ. енже прирази сѧ рѣка. и абие разори сѧ. і бъıстъ раздроушение храминъı тоѧ велие.

VII.

1 егда съконьча вьсѧ гл҃ъı сиѧ. въ слоухъı людемь. вънидѣ [въ]въ каперънаоумъ ·:· ·:· З̂ ·:· 2 Сътънникоу же етероу рабъ болѧ зълѣ оумираашe. іже бѣ емоу чъстенъ. 3 слъшавъ же о и҃сѣ. посъла къ немоу старъцѧ июденскъı. молѧ и да пришедъ с҃пстъ раба его. 4 они же пришедъше къ и҃сви. молѣахж и тъштъно гл҃ѣште ѣко достоинъ естъ. еже аште даси емоу. 5 любитъ бо ѩзъкъ нашъ. і сънѣмиште тъ съзъда намъ. 6 и҃съ же идѣаше съ ними. еште же емоу не-

Стр. 5 подвигнжти *зогр.* *7* творь *зогр.* *9* на земи *пропущ. въ зогр.; въ подл.* ᶜнованиѣ *безъ* о. *13 въ* гл҃ъı *буква* ъ *передъл. изъ* ѧ (є). *15* единомоу *сав.* нѣкоемоу *остр.;* зълѣ *пропущ. сав.* *16* ч. емоу *сав.* *17* і҃са *зогр. сав.* *18* людъскъıѧ *ассем.* *18—19* мола сѧ *сав.* мола кго *остр.* *19* пришедъ *пропущ. въ зогр.;* рабъ *зогр.* *20* шъдъше *сав.* *23—24* съборище *остр.* *25 и 1 на слъд. стран.* не дал. с. емоу *сав.*, еще же емоу иджщю сь ними не далече сжштоу *асс.*

далече сѫщоу отъ домоу. посъла
къ немоу дроугъı сътьникъ гл҃ѧ
емоу.

г҃и не движи сѧ. нѣсмъ бо (до)стоинъ
да подъ кровъ мои вънидеши. 7 тѣ-
мь же ни себе достоина сътвори-
хъ прити къ тебѣ. нъ ръци словомъ
и исцѣлѣетъ отрокъ мои. 8 ібо азъ
чл҃вкъ есмъ подъ властелъı
оучиненъ. імѣѭ подъ собоѭ во-
ѭ. і гл҃ѭ семоу иди и идетъ. і дроу-
гоумоу приди и придетъ. і рабоу
моемоу сътвори се и сътворитъ.
9 слъшавъ же се ис҃ъ чюди сѧ емоу.
і обращтъ сѧ послѣдоуѭштоумоу
народоу рече. гл҃ѭ вамъ ни въı- и-
зл҃и толикоѭ вѣръı (не) обрѣтъ. 10 і въ-
звращтъше сѧ въ домъ посъла-
нии. обрѣтѫ болѧштаго раба и-
сцѣлѣвъша. ·:· к̃ ·:· 11 і бъıстъ въ
прочии. ідѣаше ис҃ъ въ градъ на-
рицаемъıи наинъ. і съ нимь идѣ-
ахѫ оученици его. і народъ мъногъ.
12 ѣко же приближи сѧ къ вратомъ гра-
да. і се изношаахѫ оумерошѧ сн҃ъ и-
ночадъ матери своеи. і та бѣ въ-
дова. і народъ отъ града мъно-
гъ бѣ съ неѭ. 13 і видѣвъ иѫ г҃ъ ми-
лосрд҃ова и҃ѫ. і рече ей не плачи сѧ.

Стр. 2 сътьникъ дроугаго *ассем.* сътьникъ дроугъı *остр.* *4* *въ подл. пропущ.* до *въ словѣ* достоинъ. *9* властели *остр. ассем.* влд҃ками *сав.* *10—11* воинъı *остр. ассем. сав.* *11—12* дроугомоу *сав.* *14* слъш. *исправлено въ* слъıш. *присоединеніемъ буквы* ѳ *къ* в. *15* по немь ходящюмоу *сав.* *16* аминъ гл҃ѭ вамъ *ассем. сав.* *17* толикъı *остр. сав.*; не *прип. надъ строкою*; обрѣтохъ *остр. сав.* *19* обрѣтоша *остр.* *25* оумерша съıна единочад. *ассем.* *27—28* бѣ мьногъ съ неѭ *ассем.*

14 і пристжпь коснж въ одръ. носѧштеи же сташѧ. і рече юноше тебѣ
гл҃ж въстани. 15 і сѣде мрътвъı
и начѧтъ гл҃ати. і дастъı-и ма-

XCIII тери его. 16 Приѧтъ же ст(р)ахъ вьсѣ. і слаквѣахж б҃а гл҃ѧште. ѣко пр҃къ великъ въста въ насъ. і ѣко посѣти г҃ь б҃ъ людеи своихъ ·⁘· к̑ ·⁘· 17 і изиде слово се по вьсеи іюдеи о немь. і по вьсеи странѣ. 18 і вьзвѣстиша іоаноу оученици (его) о вьсѣхъ сихъ. 19 і призъвавъ двѣа етера отъ оученикъ своихъ іоанъ. посъла къ и҃сви гл҃ѧ. тъı ли еси гр҃ѧдъıи: ли иного чаемъ.
20 пришьдъша же къ немоу мжжа рѣсте. іоанъ к(рь)ститель посъла нъı къ тебѣ гл҃ѧ. тъı ли еси гр҃ѧдъıи ли иного чаемъ. 21 въ тъ часъ исцѣли мъногъı отъ неджгъ. і ранъ и дх҃ъ зълъ. і мъногомъ слѣпомъ дарова прозърѣние. 22 і отъвѣштавъ і҃с҃ъ рече има. шъдъша възвѣстита іоанови. ѣже видѣста и слъıшаста. ѣко слѣпи-и прозираѭтъ. хромии ходѧтъ. прокажении очиштаѭтъ сѧ. глоусни слъıшѧтъ мрътвии въстаѭтъ. ништии благовѣстоуѭтъ. 23 і блаже нъ естъ иже аште не съблазнитъ сѧ о мьнѣ. 24 ошедъшема же вѣстьникома іоанновома ·⁘· Начѧтъ гл҃ати къ народомъ о іоаннѣ. чесо изидете въ

Стр. 1 пристжпль *зогр. ассем.* *4* въдасть и *остр.*, *слова* и д. и м. его *пропущены въ зогр. асс.*, его *прип. надъ строк.* *13 и 16 зогр.* гр҃ѧдаи, *гдѣ* ѧ *передаетъ глаг. букву* є *передѣланную въ кирилл.* ж, *такъ что первоначально было* гр҃ѧдаи, *потомъ же исправлено въ* гр҃ѧджи. *14* рекоста *зогр.* *23—24* и хр. и прок. оч. и и гл. *зогр.* *30 и 2 на слѣд. стр.* изидосте *зогр.*

поустыниж видѣтъ. трьсти ли вѣ-
тромъ движемъı. 25 нъ чесо изидете
видѣтъ. чл҃ка ли мѧкъками ризa-
ми одѣна. се иже въ одежди славьнѣ
ı пишти сѫште. вь цр҃хъ сѫтъ. 26 нъ че- 5
со изидете видѣтъ. пр҃к ли ви гл҃иж
вамъ и лише пр҃ка. 27 сь естъ о немьже
писано естъ. се азъ посълаіж а-
нг҃ла мои прѣдъ лицемъ твоимь.
ıже оуготоваатъ пѫть твои прѣдъ 10
тобоіж. 28 гл҃иж же [ва]вамъ. болии ро-
жденъıхъ женами пр҃къ. ıоана кръ-
стителѣ никтоже нѣстъ. мьнiи
же въ цр҃стви божии болии его естъ ·⁘·
29 ı вьси людье слъıшавъше и мъı-
таре оправъдиша б҃а кръштъше сѧ. 15
кръштеннемь ıоановомъ. 30 фарисѣ-
и же и законьници. съвѣтъ б҃жии отъ-
връгж въ себѣ. не кръщьше сѧ отъ
него. 31 Комоу оубо оуподоблж чл҃къı
рода сего. ı комоу сѫтъ подобьни. 20
32 Подобьни сѫтъ отрочиштемъ сѣдѧ-
штемь на тръжиштихъ. ı приглa-
шаіжштемъ дроугъ дроугa. ı глa-
голіжштемъ. пискахомъ вамъ 25
и не плѧсасте. рыдахомъ вамъ
и не плакасте сѧ. 33 Приде бо ıоанъ
кръститель. ни хлѣба ѣдъı ни
вина пиѧ. и г҃тѣ бѣсъ иматъ. ·⁘·
34 Приде сн҃ъ чл҃вчскъı. ѣдъı и пи- 30

Стр. 5 п. мнозѣ *зогр. ник. а.* *6* изидосте *зогр.* *7* сь бо с. *зогр. ник.* *8* ѥпано *(вм.* ѡпсано*) зогр.;* посълѣж *зогр.* *14* въ естъ *буква* т *надъ строкою.* *16* крыштьша сѧ *зогр. (описка).* *20* *безъ* оубо *зогр. никол.* *23—24* приглашаѣште *зогр.* иже приглашають *ник.* *24—25* гл҃ѣтъ *зогр. никол.* *25* свирахомъ *зогр. (ник. согласно съ наш.).* *26* плакахомъ сѧ *зогр. ник.*

ѩ и гл҃те. се чл҃вкъ ѣдъца и винопица. дроугъ мъитаремъ и грѣшъникомъ. 35 і оправьди сѧ прѣмждрость отъ чадъ своихъ. ⁘

XCIV 36 Молѣаше же и единъ отъ фарисѣи да би ѣлъ съ нимъ. і къшедъ въ домь фарисѣовъ възлеже. 37 і се жена къ градѣ ѣже бѣ грѣшъница. і оувѣдѣкъши ѣко възлежитъ. въ храминѣ фарисѣовѣ. принесъши алавастръ мироу. 38 і ставъши зади при ногоу его. плачѫшти сѧ начѧтъ мочити носъ его сльзами. и власы главъы своеѩ отираѧше. і облобъызаѧше носъ его и мазаѧше миромь. 39 видѣвъ же фарисѣи къзъвавъы его рече въ себѣ гл҃ѧ. съ аште би бълъ пр҃къ. вѣдѣлъ би оубо кто и какова жена прикасаатъ сѧ емь. ѣко грѣшъница естъ. 40 отъвѣщавъ же и҃съ рече къ немоу. симоне имамъ ти нѣчъто рещи. онъ же отъвѣштавъ рече оучителю рьци. 41 дъва длъжьника бѣсте заимодавъцоу етероу. единъ бѣ длъженъ пѧтиѫ сотъ динарь. а дроугъы пѧтьѫ десѧтъ. 42 не имѫщема же има въздати обѣма и-

Стр. 1—2 винопивьца *зогр.* *2* ъ *въ* мъитаремъ *надъ строкою.* *4* отъ всѣхъ ч. св. *зогр. никол.* *5* етеръ *зогр. ассем.* нѣкъи *остр.* *6* бъı *остр.* *8—9* видѣвъши *асс.* *11* *въ* мѵроу *буква* оу *передъл. изъ* а (+); сьзади *ассем.* *13* слъзами омакати нозѣ его *асс.* *16—17* зьвавъи *ассем.* *17—18* а бъı бълъ *остр.* *18* оубо бъı *остр.* *19 безъ* кто *зогр.;* ѩже прикас. *остр. асс.* *23 безъ* отъвѣштавъ *зогр. остр.* *24* бѣашете *зогр.* бѣста *остр. (асс. согласно съ нашимъ).* *25* нѣкоѥмоу *остр.* *25—26* длъж. бѣ *остр. асс.* *26* динарии *остр.* *28* чесо въдати *ассем.*

ма отъда. которъı оубо ею паче
възлюбитъı-и. 43 отъвѣштавъ
же симонъ рече. непьштюж ѣко
емоужже ваште отъда. онъ же ре-
че емоу. правѣ сждилъ есн. 44 і о-
враштъ сѧ къ женѣ рече симоноу.
видиши ли сиж женж. вънидъ въ
домъ твои. водъı на ногѣ мои не да-
стъ. си же сльзами омочи ногѣ
мои. і власъı своими отъре. 45 ло-
бъзаньѣ мьнѣ не дастъ. си же отъ-
нели вьнидъ. не прѣста облобъыза-
жшти ногоу моею. 46 олѣемь главъı
моеѭ не помаза. си же ногѣ мои
мирож помаза. 47 егоже ради гл̄ж
ти. отъпоуштаѭтъ сѧ ен грѣси мь-
нози. ѣко вьзлюби мъного. а емоу-
же мьне отъда сѧ. мьньшьми лю-
битъ. 48 Рече же ен отъпоуштаѭтъ
ти сѧ грѣси. 49 и начаша възлежѧще-
и съ нимь гл̄ати въ себѣ. кто сь е-
стъ иже и грѣхъı отъпоуштаатъ.
50 рече же къ женѣ. вѣра твоѣ сп̄ста и-
ди въ миръ ⁘ к̑ ⁘

Стр. 1 отъдастъ *ассем. (такъ и 4);* обою *(вм.* оубо ею*) зогр.*, *безъ* оубо *сав.*, же ею оубо *ассем.* *2* его *(вм.* и*) ассем.* *4* мъножае *(вм.* ваште*) ассем. остр.* *5* правъ *остр.* правь *ассем.* право *сав.* *6* сим. рече *остр. ассем.* рече къ сим. *сав.* *7* вънидохъ *ассем. остр. (остр. и въ 12* вънидохъ*).* *10* і *въ* своими *передълано изъ* ъ (ѧ)*;* отръ *ассем.* *11* ми тъı *асс.* *12—13* лобъзаѭщи *сав.* *13* ногѣ мои *ассем. остр.;* елеѥмъ *остр.* масломь *зогр.* *14—15* си же муромъ п. н. м. *всѣ прочіе.* *16—17* мнозии грѣси *асс.* *17* м. вьзлюби *сав.* *18* отпуштаетъ сѧ *(вм.* отъда сѧ*) асс. остр. зогр.* *19—20* тебѣ гр. *остр. зогр. сав., асс. прибавляетъ еще* твои. *20 всѣ прочіе* начаша. *20—21* вьзлежащии *сав.* *21—22* естъ сь ѣко *ассем.* ѣко *зогр. остр.* *24* съ миръмь *остр.*

VIII.

1 бꙑстъ же по то-
мъ и тъ прохождааше. сквозѣ градꙑ
и вьси. проповѣдаꙗ и благовѣствоу-
ꙗ цр҃ствие бж҃ие. і оба на десате
съ нимь. 2 і женꙑ единꙑ ꙗже бѣ-
ахѫ исцѣленꙑ. отъ дх҃ъ зьль и
болѣзнии. марiѣ нарицаемаѣ
магдалини. из неꙗже изиде се-
дмь бѣсъ. 3 і иоанна жена хоузанѣ
приставъника иродова. и соуса-
на и инꙑ мъногꙑ. ꙗже слоужаа-
ахѫ емоу. отъ имѣ[и]нии своихъ.
4 Разоумѣжштю же народоу мъно-
гоу.

XCV і граджиемъ отъ вьсѣхъ градъ къ
немоу ·:· Рече г҃ъ притъчѫ сиж҃ къ
нимъ. 5 изиде сѣꙗти сѣатъ сѣмене
своего. і егда сѣаше ово паде при пж-
ти и попърано бꙑстъ. і птица
небск҃ꙑа позобаша е. 6 а дроугое паде
на камене и прозабъ оусъше. зане
не имѣаше влагꙑ. 7 а дроугое паде по
срѣдѣ трънiѣ. і въздрасте трънiе
и подави е. 8 а дроугое паде на земи
добрѣ. і прозабъ сътвори плодъ
сътократицеж҃. се гла҃ вьзгла҃си.

Стр. 1 сквозѣ *зогр.* *4* етеры *зогр.;* і *въ* единъı *передѣлано изъ* ъ (*в*). *5—6* отъ неджгъ и ранъ и д. з. и бол. *зогр. ник. (лучшіе греч. т. согл. съ наш.).* *7—8* седмь б. из. *зогр.* *8* ж. хоузѣанина и инъı многъı *зогр. (ник. согл. съ наш.).* *15* притъчеж҃ гла҃ше къ нимъ *зогр.* *17* сѣаше е *асс.* *20* на камени *ассем.* *23* земли *остр.* *23—24* на добрѣ земи *сав.* *24* и прозабе и сътвори *сав.* *25* съторицеж҃ *зогр. ассем. остр.* р. кратъı *сав.* *25 и 1 на слѣд. стр.* се гла҃ *и т. д. пропущено въ асс. остр. сав.*

имѣѭи оуши слъıшати да слъı-
шитъ. 9 въпрашаахѫ же и оученици е-
го гл҃ѫште. что естъ притъча
си. 10 онъ же рече. вамъ естъ дано вѣ-
дѣти таинъı цр҃ствиѣ бж҃иѣ. а про-
чиимъ въ притъчахъ. да видѫ-
ште не видѫтъ. и слъıшѫште не ра-
зоумѣѭтъ. 11 естъ же притъча си.
Сѣмѫ естъ слово бж҃ие. 12 а иже при пѫ-
ти сѫтъ слъıшѫштеи. по томь
же придетъ дїаволъ. і възъме-
тъ слово отъ ср҃ца ихъ. да не вѣ-
ръı емъше сп҃сни бѫдѫтъ. 13 а иже
на каменіи. іже егда оуслъıша-
тъ съ радостиѭ приемлѭтъ сло-
во. і сіи корене не имѫтъ. іже въ
врѣмѧ вѣрѫ емлѭтъ. і въ врѣ-
мѧ напасти остѫпаѭтъ. 14 а падъ-
шеи въ трънии сіи сѫтъ слъıша-
въшеи. і отъ б(га)атьствиѣ и сла-
стьми житеискъıими ходѧще
подавлѣѭтъ сѧ. і не до връха
плода творѧтъ. 15 а еже на добрѣ

Стр. 4 рече имъ *ассем.* *4—5* в. д. е. разоумѣти *зогр.*, *сав. безъ* дано. *7—8* не слъıшатъ и не раз. *зогр. сав.* не видатъ и не раз. ср҃цемъ *ассем.* *9—10* еже при п. *ассем. сав.* *10* сии сѫтъ *ассем.*; слъıш. слово *зогр. ассем. сав. (сав. прибавлено еще* бж҃ие*).* *12* ср҃дць *ассем.* *13* имъше *зогр. сав. остр.*; еже *(вм.* иже*)* *асс. сав.*; *вм.* бѫдѫтъ *было* боджтъ, *потомъ же* о *передълано въ* ж. *14* на камене *сав. съ прибавкою* си сѫтъ. *15* приимѫть *остр.*, оусл. слово съ р. пр. е *сав.* *16* и кор. *зогр.* *17—18* въ часѣ вѣроуѭтъ и въ часѣ н. отъстѫпатъ *сав.* *18—19* падъшее *всъ проч.* *19* трънье *зогр.* *19—20* слъıшащии *ассем.* *20 въ подл.* батьствие *съ надстроч.* га. *20—21* отъ печалиı і богатьства *зогр.* отъ печалии богатьствиѧ *остр.* ѿтъ печалии богатъства и сласти житиискъıѧ *ассем.* отъ печали богатьствомъ и сл. ж. *сав.* *21—22 вм.* ход. подавл.: потаплѣѭтъ сѧ *сав.* *22—23* а не до коньча п. тв. *сав.* *23* иже *ассем. остр.*

земи сии сѫтъ. іже добромь
сръдьцемъ и благомь. слы-
шавъше слово дръжатъ. і пло-
дъ творѧтъ въ тръпѣнии. ·:· ·:·
16 Никтоже оубоу свѣтильника въже-
гъ. покрываатъ его съсѫдомь.
ли подъ одръ подълагаатъ. нъ
на свѣштъникъ възлагаатъ. да
въходѧштеи видѧтъ свѣтъ. 17 нѣ-
стъ бо таино еже не авитъ сѧ. ни оу-
таено еже не бѫдетъ познано. і
въ ѣвление придетъ ·:· 18 Блюдѣ-
те сѧ оубо како слъишите. і-
же бо имать дастъ сѧ емоу. а и-
же не имать. и еже мьнитъ сѧ и-
мѣьи отъиметъ сѧ отъ него ·:·
19 Придж же къ немоу мати и братри-
ѣ его. і не можѣахѫ бесѣдовати
къ немоу народомь. 20 і къзвѣсти-
шѧ емоу гл҃ѫште. ѣко мати твоѣ
и братрьѣ твоѣ вънѣ стоѧтъ. ви-
дѣти тѧ хотѧште. 21 онъ же отъвѣща-
въ рече къ нимъ. мати моѣ и бра-
трьѣ моѣ сии сѫтъ. слъишѧще-
и слово бж҃ие и творѧште е ·:· к҃ ·:·

xcvi 22 Бъистъ же въ единъ отъ дънеи. і тъ

Стр. 1 земли *ассем.*; на земли добрѣ *остр.*; се с. еже *сав.* *2—3* слы-шащe *асс. остр.* слъишаштеи *зогр.* слъишатъ слово и хранать е *сав.* *4 послѣ этой строки какъ въ другихъ текстахъ (асс. остр. сав.), такъ и здѣсь слѣдуетъ прибавка, приписанная на краю страницы:* се гл҃а възг҃ли имѣьи оуши слъишати да слъишть. *5* оубоу— *такъ въ подл., безъ* оубо *асс. остр. сав.* *6* и *(вм.* его*)* *ассем.*; спѫдомь *асс.* *7* или *остр.*; подъ одромъ полагаетъ и *асс. зогр. (послѣдній безъ* и*)*, подъ одромъ поставлѣетъ *сав.* *8* възлагаѫтъ *ассем.* *12* ѣвение *сав.* *15—16* имъı и то възато бѫдетъ *асс.* *17, 21 и 23—24* братрьѣ *еще въ зогр., въ прочихъ* братиѣ. *17* придоша *остр.* *19 безъ* къ немоу *ассем. остр.* *25* хранащи е *ассем.*

вълѣзе къ корабъ. і оученици[ци] е-
го. і рече къ нимъ прѣѣдѣмъ на онъ
полъ езера. 23 і въѣдж ѣджштемъ
же имъ. оусъпе. і съниде бжрѣ вѣ-
тръна въ езеро. і исконьчаваахж
сѧ и въпаахж сѧ. 24 пристжпьше
же къзбоудиша и гл҃ѣште.
. . . наставъниче погыбле-
мъ. онъ же въставъ запрѣти вѣ-
троу. і кльне(н)ию водъноумоу и (оу)ле-
же. і бъістъ тишина. 25 і рече къ
нимъ. къде естъ вѣра ваша. оубоѣ-
въше же сѧ. чюдиша сѧ гл҃ѣште къ
себѣ. къто оубо съ естъ. ѣко и вѣ-
тромъ велитъ и водѣ. і послоу-
шаѭтъ его. 26 і прѣѣдж на земл҃ѭ
гадаринъскж[ѭ]. ѣже естъ об онъ
полъ галилѣѭ 27 шедъшю же е-
моу на землѭ. срѣте и мжжъ
единъ отъ града. іже имѣ бѣ-
сы отъ лѣтъ мъногъ. і вь ри-
зѫ не облачааше сѧ. і въ храмѣ
не живѣаше. нъ въ гробѣхъ. 28 оузь-
рѣвъ же и҃са и възъпивъ. припа-
де къ немоу. і гласомъ велиемъ
рече. что естъ мънѣ и тебѣ и҃се.
сн҃е б҃а вышънѣаго. молѭ ти
сѧ не мжчи мене. 29 прѣшталаше бо

Стр. 2 прѣидѣмъ *зогр. ассем.* *3* прѣѣдж *зогр.* прѣидж *ассем. (вм.* въѣдж*)*, вънидоша *остр.;* иджщемъ *ассем.* *4* бжрѣ— *такъ, съ ж вм.* оу, *въ подлин.* *7—8 вѣроятно выскоблено одно* наставьниче. *8—9* погыбнемъ *зогр. остр.* *10* морьскоумоу *зогр.;* н *въ* влънению *пропущ.;* оу *въ* оулеже *прип. надъ строк.* *16* прѣѣдоша *зогр.* *17* ѭ *что въ скобк. въ подл. стерто,* ѣенисаретьскж *зогр.* *18—19* ишьдъшемъ имъ *зогр.* приходащю и҃соу *сав.* *20* етеръ *зогр. асс.* нѣкыи *остр.;* имѣаше *зогр. ассем. сав.* *20—21* бѣсъ *зогр. ассем. сав.* *22* въ храминѣ *сав.* *24 безъ* и възъпивъ *зогр.* *27* б. живааго *ассем.*

доухови нечистоуоумоу ізити отъ
чл҃ка.

отъ мъногъ бо лѣтъ въсхъштаа-
ше и. і вѧзаахѫ и жжи желѣзны.
і пѫты стрѣгѫштеи. і растръ- 5
завъ жзы. гонимъ бываше бѣ-
сомъ сквозѣ поустыниѫ. 30 въпроси
же и іс҃ъ гл҃а что ти имѧ естъ. онъ
же рече леѣонъ. ѣко вѣси мъноsи
вънидѫ во нь. 31 і молѣахѫ и да не 10
повелитъ имъ въ бездънѫ ити
32 бѣ же тоу стадо свинии мъного
пасомо къ горѣ. і молиша и да по-
велитъ имъ въ тъи вънити. і по-
велѣ имъ. 33 ишедъше же вѣси о- 15
тъ чл҃вка. вънидѫ въ свинияѧ.
і оустръми сѧ стадо по брѣгоу
въ езо҃ и истопе. 34 видѣвъше
же пасѫштеи бывъшее бѣжа-
ша и възвѣстиша въ градѣ и въ 20
селѣхъ. 35 ізидѫ же видѣтъ бы-
въшаго. і придѫ къ іс҃ви. і о-
брѣтѫ сѣдѧшта чл҃ка. ізъ него-
же вѣси изидѫ. облъчена и съ-
мыслѧшта при ногоу іс҃воу. 25
і оубоѣша сѧ. 36 възвѣстиша же
имъ и видѣвъшеи како съпасе сѧ

Стр. 3 многъı бо лѣтъı похътааше и *acc.*, похващаше і *сав.* *5—6* растръгаѧ *acc. остр.* растрьгавъ *сав.* *7* *въ* сквозѣ *буква* в *надъ строк.;* поустыня *зогр. остр.* *8* чьто ти им. *зогр. остр.* како ти им. *acc.* *10* вънидоша *остр. (такъ и 16);* и молиша и *acc.* *11* вьнити *сав.* *12* свиное *сав.* *13* и молѣахѫ і *зогр.* и м. и бѣси *сав.* *14* *безъ* въ тъı *acc. сав.;* ъ *въ* тъи *надъ строк.* *15* ищьдъше *остр.* *16* вънидоша *зогр. остр.;* въ стадо свиное *сав.* *18* езеръ *зогр. сав.* *20* въ градѣхъ *остр.* *21* из. же народи из града *сав.;* изидоша *остр. (такъ и 24).* *21—22* видѣти бывъшеѥ *остр.* *22* придоша *остр.* *22—23* обрѣтоша *остр.* *23* чл҃ка при ногоу і҃своу *сав.*

бѣсѣновавъı. 37 ı молиша и вьсь народъ области гадаринъскыа. отити отъ нихъ. ѣко страхомь великимь одръжими бѣахѫ.

XCVII онъ же вълѣзъ въ корабь възврати сѧ. 38 Молѣаше же сѧ емоу мѫжь. ız негоже изидѫ бѣси. да би съ нимь бълъ. ıс̄ъ же отъпоусти и гл̄а. 39 възврати сѧ въ домъ твои. и повѣдаи елико ти сътвори б̄ъ. ı иде по вьсемоу градоу. проповѣдаѧ елико сътвори емоу ис̄ъ ·⁘· к̄ ·⁘· 40 бъıстъ же егда възвратити сѧ ис̄ъ приѧтъı-и народъ. бѣахѫ бо вьси чаѭште его ·⁘· 41 ı се приде мѫжь къ ис̄оу. емоуже бѣ има наиръ. ı тъ къназъ съньмиштю бѣ. ı падъ при ногоу ис̄воу. молѣаше и вънити въ домъ свои. 42 ѣко дъıшти иночада бѣ емоу. ѣко дъвою на десѧте лѣтоу. и та оумираашe. егда идѣаше народи оугнѣтаахѫ и. 43 ı жена сѫщти въ течении кръве. отъ дъвоѭ на десѧте лѣтоу. ѣже балиѣмъ издаѣвъши вьсе имѣние. ни отъ единого же не може исцѣлѣти. 44 пристѫпьши съ слѣда коснѫ сѧ вьскрили-

Стр. 2—3 ћерћесиньскъıѧ *зогр. сав. остр. (такое же разночтеніе въ греч. рукоп.).* *4* великъмь *остр.* *5* бѣхѫ *сав.* *8* изиде бѣсъ *зогр.* изидоша *остр.;* да бъı *остр. сав.* *11* онъ же идѣше *сав.* *16* чл̄вкъ нѣкъıи *остр.* ч. единъ *сав.* ч. етеръ *ассем.;* именемъ *остр. сав. ассем.* *17* иже бѣ кън. *сав.;* съборищоу *остр.* *18—19* мол. и въ д. св. вънити *ассем.* *19—20* єдиночада *остр. ассем.* *21* ıже оумир. *сав.* *23* кръви *остр.* въ кръвоточеніı *сав.* *24* врачемъ *зогр. остр. сав. ассем. ник.* *24—25* издаıѧ *сав.* *27* съзади *остр. ассем.* *27 и 1 на слъд. стр.* краи ризѣ *сав.*

и ризъı его. і абие ста токъ кръве
ѥѧ. 45 і рече ис̑ъ. къто естъ коснжвъı
сѧ мьнѣ. отъметаѭштемъ же сѧ
въсѣмъ. рече петръ и иже съ нимь
вѣаχж. наставъниче народи оутѣшта-
ѭтъ та и гнетѭтъ. і гл̑ѣши къ-
то естъ коснжвъı сѧ мьнѣ. 46 іс̑ъ же
рече прикоснж сѧ мьнѣ нѣкъто.

азъ бо чюχъ силж ишедъшю из мене.
47 видѣвъши же жена ѣко не оутаи сѧ. тре-
пещѭщи приде. і падъши прѣдъ нимъ.
за нѭже винж прикоснж сѧ емъ. повѣ-
дѣ емоу прѣдъ вьсѣми людьми. і
ѣко исцѣлѣ абие. 48 онъ же р(ѣ)че ѥи дръзаи дъ-
шти вѣра твоѣ сп̑ста иди въ миръ. 49 ещѥ
емоу гл̑ѭштоу. приде единъ отъ архи-
сунагога гл̑а емоу. ѣко оумъръ̀тъ дъ-
шти твоѣ не движи оучителѣ. 50 іс̑ъ же
слъıшавъ отъвѣшта емоу гл̑а. не бо-
и сѧ тъкмо вѣроуи и спс̑на ѭдетъ. 51 при-
шедъ же въ домъ не да никомоуже вь-
нити токмо петрови. и иоаноу и иѣковоу.
і отц̑ю отроковица и матери. 52 ръıда-
аχж же вьси. и плакааχж сѧ ѥѧ. онъ
же рече не плачите сѧ ѥѧ. нѣстъ оу-
мръла нъ съпитъ. 53 і ржгааχж сѧ
емоу вѣдѭште ѣк(о) оумьрѣтъ. 54 онъ же

Стр. 1 течение *асс. зогр.*, и аб. оуста крьви течение *сав.* *2* прик. *сав.*, ѣто прикоснж сѧ мнѣ *ассем.* *5—6* оугнѣтаѭть та и гнѣтѭть *остр.* оутискаѭтъ та и гн. *ассем. ник.* оуриваѭтъ та и гн. *сав.* *7* прикоснжвъı сѧ *сав. ассем.* *11* припаде *(вм.* приде*) ассем. сав.* *12* коснж сѧ *остр.* *12—13* повѣда *остр. сав. асс.* *14—15* иди вѣра твоя сп. *сав.* *16* пришьдъ *зогр. сав.*; нѣкъıи *остр.* етеръ *асс.* *16—17* соунагога *сав. асс.* *17* гл̑а *зогр. сав.*; оумрѣ *остр.* *21* въ домъ кънажъ *сав.*; не да никомоу вънити съ собоѭ *сав. ассем.* *25* безъ ѥѧ *всѣ проч.*; не плачате сѧ *сав.* *26* оум. дѣвица *всѣ прочіе.* *27* емоу народи *сав.*

изгънавъ вьсѧ вонъ. і емъ иж за
ржкж възгласи гл҃ѧ. отроковице въ-
стани. 55 и възврати сѧ дх҃ъ еѩ. і въ-
скръсе абие. і повелѣ дати ей ѣсти.
56 і оужасете сѧ родителѣ еѩ. онъ же
запрѣти има не повѣдѣти нико-
моуже въивъ(ш)аго ·:· к҃ ·:·

IX.

1 Съзъвавъ
же ис҃ъ оба на десѧте. дастъ имъ
силж и власть на вьсѣхъ бѣсѣхъ. і не-
джгы цѣлити. 2 і посъла ѩ. пропо-
вѣ(дѣ)ти цр҃ствие бж҃ие. і цѣлити во-
XCVIII лящиѩ. 3 і рече къ нимъ. ничъсоже не
вьземлѣте на пжть. ни жъзла ни
пиръı. ни хлѣба ни съребра. ни дъвою
ризоу имѣти. 4 і къ ньже домъ вънидѣ-
те тоу прѣбываите. і отъ тоудоу и-
сходите. 5 і елико не приемлжтъ васъ.
исходѧште отъ града того. і прахъ отъ
ногъ вашихъ отътрасѣте. въ съвѣдѣ-
ние на ня. 6 исходѧште же прохождаахж
сквозѣ вьси. благовѣстоуѥште. і цѣ-

Стр. 1 изгна *сав.*; имъ *всѣ прочіе.* *2* възгласи иж *ассем.* *3* дш҃а ея *сав.* *5* оужасосте сѧ *ассем.* оужасоста сѧ *остр.* оужаснжста сѧ *зогр. сав.* *6* повѣдати *остр. асс.* гл҃ѧ не повѣдаіта *сав.* не повѣдита *зогр.* *7* ш *въ* бывъшаго *въ подл. пропущ.*; призъвавъ *остр.* призъва *сав.* *9* хъ *въ* вьсѣхъ *надъ строк.*; на вса бѣсъı *сав.* *10—11 въ подл.* проповѣти. *12* ничесоже *остр. ник.* ничесо *сав.* ничътоже *ассем.* *13* възьмѣте *остр. зогр. сав.* *14* пиръ *сав.* *15* имѣите *асс.* ни мѣди *сав. (странная описка).* *17* приимжть *остр. ассем.* *18 безъ* і *передъ* прахъ *всѣ проч. т.* *19* истрасѣте *остр. асс.* *19—20* и въ съв. имъ *сав.* *20* они же исх. *сав.* *21* скозѣ *ассем. сав.*; благовѣщаѥще *ассем.* *21 и 1 на слѣд. стр. зогр. сав. безъ* і цѣлаште, и исцѣлѧѥще *остр., асс. никол. согласно съ нашимъ.*

лѧште въсѫдѫ ·:· к 7 Слъıша же ıродъ четврътовластецъ. бъıваѫштаѧ отъ
него вьсѣ. ı не домъıшлѣаше сѧ зане
глагл҃ъ бѣ отъ етеръ. ѣко ıоанъ въста о-
тъ мрътвъıхъ. 8 отъ инѣхъ же ѣко ılиѣ
ѣви сѧ. отъ дроугъıхъ же ѣко пр҃къ нѣкъı
отъ древьнихъ въскръсе. 9 ı рече ıродъ
ıоана азъ оусѣкнѫхъ. кто же естъ съ
о немъже азъ слъıшѫ таковаѧ. ı и-
скаше видѣти и. 10 ı възвращьше сѧ
ап҃ли повѣдаша емоу елико сътвори-
ша. ı поемъ ıѧ отиде единъ на мѣсто
по(у)сто. града нарицаемааго видъ-
саида. 11 народи же разоумѣвъше по не-
мь идѫ. ı приимъ ıѧ гл҃аше имъ о
цѣсарест҃вии бж҃ии. ı трѣбоуıжштаѧ
ıцѣлениѣ цѣлѣаше ·:· 12 Дьнь же начатъ
прѣкланѣти сѧ. пристѫпьша же оба
на десѧте рѣсте емоу. отъпоусти на-
родъı. да шедъше въ окръстьна-
ıѧ вьси и села виташтъ. ı обрѧштѫтъ
брашьно. ѣко съде на поустѣ мѣстѣ е-
смъ. 13 рече же къ нимъ. дадите имъ въı
ѣсти. они же рѣша не имамъ съде ваште
пати хл҃бъ. ı ръıбоу дъвоıѫ. аще оубо
не мъı шьдъше во вьсѧ люди сиѧ. коу-
пимъ брашьна. 14 бѣаше бо мѫжь ѣко па-
ть тъıсѫштъ. ·:· Рече же къ оученико-
мъ своимъ посадите ıѧ на сподъı по
пати десѧтъ. 15 ı сътвориша тако. ı по-

Стр. 1 въсѫдѣ *acc.* *4* гл҃емо *зогр. ник.;* бысть *(вм.* бѣ*) ник. какъ вообще часто.* *5* ѡть етерь *никол.* *6* етерь *никол.* *7* древьнихъ *зогр.* *13* *въ подл.* посто *съ передъл. поздн. почеркомъ* о *въ* оу. *17* цѣ̀ьше *зогр.* цѣлаше е *никол.* *18* пристѫпь̀ьша *зогр.* *19* рѣста *никол.* *20* ошьдъше *зогр.* *24* нѣсть намь *никол.* *27* жь *въ* мѫжь *прибавл. надъ строкою.*

садиша вьсѧ. 16 приемъ же пѧть хлѣбъ
и обѣ рыбѣ. вьзьрѣвъ на небо благо-
слови ѭ. и съломи и даѣаше оученико-
мъ прѣдъложити народоу. 17 і ѣсѧ и на-
сытиша сѧ вьси. і възѧша избы- 5
въшее имъ кошь бі ·:· 18 І бысть е-
гда молѣаше сѧ единъ. съ нимь бѣ-
ахѫ оученици его. і въпроси ѭ гл҃ѧ.
кого мѧ непьштюжтъ народи бы-
ти. 19 они же отъвѣштавъше рѣша. іо- 10
ана крстителѣ и ини же илиѫ. ови же
ѣко пркъ единъ древьнихъ воскръсе.
20 Рече же имъ въı же кого мѧ гл҃ете
быти. отъвѣштавъ же петръ ре-
че ха бжиѣ. 21 онъ же запрѣштъ и- 15
мъ. повелѣ никомоуже не гл҃ати
сего 22 рекъ. ѣко подабаатъ сноу
чскоуоумоу мьного пострада-
ти. і искоушеноу быти отъ ста-
рецъ. і архиереи и кънижъ- 20
XCIX никъ. і оубьеноу быти и третии день
въстати. 23 гл҃аше же къ вьсѣмъ.
аште кто хоштетъ по мьнѣ ити. да
отъвръжетъ сѧ себе. і да възь-
метъ крстъ свои по вьсѧ дьни и 25
ходитъ по мьнѣ. 24 иже бо аште хо-
штетъ дшѫ своѫ съпасти погоу-
битъ ѫ. і иже аште погоубитъ дшѫ

Стр. 1 примъ *(т. е.* приимъ*) зогр.* *3—4* дасть *хвал.;* оуч. своимь *никол.* *4* ѣша *зогр. никол.* *5—6* ізбъівъшаѧ імъ оукроухъ коша дъва на десате *зогр., никол. согласно съ зогр. только* кошьниць .ві.—те., *хвал.* изьбиткы .ві.-те кошьницы. *9* глаголють *никол.* *12* етеръ *зогр. никол.;* древьнихъ *зогр.* *13—14* к. гл. ме б. *никол.* *22* въскръснѫти *зогр.;* гл. всѣмъ *зогр.* гл. же вс. *никол.* *23* иже *(вм.* аще кто*) ассем. остр.* *25* и по вс. дьни и ход. *никол.* *28* а иже пог. *ассем. остр.,* хоштетъ погоубитъ *зогр. (описка).*

своѭ мене ради сп̃стъ иѫ. 25 каѣ бо по-
лъза естъ чл̃коу аште приобрѧще-
тъ весь миръ. а себе погоубитъ. ли
отъште(ти)тъ. 26 іже бо аште постъыди-
тъ сѧ мене и моихъ словесъ. сего
сн̃ъ чл̃скъı постъıдитъ сѧ. егда
придетъ въ славѣ своеи и отъчи.
і ст̃ъıихъ анг̃лъ. 27 гл̃ѭ же вамъ въ і-
стинѫ сѫтъ едини отъ стоѧщти-
ихъ съде иже не имѫтъ вькоусити
съмръти. доньдеже оузрѧтъ
цр̃ствие бж̃ие. 28 Бъıстъ же по
словесехъ сихъ ѣко дьнии осмь.
і поемъ петра и иоана и иѣкова. вь-
зиде на горѫ помолитъ сѧ. 29 і бъı-
стъ егда молѣаше сѧ видѣние ли-
ца его ино. і одѣние его блисцаѭ сѧ.
30 и се мѫжа дъва съ нимь гл̃ѭща.
ѣже бѣсте мосии і илиѣ. 31 ѣже ѣвль-
ша сѧ въ славѣ гл̃аашете исходъ его.
іже хотѣаше съконьчати къ имѣ:
32 Петръ же и сѫштаа съ нимь бѣахѫ
отѧгъчени съномь.

оубоуждъше же сѧ видѣша славѫ его.
і оба мѫжа стоѧща съ нимъ. 33 і бъı-
стъ егда разлѫчаашете сѧ отъ не-
го. рече петръ къ и̃сви. наставьни-

Стр. 1 тъ съп. иѫ *ассем. ник.; безъ* бо *зогр. ассем.* *2 безъ* естъ *зогр. асс. остр. ник.* *3* или *остр.* *4 въ подл.* отъштетъ *съ надстрочнымъ* т *надъ послѣднимъ* т. *6* и сынъ чл. *асс.* *9* етери *зогр. ассем. никол.* нѣции *остр.* *9—10* отъ сьде ст. *ассем. остр. никол.* *11* доидеже *ассем. никол.* *14* поимъ *зогр. остр.* *15* помолити се *никол.* *17* одѣанье *зогр.;* блистае *ник.* *19* ѣко *(вм. перваго* ѣже*) зогр.;* бѣста *остр.* бъıста *ник.;* моӱсеи *остр.; второе* ѣже *пропущ. зогр. остр. никол.* *19—20* авьша *зогр.* *20* гл̃ааше же *зогр.* глаголаста же *остр. никол.* *21* коньчати *остр.* *23* сънъмь *зогр. остр.; 23-я строка повидимому приписана нѣсколько позже.* *26* разлѫчиста сѧ *остр. никол.; первое* е *въ* разлѫчаашете *надъ строк.*

чє добро єстъ намъ сѣде бъıти.
і сътворимъ скинїа три. единж
тебѣ и единж мосеови. і единж и-
лии. не вѣ[дѣ]дъı еже гл҃аше. 34 се же
емоу гл҃ющтю бъıстъ облакъ.
і осѣни ѩ и оубоѣшѧ же сѧ. вънедъ-
шема има онѣма въ облакъ. 35 і
гл҃съ бъıстъ из облака гл҃м. сь
естъ сн҃ъ мои възлюбленъıи.
того слоушаите. 36 і егда бъıстъ
гласъ. обрѣте сѧ ис҃ъ единъ. і
ти оумлъчаша. і никомоуже не
възвѣстиша въ тъı дьни. ни-
чесоже о тѣхъ еже видѣша ·:· к҃ ·:·
37 Бъıстъ же въ прочии день. съше-
дъшемъ имъ съ горъı. срѣте и на-
родъ мъногъ. 38 і се мжжъ из на-
рода възъпи гл҃м. оучителю мо-
лж ти сѧ призъри на сн҃ъ мои. ѣко и-
ночадъ ми естъ. 39 і се дх҃ъ емле-
тъı-и. і вънезапж въпиетъ и
пржжлатъ сѧ съ пѣнами. і едъва
оуходитъ отъ него съкроушаѩ и. 40 і
молихъ сѧ оученикомь твоимь
да ижденжтъ і. і не възмогж.
41 отъвѣштавъ же ис҃ъ рече ·:· О родe
с невѣрьнь и развращенъ до колѣ бждж

Стр. 2 сѣни *ник.* *2—3* тебѣ единж *зогр.* *3* моўсии *остр.* *6* *безъ* и *передъ* оубоѣша сѧ *зогр.* *6—7* въш. же онѣма *остр.* въшьдъшемъ же имъ *зогр. ник.* *8* се *остр.* *10* послоушаите *остр. никол.* *14* ѣже *зогр. ник.* *15—16* съшьдъшоу їисови съ г. *остр. ассем.* съходащю їс҃оу *сав. (и въ греч. такое же разночтеніе).* *17* м. единъ отъ нар. *сав.* *18* въпиѧше *сав.* *18—19* молж та *асс.* *19* на сн҃а моего *сав. ник.* *19—20* єдиночадъ *остр. зогр. никол.* *20* *безъ* ми *сав.* *20—21* иметь *ник. а.* *21* възъпиетъ *сав.* *23* отъходитъ *ассем. сав.* *25* възмогоша *остр.* *26* рече емоу *зогр. сав.* *27* невѣрънъı и развращенъı *сав.*

къ васъ и тръпѣж къı. приведи ми
сн҃ъ твои сѣмо. 42 еште же граджщю емоу.
повръже и вѣсъ и сътрасе и. запрѣти же
ис҃ъ дх҃оу нечистоуоумоу. ı исцѣли отро-
ка. и къдастъ ı о҃цю его. 43 дивлѣахж же
сѧ вьси о величии бж҃ии ·:· Вьсѣмъ же
чюдѧштемь сѧ о вьсѣхъ ѣже творѣ-
ше ис҃ъ. рече къ оученикомъ своимъ.
44 къложите въ оуши ваши словеса си.
сн҃ъ бо члв҃ческы иматъ прѣдати
сѧ въ ржцѣ члв҃чцѣ. 45 они же не разоу-
мѣшѧ гл҃а сего. бѣ бо прикръвънь отъ
нихъ да не ощтютатъ его. ı боѣахж
сѧ къпросити его о гл҃ѣ семь ·:· 46 Вьни-
де же помъшление въ нѧ. къто ихъ
кѧштеи би бълъ. 47 ис҃ъ же вѣдъı
помъшление ср҃дца ихъ. приемъ о-
троча постави е оу себе 48 и рече имъ.
ıже ащте прииметъ отроча се къ ı-
мѧ мое мѧ приемлетъ. ı иже ащте
приемлетъ мѧ. приемлетъ посъ-
лавъшаго мѧ. ıже бо мьнии естъ
во вьсѣхъ васъ. сь естъ кѧштеи. ·:·
49 Ѡтъвѣштавъ же иоанъ рече. наста-
вьниче видѣхомъ етера. о имени
твоемь изгонѧшта бѣсъı. ı къ-

Стр. 1 съ вами *(вм.* въ васъ*) сав.;* ми *пропущ. зогр.* *2* сн҃ъ свои *остр.* сн҃а твоего *ник.;* сѣмо *опущ. сав.;* гл҃жщю *(вм.* граджштю*) сав.* *3* сътрасе *безъ* и *зогр. остр.* трасъı *сав.* стресь *никол. а.* *4* дх҃ви *зогр.; послѣ* нечистоуоумоу *слѣдуетъ въ зогр. и сав. прибавка:* дш҃е нечистъı ızиди отъ отрока, *которой нѣтъ въ ассем. никол.* *4* и ицѣлѣ въ тъ часъ *сав. (безъ* отрока*).* *4—5* отр. его *никол.* *5* о҃цю своемоу *сав.* матери его *ассем.* *6* о величьствии *остр. сав.* *8* рече оуч. *зогр. никол.* *9* вьл. вы *никол.* *12* прикръвенъ *зогр.* и бъıсть прикривень *ник.* *14* въпр. ии *зогр.* *16* ваштии *зогр.* *17* примъ *зогр.* *20* мене приемл. *никол.* *20—21* а иж. ащ. ме приемл. *никол.* *23* *безъ* во *зогр. никол.;* ваштъı *зогр.*

збраниχомъ емоу ѣко вь слѣдъ не
χодитъ съ нами. 50 и рече къ немоу
іс̄ъ. не браните нѣстъ бо на въı.
іже бо нѣстъ на къı по васъ естъ.
51 Бıстъ же егда съконьчаваахж
сѧ дьнье въсχождению его. ı тъ оу-
тврьди лице свое въ им̄ъ ити. 52 ı по-
съла вѣстьникъı прѣдь лицемъ
своимъ. ı шьдъше вънидж вь ве-
сь самарѣнъскж. да оуготоваж-
тъ емоу. 53 ı не прıѧсѧ его. ѣко лице
его бѣ градъı въ им̄ъ. 54 видѣвъша
же оученика его иѣковъ и иоанъ. рѣ-
сте г̄и. χоштеши ли и речевѣ да огнь
сънидетъ съ небесе. ı поѣстъ ıѧ.
ѣкоже и илиѣ сътвори. 55 обращтъ же
сѧ запрѣти има. 56 и идж въı-инж ве-
сь. 57 Бıстъ же иджштемъ
по пжти. рече единъ къ немоу.
ıдж по тебѣ ѣможе колижъдо иде-
ши г̄и. 58 ı рече емоу іс̄ъ. лиси ѣзви-
нъı имжтъ. и птица небс̄кıѧ
гнѣзда. а сн̄ъ чл̄чскъı не иматъ
къде подъклонити главъı. 59 Рече
же къ дроугоуоумоу χоди вь слѣдъ
мене. онъ же рече г̄и. повели ми дре-

Стр. 3 бран. емоу *зогр.* *7* іти въ іл̄мъ *зогр. никол.* *10—11* оуготоватъ *зогр.* *11* прıѧша *зогр. никол.* *15* съпьдъ *зогр.* *16* ѣкоже ıл. *зогр.* *17 пропущенное послѣ словъ* запрѣти има *приписано съ лѣваго края страницы старинным, чуть ли не современ. глагол. почеркомъ:* рече има не вѣ. нвста сѧ о̄ коего д̄ха еста. сн̄ бо .... чл̄вскъı не приде д̄шь чл̄въчс̄къ погоубитъ нъ спстъ *(въ зогр.* кого д̄ха еста въı ... нѣстъ пришьлъ*).* *18* иджштоу ис̄оу *остр. ассем. сав.* *19* пжтьмь *сав.;* етеръ *зогр. ассем. ник.* нѣкъıи *остр.* *20* вь слѣдъ тебе *сав.* *20—21* гредеши *никол.* *21* лисица *остр.* *23* обители *(вм.* гнѣзда*) сав.* *24* главъı подъклонити *всѣ прочіе.* *25* поıди *сав.* *26 и 1 на слѣд. стр.* прѣжде *сав.*

вле шедъше погрети отц̑а моего.
60 Рече же емоу и̑с̑ъ остави мрътвы-
мъ погрети своѭ мрътвъца.
ты же шедъ къзвѣштаи цр̑ствие
е бж̑ие. 61 рече же и дроугы идж по
тебѣ г̑и. древле же повели отъ-
решти ми сѧ. іже сѫтъ къ домоу
CI моемь. 62 рече же къ немоу и̑с̑ъ. никъто-
же възложъ рѫкы своеѭ на рало. і зъ-
рѧ въспѧть оуправленъ естъ къ цѣ-
рств̑ие бж̑ие ·:· к̑ ·:·

X

1 і по сихъ же ѣвѣи г̑ъ
и інѣхъ седмь десѧтъ. і посъла ѭ
по дъвѣма прѣдъ лицемь своимь.
въ въсѣкъ градъ и мѣсто. ѣможе
хотѣаше самъ ити. 2 гл̑аше же къ
нимъ. жатва оубо мънога а дѣла-
тель мало. молите сѧ оубо г̑ноу жа-
твѣ да изведетъ дѣлателѧ на жа-
твѫ своѭ. 3 ідѣте се азъ посыла-
ѭ̑ вы. ѣко агньца по срѣдѣ влъкъ. 4 не
носите вълагалища ни врѣтишта
ни сапогъ. і никогоже на пѫти не цѣлоу

TAYLOR INST. OXFORD

Стр. 1 шьдъшоу *остр. ассем. (сав. это слово пропущено);* погрести *никол. (такъ и 4).* *2—3* мрьтвыѧ *остр. ассем. сав.* *3* и погр. мрьтвыѧ своѧ *сав.* *3* проповѣди *сав.* *5—6* вь слѣдъ тебе *сав.* *6* повели ми *остр.* нъ повели ми прѣжде *сав.* *6—7* отъврѣшти ми сѧ *зогр.* отъвѣштати ми сѧ *остр. ассем. никол. сав. (сав. безъ* ми*).* *8* ис. къ немоу *асс. ник.* кмоу *(безъ* къ*) остр., безъ* къ немоу и̑с̑ъ *зогр.* *9* орало *асс.* *11* ави *зогр.* *12 безъ* и *только* інѣхъ *зогр.* *14* вь все градъı и мѣста *никол.* *17* господю *ассем.* *17—18* жатвъı *ассем.* *19—20* сълю *никол.* *20* агна *зогр. (должно быть описка),* овца *асс.;* ни *(вм.* не*) зогр.* *21* ни пири *ник.*

ите. 5 вь ньже домъ вънидете колижъ-
до. пръвѣе гл҃те миръ домоу семоу.
6 и аште бждетъ тоу сн҃ъ мира. почи-
етъ на немь миръ вашъ. аште ли
ни къ вамъ възвратитъ ся. 7 въ
томь же домоу пребъиваите ѣдж-
ште и пижште ѣже сжтъ оу нихъ. до-
стоинъ бо естъ дѣлатель мьздъı
своеѩ. не прѣходите из домоу въ
домъ. 8 і въ ньже г(д)радъ колижъ-
до къходите и приемлжтъ въı.
ѣдите прѣдълагаемаа вамъ. 9 і
цѣлите неджжънъıѩ иже сжтъ
въ немь. і гл҃ите имъ. приближи
ся на въı цр҃ствие бж҃ие. 10 Вь ньже
колижъдо градъ въходите і не приемлж-
тъ васъ. ишъдъше на распжтьѣ его
рьцѣте. 11 і прахъ прилепъшеи насъ отъ
града вашего отътрасаемъ вамъ.
обаче се вѣдите ѣко приближи ся на
въı цр҃ствие бж҃ие. 12 гл҃ж же вамъ
ѣко содомлѣнемъ отърадьнѣе бж-
детъ въ тъ день. неже градоу томоу.
13 Горе тебѣ хоразинъ. Горе тебѣ видьса-
ида. ѣко аште въ тирѣ и сидонѣ. би-
ша силъı бъıлъı бъıвъшаѩ
въ важ. древле оубо въ врѣтиштѣ
и попелѣ сѣдяште покаали ся биша.
14 обаче тироу и сидоноу отърадьнѣ-

Стр. 3 безъ тоу *ник.*, аште ли бждтъ сн҃ве мира *зогр.* *3—4* поч. мирь вашь на немь *ник.* *6* пребъıваите *въ подл.* *10* вь ньже колиждо градь *никол.; въ подл. описка* гдрадъ. *11* вьнидете *зогр.* *18* прилепъшии *ассем.* *19* гр. ваш. въ ногахъ нашихъ *зогр.* на ног. наш. *ник.* града сего въ ногахъ нашихъ *асс.* *22* содомомъ *асс.* *22—23* въ тъ день отър. бжд. *зогр. асс. ник.* *23* нежели *ник.* *24—25* ь *въ* видьсаида *передѣлано изъ* ъ. *25—26* силъı бишa бъıлъı *зогр.* *28* пепелѣ *никол.* *29* тироу—оу *исправлено изъ* о.

е бѫдетъ на сѫдѣ. неже вама.
15 І тꙑ капернаоумѣ до нб̄се възнесꙑи сѧ. до ада низъведеши сѧ ·:· 16 Слоушаѩи васъ мене слоушаатъ. і отъмѣтаѩи сѧ васъ мене сѧ отъмѣтаатъ. а отъмѣтаѩи сѧ мене отъмѣтаатъ сѧ посълавъшаго мѧ. 17 Възвратиша же сѧ седмь десѧтии. съ радостиѭ [ѭ] гл̄ѭще. гн̄и и бѣси (по)виноуѭтъ сѧ намъ о имени твоемь. 18 рече же имъ видѣхъ сотонѫ ѣко мълниѭ съ небесе падъша ·:· 19 Се дахъ вамь власть настѫпати на зміѭ і скорꙑпиѭ. і на вьсѫ силѫ врага. і ничътоже васъ не врѣдитъ.

сн 20 обаче о семь не радоуите сѧ ѣко доуси вамъ повиноуѭтъ сѧ. радоуите же сѧ ѣко имена ваша написана сѫтъ нб̄с̄ъ ·:·
21 Въ тъ часъ възд(р)адова сѧ дх̄омъ нс̄ъ и рече. исповѣдаѭ ти сѧ отч̄е гн̄и нб̄се и земла. ѣко оутаилъ еси се отъ прѣмѫдръ и разоуменъ. і отъкрꙑ си младеньцемъ. ея отьче ѣко тако бꙑстъ[стъ] благоволение прѣдъ

Стр. 2 каферънаоумъ *зогр.* *2—3* възнесъ сѧ *зогр.* *3* съведеши сѧ *зогр.* *6 передъ* отъмѣтаѩи *пропущены въ нашемъ текстѣ слова:* и слоушаѩи мене слоушаетъ посълавъшаго мѧ *(такъ ассем. зогр.).* *9* десѧтъ *асс. остр.* *10* по *въ* повиноуѭтъ *надъ строкою.* *13* съпадъша *ассем.* падышю *ник.;* дахъ *всѣ проч.;* вамь *или* вамъ? *15* всякоу *никол.* *15—16* врагоу *остр.* вражиѭ *ассем. сав.* *17* ѣко и доуси *ассем.* бѣси *зогр.* *18* р. ж. с. паче *ассем.* *19* напсана *зогр. сав. (сав. на другомъ мѣстѣ* написана*).* *21* сѧ тебѣ *ассем. никол.* *21—22* небоу *(съ припискою* еси*)* и земи *сав. никол.* (на земли), нб̄си и земли *остр.* зема *асс.* *22* си *зогр.* сии *асс. (вм.* се*), ник. пропущено.* *22—23* прѣмѫдрꙑихъ *остр.* *23* отъкри *(съ припискою* лъ еси*)* вса *сав. (но на другомъ мѣстѣ сав.* отъкрꙑлъ еси, *такъ и ник.).*

тобоиж ·:· к̑ ·:· 22 і обращть сѧ къ оученикомь рече. вьсѣ мьнѣ прѣдана бышѧ отъ о̑ца моего. і никтоже не вѣстъ кто естъ сн̑ъ тъкмо отецъ. і кто естъ отц̑ъ тькмо сн̑ъ. і емоуже аште хощетъ сн̑ъ явити. 23 и обращть сѧ къ оученикомь единѣмъ рече. блаженѣ очи видѧштеи ѣже видите. 24 гл̑ю бо вамъ ѣко мънози пророци и ц̑ре въсхотѣшѧ видѣти ѣже въı видите. і не видѣшѧ. і слъıшати ѣже слъıшасте и не слъıша[стиѧ]шѧ ·:· 25 і се законьникъ етеръ въста къ и̑сви. искоушаıѧ и и гл̑ѧ. оучителю что сътворь животъ вѣчънъıи наслѣдъствоуıж. 26 онъ же рече къ немоу. въ законѣ чъто писано естъ како чьтеши. 27 онъ же отъвѣштавъ рече. възлюбиши г̑а б̑а твоего. отъ вьсего ср̑дца твоего. и вьсеиж д̑шеиж твоеиж. і вьсеиж крѣпостиıж твоеиж ·:·

і вьсѣмь помъıшленіемь твоимь. и искрънѣаго твоего ѣко самъ сѧ. 28 Ре-

Стр. 1—2 слова і обр. с. к. оуч. р. *пропущены въ зогр. никол. по примѣру иныхъ греч. текстовъ.* *5* токмо *зогр.* *7* единъ *ассем. зогр. никол.* *7—8* блаженѣи *ассем.* *8* видѧштиı *зогр.;* ѣже въı видите *асс.* *10* ц̑ри *зогр.;* ѣже вид. *зогр.* *12* ѣже слъıшите въı *асс., то же безъ* въı *зогр. ник.;* въ слъıша... къ ъ *вязью присоединено* ı (·8 *съ* Ф). *13* единъ *сав.* нѣкъıи *остр.;* приде *(вм.* въста*) сав. остр. асс.;* къ і̑сви *пропущ. зогр. никол.* *15* живота вѣчьнааго *ассем.* жизнь вѣчьнııж *сав.* *15—16* наслѣдоуıж *зогр. никол.* *16* і̑с. же р. емоу *сав.* *17* псано *сав.* естъ п̑сано *зогр.* *19* своего *всѣ прочіе.* *19—20* вьсѣмь ср̑дцьмь своимь *остр. сав.* *21* своеиж *сав.,* своиж—своеиж *остр., безъ перваго* твоеиж *или* своеиж *зогр. асс. ник.;* отъ въсеѧ крѣпости твоеѧ *ассем. ник.* *23* помъıшленіимь *остр.* отъ всего помъıшленіѣ твоего *ассем. никол.* *24* ближьнııаго *остр. сав.* подроуга своего *зогр.* искр. своего *ассем. никол. (въ сав. предшествуетъ слово* и вьзлюби*).*

че же емоу правѣ отъвѣшта се твори
и живъ бждеши. 29 онъ же хотѧ оправьдити
[ти] сѧ самъ. рече къ исв҃и. і кто [е]естъ
искрънии мои. 30 отъвѣштавъ же и҃съ
рече. чл҃къ единъ съхождаше отъ и-
ем҃а въ ериχж. і въ разбоиньскы въ-
паде. иже и съвлъкъше и. и ѣзвы
възложъше отидж. оставльше елѣ
живъ сѫштъ. 31 по приключаю же нере-
и единъ съхождаше пѫтемь тѣмь.
і видѣвъ і мимо иде. 32 такожде же и
левъѣнитъ. бывъ[въ] на томь мѣстѣ.
пришедъ и видѣвъ і мимо иде. 33 са-
марѣнинъ же единъ градъı приде на-
дь нь. і видѣвъ і милосрд҃ка. 34 і при-
стѫпь обѧза строупъı его възлива-
ѧ олѣи и вино. въсаждъ же и на свои ско-
тъ приведе и въ гостиницж. і прилe-
жа емъ. 35 і на оутрьии ишедъ изьмь
дъва пѣнѧза дастъ гостиньникоу.
і рече емоу прилежи емь. і еже аште при-
иждивеши. азъ егда възвраштж
сѧ въздамь ти. 36 кто оубо тѣхъ три
искрънии мьнитъ сѧ бъıти. въпа-

Стр. 1 емоу и҃с. *зогр. ник.;* правъ *остр. сав.* право *ассем. ник.* *4* ближьнии *остр. сав.;* ми *(вм.* мои*) зогр.* *4—5* отъв. ис. и рече *ассем.* отъвѣщаѧ же ис. рече *сав.* *5, 10 и 14* етеръ *зогр. ник. ассем.* нѣкъıи *остр., сав.* единъ *(только 14* етеръ*).* *8* отидоша *зогр. остр.;* і оставльше і *зогр.* оставльше и *асс. остр. сав.* *8—9* елѣ живого сѫща отиде *сав.* лѣ жива сѫща *остр.* лѣ живь соушть *никол.* *10* идѣше *сав.* *11 и 13* видѣвъ *безъ* и *остр.* *14* градъı и приде *ассем.* *14—15* къ немоу *сав.* *16* ѣзвъı *сав.* *17* елеи *остр.* масло *зогр.;* вьзъмъ *(вм.* въсаждь*) сав.* *18* въ господж *сав. (замѣчательное слово).* *19* на оутрьѣ *зогр. остр. ассем.;* шьдъ и вьзъмъ *сав.* ишедъ вьземъ *асс.* *20* сѣребрьника *остр;* гостьникоу *сав.* *21—22* аще что иждивеши *сав.* *23* отъ тѣхъ *остр.* *24* мьнитъ ти сѧ *зогр. асс. остр. сав.;* ближьнии *остр.* искрьнъı *сав.* *24 и 1 на слъд. стр,* м. т. с. б. иск. въпадъшоумоу *асс.* *Стр. 12 второе* и *въ* левъѣнитъ, *21* е *въ* еже, *22* р *въ* възвраштж *припис. надъ строкою.*

дъшѧоумоу въ разбоиникъı. 37 онъ
же рече сътвори милость съ нимь.
Рече емоу и҃съ иди и тъı твори тако-
жде ·:· кц ·:· 38 Бъıстъ же ходѧщемъ

сш имъ і҃ тъ вънидѣ и҃съ въ весь единѫ. жена 5
една именемь марѣта. приѧтъ і въ
домъ свои. 39 і сеи бѣ сестра именемъ
мариѣ. ѣже и сѣдъши при ногоу и҃соу слъı-
шаашє слово его. 40 і марта мльвлѣашє
о мънозѣ слоужъбѣ. ставъши же рече. 10
г҃и не радиши ли ѣко сест(р)а моѧ единѫ
мѧ остави слоужити. рьци оубо ей да
ми поможетъ. 41 отъвѣштавъ же рече е-
и и҃съ. марта марѣта печеши сѧ и
мльвиши о мьнозѣ. 42 едино же естъ на по- 15
трѣбѫ. мариѣ во благѫѭ часть избь-
ра. ѣже не отъиметъ сѧ отъ неѭ. ·:·

XI.

1 і҃ бъıстъ сѫштоу емоу на мѣстѣ едино-
мь молѧштю сѧ. ѣко прѣста рече еди-
нъ оученикъ его къ немоу г҃и. наоучи нъı 20
молити сѧ ѣкоже іоаннъ наоучи оучени-

Стр. 2 створы *сав.* створеи *асс. ник.* сътворивъıи *остр.;* милостъıню *зогр.* *3* створи *ник.* *4—5* ходѧштю емоу *зогр. (и въ греч. т. разночтеніе).* *5* тъ *нъıтъ въ асс. сав. остр.;* и҃с *пропущ. въ зогр. ник.;* етерѫ *зогр. ассем. остр. ник.* *6* же етера *зогр. ассем. остр. никол.* же сд. *сав.* *7* се еі *зогр. сав. ассем.* се бысть *никол.;* нарицаемаа *ассем. остр. ник.* *9* мльвѣше *сав.* мльвѣаше *ассем.* *11* родиши ли *зогр. ассем. ник.* брѣжеши ли *сав остр.;* р *въ* сестра *пропущено.* *12* слоуж. тебѣ *сав.* сл. ти *никол.* *13—14* і҃с. рече еі *сав. ассем.* отьв. же господь р. еи *никол.* *15—16* на пользѫ *сав.* *16* ѣ *въ* мариѣ *надъ строк.* *18—19* етерѣ *зогр. никол.* *19—20* етеръ отъ *зогр. никол.* *18—20 остр. иначе:* въ врѣмѧ оно пристѫпльше къ и҃сусоу оученици его рѣшѧ емоу. *20* его *прип. надъ строкою.*

къı своѭ. 2 рече же имъ. егда молите сѧ гⷣте. Отъче нашъ иже еси на нб҃сѣ. да ст҃итъ сѧ имѧ твое да придетъ цр҃ствие твое. да бѫдетъ волѣ твоѣ ѣко на нб҃се и на земи. 3 хлѣбъ нашъ насѫштънъı. дан намъ на вьсѣкъ день. 4 ı остави намъ грѣхъı нашѧ. ібо и сами оставлѣемъ вьсѣкомоу длъжьникоу нашемоу. ї не вьведи насъ въ ıскоушение. нъ ı̈збави нъı отъ непрıѣзни ⁘ 5 Ł рече къ нимъ къто отъ васъ иматъ дроугъ. ı идетъ къ немоу полоу ношти.

ı речетъ емоу дроуже даждъ ми въ заимъ три хлѣбъı. 6 ıде дроугъ ми приде съ пѫти къ мънѣ. ı не имамъ чесо положити прѣдъ нимь. 7 ı отъ изътръ҆ждѫ отъвѣштавъ речетъ не твори ми троудъ. юже двьри затворенъı сѫтъ. ı дѣти моѭ съ мъноѭ на ложи сѫтъ: не могѫ въстати дати тебѣ. 8 гл҃ѭ вамъ аште и не дастъ емоу въставъ зане естъ дроугъ емоу. нъ за безочъство его въставъ дастъ емоу елико трѣбоуоутъ. 9 ı азъ гл҃ѭ вамъ. просите

Стр. 2 въ еси *буква* е *прибавл. надъ строкою.* *5* нб҃си *сав. остр.;* земли *остр.* *6* надьневънъı *зогр.* дневьнъı *сав.* иносоуштьнъı *(*насоуштьнъı*) ник.;* даждь *остр. сав.* *8* ıако и мъı *остр.* ıако и сами *никол.* *8—9* дължьникомъ нашимъ *остр.* *10* напасть *остр. сав.* *11* отъ лоукаваго *никол.* *12—13* дроуга *ассем. сав. никол.* *14* въ заимъ даждь ми *ассем. сав. никол.* *14—15* заемъ *зогр.* *15* ельмаже *(вм.* ıде*) остр.* ıжде *зогр.* *16—17* еже положѭ прѣдъ нимь *асс. сав. ник.* *17* отъ *такъ въ подлин., прочіе т.* тъ. *19* троуда *зогр. сав. ассем. остр. никол.* *20* дѣть моѣ *ник.* *22* датъ *зогр. остр.* и дати *ассем.;* гл҃ѭ же вамъ аще не *остр.* *23—24* зане дроугъ его естъ *асс.* *26* вамъ глаголѭ *сав. ник. остр.*

и дастъ сѧ камъ. ишщите и обрѧще-
те тлъцѣте и отвръзетъ сѧ ва-
мъ. 10 вьсѣкъ бо просѧи приемлетъ.
і ишщѧи обрѣтаатъ. і тлъкжщоу-
моу отвръзетъ сѧ. 11 котераго же
отъ васъ оц҃а въспроситъ сн҃ъ хлѣ-
ба. еда камень подастъ емоу.
ли рꙑбꙑ. еда въ рꙑбꙑ мѣ-
сто змиж подастъ емоу. 12 или а-
ште проситъ ица. еда по(да)стъ
емоу скорьпии. 13 аште оубо вꙑ зь-
ли сжште. оумѣате даанїѣ бла-
га дадѣти чадомъ вашимъ. ко-
льми паче отц҃ъ с н҃бсе дастъ
дх҃ъ ст҃ъ. просѧштиимъ оу него.
14 і бѣ изгона бѣсъ и тъ бѣ нѣмъ.
бꙑстъ же бѣсоу изгънаноу

сіv прогѫа нѣмꙑ. і дивлѣахж сѧ наро-
ди. 15 едини же отъ нихъ рѣшѧ. о кельзѣвоу-
лѣ кънѧзи бѣсъ изгонитъ бѣсꙑ.
16 дроугии же искоушаѥще знаменїѣ о-
тъ него искаахж съ н҃бсе. 17 онъ же вѣ-
дꙑ ихъ помꙑшленїѣ. рече имъ
вьсѣко цр҃ствие раздѣлѣ сѧ само

Стр. 1 ищате *зогр. остр. (но остр. на параллел. мѣсть* ищѣте*)*, ищѣте *ассем. сав.* *2* оудараите *остр. (но также* тълъцѣте*).* *3* прииметь *остр.* *4* обращетъ *сав.;* оудараѥщоуоумоу *остр. (но на параллел. мѣсть* тълкоущоуоумоу*).* *6* о҃ць *остр. (на параллел. мѣсть* отьца*)*, оу отьца *ассем. сав.;* с҃нъ свои *остр. сав. ассем. никол.* сн҃ъ твои *зогр.* *8* или *остр. никол.* *9* под. емоу змию *остр.* *9—10* аще ли въспроситъ *сав.* *10* ѣица проситъ *ник.; вм.* подастъ *въ подл. описка* постъ. *11* скорпиж *ассем. остр. (но остр. на параллел. м.* скорпии*)*, скорьфии *сав.*, еда скорьфию д. емоу *никол.* *14* отьць вашь небеснъı *ассем. сав. никол. а. (*с небесе *ник. б.)*, о҃ць вашь съ н҃бсе *остр.* *15* дх҃ъ благъ *ассем. сав. никол. а. (*светы *никол. б.)* *19* етерии *зогр. никол.* *20* бѣсовьсцѣмь *никол. а.* *21* иск. і *зогр.* *21—22* отъ него *пропущ. въ зогр., ник. согласно съ нашимъ т.* *24* раздѣлѣѥ сѧ *зогр.*

вь себѣ запоустѣатъ. і домъ на
домъ падаатъ. 18 аште же и сотона са-
мъ вь себѣ раздѣли сѧ. како стане-
тъ цр҃ство его. ѣко гл҃те о вельѕевоу-
лѣ изгонѧщъ мѧ бѣсы. 19 аште же а-
зъ о вельѕевоулѣ изгоню бѣсы.
сн҃ве ваши о комь изгонѧтъ. сего ра-
ди ти бѫдѫтъ вамъ сѫдиѩ. 20 аще
ли же о пръстѣ бж҃ии азъ изгоню бѣ-
сы. оубо постиже на васъ цѣсаре-
ствие бж҃ие. 21 егда крѣпъкы оуорѫ-
жь сѧ хранитъ свои дворъ. вь мирѣ
сѫтъ имѣниѣ его. 22 а понеже крѣплеи
его нашедъ побѣдитъ і и вьсѣ орѫ-
жиѣ его отьметъ на нѣже оупъваше
и користь его раздаатъ. 23 іже нѣстъ съ
мъною на мѧ естъ. і иже не събира-
атъ съ мьною растачаатъ. 24 егда
же нечистыи дх҃ъ изидетъ отъ чл҃ка.
прѣходитъ сквозѣ безводьнаѣ мѣ-
ста ищѧ покоѣ и не обрѣтаѩ гл҃тъ.
къзвращѫ сѧ въ домъ мои отъ
нѫдѫже изидъ. 25 і пришедъ обрѣта-
атъ пометенъ и оукрашенъ.

26 Тъгда изидетъ и поиметъ дроугыихъ го-
решъ седмь дх҃ъ. і въшедъше живѫтъ
тоу. і бываѭтъ послѣдьниѣа чл҃коу
томоу горьша пръвыихъ ·:· 27 Бы-
стъ же егда гл҃аше се. въздвигъши

Стр. 2—3 сотона сама *никол. а.* *4* еи *(вм.* его*) ник. а.* *5* изгонешта ме *никол.* *8* соудие в. *б. никол.* *9* *въ* бж҃ии *буквы* ж *и* і *соединены вязью.* *11—12* въоружь сѧ *зогр. ник., нашу форму можно считать сербо-хорватскою.* *12* домь *(вм.* дворъ*) ник.* *15* неже *зогр.* *18* растачаѭтъ *зогр.* *20* бездъ-наа м. *зогр.* прох. скрозѣ бездьнаѣ м. *ник. а.* *23—24* обрѣштеть *никол.* *24 без* и *зогр.* *25* идетъ *зогр. ник.* *25—26* горьшь себе *зогр. (без* доухъ, *тако и ник. только:* горьшихь*).* *28* горьши *зогр.* *29* си *остр. асс.*

гласъ една жена отъ народа рече е-
моу. блаженое чрѣво ношѧше тѧ. і съ-
сѣца ѥже еси съсалъ. 28 онъ же рече. тѣ-
мъ же оубо блаженіи слышѧштеи
слово бжіе и хранѧште ·:· к ·:· 29 Народо-
мъ же събираѥштемъ сѧ. начѧ-
тъ гати. родъ съ лжквънъ естъ.
знаменіѥ иштетъ. і знамение
не дастъ сѧ емоу. тъкъмо знаме-
ние ионы пка. 30 ѥкоже бо бысть ио-
на знамение ниневъѣитомъ. тако
бѫдетъ и сн члвскы родоу семоу.
31 Цр̃ца южьскаѧ въстанетъ на сѫдъ.
съ мѫжи рода сего и осѫдитъ ѩ.
ѥко приде отъ конецъ земла слы-
шати прѣмѫдрости соломона.
и се мьножѣе соломона сѣде. 32 мѫ-
жи ниневъѣитьсции вьскръснѫ-
тъ на сѫдъ. съ родомь симь [си-
мь] и осѫдатъı-и. ѥко покаашѧ сѧ
въ проповѣдь ионинѫ. і се мъно-
жѣе ионъı сѣде ·:· 33 Никтоже оубо
свѣтилъника въжегъ въ съкро-
вѣ полагаатъ. ни подъ спѫдомь.
нъ на свѣштъницѣ да въходѧштеи
видятъ свѣтъ ·:·

cv 34 Свѣтильникъ тѣлоу естъ око. егда оубо о-
ко твое просто бѫдетъ. і вьсе тѣло твое.

Стр. 1 етера жена гласъ *ассем. никол.* нѣкаѧ ж. гл. *остр.* гл. етера ж. *зогр.* *2* блажено чр. ношьшее тѧ *зогр. ассем.* блаженок ч. ношьшек тѧ *остр.* блаженаѧ жтроба ношьшиѧ тѧ *сав.* *2—3* сосьца *ассем.* *5* хр. е. *всѣ прочіе.* *7* родось. родъ лжкавъ *зогр.* р. сь р. лоук. *ник.* *12* ъı *въ* члвскъı *передѣлано вязью изъ* ъ (ѳ). *14* осѫдатъ ѩ *зогр. ник.* *15—16* слышатъ *зогр.* *17* сьде солом. *зогр.* *22* сьде ионъı *зогр.*; оубо *пропущ. зогр.* *23—24* въ кровѣ *зогр.* *27* око *надъ строк.*, око твое *зогр. ник.*

свѣтъло бѫдетъ. а понеже лѫкаво бѫдетъ. і тѣло твое тъмьно бѫдетъ.
35 блюди оубо еда свѣтъ иже естъ въ тебѣ тъма естъ. 36 аште оубо тѣло твое
вьсе свѣтъло бѫдетъ. не имъı частии единъı тъмънъı. бѫдетъ свѣтъло вьсе. ѣко се егда свѣтильникъ
блисцаниемь просвѣштаатъ тѧ ⁘
37 Єгда же гл҃аше молѣаше и фарисѣи
единъ да обѣдоуоутъ оу него. вънедъ
же възлеже. 38 фарисѣи же видѣвъ
диви сѧ. ѣко не прѣжде кръсти сѧ пръвѣе обѣда. 39 рече г҃ь къ немоу. нынѣ въı фарисѣи вънѣштънее стъкльници и мисѣ очиштаате. а вънѫтрьнѣа ваша плъна сѫтъ хъıштениѣ и зълобъı. 40 безоумьни не
иже ли естъ сътворилъ вънѣштънее. і вънѫтрьнее сътвори. 41 обаче
сѫштаа дадите милостъıнѫ.
і се вьсѣ чиста вамъ сѫтъ ⁘ ⁘
42 Нъ горе вамъ фарисѣемъ ѣко десѧтинѫ даате отъ мѧтъı и пиганъ
и вьсѣкого зелиѣ. і мимо ѳодите
сѫдъ. і любъвъ бж҃иѫ. си же подобаше сътворити и онѣхъ не оставлѣти ⁘ 43 Горе вамъ фарисеи ѣко
любите прѣдъсѣданиѣ на сънмиштихъ. і цѣлованиѣ на тръжи-

Стр. 1 просто *(вм.* свѣтъло*) зогр.* *3* естъ *въ зогр. выскобл.* *5* вьсе *пропущ. зогр. ник.* *6* етеръı *зогр. никол.* *7 посль* вьсе *ник. прибавл.* тѣло твое. *8* сѧ *(вм.* тѧ*) зогр. ник.* *10* етеръ *зогр. ник.* *10—11* въш. ж. възгл. *пропущ. въ ник. а.* *11* видѣвъ *м. б.* видѣвь. *13* рече же ис҃ *зогр.* *14—15* вьнѣшьнѭѧ стьклѣница *зогр.* стькленыце *никол.* *15* мисы *никол.* блюдомъ *зогр.* *16* сѫть *пропущ. ник. а.* *18—19* вьнѣшьнее *зогр.* *19* сътворилъ *зогр. (ник. согл. съ наш.).* *21* се *пропущ. зогр.* *27* фарисѣомъ *зогр. ник.*

штихъ ·:· 44 Горе вамъ кънижъници и
фарисѣи. і лицемѣри. іде есте ѣ-
ко гроби не вѣдоми. і чл҃вци ходѧще-
и врѣхоу не вѣдѧтъ. 45 отъвѣштавъ
же единъ отъ законьникъ гл҃а емоу. 5
оучителю се гл҃ѧ и намъ досаждае-
ши. 46 онъ же рече и вамъ законьнико-
мъ горе. ѣко накладаате на чл҃кы
врѣмена не оудобь носима. а сами
ни единѣмъ же пръстомъ ваши- 10
мь прикасаате сѧ врѣменехъ. ·:·
47 Горе вамъ ѣко зиждете гробы прок҃ъ.
от҃ци же ваши избиша ѧ. 48 оубо съвѣ-
дѣтельствоуоуте и волѭ имате.
дѣломъ от҃цъ вашихъ. ѣко ти оубо и- 15
збиша ѧ. вы же зиждете ихъ гро-
бы. 49 сего ради и прѣмѫдрость бж҃и-
ѣ рече. посълѭ въ на пр҃кы и апо-
ст҃лы. и отъ нихъ оубиѭтъ. и иждe-
нѭтъ. 50 да мьститъ сѧ кръвь вь- 20
сѣхъ пр҃къ. проливаема отъ съложе-
ниѣ вьсего мира. отъ рода сего. 51 отъ
кръве а(ве)лѣ праведънааго. до кръве
захариѧ погыбъшааго междю
олтаремь и храмомъ. ей гл҃ѭ ва- 25
мъ вьзиштетъ сѧ отъ рода сего.
52 Горе вамъ законьникомъ. ѣко вьза-
сте ключь разоумѣнию. сами не
вьнидете. и въходѧштеимъ въ-

Стр. 2 ѥже *зогр.* *5* етеръ *зогр. ник.* *11* брѣм. ихь *ник.* *12 послѣ* вамъ *прибавл.* кънижьници і фарисѣы і упокрити *зогр. (такъ и въ ник. а., но никол. б. согл. съ нашимъ т. безъ этихъ словъ, которыхъ нѣтъ въ обыкн. греч. т.).* *13* ібо *зогр.* *15* съ дѣлъı *зогр. ник.* *16* имь *(вм.* ихъ*) ник.* *23* крьви *ник.;* ве *въ* авелѣ *прип. надъ строк. болѣе позднимъ глагол. почеркомъ.* *28* не *пропущ. зогр.* *29* въходѧштимъ *зогр. ник.*

CVI ЗБРАНИСТЕ. 53 Гл҃ющю же емоу къ нимъ сице. начасѧ кънижъници и фарисѣи. лютѣ ѣко гнѣвати сѧ. і прѣстаати и о мъножаишихъ. 54 лаѭще его оуловити нѣчъто отъ оустъ его. да на нь възгл҃аголѭтъ.

XII.

1 о нихъже сънемъшемъ[шемъ] сѧ тъмамъ народа. ѣко попираахѫ дроутъ дроуга. начатъ гл҃ати къ оученикомъ своимъ пръвѣе. вънемлѣте себѣ отъ кваса фарисѣиска. еже естъ лицемѣрие ·:· 2 Ничтоже бо покръвено естъ еже не отъкръетъ сѧ. и таино еже не разоумѣатъ сѧ. 3 зане елико въ тъмѣ рѣсте въ свѣтѣ оуслъышитъ сѧ. і еже къ оухоу гл҃асте въ таилицихъ. проповѣстъ сѧ на кровѣхъ. 4 Гл҃ѭ же вамъ дроугомъ своимъ. не оубоите сѧ отъ оубиваѭштихъ тѣло. и по томь не могѫштемь лиха чесо сътворити. 5 съказаѭ же вамъ кого сѧ оубоите. оубоите сѧ имѫщтааго власть по оубьении вьврѣшти въ ѣеонѫ. ей гл҃ѭ вамъ. того оубоите сѧ. 6 не пать ли птицъ вѣнитъ сѧ пѣнаѕема

Стр. 1 вьзбранаете *никол.* *2* си *(вм.* сице*) никол.;* начашѧ *ассем. ник.* *8* прѣпираахѫ *зогр.* припѣрати *никол.* *12* ѥсть покривено *никол.* *13* таено *ник. а.* *14—15* зане ел. въ т. р. *пропущ. въ зогр.* *15* рекосте *остр.* *16* въ оухо *асс.* *17* проповѣ сѧ *ассем.* *18* моимъ *зогр. ник. асс.* *20* не имѫщемъ *зогр. остр. никол. а.* *21* съкажѫ *ассем. никол. а.* *25* цѣнить сѧ *остр.*

дъвѣма. і ни една отъ нихъ нѣстъ
забьвена прѣдъ бмъ. 7 нъ и власи
главъı вашеѧ вьси иштътени сѫ-
тъ. не боите сѧ оубо мъногѣхъ пъти-
цъ соулѣиши есте. 8 Глѭ же вамъ
вьсѣкъ иже колижъдо исповѣстъ мѧ
прѣдъ члвкъı. и сна члвчскъı испо-
вѣстъı-и прѣдъ англъı бжіи. 9 а отъ-
връгъı сѧ мене прѣдъ члкъı. отъ-
връжень вждетъ прѣдъ англъı бжіи.
10 і вьсѣкъ иже речетъ слово на сна
члвскъıи. отъпоуститъ сѧ емоу. а
іже власвимисаатъ на дхъ ста.
не отъпоуститъ сѧ емоу. 11 егда же при-
ведѫтъ въı на соньмишта и вла-
сти и владъıчъствиѣ. не пцѣ-
те сѧ како или что отъвѣштаате
или что речете. 12 стаıи во дхъ наоу-
читъ въı во тъ часъ. ѣже подова-
атъ глати. ⁘ 13 Рече же емоу единъ
отъ народа. оучителю рьци братроу
моемоу да раздѣлитъ съ мъно-
ѭ достоѣнье. 14 онъ же рече емоу.
члче кто мѧ постави сждиѭ ли
дѣлителѣ надъ вами. 15 рече же къ
нимь блюдѣте сѧ и храните сѧ о-
тъ вьсѣкого лихоимьствиѣ. ѣко

Стр. 4 оубоите сѧ *остр.* *5* соулѣише *остр.*; есте въı *асс. остр.* *6* колижьдо *пропущ. въ ассем.*; о мьнѣ *(вм.* мѧ*) остр.* *7—8* исповѣмъ і и (азъ) пр. а. б. *ассем. (такое чтеніе существуетъ и въ греч. т.).* *11—12* сына человѣчьскааго *асс. ник.* *13* доуха светааго *ник.* *15* съборища *остр.* *16* владъıчьства *ассем. никол.* *17* ли чьто помъıслите (*вм.* отъвѣштаате) *зогр. асс. ник.*, помъıслисте *(описка) остр.* *18* ли *ассем. зогр.*; что *пропущ. ник. а.* *20* етеръ *зогр. никол.* *21* братоу *зогр. никол.* *25* дѣлателѣ *зогр. (описка)*, раздъıлителя *ник.* *27* лихоимиѣ *зогр.* лихоиманиѣ *ник.*

отъ избытъка комоужьдо живо-
тъ его естъ отъ имѣниѣ емоу ·:· 16 Ре-
че же притъчѫ къ нимь гл҃ѧ. чк҃оу
единомоу богатоу огобьзи сѧ ни-
ва. 17 і мъышлѣаше въ себѣ гл҃ѧ.
что сътворѭ. ѣко не имамъ къ-
де съб҃рати .... плодъ моихъ.
18 і рече се сътворѭ разорѭ жить-
CVII ницѧ моѭ и большѧ съзиждѫ. і съ-
берѫ тоу вьсѣ жита моѣ и добро мое
19 и рекѫ дш҃и моеи. дш҃е имаши мъно-
го добро лежѧште на лѣта мьнога.
почиваи ѣждь пии весели сѧ. 20 рече
же емоу б҃ъ. безоумьне въ сыѭ но-
щь дш҃ѫ твоѭ истѧзаѭтъ отъ те-
бе. а ѣже оуготова комоу бждѫтъ.
21 тако събираѣи себѣ. а не въ б҃ъ бо-
гатѣѣ. си гл҃ѧ възгласи имѣѣи оу-
ши слъшати да слъшитъ ·:· к҃ ·:·
22 Рече къ оученикомъ своимъ. сего ради
гл҃ѭ вамъ. не пцѣте сѧ дш҃еѭ ва-
шеѭ что ѣсте. ни тѣломь въ чъто
облѣчете сѧ. 23 дш҃а бо больши естъ
пиштѧ и тѣло одеждѧ. 24 съмотрите
врань ѣко не сѣѭтъ ни жьнѭтъ.

Стр. 2 о імѣни емоу *зогр.* *4* етероу *ассем. зогр. ник.*, нѣкоѥмоу *остр.*; оугобьзи сѧ *всѣ проч.* *5* помъышлѣше *сав.* *7* събирати *зогр. ник.*; *въ подл. послѣ* събрати *что-то выскоблено.* *8* рече же *асс.*; сътворѭ, разорѭ *остр. сав. (такъ и 6* сътворѭ *ib.).* *9* житьницѧ моѭ, большѭ *зогр. асс. сав. ник.* *10* доброе *ассем. сав.* благаѧ моѧ *остр.* *11* своеи *сав.*; дш҃е *пропущ. сав.* *12* м. добра лежешти *никол.*, лежащи *ассем.* лежащее *сав.*; на мън. лѣта *остр.* *13* почии *сав.*; ѣждь *въ сав. пропущ.* *14* безоумьлю *сав.* *15* вьземлѭтъ дш҃ѭ твоѭ *сав.*; істѧзаѭ *зогр. никол.* *16* оуготови *сав.* *17* въ себѣ *асс. (описка)*; въ б҃а. *сав.* о бозѣ *ник.* *17—18* богата сѧ *сав.* богатѣѣи *остр. асс.* *18* се *(вм.* си*) сав. остр. ассем.* *18—19* си гл҃ѧ *и т. д. пропущено въ зогр. ник. а. (и въ лучшихъ греческихъ т. нѣтъ).*

ıмьже нѣстъ съкровища. ни хра-
нилища. и бъ питѣатъ ѭ. кольми
паче въı есте лоучьше птицъ. 25 къто
же отъ васъ пекъı сѧ можетъ при-
ложити тѣлѣ своемь лакоть единъ.
26 аште оубо ни мала чесо можете чъ-
то о прочиихъ печете сѧ. 27 съмотри-
те кринь како растѫтъ. не троужда-
тъ сѧ ни прѧдѫтъ. глѭ же вамъ
ѣко ни соломонъ. во вьсеи славѣ
своеи облѣче сѧ ѣко единъ отъ сихъ.
28 аште ли же трѣвѫ дьнесь на селѣ
сѫщѫ. и оутрѣ вь пещь вьметае-
моу ·:·

бъ тако-дѣатъ. кольми паче васъ
маловѣри. 29 ı въı не иштете что и-
мате ѣсти. и что пити. и не възно-
сите сѧ. 30 вьсѣхъ бо сихъ ѩзъци ми-
ра сего иштѫтъ. вашъ же отецъ вѣстъ
ѣко трѣбоуоуте сихъ. 31 обаче иштите цѣ-
срⷭтвиѣ бжиѣ. и си вьсѣ приложатъ
сѧ вамъ. ·:· 32 Не бои сѧ малое стадо ѣ-
[ѣ]ко благоизволи отⷣцъ вашъ дати
вамъ цⷭрⷭтвие. 33 Продадите имѣ-
ние ваше. и дадите милостъıню.
сътворите себѣ къıлагалища не
ветъшаѭщта. съкровище не скж-
дѣемо на небⷭхъ. идеже татъ не прибли-

Стр. 3 лоучьши *зогр.* соулѣиши *никол.* *5* тѣлесе *зогр.* *7* въ прочи-
ихъ *зогр.* *8* цвѣтъ селънъıхъ *зогр. (никол. согласно съ нашимъ).* *10* соло-
моунъ *зогр. ник.* *12* травоу *ник.* *13—14* въмѣтаемѫ *зогр.* *15* тако одѣ-
етъ *зогр.* *16* иштѣте *зогр.* иштите *ник.* *18 безъ* бо *зогр.* *19 въ* вѣстъ
буква т *надъ строк.* *24—25* имѣниѣ ваша *ассем. остр.* *26—27* вълага-
лиште не ветъшаѭште *зогр. никол.;* тьлѣѭща *(вм.* ветъш.*) асс.* *27—28* ос-
кждѣемо *остр.* оскждѣѭщее *асс.* скждѣѭщее *сав.* оскоудимо *ник.*

жаатъ сѧ. ни тьлѣ тьлитъ. 34 ідеже бо.
естъ съкровиште ваше тоу и ср҃це ва-
ше бѫдетъ ·:· 35 Бѫдж[дж] чрѣсла ваша
прѣпоѣсана. и свѣтильници горѫште.
36 и въı подобьни чл҃комь чаѭштемь
г҃а своего когда възвратитъ сѧ отъ
брака. да пришедъшю и тлъкнжвъ-
шю абие отвръзжтъ сѧ емоу ·:· 37 Бла-
жени раби ти ѭже г҃ъ пришедъ обрѧште-
тъ бьдѫштѧ. аминь гл҃ѭ вамъ.
ѣко прѣпоѣшетъ сѧ и посадитъ ѭ. и
минжвъ послоужитъ имъ. 38 любо
во въторѫѭ. любо въ третиѭ
стражѫ придетъ. и обрѧщетъ та-
ко: блажени сѫтъ раби ти ·:· 39 Се же
вѣдите ѣко аште би вѣдѣлъ г҃нъ

CVIII храминъı. въ кыı часъ татъ приде-
тъ бьдѣлъ оубо би и не далъ би подъко-
пати домоу свое[е]го. 40 і въı оубо бѫдѣ-
те готови. ѣко въ ньже часъ не мьните
сн҃ъ чл҃ческыı придетъ. ·:· к҃ ·:· 41 Рече же емоу
петръ. г҃и къ намъ ли притъчѭ сиѭ
гл҃еши. ли къ вьсѣмъ. 42 рече же г҃ъ къ-
то оубо естъ вѣрънъı приставьникъ
и мѫдръı. егоже поставитъ г҃ъ надъ
челѣдиѭ своеѭ. дѣти въ врѣмѧ жи-
томѣрение. 43 Блаженъ рабъ тъ егоже

Стр. 1 ни чрьвь гризетъ ни т. т. *сав.* *2* е *(вм.* естъ*)* *ассем.* *3* да бѫджтъ *остр.* *6* тъгда възвратиша сѧ *зогр. (описка).* *7* брака *остр. сав.* *8 безъ* сѧ *зогр. ассем. никол.;* и блаж. *ассем.* *9* ти раби *сав.;* пришедъ *пропущ. зогр.* *10* тако твораща *сав. (вм.* бъдѫштѧ*).* *11* поѣшетъ *ассем.* *14* обр. ѭ тако *зогр.* *14—15* бьдаща *(вм.* тако*) сав.* *15 безъ* сѫтъ *асс.* *16* бъı *(вм.* би*) остр.* *18* бъı *остр. сав.;* не бъı далъ *сав.* не би далъ *ассем.* *18—19* подьръıти *ассем.* *19* оубо *пропущ. въ прочихъ.* *21* человѣчь *ассем.* *26* домомь своимь (*вм.* чел. св.) *зогр. (никол. согласно съ нашимъ текст.).* *27* работъ *зогр.*

пришедъ г҃ь его. обрѧштетъ творѧща
тако. 44 въ істінѫ гл҃ѭ вамъ. ѣко на-
дъ вьсѣмь имѣниемь своимь по-
ставитъ і. 45 аште ли же речетъ рабъ
тъ въ ср҃дци своемь. кьснитъ г҃ь мо-
и прити. и начьнетъ бити рабы
и рабыня. ѣсти же и пи(ти) и оупивати сѧ.
46 придетъ господинь раба того. въ нь-
же день не чаатъ. і въ годинѫ въ
нѭже не вѣстъ. і протешетъ і. і ча-
сть его съ невѣрънъıми положитъ.
47 тъ же рабъ вѣдѣвъı волѭ г҃а свое-
го. і не оуготовавъ ли не сътворь по
воли его. бьенъ бѫдетъ мьного. 48 не
вѣдѣвъı же сътворь же достоиная
ранамъ бъенъ бѫдетъ малъı. въ-
сѣкомоу же емоуже дано бъıстъ
мьного. мьного изищетъ сѧ отъ
него. и емоуже прѣдаша мьного лишь-
ша просѧтъ отъ него ·:·

---

49 Ѻгнь придъ вьврѣштъ[ъ] въземлѭ
что хоштѫ аште юже и възгорѣ сѧ.
50 крьщение же имамъ кръстити сѧ.
і како оудръжѫ сѧ доньдеже конъча-
атъ сѧ. 51 мьните ли ѣко мира придъ
дати на землѭ. ни гл҃ѭ вамь
нъ раздѣлениѣ. 52 бѫдетъ во отъ се-
лѣ пать въ единомъ домоу раздѣ-
ленъ. трие на двѣма. и двѣма на три.

Стр. 5 мѫдитъ *зогр. (никол. согласно съ нашимъ текст.).* 7 *въ подл.* пи *съ надстрочн. посль припис.* т. 9 часъ *зогр., никол.* годиноу *какъ въ нашемъ текстѣ.* 12 вѣдъı *зогр.;* сн҃а *(вм.* г҃а*) зогр. (описка).* 13—14 повелѣнии *зогр. (никол. согласно съ наш. текстомъ).* 21 прѣдъ *(описка вм.* придъ*) зогр.;* въврѣшти *зогр. ник.* 22 оуже *зогр.;* възгорить сѧ *ник.* 23 крьштеньемь *зогр. (никол. согласно съ нашимъ), безъ* же *зогр.* 24—25 скончаеть се *ник.*

53 і раздѣлатъ сѧ отъцъ на сн̄ъ. і
сн̄ъ на отъц̄а. мати на дъштерь.
и дъшти на матерь. свекръı на
невѣстѫ своѭ. и невѣста на све-
кровь своѭ ·: 54 Гл̄аше же и народо-
мь. егда оу҃зрите облакъ въсхо-
дѧщь отъ запада. абие гл̄ете ѣ[к]-
ко тѫча градетъ. и бъıваатъ та-
ко. 55 і егда югъ доу҃шѫштъ. гл̄ете ѣ-
ко варъ бѫдетъ. и бъıваатъ. 56 ѵ҆по-
крити лице небоу҃ и земи оу҃мѣате
искоу҃шати. а врѣмене сего не искоу҃-
шаате. 57 что же и о себѣ не сѫдите
правъдъı ·: 58 Єгда бо градеши съ
сѫпьремь твоимь къ кнѧзоу҃.
на пѫти даждъ дѣлание избъı-
ти отъ него. да не пр(и)влѣчетъ те-
бе къ сѫдии. і сѫдии тѧ прѣда-
стъ слоу҃сѣ. и слоугѣ тѧ въсади-
тъ въ темьницѫ. 59 гл̄ѭ тебѣ не и-
маши изити отъ тоудѣ. доньдеже

сіх и послѣдьнии трьхъть въздаси ·:

XIII.

1 приключишѧ же сѧ едини въ то врѣмѧ
повѣдаѭште емоу҃ о галилеих҃ъ. -і.
хъже кръвь пилатъ съмѣси съ
жрътвами ихъ. 2 и отъвѣштавъ
и҃с̄ъ рече имъ. мьните ли ѣко гали-

Стр. 1 разд. (*безъ* і) *зогр.*; сн̄а *зогр.* *3* свекръве *зогр.* (свек. на нев. *пропущ. ник. а.*). *4 вм.* невѣста *на второмъ мѣстѣ тоже* невѣстѫ *зогр. ник. а.* *4—5* свекръве *зогр.* *7* запада *ник.* *9* доушетъ *зогр.* дышоушть *ник.* *11* земли *зогр.* *12—13 зогр. проп. слова* а врѣм. с. не иск.; како не иск. *ник.* *14* же (*вм.* бо) *зогр. ник.* *17 въ* привлѣч. *въ подл.* и *нѣтъ.* *19* практороу, практорь (*вм.* слоусѣ, слоуга) *ник.* *23* приключи *зогр. (описка)*; етерии *зогр. ник.* нѣции етери *остр.*

лѣане сии грѣшънѣиши паче вьсѣхъ
чл҃къ бѣша. ѣко тако пострадаша.
3 ни. гл҃аю вамъ. нъ аште не покаа-
те сѧ. вьси такожде погыблете.
4 ли они осмь на десѧте на нюже па-
де сълъпъ силоѵамъскъ.
і поби ѭ. мьните ли ѣко ти длъжь-
нѣише бѣша. паче вьсѣхъ чл҃къ живж-
штихъ въ ерл҃мѣ. 5 ни гл҃аю вамъ. нъ а-
ште не покаате сѧ вьси такожде по-
гыбнете ·:· 6 Гл҃аше же сиѭ притъчѫ
смоковьницѫ имѣаше единъ въ ви-
нограднѣ своемь въсажденѫ. і при-
де ишта плода на нем и не обрѣте. 7 ре-
че же къ винареви. се третиее лѣто
прихождѫ ишта плода на смоковь-
ници сем и не обрѣтаю. посѣци ѭ въ-
скѫю и землю опражнѣатъ. 8 онъ же
отъвѣштавъ рече емоѵ. г҃и остави
ѭ и се лѣто доньдеже ѭ окопаю окрь-
сть. и осъпю гноемь. 9 и аште оѵбо
сътворитъ плодъ. аще ли же ни.
вь граджштее врѣма посѣчеши ѭ. ·:·
10 Бѣ же оучѧ и҃с҃ъ на единомь отъ со-
ньмишть въ соботъı. 11 і се жена бѣаше
дх҃ъ имжшти неджжень. ѕ҃ і҃. на десѧ-

Стр. 1 грѣшьнѣише *зогр. остр.* *2* галилѣанъ *(вм.* чл҃къ*) зогр. никол.* галилеане *остр. (и въ греческ.* Γαλιλαίους*).* *4* погыбнете *зогр. остр. никол.* *5* или *остр. никол.* *11* гл҃аа *остр. (описка).* *12* етеръ *зогр. никол.* нѣкъто етеръ *остр.* *15* три лѣта *остр.* *16* отъ нелиже *передъ* прихождѫ *зогр. остр.* *17* посѣчеши *ник. а.* *18* оупраждьнаеть *никол.* опразнѣѥть *остр.* *21* ос. ѭ *зогр.;* гноимь *остр.* *22* ли ни *зогр.* *23 послѣ* посѣчеши ѭ *въ остр. читается:* си гл҃а възгласи имѣѧ оуши слъıшати да слъıшить *(такъ въ иныхъ греч. т.).* *24 безъ* и҃с҃ *зогр.* *24—25* съньмищи *сав.* съборищь *остр.* *25* сѫботъı *асс. остр. ник.* сѫботѫ *сав.;* бѣше *остр. зогр. ассем. сав.* *26 и 1 на слѣд. стр.* ѭже бѣ осми на д. л. и та слѫжка *сав.*

те лѣтъ. и бѣ слѫка. і не могѫшти
сѧ въсклонити отънѫдь. 12 оузьрѣвъ
же ѩ и҃съ приг҃ласи и рече ѥи. жено отъ-
поуштена еси отъ неджга твоего. 13 и въ-
зложи на ниж ржцѣ. и абие простьрѣ
сѧ. и славлѣаше б҃а. 14 отъвѣшта[въ]-
къ же архисѵнагогъ негодоуѧ зане
къ соботѫ исцѣли ѩ и҃съ. г҃лаше наро-
доу. шесть денъ естъ въ нѫже досто-
итъ дѣлати. въ тъı оубо приходѧ-
ште цѣлите сѧ а не въ день соботъ-
нъı. 15 отъвѣшта къ немоу г҃ь и рече.
лицемѣри. къжъдо васъ въ собо-
тѫ. не отрѣшаатъ ли своего волоу
ли осъла отъ ѣслии. и ведъ напа-
ѣатъ. 16 сиѫ же дъштерь аврамлѫ
сѫштѫ. ѫже съвѧза сотона се о-
смое на десѧте лѣто. не достоѣа-
ше ли раздрѣшити еѩ отъ жзъı
въ день соботънъı. 17 и се емоу г҃лѫ-
штоу. стъıдѣахѫ сѧ вьси проти-
влѣѫштеи сѧ емоу. и вьси люди-
е радовааѫо сѧ. о вьсѣхъ славъ-
нъıихъ. бъıваѫштиихъ отъ не-
го ·:· к҃п ·:· 18 Г҃лаше же комоу подобъно
естъ цр҃ствие б҃жие. и комоу оупо-

Стр. 1 съляка *остр., у насъ повидим.* ѫ (ѫ) *передълано изъ первоначаль.* оу (ѫ). *3* призъва *асс.* *5* простьрѣтъ *асс.* *7* понеже *сав.* *8* ѩ *пропущ. сав. остр.* *9* *въ сав. книѣ* шесть *выражено буквою* е *по глаголич. счету;* дьнии *остр. ассем. сав.* *12* отъвѣштавъ же *зогр. асс.* *14* отърѣшить *остр.;* волоу своєго *остр. ассем. сав. ник.* *15—16* ведетъ напаѣтъ *ассем. (сл. лат. переводъ* ducit adaquare*);* напаѧетъ і *сав.* *16* дъштере *остр. сав.* *17* непризнь *(вм.* сотона*) сав.* *18—19* подобааше *остр.* *19* сеѧ *(вм.* еѧ*) зогр.;* отъ жзъı сеѧ *ассем никол.* отъ жзъ *сав.* отъ ѧза сеѧ *остр ; въ нашемъ подлинникѣ послѣднія слова строки написаны по подчищенному.* *23* радоваахо— *такъ въ подл.*

доближ е ⁘ 19 Подобъно естъ цⷭ́твие
небⷭ́ское зръноу горюшьноу. еже при-
сх емъ чл҃вкъ. въвръже въ врътоградъ
дъ свои. и въздрасте и бъистъ въ
дрⷭ́во велие. и птица небⷭ́кыꙗ вы-
селишꙗ сѧ въ вⷭ́тви его. 20 Пакы рече
комоу оуподоближ цⷭ́рⷭ́твие бж҃ие. 21 подо-
бъно естъ квасоу. иже приемъши жена
съкрꙑ въ мⷭ́цⷭ́. трии сатъ. до-
ньдеже вькъисⷭ́ вьсⷭ́. 22 и прохождаа-
ше сквозⷭ́ градꙑ и вьси оучѧ. і шьстъ-
е творѧ въ ероусалимъ. 23 Рече же единъ
къ немоу гс҃и аште мало естъ съпⷭ́ꙁаж-
штиихъ сѧ. онъ же рече къ нимъ 24 подви-
заите сѧ вънити сквозⷭ́ тⷭ́сна[ⷭ́]а
врата. ⷭ́ко мънози гл҃ж. вьзищ-
тъ вънити и не възмогжтъ. 25 отъ
нелиже оубо въстанетъ гⷭ́ь домоу.
и затворитъ двьри. и начьнете вънⷭ́
стоⷭ́ти. и тлⷭ́шти въ двьри гл҃ѭще.
гс҃и гс҃и отвръзи намъ. и отъвⷭ́щлавъ
речетъ вамъ. не вⷭ́мъ васъ отъ
коудж есте. 26 тогда начьнете гл҃ати.
ⷭ́смь прⷭ́дъ тобоиж и пихомъ. і на
распжтиихъ нашихъ оучилъ еси.

Стр. 1 цⷭ́твие небⷭ́кое *пропущ. въ остр. зогр. (какъ и въ гр. т.).* *2* горюшичьноу *ник.* *2—3* приимъ *остр.* вьзъметъ и въврьжетъ *сав.* *3—4* оградъ *остр.* *5* велико *остр. сав.* *8* приимъши *сав. остр.* *9* полъспждиꙗ *остр.* *10* въкъисе *зогр. сав.* въскъисж *ассем.* въкъише все *остр.* (вык.— *описка вм.* въск.), вьскыса *никол. а.* вьскысе *ник. б.* *11* оучѧ *пропущ. зогр.* *11—12* шьствие *всъ прочіе.* *12* етеръ *зогр.* нⷭ́къто *остр.* *12—13* емоу етеръ *ассем. никол.* *14* кь немоу *асс.* *15* въ (*вм.* сквозⷭ́) *сав.* *16* гл҃ж вамъ *зогр. асс. остр.* (*сав. неправильно* гл҃жтъ). *18* нели (*безъ* же) *асс.* *19* затворать *остр.*; начьнетъ *сав. зогр.* *20* тл. вьчьнжтъ *сав.* *22* вⷭ́дⷭ́ *зогр. сав.* *23* начатъ *зогр.* *24* ⷭ́смь *описка вм.* ⷭ́сомъ, *въ прочихъ т.* ⷭ́хомъ. *25* стьгнахъ *остр.* расп. і тръжиштихъ *зогр.*

27 і речетъ гл҃ѭ вамъ. не вѣмь ва-
съ отъ кѫдоу есте. отъстѫпите
отъ мене вьси дѣлателе неправь-
дѣ. 28 тоу вѫдетъ плачь и скрьжетъ
зѫбомь. егда оузьрите авраама
и исака и иѣкова. і вьсѧ пророкы
въ цр҃ствии бж҃ии. вы же изго-
нимы вонъ. 29 и приджтъ отъ въсто-
къ и западъ и сѣвера и юга. и вьзлѧ-
гжтъ въ цр҃ствии бж҃ии ⁘ к҃ⁱ ⁘ 30 і се
сжтъ послѣдьнии иже вѫджтъ прѣ-
дьнии. и сжтъ прѣдьнии. іже вѫ-
джтъ послѣдьнии. 31 Въ тъ день при-
стѫпишѧ едини фарисѣи гл҃ѭще е-
моу. ізиди и иди отъ сѫдоу. ѣко и-
родъ хоштетъ тѧ оубити. 32 и рече имъ
шедъше рьцѣте лисоу томоу. се и-
згонѭ бѣсы. і исцѣлениѣ творѭ
дьнесь и въ трети коньчаѭ. 33 оба-
че подобаатъ ми дьнесь и ютрѣ.
и въ онъ день ити. ѣко не възмо-
жьно естъ пр҃коу погыбнѫти кро-
мѣ иер҃ма. 34 і҃ме и҃ме избивы
пр҃кы. і каменьемь побиваѭ
посъланъѭ къ тебѣ. Коль кра-
ты въсхотѣхъ събърати ча-
да твоѣ. ѣкоже кокошь гнѣздо сво-
е подъ крилѣ. и не въсхотѣсте. 35 се
оставлѣатъ сѧ вамъ домъ ва-

Стр. 1 вѣдѣ *сав.* *3—4* неправьдьни *сав.* дѣлающе неправдоу *никол.* *5* егда *въ подлинникѣ передѣлано кирил. буквами* ть *въ* тьгда. *7—8* изгонимы *сав.* *8* приджтъ мнози *сав.* *8—9* отъ въстока и отъ запада *сав.* *13* часъ *никол.* *14* етери *никол.* *19 послѣ* дьнесь *никол. прибавляетъ:* и ютрѣ; оуконьчаю *никол.* *21* и вь прочи *никол. а.* *27* свое пьтиньце *ник.* *28* под крелины *никол.*

шъ. гл҃ж же вамъ. ѣко не имате
видѣти мене доньдеже придетъ егда речете. блг҃свнъ градѧи въ імѧ г҃не ·:·

XIV.

1 І бъістъ егда вьниде и҃съ въ домъ единого кънѧза фарисѣиска въ соботж хлѣба ѣстъ. и ти бѣахж назираѥште и. 2 і се чл҃вкъ единъ имъі водънъіи тржд҃ъ. бѣ прѣдъ
CXI нимь. 3 и отъвѣштавъ рече и҃съ рече къ законьникомъ и фарисѣемъ гл҃ѧ. аште достоитъ въ соботъі цѣлити. они же оумлъчашѧ. 4 и приемъ и исцѣли и и отъпоусти и. 5 и отъвѣштавъ къ нимъ рече. котораго васъ осълъ ли волъ въ стоуденецъ въпадетъ. і не абие истръгнетъ его. въ день соботънъі. 6 і не възмогж отъвѣштати емоу къ семоу ·:· 7 Гл҃аше же къ зъванъіимъ притъчж одръжѧ. како прѣдъсѣданиѣ избираахж. гл҃ѧ къ нимь. 8 егда зъванъ бждеши цѣ-

Стр. 2—3 доньдеже речете *никол.* (*такое же разночтеніе въ греч. текстѣ*). *4—5* вьнити *сав.* *5—6* етера *ассем. никол.* нѣкоего *остр.* *7* ѣсти хлѣбь *никол. а.* ѣ хлѣба *ник. б.* *8—9* етеръ *асс. ник.* нѣкъіи *остр.* *13* примъ *сав. зогр. остр.* *13—14* ицѣль и *ассем.* *15 передъ* котораго *въ сав.* аще. *16* или *остр. ник.*; кладазь *зогр.* *16—17* въпадетъ ся *зогр.* *17* не *передъ* абие *проп. сав.*, абие не *асс.*, не абье ли істръгнете *зогр.* *18* възмогоша *остр.* *19* к томоу *сав.* (*въ ассем. эти слова пропущены*); гл҃а *асс. сав.* *20 второе* ъ *въ* зъванъимъ *прип. надъ строкою*; обьдръжа *ассем.* *22* възъванъ *зогр.* *22 и 1 на слъд. стр.* къмъ *ассем.* нѣкоторъімь *остр.* (*въ зогр. слово пропущено*).

мъ на бракъ. не сѧди на прѣдьнимь
мѣстѣ. еда както чьстьнѣи тебе бѫ-
детъ зъванъıхъ. 9 і пришедъ зъва-
въı тѧ и оного речетъ ти. даждъ се-
моу мѣсто. и тогда начьнеши съ стоу-
домъ послѣдьнее мѣсто дръжати.
10 нъ егда зъванъ бѫдеши. шъдъ сѧди
на послѣдьнимь мѣстѣ. да егда
придетъ зъвавъıи тѧ. речетъ ти
дроугже посѧди въıше. тъгда бѫде-
тъ ти слава прѣдъ сѣдѧштими съ
тобоѫ. 11 ѣко вьсѣкъ възносѧи сѧ съ-
мѣритъ сѧ. и съмѣрѣıи сѧ вьзне-
сетъ сѧ ·:· к^{и} ·:· 12 Глаше же къ зъва-
въшюмоу и. егда твориши обѣдъ ли
вечероѫ. не зови дроугъ твоихъ.
ни братриıѫ твоеıѫ ни рождениѣ твое-
го. ни сѫсѣдъ богатъ. еда коли и ти
тѧ такожде възовѫтъ. и бѫдетъ
ти въздаание. 13 нъ егда твориши пи-
ръ. зови ништıѫ маломошти. хро-
мъı слѣпъı. 14 і блаженъ бѫдеши.
ѣко не имѫтъ ти чесо въздати ти.
въздастъ бо ти сѧ во вьскрѣшение
праведънъıхъ. 15 Слъıшавъ же еди-
нъ отъ възлежѫштихъ съ нимъ си
рече емоу. блаженъ иже сънѣстъ
обѣдъ въ цр̄ствии б̄жии. 16 онъ же ре-
че емоу ·:· Чл̄вкъ единъ сътвори

Стр. 11 прѣдъ вьсѣми сѣдѧщими *ассем. остр. никол.* прѣдъ вьсѣми зъванъıми съ тобоѫ *зогр.* съ всѣми зъванъıми *сав.* *13* съмѣр. сѧ самъ *ассем.* *16* не глашаи *никол. а.* *17* твоıѫ *зогр.* *18—19* *въ зогр. нѣсколько словъ опущено.* *19* также те вьзовоуть *никол.* *21* бѣдьникы (*вм.* маломошти) *никол. а.* *25—26* етеръ *зогр. никол.* нѣкъıи *остр.* (*такъ и 29, гдѣ и сав.* етеръ). *28* хлѣбь *ник. а.* (*вм.* обѣдъ). *29* *безъ* емоу *зогр.*

вечерѭ великѫ. и зъва мъногы.
17 и посъла рабъ свои въ годъ вечера.
рещи зъванъымъ градѣте. ѣко оу-
же готова сѫтъ вьсѣ. 18 і начѧса въ-
коупъ отърицати сѧ вьси. пръвы
рече емоу. село коупихъ и имамъ
нѫждѫ изити и видѣти е. молѭ
та имѣи мѧ отърочъна. 19 и дроугы
рече сѫпрѫгъ воловънъыихъ коупи-
хъ пѧть. и градѫ искоуситъ ихъ.
молѭ та имѣи мѧ отърочъна.
20 и дроугы рече женѫ поѭсъ и сего
ради не могѫ прити. 21 и пришъдъ ра-
бъ тъ повѣдѣ се гспдиноу своемоу.
тогда разгнѣвавъ сѧ господинъ
домоу. рече рабоу своемоу. изиди
ѭдро на распѫтиѣ и стъгны гра-
да.

CXII і нищѧѭ и вѣдънъыѭ и хромъыѭ и
слѣпъыѭ въведи сѣмо. 22 і рече рабъ.
ги въыстъ ѣкоже повелѣ. и ещте мѣ-
сто естъ. 23 и рече гъ рабоу. изиди на пѫ-
ти и хаѫжгы. и оубѣди вънити. да
наплъ[наплъ]нитъ сѧ домъ мои.
24 глѭ во вамъ. ѣко ни единъ же мѫжь
тѣхъ зъванъыхъ. не въкоуситъ мо-

Стр. 1 великѫ *остр.* *2* раба своего *асс.* рабы своѧ *сав.*; годинѫ *зогр.* *3* рече *зогр.*; придѣте *остр.* идѣте *сав.* *4* оуготована *остр. ассем.* готово естъ все *сав.*; начѧша *всѣ прочіе.* *5* коупѣ *зогр. остр. никол.* *8* отъречена *зогр.* отърещи сѧ *сав.* *10* хощѫ *остр.* се идѫ *сав.*; искоушатъ *сав.* *11* отърекъша сѧ *зогр. сав.* *12* поѭхъ *зогр. ник.* *13* ити *сав.* *13—14* рабъ повѣда *зогр. ник.*, тъ повѣда *остр. асс. сав.* *14* г. св. сиі *ассем.* *17* скоро *остр. сав. асс., никол. согласно съ нашимъ т., въ зогр. опущено.* *21* господиноу своемоу *ассем.*; ѣже *(вм.* ѣкоже*) зогр.* еже *никол. асс. остр. (сав. согл. съ нашимъ).* *24* храмъ *сав.* *26* безъ не *сав.*

ѥѫ вечерѫ. мънозн бо сѫтъ зъвании
мало же избъранъıхъ ·:· к̑ ·:· 25 Идѣа-
хѫ же съ нимь народи мънозн. и обра-
штъ сѧ рече къ нимъ. 26 аште кто градє-
тъ къ мьнѣ. и не възненавидитъ
отца своего и матере. и женъı и чадъ
и братриѫ и сестъ. еште же и дшѫ свое-
ѩ. не можетъ мои оученикъ бъıти.
27 ı иже не носитъ крста своего и въ слѣ-
дъ мене градетъ. не можетъ бъıти
мои оученикъ. ·:· 28 Къто бо отъ васъ
хотѧи сталъпъ созъдати. не прѣ-
жде ли сѣдъ раштътетъ доволъ.
аште иматъ иже естъ на съвръше-
ние. 29 да не егда положитъ основани-
ѣ. и не можетъ съвръшити. вьси ви-
дѫштеи начънѫтъ ржгати сѧ емоу
30 глѫште. ѣко сь члвкъ начатъ
зъдати. и не може съвръшити.
31 ли къıи цсрь идъı къ иномоу цсрю.
сънити сѧ на брань. не сѣдъ ли прѣ-
жде. съвѣштаваатъ аште силънъ
естъ.

съ десатиѫ тъıсѫштъ срѣсти
градѫштааго. съ дъвѣма деса-
тъма [тъ]тъıсѫштама на нь. 32 аште
ли же ни. еште далече емоу сѫштю.
молитвѫ посълавъ молитъ сѧ о
мирѣ. 33 Тако оубо вьсѣкъ отъ васъ.

Стр. 1—2 мънозн *до* избъранъıхъ *пропущ. въ зогр. никол. а. (есть въ ник. б. остр. ассем. сав.).* *2—3* съ н. же ид. *зогр. никол.* *6* ъ *въ* женъı *надъ строкою;* чада *зогр.* *10* идетъ *зогр. никол. а. (никол. б.* гредеть*).* *10—11* м. оуч. б. *ник.* *11* бо *пропущ. зогр.* *14* еже *зогр. никол.* *15 и 16* и *передъ* да не *и передъ* вьси *зогр. ник.* *15—16* основание *зогр. никол.* *20* или *ник.* *24* тъıсаштѫ *зогр.* *29* безъ отъ *зогр. (ник. согласно съ нашимъ).*

иже не отъречетъ сѧ вьсего своего
имѣниѣ. не можетъ мои бъıти оу-
ченикъ. 34 добро естъ солъ. аште же
соль обоуѣатъ о чемъ осолитъ сѧ.
35 Ни вь земи ни въ гнои трѣбѣ естъ. 5
вонъ исъıплıжтъ ıж. ımѣıı оу-
ши слъıшати да слъıшитъ. ⁘ ⁘

XV.

1 Бѣахѫ же къ немоу приближаıжште
сѧ вьси мъıтаре и грѣшъници. по-
слоушатъ его. 2 и роптаахѫ фари- 10
сѣи. и кънижъници глаıжште. ѣко
сь грѣшъникъı приемлетъ. и съ
нимı ѣстъ ⁘ 3 Рече же къ нимь
притъчѫ сиѫ глѧ. 4 къı чл҃вкъ о-
тъ васъ. имъı съто овецъ и по- 15
гоубль единѫ отъ нихъ. не оста-
витъ ли девѧти десѧтъ и девѧти
въ поустъıни. и идетъ въ слѣ-
дъ погъıбъшаѩ. доньдеже обрѧ-
штетъ ıж. 5 ı обрѣтъ възлагаа- 20
тъ на рамѣ свои радоуѩ сѧ. 6 и при-
шедъ въ домъ. съзъıваатъ
дроугъı и сѫсѣдъı глѧ имъ.
радоуите сѧ съ мъноıѫ ѣко обрѣ-
СХІІІ тъ овъцѫ моıѫ погъıбъшıѫ. 7 глаıж 25
вамъ ѣко тако радостъ бѫдетъ на
нб҃се. о единомъ грѣшъницѣ каıж-

Стр. 4 о чемь оубо *зогр. (никол. согласно съ нашимъ).* *5* вь землю *ник.* *6* ісъıпаетъ сѧ *зогр. (никол. согласно съ наш.).* *8* прибл. с.-к. н. *зогр.* *17* *второе* девать *зогр.* *20* обр. ıж *зогр. ник.* *23* дроугъı свое *никол.* *24* р *въ* обрѣ— *надъ строкою.* *24—25* обрѣтохь *никол. (такъ и 11 на слѣд. стр.).*

шти сѧ. неже о девѧти десѧтъ и де-
вѧти правед҃ъницѣхъ иже не трѣ-
боуѥтъ покаанїѣ. 8 ли каѣ жена имѫ-
шти десѧтъ драгмъ. аште погоубѝ-
тъ драгмѫ единѫ. не въжисаа-
тъ ли свѣтильника. и помететъ
храминъı. ı ищетъ прилежъно до-
ньдеже обрѫштетъ. 9 и обрѣтъши съ-
зъıваатъ дроугъı. и сѫсѣдъıна
гл҃ѫшти. радоуите сѧ съ мъноѩ҃. ѩко
обрѣтъ драгмѫ ѥже погоубихъ. 10 та-
ко гл҃ѭ вамъ. радость бъıваатъ
прѣдъ а҃гъı бж҃ии. о единомь грѣшъ-
ницѣ каѥштиимъ сѧ .....
11 Рече же г҃ъ чл҃вкъ единъ имѣ дъва
сн҃а. 12 и рече юнѣи ею от҃цю. от҃че да-
ждь ми достоинѭѥ чѧсть имѣ-
нїѣ. и раздѣли има имѣние. 13 ı не по
мъноѕѣхъ дънехъ събъравъ вьсе
мьнии сн҃ъ отиде на странѫ далє-
че. и тоу расточи имѣние свое живъı
блаждъно. 14 ижднвъшю же емоу вьсѣ.
бъıстъ гладъ крѣпокъ на странѣ
тои. и тъ начѧтъ лишити сѧ. 15 и шедъ
прилѣпи сѧ единомъ отъ житєлъ то-
ѩ странъı. и посъла и на села своѣ
пастъ свинии. 16 ı желаашє насъıти-

ти

Стр. 2 правьдьникъ *зогр. никол.* *3—4* драгьмь им. *никол.* *5—6* вьжигаеть *никол.* *7* храминоу *никол.* *9* др. свое и соусѣды *никол.* *14* каѥштеімь сѧ *зогр.*; *въ конць строки что-то выскоблено.* *15 безъ* г҃ъ *зогр. никол.*; етеръ *зогр. асс. ник.* нѣкъıи *остр.* *15—16* сънъı *асс.* сына два *ник. а.* *16* мьнии *зогр.* мьнии сънъ кю *остр. сав. никол. а. (послѣд. безъ* кю*)*, меньши с. отьцю *асс.* *21* тоу съı *асс. сав.*; все им. св. *никол. а.* *22* все *сав.* *24* лишати *ассем. остр. сав. никол.*; пришьдъ *сав.* *26* на село свое *сав.* *27* жадаше *сав.*

чрѣво свое отъ рожецъ ѩже ѣдѣахѫ
свинїѧ. и никтоже не даѣше емоу. 17 въ
себѣ же пришедъ рече. колико наимъ-
никъ отъца моего. избываѭтъ
хлѣби. азъ же гладомъ гыблѭ.
18 въставъ идѫ къ отцю моемоу. і ре-
кѫ емоу отъче съгрѣшихъ на небо и
прѣдъ тобо҃ѭ. 19 ѭже нѣсмъ достои-
нъ нарещи сѧ сн҃ъ твои. сътвори мѧ
ѣко единого отъ наимъникъ твоихъ.
20 і въставъ иде къ отцю своемоу. еще
же емоу далече сѫштю. оузьрѣ и оте-
цъ его. и милъ емоу бысть. і те-
къ нападе на выѭ его и облобы-
за и. 21 рече же емоу сн҃ъ отче. съгрѣ-
шихъ на небо и прѣдъ тобоѭ. ѭже
нѣсмъ достоинъ нарешти сѧ сн҃ъ
твои. 22 рече же отцъ къ рабомъ сво-
имъ. изнесѣте одеждѫ пръвѫю
і облѣцѣте и. і дадите пръстень
на ржкѫ его. і сапогы на носѣ. 23 і
приведъше телецъ оупитѣны за-
колите. и ѣдъше да веселимъ сѧ.
24 ѣко сн҃ъ мои сь мрътвъ бѣ и оживе.
изгыблъ бѣ и обрѣте сѧ. і начѧ-

Стр. 1 сѧ *(вм.* чрѣво свое*) зогр. ассем. сав. никол. а. (остр. никол. б. согл. съ наш.).* *2* безъ не *зогр. асс.* *2—3* помъсливъ же в себѣ *сав.* *3* коликоу *зогр. ассем.* *4* оу от. м. *сав.;* и изб. *сав. остр.* *4—5* избываетъ имь хлѣба *ник.* *5* азъ же сьде *асс. остр. сав. ник.;* гыбнѫ *остр.* изгыблѭ *сав.* *6* отьцю безъ моемоу *ассем.* *8* ѭже не д. есмъ *ассем. никол. а.* *11* поиде *ассем.* *11—12* единаче же *никол. а.* *18* послѣ твои *прибавлено:* сътвори мѧ ѣко единого отъ наимьникъ твоихъ *зогр. сав. никол. (прибавки этой нѣтъ въ асс. остр., какъ и въ наш. т. и въ лучшихъ греч.);* отьць его *асс.* *19* едро изнесите *никол.* скоро изн. *сав.* *21* сапогъ *сав.* *22* оупитанъıи *остр.* *22—23* заколѣте *зогр. остр. сав.* (но *асс. согл. съ наш.*). *23* възвеселимъ сѧ *ассем. никол.* *25* погыблъ *сав.* *25 и 1 на слѣд. стр.* начаша *всѣ прочіе.*

сѧ веселити сѧ. 25 бѣ же сн҃ъ его старѣи на селѣ. і ѣко градъı приближи сѧ къ домоу. слъıша пѣниѣ и ликъı. 26 і призъвавъ единого отъ рабъ. въпрашаше что оубо си сѫтъ.

CXIV 27 онъ же рече емоу ѣко братръ твои приде. і закла отц҃ъ твои телецъ оупитѣнъı ѣко съдрава и приѧтъ. 28 разгнѣва же сѧ и не хотѣаше вънити. отц҃ъ же его ишедъ молѣаше и. 29 онъ же отъвѣщавъ рече отц҃ю своемоу. се толико лѣтъ работаѭ тебѣ. і николиже заповѣди твоеѧ не прѣстѫпихъ. і мьнѣ николиже не далъ еси козьлѧте. да съ дроугъı моими възвеселилъ сѧ бимь. 30 егда же сн҃ъ твои сь. изѣдъı твое имѣние съ любодѣицами приде. закла емоу телецъ питомъı. 31 онъ же рече емоу. чѧдо тъı вьсегда съ мьноѭ еси. і вьсѣ моѣ твоѣ сѫтъ. 32 вьзвеселити же сѧ и въздрадовати подобаше. ѣко братръ твои сь мрътвь бѣ и оживе. изгъıбль бѣ и обрѣте сѧ. ⁘ к҃ ⁘

XVI.

1 Гл҃аше же и къ оученикомъ своимъ ⁘ Чл҃вкъ етеръ бѣ богатъ. іже имѣа-

Стр. 2 идъı *сав.* *4—5* отрокъ *ассем. ник.*, единого раба *сав.* **5** въпраш. і *зогр.*; се естъ *сав.* *6* ѣко *пропущ. въ зогр. ассем. сав.*; братъ **всѣ** *прочіе* (*такъ и 22, гдѣ зогр.* братръ). *7—8* оупитанъıи *остр.* *8—9* **н** **въ** разгнѣва *надъ строкою*, разгнѣвавъ *остр. сав. ассем. никол.* *11* **всѣ** *проч.* колико. *12* работахъ *ассем. никол. а.* *15—16* бъıхъ (*вм.* бимь) *остр. сав.* *16* изѣдъ *ассем. никол.* *17—18* заклалъ емоу еси *ассем. никол.* *23* изгъıбль *м. б.* изгъıблъ.

ше приставьникъ. і тъ оклеветанъ бъістъ къ немоу. ѣко растачаѭ имѣние его. 2 і призъвавъ і рече емоу. что се слъшѫ о тебѣ. въздаждь отъвѣтъ о приставлении домовьнѣемь. не възможеши бо къ томоу домоу строити. 3 рече же въ себѣ приставъникъ домоу. что сътворіѫ ѣко г҃ь мои отъемлетъ строение домоу отъ мене. копати не могѫ. хлѫпати стыждѫ сѧ. 4 разоумѣѭ что сътворіѫ. да егда оставленъ бждѫ отъ строенiѣ домоу приимѫтъ мѧ въ домы своѧ. 5 и призъвавъ единого когожъдо . . . . . длъжьникъ господи своего. гл҃аше пръвоумоу. колицѣмь длъженъ еси господиноу моемоу. 6 онъ же рече сътомь мѣръ отъ олѣа. і рече емоу. приими боукъви твоѧ. і сѣдъ скоро напиши пать десѧтъ. 7 и по томь же дроугоумоу рече. тъı же колицѣмь длъженъ еси. онъ же рече сътомь корецъ пшеницѧ. и гл҃а емоу приими боукъви твоѧ и напиши осмь десѧтъ. 8 и похвали г҃ь иконома неправедънааго. ѣко и мждрѣ сътвори. ѣко сн҃ве вѣка сего мж-

Стр. 1 оуконома (*вм.* приставьникъ) *ник. а.* (*такъ и въ хваловомъ текстѣ*). *2* растачаеть *никол.* *3* приглашь *зогр. ник.* *5* приставьства твоего *ник.* *9* отъиметь *ник.* *11—12* разоумѣхъ *зогр. никол.* *12* безъ да *зогр. никол.* *15—16 что-то выскоблено.* *16—17* г҃ѣ *зогр.* *18—19* своемоу *зогр.* *19* вать (*вм.* мѣръ, *гр.* βάτους *такъ и въ хвал. текстѣ*); отъ *пропущ. зогр. никол.* *20* онъ же рече (*безъ* емоу) *зогр.*, онь же емоу *никол.* *24* коръ *зогр. никол.* *25* гл҃а емоу *безъ* и *зогр.* *26* гн҃ъ домоу *зогр.* *27 безъ* и *зогр. ник.*

дрѣвише паче сн҃въ свѣта въ родѣ
своемь сжтъ ⁘ 9 ι азъ вамъ гл҃ж
сътворите себѣ дроугы отъ мамо-
нинъı неправъдъı. да егда оскж-
дѣате приимжтъ въı въ вѣчъ-
нъıа кровъı ⁘ 10 Вѣрънъı въ малѣ
и въ мънозѣ вѣренъ естъ. ι непра-
въдънъı въ малѣ и въ мънозѣ не-
правъденъ естъ. 11 аште оубо въ непра-
ведьнѣемь жити не бъıсте вѣрьни.
въ истиньнѣмь както вамъ вѣрж
иметъ. 12 ι аште въ тоужденъ вѣ-

CXV рьни не бъıсте. ваше както вамъ дастъ. 13 ни-
кътıи же рабъ не можетъ дъвѣма г҃ма ра-
ботати. ли бо единого възненавидитъ.
а дроугаго възлюбитъ. ли единого дръжи-
тъ сѧ. а о дроузѣмь не родити начънетъ.
Не можете б҃оу работати и мамонѣ. 14 слъı-
шаахж же си вьсѣ. ι фарисѣи сърѣбролюбь-
ци сжще. ι подрѣжаахж и. 15 и рече имъ. въı
есте оправъдаижштеи себе прѣдъ члв҃къı.
б҃ъ же вѣстъ ср҃дца ваша. ѣко еже естъ въ
члв҃цѣхъ вънсоко. мрънзостъ прѣдъ б҃мь
естъ ⁘ к҃ⁱ ⁘ 16 Законъ и пророци до ноана. отъ
толи цр҃ствие б҃жие благовѣствоуоутъ
сѧ. 17 оудобѣе же естъ небоу и земи прѣити.
неже отъ закона единои чрътѣ погъıбнж-
ти. 18 вьсѣкъ поуштаıи женж своіж и при-

Стр. 3—4 ѡть мамонъı неправедные (*такое разночт. и въ греч. т.*). *10* мамонѣ *остр. ассем. никол.* (*вм.* житнı, *какъ въ наш. зогр. сав.*); вѣрьни не бъıсте *остр. ассем. никол., зогр. по описк*ѣ бисте. *13* бисте *зогр.*; дасть вамъ *остр. ассем.* *13—14* ник. бо рабъ *асс.* никотеръı же р. *зогр.* *14* дьвама *зогр.* *15* любо *ассем. ник.* или бо *остр.* *16* или *остр. ник.* *18* ни (*описка вм.* и) *сав.* *19* се вьси *остр.* си вси *зогр.* *20* и подражаахж и *всѣ проч.* *22—23* прѣдъ ѵ҃лвкъı *остр.* *25—26 посл*ѣ благовѣствоуоутъ сѧ *съ ник. прибавлено:* и всакы вь не поудить се (*иные греческіе тексты также опускаютъ*).

водѧ инѫ. прѣлюбꙑ дѣатъ. і женѧи
сѧ поуштеноѫ отъ мѫжа. прѣлюбꙑ тво-
ритъ ·:· 19 Чл҃вкъ же единъ бѣ богатъ. і
облачаше сѧ въ порфѵрѫ. і вусонъ. ве-
селѧ сѧ на вьсѣкъ день свѣтъло. 20 нищъ
же бѣ единъ именемъ лазаръ. іже лежа-
аше при вратѣхъ его гноинъ. 21 и желаше
насꙑтити сѧ отъ кроупицъ. падаѫ-
штиихъ отъ трапезꙑ богатаго. нъ
и пси приходѧште облизаахѫ гнои его.
22 бꙑстъ же оумьрѣти ништюмоу. і не-
сеноу бꙑти анг҃лꙑ на лоно авраамл҃е.
оумьрѣтъ же и богатꙑи и погрѣсѧ и. 23 і въ
адѣ възведъ очи свои сꙑ въ мѫкахъ
оузьрѣ аврама из далече.
и лазарѣ на лонѣ его. 24 і тъ възглашъ
рече. отч҃е авраамле помилоуи мѧ.
и посъли лазарѣ да омочитъ коне-
цъ пръста своего въ водѣ. и оустоу-
дитъ ѩзꙑкꙑ мои. ѣко страждѫ въ
пламени семь. 25 рече же авраамъ ча-
до помѣни ѣко въсприѩлъ еси тꙑ
благаа твоѣ въ животѣ твоемь. і ла-
зарь такожде зълаа. нꙑнѣ же сь-
де оутѣшаатъ сѧ а тꙑ страждеши.
26 і надъ вьсѣми сими. междю нами

Стр. 2 поуштеницеѫ *зогр. никол. а.* *2—3* дѣетъ *зогр.* *3* чкъ етеръ *зогр. ассем.* нѣкꙑи *остр.* *4* въ оусонъ *сав.* въ вусъ *остр. асс.* *5* свѣтълъ *зогр.;* оубогъ *(вм.* нищъ) *асс.;* нищъ *м. б.* нищь? *6* етеръ *асс. зогр. остр. ник.;* лазоръ *зогр. сав.;* и *(вм.* иже *сав.).* *7* гн. при вр. его *сав.;* желаѩ *остр.* желѣѩ *зогр.* *7—8* и желааше *до* гнои его *въ сав. пропущено.* *9* съ трап. *ассем. ник.* *13* же богат. *остр.,* богат. тъ *сав.;* погребоша *сав. остр. никол.* *13—14* съ въ адѣ възв. же оч. св. съ в. м. *остр.* вь адѣ и вьзв. о. с. сы в. м. *никол.* *15* из далеча *сав.* *16 и 18* лазора *зогр. сав.; безъ* тъ *ассем.* *21* пламене *зогр.;* и рече авр. *сав.* *22* приѩлъ *сав.;* *безъ* тꙑ *зогр. ассем. сав.* *23 безъ* твоѣ *сав.;* своемь *сав.* *24* своѣ зълаѣ *зогр.* *26* нꙑнѩ надъ вс. *сав.* *26 и 1 на слъд. стр.* вами и нами *ассем.*

и вами. пропадь велиѣ оутвръди сѧ.
ѣко да хотѧштеи минѫти отъ сѫдоу
къ вамъ не възмогѫтъ. ни иже
отъ тѫдѫ къ намъ прѣходѧтъ ·:·
27 Рече же молѭ тѧ оубо отьче. да и по-
сълеши въ домъ отца моего. 28 имѣ-
мь бо пать братриѭ. ѣко да засъ-
вѣдѣтельствоуоутъ имъ. да не и
ти приджтъ на мѣсто се мѫчъное.
29 гла же емоу авраамъ. имѫтъ мо-
сѣа и прькы да послоушаѭтъ ихъ.
30 онъ же рече ни отьче аврааме. нъ а-
ште къто отъ мрътвъихъ идетъ
къ нимъ покаѭтъ сѧ. 31 рече же емоу
аште мосѣа и прькъ не послоушаѭтъ.
ни аште кто отъ мрътвъихъ въ-
скрьснетъ. не имѫтъ вѣры ·:· к ·:·

XVII.

1 Рече же къ оученикомъ не възможъ-
но естъ да не приджтъ сканъдали.
CXVI Горе же томоу имьже приджтъ. 2 оунѣе е-
моу би было. аште би камень жрънo-
вѣнъı възложенъ на выѭ его. і въ-
врѣженъ въ море. неже да сканъдали-
сатъ малъихъ (сихъ) единого ·:· 3 Вънe-
млѣте себѣ. аште же съгрѣшитъ [бра]

Стр. 1 пропасть *всѣ прочіе;* велика *сав.* *2* *въ* сѫдоу *буква* ѫ *передѣлана изъ* оу. *3* не възмогѫть *остр.* *4* тѫдѣ *ассем.;* не прѣх. к. н. *сав.* *5—6* да посъл. лазора *сав.* *10* *безъ* емоу *зогр. никол. остр.* *16* и аще *сав.* *17* вѣры не имѫть *остр.* *18* оуч. своімъ *зогр. ник.* *19* съблазни *зогр. ник.* *20* обаче горе *ник.;* добрѣе *зогр.* *22—23* врѣженъ *зогр.* *23—24* съблажнѣетъ *зогр. ник.* *24* сихь *въ подл. поздн. почерк. глаг. надъ строкою,* мал. сихъ *зогр. ник.* *25* аще *(безъ* же*) всѣ прочіе.*

тебѣ братръ твои запрѣти емоу.
и аште покаатъ сѧ отъпоусти емоу.
4 и аште седмицеіж дънемъ съгрѣшитъ къ тѧ. и седмицеіж дънемь
обратитъ сѧ гл҃ѧ каіж сѧ. отъпоусти
емоу. 5 і рѣшѧ апл҃и г҃еви. приложи намъ вѣрж. 6 рече же г҃ъ. аште бисте имѣли вѣрж ѣко зрънo горюшьно. гл҃али бисте оубо сукаминѣ сеи. вьздери сѧ и въсади сѧ въ море.
и послоушала би васъ. ·:·
7 Которъіи же отъ васъ. рабъ
имѣіѧ орѣштъ ли пасѫщъ
іже пришьдъшю съ села.
речетъ абие минѣвъ
възлазѕи. 8 нь не речетъ ли емоу. оу(го)това-
и чъто вечерѣіж. і прѣпоѣсавъ сѧ слоужи
ми. доньдеже ѣмь
и піж. і по томь ѣси и пьеши тъі. 9 ѣ-
да иматъ хвалж
рабоу томоу.

ѣко сътвори повелѣнаа. не мьніж

Стр. 1 тебѣ *пропущ. во всѣхъ проч.;* братъ *всѣ прочіе.* *3 и 4* седмицеіж *сав.* седмишьди *остр.* седмькратицеіж-седмицеіж *ассем.* *4* ти *сав.* кь тебѣ *асс. ник.;* дьнемь *пропущ. сав. остр. зогр. ник.* *5* обр. сѧ къ тебѣ *сав. ассем. зогр. никол.* *6* рекоша *остр.;* кь господю *ассем.* *7 и 9* бъісте *остр. сав.* *9* горѣ сеи *(безъ* оубо*) сав.* сукамѣнѣ *зогр.* сукаминѣ *остр. ассем.* *9—10* вьзьми сѧ и стани *сав.* *10* въ мори *сав.* *11* послоушала *безъ* и *асс. остр.;* бъі *сав. остр.* *12 безъ* отъ *сав.* *14* и *(вм.* иже*) сав.;* пришедъшю емоу *асс. остр.* пришьдъшоумоу *зогр.* *15* реч. емоу *зогр.* *16* сади *(вм.* възлази*) сав.;* или не р. *сав.* или р. ем. *зогр.* и не р. л. ем. *ассем. никол.* не ли р. *остр.* *17* го *припис. надъ строкою.* *18* нѣчто вечери *сав.* *19* слоужить ми *сав.* *20* донелѣже *сав.* *22* тъі *пропущ. въ остр.* *25* повелѣноѥ *остр. ник.*

10 тако. и вы егда сътворите вьсѣ повелѣнаа вамъ. гл҃ите ѣко раби недостоини есмъ. ѣко еже длъжъни бѣхомъ сътворити сътворихомъ. ⁘ к҃ ⁘
11 і бысть иджштю емоу въ им҃ъ. і тъ прохождааше междю самариеж галилѣеж ⁘ 12 і въходштю емоу въ единъ весь. срѣте и десать прокаженъ мжжъ. іже сташа из далече. 13 і ти вьзнѣсѧ гласъ гл҃ жште. іс҃е наставъниче помилоуи ны.
14 і видѣвъ ѥ рече имъ. шьдьше покажите сѧ иереомъ. и бысть иджштемъ имь. ишти-стишѧ сѧ. 15 единъ же отъ нихъ видѣвъ ѣко ицѣлѣ. възврати сѧ съ гласомь велиемь славѧ б҃а.
16 и паде ницъ на ногоу его. хвалж емоу въздаѧ. и тъ бѣ самарѣнинъ. 17 отъвѣштавъ же іс҃ъ рече. не десать ли ищистишѧ сѧ. да де-

Стр. 1 послѣ тако *двѣ буквы выскоблены;* вьсѣ *пропущено во всѣхъ прочихъ.* *2* гл҃ѣте *остр.* *3* ѣко *пропущ. зогр. остр. сав.;* имьже *никол.* и еже *ассем.* *6—7* самар. и галил. *ник.* *7* и *передъ* въход. *пропущ. зогр.;* въсход. ис. *асс.* *8* етерж *зогр. ассем. сав. ник.* нѣкыж *остр.* *8—9* л. м. прок. *сав.* *9* ставъше *ассем.* *9—10* из далеча *сав.* *10* вьзнѣше *никол.* възнесоша *остр.* вьздвигж *(безъ* и ти*) сав.;* гласъ свои *сав.* *12—13* идѣте покажете сѧ *сав.* ид. покажѣте сѧ *остр.* *14—15* очистише се *(такъ и 24) никол.* ичист. *ассем.* очист. сѧ вси *сав.* *18* велиемь *пропущено сав.* великомъ *остр.* *19* пришьдъ къ іс҃оу паде *сав.* падъ *ассем.* *20—21* вьздасть *ассем.* възда *сав.* *21* иже бѣ тоу сам. *сав.* *23* р. емоу *сав.* *24—25* ичист. *сав.* *26* а девать *остр.*

вать 18 како не о-
брѣтж сѧ. въ-
звращтъше сѧ
[сѧ] дати сла-

CXVII вы бгу. тъкъмо иноплеменьникъ сь. 19 і рече емоу въставъ иди вѣра твоѣ
спсе тѧ ·:· к ·:· 20 въпрошенъ же бывъ отъ
фарисѣи. когда придетъ цр̃ствие
бжие. отъвѣшта имъ и рече. не при-
детъ цр̃ствие бжие съ сѧмьнѣ-
ниемь. 21 ни рекжтъ се сьде ли овьде.
се бо ц[ср]р̃ствие бжие вънжтрьж-
дж въ васъ естъ. 22 рече же къ оучени-
комъ. приджтъ дьние егда въжде-
лѣате единого дьнии сна члвска-
аго видѣти. і не оузьрите. 23 и рекжтъ
вамъ се сьде се овъде х̃ъ. не изидѣ-
те ни поженѣте. 24 ѣко бо мълнии бли-
сцажіи сѧ отъ подъневесḱыѣ.
на подъневескжѣ свѣтитъ сѧ.
тако бждетъ снъ члскы въ де-
нь свои. 25 прѣжде же подобаетъ е-
моу мъного пострадати. і искоу-
шеноу быти отъ рода сего. 26 і ѣкоже
бысть въ дьни ноевы. тако бж-
детъ и въ дьни сна члвскаго.
27 ѣдѣахж пиѣхж женѣахж сѧ посага-
хж. до негоже дьне вьниде ное въ
ковьчегъ. и приде потопъ и погоуби
вьсѧ. 28 такожде и ѣкоже бысть
въ дьни лотовы. ѣдѣахж и пиѣ-

Стр. 1—2 обрѣтоша сѧ *остр. ник.* обрѣте сѧ *сав.* *4—5* славж *зогр. ник.* *5* иноплеменьникось *асс.* сь единъ инопл. *сав.* *6* въстани *остр. асс.*, *въ сав. пропущ.* *7* спетъ *сав.* *15* дьне *зогр. ник.* *19 въ рукоп.* полъ небесḱыѣ. *27* ѣд. и пьѣ. и жен. и пос. *зогр. никол.*

хж. коуповаахж и продаѣахж. са-
ждаахж зъдаахж. 29 въ ньже день
изиде лотъ. отъ содомлѣнь.

одъжди жюпелъ и огнь съ нєбсе. і погоу-
би вьса. 30 по томоужде бждетъ и день. 5
въ ньже сн҃ъ члвч҃скъı ѣвитъ са. 31 въ
тъ день иже бждетъ на кровѣ. і съ-
сжди его къ домоу. да не сълазитъ
вьзмтъ ихъ. и иже на селѣ такожде
да не възвратитъ са въспмтъ. 10
32 Поминаите женж лотовж. 33 и иже аще
възиштетъ дш҃ю своюю. иж спсти
погоубитъ иж. і иже погоубитъ иж
живитъ иж. 34 гл҃ю вамъ. въ тж но-
штъ бждете дъва на ложи едино- 15
мь. единъ поемлжтъ а дроугъı
оставлѣжтъ. 35 бждете дьвѣ въ-
коупѣ мелжшти. единж поемлж-
тъ а дроугоуж оставлѣжтъ. дъ-
ва бждете на селѣ. единъ поемлж- 20
тъ а дроугъı оставлѣжтъ. 36 і отъ-
вѣштавъше гл҃аша емоу. къде г҃и.
онъ же рече имъ. ідеже тѣло тоу орь-
ли сънемлжтъ са.

XVIII.

1 гл҃аше же и при-
тъчж къ нимъ. како подобаатъ 25

Стр. 4 и *надъ стр. 7* въ ньже *(вм.* иже*) зогр. по описк. 8* сълѣзетъ *зогр. 11* иже бо аште *никол. 12* дш҃ж своіж спсти *зогр. ник., и въ нашемъ текстѣ сдѣлана попытка исправить род. падежъ въ винительный. 13* а иже *зогр. никол. 14* гл҃ж же в. *зогр. никол. 15 и 17* боудета *никол. 16* поемлетъ са — оставлѣетъ *зогр. ник. 18—19* една поемлеть се а дроуга оставлаеть се *никол. 19—21* дъва *до* оставлѣжтъ *никол. пропущ. 20* бждете *въ зогр. пропущено. 23* тоу і орли *зогр. 25* подобаа *зогр.*

въсегда молити сѧ. і не сътѫжати си 2 гл҃ѣ ·:· Сѫди бѣ единъ. въ единомь градѣ. бг҃а не боѩ сѧ и чк҃а не срамлѣѩ сѧ. 3 въдова же бѣ въ градѣ томь. і прихождаше къ немоу гл҃ѣшти. мьсти мене отъ сѫпьрѣ моего. 4 і не хотѣаше на длъзѣ врѣмени. послѣди же рече въ себѣ.

CXVIII аште и бг҃а не боѩ сѧ и чл҃вка не срамлѣѩ сѧ. 5 зане творитъ ми троудъ къдовица си. да мьцѣ ѥѩ да не до коньца приходѧшти застоитъ мене. 6 Рече же гс҃ъ слъишите чъто сѫдии неправедъныѣ гл҃тъ. 7 а бъ҃ не иматъ ли сътворити мьсти. ізвъранъыхъ своихъ. въпиѫштихъ къ немоу день и ноць. и тръпитъ на нихъ. 8 гл҃ѣ вамъ. ѣко сътворитъ месть ихъ въ скорѣ ·:· к҃ ·:· обаче сн҃ъ чл҃вчьскъı пришедъ оубо обрѧштетъ ли вѣрѫ на земи. 9 рече же и къ единѣмь надѣѩштемъ сѧ на сѧ. ѣко сѫтъ праведъници. и оуничъжаѩщемъ прочаѩ притъчѫ сиѫ ·:· 10 Чл҃вка дъва вънидете въ црк҃въ помолитъ

Стр. 2 замѣчательное совпаденіе въ неожидаемой формѣ гл҃ѣ *вм.* гл҃ѣѩ *зогр. и нашего текста;* етеръ *зогр. никол. ассем.* нѣкъıи бѣ *остр.* *3* въ нѣкомь гр. *остр.* въ етерѣ градѣ *зогр. ассем. ник;* ни чк҃а *зогр.* *4* срамаѩ сѧ *сав.;* въдовица *остр. сав. никол.* *7* соупрьника *никол. (хвал.* соупра*).* *8* врѣмене *сав.;* послѣдъ же *зогр.* по сихъ же *остр. ассем. никол.* *10—11* срамаѫ сѧ *сав.* *11* нъ зане *сав.* *19* милость *(вм.* месть*) зогр. по описк.* *22* еи вѣрѫ *остр.;* земли *зогр. остр.;* етеромъ *зогр. никол.* рече къ дроугъıимъ *остр.* *23* надѣѩштеімъ *зогр.* оупъвающиимъ собоѫ *остр.* *24* прав. оуничьжающимь *никол. а.* и хоулѧще *остр.* *26* вьнидета *никол.* вънидосте *зогр. ассем.* вьнидоста *сав.* вълѣзоста *остр.;* въ црькъве *остр. сав.*

сѧ. единъ фарисѣи а дроугъı мъı-
тарь. 11 фарисѣи ставъ къ себѣ мо-
лѣаше сѧ. бже хвалѫ тебѣ въздаѭ.
ѣко нѣсмъ ѣко и прочии чвци. хъıщь-
ници неправедьници. прѣлюбодѣ-
и. ли ѣко сь мъıтарь. 12 поштѫ сѧ дъ-
ва кратъı къ соботѫ. десѧтинѫ
даѭ въсего елико притѫжѫ. 13 а мъı-
тарь из далече стоѧ. не хотѣаше
ни очию възвести на небо. нъ биѣ-
аше пръси своѧ гѧ. бже милости-
въ бжди мьнѣ грѣшъникоу. 14 глѭ
вамъ. съниде сь оправъданъ въ
домъ свои.

паче оного. ѣко въсѣкъ възносѧи сѧ
съмѣритъ сѧ. и съмѣрѣıи сѧ въз-
несетъ сѧ ·:· к ·:· 15 Приношаахѫ же къ
немоу и младенъца. да би сѧ ихъ
коснѫлъ. видѣвъше же оученици
прѣштаахѫ имъ. 16 ис же призъва
ıѧ гѧ. не дѣите дѣтии приходити
къ мьнѣ. и не браните имъ. тако-
въıхъ бо естъ цсрствие бжие.
17 аминь глѭ вамъ. иже аште не при-
метъ цсрствиѣ бжиѣ ѣко отроча.
не иматъ вънити въ не. ·:· нѣ. иѕ ·:·
18 l въпроси и единъ кънѧ(сь) гѧ. оучите-
лю благъı чъто сътворь живо-

Стр. 2 Фар. же ст. сице *зогр. ассем. остр. (сав. безъ* сице, сико *никол.). 3* а *въ* (мо)лѣаше *приписано надъ строк.;* хѣ *остр. 4—5* грабителѥ *остр.; 5—6* прѣлюбодѣици *остр. 6* или ıако и сь *остр.;* аіча *остр. 8* даѭ *остр.;* отъ вьсего *асс. 10* оч. своею *зогр. сав. остр. ник.* очи възв. *асс. 10—11* нъ би вь пр. *сав.* въ пръси св. *асс. 11—12* оцѣсти мънѣ гр. *остр. 13* изидетъ опр. въ. д. *сав.* въ д. св. оправъданъ *зогр. 15* вьсѣкъ *пропущ. сав. 16—17* възноситъ сѧ *сав. 18—19* прикоснуль ихъ *ник. 19* и видѣвъше *ник. 27* етерь *ник.;* ѕь *въ* кънѧѕь *поздн. глаг. приписка надъ стр.*

тъ вѣчънꙑ наслѣдъствоуѭ.
19 рече же емоу и҃съ чъто мѧ гл҃еши
блага. никтоже є благъ тъкъ-
мо единъ б҃ъ. 20 заповѣди вѣси не оу-
би не прѣлюбъ сътвори. не оукради.
не лъжь съвѣдѣтель бѫди. чь-
ти отъца твоего и матерь твоѭ.
21 онъ же рече вьсѣ си съхранихъ изь
юности моеѭ. 22 слъıшавъ же
се и҃съ рече емоу. еще единого не
доконьчалъ еси. вьсѣ елико и-
маши продажд҃ъ и раздаи ницим-
имъ. и имѣти имаши съкрови-
ште на небесе. і гр҃ади по мь-
нѣ. 23 онъ же слъıшавъ се при-
скръбенъ бъıстъ. бѣ бо богатъ
CXIX sѣло. 24 видѣвъ же и҃съ прискръбенъ
бъıвъшъ рече. како не оудобь имѫ-
штеи богатъство. въ цр҃ьствие б҃жие
вънидѫтъ. 25 оудобѣе бо естъ вельбѫ-
доу сквозѣ игьлинѣ оуши проити. не-
же богатоу въ цр҃ьствие. вънити. 26 рѣ-
шѧ же слъıшавъшеи. то кто можетъ

Стр. 1 наслѣдоуѭ *зогр. ассем. никол.* *2* рече же *зогр.* *3* ник. благъ *зогр. ассем. сав. остр. никол. а.* (есть бл. *ник. б.*). *4* б҃ъ единъ *сав.* *5* прѣлюбъı *зогр. ассем. сав. остр.*; не кради *сав.*; не оукради не прѣлюбы створи *никол. а.* *6* лъжесъвѣдѣтель *зогр.* лъжи съв. *ассем. сав.* *7 безъ* твоѭ *зогр. ник.*; матере *сав. остр.*; отьца и матерь твоѭ *асс.* *8* рече емоу *зогр. асс. ник.*; отъ *(вм.* изъ*) зогр. асс. сав.* *10* се *пропущ. зогр. ник. остр.* *14* на нб҃схъ *всь прочіе, только остр. согл. съ наш.*; иди *остр.* *15* сиі *(вм.* се*) асс.* *17* и ис. *ассем.* *17—18* прискрѣбьна бъıвъша *остр. никол.* приск. сѫща *сав. асс.* *18* бъıвъ шьдъ *(вм.* бъıвшь*) зогр.; безъ* како *сав.* *18—19* имѫщимъ *остр. ассем.* имѫщюмоу *сав.* *20* вънити *остр. асс. сав.*; оудобьнѣе *асс.* *20—21* камилоу *ник. а.* *21* скозѣ *сав. ассем.*; оуши игълинѣ *остр. никол.* *22* цр҃с. б҃жие *сав. ассем. зогр.* *22—23* рекошѧ *остр.* *23* както *остр. сав. ассем. (безъ* то*).*

спнъ бъıти. 27 онъ же рече не възмо-
жънаа отъ чл҃вкъ. възможъна отъ
бг҃а сжтъ ·:· к҃ ·:· 28 Рече же петръ се мы
оставихомъ въсѣ. і по тебѣ идомъ.
29 онъ же рече имъ аминь гл҃аж вамъ.
ѣко никтоже естъ. іже оставитъ
домъ ли родителѧ. ли братриж
ли женж. ли чѧда. цр҃ствиѣ бжи-
ѣ ради. 30 іже не въсприметъ мъ-
ножицеж въ врѣмѧ се. и въ вѣкъ гра-
джштии животъ вѣчънъı. 31 Поим
мъ же оба на десѧте рече (к)ъ нимъ.
се възходимъ въ им҃ъ. и съконч-
чаѭтъ сѧ въсѣ писана пр҃кы.
о сн҃ѣ чл҃вѣчс҃цѣмь. 32 прѣдадѧтъ
бо и ѩзъıкмъ. и поржгаѭтъ сѧ е-
моу. и досадѧтъ емоу и заплю-
ѭтъ і. 33 и бивъше оубиѭтъ і. і
трети день въскрьснетъ. 34 і ти
ничесоже отъ сихъ не разоумѣша.
і бѣ гл҃осъ съкръвенъ отъ нихъ.
і не разоумѣахж гл҃амыхъ ·:·
35 Бъıстъ же егда приближи сѧ
ис҃ъ въ ерихж. слѣпецъ етеръ сѣ-
дѣаше при пжти просѧ. 36 слъıшавъ
же народъ мимо ходѧшть. въпра-
шлаше что оубо естъ се. 37 повѣдѣ-

Стр. 1—2 не възможьно естъ а отъ бг҃а възможъна сжтъ *сав.* *2—3* а отъ бг҃а вьсѣ въз. сжтъ *ассем.* *4* вь слѣдъ тебе *зогр.*; ідохомъ *зогр. (никол. согласно съ нашимъ).* *8* ли сестръı ли женж *зогр. никол. (и въ греч. т. такое же разночтеніе).* *9* не *пропущ. зогр.* *12 вм.* къ *въ подлинникѣ по описк*ѣ чъ. *14* ѩсанаа *зогр.* писанѣ *ник.* *16* въı *(вм.* и*) зогр.* *18* тепъше *зогр.* *21* гл҃ъ *зогр. (вм.* гл҃осъ *то есть* глаголось, *какъ и въ никол. б.)* *24* слѣпець же *никол.*; нѣкъıи *остр.* *25* просѧ *пропущено остр.*; слъıша *зогр.* *26* народа мимо ходѧща *ассем.* *27 и 1 на слѣдующей стран.* повѣдаша *зогр. остр. ассем. никол.*

шѧ же емоу ѣко ис̄ъ назарѣнинъ (ми)моходитъ. 38 і възъпи гл̄ѧ ис̄е сн̄е дв̄дъ помилоуи мѧ. 39 і прѣдь иджштеи прѣштаахж емоу. да оумлъчитъ. онъ же паче ѕѣло въпиѣше гл̄ѧ. сн̄е дав̄дъ помилоуи мѧ. 40 ставъ же ис̄ъ повелѣ привести и къ себѣ. приближьшю же сѧ емоу къ не[не]моу. въпроси и гл̄ѧ. 41 что хощеши да ти сътворіж. онъ же рече г̄и да прозьріж. 42 ис̄ же рече емоу прозьри вѣра твоѣ съп̄с тѧ. 43 и абие прозьрѣ. і вь слѣдъ его грѧдѣаше славѧ бг̄а. і вьси людие видѣвъше въздашѧ хвалж бг̄ови ⁘ к ⁘

XIX.

1 і въшедъ прохождаше ис̄ъ въ ериѫж. 2 и се мжжъ именемь нарицаемъ закьхеи. і сь вѣ старѣи мытаремъ. і тъ вѣ богатъ. 3 і искаше видѣти ис̄а къто естъ. і не можаше народомъ. ѣко тѣло[в]мъ малъ вѣ. 4 и прѣди текъ възлѣзе на сикомориж. да видитъ і. ѣко тждѣ хотѣаше минжти. 5 і ѣ(ко) приде на мѣсто. къзьрѣвъ ис̄ъ видѣ и. і рече къ немоу. закьхѣе потъштавъ сѧ сълѣзи.

Стр. 1 назареи *ассем.;* (ми) *въ подлинникѣ пропущено.* *2* і тъ въз. *зогр. ассем.;* сн̄оу *остр. (такъ и 5).* *4* млъчитъ *асс.* *12—13* идѣаше *асс. остр.* *15* ис̄ *пропущ. зогр.* *16* нарицаемъıи *остр. зогр. ассем.* *19—20* послѣ не мож. *прибавл.* видѣти *зогр. никол. б.* *22* іс̄а *(вм.* і*) зогр. остр. ассем. никол.* *23* мимо ити *асс. остр. ник. а.* *24* ко *приписано потомъ болѣе поздн. глагол. почеркомъ.* *25—26* закьхеоу *ассем.*

CXX дънесь бо подобаатъ ми въ домоу твоемь бъıти. 6 и потъıштавъ сѧ сълѣзе.
и приѧтъ і радоуѧ сѧ. 7 і видѣвъше вьси ръптаахж гл҃ѧште. ѣко къ грѣшънѫ
мѫжю въниде витатъ. 8 ставъ же
закьхеи рече къ г҃и. се полъ имѣнїѧ моего г҃и дамъ ништимъ. і аште ѣ-
смъ кого чимь обидѣлъ. възвращ҃
четвориц҃ѣж. 9 Рече же къ немоу и҃съ.
ѣко дънесь сп҃сение домоу твоемоу
бъıстъ. зане и сь сн҃ъ авраамль
естъ. 10 Приде бо сн҃ъ члв҃чскъı възискатъ. і сп҃стъ погъıбъшаго. ⁘ к҃ ⁘
11 Слъıшащемъ же имъ се. приложь притъчѫ рече. занеже тъ бѣ близъ
им҃а. і мънѣахж ѣко абие хоштетъ
цср҃ствие б҃жие авити сѧ ⁘ 12 Рече же.
члкъ единъ добра рода иде на странѫ далече. приѧти себѣ цср҃ствие.
і възврати сѧ. 13 Призъвавъ же и десѧть рабъ своихъ. і дастъ имъ десѧть мънасъ. і рече къ нимъ. коуплѫ дѣите доньдеже придѫ. 14 граждане же его ненавидѣахж его. посълашѧ молитвѫ въ слѣдъ его гл҃ѫще.
не хоштемъ семоу да цср҃ствоуоутъ

Стр. 3—4 вм. видѣвъше вьси *въ остр. ассем. зогр. никол. а:* видѣвъшеи *(никол. б. согласно съ нашимъ т.).* *9* седморицеж *ассем.* *10* семоу *(вм.* твоемоу*) зогр. остр. ассем. никол. а. (никол. б. согласно съ нашимъ).* *11* исоусь *(описка) ассем. вм.* и сь. *14—15* рече притъчѫ *зогр. ник.* *18* етеръ *зогр. ассем. никол.* *19* себѣ *пропущено въ зогр.* *20* и възвратити сѧ *ассем.;* и *передъ* десѧть *пропущено зогр.* *21* вьдастъ *(вм.* і д.*) зогр.* и вьд. *ассем.* дасть *никол.* *23—24* и граждане *зогр.* а гражд. *никол. ассем.* *24 вм. перваго* его: емоу *зогр. ассем.;* не хотѣахж *ассем. (вм.* ненавидѣахж*); въ нашемъ подлинникѣ* д (ѧ҃) *въ* ненавидѣахж *исправлено изъ* ж (ѫ҃); і посъл. *зогр. ассем. никол.*

надъ нами. 15 і бысть егда сѧ къ-
зврати. приимъ цр҃ствие. і рече
да пригласѧтъ емоу рабы тыи.
имъже дастъ сребро. да оувѣ-
стъ какъ коуплиж сжтъ сътворили.
16 приде же пръвыи гл҃ѧ г҃и. мънѣ тво-
ѣ придѣла десѧть мънасъ. 17 і рече
емоу благыи рабе и добръı. ѣко о ма-
лѣ вѣренъ бысть. бжди обла-
сть имы надъ десѧтыж градъ.
18 і приде вторыи гл҃ѧ. мънасъ тво-
ѣ г҃и сътвори д҃ мънасъ. 19 рече же и
томоу. і тыи бжди надъ пѧтиж
градъ. 20 і дроугыи приде гл҃ѧ г҃и.
се мънасъ твоѣ ижже имѣхъ. по-
ложенж въ оуброусѣ. 21 боѣахъ бо сѧ
тебе. ѣко ч҃вкъ ѣръ еси. вьзе-
млеши егоже не положъ. і жънеши
егоже не сѣвъ. 22 гл҃а емоу отъ оустъ
твоихъ сжждж ти зълыи рабе.
вѣдѣаше ѣко азъ ч҃вкъ ѣръ е-
смь. вьземлѧ егоже не положи-
хъ. і жьнѧ егоже не сѣхъ. 23 і по чьто
не вьдастъ моего сребра пѣнѧ-
жьникомъ. і азъ пришедъ съ ли-
хвоиж истѧзалъ е бимъ. 24 і прѣ-
дъстоѧштиимъ рече. вьзь-

Стр. 3 тыи *пропущ. ассем.* *7* десѧть прид. мнасъ *ассем. зогр. никол. а.* *8* вѣрьныи *(вм.* добръı*)* *ассем.* добръı вѣрьне *зогр.* и добри вѣрьныи *никол. а.* д. и вѣр. *никол. б.* *9* бы҃ вѣрьнъ *зогр.* *16* оубоѣхъ *ассем.* *18* іде-
же *(вм.* егоже*)* *зогр.* *19* ижоуже не сѣавъ *асс.* сѣавъ *зогр.* *20* осжждж
тѧ *зогр.* *21 безъ* азъ *ассем. зогр. остр. никол.* *22* въземлиж *асс. зогр. ник.* *22—23* положь *ассем.* *23* жьниж *ассем. никол. (*жьн҃а *зогр.);* сѣахъ *асс. зогр. никол.; послѣ* сѣхъ *прибавл.* и събираѧ ижоуже не раздахъ *зогр.* сьбѣраю... расточихь *никол. (такая же прибавка и въ иныхъ греч. т.).* *24* м. не д. сьр. *ассем.* м. сьр. не вьд. *никол.*

мѣте отъ него мънасѫ. і дади-
те имѫштѫоумоу .і. мънасъ.
25 і рѣша емоу гѝ иматъ і̀ мънасъ.
26 Глѫ же вамъ ѣко вьсѣкомоу имѫ-
цюмоу дадѧтъ. а отъ не имѫ-
штааго. и еже иматъ отъимѫ-
тъ отъ него ·:· кѱ ·:· 27 Обаче вра-

CXXI гы моѭ ты. не хотѣвъшѧѭ мьнѣ [да]
да цр̀ь бимь былъ надъ ними.
приведѣте сѣмо. і исѣцѣте ѭ прѣдъ
мноѭ ·:· 28 І се рекъ идѣаше прѣди въ-
сходѧ въ имъ̀. 29 і бьістъ ѣко при-
ближи сѧ къ витъфаѣиѭ и вита-
ниѭ̂. къ горѣ нарицаемѣи елеонъ.
посъла дъва оученикъ своихъ 30 гл̀ѧ.
идѣта въ прѣмьниѭ̂ весь. въ ниѭ-
же въходѧшта обрѧштета жрѣбѧ при-
вѧзано. на неже никтоже къде отъ
чл̀къ не вьсѣде. отрѣшша е приведѣ-
та. 31 і аще къто въі въпрашаатъ. та-
ко речета емоу. ѣко гъ трѣбоуоутъ его.
32 шедъша же посъланѣ. обрѣтете ѣко-
же рече има. 33 отрѣшаѭштема же има
жрѣбѧ. рѣша господие его къ нима.
чъто отрѣшаата жрѣбѧ. 34 она же рѣсте
ѣко гъ трѣбоуоутъ его. 35 и привѣсте е къ
исви. і възверъгъше ризъі своѭ на
жрѣбѧ. възадиша иса ·:· 36 Ідѫщю

Стр. 3 стихъ 25-й въ ассем. пропущенъ. *6—7* отьіметь е *ник.* *8* вьсхотѣвьшее *никол.* *10* прив. ѭ *зогр. никол. а.* прив. ми е сѣмо *никол. б.* *15* дъва отъ *зогр.* *16* ѫ *въ* прѣмьниѭ̂ *написано по подчищенному.* *18* николиже *никол. а.* никогдаже *никол. б.* *19—20* отрѣш. прив. ми е *зогр.* прив. ми *никол. а.* прив. е. *никол. б.* *20* въпр. по чьто отрѣшаета е *зогр. никол.* *21* гъ его *зогр.* *22* обрѣтосте *зогр.* обрѣтета *ник. а.* обрѣтоста *ник. б.* *25* рѣста *ник.* *26* приведосте *зогр.* приведоста *никол.*

же емоу постилаахж ризы по пѫти.
37 приближаѭштю же сѧ емоу авие къ
низъхождению горѣ елеоньстцѣи.
начѧтъ вьсе мьножьство оучени-
къ. радоуѭште сѧ хвалити бга гла-
сомь велиемь о вьсѣхъ силахъ ѭ-
же видѣшѧ. 38 глѭще благословенъ
градъı въ имѧ гне. миръ нбсе
и слава въ вышънних.

39 і едини фарсѣи отъ народа рѣшѧ къ не-
моу. оучителю запрѣти оученикомъ
твоимъ. 40 и отъвѣщавъ рече имъ. глѭ
вамъ. ѣко аще и сии оумлъчѧтъ. каме-
ние въпити иматъ. 41 і ѣко приближи сѧ
видѣвъ градъ плака сѧ о немь глѧ. 42 ѣ-
ко аште би разоумѣлъ въ дьнь сь твои.
і тъı ѣже къ мироу твоемоу. нънѣ же
оукръı сѧ отъ очиѭ твоею. 43 ѣко придѫ-
тъ дьнье на тѧ. і обложѧтъ врази тво-
и острогъ о тебѣ. и обидѫтъ тѧ. і осѧ-
дѫтъ тѧ въсѫдѫ. 44 і разбиѭтъ тѧ и
чада твоѣ въ тебѣ. і не оставѧтъ въ
тебѣ камене на камени. понеже не разоу-
мѣ врѣмене ·:· Посѣщению твоемоу ·:·
45 і вьшедъ въ цркъвь. начѧтъ изгонити
продаѭштѧѩ въ неи и коупоуѭштѧѩ.
46 глѧ имъ. писано естъ. храмъ мои

Стр. 2 приближаѭште *зогр.* *3* горы елионы *никол. а.* *4* оучатъ *зогр.* *5* хвалите *(описка) зогр.* *8* градꙑ *зогр. съ прибавкою* црь, *которая и въ никол.* *10* етери *зогр. никол.;* къ немоу отъ народа *зогр.* *12* отъв. ис. *ник. а.* *14* възъпити *зогр. ник.* *16* безъ твои *зогр. никол. а. (ник. б. есть).* *20—21* окрочатъ *зогр. (никол. согласно съ нашимъ).* *22* останеть *никол. а.* *23* камень на кам. *никол. а.* на камене вь тебѣ *зогр. никол.* *26* прод. голжби *зогр. никол. а. (вм.* въ неи и коуп., *такъ и въ никол. б., и греческіе тексты обнаруживаютъ много разночтеній въ этомъ мѣстѣ).* *27* писано *зогр.* боудеть хр. *никол. а.*

храмъ молитвѣ естъ. вы же сътвористе и вртъпъ разбоиникомъ. ·:· ·:·
47 і бѣ оучѧ въ цр҃кве по вьсѧ дьни. архиереи же и кънижьници. искаахж его погоубити. и старѣишинъı людемь. 48 і не
обрѣтаахж чъто сътворѧтъ емоу. людье бо вьси дръжаахж сѧ его послоушажште.

XX.

1 і бъıстъ въ единь отъ дьнеи тѣхъ. оучѧштю емоу люди въ цр҃кви. и благовѣстъствоуѭштю. състаша сѧ архиереи и кънижъници съ старьци. 2 і рѣша гл҃жште къ немоу. рьци намъ коеж
CXXII областиж се твориши и къто естъ давъı тебѣ областъ сиж. 3 отъвѣштавъ же ре(че) къ нимъ. въпрошж въı и азъ единого словесе и рьцѣте ми. 4 кръштение иоаново съ небсе ли бѣ или отъ ч҃вкъ. 5 они же помъıшлѣахж въ себѣ гл҃жште. ѣко аште речемъ отъ неб҃се. речетъ по чъто не вѣровасте емоу. 6 аште ли речемъ отъ ч҃къ. людие вьси каменіемь побиѭтъ нъı. извѣстъно бо бѣ людемъ. ѣко иоанъ пр҃къ бѣ. 7 і отъвѣщаша не вѣмъ отъ кждоу. 8 іс҃ъ же рече имъ. ни азъ гл҃ж вамъ ко-

Стр. 1 безъ естъ *зогр. никол. а.* *7* бо его в. др. с. посл. *зогр.* *7—8* послоуш. его *ник.* *9 безъ* тѣхъ *зогр. ник.;* цркъве *зогр. ник.* *11—12* і рѣша *пропущено въ зогр.* *15—16* о словеси *никол. а.* *19* с небесе *ник.;* речетъ къ намъ *зогр. (никол. а. согласно съ нашимъ);* по чьто оубо *зогр. никол.* *22* извѣштенны бо соуть Іована пророка быти *ник. а. (такъ по инымъ греч. т.).* *23* не видѣти *никол. а.* *24 и 1 на слъд. стр.* коеж обл. *зогр.*

ѭ властиѭ се твориѭ ·:· 9 Начатъ же къ
людемь гл҃ти притъчѫ сиѭ. чл҃къ на-
сади виноградъ и въдастъ і дѣлате-
лемь. і отиде на лѣта мънога. 10 и въ
врѣмѧ посъла къ дѣлателемъ рабъ.
да отъ плода виногр҃да дадѧтъ емоу.
дѣлателе же бивъше поустишѧ тъштъ.
11 і приложи дроугъı посълати рабъ.
они же и того бивъше и досаждьше емоу поу-
стишѧ тъштъ. 12 і приложи трети посъ-
лати. они же и сего оуѣзвьше изгънашѧ.
13 Рече же гд҃ь винограда. чъто сътвориѭ
посълиѭ сн҃ъ мои възлюблѣнъı. негъ-
ли сего видѣвъше оусрамлѣѭтъ сѧ.
14 видѣвъше же и дѣлателе. мъıшлѣа-
хѫ дроугъ къ дроугоу гл҃ѭште. сь естъ
наслѣдьникъ придѣте оубиѣмъ і.
да наше бѫдетъ достоѣние. 15 і изве-
дъше и вонъ из винограда оубишѧ. чъ-
то оубо сътворитъ имъ гн҃ь винограда.
да. 16 придетъ и погоубитъ дѣлателѧ
сиѭ. і въдастъ виноградъ инѣмъ.
слъıшавъше же рѣшѧ да не бѫдетъ. ·:·
17 Онъ же възърѣвъ на нѧ рече. что оубо
естъ писаное се. камень егоже невръ-
доу сътворишѧ зижджштеи. съ бъı-
стъ въ гл҃вѫ жгълоу. 18 вьсѣкъ падъı
на камене томь съкроушитъ сѧ. а на

Стр. 5 раба *никол.* *6* плодь *ник. а.;* виноградънааго *зогр.* *7* бивъше і *зогр. никол.;* ташта *никол.* *8* і дроугъı *зогр.* дроугаго пос. раба *никол.* *9* досадишѧ *зогр.* *9—10* ѡтьпустише *никол.* *10* третиѣго *никол.* *11* оуѣзвивъше *зогр.* *13* сн҃а моего вьзл. *ник.* *13—14* некъли *зогр.* *14* видѣвъше *пропущ. зогр. ник.* *17* придѣте *пропущ. зогр. никол. (и въ гр. не всь прибавл.* δεῦτε). *19* же и вонъ *зогр.;* оуб. и *ник. а.* *25* напсаное *зогр.* *26* съ бъıстъ *такъ нужно читать и зогр. вм.* събъıстъ. *27* и вьсакь *никол.*

немьже падетъ сътъретъ і ·:· 19 І
вьзискаша архиереи и кънижъници
възложити на нь ржцѣ въ тъ часъ.
і оубоѣша сѧ людии. разоумѣша бо
ѣко къ нимъ рече притъчж сиж. 20 і
съгладавъше посълаша засѣдь-
никъı. творѧщѧ сѧ праведьници
сѫште да имѫтъ і въ словеси.
да бж и прѣдали владъıчъствоу
и области воеводъı. 21 и въпроси-
ша и гл҃ѫште ·:· оучителю вѣмь
ѣко право гл҃еши. і оучиши. і не на
лица зъриши. нъ въı-истинж пѫти
бж҃ию оучиши. 22 достоитъ ли намъ ке-
сареви дань дати. или ни. 23 разоумѣвь
же лесть иχъ рече къ нимъ. что мѧ
окоушаате. 24 покажѣте ми пѣнѧзъ. чи-
и имать образъ и написание. отъ-
вѣштавъше рѣша кесаровъ. 25 онъ же ре-
че къ нимъ. въздадите оубо ѣже сѫ-
CXXIII тъ кесарева кесареви. и ѣже сѫтъ бж҃иѣ бѣи.
26 і не могж зазьрѣти гл҃ѣ его прѣдъ людь-
ми. и дивьше сѧ о отъвѣтѣ его оумлъчаша.
27 Пристѫпьше же едини отъ садоукеи. гл҃ѫште
въскрѣшению не бъıти. въпрашаахж и 28 гл҃ѫ-
ште. оучителю. мосии написалъ естъ

Стр. 6 сьгл. се *никол.* *6—7* дѣлателѧ *зогр. ник.* *7—8* праведникы быти *никол.* *9* би *(вм.* бж*)* *никол.* *10* воеводъ *зогр.* воеводинѣ *никол. а.* *12* правь *зогр.;* і оучиши *зогр. пропущ. (никол. согласно съ нашимъ).* *13* лице *зогр.* *15* даѣти *зогр.* форь дати *никол. а.* (φόρον δοῦναι), *никол. б. согл. съ обыкнов. т.* *16* льсти *никол.* *16—17* что мѧ окоушаате *пропущ. зогр. никол. а. (никол. б. есть, согласно съ многими греч. т.).* *18* напсание *зогр.* *18—19* они же рѣша *зогр. никол. а. (никол. б. согласно съ нашимъ).* *19* кесаровъ *ник.* *20* ѣже сѫтъ *пропущ. въ зогр.* *21* кесаревое *зогр.; безъ* и *зогр.* *22* могоша *зогр.* можахоу *никол. а.* *24* пристѫпиша *зогр.;* етери *зогр. никол.* *25* і въпр. гл҃ѫште *зогр.* и вьпр. и гл. *никол.* *26* написалъ *зогр.*

намъ. аште комоу братръ оумъретъ
имы женѫ. и тъ бештадъ оумьретъ.
да поиметъ женѫ его братръ. и въскрѣ-
ситъ сѣмѧ братра своего. 29 Седмь оубо
братриѣ бѣ. и пръвъı поемъ женѫ оумь-
рѣтъ бе[д]штадень. 30 и поѫтъ въторъı же-
нѫ. і тъ оумьрѣтъ бештадьнъ. 31 и трети
поѫтъ ѭ. такожде же и вьсѣ седмь оу-
мьрѣшѧ не оставльше чѧдъ. 32 послѣжде
же вьсѣхъ и жена оумьрѣтъ. 33 во въскрѣ-
шение оубо которааго ихъ бѫдетъ жена.
седмь бо имѣшѧ ѭ женѫ. 34 и отъвѣщта-
въ ис̄ъ рече имъ. сн̄ове вѣка сего женѧ-
тъ сѧ и посагаѭтъ. 35 а съподобльше-
и сѧ вѣкъ тъ оулоучити. и въскрѣшение
еже отъ мрътвъıхъ. ни женѧтъ сѧ ни
посагаѭтъ. 36 ни оумьрѣти бо по томь
могѫтъ. равьни бо сѫтъ анѣл̄мъ.
і сн̄ве сѫтъ бж̄ии. въскрѣшению сн̄ве
сѫще. 37 а ѣкоже въстаѭтъ мрътвии.
и мосии съказа при кѫпинѣ. ѣкоже гл̄е-
тъ. г̄а б̄а авраамлѣ. и б̄а исакова. и б̄а
иѣковлѣ. 38 б̄ъ же нѣстъ мрътвъıхъ
нъ живъıхъ. въси бо томоу живи
сѫтъ.

39 отъвѣштавъше же едини кънижъни-
ци рѣшѧ. оучителю добрѣ рече. 40 къ
томоу же не съмѣахо его въпра(ша)ти ничь-
соже. 41 р(е)че же къ нимъ. како гл̄ѫтъ е-

Стр. 2 бештадьнъ *зогр.;* оумьретъ *(вм.* бѫдетъ*) зогр.* *3* бр. его женѫ *зогр. ник. а. (ник. б. согл съ наш.).* *7* бештада *зогр.* *9* послѣдь *зогр.* *15* оулоучатъ *зогр. (описка).* *20* сѫтъ *(вм.* сѫще*) зогр. ник. б.;* ѣко въст. *зогр. ник. а.* *21—22* гл̄а *зогр. ник.* *26* етерıи *зогр. ник.* *26—27* кънижьникъ *зогр. ник.* *28* о *въ* съмѣахо *передъл. потомъ въ* ѫ; ша *надъ строк.* *28—29* ни о чесомьже *ник. а.* *29* е *въ* рече *въ подл. пропущ.;* ѵмъ *зогр.* *29 и 1 на слъд. стр.* кънигъı (*вм.* едини) *зогр.* книжьници *ник. (и въ греч. т. разночтеніе).*

дини. хр҃а бꙑти сн҃а дв҃а. 42 а самъ
дав҃дъ гл҃етъ въ кънигахъ псало-
мъскꙑхъ. рече г҃ъ гв҃и моемоу са-
ди о десняѭ мене. 43 доньдеже поло-
жѫ врагъ(ı) твоѭ подъножию нога-
ма твоима. 44 дав҃дъ ı оубо г҃ъ нарица-
атъ то како емоу естъ сн҃ъ ·:· 45 Слиша-
штемъ же вьсѣмъ людемъ. рече
къ оученикомъ своимъ. ·:· 46 Вънемлѣ-
те отъ кънижъникъ. хотѧштинхъ [въ]
въ одеждахъ ходити. и любѧштинхъ
цѣлованиѣ на тръжиштихъ. ı прѣдъ-
сѣданиѣ на съньми(ци)хъ. и прѣждезъ-
ваниѣ на обѣдѣхъ. и на вечерѣхъ. 47 ıже
сънѣдаѭтъ домꙑ въдовицъ.
и виноѭ далече молѧтъ са. сии при-
имѫтъ осѫжденье больше.

XXI.

1 възъ-
рѣвъ же видѣ въмѣтаѭштѧѭ въ
газофилакиѭ дарꙑ своѭ б(о)га-
тꙑѭ. 2 видѣ же и единѫ въдовицѫ
оубогѫ. въмѣтаѭштѫ тоу дъвѣ
лептѣ. 3 и рече въ ıстꙑнѫ гл҃ѫ
(ва)мъ. ѣко въдовица си оубогаѣ. бо-

Стр. 1—2 самъ бо *зогр.* *3* сѣди *зогр.* *5 въ рукописи только* врагъ. *6—7* оубо госп. нариц. и *зогр.* *7* сн҃ъ емоу естъ *зогр.* то како с. е. е. *никол.;* слиша *такъ въ подл.* *9—10* вънимаите себѣ *сав.* *11* любѧште *зогр.* *13* щи *прип. надъ стр.*, съборищихъ *остр.;* прѣдъзъваниѣ *асс. ник. остр.* *14* на вечерѣхъ *пропущ. въ зогр. остр. сав. ник. а. (только* на вечерѣхъ *асс. ник. б.).* *15* изѣдаѭтъ *остр.* *18—19* въм. дарꙑ своѭ въ газ. бог. *остр.* *19* своѭ *проп. сав. ник.* *20* видѣвъ *зогр. асс. остр.;* етерѫ *зогр. ник. асс.* нѣкѫѭ *остр.* *22* мѣрѣ *(вм.* лептѣ*) сав.;* ıстꙑнѫ — *такъ въ подл.* *23* ва *въ* вамъ *въ подл. пропущ.*

ле вьсѣхъ вѣврѣже. си гл҃а възгласи имѣѩи оуши слъıшати да слъıшитъ. ⁘ к҃ ⁘

CXXIV 4 вьси бо си отъ извътъка своего вѣврѣгѫ въ дары бж҃иѧ. а си отъ лишениѣ своего. вьсе имѣние еже имѣ вѣврѣже ⁘ 5 ї единѣмъ гл҃ѧштемь о цр҃кви. ѣко каменiемь добромь и съсѫдъı оукрашена естъ. рече. 6 си ѣже видите. приджтъ дънье въ нѫже не останетъ. камень на камене. иже не разоритъ сѧ. 7 Въпросиша же и гл҃ѧштю. оучителю. когда оубо си бѫджтъ. и что естъ знамение егда хотѧтъ си бъıти. 8 онъ же рече. блюдѣте сѧ да не прѣльщени бѫдете. мънози бо приджтъ въ ıмѧ мое гл҃ѧште. ѣко азъ есмъ и врѣмѧ приближи (с)ѧ. не идѣте оубо въ слѣдъ ихъ. 9 егда же оуслъıшите брани и нестроениѣ. не оубоите сѧ. подобаатъ бо симъ прѣжде бъıти. нъ не оу абие коньчина. 10 тъгда гл҃аше имъ. въстанетъ . . ѩ҃зъкъ на ѩ҃зъкъ. и цр҃ство на цѣсарьство. 11 тржси

Стр. 1—3 си гл҃а — слъıшитъ *этихъ словъ нѣтъ ни въ одномъ изъ прочихъ списковъ.* *4—5* вѣврѣгоша *зогр. остр. сав.*, оувръгоуть (*по недоразумѣнію вм.* оувръгоу) *ник. а.* *5* въ даръ бо҃у *остр.*, бо҃ѵ *зогр. сав.*, *слово это пропущ. ассем. никол. а.* *5—6* ѫбожъства (*вм.* лишениѧ) *сав.* *6* им. своѥ *остр.*; ѥже имѣаше *остр. ассем. никол. а., эти слова проп. въ зогр. сав.* *6—7* послѣ вѣврѣже *прибавл.* се гл҃а възгласи имѣѩи оуши слъıшати да слъıшитъ *остр. сав. асс.* *7* етеромъ *зогр. ник.* *11* на камени сѣде *зогр. ник. а.* *12* гл҃ѧште *зогр. никол., въ нашемъ т. описка.* *15—16* да не прѣл. б. *пропущ. ник. ассем., но взамѣнъ ихъ ассем.* не оужасаите сѧ. *18* врѣмѧ мое *ассем.; въ подл. описка* приближиша; оубо *пропущ. во всѣхъ прочихъ.* *22* оу *пропущ. зогр. асс. ник., сав.* оу *безъ* абие, *остр. согл. съ наш.* *23 въ подл. выскоблена буква, повидимому не* бо, *которое на этомъ мѣстѣ чит. въ зогр. ник.; второе* ѩзъıка *зогр.*

же велици по мѣста. и глади и мори
бѫдѫтъ. страхованиѣ же. и знаме-
ниѣ с нб҃се велиѣ бѫдѫтъ ·:· 12 Прѣжде
же сихъ (всхъ.) възложѫтъ на вы рѫ-
кы своѭ. и ижденѫтъ прѣдаѭште
на соньмишта и темъница. ведо-
мы къ цѣсаремъ и влд҃мъ. имене
моего ради. 13 приключитъ же сѧ ва-
мъ въ съвѣдѣтельство ·:· 14 Положи-
те оубо на ср҃дъцихъ вашихъ. не прѣ-
жде поуоучати сѧ отъвѣщати. 15 азъ
бо дамъ (вмь) оуста и прѣмѫдростъ. еиже
не възмогѫтъ противити сѧ. и о-
тъвѣштати вьси противлѣѭще-
и сѧ вамъ. 16 прѣдани же бѫдете роди-
телы и братриѭ. и родомъ и дроугы.
і оумрътвѫтъ отъ васъ. 17 і бѫде[де]-
те н(ѣ)навидими отъ всѣхъ имене моего
ради. 18 и власъ главы вашеѭ не по-
гыблетъ 19 въ тръпѣни вашемъ съ-
тѫжите д҃ша ваша ·:· 20 Єгда же оузъри-
те объстоимъ вои им҃ъ. тогда ра-
зоумѣете ѣко приближи сѧ запоу-
стѣние емоу. 21 тогда сѫште въ юде-
и да бѣгаѭтъ въ горы. і иже по срѣ-
дѣ его да исходѧтъ. и иже въ стра-

Стр. 1 велеи *никол.;* и въ мори *зогр.* (*описка*), гл. и моры *никол.* *2* же *пропущ. зогр.* *4* всхъ *въ подл. надъ строкою приписано, зогр. и никол.* вьсѣхъ; възлож. бо *ассем. остр. сав.* *6* съборища *остр.;* и вед. *сав.* *8* прилоучить же вамъ *остр.;* же сѧ пакы *сав.* *11* поуоучати *такъ въ подл.,* пооучаите се *ник.;* отъвѣщавати *асс. ник.* *12* вмь *прибавка надстр. мелк. гл. почерка;* въ оуста прѣм. *зогр.,* мѫдрость *сав.* *13* могѫтъ *сав.;* ни (*вм.* и) *асс.* *13—14* отъвѣщавати *асс. ник.* *14* вси бо *сав.* *15* же *пропущ. сав.* *15—16* родителы *такъ и зогр.* *16* братрыѭ *зогр.* братиѭ *ассем.* братиѥѭ *остр. сав.* *18* *въ подл.* навидими *съ надстр.* н; *въ* всѣхъ с *надъ стр.,* вьсѣми *остр. асс.* *19* отъ гл. *остр. асс. ник.* *19—20* погыбнетъ *всѣ прочіе.* *24* сѫштеі *зогр. ник.* *26* иже *безъ предшеств.* и *зогр.*

нахъ да не въходатъ вънъ. 22 ѣко [дь]
дьнье мъштению си сжтъ. да и-
сплънатъ са вьсѣ написанаа. ·:·
23 Горе же непраздънъимъ и доıштимъ въ тъı дьни. бждетъ бо вѣ-
да велиѣ на земи. и гнѣвъ на лю-
дехъ сихъ 24 и паджтъ въ острии мечa.
и плѣнени бжджтъ въ ıазъıкъı вьсa. ı ерс҃ма҃ъ бждетъ по-
пираемъ ıазкъı. доньдеже сък[о]о-
ньчаıжтъ са врѣмена ıаз҃къ. [ı]
25 и бжджтъ знамениѣ въ слънъци и лоунѣ. и звѣздахъ. ı на зе-
CXXV ми тжга ıаз҃кмъ. отъ нечааниѣ шюма моръскааго и възмжщениѣ 26 и-
здъıхаıжштемъ чла҃кмъ отъ страха. и чааниѣ граджштихъ на вьселенıж. силъı бо нб҃скъıа подвигнжтъ са. 27 ı тъгда оузь(ри)те сн҃а
члв҃ческаго на облацѣ. съ силоıж
и славоıж мъногоı҃ж. 28 начинаıжштемъ же симъ бъıвати. въсклонитe са и въздвигнѣте гла[въ]въı ваша. зане приближи са избавление ваше. 29 ı рече имъ притъчж. видите смоковьницж и вьсѣ дрѣва. 30 егда прошибаıжтъ са юже видяще о себѣ вѣсте ѣко
юже близъ жатва естъ. 31 тако и въı
егда оу(зь)рите си бъıваıжшта. вѣдите

Стр. 1 вьсход. *никол.* *3* написанаа *зогр.* написаниѣ *никол. а.* *4* же *пропущ. зогр.* *13* мѣсаци *зогр.* въ лоунѣ *сав.* *13—14* земли *зогр. остр. ник.* *18—19* двигнжтъ *всъ прочіе.* *19* оузьратъ *зогр. сав. остр. никол. (въ подл.* оузьте, е *по подчищеному).* *19—20* сн҃ъ чскъı *зогр. сав. остр.* *20* граджшть на облацѣхъ *зогр. сав.* граджща н. о. *ассем. никол.* иджщь н. о. *остр.* *28* юже *пропущ. зогр. никол.* *29* зь *въ подл. пропущ.;* бываемаѣ *никол.*

ѣко близъ естъ цр҃ствие бж҃ие. 32 амин.
гл҃ж вамъ ѣко не иматъ прѣити родо-
сь. доньдеже вьсѣ бждтъ. 33 небо и зе-
млѣ мимо идетъ. а словеса моѣ не
мимо иджтъ ·:· 34 Вънемлѣте же себѣ
еда когда отѧжаѩтъ ср҃ца ваша. о-
бѣданиимь и пьѣньствомь. і печа-
льми житейскъими. і наидетъ
на въı вънезапѫ дьнь тъ. 35 ѣко сѣ-
ть бо придетъ на вьсѧ сѣдѧштѧѧ
на лици вьсеѧ земл҃ѧ: 36 Бъдите оу-
бо на вьсѣко врѣмѧ молѧште сѧ.
да съподобите сѧ оубѣжати. късѣ-
хъ сихъ хотѧштихъ бъıти. и стати
прѣдъ сн҃омъ чл҃вческомь ·:· 37 бѣ же въ
дьне оучѧ къ цр҃кве. а ноштиѫ въдва-
рѣаше сѧ исходѧ къ горѣ нарицаемѣи еле-
онъ. 38 и вьси людие из оутра прихождаа-
ѫ къ немоу въ цр҃квъ послоушатъ его.

XXII

1 Приближааше же сѧ праздьникъ опрѣ-
снокъ. нарицаемъı пасха. 2 і искаа-
хѫ архиереи и кънижьници како и бѫ оу-
били. боѣахѫ бо сѧ людии. ·:· 3 Вьниде
же сотона въı-июдѫ. нарицаемаго
искариотъ. сѫща отъ числа обою на

Стр. 3 вса си *никол.* *5* не имѫтъ прѣити *зогр. никол.* мимо ити *сав.* минѫти *остр.* *6* отагъчаѩтъ *зогр. сав.* отѧгочаѩтъ *ассем.* отаготѣѭть *остр.* *6—7* обѣдениимь *остр.* *7* пиѣнъствии *ассем.* пиѣньствиимь *остр.* *8* житиискъими *остр.* *9* денетъ *асс.* *12* вса врѣмена *ник. а.* *16* оу ноштн *ник.* *16—17* оудварѣаше сѧ *зогр.*; исходе оудвар. *ник.* *18* оу *въ* оутра *передѣлано изъ* о. *18—19* приходаште *зогр.* *22* би (*вм.* бѫ) *никол.* *24* нарицаемъı *зогр.* *25* скариотѣнина *никол.*

десѧте. 4 і шедъ гл҃а архиереомъ и
воєводамъ. како имъ прѣдасты-и.
5 и къздрадоваша сѧ. и съкѣшташа
емоу дати сребро 6 и исповѣдѣ. і и-
скаше подобъна врѣмене да и прѣ-
дастъ имъ без народа ·:· 7 Приде же
день опрѣсн҃ькъ. въ нъже подобъно вѣ
жрѣти пасхж. 8 и посъла петра и иоана.
рекъ. шедъша оуготованта намъ па-
схж да ѣмъ. 9 она же рѣсте емоу. къде
хощеши да оуготовлевѣ. 10 онъ же рече
има. се въшедъшема вама въ градъ.
срѧщитетъ въı чл҃къ. въ скждьль-
ницѣ водж носѧ. по немь идѣта въ
домъ въ нъже въходитъ. 11 и речета
гн҃оу домоу. гл҃етъ тебѣ оучитель.
къде есть обитѣль идеже пасхж съ
оученикъı моими сънѣмь. 12 і тъ ва-
ма покажетъ горьницж велиж по-
стъланж. и тоу оуготованта. 13 шьдъша же
обрѣтете ѣкоже рече има. і оуготовасте
пасха. 14 і егда бъıстъ година възлеже.
и оба на десѧте апост҃ла съ нимъ. 15 и рече
къ нимь. желѣниемь се въждельхъ.
пасха ѣсти съ вами. прѣжде даже
не приимж мжкъı. 16 гл҃ж бо вамъ.
ѣко отъ селѣ не имамъ ѣсти отъ него.
доньдеже коньчаатъ сѧ. въ цр҃ствии
бж҃и. 17 и приимъ чашж хвалж въздавъ
рече. приимѣте се и раздѣлите себѣ.

CXXVI

Стр. 4 дати емоу *зогр.* *8* жрѣти *ник.* *9* оуготоваста *зогр.* *10* рѣста *зогр. никол.* *11* да *пропущено никол.* *13—14* скждольницѣ *зогр.* *14* неса *зогр.* (*ідъ* ѧ *передаетъ глаголъ.* є *съ хвостикомъ*). *19* велиж *пропущ. зогр.* *21* обрѣтосте *зогр.* обрѣштета *(вѣроятно по недоразумѣнію вм.* обрѣтета*) ник. а.* оуготоваста *никол.* *30* рече имъ *никол. а.*

18 гл҃ѭ бо вам(а). отъ селѣ не имамъ пи-
ти отъ плода лозънаго. доидеже ц҃сре-
ствие б҃жие придетъ. 19 і приимъ хлѣбъ
хвалѭ възда҆въ прѣломи. и дастъ и-
мъ гл҃а. се естъ тѣло мое даемое за
въı. се творите въ моѭ памѧть.
20 і чашѭ такожде по вечерѣнии гл҃а. си
чаша новъı завѣтъ моеѭ кръви-
ѭ. ѣже за въı пролѣатъ ся. 21 Обаче
се ржка прѣдаѭштааго ма съ мъно-
ѭ естъ на трапезѣ. 22 і сн҃ъ оубо чл҃чь-
скъı по нареченоумоу идетъ. обаче
горе чл҃вкоу томоу. имьже прѣданъ
бждетъ. 23 і ти начаша искати въ
себѣ. которъı оубо бждетъ отъ ни-
хъ. хотѧи сътворити се. 24 бъıстъ
же и пьрѣ въ ихъ къи мънитъ ся (ихъ) бъı-
ти болеи 25 онъ же рече имъ. ц҃сре ѩ-
зц҃ъ оустоѭтъ имъ. и обладаѭште
ими благодателе нарицаѭтъ ся. 26 въı
же не тако. нъ болии васъ да бждетъ ѣ-
ко мьнии. і старѣи ѣко слоужа. 27 къı бо бо-
лии възлежи ли или слоужи. не въ-
злежи ли. азъ же по срѣдѣ васъ есмь
ѣко слоужи. 28 въı же есте прѣбъıвъше-
и съ мъноѭ въ напастехъ моихъ. 29 і а-
зъ завѣштаваѭ вамъ. ѣкоже завѣ-
шта мьнѣ от҃цъ мои. ц҃рство. 30 да ѣсте
и піете на трапезѣ моеи. въ ц҃рстви-

Стр. 1 а *въ* вама *исправлено потомъ въ* ъ. *3* т *въ* (цсре)-ствие *надъ стр. 7* по вечерѣ *никол.* *9* пролѣваеть *никол.* *11* трепезѣ *зогр.* трьпезѣ *никол. (такъ и въ стр. 29).* *12* реченому *никол.* *13—14* предаетъ ся *зогр.* *17* ихь *надстрочная приписка.* *17—18* боли быти *никол. а.* *18—19* ѩзъ-комъ *зогр. ник.* *20* благодѣтеле *зогр. ник.* *22* і мьнии *зогр.;* которъı *безъ* бо *зогр.*

и моемь. і сѧдете на прѣстолѣхъ. сѫ-
дѧште обѣма на десѧте колѣнома и-
здраилевома ·:· 31 Рече же г҃ъ симоне си-
моне се сотона проситъ васъ да би сѣ-
лъ ѣко пшеницѫ. 32 азъ же молихъ сѧ о те-
бѣ да не оскѫдѣетъ вѣра твоѣ. і ты
нѣкъгда обрашть сѧ оутвръди бра-
триѫ твоѭ. 33 онъ же рече моу г҃и съ то-
боѭ готовъ есмъ и въ темьницѫ и
въ съмрътъ ити. 34 онъ же рече гл҃ѭ ти
петре. не възгласитъ кокотъ дънє-
сь. доидеже три кратъı отъвръже-
ши сѧ мене. не вѣдѣти. 35 и рече имъ
егда посълахъ въı без вълагали-
шта. і бес пиръı. і бе-сапогъ. еда
чесо лишени бъисте. они же рѣшѧ ни-
чесоже. 36 рече же имъ нъ нъıнѣ иже и-
матъ вълагалиште да възъме-
тъ такожде и пирж. і иже не иматъ
да продастъ ризѫ своѭ и коупитъ но-
жъ.

CXXVII 37 гл҃ѭ бо вамъ. ѣко еште писаное се подоба-
атъ да съконьчаатъ сѧ о мьнѣ. еже и
съ безаконьникъı въмѣни сѧ. ібо е-
же о мьнѣ конъчинѫ иматъ ·:· 38 они же рѣ-
шѧ г҃и се ножа съде дъва. Онъ же рече имъ
довольно естъ. 39 і ишедъ иде по обычаю
ю къ горѫ елеонъскѫ. по немьже идѫ оу-
ченици его. 40 Бъıвъ же на мѣстѣ рече и-

Стр. 2—3 ѥ҃вама *зогр.* *4* се *пропущ. зогр.;* проси *зогр. никол. (въ греч.* ἐξῃτήσατο). *4—5* сѣалъ *зогр. никол.* *5* акъı *зогр.* *8* емоу *зогр. никол.* *10* рече емоу *зогр. ник.* *11* коуръ *зогр.* пѣтель *ник.* *17* нъ *нпть зогр. ник. (греч.* ἀλλὰ νῦν). *22* псано *зогр.* *24* безаконьникома *зогр.* *26* имъ *пропущ. зогр. ник.* *27* дъвъльно *зогр.;* шьдъ *зогр.* *27—28* об. своемоу *зогр. ник.* *28* елиноу *ник.;* по нѣмь *(безъ же) зогр.* *29* бъıвъше *зогр.* бывшоу *ник.*

мъ. молите сѧ да не вънидете въ напа-
сть. 41 і самъ остжпи отъ нихъ. ѣко връже-
ние камени. и поклонь колѣнѣ молѣаше
сѧ 42 гл҃а ·:· о҃тче аще волиши мимо неси
чашж сиж отъ мене. обаче не моѣ волѣ
нъ твоѣ да бждетъ. 43 яви же сѧ емоу анѣлъ.
с нб҃се оукрѣплѣѭ и. 44 і бывъ въ подви-
сѣ. прилежньѣе молѣаше сѧ. і бысть
потъ его ѣко и капли кръве. капліштѧ
на землж. 45 і въставъ отъ моли-
твы пришедъ къ оученикомъ обрѣте
ѭ съпѧштѧ отъ печали. 46 и рече имъ чѣ-
[ч]то съпите въставъше помолите
сѧ да не вънидете въ напасть ·:· 47 Сще
же емоу гл҃ѧштю. се народъ и нарица-
емы июда. единъ отъ обою на де-
сѧте прѣдъ ними идѣаше. и пристжпи
къ і҃сви лобъзатъ его. се бо бѣ зна-
мение далъ имъ. егоже лобъжж тъ
естъ. 48 і҃с же рече емоу июдо лобъза-
ниемь ли сн҃а чл҃скаго прѣда-
еши. 49 видѣвъше же и иже бѣ-

хж о немь. бываемое рѣша емоу г҃и аще
оударимъ ножемъ. 50 і оударі единъ нѣкы
отъ нихъ архиереова раба. і отърѣза
емоу о(у)хо десное. 51 отъвѣштавъ же и҃с ре-
че. оставите до сего. и коснжвъ въ оу-
хо его исцѣли и҃. 52 рече же и҃с къ пришедъ-
шимъ на нь архиереомъ. і стратиго-

Стр. 2 отъстжпи *зогр. остр., у насъ новымъ почеркомъ прип. надъ строкою глагол.* т. *6* да *пропущено остр.* *7* бѣı *зогр. ассем.* бы҃ *сав.* *8* прилежъно *сав.* прилежньѣ *ник. а.* прилежаное *зогр.;* бысть же *остр.* *9* капльѣ *асс. остр. (но остр. на парал. м.* капля); кръви *сав.* *10* и въставъ *остр. ник.* *11* и пришьдъ *зогр. ник.* и приде *остр.* *13* молите *ник. а.* *15* же *пропущ. зогр.* *22* и *пропущ. зогр. остр. ник.* *23* съ нимь *зогр.;* бываюштее *никол.* *24* безъ нѣкъı *зогр. ник.* *26* *подл.* охо. *27* косноу *ник.* *29* къ немоу *зогр.*

мъ цркв҃нъимъ. и старьцемъ. ѣко
на разбоиникъ ли придете съ оржи-
емь и дрѣкольми. 53 по вьса дьни сжцю
ми съ вами въ цр҃кве. не простьрѣсте
ржкъ на ма. нъ се естъ ваша година и
область тьмьнаѣ. 54 ѥмъше же и вѣса.
ѥ вѣвѣса и въ домъ архиереовъ. петръ
же идѣаше въ слѣдъ из далече. 55 въ-
згнѣштъшемъ же огнь по срѣдѣ дво-
ра. ѥ вькоупѣ сѣдъшемъ имъ. сѣдѣа-
ше петръ по срѣдѣ ихъ. 56 оузърѣвъши же
и раба една сѣдашть при свѣтѣ. и въ-
зьрѣвъши на нь рече. ѥ съ бѣ съ нимь.
57 онъ же отъвръже са его гл҃а. не знаж
его жено. 58 ѥ не по мъногоу дроугъı ви-
дѣвъ ı рече. ѥ тъı отъ нихъ еси. пе-
тръ же рече чл҃вче нѣсмъ. 59 ѥ мимо ше-
дъши ѣко годинѣ единои. инъ етеръ крѣ-
пѣаше са гл҃а. въ істинж и съ бѣ
съ нимь. ібо галилеанинъ естъ.
60 рече же петръ чл҃вче не вѣмь еже
гл҃глеши. ѥ абие еште емоу гл҃ж-
штю. въз(г)ласи кокотъ ⁘ ⁘

CXXVIII 61 ѵ обращтъ са г҃ъ възьрѣ на петра. ѥ помѣнж
петръ слово г҃не ѣкоже рече емоу. ѣко прѣ-
жде даже не възгласитъ кокотъ три

Стр. 2 безъ ли *зогр.;* разбоиника *остр. зогр. никол.;* изидосте *остр. ник. б.* изыдете *никол. а.* *2—3* съ мечи *остр.* *3 послѣ* дрькольми *прибавлено:* ıѧти мене *зогр. никол. (остр. согласно съ нашимъ).* *4* цр҃кви *остр.* *5* ржкъı *остр.* *6* емьше *никол.* *7 безъ* и въвѣса и *зогр., остр. только* и въведоша и, ведоше и вьведоше *никол.* *9* же имъ *зогр. остр. никол.* *10 безъ* имъ *зогр. остр.;* сѣдештимь *ник.* *12* рабъıни етера *остр.* рабыни етерѣ *никол. а.;* сѣдаща *остр.;* свѣщи *остр.* *13* съ ними *зогр. (такъ и 20);* съ нимь бѣ *остр. ник. (такъ и 19—20).* *20* галилеи *остр.* *22—23* гл҃жштю емоу *зогр. остр. ник.* *23* коуръ *зогр. остр.* пѣтель *ник. (такъ опять и въ 26).* *24* поманж *остр.*

кратъı отъвръжеши сѧ мене. 62 ı ишедъ вонъ петръ плака сѧ горько. 63 ı мжжи дръжаштен и҃сѧ. ржгаахж сѧ емоу бижште 64 и. закръıвъıше и бивахж по лицю. въпрашаахж же и гл҃ще прорьци кто тѧ оудари. 65 ı ина мънога хоулаште гл҃аахж на нь. 66 ı ѣко бъıстъ дьнь съвъраша сѧ старьци людьсции. ı архиереи и кънижьници. ı вѣсѧ и на сънмь свои гл҃ижште. аште тъı еси х҃ъ ръци намъ. 67 рече же имъ. аште вамъ рекж не имете вѣръı. 68 аште же и въпрошж въı не отъвѣштаате ми. ни поустите. 69 отъ селѣ бждетъ сн҃ъ чл҃вчъскъıи сѣдѧ о десижж силъı бж҃иѧ. 70 рѣша же вьси тъı ли еси оубо сн҃ъ бж҃ии. онъ же къ нимъ рече. въı гл҃ете ѣко азъ есмъ.
71 они же рѣша чъто еште трѣбоуемъ свѣдѣтелъства сами бо слъıшахомъ отъ оустъ его.

XXIII.

1 ı въставъше вьсе мъножьство и҃ъ. вѣсѧ и къ пилатоу. 2 начаса же на нь вадити гл҃ижште. сего обрѣтомъ. развраща-

Стр. 1 крата *зогр.*; шьдъ *зогр.* *2* плакааше сѧ *зогр.* *3* дръжаште ı *(безъ* и҃са*)* *зогр.*, иже дрьжахоу *никол.* *3—4* би. и и закр. *зогр.* закриваюштее *никол. а.* *5—6* както есть оударии та *остр.* кто есть иже те оударить *ник. а. (лучше* оудари *никол. б.).* *6* ı гл҃аахж на нь *зогр.* *9* съборъ *зогр. (слово памятниковъ кирилловскихъ, никол.* сьньмь*).* *12* аште же и въпр. въı *пропущ. зогр.* *16* оубо еси *зогр. никол.* *16—17* къ нимъ *зогр. пропущено,* рече кь нимь *никол.* *20* вьставь *никол. а.* *21* приведоша *зогр. никол.* *22* начаша *(безъ* же*) зогр.* и начеше *никол.* *23* обрѣтохомъ *зогр.*

ѭшта ѩзъıкъ нашъ. ı възбранѣѭшта дaѣти кесарови дань. гл҃ѭща себе х҃а цр҃ѣ бъıти. 3 пилатъ же къпроси и гл҃а. тъı ли еси цѣсарь июдеомъ. онъ же отъвѣштавъ рече емоу. тъı гл҃еши. 4 Пилатъ же рече къ арѫхиереомъ и къ народоу. никоеѭже винъı не обрѣтаѭ въ чл҃вцѣ семь. 5 они же крѣплѣахѫ сѧ гл҃ѭште. ѣко развращтаатъ люди оучѧ по вьсеи июдеи. наченъ отъ галилеѭ до сьде. 6 Пилатъ же слъıшавъ галилеѭ въпроси и. аште чл҃къ галилѣискъ естъ. 7 ı разоумѣвъ ѣко отъ области иродовъı естъ. посъла и къ ıродоу сѫштю и томоу въ ıроусалимѣ вь дьни тъı. 8 ıродъ же видѣвъ и҃с радъ бъıстъ sѣло. бѣ бо желѣѭ отъ мъногъ врѣменъ видѣти. зане слъıшааше мъногa о немь. ı надѣаше сѧ знамение етеро видѣти отъ него бъıваемо. 9 въпрашаашe же и словесъı мъногъı. онъ же ничесоже не отъвѣштаваашe емоу. 10 Стоѣахѫ же архиереи и кънижьници прилежъно вадѫште на нь. ⁘ 11 Оукорь же и ıродъ съ вои своими. и поржгавъ сѧ. облъкъ ı вь ризѫ свѣтълѫ. възврати и къ пилатови. 12 бъıсте же си дроуга. ıродъ же и пилатъ въ тъ день

Стр. 2 кесарови *зогр.;* гл҃етъ *зогр.* *3* х҃а *пропущ. ник. а.* *5* емоу рече *ник. а.* *6—7* кь арх. рече *ник. а.* *7* никоѭ *зогр.* *12—13* слъıшавъ вопроси галилеѭ *зогр. (никол. согл. съ нашимъ).* *16* сѫштю томоу *зогр. ник.* *19* многа врѣмена *зогр. никол.;* видѣти и *зогр. никол.* *22—23* и въпраш. и *никол.* *27—28* облѣкь *никол. а.* *29* ı бъıсте же *зогр.*

съ собоѭ. прѣжде бо вѣашете вражъдѫ имѫшта междю собоѭ.
13 пилатъ же созъвавъ архиереѭ и
кънѧзѧ и люди. 14 рече къ нимъ
CXXIX привѣсте ми чл҃ка сего. ѣко развращаѭща 5
люди. і се азъ истѧзавъ прѣдъ вами.
не обрѣтъ ни единоѭ же о чл҃вцѣ семь ви-
нъı. ѭже на нь вадите. 15 нъ ни иродъ. по-
сълахъ бо и къ немоу. і се ничътоже [съ]
достоино съмръти сътворено естъ о не- 10
мь. 16 показавъ оубо отъпоуштѫ и. 17 потрѣбѫ
же имѣаше на вьсѧ праздьникъı отъпоу-
штати имъ единого. 18 Възъпиша же вьси
народи гл҃ѫште. вьзьми сего отъпоусти
же намъ каравѫ. 19 іже бѣ за единѫ крамо- 15
лѫ бъıвъшѭ въ градѣ и оубиство въ-
връженъ въ темьницѫ. 20 Пакъı же пила-
тъ възгласи хотѧ отъпоустити и҃са.
21 они же вьпиѣхѫ гл҃ѫште. пропьни пропь-
ни: 22 Онъ же третиицеѭ рече къ нимъ. чь- 20
то бо сътвори зъло. ничьсоже достои-
на съмръти обрѣтъ о немь. показавъ і
оубо отъпоуштѫ. 23 они же прилежаахѫ гла-
съı велии просѧште его на пропѧтие. і
оустоѣахѫ гласи ихъ. і архиереистии. 25
24 Пилатъ же посѫди бъıти прошение ихъ.
25 отъпоусти же имъ въсажденааго въ те-
мьницѫ. за крамолѫ и оубиство его-
же прошаахѫ. и и҃са прѣдастъ воли ихъ.

Стр. 1 быста *никол.* *5* приведосте *никол.;* *въ* развращаѭща *второе* р *надъ строкою.* *6* истѧз. и *зогр.;* пред. в. ист. *ник.* *8—9* посълахъ *зогр. ник.* *10* о немь есть *никол.* *13—14* съ всѣмь народомь *зогр. ник. а.* *15* етерѫ *зогр. никол.* *19* възглашаахѫ *зогр. ник.* *19—20* пр. и пр. и *зогр.* *22* і *пропущ. зогр. ник. а.* *25* *въ* архиереистии *надъ* т *написана повидимому тою же рукою глаг. буква* ц. *26* прошению *никол.* *27* *безъ* имъ *ник.;* вараавѫ въсажд. *зогр.*

26 і ѣко и повѣсѧ емъше симона единого
куринѣа граджшта съ села. задѣшѧ е-
моу крс̄тъ носити по ис̄ѣ. 27 идѣаше же въ
слѣдъ его мъногъ народъ людии. мж-
жи и женъı. ѥже и биѣахж сѧ и плакаа-
хж сѧ его. 28 обращть же сѧ ис̄ъ къ нимь ре-
че.

дъштери имс̄къı. не плачите сѧ о мь-
нѣ. обаче себе плачите сѧ и чадъ вашихъ.
29 ѣко се дьнье граджтъ. вь ѥже рекжтъ.
Блаженъı неплодъви и чрѣва ѣже не роди-
шѧ. і сьсъци иже не доишѧ. 30 тогда начъ-
нжтъ гл̄ати горамъ падѣте на нъı.
і хлъмомъ покръите нъı. 31 зане а-
ште въ сърѣ дрѣвѣ си творатъ. въ
соусѣ что вждетъ ·:· 32 Ведѣахж же съ и-
см̄ъ и ина дъва зълодѣѣ съ нимь оуби-
тъ. 33 і егда придж на мѣсто нарицаемое
краниево. тоу пропѧсѧ и. і зълодѣа ово-
го оубо о деснжж. а дроугааго о шжжж.
34 ис̄ же гл̄аше от̄че отъпоусти имъ. не
вѣдатъ бо сѧ чъто творатъ. раздѣлѣ-
жште же ризъı его метаахж жрѣбиѧ.
35 і стоѣахж людие зьрѧште. подрѣжаа-
хж же и и кънѧзи гл̄ижце съ ними. инъı

Стр. 1 поведошѧ *зогр.* пов. и *ник.;* имъше *зогр.;* етера *зогр. ник.* *2* коуриѣнина *никол.* *4—5* людии и жень еже *ник.* *9* сѧ *въ подлин. надъ стр.* *11* блажена *зогр.* *14* покръѣте *зогр.* *15* сыровѣ *никол.* *16—17* вѣсѧ съ ис. *асс.* ведошѧ ис̄а *остр.* ведена бѣста *сав.* вед. же і ина зъл. д. с. н. *зогр. ник.* *17—18* оубити ѣ *ник.* *18* придошѧ *зогр. сав.* приде *остр.* придоуть *(вм.* придоу*) ник. а.* *19* и пропашѧ *зогр.* и расп. *остр. сав.,* распѧсѧ и оба зълодѣа *асс.* *19—20* єдиного *остр.* *20* о лѣвжж распашѧ *зогр. остр. сав.* о шюж распѧсѧ *ассем.* о ш. пропеше *ник.* *22* твораще *остр. сав.* *23* безъ же *зогр.;* меташѧ *сав.* *24—25* подражаахж *зогр. остр. сав. никол.* *25* же и кън. *зогр. остр. ассем. сав.;* инѣхъ *остр.*

естъ съпсъ да спстъ и сѧ. аште сь
естъ хъ снъ бжии. избъранъı. 36 ржгаахж же сѧ емоу и воини пристжпаѭште и оцетъ придѣѭште емоу и 37 глѭште. аште тъı еси цсрь июдескъ
спсѧ самъ. 38 бѣ же и написание написано надъ нимъ. кънигами елинъсками и римъсками. і еврескими. сь
естъ цсръ июдескъ. 39 Єдинъ же отъ обѣшеноую зълодѣѭ хоулѣаше и глѧ.
аште тъı еси хъ спсѧ самъ и нъı. 40 отъвѣштавъ же дроугъı прѣштаашe
емоу глѧ. ни ли тъı боиши сѧ ба. ѣко въ то-
cxxx мьжде осжжденнии еси. 41 і вѣ оубо въ правъдж достоинаа бо дѣломъ наю въсприемлевѣ. а сь ничьсоже зъла не сътвори.
42 і глаше исви помѣни мѧ ги. егда придеши въ цсрствии твоемь. 43 і рече емоу исъ амнь глѭ тебѣ. дънесь съ мъноѭ
бждеши вь раи. 44 бѣ же ѣко година шестаа.
і тъма бъıстъ по вьсеи земи до годинъı деватъıѧ. 45 и помръче слъньце.
і катапетазма црквнаѣ раздъра сѧ на
дъвое. 46 і възглашъ гласомь велиемь исъ. рече. отьче въ ржцѣ твои прѣдаѭ дхъ мои. і се рекъ издъше. 47 Видѣвъ же
сътьникъ бъıвъшее прослави ба глѧ.

Стр. 1 тъ *зогр.*, *остр.* сь *опущено.* *2—3* и ржгаѭще сѧ *сав. (потомъ исправлено).* *4* и *передъ* оцьтъ *опущ. зогр.;* придаваѭще *асс.* придаѭще *сав.* *6* напсание напсано *зогр. сав.* нап. надь нимь нап. *ник.* *13* і *въ* тъı *прибавл. подъ стр.* *15* ѣже дѣлаховѣ *асс. ник.* еже дѣл. *остр. (вм.* дѣл. наю*).* *16* зьла сьтворь *ассем.* *17* помѧни *зогр. остр. ассем.* *18* въ црствие си *ассем.* *20* вь раи боуд. *ник.;* ѣко *пропущ. остр.* год. ѣко ш. *асс.* *22* і слъньцю мръкъшю *зогр. асс. (но безъ* і*)*, сл. же омрькшю *ник.* сл. омьрькъшоу *остр.* *23* катапетазмата *остр.* *24* дъвое отъ горъı до низъ *зогр. никол.* отъ горъı на низоу *асс.* (*остр. согл. съ наш.);* възгласивъ *остр.* *24—25* великъмь *остр.*

въ істинѫ чл҃вкъ сь правьдень бѣ. 48 і
вьси пришедъшеи народи на позоръ сь.
видѫште бываѫштаа. биѫште пръ-
си своѭ възвраштааѫѫ сѧ. 49 стоѣаѫѫ
же вьси знаемии его из далече. і жены
вьшедъшаѭ съ нимъ отъ галилеѭ зь-
рѫштѧ сиѫъ. ·:· к̑ ·:· 50 і се мѫжь іменемь
иосифъ. съвѣтьникъ съı. мѫжъ
благъ и правьденъ. 51 сь не бѣ присталъ
съвѣтѣ и дѣлѣ ихъ. отъ ариматеѭ.
града июдеиска. іже чааше и тъ цс̑а-
ствиѣ бж̑иѣ. 52 сь пристѫпь къ пилатоу
испроси тѣло исв̑о. 53 і сънемъ е обитъ е
плаштаницеѫ. і положи е въ гробѣ
исѣченѣ. въ немьже не бѣ никътоже
никогдаже положенъ. 54 і дьнь бѣ пара-
скевьѣи. і собота свиташе.

55 въ слѣдъ же шедъша жены. ѭже бѣаѫѫ
пришълы съ нимь отъ галилеѭ. видѣ-
ша гробъ и ѣко положено бысть тѣло е-
го. 56 възвраштьша же сѧ оуготоваша аро-
маты. і мѵро. і въ соботѫ оубо
оумлъчаша по заповѣди ·:·

XXIV.

1 Въ единѫ
же соботѫ sѣло рано. придѫ на гробъ
несѫштѧ ѭже оуготоваша ароматы.

Стр. 2 безъ народи *остр. ассем. ник.;* позорось *зогр.* *3* бывъшаѭ *остр.* *6—7* и зьрѭшта *асс.* *12* пристѫпи *зогр.* *13 безъ* е *послѣ* обитъ *зогр.* *14* понѣвицеѫ *зогр.* *17* сѫбота *зогр. никол.* *19* съ нимь пришьлъı *зогр.* *22* масти *никол. а.;* сѫб. *зогр. никол.* *23—24* въ єдинъıи же сѫботъı *остр.;* сѫботъ *зогр. асс.* *24* придоша *зогр. остр.* пр. женъı *остр. асс.* *25* носѫща *ассем.;* еже *зогр.*

и дроугъıѧ съ ними. 2 обрѣтѫ же камень
отъвалень отъ гроба. 3 і въшедъша не
обрѣтѫ тѣлесе г҃а ис҃а. 4 і бıстъ не до-
мъıсла҇штамъ сѧ имъ о семь. і се
мѫжа дъва стасте въ нихъ вь риза- 5
хъ вльшташтахъ сѧ. 5 Пристрашънаа-
мъ же бывъшамъ имъ. і поклонь-
шамъ лице на землѭ. рѣсте къ нимъ.
чъто иштете живаго съ мрътвъıи-
ми. 6 нѣстъ съде нъ въста. помѣнѣ- 10
те ѣкоже гл҃а вамъ. еште съı въ галиле-
и 7 гл҃ѧ. ѣко подобаатъ сн҃оу чловѣ҃скоумоу
прѣданоу быти. въ рѫцѣ чл҃ѣкъ грѣ-
шънико҃. пропатоу быти. і третии
день въскръснѫти. 8 і помѣнѫша 15
гл҃ъı его. 9 і възвраштъша сѧ отъ гро-
ба. вьзвѣстиша вьсѣ си единомоу
на десате и вьсѣмъ прочиимъ. 10 бѣ-
аше же мариѣ магдалини. і иоанна.
і мариѣ иѣковлѣ. и прочаıа съ ними. 20
ѭже и гл҃аахѫ къ ап҃ѡмъ се. 11 и ѣвиша
сѧ прѣдъ ними ѣко блади гл҃и ихъ.
и не имѣахѫ имъ вѣръı ·:· 12 Петръ же
CXXXI въставъ тече къ гро[оу]боу.
і приникъ видѣ ризъı единъı 25
лежашта. і иде вь себѣ дивѧ сѧ бъı-
въшюмоу. 13 і се дъва отъ нихъ бѣсте
иджшта въ тъжде день. вь весь отъ-
стоıаштѫ стадии шесть десатъ о-

Стр. 1 етеръı *ассем. никол.* нѣкъıѧ *остр.*; съ нимь *зогр.*; обрѣтоша *зогр. остр. (такъ и 3).* *3* обр. тоу *ассем.* *8* лица *ассем. остр.*; рекоста *остр.* *10* въста бо *ассем.* *14* и проп. бъıти *зогр. никол.* и расп. б. *остр. ассем.* *19* магдалъıни мариа *остр.* *21* си *остр.* *23* вѣръı имъ *ассем. никол.* *24* *въ подл.* гроубоу. *25—26* леж. ед. *асс. никол.* *27* бѣста *остр.* бъıсте *асс.* *28—29* отъстоıаштѫ *зогр.*

тъ і̄м̄а. енже има емаоусъ. 14 і та бе-
сѣдоваашете къ себѣ. о вьсѣхъ сихъ
приключьшихъ сѧ. 15 і бысть бесѣ-
доующштема има и сътѧзаѭштема
ма сѧ. и самъ ӣс̄ъ. приближь (с)ѧ идѣ-
аше съ нима. 16 очи же ею дръжаашете
сѧ да его не познаате. 17 рече же къ нима.
что сѫтъ словеса си о нихъже сътѧ-
заата сѧ къ себѣ идѫща. і еста дрѧ-
хла. 18 отъвѣштавъ же единъ емоуже
има клеопа. рече къ немоу. тъı ли
единъ пришълецъ еси въ і̄м̄ъ. і не
чю бывъшихъ въ дьни сиѭ. 19 і ре-
че има къıхъ. она же рѣсте емоу. ѣже
о ӣс̄ѣ назарѣнинѣ. іже бысть мѫ-
жъ пр̄къ силенъ. дѣломь и словомь.
прѣдъ б̄м̄ъ и вьсѣми людьми. і
20 како и прѣдаша архиереи и кънѧзи на-
ши. на осѫждение съмрътн. и про-
пѧсѧ и. 21 мъı же надѣемь сѧ ѣко сь е-
стъ хотѧи і̄л̄ѣ избавити. нь і над
ъ вьсѣми сими третии се день
иматъ дънесь. отъ нелиже си бъı-
ша. 22 нъ і женъı единъı отъ насъ.

оужасиша нъı бывъша рано
оу гроба. 23 і не обрѣтъша тѣлесе его. при-

Стр. 1—2 бесѣдоваста *остр. ассем. никол. б.* бесѣдовахота *никол. а. 2—3* прикл. сѧ сихъ *остр. ассем. 5* приближи сѧ і ид. *зогр. ассем. никол. б., у насъ описка* приближьша *вм.* приближь сѧ, *какъ остр. ник. а. 6* дрьжасте *ассем. остр.* дрьжаста *ник. 7* познаашете *зогр.* познаете *асс.* познаета *остр. никол. 9—10* драсела *зогр. никол. асс. 13* чю ли *ник.;* быв. въ ѣмь *зогр. остр. асс. ник.;* въ *что передъ* дьни *м. б.* вь. *14* къ нима. къıихъ *асс.;* коіхъ *зогр.;* рѣста *остр. ник. а.* рекоста *ник. б. 15* назареи *асс. 19—20* распѧша *остр. асс. 20* надѣахомъ сѧ *зогр. остр. асс. ник. 21* ізбав. і̄л̄ѣ *зогр. остр. ассем. никол. 24 безъ* нъ *всѣ проч.;* етеръı *зогр. остр. асс. ник. 25* бывъшѧа *зогр. 26* обрѣтъше *остр. 26 и 1 на слѣд. стр.* придоша *остр.*

дж гл҃ѧштѧ. і авление анѣ҆лъ ви-
дѣвъшѧ. іже гл҃ѧтъ і жива. 24 і идж
едини отъ насъ къ гробоу҃. і обрѣтж
тако ѣкоже и жены рѣшѧ. самого же
не видѣшѧ. 25 і тъ рече къ нима. ѠЭ несъ-
мыслѧнаа и мждѣна сдц҃мь. вѣ-
ровати о вьсѣхъ ѣже гл҃ашѧ пр҃ци. 26 не та-
ко ли подобаше пострадати х҃оу҃. і вь-
нити въ славж своіж. 27 і начен҃ъ отъ
мосѣа и отъ вьсѣхъ пророкъ съказа-
ше има кънигъ. ѣже бѣахж о немь. 28 і
приближишѧ сѧ вь весь вь нѧже идѣ-
ашете. і тъ творѣаше сѧ дале ити.
29 і нѧждаашете и гл҃ѧштѧ. oblasи
съ нама ѣко при вечерѣ естъ. і прѣ-
клонилъ сѧ естъ юже день. і вьни-
де съ нима облешть. 30 і бъістъ ѣ-
ко възлеже съ нима. приемъ хлѣ-
бъ бл҃гви. і прѣломь даѣаше има.
31 онѣма же отврѣсте сѧ очи и позна-
сте и. і тъ иштезе отъ нею. 32 і рѣсте
къ себѣ. не ср҃дце ли наю гора бѣ въ
наю. егда гл҃аашете къ нама на пж-
ти. і ѣко съказаше нама кънигы.
33 і въставъша во тъ часъ врати-

Стр. 1—2 видѣша *остр.* *2* иже и гл. *асс.* гл. жива *остр.;* идоша *остр.* *3* етери *зогр. асс. ник.;* обрѣтоша *остр.* *4* рекоша *остр.* *5* тъı *(вм.* тъ*)* *зогр.* *5—6* неразоумьнаѣ *зогр. асс.* *6* мьдьльна *остр.* касна *ник.* *7—8* си ли *ник. (вм.* тако ли*).* *8 послѣ* постр. хоу *въ асс. прибавл.:* и въскръснѧти отъ мръ-
твъıихъ. *11* отъ вьсѣхъ кънигъ *остр. зогр.* оу всѣхь книгахь *ник.;* о немь писана *ассем.* *12—13* идѣаста *остр. ник. б.,* идѣахота *ник. а.* *13* далече *остр. зогр. никол.* *14* нѧждааста *остр. ник.* нѧждаасте *асс.* *16 безъ* юже *остр.* *19* благословь прѣломи и д. *никол. а.* *20* отвръзосте *асс.* отъвръ-
зоста *остр. ник.* *20—21* позната *остр. асс. ник.* *21* рѣста *остр. никол.* *22* а *въ* гора *передаетъ глаголъ* ѥ *съ хвостикомъ опущеннымъ съ выпуклости.* *23* глагола *асс.;* нама *ник. а.* *24* писанıа *остр.* *25 и 1 на слѣд. стр.* възвра-
тиста сѧ *остр. никол.* възвратисте *ассем.*

сте сѧ въ і҃мъ. і обрѣте[с]та съвъ-
коупльшѧ сѧ единого на десѧте. і
иже бѣахѫ съ ними 34 гл҃ѫшта.

CXXXII въ істинѫ ѣко въста х҃ъ и ѣви сѧ си-
моноу. 35 і та повѣдаашете ѣже бъіша
на пѫти. і ѣко сѧ позна има въ прѣло-
мленіи хлѣба ·:· к҃ ·:· 36 Ѻи же имъ гл҃ѫштемъ. самъ и҃с҃ъ ста по срѣдѣ ихъ ·:· [въскресъ и҃с҃ъ из мрътвъіихъ ста по срѣдѣ оученикъ своихъ] и гл҃а имъ. миръ вамъ. азъ есмъ не боите сѧ. 37 оубоѣвъше же сѧ и пристрашъни бъівъше. мънѣахѫ дх҃ъ видѧште. 38 и рече имъ чъто съмѫштени есте. и по что помъішленіѣ въходѧтъ въ ср҃дца ваша. 39 видите рѫцѣ мои и носѣ мои. ѣко самъ азъ есмъ. осѧжате мѧ и видите. ѣко дх҃ъ плъти и кости не иматъ. ѣкоже мѧ видите имѫща. 40 і се рекъ показа имъ рѫцѣ и носѣ ·:· 41 Ѻште же не вѣроующштемъ имъ отъ радости и чюдѧштемъ сѧ. рече имъ. і҃мате ли чъто снѣдъно сѣде. 42 они же дашѧ емоу рыбъі печенъі чѧсть. і отъ бъчелъ сътъ. 43 і въземъ прѣдъ ними ѣстъ. прочее дастъ имъ. 44 рече же имъ се сѫтъ словеса. ѣже гл҃ахъ

Стр. 1 въ обрѣтеста *очевидно первоначальная форма была* обрѣтете, обрѣтосте *acc.* обрѣтоста *остр.* *4* ѣко вь ист. вьста *ник.* *5* повѣдаста *остр. ник.* повѣдааste *acc.* *8—10 слова въ скобкахъ попали въ текстъ изъ евангельскаго чтенія, начинающагося обыкновенно этими словами, какъ видно изъ остр. или acc.* *9* отъ мр. *остр. acc.* *11* азъ есмь не боите сѧ *въ остр. опущ.* *13* видѣти *ник.* *15* въсход. *acc.* *17* осѧжите *остр. ник.* *20* имъ *пропущ. ник.; послѣ* носѣ *въ acc. прибавл.* и ребра своѣ. *21* отъ радости *пропущено ник.* *25—26* и ѣдь прѣдъ ними проч. д. *acc. ник., остр. согласно съ нашимъ, только* и приимъ пр. н. ѣ., *пропущены же слова:* проч. д. и.

къ вамъ ѥште съı съ вами. ѣко
подобаатъ съконьчати сѧ въсѣ-
мъ написанъımъ. въ законѣ мо-
сѣовѣ и пр҃цхъ. ı псл҃ъмѣхъ о мь-
нѣ. 44 тъгда отвръзе имъ оумъ да
разоумѣıжтъ кънигы. 46 ı рече и-
мъ ѣко тако естъ писано. и тако подо-
баше пострадати х҃ѵ. и въскръснж-
ти отъ мртвъıхъ. третии день
ı проповѣдати сѧ въ ımѧ его покаанию.
47 ı отъпоуштению грѣховъ въ вьсѣхъ
ѩзъıцѣхъ. наченъше отъ им҃а. 48 въı
же есте съвѣдѣтеле симъ. 49 ı се азъ
посълıж обѣтование от҃ца моего на
въı. въı же сѣдѣте въ градѣ иероу-
салимъсцѣ. доньдеже облѣчете сѧ
силоѫ съ въıше. 50 изведе же ѩ вонъ
до витанıѧ. и въздвигъ ржцѣ свои
благослови ѩ. 51 ı бıстъ егда благо-
словлѣше ѩ. отъстжпи отъ нихъ. ı въ-
зношашеше сѧ. на небо. 52 ı ти поклоньше
сѧ емоу. възвратишѧ сѧ въ ıм҃ъ. съ
радостиѫ велиеѫ. 53 ı бѣахѫ въ ı-
нѫ въ цр҃кве. хвалѧште и бл҃гословѧ-
ште ба҃ аминь. к҃ ⁘

ЕВАНЬѢЛИЕ ОТЪ ЛОУКЪı ⁘ ⁘ ⁘ ⁘

⁘ стиховъ ⁘

Стр. 1 живъ съı *зогр.* съ вами сы *ник.* *2—3* въсѣмъ *или* вьсѣмъ *опредѣлить трудно.* *3* псанъımъ *зогр.* *6* писанıѧ *остр.* *7* писано ѥсть *остр. никол.* псано *зогр.* *10* покаание *зогр. никол.* *11* въ отъпоуштенье *зогр.* въ ост. *никол.* оставлѥнию *остр.* *14* отъ от҃ца *зогр.* *15—16* ıерлмстѣ *ассем.* *17* изведъ же *остр.* *21—22* поклонишѧ сѧ емоу и възвр. *асс. ник. зогр. (но зогр. безъ* и*).* *23* великоѫ *остр.;* въı-инѫ *остр.* *24* цьрькъви *остр. асс. ник.* *24—25* хвал. бога и благ. господа *асс.* поѫште и благосл. б҃а *зогр., остр. и ник. согласно съ нашимъ текстомъ.*

ОТЪ ІОАНА.

сxxxiii ГЛАВЫ ЕВАНЂЕЛИЄ ЕЖЕ ОТЪ ІОАНА ⁘

а҃ О́ брацѣ бывъшимъ въ кана галилѣи. ⁘
в҃ О́ изгънанъихъ и-цр҃кве ⁘ ⁘
г҃ О никодимѣ ⁘
д҃ О къпрошении очищтению ⁘
е҃ О самарѣнъини ⁘
ѕ҃ О цр҃ри мжжи ⁘
з҃ О имжштимъ к҃ и о ѕ҃ лѣтъ къ неджѕѣ ⁘
и҃ О пѧти хлѣбъ ⁘
ѳ҃ О морьсцѣемь хождений ⁘
і҃ О роженѣемь слѣпѣ ⁘
ая҃ О лазари ⁘
вя҃ О помазавъшии г҃а миромь ⁘
гя҃ О нихъже рече июда ⁘
дя҃ О осьлѧти ⁘
ея҃ О пришедъшихъ елинъѣхъ ⁘
ѕя҃ О оумъıвании ⁘
зя҃ О параклитѣ ⁘
ия҃ О испрошении тѣлесе г҃нѣ ⁘

Стр. 1 о бракахъ *ник. а.* *10* роженѣемь — *такъ въ подл. съ пропускомъ буквы* д. *12* мастию *ник. а.* хризмою *ник. б.*

[ЕВАНЬѢЛИЕ ОТЪ ІОАННА]

I.

[1 Ісконі. бѣаше слово. і слово
бѣаше отъ бга. і бъ бѣаше слово.
2 се бѣ ісконі отъ бга. 3 вьсѣ тѣмь
бъішѧ. і беж-нѣго ничьтоже не бъістъ.
еже бъістъ. 4 въ томь животъ бѣ. і жи- 5
вотъ бѣ свѣтъ чкомъ. 5 і свѣтъ въ тъ-
мѣ свѣтитъ сѧ. і тъма его не обьѧтъ.
6 Бъістъ чкъ. посъланъ отъ бга. імѧ
емоу іоанъ. 7 сь приде въ съвѣдѣтельство. да съвѣдѣтельствоуетъ о свѣ- 10
тѣ. да вьсі вѣрж імжтъ імь. 8 не бѣ
тъ свѣтъ. нъ да съвѣдѣтельствоуе-
тъ о свѣтѣ. 9 Бѣ свѣтъ істинъныі.
іже просвѣштаетъ всѣкого чка. грѧ-

Начало евангелія Іоанна напечатано по зографскому тексту; утраченный листъ нашего подлинника пополненъ вшитымъ позже въ рукопись пергаменнымъ листомъ, на которомъ кирилловскимъ письмомъ сербской редакціи написано все недостававшее, именно Іоанна гл. I, стих. 1—23. Судя по почерку, это дополненіе сдѣлано въ XIV в.; изъ него приведены внизу разночтенія.

Стр. 1 и 2 всь прочіе бѣ. *3* передъ се *прибавл.* и *асс. ник.;* оу бга *остр. ник.;* и тѣмь вса *остр.* *4* ничесоже *асс. и нашъ дополн. отрывокъ,* ничьтоже не бъість *остр. ник.* *7* обатъ *асс. остр.* *9* тъ *остр.* *11* емоу *(вм.* імь*) ассем.* *14 и 1 на слѣд. стр.* граджща *остр.* иджштааго *ассем.*

джштаего къ миръ. 10 къ мирѣ бѣ.
і миръ тѣмъ бы̃. і миръ его не
позна. 11 Къ своꙗ приде. і свои
его не приꙗша. 12 елико же ихъ
приꙗтъ і. дастъ имъ власть ча-
домъ бж̃немъ быти. вѣроую҃щти-
мъ въ имѧ его. 13 іиже не отъ крьви.
ни отъ похоти плътьскы. ни отъ по-
хоти мжжьскы. нъ отъ бг̃а родиша
ся. 14 І слово плъть бысть. і вьсе-
ли ся въ ны. і видѣхомъ славѫ
его. славѫ ѣко иночадаего отъ оц̃а.
іспльнь благодѣти істины. 15 Іо-
анъ съвѣдѣтельствоуетъ о нем̃ь.
і къзъва гл̃ѧ. сь бѣ егоже рѣхъ.
грады по мнѣ прѣдъ мъноѫ
бысть. ѣко пръвѣи мене бѣ. 16 і отъ
іспльнѣнiѣ его мы вьси приꙗхомъ.
Благодѣть въз благодѣть. 17 ѣко за-
конъ мосѣомь данъ бы̃. благодѣть
і истина іс х̃мь бысть. кон̃ц. 18
Бг̃а никътоже не видѣ. николиже.
іноча҃ды сн̃ъ. сѧи въ лонѣ оч̃и.
тъ ісповѣдѣ. 19 і се естъ съвѣдѣ-
телъство іоаново. егда посълаша

Стр. 1 и 2 ник. употребляетъ вьсь миръ, *такъ и асс. въ 2.* *5* область *ассем. остр. никол.* власть *нашъ дополн. отрыв.* *7* кръве *ассем.* кръви *остр.* крьвьї *дополн. отрыв.* *11* видѣхомъ *всѣ пам., только въ зогр. описка:* вѣдѣхомъ. *12* єдиночадаго *остр. никол. а. дополнен. отрыв.* *13* благодати и ист. *остр.* *14* съвѣдѣтельствова *остр. (никол. б.* свидѣтельствоваше*).* *14—15* и ѡ нѥмь вьзва *дополн. отрыв.;* сьь ѥ̃ *тамъ же.* *16* по мнѣ гредеть иже пр̃ѣ *дополн. отр.* *18* мы вьспрiѥхомь *дополн. отр.* *19 и 20* благодать *остр.* *19—20* мос. зак. *ассем.* *22* не в. никъдеже *ассем. никол. дополн. отр.* никъдеже не вид. *остр.* *23* тъкъмо єдиноч. *остр. дополн. отр.* нъ тъкъмо *ассем. (ник. согл. съ зогр.);* вь адрѣ *дополн. отр.* *24 и 3 на смьд. стр.* исповѣда *остр. ассем.* и ть испов. *никол.*

ІюдѣИ отъ і҃л҃ма. іереѩ і левѣИ-
ты. да въпросѧтъ і. ты къто еси.
20 і исповѣдѣ. ѣко нѣсмь азъ х҃ъ. 21
і въпросиша и. чьто оубо ты еси.
ІліИ ли еси. і гл҃а нѣсмь. пророкъ
еси ты. і отъвѣшта ни. 22 рѣша
же емоу къто еси. да отъвѣтъ дамь
посълавъшеімъ нъı. чьто гл҃еши о
тебѣ самомь. 23 Рече азъ гла-]

CXXXV съ въпиѫштааго въ поустыни. іспра-
вите пѫть гн҃ь. ѣкоже рече исаиѣ пр҃къ.
24 і посълании бѣаχж отъ фарисѣи. 25 і въ-
просиша и и рѣша емоу. что оубо кр҃щтае-
ши. аште ты нѣси х҃ъ. ни иліѣ ни пр҃къ.
26 отъвѣшта имъ іоаннъ гл҃а. азъ кр҃ща-
ю въ водѣ. по срѣдѣ же васъ стоитъ.
егоже въı не вѣсте. 27 сь естъ градъıи
по мьнѣ. іже прѣдъ мъною бъıстъ.
емоуже азъ нѣсмъ достоинъ. да отрѣ-
шѫ ремень сапогоу его. 28 си въ витании
бъıша об онъ полъ іоръдана. идеже бѣ іо-
аннъ кръстѧ ·⁘ к҃ ·⁘ 29 Въ оутрѣи день видѣ
и҃с҃а граджшта къ себѣ. і гл҃а се агнецъ
б҃жіи. въземлѧи грѣχъı мира вьсего.
30 сь естъ о немьже азъ рѣχъ. по мьнѣ гра-
детъ мѫжъ. іже прѣдъ мъною б҃ı.
ѣко пръвѣи мене бѣ. 31 і азъ не вѣдѣаχъ

Стр. 2 кго *(вм.* і*) остр. дополн. отр.* *3* исп. и не отврьже сѧ *всѣ проч.* *4* както *остр. ник. б. дополн. отр.* *6* ли еси тъı *остр.* ли оубо ес. т. *ассем.;* отвѣ *асс.* *9* рече же *остр. ник.* *16* въı въ водѣ *ассем. ник.* *17* тъ *(вм.* сь*) зогр. остр., слова* сь есть *пропущ. ассем. никол. а.* *18* ѣко *(вм.* иже*) ассем.;* есть *(вм.* бъıстъ*) ассем.;* ıако пьрвѣе мене бѣ *остр. сав., никол. а. эти слова пропущ.* *19 безъ* азъ *остр.* *22* въ оутр. же д. *зогр.* *23* иджща *сав.;* гл҃а о нємь *остр.* *24* і *въ* б҃жіи *соединено вязью съ* ж; вьземаı *сав.;* мира *(безъ* вьсего*) сав.* *25* се естъ *сав.;* рекохъ *остр.* *25—26* идеть *остр. сав.*

его. нъ да ѣвитъ сѧ изд҃раилеви. сего ради азъ придъ въ водѣ кръста.
32 і съвѣдѣтельствова иоанъ гл҃ѧ. ѣко видѣхъ д҃ъ съходѧшть. ѣко голѫбь
съ небесе. і прѣбъистъ на немь. 33 и азъ не вѣдѣахъ его. нъ посълавъıи
мѧ кръститъ въ водѣ. тъ мънѣ рече. надъ ньже оузъриши д҃ъ съходѧштъ. і прѣбъıваѫштъ на немь.
сь есть крьстаı д҃мь с҃тъıмь.
34 и азъ видѣхъ и съвѣдѣтельствовахъ. ѣко сь естъ с҃нъ бж҃ий. ·:· 35 Въ
оутрѣи же день пакъı стоѣаше иоань.
і отъ оученикъ его дъва. 36 і оузрѣ и҃с҃а гр҃ѧдѫшта. гл҃а се агнецъ бж҃ии. 37 і слъıшасте и оба оученика гл҃ѧштъ. і по и҃с҃ѣ идете. 38 обрѧштъ же сѧ и҃с҃ъ. и видѣвъ ѣ по себѣ идѫшта. гл҃а има 39 чесо ищета. она же рѣсте емоу рав҃ви. еже
гл҃е҃тъ сѧ съказаемо оучителю.
къде живеши. 40 гл҃а има. придѣта и видита. придете же и видѣсте къде живѣаше. і прѣбъисте оу него день тъ. година бѣ ѣко девѧтаѣ. 41 бѣ же аньдр҃ѣа братръ симона петра. единъ отъ обоиж

Стр. 2 придъ азъ *зогр. ассем.* придохъ азъ *остр.; въ подлинникѣ послѣ* го *писецъ началъ писать* азъ, *т. е. написалъ* а, *потомъ же замѣтивъ, что пропустилъ, продолжалъ* ради. *3* повѣда *сав.* *4* съх. и градѫщь на нь *остр.* *6* не видѣхъ *зогр.* *8* на ньже *сав. (съ приписаннымъ надъ стр.* дъ*).* *10* тъ естъ *асс.* *13* иоань *м. б.* иоанъ. *14—15* ходѧшта і гл҃а *зогр. ассем. ник.* идѫща и гл҃а *остр.* *15* і *въ* бж҃ии *вязью соедин. съ* ж. *15—16* слъıшаста *остр. ник.* оуслъıшаста *остр.* *16—17* идета *ник. а.* идосте *асс.* идоста *остр. никол. б.* *18—19* чьто хощета *ассем.* *19* рѣста *остр. никол.* *22* придета *никол.* придосте *зогр. ассем.* придоста *остр.;* видѣста *остр. ассем.* *23* оу него прѣбъисте *зогр. никол.* прѣбъиста *остр. ник.* бъисте *асс.* *23—24* бѣ же год. *зогр. никол.* год. же бѣ ѣко десѧтаѣ *остр.* *24—25 безъ* братръ *зогр.*, братъ *остр.* *25* і единъ *зогр.*

слъшавъшюю отъ іоана. і по не-
мь шьдъшюю. 42 Обрѣте сь прѣжде бра-
тра своего симона. і гл҃а емоу обрѣ-
томъ месиѫ. еже естъ съказаемо
х҃ъ. 43 і приведе и къ ис҃ви. къзърѣвъ же
на нь ис҃ъ рече. ты еси симонъ сн҃ъ
іонинъ. ты наречеши сѧ кифа еже съ-
казлатъ сѧ петръ. ⁘ 44 Въ оутрѣи же
день въсхотѣ ис҃ъ изити въ гали-
леѫ. і обрѣте филипа. і гл҃а е-
моу ис҃ъ грѧди по мьнѣ. 45 бѣ же фили-
пъ отъ видсаидъı отъ града ань-
дрѣева и петрова. 46 обрѣте филипъ
натанаилѣ. і гл҃а емоу. егоже пи-
са мосии въ законѣ и пр҃ци. обрѣто-
мъ ис҃а сн҃а иосифова. іже отъ на-
зарета. 47 і гл҃а емоу натанаиль.
отъ назарета можетъ ли что
добро бъıти. і гл҃а емоу фили-
пъ

CXXXVI приди и виждъ. 48 видѣ же ис҃ъ натанаилѣ
грѧджшта къ себѣ. і гл҃а о немь. се
въı-истинѫ изд҃лѣнинъ въ немъже
льсти нѣстъ. 49 гл҃а емоу натанаиль.
како мѧ знаеши. отъвѣшта ис҃ъ и рече е-
моу. прѣжде даже не възв҃ласи тебе фи-
липъ сѫшта подъ смоковьницеѫ видѣ-
хъ тѧ. 50 отъвѣшта натанаиль и гл҃а емоу.

Стр. 2—3 сим. бр. св. *зогр.* *3—4* обрѣтохомъ *остр. (такъ и 15—16 въ остр. и сав.).* *4* еже есть съказаемъıи *остр.* еже естъ съказаемъ *асс.* *9 безъ* день *остр.;* ити *ник. а.* вьнити *сав.* *11* емоу *безъ* ис҃ *асс.;* иди *сав.* *12* отъ видсаідьска гр. *зогр.;* градьца *асс.* *21* видѣвъ *остр. асс.* *22* емоу *(вм.* о немь*) зогр. асс. сав.; въ остр. на паралл. мьст. вм.* гл҃а о немь *приписано надъ строкою:* рече. *25* отъвѣщавъ і҃с рече *остр. ассем. (такъ и 2 на слъд. стр.),* отъвѣ *сав.;* и рече емоу *пропущ. въ остр. на паралл. мьстъ.* *27* смоковниѫ *сав. (такъ и 5 на слъд. стран.).* *28* отъвѣща ем. н. и гл. *асс.* отъв. гл҃а *сав.*

равьви и тъı еси сн҃ъ бж҃ии. тъı еси цр҃ь
ізд҃раилевъ. 51 отъвѣштa ис҃ъ и рече е-
моу. зане рѣхъ ти ѣко видѣхъ тѧ подъ
смоковъницеѭ вѣроуеши. больша си-
хъ оузьриши. 52 і гл҃а емоу амин амнъ
гл҃ѭ вамъ. отъ селѣ оузьрите нєбса ѻ-
тврѣста. і анѣлъı бж҃иѧ въсходѧщѧ
и низъходѧштѧ надъ сн҃а чл҃вскаго ·:·

II.

1 І въ третии день бракъ бъıстъ въ кана
галилеисцѣи. і бѣ мати ис҃ова тоу. 2 зъ-
ванъ же бъıстъ и ис҃ъ. і оученици его
на бракъ. 3 і недоставъшю виноу. гл҃а
мати ис҃ова къ немоу. вина не имѫтъ.
4 гл҃а еи ис҃ъ. что естъ мьнѣ и тебѣ жено.
не оу приде година моѣ. 5 гл҃а мати его
слоугамъ. еже аште гл҃етъ вамъ съ-
творите. 6 бѣ же тоу водоносъ камѣнъ
шесть лежѧштъ. по очищению июде-
искоу. въмѣстѧштъ по дъвѣма ли
тремъ мѣрамъ. 7 гл҃а имъ ис҃ъ. на-
плънните водоносъı водъı. і наплъ-
нишѧ ѩ до връха. 8 и гл҃а имъ. почръпѣ-
те нънѣ и принесѣте ар'хитриклино-
ви.

Стр. 1 безъ и *передъ* тъı *зогр. остр. асс.* оучителю тъı *сав.; въ* бжии і *вязью соед. съ* ж; цр҃ь еси *зогр. асс. ник. а.* *4* вѣроуі *зогр.;* и больша *сав.* *6—7* небо отъвръсто *зогр. остр. ник. а.* *9* бракъı бъıша *асс. ник.* *10* кан. галилеи *асс.;* бѣ тоу *остр.* *11* бѣ *остр. асс.* *17* бѣше же *остр.* *18—19* по оч. июд. лежашть *зогр. никол.* *21* водоносъı *пропущ. зогр.* *22 безъ* ѩ *зогр. остр. асс. ник.; безъ* имъ *никол.*

і принѣсѧ. 9 ѣко же вкоуси архитриклинъ
вина бывъшаго отъ водъı. і не вѣ-
дѣаше отъ кждоу естъ. а слоугы вѣ-
дѣхж почрѣпъшеи водж. пригласи же-
нихα архитриклинъ. 10 і гл҃α емоу. вь-
сѣкъ чл҃вкъ прѣжде доброе вино пола-
гаатъ. і егда оупиѭтъ сѧ тогда та-
чѣе́. тъı же съблюде доброе вино до
селѣ. 11 сътвори начатокъ знамение-
мъ и҃съ. въ кана галилеисцѣи. і ѣви
славж своѭ́ж. і вѣроваша во нь оуче-
ници его ·⁘· к҃ⷱ ·⁘· 12 По семь съниде и҃съ
въ каперънаоумъ. самъ и мати его.
і братриѣ его. і оученици его. і тоу
не мъногъı дьни прѣбъıша. 13 і близъ бѣ
пасха июдеиска. і вьзиде и҃съ въ и҃мъ.
14 і обрѣте въ цр҃кве продаѭштаѧ окъца и
волъı. і голѫби. і пѣнѧзъники сѣ-
дѧшта. 15 і сътвори бичь отъ връвии́.
вьсѧ изгъна и-цр҃кве. окъца же и волъı.
і тръжьникомъ расъıпа пѣнаѕъı. і
дъскъı опровръже. 16 і продаѭштимъ
голѫби рече. вьзьмѣте си отъ сждоу.
не творите домоу отъца моего домоу
коупльнаго. 17 помѣнѫша же оученици
его. ѣко написано естъ. жалость до-

· *Стр. 1* они же *(вм.* і*) зогр. ассем. остр. ник.;* принесоша *зогр. остр.;* і ѣко *ассем.* *4* почръпъшаѧ *ассем. (какъ будто бы въ женскомъ родѣ);* и възгласи *остр.* *6* доброе в. пръвое *ассем.* *6—7* даетъ *зогр.* подаетъ *никол.* *7* тоу *(вм.* тогда*) ассем., безъ* тогда *зогр. ник. а.* *7—8* хоуждее *остр.* *9* се сътв. *всѣ прочіе;* знам. нач. *остр.* *10* к. галилеи *остр. зогр.* *11* во нь *пропущ. ассем.* *12* вьниде *ассем. остр.* *14—15* и тоу оу него многъı *асс.* *15* прѣбъıсть *остр. зогр. ник.* *16* вьниде *остр.* *17* въ цр҃кви *асс. остр.* *17—18* волъı и ов. и гол. *остр. ассем.* *19* ѣко бичь *всѣ прочіе.* *20* и вса *ассем.* и изгъна вса *остр.* *21* продаѭщиимъ *ассем.;* сьребро *ассем.* пѣназа *зогр. ассем.* *22* испровръже *ассем. никол.* *26* писано *асс.* написано *зогр.*

моу твоего сънѣстъ мѧ. 18 отъвѣщаша же іюдеи и рѣшѧ емоу. кое знамение ѥвлѣеши намъ ѣко си твориши. 19 wтъвѣща ис̄ъ и рече имъ. разорите цр̄квь сиѭ. і трьми деньми въздвигнѫ

ѭ.

CXXXVII 20 рѣшѧ же іюдеи. четѣрѣми десѧтъı и шестиѭ лѣтъ съзъдана бы̄ цр̄къı си. і ты ли трьми деньми въздвигнеши ѭ. 21 онъ же глааше о цр̄кви тѣла своего. 22 Ꙗгда оубо къста отъ мрътвъıхъ. помѣнѫша оученици его ѣко се гл̄аше. і вѣрж ѥсѧ кънигамъ и словеси еже рече ис̄ъ ⁘ к҃ ⁘ 23 Ꙗгда же бѣ въ им̄ѣ҃ въ пасχа въ праздникъ. мънози вѣроваша въ ıмѧ его. видѧще знамениѣ его еже творѣаше. 24 самъ же ис̄ъ не въдааше себе въ вѣрж ихъ. ıмъѭе самъ вѣдѣаше въсѧ. 25 і ѣко не трѣбоваше да къто съвѣдѣтельствоуоутъ о чл̄вцѣ. самъ бо вѣдѣаше что бѣаше въ чл̄вцѣ ⁘ а҃ нѣ. в чь҃ ⁘ з҃ ⁘ вр̄ном ⁘

III.

1 Бѣ же чл̄вкъ отъ фарисѣи. никодимъ имѧ емоу. кънѧзъ іюденскъ. 2 съ приде къ немоу ношτиѭ. и рече емоу равьвии. вѣмь ѣко отъ бг̄а пришелъ еси оучитель.

Стр. 2 рекоша *остр.* *2—3* знамение намъ *пропущ. остр.* *5* дьнъı *зогр.*; съзиждѫ *ассем.* *8* съзьда сѧ *ассем.* *9* то тъı ли *ассем.*; дьнъı *зогр.*; съзиждеши *асс.* *11* же *(вм.* оубо*) остр.*; въскрьсе *ассем.* *12* ѣкоже *асс.* *13* ѥша *зогр. остр. ассем. никол.*; словоу *ассем.* *16* ѣже *зогр.*; его знам. ѣже *никол. а.* *18* вьсе *зогр.* *21* бѣ *зогр.* кѣсть *никол. а.* *22 безъ* же *зогр.*; чл. етеръ *асс. остр.* *25* кси пришьлъ оуч. *остр.*

никтоже бо не можетъ знамении сихъ творити. ѣже ты твориши. аште не бѫдетъ бъ съ нимъ. 3 отъвѣща и-
съ и рече емоу. амин. амин гл҃ж тебѣ.
аште кто не родитъ сѧ съ въше. не мо- 5
жетъ видѣти цр҃ствиѣ бж҃иѣ. 4 гл҃а
къ немоу никодимъ. како можетъ
члвкъ родити с[ѧ]ѧ старъ съı. еда
можетъ въторицеж въ чр҃во вь-
лѣсти матере своеѧ и родити сѧ. 10
5 отъвѣшта и҃съ амин҃ь амин҃ь гл҃ж
тебѣ. аще кто не родитъ сѧ водоѭ҃ж и д҃хо-
мь. не можетъ вънити въ цр҃твие бж҃ие.
6 рожденъı отъ плъти плъть естъ. ı
рожденъı отъ д҃ха дх҃ъ естъ. 7 не диви 15
сѧ ѣко рѣхъ ти. подобаетъ вамъ роди-
ти сѧ съ въше. 8 доухъ идеже хощетъ
доушетъ. ı гл҃а его слъıшиши. нъ не вѣ-
си отъ кѫдоу придетъ и камо идетъ.
тако естъ вьсѣкъ рожденъı отъ дх҃а. 20
9 отъвѣшта никодимъ и рече емоу. како
могѫтъ си бъıти. 10 отъвѣща и҃съ и ре-
че емоу. тъı еси оучитель. ı҃лвъ.
и сихъ ли не вѣси. 11 амин҃ь амин҃ь гл҃ж те-
бѣ. ѣко еже вѣмь гл҃мь. ı еже видѣхо- 25
мъ съвѣдѣтельствоуемъ. ı съвѣ-
дѣтелъства нашего не приемлете.

Стр. 1—2 знам. с. не мож. твор. *ассем.* *2* сътвориши *зогр.* *3* отъвѣщавъ *асс. остр.* *8* въ сѧ *почеркъ первагю* ѧ *не удался.* *9* ѫтробѫ *зогр. остр.* *9—10* вълѣсти въ чр. *ассем.* *14—15* рожденоѥ бо *остр., такъ ассем. никол. только безъ* бо; *зогр. въ 14* рожденъ *(гдѣ* ъ *можетъ быть въ значеніи* о*)*, *въ 15* рождено. *15* чюди *зогр.* *17* ѩдеже *ассем.* *18* дъшетъ *ассем. остр.* тоу дыш. *никол. а.* *19* кѫдѣ *ассем.;* ходить *остр.* приходитъ *ассем. зогр.* *20* всѣко рожденое *ассем., безъ* вьсѣкъ *зогр.* *25* ѩже *остр.* ѣкоже *ассем. никол. а.* *27* никтоже не приемлетъ *ассем. никол.*

12 аште земьна рѣхъ вамъ и не вѣроуоуте.
како аште реkж вамъ нб҃ска вѣроуоуте.
13 і никтоже възиде н҃бо. тъкмо съше-
дъı сн҃бсе. сн҃ ч҃къı съı нн҃бсе. 14 і ѣко-
же моси вьзнесе змиж въ поустъıни.
тако подобаатъ сѧ възнести съıноу
ч҃вскоумоу. 15 да вьсѣкъ вѣроуѣи во нь
не погъıбнетъ. нъ иматъ живота вѣ-
чънааго ·:· к҃ц ·:· 16 Тако бо б҃ъ вьзлю-
би мира. ѣко сн҃а своего иночадааго
дастъ. да вь[сѣ]сѣкъ вѣроуѣи на нь не
погъıбнетъ. нъı-иматъ живота вѣ-
чънааго. 17 не посъла бо б҃ъ сн҃а свое-
го вь миръ да содитъ мироу. нъ да

CXXXVIII съпасетъ сѧ миръ имъ. 18 вѣроуѣи во нь
не бждетъ осжжденъ. а не вѣроуѣи юже о-
сжжденъ естъ. ѣко не вѣрова въ імѧ
иночадааго сн҃а б҃жиѣ. 19 сь естъ сждъ
приде бо свѣтъ въ миръ. і възлюби-
шѧ ч҃вци паче тъмж неже свѣтъ. бѣ-
шѧ бо ихъ дѣла зъла. 20 вьсѣкъ бо дѣла-
ѣи зъла. ненавидитъ свѣта. і не при-
ходитъ къ свѣтоу. да не о(бли)чатъ сѧ дѣла
его. ѣко зъла сжтъ. 21 а творѧи истинж
градетъ къ свѣтоу. да авятъ сѧ дѣла
его ѣко о б҃зѣ сжтъ съдѣлана ·:· к҃ ·:· з҃ ·:·

Стр. 1 рѣхомъ *асс.* *3* вьзидетъ *сав.*; на н҃бо *всѣ проч.*, не вьз. н. н. *ник.* *4* небеси *ассем.* *5* змиі *сав.*; вь поустыноу *ник.* *6* сѧ *прип. надъ строкою.* *8—9* животъ вѣчънъı *ассем. сав. никол. (такъ и 12—13).* *10* вьсь мирь *ник.*; єдиночадааго *остр. сав.* възлюбленааго *асс.* *11* далъ еси вь миръ *сав.* даль єсть вь вьсь мирь *ник.*; въ нєго *остр.* въ нь *асс. сав.* *14* содитъ *такъ въ подл.* *15* єго ради *(вм.* имъ*) остр.* сего ради *асс.* имь вьсь мирь *ник.* *16* и не вѣр. *асс. ник.* *18* єдиночад. *остр. ник.* сн҃а б҃жиѣ иноч. *асс.*; се же єсть *остр.* *19* ѣко свѣтъ приде *ассем. остр. ник.* *23 буквы* бли *надъ строкою приписаны поздн. глагол. почеркомъ.* *24 безъ* ѣко зъла сжтъ *остр. (ихъ нѣтъ въ лучш. греч. т.).*

22 По сихъ приде їс̄ъ і оученици его въ юденскыж землж. і тоу живѣаше съ ними и кръштаалше. 23 бѣ же іоанъ кръстѧ въ еннонѣ. близъ салимови. ѣко водъı мъногъı бѣахж тоу. і прихождаахж и кръштаахж сѧ. 24 не оу бо бѣ късажденъ къ темьницж іоанъ ·:· 25 Бъıстъ же сътѧзание отъ оучени[ни]къ іоановъ. съ їюдеи. о очиштении. 26 і придж къ іоаноу и рѣшѧ емоу равьви. іже бѣ съ тобоіж об онъ полъ іоръдана. емоуже тъı съвѣдѣтельствова. се сь крьштаатъ и вьси граджтъ къ немоу. 27 отъвѣщѧ іоанъ и рече. не мо(же)тъ чл̄къ приимати ничесоже. аще н(е) бждетъ емоу дано сн̄все. 28 въı сами мьнѣ съвѣдѣтельствоуоуте. ѣко рѣхъ нѣсмъ азъ х̄ъ. нъ посъланъ есмъ прѣдъ нимь ·:·

29 імѣıаи невѣстж женихъ естъ. а дроугъ жениховъ стоѧ и послоушаѧ его. радостиж радоуоутъ сѧ за гласъ жениховъ. си оубо радость моѣ испльни сѧ. 30 оному подобаатъ расти а мьнѣ мьнити сѧ. 31 градъı съ въıше надъ вьсѣми естъ. съı отъ земла отъ земла естъ. и отъ земла гл̄етъ. градъıи съ

Стр. 1 по сихь же *ник.;* вьниде *ассем. остр.* *1—2* въ землж юд. *асс.* *2—3* съ ними *въ остр. пропущ.* *4* близъ Салима *всѣ прочіе.* *9* придоша *остр.* *11* на ономъ полоу *ассем.* *12* послоушьствова *ассем.;* сь оубо *асс.* се тъ *остр.* *13—14* отъвѣщавъ *ассем.* *14* же *въ* можетъ *поздн. надстр. прип.* *15* приемати *асс.; вм.* не *въ подл. только* и *надъ строкою.* *15—16* нѣстъ дано емоу *асс.* *16—17* съвѣдѣтельствоваете *остр.* *18* ѣко посъланъ *ассем.* *21* послоушаеть *никол.* *22* радоуеи се *никол. а.* *24* низити *ассем.* *26* иже отъ земла *остр.* и съı отъ земла *асс.* *27* грьдъıи от *ассем.*

нб҃се надъ вьсѣми естъ. 32 і еже видѣ
и слъıша се съвѣдѣтельствоуоутъ.
і съвѣдѣтельствиѣ его никтоже не при-
емлетъ. 33 Приимъıи его съвѣдѣте-
льство запечатьлѣ. ѣко бъ исти[не]-
ненъ естъ ·:· к҃ ·:· 34 Єгоже бо посъла бъ гл҃ъı
бжиа гл҃тъ. не въ мѣрж бо бъ дастъ дх҃а.
35 отц҃ъ любитъ сна. и вьсѣ дастъ въ рж-
цѣ его. 36 вѣроуıаи въ сна иматъ животъ
вѣчъныı. а иже не вѣроуоутъ въ сна не
оузьритъ живота. нъ гнѣвъ бжи пр҃ѣ-
бъıваатъ на немь.

IV.

1 Єгда же оувѣдѣ
гъ ѣко оуслъıшаша фарисѣи. ѣко ис҃ъ
мъножаиша оученикъı творитъ. і
кръштаатъ неже иоанъ. 2 а ис҃ъ самъ
не кръштаашеи нъ оученици его. 3 оста-
ви июдеж. и иде пакъı въ галилеж.
4 достоѣаше же емоу проити сквѣ са-
мариж ·:· 5 Приде же ис҃ъ въ градъ.
самарьскъ. нарицаемъı сухарь.
іскрь вьси ижже дастъ иѣковъ носи-
фоу сноу своемоу. 6 вѣ же тоу стоуде-
CXXXIX нецъ иѣковль. іс҃ же троуждъ са отъ пж-
ти. сѣдѣаше тако на стоуденьци. годи-
на бѣ ѣко шестаа. 7 приде жена отъ сама-

Стр. 1 і *передъ* еже *въ остр. пропущено.* *2* послоушьствоуетъ *ассем.* *4* приемъı емоу *ассем.* *7* даеть *никол.* *12* оуслъıша *(вм.* оувѣдѣ*)* *зогр.* разоумѣ *ник. а.* *15* а *зогр. пропущ.* *16—17* оставивь *никол. а.* *18* і дост. *зогр.* *19* вьниде *асс.; безъ* ис҃ъ *зогр. ник.* *20* самареискъ *остр. асс.* *21* близъ *остр.* *22—23* кладазь *зогр.* *23—24* с поути *ник.* *24* кладази *зогр.* *24—25* часъ-шестъı *зогр.* година же *асс. остр.* *25* и приде *асс. ник.*

рнѧ почрѣтъ водꙑ. гл҃а и҃съ даждъ
ми пити. 8 оученици бо его ошъли бѣахѫ
въ градъ. да брашъна коупатъ. 9 гл҃а же
емоу жена самарѣнъıни. како тъı и-
юдеи съı отъ мене пити просиши. же-
нъı самарѣнъıнѧ сѫштѧ. не прикаса-
ѭтъ бо сѧ июдеи самарѣнехъ. 10 отъкѣ-
шта и҃съ и рече ѥи. аште би вѣдѣла да-
ръ бж҃ıи. ı кто естъ гл҃ѧи ти даждь ми
пити. тъı би просила оу него и далъ
ти би водѫ живѫ. 11 гл҃а емоу жена г҃и ни
почръпала имаши. и стоуденецъ естъ
глѫбокъ. отъ кѫдѫ оубо имаши водѫ
живѫ. 12 еда тъı болеи еси отъца на-
шего иѣкова. ıже дастъ намъ стоу-
денецъ сь. ı тъ из него питъ и сн҃ве
его и скоти его. 13 отъвѣшта и҃съ и рече ѥ-
и. вьсѣкъ пиѭи отъ водꙑ сеѭ вьжѫ-
ждетъ сѧ пакъı. 14 а иже пиетъ отъ
водꙑ ıжже азъ дамь емоу. не вь-
ждѫдаатъ сѧ въ вѣкъ. нъ вода ıжже
азъ дамь емоу. бѫдетъ въ немь
источьникъ водꙑ. въходѫщѧ
въ животъ вѣчънꙑ. 15 гл҃а къ не-
моу жена. г҃и даждъ ми сиѫ водѫ.
да ни жѫждѫ ни прихождѫ сѣмо по-
чръпатъ. 16 гл҃а ѥи и҃с҃. ıди призови мѫжь

Стр. 1 почръпать *ассем.*; гл҃а ѥи и҃с҃ *зогр. ассем. остр. никол.* *3* брашьно *остр.* *5* прос. оу мене пити *ассем.* *7—8* ѿтвѣштавь *никол. а. (такъ и 17 никол. а. ассем.).* *8, 10 и 11* бъı *остр.* *12* почръпальника *всѣ прочіе;* кладѧѕь *зогр. (такъ и 15—16).* *12—13* глѫб. кстьь *остр.* *13* кѫдѣ *асс.* *16* безъ сь *зогр.;* пи *остр.* *18—19* въждѫждетъ *зогр. асс.* *20—21* іматъ въждадати *всѣ проч.* *23* въслѣплѭщаѧ *ассем. никол. а. (ошибочно зогр.* вьслѣплѭштѫѫ*),* истѣкаѭщаѧ *остр.* текоуштее *никол. б.* *27* и пригласи *асс. (зогр. никол. то же, но безъ* и*).* *27 и 1 на слѣд. стран.* мѫжа своего *ассем. зогр. никол.*

твои. і приди сѣмо. 17 отъвѣшта жена и ре-
че емоу. не имамъ мжжа. гл҃а ѥи ис҃ъ.
добрѣ рече ѣко мжжа не имамъ. 18 пать бо
мжжь имѣла еси. і нынѣ егоже има-
ши нѣстъ ти мжжъ. се въ істинж ре-
че. 19 гл҃а емоу жена. г҃и вижджь ѣко прк҃ъ еси
ты. 20 отъци наши въ горѣ сеи поклонишѧ
сѧ. і вы гл҃те ѣко въ ем҃ѣ естъ мѣсто
ідеже кланѣти сѧ подобаатъ. 21 гл҃а ѥи ис҃.
жено вѣрж ими ми ѣко градетъ година.
егда ни въ горѣ сеи ни въ им҃ѣхъ поклони-
те сѧ отцю. 22 вы кланѣате сѧ егоже не
вѣсте. мы же кланѣемъ сѧ еже вѣмъ.
ѣко спсние отъ июден естъ. 23 нъ градетъ
година и нынѣ естъ. егда истиньни по-
клоньници поклонатъ сѧ
отцю. дх҃омь и истиноѭ. ібо отцъ та-
цѣхъ иштетъ покланѣьштихъ сѧ емоу.
24 дх҃ъ естъ бъ. і иже кланѣатъ сѧ емоу
дх҃мь и истиноѭ достоитъ кланѣти сѧ.
25 гл҃а емоу жена. вѣмь ѣко месиѣ придe-
тъ рекомыи х҃ъ. егда тъ придетъ въ-
звѣститъ намъ вьсѣ. 26 гл҃а ѥи ис҃. азъ
есмъ гл҃ми съ тобоѭ. 27 і тъгдажде
придж оученици его. і чоудждаахѫ сѧ
ѣко съ женоѭ гл҃аше. і никтоже не рече
чесо иштеши. ілн что гл҃ѣши съ неѭ.
28 остави же водоносъ свои жена. і иде
въ градъ.

Стр. 4 иже *(вм.* егоже*) ник. а.* *7* покл. въ гор. с. *асс.* *9* под. клан. *ник. а.* *10* идеть *остр.;* часъ *зогр.* *12* кже *остр.* *13* мы *безъ* же *остр.;* егоже *асс. ник. б.* *14* придеть *остр.* *16 пробѣлъ въ строкѣ произошелъ отъ выскобл. одного или нѣск. словъ.* *18* кланѣьштихъ *зогр. ник.* *19* дхъ бо *зогр.;* и иже *асс.* *22* глаголемыи *асс.* нарицаемы *остр.;* и егда *асс.* *24* тогда же *остр.* *25* придоша *остр.* *26* рече емоу *остр.* *27* съ нимъ *описка въ асс.*

CXL і гл҃а чл҃кмъ. 29 придѣте и видите чл҃ка. і-
же рече ми вьсѣ елико сътворихъ. еда
тъ естъ х҃ъ. 30 ізидж же из града и гождѣ-
ахж къ немоу. 31 междю же симъ молѣ-
ахж и оученици его. гл҃ющє равьви ѣ-
ждь. 32 онъ же рече къ нимъ. азъ брашъно
имамъ ѣсти егоже вы не вѣсте. 33 гл҃а-
хж же оученици къ севѣ. еда кто принесе
емоу ѣсти. 34 гл҃а имъ и҃с҃ъ. мое брашъ-
но естъ да творю волю посълавъ-
шаго мѧ. і съвръшю дѣла его. 35 не вы
ли гл҃ете ѣко ещте четыре мѣсѧци сж-
тъ. і жатва придетъ. се гл҃ю вамъ.
вьзведѣте очи ваши и видите нивы.
ѣко плавы сжтъ къ жатвѣ юже. 36 і
жьнѧи мъздж приемлетъ. і събира-
ѧи плодъ въ животъ вѣчьнъı. да и
сѣѭи вькоупѣ радоуоутъ сѧ и жьнѧи. 37 о
семь бо естъ слово истовое. ѣко инъ
естъ сѣѭй. і инъ естъ жьнѧи. 38 азъ по-
съласхъ вы жатъ. ідеже вы не троу-
диете сѧ. іни троудишѧ сѧ и вы въ
троудъı ихъ вьнидете. 39 отъ града же
того мъноѕи вѣроваша вь него. отъ са-
марѣнъ. за слово женѣ съвѣдѣте-
льствоующи. ѣко рече ми вьсѣ е-
лико сътворихъ. 40 егда же придж са-
марѣне къ немоу. молѣахж и да би

Стр. 1 безъ и *остр. ассем.* *3* придоша же *остр. (такъ и 27).* *3—4* идѣахж *остр.* *6* имъ *остр. никол. а.* *9* и гл҃а *никол. а.* *10* сътворж *остр.* *15* безъ оуже *никол. а.* *16* прииметь *остр.* *16—17* і събираетъ плодъ животъныı *зогр.* сьбираетъ *ассем.* сьбирають *никол. а.* *17* плодъı *никол.;* да *безъ* и *всѣ прочіе.* *19* истиньное *всѣ прочіе,* сл. е. пст. *зогр. никол. ассем.* *20* азъ же *всѣ прочіе.* *20—21* вы посълахъ *ассем.* *23* троудъ *зогр. ассем.;* вънидосте *остр. никол. б.* *27—28* къ нѥмоу самар. *остр. зогр. ассем. никол. а.* *28* кго да бъı *остр.*

прѣбꙑлъ оу нихъ. і прѣвꙑстъ
тоу дъва дьни. 41 і мъного паче вѣроваша
за слово его. 42 женѣ же гл҃ахж. ѣко юже не за
твоиж весѣдж вѣроуемъ. сами бо слꙑ-
шахомъ и вѣмъ. ѣко сь естъ въ исти-
нж сп҃съ мира х҃ъ ·:· к҃ ·:· 43 По дъвою же дъноу
изиде отъ тждоу. и іде въ галилеиж.
44 самъ бо и҃съ съвѣдѣтельствова ѣ-
ко пр҃къ въ своемь отъчъствии не има-
тъ чьсти. 45 егда же приде въ галилѣиж.
приѧсѧ и галилѣане. вьсѣ видѣвъше
елико сътвори въ і҃мѣхъ. въ праздьни-
къ. і ти бо придж въ праздьникъ. 46 при-
де же пакъı и҃с въ кана га(ли)лѣиж. идеже
сътвори отъ водꙑ вино ·:· ·:· з҃ ·:·
Бѣ же етеръ ц҃ръ мжжъ. егоже с҃нъ болѣ-
аше въ капернаоумѣ. 47 сь слꙑшавъ
ѣко и҃с приде отъ июдеи въ галилѣж.
иде къ немоу и молѣаше и. да сънидє-
тъ и исцѣлитъ с҃на его. бѣ бо оумираѧ.
48 рече же къ немоу и҃съ. аште знамении и чю-
десъ не видите. не имате вѣрꙑ ѧти.
49 гл҃а къ немоу ц҃ръ мжжъ. г҃и сьниди прѣ-
жде даже не оумьретъ отроча мое. 50 гл҃а
къ немоу и҃съ иди с҃нъ твои живъ естъ
і вѣржѧ емъ чл҃вѣкъ словеси еже рече е-
моу и҃с (и)дѣаше. 51 абие же съходѧщю емоу.
се раби его срѣтж и гл҃ѧще. ѣко с҃нъ

Стр. 2 мноѕи *ассем. остр.* *3* же *пропущ. въ зогр.* *6* всего мира *ассем.* съпасъ мироу *остр.* *9—10* чьсти не имать *ник.* *11* приѧша *зогр. никол.* *14* и҃с *пропущ. зогр.;* (ли) *пропущ. въ подл.* *16* нѣкъıи *остр.* *17* безъ сь *остр.;* *въ подл.* ь *въ* сь *передъл. изъ* ъ. *19* и иде *остр.* *20* исцѣлитъ сънъ *остр.;* хотѣаше бо оумрѣти *остр. ник.* *21* рече ис. къ нѣмоу *остр.* *23* цесаревъ *остр.* *25* *въ* естъ, т *надъ строкою.* *26* имъ *остр.;* словеси чловѣкъ *ассем.* *27* и *въ* идѣаше *прибавл. позже надъ строк.;* и идѣше и абие *остр.* *28* срѣтоша *остр. ассем.*

ти живъ естъ. 52 въпраша же годинꙑ
отъ нихъ. въ кѫж соуѣе емоу бꙑ
CXLI рѣша же емоу ѣко въчера въ годинѫ се-
дмѫж остави и огнь. 53 разоумѣ же [о]-
оцъ. ѣко та бѣ година въ нюже рече е-
моу ис ѣко синъ твои живъ естъ. і вѣ-
рова самъ и весь домъ его. 54 се пакꙑ
второе чюдо сътвори исъ пришедъ о-
тъ іюдеѩ въ галилеѩж ·:· к ·:·

V.

1 По сихъ
же бѣ праздьникъ іюдеискъ. і вꙑ-
зиде ис въ ерусалимъ. 2 естъ же въ
ерсмѣхъ на овьчи кѫпѣли. ѣже нари-
цаатъ сѧ евреискꙑ витезда. пѧ-
ть притворъ имѫшти. 3 въ тѣхъ ле-
жааше мъножьство болѧштихъ.
слѣпъ хромъ. соухъ. чаѭщихъ дви-
жениѣ водѣ. 4 анѣл бо гнь на вьсѣ лѣ-
та съхождааше въ кѫпѣль. і въз-
мѫштааше водѫ. і иже пръвѣе въ-
лажааше по възмѫштении водꙑ.
съдравъ бꙑваше. ѣцѣмъ же не-
дѫгомъ одръжимъ бꙑваше.

Стр. 1 твои *(вм.* ти*) зогр. ник. остр.*; въпрашааше *всѣ проч.*; часа *зогр.* винꙑ *асс.* *2* которꙑ *зогр.* въ кꙑи часъ *остр.* въ кѫж годинѫ *асс.* *3—4* часъ седмꙑ *зогр.* *4* разоумѣвъ *остр.* *5* оць его *ассем.*; часъ въ ньже *зогр.* *6* ж. е. с. тв. *ассем.* *7* домъ его вьсь *ассем. остр.* *8* вторицеѩ *ассем.*; знамениѣ *остр.* *10—11* вниде *остр. ассем.* *13* фезда *зогр.* *17* въ водѣ *ассем.* *17—18* на всѣко врѣмѧ *ассем.* *18* мыѣше сѧ въ кѫпѣли *зогр. ассем. остр. никол. а. (такое же разночтеніе въ греч. текстахъ).* *19* послѣ водѫ *прибавл.* и охождааше *ассем.*; прѣжде *ассем.* *21—22* ѣцѣмъ *до* бꙑваше *пропущ. зогр. ассем.*

5 Бѣ же тоу единъ чл҃вкъ. ѯ҃. і осмь
лѣтъ имы въ неджsѣ своемь.
6 сего видѣвъ ис҃ лежашта. і разоу-
мѣвъ. ѣко мънога лѣта иже и-
мѣаше. гл҃а емоу хоштеши ли цѣлъ
бъıти. 7 отъвѣща емоу неджъ-
нъı. ги҃ чл҃ка же не имамъ. да е-
гда възмѫтитъ сѧ вода. вьвръ-
жетъ мѧ въ кѫпѣль. егда же прихо-
ждж азъ. инъ прѣжде мене вълазитъ.
8 гл҃а емоу ис҃: въстани възъми одръ
твои. і иди въ домъ свои. 9 і абье цѣ-
лъ бъıстъ чл҃къ. і вьзѧтъ одръ свои.
и хождааше бѣ же собота въ тъ дьнь. 10 гл҃а-
хѫ же июден исцѣлѣвъшюоумоу. собо-
та естъ и не достоитъ тебѣ вьзѧти
одра твоего. 11 онъ же отъвѣшта имъ. іже
мѧ сътвори цѣла тъ мънѣ рече. вьзь-
ми одръ твои и ходи. 12 въпросиша же и къ-
то естъ чк҃ъ рекъı тебѣ. вьзьми одръ
твои и ходи. 13 исцѣлѣвъı же не вѣдѣаше
кто естъ. ис҃ бо оуклони сѧ народоу сѫ-
штю на мѣстѣ. 14 по томь же обрѣте и ис҃.
въ цр҃кве. і рече емоу. се цѣлъ бъıст
к томоу не съгрѣшаи. да не горе что бѫ-
детъ. 15 иде же чл҃вкъ и повѣ(дѣ) июдеомъ.
ѣко ис҃. естъ иже и сътвори цѣла ⁘ к҃ ⁘
16 І сего ради гонѣахѫ июден ис҃а. и иска[ахѫ]

Стр. 1 етеръ *зогр. ассем. никол.* *3* лежаща *пропущ. остр.* *4* ижже *вм. правильнаго* юже *или* оуже, *какъ остр.* *5* живъ *(вм.* цѣлъ*) зогр.* *7* си *пропущ. остр.;* же *пропущ. зогр. остр.* *10* сълазить *ник. а.* *11* въст. и въз. *ассем.* *13* вьза *остр.* *14, 15—16* сжб. *всѣ проч.* *23* безъ и *зогр.;* ис҃. обр. и *остр.* *24* цьркъви *остр.;* еси *(вм.* бъıст*) всѣ прочіе;* въ бъıст *въ подл.* т *надъ* с. *25* ти чьто *ассем. остр. ник.* *26* дѣ *въ* повѣдѣ *надстрочн. прип. поздн. глагол. почеркомъ;* повѣда *остр. асс. ник.* *27* мѧ *(вм.* и*) остр. зогр. асс.* *28* ис҃. июд. *зогр.*

ахѫ его оубити. зане си творѣаше въ соботѫ. 17 ісъ же отъвѣштаваше имъ ·:· Отьцъ мои до селѣ дѣлаатъ. и азъ дѣлаѭ. 18 сего же ради искаахѫ паче июдеи его оубити. ѣко не тъкмо разарѣаше соботѫ. нъ і оца своего глаше бга. [ра] равенъ сѧ творѧ боу. 19 отъвѣшта же исъ и рече имъ. аминь аминь глѭ вамъ. не можетъ снъ о себѣ творити ничесоже. аште не еже видитъ отца тв[р]ѧща.

CXLII ѣже бо онъ творитъ. си и снъ такожде. творитъ. 20 отьц (б)о любитъ сна. и вьсѣ показаатъ емоу ѣже самъ творитъ. і болыша сихъ покажетъ емоу дѣла. да вы чюдите сѧ. 21 ѣко бо оцъ вьскрѣшаатъ мрътвыѧ и живитъ. тако и снъ ѭже хоштетъ живитъ. 22 отьцъ бо не сѫдитъ никомоуже. нъ сѫдъ весь дастъ снови. 23 да вьси чтѫтъ сна ѣкоже чтѫтъ отца. і иже не чтетъ сна не чьтетъ отца. посълавъшааго и. 24 Аминь аминь глѭ вамъ. ѣко слоушаѧи словесе моего. и вѣрѫ емлѧ посълавъшюмоу мѧ. іматъ живота вѣчънааго. і на сѫдъ не придетъ. нъ прѣидетъ отъ съмръти въ животъ.

Стр. 3 ц *въ* отцъ *надъ стр. напис. между* т *и* ъ. *4—5* паче иск. его июд. оуб. *зогр. остр. ник., асс. то же только* оуб. и. *9—10* тв. о. с. нич. *зогр. остр. ник.* тв. сынъ о с. нич. *асс.* *13* оцъ бо *вся, въ нашемъ же т.* б. *передъ* о *выскоблено должно быть по недосмотру вм. стоявшаго послѣ* о *лишняго* б, *которое тоже выскоблено.* *13—14* вьсе *остр.* *14* покажетъ *зогр.* *15* показаетъ *асс. остр.* *18* егоже *(вм.* ѭже*) зогр.;* живити *асс.* *21 безъ* і *зогр. асс. остр.* *22* іже і посъла *зогр. ассем. ник.* иже п. кго *остр.* *25—26* животъ вѣчьныѣ *асс. ник.*

25 аминь аминь гл҃ѭ вамъ. ѣко грѧдетъ година и нынѣ естъ. егда мр҃твии оуслъшатъ гл҃съ с҃на бж҃иѣ. і оуслъшавъшеи ожив҃тъ. 26 ѣкоже бо от҃цъ живота иматъ въ себѣ. тако дастъ и сн҃ови живота имѣти въ себѣ. 27 и область дастъ емоу и сѫдъ творити. ѣко сн҃ъ чл҃вскъı естъ. 28 не дивите сѧ семоу. ѣко грѧдетъ година. въ нюже вьси сѫште- и въ гробѣхъ. оуслъшатъ гл҃съ сн҃а бж҃иѣ. 29 и изидѫтъ сътворьше- и благаа въ въскр҃шение живо-

тоу. а сътворьшеи зълаа въ въскр҃шени- е сѫдоу. 30 не могѫ азъ о себѣ творити ни- чесоже. ѣкоже слъшѫ сѫждѫ. и сѫдь мои правьденъ естъ. ѣко не иштѫ воля моеѧ. нъ волѭ посълавъшаго мѧ от҃ца ·:· к҃. 31 аште азъ съвѣдѣтельствоуѭ о мьнѣ. съвѣдѣтельство мое нѣстъ истинъно. 32 инъ естъ съвѣдѣтельствоуѭи о мьнѣ. і вѣмь ѣко истиньно естъ съвѣдѣтельство еже съвѣдѣтельствоутъ о мънѣ. 33 въı посълсте къ но[о]аноу. і съвѣдѣтельствова о истинѣ. 34 азъ же не отъ чл҃ка съвѣдѣтельства приемлѭ. нъ си гл҃ѭ да въı спс҃ни бѫдете. 35 онъ бѣ свѣ-

Стр. 4 слъшавъше *остр.* *5 и 6* животъ *зогр. ассем. ник., остр. только на второмъ мѣстѣ.* *8* безъ и *ассем.;* сѫдъı *зогр.* *10* часъ въ ньже *зогр.* *10—11* сѫщиі *асс.* въходѧщеі *зогр.* *12* ıго *(вм.* с҃на бж҃иѣ*) остр.* *12—13* створьшии *остр.* *14* сътворьшии *остр.* *15* оу *въ* сѫдоу *передѣлано изъ* а. *16* ѣако с. и с. *остр.* *21—22* иже съвѣдѣтельствоуетъ *асс.* *24* ıго ѥже *остр.;* и въı *ассем.;* съвѣдѣтельствоутъ *исправлено изъ* св—твова, *но первою же рукою* *26* чл҃вкъ *остр. асс. ник.* *27* съвѣдѣтельство *остр.*

тильникъ горѧ и свѣтѧ. въ(і) же хотѣ-
сте къздрадовати сѧ въ годинѫ
свѣтѣнїѣ его. 36 азъ же имамъ сѣкѣ-
дѣтельство болѣ іоанова. дѣла бо
ѣже дастъ мънѣ о҃тцъ да съвръшѫ
ѣ. та дѣла ѣже творѭ. съвѣдѣтелъ-
ствоуѭтъ о мьнѣ. ѣко отецъ мѧ по-
съла. 37 и посълавъı мѧ о҃тцъ. тъ съ-
вѣдѣтельствова о мьнѣ. ни гласа
его никъдеже слъıшасте. ни видѣ-
нїѣ его видѣсте. 38 і словесе его не и-
мате прѣбъıваѭшта въ васъ.
зане егоже тъ посъла семоу̀ въı
вѣръı не емлете. 39 ісп[с]ъıта-

CXLIII ıте кънигъı ѣко въı мънite въ нихъ
імѣти животъ вѣчънъı. і тъи сѫ-
тъ съвѣдѣтельствоуѭшта о мьнѣ.
40 і не хощете прити къ мьнѣ. да животъ
имате. 41 славъı отъ ча҃къ не приема҃ѭ
42 нъ разоумѣѭ въı ѣко лю҃бъве бж҃ıѧ не и-
мате въ себѣ. 43 азъ придъ въ іма҃ о҃тца
моего и не приемлете мене. аште инъ
придетъ въ і(ма҃) свое того приемлете.
44 како въı можете вѣровати славѫ
дроугъ отъ дроугъ приемлѭште. ї

Стр. 1 а *въ* гора *для передачи особаго почерка глаг. буквы* ѥ *(съ хвостикомъ, опускающимся съ выпуклости);* свѣта *остр. ассем.;* і *въ* въı *прип. надъ строкою. 2* часъ *зогр. 4—5 слова* бо ѣже д. м. от. д. *пропущ. въ ассем. 5—6* та съвьршаѭ *остр.* съвръшаѭ *(безъ* та*) ассем. 6* азъ творѭ ѣже *ассем. 8* и тъ *асс. 8—9* съвѣдѣтельствоуетъ *зогр. 10* никтоже слъıшитъ *ассем. 15* вь нихъ мьните *зогр.* и ѣко въı мьн. им. в. н. *ассем. 16* живота вѣчьнаго *остр.;* ъ *въ* тъи *надъ строк. 18* живота *остр. ассем. 20* разоумѣхъ *всѣ прочіе. 20—21* бож. люб. *ассем.* л. въ себѣ бж҃ıѧ *остр. 21* придохъ *остр. 23 въ* іма *буквы* ма *надъ строкою,* м *въ видѣ кирилловской буквы;* того въı *никол.* того пр. въı *ассем.*

славъı ѣже отъ единааго бг̃а не ищіете. 45 не мьните ѣко азъ на въı рекж къ отъцоу. естъ иже на въı гл̃тъ моси. на негоже въı оупъваете. 46 аште бо бисте вѣрж имали мосеови. вѣрж бисте ѩли и мьнѣ. о мьнѣ бо тъ писа. 47 аще ли того кънигамъ вѣръı не емлете. како моимъ гл̃мъ вѣрж е"мете.

VI.

1 по сихъ иде и̃съ на онъ полъ морѣ галилѣѩ таверьѣдъскъı. 2 и по немь идѣаше народъ мъногъ. ѣко видѣахж знамениѣ ѣже творѣше на неджжънъıхъ ·:· к̃ ·:· 3 вьзиде же на горж и̃с. і тоу сѣдѣаше съ оученикъı своими. 4 бѣ же близъ пасха праздьникъ июдейскъ ·:· 5 Възведъ же очи и̃с видѣвъ ѣко мъногъ народъ градетъ къ немоу. гл̃а къ филипоу. чимь коупимъ хлѣвъı да ѣдѧтъ сиѝ. 6 се же гл̃ааше искоушаѩ и̑. самъ бо вѣдѣше что хотѧ сътворити. 7 отъвѣшта емоу филипъ. дьвѣма сътома пѣнязъ хлѣвъ не довлѣѧтъ имъ.

Стр. 1 ıночадааго с̃на бж̃иѣ *ассем. зогр.* единоч. съıна бж̃иѣ *остр. никол.* *3* речетъ *зогр. никол.* иже гл̃аи на въı *остр.* *4* на ньже *никол.;* оупъваете *зогр.* *4—5* бъıсте *остр.* *5* вѣровали *никол.* *5—6* вѣрж ѩли бъıсте *остр.* имѣли *(вм.* ѩли*)* *ассем.* *6* с̀па *(вм.* п̀са*) зогр.* съıписа *ассем.* *7* и того *асс.* *8 въ подл.* емете *съ надпис.* и. *8—9* и по семь *остр.* *9—10* морѣ тивериадьска *зогр. и всь проч.* *14 безъ* же *зогр.* *16* видѣ *зогр.* и видѣвъ *остр. ассем. никол.* *17* идеть *остр.* *20* хотѣаше *ассем.* хоштеть *никол. (зогр. ошибка* хотать*).* *22* сьребрьникъ *остр.;* хлѣби *остр. никол. а.;* довлѣıжть *остр. никол. а.* довълетъ *ассем.* довлать *зогр.*

да къжьдо ихъ мало чъто приметъ.
8 гл҃а емоу единъ отъ о(у)ченикъ его. аньдрѣ-
а братръ симона пе́тра. 9 естъ отрочи-
штъ сьде единъ. іже иматъ пать хлѣ-
въ ѧчьнъ. і дьвѣ рыбѣ. нъ си чъ(то) сѫ-
тъ вь се(ли)ко. 10 рече же ис҃ сътворите чло-
вкъı възлешти. бѣ же трѣва мъного
на мѣстѣ. вьзлеже оубо мѫжъ число-
мъ. ѣко пать тысѫштъ. 11 приѧтъ же
хлѣвъ ис҃. и хвалѫ въздавъ. подастъ
оученикомъ. а оученици възлежѫщти-
имъ. такожде и отъ рыбоу. елико хо-
тѣахѫ. 12 і ѣко насытишѧ сѧ. гл҃а оуче-
никомъ своимъ. съберѣте избытъ-
кы оукроухъ. да не погыблетъ ничъ-
тоже. 13 съвъраша же и исплънишѧ дъва
на десѧте коша оукроухъ. отъ пати хлѣ-
въ ѧчьнъıхъ. іже избъıша ѣдъше-
имъ ·:· 14 Чл҃вци же видѣвъше знаме-
ние. еже сътвори ис҃. гл҃аахѫ ѣко сь
естъ въ істинѫ пр҃къ. градъıи вь
весь миръ ·:· к҃. 15 іс҃ же разоумѣвъ ѣ-
ко хотѧтъ прити да въсхытѧтъ і
и сътворѧтъ цр҃ѣ. отиде пакы
въ горѫ тъ единъ. 16 і ѣко поздѣ бъı-
стъ. сънидѫ оученици его на море. 17 і

Стр. 1 кожьдо *зогр. ассем.*; ихъ *пропущено остр.* *3* братъ *всѣ прочіе.* *4 безъ* единъ *остр. никол. а.*, ед. сьде *асс.* *5* ѧчьньнъ *остр.* ѧчьнѣнъ *зогр. ассем.*; *въ* чъто *въ подл. пропущ.* то. *6* селикоу народоу *остр.* селикоу *(безъ* народоу*) ассем. никол.*; *въ подл.* ли *прип. потомъ.* *7* трава *остр.* *10* оубо хл. *ассем.*; хлѣбъı *зогр. ник.*; дасть *остр. ассем. никол. а.* *11—12* народомъ *(вм.* възлежащ.*) ассем.* *15* погыбнетъ *ассем. зогр. никол.* *15—16 въ зогр. ошибочно* никътоже. *16* наплънишѧ *остр.* *16—17* дьвѣ—кошници *асс. ник.* *18* ѧчнанъıхъ *остр.* ѧчънѣнъıихъ *асс. зогр.* ечменыхь *ник.* *19—20* кже сътв. зн. ис҃. *остр. ник. а.* *21* градан *зогр.* *22* миръ *асс. зогр. остр.* *24* і цр҃ѣ *зогр.* *26* сънидошѧ *остр.*

CXLIV

вълѣзъше въ ладиꙗ ѣдѣахѫ на онъ
полъ морѣ. въ каперънаоумъ. і тъма
абие бѣстъ. і не оу бѣ пришелъ къ нимъ
ис̃. 18 море же вѣтроу велию дъıхаѭштю
въсталаше. 19 гребъше же ѣко дъва деса-
тѣ и пать стадии. ли ѣ-ти. оузьрѣша
ис̃а ходѧща по морю. і близъ корабл҃
бывъша и оубоѣща сѧ. 20 онъ же гл҃а имъ.
азъ есмъ не боите сѧ. 21 хотѣахѫ же и
приѧти въ корабь. и абие бѣстъ
корабль на земи въ нижде ѣдѣахѫ ·:·
22 Въ оутрѣи день народъ иже стоѣаше об о-
нъ полъ морѣ. видѣвъ ѣко корабл҃ ино-
го не бѣ тоу. тъкъмо единъ тъ. въ ня-
же вънидѫ оученици его. і ѣко не вьни-
де съ оученикъı своими ис̃ въ кора-
бь. нъ едини оученици его идѫ. 23 и ини
придѫ корабли отъ тивериѣдъı. бли-
зъ мѣста идеже ѣсѧ хл҃ѣбъı. хва-
лѫ въздавъшю г̃ю. 24 егда же видѣ-
ша народи ѣко ис̃а не бъıстъ тоу ни оу-
ченикъ его. вьлѣзѫ сами въ кора-
бля. и придѫ въ каперънаоумъ. і-
скѫште ис̃а. 25 і обрѣтъше и об онъ по-
лъ морѣ рѣша емоу. оучителю ко-

Стр. 1 корабль *остр. никол. б.* галиꙗ *зогр.* *3* абиѥ *пропущ. остр.;* къ н. пр. ис. *ассем. остр.* *4* по морю *зогр.;* великоу *остр. зогр.;* дышюштоу *ник. а.* *5* въстааше *пропущ. зогр.* *5—6* десати *зогр.* *6* s *(вм.* пать*) остр.;* или *остр.* *7* мор. близъ к. б. оуб. *ассем.* и м. бл. к. б. оуб. *остр.* *8* бывъша *зогр.* бывъшоу *остр.* *9* бо *(вм.* же*) асс.* *9—10* пр. и *асс. остр.* *10* корабль *зогр. остр.* *11* на земли *зогр. асс. остр.;* идѣахѫ *асс.* *12* же дьнь *всѣ прочіе;* стоѣхѫ *зогр.* *13* видѣвъше *ассем. остр.* *15* вънидоша *остр. (такъ и въ 17 стр.).* *17* ини же *ассем.* *18* придоша *остр. (такъ и 23);* кораби *асс.;* тивериа *асс.* *19* ѣша *всѣ проч.* *20* бг̃ви *асс.;* и егда *остр.* *20—21* видѣ народь *никол. а.* *21—22* исоусъ—оученици *асс.* *22* вълѣзоша *остр.* *23—24* ищѫще *остр.* *25* равви *зогр. остр.*

гда сѣмо приде. 26 отъвѣшта имъ и-
съ и рече. амінь амнь глаж вамъ.
ішете мене не ѣко [и] видѣсте зна-
мение. нъ ѣко ѣли есте хлѣбы и
насытисте сѧ. ⁘ 27 Дѣлаите не
брашъно гыблѣжштее. нъ брашъно
прѣбываѭщее въ животѣ вѣчьнѣе-
мь. еже сн҃ъ чл҃вскы вамъ дастъ. се-
го бо отц҃ъ знамена б҃ъ. 28 рѣшѧ же къ не-
моу что сътворимъ да дѣлаемъ дѣ-
ла бж҃іѣ. 29 отъвѣща ис҃ъ и рече имъ. се е́-
стъ дѣло бж҃іе́. да вѣроуоуте въ тъ. е-
гоже посъла онъ. 30 рѣшѧ же емоу кое оубо
ты твориши знамение да видимъ
и вѣрж имемъ тебѣ. что дѣлаеши. 31 о-
тъци наши ѣсѧ манънж въ поустыі-
ни. ѣкоже естъ писано. хлѣбъ сн҃бсе
дастъ имъ ѣсти. 32 рече имъ ис҃. ами-
нь амнь глаж вамъ. не моси дастъ
вамъ хлѣбъ съ небсе. нъ отц҃ъ мои да-
стъ вамъ хлѣбъ истинънъı съ небе-
се. 33 хлѣбъ бо бж҃ии естъ съходѧи сн҃бсе.
и даѭи живота мироу ⁘ к҃ ⁘ 34 Рѣшѧ же
къ немоу г҃и въсегда даждъ намъ
хлѣбъ сь. 35 рече же имъ ис҃ъ азъ есмъ
хлѣбъ животънъıи. градъı къ мı-
нѣ не иматъ възаа(л)кати сѧ. и вѣроу-
ѭи въ мѧ не иматъ въждадати сѧ

Стр. 1—2 ис. и р. имъ *асс.* *3* мѧ *асс.*; [и] *въ подлинникѣ было да выскоблено.* *3—4* знаменіѣ *зогр. остр. ассем.* *4* шть хлѣбь *ник.* *6* гыбнѫщеѥ *остр.* *7—8* вѣчьнѣам *асс.* *8* дасть вамъ *остр.* *11* штъв. имъ ис. и рече *ассем.* *12* вь того иже *никол. а.* *13* къ немоу *ассем.* *16* ѣша *зогр. остр. ник.*; манж *остр.* ман'на *зогр.* *18* рече же *зогр. остр. ассем.* *20—21* даетъ *зогр. ник. остр. (асс. согл. съ нашимъ).* *23* животъ вьсемоу мироу *остр. ассем. никол.* *26* градѣи *зогр.*; по мьнѣ *зогр.* *27* л *въ* възаалкати *надъ строк. поздн. глагол. почеркомъ.*

никогдаже. 36 нъ рѣхъ вамъ ѣко и видѣсте мѧ и не вѣроуоуте. 37 въсе еже дастъ мьнѣ отъцъ къ мьнѣ придетъ. і граджштааго ко мьнѣ не иждеиж вонъ.
38 ѣко сънидъ сн҃бсе. да не творж волѧ моеѧ. нъ колиж посълавъшаа́го мѧ ·:·
39 Се же естъ волѣ посълавъшаа́го мѧ
отц҃а. да въсѣко еже дастъ ми. не
CXLV погоуближ отъ него нъ въскрѣшж и въ послѣдьнии день. 40 се бо естъ волѣ отц҃а моего.
да въсѣкъ видѧи сн҃а и вѣроуѧи въ него.
імать живота вѣчьнааго. і въскрѣшж и азъ въ послѣдьнии день. 41 ръпътааху же июдеи о немь ѣко рече азъ есмъ
хлѣбъ съшедъıи съ небесе. 42 і глаахж.
не сь ли естъ ис҃. сн҃ъ иосифовъ. емоуже мъı знаемъ отц҃а и матерь. како оубо
сь глетъ ѣко сн҃бсе сънидъ. 43 отъвѣщал ис҃ и рече имъ. не ръпьштите междю собоиж. 44 никтоже не можетъ прити къ мьнѣ. ліште не отц҃ъ посълавъıи мѧ привлѣчетъ его. і азъ въскрѣшж и въ послѣдьнии дьнь ·:· к҃ ·:· 45 естъ писано въ
пророцѣхъ. і бждтъ вьси оучени бг҃омь. вьсѣкъ слъıшавъı отц҃а и навъıкъ придетъ къ мьнѣ. 46 не ѣко отъца видѣлъ естъ тъкъмо. тъкмо сжи отъ бг҃а.

Стр. 1 николиже *ассем.; безъ* и *ассем. остр.* *2* вѣр. ми *зогр.* *7 безъ* же *зогр.* *8* вьсе *ассем. остр. никол.* *9* въскр. ѭ *зогр.* *10* се же *остр., безъ* бо *ассем.* *11* вьсь *остр.;* въ нь *ассем. остр. ник.* *12* животъ вѣчьнъıи *остр. ассем. никол.* *12—13* и азъ въскр. и *ассем.* *16 безъ* ис҃ *зогр.* *17* матере *остр.* *18* сънидохъ *остр.* *18—19* ѡтъвѣщавъ же ис. р. *ассем. никол.* *19* ръпъщѣте *остр.* *22* его *(вм.* и*) зогр.* *23* писано *зогр.* *26* отъ оц҃а *зогр.* *27* както тъкъмо сѧи *зогр. (глагол.* ѥ *съ хвостикомъ соотвѣтствуетъ кирилловскому* ж*, какъ передълка глагол. буквы въ кирилл., поэтому въ нашемъ текстѣ* сжи*).*

сь видѣ отца. 47 амин амин глаж вамъ.
вѣроуѭи въ ма имать живота вѣчънаго. ⁘ 48 азъ есмъ хлѣбъ животънъı.
49 Отци ваши ѣсѧ манж въ поустъıни и оумьрѣшѧ. 50 сь естъ хлѣбъ съходѧи съ небесе. да аште отъ него кто ѣстъ не оумьретъ. 51 азъ есмъ хлѣбъ живъı съшедъı снбсе. аште кто сънѣстъ отъ хлѣба сего живъ бждетъ въ вѣкъ. хлѣбъ во иже азъ дамь плъть моѣ естъ. иже азъ дамь. за животъ мира
52 пьрѣахж же сѧ июдеи. междю собож глаште. како можето-сь дати плъть свож ѣсти намъ. 53 рече же имъ ис. аминъ амин глаж вамъ аште не сънѣсте плъти сна чс(каго). и пиете кръве его. живота не имате въ себѣ. 54 ѣдъı мож плъть и пиѭи мо͡ж кръвь. имать живота вѣчънаго. и азъ вьскрѣшж и въ послѣдьнии дьнь ⁘ к ⁘ 55 плъть во моѣ истинъно естъ брашъно. і кръвь моѣ истинъно естъ пиво ⁘ 56 Ѣдъı мож плъть и пиѭи мож кръвь. въ мьнѣ прѣбъıваать и азъ въ немь. 57 ѣкоже посъла ма живъıи отцъ. і азъ живж отъца ради. 58 сь естъ хлѣбъ съ-

Стр. 1 тъ *(вм.* сь*) зогр.* *2* вь *или* въ? *2—3* животь вѣчьны *никол.* *4* ѣша *остр. никол.* *6* както отъ нѣго *остр. зогр. ник.* *10* егоже дамъ азъ *ассем.* *11* вьсего мира *остр. ассем. зогр. никол.* *13* можетось — *замѣчательная форма, свидѣтельствующая очень наглядно о твердости окончанія 3-го лица:* сь можетъ *ассем.;* пл. св. д. *ассем. остр.* *14* намъ ѣсти *всѣ прочіе.* *15* ѣсте *остр.* *16* *буквы* каато *въ подл. стерты, но слѣды ихъ видны;* и не п. *никол.* ни п. *ассем.;* кръви *зогр. остр. никол.* *17* ѣдаи *зогр.* *18* кръвь мож *остр.* *18—19* животъ вѣчьнъıи *остр. асс. ник.* *22* пл. м. кр. м. *асс.* *24* живаи *зогр. форма совпадающая въ звуковомъ отношеніи съ нашимъ* живжи. *25 послѣ* отъца ради *въ нашемъ текстѣ пропущены слова:* и ѣдъı ма тъ живъ бждетъ мене ради *(такъ зогр. ассем. остр. никол.);* се ѣсть *остр.*

шедъı сн҃бсе. не ѣкоже ѣсѧ о҃тци ваши ма-
нꙋ҆нж. ı оумьрѣшѧ. ѣдаи хлѣвъ съ живъ
бждетъ въ вѣкъ. 59 си рече на сонъмищи
оучѧ въ капернаоумѣ. 60 мънози же слы-
шавъше отъ оученикъ его рѣшѧ. жестоко
естъ слово се кто можетъ его слоушати.
61 вѣдъı же и҃съ въ себѣ. ѣко рънъштжтъ
о семь оученици его. рече имъ сѣ҆ı
влазнитъ. 62 аще оубо оузьрите сн҃а чло-
вч҃скаго въсходѧща идеже бѣ прѣжде.
63 дх҃ъ естъ иже живлѣатъ. отъ плъти
нѣ польза никоеѭже. гл҃ъı ѭже азъ
гл҃ахъ вамъ. дх҃ъ сжтъ и животъ сж-
тъ. 64 нъ сжтъ отъ васъ едини иже не вѣ-
роужтъ. вѣдѣаше бо искони и҃съ. кто
сжтъ не вѣроужштеи. ı кто естъ хота-
CXLVI и прѣдати и. 65 ı гл҃аше сего ради рѣхъ ва-
мъ. ѣко никтоже не можетъ прити къ мь-
нѣ. аште не бждетъ дано емоу отъ о҃ца
моего. 66 отъ сего мънози отъ оученикъ
его идж въспѧть. ı к томоу не хождаа-
хж съ нимь ·:· 67 Рече же и҃съ обѣма на де-
сѧте. еда и въı хоштете ити. 68 отъвѣ-
шта емоу симонъ петрь. г҃и къ комоу
идемъ. гл҃ъı живота вѣчънаго и-
маши. 69 ı мъı вѣровахомъ и позна-
хомъ. ѣко тъı еси (х҃ъ) сн҃ъ ба҃ живаго. ·:· к ·:·
70 Отъвѣшта имъ и҃съ. не азъ ли васъ
два на десѧте избърахъ. ı отъ ва-

Стр. 1 ѣша *зогр. остр. ник.* *2* ѣдаи — *здѣсь и въ нашемъ подлинникѣ глагол. буквѣ* ѧ, *съ выпуклости ея опущенъ хвостикъ, въ ник.* ѣден. *3* въ сънъм. *ассем.* на съборищи *остр.* *8* *безъ* о семь *ассем.;* се ли въı *всѣ прочіе.* *10* въход. *зогр.* *11* живетъ *зогр. ассем. никол.* живитъ *остр.;* а отъ пл. *ассем.* *12* нѣстъ *зогр. никол. ассем. остр.* *14* етери *зогр. никол. асс.* дроузии *остр.* *15* испьрва *остр.* *21* идоша *остр.* *24* петрь *или* петръ? *26—27* и познахомъ *пропущ. въ остр.* *27* х҃ъ *надъ строк. приписано;* въшьнѣаго *асс.*

съ е[динъ]динъ дїєволъ естъ. 71 гл҃аше же іюдж симонова. іскариота.
сь бо хотѣаше прѣдати и. единъ съі отъ обою на десе̑. ·:·

VII.

1 І хождаше по сихъ и҃съ въ галилеи. не хотѣаше бо въ іюдеи ходити. ѣко искаахж его іюдеи оубити. 2 бѣ же близъ праздьникъ іюдейскъ. скинопигиѣ. 3 рѣшѧ же къ немоу братриѣ его. прѣиди отъ сждж. і идж въ іюдеіж. до и оученици твои видѧтъ дѣла твоѣ. ѣже твориши 4 никтоже бо въ таинѣ ничесоже творитъ. и ищетъ самъ ѣвѣ быти. аште си твориши. яви сѧ вьсемоу мироу. 5 ни братрьѣ бо его вѣроваахж вь него. 6 гл҃а же имъ и҃с. врѣмѧ мое не оу приде. а врѣмѧ ваше вьсегда есть готово. 7 не можетъ миръ ненавидѣти васъ. мене же ненавидитъ. ѣко азъ съвѣдѣтельствоуіж о немь. ѣко дѣла его зъла сѫтъ. 8 въі вьзидѣте въ праздьникъ сь. азъ не вьзидж въ праздьникъ сь. ѣко врѣ-

Стр. 4 идѣаше ис. въ галилеіж *ассем.* схождаше *никол.* *4—5* по сихъ *пропущ. остр. ассем.* съ ними *(вм.* по сихъ*) зогр.*, сь нимь *никол.* *6* иск. его оуб. и *ассем.* *9* братиѣ *всѣ прочіе (только зогр. согл. съ нашимъ), такъ и 15 гдѣ и зогр. безъ* р. *10* идж — *описка вм.* иди; до — *замѣчательно и въ зогр. такъ, вм. ожидаемаго* да. *12* ничьсоже въ т. *остр. ник.* *15* вь нь *асс. ник.* *17* т *въ* есть *надъ строкою.* *17—18* готово есть *зогр. асс.* *18* вьсь мирь *ник.* *19 въ словѣ* ненавидитъ *второе* и *и* ъ *передѣланы изъ какихъ-то буквъ; и* ѣко *напис. по подчищ.* *21 безъ* въі *остр.* *23* праздьникось *зогр.*

мѧ мое не оу испльни сѧ. 9 си рекъ самъ оста въ галилеи. 10 егда же възидж братрїѣ его въ праздьникъ. тъгда и самъ възиде не ꙗвѣ. нъ ꙗко таи. 11 июдеи же искаахж его въ праздьникъ. и гл҃аахж къде естъ онъ. 12 и рѣптъ мъногъ бѣ о немь. въ народѣхъ. ови гл҃аахж ꙗко благъ естъ. ини же гл҃аахж ни нъ льститъ народъı. 13 никотерꙑи же оубо ꙗвѣ гл҃аше о немь. страха ради июденска ·:· к҃ ·:· 14 Ꙗвие же въ прѣполовление праздьника. вьзиде и҃с въ цр҃къ и оучаше. 15 и дивлѣахж сѧ июдеи глаголѭште. како сь къ-
нигъı оумѣатъ. не оучь сѧ. 16 отъвѣшта же и҃съ и рече имъ. мое оучение нѣстъ мое. нъ посълавъша-
а́го мѧ. 17 аште кто хоштетъ волж его творити. разоумѣатъ о оучении кое отъ б҃а естъ. ли азъ о себѣ гл҃ж. 18 гл҃ми о себѣ славъı своеѭ иштетъ. а иштѧи славъı посълавъшааго и. сь истиненъ естъ. і нѣстъ неправъдъı вь немь. 19 не моси ли дастъ вамъ законъ. і никтоже отъ васъ творитъ закона. Чъто мене иштете оубити. 20 отъвѣшта народъ и рече. бѣсъ ли имаши. кто тебе иштетъ оубити. 21 отъвѣщꙗ

CXLVII

Стр. 1 безъ оу *зогр.;* приближи сѧ *остр.* *1—2* имъ *(вм.* самъ*)* *ассем.,* оста самъ *остр.* *3* въ праздьникъ *пропущ. остр.* *5* отаи *остр.;* его иск. *зогр.* *10* никъıи же *остр.; безъ* оубо *ассем.* *15* како оубо *остр.* *16* оучивъ *остр.* *20—21* раз. оученик *остр. никол.* *21* или *остр.* *25—26* непр. вь нѣмь несть *остр.*

ис̄ и рече имъ. едино дѣло сътворихъ
и вьси дивите сѧ. 22 сего ради моси да-
стъ вамъ обрѣзание. не ѣко отъ мо-
сѣа естъ нъ отъ оц̄ъ. и въ соботж
обрѣзаате чл̄а. 23 аште обрѣзание
приемлетъ чк̄ъ въ соботж. да не
разорит̄ъ сѧ законъ мосѣовъ. на
мѧ ли гнѣваате сѧ. ѣко въсего чл̄а
съдрава сътворихъ въ соботж.
24 не сждите на лица нъ праведънъı
сждъ сждите ·:· 25 Гл̄аахж же едини
отъ иероусалимлѣнъ. не сь ли е-
стъ егоже иштжтъ оубити. 26 и се не
обиноуıѧ сѧ гл̄тъ. и ничесоже емоу не
гл̄ıжтъ. еда како разоумѣшѧ кънѧ-
зи. ѣко сь естъ х̄ъ. 27 нъ сего вѣмь о-
тъ кждж естъ. а х̄ъ егда придетъ
никтоже не вѣстъ отъ кждоу бж-
детъ. 28 Възъва же въ цр̄кви оучѧ
ис̄. и гл̄ѧ. і мене вѣсте и вѣсте
отъ кждоу есмъ. и о себѣ не придъ.
нъ естъ истиненъ посълавъı-
и мѧ. егоже въı не вѣсте. 29 азъ і
вѣмь ѣко отъ него есмь. и тъ
мѧ посъла. 30 іскаахж же ıати и. і ни-
ктоже не възложи ржкъı на нь. ѣко не
оу бѣ пришелъ годъ его ·:· к̄ ·:· 31 отъ наро-
да же мъноzи вѣроваша во нь. і гл̄а-
ахж. ѣко х̄ъ егда придетъ. еда болъ-
ша знамениѣ сътворитъ. ѣже сь е-
стъ сътворилъ. 32 слъıшаша же фа-

Стр. 10 лица *остр.* (ѧ = ıа). *11* етери *всѣ проч.* *13* пскаахж *ассем.* *17* сь естъ *зогр.* *18* кго не вѣсть *остр.* *18—19* естъ *(вм.* бждетъ*) зогр.* *21* придохъ *остр.* *25* иск. иоудеи *остр.;* и ети *никол. а.* *26* ржкоу *асс.* *27* пришьла година *ассем. остр.* *29* егда х̄ь *никол. а.*

рисѣи народъ рѫпьщѧшть о немь се.
І посълаша архиереи и фарисеи слоугы
да имѫтъ і. 33 Рече же и҃съ. еште мало
врѣмѧ съ вами есмъ. і идж къ посъ-
лавъшюмоу мѧ. 34 Поищете мене и
не обрѧщете. і идеже есмъ азъ
въı не можете прити. 35 рѣша же июде-
и къ себѣ сами. камо хоштетъ ити
ѣко мъı не обрѧщемъ его. еда къ
расѣяние елинъско хоштетъ ити.
і оучити ельлинъı. 36 что естъ сло-
во се къзищете ме(не) и не обрѧщете.
і идеже есмъ азъ въı не можете
прити ⁘ 37 Въ послѣдьни же день ве-
ликъıи праздьникъ. стоѣаше и҃с.
и зъваше гл҃ѧ. аште кто жаждет-
ъ да придетъ къ мьнѣ и пиетъ.
38 вѣроуѣи въ мѧ ѣкоже къниги рѣша
рѣкъı отъ чрѣва его истекѫтъ во-
дъı живъı. 39 се же рече о доусѣ иже
хотѣахѫ приимати вѣроующште-
и въ него. не оу во бѣ д҃ъ с҃тъıи да-
нъ. ѣко и҃съ не оу бѣ прославленъ.

CXLVIII 40 мънози же отъ народа слъıшавъше сло-
веса си. гл҃аахо сь естъ въı-истинѫ
пр҃къ. 41 дроузии гл҃аахѫ сь естъ х҃ъ. Ови
гл҃аахѫ еда отъ галилѣѧ х҃ъ придетъ.

Стр. 2 безъ и Фар. *зогр.* *8 въ зогр. только* ıти ı оучити елинъı, *все прочее пропущено.* *12* се еже рече *всѣ прочіе; въ подлинникѣ только* ме. *15* празникоу *сав. (безъ* вел.*).* *16* възъпи *сав.* *18* въ има *сав. (ошибка);* рекоша *остр.* *19* отъ ребръ его *сав.* *20* водѣ живѣ *сав.;* еже *ассем.* *21* приемати *никол.* приѧти *ассем.* *22* вь нь *ассем.;* ю бо *сав.* *23* ю *сав.* *24* народъ *ассем.* *24—25* слово се *сав.* *25* гл҃аахо — *такъ въ подл.* *26* др. же *зогр. ассем. остр.* и ини *сав.;* се кєть *остр. сав.* *26—27* ови же *ассем. зогр.* дроузии *остр.* *27* градетъ х҃съ *сав.*

42 не кънигъı ли рѣшѧ. ѣко отъ сѣмене
дв҃а придетъ хр҃ъ. 43 распьрѣ же бъıстъ
въ народѣ его ради. 44 едини же отъ нихъ
хотѣахѫ и ѭти. нъ никътоже не къ-
зложи на нь ржкоу: 45 Придж же слоугъı
къ архиереомъ и фарисѣомъ. і рѣшѧ и-
мъ ти. по что не привѣсте его. 46 отъвѣ-
шташа слоугъı. николиже тако естъ
гл҃ъ чл҃в[чс]къ. ѣко сь чл҃вкъ. 47 отъвѣща-
шѧ имъ фарисѣи. еда и въı прѣльщте-
ни бъисте. 48 еда кто отъ кнѧзъ вѣрова
во нь. ли отъ фарисѣи 49 нъ народось. іже
не вѣстъ закона проклѧти сѫтъ. 50 Гл҃а
къ нимъ никодимъ. пришедъı къ не-
моу ноштиѭ. единъ съı отъ нихъ. 51 е-
да законъ нашъ сѫдитъ чл҃в[в]коу. аще
не слъıшитъ отъ него прѣжде. і разоу-
мѣатъ что творитъ. 52 отъвѣшташа
и рѣшѧ емоу. еда и тъı отъ гали[е]ле-
ѧ еси. іспъıтаи и вижды. ѣко отъ га-
лилѣѧ прⷪкъ не приходитъ.

VIII.

1 і҃с҃ же иде
въ горж елеонъскж. 2 Ютро же пакъı при-

Стр. 1 рекошѧ *остр.* *2 послѣ* дв҃а *пропускъ текста прибавленъ съ края страницы глагол. буквами:* и от витлеемъскааго гр҃дца идеже бѣ дв҃д при... *такъ и въ прочихъ текстахъ, только сав.* виѳьлеомъı вьси; градетъ *сав.;* распьра *сав.* *3* въ нар. *пропущ. въ сав.;* етерии же *зогр. ассем. остр.* ини же *сав.* *4* ѭти і *зогр. остр. ассем. сав.* *5* придошѧ *остр.* *6* сщ҃енъımъ *сав.;* рекошѧ *остр.* *7* они *(вм.* ти*) сав.;* приведосте *остр. сав.* *8—9* не гл҃а тако *сав.* *9* чл҃вчскъ *въ подлин. ошибочно.* *10—11* прѣльсти *сав.* *12* или *остр. сав.* *14* ник. къ нимъ *зогр. остр. асс. сав.* *16* осжждаетъ чл҃ка *сав.* *17—18* разоумѣжтъ *зогр.* *19* рекошѧ *остр.;* еда тъı *зогр.* *20* и. і і в. *зогр.* *21* придетъ *зогр.;* і иде къжьдо въ домъ свои *зогр.; стихъ 53 пропущенъ въ нашемъ текстѣ, но онъ приписанъ съ края страницы.*

де въ цр҃квъ. і вьси людье идѣахѫ къ
немоу. і сѣдъ оучаашє ѥ. 3 привѣсѧ же
кънижьници и фарисеи. женѫ вь прѣ-
любодѣании ѥтѫ. и поставьше ѫ
по срѣдѣ. 4 гл҃аша емоу. оучителю си
жена ѥта естъ нъıнѣ въ прѣлюбо-
дѣании. 5 а въ законѣ намъ моси по-
велѣ. таковъıѧ камениемь поби-
вати. тъı же что гл҃еши. 6 се же рѣша
искоушаѭште и. да бѫ имѣли на нь
что гл҃ати. і҃с҃ъ же низъ поклонь сѧ
пръстомь писаашє на земи. 7 ѣко
же прилежаахѫ къпрашаѭште и. въ-
склони сѧ и рече имъ. іже васъ бе-
з грѣха естъ. прѣжде врьзи каме-
нь на нѭ. 8 и пакъı поклонь сѧ писа-
аше на земи. 9 они же слъıшавъше
исхождаахѫ единъ по единомоу.
начьнъше отъ старецъ до послѣ-
дьнихъ. і оста и҃с҃ъ единъ и жена
стоѭшти по срѣдѣ. 10 въсклонь же сѧ
и҃с҃ъ рече ѥи. жено кьде сѫтъ иже на
тѧ важдахѫ. никъıи же ли тебе
не осѫди. 11 она же рече никъıиже г҃и.
рече ѥи и҃с҃ ни азъ тебе осѫждаѭ.
иди и отъ селѣ не съгрѣшаи к томоу. к҃ ∴
12 Пакъı же имъ рече и҃с҃ъ гл҃ѧ. азъ е-
смъ свѣтъ мироу. ходѧи по мь-
нѣ. не иматъ ходити въ тъмѣ.

Стр. 4 ѫ *въ* ѥтѫ *передѣлано изъ* оу. *7 безъ* а *зогр.* *7—8* заповѣдѣ *никол. а.* *10* би *никол.* *17* они же *пропущ. въ зогр. никол.* *19—20* до послѣдьнихъ *пропущ. въ зогр. никол. (и греч. т. колеблется).* *20* и҃с҃ *пропущ. зогр. никол.* *24* никътоже *никол. зогр.* *28* вьсемоу мироу *сав. никол.* *28—29* вь слѣдъ мене *сав.* *29* въ тьмѣ ходити *ассем.*

нъı-имать свѣта животънаа-
го. 13 рѣшѧ же емоу фарисѣи. тъı о се-
бѣ самъ съвѣдѣтелъствоуеши.
съвѣдѣтелъство твое нѣстъ и-
стинъно. 14 Отъвѣшта ис̑ъ и рече
CXLIX имъ. аште азъ съвѣдѣтелъствоуѭ
о мьнѣ самомъ. съвѣдѣтелъство
мое истинъно естъ. ѣко вѣмь отъ
кждоу придъ и камо грѧдѫ. въı же
не вѣсте отъ кждоу грѧдѫ и камо идѫ.
15 въı по плъти сждите азъ не сѫждѫ
никомоуже. 16 аште ли сѫждѫ азъ. сѫ-
дъ мои истиненъ естъ. ѣко единъ [нѣ-]
нѣсмъ. нъ азъ и посълавъı мѧ
отц̑ъ. 17 і въ законѣ же вашемь пи-
сано естъ. ѣко двоюю чл̑вкоу съвѣ-
дѣтелъство истинъно естъ. 18 азъ
есмъ съвѣдѣтелъствоуѭ о мьнѣ
самомь. і съвѣдѣтелъствоу-
оутъ о мьнѣ посълавъıи мѧ оц̑ъ.
19 Гл̑аахѫ же емоу къде естъ отъць̑ твои.
Отъвѣшта ис̑ ни мене вѣсте ни отъ-
ца моего. аште мѧ бисте вѣдѣли.
и отц̑а моего бисте вѣдѣли. 20 Сиѧ
гл̑ъı гл̑а ис̑ въ газофилакі̑и.
оучѧ въ црк̑ве. і никтоже не ѭтъ е-
го. ѣко не оу бѣ пришъла година его. ⁘ к̑ ⁘
21 Рече же имъ пакъı ис̑. азъ идѫ и
възиштете мене. и въ грѣсѣ ваше-

Стр. 1 животъ вѣчьнъıи *остр.* свѣтъ вѣчьнъıи *ассем.* свѣть животьны *ник.* нъ имѣти иматъ свѣтъ жизни *сав.* *9* придохъ—идѫ *остр.* *10* придъ и камо грѧдѫ *ассем.* *11* въı же *зогр. остр.*; аз же *асс.* *12* аште с. *(безъ ли) зогр.* *15* въ зак. в. *остр.* *15—16* спано *(вм.* псано*) зогр.* *17* естъ истиньно *ассем.* *21* гл̑аша *остр.*; както ѥсть *остр.* *22* отъв. имъ *ассем.* *23 и 24* бъıсте *остр.* *26* црькъви *остр.*

мъ оумьрете. ѣможе азъ идж.
вы не можете прити. 22 глаахж же
людіи. еда сѧ самъ оубіетъ. ѣ-
ко гл҃тъ. ѣможе азъ [пр]идж вы
не можете прити. 23 і гл҃аше имъ.
вы отъ нижънихъ есте. азъ отъ
вышънихъ есмъ. вы отъ сего мира
есте. азъ нѣсмъ отъ сего мира. 24 рѣхъ
оубо вамъ ѣко оумьрете въ грѣсѣхъ ва-
шихъ. аште бо вѣруы не емлете ѣко а-
зъ есмъ. оумьрете въ грѣсѣхъ ва-
шихъ. 25 гл҃аахж же емоу ты кто еси.
і рече имъ іс҃ начатокъ. ѣко и гл҃ж ва-
мъ. 26 мъного имамъ о васъ гл҃ати и
сждити. нъ посълавъı мѧ истине-
нъ естъ. і азъ ѣже слъıшахъ отъ не-
го си гл҃ж къ мирѣ. 27 і не разоумѣшѧ ѣ(ко)
отъца имъ гл҃аше. 28 рече же имъ іс҃. е-
гда възнесете сн҃а члв҃ческаго. тъ-
гда разоумѣете ѣко азъ есмъ. і о се-
бѣ ничесоже не творіж. нъ ѣкоже наоучи
мѧ от҃цъ мои си творіж. 29 і посълавъı
мѧ съ мъноіж естъ. не остави ме-
не единого от҃цъ. ѣко азъ оугодъна тво-
ріж емоу вьсегда. 30 си гл҃ѭштю емоу
мъногы вѣроваша въ него ·:· к҃. за҃ ·:·
31 Гл҃аше же іс҃ къ вѣровавъшимъ къ

Стр. 4 идж *всѣ проч., по этому и въ нашемъ текстѣ буквы* пр *выскоблены.* *5* и рече имъ іс҃. *остр. никол. а.* *6 слова* вы отъ нижънихъ есте *пропущ. въ зогр.* *7 и 8* вьсего *зогр. (описка, повторяется и въ никол. а., но только въ 8 строкѣ).* *8* отъ с. м. нѣсмь *остр.;* рекохъ *остр.* *9 безъ* вамъ *зогр.* *10* имете *зогр.* *13* гл҃ахъ *остр.* *17* въ мирѣ всем *асс.* въ вьсемь мирѣ *остр. никол.; въ концѣ строки въ подлин. только* ѣ. *18* о отьци *остр.* *22 безъ* мои *ассем.;* гл҃ж *(вм.* творіж*) всѣ.* *23* мѧ от҃ць *остр.;* и не ост. *ассем.* *26* вь нь *зогр.* *27* рече госп. *ассем. остр.* *27 и 1 на слѣд. стр.* къ немоу *ассем. остр.*

нь іюдеомъ. аште въı пр҃ѣбѫдете въ
словесı моемъ. въı-истинѫ оученици мои бѫдете. 32 і разоумѣете истинѫ.
і истина свободитъ въı. 33 отъвѣшташа емоу іюдеи. сѣмѧ аврамле есмъ.
и никомоуже не работахомъ николиже.
како тъı глеши ѣко свобод҃ бѫдете. 34 ѻтъвѣщаı имъ ис҃. амин҃ь амин҃ь гл҃ѫ
вамъ. ѣко вьсѣкъ творѧи. грѣхъ рабъ естъ грѣхоу.

CL 35 а рабъ не пр҃ѣбъıваетъ въ домоу въ вѣкъ. сн҃ъ же пр҃ѣбъıваетъ въ вѣкъ. 36 аште
оубо сн҃ъ въı свободитъ. въı-истинѫ
свобод҃ бѫде(те). 37 вѣмь ѣко сѣмѧ аврамле есте. нь иштете мене оубити. ѣко слово мое не вьмѣштаетъ сѧ въ васъ. ·:·
38 Ѧзъ ѣже видѣхъ оу отц҃а моего гл҃ѫ. і въı
оубо ѣже видѣсте оу отц҃а вашего творите. 39 отъвѣщаша и рѣша емоу отц҃ъ нашъ
авраамъ естъ. гл҃а имъ ис҃. аште чада авраамлѣ бъıсте бъıли. дѣла
авраамлѣ творили бисте. 40 нъıнѣ же
иштете мене оубити. чл҃ка иже истинѫ вамъ гл҃хъ. ѫже слъıшахъ отъ б҃а.
сего авраамъ нѣстъ сътворилъ. 41 въı
творите дѣла отц҃а вашего ·:· Рѣша же
емоу мъı отъ любодѣанiѣ нѣсмъ
рождени. единого отц҃а имамъ б҃а ·:· к҃ ·:·
42 Рече же имъ ис҃ ·:· Ѧще б҃ъ отц҃ъ вашъ би

Стр. 1 въ *м. б. и* вь, *трудно опредѣлить.* *5* же ѥмоу *безъ* іюд. *остр.* *11 и 12* вь вѣкъı *никол.* *12* сънъ *безъ* же *зогр.*; въ домоу въ в. *ассем.*, въ вѣкъı *остр.* *13* бо *остр.* *14 въ подл. только* бѫде. *16* въ въı *остр. зогр. ассем. никол.* *21* бисте *ассем.* *22* бъıсте *зогр. остр.* *24* ѫже сл. *остр.* *25* творилъ *остр. ассем. никол. (зогр. согл. съ наш.).* *26* дѣло *остр.* *28* мъı ед. *ассем. зогр. никол.* *29* бъı *остр.*

бѣилъ. любили ма бисте. азъ бо
отъ ба изидъ и придъ. не о себѣ бо при-
дъ нъ тъ ма посъла. 43 по чъто бесѣдъı
моеѭ не разоумѣате. ѣко не можете
слъıшати словесе моего. 44 въı отъ
отъца диявола есте. и похоти отца
вашего хоштете творити. онъ чкооу-
биицъ бѣ искони. і въı-истинѣ не
стоитъ. ѣко нѣстъ истинъı вь не-
мь. егда глетъ лъжж отъ своихъ
глетъ. ѣко лъжь естъ и отцъ его.

45 азъ же зане истинж глаю. не емлете вѣ-
ръı мьнѣ. 46 къто отъ васъ обличаатъ
ма о грѣсѣ. аште ли истинж глаю. по
чъто въı не емлете вѣръı мънѣ. 47 і-
же естъ отъ ба глъ бжіи послоушаатъ.
сего въı не послоушаате. ѣко нѣсте
отъ ба. 48 отъвѣшташа іюдеи и рѣша е-
моу. не добрѣ ли глемъ мъı. ѣко са-
марѣнинъ еси тъı и бѣсъ имаши. 49 о-
тъвѣшта ис азъ бѣса не имамъ. нъ
чътж отца моего. і въı не чьтете
мене. 50 азъ же не искж славъı моеѭ.
естъ ишта и сжда ·:· 51 Ямин амн
глаю вамъ. аште кто слово мое съ-
блюдетъ. съмрътн не иматъ ви-
дѣти въ вѣкъ. 52 рѣша же емоу іюдеи.
нънѣ разоумѣхомъ ѣко бѣсъ имаши.
авраамъ оумърѣтъ и прци. і тъı
глеши ѣко аште кто слово мое съблю-

Стр. 1 ъ *въ* бъилъ *надстр. прип.;* бъисте *остр.* *2—3* изидохъ, придохъ *остр.;* и не о с. пр. *ассем.* *7—8* чл҃вкооубиица *всѣ проч.* *8* испрьва *остр.* *14* о грѣсѣ *пропущ. ассем.; безъ* ли *всѣ прочіе.* *17* сего ради *всѣ прочіе.* *18* отъвѣша *ассем.* *23* иштж *всѣ прочіе.* *27* рекоша *остр.* *30 и 1 на слѣд. стр.* сл. м. съблюдете не имате *ассем.*

детъ. не имать вькоусити съмрътн
ти въ вѣкъ. 53 еда ты болеи еси отца
нашего авраама. иже оумрѣтъ и
прци оумрѣша. кого сѧ самъ ты
твориши. 54 отъвѣшта ис. аште азъ
славлѭ сѧ самъ. слава моѣ ни-
чтоже естъ. естъ отцъ мои сла-
вѧи мѧ. егоже въı глете ѣко бъ на-
шъ естъ. 55 і не познасте его азъ же
вѣмъ і. і аште рекѫ ѣко не вѣмь
его. бѫдѫ подобенъ вамъ лъжь.

сьı нъ вѣмъ і и слово его съблюдаѭ. 56 авра-
амъ отцъ вашъ радъ би бълъ. да би
видѣлъ дьнь мои. і видѣ и въздра-
дова сѧ. 57 Рѣша же июдеи къ немоу. пѧ-
ти десѧтъ лѣтъ не оу има(ш)и. і авра-
ма ли еси видѣлъ. 58 рече имъ ис. ами-
нь амѧ глѭ вамъ. прѣжде даже не
бъıстъ аврамъ азъ есмъ ·:· 59 Вьзѧ-
сѧ же камение да връгѫтъ на нь. іс
же съкръı сѧ и изиде и-цркве. і проше-
дъ по срѣдѣ ихъ идѣаше и хождааше. ·:· к ·:·

IX.

1 і мимо идъı ис видѣ члва слѣпа.
отъ рождъства. 2 и въпросиша и оученици
его глѭще. оучителю къто съгрѣши.

Стр. 4 като *(вм.* кого*) зогр.* како *никол.; безъ* тъı *остр.* *9* не познакте *остр.* *11* ложь *ассем.* *12—13* р *въ* авраамъ *въ подлинникъ подъ титлою.* *13* бъı *остр.* *14—15* видѣвь и вьзрадоваль се би *никол.* *15* рекоша *остр.* *15—16* пать *остр.* *16 безъ* оу *асс.; въ подл. описка* имаи. *16—17* авраамъ *зогр.* *19—20* възаша *зогр. остр. никол.* *21* отъ цркве *ассем.* *22* хожд. тако *ассем.* *23 безъ* исъ *никол. а.;* прѣхода *ассем.* *24* родства *ассем.* *25* равви *зогр. остр. никол., ассем. согласно съ нашимъ.*

сь ли или родителѣ его. да слѣпъ роди
сѧ. 3 отъвѣшта ис̃. ни сь съгрѣши ни ро-
дителѣ его нъ да авѧтъ сѧ дѣла бжи-
ѣ на немъ. 4 мьнѣ подобаатъ дѣла-
ти дѣла посълавъшаго мѧ. до-
ньдеже день естъ придетъ ношть.
егда никтоже не можетъ дѣлати.
5 егда въ мирѣ есмъ свѣтъ есмь
мироу. 6 си рекъ плинж на землѭ.
і сътвори [п]брение отъ плиновени-
ѣ. і помаза емоу очи врънѣемь.
7 і рече емоу иди оумъıи сѧ въ коупѣ-
ли силоуамьсцѣ. еже съказаатъ
сѧ посъланъ. ідеже и оумъı сѧ и
приде видѧ. 8 сжсѣди же и иже и бѣа-
хѫ видѣли

прѣжде ѣко слѣпъ бѣ. глаахѫ. не сь
ли естъ сѣдѧи и просѧ. 9 ови глаахѫ
ѣко сь естъ. онъ же глааше ѣко азъ
есмъ. 10 глаахѫ же емоу. како ти сѧ
отвръсте очи. 11 отъвѣшта онъ и ре-
че. чл̃вкъ нарицаемъı ис̃. вр̃ь-
нье сътвори. и помаза очи мои и
рече ми. иди въ кжпѣль силоуа-
мль и оумъıи сѧ. шедъ же и оумъı-
въ сѧ прозьрѣхъ. 12 рѣшѧ же емоу къ-

Стр. 7 не мотъ *асс.* *8* вь вьсемь мирѣ *ник.* *9* вьсемоу мироу *ник.* мирови *асс.;* плюноу *ник.* *10—11* плюновениꙗ *остр. ник.* *13* силоамли *асс.* *14* і иде же *зогр.* шьдъ же *остр.* *15* иже б. *зогр.* иже и б. *ник.* *17* проситель *(вм.* слѣпъ*)* *асс. зогр. ник., остр. согл. съ наш., въ греч. т. такое же разночтеніе.* *18 послѣ* ови гл. ѣко сь естъ *пропущ.:* а ини глахѫ подобень емоу естъ *(такъ зогр. асс.), эти слова внесены мелкимъ глагол. почеркомъ между 18 и 19 строк.; въ остр. послѣ* проса: дроузии же гл. под. к. к. *21* отъврьзоста *остр. никол. б.* ѡтьврѣста *никол. а.* *25—26* оумыхъ сѧ и *ассем.* *26* рекоша *остр.* *26 и 1 на слѣд. стр.* къто сь *остр.* къто тъ *зогр. ассем. ник. а. (только никол. б.* гдѣ, *согласно съ нашимъ текстомъ).*

де тъ естъ. гл҃а не вѣмъ. 13 вѣсѧ и къ
фарисѣемъ. иже бѣ иногда слѣ-
пъ. 14 бѣ же собота егда сътвори вр҃-
нье и҃с. и отвръзѣ емоу очи. 15 пакы
же въпрашааҳж и фарисѣи како про-
зьрѣ. онъ же рече имъ. вр҃нье поло-
жи мьнѣ на очию. и оумыҳъ сѧ и
виждж. 16 гл҃аҳж же отъ фарисѣи
едини. нѣстъ сь отъ б҃а ч҃лкъ. ѣко
соботы не хранитъ. ови гл҃аа-
ҳж како можетъ ч҃лкъ грѣшенъ.
сица знамениѣ творити. і распь-
рѣ бѣ вь нихъ. 17 гл҃аша слѣпьцю па-
кы. ты чьто гл҃еши о немь. ѣко
отвръзе очи твои. онъ же рече. ѣко
пр҃къ естъ. 18 не ѣсѧ же вѣры іюден о
немь. ѣко бѣ слѣпъ и прозьрѣ. до-
ньдеже призъваша родителѣ то-
го прозьрѣвъшааго. 19 и въпросиша ѣ
гл҃ьште. сь ли естъ сн҃ъ ваю.

CLII егоже кы гл҃ете ѣко слѣпъ сѧ роди.
како оубо нынѣ видитъ. 20 отъвѣшта-
сте же имъ родителѣ его и рѣсте. вѣмь
ѣко сь естъ сн҃ъ наю. і ѣко слѣпъ сѧ ро-
ди. 21 како же нынѣ видитъ не вѣмь. ли
кто емоу отвръзе очи вѣ не вѣмь. са-
мого въпросите. възрастъ има-
тъ. самъ о себѣ да гл҃етъ. 22 сице рѣ-

Стр. 1 ведоша *остр. никол. б.* вѣша *никол. а.* *9* едини *въ остр. пропущено, вм. того въ проч.* етери. *10* чьтеть *остр.;* дроузии же гл. *остр.* *12* сице *зогр.* *13* гл҃аахж же *ассем.* *16* ѣша *остр. никол.* *17* сл. бѣ *асс.* *18* възгласиша *всь прочіе.* *19* *въ остр. ошибочно опять* възгласиша. *21* иже *(вм.* егоже*)* *ник. а.;* гл҃ета *всь прочіе.* *22—23* отъвѣщаста *остр. никол.* *23* рѣста *зогр. никол.* рекоста *остр.;* вѣ вѣвѣ *ассем. остр.* *26* в *въ* отвръзе *прип. надъ строкою; безъ* вѣ *зогр.* *27* самъ въздр. им. *остр.* ***28 и 1 на слѣд. стр.*** си рекоста *остр.*

сте родителѣ его. ѣко боѣашете сѧ и-
юдеи. юже во сѧ бѣахѫ съложили и-
юдѣи. да ѣще кто исповѣстъ хс̃а. ѿ-
тълѫ(ченъ) соньмишта бѫдетъ. 23 сего
ради родителѣ его рѣсте. ѣко въ-
здрастъ иматъ самого въпроси-
те. 24 призъваша же въторицеѭ чл̃ка
иже бѣ слѣпъ. і рѣшѧ емоу дажды
славѫ бг̃оу. мы вѣмь ѣко чл̃къ
сь грѣшенъ естъ. 25 отъвѣщѧ же онъ
и рече. аште грѣшъникъ естъ не вѣ-
мъ. едино вѣмь ѣко слѣпъ бѣхъ
нынѣ же виждѫ. 26 Рѣшѧ же емоу па-
кы. что сътвори тебѣ. како отвръ-
зе очи твои. 27 рѣхъ вамъ юже и не
слъышасте. что хоштете пакы
слъышати. еда и вы хоштете оу-
ченици его бъити. 28 они же оукори-
шѧ и и рѣшѧ. тъı оученикъ еси того.
мы же мосеови есмъ оученици.
29 мы вѣмъ ѣко мосѣови гл̃а бг̃ъ.
сего же не вѣмъ отъ кѫдоу естъ.
30 отъвѣшта чл̃къ и рече имъ. о семь
во дивъно естъ. ѣко вы не вѣсте отъ
кѫдоу естъ. і отвръзе очи мои. 31 вѣ-
мъ же ѣко грѣ(шь)никъ бг̃ъ не послоушаа-
тъ. нъ аште кто бг̃очтецъ естъ.
и волѭ его сътворитъ того послоу-
шаатъ. 32 отъ вѣка нѣстъ слъышано.

Стр. 1 боѫста *остр. никол.* *4* ченъ *въ* отължченъ *пропущ. въ подл.*; съборища *остр.* *5* рѣста *никол.* рекоста *остр.* *7* възгласиша *зогр. ассем. никол.* възъваша *остр.*; второе *остр.* *8 и 13* рекоша *остр.* *15* рекохъ *остр.* *16* пакы хоштете *зогр.* *17—18* оуч. е. хошт. б. *зогр.* *19* рѣша ѥмоу *остр.* *21* къ мос. *асс.* *24* оубо *(вм.* бо*) зогр.* *26* грѣшьнъıихъ *остр.* *28* творить *всь прочіе.*

ѣко кто отвръзе очи слѣпоу рожде-
ноу. 33 аште не би отъ бѫ бълъ съ.
не могълъ би творити ничесоже.
34 отъвѣшташа и рѣша емоу. въ грѣ-
сѣхъ ты родилъ сѧ еси весь. і
ты ли нъı оучиши. і изгънаша
и вънъ. 35 слъıша ис ѣко изгъна-
ша и вонъ. і обрѣтъ і рече емоу.
ты вѣроуеши ли въ сна бжиѣ. 36 о-
тъвѣшта онъ и рече. кто естъ ги.
да вѣрж имж къ него. 37 рече же емоу
ис. видѣлъı-и еси. і гл҃ми съ то-
боіж тъ естъ. 38 онъ же рече вѣроуіж
ги и поклони сѧ емоу ·:· к ·:· 39 і рече и-
съ на сждъ азъ въ миръ сь придъ.
да не видѧштеи видѧтъ. і видѧ-
штеи слѣпи бждѫтъ. 40 і слъı-
шаша се отъ фа(ри)сѣи сжщеи съ ни-
мъ. і рѣша емоу. еда и мъı слѣ-
пи есмъ. 41 рече же имъ ис. аще би-
сте слѣпи бъıли. не бисте и-
мѣли грѣха. нънѣ же гл҃ете. ѣко
видимъ. и грѣхъ вашъ прѣбъıва-
атъ ·:·

сьш

X

1 амин амнь гл҃ж вамъ. не въходѧи

Стр. 1 от. както *остр. никол.* *2* сь не би *зогр. никол. остр. (но остр. 2 и 3* бъı*); безъ* сь *ассем.* *4* рекоша *остр.* *5 безъ* тъı *остр.* *7* слъıшавъ же *всѣ прочіе.* *8* и обр. и и р. *никол. а.* *9* сынъ бжии *остр.* *10* и както *остр. ассем. зогр.* *11* вѣроую *никол.;* въ нь *остр.* *12* и видѣлъ *асс. зогр. никол.* *15* въ сь м. придохъ *остр.* придъ въ мирос *ассем.* въ миръ се *зогр.* *17—18* слышавше *никол.* *18* ри *въ подл. пропущ.;* сл. отъ ф. си *остр. никол.* сл. се отъ ф. сиі *зогр.;* сжщии *остр.* *20 и 21* бъıсте *остр.* *21—22* гр. имѣли *ассем.*

двьрьми въ дворъ овьчий. нъ прѣлазѧ инѫдоу. тъ татьⷭ естъ и разбои-
никъ. 2 а въходѧи двьрьми. пастъı-
рь естъ овъцамъ. 3 семоу двьрь-
никъ отвръзаатъ. ı овъца гласъ е-
го слъıшѧтъ. ı своѧ овъца глашаа-
тъ по имени. ı изгонитъ ѧ. 4 ı егда сво-
ѧ овъца иждетъ. прѣдъ ними ходи-
тъ. ı овъца по немь идѫтъ. ѣко вѣдѧ-
тъ гласъ его. 5 по тоуждемь же не идѫ-
тъ. нъ бѣжѧтъ отъ него. ѣко не знаѭ-
тъ тоуждиихъ гласа. 6 сиѭ притъчѫ
рече имъ ис̄ они же не разоумѣшѧ чъ-
то бѣшѧ. ѣже гл̄ааше имъ. 7 рече (же) имъ
пакъı ис̄. амин̄ амин̄ гл̄аголѭ
вамъ. азъ есмъ двьри овъцамъ.
8 вьси еликоже ихъ приде прѣжде ме-
не. татие сѫтъ и разбоиници. нъ не
послоушашѧ ихъ овъца ·:· 9 Ѩзъ е-
смъ двьри. мъноѭ аште кто вънидетъ
съпс̄тъ сѧ. и вънидетъ и
изидетъ. ı пажить обрѧщетъ.
10 татьⷭ не приходитъ. нъ да оукрадетъ и оубиетъ и погоубитъ. азъ придъ да живота имѫтъ и лише имѫ-
тъ 11 азъ есмъ пастъırь добръı.
пастъırь добръı дш̄ѫ своѭ полагаатъ за овъца. 12 а наимьникъ

Стр. 2 инѫдѣ *ассем.; безъ* тъ *ассем.* *4—5* вратарь *остр.* *6* слоушаѭтъ *ассем.* *7—8* свое все *никол.* *9—10* знаѭтъ *ассем.* *12* штюждего гл. *зогр. никол.* тоуждааго гл. *ассем., остр. согласно съ нашимъ.* *14* сѫтъ *(вм.* бѣшѧ*)* *ассем.* же *надстрочная прип., остр. безъ* же. *15* ис. пакъı *ассем.* *16 и 20* двьрь *ассем. остр. сав.* *17* приде ихъ *ассем.* *24—25* придохъ *остр.* *25* животъ *асс. остр. ник. сав.* *25—26* и лише им. *пропущ. въ зогр.* *26 и 27* пастоухъ *остр. сав.* *27* и доушѫ своѭ полагаѭ за ов. *ассем.* *28* овьца *или м. б.* овъца.

иже нѣстъ пастырь. емоуже не
сѫтъ овъцѧ своѩ ·:·

видитъ влъка граджща. і оставлѣ-
тъ овъцѧ и бѣгаатъ. і влъкъ расхы-
титъ ѩ. і распѫдитъ овъцѧ. 13 а наемь-
никъ бѣжитъ. ѣко наемьникъ естъ и не
радитъ о овъцахъ. 14 азъ есмъ пастыр
рь добръı. і знаѭ моѩ и знаѭтъ
мѧ моѩ. 15 ѣкоже знаатъ мѧ отъцъ. і
азъ знаѭ отца. і дшѫ моѭ полагаѭ
за овъцѧ. 16 і инъı овъцѧ имамъ. ѩ-
же не сѫтъ отъ двора сего. і тъı ми
подобаатъ привести. і гласъ мои оу-
слъıшатъ. і бѫдетъ едино стадо и е-
динъ пастырь. 17 Сего ради мѧ отцъ
любитъ. ѣко азъ полагаѭ дшѫ моѭ.
да пакъı приимѫ ѭ. 18 никтоже вѣзь-
метъ еѩ отъ мене. нъ азъ полагаѭ ѭ
о́ себѣ. область имамь положити ѭ.
і область имамъ пакъı приѩти ѭ.
сиѭ заповѣдь приѩсъ отъ отца мо-
его. 19 Распрѣ же бъıстъ пакъı въ і-
юденхъ. за словеса си. 20 глаахѫ же мь-
ноѕи отъ нихъ. бѣсъ иматъ. і неисто-
къ естъ. что его послоушаате. 21 ини
глаахѫ. сии гли не сѫтъ бѣсъноуѭ-
шталаго сѧ. еда бѣсъ можетъ слѣпо-
мъ очи отврѣсти ·:· 22 Бъıша же тъ-
гда енкенїѣ въ ерслмхъ. і зима бѣ.

Стр. 1 нѣ пастѣхъ *сав.* *3* влъкъ граджщъ *асс. остр.* *7* не родитъ *ассем. никол. а.* не брѣжетъ *зогр. остр. сав.* *7—8 и 15* пастоухъ *сав.* *20* ѩти ѭ *написано по подчищ.* *21* приѩхъ *остр.* *22* пакъı бъı *зогр.* пакъı *пропущ. ассем.* *27—28* слѣпъıимъ очи отвр. мож. *ассем.* *28—29* тъгда *м. б.* тьгда. *29 съ нашимъ согласно еще никол. а, гдѣ только форма греческ. слова испорчена* никентиѣ *(греч.* ἐγκαίνια*), всѣ прочіе* сваштенна.

23 і хождаше ис̃ въ цр̃кве въ притворѣ
соломони. 24 обидж же и июден и гл̃аахж
емоу. доколѣ д̃ша наша вьземле-
CLIV ши аште ты еси х̃ъ. ръци намъ не оби-
нжа сѧ. 25 отъвѣшта имъ ис̃. рѣхъ вамъ
и не вѣроуоуте. дѣла ѣже азъ творю̑ въ і-
мѧ от̃ца моего. та съвѣдѣтельствоу-
ѭтъ о мьнѣ. 26 нъ вы не вѣроуоуте нѣсте
во отъ овецъ моихъ ѣкоже рѣхъ вамъ. ⁘
27 Овъца моа гласа моего слоушаѭтъ.
и азъ знаю̑ ѧ и по мьнѣ градѭтъ. 28 і а-
зъ животъ вѣчънъıи даю̑ имъ.
і не погıбнѭтъ въ вѣкъ. і не въ-
сх̃ıтитъ ихъ никтоже отъ ржкъı мо-
еѧ. 29 от̃цъ мои иже дастъ мънѣ. боли-
и вьсѣхъ естъ. і никтоже не можетъ
късх̃ıтити ихъ. отъ ржкъı от̃ца
моего. 30 Азъ и отецъ едино есвѣ. 31 вьза-
сѧ же пакъı камение июден да и поби-
ѭтъ. 32 отъвѣшта имъ ис̃ мънога дѣ-
ла добра ѣвихъ (въ) васъ. отъ отъца мо-
его. за кое ихъ дѣло камение на мѧ ме-
тете. 33 отъвѣшташа емоу июден гл̃ѭ-
ште. о добрѣ дѣлѣ не метемъ камени-
ѣ на тѧ. нъ о власфимии. і ѣко ты
чл̃вкъ сы твориши сѧ самъ б̃ъ. 34 отъ-
кѣшта имъ ис̃ъ. нѣстъ ли написано въ
законѣ вашемъ. ѣко азъ рѣхъ вогı есте.

Стр. 1 въ црькъви *ассем. остр.* *2* обидошѧ *остр.* *3* иземлеши *ассем.* *5* вамъ *м. б.* вамь. *6* азь ѣже *ассем.* *9* рекохъ *остр. (такъ и 5 на слѣдующей страницѣ).* *11* ѭдѫть *остр.* *16* естъ вьсѣхъ *ассем.* *18—19* възяша *остр. зогр. никол.* *19* безъ пакъı *остр.* *21* въ *надъ строкою прибавлено, всѣ прочіе* вамъ *(вм.* въ васъ*).* *22—23 и 24* меще— *остр. никол.* *24—25* кам. не мет. *ассем.* кам. не мещемъ *остр.* *27* псано *зогр.* писано *остр. никол.*

35 аште онъı рече богъı. къ нимъже бъı-
стъ слово бжие. ı не могжтъ сѧ кънигъı
разорити. 36 егоже отцъ сти. и посъла къ
миръ. въı глете ѣко власфимлѣеши.
зане рѣхъ ѣко снъ бжии есмь. 37 аще не
творıж дѣлъ отца моего. не емлѣте
ми вѣръı. 38 аште ли творıж. аште и мı-
нѣ вѣръı не емлете. дѣломъ моимъ
вѣрж имѣте. да разоумѣете и вѣроуоу-
те. ѣко въ мънѣ оцъ и азъ въ отци. 39 ı и-
скаахж же его пакъı ѭти. ı изиде отъ
ржкъ ихъ. 40 ı иде пакъı на онъ полъ иоръ-
дана. на мѣсто иждеже бѣ иоанъ прѣ-
жде кръстѧ. ı прѣбъıстъ тоу. 41 ı мъ-
ноsи придж къ немоу и глаахж. ѣко иоа-
нъ оубо знамениѣ не сътвори. ни единого
же. вьсѣ же елико рече иоанъ о семь исти-
на бѣ. 42 ı мъноsи вѣроваша въ него тоу. ⁘

TAYLOR INST.
OXFORD

XI.

1 Бѣ же единъ боля лазарь. отъ витани-
ѭ градъца маринина. ı мартъı се-
стръı ѭ. 2 бѣ же мариѣ помазавъши-
ѣ гѣ мүроıж. ı отьръши носѣ власъı
своими. еѭже братръ ла(за)рь болѣаше.
3 посъласте же сестрѣ его къ немоу глıж-

Стр. 1 онъ *зогр. никол.;* нарече *ассем. остр. никол. б.* *1—2* рече *(вм.* бъıстъ*) зогр. ассем.* *2* *въ рукоп.* м҃жтъ. *2—3* раз. кън. *зогр. остр. ассем. никол.* *4* власфимисаѥши *остр.* *6* имѣте *ассем.* имете *остр.* *9* имете *остр.* *9—10* вѣрж имете *остр.* *13* идеже *зогр. и проч.* *19* етеръ *зогр. ник.;* лазоръ *сав. (такъ и 23).* *20* града *сав.* *21* р *въ* сестръı *надъ строкою;* ѭ *вм.* еѭ, *какъ во всѣхъ прочихъ.* *22* мүръмь *остр. зогр.* мүромъ *сав. асс.* мастию *ник. а.;* нозѣ его *остр. сав. зогр. асс. ник.* *23* братъ *всѣ прочіе;* за *въ* лазарь *пропущ. въ подлинникѣ.* *24* посъластѣ *остр. сав.*

шти. г҃и се егоже любиши болитъ.
4 слъішавъ же и҃с҃ рече. си болѣзнь
нѣстъ къ съмрѣти нъ о славѣ бж҃ии.
да прославитъ сѧ сн҃ъ бж҃ии ею҃. 5 лю-
блѣаше же и҃с҃ мартж и сестрж ею҃ и
лазарѣ. 6 егда же оусльіша ѣко боли-
тъ. тъгда же прѣбъістъ на немь-
же бѣ мѣстѣ дъва дьни. 7 по томь
же гл҃а оученикомъ. ідѣмъ въ ю-
деж пакъі. 8 гл҃аша емоу оученици е-
го. оучителю. нъінѣ искаахж тебе

CLV каменіемь побити июден. і пакъі
ли идеши тамо. 9 отъвѣшта и҃с҃. не дь-
вѣ ли на десѧте годинѣ есте къ дьни.
аште кто ходитъ къ дьне не потъкне-
тъ сѧ. ѣко свѣтъ мира сего видитъ.
10 аште ли кто ходитъ ношти҃. потъ-
кнетъ сѧ. ѣко нѣстъ свѣта о немь.
11 си рече и по семь гл҃а имъ. лазаръ
дроугъ нашъ оусъпе. нъ идж да къ-
звоуждж и҃. 12 рѣшѧ же оученици[ци] его.
г҃и аште оусъпе спсн҃ъ бждетъ. 13 і҃с҃
же рече о съмрѣти его. они же мънѣ-
шѧ ѣко о оусъпении съна гл҃етъ. 14 тъ-
гда рече имъ и҃с҃ не обиноуѣ сѧ. ла-
заръ оумьрѣтъ 15 и радоуіж сѧ васъ ра-
ди. да вѣрж имете ѣко не бѣхъ тоу. нъ
идѣмъ къ немоу. 16 рече же тома нари-
цаемъі близнецъ. къ оученикомъ.

Стр. 1 тъі люб. *зогр.*, *въ* любиши *буква* ю *написана по подчищенному вм. другой какой буквы.* *5* бо *(вм.* же*) сав.* *6* лазора *сав.* *11* рав'ви *остр. асс. зогр.* *12* июд. к. поб. *ник.* *13* отъвѣщавъ и҃с҃. рече *сав.* *13—14* дъва ли н. д. часа *зогр.* *14* еста дьне *никол.* вь дне *сав.* *17 безъ* ли *сав.* *18* св. нѣстъ *зогр. ассем. сав. остр. ник. а.* *19* сице рече *сав.* си рекъ *остр.* *21* р. же емоу *асс.* рекоша *остр.* *22—23* вѣшта же и҃с҃. *ассем.* *24* съноу *остр.* *26* оумрѣ *остр.*

ідѣмъ и мы да оумьремъ съ ни-
мь ·:· 17 пришедъ же ис̄ въ витанию̀
обрѣте и четыри дьни юже имж-
штъ въ гровѣ. 18 бѣ же витанiѣ бли-
зъ има̄. ѣко пать на десѧте ста-
дии. 19 і мънози отъ июден вѣахж
пришьли къ мартѣ и марии. да оу-
тѣшатъı-и о братрѣ ею. 20 марта же
егда оуслъıша ѣко ис̄ градетъ. съ-
рѣте и. а мариѣ дома сѣдѣа-
ше ·:·

21 Рече же маръта къ ис̄оу. г̄и аште би сьде
бълъ. не би братръ мои оумрълъ. 22 нъ
і нынѣ вѣмъ. ѣко егоже колижъдо про-
сиши оу б̄а дастъ тебѣ б̄ъ. 23 гл̄а ен ис̄.
въскръснетъ братръ твои. 24 гл̄а емоу
марта вѣмь ѣко въскрьснетъ въ
въскрѣшение въ послѣдьнии дьнь. ·:·
25 Рече ен ис̄. азъ есмъ въскрѣшение и жи-
вотъ. вѣроуıи въ мѧ аште оумре-
тъ оживетъ. 26 і въсѣкъ живъı и вѣроу-
ıи въ мѧ. не оумьретъ въ вѣкъ. і-
меши ли вѣрж семоу. 27 гл̄а емоу ен г̄и.
азъ вѣровахъ ѣко тъı еси х̄ъ сн̄ъ бж̄ии.
градъıи въ весь миръ. 28 і се рекъши и-
де и призъва мариж сестрж своиж та-
и. рекъши оучитель се естъ и зоветъ

Стр. 3 юже чет. д. *ник.* *3—4* имжща *остр. сав.* *4* бѣ бо *асс.* *5—6* попьрищь *остр.* *6* отъ июд. *пропущ. въ зогр.* *7—8* да ѿ оут. о бр. *сав.* *8* братѣ *всѣ проч.* *12 и 13* бъı *остр. сав.* *13* братъ *всѣ прочіе (такъ 16 и 12 на слѣд. стр.).* *13—14* нъ і *пропущ. зогр. ассем.* *15* отъ б̄а *остр. зогр.* *18* въскръсение *асс. (такъ и 19).* *19* рече же *асс. остр.* *19—20* животъ и въскрѣшениѥ *остр.* *21* живъ бждетъ *сав.;* живаи *сав.* *22* живъ бждетъ *(вм.* не оумьретъ*) сав.* *25* градаи *зогр.;* въ миръ *остр. зогр.* *26* пригласи *ассем.* *26—27* отаи *остр.* *27* глашаетъ *ассем. никол. а.*

тѧ. 29 она же ѣко оуслъıша въста ıадро.
и иде къ немоу. 30 не бѣ же не оу ис̄ прише-
лъ въ весь. нъ бѣ на мѣстѣ еще иде-
же сърѣте и маръта. 31 июдеи же сжще-
и съ неıж въ домоу. ı оутѣшаıжште
ıж. видѣвъше мариıж ѣко ıадро въ-
ста ı изиде. по неи идж гл̄ıжще. ѣко
идетъ на гробъ. да плачетъ сѧ
тоу. 32 маріѣ же ѣко приде иде бѣ ис̄ъ.
видѣвъши и паде емоу на ногоу. гл̄ıж-
шти емоу г̄и. аште би бълъ съде.
не би мои братръ оу-
мрълъ.

CLVI 33 ıс̄ же ѣко видѣ ıж плачıштıж сѧ. ı при-
шедъшıаıъ съ неıж июдеıъ плачıштѧ сѧ.
запрѣти дх̄оу. и възмıти сѧ самъ
34 и рече къде положисте и. гл̄аша емоу
г̄и гржди виждъ. 35 и прослъзи сѧ ис̄ъ.
36 гл̄аахж же июдеи. виждь како люблѣ-
ıше и. 37 едини же отъ нихъ рѣша. не мо-
ıаıше ли сь отвръзъıи очи слѣпооу-
моу. сътворити да и сь не оумьретъ.
38 ıс̄ же пакъı прѣтѧ въ себѣ приде къ гро-
боу. бѣ же пешть и камень належаа-
ше на неи. 39 гл̄а ис̄ възмѣте камень.
Гл̄а емоу сестра оумеръшааго марта г̄и ю̀-
же смръдитъ. четвр̄дьневънъ бо е-

Стр. 1 скоро *всѣ прочіе, только никол. а.* едро *(такъ и 6).* *2* не оу же бѣ *остр. асс. ник.* *4* ı сър. *сав.* *5* ѕтѣшахж ıж *сав.* *6—7* въста скоро *асс.* *7* идоша *остр. асс. сав.* *8* плакатъ сѧ *безъ* тоу *сав.* ı плачетъ сѧ *зогр.* *9* идеже *остр. сав.* *11 безъ* емоу *асс.* *11 и 12* бъı *остр. сав.* *14* видѣвъ *асс.* *14—15* и июд. пр. сь н. *ассем.* *16* доухомъ *(вм.* самъ*) ассем.* *17* гл̄а емоу *сав.* *18* гр. и виждь *зогр. ассем. никол.* ходи и в. *сав.* приди и в. *остр.;* вьсльзи *никол. а.* *20* етери *ассем. никол.* нѣции *остр.* ини *сав.;* рекоша *остр.* *21—22 въ подл. такъ* слѣпооумоу, слѣпьцю *сав.* *24* пещера *остр. сав.* *25* на нж *сав.*

стъ. 40 гл҃а ѥи ис҃. не рѣхъ ли ти ѣко аште
вѣроуѥши. оуѕьриши славѫ бж҃иѭ. 41 вѧ-
зѧсѧ же камень идеже бѣ оумьрѣı лежѧ.
іс҃ же вѧзведе въ іспрь очи и рече.
Отч҃е хвалѭ тебѣ въздаѭ. ѣко оу-
слъıша мѧ 42 азъ же вѣдѣхъ. ѣко вь-
сегда ме(не) послоуша҄ıеши. нъ народа
ради стоѭщта҄аго окрѣсть рѣхъ.
да вѣрѫ имѫтъ ѣко тъı мѧ посъ-
ла. 43 и се рекъ. гласомь велиемь
възъва. лазаре гѫди вонъ.
44 і изиде оумьрѣı. обѧзанъ но-
гама и рѫкама. оукроемь.
і лице его оуброусомъ
обѧзано. гл҃а имъ ис҃ъ раздрѣшите и и
не дѣите его і҃ти. 45 мънози же отъ июдеи
пришьдъшеи къ марии. і видѣвъше е-
же сътвори ис҃. вѣроваша вь него. к҃ ⁘
46 Ѳдини же отъ нихъ идѫ къ фарисѣомъ.
и рѣша имъ еже сътвори ис҃ ⁘ 47 Ѳъбъра-
ша же архиереи і фарисеи сънемъ на
ис҃а. і гл҃аахѫ что сътворимъ. ѣко
чл҃вкъ сь знамениѣ мънога твори-
тъ. 48 аште оставимъı-и тако. вьси
вѣрѫ имѫтъ въ нъ. і приѭтъ ри-

Стр. 1 рекохъ *остр.* *2—3* възаша *сав. остр. никол.* *3* идеже бѣ оумеръı лежа *эти слова пропущены въ зогр. асс. ник. а. (по примѣру лучшихъ греч. текст.): остр. и сав. согласно съ наш. текст., но* лежа мрьтвъı *сав.* *4* очи въ іспрь *никол.* очи свои въ іспрь *асс.* очи св. горѣ *сав.* очи горѣ *остр.* *5 въ подл. такъ, ошибочно,* хвалѭ. *7* слогъ не *въ* мене *выскобленъ или стерся.* *8* окр. стоѭщ. *асс.* *10* великъмь *остр.* *11* възгласи *зогр. ник. а.* *12* и абие из. *зогр. остр.* *13* киріѣми (χειρίαις) *ник. а.* кираѣмы *хвал., вспь прочіе употребл. переводное слово* оукрои. *14* соударомь (συδαρίῳ) *ник.* *16* сего *(вм.* его*) ассем.* *18* в҃ нъ *асс. ник.* *19* етери *зогр. ник.* *20—21* събьрашѧ сѧ *асс.* *21* съборъ *остр. и зогр., ассем.* сь ними *(описка).* *21—22* на ис҃а *пропущ. остр. никол. (въ лучш. греч. т. тоже нѣтъ).*

мл҃не. і въ҃зъмѫтъ и мѣсто и ѩ-
зы҃къ нашъ. 49 є҆динъ же етеръ отъ нихъ.
каиѣфа архиереи сы лѣтоу томоу.
рече имъ. въı не вѣсте ничесоже
50 ни помышлѣате. ѣко оуне естъ на- 5
мъ да единъ чл҃вкъ оумьретъ за
люди. а не весь ѩзы҃къ погыбнетъ.
51 сего же о себѣ не рече. нъ архиереи сы
лѣтоу томоу пророче. ѣко хотѣаше
ис҃ оумьрѣти за люди. 52 і не тъкъ- 10
мо за люди. нъ і҃ да чѧда бж҃иѣ ра-
сточенаѣ съберетъ въ едино. ·:·
53 О҆тъ того же дьне съвѣшташа да и бѫ
оубили. 54 іс҃ же к томоу не авѣ хожда-
аше въı-июденхъ. нъ иде отъ тѫ- 15
доу въ странѫ близъ поустъıни.
въ ефремъ нарицаемъ гра-
дъ.

CLVII і тоу живѣаше съ оученикъı своими. к҃ ·:·
55 Бѣ же близъ пасха июденска. і вьзидѫ 20
мъногы въ і҃мъ отъ странъı. прѣжде
пасхъı да очистѧтъ сѧ. 56 і искаахѫ же
ис҃а. і гл҃аахѫ же къ себѣ въ цр҃кве сто-
ѩште. что сѧ мьнитъ вамъ. ѣко не
иматъ ли прити въ праздьникъ. 57 да- 25
ша бо архиереи і фарисѣи заповѣдь.
да аште кто ошт҃житъ і къде бѫде-
тъ. повѣстъ да имѫтъ і ·:·

Стр. 2 нашъ *пропущ. въ зогр. ассем. (согласно съ многими греч. текстами);* нѣкъıи *(вм.* етеръ*) остр. въ зогр. слово пропущено.* *5* добрѣ *зогр.* *5—6* вамъ *остр. ассем. зогр. никол. (но и* намъ *подтверждается греч. текстами).* *9* нъ ѣко *ассем.* *10 первое* ъ *въ* тъкъ(мо) *передѣлано изъ* ь. *11* да и *остр. асс. ник.* *11—12* събер. раст. въ едино *зогр.* *13* бъıша *(вм.* бѫ*) остр.,* како и би *ник.* *17* вь нар. гр. *никол.* *23 безъ* же *зогр.* *27 безъ* і *ник.* *28* повѣсте *зогр.*

XII.

1 І҃с же
прѣжде шести денъ пасχы. приде вь
витаниѫ. ідеже бѣ лазаръ оумерои.
егоже въскрѣси отъ мрътвъıхъ. 2 съ-
твориша же (е)моу вечерѭ тоу. і марѣта
слоужаашє. лазаръ же единъ бѣ отъ
възлежащтиихъ съ нимъ. 3 маріѣ
же приемъши литрѫ χризмъı. нарда
пистикиѫ мъногоцѣнънъı. пома-
за ноѕѣ ис҃вѣ. і отръ власы свои-
ми ноѕѣ его. Храмина же испльни сѧ
отъ воня χризмънъıѧ ·:· 4 Гл҃а же еди-
нъ отъ о(у)ченикъ его. июда симонь и-
скариотъскъı. іже и χотѣаше прѣ-
дати. 5 чесо ради мгро се не продано
бъıстъ. на т҃ пѣнѧзъ. і дано ницим-
имъ. 6 се рече не ѣко о ништиихъ печа-
аше сѧ. нъ ѣко тать бѣ. і скрини-
цѫ имъı. і вьмѣтаема ношаашє.
7 рече же и҃с не дѣи ѧ въ день погребе-
ниѣ моего съблюде ѭ. 8 ништѧѧ бо
съ собоѭ въсегда имате.

Стр. 1 шестию *никол.;* дьни *остр.* *2* ъ *въ* лазаръ *исправл. въ* ь; *замьч. форма* оумерои *вм.* оумьръи. *3* *къ* мртв. *приб.* и҃с. *зогр.* из мр. и҃с. *асс.* из мьр. *безъ* и҃с *остр.* *4* е *въ* емоу *припис. болье поздн. рукою.* *7* ливрж *асс. ник.;* мура *асс. остр. сав.* масти *ник.* *9* отьре *остр. сав.* *10* напълни *остр.* *11* мурнъıѧ *асс. сав. остр.* *12* *въ подл.* ученикъ; симонъ? *12—13* скариотѣнинь *ник.* *13—14* хот. прѣд. и *остр. асс. ник.* *14* хризма си *зогр.* масть си *ник.* *15* сьребрьникъ *остр.* *16* се же *всѣ проч.* *17—18* ковьчежьць *зогр. асс.* рачицѫ *остр. (сав. ник. согл. съ наш.).* *18* носа *(вм.* имы*) сав.;* въметаемаа *зогр.* *19* дѣите *зогр.; всѣ прочіе* ея. *19—20* да — съблюдетъ *зогр. ассем. сав. (безъ* да *остр.),* съблюдети ю *никол.* *21* вьсегда съ собоѭ *зогр. сав. остр. никол.,* вьс. им. съ соб. *ассем.*

а мене не въсегда имате. 9 разоумѣ
же народъ мъногъ отъ июдеи. ѣко
тоу естъ. і придж не и҃са ради тъкъ-
мо. нъ да и лазара видѧтъ. его-
же къскрѣси отъ мрътвъıхъ.
10 съвѣшташѧ же архиереи. до и ла-
зара оубиѭтъ. 11 ѣко мънози его ра-
ди идѣахж июдеи. і вѣроваахж въ
и҃са. 12 въ оутрѣи же день народъ мъ-
ногъ. пришедъı въ праздьникъ.
слъıшавъше ѣко и҃с градетъ къ
и҃мъ. 13 приѧша вѣие отъ финикъ.
і изидж противж емоу. і зъвах-
ж гл҃ахоуте. Ѡсан'на благ҃свнъ
градѧи въ іма г҃не. ц҃ръ іл҃въ.
14 обрѣтъ же и҃с осьла вьсѣде на не.
ѣкоже естъ писано. 15 не бои сѧ дъıци
сионова. се ц҃рь твои градетъ.
сѣдѧ на жрѣбате осъли. 16 сихъ же
не разоумѣша оученици его прѣжде.
нъ егда прослави сѧ и҃с. тъгда
помѣнжша. ѣко си вѣша о немь
писана. і си сътвориша емоу.
17 Съвѣдѣтельствоваше же наро-
дъ иже бѣ съ нимь. егда лаза-
ра възъва отъ гроба. і вьскрѣ-
си его отъ мрътвъıхъ. 18 сего
ради и противж емоу изиде на-

Стр. 3 придоша *остр. сав.;* дѣлѣ *(вм.* ради*) сав.* *6* до *такъ въ подл. вм.* да. *8* отъ июдеи *асс.* *10* празникъ *сав.* *11* слъıшаша *сав.;* идеть *остр. сав.* *12* приѧша *остр. зогр. сав.;* ваіа *сав.* ваіа *ассем.* ваі *зогр.* витие *ник.* *13* изидоша *остр. сав.* *15* градъıи *остр.* *19* жрѣбати *сав. ассем.* *22* о немь бѣша *сав.* *24—25* съвѣдѣт. же народи *сав.* *26* възгласи *зогр. остр.;* ѡтъ мрътвъıихъ и вьскр. и ѡтъ гроба *ассем.* *27* і *(вм.* его*) сав.* *27—28* того дѣлѣ *сав.* *28* изиде ѥмоу *остр. зогр.*, *безъ* емоу *сав.* *28 и 1 на слѣд. стр.* изидж народи *ассем.*

родъ. ѣко слъıшаша и сътворь-
ıшь се знамение ·:· к҃.

CLVIII 19 Фарисеи же рѣша къ себѣ. видите ѣко никакоже польза есть. се весь миръ по немь идетъ ·:· 20 Бѣахж же е҆́лини едини отъ възшедъшихъ. да поклонатъ сѧ въ праздьникъ. 21 сии же пристжпиша къ филипоу. іже бѣ отъ вид҃ъ[в]сандъı галѣлѣискъıѧ. ı молѣхж и гл҃ахште. г҃и хоштемъ и҃са видѣти. 22 Приде филипъ и҆́ гл҃а аньдрѣови. ı пакъı аньдрѣа и филипъ гласте и҃сви. 23 і҃с҃ же отъвѣшта има гл҃ѧ. Приде година да прославитъ сѧ сн҃ъ чл҃ескъı. 24 амнь аминъ гл҃ıж вамъ. аште зръно пшеничьно не оумьретъ падъ вь земи. то едино прѣбъıваатъ. аште ли оумьретъ мъногъ плодъ сътворитъ. 25 любѧи д҃ша своіж погоубитъ ıж. ı ненавидѧи д҃ша своеıѧ. вь мирѣ семь. въ животѣ вѣчънѣемь съхранитъ ıж. 26 аште кто мьнѣ слоужитъ. по мьнѣ да ходитъ. ı идеже есмъ азъ тоу и слоуга мои бждетъ. ı аште кто мьнѣ слоужитъ. почьтетъ і отц҃ъ. 27 Нънѣ д҃ша моѣ възмѧти сѧ. ı что рекж. отч҃е сп҃си мѧ отъ годинъı сеıѧ. нъ сего ради придъ на годинж сиіж. 28 отч҃е прослави има твое. приде же гласъ сн҃бсе. ı прославихъ и пакъı прославлıж. 29 народъ же стоѧи ı слъıшавъ.

Стр. 1—2 сътворьша *остр. сав. зогр. ассем. никол.* *2* сицево зн. *ассем.* знамениѣ *(безъ* си*) зогр.* *3* рекоша *остр.* *3—4* никааже *зогр. ассем. остр.;* з *въ* польза *исправл. потомъ въ* s. *4* миръ *ассем.* *5* иде *зогр. остр. никол. (греч.* ἀπῆλθεν*)*; етери *зогр. ассем. никол.* нѣции *остр.* *10* приде же Ф. *ник.* *11* гл҃аста *остр. никол.* *12* часъ *зогр.* *15* падеть на земли и не оумреть *ник.* падъ въ земли не оумьреть *остр.* *25* часа *зогр.* *26* придохъ *остр.*

гл҃аахѫ громъ бꙑстъ. ини гл҃аа-
хѫ анг҃лъ гл҃а емоу. 30 отъвѣщта и҃с и҃ [ре]-
рече. не мене ради гласъ сь бꙑ-
стъ нъ васъ ради. 31 нꙑнѣ сѫдъ естъ
миroу семоу. Нꙑнѣ кънѧзъ мира сего
изгънанъ бѫдетъ вонъ. 32 і азъ аште
вꙑзнесенъ бѫдѫ отъ земл҃ѧ. вьсѧ
привлѣкѫ къ себѣ. 33 се же гл҃аше клепла
коеѭ съмрътиѭ хотѣаше оумрѣти.
34 отъвѣщта емоу народъ. мꙑ слꙑ-
шахомъ отъ закона. ѣко х҃ъ прѣбꙑ-
ваатъ въ вѣкъ. і како тꙑ гл҃еши вꙑ-
знести сѧ подобаатъ сн҃оу члв҃ческоу-
моу. кто сь естъ сн҃ъ члв҃скъ. 35 рече
же имъ и҃с. еште въ мало врѣмѧ свѣ-
тъ въ васъ естъ. ходите доньдеже
свѣтъ имате. да тъма васъ не и-
метъ. і ходѧи въ тъмѣ. не вѣстъ
камо идетъ. 36 доньдеже свѣтъ има-
те. вѣроуите къ свѣта. да сн҃ве свѣ-
тоу бѫдете ·:· к҃ ·:· Си гл҃а и҃с. і ошедъ
съкрꙑ сѧ отъ нихъ. 37 толика же зна(ме)-
ниѣ сътворьшю емоу прѣдь ними. не
вѣроваахѫ во нь. 38 да събѫдетъ сѧ
слово исаиꙗ пр҃ка еже рече. г҃и кто вѣ-
рѫ ꙗ слоухоу нашемоу. і мꙑшьца
г҃нѣ комоу отъкрꙑ сѧ. 39 сего ради не
можаахѫ вѣровати. ѣко пакꙑ ре-
че исаиѣ. 40 ослѣпи очи ихъ. і окамѣ-

Стр. 4 народа ради *ассем. сав. зогр. ник. (но въ зогр.* народа *выскобл. и написано* васъ). *5 безъ* семоу *асс.*, всемоу *сав.* *8* знаменаꙗ *остр.* назнаменоуꙗ *асс. (сав. и ник. согласно съ наш.).* *12—13* ꙗко под. вьзн. *сав.* *20* свѣтъ *остр. асс. сав. зогр.* *21* шьдъ *зогр. асс.* *22 слогъ* ме *въ подл. пропущ.* *24* емоу *(вм.* во нь*) зогр.* *24—25* сл. ис. пр. събжд. сѧ *остр. никол.* събждѫтъ сѧ словеса *зогр.* *25—26* вѣрова *всѣ прочіе.*

нилъ естъ ср̑дца ихъ. да не видѧтъ
очима. ни разоумѣѭтъ ср̑дцемь.
і обратѧтъ сѧ и исцѣлѭ̑ ѭ. 41 си рече и-
саиѣ. егда видѣ славѫ его. і гл̑а о
немь. 42 обаче оубо и отъ кънѧзъ
CLIX мъногы вѣроваша въ него. нъ фарисѣи
ради не исповѣдаахѫ̑. да не и-сънь-
миштъ изгънани бѫдѫтъ. 43 вьзлю-
биша бо паче славѫ чл̑кѫ̑. неже сла-
вѫ бо̑жиѭ̑. 44 і̑с̑ же вьзъва и рече. вѣроу-
ѭи въ мѧ. не вѣроуоутъ въ мѧ нъ въ по-
съласъшааго мѧ. 45 і видѧи мѧ видѣ
посъласъшааго мѧ. 46 азъ свѣтъ въ
миръ придъ. да вьсѣкъ вѣроуѭи въ
мѧ въ тьмѣ не прѣбѫдетъ. 47 і аште
кто оуслъшитъ гл̑ы моѭ̑. і не съхра-
нитъ ихъ. азъ не сѫждѫ емоу. не при-
дъ бо да сѫждѭ̑ мироу. нъ да сп̑сѫ ми-
ръ. 48 отъметаѭи сѧ мене и не приемлѧ
гл̑ъ монхъ. імать сѫдѧштааго е-
моу. слово еже гл̑ахъ то сѫдитъ е-
моу въ послѣдьнии дьнь. 49 ѣко азъ
о себѣ не гл̑ахъ. нъ посъласъ мѧ
отъцъ. тъ мьнѣ заповѣдь дастъ.
что рекѫ и что къзгл̑ѭ̑. 50 и вѣмь ѣко
заповѣдь его животъ вѣчьнъи естъ.
ѣже оубо азъ гл̑ѭ̑. ѣкоже рече мънѣ
отъцъ тако гл̑ѭ̑ ·:· ·:·

Стр. 2 и не раз. *остр.* *3* си же *остр.* се же *асс.* *6* въ нь *остр. асс.* *7* исповѣхоу *ник. (описка);* отъ сьньмищь *асем.* и —съборища *остр.* *10* вьзъва *м. б.* възъва. *11* въ мене *асс. зогр.* *12 всѣ проч.* видитъ *(вм.* видѣ*).* *14* вьсь миръ *зогр. ник.;* придъ *можетъ быть* придь, придохъ *остр.* *16—17* и не вѣроуѣть *остр. (вм.* съхранитъ*).* *17—18* придохъ *остр.* *18—19* всемоу мироу—вьсь мирь *ник.*

XIII.

1 Прѣжде же праздьника пасцѣ. вѣдъı и҃с ѣко приде
емоу година. да прѣидетъ отъ мира сего къ о҃тцю. възлюбль своѭ
сѫщаѭ во вьсемь мирѣ. до конъца
възлюби ѩ ⁘ 2 і вечери бъıвъши. ди-
ѣволоу юже вълożъшю въ ср҃дце ию-
дѣ. симоновоу искариотъскоумоу ⁘
да и прѣдастъ. 3 вѣдъı и҃с ѣко вьсѣ дастъ емоу о҃тцъ въ рѫцѣ. і ѣко отъ ѣ҃а изиде и къ ѣ҃оу грѧдетъ. 4 въста съ вечерѫ и положи ризъı. і приемъ лентии҆ прѣпоѣса сѧ. 5 По томь же вълı водж въ оумъıвалъницѫ. і начатъ оумъıвати nosѣ оученикомъ. і отирати лентиемь. імъже бѣ прѣпоѣсанъ. 6 приде же къ симоноу петроу. і гл҃а емоу тъ. г҃и. тъı ли мои оумъıеши nosѣ. 7 отъвѣшта и҃с и рече емоу. еже азъ творѭ тъı не вѣси нънѣ. разоумѣеши же по сихъ. 8 гл҃а емоу петръ не оумъıеши ногоу моею вь вѣкъ. отъвѣшта емоу и҃с. аште не оумъıѭ тебе. не имаши части съ мъноѭ. 9 гл҃а емоу симонъ петръ. г҃и не nosѣ мои тъкмо. нъ и рѫцѣ и главѫ. 10 гл҃а емоу и҃съ. ізмъıвенъı не трѣбоуоутъ

Стр. 2 да и пр. *зогр.* *3—4* свое сѫщее *сав.* *4* въ мирѣ *сав.* *7* искариѡтѣниноу *никол.* *8* кго *(вм.* и*) остр.* *9—10* изидъ *зогр.* *10* идетъ *сав. остр.;* въставъ *остр.* *11* ризъı своѭ *остр. ассем.* *12* по томь вълıѭ *остр., асс. зогр. сав.* же вълиѣ. *14* ногъı *остр. ник.* *21—22* отъв. *или* отьв. *23* тебѣ *ассем.* *24 посль* г҃и *одно* не *выскоблено.*

ткмо нозѣ оумъıти. естъ бо весь
чистъ. ı вы чисти есте ·:· к҃ ·:· ·:·
нъ не вьси. 11 вѣдѣаше бо прѣдаıштаго и. сего ради рече ѣко не вьси есте
чисти. 12 егда же оумы нозѣ ихъ. прıмъ ризы своıа и възлеже пакы.
ı рече имъ. вѣсте ли что сътворıхъ вамъ. 13 въ(ı) гл҃аашете ма оучителѣ и г҃а. ı добрѣ гл҃ете есмъ бо. 14 аште
оубо азъ оумыıхъ ваши нозѣ г҃ь и оучитель. ı вы длъжьни есте дроу-

сьх гъ дроугоу оумъıвати нозѣ. 15 образъ
бо дахъ вамъ. да ѣкоже азъ сътворıхъ вамъ. ı вы творите. 16 аминь амин
глаг҃ıж вамъ. нѣстъ рабъ болеı г҃а
своего. ни апл҃ъ болеı посълавъшаго и. 17 аще си вѣсте блажени есте аште
творите ѣ. 18 не о вьсѣхъ васъ гл҃ıж. азъ
бо вѣмь ıаже избъраıхъ. нъ да кънигы съвьждтъ са. ѣды съ мъноıж хлѣбъ въздвиже на ма прѣльщение свое. 19 отъ селѣ гл҃ıж вамъ. прѣжде даже не бждетъ. да егда бждетъ вѣрж имете ѣко азъ есмъ. 20 амин
аминь гл҃ıж вамъ. приемлаı аште
кого посълıж мене приемлетъ. а приемлаı мене приемлетъ посълавъшаго и ма. ·:· 21 Си рекъ ис҃ възмжти

Стр. 4—5 чисти есте *ассем.* *5* ногы *ассем.* *6* възлежааше *безъ* пакъı *асс.* вьзлегъ пакъı *сав.* *8* ı *въ* вы *приписано надъ строкою;* гл҃аашете *описка вм.* глашаете, *какъ зогр. остр.*, гл҃ете *сав.* *9* еи добрѣ гл. *ассем.* *10* *безъ* оубо азъ *ассем.* *12* 8мыв. васъ нозѣ *сав.* *13—14* творихъ *зогр.* *14* сътворите *асс.* *16* сълъ *ассем. никол.* *17* творите *(вм.* вѣсте*) остр. описка.* *18* си творите *остр.* *21* въздвигнеть на ма патж своıж *зогр. никол. (въ греч.* πτέρναν*).* *24* вѣсте *(вм.* вѣрж ımете*) зогр.* *27—28* посъл. ма *зогр. никол.*

сѧ дх̑мъ. і свѣдѣтелствова и ре-
че. аминь аминь гл̑ѭ вамъ. ѣко е-
динъ отъ васъ прѣдастъ мѧ. 22 съ-
зираахѫ же сѧ междю собоѭ оученици. не домꙑслѧште о комь гл̑е-
тъ. 23 бѣ же единъ възлежѧ отъ оученикъ его на лонѣ исв̑ѣ. егоже люблѣаше ис̑. 24 поманѫ же семоу симонъ
петръ къпросити кто оубо естъ о
немьже гл̑етъ. 25 нападъ же тъ тако
на пръси исв̑ꙑ гл̑а емоу г̑и кто естъ.
26 отъвѣшта ис̑. тъ естъ емоуже азъ
омочъ хлѣбъ подамъ. і омочь хлѣ-
бъ дастъ июдѣ симоню искариотъскоумоу. 27 и по хлѣбѣ тъгда вънидѣ во
нь сотона. гл̑а емоу ис̑ еже твориши
сътвори скоро. 28 сего же никтоже не разоумѣ възлежѧштихъ. къ чесомоу
рече емоу. 29 едини мънѣахѫ понеже скриницѫ имѣаше июда. ѣко гл̑атъ емоу
ис̑ъ. коупи егоже трѣбоуемъ на праздьникъ. ли ништимъ да нѣчъто дастъ.
30 приемъ же онъ хлѣбъ. ізиде абие.
бѣ же ношть 31 егда изиде. гл̑а же ис̑.
Нынѣ прослави сѧ сн̑ъ чл̑вчскꙑ.
и б̑ъ прослави сѧ о немь. 32 аште б̑ъ
прослави сѧ о немь. і б̑ъ прославитꙑ-и въ себѣ. і абие прославитъ і.
33 чадъца еще мало съ вами есмъ.
възищтете мене. і ѣкоже рѣхъ ю-

Стр. 6 възлежа ед. *зогр. ник.* *9* въпр. и *зогр.* *10 безъ* тъ *зогр.* *14* прнѧтъ і дастъ *зогр.* *17* твори *зогр.* *18* чесо ради *зогр.* къ чемоу *ник.* *19* етери *зогр. ник.* *19—20* ковьчежьць *зогр.;* к *въ* скри(ницѫ) *надъ строк.* *23* прнмъ *зогр.* *27—28* прославитъ сѧ *зогр. асс. (въ сав.* т *припис. нов. рук. надъ строк.); остр. ник. согл. съ наш. текстомъ (гр.* ἐδοξάσθη). *30* рекохъ *остр.*

деомъ. ѣко ѣможе азъ идж въı не
можете при(ти). і вамъ гл҃ж нънѣ.
34 заповѣдь повѣдаю вамъ. да
любите дроугъ дроута ѣкоже въ-
злюбихъ въı. да и въı любите
дроугъ дроута. 35 о семь разоумѣютъ
вьси. ѣко мои оученици есте. аще
любьвь имате междю собоѭ.
36 Гл҃а емоу симонъ петръ. г҃и камо
идеши. отъвѣшта и҃съ ѣможе азъ
идж не можеши нънѣ по мънѣ и-
ти. послѣдь же по мънѣ идеши.
37 г҃и по чъто не могж нънѣ по те-
CLXI бѣ ити. нънѣ д҃шж моѭ за та полo-
жж. 38 отъвѣшта емоу и҃съ д҃шж ли твo-
ѭ҃ за мѧ положиши. амин҃ь амин҃ гл҃ѭ҃
тебѣ. не възгласитъ кокотъ дoнь-
деже отъкръжеши сѧ мене три кра-
тъı ⁘

XIV.

1 Да не съмѧштаатъ сѧ ва-
ше ср҃це. вѣроуите въ б҃а и въ мѧ
вѣроуите. 2 въ домоу от҃ца моего оби-
тѣли мъногъı сѫтъ. аште ли же
ни рекъ бимъ вамъ. ѣко идж оуготo-

Стр. 2 слогъ ти *въ подл. пропущенъ*; и азъ гл҃ѭ҃ вамъ нънѣ *сав.* *4* любитъ *сав.* *6* разоумѣваѭ҃тъ *остр.*, о семь бо р. *сав.* *8* любъве *остр. сав.* *10* ѡтъв. емоу и҃с. *ассем. сав.* *11 безъ* по мънѣ *ассем.*; не можете нънѣ *сав.* *13* гл҃а емоу петръ *въ нашемъ пропущено, во всѣхъ прочихъ есть.* *17* коуръ *всѣ прочіе, только никол.* пѣтель. *19—20* ср. ваше *ник.* *20* въ б҃ъ *остр.* *21* въ домъ *зогр.* *23* бъıхъ *остр. сав.* *23 и 1 на слѣд. стр.* идоу и оуготоваю *никол.* ид. оуготоватъ мѣста *сав.*

кати мѣсто вамъ. 3 и ѣште идж оу-
готоваж мѣсто вамъ. пакы при-
дж и поимж вы къ себѣ. да идеже
есмъ азъ и вы вждете. 4 и ѣможе
азъ идж вѣсте. и пжть вѣсте. 5 гл҃а
емоу тома г҃и не вѣмь камо идеши.
і како пжть можемъ вѣдѣти. 6 гл҃а
емоу ис҃. азъ есмъ пжть и истина
и живот҃ъ. никтоже придетъ къ отц-
цю тъкъмо мъноѭ. 7 аште мѧ би-
сте знали и отъца моего знали
бисте оубо. и отъ сего познаате и
и оувѣдѣсте и. 8 гл҃а емоу филипъ.
г҃и покажи намъ отъца и довьле-
тъ намъ. 9 гл҃а емоу ис҃. толико
ли врѣмѧ съ вами есмъ и не по-
зна ли мене филипе. видѣвъı
мѧ видѣ отъца. и како ты гл҃еши
покажи намъ от҃ца. 10 не вѣроуеши
ли ѣко азъ въ от҃ци и отецъ въ мнѣ
естъ ·:· Гл҃ы ѭже азъ гл҃ж вамъ о
себѣ не гл҃ж. от҃цъ же пребываѧи въ
мнѣ тъ творитъ дѣла. 11 вѣрж имѣте
мнѣ ѣко азъ въ отьци и отъцъ въ
мнѣ. аште ли же ни за та дѣла вѣрж
емл҃ете ми. 12 амин. амин гл҃ж вамъ.
вѣроуѭи въ мѧ дѣла ѣже азъ творіж.

Стр. 1—2 і еште идж пакы придж и оугот. м. в. и п. вы *зогр.* и пакы придж *сав. ассем. (такой же пропускъ въ иныхъ греч. текстахъ).* *5* азъ идж вѣсте пжть *зогр. никол. сав. ассем. (согласно съ лучшими греч., остр. согласно съ нашимъ).* *10—11 и 12* бысте *остр. сав.* *12—13* знаете и вѣсте *никол.* вѣсте *ассем.* знаѣте и и видѣсте *остр., зогр. первоначально* вѣдѣсте *исправл. въ* видѣсте, *такъ и сав. (и въ греч. и въ лат. текстѣ здѣсь много разночтеній).* *23* дѣло *остр. ассем.*; вѣроуите *ассем.* в. емлѣте *сав.* *26* имете *остр.* имѣте *сав.* емл҃ѣте *зогр.*

и тъ сътворитъ. и болыша сътворитъ сихъ. ѣко азъ къ отьцю градж. 13 і
егоже колижъдо просите къ іма мое.
то сътворіж. да прославитъ сѧ о҃цъ о
сн҃ѣ. 14 і аште чесо просите въ іма мое
азъ сътворіж. 15 аште любите ма заповѣди моя съблюдѣте. 16 і азъ оу-
молиж от҃ца. і иного параклита дастъ вамъ. да бѫдетъ съ вами въ
вѣкъ. 17 дх҃ъ истинъныі. егоже миръ не
можетъ приѧти. ѣко не видитъ его ни
знаатъ его. въı же знаате и. ѣко въ
васъ прѣбъıваатъ. и въ васъ бѫдетъ 18 не оставліж васъ сиръ. придж къ
вамъ. 19 еште мало и миръ к томоу [не]
не видитъ мене. въı же видите ма.
ѣко азъ живъ и въı живи бѫдете. 20 въ
тъ день разоумѣате ѣко азъ въ от҃ци.
моемь. і въı въ мьнѣ и азъ въ васъ. 21 імѣıаи заповѣди моя и съблюдаıа ıа. тъ естъ любѧи ма. а любѧ-
и ма възлюбл҃енъ бѫдетъ от҃цмъ
моимь. и азъ възлюблю и. і ѣ-

CLXII вліж сѧ емоу самъ ⁘ к҃. 22 гл҃а емоу июда не
искаріотъскъı. г҃и и что бъıстъ ѣко
намъ хоштеши сѧ явити. а не въсемоу
міроу. 23 отъвѣща іс҃ и рече емоу. аште кто
любитъ ма. слово мое съблюдетъ.

Стр. 1 и тъ твор. *зогр. сав.* *1—2* сихъ сътвор. *остр. ник.* творитъ *зогр.* *2* пдж *остр. сав.* *5* с҃ноу *остр. сав.*; что *(вм.* чесо*) сав.* *6* то сътворіж *всѣ прочіе.* *8* от. моего *сав.* *9* ж въ бѫдетъ *передъл. изъ* оу. *10* вьсь миръ *зогр. асс. ник. (такъ и 15).* *11—12* вѣдеть—знають *ник.* *15* миръ мене к. т. н. в. *остр.*, *безъ* къ томоу *зогр.* *18* разоумѣете въı *сав.* *22* възлюбенъ есть *сав.* *23* възлюблю — *такъ въ подл.* *25* скариотѣнинь *ник.* *26* ıав. с. хощ. *остр.* *26—27* мирови *сав.* *27* гл҃а емоу іс҃ *ассем.*

і отц̃ъ мои вьзлюбитъ і. і къ немоу
идевѣ. і обитѣль оу него сътворивѣ.
24 не любѧи мене словесъ моихъ не съ-
блюдаетъ. і слово еже слъишите. нѣ-
стъ мое нъ посълавъшааго мѧ отц̃а.
25 си гл̃ахъ вамъ въ васъ съı. 26 паракли-
тъ же дх̃ъ ст̃ъı егоже посълетъ оц̃ъ
въ ім̾ѧ мое. тъ въı наоу̾тъ вьсе-
моу. і вьспомѣнетъ вамъ вьсѣ ели-
коже рѣхъ вамъ. 27 миръ оставлѣю ва-
мъ. миръ мои даю вамъ. не ѣкоже
вьсь миръ даатъ. азъ даю вамь. ·:·
Да не съмѧштаатъ сѧ ваше ср̃дце ни
оустрашаатъ. 28 слъишасте ѣко азъ
рѣхъ вамъ. идж и придж къ вамъ. а-
ште бисте любили мѧ. въздрадо-
вали сѧ бисте оубо. ѣко рѣхъ идж къ
отц̃ю. ѣко отецъ мои болии мене естъ.
29 і нъінѣ рѣхъ вамъ. прѣжде даже не
бждетъ. да егда бждетъ вѣрж и-
мете ·:· 30 Юже не мъного гл̃ю съ вами.
градетъ бо се(го) мира кънѧзъ. і вь
мьнѣ не иматъ ничесоже. 31 нъ да ра-
зоумѣатъ миръ ѣко люблю отц̃а. и
ѣкоже запо(вѣ)дѣ мьнѣ отц̃ъ. тако тво-
рю:

Стр. 3 а не л. *остр.* *3—4* съблюдетъ *сав. остр., проч.* съблюдаетъ, *у насъ* а *прибавл. надъ строкою (слѣдъ такого разночтенія существуетъ и въ другихъ переводахъ).* *4* слъишасте *сав. асс. остр. зогр.* *6* безъ вамъ *ассем.;* съ вами *(вм.* въ васъ*) сав.* *6—7* пакъı тъжде *(вм.* параклитъ же*) сав.* *9* въспомѧнѫтъ *зогр.* *9—10* все еже *сав.* вьсѣ ѥже *всѣ прочіе.* *10* рекохъ *остр. (такъ и 15, 19).* *12* миръ *сав.* *15* пакъı придж *ассем.* *16 и 17* бъисте *остр. сав.* *17* рѣхъ *въ прочихъ нѣтъ.* *18* мои *въ прочихъ нѣтъ.* *20* да егда бждетъ *пропущ. сав.* *20—21* вѣр. имѣте *сав.* *21 послѣ* имете *прибавлено* ѥко азъ рѣхъ вамъ *сав. ник. зогр. асс., безъ этой прибавки кромѣ наш. текста также остр. (въ лучшихъ греческ. текстахъ тоже безъ этой прибавки).* *22* го *въ* сего *приб. надъ строкою.* *25* вѣ *въ* заповѣдѣ *въ подл. пропущ.*

въстанѣте идѣмъ отъ сѫдоу ·:·

XV.

1 азъ есмъ
лоза истинънаѣ. і о҃цъ мои дѣлате-
ль естъ. 2 вьсѣкѫ разгѫ не творѧштѫ-
ѫ плода. ізъметъ ѫ. і вьсѣкѫ тво-
[тво]рѧштѫ плодъ отрѣбитъ ѫ да плодъ
болии сътворитъ. 3 Оуже въı чисти е-
сте. за слово еже гл҃ахъ вамъ. 4 бѫдѣ-
те въ мънѣ и азъ въ васъ. ѣкоже розга
не можетъ плода творити о себѣ. аште
не бодетъ на лозѣ тако и въı. аште въ
мънѣ не прѣбѫдете. 5 азъ есмъ лоза
въı раждие. іже бѫдетъ въ мънѣ и а-
зъ въ немь. сътворитъ плодъ мъно-
гъ. ѣко без мене не можете творити
ничесоже. 6 аште кто въ мънѣ не прѣбѫ-
детъ. ізвръжетъ сѧ вонъ ѣкоже ро-
зга и ісъшетъ. і събираѭтъ ѫ и
въ огнь вълагаѭтъ и съгараатъ. 7 а-
ште прѣбѫдете въ мънѣ. і гл҃и мои
въ васъ прѣбѫдѫтъ. Ємоуже колижъ-
до хоштете просите и бѫдетъ вамъ ·:·
8 О҃ семь прослави сѧ о҃тъ мои. да пло-

Стр. 1 отъ сѫдѣ ѯбо *сав.* отъ сѫдѣ *ассем.* *2 безъ* мои *сав.* *3* розгѫ о мънѣ не тв. пл. *всѣ прочіе, сав.* не твор. о мнѣ пл. *4* измештеть *никол.* *5* отрѣблаеть *никол.* *6* больши *ассем.* *8* ѣко бо *остр. зогр.* *9* створити *сав.* *10* бодетъ — *такъ въ подлинникѣ.* *10—11* не прѣб. въ мънѣ *остр.* *11* бѫдете *сав.* *12* рождие *сав. ассем.* *13* творите *сав.* *14* не можетъ *зогр.;* сътворити *ассем.* *16—17* и ѥко р. исъшетъ *сав.* исъхнетъ *ассем.* *18* въмѣтаѭтъ *остр.;* съгоритъ *сав., безъ* съгар. *зогр.* *19—20* гл҃ъ—прѣбѫдетъ *сав.* *21* хощете просити *остр.* *22* о семь бо *сав. зогр. никол.*

дъ мънозѣ сътворите. і бѫдете мои оученици. 9 ѣкоже възлюби мѧ оц̄ъ и азъ възлюбихъ вы. бѫдѣте въ любьви моеи. 10 аще заповѣди моѧ съблюдете. пребѫдете въ любьви моеи. ѣкоже азъ заповѣди оц̄а моего съблюсъ. і пребываѭ въ него любьве. 11 се глахъ вамъ.

въ васъ

CLXIII да радость моѧ [съ вами] бѫдетъ. і радость ваша исплънитъ сѧ. 12 си естъ заповѣдь моѧ. да любите дроугъ дроуга ѣкоже възлюбихъ вы. 13 болыша сеѭ любьве никтоже (не) иматъ. да кто дш̄ѫ своѭ положитъ за дроугы своѧ. ⁘ 14 Вы дроузи мои есте. аште творите елико азъ заповѣдаѭ вамъ. 15 Юже не глѭ васъ рабъ. рабъ бо не вѣстъ что творитъ г̄ъ его. вы же рѣхъ дроугы. ѣко вьсѣ ѣже слъышахъ отъ оц̄а моего. съказахъ вамъ. 16 не вы мене избъраете нъ азъ избърахъ вы и положихъ вы. да вы идете и плодъ принесете. і плодъ вашъ пребѫдетъ. да е-гоже колижъдо просите. отъ оц̄а въ і-мѧ мое дастъ вамъ. ⁘ 17 Си заповѣдаѭ вамъ да любите дроугъ дроуга. 18 аште миръ васъ ненавидитъ. вѣди-

Стр. 7 го *пропущ.*; съблюдохъ *всѣ прочіе, только ассем. согл. съ нашимъ. 8* любъви *асс. сав. остр. 9* въ васъ *мелк. глаг. почерк. прибавл. надъ строкою, первоначальное же выскоблено съ оставшимися слѣдами, всѣ прочіе* въ васъ. *10* моѧ *(вм.* ваша*) сав.;* напълнить сѧ *остр.;* си же *зогр. остр.* се же *сав. 12* больше *асс. сав. 13 въ подл. буквы* не *поблѣднѣли. 16* заповѣдахъ *асс. сав. 17* вамъ рабъ *зогр. 17—18* створить *ник. 18* рекохъ *остр. (такъ и 6 на слѣд. стр.). 19* оу ѡтьца *ник. (такъ и 24). 25* дастъ сѧ вамъ *сав.;* се зап. *сав. 27* вьсь миръ *зогр. никол.*

те ѣко мене прѣжде васъ възненавидѣ. 19 аште отъ мира бисте были. миръ оубо свое любилъ би. ѣко же отъ мира нѣсте. нъ азъ избрахъ вы отъ мира. сего ради ненавидитъ васъ миръ. 20 Помните слово еже азъ рѣхъ вамъ. нѣстъ рабъ болеи г̃а своего. Аште мене изгънаша и васъ ижденжтъ. аште слово мое съблюса и ваше съблюджтъ. 21 нъ си вьсѣ сътворатъ вамъ за има мое

ѣко не вѣдатъ посълавъшаго ма. 22 аще не бимь пришелъ и гл̃алъ имъ. грѣха не бж имѣли. нънѣ же и винъı не имжтъ о грѣсѣ своемъ. 23 ненавидѧи мене и от̃ца моего ненавидитъ. 24 аште дѣлъ не бимь сътворилъ въ нихъ. ıхъже инъ никтоже сътвори. грѣха не бж имѣли. нънѣ же и видѣша и възненавидѣша и мене и от̃ца моего. 25 нъ да съвьждетъ са сло(во) писаное въ законѣ ихъ. ѣко възненавидѣша ма спъıти. 26 Ѥгда же придетъ параклитъ. егоже азъ посълж вамъ. отъ от̃ца дх̃ъ истинъныı. иже отъ от̃ца исходитъ. тъ съвѣдѣтельствоуоутъ о мънѣ. 27 ı вы же съвѣдѣтельствоуоуте. ѣко искони съ мъноіж есте.

Стр. 1—2 вьзненавидатъ *сав.* *2* вьсего мира *ассем. никол. (такъ и 3—4)*; бъıсте *зогр. остр. сав.* *2—3* вьсь миръ *ассем. ник. (такъ и 6).* *6* поменѣте *никол.* *8* ма—въı *асс. ник.* въı *остр.* *9* съблюдоша *зогр. сав. остр. никол.* *10—11* творатъ *зогр.* *13* бъıхъ—бъıша *сав. остр. (такъ и 16—18).* *15* ненав. же м. *сав.* *16—18 цѣлый стихъ въ ассем. пропущенъ.* *20* во *въ* слово *въ подл. пропущ.;* псаное *зогр. сав.* *21* без оума *(вм.* спъıти*) остр.* *23* истовъı *сав.* *24—25 и 25—26* повѣдаетъ—повѣдаите *(вм.* съвѣд.*) сав.*

XVI.

1 си гл҃ахъ вамъ. да не съблазните сѧ. 2 отъ сънѣмиштъ иждеѭтъ вы. нъ придетъ година. да вьсѣкъ иже оубиетъ вы. мънитъ сѧ слоужъбѫ приносити бо҃у ⁘ 3 ѳ си сътворатъ вамъ. ѣко не познашѧ отц҃а ни мене. 4 нъ се гл҃ахъ вамъ. да егда придетъ година. поминайте си. ѣко азъ рѣхъ вамъ. сихъ же вамъ испрьва не рѣхъ. ѣко съ вами бѣхъ. 5 нъ(і)нѣ же идѫ къ посълавъшюмоу мѧ. і никтоже отъ васъ не къпрашаатъ мене камо идеши. 6 нъ ѣко си гл҃ахъ вамъ. скрьби исплънь сръдьца ваша. 7 нъ азъ истинѫ вамъ гл҃ѭ. оунѣе естъ вамъ да азъ и-

CLXIV дѫ. аште бо не идѫ азъ. паракли҃тъ не придетъ къ ва[ма]мъ. аште ли же идѫ. посълѭ и къ вамъ. 8 и пришедъ онъ. обличитъ мира. о грѣсѣ и о правьдѣ и о сждѣ. 9 о грѣсѣ оубо ѣко не вѣроуѭтъ въ мѧ. 10 о правьдѣ же ѣко къ отьцю идѫ. і къ томоу не видите мене. 11 о сждѣ же ѣко кънѧзъ мира сего осъжденъ бъıстъ. 12 еще мъного имамъ гл҃ати вамъ. нъ не можете носити нъı-

Стр. 1 се *сав.* *2 противъ ожиданія и въ остр.* сънъмищь; *слова* отъ съньм. ижд. въı *пропущ. въ сав. ассем.* *4* си *(вм.* сѧ*) зогр.* *5* творатъ *зогр.* *6* си *ассем.* *7—8* поминаите *остр. ассем.* помьните се *сав.* *8 и 9* рекохъ *остр.* ихъже *(вм.* сихъ же*) сав.* *9* азъ не рѣхъ в. испр. *ассем.* *10* і *въ* нънѣ *прип. подъ стр.* *12* се *(вм.* си*) сав.* *13—14* скърьбь напълни сръдце ваше *остр.* скръбь исплънитъ сръдца ваша *ассем. зогр., сав. согл. съ наш. только* сръдце ваше. *15* оунѣ *остр. сав.* добрѣе *зогр.* *17—18* аще ли—къ вамъ *пропущ. сав.* *19* всего мира *зогр. асс.* вьсь мирь *хвал.* миръ *сав.* *21* градж *асс. хвал.*

нѣ. 13 егда же придетъ онъ. дх̃ъ истинънъı.
наставитъ въı на вьсѣкж истинж ·:· к̑ ·:·
не о себѣ бо гл̑ати иматъ. нъ елико аще
оуслъıшитъ. гл̑ати иматъ. і грⷯ[дж]-
джштаа възвѣститъ вамъ. 14 онъ мⷯ
прославитъ. ѣко отъ моего приметъ.
і възвѣститъ вамъ ·:· 15 Вьсѣ елико и-
матъ отецъ моѣ сжтъ. сего ради рѣхъ
вамъ ѣко отъ моего приметъ и възвѣ-
ститъ ва(мь). 16 въ малѣ и к томоу не видите
мене. и пакъı къ малѣ и оузърите мⷯ.
и ѣко идж къ от̑цю. 17 Рѣшⷯ же отъ оученикъ
его къ себѣ. что естъ се еже гл̑е-
тъ намъ. въ малѣ и не видите ме-
не. і пакъı въ малѣ и оузьрите мⷯ
і ѣко идж къ от̑цю. 18 гл̑аахж же что
естъ се еже гл̑етъ въ малѣ. не вѣ-
мь что гл̑етъ. 19 Разоумѣ же ис̑. ѣко
хотѣхж и въпрашати. и рече имъ о
семь ли сътязаете сⷯ междю со-
боиж. ѣко рѣхъ въ малѣ и не видите
мене.

і пакъı въ малѣ и оузьрите мⷯ. 20 а-
минь аминь гл̑аж вамъ. ѣко въ-
с(п)лачете сⷯ и въздръıдаа[а]те въı.
и миръ въздрадоуоутъ сⷯ. въı же

Стр. 2 и наст. въı *сав.*; всж *асс.* *3 безъ* бо *асс.* *4—5* и град. възв. вамъ *пропущено въ сав.* *6* приімъ *сав.* *7* повѣстъ *сав. (такъ и 9—10).* *8* рекохъ *остр. (такъ и 21).* *9 безъ* вамъ *зогр. остр. сав.;* приемлетъ *асс.* *10 въ подл.* ва *съ прип. кирил. надъ строкою* мь, вамь вса *хвал.* *12 безъ* и *передъ* ѣко *хвал. асс.*, и ѥко азъ *остр.;* рѣшⷯ же і *зогр.;* оученици его *асс. сав.* *13* вь себѣ *сав.;* се естъ *зогр. ассем. сав. хвал.* *14* намъ *пропущено остр.* *17 слова* въ малѣ не в. ч. гл. *пропущ. ассем.* *18* разоумѣвъ же *остр.* *19* хотѣахж *безъ* и *остр.* *20* въпрашаете сⷯ *сав.* *21* узьрите *сав.* *23* въ малѣ оузьр. *остр. зогр.* *24—25* п *въ* въсплачете *прибавл. надъ стр.* *25* въı *пропущ. сав.* *26* а миръ *сав. остр.* а вьсь миръ *зогр. хвал.*

печалыни бждете. нъ печаль ва-
ша въ радость бждетъ. 21 жена егда
раждаатъ. печаль иматъ. ѣко при-
де годъ ея. егда же родитъ отроча.
къ томоу не помьнитъ скръби за
радостъ. ѣко роди са чл҃вкъ въ ми-
ръ. 22 і въı же оубо нъıнѣ печалыни бж-
дете. пакъı же оузърıж въı и въздра-
доуоутъ са ср҃дце ваше. і радости ва-
шеѣ никтоже не възъметъ отъ ва-
съ. 23 і къ тъ дьнь мене не къпросите
ничесоже ·:· Ѧмиинь амин гл҃іж ва-
мъ. ѣко ащте чесо просите отъ от҃ца
въ іма мое. дастъ вамъ. 24 до селѣ
не просисте ничесоже въ іма мое.
просите и примете. да радость ваша
испльнена бждетъ. 25 си къ притъ-
чахъ гл҃ахъ вамъ. нъ придетъ го-
дина. егда къ томоу въ притъчахъ
не гл҃іж вамъ. нъ не обиноуıа са о от҃ци
възвѣштж вамъ. 26 въ тъ день въ і-
ма мое въспросите. і не гл҃іж вамъ.
ѣко азъ оумолѭ от҃ца о васъ. 27 самъ
бо отецъ любитъ въı. ѣко въı ме-
не възлюбисте. і вѣроваете ѣко а-
зъ отъ б҃а изидъ. 28 ізидъ отъ от҃ца.

CLXV и придъ въ миръ. пакъı оставлѣж

Стр. 2 на радость *сав.* *3—4* придетъ *сав. хвал.* *4* година *сав. остр.* и егда *сав.* *5* печали *остр. сав.* *6* родитъ чл҃ка *сав.* *6—7* вьсь миръ *хвал.* *7 безъ* оубо *сав.* *8—9* ѣко оузрадоують се срьдьца ваша *хвал.* *11* помолите *сав. хвал.* *12* ни о чемьже *сав.* *13 безъ* ѣко *ассем.*; оу отьца *асс. сав. зогр. хвал.* *17* напълънена *остр.*; се *сав.* *18 безъ* нъ *зогр.*; приде *остр.* *21* повѣдѣ *сав.* възвѣштаж *ассем.* *22 безъ* вамъ *сав.* *24—25* ма *(вм.* мене*) сав. ассем.* *25—26 безъ* азъ *остр. ассем.* *26* изидохъ *остр.*; изидъ и отъ от҃ца придъ *сав.* и изидъ отъ б҃а и придъ въ весь м. *асс.* *27 и 1 на слъд. стр.* вьсь миръ *зогр. асс. ник.*

миръ. і идѫ къ отцоу. 29 глашѧ емоу оу-
ченици его. се нънѣ не обиноуѥшѧ сѧ гла-
голеши. а притъчѧ никоѥже не глеши.
30 нънѣ вѣмъ ѣко вѣси вьсѣ и не трѣбоу-
еши да кто тѧ въпрашаатъ. о семь
вѣроуемъ ѣко отъ ба ишелъ еси. 31 отъ-
вѣшта имъ ис. нънѣ ли вѣроуоуте.
32 се градетъ година и нънѣ приде. да
разидетъ сѧ кожъдо въ своѥ. і ме-
не единого оставите. і нѣсмъ единъ
ѣко отецъ съ мъноѭ естъ. 33 си глахъ
вамъ. да въ мьнѣ мира имате. ⁘ к ⁘
въ мирѣ скрѣбьни бѫдете. нъ дръ-
зайте азъ побѣдихъ мира.

XVII.

1 си гла
ис ⁘ і възведе ис очи свои на нбо и
рече. отче приде година. прослави
сна своего. да и снъ твои прослави-
тъ тѧ. 2 ѣкоже далъ емоу еси (власть) вьсѣко-
ѭ плъти. да вьсѣко еже еси емоу да-
лъ дастъ имъ живота вѣчънаго.
3 Се же естъ вѣчънъıи животъ. да
знаѭтъ тебе единого истинъна-
аго ба. і егоже посъла исха. 4 азъ
прославихъ тѧ на земи. дѣло съвръ-

Стр. 3 ни единоѭ *зогр.* *6* еси ишьлъ *зогр.* *8* идетъ *сав.* *9* разидете *остр.*; вь своѥ си *асс. ник.* *9—10* мѧ *асс. сав.* *12* миръ *вся прочіе.* *13* въ всемь м. *зогр. асс. ник.*; печални *сав.* *14* азъ бо *ассем.*; всего мира *зогр. ассем.* вьсь миръ *ник.* миръ *сав.*; се *сав.* *15* възведъ *асс.*; *второго* ис *въ проч. т. нѣтъ.* *16* часъ *зогр.* *18* власть *припис. надъ стр. друг. почеркомъ.* *19* все еже *никол. ассем.* *20* животъ вѣчьнъıи *ассем. остр. сав. никол.* *22* тѧ *ассем.* *24* земли *остр. асс. зогр.* *24 и 1 на слѣд. стр.* сътворилъ *остр.*

шихъ. еже далъ еси мьнѣ да сътворѭ.
5 і нъінѣ прослави мѧ тꙋ отче оу те-
бе самого. славоѭ ѭже имѣхъ. прѣ-
жде даже не бъістъ миръ оу тебе. 6 ѣви-
хъ има твое чл҃вкмъ. ѭже далъ еси
мьнѣ отъ мира. твои бѣшѧ и мьнѣ ѭ
далъ еси. і слово твое съхранишѧ.
7 нъінѣ разоумѣшѧ ѣко вьсѣ елико да-
лъ еси мьнѣ отъ тебе сжтъ. 8 ѣко
гл҃ы ѭже далъ еси мьнѣ дахъ[ъ]
имъ. і ти приѭсѧ и разоумѣшѧ въ-
истинѫ ѣко отъ тебе изидъ. і вѣ-
роваша ѣко тꙋ мѧ посъла. 9 азъ о
сихъ молѭ. не о вьсемь мирѣ мо-
лѭ. нъ о тѣхъ ѭже далъ еси мънѣ.
ѣко твои сжтъ. 10 і моѣ вьсѣ твоѣ
сжтъ. і твоѣ моѣ. і прославихъ
сѧ въ нихъ. 11 і к томоу нѣсмъ въ ми-
рѣ. і сии въ мирѣ сжтъ. і азъ къ те-
бѣ градѫ. ·:· Отче ст҃ы съблюди
ѭ къ імѧ твое. ѭже далъ еси мь-
нѣ. да бѫдѫтъ единo ѣкоже и мы.
12 егда бѣхъ съ ними въ мирѣ. азъ
съблюдахъ ѭ въ імѧ твое. ѭже да-
лъ еси мънѣ съхранихъ. і никтоже
отъ нихъ не погыбе. ткъмо сн҃ъ
погыбѣлънꙑ. да събѫдѫтъ

Стр. 2 безъ ты *зогр. остр. ник.* *3* славѫ *зогр. сав. ник.* *4* вьсь миръ *зогр. ассем. ник.* *4—5* твое ѭв. има *сав.* *6* отъ вьсего мира *зогр. асс. ник.* *7* съблюдоша *остр.* *9* твоѭ *сав.*; и *(вм.* ѭко*)* *сав.* *10* дастъ *зогр.*; *одно* ъ *въ* дахъ *не удалось, поэтому прибавлено другое.* *11* приѭша *остр. зогр. сав.* *12* изидохъ *остр.* *14* м. та *сав.*; о мирѣ *остр.* *15* сихъ *зогр.* *18—19 и 19* въ вьсемь мирѣ *ассем. зогр. никол. (такъ и 23 и 2 на слѣд. стр.).* *20* придѫ *сав. (такъ и 1 на слѣд. стр.).* *23* съ ними *пропущ. сав.* *24* съблюдохъ *сав.* *25* съхранихъ ѭ *ассем. никол.* *26* тъчиѫ *сав.*

сѧ кънигъı. 13 нънѣ къ тебѣ градж.
ı си гл҃аж въ мирѣ. да имѫтъ
радость моіж испълненж въ себѣ.
14 Азъ дахъ имъ слово твое. и миръ
възненавидѣ ıѧ. ѣко не сѫтъ отъ
мира. ѣкоже и азъ отъ мира нѣ-
смъ. 15 не молж да възъмеши ıѧ о-
тъ мира. нъ да съблюдеши ıѧ о-
тъ неприѣзни. 16 отъ мира не сѫ-
тъ ѣкоже и азъ отъ мира нѣсмь.

CLXVI 17 сѵ̑ти ıѧ въ ıстинж твоіж. слово твое и-
стина естъ. 18 ѣкоже тъı мѧ посъла въ
миръ. ı азъ посълахъ ıѧ въ миръ. 19 ı̃ за
ıѧ азъ свѧ̑тж сѧ самъ. да бѫдѫтъ
и ти сѧ̑тени въı-истинж. 20 не о сихъ же
молж тъкмо. нъ ı вѣроующштихъ сло-
вомь ихъ въ мѧ. 21 да вьси едино сѫтъ.
ѣкоже тъı отѵ̑че въ мьнѣ и азъ къ тебѣ.
да и ти въ насъ едино бѫдѫтъ. да и
миръ вѣрж иметъ ѣко тъı мѧ посъла.
22 ı азъ славж іжже далъ еси мънѣ да-
хъ имъ. да бѫдѫтъ едино. ѣкоже и
мъı едино. 23 азъ въ нихъ и тъı въ мь-
нѣ. да бѫдѫтъ съвръшени въ едино.
и да разоумѣатъ миръ ѣко тъı мѧ
посъла. ı възлюбилъ ıѧ еси. ѣкоже

Стр. 1 нънѣ же *остр. ассем. никол.* *2* се *сав.* *3* моіж *пропущ. сав.* р. съ мъноіж напълненж *остр.* *4* весь миръ *ассем. никол.* *6* вьсего мира *ассем. никол. (такъ и 8, 9, 10).* *7* нъ *(вм.* не*) сав., а въ 8* нъ *пропущено сав.* *10* нѣсмь *или* нѣсмъ? *11* твоіж *пропущ. ассем. остр. ник. сав.;* твоѥ и ист. *остр.* *13* вьсь миръ *ассем. ник. (такъ 20, 25 и 7 на слѣд. стр.).* *13—14* зане *ассем.* *14* свящаіж *ассем.* *15* къ *слову* ıстинж *кирилл. надстрочная приписка* твою. *16* тькмо *м. б.* тъкмо: тъчиж *сав.;* нъ и о *остр. асс. сав. ник.* *16—17* словесемъ *сав. асс.* *17* въ има твое *(вм.* въ мѧ*) сав.;* бѫдѫтъ *остр.* *21* азъ *сав. безъ* ı. *23* и азъ *никол.;* ти *съ надстр. позже прип.* ъ, *сав. остр. асс. тоже* ти *вм. ожид.* тъı. *24* съврьшение едино *сав.*

и мѧ възлюбилъ еси. 24 о҃че ѥже далъ еси мънѣ. хощѫ да иждеже есмъ азъ и ти бѫдѫтъ съ мъноѫ. да видѧтъ славѫ моѭ ѥже далъ еси мънѣ. ѣко възлюбилъ мѧ еси. прѣжде съложенїѣ мира. 25 отъ[чт҃]че праведънъıи миръ тебе не позна. азъ же тѧ познахъ. ı сии познашѧ ѣ(ко) тъı мѧ посъла. 26 ı съказахъ имъ имѧ твое и съкажѫ. да любъı ѥѭже мѧ еси възлюбилъ въ нихъ бѫдетъ и азъ въ нихъ ⁘ к҃ ⁘

XVIII.

еванѣлие от и҃н. нтафати.

1 си рекъ ис҃. ızиде съ оученикъı своими. на онъ полъ потока кедръска. ıдеже бѣ врътъ. въ нѥже въниде самъ и оученици его ⁘ к҃ ⁘ 2 Вѣдѣаше же юда иже и прѣдаваше мѣсто. ѣко мъножицеѭ събирааше сѧ ис҃ тоу съ оученикъı своими. 3 юда же прıемъ спирѫ. ı отъ архиерен. ı фарисѣи слоугъı. приде тамо съ свѣ-

Стр. 2 идеже *остр. сав.* *6* вьсего мира *зогр. ассем. никол.* *7* и *передъ* миръ *остр. ассем.* *9 надъ* —ша *кирил. приписка* те; *въ подл. только* ѣ, *слогъ* ко *пропущ.* *11* любъве *сав.* *14* се рекъ *остр. сав.* *15—16* отока *сав*, *такъ читалъ и писецъ зографскаго евангелія, исправилъ же въ* острова *(замѣна въ этомъ памятникѣ слова* отока *другимъ словомъ* островъ *говоритъ въ пользу моего предположенія, что зограф. евангеліе южнослав. списокъ паннонскаго подлинника): прочіе тексты* потока. *16* вьрътьпъ *остр.* градъ *сав.* *18* иже и прѣд. *пропущ. ассем.* *19* многашъдъı *сав.* мъногашъди *остр.* *20 безъ* тоу *ассем.* *21* примъ *сав.* примъ *остр.* *22 и 1 на слѣд стр.* свѣтилъı *въ сав. пропущ.*, свѣтильникъı *остр. ассем.*

тиѧ҄ы. ι свѣштами и оржжии. 4 ї҃с҃
же вѣдꙑ вьсѣ гради҃штаа на нь. їше-
дъ рече имъ кого ищете. 5 отъвѣшта-
шѧ емоу ї҃с҃ назарѣа. 6 гл҃а имъ ї҃с҃. а-
зъ есмъ. стоѣаше же июда иже и прѣ-
даѧше съ ними. да ѣко рече имъ азъ
есмъ. идж въспѧть. и падж на зе-
ми. 7 пакы же ѭ҃ въпроси ї҃с҃. кого ищете. они же рѣшѧ ї҃с҃а назарѣа. 8 отъвѣщѧ
ї҃с҃ рѣхъ вамъ ѣко азъ есмъ. аште
мене ищете. не дѣите сихъ ити. 9 да
съводетъ сѧ слово еже рече. ѣко ѭже
далъ еси мьнѣ не погоубихъ никого-
же отъ нихъ. 10 Симонъ же петръ имꙑ
ножъ извлѣче и. и оудари архиере-
ова раба. ι оурѣза емоу оухо десное.
бѣ же има҃ рабоу малхъ. 11 рече же и-
с҃ъ петрови. вьнѣзи ножъ въ но-
жьница҃. Чашж ѭже дастъ мь-
нѣ оц҃ъ не имамь ли пити еѧ҃
12 спира же и тысѧщьникъ. ι
слоугꙑ июдейскꙑ. ѭса҃ ї҃с҃а
и съкѧзаша и. 13 ι вѣса҃ и къ аннѣ пръ-
вѣе҃. бѣ во тьсть каиѣфѣ ·:·

clxvii [їже бѣ а҃рхиереи лѣтоу томоу. 14 бѣ

Стр. 2 иджщаѧ *сав.* вьсе иджщее *остр.*; и ишъдъ *остр.* *3 въ подл. описка* коко *(вм.* кого*).* *4* назарѣнина *сав. ник. (такъ и 9 сав.; ник. же* назареискаго*).* *5* июда сь ними *асс.* *6 безъ* да *асс.* *7* идоша *сав. остр.*; падоша *остр.* *7—8* земли *зогр. остр. ник.* *9* рекоша *остр.* *9—10* ѡтъв. имъ *асс.* *10* рекохъ *остр.* аште оубо *сав. ассем. зогр. никол. (остр. согласно съ наш. текст.).* *11* ихъ *сав.* *12* събодетъ *съ поправкою* э *въ* ѧ҃. *13—14* ни единого же *ассем.* *14* имѣѧ *остр.* *15—16* оударь р. арх. *ассем.* *18* възврати н. свои *сав.* *18—19* ножьницѫ *асс.* *21* тысѧщьникъ *остр. сав.* *22* ѧша *сав. зогр. остр. ник.* *23* съвязавъше *сав.*; ведоша *остр. сав. зогр. ник.*

Пропавшій 167-ой листъ подлинника пополненъ здѣсь текстомъ, заимствованнымъ изъ ближайшаго по письму и языку зографскаго евангелія.

Стр. 25 томь лѣтѣ *сав. никол.*

же каіафа. даvъı съвѣтъı іюдѣ́мъ.
ѣко добрѣе естъ единомоу чк҃оу
оумьрѣти за л҃юди. 15 По іс҃ѣ же іда́-
ше симонъ петръ. і дроугъı оученикъ.
оученикъ же тъ бѣ знаемъ. а́рхиере-
ови. і вниде съ іс҃омь. въ дворъ
а́рхиереѳ́въ. 16 Петръ же стоѣше при дв҃ь-
рехъ внѣ. Ізиде же оученикъ тъ. іже
бѣ знаемъ а́рхиереови. і рече двьрьни-
ци. і въведе петра. 17 Гл҃а же раба
двьрьница петрови. еда і тъı отъ оученикъ
еси чк҃а того. гл҃а онъ нѣсмь. 18 стоѣхж
же раби. і слоугъı о́гн҃ь сътворьше. ѣко
зима бѣ. і грѣ́хж (сѧ). бѣ же съ
ни҃ми петръ стоѩ і грѣѭ сѧ. 19 А́рхи-
ерей же къпроси іс҃а ѳ оученицѣхъ его.
і о оучени(и) его. 20 Ѿтъвѣшта емоу іс҃.
а́зъ не обиноуѭ сѧ гл҃ахъ вьсемоу мироу.
а́зъ вьсегда оучихъ на сънъмишти. і
въ цр҃ькъв(ѣ) ідеже вьси іюдѣи съне-
мажтъ сѧ. і таі не гл҃ахъ ничесоже.
21 Чьто мѧ къпрашаеши. къпроси
слъıшавъшѩ. чьто гл҃ахъ і҃мъ. се
си вѣдатъ еже рѣхъ а́зъ. 22 Си ре-
къшю емоу. единъ отъ прѣстоѩ-
штихъ слоугъ. оудари въ ланитж іс҃а.
рекъ. тако ли отъвѣштаваеши а́р-

Стр. 1 съвѣтъ *сав. ассем. остр. никол.* *2* оунѣе *асс. сав. никол.* оуніе *остр.* *7* стоѩ *сав.* *8—9* прѣдъ вратъı *сав.* *9—10* вратареви *сав.* *10* въведи петра *сав. никол.* *11 безъ* отъ *сав.* *12* сего *сав. ассем. остр.* *13* твораще *сав.* *14* сѧ *прибавлено по сав. остр. ассем.* *16* въпросиша *сав.; безъ* его *ассем.* *18* мироу *сав.* *19* съньмищихъ *сав. ассем. никол.* съборищи *остр.* *20* цр҃кви *остр. сав. никол.* цр҃квахъ *ассем.* *20—21* събиражть сѧ *остр.* събираахж сѧ *сав.* *21* отаи *остр.* *23* слъıшавъшихъ *сав.* *24* іже *сав.;* рекохъ *остр.;* се *остр., сав. безъ* се *или* си. *26* за ланитж *ассем. сав.*

хиереѡви. 23 Ѿтъвѣшта емоу ис.
а̀ште зълѣ глаахъ свѣдѣтелѣ-
ствоу҆ ѡ̀ зълѣ. а̀ште ли добрѣ
чьто мѧ биеши. 24 Посъла же і
а҆н҆на съвѧзана къ каіа́фѣ архи-
ереѡви. 25 Бѣ же симонъ петръ сто-
ѧ і грѣѧ сѧ. рѣшѧ же емоу. еда
і ты отъ оученикъ его еси. ѡ̀нъ же
отъвръже сѧ. і рече нѣсмь. 26 гла
единъ отъ рабъ архиереѡвъ. ѯ҃жи-
ка съі. е́моуже оурѣза петръ оухо.
не а́зъ ли тѧ видѣхъ къ врътѣ съ
нимь. 27 пакы же петръ отъвръже
сѧ. і абие коуръ възгласи. ѕ҃а.
28 Вѣсѧ же іса̀ ѿтъ каіа́фы.
въ преторъ. бѣ же за оутра. і ти
не вънидѫ въ притворъ. кѡ҃.
да не ѡ́скврънѧтъ сѧ. нъ да ѣдѧтъ
пасхѫ. кѡ҃. 29 І҆зиде же къ нимъ і пилатъ
вънъ. і рече.]

CLXVIII кѫѭ рѣчь приносите на чл҃ка сего. 30 отъ-
вѣшташа же и рѣшѧ емоу. аште не би бы-
лъ сь зълодѣи. не бимь прѣдали
его тебѣ. 31 рече же имъ пилатъ. поиі-
мѣте и вы. и по законоу вашемоу сѫ-
дите емоу. рѣшѧ же емоу июден. не до-

Стр. 2—3 повѣждь *сав.* *3* о добрѣ *сав.* *5* съвѧзанъ *остр. (сав. пропущ.); вм.* Анна *въ сав.* Иоаньнъ. *7* рекоша *остр.* *8—9* отъвьрже сѧ онъ *остр. ассем. никол.* *12* въ вьрътоградѣ *остр.* въ градѣ *сав.* *12—13* съ нимь *пропущ. сав.* *14* пѣтель *никол.;* вьспѣ *сав.* *15* ведоша *остр. сав. никол.* *16* притворь *никол.* *17* вънидоша *остр.;* преторъ *остр. сав. ассем.* *19* изиде же пил. къ нимъ вънъ *остр. ассем. никол., сав. тоже только* съ ними. *21 въ* рѣчь *буквы* чь *надстр. прип.* *22* рекоша *остр. (такъ 26 и 8 на слѣд. стр.);* бъı *остр. сав. (такъ и на слѣд. стр. 13).* *23 безъ* сь *сав.;* бъıхомъ *остр. сав.* бихомъ *зогр.* *23—24* его прѣд. *сав.*

стоитъ намъ оубити никогоже. 32 да
слово и҃сво съвѣждетъ сѧ. еже рече
клепла коеіж съмрътьіж хотѣше оумь-
рѣти. 33 Вьниде же пакы пилатъ въ пре-
торъ. і възъва и҃са и рече емоу. тъı
ли еси ц҃ръ июдеискъ. 34 отъвѣшта [є]-
емоу и҃с о себѣ ли тъı гл҃еши се. ли и-
ни тебѣ рѣшѧ о мьнѣ. 35 Отъвѣща пилатъ.
еда азъ жидовинъ есмъ родъ твои. і
архиереи прѣдашѧ тѧ мьнѣ. что еси
сътворилъ. 36 отъвѣшта и҃с. ц҃рство
мое нѣстъ отъ сего мира. аште отъ
сего мира би было ц҃ство мое. слоу-
гы оубо моіѧ подвизалъı сѧ бъішѧ.
да не прѣданъ бимь июдѣомъ. нъı-
нѣ же ц҃ство мое нѣстъ отъ сждоу.
37 Рече же емоу пилатъ. оубо ц҃р ли еси тъı. отъ-
вѣща и҃с. тъı гл҃еши ѣко ц҃рь есмъ азъ.
азъ на се родихъ сѧ. и на се придъ въ
вьсь миръ. да съвѣдѣтельствоу-
іж о істинѣ. вьсѣкъ и҃же естъ отъ
истинъı послоушаетъ гласа мо-
его. 38 гл҃а емоу пилатъ что естъ и-
стина. і се рекъ пакы изиде къ ию-
дѣомъ. і гл҃а имъ. азъ ни единоіѧ
винъı обрѣтаіж въ немь. ⁘ 39 естъ же
объıчаи вамъ. да единого вамъ о-
тъпоуштж на пасхж. хоштете ли оу-

Стр. 1 намъ не д. *остр. сав.; въ зогр.* намъ *пропущ.;* ник. оуб. *зогр.* *2* иже *остр.* *3* назнаменаіѧ *остр.* *4—5* притворь *никол.* *5* гласи *зогр. ассем. никол.* призъва *остр.* гл҃а къ ис. *сав.* *7* о себѣ ли се гл҃ѣши *остр.;* или *остр. сав.* *9* і *пропущ. ассем. остр.* *14* биша *асс.* *15* бъıхъ *остр. сав.* бимъ бълъ *асс.* *17 надъ* оубо *кирил. прип.* то. *18* естъ *(безъ* азъ*) сав.* *19* придохъ *остр.* *20* миръ *сав. остр.* *20—21* повѣдаіж *сав.* послоушьствоуіж *остр.* *26* не обр. *остр. асс.* *28 и 1 на слъд. стр. безъ* оубо *сав.*

во да отъпоущиж вамъ цр҃ѣ июденска.
40 къзъпишѧ же вьси гл҃ѧще не сего нъ
кара(а)вж. бѣ же варава разбоиникъ.

XIX.

1 Тъгда же пилатъ поѧтъ и҃са и
тепе. 2 і воини съплетъше вѣнецъ о-
тъ тръниѣ. възложишѧ на главж
емоу. і въ ризж прапрждънж облѣ-
шѧ и. 3 і гл҃ахж. радоуи сѧ цр҃ю июде-
искъ. і биѣхж и по ланитама. 4 ізи-
де же пакъı пилатъ вонъ. і гл҃а и-
мъ се извождж и вамъ вонъ. да ра-
зоумѣате ѣко въ немь винъı не обрѣ-
таѭ ни единоѧ. 5 ізинде же и҃с вонъ но-
сѧ тръновъ вѣнецъ. і прапрждьнж-
ж ризж. і гл҃а имъ се ч҃вкъ ·:· к҃.
6 Єгда же и видѣшѧ архиереи и слоугъı.
къзъпишѧ гл҃ѧште. пропьни и пропь-
ни и. Гл҃а имъ пилатъ. поимѣте къı
и пропьнѣте. Ѧзъ бо не обрѣтаѭ въ не-
мь винъı. 7 отъвѣшташѧ емоу июдеи.
мъı законъ имамъ и по законоу наше-
моу длъженъ естъ оумьрѣти. ѣко сн҃ь
б҃жии творитъ сѧ. 8 Єгда же слъıша пи-
латъ се слово. паче оубоѣ сѧ 9 и вьни-

Стр. 2 вьси *пропущ. асс.* *3 въ подл.* вараа͡вж, *но второе* а *выскоблено; и въ ассем. зогр. пишется это имя двойнымъ* а. *4* поѧтъ пил. и҃са *остр.* *5* би кго *остр.* би и *зогр. сав. никол.* тепе и *ассем.* *5—6* трьнѣнъ *сав.* *7* багъранж *остр. (такъ и 14), сав. асс.* прѣпр. *7—8* облѣкоша *остр. сав. никол.* облѣша і *зогр.* *8* и прихождаахж къ немоу и гл҃аахж *всѣ проч. (зогр.* похожд.). *13 безъ* ни единоѧ *всѣ прочіе.* *14* трьнанъ *остр.* трьнѣнъ *сав.* *17—18* распьни распьни кго *остр.* р. р. *сав.* р. и р. и *ассем.* пр. пр. *зогр. ник.* *18* поимѣте и въı *ассем. никол.* *19* распьнѣте *остр. сав. асс.* *23—24* пил. се сл. слово *остр.* *24* паче *пропущ. сав.*

де въ преторъ пакъı. і гл҃а и҃сви.
отъ кѫдоу еси тъı. і҃с же отъвѣта
CLXIX не сътвори емоу ·:· 10 Гл҃а емоу пилатъ.
мънѣ ли не гл҃еши. не вѣси ли ѣко вла-
сть имамъ пропѧти тѧ. и власть и-
мамъ поустити тѧ. 11 отъвѣшта и҃с.
не имаши области на мънѣ никоеѭже.
аще не би ти дано съ въıше. сего ради
прѣдавъı мѧ тебѣ болии грѣхъ има-
тъ. отъ того пилатъ искаше поусти-
ти и. 12 іюдеи же въпиѣ(хж) гл҃ıште. аште
сего поустиши нѣси дроугъ кесарови.
вьсѣкъ иже сѧ творитъ ц҃ръ. проти-
витъ сѧ кесарови ·:· ~. 13 пилатъ же
слъıшавъ та словеса. изведе во-
нъ и҃с. і сѣде на сѫдиштi. на мѣ-
стѣ нарицаемѣмь литостротѣ. ев-
рѣискъı же гаввата. 14 бѣ же пара-
скевѣıи пасцѣ. година бѣ ѣко ше-
стаа. і гл҃а іюдеомъ се ц҃ръ вашъ.
15 они же въпиѣхж възьми възьми
пропьни и. гл҃а имъ пилатъ. ц҃рѣ
ли вашего пропънж. отъкѣшташа
архиереи. не имамъ ц҃рѣ. тькмо ке-
сара. 16 тъгда же прѣдастъı-имъ да

Стр. 1 притворь *ник.* приторъ *зогр.;* пакъı пилатъ *остр.* *3* дастъ *асс. остр. никол.* емоу не створи *сав.;* гл҃а же *зогр. остр.* *4* отъвѣщаеши *сав.* *5* распѧти *ассем. сав. остр.* *7* тъı власти *ассем. остр. (но безъ* тъı *остр.);* никоѭже *зогр.* *8* бъı *остр. сав.* *11* хж *припис. надъ строкою.* *15* изведъ *остр.* *17* рекомѣмь *ассем.;* литострата *ассем. сав.* литостратж *зогр.* литострато *остр.* *19* пасхѣ *остр.;* год. же *ассем. сав. зогр. остр.* *19—20* третиѣѣ *зогр. ассем. никол. (сав. остр. согл. съ наш. текстомъ).* *20* имъ *зогр. (вм.* июд.). *21—22* възьми и възьми распьни і *асс.* в. в. распьни *сав. остр.* *22* пропьни пропьни *никол.* *23* распьнж *ассем. сав. остр.* *24—25* кесарѣ *зогр. асс.* *25* прѣдастъı имъ *можно читать тоже:* прѣдастъ і имъ *(въ подл.* ъ і *вязью соединено въ* ъı, *гдѣ глаголич.* ҂ *приписано къ глаголич.* 8*):* прѣдасть и имъ *остр. никол.*

и пропѧнѫтъ ·:· к҃ ·:· они же поемъше
и҃са вѣсѧ. 17 і самъ си несы крс҃тъ. і-
зиде въ нарицаемое краниево мѣ-
сто. еже гл҃етъ сѧ евренскы голго-
та. 18 ідеже и пропѧсѧ. і съ нимь ина
дъва. сѣдоу и овѣдоу. по срѣдѣ же
и҃са. 19 написа же и титла пилатъ.
і положи на крс҃тѣ. бѣ же написано и҃с
назарѣи цс҃ръ июдеискъ. 20 сего же титла
мънози чисѧ отъ июдѣи. ѣко близъ бѣ
мѣсто града. ідеже пропѧсѧ и҃са. і бѣ
написано еврѣискы гръчъскы и ла-
тинъскы ·:· ~ ·:· 21 Гл҃ахѫ же пилатови
архиереи июдеисции. не пиши цр҃ъ июде-
искъ. нъ ѣко самъ рече. цс҃ръ есмъ ию-
деискъ. 22 отъвѣшта пилатъ. еже пи-
сахъ писахъ ·:· 23 Воини же егда пропѧсѧ
и҃са приѧсѧ (ри)зы его. і сътвориша че-
тъыри ч҃и. комоу жъдо воиноу часть.
и хитонъ. бѣ же хитонъ не шъвенъ. съ
врѣхоу истъканъ вьсь. 24 рѣша же къ себѣ
не прѣдерѣмъ его. нъ метѣмь жрѣби-
ѧ комоу бѫдетъ. да събѫдѫтъ сѧ
кънигы гл҃ѫштаѧ. раздѣлиша се-
бѣ ризы моѧ. і о матизмъ мои

Стр. 1 распънѫтъ *асс. остр. сав.* *2* и *(вм.* и҃са*)* *всь проч., только остр. согласно съ нашимъ;* вѣсѧ и *ассем.* ведоша *остр. никол. сав. (послѣдняя съ прибавкою* на преторъ*);* и носѧ себѣ кр. *асс. ник.* самъ с. носѧ *сав.* *4—5* ѣолъѣота *зогр.* *5* іде *зогр.;* распѧсѧ *ассем.* распасѧ *сав.* пропаша *остр. никол.;* ина *пропущ. остр.* *6* онѫдоу *сав.* *7* напса *зогр. сав.;* титьлъ *зогр. ассем* *8* пол. и на кр. *зогр.,* пол. крьстѣ *безъ* на *ассем.;* написано *зогр. сав. (такъ и 12)* *9* назарѣнинъ *сав. никол.;* сь же титьль *никол.* *10* чиша *зогр.* чьтоша *остр. сав. никол. (ассем. согласно съ нашимъ).* *11* и распѧсѧ *ассем.* распаша *остр. сав.* и пропеше *никол.* пропаша и҃са *зогр.* *12* евр. и гр. и роумъскъ *сав.* *16—17* и҃сахъ и҃сахъ *зогр.* *18* (ри) *въ подл. пропущ.;* приѧша *зогр.* *19* ч҃й *т. е.* части. *22* прѣдрѣмь *ник.;* меѣимь *ник.* *22—23 послѣ* жрѣб. *прибавл.* о нь *зогр.*

меташа жрѣбиа. воини же оубо си сътвориша ·:· 25 Стоѣхѫ же при крⷭтѣ иⷭѵѣ
мати его и сестра матере его. мариѣ клеопова. і мариѣ магдалини.
26 іⷭ же видѣвъ матерь. і оученика
стоѩшта егоже люблѣаше. гл҃а матери своеи. жено се сн҃ъ твои. 27 по томь же гл҃а оученикоу се мати твоѣ.
і отъ того часа поѩтъ ѭ оученикъ
въ своѣ си. 28 по семь вѣдѣы иⷭъ. ѣко вьсѣ юже съвръшиша сѧ о немь. ~
да съвѫджтъ сѧ къ(ни)гы. гл҃а жа-
CLXX ждѫ. 29 съсѫдъ же стоѣаше плънъ оц҃та.
они же исплъньше гжбѫ оцьта. на ѵ́сопъ възнезъше. придѣша къ оустомъ его. 30 егда же приѩтъ оцьта иⷭъ. рече. съкръши сѧ ·:· ~. і прѣклонь главѫ прѣдастъ дх҃ъ ·:· 31 Іюдеи же понеже параскевьѣи бѣ. да не останѫтъ нⷦстѣ тѣлеса.
въ соботѫ. бѣ бо великъ день тоѩ соботы. молиша пилата да прѣбиѫтъ голѣни ихъ. і възъмѫтъ ѩ. 32 придѫ
же воини. і пръвоумоу прѣбиша голѣни. і дроугоумоу пропатоумоу съ нимь.
33 на иⷭа же пришедъше ѣко видѣша и юже оумьрьшъ. не прѣбиша емоу голѣнію́.
34 нъ единъ отъ воинъ. копиемь емоу ребра
прободе. і изиде абие кръвъ и вода. 35 і ви-

Стр. 5 матере *остр. сав.* *7 безъ* своеи *всѣ проч.* *9* дьне *остр.;* оуч. тъ *ассем.* *10 безъ* си *остр.* *12* (ни) *въ подл. пропущ.* *14* гжбѫ же наплънѣше оцьта *зогр. остр.* г. ж. испльнь о. *никол.* *16—17* съвръшиша сѧ *асс. остр.* *18—19* патъкъ *сав.* *20* вели дьнь *зогр. асс. ник.;* въ тѫ сѫботѫ *сав.;* сѫб. *всѣ прочіе.* *24* расп. *ассем. остр. сав.* *26* оумрьша *сав. никол.; въ нашемъ текстѣ* оумьрьшъ *передѣлано изъ* оумьрошъ. *28 и 1 на слѣд. стр.* и вид. и съвѣд. *пропущ. зогр.* видѣвъı *ассем.;* повѣда *(вм.* съвѣд.*)* и ист. естъ повѣдание его *сав.*

дѣвъ и съвѣдѣтельствова. і истинъно естъ съвѣдѣтельство его ·:· к҃ ·:·
І тъ вѣстъ ѣко истиж гл҃етъ. да въ вѣрж имете. 36 бъıша бо си да съвѣждѫтъ (сѧ) кънигы. кость не съкроу(ши)тъ сѧ его. 37 і пакы дроугъıж кънигы гл҃ѭтъ. вьзьрѧтъ на нь егоже пробасѧ ·:· к҃ ·:·
38 По сихъ же моли пилата иосифъ. іже бѣ отъ ариматѣıи. сан оученикъ и҃сѵ҃ъ. таинъ же за страхъ июдейскъ. да къзьметъ тѣло и҃сѵ҃о. и повелѣ пилатъ. приде же и вьзѧтъ тѣло и҃сѵ҃о.
39 Приде же и никодимъ пришедъı къ и҃сѵ҃и ноштиж прѣжде. несы съмѣшение змрънно и алгоуино. ѣко и литръ съто. 40 Приѧсте же тѣло и҃сѵ҃о. і обисте е ризами съ ароматы. ѣкоже обычаи естъ июдѣомъ погрѣбати. 41 бѣ же на мѣстѣ идеже и пропѧсѧ. врътъпъ. і въ врътъпѣ гробъ новъ. въ немьже николиже никътоже не бѣ положенъ. 42 тоу же за параскевьıиж июдѣискж. ѣко близъ бѣаше гробъ. положисте и҃сѵ҃а ·:· к҃ ·:·

XX

1 Въ единж же соботъ. марiѣ магдалини приде за оутра. еште

Стр. 5 сѧ *въ подлин. пропущ., такъ и слогъ* ши. *6* отъ него *зогр. ассем.* *7* на него иже *зогр.* на нь иже и пробаше *никол.*, прободоша *остр.* *8* проси оу пил. *остр. асс.* молаше *ник.* *9* сан *т. е.* є *съ хвостикомъ.* *10* страха ради *остр.* *12* въза *остр.* *15* алоино *остр.* олъгоуино *зогр.;* ливръ *зогр. ассем. никол. (очевидное подражаніе латинскому libras).* *16* приѧста—обиста *остр.* приеть—обить *никол.* *19* распаша *остр.* распѧсѧ *ассем.* пропаша *зогр. ник.* *19—20* врътъ—врътѣ *ассем. никол.* *23—24* положиста *остр. никол.* *24* єдинъıи же сѫботъı *остр.* единъ сѫботъ *ассем.*

сѫшти тъмѣ на гробъ. і видѣ камень
възѧтъ отъ гроба. 2 тече же и приде
къ симоноу петроу. і къ дроугоумоу
оученикоу. егоже любѣаше и҃съ. і
гл҃а има къзѧсѧ г҃а отъ гроба. і
не вѣмь къде положиша и. 3 ізиде же
петръ и дроугъı оученикъ. і идѣа-
шете къ гробоу. 4 течѧашете же оба къ
коупѣ. і дроугъı оученикъ тече скорѣ-
е петра. і приде прѣжде къ гробоу.
5 і приникъ видѣ ризъı лежѧштѧ. о-
бачє не вѣниде ·:· 6 Приде же и симонь
петръ въ слѣдъ его. і вѣниде прѣ-
жде въ гробъ. і видѣ ризъı лежѧ-
штѧ. 7 і сѹ́дарь иже бѣ на главѣ его.
не съ ризами лежѧштъ. нъ особь
съвитъ на единомь мѣстѣ. 8 тъ-
гда же вѣниде. і дроугъı оучени-
къ пришедъı прѣжде къ гробоу.

CLXXI і видѣ и вѣрова. 9 не оу бо вѣдѣахѫ кънигъ. ѣко подобаатъ емоу отъ мрътвъıхъ въскръснѫти. 10 ідете же пакъı къ себѣ оученика ·:· 11 Маріѣ же стоѣше оу гроба вънѣ плачѫшти сѧ. ѣко же плакаше сѧ. приниче въ гробъ. 12 і видѣ дъва анѣла въ бѣлахъ сѣдѧшта. единого оу главъı. і единого оу ногоу. ідеже бѣ лежало тѣло и҃сво. 13 і гл҃аste ѥ́й она. жено что плачеши сѧ. гл҃а има ѣко възѧсѧ г҃а моего. і не вѣмь къде по-

Стр. 5 възаша *остр. зогр. никол.* *7—8* идѣаста *остр. никол.* *8* течааста *остр. никол.* *11* леж. единъı *ассем.* *11—12* обаченъ *ассем.* *22* идоста *остр.* идета *никол.* *23* *въ ассем.* къ оуч. *прибавлено* диваща сѧ. *26* въ бѣл. ризахъ *ассем. никол.* *28* гл҃аста *остр. никол.* *29* *безъ* она *асс.* *30* възаша *остр. никол.*

ложиша и. 14 се рекъши обрати са въспа-
тъ. і видѣ и҃са стоѧшта. і не вѣдѣ-
аше ѣко и҃съ естъ. 15 гл҃а ѥи и҃съ жено что
са плачеши кого иштеши. она же мьня-
шти ѣко врътоградарь естъ. рече емоу
г҃и. аште ты еси възалъ. повѣжда
мьнѣ къде и еси положилъ. і азъ і
възъмж. 16 гл҃а ѥи и҃сь марие. обращть-
ши же са она гл҃а емоу. еврейскы ра-
ввоуни. еже наречетъ са оучителю.
17 гл҃а ѥи і҃съ. не прикасаи са мьнѣ. не
оу бо възидъ къ о҃тцю моемоу. іди же
къ братри моеи і рьци имъ. възхождж
къ о҃тцю моемоу и о҃цю вашемоу. і б҃оу
моемоу и б҃оу вашемоу. 18 приде марiѣ
магдалини възвѣштаѧшти оучени-
комъ ѣко видѣ г҃а. і си рече ѥи ⁘ к҃ ⁘
19 Ѹжшти же поздѣ вь тъ день. вь единж
соботъ. і двьремъ затвореномъ.

ідеже бѣахж оученици его съвърани. за
страхъ июденскъ. приде и҃съ. і ста по
срѣдѣ и гл҃а имъ миръ вамъ. 20 і се рекъ по-
каза имъ ржцѣ и носѣ и ребра своѣ. Въ-
здрадовашя же са оученици видѣвъше г҃а.
21 Рече имъ и҃с. пакы. миръ вамъ. ѣкоже
посъла ма отъцъ и азъ сълж вы. 22 і се
рекъ доуноу и гл҃а имъ. приимѣте дх҃а

Стр. 1 си *ассем. остр. никол.* 5 гл҃а емоу *ассем. остр. никол.* 6 възалъ ни *асс.* въз. кси кго *остр.* 7 пол. кго *остр.* 7—8 възьмж и *ассем.* 9—10 *въ подл.* раввоуни, *но буквы* ни *стерлись, ассем. никол.* равви, *остр. согл. съ нашимъ.* 12 възидохъ *остр.* 13 братии *всѣ прочіе.* 16 повѣдаѧщи *остр.* 17 си *асс. остр.* 18 сѫщоу *остр.;* единъ *асс.* кдинъıи сѫботы *остр.* 19 затворенамъ *остр. (ассем.* затвореномъ*).* 22 п. срѣдѣ ихъ *остр. никол.* по ср. ученикъ своихъ *ассем.* 23 *безъ* и носѣ *остр.* 25 р. же имъ *асс. никол.* 26 посылаѧ *остр.* 27 доуноу *такъ въ подл.* 27 *и 1 на слѣд. стр.* дхъ сватъ *ассем. остр. никол.*

сѧ. 23 имѣже отѣпоустите грѣхы. о-
тѣпоустатѣ сѧ имъ. [и имѣже дрѣжите
дрѣжетсе имѣ.] сѧ имъ ⁘ 24 Тома же еди-
нъ отъ обою на десѧте наричаемы
близнецъ. не бѣ тоу съ ними егда при-
де ис. 25 глаахѫ же емоу дроугіи оучени-
ци видѣхомъ га. онъ же рече имъ. а-
ште не виждѫ на ржкоу его ѣзвы гво-
здеинъіѧ. і въложѫ ржкы моеѧ въ
ребра его. ни въложѫ пръста моего
въ ѣзвѫ гвоздиинѫѭ. не имѫ вѣ-
ры ⁘ 26 І по осми денъ пакы бѣахѫ
вънѫтрь оученици его. і тома съ ни-
ми. Приде ис двьремь затворена-
мъ. і ста по срѣдѣ и рече миръ вамъ.
27 По томь глѧ томѣ. принеси пръста
твое[е]го сѣмо. і визжь ржцѣ мои. і
принеси ржкѫ твоѭ. і въложи въ ре-
бра моѣ. і не бѫди невѣренъ нъ вѣре-
нъ. 28 і отъвѣшта тома и рече емоу. гъ
мои бъ мои. 29 глѧ емоу исъ ѣко видѣ-
въ мѧ вѣрова. блажени не видѣвъ.

CLXXII шеи і вѣровавъшеи. 30 мъногa же ина
знамениѣ сътвори ис прѣдъ оученикъ
своими. ѣже не сѫтъ писана въ
кънигахъ сихъ. 31 си же писана бъішѧ.
да вѣрѫ имете ѣко ис естъ хъ снъ бжіи.

Стр. 1 ѡтьпоуштаете *ник.* *2—3 что различнымъ письмомъ напеч., то въ подл. написано кирилл. букв. по выскобл., отъ прежняго текста видно только* сѧ имъ. *10 въ подл.* въложи *описка вм.* въложѫ, *но и передъл. потомъ въ* ѫ; *въ строкахъ 9—11 другой порядокъ словъ въ остр. асс. ник.:* и въложѫ пьрста моего въ ѣзвѫ гвоздиинѫѭ и въложѫ ржкѫ моѭ въ р. е. *14—15* затвореномъ *асс.* *15* срѣдѣ ихъ *асс.;* и глѧ имъ *остр., асс. то же съ приб.* пакы. *16—17* пръстъ твои *всѣ прочіе.* *17* визжь *въ подл.* *20* ѡтъвѣщавъ *ассем.* *21* мои и б. *асс. остр.* *22—23* ни видѣвъшеи *зогр. остр.* не видѣвъшіи *ассем.* *23* вѣровавъшіи *ассем.* *25 и 26* ѣсана *зогр.*

і да вѣрующіте живота вѣчьнаго
имате въ імѧ его ·⁘· к̃ ·⁘·

XXI.

1 По семь ѣ-
ви сѧ пакъı ис̃ оученикомъ своимъ
на мори таворьѣдьсцѣмь. ави же сѧ
сице. 2 бѣахѫ въ коупѣ симонъ
петръ. і тома нарицаемои близне-
цъ. і натанаиль. іже бѣ отъ кана га-
лилѣискъı. і с̃на зеведеова. і и-
на дъва отъ оученикъ его. 3 гл̃а имъ
симонъ петръ. идѫ ръıбъ ловитъ.
гл̃аша емоу. идемъ и мъı съ то-
боѭ. і изидѫ. и вьсѣдѫ въ корабь
абие. і въ тѫ ношть не ѭсѧ ничесо-
же. 4 оутроу же абие бъıвъшю. ста
ис̃ при брѣсѣ. не познаша же оучени-
ци ѣко ис̃ естъ. 5 гл̃а же имъ ис̃ дѣ-
ти. еда что сънѣдъно имате. отъ-
вѣшташа же емоу ни. 6 онъ же рече
имъ. въврьсѣте о деснѭю стра-
нѫ корабльѣ мрѣжѫ. и обрѧштете.
въврьгѫ же. і к томоу не можаахѫ
привлѣшти еѧ. отъ множьства

Стр. 1 безъ да *зогр.;* животъ вѣчънъı *ассем.* *4* тиверьѣдьсцѣмь *зогр.*, —стѣмь *остр. ассем.* *5* тако *остр.* имъ сице *ассем., въ пробѣлѣ строки что-то выскоблено.* *6 любопытна форма* нарицаемои, *такія формы должно быть встрѣчались въ южнослав. пам. очень рано, потому что въ отрывкахъ евген. псалтыри онѣ не рѣдки.* *8* оба с̃на зев. *ассем.* *9* отъ оуч. е. дьва *ассем. остр.* *12* идѫ *зогр.* изидоша *остр.;* въсѣдоша *остр.* *13* абие *пропущено въ зогр.* и абиѥ въ тѫ нощь *остр.;* ѭша *зогр. остр. ассем.* *17* имате ли чьто сънѣд. *ассем. сав.* *18* отъв. ем. оученици *сав.* *20 безъ* кораблѣ *зогр. асс. сав.;* мрѣжа *зогр. ассем. сав.* *21* въврьгоша *сав. остр.*

рꙑбъ. 7 гл҃а же оученикъ егоже лю-
блѣше и҃съ петрови. г҃ъ естъ. си-
монъ же петръ слꙑшавъ ѣко г҃ь е-
стъ. епендитомъ прѣпоѣса сѧ. бѣ
бо нагъ. і въвръже сѧ въ море. 8 а дроу- 5
зии оученици корабицьмь придж. не
бѣшѧ бо далече отъ землѧ. нъ ѣко
дъвѣ сътѣ лактъ. влѣкѫште мрѣ-
жж рꙑбъ. 9 ѣко же излѣзж на землж.
видѣшѧ огнь лежѫць и р(ъ)ибж на не- 10
мь лежѫштж и хлѣ(в)ъ. 10 гл҃а имъ и҃с.
принесѣте отъ рꙑбъ ѭже ѭсте нꙑ-
нѣ. 11 Вьлѣзе же симонъ пет(р)ъ и ɪз(в)лѣ-
че м(р)ѣжж на землж. плънж ве-
лиɪ рꙑбъ. сѫто и пѧть десѧтъ и 15
три: і толикоу сѫшть не протръ-
же сѧ мрѣжа ·:· 12 Гл҃а имъ и҃с. придѣ-
те обѣдоуите. і никтоже не съмѣ-
аше отъ оученикъ истѧзати его
тъı кто еси. вѣдѫште ѣко г҃ь естъ. 20
13 Приде же и҃с. і приѭтъ хлѣба и дастъ
имъ. і рꙑбж так(о)жде. 14 се юже тре-
ти(ици) ѣви сѧ и҃с оученикомъ свои-
мъ въставъ отъ мрътвъıхъ ·:· к҃ ·:·
15 егда же обѣдоваша. гл҃а симонови 25

Стр. 4 епеи̑дутъмь *остр.* *6 первое* ь *въ* корабицьмь *по догадкѣ: буква стерлась, но слѣды указываютъ какъ-то на* ь *а не на* е: кораблицемь *зогр.;* придоша *остр. сав.* *7* зема *ассем.* земьа *сав.* *9* и ѭко излѣзоша *остр.* и ѣко извлѣша *ассем.* извлѣкоша *сав.; въ подлинникѣ* л *въ* землж *вязью присоединено къ буквѣ* м. *10* ъ *въ* рꙑибж *припис. надъ стр.* *11 въ подл. описка* хлѣхъ; и гл҃а *сав.* *13* вълѣзь *асс.;* р *въ* петръ *въ подл. пропущ.,* в *въ* ɪзвлѣ *и* *14* р *въ* мрѣжж — *надъ строкою,* мрѣжа *зогр.* *14—15* великъıхъ *остр.* велихъ *асс. сав. зогр.* *16* сѫшть *въ подл. вм.* сѫштю *или* сѫштоу, *какъ остр. асс.,* толикоу же бывъшю *сав.* *17* гл҃а и҃с *ассем.* *19 безъ* его *зогр.* *21* хлѣбъ *остр. асс. зогр.* *22* рꙑбъı *асс.;* о *въ* такожде *пропущ.* *22—23* третипци — *въ подл.* ици *стерлось, возстановлено по зогр. ассем. сав., остр.* третиѭк.

петроу ис̃. симоне ионинъ любиши
ли мѧ паче (сихъ). гл̃а емоу еи г̃и.
ты вѣси ѣко люблѭ тѧ. гл̃а
емоу паси агньца моѧ. 16 гл̃а емоу
пакы къторицеѭ. симоне ионин-
нъ любиши ли мѧ. гл̃а емоу еи г̃и.
ты вѣси ѣко люблѭ тѧ. гл̃а емоу
паси овъца моѧ. 17 гл̃а емоу третии-
ци.

[симоне ѵонинъ л̂юбиши ли мѧ.
оскрѣбѣ петръ. ѣко рече емоу третици.
л̂юбиши ли мѧ. ѵ гл̃а емоу. г̃и. вьсе
ты вѣси. ты вѣси ѣко л̂юбл̂ѭ тѧ.
гл̃а емоу ис̃. паси овьца моѧ.
18 а̂мин, а̂мин, гл̃ѭ тебѣ. Ⱏгда
бѣ юнъ. поѣсаше сѧ самъ. ѵ хо-
ждѣа̂ше ѣможе хотѣа̂ше. егда же
състарѣеши сѧ. вьздеждеши ржц̑ твои. ѵ инъ тѧ поѣшетъ. ѵ ведетъ. ѣможе не хоштеши. 19 се
же рече клепл̂ѧ. коеѭ съмрътиѭ прославитъ ба̃. ѵ се рекъ. гл̃а емоу ѵди по мнѣ. 20 ·ѵ· обращтъ
же сѧ петръ. видѣ оученика. егоже л̂юбл̂ѣа̂ше ис̃. ѵджшта вь слѣдъ.
ѵже ѵ възлеже на пръси его. ѵ рече.
г̃и к̀то естъ пр̑ѣдаѩи тѧ. 21 сего

Стр. 2 (сихъ) *въ подлинникѣ стерлось и невидно.* *4* овьца *остр. сав. (асс. согласно съ нашимъ).* *5* въторок *остр.* *8—9* третиѭ *остр. сав.* третицеѭ *ассем.*

Здѣсь оканчивается текстъ нашей рукописи, недостающее въ издаваемомъ памятникѣ пополнено по зографскому евангелію.

Стр. 11 оскрьбѣ же *сав.* третиѭ *остр. сав.* *12—13* тъı вьсе вѣси *остр.* *14 безъ* ис̃ *сав.* *16* юнъ бѣ *сав.;* самъ *пропущ. сав.* *20* си *сав.* *21* знаменаѩ *остр. (асс. и сав. согл. съ наш.).* *23 знакъ* ·ѵ· *надъ* ѵ *означаетъ лишнюю букву.* *26* на вечери на прьси *сав. ассем.*

видѣвъ петръ гл҃а і҃сви. г҃и. а сь
чьто. 22 гл҃а емоу и҃с. а҆ште хощтж
да тъ прѣбѫдетъ. доньдеже придж.
чьто е тебѣ. по мнѣ тъı гр҃ади
23 і҃зиде же слово се въ братриж
ѣко оученикъ тъ не оумьр҃етъ.
не речетъ же емоу и҃с. ѣко (не оу)-
мьретъ. нъ а҆ште хощтж да
тъ прѣбъıваетъ. доньдеже при-
дж. чьто е тебѣ. 24 сь естъ
оученикъ съвѣдѣтельствоуѧı
о҆ сихъ. і҃же і҃ написа си. і҃ вѣмь
ѣко і҃стинъно естъ съвѣдѣтелъ-
ство его. 25 сѫтъ же і҃ ина
многа. ѣже створи и҃с. ѣже а҆ште
по единомоу спана бъıваѭтъ. ни
самомоу мн[о]ж. въсемоу мироу
въмѣстити пишемъıхъ кънигъ. а҆минь ·:·]

Стр. 3 прѣбъıваѥть *остр. сав. ассем.* *4* е *асс.*, *въ остр. тоже* ѥ, *только сав.* естъ; тъı по мнѣ гр҃ади *ассем.* *5* братиж *прочіе.* *6* оученикотъ *асс.* *7* речетъ *описка вм.* рече, *такъ остр. ассем.* *10* е *ассем.* естъ *сав. остр.*; се *сав.* *11* повѣдаı *сав.* *12* написа *остр. ассем.* *13—14* повѣдание *сав.* *16* писана *сав. остр. ассем.*; бъıша *сав.* *17* *въ зогр. описка* миож *вм.* мьниж; мироу *сав.*

ОПЕЧАТКИ И ИСПРАВЛЕНІЯ.

а) въ текстѣ памятника:

На	страницѣ	12	въ	строкѣ	16	вмѣсто	твоѭ	исправить	твоѥ
»	»	17	»	»	10	»	нєродити	»	нѥ родити
»	»	18	»	»	21	»	передъ строкою прибавить цифру 4		
»	»	19	»	»	21	передъ словомъ Ѣьсѣ поставить цифру 12.			
»	»	22	»	»	6	и 11 вмѣсто цифръ 2 и 8 исправить 7 и 9			
»	»	29	»	»	12	вмѣсто	ї	исправить	ї-
»	»	45	»	»	20	»	ничєсо жѥ	»	ничєсоже
»	»	69	»	»	2	»	Сѧдєте	»	сѧдєте
»	»	79	»	»	20	»	изъбранъıхъ	»	избъранъıхъ
»	»	80	»	»	28	»	отъ	»	отъ-
»	»	87	»	»	23	»	по-	»	по
»	»	100	»	»	5	»	къск[ρ]ьсновєнии	»	къск(ρ)ьсновєнии
»	»	119	»	»	4	надо читать нс̑ъ			
»	»	122	»	»	12	вмѣсто	нн	»	ни-
»	»	133	»	»	21	»	сп̑ста	»	сп̑с та
»	»	150	»	»	11	»	доколѣ	»	до колѣ
»	»	152	»	»	22	»	къскорѣ	»	къ скорѣ
»	»	176	»	»	23	»	їздалєчє	»	їз далєчє
»	»	182	»	»	16				
»	»	188	»	»	11	»	м̑в	»	м̑в
»	»	222	»	»	26	»	блажє	»	блажє-
»	»	240	»	»	22	»	цѣлоу	»	цѣлоу-
»	»	257	»	»	21	»	къземлѭ	»	къ землѭ
»	»	258	»	»	24	»	-ї.	»	ї-
»	»	298	»	»	17	»	нχъ	»	нχъ
»	»	347	»	»	23	»	никъıн жѥ	»	никъıнже
»	»	353	»	»	14	»	ıдєжѥ	»	ıдє жѥ
»	»	394	»	»	1	»	÷ к ÷	»	÷ к̂ ÷
»	»	399	»	»	22	»	видѣв.	»	видѣвъ-

в) въ подстрочныхъ примѣчаніяхъ:

На	страницѣ	44	въ	строкѣ	4	вмѣсто	ѣвшиѧ	исправить	ѣвшиѧ
»	»	61	»	»	1	»	абн ѥвъ	»	абнѥ въ
»	»	99	»	»	8	послѣ за къı прибавить *acc.*			
»	»	131	»	»	2	вмѣсто	скроушаша-	»	скроуша-
»	»	160	»	»	2	»	*буква* л	»	*буква* а
»	»	227	»	»	9	»	батъствнє	»	батъствиѣ

ПРИЛОЖЕНІЯ.

ОТМѢТКИ ПРИ ТЕКСТѢ.

Какъ всѣ древніе памятники, такъ и издаваемый здѣсь изобилуетъ различными отмѣтками, внесенными въ разныя времена то въ текстъ, то на поля, вверхъ или внизъ страницъ. Не желая черезчуръ пестрить изданіе самого текста, я включилъ въ него только тѣ отмѣтки, которыя очевидно написаны первою рукою, если онѣ внесены въ строку; все же прочее, какъ то что записано въ текстъ позже, такъ и то что первою рукою помѣчено на поляхъ, не вошло въ напечатанный текстъ или потому, что не имѣетъ значенія, или же по затрудненіямъ типографскимъ.

I.

Старинною рукою, по всѣй вѣроятности тою же, которая писала весь памятникъ, т. е. глаголическими буквами древняго почерка, отмѣчены на поляхъ:

1. Аммоніевы главы, но непослѣдовательно, на иныхъ страницахъ нѣтъ ни одной отмѣтки, такъ что далеко не всѣ главы отмѣчены глаголическими буквами. Въ евангеліи Матѳея послѣднія отмѣтки видны на л. XLII: ⱛⰱⱁ (на полѣ къ 62-му стиху XXVII главы) и ⱛⰱⱂ (къ 66-му стиху той же главы); дѣйствительно Матѳ. XXVII. 66 значится 351 глава Аммоніева, а 352 отд. относится къ XXVIII. 1. Въ евангеліи Марка послѣдняя отмѣтка на л. LXXV: ⱘⰿ (на полѣ 1 стиха XVI главы), и дѣйствительно XVI. 1 числится 230 главою по Аммонію. Въ евангеліи Луки послѣдняя отмѣтка на л. CXXX обр.: ⱛⰿⰹ (на полѣ 1 стиха XXIV главы), опять вѣрно отмѣчено, потому что Лук. XXIV. 1 значится 336 гл. Аммоніевою. Очень часто къ отмѣткѣ главы Аммоніевой прибавлена еще буква Евсевіева канона (сл. Горскій и Невоструевъ Опис. рукоп. синод. библ. I. 209), она обыкновенно пишется подъ числомъ Аммоніевой главы; такъ напр. на л. CLXIII, на полѣ къ стиху 17. XV. гл. Іоанна, отмѣчено:

ⱐⰿⱄ
Ᵽⰼ

это значитъ: 138 глава Аммоніева, разрядъ десятый Евсевіева канона — обозначеніе вѣрное. Рѣдко къ числу Аммоніевой главы и Евсевіева канона прибавлено еще и имя евангелиста, въ сокращенномъ видѣ:

ⱛ т. е. ⱅ ⰿ, ⱐ т. е. ⱂ ⰿ, ⱏ т. е. ⰽ ⰾ, ⱋ т. е. ⰻ ⰾ.

Не всегда, но довольно часто начало новой главы Аммоніевой отмѣчено въ текстѣ прописною буквою, еще же чаще въ такомъ случаѣ глаголическая буква обыкновенной величины передѣлана кѣмъ-то послѣ въ прописную, но такъ грубо, что первоначальный почеркъ еще виденъ. Въ подобныхъ случаяхъ я считалъ себя въ правѣ возстановить первоначальный видъ текста, т. е. напечатать слово не съ прописною, а съ обыкновенною буквою. Первоначальныя глагол. буквы прописной величины постоянно покрыты тонкою краскою или растворомъ вишневаго цвѣта; передѣланныя же обмазаны киноварью.

2. Обширныя главы, т. е. тѣ, которыя подробно изложены передъ каждымъ отдѣльнымъ евангеліемъ (сл. въ нашемъ изданіи на стр. 114, 186, 313), иногда тоже отмѣчены на поляхъ глаголическими буквами стариннаго почерка, напр. на л. LVII на полѣ, къ Марку VIII. 1. отмѣчено: ѯѧ, что очевидно обозначаетъ 21-ую главу о седми хлѣбѣ, о чемъ дѣйствительно здѣсь рѣчь идетъ; сл. на л. LIX къ Марк. IX. 1—7: ѯѳ, т. е. глава 25-ая, л. LXI обр. къ Марк. X 1—6: ѯѵ, т. е. глава 28-ая, л. XCVII обр. къ Лук. IX. 1: ѯѳ, т. е. глава 27-ая; л. CIX къ Лук. XIII. 1: ѱѯ, и тамъже Лук. XIII. 10: ѱѵ, т. е. главы 47 и 48 и т. д.

3. Время чтеній отдѣльныхъ частей текста, т. е. отмѣчены субботы, воскресенья (недѣли) и другіе дни или праздники, когда приходится читать текстъ, на полѣ котораго сдѣлана отмѣтка. Обыкновенно прибавлены даже вступительныя слова чтенія: въ оно врѣмѧ, или: рече гь оуч. ск., и т. д. Не всѣ отмѣтки можно прочесть: иныя стерлись или поблѣднѣли, другія покрыты позднѣйшими кирилловскими выносками. Всѣхъ этихъ отмѣтокъ почеркъ старинный, глаголическій, хотя трудно сказать, той же ли рукою онѣ приписаны, которая писала текстъ, или только современною.

Отмѣтимъ важнѣйшія изъ нихъ (буквы надъ строкою здѣсь напечатаны въ строкѣ):

л. VI обр. къ Матѳ. X. 1 на полѣ приписано мт. нз. к. въ й. врм. козмы и дамѣн. сл. остр. ев. л. 249 д. — л. VIII вверху стран. къ Матѳ. X. 32: нед. а. пѧтьдесѧтн сѣхъ сѣхъ. рѣ гь своимъ оучникмь, сл. остр. ев. л. 58 г. д. — л. VIII обр. къ Матѳ. XI. 1: на поклоненіе крста. — л. X къ Матѳ. XII. 15 глава Аммон. 118 въ скот. прдъ стхъ отць, сл. остр. 245 г. — л. XX обр. къ Матѳ. XVIII. 10 глв. 181. 10: въ пндлкѣ п пткс. рече гь, сл. остр. 55 г. — л. XXV обр. къ Матѳ. XXI. 1 глв. 206. 2: йд. і. постоу и на цвѣтѣ на оутрьници въ оно врм. сл. остр. 140 в. л. XXXIII къ Матѳ. XXIV. 36, внизу страницы: во вторникъ сѣмꙑ и вакꙑ нед. пон. въ рм глв. рѣѕ отъ нйй рвы, сл. остр. 146 г. — л. XXXIV къ Матѳ. XXV. 14: нед. іг рече гь притчѫ с., сл. остр. 84 а. — л. XXXV къ Матѳ. XXV. 31: нед. мясопоусна. рече гь вгд., сл. остр. 120 г. д. — л. XXXV обр. къ Матѳ. XXV. 33—43 внизу стр.: сокот. жг. евнлие. прѣстжпи въ лкж. глав. йѳ. — л. XXXVI къ Матѳ. XXVI. 6 внизу стр.: въ срдц стꙑѧ и великꙑѧ недлѧ. — л. XXXVIII обр. къ Матѳ. XXVI. 57: тѣ евнѣлие на фати въ оно врѣмѧ, сл. остр. 179 в.; и на л. XXXIX. обр., гдѣ Матѳ. XXVI. 75 — XXVII. 11, читается вверху стр. на тафети, и съ края: на фати; слово та фати передаетъ греческое τῶν παθῶν. — л. XLII къ Матѳ. XXVII. 57 — XXVIII. 2 на полѣ: въ сѣц скт. на оутрьници. зач. въ оутрѣи на та фати, внизу же стр. соб. сѣа на вечерьнии кнц. на та фати. — л. XLIV обр. къ Марк. I. 1—9: недлѣ прѣдъ сѣтыми феофании. — л. XLVII обр. къ Марк. II. 23: зач. мр. йг. соб. а. чиста постоу, сл. остр. 127 а. — л. LIX къ Марк. VIII. 34 вверху стр.: недлѧ к. постоу рече і иже хощетъ въ слѣдь, сл. остр. 131 гд. — л. LXIII обр. къ Марк. X. 39: соб. і. постоу. от иоана глава йг. сл. остр. 136 г., гдѣ въ заглавіи тоже читается: ѿ иоана глав. ѯѧ, между тѣмъ текстъ указываетъ на Марк. XI. 1.

На той же страницѣ къ Марк. X. 46 приписано на полѣ глаголическими буквами, но другою, хотя тоже древней рукою: сокота .д. псоу. — л. LXIV къ Марк. X. 48 — XI. 8 вверху страницы: нед. .е. постоу от мтѳа. на оутрьници на цвѣтъ евнѣле глв. сѣ, сл. остр. 140 б.; на полѣ къ Марку XI. 4: въ сѣты чк евнѣл от мт. на вечрн. глав. снѓ.; внизу страницы: въ сѣты пток евнѣл. от мт. глв. тжѓ. — л. LXIV обр. къ Марк. XI. 8—17 вверху стр.: въ сѣтыж сбт. евнѣли на оутрьници от мт. глв. тлѣ; внизу стр.: въ стжѣ бот. евѣлие на вечерн. от мт. глв. тлѣ. — л. LXXV обр. къ Марк. XV. 44 — XVI 9 внизу: на оутрнци .е. въ й врѣмѧ. ицри отъ лоукы. — л. LXXVIII къ Лук. I. 1—10 внизу: на рождъство иоана крстителѣ. евнѣл. — л. LXXIX къ Лук. I. 20—32 вверху стр.: на благовѣштение сѣтыѧ бц̃ѧ. — л. LXXIX обр. къ Лук. I. 32—41 внизу стр.: на оутрни бц̃н на прѣставлние и ржство. — л. LXXXII къ Л. II. 19—29 внизу стр.: vпопанти ѓи нашего исх̃а глав. .е., сл. остр. 264 а: ἡ ὑπαπαντὴ τοῦ κυριοῦ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ κεφαλ. γ΄; обыкновенный слав. переводъ слова: срѣтение.. — LXXXIII обр. на полѣ къ Лук. III. 1: вечръ сѣхъ епфни, сл. остр. 257 г. — л. XCIV вверху стр. къ Лук. VII. 36—44: сѣты епфимиѧ. зач. къ оно врѣмѧ, сл. остр. 222 в. — л. CIII вверху стр. къ Лук. X. 38—XI. 5: на рождъство бц̃н. — л. CIX внизу стран. къ Лук. XIII. 10: нед. йд̃. въ оно врѣмѧ бѣ оучѧ иc̃. — л. CXVIII на полѣ къ Лук. XVIII. 9: нед. прѣжде поста великаago, сл. остр. 116 в. — л. CXXIV на полѣ къ Лук. XXI. 8: сокота мѧсопуа. рече ѓъ блюдѣт., сл. остр. 119 г. д., внизу же страницы: сѣоу моу серѣи и вакха рече ѓь пржде же сн, сл. остр. 228 в. — л. CXXX обр. къ Лук. XXIV. 1 на полѣ: тѣе. зч. от лк. евангѣлие на оутрьници в ндлѧ въсѧ .е.; внизу же страницы тожде и на оутрьнии .д. в д̃ ндлж. нед. а̃. — л. CXXXV къ Іоан. I. 23—35 вверху страницы вѣторьника ицри къ лоуцѣ глав. тѣз., внизу же: въ срд. в он. врм. — л. CXXXV обр. къ Іоан. I. 43 на полѣ: нед. а̃ чѣта въ пстъ въ оно врѣ, сл. остр. 128 а. — л. CXXXVII обр. внизу стр. Іоан. III. 3—17: во вторникъ вѣторыѧ нед. рече ѓъ своимъ оученик. — л. CXLII обр. вверху стр. къ Іоан. V. 29—39: въ пѣк. нед. ѣ. рече ѓъ къ вѣровавъшимъ къ немоу июдеом, сл. остр. 14 г. — л. CXLIV внизу къ Іоан. VI. 17—27: во вторк. нед. .е. рече ѓъ къ пришедъшнимъ к немо июдеом, сл. остр. 19 в. — л. CXLIV обр. къ Іоан. VI 35 на полѣ: въ срд. ѣ. нед. рче ѓь къ пришедшнимь к немоу июд., внизу же: въ чк. нед. .е. рче ѓь къ пришедшнимь к. н. и за мртвыѧ. — л. CXLV внизу стр. къ Іоан. VI. 39—51: в чтк. нед. ѣ рче ѓь къ пришедъшнмъ къ нмоу июде., сл. остр. 20 в. — л. CXLVI обр. на полѣ къ Іоан. VII. 14: въ срдж нед. .ѓ. прѣполвние праздьника, сл. остр. 26 а. — л. CXLIX обр. на полѣ къ Іоан. VIII. 31: въ сокота .ѓ. нед. — л. Сь на полѣ къ Іоан. VIII. 42 в понкъ .д. нед. рече ѓъ къ пришедъшнемь къ немоу июд., мь слова пришедъшнемь написаны кирилл. буквами, такъ и на л. CLIV. — л. CLIII обр. внизу къ Іоан. X. 12—24: евѣ. нѣкока братра гнѣ и на сѣтѣ цркви. — л. CLIV обр. на полѣ къ Іоан. XI. 1: а̃ї сокота цвѣтъна. вно врм, сл. остр. 136 г. — л. CLVI обр. вверху стр. къ Іоан. XI. 44—54: тожде и на покланѣние честъноумоу дрѣкоу, сл. остр. 41 а. — л. CLVII на полѣ къ Іоан. XII. 1. нед. цвтнаа. и на лтрѣни, сл. остр. 141 д. — л. CLVIII вверху стр. къ Іоан. XII. 18—30: во вторнкъ ѣ. нед. къ оно врмѧ съвѣтъ сътворшѧ, сл. остр. 41 г. — л. CLIX внизу стр. къ Іоан. XIII. 1 въ чкъ на оумьвение ногамъ над нипторномь (по греч. τοῦ νιπτῆρος). — л. CLX обр. къ Іоан. XIII. 31 на полѣ: чтъ .а. зач. рче ѓъ къ оучеником евѣ. на та фатн от иоан. глав. рйд̃, сл. остр. 164 а. — л. CLXIII внизу къ Іоан. XV. 10—21: на пнткостни сн заповѣда. — л. CLXV обр. къ Іоан. XVII. 6—16 на полѣ: зч. в пткъ .ж. нед. внврѣм. възведъ нс̃ очи свои на оученкы рч. — л. CLXVI обр. вверху стр. къ Іоан. XVIII. 1—13: на та фатн. — л. CLXVIII внизу къ Іоан. XVIII 29—38:

ѥваѣ. .д. от мт. глв. т҃зі҃ нтафати. — л. CLXVIII обр. на полѣ къ Іоан. XIX. 6: р҃оѳ҃ къ он врм на вьздигъ кр҃ста х҃ва; внизу той же страницы: ѥванѣлиѥ .ѥ. от марка глав. с҃ж на та фати. — ѥванѣлиѥ ж҃ отъ матѣѣ глв. т҃ѣѳ҃ на та фати. — л. CLXIX обр. вверху стр. къ Іоан. XIX. 19—28: ѥваѣ. з҃. от ин. с҃ѳ҃. на та фати. — л. CLXX вверху стр. къ Іоан. XIX. 29—39: ѥваѣ. кі҃ от мат. глв. т҃л҃а҃ на та фати; на обратной страницѣ къ Іоан. XX. 1: нтафати. с҃з҃. зч. и на оутрьнци .ж҃. — л. CLXXI внизу къ Іоан. XX. 8—19: нед. .ѳ҃. въ оно врѣмѧ. чьтеніе на оутрьнии .з҃. — л. CLXXII на полѣ Іоан. XXI. 1.: с҃зі҃ .з҃. на оутрьни. ї҃ прѣжде писано въ ср҃дж по великѣ ноци.

Приписки эти свидѣтельствуютъ о намѣреніи, если не первоначальнаго писца, то близкаго ему современника, приспособить текстъ памятника къ чтенію церковному — обстоятельство важное и для насъ въ томъ отношеніи, что имъ подтверждается употребленіе глаголическихъ текстовъ въ церковной службѣ. На это впрочемъ есть и прямыя свидѣтельства: памятники въ родѣ Ассеманова евангелія.

II.

Частое смѣшеніе буквы ѫ съ оу (глагол. ⱑⰵ съ ⱑⱁ), передача буквы ъ иногда черезъ и (хотя писецъ въ такомъ случаѣ обыкновенно замѣчалъ свою описку и къ и надъ строкою приписывалъ ъ) и употребленіе слова кокотъ вм. коуръ — все это указываетъ довольно ясно на родину издаваемаго здѣсь памятника; онъ должно быть написанъ гдѣ нибудь въ предѣлахъ тѣхъ странъ, гдѣ въ XI вѣкѣ жили Хорваты и Сербы, по всей вѣроятности гдѣ нибудь въ Босніи или южнѣе. Въ доказательство же того, что памятникъ долгое время оставался въ рукахъ лицъ хорватскаго или сербскаго происхожденія, можно привести многочисленныя приписки, внесенныя на страницы его кирилловскимъ письмомъ; всѣ онѣ, за исключеніемъ одной на л. 18, обнаруживаютъ правописаніе сербское уже въ полномъ развитіи. Приписки дѣланы отчасти чернилами, отчасти киноварью, — старше другихъ, судя по почерку, киноварныя отмѣтки недѣль или дней недѣли, въ которые читались тексты; эти отмѣтки прибавлены на поляхъ страницъ (иногда и въ текстѣ) хорошимъ почеркомъ кирилл. письма (блестящею киноварью, отличающеюся до сихъ поръ живостью краски), не позже конца XIII или начала XIV вѣка. Что онѣ внесены въ нашъ памятникъ раньше другихъ киноварныхъ приписокъ (о которыхъ рѣчь впереди), объ этомъ можно убѣдиться, кромѣ самого различія въ киновари и въ почеркѣ, еще свидѣтельствомъ на обратной стр. LVIII листа: здѣсь вверху страницы прежде всего была сдѣлана киноварная отмѣтка: соу҃. д҃. гл҃. пѣ҃; позже надо было внести еще отмѣтку отдѣленія киноварью другого цвѣта, писецъ началъ было писать надъ упомянутой отмѣткою, написалъ двѣ строки кд҃ о҃ вь про| шени кесарн, дальше нельзя было продолжать, мѣшала прежняя отмѣтка, поэтому недостающія буквы сѣмь онъ прибавилъ уже изъ-подъ упомянутой отмѣтки. Кажется, что этой первой кирилл. рукѣ принадлежатъ слова, приписанныя на обр. стр. л. 133, съ лѣвой стороны рисунка (грубое начертаніе изображенія Іоанна): пѣкаѣ же вѣ| дѣти ико лу҃| прѣкмлеть| а понѣ по в'| здкиженни| кр҃та; но подобное замѣчаніе на л. 77 обр. напоминаетъ скорѣе позднѣйшій киноварный почеркъ. Дальше я отношу къ первому киноварному почерку на л. 169 примѣчаніе на полѣ страницы: словѣнскы҃ (или словѣнскы҃)| каменоѥ помощиніе (объясненіе греч. слова на литостротѣ, находящагося въ текстѣ); на позднѣйшій же киноварный почеркъ похоже

замѣчаніе на л. 98 обр. непщоуютъ | мнютъ сирѣ. Наконецъ первому киноварному почерку принадлежатъ на л. 153 (Іоан. X. 1—12) слова коньстатиноу (вверху стр.) и златоустомоу (на полѣ страницы). Не останавливаясь болѣе на этихъ отмѣткахъ достаточно констатировать фактъ, что еще въ концѣ XIII вѣка читали наше евангеліе, интересовались его переводомъ, снабжали его многочисленными отмѣтками, но уже — кирилловскими буквами, какъ письмомъ болѣе употребительнымъ.

Вторая группа киноварныхъ приписокъ передаетъ оглавленіе тѣхъ обширныхъ отдѣленій еванг. текста, которыя уже перечислены въ началѣ каждаго евангелія. Эти приписки я отношу къ концу XIV-го столѣтія. Вотъ онѣ:

а) Евангеліе Матѳея:

л. III: .ѕ. ѡ прокаженѣмь. — л. III обр. .ѕ. ѡ сѣтницѣ вверху, внизу же: .й. ѡ тѣщи петровѣ. — л. IV вв. .ѯ ѡ нѣцѣлѣвшѣмъ ѿ различнѣй недоугъ, на полѣ: .ї ѡ неповѣномоу въ слѣдъ ити, вниз. .аі ѡ запрѣщени мороу и вѣтромь. — л. IV обр. вв. .кі. ѡ бѣсноующоу, вниз .ґі ѡ ослабленѣмь. — V вв. .ді ѡ мадеи. — л. V обр. вв. .еі ѡ дъщери сунагоговѣ, вн. .ѕі ѡ точещои крьвь. — л. VI вв. .зі ѡ двою слѣпцоу, вниз. .иі ѡ бѣснѣмь глоусѣ. — л. VI обр. вв. .ѳі ѡ посланіи аѳлѣ. — л. VIII обр. вв. .к ѡ посланіихъ ѿ нѽа. — л. X вв. .ка ѡ соухърѣщѣмь. — л. X. обр. вв. .кв ѡ бѣснѣмь. глоусѣ и слѣпѣ. — л. XI вн. .кг ѡ просещіи знаменіа. — л. XII вв. .кд ѡ притчѣ. — л. XIV обр. вв. .ке ѡ иѡаннѣ. продѣ. — л. XV вв. .кѕ ѡ пети хлѣбы. — л. XV обр. вв. .кз ѡ морещѣмь хожени. — л. XVI вв. .ки ѡ прѣстоупленіи заповѣди бжіѧ. — л. XVI обр. вн. .кѳ ѡ финикиси. — л. XVII вв. .л ѡ исцѣлѣвшѣмъ ѿ различнѣй недоугъ, вн. .ла ѡ седми хлѣбы. — л. XVII обр. вн. .лв ѡ іваѣ фарисействѣ и садоукеисцѣ. — л. XVIII вв. .лг ѡ въпрошени кесариѧ. — л. XVIII обр. вн. .лд ѡ прѣображени хвѣ. — л. XIX обр. вв. .ле ѡ злодѣющимъ сѧ на новь мѫь. — л. XX вв. .лѕ ѡ просещіи дидраґма, вн. .лз ѡ глющѣмъ кто ѥ колин. — л. XX обр. вн. .ли ѡ стѣ жѣцѣ притча. — л. XXI обр. вв. .лѳ ѡ дльжнѣмь тмою таланьть. — л. XXII вн. .м ѡ въпрошьшѣмъ ѡ ѿпоущени женьь. — л. XXII обр. вн. .ма ѡ въпрошени кѵатѣмь їса. — л. XXIII обр. вн. .мв ѡ наѥтихъ дѣлателѣхъ. — л. XXIV обр. вн. .мґ ѡ сноу зекѣшкоу. — л. XXV вв. .мд ѡ двою слѣпцоу. — л. XXV обр. вв. .ме ѡ ѡслети. и жрѣкитни. — л. XXVI вв. .мѕ ѡ слѣпихъ и хромихъ, вн. .мз ѡ иськъши смоковници. — л. XXVI обр. вв. .ми ѡ въпрошьшѣмъ їа архерен и старьць, вн. .мѳ притча ѡ двѣю сноу. — л. XXVII вв. .й притча ѡ виноградѣ. — л. XXVII обр. вв. .йа ѡ званихъ на бракь. — л. XXVIII вв. .йв ѡ въпрошьшихъ ѡ киносѣ. — л. XXVIII обр. вв. .йґ ѡ садоукеихъ. — л. XXIX вн. .йд ѡ законницѣ. .йе ѡ въпрошени їнъ къ фарисеѣмь. — л. XXIX обр. вв. .йѕ ѡ ѡкаіни фарисеи книжникь. — л. XXXI обр. вв. .йз ѡ коньчинѣ. — л. XXXIII вв. .йи ѡ дьнь и часѣ. — л. XXXIII обр. вн. .йѳ ѡ десеть дѣвъ. — л. XXXIV вн. .ѯ ѡ прнемъшихъ таланьть. — л. XXXV вн. .ѯа ѡ пришьствьі хвѣ. — л. XXXVI вн. .ѯв ѡ помазавши їа миромь. — л. XXXVI обр. вв. .ѯґ ѡ оуготовани пасцѣ въпрошенію. — л. XXXVII вв. .ѯд ѡ ѡказѣ таннѣм сиреч. слоужѣбѣ. — л. XXXVIII вв. .ѯе ѡ прѣдани їсвѣ. — л. XXXIX вв. .ѯѕ ѡ ѿмѣтани петровѣ. — л. XXXIX обр. вв. .ѯз ѡ раскаіни июдовѣ. — л. XLII вв. .ѯи ѡ нѣпрошени тѣлесе гнѣ.

в) Евангеліе Марка:

л. XLV обр. вв. .а ѡ бѣсноующимъ сѧ, вн. .в ѡ тѣщи петровѣ. .ґ ѡ исцѣлѣвшѣмъ ѿ различнѣй недоугъ. — л. XLVI вв. .д. ѡ прокаженѣмь. — л. XLVI обр. вв. .е ѡ ѡслабленѣмь жилами. — л. XLVII вв. .ѕ. ѡ лѣвги митари. — л. XLVII обр. вн. .з ѡ соухороущѣмь. — л. XLVIII обр. .и ѡ изврани аѳлѣ. — л. XLIX обр. вв. .ѳ ѡ сѣмени притча. — л. LI вв. .ї ѡ запрѣщени водамь, вн. .аі ѡ леге-

ѡнѣ. — л. LII вв. ѳі о дъщери архисоунагогѣ, вн. їі о кръвоточивѣи. — л. LIII вв. ѳі о повелѣнии апломъ. — л. LIII обр. вв. ѳі о сынѣ иродѣ. — л. LIV обр. вв. ѳі ѡ пети хлѣбъ. — л. LV вв. ѳі ѡ морскѣмъ хожении. — л. LV обр. вн. ѳі ѡ прѣстоуплении заповѣди бжіѧ. — л. LV обр. вн. ѳі о финикси (число отмѣчено киноварью, но слѣдующее прибавлено позже черниломъ). — л. LVII вв. ѳ о гоугинивѣмъ, вн. ѳа (киноварью) о седминъ хлѣбъ (черниломъ прибавлено позже). — л. LVII обр. вн. ѳв о квасѣ фарисейскѣ. — л. LVIII вн. ѳг о слѣпѣмъ. — л. LVIII обр. ѳд о въпрошении кесарисцемъ. — л. LIX вв. ѳе о прѣображении хвѣ. — л. LX вв. ѳѕ о злодѣющимсѧ на нов҃ мц҃ь. — л. LX обр. вн. ѳз ѡ помишлающій кто ѥ҃ болѣ. — л. LXI обр. вв. ѳи ѡ въпрошьшихъ фарисеи аще дв҃нъ поу҃ти же. — л. LXII вв. ѳѳ о въпрошьшимь бгатѣмь. — л. LXIII обр. вв. ѯ со сноу҃ зеведеѡвоу҃; вн. ѯа со варѳимеи. — л. LXIV вв. ѯв о жрѣбіи. — л. LXIV обр. вв. ѯг о оусыхъши смоковнициѧ. — л. LXV вв. ѯд о непомнѣти вражи, вн. ѯе со въпрошьшій ѓа архиѣрея и кницѣхъ (!). — л. LXV обр. вв. ѯѕ о винограде притъча. — л. LXVI вв. ѯз о въпрошьшій льстию ѡ кносѣ. — л. LXVI обр. вв. ѯи о садоукенхъ. — л. LXVII вв. ѯ о въпрошении г҃ны. — л. LXVII обр. вв. ѯа ѡ женѣ ѧже ѳ҃ пѣниза. — л. LXVIII вв. ѯв о коньчинѣ. — л. LXIX обр. вн. ѯг о дны и о часѣ. — л. LXX вв. ѯд о помазавши ѓа миромь. — л. LXXI обр. вв. ѯе ѡ пасцѣ. — л. LXXII вв. ѯѕ о прѣдани г҃ны. — л. LXXIII вв. ѯз. ѡ Ѡкрьжении петровѣ. — л. LXXIV обр. вн. ѯи ѡ испрошении тѣлесе гнѣ.

г) Евангеліе Луки:

л. LXXVII обр. на пустой страницѣ нарисованъ въ очень грубыхъ очертаніяхъ евангелистъ Лука, подъ ореоломъ съ лѣвой стороны отмѣчено черниломъ лоука (ка надъ лоу), судя по почерку и рисунокъ должно быть довольно старый, повидимому раньше киноварныхъ приписокъ сдѣланный, съ лѣвой же стороны рисунка приписано киноварью обыкновеннаго почерка слѣдующее: Ѣсто боудни ꙗко лоука прѣюмлѣ҃ в҃ пѣнь по възвиженіи чт҃ного кр҃та. — л. LXXXI вв. а҃ ѡ написании. — л. LXXXI обр. вв. ѳ҃ ѡ стрѣгоущихъ пастирихъ. — л. LXXXII вв. ѓ҃ со сѹмесѣнѣ. — л. LXXXII обр. вв. .д. со аннѣ прѡрѡчицѧ. — л. LXXXIII обр. вв. ѓ҃ со вишемь гл҃ѣ бжы къ нѣноу҃. — л. LXXXIV вв. ѕ҃ о въпрошьшихъ народѣ҃ ꙗшана. — л. LXXXV вв. ѕ҃ ѡ искоушени спс҃ытелевѣ. — л. LXXXVI обр. вв. й. ⱘ ⱏⱑⱔⱄⱎⱏⱑⱏ ⱔⱔⱄⱐ ⱗⱔⱄⱑⱒ (такъ, глагол. почеркомъ, киноварью!). — л. LXXXVII вв. ѯ҃ ѡ тыи петровѣ; їѡ исцѣлѣвшихъ Ѡ различнѣ҃ недоугъ. — л. LXXXVII обр. вв. аї҃ о ловитвѣ рибъ. — л. LXXXVIII вв. ѳі со прокаженѣмь, вн. ѳї со ѳслабленѣмь. — л. LXXXVIII обр. вв. ѯі о левѣи и мидари. — LXXXIX обр. вв. їі ѡ соухороущемь. — л. XC вв. ѕі о изврани апл҃сцѣ. — л. XCI обр. вв. ѕі. со блжен҃ныхъ. — л. XCII вв. йі со сѣтницѣ. — л. XCII обр. вв. ѯі со сн҃ѣ вдовице. — л. XCIII вв. ѳ҃ со посланихъ Ѡ ѡц҃а. — л. XCIV вв. ѳа о помазавши ѓа миромь. на испов҃ѣ женамь. — л. XCV вв. ѳв со притчи сѣющаго. — л. XCVI вв. ѳг о запрѣщени вѣтроу и водѣ, вн. ѳд о легеѡнѣ. — (ѳ҃ пропущено) — л. XCVII обр. вв. ѳѕ о дъщери сѹнагоговѣ, вн. ѳз со послани ѳі. — л. XCVIII вн. ѳи со пети хлѣбъ. — л. XCVIII обр. вв. ѳѳ со г҃ны въпрошени. — л. XCIX вв. ѯ со прѣображении іс҃вѣ. — л. XCIX обр. вв. ѯа ѡ вѣсноующимсѧ на новы мц҃ь. — л. C вв. ѯв. со помишлѣющихъ кто болен ѥсть. — л. C обр. вв. ѯг со неповелѣни въ слѣдь нти. — л. CI вв. ѯд со ѧвлени седьмь десеть. — л. CII вн. ѯе о въпрошьшимь законицѣ. — л. CII обр. вв. ѯѕ со въпадьшимь въ разбонники. — л. CIII вв. ѯз о мардѣ и марн, вн. ѯи со мт҃вѣ. — л. CIII обр. вн. ѯѳ со имоущимь вѣсь нѣмь. — л. CIV обр. вв. ѵ҃ со просещихъ знамениа. — л. CV вв. ѵа со фарисеи оубѣжьшимь іс҃а, вн. ѵг со екашни законикь. — (ѵѳ повидимому пропущено). — л. CVI вв. ѵд со квасѣ фарисействѣ. — л. CVI обр. вв. ѵе со хотещимь

раздѣлити именіе, вн. м҃з со кг҃атѣмь имоуже оуговьзи се ника. — л. CIX вв. м҃з со галилеинъ иже въ силоамѣ, вн. м҃и со притъчаахъ. м҃д о имоуцем недоу҃. — л. CIX обр. вв. н҃ со прит҃чахъ. — л. CX вв. н҃а со въпрошьшимь іс҃а аще мало и҃ѕ сп҃саемихъ. — л. CX обр. вв. н҃. (вторая буква стерта) со рекшѣ і҃сы народа ради, вн. н҃к со водотроудовит҃ѣмь. — л. CXI вн. н҃г со нелюбы пр҃ѣсѣданиа. — л. CXI обр. вн. н҃д о званихъ на вечероу. — л. CXII вв. н҃е со стльпѣ ѕ҃ани прит҃ча. — л. CXII обр. вв. н҃ѕ о ст҃ѣ wвьць притъча. — л. CXIII вв. н҃з со ошѣшимь въ страноу далече. — л. CXIV вв. н҃и со приставницѣ неправеднѣмь. — л. CXV вн. н҃д о кг҃атѣмь іи w лазарѣ. — л. CXVI обр. вв. ѯ҃ со десеть прокажень. — л. CXVII обр. вн. ѯ҃а со соудн неправеднѣмь. — л. CXVIII вв. ѯ҃к со фарисеи и мидарин. — л. CXVIII обр. вв. ѯ҃г о въпрошьшимь іего кгатѣмь. — л. CXIX вн. ѯ҃д со слѣпѣмъ. — л. CXIX обр. вв. ѯ҃е со закхеи. — л. CXX вн. ѯ҃ѕ со ошѣшимь привети цр҃вые. ѯ҃з о прнемшѣ г҃ мнась. — л. CXXI вв. ѯ҃и о жр҃ѣковтни. — л. CXXI обр. вн. ѯ҃ѯ со въпрошихъ г҃а архиерѣи книжникь. — л. CXXII вв. о҃ со виноградѣ. — л. CXXII обр. вн. о҃а о даюцихъ кѵ҃са р҃а. — л. CXXIII вв. о҃к о садоукенхъ. — л. CXXIII обр. вв. о҃г о въпрошени г҃ны къ фарисеwмь, вн. о҃д w давши в леп҃тѣ. — л. CXXIV вв. о҃е о конычинѣ. — л. CXXV обр. вв. о҃ѕ о пасцѣ. — л. CXXVI вн. о҃з о стезающихъ се кто коли. — л. CXXVI обр. вв. о҃и о прошени сотоницѣ а҃пль. — л. CXXVI обр. вв. о҃ѯ о wкрьжени петровѣ, вн. п҃ w оуничиженни иродовѣ. — л. CXXIX вн. п҃а о плачюцѣ се женахъ. — л. CXXIX обр. п҃к о сировѣ дрѣвѣ прит҃ча иже г҃ь рече, вн. п҃г о покаившимь се разбоиницѣ. — л. CXXX вн. п҃д о испрошени телесе г҃ны. — л. CXXXI вв. п҃е о клѣпѣ.

д) Евангеліе Іоанна:

л. CXXXVI вв. а҃ о брацѣ бившѣе҃ въ кана галилеи. — л. CXXXVI обр. вв. в҃ со изгнаи҃ѣ нз҃ ц҃ркве. — л. CXXXVII вв. г҃ о никодимѣ. — л. CXXXVIII вв. д҃ о въпрошени wчищению. — л. CXXXVIII обр. вн. е҃ о самарѧнинни. — л. CXL обр. вн. ѕ҃ со ц҃ры моужи. — л. CXLI вв. з҃ о имоуцимь ѩи҃ а҃ѣ въ незѣ (!). — л. CXLIII вн. и҃ w петь хлѣбь. — л. CXLIV вв. ѳ҃ о морьсцѣмь хо҃жении. — л. CLI вв. і҃ со роженнѣ слѣпѣ. — л. CLIV обр. вв. а҃і со лазари. — л. CLVII вв. в҃і о помазавши г҃а мѵ҃ромь, вн. г҃і о нихъже р҃е июда. — л. CLVIII вв. е҃і со пришьшихъ юлинѣхъ. — л. CLIX обр. вв. ѕ҃і со оуминани. — главы ѕ҃і нѣтъ, она была отмѣчена на 167-омъ утраченномъ листѣ. — л. CLXX вн. и҃і о испрошени тѣлесе г҃ны.

Между этими оглавленіями самое замѣчательное то, которое написано на обор. стр. 86-го листа, грубымъ глаголическимъ почеркомъ, доказывающимъ непривычку писца писать глаголическими буквами; онъ повидимому поддѣлывался подъ почеркъ евангельскаго текста, который онъ конечно еще умѣлъ читать. Важно было бы опредѣлить, кто онъ былъ и гдѣ онъ жилъ. Орѳографическія особенности оглавленій исключаютъ возможность полагать, что эти приписки сдѣланы въ предѣлахъ западно-сербской (боснійско-далматинской) письменности; тамъ не такъ писали, какъ доказываютъ примѣры никольскаго евангелія, болонскаго сборника и т. д. Стало быть, писецъ оглавленій жилъ или южнѣе, въ предѣлахъ Старой Сербіи, или, что всего вѣроятнѣе, на Аѳонѣ. Въ самомъ дѣлѣ имѣется свидѣтельство о томъ, что нашъ памятникъ уже въ XIV столѣтіи былъ на Аѳонѣ, въ монастырѣ или скитѣ Богородицы, откуда онъ вывезенъ только въ наши дни покойнымъ Григоровичемъ. Свидѣтельство это отмѣчено на оборотной страницѣ 133-го листа, гдѣ съ правой стороны рисунка (начертанія Іоанна апостола) киноварью приписано слѣдующее: чьда сѣ҃ѣ ѣце бра | тъ вашь грѣшныи | герьманъ. мл҃ю се | въ сластъ прнмѣтѣ. Нельзя, правда, утверждать, что эти строки записаны тѣмъ же лицомъ, которое внесло въ нашъ текстъ выше приведенныя

оглавленія, но во всякомъ случаѣ приписка сдѣлана въ то же время, т. е. приблизительно подъ конецъ XIV вѣка. Упоминаемый здѣсь **Германъ**, если и не писалъ оглавленій, все же участвовалъ въ судьбахъ нашего памятника; имъ-то пополненъ одинъ утраченный листъ 134 первоначальнаго текста, начало евангелія Іоанна, о которомъ была рѣчь на стр. 314. Не цѣлая оборотная страница вновь прибавленнаго 134-го листа занята дополненіемъ Германа, свободнымъ просторомъ воспользовался кто-то потомъ и прибавилъ размашистымъ кирилловскимъ почеркомъ XV—XVI вѣка слѣдующее: **вь ѥі мць ѥ тзѥ дни. вєкє | ни днь. я вь тѣхь днєхь. и нє | ль и ѣ нєли. и днь. вєкє ничто** | (досюду черниломъ съ наведенною киноварью, впередъ одною киноварью) **и вь тѣ нѣ нєли. ѥ ѕ стль | пь и д глѧси. ѡктѧика | ѡ ѧнтипѧсхи. до пѧсхи.**

До сихъ поръ была рѣчь о кирилловскихъ припискахъ киноварныхъ, но есть такія же приписки, сдѣланныя чернилами; ихъ письмо стариннаго почерка, отчасти по крайней мѣрѣ той же руки, которая киноварью отмѣчала чтенія. Кирилловскія отмѣтки, написанныя чернилами, представляютъ собою: 1. Аммоніевы главы, отмѣченныя на поляхъ страницъ, иногда рядомъ съ такими же отмѣтками глаголическими, иногда даже такъ, что глаголическая отмѣтка покрыта кирилловскою; 2. краткія указанія времени чтеній, гдѣ иной разъ часть буквъ или слова написана киноварью (той старшею, о которой я прежде говорилъ), часть же чернилами; 3. многочисленныя отмѣтки началъ и концовъ чтеній: **зач. коц.** или же указанія, что надо «прѣступити»; 4. различныя поправки глаголическаго текста, которыя всѣ отмѣчены уже въ примѣчаніяхъ, такъ что нѣтъ надобности здѣсь снова перечислять ихъ; пропущено только въ примѣчаніяхъ на стр. 346, въ самомъ концѣ ея, относительно стиха 53-го VII главы Іоанна, что въ подлинникѣ кирилловскими буквами прибавлены слѣдующія слова: **паки же гла (н)мь їс. азь єсмь свѣтъ мирови. ходеи по мнѣ не имать ходити вь тьмѣ. ноу имать животь вѣчни. коц. Иде кьждо вь домь свои.**

Писецъ, снабдившій нашъ памятникъ кирилловскими отмѣтками и поправками текста, упоминаетъ о себѣ (судя по тожеству почерка) на обратной стр. 171-го листа, въ слѣдущей припискѣ: **прости мє гн пѣвша сиѥ чнла кѵ** (или ісѵ, не могу разобрать). Внизу предъидущей страницы тоже видны слѣды какой то старинной кирилловской или глаголической приписки, которой нельзя прочесть.

Что эти вчернѣ написанныя отмѣтки старше киноварныхъ оглавленій, объ этомъ можно судить не только по почерку письма, но и по нѣкоторымъ другимъ соображеніямъ; укажу на л. 138 вв., гдѣ писецъ киноварнаго оглавленія долженъ былъ послѣднее слово своей приписки **ѡчищенню** разбить на двѣ части: **очище** и **нню**, потому что бывшая уже тамъ отмѣтка **ко** (чернилами) мѣшала ему. Такимъ образомъ для всѣхъ кирилловскихъ приписокъ нашего памятника получается слѣдующій хронологическій порядокъ:

а) раньше другихъ сдѣланы киноварныя отмѣтки чтеній, на поляхъ страницъ; киноварь отличается живостью краски:

в) вслѣдъ затѣмъ, отчасти тотчасъ же, приписаны такія же отмѣтки чернилами, при чемъ иногда первая буква (или ихъ нѣсколько) написана киноварью, прочія же чернилами, но рука одна и та же. Той же, какъ мнѣ кажется, рукою, но чернилами нѣсколько поблѣднѣе (стало быть не въ одно время) отмѣчены Аммоніевы главы на поляхъ страницъ; писецъ этихъ главъ, изрѣдка наткнувшись на киноварную отмѣтку, покрылъ ту или другую

часть ея буквы чернилами, въ доказательство что раньше была написана киноварью или чернилами сдѣланная отмѣтка чтенія, потомъ же прибавлена Аммоніева глава. Разница въ цвѣтѣ двойныхъ чернилъ (однихъ почернѣе, другихъ поблѣднѣе) замѣтна на лл. 115, 117, 119, 120, 121, 122, 124, 125, 127 и т. д.; вездѣ поблѣднѣе отмѣтки Аммоніевыхъ главъ.

г) позже всѣхъ упомянутыхъ приписокъ внесены въ нашъ памятникъ, вв. и вн. страницъ, киноварныя оглавленія, потомъ приведенная выше замѣтка Германа и имъ же восполненный пробѣлъ утраченнаго листа. Въ этомъ дополненіи, сдѣланномъ рукою Германа (на л. 134-омъ), Аммоніевы главы не отмѣчены, что опять доказываетъ, что онѣ были уже на первоначальномъ глаголическомъ листѣ, съ которымъ вмѣстѣ и пропали, въ дополненіи же не были возобновлены. Киноварь этихъ оглавленій (и еще нѣкоторыхъ приписокъ) гораздо блѣднѣе той старшей, разница сильно замѣтна на лл. 4, 5, 6, 8, 14, 17, 21, 25, 26, 28, 33, 35, 36 и пр.

О ПАЛЕОГРАФИЧЕСКИХЪ ОСОБЕННОСТЯХЪ ПАМЯТНИКА.

1. Текстъ, напечатанный здѣсь кириллицею, въ подлинникѣ написанъ глаголическимъ письмомъ, о палеографическомъ характерѣ его можно судить по прилагаемымъ къ изданію снимкамъ съ двухъ страницъ подлинника, сдѣланныхъ очень удачно. Почеркъ ближайшимъ образомъ напоминаетъ Зографское евангеліе, съ которымъ нашъ памятникъ вообще очень близко сходится; нѣкоторая, чуть замѣтная разница между ними объясняется тѣмъ, что пергаментъ Зографскаго евангелія тщательнѣе отдѣланъ, онъ тоньше и глаже, да и перо писца повидимому было острѣе, вслѣдствіе чего почеркъ его вышелъ нѣсколько изящнѣе.

Къ той же палеографической школѣ принадлежатъ Ассеманово или Ватиканское евангеліе, Григоровичевъ отрывокъ поученій изъ Ефрема Сирина (такъ называемый македонскій листокъ) и еще одинъ отрывокъ, снимокъ котораго представленъ у И. И. Срезневскаго подъ № XIII. Почеркъ всѣхъ этихъ памятниковъ отличается замѣчательною кругловатостью, въ каждой почти буквѣ повторяются округлости, иногда по нѣскольку ихъ, размѣръ которыхъ превосходитъ прочія очертанія отдѣльныхъ буквъ, такъ что всѣ онѣ какъ будто бы похожи другъ на друга.

Нѣсколько болѣе угловатый характеръ замѣчается въ памятникахъ такихъ, какъ: Кіевскіе листки служебника, Пражскіе листки, Glagolita Clozianus, Охридскій отрывокъ евангелія, добавочные листы къ Зографскому евангелію. Въ этихъ памятникахъ какъ будто видны слѣды другихъ палеографическихъ школъ. Если же принять въ соображеніе, что и первая группа текстовъ при заглавныхъ или прописныхъ буквахъ гораздо сдержаннѣе примѣняетъ округлости, то можно съ нѣкоторою вѣроятностью полагать, что древнѣйшій почеркъ глаголическаго письма не зналъ еще той крайней кругловатости, къ которой мы до послѣдняго времени привыкли по ограниченному числу текстовъ. Къ сожалѣнію, у Шафарика, когда онъ рѣшился составить новые знаки (шрифтъ) для печатанія

древнѣйшихъ (юсовыхъ) памятниковъ глаголическаго письма, не было еще подъ руками другихъ образцовъ глаголицы, кромѣ вполнѣ кругловатой Ассеманова и Григоровичева евангелія, поэтому и его типы вышли черезчуръ однообразными, для чтенія неудобными, и для корректуры крайне затруднительными. Мы смѣемъ полагать, что древнѣйшее глаголическое письмо отражало собою скорѣе тотъ почеркъ, который теперь виденъ въ заглавныхъ строкахъ Зографскаго, Маріинскаго евангелія, или Glagolita Clozianus, и т. д. Такимъ приблизительно почеркомъ написаны дѣйствительно Кіевскіе листки служебника, которые по моему убѣжденію занимаютъ чуть ли не первое мѣсто въ числѣ сохранившихся глаголическихъ древностей. Изъ такого средняго почерка могъ очень легко развиться съ одной стороны вполнѣ кругловатый, бывшій въ употребленіи, судя по нѣкоторымъ обстоятельствамъ, главнымъ образомъ на югѣ, въ Македоніи и на Аѳонѣ (гдѣ господствовала греческая письменность), съ другой же стороны болѣе угловатый, распространившійся на западъ по Моравіи, Чехіи и Панноніи (насколько въ этихъ странахъ существовало славянское богослуженіе) и въ особенности по Истріи, островамъ Адріатическаго моря и Далмаціи (гдѣ въ то же время господствовала латинская письменность). Изъ послѣдняго почерка вышла потомъ такъ называемая хорватская глаголица (угловатая).

2. Для передачи глаголическаго письма кирилловскими буквами я прибѣгнулъ какъ въ изданіи Зографскаго евангелія, такъ и здѣсь къ слѣдующей транскрипціи:

ⰰ	(1)	а,	ⰱ	(2)	в,	ⰲ	(3)	ѵ,	ⰳ	(4)	г,	ⰴ	(5)	д,
ⰱ		а,	ⰱ		б,	ⰲ		в,	ⰳ		г,	ⰴ		д,
ⰵ	(6)	э,	ⰶ	(7)	ж,	ⰷ	(8)	ѕ,	ⰸ	(9)	ѕ,	ⰹ	(10)	ѕ,
ⰵ		є,	ⰶ		ж,	ⰷ		ѕ,	ⰸ		з,	ⰹ		і,
ⰸ		ф,	ⰺ	(20)	ѳ,	ⰻ	(30)	м,	ⰼ	(40)	ѣ,	ⰽ	(50)	ѧ,
ⰹ		і,	ⰹ		и,	ⰻ		ѣ,	ⰽ		к,	ⰾ		л,
ⰿ	(60)	ѯ,	ⰀⰀ	(70)	ѳ,	Ⰱ	(80)	э,	ⰂⰂ	(90)	ѳ,	Ⰳ	(100)	ь,
ⰻ		м,	ⰹ		и,	ⰾ		о,	ⰿ		п,	ⰀⰀ		р,
ⰒⰒ	(200)	ѳ,	ⰓⰓ	(300)	ѵѵ,	ⰔⰔ	(400)	ѳ,	ⰕⰕ	(500)	ѳ,	ⰖⰖ		ѳ,
ⰒⰒ		с,	ⰓⰓ		т,	ⰔⰔ		оу,	ⰕⰕ		ф,	ⰖⰖ		ѳ,
ⰗⰗ	(600)	ь,	ⰘⰘ	(700)	ѳ,	ⰙⰙ	(800)	ѳ,	ⰚⰚ	(900)	ѵ,	ⰛⰛ	(1000)	ѳ,
Ⰵ		х,	ⰘⰘ		ѡ,	ⰙⰙ		ѵ,	ⰚⰚ		ц,	ⰛⰛ		ч,
ⰠⰠ		ш,			ѳ,			ѳт,			ѳѯ,			ѳѳ,
ⰠⰠ		ш,			ъ,			ъі,			ъі,			ъи,
		ѳ,	ⰀⰀ		а,	ⰤⰤ		р,	ⰜⰜ		є,	ⰝⰝ		ѯє,
		ь,	ⰀⰀ		ѣ,	ⰞⰞ		ю,	ⰝⰝ		ѧ,	ⰝⰝ		ѯ,
			ⰝⰝ		ѯє,	ⰝⰝ		ѳє,	ⰢⰢ		ѳ.			
			ⰏⰏ		ѣѧ,	ⰏⰏ		ѣж,	ⰅⰅ		г.			

Буквою ѧ передается здѣсь, какъ и въ Зографскомъ евангеліи, глаголическій малый юсъ съ хвостикомъ опущеннымъ съ выпуклости (пупа) этой буквы, такимъ образомъ почеркъ ея напоминаетъ кирилловское ж; сл. не ср҃дце ми наю гора кѣ лук. XXIV. 32 (въ зогр. ев. этого мѣста нѣтъ), свѣтильникъ гора іо. V. 35 (зогр. горѧ), ѣдаи хлѣбъ съ жикъ бѫдетъ іо. VI. 58 (такъ и въ зогр. ев.), сан къ лонѣ іо. I. 18 (такъ и въ зогр. ев.), сан оученикъ іо. XIX 38. Близкое отношеніе глаголическаго малаго юса съ хвостикомъ (ѧ) къ обыкновенному ж видно изъ примѣровъ нашего памятника: сжи іо. VI. 46, живжи іо. VI. 57 (зогр. ев. въ обоихъ случаяхъ ѧ: сан, живаи); въ грѫдѧи іо. XII. 13 какъ будто забыли прибавить хвостикъ (въ зогр. грѫдан). О звуковомъ значеніи этого ѧ сл. въ изданіи Зографскаго Евангелія Prolegomena pag. XXIV.

Рѣшившись замѣнить глаголическія письмена кирилловскими, я долженъ былъ конечно придать послѣднимъ то числительное значеніе, которое въ подлинникѣ присвоено соотвѣтствующимъ глаголическимъ буквамъ. Хоть бы въ этомъ и заключалось нѣкоторое неудобство для привыкшаго считать кирилловскія буквы по обыкновенному грекославянскому счету, я все-таки въ этой послѣдовательности не вижу ничего предосудительнаго; во всякомъ случаѣ это маленькое отступленіе окупается несравненно болѣе существеннымъ облегченіемъ получаемымъ тѣмъ, что два важнѣйшіе памятника церковно-славянской письменности сдѣлались теперь благодаря кирилловской транскрипціи, обще-доступными. Для иныхъ читателей повторяю однакожъ еще разъ, что въ транскрипціи кирилловскимъ буквамъ присвоено слѣдующее ариѳметическое значеніе:

а = 1, в = 2, г = 4, д = 5, є = 6, ж = 7, ѕ = 8, з = 9, і = 10, и = 20, ѳ = 30, к = 40, л = 50, м = 60, н = 70, о = 80, п = 90, р = 100, с = 200, т = 300, оу = 400, ф = 500, х = 600, w = 700, ц = 800, ч = 900, ш = 1000;

напр. лук. I. 24 д҃ мс҃цъ = 5 мс҃цъ, матѳ. XV. 34. 36 ж҃ хлѣбъ = 7 хлѣбъ, ср. матѳ. XVI. 9. 10, марк. XVI. 9, лук. II. 36, матѳ, XXV. 16. 20, матѳ. XXV. 22 к҃ таланта = 2 таланта, матѳ. XXVI. 15 ѳ҃-ти сребреникъ = 30-ти сребреникъ, мрк. I. 13 м҃ дни = 40 дни, сл. лук. IV. 2, матѳ. XIII. 23: око р҃ око м҃ око ѳ҃ = око 100, око 60, око 30 и т. д.

3. Насколько можно судить по почерку, вся рукопись написана одною рукою; если на иныхъ страницахъ почеркъ грубѣе обыкновеннаго, то это зависитъ или отъ дурного пергамента, или отъ тупого пера. Величина буквъ обыкновеннаго почерка, такъ какъ и мелкихъ подстрочныхъ приписокъ, представлена въ приложенныхъ снимкахъ. Прописныя буквы, если онѣ помѣщаются въ строкѣ, могутъ быть и вдвое и втрое больше обыкновенныхъ; если же выставлены внѣ строки, то нестѣсняемыя просторомъ принимаютъ иногда болѣе значительные размѣры, съ прибавкою даже нѣкоторой орнаментики. Однакожъ такихъ буквъ не много. Орнаментальная часть сосредоточивалась на заставкахъ и начальныхъ буквахъ каждаго изъ четырехъ евангелій, но къ сожалѣнію начало Матѳея утрачено, а листъ, на которомъ помѣщалось начало Іоанна, вырванъ и замѣненъ позднѣйшимъ дополненіемъ: осталась только на л. 43 заставка передъ перечнемъ главъ Марка, л. 44 обр. заставка и орнаментически написанная буква З въ началѣ евангелія Марка, л. 76 заставка передъ оглавленіемъ Луки (сл. снимокъ), л. 78 заставка и орнаментически написанная буква П въ началѣ евангелія Луки и л. 132 обр. орнаментъ въ концѣ евангелія Луки. На л. 44 послѣ перечня главъ Марка изображенъ самъ евангелистъ (въ грубыхъ очертаніяхъ), съ старин-

ною кирилловскою припискою выше головы марк҃ь; точно такъ на пустой страницѣ 77 обр. евангелистъ Лука съ кирилловскою припискою лоу҃ка, а на л. 133 обр. евангелистъ Іоаннъ съ припискою іоан҃ь. Судя по припискамъ евангелисты написаны не съ самаго начала, а нѣсколько позже.

Надстрочные знаки — ихъ очень мало — сохранены всѣ въ напечатанномъ текстѣ, хотя можно бы и безъ нихъ обойтись; я признаюсь откровенно, не придаю этого рода точности никакого значенія. Въ рѣдкихъ случаяхъ можно типографическимъ путемъ вѣрно передать всѣ эти палеографическія мелочи; для нихъ должно быть отведено свое мѣсто въ снимкахъ. Замѣчу кстати, что въ нашемъ изданіи знакъ, попадающійся иногда надъ гласными въ родѣ греческаго spiritus asper, вышелъ гораздо крупнѣе и грубѣе въ печати, чѣмъ въ рукописи, гдѣ онъ еле замѣтенъ.

Единственный знакъ препинанія, встрѣчающійся въ нашемъ памятникѣ, это точка по серединѣ строки (не внизу ея, какъ у насъ напечатано, а такъ какъ въ изданіи Зографскаго евангелія), въ концѣ же статьи или чтенія довольно часто ·:· Все это удержано въ нашемъ изданіи даже безъ особенной надобности. По моему было бы лучше, не обращая вниманія на лишнія точки подлинника, возстановить раціональную интерпункцію, требуемую смысломъ.

Въ подлинникѣ слова не отдѣлены, господствуетъ scriptura continua, написанныя вереницы буквъ останавливаются только въ концѣ строки или передъ знакомъ препинанія. Что въ изданіи каждое слово отдѣльно напечатано, противъ этого конечно никто не будетъ возражать, какъ и противъ того, что отмѣчены главы и стихи. Напротивъ я находилъ лишнимъ печатать имена собственныя, встрѣчающіяся въ древнемъ текстѣ, съ большими буквами въ началѣ, если этого нѣтъ въ подлинникѣ.

Важность памятника въ палеографическомъ отношеніи оправдываетъ точное сохраненіе всѣхъ сокращеній и титлъ. Конечно нынѣ бумага не столь дорога, какъ въ свое время былъ пергаментъ, чтобы и намъ надо было дорожить просторомъ строки и нанизывать буквы надъ строкою вм. рядомъ въ строкѣ, поэтому буквы, попавшія сверхъ строки безъ особенной причины или по неоплошности писца, въ печатномъ текстѣ внесены на свое мѣсто въ строку, но такіе случаи обыкновенно оговорены въ примѣчаніяхъ и кромѣ того буквы обставлены кругловатыми скобками, въ противуположность угловатымъ, устраняющимъ лишнія повторенія словъ, встрѣчающіяся въ подлинникѣ довольно часто.

Съ похвальною добросовѣстностью наборщикъ соблюдалъ правило ставить титлу всегда на ту букву, гдѣ она стоитъ въ подлинномъ текстѣ. Такъ и слѣдуетъ, если не хотимъ вводить читателя въ заблужденіе, пока еще не можемъ рѣшиться уничтожить и изгнать изъ печатныхъ текстовъ всѣ эти сокращенія и титлы, доказывающія лишь рабскую зависимость славянской письменности отъ греческой, гдѣ впрочемъ уже давно отказались отъ титлъ.

Перечень словъ, написанныхъ въ сокращенномъ видѣ, и сопоставленіе въ этомъ отношеніи памятниковъ глаголическихъ то между собою, то со современными кирилловскими — эту задачу, не лишенную значенія для славянской палеографіи, я предоставляю пока другимъ или другому времени. Замѣчу только, что въ нашемъ текстѣ рядъ словъ сокращается постоянно, другія только изрѣдка и случайно, подъ титлу же буквы ставятся очень рѣдко

и безъ особыхъ палеографическихъ пріемовъ; даже такія слова, какъ кыстъ, обыкновенно выписываются цѣликомъ или же (рѣдко) кы съ надстрочнымъ с, но безъ титлы, сл. матѳ. IX. 10, XIV. 9 (въ зографскомъ евангеліи кы̑ довольно часто). Укажу на буквы надстрочныя, отчасти подъ титлами, встрѣчающіяся въ нашемъ текстѣ: с въ гласъ io. III. 8, человѣчьскы io. III. 13, цѣсарьствиѣ лук. VIII. 10, цѣсарьствие io. III. 5, мънасъ лук. XIX. 16, чясти io. XIX. 23; р въ матерьнѣ матѳ. XIX. 12, маріѣ матѳ. XXVII. 61, виноградъ матѳ. XX. 2, винограда лук. XX. 10, о виноградѣ на стр. 115, о испрошении на стр. 188, горѫ лук. I. 39, пророка лук. III. 4, XI. 29, пророкъ лук. VII. 16, XI. 47, къзвращтѫ лук. X. 35, къздрадовашѧ марк. XIV. 11, обрѣтъ лук. XV. 6, фарисѣи лук. XIX. 39, развращаѭща лук. XXIII. 14, сестръ лук. XIV. 26, сестры io. XI. 1, езеро лук. VIII. 33, цѣсарьство io. XVIII. 36, авраамъ io. VIII. 56; и въ сыноѵе матѳ. IX. 15, господинъ матѳ. XXIV. 46, аньѣлы лук. XV. 10; ѯ въ небесѣхъ лук. X. 20, доуѯъ io. VII. 39, иероусалимѣѯъ io. II. 23; к въ человѣка io. VII. 22, 23, владыкамъ лук. XXI. 12, галилеискъ лук. IV. 31; о нѣсколько разъ въ отъ: матѳ. XXII. 28, марк. VII. 21, XII. 44, лук. I. 5, и въ человѣкы io. III. 13; п въ пристѫписте матѳ. IX. 28; к въ небеськаго матѳ. XIX. 12; т въ простеръ матѳ. XXVI. 51, старецъ матѳ. XVI. 21; ц въ отецъ io. XV. 8; л въ еллини io. XII. 20, къзложишѧ матѳ. XXVI. 50, въ филипа лук. VI. 14; г въ могѫтъ io. л. X. 35; в въ цркъкы мрк. XI. 15, отвръзе io. IX. 21, се ли вы io. VI. 61, варавѫ io. XVIII. 40; ч въ ключѧ матѳ. XVI. 19, наоучитъ io. XIV. 25; м въ намъ марк. IX. 22.

Для палеографическої оцѣнки рукописи важно выставить тѣ случаи, гдѣ то или другое слово выписывается цѣликомъ вм. обыкновеннаго сокращенія его. Слово цѣсарь въ нашей рукописи передается не только въ сокращенномъ видѣ цр̑ѣ матѳ. V. 35, цр̑иѯъ ib. XI. 8, цр̑ъ XIV. 9, XXI. 5, XXII. 11. 13, цр̑и XVII. 25, цр̑ю XVIII. 23 и т. д. или даже безъ с: ц̑ръ матѳ. XXV. 40, ц̑рю ib. XXII. 2, ц̑рь io. XIX. 12, но также сполна выписано: цѣсара матѳ X. 18, цѣсѣрѣ лук. I. 5, цѣсаремъ ib. XXI. 12, цѣсарь ib. XXIII. 3, цѣсарьство лук. XXI. 10. — Слово отьць кромѣ сокращенной формы о̑тц̑ъ, о̑тца и т. д. передается также сполна: отецъ матѳ. V. 48, VI. 8. 32, X. 21, XVIII. 35, XXIII. 30. 32, лук. XV. 20, штьче матѳ. VI. 9, отъче XI. 25, отъцоу ib. VI. 18, отъца марк. VII. 10. 11, лук. XII. 53, матѳ. X. 29, XIII. 43, XVIII. 10, XXIII. 9, XXV. 34, XXVI. 53, отъцемь X. 33, XVIII. 14 отьчѫ матѳ. XXI. 31 и т. д. — Слово богъ, хотя обыкновенно сокращается, все же можно найти цѣликомъ выписанное: богъ матѳ. XXII. 32, божіе лук. III. 38, божии лук. VII. 28, бозн io. X. 34 (такъ и зогр. еванг.), богы ib. 35 (такъ и зогр.). — Слово глаголѭ обыкновенно сокращается, принимая видъ гл̑ѭ, гл̑а и т. д. однакожъ: глаголеши матѳ. XIII. 10, къзглаголете матѳ. X. 19, глаголѭште матѳ. XXVII. 40, къзглаголѭтъ марк. III. 2, гл̑аголѭшта марк. IX. 4 (съ лишнею титлою, ставленною по привычкѣ), глаголѭ ib. XIII. 30, гл̑аголѭ io. X. 7, глаголѭште io. VII. 15, къзгл̑аглаѭтъ марк. XVI. 17, гл̑аглѭштинѣ лук. II. 13. — Къ числу такихъ же палеографическихъ рѣдкостей принадлежатъ слѣдующіе примѣры: срѣдьцихъ лук. I. 66, срѣдьцемъ ib. VIII. 15, срѣдъца io. XVI. 6; на небесѣхъ матѳ. XVI. 19, съ небесе матѳ. XXI. 26, io. VI. 32, марк. VIII. 11, лук. XVII. 29, небеское матѳ. XIII. 24, небесъскыхъ матѳ. XXIV. 30, подъневескыѥ, подневескиѭ лук. XVII. 24; благословивъ марк. VIII. 7, благовѣстити лук. I. 19, сл. IV. 19, VIII. 1; господиноу, господи лук. XVI. 5, господинъ лук. XIV. 21, господие лук. XIX. 33; съпасти лук. VI. 9, IX. 24; человѣскаго марк. XIII. 26, чл̑вѣчѣсцѣмь лук. XVIII. 31; давъидъ матѳ. XXII. 43, давъидовъ марк. X. 48; ıздранлевъ io. I. 50 (сл. изданлъ марк. XV. 32); ероусалимъ лук. XIII. 22, io. V. 1,

ѥроуслимъсцѣ лук. XXIV. 49, ѥроуслимѣ лук. XXIII. 7, ѥроуслма марк. VII. 1; апостѫла лук. XXII. 14; аньѣлъ лук. XXIV. 23; іѣсоусъ матѳ. XXVI. 50, іѣсусовъ ib. 75.

4. О палеографическомъ употребленіи отдѣльныхъ буквъ замѣтимъ слѣдующее:

ѕ употребляется въ нашемъ памятникѣ гораздо чаще чѣмъ въ Зографскомъ евангеліи, сл. объ этомъ въ моихъ «Чтеніяхъ о церковнославянскомъ языкѣ» стр. 51—52, гдѣ приведены почти всѣ примѣры; ѕ пишется въ словахъ: ѕѣло, звѣзда, кънѧзь, огобьзи, польза, пользѣвати, пѣнязь, ѧзы; въ грамматическихъ формахъ: вози, возѣ, врѣзѣ, врѣзи, врѣзѣте, дроузи, дроузѣ, длъзѣ, подвизѣ, неджзѣ, лази, мъноѕи, помоѕи, ноѕѣ, слоузѣ, и въ словопроизведеніяхъ: къжизати, подвизати, сѣтазати сѧ, растръзати. Конечно есть и отступленія, но они немногочисленны; иныя слова вовсе не пишутся съ ѕ въ нашемъ памятникѣ, но зато въ Ватиканскомъ евангеліи, напр. прозѧѣ матѳ. XIII. 26 и прозѧкнѣтъ ib. XXIV. 32 (въ ассем. еванг. черезъ ѕ). Замѣчательно, что Клоцовъ сборникъ (только ѕѣлоуто) и Кіевскіе листки не соблюдаютъ этой разницы, Пражскіе отрывки тоже не знаютъ ея, между тѣмъ какъ она долго держится въ македонскихъ памятникахъ (глаголическихъ и кирилловскихъ). Повидимому фонетическая особенность, соединенная съ буквою ѕ, была сильно развита въ предѣлахъ славянскихъ говоровъ Македоніи; вѣроятно и часть сербохорватскаго племени знала ее. О физіологическомъ характерѣ звука ѕ свидѣтельствуетъ многозначительная описка марк. VI. 37, гдѣ въ пѣнязъ буква ѕ передѣлана изъ ц. Сл. Archiv für slavische Philologie VII. 29.

і, ı и и встрѣчаются въ нашемъ текстѣ приблизительно тамъ же, гдѣ въ Зографскомъ евангеліи, однакожъ общее число случаевъ знака і въ нашемъ памятникѣ значительно меньше, чѣмъ въ Зографскомъ евангеліи. Напр. въ 10-ой главѣ Марка въ зографскомъ евангеліи имѣются 134 случая знака і, въ нашемъ же памятникѣ въ той же главѣ только 56 случаевъ. Эта разница происходитъ отъ того, что не всякое начальное и въ нашемъ памятникѣ передается черезъ і, союзъ et—καὶ пишется какъ і главнымъ образомъ въ тѣхъ случаяхъ, когда онъ соединяетъ цѣлыя предложенія или части ихъ (между двумя только словами связь посредствомъ союза καὶ—et передается обыкновенно черезъ и); прочія же слова, начинающіяся съ гласной и, передаются черезъ і обыковенно только тогда, когда они стоятъ въ началѣ предложенія, иначе черезъ и. Внутри словъ, въ такъ называемыхъ открытыхъ слогахъ, і въ нашемъ текстѣ вовсе не употребляется, стало быть въ немъ нѣтъ такихъ примѣровъ какъ въ зографскомъ евангеліи: поімъ, пріімъ, своімъ, послоушаіте, свѧтыіхъ, мрътвыімъ, и т. д. Различные падежи мѣстоименія иже тоже обыкновенно передаются черезъ и (въ зогр. же евангеліи чуть-ли не всегда черезъ і). Число 10 выражается и здѣсь, какъ въ зогр. евангеліи, посредствомъ буквы і.

ı употребляется постоянно въ второй части вокала ъ, такъ и въ Зографскомъ евангеліи, но Ватиканское въ этомъ случаѣ довольно часто пишетъ ън; имѣетъ ли это различіе какое нибудь отношеніе къ судьбамъ церковнославянскаго языка, объ этомъ пока нельзя еще говорить, такіе примѣры, какъ прѣкъıванте лук. X. 7, рѣдкое исключеніе; кромѣ того для передачи винительнаго падежа мѣстоименія пишется ı (вм. и) главнымъ образомъ послѣ окончанія предшествующаго слова на ъ, такъ что оба вокала вмѣстѣ даютъ ъı, напр. поемъı матѳ. XVI. 22, прикѣсъı ib. XVII. 16, оубиѭтъı ib. 23, XXVI. 59, продадѧтъı ib. XVIII. 25, прѣдастъı ib. 34, осѫдѧтъı ib. XX. 18, прѣдадѧтъı ib. 19, оплотомъı ib. XXI. 33, сътърѣтъı

ib. 44, облъстатъ і ib. XXII. 15, нарицаатъ і ib. 43, (мрк. X. 33), протешетъ і ib. XXIV. 51, оукраджтъ і ib. XXVII. 64; сътрасъ і марк. I. 26, исцѣлитъ і ib. III. 2, пріемъ і ib. VIII. 32, оуничьжатъ і ib. IX. 12, разбиваатъ і ib. 18, иждеиѫтъ і ib., емъ і ib. 27, оубьіѫтъ і ib. 31 (X. 34), осждатъ і ib. X. 33, азъ і вѣмь io. VII. 29, даи̑дъ і оубо їъ нарицаатъ лук. XX. 44, и т. д. Если же предшествующее слово оканчивается гласною (кромѣ ъ), пишется и: отрѣшьша и марк. XI. 2, отрѣшаашете и ib. 4, сътвористе и ib. 17, како и бѫ погоубили ib. 18, огради и ib. XII. 1, емъше и ib. 3, посъла и ib. 7, оставьше и ib. 12, въпроси и ib. 28, въпрашаахѫ и ib. XIII. 3, да и прѣдастъ ib. XIV. 10, имѣте и ib. 44, облобъза и ib. 45, ѥсмь и ib. 46 и т. д. Исключеній изъ этого орѳографическаго правила очень не много (напр. вѣсѫ і матѳ. XXVII. 31), напротивъ, подтвержденій очень много, укажемъ на марк. XII. 7. 8: оубиѣмъ і возлѣ оубиша и, или лук. II. 7: повитъ і і положи и. Какъ здѣсь винительный падежъ послѣ ъ передается черезъ і (о замѣнѣ сочетанія ъ і полнымъ ы-и рѣчь впереди), такъ иногда начальное и слова послѣдующаго за предлогомъ въ передается черезъ і (вм. и): въ имѧ матѳ. X. 41 bis. 42, XVIII. 20, XXI. 9, XXIII. 38, XXIV. 5, XXVIII. 19, марк. IX. 37, 41, XI. 9. 10, лук. IX. 48 и т. д.; въ істинѫ матѳ. XXII. 16, марк. XII. 32, лук. IV. 25, XXII. 59, съ іродиѣнъı матѳ. XXII. 16, къ іродоу лук. XXIII. 7, въ іюденхъ матѳ. XXVIII. 15, въ іюден лук. XXI. 21, въ искоушение лук. XI. 4, естъ имѧ марк. V. 9; въ испрь io. XI. 41.

Вмѣсто винительнаго падежа мѣстоименія поддается такому же графическому измѣненію и какъ союзъ et-καί, но это бываетъ очень рѣдко: слѣпъ і нѣмъ матѳ. XII. 22, ништетъ і знамение не дастъ сѧ лук. XI. 29, нъ і оц̑а io. V. 18, нъ і io. XVII. 20.

Что сдѣланное мною здѣсь наблюденіе не есть простой орфографическій произволъ, а скорѣе тонкая передача звуковыхъ процессовъ, въ этомъ можно, я полагаю, убѣдиться, если обратимъ вниманіе на слѣдующее параллельное явленіе. Именно то и, которое съ ъ предыдущаго слова узко соединяется въ звукъ ы (вслѣдствіе чего и пишется і вм. и), довольно часто вызываетъ ассимиляцію предыдущаго ъ, посредствомъ перехода ъ въ ы, такъ что цѣлое сочетаніе принимаетъ видъ ы-и, напр. осждатъı-и матѳ. XII. 41 (вм. осждатъ і, а это вм. осждатъ и), къı-истинѫ матѳ. XXVII. 54 (вм. къ істинѫ, а это вм. къ истинѫ), и т. д. Другіе примѣры въ слѣдующей статьѣ. За исключеніемъ упомянутыхъ двухъ случаевъ і вм. и употребляется очень рѣдко: смоковьница мато. XXI. 20, власкимсаатъ марк. III. 29, четъıрі ib. VIII. 20, мосеові ib. IX. 5, домштімъ ib. XIII. 17, крілѣ лук. IV. 9, покажі сѧ ib. V. 14, своімі ib. VII. 44, єдінъı ib. VIII. 2, XI. 1, никто io. III. 13 и др.; иногда только кожи, гдѣ обыкновенно і соединено съ ж вязью въ одну фигуру, впрочемъ же пишется правильно двойное ни (сл. однакожъ io. XXI. 11 велиі, лук. III. 38 божеі).

ѣ встрѣчается въ тѣхъ же словахъ, какъ въ Зографскомъ евангеліи, напр. въ аньѣлъ (ἄγγελος) еванъѣлие (εὐαγγέλιον), ѣона (γέεννα), ѣеннисаретъ (Γεννησαρέτ), ѣдсимани (Γεθσημανῆ), ѣрѣесинскѫ (γεργεσηνός) матѳ. VIII. 28, леѣеонъ (λεγεών), иѣмонъ (ἡγεμών), витъфаѣи (Βηθφαγή), воанирьѣесъ (Βοανηργές), наанѣеовъ (Ναγγαί), левкѣи (λευίς), ниневъѣитъ (Νινευείτης) параскевъѣии (παρασκευή); въ Зографскомъ еще ѣельѣота и ѣолъѣота, но у насъ голъгота. Осталось г въ скуиопигиѣ io. VII. 2.

к съ знакомъ мягкости употребляется въ зографскомъ евангеліи часто, въ нашемъ же текстѣ рѣдко: ѯесарѣ лук. III. 1, газофилакіи io. VIII. 20, енѯениѣ лук. X. 22, обыкновенно безъ обозначенія мягкости: кесара, кинъсъ, киринию и т. д.

ѧ съ знакомъ мягкости попадается рѣдко: колѣи матѳ. XII. 6, съвѣдѣтелъство io. VIII. 13, землѧ io. XII. 32, емлетѣ io. XIV. 11, пръемлетъ матѳ. X. 40, възлюбленъ ib. 21, възлюбленъı лук. XX. 13, авраамле лук. XVI. 22, съблюде io. XII. 7, землѭ матѳ. XXV. 18, X. 34.

н въ словѣ огнь io. IV. 52 (лук. III. 16 въ огнемь титла между г и н вѣроятно значитъ то же самое), сл. о҃нь марк. I. 31, матѳ. VIII. 15, магдалъıни матѳ. XXVII. 61, XXVIII. 1. Сличи еще алчѭща матѳ. XXV. 37 (гдѣ можетъ быть писецъ хотѣлъ написать алчжща) алфе҃ова марк. III. 18 (ефф҃ата марк. VII. 34, порф҃урѫ лук. XVI. 19), пас҃ха матѳ. XXVI. 2.

ѡ вм. о пишется рѣдко, его употребленіе въ первоначальномъ видѣ рукописи ограничивается значеніемъ восклицанія: ѡ жено матѳ. XV. 28, ѡ роде XVII. 17, марк. IX. 19, лук. IX. 41, ѡ несмъıслънаа лук. XXIV. 25; въ иностранныхъ словахъ греч. ѡ передается иногда черезъ ѡ: ѡсанна матѳ. XXI. 9. 15 марк. XI. 9. 10, io. XII. 13, варѡна матѳ. XVI. 17, елѡи марк. XV. 34, і҆ѣкѡвовъ лук. III. 34 (обыкновенно и҆ѣковъ или і҆ковъ). Прочихъ примѣровъ съ ѡ первой руки очень мало: ѠкѣмА матѳ. X. 2, Ѡкрѣтъı ib. 39, Ѡтъ ib. XI. 12, Ѡнъ XII. 39, Ѡтъвѣщавъ XIV. 28, Ѡч҃е XXVI. 39, Ѡнѣмъ марк. IV. 11 (сл. примѣчаніе въ текстѣ), Ѡни марк. XIV. 19, Ѡнъ XVI 6 (здѣсь кажется сначала было онъ), Ѡтъвѣшта io. VIII. 14. За то довольно часто сдѣланы исправленія въ нашемъ текстѣ другою, болѣе позднею рукою, позволившею себѣ передѣлывать О въ Ѡ, о въ ѡ или Ѡ; разница въ чернилахъ почти всегда даетъ возможность уже на первый взглядъ замѣтить передѣлку. Въ напечатанномъ текстѣ возстановлено мною вездѣ первоначльное о или О, но для славянской палеографіи этотъ фактъ довольно важенъ, имъ можно воспользоваться для приблизительнаго опредѣленія времени различныхъ памятниковъ.

ѵ передаетъ въ иностранныхъ словахъ греческое υ, напр. архисѵнагога, архисѵнагогови, архисѵнагоговъ марк. V. 35, 36, 38 (ib. 22 архисоѵнагогъ), архисѵнагога лук. VIII. 49, архисѵнагогъ ib. XIII. 14; мѵроѵ лук. VII. 37, мѵроѭ io. XI. 2, мѵро ib. XII. 5, лук. XXIII. 56 (но мѵроѭ лук. VII. 46), порф҃ѵрѫ і висонъ лук. XVI. 19, сѵриѭ и куриниѭ лук. II. 2, сѵкаминѣ лук. XVII. 6, сѵкомориѭ ib. XIX. 4, сѵмеонъ лук. II. 25, сѵхарь io. IV. 5; сл. тоѵрѣ матѳ. XI. 21 передѣлано въ тѵрѣ, тѵрьскѫ ib. XV. 21 передѣлано въ тоѵрьскѫ, о тѵрѣ мрк. III. 8, тѵрьскъı ib. VII. 24, тѵръскъ и сѵдоньскъ ib. 31, въ тѵрѣ лук. X. 13, тѵроѵ ib. 14, сѵрофоникиссанъıни марк. VII. 26, ѵпокрити матѳ. VI. 2. 16, XXII. 18, XXIII. 13. 15. 25. 27. 29. Въ доказательство, что и глаголическое оѵ заключаетъ въ себѣ составныя части о и ѵ, можно указать на передачу звука ѵ въ сокращенномъ видѣ черезъ ѵ (глаголическое), напр. къ и҃сѵ матѳ. XVII. 1, і҃сѵ ib. XXVI. 6 (возлѣ къ и҃соѵ марк. VI. 30, і҃соѵ лук. III. 21) или ѵтро матѳ. XX. 1. Сличи еще слово садѵкенска матѳ. XVI. 6. 11, сѵдарь io. XX. 7, ѵ҆фовоѵ марк. XV. 21, кентѵриона ib. 45.

ѱ чередуется съ шт безразлично, примѣровъ съ шт больше, въ особенности шт преобладаетъ во второй части рукописи, напр. въ III-ей главѣ Луки на 20 примѣровъ съ шт только 2 съ ѱ; въ XI-ой главѣ Іоанна на 14 прим. съ шт только 2 съ ѱ. Только въ началѣ рукописи иногда преобладаетъ ѱ, напр. въ VII-ой главѣ Матѳея на 11 примѣровъ съ ѱ только 2 съ шт, въ VIII-ой главѣ Матѳея на 15 примѣровъ съ ѱ 2 съ шт.

ѳ встрѣчается часто, ѯ въ виѯсандъı io. I. 45.

О ГРАММАТИЧЕСКИХЪ ОСОБЕННОСТЯХЪ НАШЕГО ПАМЯТНИКА.

Грамматическая сторона Маріинскаго евангелія по большей части подтверждаетъ то, что уже извѣстно изъ прочихъ древнѣйшихъ памятниковъ глаголической и кирилловской письменности. Не считая необходимымъ останавливаться на всѣхъ достоинствахъ церковнославянскаго языка, постараемся на основаніи отличительныхъ чертъ нашего памятника опредѣлить его мѣсто въ средѣ другихъ. Почти у каждаго изъ древнѣйшихъ памятниковъ церковнославянскаго языка есть свои особенности, видоизмѣненія и отступленія отъ того нормальнаго типа языка, который наукой получается какъ теоретическій выводъ изъ сравненія многихъ текстовъ. Между всѣми до сихъ поръ извѣстными памятниками первое мѣсто занимаетъ Зографское евангеліе, подходя лучше всѣхъ къ идеальному церковнославянскому или старословѣнскому языку; изо всѣхъ южнославянскихъ оно обнаруживаетъ ближайшія отношенія къ древнѣйшему русскому тексту, Остромирову евангелію. Поэтому и для характеристики языка нашего памятника вопросъ сводится къ тому, въ чемъ онъ существенно отступаетъ отъ Зографскаго евангелія и чѣмъ объясняются эти его отступленія отъ Зографскаго евангелія какъ вѣрнѣйшаго зеркала старословѣнскаго языка? На то и другое даютъ отвѣтъ нижеслѣдующія замѣтки.

А) Въ звукахъ:

1. Главнѣйшимъ критеріемъ древности языка въ области звуковъ считается правильное употребленіе носовыхъ гласныхъ. Въ этомъ отношеніи Зографское евангеліе и Савина книга, Glagolita Clozianus и Codex suprasliensis и т. д. принадлежатъ къ одной и той же группѣ памятниковъ, т. е. они написаны или въ тѣхъ мѣстностяхъ, гдѣ въ произношеніи еще существенно отличалось ѫ отъ ѧ, а также ѫ отъ оу, ѧ отъ ѥ (или ѣ), или же лицами, отнесшимися очень внимательно къ своимъ подлинникамъ. Маріинское евангеліе напротивъ представляетъ замѣчательное исключеніе, писецъ его повидимому не съумѣлъ справиться съ разницею между ѫ и оу, онъ постоянно смѣшивалъ ихъ, очевидно произнося ѫ какъ оу.

ѫ вм. оу видно въ слѣдующихъ примѣрахъ: мѫжѫ мѫдроу (дат. ед. ч.) матѳ. VII. 24, мѫжѫ коуѫ ib. 26, къ немѫ матѳ. VIII. 5, нщѫщѫ (дат. ед. ч.) матѳ. XIII. 45, жгѫлѫ (дат. ед. ч.) матѳ. XXI. 42, съкѫзанѫ сѫщю (дат. ед. ч.) марк. V. 4, къ грѣшънѫ мѫжю ib. XIX. 7, по окычаѭ лук. II. 27. 42; зълодѣѭ (дв. ч.) лук. XXIII. 39, очиѭ марк. XII. 11, лук. XIX. 42, отъ неѭ матѳ. VIII. 30, лук. V. 2, дъвоѭ лук. VIII. 43, IX. 13, оковѭ матѳ. XXI. 31, XXVI. 14, марк. XIV. 43, іо. I. 41, каѭ лук. X. 13, сеѭ матѳ. V. 37; не окиньмь сѧ іо. X. 24, негоджѫште марк. XIV. 4, вѣрѫште іо. XX. 31, имѫштѫмоу лук. VI. 8, имѫштѫоумоу лук. XIX. 24, въпадъшѫоумоу лук. X. 36; лѫдъѥ матѳ. XV. 8, лѫдьми лук. XX. 26, лѫкъѥ іо. V. 42, бѫрѣ лук. VIII. 23, покѫплѭтъ марк. VII. 4, искѫшаѭште марк. VIII. 11, сѫхѫ марк. III. 1, сл. л. 76[а] и о сѫхорѫщѣмь л. 43[в], шѫѭ матѳ. XX. 23, XXV. 41, шѫѭѫ матѳ. XXVII. 38, лук. XXIII. 33, оштѫтитъ іо. XI. 57, ѭѫѥ (=оуѫѥ) іо. V. 6.

оу вм. ѫ встрѣчается въ: трѣѳѫ—вьметаемоу лук. XII. 28, ишедъшю (вин. ед. ч. ж. р.) лук. VIII. 46, дроугоуѭ лук. XVII. 35, отъпоуштю матѳ. XXVII. 17, отъпоуштоу марк. XV. 9

(по оу исправлено въ ѫ), възлюблю io. XIV. 21, люблю ib. 31, въ нюже марк. IV. 24, io. IV. 53, V. 28, въ коупѣли io. IX. 7, оусоумлѣ матѳ. XIV. 31, доуноу io. XX. 22, ѥтоу io. VIII. 3 и слоука лук. XIII. 11 съ предѣлкою оу въ ѫ, отрѣѫдѫ марк. VII. 21 съ передѣлкою оу въ ѫ.

Вслѣдствіе такого смѣшенія пишется: кѫдѫ матѳ. XX. 25, лук. I. 43, V. 19, io. IV. 11, VII. 27, коудѫ матѳ. XIII. 27, лук. XIII. 25; тѫдѫ матѳ. XI. 1, марк. IX. 30, XI. 30, лук. XVI. 26, тоудѫ матѳ. IX. 9, тоудоу лук. IX. 4, тоудѣ матѳ. XIV. 13, XV. 21. 29, XIX. 15, лук. XII. 59; сѫдѫ io. VII. 3, соудоу лук. XVI. 26, късѫдѫ лук. XIX. 43, сл. еще вънѣѫдѫ матѳ. XXIII. 27, вънѫтрѣѫдѫ ib. и т. д.

Большое число примѣровъ — приведены же не всѣ — исключаетъ мысль о случайности описокъ, отступленіе отъ правильнаго употребленія становится многознаменательнымъ, оно какъ уже замѣчено на стр. 410 выдаетъ родину писца, которая судя по нѣкоторымъ другимъ признакамъ могла быть только въ предѣлахъ сербо-хорватскаго племени.

Иногда вм. ѫ встрѣчается о, но это несомнѣнно только описки, по разсѣянности или невнимательности писца осталась буква недописанной, а какъ извѣстно въ глаголическомъ письмѣ о представляетъ первую половину полной буквы ѫ: кодетъ матѳ. VI. 10, io XV. 4, кодѫтъ матѳ. XIX. 30, съкодетъ сѧ матѳ. XIII. 35, содитъ io. III. 17, прикосно сѧ марк. V. 27, ржгахѫ матѳ. IX. 24, радоваахѫ сѧ лук. XIII. 17, съмѣахѫ лук. XX. 40, гл҃аахѫ io. VII. 40, въ едино марк. IX. 5 описка была замѣчена и исправлена.

Вѣроятно той же небрежностію писца объясняется нѣсколько случаевъ передачи оу черезъ о, т. е. писецъ просто забылъ дописать вторую часть буквы: кѣсъноетъ матѳ. XVII. 15, помилон XX. 30, трождьше лук. V. 5, оченикь io. VI. 8, охо (вм. оухо) лук. XXII. 50, сл. еще слѣпооумоу io. XI. 37 и наоборотъ гроукоу (вм. гроко҃у) лук. XXIV. 12, поуоучати XXI. 14.

Замѣна звука ѧ звукомъ ѣ, объяснимая выше упомянутымъ вліяніемъ, замѣчается рѣдко: съвѣзавъше матѳ. XXVII. 2, грѣди марк. II. 14, сѣдѣштемъ матѳ. XI. 16, сѣдѣте (вм. сѧдѣте, какъ въ зогр.) лук. XXIV. 49; марк. VIII. 25 вьсѧ не должно считать опискою потому что и въ зогр. ев. на томъ же мѣстѣ вса и въ греч. текстѣ при ἅπαντα существуетъ разночтеніе ἅπαντας; помѣнѫти лук. I. 54 чередуется съ поманѫти лук. I. 72, впрочемъ же этотъ глаголъ вездѣ пишется черезъ ѣ (протяженіе коренного е въ ē вм. ен), какъ камѣнъ (λίθινος) io. II. 6; неправильно окамѣнилъ io. XII. 40.

Смѣшенія между ѫ и ѧ нѣтъ, только марк. XIV. 51 вм. юношѧ ожидаемъ юношѫ (такъ зогр.), а лук. XVIII. 2 читается въ нашемъ памятникѣ какъ и въ зогр. ев. гл҃ѫ вм. ожидаемаго причастія гл҃ѧ (λέγων). Стоитъ упомянуть еще, что вм. обыкновенной формы александроу (такъ зогр. марк. XV. 21) въ нашемъ текстѣ написано алексѧдроу, гдѣ ѧ = ен, и что вм. къ оушію лук. I. 44 въ нашемъ текстѣ замѣчательная форма къ ноушію или можетъ быть лучше кън-оушію, т. е. по произношенію къноушію, гдѣ н всплылъ наружу изъ самого предлога кън — ѫ, собственно ън, ѫ.

2. Если смѣшеніе ѫ съ оу свидѣтельствуетъ о вліяніи сербо-хорватскаго нарѣчія, то и замѣну ъ гласною и можно приписать участію той же среды. Примѣровъ не очень много, но все таки столько, что и какъ описки выдаютъ національность писца; описка почти вездѣ тотчасъ же была замѣчена и исправлена надстрочною прибавкою ъ: матѳ. IX. 36 народи (съ надстр. приб. ъ), марк. XIV. 63 ризи (съ надстр. ъ), лук. XIV. 26, жени (съ надстр. ъ), марк. VII. 22 обиди (съ надстр. ъ), марк. XVI. 1 аромати (съ надстр. ъ), лук. VIII. 32 къ

ти (съ надстр. ъ), io. V. 39 ти (т. е. кънигъı, съ надстр. ъ), лук. VII. 34 митаремъ (съ надстр. ъ), io. VIII. 42 кнлъ (съ надстр. ъ), io. XXI. 9 рнкж (съ надстр. ъ), л. 76[a] о блаженныхъ (съ надстр. ъ), къ зъванимъ (съ надстр. ъ) лук. XIV. 7; безъ надстрочнаго ъ: ризи матѳ. XI. 8, слишштемъ лук. XX. 45, изкытъка лук. XVI. 45 (здѣсь очевидно пропущено ъ). Наоборотъ ъı вм. и написано: разконнъıкъı лук. X. 30, къ істънж ib. XXI. 3, магдалъıни матѳ. XXVII. 61, XXVIII. 1, магдалъıні (было прежде магдалъıнъı) матѳ. XXVI. 56; ръıкътвъı лук. V. 2.

Очень можетъ быть, что вслѣдствіе неумѣнія вѣрно произносить звукъ ъı, появился въ нашемъ памятникѣ еще рядъ описокъ другого рода, передача звука ъı черезъ одно ъ. Конечно всѣ эти описки могутъ быть объяснены также разсѣянностью или невниманіемъ писца, забывшаго къ ъ прибавить букву і. Но мнѣ кажется болѣе правдоподобнымъ, что и за ними кроется противуположность двухъ стихій: живой рѣчи писца и книжнаго языка. Сл. слъıшати лук. V. 15, оуслъıшати матѳ. XXIV. 6, слъıшашѧ лук. X. 24, слъıшасте марк. XIV. 64, слъıшакъ лук. VII. 9, слъıшатъ марк. IV. 20, слъıшж лук. XVI. 2, оуслъıша лук. I. 41 (въ марк. XIV. 64 и лук. VII. 9, X. 24 сдѣлана попытка исправить ошибку приписною буквы і), къ-къıшю лук. IV. 42 (тоже исправлено потомъ въ ъı); къı io. V. 35, XIII. 13 написано къ съ прибавкою надстрочнаго і, тъı лук. II. 1, XXIII. 40 и нънѣ io. XVI. 5 передается черезъ ъ съ надстрочною припискою буквы і. Той же особенностью объясняется, можетъ быть, марк. X. 19. прѣлюкъ дѣи (вм. прѣлюкъı дѣи) и лук. XVIII. 20 прѣлюкъ сътвори, о чемъ рѣчь впереди; сл. еще врагъ твоѧ лук. XX. 43 (вм. врагъı), къ дъıни тъ (вм. тъı) лук. II. 1, и наоборотъ ıазкъı (вм. ıазъıкъ) лук. XVI. 24.

3. Отраженіе сербо-хорватскаго нарѣчія на нашемъ памятникѣ видно еще въ оуселенжѧ лук. II. 1, если положить, что писецъ къ по сербски произнесъ какъ оу, и въ оуоржжь сѧ лук. XI. 21 (зогр. къоржжь сѧ), сл. въ грамотѣ Кулина бана 1189-го года: Ѫ име вм. Кь име. Но если это такъ, то мы въ этихъ многознаменательныхъ опискахъ получаемъ доказательство того что памятникъ былъ написанъ въ предѣлахъ штокавскаго нарѣчія сербо-хорватскаго. языка. Чакавцы, какъ извѣстно, еще до сихъ поръ произносятъ къ какъ va.

4. Въ дополненіе къ прочимъ доказательствамъ относительно происхожденія нашего памятника, нѣкоторую силу имѣетъ также форма сега вм. сего, встрѣчающаяся въ марк. VI. 14: сега ради.

5. Замѣчательная черта нашего текста, свидѣтельствующая о глубокой древности его, заключается въ стремленіи (антиграмматическомъ) связывать слова сообразно съ теченіемъ живой рѣчи, не обращая много вниманія на грамматическую самостоятельность каждаго отдѣльнаго слова. Такимъ образомъ не рѣдко встрѣчается то, что старая грамматика называла греческимъ словомъ ἀφαίρεσις, т. е. пропускъ перваго вокала слѣдующаго слова, содержимаго въ окончаніи предыдущаго слова, напр.

иже-си (вм. иже еси) матѳ. VI. 9, лук. XI. 2; единого-тъ (вм. единого отъ) матѳ. XVI. 14; котораго-тъ (вм. котораго отъ) матѳ. XXII. 28, кранните-моу (вм. кранните емоу) марк. IX. 39, рече-моу (вм. рече емоу) лук. XXII. 33, же-моу (вм. же емоу) io. XII. 2, дъштере-ıѧ (вм. дъштере еıѧ) марк. VII. 26, рече-и (вм. рече-ен) марк. VII. 27, ѣже-стъ (вм. ѣже естъ) марк. XI. 2, останѣте-ıѧ (вм. останѣте еıѧ, е прибавлено надъ строкою) марк. XIV. 6, тако-дѣетъ (вм. тако одѣетъ) матѳ. VI. 30, тако-дѣатъ (вм. тако одѣатъ) лук. XII. 28, съ нѣковомъ и-оаномъ (вм. и ноаномъ) марк. I. 29.

Противоположный случай, вызванный однакожъ тѣмъ же общимъ стремленіемъ, за-

ключается въ томъ, что окончаніе предидущаго слова ъ, уподобляясь ближайшему вокалу и слѣдующаго слова, идя ему такъ сказать на встрѣчу, перешло въ ы. Примѣровъ довольно много, но всѣ они принадлежатъ извѣстнымъ категоріямъ словъ: *a*) предлогъ къ передъ гласною и слѣдующаго слова переходитъ въ кы: кы-истинѫ матѳ. XXVII. 54, марк. XII. 14, XIV. 70, лук. XX. 21, іо. I. 48, VII. 40, VIII. 31. 36, XVII. 19, кы-истинѣ іо. VIII. 44, кы-нюдеихъ іо. XI. 54, кы-нюдѫ лук. XXII. 3, кы-изѧи лук. VII. 9, кы-нѫ марк. V. 5, лук. IX. 56; *b*) частица нъ подъ тѣмъ же условіемъ переходитъ въ ны: ны-иматъ іо. III. 16, VIII. 12. *c*) окончаніе третьяго лица единств. и множ. числа на -тъ передъ мѣстоименіемъ и (eum) переходитъ въ ты: поставитъ-и матѳ. XXIV. 47, изкавитъ-и матѳ. XXVII. 43, къзлюбитъ-и лук. VII. 42, прославитъ-и іо. XIII. 32, исцѣлитъ-и лук. VI. 7, емлетъ-и лук. IX. 39, дастъ-и лук. VII. 15, къдастъ-и матѳ. XXI. 33, прѣдастъ-и марк. III. 19, лук. XXII. 4, исповѣсть-и лук. XII. 8, обитъ-и марк. XV. 46, осѫдитъ-и матѳ. XII. 41, лук. XI. 32, къзложитъ-и марк. IV. 21, оутѣшитъ-и іо. XI. 19, пронитъ-и лук. VIII. 40; *d*) окончаніе перваго лица множ. числа мъ переходитъ въ мы: оутолимъ-и матѳ. XXVIII. 14, слышахомъ-и марк. XIV. 58; *e*) окончаніе причастій на мъ, л подъ тѣмъ же условіемъ даетъ мы, лы: сънемъ-и марк. XV. 46, поемъ-и марк. VII. 33, видѣлъ-и есн іо. IX. 37.

Въ этой замѣчательной особенности нашего памятника заключается окончательное подтвержденіе факта, давно уже подмѣченнаго Миклошичемъ, что въ старословѣнскомъ языкѣ памятниковъ паннонско-моравской и македонско-болгарской редакціи господствовало окончаніе тъ (вм. древнерусскаго ть). Дѣйствительно только вполнѣ твердое произношеніе этого окончанія, съ присущею ему для древняго языка эластичностію, въ родѣ нашихъ предлоговъ съ, къ, было способно поддаваться измѣненіямъ по примѣру выше изложенныхъ. По одному правописанію нельзя было съ полною увѣренностью утверждать, что это такъ; оно оказывается иногда обманчивымъ, ему не слѣдуетъ слишкомъ много довѣрять. Какъ часто встрѣчается въ рукописяхъ южнославянскыхъ ъ вм. ь, гдѣ vis latens звука все-таки не измѣнилась! Такъ напр. въ нашемъ текстѣ пишется первое лицо единств. числа гораздо чаще есмъ чѣмъ есмь, пишется имамъ (чуть-ли не всегда), дамъ возлѣ дамь (послѣднее чаще), и т. д.: стало быть по правописанію выходитъ, что писцы уже тогда не замѣчали разницы между окончаніемъ мъ и мь. Съ этимъ теоретическимъ выводомъ конечно можно согласиться, но для насъ важно знать, насколько въ языкѣ еще продолжала свое существованіе внутренняя жувучесть звука, дающая ему способность возобновленія; и вотъ мы встрѣчаемъ въ матѳ. XXVI. 15 замѣчательную форму: азъ камъ прѣдаме-н, доказывающую' что vis latens окончанія перваго лица единств. числа тогда еще оставалась въ полной силѣ, сохраняя связь съ звукомъ ь = ĭ, ё. Если бы такая же сила крылась въ окончаніи тъ, мы не встрѣчали бы выше приводимыхъ формъ, не встрѣчали бы можето-сь (изъ можетъ сь), а только окончанія те-и или ти-и (изъ ть-и), т. е. примѣры въ родѣ древнихъ южнорусскихъ поставити-и (вм. поставить и) или выше упомянутаго прѣдаме-и.

Звукъ ы можетъ поглотить слѣдующій за нимъ вокалъ и, вслѣдствіе чего вм. ъ-и или ы-и выходитъ наружу одно ы. Такого рода примѣры были уже отмѣчены выше, на стр. 420—1, гдѣ рѣчь шла объ употребленіи буквы і. Между кы-истинѫ и къ-истинѫ или лучше кыстинѫ разница очень незначительная, т. е. такая же, какъ между именит. падежемъ единств. числа докры чловѣкъ матѳ. XII. 35 по нашему тексту и докръı чловѣкъ ib. по Зографскому евангелію,

или добрꙑи человѣкъ ib. по Ассеман. евангелію, т. е. другими словами разницы почти и нѣтъ. Поэтому сюда же принадлежатъ кромѣ упомянутыхъ на стр. 420—1 примѣровъ еще слѣдующіе: азъ і кѣмь io. VII. 29 (читай азъı кѣмь вм. азъı-и кѣмь), нъ іже матѳ. XX. 26 (читай нъıже вм. нъı-иже), нъ і отьца io. V. 18 (читай нъı отьца вм. нъı-и отьца), сл. io. XVII. 20 нъ і вѣроүіштихъ, естъ іма марк. V. 9 (читай естъıма вм. естъı-има), сътрасъ і марк I. 26 (читай страсъı вм. страсъı-и), къ іюденхъ матѳ. XXVIII. 15 (читай къıюденхъ вм. къı-июденхъ), сл. лук. XXI. 21, къ іродоү лук. XXIII. 7 (читай къıродоү вм. къı-иродоү) и т. д.

6. Желаніе передать на письмѣ ту непрерывность между отдѣльными словами, которая существуетъ въ живой рѣчи, вызвало въ нѣкоторыхъ необыкновенныхъ случаяхъ замѣну гласной а въ началѣ слова іотованнымъ звукомъ ѣ (т. е. ıа), къпрошж и ѣзъ къı марк. XI. 29, і ѣкие проказа отиде лук. V. 13, і ѣште любите лук. VI. 32, и ѣште идж io. XIV. 3, да ѣıе кто исповѣстъ io. IX. 22.

Такое же колебаніе, но уже и въ другихъ памятникахъ замѣчаемое, повторяется въ глаголѣ акити-ѣкити (сл. напр. io. XXI. 1 рядомъ ѣкı и акı); у насъ большинство примѣровъ съ ѣ, но довольно много ихъ и съ а: акı сѧ лук. XXII. 43, акистє сѧ матѳ. XVIII. 3, акѫтъ io. III. 21, IX. 3, акѣ io. XI. 54; съ ѣ: марк. I. 45, IX. 4, XVI. 12, лук. I. 11, IX. 31, XXIV. 34, io. I. 31, II. 11. 18, VII. 4. 10. 13, XVII. 6, XXI. 1. 14. Приблизительно такъ же въ Зографскомъ евангеліи. — Частица оү (ἤδη) съ предыдущимъ нє обыкновенно пишется нє оү, такъ: матѳ. XVI. 9, марк, XIII. 7, лук. XXI. 9, io. II. 4, III. 24, VI. 27, VII. 6. 8, 30. 39, VIII. 20. 57. XI. 30, XX. 9. 17, нє ю только матѳ. XV. 17, марк. VIII. 17; но когда прибавляется жє, почти всегда встрѣчается форма юже (около 25 примѣровъ), оүже отмѣчено мною только марк. XV. 44, лук. XIV. 17, io. XV. 3. Въ Зографскомъ евангеліи ю нѣтъ, но зато оүже нѣсколько чаще чѣмъ въ нашемъ текстѣ. Какъ извѣстно, родственные языки говорятъ здѣсь въ пользу ю (сл. литовско-лотышское jau). — Слово оутро встрѣчается также ютро, но первое кажется чаще, въ особенности въ выраженіи за оутра марк. XVI. 2. 9. io. XVIII. 28, XX. 1, из оутра лук. XXI. 38, сл. еще оутрѣ матѳ. VI. 30, лук. XII. 28 при ютрѣ лук. XIII. 33, оутроү io. XXI. 4 при ютроү матѳ. XXVII. 1, оутрѣı матѳ. VI. 34, марк. XV. 1, оутрѣıни лук. X. 35, но ютро матѳ. XVI. 3, XXI. 18, марк. I. 35, XI. 20, XIII. 35, io. VIII. 2 а утро (вм. оутро) матѳ. XX. 1. Въ Зографскомъ евангеліи такое же колебаніе, а по родственнымъ языкамъ (напр. лит. aušrà, лот. austra) ожидается только оү. — Слово анце такъ и пишется лук. XI. 12 въ нашемъ текстѣ и въ зогр. еванг. ассем. еванг. остр. ев. и т. д., значитъ, тогда еще произносили съ чистымъ а въ началѣ.

7. Характеру языка нашего памятника вполнѣ соотвѣтствуетъ стремленіе передать такъ называемые глухіе звуки ъ и ь, согласно съ тогдашнимъ ихъ произношеніемъ, черезъ о — е. Но если наше предположеніе вѣрно — въ чемъ трудно сомнѣваться — что памятникъ написанъ въ предѣлахъ сербо-хорватскаго нарѣчія, то замѣна гласныхъ ъ — ь гласными о — е означаетъ лишь условное произношеніе этихъ звуковъ на почвѣ ненародной, т. е. ъ замѣнялось знакомъ о, ь знакомъ е вовсе не потому, что въ живой рѣчи народа (Сербовъ и Хорватовъ X и XI вѣка) въ подходящихъ словахъ ъ и ь слышны были какъ о и е — трудно повѣрить, чтобы **а** нынѣшняго сербо-хорватскаго языка въ **отац, сатник** произошло прямо изъ е въ отецъ и о въ сотьникъ, формъ встрѣчающихся въ нашемъ памятникѣ — а только потому, что ь въ отьць, ъ въ сътьникъ, въ церковнославянскихъ формахъ этихъ

словъ, въ противуположность народнымъ формамъ, произносились тогда у нихъ какъ ѣ и о въ отецъ, сотьникъ.

И такъ частая замѣна глухихъ ъ — ь гласными о — ѣ иллюстрируетъ только произношеніе книжное, господствовавшее въ извѣстную эпоху времени лишь въ церковномъ, какъ книжномъ языкѣ. Это произношеніе попало къ Сербамъ и Хорватамъ несомнѣнно вмѣстѣ съ книгами изъ Панноніи (въ широкомъ смыслѣ этого слова, обнимающемъ напр. также страну между рѣками Мурою, Дравою и Савою), держалось же здѣсь нѣкоторое время рядомъ съ такими особенностями церковнославянскаго языка какъ юсы, пока подъ напоромъ сербо-хорватскаго языка не уступило другимъ орѳографическимъ пріемамъ. Особенность же нашего памятника заключается въ томъ, что онъ въ различіе отъ Зографскаго евангелія или Савиной книги уступилъ широкое мѣсто произношенію на счетъ этимологіи. Понимая въ этомъ смыслѣ замѣну глухихъ звуковъ полными, мы ожидаемъ ее конечно прежде всего тамъ, гдѣ необходимость болѣе внятнаго произношенія гласной была обусловлена удареніемъ или позиціею слога. На дѣлѣ такъ и выходитъ.

Глухія ъ и ь замѣняются гласными о и ѣ.

а) внутри односложныхъ словъ или такихъ сочетаній съ предлогами, гдѣ полугласная очутилась внутри, слово же оканчивается на согласную съ ъ или ь, которыя въ то время уже въ концѣ словъ теряли звуковое значеніе:

конъ матѳ. XXI. 39, XXVI. 75, марк. XI. 19, XIV. 68, лук. IV. 29, VII. 54, XIII. 28 XIV. 35, XXIV. 50, іо. VI. 37, IX. 35, XI. 43, XII. 31, XV. 6, XIX. 4. 5. 13 (къпъ іо. IX. 34). — конь марк. VII. 15, лук. VIII. 30, іо. II. 11, III. 15. 18, VII. 31, XII. 37, XIII. 27. — ко-тъ часъ матѳ. VIII. 13, XV. 28, лук. XII. 12, XXIV. 33. — дождъ матѳ. VII. 25. 27. — золъ матѳ. VII. 18, XII. 33, XVI. 4. — сотъ (род. пад. отъ сѣто) марк. XIV. 5, лук. VII. 41, сл. сѣтъ (favum) лук. XXIV. 42.

весь (vicus): матѳ. X. 11, XXI. 2, марк. VIII. 26, лук. IX. 52. 56, X. 38, XVII. 12, XIX. 30, XXIV. 13. 28, іо. XI. 30. — весь (omnis) матѳ. XIII. 2, XVIII. 30, XXI. 10, XXII. 40, марк. I. 33, II. 13, XIV. 55, XVI. 15, іо. IV. 53, V. 22, IX. 34 (рѣже вьсь или вьсъ: матѳ. XVIII. 32. 34, марк. IV. 1, VII. 14, лук. VIII. 37); сл. весьдѣ матѳ. XXV. 29. — день почти всегда, напр. матѳ. X. 15, XI. 22. 24, XII. 36, XVII. 23, XX. 2. 19, XXVII. 15, марк. VI. 11, IX. 31, лук. IX. 37, X. 12, іо. I. 40, VI. 40, VII. 37, IX. 4, XIV. 20 (рѣдко дьнь: марк. XIV. 12, лук. IX. 12, XXI. 34); род. пад. мн. ч. денъ матѳ. XVII. 1, XXVI. 17, іо. XII. 1. Въ склоненіи слова замѣчается колебаніе между денье лук. I. 23, дьние ib. V. 35, и даже дьнье лук. IX. 51; позиція видна въ деньми матѳ. XXVII. 40, іо. II. 20, (сл. дьньми марк. XIV. 58), удареніе же въ дьнесь лук. II. 11, IV. 21. V. 26, дьне-сь зименъ матѳ. XVI. 3. — местъ матѳ. XXVII. 64. — мечъ матѳ. X. 34. — жезлъ марк. VI. 8 (два раза жъзла).

в) въ коренныхъ слогахъ тѣхъ же словъ и другихъ, когда присоединеніемъ предлоговъ или слогообразовательныхъ приставокъ или склоненіемъ объемъ ихъ увеличивается, но ударение остается на томъ же слогѣ или же позиція поддерживаетъ замѣну:

кожъдо единъ матѳ. XXVI. 22, возлѣ къжъдо іо. VI. 7. — роптааҳж лук. XV. 2 возлѣ ръптааҳж ib. XIX. 7, ръптъ іо. VII. 12. — сотьникъ матѳ. VIII. 5. 8. 13, марк. XV. 39; о сотьницѣ 76[a], возлѣ сътьникъ матѳ. XXVII. 54, лук. VII. 6, сътьникоу лук. VII. 2. — оусоҳъшии 43[a]

возлѣ оусѣхъшиж марк. XI. 20. — токъмо матѳ. XVII. 8, токмо матѳ. IX. 21 при болѣе обыкновенномъ тъкъмо, тъкмо.

къзѣмъ матѳ. XVII. 27, марк. X. 21, сънѣмъ марк. XIV. 55, XV. 1, іо. XI. 47, сънѣмь матѳ. XXVI. 59, къпѣмъша матѳ. XII. 20, сл. изъмь лук. X. 35. — наченъ матѳ. XIV. 30, XX. 8, лук. XXIII. 5, XXIV. 27, іо. III. 24, наченъшю матѳ. XVIII. 24 возлѣ начьнъше іо. VIII. 9. — шедъ матѳ. V. 24, къшедъ IX. 18, пришедъ матѳ. VIII. 7. 14, IX. 18, XIII. 54, XVI. 13 и т. д., отъшелъ лук. IV. 42, пришелъ іо. VI. 17. XI. 30, прѣшелъ матѳ. VIII. 34; шедъше матѳ. XXII. 15, шедъшоу матѳ. VIII. 1, къшедъшоу ib. 5, пришедъше матѳ. IX. 10, XIV. 12. 33, XVIII. 31, и т. д.; пришедъшоу матѳ. IX. 28, пришедъши матѳ. XV. 25, прѣшедъше мато. XVI. 5, и т. д. пришелъца матѳ. XXIII. 15; гораздо менѣе примѣровъ съ ь или ъ: шъдъ лук. XIV. 10, шьдъше лук. IX. 13, шъдъша лук. VII. 22, шъдъше лук. X. 10, пришьдъ матѳ. XXV. 27, пришьдъши марк. V. 16 и т. д. — простеръ матѳ. VIII. 3, XIV. 31, XXVI. 51, лук. V. 13. — оумерѣ іо. XI. 44, оумерон XII. 1, оумерошъ лук. VII. 12. — лестьиж марк. XIV. 1. — прилепъшен лук. X. 11. — окьрьници матѳ. XXIII. 30. — легъко матѳ. XI. 30. — възнезъ матѳ. XXVII. 48, възнезъше іо. XIX. 29 (но вьнъзи съ удареніемъ на зи іо. XVIII. 11). — стькльници матѳ. XXIII. 26 возлѣ стькльници ib. 25. — темьницѫ матѳ. XVIII. 30, іо. III. 24, темъници матѳ. XXV. 36, темьници лук. III. 20.

г) въ предлогахъ къ, къ и съ, если переходъ вызванъ позиціею: ко вьсѫ странѫ марк. I. 28, лук. III. 3, ко вьсеи славѣ матѳ. VI. 29, лук. XII. 27, ко вьсѣ люди лук. IX. 13, ко вьсѣхъ лук. IX. 48, ко вьсемь мирѣ іо. XIII. 1; ко вътораіж лук. XII. 38; ко вьскрѣшение лук. XIV. 14, XX. 33; ко дьни матѳ. XXIV. 37, лук. VI. 12; ко мъносѣ матѳ. VI. 7; козьми матѳ. IX. 6; козъни матѳ. XIV. 30; коскрѣсе лук. IX. 19, коскрѣснѫтъ марк. XII. 23, по коскрѣсновении матѳ. XXVII. 53, даже косѣкъшю матѳ. XIII. 6; ко мьнѣ іо. VI. 37; созъда матѳ. VII. 24. 26, XXI. 33, созъдати матѳ. XXVI. 61; созърѣтъ марк. IV. 29; сонъмъı матѳ. X. 17, сонъмици іо. VI. 59, сонъмишта іо. IX. 22, сонъмиште матѳ. XII. 9, сонъмиштихъ матѳ. VI. 5, IX. 35, XXIII. 6. 34, марк. I. 23 (но и съ ъ: сънмь лук. XXII. 66, сънъмиштихъ, сънъмиште лук. IV. 15. 16, сл. ib. 20, VIII. 41, матѳ. VI. 2).

д) особенно часто въ предпослѣднемъ слогѣ (paenultima), т. е. въ слогахъ суффиксальныхъ, гдѣ основа слова оканчивается а суффиксъ съ нею вяжется посредствомъ глухихъ звуковъ ъ и ь:

Сличи еще иностранное слово псаломъскъıхъ лук. XX. 42.

ъ = о: лакоть матѳ. VI. 27, свекровь матѳ. X. 35; крѣпокъ лук. XV. 14, кротокъ матѳ. XI. 29, XXI. 5; начатокъ іо. II. 11, VIII. 25, опрѣснокъ матѳ. XXVI. 17; оумерошъ лук. VII. 12, къ домохъ матѳ. XI. 8, жрѣновъ матѳ. XVIII. 6. Дальнѣйшимъ словопроизведеніемъ можетъ слогъ попасть въ средину слова: смоковьницѫ марк. XI. 20, смоковъницѫ матѳ. XXIV. 32, жрѣновънъı марк. IX. 42. Передъ вокаломъ только какъ исключеніе: оумерон іо. XII. 1, скатон лук. I. 72, нарицаемон іо. XXI. 2.

ь = е: коленъ матѳ. XXV. 43, кѣсень матѳ. IX. 32, кѣренъ матѳ. XXV. 21. 23, грѣшенъ іо. IX. 16. 24, дълженъ матѳ. XVIII. 28, XXIII. 16. 18, лук. VII. 41, зименъ матѳ. XVI. 3, истиненъ іо. VII. 28, VIII. 16, сл. III. 33, миренъ лук. I. 79, повиненъ марк. III. 29, подобенъ матѳ. XI. 16, лук. VI. 47. 48. 49, правьденъ іо. V. 30, пракъденъ лук. II. 25, празденъ матѳ. XII. 44, приятенъ лук. IV. 24, противенъ матѳ. XIV. 24, марк. VI. 48, равенъ іо. V. 18, разоумененъ лук. X. 21, странень матѳ. XXV. 43, чьстенъ лук. VII. 2. — агнецъ іо. I. 36, когочтецъ іо. IX, 31, вѣнецъ матѳ.

XXVII. 29, марк. XV. 17, жрѣбецъ марк. XI. 2, конецъ матѳ. XXIV. 31, марк. II. 21, младѣнецъ лук. I. 41. 44, младенецъ лук. II. 12. 16. 23, младѣнечь матѳ. XXI. 16, овецъ іо. X. 26, 77[a], отецъ матѳ. X. 21, XXIII. 30. 32, марк. XI. 26, лук. II. 48, VI. 36, X. 22, іо V. 36, X. 30, XVI. 15, пръкѣнецъ лук. II. 7, слѣпецъ матѳ. XV. 14, лук. VI. 39, старецъ матѳ. XV. 2, марк. VII. 3, лук. IX. 22, іо. VIII. 9, стоудѣнецъ іо. IV. 11, сжчецъ матѳ. VII. 3. 4. 5, лук. VI. 42; — свѣтелъ матѳ. XVII. 5, скждель лук. V. 19 (но осълъ лук. XIV. 5). — оцетъ лук. XXIII. 36 (сл. оцътъ матѳ. XXVII. 34, оцътъно марк. XV. 23), скрьжетъ матѳ. XIII. 42, XXIV. 51. — дѣтескъ марк. VII. 28, мжжескъ матѳ. XIX. 4, женескъ ib., чловѣческъ марк. VII. 7. — горешъ лук. XI. 26.

Словопроизводство отодвигаетъ иногда предпослѣдній слогъ дальше отъ конца: младеньцемъ лук. X. 21, правєдьни матѳ. XXIII. 28, правєдьника, правєдьничѫ матѳ. X. 41, правєдьници матѳ. XXV. 37, отечьстьие марк. VI. 1, отечъствии лук. IV. 24, цѣсарьствие матѳ. VI. 10, XIX. 23, марк. IV. 26, сл. лук. IX. 11, матѳ. XIII. 19.

e) Мѣстоименія съ и тъ, провожающія иныя существительныя въ именительномъ или винительномъ падежѣ единств. числа съ окончаніемъ на ъ, даютъ поводъ столь узкому ихъ соединенію въ одно слово, что ъ вѣроятно подъ напоромъ ударенія переходитъ въ о: родось (т. е. родъ съ, родо-съ) матѳ. XI. 16, XXIII. 36, марк. VIII. 12, XIII. 30, лук. XXI. 32 (сл. родъ съ лук. XI. 29), народось марк. VIII. 2, іо. VII. 49, образось матѳ. XXII. 20 (сл. образъ съ марк. XII. 16), глаголось лук. XVIII. 34. — работъ (т. е. рабъ тъ, рабо-тъ) матѳ. XVIII. 26. 28 (сл. рабъ тъ матѳ. XXIV. 46, лук. XII. 43. 45, XIV. 21), домотъ марк. III. 25, чловѣкотъ марк. XIV. 21. Нѣсколько другихъ примѣровъ изъ Ассеманова евангелія см. въ моемъ введеніи къ изданію Рачкаго, на стр. XXVII.

Вмѣсто существительнаго предшествуетъ глаголъ въ можетось іо. VI. 52.

Подъ тѣмъ же условіемъ дьнь съ даетъ дьнесь, не только въ смыслѣ обыкновеннаго нарѣчія (hodie, σήμερον), но и въ болѣе самостоятельномъ положеніи: дьне-съ зименъ матѳ. XVI. 3. (въ гр. σήμερον χειμών), гдѣ славянскій переводчикъ чувствовалъ еще силу существительнаго и вм. зима образовалъ прилагательное зименъ (Зографское евангеліе дьнь съ).

8. Какъ видно изъ приведенныхъ примѣровъ, нашъ памятникъ, согласно со всѣми прочими, вѣрно различаетъ, гдѣ замѣнѣть глухой звукъ гласной о и гдѣ гласною є. По этому можно бы ожидать, что и въ употребленіи ъ и ь никакихъ смѣшеній въ немъ не будетъ. Но на дѣлѣ не такъ, ъ и ь смѣшиваются довольно часто, только этому смѣшенію не слѣдуетъ придавать смыслъ значенія физіологическаго, было бы крайне ошибочно на основаніи его судить о физіологіи звуковъ самого языка. Отступленія, замѣчаемыя въ текстѣ, свидѣтельствуютъ только о частномъ характерѣ правописанія нашего памятника, сохранившаго только обломки прежней болѣе вѣрной передачи. Конечно это обстоятельство снова подтверждаетъ высказанное выше мнѣніе, что памятникъ попалъ въ теченіе времени въ другую этническую среду, чѣмъ была та, гдѣ языкъ жилъ и гдѣ для него образовалась своя графика; писецъ поддѣлывался по возможности подъ свой подлинникъ, но не съумѣлъ справиться со всѣми тонкостями его, отъ-того такія неровности въ правописаніи нашего памятника, что наряду съ формами, гдѣ выдержана старинная точная передача, встрѣчаются очень крупныя отступленія.

Унаслѣдованная старина видна въ сохраненіи ь слѣдующихъ окончаній: *a*) творительнаго падежа единственнаго числа богомь іо. VI. 45, крѣньемь ib. IX. 6, гладомь лук. XV. 17,

гласомь великемь лук. VIII. 28, XVII. 15, XIX. 37, XXIII. 46, гноемь лук. XIII. 8, доухомь io. III. 6, народомь лук. VIII. 19, дѣломь и словомь лук. XXIV. 19, съсѣдомь лук. VIII. 16, твоимь именемь матѳ. VII. 22 и т. д., но это окончаніе отнюдь не исключительно, оно не рѣдко должно было уступить гласной ъ: прѣдъ олътаремъ .. съ братромъ своимъ матѳ. V. 24, гласомъ великемь марк. I. 26, гнѣвомъ лук. III. 5, огнемъ матѳ. VIII. 14 и т. д. — *в*) предложнаго падежа единств. числа по томь марк. IV. 28, емь марк. III. 10, VI. 56, о единомь лук. XV. 10, въ тоуждемь лук. XVI. 12, по тоуждемь io. X. 5, на прѣдьнимь мѣстѣ лук. XIV. 8, къ новѣмь своемь грокѣ матѳ. XXVII. 60, о дроузѣемь матѳ. VI. 24, о дроузѣмь лук. XVI. 13, и т. д.; но и это окончаніе, хотя оно рѣшительно преобладаетъ, иногда уступило гласной ъ: емъ лук. VIII. 47, о единомъ лук. XV. 7, при мори галилѣисцѣмъ матѳ. XV. 29. — *г*) отдѣльныхъ словъ, какъ: голѣвь марк. I. 10, лук. III. 22, io. I. 32; кораль марк. VI. 45; кръвь марк. XIV. 24, лук. XI. 50, io. VI. 54. 56; чрѣвь матѳ. VI. 20, марк. IX. 44. 46. 48; ѥ҃ь, т. е. господь матѳ. X. 25, XII. 8, XVIII. 34, XXI. 3, XXIV. 42 и т. д.; заповѣдь матѳ. XV. 3, марк. VII. 7. X. 5, io. X. 18; осмь лук. II. 21, IX. 28, XIII. 4, io. V. 5; седмь матѳ. XII. 45, XV. 37, XVIII. 22, XXII. 25, марк. VIII. 5. 6. 8. 20, XII. 20. 22. 23; соль марк. IX. 50. Но и тѣ же и другія слова встрѣчаются также съ ъ: кораль марк. VI. 47; кръвъ матѳ. XXVI. 28, лук. XIII. 1, io. VI. 55, XIX. 34; чрѣвъ матѳ. VI. 19; ѥ҃ъ (т. е. господъ) матѳ. XVIII. 25. 27. 32, XXII. 44, XXIV. 45, марк. II. 27, лук. V. 45; заповѣдъ марк. XII. 28; солъ лук. XIV. 34; слова кънязь и пѣнязь пишутся постоянно съ ъ: кънязъ, пѣнязъ (каждое 7—8 разъ), такъ и мънасъ лук. XIX. 20.

Отсутствіе чутья или же невнимательное отношеніе къ традиціи книжной замѣчается кромѣ только-что приведенныхъ примѣровъ еще во многихъ другихъ, такъ: мѣстоименіе съ пишется иногда съ: лук. VII. 39, VIII. 25, IX. 9 и т. д., поэтому и дьнесъ матѳ. VI. 30; существительныя на -остъ обыкновенно передаются черезъ ь, однакожъ: радостъ лук. XV. 7; существ. на ть обыкновенно такъ и пишутся съ ь (напр. клѣть матѳ. VI. 6, пѫть VII. 13. 14, плъть лук. III. 6), однакожъ властъ марк. XIII. 34, областъ io. V. 27, плътъ марк. XIV. 38, благодатъ лук. II. 40; даже огнъ лук. XXII. 55 возлѣ правильнаго огнь матѳ. VI. 30, лук. III. 10, IX. 54; вм. ко-нь (сл. выше стр. 428) читаемъ къ нъ io. XI. 48. Въ причастіи на ь (= jьs) не отмѣчена мягкость въ такихъ грубыхъ формахъ, какъ: прѣломъ матѳ. XIV. 19, раздѣлъ сѧ матѳ. XII. 25 (при правильныхъ оставь марк. VIII. 13, оставль матѳ. XVI. 4, прѣломь лук. XXIV. 30, пристѫпь матѳ. VIII. 2. 19, XXVI. 60. 73, лук. VII. 14, X. 34).

Первое лицо единств. числа на —мь передается черезъ ь и ъ: сънѣмь лук. XXII. 11, дамь матѳ. XVI. 19, марк. VI. 23, io. IV. 14, VI. 51, къздамь лук. X. 35, прѣдамь лук. IV. 6; но дамъ матѳ. XX. 4, марк. VI. 22, лук. IV. 6, XXI. 15, напротивъ первое лице множ. числа дамь (вм. правильнаго дамъ) марк. XII. 14; исповѣмь матѳ. VII. 23, но исповѣмъ X. 32, вѣмь матѳ. XXV. 12, XXVI. 70, марк. I. 24, съвѣмь марк. XIV. 68, лук. XIII. 27, XXII. 30, io. IV. 25, V. 32, VII. 29, VIII. 14, XI. 24, XII. 50, XIII. 18, XX. 13, но вѣмъ матѳ. XXVIII. 5, лук. IV. 34, XIII. 25, io. VIII. 55, IX. 25, XI. 22; въ множ. числѣ такое же колебаніе между вѣмъ матѳ. XXI. 27, XXII. 16 и т. д. и вѣмь марк. XI. 33, XII. 14, лук. XX. 21, io. II. 2, 11 и т. д.; имамъ лук. VII. 40, XI. 6, XII. 17. 50, io. IV. 17. 32, V. 7. 36, VIII. 26, X. 16. 18, XVI. 12, имамь только лук. XVI. 28 и io. X. 18; есмъ гораздо чаще чѣмь есмь, первое почти исключительно (есмь лук. XXII. 27, io. VII. 29, нѣсемь io. XVII. 16).

Окончаніе цьк пишется исключительно съ ъ, нѣкоторые примѣры приведены выше на

стр. 429—30, сл. еще: клизнецъ іо. XI. 16, льстецъ матѳ. XXVII. 63, рожецъ лук. XV. 16, телецъ ib. 23, кроупицъ марк. VII. 28, кошъницъ VIII. 8. 20, нищъ лук. XVII. 16. Въ творительномъ падежѣ множ. числа встрѣчается даже старцъı матѳ. XXVII. 41, что конечно образовалось по аналогіи прочихъ примѣровъ на ъı. Эта твердость произношенія въ концѣ слога не мѣшала однакожъ писцу въ дательномъ падежѣ единств. числа въ подражаніе подлиннику сохранить окончаніе цю: отъцю лук. I. 62. 73, іо. IV. 23, слѣпьцю марк. XVI. 2, іо. IX. 17, коракицю лук. V. 3, ср. пѣнѧзю матѳ. XX. 9 (при именительномъ пѣнѧзь).

Окончанія чь, жь, шь, ждь, штъ передаются въ нашемъ памятникѣ черезъ ь и ъ (послѣднее чаще): бичь іо. II. 15, плачь матѳ. XIII. 50, ключь лук. XI. 52, но мечъ матѳ. X. 34. — мѫжь лук. VIII. 41, XIV. 24, XXIII. 50, но мѫжъ лук. V. 12. VIII. 27. 38, IX. 38, XVII. 12, XIX. 2, XXIV. 19, іо. I. 30, IV. 18; лъжь іо. VIII. 44. 55; ножъ марк. XIV. 37; възложь марк. VI. 5, приложь лук. XIX. 11, но положъ ib. 21, оуѳрѫжь сѧ лук. XI. 21. — кошъ марк. VIII. 19, нашъ матѳ. VI. 11, лук. VII. 5, XI. 2. 3, іо. VII. 51, VIII. 39, XI. 11; кашъ матѳ. VI. 8. 14. 15. 26. 32, VII. 11, IX. 11, X. 13, XVII. 24, XX. 26. 27, XXIII. 8. 9. 10. 38, и т. д., горѣшъ лук. XI. 26, но люштъшь матѳ. XII. 45, ѣдьшъ матѳ. XV. 32, ишедъшъ марк. VII. 30, оумьрьшъ іо. XIX. 33 и оумерошъ лук. VII. 12. — дождъ матѳ. VII. 27, даждъ матѳ. VI. 11, марк. X. 21. 37, лук. XIV. 9, іо. IV. 7. 15, но даждь матѳ. XIV. 8, лук. XV. 12, іо. IV. 10; виждъ марк. II. 24, іо. I. 47, но виждь матѳ. VIII. 4, іо. VII. 52, XI. 36, разъ визжь іо. XX. 27; покѣждь матѳ. VIII. 4 но покѣждъ марк. VIII. 26; ѣждъ іо. IV. 31, но ѣждь лук. XII. 19; — отрочиштъ іо. VI. 9, нищъ лук. XVI. 20, тъштъ лук. XX. 11, но тъштъ марк. XII. 3, тъштъ лук. XX. 10, ноштъ марк. XIV. 27, іо. IX. 4, тъсѫщь матѳ XIV. 21, но тъсѫштъ матѳ. XVI. 9, лук. XIV. 31, къкрѣщъ матѳ. X. 34, но оклещь лук. XXIV. 29.

Несмотря на преобладающее число приведенныхъ примѣровъ съ ъ, и здѣсь шипящія съ гласною оу очень часто соблюдаютъ характеръ мягкій: чю лук. II. 43, XXIV. 18, чюлъ марк. VII. 24. чюхъ лук. VIII. 46, чюѥте марк. VIII. 17, чюѥтъ матѳ. VI. 3, чюѥши лук. VI. 41, чюде сѧ матѳ. XXI. 15, XXIV. 24, чюдесъ іо. IV. 48, чюди сѧ лук. XII. 9, чюдиша сѧ матѳ. VIII. 27, чюждаахѫ сѧ лук. I. 21; — жюпелъ лук. XVII. 29, мѫжю марк. X. 10, лук. XIX. 7, мѫжь матѳ. VII. 24, притѫжь лук. XVIII. 2; — шюмъ лук. IV. 37, шюма лук. XXI. 25, шюица матѳ VI. 3, шюь матѳ. XX. 21, XXV. 33, шюѫь марк. X. 40, кыкъшю матѳ. XIV. 23, XX. 8, XXVI. 16, марк. I. 32, VI. 47 и т. д., изкъракъшю матѳ. XIII. 47, восѣкъшю матѳ. XIII. 6, недоставъшю іо. II. 3, слъшавъшюю іо. I. 41, сътворьшю іо. XX. 37, хождъшю лук. I. 3, къшедъшю лук. I. 9, ишедъшю лук. VIII. 46, наченъшю матѳ. XVIII. 24, къпадъшьѫмоу лук. X. 36. — междю мато. XVIII. 15, марк. IX. 50, іо. IV. 31, VI. 52, сѫждь іо. XII. 47. — оцютиша матѳ. XXIV. 39, оцютатъ лук. IX. 45, непьштюѫтъ лук. IX. 18, съкровищю матѳ. XII. 44, съньмиштю лук. VIII. 41, отъроушто матѳ. XXVII. 17, кништюмоу лук. VI. 29, глаголѫщюмоу матѳ. XII. 48, дъхаѫштю іо. VI. 18, зиждѫштю лук. VI. 48, имѫштю матѳ. XVIII. 8. 9. 25, имѫштюмоу матѳ. XXV. 28. 29, отемлѫштюмоу лук. VI. 29, възлежѫщю матѳ. IX. 10, разоумѣѫштю лук. VIII. 4, сѣдѫштю матѳ. XXVII. 19, сѫштю іо. V. 13, ходѫщю марк. XI. 27, исходѫштю матѳ. XX. 29, марк. XIII. 1, прѣходѫштю матѳ. IX. 27 очищю матѳ. XXI. 23, и т. д.

Гораздо менѣе примѣровъ сохранившейся мягкости въ сочетаніи шипящаго звука съ гласной а: къ чѣсѣ лук. IV. 5, тачѣе іо. II. 10, мъножѣиша матѳ. XXI. 36, мъножѣишаıа матѳ. XI. 20, можѣахѫ лук. VIII. 19, покажѣте лук. XX. 24, ишѣте матѳ. VI. 33.

Теперь уже нельзя сомнѣваться въ томъ, что мягкость была присуща шипящимъ звукамъ еще въ доисторическую эпоху жизни славянскихъ нарѣчій.

То, что до сихъ поръ изложено относительно смѣшаннаго употребленія гласныхъ ъ и ь въ концѣ словъ, повторяется и во внутреннихъ слогахъ, т. е. рядомъ съ правильнымъ ихъ употребленіемъ являются довольно многочисленныя отступленія, характеризующія не физіологическія особенности самого языка, а правописаніе памятника. Напр. рядомъ съ очень часто повторяющимся късн и т. д. можно иногда найти къси матѳ. X. 1. 28, лук. IV. 40 или късѣмъ лук. VIII. 45, късѣ марк. VII. 19, късѫдѫ лук. IX. 6; рядомъ съ правильнымъ и преобладающимъ дьнн и т. д. также: дъни лук. II. 43, V. 35, дънєи лук. VIII. 22, дънесъ матѳ. VI. 11, дънєхъ лук. II. 46; рядомъ съ примѣрами глагола зькѣти черезъ ь (напр. оузькритъ лук. III. 6, зькрѫцє, оузькрите матѳ. XIII. 14, оузькрѣтъ ib. 15) также черезъ ъ: зъкрѫштии лук. IV. 20, призъри лук. IX. 38; рядомъ съ оумькрѣтъ лук. VIII. 54 также оумъкрѣтъ ib. 49; при обыкновенномъ мьнѣти (напр. помьните матѳ. XVI. 9, мьнѣахѫ матѳ. XX. 10, мьнѣкъша лук. II. 44, мьнимъ лук. III. 23) также мънитє матѳ. X. 34; при рьци матѳ. XVIII. 17, XX. 21, XXII. 17, марк. I. 44, лук. IV. 3, VII. 40, X. 40, XII. 13, рьцѣтє матѳ. X. 27, XXII. 4, XXVI. 18, рьцѣта матѳ. XXVIII. 7, марк. XIV. 14, также ръци марк. XIII. 4, лук. VII. 7, XXII. 26, ръцѣтє матѳ. XXI. 5, марк. XVI. 7, ръцѣта марк. XI. 3; несмотря на формы тъмъно матѳ. VI. 23, тъмьно лук. XI. 34, тємьница, въ другой обстановкѣ корня встрѣчаемъ тъма матѳ. VI. 23, XXVII. 45, тъмѣ X. 27, тъмѫ VIII. 12, XXII. 13, XXV. 30, и т. д., даже тъмънъı лук. XI. 36; несмотря на правєдъна марк. VI. 20, правєдъномъ матѳ. XXI. 32 и т. д., все-таки правъдъı матѳ. VI. 33, правъдоѭ лук. I. 75, правъдѣ io. XVI. 8 (правьдѣ ib. 10); хотя пишется овєцъ, все-таки овъцѫ матѳ. IX. 36, марк. VI. 34, овъцамъ ib. X. 6 (но и овьцѫ матѳ. X. 16, io. X. 11), хотя отєцъ, все-таки не только отъцъ io. VI. 37, VIII. 19, X. 15, XIV. 11 и т. д., но и отъца марк. VII. 10, лук. XII. 53; сл. также градъцѫ марк. VI. 6, срѫдъцє ib. 52, слѣпъца марк. X. 49, мъıшъца io. XII. 38, чѧдъца io. XIII. 33, крашъна марк. VII. 19, неджжънъıѧ марк. VI. 56, рождъствоу VI. 21, ноштънѣи 48, котъломъ VII. 4, свѣтъло ib. VIII. 25, татъкъı VII. 22; даже полъза лук. IX. 25 при польза марк. VIII. 36, польэевалъ ib. VII. 11.

9. Полугласныя ъ и ь обыкновенно не опускаются, несмотря на очень смѣшанное ихъ употребленіе; встрѣчаются конечно примѣры и безъ ъ или ь, но они ограничены извѣстными словами или единичными случаями. Напр. кто и что пишутся безъ полугласной почти столь же часто, какъ съ нею (чъто вм. чьто обыкновенно). Иначе рѣдко, сл. дни матѳ. XII. 40, пцѣтє сѧ матѳ. X. 19 (при пьцѣтє сѧ матѳ. VI. 34), псомъ, пси матѳ. XV. 26. 27, марк. VII. 27, птенъца лук. II. 24, птицѫ VIII. 5, птицъ матѳ. X. 30 (пьтици ib. 29), пшенично io. XII. 24, чти марк. X. 19, дондеже матѳ. XXII. 24, марк. IX. 1, XII. 36, XIII. 30; мнози, многа марк. XII. 41 (обыкновенно съ ъ), два матѳ. XVIII. 16, отрѣшша лук. XIX. 30 и т. д.

Особый случай пропуска полугласной при такъ называемомъ r sonans, примѣровъ не много: крвъ матѳ. XVI. 17, кръститєлѣ марк. VIII. 28, милосрдоуѭ матѳ. XV. 32, милосрдовакъ марк. IX. 22, оутрии матѳ. VI. 34, скврнѧштаа матѳ. XV. 20, о цркви матѳ. XVIII. 17. Разъ переписчикъ, перенося слово изъ строки въ слѣдующую, написалъ къ цъ | рк҃ве матѳ. XII. 5, чѣмъ можно бы, если бы въ этомъ еще нуждались, пользоваться въ доказательство того, что и это, какъ и прочія подобныя слова, писалось съ ъ послѣ р, произносилось же какъ нынѣ въ сербо-хорватскомъ языкѣ, т. е. съ r sonans. Несмотря на то, что при р—л рѣши-

тельно преобладаетъ ъ, даже въ такихъ примѣрахъ, какъ крѣстишѧ лук. III. 21, крѣштъше VIII. 29, слъзами марк. IX. 24, vis latens выходитъ наружу въ крѣнне io. IX. 6; то же слово пишется крънѣемь ib. и три раза крънье ib. 11. 14. 15. Послѣдніе примѣры говорятъ въ пользу предположенія, что древнѣйшіе памятники въ извѣстныхъ случаяхъ дѣйствительно различали ръ отъ рь, о чемъ сл. Archiv für slav. Philologie II. 213 и слѣд. Нашъ текстъ поддерживаетъ это предположеніе тѣмъ, что онъ въ случаѣ, когда r sonans отражаетъ этимологическое re или ri, возлѣ обыкновеннаго ръ иногда сохраняетъ рь; напр. глаголъ βαπτίζω передается 29 разъ черезъ ъ: кръстити или кръштати, 7 разъ однакожъ черезъ ь, сущ. кръштение 7 разъ, крьштение 4 раза, кръститель 6 разъ, крьститель 1 разъ (4 раза подъ титлою); σταυρός въ нашемъ текстѣ всегда написано въ сокращенномъ видѣ крс̃тъ, Χριστός тоже въ сокращеніи х̃ъ, х̃а и т. д., только марк. IX. 41 хръстовн, кромѣ того матѳ. XXIV. 24 и марк. XIII. 22 лъжи хръсти; дрькольми 2 раза (матѳ. XXVI. 47. 55), возлѣ дръкольми 3 раза (марк. XIV. 43. 48, лук. XXII. 52); скрьжетъ 8 разъ, всегда черезъ ь (матѳ. VIII. 12, XIII. 42. 50, XXII. 13, XXIV. 51, XXV. 30, лук. XIII. 28), но крѣкъно 6 разъ, всегда съ ъ; искрънии 4 раза съ ъ (матѳ. XXII. 39, лук. X. 27. 29. 36), но и 4 раза съ ь (матѳ. V. 43, XIX. 19, марк. XII. 31. 33), сл. также искрь io. IV. 5; трьсть 6 разъ съ ь (матѳ. XI. 7, XII. 20, XXVII. 29. 30. 48, лук. VII. 24), 2 раза съ ъ (марк. XV. 19. 36); глаголъ въскръснѫти на 13 случаевъ съ ъ представляетъ 5 съ ь (марк. VIII. 31, XVI. 9, лук. XVI. 31, XVIII. 33, io. IX. 24). Во всѣхъ этихъ примѣрахъ, насколько они обнаруживаютъ рь, позволительно видѣть остатокъ болѣе древняго правописанія, поддерживаемаго такимъ важнымъ свидѣтельствомъ, какъ Зографское евангеліе. Этотъ взглядъ подтверждается еще болѣе замѣчательнымъ совпаденіемъ обоихъ памятниковъ въ передачѣ твор. падежа множ. числа трьми черезъ ь: въ нашемъ памятникѣ 6 разъ трьми (матѳ. XXVI. 61, XXVII. 40, марк. XIV. 58, XV. 29, io. II. 19. 20), а съ ъ нѣтъ ни одного примѣра, несмотря на очевидное предпочтеніе, которое впрочемъ дается сочетанію ръ, лъ.

10. Убѣдившись изъ до сихъ поръ изложеннаго, что нашъ памятникъ сохранилъ довольно много слѣдовъ старины, мы хотимъ узнать, насколько орѳографія его подтверждаетъ сдѣланное мною на основаніи Зографскаго евангелія наблюденіе о зависимости полугласныхъ предыдущаго слога отъ физіологическаго характера гласной слѣдующаго слога, сличи объ этомъ Archiv für slavische Philologie I. 17. 19. 22. 30. 31. 51—54. Кто боится смотрѣть явленіямъ языка въ глаза прямо по памятникамъ, не желая придавать значенія тому, что угрожаетъ нарушеніемъ нашихъ этимологическихъ соображеній, тѣмъ сдѣланное мною наблюденіе не понравилось; однакожъ этимъ вопросъ не устраняется. Несмотря на нѣкоторую сбивчивость правописанія нашего памятника, въ немъ можно найти лишь подтвержденіе того, что замѣчено мною относительно Зографскаго евангелія. Такъ напр. при обыкновенномъ конъ (только io. IX. 34 кънъ, а марк. VIII. 23 кънъ) пишется 11 разъ кънѣ (разъ только кънѣщънимь марк. IV. 11); дъва 41 разъ съ ъ, 1 разъ дьва матѳ. IX. 27 и 1 разъ два матѳ. XVIII. 16, 8 разъ дъвою, 2 раза дъвое, между тѣмъ дъвѣ 7 разъ а дьвѣ 9 разъ, дъвѣма 2 раза а дьвѣма 6 разъ; постоянно съ ъ пишется зъло, зълы, о въ золъ, но 3 раза зълѣ и 3 раза зьлѣ (матѳ. XVII. 15, лук. III. 19, io. XVIII. 23), зълн матѳ. XII. 34 и зьлн лук. XI. 13; постоянно съ ь пишется вьдите 8 разъ, вьдѣлъ 2 раза, вьдитъ марк. XIII. 34, вьдѫштѫ лук. XII. 37 и побьдѣти матѳ. XXVI. 40, даже вьдръ матѳ. XXVI. 41, марк. XIV. 38, только разъ побъ-

дѣти марк. XIV. 37. — Во всѣхъ этихъ примѣрахъ замѣчается полное совпаденіе орѳографіи Маріинскаго съ орѳографіею Зографскаго евангелія, если принять въ соображеніе общее различіе между ними въ характерѣ правописанія.

11. Сокращеніе вокала и въ ь передъ гласными, вызванное удареніемъ, падающимъ на одинъ изъ предшествующихъ или на послѣдующій слогъ, замѣчается не столь часто въ нашемъ текстѣ, какъ въ Зографскомъ евангеліи. Въ этомъ можно убѣдиться изъ слѣдующихъ параллельныхъ примѣровъ: матѳ. VII. 16 рѣпиѣ мар. рѣпьѣ зогр., XIV. 3 ѥродиѣды мар. ѥродъады зогр., XXIV. 49 пиѣницами мар. пьѣницами зогр., марк. II. 22 лиѣти мар. кльѣти зогр., IV. 39 велиѣ мар. вельѣ зогр., V. 7. 42 велиемь мар. вельемь зогр., VIII. 11 знамениѣ мар. знаменьѣ зогр., XIII. 4 знамение мар. знаменье зогр., XII. 5 книжште, оукиѣижште мар. кыжште, оукьѣижште зогр., XV. 7 оукиньство мар. оукыство зогр., и т. д. Можно однакожъ найти и въ нашемъ текстѣ небольшое количество сокращенныхъ примѣровъ, въ особенности въ евангеліи Луки: людье матѳ. XXVII. 25 (зогр. и), лук. XIX. 48, дьнье лук. XIX. 43, XXI. 6. 22, XXIII. 29 (такъ и зогр.), вьенъ лук. XII. 47. 48, по оукьеннии ib. 5 (такъ и зогр.), братрьѣ io. VII. 5 (братиѣ зогр.), десатыѫ лук. XIX. 17, распѫтьѣ лук. X. 10, достоѣнье лук. XII. 13 (зогр. и), осѫжденье лук. XX. 47, шьстье лук. XIII. 22 (шьствие зогр.), голжье матѳ. X. 16 (зогр. и), оржьемь матѳ. XXVI. 55 (зогр. и), листвье XXIV. 32 (зогр. и), лобъзаньѣ лук. VII. 45, сыѫ лук. XII. 20 (сиѫ зогр.) и др.

Это ь переходитъ въ нашемъ текстѣ нерѣдко въ е, если послѣдующій вокалъ и принимаетъ значеніе русскаго й (сличи русское житьё—житейскій, литьё—литейный, ручья́—ручей́, бью́, пью́—бе́й, пе́й): колен 43ᵇ, 77ᵃ, матѳ. XI. 11 bis, XII. 6. 42, XVIII. 1. 4, XXIII. 11. 17, лук. XXII. 24, io. III. 12, VIII. 53, XIII. 16, XV. 20 (зогр. и, какъ и въ нашемъ текстѣ нерѣдко: колии лук. XXII. 26, здѣсь зогр. ь: колы, io. XIV. 28, XV. 2, XIX. 11); велен лук. I. 15, марк. XVI. 4, но велии матѳ. XXVII. 60, XXVIII. 2, марк. XV. 37, лук. I. 32; вѫштен лук. IX. 46. 48 (зогр. и и ь); крѣплен марк. I. 7, лук. III. 16, XI. 22 (зогр. на первомъ мѣстѣ крѣплеи); лоучен матѳ. XII. 12 и мьнѣи матѳ. XI. 11 (вм. мьнеи, какъ марк. IX. 35, значитъ ѣ вм. е, зогр. мьги); оударен матѳ. XXVI. 68 (оудары зогр.), прилепъшен лук. X. 11 (зогр. прильпъшии); дьнеи лук. II. 44, V. 17, VIII. 22, XX. 1, людеи матѳ. XIII. 15, лук. VII. 16 (сл. людии XXIII. 27), двьрен матѳ. XXVIII. 2, дѣтен матѳ. XIV. 21, XV. 38, господен матѳ. XV. 27, заповѣден матѳ. XV. 9, милосрден (зогр. ь) ради лук. I. 78, житенскыими лук. VIII. 14, XXI. 34, гвозденыѭ io. XX. 25 (сл. гвозднижь ib.). Встрѣчается даже на каменеиѫъ матѳ. XIII. 5 (вѣроятно хотѣлось написать только камене) и нѣсколько разъ въ причастіяхъ: ѣдъшемъ io. VI. 13, понесъшемъ матѳ. XX. 12, въходѫштемъ лук. XI. 52; но послѣдніе примѣры собственно не относятся сюда, здѣсь е вызвано аналогіею именительнаго множ. числа, сл. Cod. glagol. zogr. стр. XXV.

12. Сочетанію сц (изъ ск) въ нашемъ памятникѣ дается очевидное предпочтеніе передъ ст, послѣднее должно быть писцу не нравилось, такъ какъ онъ иногда въ строкѣ, иногда же надъ строкою къ бывшему ст присовокупилъ еще ц. Считая ст въ данномъ случаѣ сочетаніемъ не-сербскимъ, мы имѣемъ нѣкоторое право и въ этихъ поправкахъ видѣть вліяніе писца Серба или Хорвата; сл. июденстцѣи лук. I. 65, елеонѣстцѣи лук. XIX. 37, кесарнистѣемъ 43ᵇ съ надстрочнымъ ц надъ т, архиереистии лук. XXIII. 23 съ ц надъ т. Иногда осталось ст: ниневьѣитьстии матѳ. XII. 41 (но ниневъѣитьсции лук. XI. 32), людьстии матѳ. XXI. 23, XXVI. 3 (по людьсции ib. XXVII. 1, лук. XXII. 66), архиереистии лук. XXIII. 23, фарисѣистии лук. V. 33,

морьстѣи матѳ. XVIII. 6 (такъ зогр. б.); но сц чаще: земьсци матѳ. XVII. 25 (зогр. б. ст), июдейсции іо. XIX. 21, елеоньсцѣ матѳ. XXI. 1, силоуамьсцѣ іо. IX. 7, о морьсцѣемь 313, сл. 114, галилеисцѣи іо. II. 1. 11, о кв. фарисеисцѣ 187, сл. 114, рѫцѣ чл҃вчсцѣ марк. IX. 31, о с҃нѣ чл҃вѣчсцѣмь лук. XVIII. 31, невсцѣемь матѳ. VIII. 11, въ іорѫдансцѣи рѣцѣ марк. I. 5; клисцаннемь лук. XI. 36, клисцаѭщи ib. XVII. 24. Слово пасха матѳ. XXVI. 2, пасхѫ ib. 17. 18. 19, марк. XIV. 12. 14. 16, пасхы лук. II. 41, и т. д. въ предложномъ падежѣ пасцѣ іо. XIX. 14 (такъ и зогр.). — Въ древнѣйшихъ памятникахъ, какъ глаголическихъ такъ кирилловскихъ, встрѣчается почти исключительно сц (такъ въ главной части Зогр. евангелія, въ Клоцовомъ сборникѣ, въ Кіевскихъ отрывкахъ, въ Савиной книгѣ); ст господствуетъ въ македонско-болгарскихъ памятникахъ.

13. Отсутствіе такъ называемаго l epentheticum замѣчается въ ограниченномъ числѣ случаевъ. Постоянно безъ l пишется въ предложномъ или дательномъ падежѣ земи; эта форма повторяется столь послѣдовательно, что на земли матѳ. XV. 35, марк. XIV. 35, надо считать исключеніемъ; прочіе падежи постоянно съ l сл. земн матѳ. VI. 10. 19, IX. 6. 26. 31, XI. 24. 25, XIII. 8. 23, XVI. 19, XVIII. 18. 19, XXIII. 9, XXV. 25, XXVII. 45, XXVIII. 18 и т. д.; но землѣ матѳ. XXIV. 35, XXVII. 51, земла, землѭ, и т. д. — Слово корабль пишется и такъ (разъ только: корабль іо. VI. 21) и безъ l: корабь матѳ. VIII. 23, IX. 1, XIII. 2, XIV. 22. 24. 32, XV. 39, марк. IV. 1, VI. 45. 47. 51, VIII. 10. 13, лук. VIII. 22. 37, іо. VI. 22, XXI. 3; пишется корабли матѳ. XIV. 13, марк. VIII. 14, іо. VI. 23, и кораби матѳ. XIV. 33, марк. V. 21, лук. V. 7, но постоянно кораблѣ матѳ. XIV. 29, марк. V. 2, VI. 54, лук. V. 3. 11, іо. VI. 19. 22, XXI. 6, кораблю матѳ. VIII. 24, кораблѧ іо. VI. 24, кораблемь марк. VI 32; опять безъ l: корабица лук. V. 2, корабицю V. 3, корабицьмь іо. XXI. 8.

Кромѣ приведенныхъ двухъ словъ попадаются формы безъ l epentheticum иногда въ причастіи: оставь марк. VIII. 13 при оставль матѳ. XIII. 36, XVI. 44, оставьше матѳ. XXII. 22, марк. XII. 8, XII. 12, XIV. 50, лук. V. 11 при оставльше матѳ. XXVI. 56, лук. X. 30, XX. 31, оставльша марк. I. 18. 20; — пристѫпь матѳ. VIII. 2. 19, XVII. 7, XVIII. 21, XIX. 16, XXI. 30, XXV. 20. 22. 24, XXVI. 49. 50, XXVII. 58, XXVIII. 2. 18, марк. I. 31, XII. 28, лук. VII. 14, X. 34, XXIII. 52; пристѫпьше матѳ. XIII. 10, XIV. 12, XV. 12. 23, XVI. 1, XVII. 19, XXVI. 60. 73, марк. VI. 35, X. 2, лук. VIII. 24, XX. 27, пристѫпьши матѳ. IX. 20, XXVIII. 9, лук. VIII. 44, пристѫпьша матѳ. XXVI. 60, лук. IX. 12, пристѫпьшемъ матѳ. XXVI. 60 — и такъ съ л нѣтъ ни одного примѣра; — прѣломь матѳ. XIV. 19 (съ ъ), лук. XXIV. 30; — дивьше сѧ лук. XX. 26 (такъ и зогр.); — оу҃ѣзвьше лук. XX. 12 (зогр. оу҃ѣзвикъше).

14. Здѣсь я долженъ прибавить нѣсколько словъ объ одной графической особенности нашего памятника, о которой слѣдовало упомянуть уже на стр. 422. Большой юсъ іотованный пишется правильно ѭ (глаг. ѪЄ), гдѣ только его ожидаемъ; примѣры въ родѣ коуплѭ лук. XIX. 13, сълѭ іо. XX. 21, творѭ іо. VI. 38 принадлежатъ къ числу рѣдкихъ неточностей въ передачѣ ѭ черезъ ѫ (сл. описку хвалѭ іо. XI. 41). Наоборотъ іотованный малый юсъ ѩ (глаг. ѬЄ) встрѣчается только въ началѣ слова или послѣ гласныхъ, никогда же послѣ согласныхъ; сочетаній лѩ, рѩ, нѩ нашъ памятникъ вовсе не употребляетъ, довольствуясь всегда простымъ ѧ, т. е. сочетаніями лѧ, рѧ, нѧ. И въ этомъ замѣчается удивительное сходство орѳографическихъ пріемовъ нашего текста съ Зографскимъ евангеліемъ, только въ послѣднемъ отсутствіе іотаціи при гласной замѣнено знакомъ смягченія при согласной,

чего въ нашемъ текстѣ, какъ уже сказано, почти что нѣтъ. Тутъ опять нашъ памятникъ уступаетъ Зографскому тексту. Чтобы убѣдиться въ вѣрности наблюденія приведу немалое число примѣровъ: колѧ io. V. 30, VI. 38 (иначе постоянно колѣ, колиж), дѣлателѧ лук. X. 2, XX. 16, матѳ. IX. 38, XX. 8, землѧ матѳ. XII. 40, XIII. 5, марк. IV. 5, XIII. 27, лук. X. 21, XI. 31, io. III. 31, XXI. 8, землѧ io. XII. 32 (но земліж матѳ. X. 34 съ знакомъ мягкости, XIV. 34, марк. VI. 53, лук. XII. 49, io. III. 22), каплѧ лук. XXII. 44, клеплѧ io. XII. 33, XVIII. 32, кораблѧ io. VI. 24, коуплѧ марк. VII. 4, родителѧ матѳ. X. 21, лук. XVIII. 29, тѧжателѧ марк. XII. 9, емлѧ io. V. 24, приемлѧ матѳ. XIII. 20, io. XII. 48, къземлѧи io. I. 29 и постоянно гл҃ѧ; вечерѧ лук. XIV. 17. 24, io. XIII. 4 (но вечеріж лук. XIV. 16), цѣсарѧ матѳ. X. 18; на нѧ матѳ. XIX. 15, за нѧ io. XVII. 19, въ нѧ лук. XI. 49, въ нѧже лук. XIII. 14, XXI. 6, XXIII. 29, на нѧже лук. XIII. 4, конѧ io. XII. 3, жьнѧ матѳ. XXV. 24, лук. XIX. 22, жьнѧи io. IV. 36. 37, ракъінѧ лук. XII. 45, самарѣнъінѧ io. IV. 9, соломонѧ лук. XI. 31, сѫсѣдъінѧ лук. XV. 9, ближьнѧѧ матѳ. XIV. 15, послѣдьнѧѧ ib. XX. 12, окрѣстьнѧѧ лук. IX. 12. Послѣ согласной написано ѧ только разъ, въ сѧ лук. XXII. 46.

Эта замѣчательная мелочь, ускользавшая до сихъ поръ отъ вниманія изслѣдователей, стоитъ въ связи съ развитіемъ глаголической графики. Мы привыкли считать глаголическую букву Ⱀⰵ передачею звука, выражаемаго кирил. буквою ѧ, для обыкновенныхъ глаголическихъ текстовъ это опоставленіе несомнѣнно вѣрно, но кажется, что съ начала Ⱀⰵ передавало только вокалъ ⰰ, а для іотованнаго малаго юса глагол. графика не нуждалась въ особомъ знакѣ, точно такъ, какъ Ⰵ передаетъ кирил. ѣ и ѥ. Составныя части глаголическихъ буквъ Ⱀⰵ и Ⱄⰵ, т. е. Ⰵ и Ⰻ съ прибавкою ⰵ, по почерку древнѣйшихъ текстовъ, выступаютъ слишкомъ рельефно, чтобы можно было сомнѣваться въ ихъ звуковой функціи, это были носовые вокалы ę и ą (ⰰ, ⰾ). И такъ теоретически можно полагать, что знакъ ⰵ въ извѣстное, первоначальное время глаголической графики не существовалъ еще какъ отдѣльная буква, а только какъ вторая составная часть носовыхъ гласныхъ. Нѣкоторые древнѣйшіе памятники дѣйствительно подтверждаютъ это положеніе: Пражскіе и Кіевскіе отрывки — ближайшіе свидѣтели паннонско-моравской эпохи. Къ нимъ присоединяется, судя по великолѣпнымъ снимкамъ, г. Рауль въ его альбомѣ синайскихъ видовъ и древностей, также Синайская псалтырь. Наши обыкновенные глагол. тексты представляютъ глагол. графику въ усовершенствованномъ видѣ, проведена уже разница между ⰰ, ѧ, т. е. ⰵ считается самостоятельною буквою, Ⱀⰵ же передаетъ ѧ — но въ извѣстное время ⰵ, упростившись изъ Ⱀⰵ (своего рода сокращеніе), употреблялось почти исключительно и для ⰰ и для ѧ, только послѣ вокаловъ писалось полное Ⱀⰵ, получившее именно благодаря этой обстановкѣ значеніе іотованнаго малаго юса, чего въ начертаніи буквы собственно нѣтъ. Можно бы возражать, отъ чего въ такомъ случаѣ существовало уже въ древнѣйшихъ текстахъ особое Ⱄⰵ т. е. знакъ Ⱈⰵ? Отвѣтъ въ томъ, что и для ѭ существовалъ особый знакъ Ⱏ возлѣ ⰱⰥ (ѭ), между тѣмъ какъ для ⰰ, ѣ, и іотованныхъ знаковъ никогда не было. Впрочемъ я долженъ сказать, что до сихъ поръ еще не могу выяснить себѣ первой части глаголической буквы Ⱈⰵ.

15. Зная изъ глаголическихъ отрывковъ Кіевскихъ и Пражскихъ, что въ древнѣйшихъ памятникахъ старословѣнской письменности отражаются нѣкоторыя звуковыя особенности сѣверозападныхъ славянскихъ нарѣчій, — я имѣю въ виду ц вм. шт и з вм. жд —

мы не должны удивляться, если иной подобнаго рода паннонизмъ попалъ какъ-то случайно и на страницы такихъ памятниковъ, какъ Glagolita clozianus или наше евангеліе. Такимъ намекомъ на участіе западнославянской стихіи въ дѣлѣ церковнославянской письменности я считаю форму нашего текста розьство матѳ. XIV. 6, возлѣ: рождъствоу марк. VI. 21, рождьствѣ лук. I. 14, рождъства іо. IX. 1, и замѣчательную описку визжь іо. XX. 27 (вм. вижды), повидимому указывающую на бывшее когда-то здѣсь паннонско-моравское визь. Что з въ словѣ розьство не было вызвано только близостью слѣдующаго звука с, а что эту форму можно смѣло назвать отголоскомъ моравско-паннонскаго говора, въ пользу такого предположенія говоритъ вопервыхъ примѣръ того же слова, засвидѣтельствованный Пражскими отрывками, вовторыхъ же противоположный случай, замѣчаемый въ словѣ кѣство матѳ. XXIV. 20, марк. XIII. 18, гдѣ дѣйствительно ж подъ вліяніемъ слѣдующаго с ассимиляціею звуковъ перешло въ з, с, а потомъ пропало безслѣдно.

Б) Въ формахъ склоненія и спряженія.

Не вдаваясь вездѣ въ подробности, отмѣтимъ нѣкоторыя достопримѣчательныя, менѣе обыкновенныя явленія.

1. Въ склоненіи существительныхъ съ консонантическими основами замѣчается колебаніе между консонантическими и ъ-формами.

Именительный единств. числа люкъı матѳ. XXIV. 12, іо. XVII. 26, цръкъı матѳ. XXIII. 17, іо. II. 20, неплодъı лук. I. 7, свекръı XII. 54, постоянно камень.

Винительный единств. числа люкъвь (люкьвь, люкъвъ) лук. XI. 42, іо. XIII. 35, цр҃квь матѳ. XXVI. 61, XXVII. 40, марк. XV. 29 (зогр. цръкъве), іо. VIII. 14 (зогр. цръкъве), свекровь матѳ. X. 35, лук. XII. 53 (зогр. свекръве), всегда матерь, дъштерь.

Строго соблюдаемая разница между именительнымъ (люкъı) и винительнымъ (люкъвь) заставляетъ сомнѣваться въ вѣрности обыкновеннаго объясненія формъ люкъı или прѣлюкъı въ выраженіяхъ люкъı дѣати, прѣлюкъı дѣати какъ винительнаго падежа (вм. люкъвь, прѣлюкъвь). Не видно причины, почему не выражалось люкъвь дѣати, прѣлюкъвь творити, если дѣйствительно дѣло шло о винительномъ падежѣ существительнаго люкъı. Можно конечно указать на камъı, пламъı въ значеніи винительнаго падежа (сл. Scholvin, Beiträge zur Declination in den pannonisch-slovenischen Denkmälern, Archiv für slavische Philologie II. 525); но не надо забывать, что эти слова мужескаго рода, гдѣ именительный и винительный обыкновенно совпадали, чего о словахъ женск. рода сказать нельзя. Поэтому мнѣ кажется, что выраженіе люкъı дѣати представляетъ оборотъ параллельный съ извѣстнымъ милъ сѧ дѣѭ, только въ послѣднемъ случаѣ передается въ формѣ страдательной, въ первомъ же въ дѣйствительной; милъ сѧ дѣѭ значитъ молькъı дѣѭ (сл. Древн. глагол. памятн. И. И. Срезневскаго 269), а люкъı дѣѭ можетъ быть вин. мн. ч. или же нарѣчіе (сл. малъı) отъ прилагат. люкъ; вм. множественнаго числа (люкъı сътвори матѳ. V. 28, прѣлюкъı творитъ V. 32, XIX. 9. 18 и т. д.), иногда (хотя рѣдко) встрѣчается винительный единств. числа: не прѣлюкъ дѣи марк. X. 19, не прѣлюкъ сътвори лук. XVIII. 20. Прилагательное люкъ легко переходило въ нарѣчіе любо, оттуда любодѣати, прѣлюбодѣати при любодѣи, любодѣаніе, какъ благодѣати при блага дѣтель, благодѣть.

Родительный единств. числа искаше подобъна врѣмени матѳ. XXVI. 16 (прочіе примѣры на е), враженіе камени лук. XXII. 41 вѣроятно не родительный, а дательный падежъ, потому

что имѣется родительный камене марк. XV. 46, лук. XIX. 44; ремене лук. III. 16; дьне постоянно, только матѳ. XXV. 13 дьни ни часа; постоянно кръве, любъве; дъштере марк. VII. 26. 29.

Предложный падежъ на е и на и, первый преобладаетъ: къ цръкъве 20 разъ, цръкъви лук. I. 22, II. 46, XX. 1, XXI. 5, io. II. 21, VII. 28; въ любъве io. XV. 10, въ любъви ib. XV. 9. 10; на камене 9 разъ, камени матѳ. XXIV. 2, XXVII. 60, марк. XIII. 2, лук. XIX. 44; въ пламени лук. XVI. 24; врѣмени лук. XVIII. 4; о сждьнѣемь дьне стр. 115, въ дьне лук. XXI. 37, io. XI. 9, иначе дьни; постоянно кръви; въ очесе лук. VI. 41 bis. 42; тѣлесе своемь матѳ. VI. 27; на небесе матѳ. VI. 20, XIX. 21, XXII. 30, XXIV. 30, XXVIII. 18, марк. X. 21, лук. VI. 23, XV. 7, XVIII. 22, XIX. 38, только матѳ. VI. 10 на небеси; о отрочате лук. III. 17; на жрѣбате io. XII. 15; постоянно на десате.

Именительный множ. числа неплодъви лук. XXIII. 29; дъштери лук. XXIII. 28; дьние, дьнье (денье) и дьне (дъне), послѣднее только матѳ. XXIV. 22, марк. XIII. 19; дѣлателе матѳ. XXI. 35. 38, лук. XX. 10. 14; жателе матѳ. XIII. 39, тажателе марк. XII. 7, законоучителе лук. V. 17, съвѣдѣтеле лук. XXIV. 48, мытаре матѳ. V. 46. 47, IX. 10, XXI. 31. 32, марк. II. 15, лук. III. 12, VII. 29, XV. 1; цѣри матѳ. XVII. 25 и цѣре лук. X. 27, XXII. 25; четыре въ мужск. родѣ io. IV. 35 (мѣсяци), четыри въ женск. родѣ (тысѧштѧ) матѳ. XV. 38, марк. VIII. 9. Сюда принадлежатъ формы именительнаго на -не: граждане лук. XIX. 14, самарѣне io. IV. 40 и т. д. Числительное десать поддается вліянію склоненія прилагательныхъ, οἱ δέκα переведено десатни матѳ. XX. 24 и даже седмь десатни лук. X. 16 (οἱ ἑβδομήκοντα), возлѣ десать марк. X. 41, лук. XVII. 17.

Родительный множ. числа матеръ марк. X. 30, дъштеръ лук. I. 5; дьнъ или день преимущественно послѣ числительныхъ: шесть денъ лук. XIII. 14, по шести денъ матѳ. XVII. 1, марк. IX. 2, io. XII. 1, по осми денъ io. XX. 26, .к. дьнъ марк. I. 13, но .к. дьнии лук. IV. 2, осмь дьнии лук. II. 21, IX. 28, отъ дьнии матѳ. XI. 12, по скръби дьнии матѳ. XXIV. 29, отъ дьнеи лук. V. 17, VIII. 22, XX. 1, единого дьнии лук. XVII. 22; постоянно десатъ, напр. пать десатъ лук. XVI. 6, io. XXI. 11, шесть десатъ матѳ. XIII. 8, марк. IV. 20, лук. XXIV. 13, седмь десатъ лук. X. 1 и т. д.; постоянно четырѣ матѳ. XXIV. 31, марк. XIII. 27, лук. II. 37. Примѣры дѣлателъ матѳ. XX. 1, тажателъ марк. XII. 2, житель лук. XV. 15, какъ воспоминанія консонантическаго склоненія, чередуются съ дѣлатель, съвѣдѣтель.

Творительный множ. числа родителъı лук. XXI. 16, съ дѣлателъı матѳ. XX. 2, но постоянно мытари; десатъı io. II. 20, но четырьми марк. II. 3, io. II. 20; словесъı матѳ. XII. 37, лук. XXIII. 9; дьньми марк. XV. 29, деньми io. II. 19. 20 (зогр. также дьнъı).

Предложный множ. числа словесѣхъ марк. X. 24, лук. IV. 22, IX. 28; небесѣхъ матѳ. VII. 11, XVI. 19, марк. XII. 24, дьнѣхъ лук. I. 24, II. 36. 46, XV. 13, въ жрънъвахъ матѳ. XXIV. 41.

Двойств. числа именительный и винительный дъва десатѣ io. VI. 19 (зогр. десати); дъва дьни io. IV. 40, XI. 6.

Родительный и предложный: по дъвою дъноу матѳ. XXVI. 21, марк. XIV. 1, io. IV. 43.

2. Изъ склоненія прочихъ существительныхъ стоитъ упомянуть творит. множ. числа старьцъı матѳ. XXVII. 41 и винит. пад. множ. числа пѣнязъı io. II. 15, въ обоихъ случаяхъ сильно проявилась твердость произношенія, которой не мѣшаетъ то, что матѳ. XX. 9 читается пѣнязю. Это — такая же непослѣдовательность, лучше сказать зависимость отъ колеблющейся мягкости или твердости произношенія, какъ напримѣръ въ словѣ архиерен, гдѣ

дательный множ. числа всегда пишется архиереомъ (9 разъ), дат. единств. числа архиереови 4 раза, прилагательное архиереовъ 4 раза, архиереова 5 разъ, между тѣмъ предложный падежъ: при архиереи марк. II. 26, лук. III. 2, и винит. множ. числа архиереѣ лук. XXIII. 13; или фарисеомъ какъ дат. множ. числа 3 раза (матѳ. XXII. 41, іо. VII. 45, XI. 46) возлѣ фарисѣмъ 3 раза (лук. XI. 42, XIV. 3, іо. XI. 13), прилагательное фарисѣовъ, фарисѣовѣ (лук. VII. 36. 37), а все-таки звательный пад. фарисею матѳ. XXIII. 26. Точно такъ вин. пад. единств. числа аньдрѣѣ марк. I. 16, III. 18, лук. VI. 14, но дат. единств. числа аньдрѣови іо. XII. 22, а прилагательное аньдрѣовъ марк. I. 29 и аньдрѣевъ іо. I. 45. Мягкость слова издраиль постоянно соблюдается, напр. дат. въ изли 6 разъ, звят. излю марк. XII. 29, род. илѣ 3 раза, дат. къ издраилю лук. I. 80, издраилеви іо. I. 31, прилагательное, гдѣ можно прочитать слово цѣликомъ, издраилевъ іо. I. 50, издраилекома лук. XXII. 30. Сличи еще кесаровъ матѳ. XXII. 21 и кесарови іо. XIX. 12 bis, но кесарева кесареви матѳ. XXII. 17. 21, или лук. XVI. 23. 24, іо. XI. 5 лазарѣ (род. единств.), но лазара іо. XII. 9. 10. 17 и звят. лазаре іо. XI. 43.

Такое же колебаніе встрѣчается и въ другихъ случаяхъ, укажемъ на слово господь, его родительный падежъ единств. числа господи своего лук. XVI. 5, ср. еще ѓи матѳ. XXV. 21. 23, лук. I. 43. 45, но и ѓа, т. е. господа, матѳ. XXII. 37. 43. 45, марк. XII. 11. 30. 37, лук. I. 46, IV. 12, X. 27, XII. 36. 47, XX. 37, XXIV. 3, іо. XI. 2, XIII. 16, XV. 20, XX. 2. 3. 20. 25; средней формы ѓѣ въ нашемъ памятникѣ нѣтъ, но она встрѣчается нерѣдко въ Зографскомъ евангеліи; дательный падежъ ѓи лук. IV. 8, къ ѓи лук. XIX. 8, чаще ѓви т. е. господеви матѳ. XXII. 44, марк. XII. 36, лук. I. 17, II. 23. 38, XVII. 5; наконецъ здѣсь существуетъ и средняя форма ѓю т. е. господю марк. XVI. 20, іо. VI. 23. Именительный множ. числа господие лук. XIX. 33, родительный множ. числа господеи матѳ. XV. 27. Формы господѣ, господю называю средними, потому что онѣ дѣйствительно занимаютъ среднее мѣсто между господи (2, 3), съ одной, и господа (2) — господоу (3) съ другой стороны; послѣдняя форма даже и не встрѣчается еще въ нашемъ памятникѣ, хотя она могла явиться, коль скоро существуетъ родительный падежъ господа. Мягкость окончанія въ господѣ, господю напоминаетъ нынѣшнее русское **гостя, гостю,** сравнительно съ сербскимъ **госта — госту**, или польское imienia, cielęcia, сравнительно съ русскимъ **имени, теляти** и сербскимъ **имена, телета**. Изъ мягкости этихъ формъ можно заключать, что уже первоначальное склоненіе господь, господи и т. д. содержало гораздо болѣе значительную долю мягкости въ слогахъ дь, дн, чѣмъ обыкновенно полагается.

3. Въ сложномъ склоненіи прилагательныхъ имѣется нѣсколько примѣровъ родительнаго на аго и дательнаго на оуемоу: кадилънаго лук. I. 11 (зогр. кадильнаго), малаго марк. XV. 40 (зогр. малаго), къшънѣго лук. VI. 35 (зогр. къшьнѣаго); лжкавоуемоу матѳ. XII. 45 (зогр. лжкавъноуемоу), ослабленоуемоу матѳ. IX. 2. 6 (такъ и зогр.), бѣсъноуемоу марк. V. 16 (зогр. бѣсъноумоу) и единоуемоу марк. XVI. 14. Сложная форма послѣдняго слова вызвана желаніемъ подражать греческому подлиннику, гдѣ выраженіе съ членомъ (τοῖς ἕνδεκα); по той же причинѣ еще: единъı на десѧте оученикъ матѳ. XXVIII. 16 (οἱ ἕνδεκα), и отъ единаго бога іо. V. 44 (παρὰ τοῦ μόνου θεοῦ); иначе вездѣ по склоненію прономинальному: единого, единомоу, единомь, единѣмь.

Тѣхъ же падежей формы ассимилированныя, но не стянутыя, встрѣчаются тоже не очень часто, въ особенности дательный падежъ на оуоумоу ограниченъ и въ нашемъ па-

мятникѣ на небольшое число примѣровъ: дроугоуомоу лук. IX. 59 (зогр. дроугомоу), нечистоуомоу лук. VIII. 29, IX. 42 (зогр. нечистомоу), человѣчьскоуомоу лук. IX. 22 (зогр. на омоу), исцѣлѣвъшюомоу io. V. 10 (зогр. -шюемоу), имѫштѫомоу лук. XIX. 24 (зогр. имѫштюмоу). Сравни еще слѣпоомоу io. XI. 37, пръвоомоу io. XIX. 32. О раннемъ пренебреженіи полнымъ окончаніемъ на оуомоу свидѣтельствуетъ примѣръ лук. IX. 25, гдѣ въ нечистоуомоу второе оу выскоблено, чтобы получить простую форму на омоу. И въ самомъ дѣлѣ, примѣры на омоу (вм. оуомоу) рѣшительно преобладаютъ: къвъшюмоу лук. XXIV. 12, кѣроуѭштомоу марк. IX. 23, вѣчѣномоу марк. III. 29, глаголѭштюмоу матѳ. XII. 48, дроугомоу матѳ. VIII. 9, лук. VII. 8, XVI. 7, io. XIX. 32, XX. 2, законьномоу лук. II. 27, имѭомоу матѳ. XXV. 28. 29, марк. III. 3, лук. III. 11, имѫштѫмоу лук. VI. 8, искарнотьскоумоу io. XIII. 26, котороумоу марк. XII. 23, ослабленоумоу марк. X. 9. 10, понтьскоумоу матѳ. XXVII. 2, лук. III. 1, посълавъшюмоу io. V. 24, XVI. 5, пропѧтоумоу io. XIX. 32, пръвоумоу матѳ. XXI. 28, лук. XVI. 5, реченоумоу лук. II. 24, сѣѭштоумоу матѳ. XIII. 4, творѧштоумоу матѳ. XXI. 43. тлъкѭоумоу матѳ. VII. 8, лук. XI. 10, человѣчьскоумоу io. XII. 34 и т. д.

Родительный падежъ, напротивъ, гораздо чаще является съ полнымъ окончаніемъ на аго, чѣмъ со сжатымъ на аго: вѣсъноважъшааго марк. V. 15, вѣсъноуѭштааго io. X. 21, колѧштааго лук. VII. 10, къвъшааго io. II. 9, лук. VIII. 35, вѣчѣнааго io. III. 16, V. 24, VI. 68, XVII. 2, XX. 31, въшънѣаго лук. VIII. 28, матѳ. XXVII. 51, марк. V. 7, лук. I. 32. 35. 76, VIII. 28, въпиѭштааго марк. I. 3, лук. III. 4, io. I. 23, галилеискааго марк. I. 9, грѧдѫштааго лук. III. 7, io. VI. 37, давъшааго матѳ. IX. 8, дроугааго марк. XV. 27, живааго io. VI. 69, лук. XXIV. 5, животънааго io. VIII. 12, ннощдааго io. III. 16. 18, имѣвъшааго марк. V. 15, искарнотъскааго марк. III. 19, искрьнѣаго матѳ. XIX. 19, марк. XII. 33, лук. X. 27, истинънааго io. XVII. 3, котораго лук. XIV. 5, XX. 33, котераго лук. XI. 11, крѣпъкааго матѳ. XII. 29, марк. III. 27, коупльнааго io. II. 16, неключимааго матѳ. XXV. 30, нижънѣаго матѳ. XXVII. 51, новааго марк. XIV. 24, нарицаемааго матѳ. XXVI. 3, XXVII. 16. 17, небесьскааго матѳ. XVI. 19, погыбъшааго матѳ. XVIII. 11, посълавъшааго матѳ. X. 4. марк. IX. 37, io. V. 23. 30, VI. 38. 39, VII. 16, IX. 4, XII. 45, повелѣнааго лук. III. 13, пропѧтааго марк. XVI. 6, праведънааго матѳ. XXIII. 35, лук. XI. 51, прозьрѣвъшааго io. IX. 18, прѣдаѭштааго io. XIII. 11, реченааго матѳ. XXII. 31, стоѭштаго io. XI. 42, сѫдѫштааго io. XII. 48, оумеръшааго io. XI. 39, цѣненааго матѳ. XXVII. 9, человѣчьскааго матѳ. XXIV. 37. 39 и т. д. При такомъ количествѣ примѣровъ полнаго окончанія на аго, формъ сжатыхъ на аго очень не много: дроугаго матѳ. VI. 24, къвъшаго лук. VIII. 56, искрьнѣго матѳ. XXII. 39, дьнесьнѣго матѳ. XI. 23, прокаженаго матѳ. XXVI. 6.

Предложный падежъ оканчивается на ѣмь: грѣшънѣмь марк. VIII. 38, дроуѕѣмь матѳ. VI. 24, вѣчьнѣмь io. VI. 27, XII. 25, небесѣмь матѳ. XIII. 11, каменьнѣмь марк. IV. 5, неправедьнѣмь лук. XVI. 11, на стр. 114—115: ослабленѣмъ, гѫгънивѣмь, слѣпѣмь, кесаринстѣмъ, сѫдьнѣмь; на стр. 186—188: прокаженѣмь, водъноторждовитѣмь, неправедьнѣмь, богатѣмь, слѣпѣмь; на стр. 313: морьсцѣмь, роженѣмь, — и на ѣмь (нѣсколько рѣже): новѣмь матѳ. XXVII. 60, дроуѕѣмъ лук. V. 7, нарицаемѣмь io. XIX. 13, небесцѣмь матѳ. XI. 11, галилѣисцѣмъ XV. 29; на стр. 114—115: прокаженѣмь, сѫхоржцѣмь, морьсцѣмь; на стр. 186—188: непокелѣнѣмь, богатѣмь. Такимъ же образомъ стягивается мягкое окончаніе нимь въ имь.

Возлѣ ѣмь мы ожидали бы также окончаніе ѣмь (съ переходомъ ѣ послѣ ѣ въ а), тѣмъ скорѣе, что именно нашъ памятникъ очень любитъ переходъ изъ ѣѣ въ ѣа; однакожъ въ

предложномъ падежѣ такой формы нѣтъ (какъ извѣстно, она встрѣчается въ Ассемановомъ евангеліи и еще нѣкоторыхъ другихъ памятникахъ, между прочими напр. въ одномъ изъ древнѣйшихъ отрывковъ древнерусской письменности, въ житіи Кондрата: о блаженѣмь). Но зато нарѣчіе добрѣ является нѣсколько разъ въ видѣ добрѣа (вм. добрѣѣ, вѣроятно по аналогіи съ добрѣ): добрѣа ти єстъ матѳ. XVIII. 8. 9, марк. IX. 43. 45. 47, добрѣа би кыло матѳ. XXVI. 24, но и добрѣѣ марк. IX. 42.

Сочетаніе ын охотно стягивается въ ъ, въ именительномъ единств. числа и въ различныхъ падежахъ единств. и множ. числа, передъ суффиксами мь, мъ, ми, хъ; примѣровъ тѣхъ и другихъ формъ очень много, напр. сн҃ъ чл҃вчскъı матѳ. VIII. 20, io. V. 27, добръı io. X. 11, животъныı io. VI. 48 (животънъıн ib. 35), дроугъı лук. VII. 41, IX. 61, XIV. 19. 20, XVII. 34. 35, XVIII. 10, XIX. 20, XXII. 58, XXIII. 40 (дроугъıн матѳ. VIII. 21), рожденъı io. III. 6. 8, истинъныı io. VI. 32, мрътвъıхъ io. II. 21, XII. 10. 17 (мрътвъıнхъ XII. 1), неджжънъıхъ io. VI. 2, но нб҃скъıнхъ матѳ. XVIII. 14, прѣвъıнхъ матѳ. XX. 8, изкъранъıнхъ ib. 16, с҃тъıнхъ лук. IX. 26 и т. д. Формъ на ъı (глаголическое ⱏⰻ), встрѣчающихся довольно часто въ Зографскомъ евангеліи, нашъ памятникъ вовсе не знаетъ.

Упомянемъ еще твор. падежъ единств. числа обржченжмь лук. II. 5 (въ примѣчаніи къ этому мѣсту надо прибавить, что эта форма встрѣчается не только въ ассем. но и въ зогр.); потомъ именительный единств. числа прѣва матѳ. XXII. 38, марк. XII. 28. 30; родительный единств. числа женск. рода никоѥже (вм. ожидаемаго никоѥжѥ) io. V. 29, сестръı ѩ (вм. ѣа) io. XI. 1, не дѣи ѩ (вм. ѣа) io. XII. 7, и наоборотъ вѣ нжѣ (вм. нѣ марк. XI. 2.

Мѣстоименіе сь въ именит. множ. числа муж. рода почти всегда пишется сни: что сни глаголѣтъ матѳ. XXI. 16, чѣто сни на тѧ съвѣдѣтельствоуѣтъ матѳ. XXVI. 62, марк. XIV. 60, а сни сѫтъ марк. IV. 18, сни людие марк. VII. 6, сни приимѣтъ XII. 40, лук. XX. 47, глаголи сни лук. I. 65, сни корене не имѣтъ лук. VIII. 13, сни сѫтъ ib. 14. 15. 21, галилѣане сни лук. XIII. 2, сни оумлъчѧтъ XIX. 40, да ѣдѧтъ сни io. VI. 5, сни глаголи X. 21, сни же пристѫпиша io. XII. 21, сни въ мирѣ сѫтъ io. XVII. 11, сни познаша ib. 25; гораздо рѣже сн҃: марк. IV. 15. 16. 20, XV. 8, лук. XXI. 4. Судя по винительному сѣѧ матѳ. XX. 12, марк. VIII. 4, сиѧ матѳ. X. 5, XIII. 53, лук. II. 19. 51, XX. 16, io. XVIII. 20, и по именительному дв. числа сѣ сн҃ъı матѳ. XX. 21, мы должны считать форму именительнаго сни вполнѣ законною и лучше подходящею къ упомянутымъ падежамъ, чѣмъ сн҃; конечно она принадлежитъ къ расширенной основѣ этого мѣстоименія, какъ и санскритское syas, слабая же основа повидимому сохранилась въ сь, въ сѥ-го, сѥ-моу (вѣроятно вм. сь-го, сь-моу, какъ чь-со) и въ сн҃ средняго рода множ. числа (вм. sī отъ сь = si, сл. санскр. kim, слав. чь-то) средняго рода i-темы въ множ. числѣ удлиняютъ тематическую гласную i въ ī, сл. Whitney Indische Grammatik §. 338. 340; протяженіе i въ ī видно также въ сикъ, сиць въ сравненіи съ такъ. Въ доказательство того, что сни какъ именительный множ. числа муж. рода разнится отъ сн҃ средняго рода, приведемъ примѣры послѣдняго: словєса сн҃ матѳ. VII. 24. 26. 28, XIX. 1, XXVI. 1, лук. IX. 44, XXIV. 17, io. X. 19; сн҃ вьсѣ матѳ. VI. 33, XIII. 56, XXIV. 8. 33, лук. XII. 31, XVI. 14, io. XV. 21, вьсѣ сн҃ XIII. 51, XIX. 20, XXIII. 36, марк. VII. 23, X. 20, XIII. 4. 30, XVIII. 21, XXIV. 9, сн҃ сѫтъ скврнаштаа матѳ. XV. 20, сн҃ творишн XXI. 23, марк. XI. 28, io. II. 18, VII. 4, когда сн҃ бѫдѫтъ матѳ. XXIV. 3 лук. XX. 7, сн҃ творѣ марк. XI. 33, отъкръı сн҃ младѣньцемъ лук. X. 21, сн҃ подобаше сътворити лук. XI. 42, слъıшавъ єдинъ сн҃ лук. XIV. 15, что оубо сн҃ сѫтъ лук. XV. 26,

сн ѣже видите лук. XXI. 6, егда хотѧтъ сн бꙑти лук. XXI. 7, егда оуꙁьрите сн бꙑваѭшта ib. 31, въ сърѣ дрѣвѣ сн творѧтъ лук. XXIII. 31, отъ нелиже сн бѣша XXIV. 21, сн имъ глѣштемъ ib. 36, сн бѣша io. I. 28, възьмѣте сн II. 16, како могѫтъ сн бꙑти III. 9, зане сн творѣаше V. 16, сн творитъ ib. 19, сн глаголѭ ib. 34, XVII. 13, сн рече VI. 59, сн рекъ io. VII. 9, IX. 6, XIII. 21, XVIII. 1, сн глаголѭ VIII. 26, сн творѭ ib. 28, за словеса сн io. X. 19, сн рече XI. 11, XII. 41, XX. 18, сн вѣша писана, сн сътвориша XII. 16, XIX. 24, сн глагола XII. 36, XVII. 1, сн вѣсте XIII. 17, сн глаголаҳъ XIV. 25, XVI. 1. 6. 33, сн заповѣдаѭ XV. 17, сн сътворѧтъ XVI. 3, бѣша ко сн XIX. 36, сн же писана бѣша XX. 31. Какъ видно, форма безусловно выдержана: нѣтъ ни одного примѣра на ни. Я постарался подобрать почти всѣ примѣры и мужескаго и средняго рода потому, что они, будучи сопоставлены, еще болѣе убѣждаютъ въ сознательной разницѣ между мужескимъ и среднимъ родомъ и заставляютъ насъ для имен. муж. рода дать предпочтеніе формѣ сни передъ сжатой сн. И такъ, въ образчикъ склоненія мѣстоименія сь необходимо будетъ отнынѣ внести для именит. множ. числа муж. рода форму сни.

4. Въ настоящемъ времени глаголовъ, оканчивающихся въ 3 лицѣ единств. на ѧтъ и во 2 лицѣ множ. числа на ѧте, замѣчаются нерѣдко формы ассимилированныя, вмѣсто ѧтъ, ѧте, выходятъ наружу окончанія ѧтъ, ѧте. Я привожу эту замѣчательную особенность нашего памятника здѣсь, гдѣ рѣчь идетъ о спряженіи, потому что не нахожу возможнымъ объяснить ее просто какимъ-либо звуковымъ закономъ. Если бы это былъ процессъ, вызванный чисто фонетическими условіями, то онъ обнаружилъ бы свое дѣйствіе въ полномъ объемѣ всѣхъ подходящихъ случаевъ. Между тѣмъ во 2 лицѣ единств. числа остается ѣши, точно такъ въ 1 лицѣ множ. числа ѣмъ, ассимилированныхъ формъ на ааши, аамъ вовсе нѣтъ. Нельзя сомнѣваться въ томъ, что неассимилированныя формы старше, первоначальнѣе; стало быть во всѣхъ славянскихъ языкахъ, гдѣ теперь господствуетъ окончаніе **а**, оно произошло отъ стяженія двухъ слоговъ **ае** въ одинъ **а**. Этотъ фактъ стоитъ въ очевидной связи со всѣми прочими случаями стягиванія. Не даромъ мы замѣчаемъ еще и теперь въ русскомъ языкѣ при существованіи несжатыхъ формъ на **аешь, аетъ** такія же несжатыя формы также въ склоненіи, напр. въ именительномъ единств. числа прилагательнаго на **ая, ое**, въ винительномъ множ. числа на **ые**, въ творительномъ женск. рода единств. числа на **ою** и т. д. Старословѣнскій языкъ при полной гармоніи своего развитія сохранилъ и тамъ и здѣсь формы несжатыя. Этимъ качествомъ, какъ и многими другими, онъ подтверждаетъ свою принадлежность къ юговосточной группѣ слав. нарѣчій, да, въ данномъ случаѣ онъ сближается даже не съ южною, а съ восточною группою. Но если вѣрно, что нынѣшнія окончанія на **аш** (-aš), **а** и т. д. во всѣхъ слав. нарѣчіяхъ образовались стяженіемъ, то самъ процессъ стяженія конечно долженъ былъ начаться съ того лица, которое менѣе другихъ оставалось вѣрнымъ первоначальной формѣ, такимъ же мы вправѣ считать 3-е лицо единств. числа, потому что оно, должно быть, очень рано могло въ различныхъ слав. нарѣчіяхъ обойтись безъ окончанія 3-го лица тъ; очутившееся такимъ образомъ въ концѣ слова ѣ, не защищенное закрытымъ слогомъ, легко поддалось вліянію болѣе сильнаго, иногда удареніемъ поддержаннаго а, и ассимилировалось съ нимъ. Относительно сербскаго языка было уже Даничичемъ замѣчено (сличи его Историја облика, стр. 281, примѣч. 2), что нестянутыя формы попадаются преимущественно съ окончаніемъ ть, сжатыя же, т. е. народныя, безъ окончанія ть. Кажется, для большинства славянск. нарѣчій

должно утверждать то же самое, т. е. возможность произношенія 3-го лица безъ окончанія ть или тъ предшествовала стяганію ае въ а. Въ говорахъ малорусскаго языка слышится обыкновенно 3-ее лицо безъ ть: грає, знає, и даже гра, зна, гораздо рѣже грат, знат (сл. М. Осадца грам. руского языка, 3-е изд. стр. 113); едва ли необходимо въ послѣднихъ формахъ видѣть прямой остатокъ старослов. играетъ, знаетъ, мнѣ казалось бы болѣе правдоподобнымъ мнѣніе, что присоединяющаяся къ ділає, дзьелајець и дзьелаја, сьпівае, сьпјевајець, сьпјева (сл. Ogonowski Studien, S. 139) въ иныхъ говорахъ форма на атъ и ать развилась путемъ аналогіи изъ окончанія на а, аналогіею же для тъ, ть могло послужить 3-е лицо множ. числа или тъ (ть) окончанія 3-го лица единств. числа итъ (ить).

Какъ же объяснить аатъ нашего памятника? Принимая въ соображеніе, что ассимилированная форма преимущественно является въ 3-емъ лицѣ единств. числа, мнѣ кажется, что это — уступка, сдѣланная народному языку, въ которомъ 3-ее лицо относящихся сюда глаголовъ уже тогда произносилось на **аа (â)**. И такъ, подобаатъ образовалось подъ вліяніемъ живого произношенія подобаа или подобâ, но съ сохраненіемъ свойственнаго книжному языку окончанія тъ. Отчего же эта ассимиляція распространилась и на 2-ое лицо множ. числа, сказать трудно; можетъ быть потому, что и въ живомъ языкѣ тогда еще не было проведено послѣдовательное употребленіе ассимилированныхъ формъ, т. е быть можетъ тогда спрягали такъ: подобаю, подобаеш, подобаа, подобаем, подобаате, подобают. Подъ живымъ языкомъ страны, о вліяніи котораго здѣсь говорится, можно подразумѣвать нарѣчіе сербо-хорватское (если эти формы впервые появились на страницахъ нашего памятника) или македонско-болгарское (если писецъ нашего памятника находилъ ихъ уже въ своемъ подлинникѣ): то и другое въ данномъ случаѣ должно было отозваться одинаковымъ вліяніемъ на формы старословѣнскія.

Третье лицо единств. числа на аатъ: разбиваатъ марк. IX. 18, бѣгаатъ io. X. 12, бываатъ матѳ. XIII. 32, XXVII. 24, прѣкъываатъ io. XIV. 17, IX. 41, VIII. 35, съкиваатъ матѳ. XII. 30, XXIII. 37, отвръзаатъ матѳ. VII. 8, оуготоваатъ лук. VII. 27, io. X. 3, прѣдаатъ матѳ. XXVI. 45, марк. XIV. 21. 41, дѣлаатъ io. V. 17, подобаатъ матѳ. XIII. 23, лук. IV. 43, IX. 22, XVI. 21, io. X. 16, XII. 34, показаатъ io. V. 20, съказаатъ io. IX. 7, покръваатъ лук. VIII. 16, прикасаатъ лук. VII. 39, знаатъ io. X. 15, XIV. 17, познаатъ лук. VI. 44, възлагаатъ, подълагаатъ лук. VIII. 16, полагаатъ io. II. 10, въмѣтаатъ марк. IV. 26, отъмѣтаатъ лук. X. 16, вълиѣваатъ марк. II. 22, обрѣтаатъ матѳ. VII. 7. 8, XII. 43, въсхытаатъ матѳ. XIII. 19, разоумѣваатъ матѳ. XIII. 19, XXIV. 15, въстаатъ, прозѣваатъ марк. IV. 27, покаатъ сѧ лук. XVII. 3, посылаатъ марк. III. 14, оумираатъ, оугасаатъ марк. IX. 44. 46. 48, вьждѫдаатъ io. IV. 14; нарицаатъ лук. I. 61, io. V. 2, матѳ. XXII. 43, окличаатъ io. VIII. 46, коньчаатъ лук. XXII. 16, разлѫчаатъ матѳ. XIX. 6, XXV. 32, марк. X. 9, растачаатъ матѳ. XII. 30, пржжаатъ лук. IX. 39, слоушаатъ лук. X. 16, послоушаатъ матѳ. VIII. 47, IX. 31, X. 14, XVIII. 15. 16. 17, воскрѣшаатъ io. V. 21, глашаатъ io. X. 3, оустрашаатъ io. XIV. 27, раждаатъ io. XVI. 21, кръштаатъ io. III. 26, IV. 1, въмѣщаатъ матѳ. XV. 17, io. VIII. 37, отъвѣщаатъ матѳ. XXV. 45, отъпоуштаатъ лук. VII. 49, съмѫштаатъ io. XIV. 1. 27; авлѣатъ матѳ. XXIV. 27, живлѣатъ io. VI. 63, власвимлѣатъ матѳ. IX. 3, власвимисаатъ марк. III. 29, оставлѣатъ матѳ. XXIV. 40. 41, io. X. 12, приставлѣатъ матѳ. IX. 16, кланѣатъ io. IV. 24, съблажнѣатъ матѳ. V. 29. 30, XIII. 21, XVIII. 9, марк. IX. 43. 45. 47, варѣатъ матѳ. XXVIII. 7, сѣатъ матѳ. V. 45, окоуѣатъ лук. XIV. 34.

Нѣсколько менѣе примѣровъ замѣчается для второго лица множ. числа: знаатѣ io. XIV. 17, познаатѣ ib. 7, даатѣ лук. VI. 34, гнѣваатѣ сѧ io. VII. 23, къздръıдаатѣ лук. VI. 25, окрѣзаатѣ io. VII. 22, сънѣдаатѣ матѳ. XXIII. 13, почиваатѣ матѳ. XXVI. 45, разоумѣваатѣ матѳ. XV. 17, покаатѣ сѧ лук. XIII. 3. 5, чаатѣ лук. VI. 34, окоушаатѣ матѳ. XXII. 18, послоушаатѣ io. VIII. 47, X. 20, троужаатѣ матѳ. XXVI. 10, очиштаатѣ матѳ. XXIII. 25, лук. XI. 19, съвѣштаатѣ матѳ. XVIII. 19, отъпоуштаатѣ матѳ. XVIII. 35, авлѣатѣ матѳ. XXIII. 28, оставлѣатѣ матѳ. XXIII. 14, марк. VII. 12, помъıшлѣатѣ марк. II. 8, VIII. 17, лук. V. 22, io. XI. 50, затварѣатѣ матѳ. XXIII. 14, клањѣатѣ io. IV. 22.

Обыкновенныя, не ассимилированныя формы тѣхъ же глаголовъ въ 3-емъ лицѣ ед. числа и во 2-омъ лицѣ множ. числа являются только какъ рѣдкое исключеніе: даетъ матѳ. XVII. 24, продаетъ матѳ. XIII. 44 (см. выше), знаетъ матѳ. XI. 27 (сл. выше), падаетъ матѳ. XVII. 15 (но падаатъ лук. XI. 17), къıкаетъ матѳ. XIII. 22 (см. выше), нарицаетъ матѳ. XIII. 55, XXII. 45 (см. выше), скандалисаетъ матѳ. XVIII. 6, оставлѣетъматѳ. XXIII. 38 (сл. выше), подавлѣетъ матѳ. XIII. 22, съблажњѣетъ матѳ. XVIII. 8 (сл. выше), прѣстѫпаетѣ матѳ. XV. 3, отъпоуштаетѣ матѳ. VI. 14. 15 (сл. выше). Но 2-ое лицо ед. числа и 1-ое лицо множ. числа тѣхъ же и другихъ, подходящихъ сюда глаголовъ всегда оканчиваются на аеши, аемъ: дѣлаешн io. VI. 30, дѣлаемъ ib. 28, отъвѣщаваешн матѳ. XXVI. 62, марк. XIV. 61, XV. 4, клањѣмъ сѧ io. IV. 22, ѣвлѣешн io. II. 18, послоушаешн io. XI. 42, власфимлѣешн io. XI. 36, оуготоваемъ матѳ. XXVI. 17, отъпоуштаемъ матѳ. VI. 12.

По примѣру окончаній аатъ, аатѣ существуютъ для тѣхъ же лицъ также окончанія ѣатъ, ѣатѣ отъ глаголовъ съ тематическимъ ѣ въ звуковомъ значеніи =ê (а не =ja): оумѣатъ io. VII. 15, оумѣатѣ лук. XI. 13, XII. 56, разоумѣатъ марк. XIII. 14, io. VII. 17. 51, XIV. 31, разоумѣатѣ io. VIII. 28. 43, X. 38, XIV. 19, дѣатъ лук. XVI. 18, дѣата марк. XI. 3. 5, одѣатъ лук. XII. 28, сѣатъ марк. IV. 14, созърѣатъ марк. IV. 29, цѣлѣатъ марк. V. 29, пролѣатъ лук. XXII. 20, оуспѣатъ матѳ. XXVII. 24, питѣатъ лук. XII. 24, оскждѣатъ лук. XXII. 32, оскждѣатѣ лук. XVI. 9, запоустѣатъ лук. XI. 17, оцѣпѣнѣатъ марк. IX. 18, въждѣлѣатѣ лук. XVII. 22. Но здѣсь нерѣдки также формы обыкновенныя: разоумѣетѣ матѳ. XIII. 51, марк. IV. 13, оумѣетѣ матѳ. VII. 11, XVI. 3, исцѣлѣетъ матѳ. VIII. 8, лук. VII. 7, питѣетъ матѳ. VI. 26, пролѣетъ матѳ. IX. 17, марк. II. 22, лук. V. 37, запоустѣетъ матѳ. XII. 25, сѣетъ матѳ. XIII. 3, марк. IV. 15.

Приведенныя формы на ѣатъ, ѣатѣ не находятъ опоры въ звуковыхъ особенностяхъ сербо-хорватскаго языка, но напоминаютъ намъ извѣстную наклонность болгарскаго языка къ широкому произношенію ѣ какъ ea, ia, хотя по законамъ нынѣшняго произношенія мы и въ болгарскомъ языкѣ не ожидали бы въ данныхъ формахъ окончанія ѣа, а только ѣе, сл. «да си лее студена водица» период. сп. I. кн. XI и XII стр. 161, «да имъ излее» милад. 113, «конь му вее, слжнце грее» ib. 116, «въ среща иде, песенъ пее» ib. 166 и т. д. Такимъ образомъ странныя формы нашего памятника остаются необъясненными, если не считать ихъ дѣйствіемъ аналогіи столь многочисленныхъ примѣровъ окончанія аатъ, которые могли тѣмъ скорѣе повліять, что ѣ, по болгарскому произношенію какъ ea, близко совпадало съ а. Но въ такомъ случаѣ необходимо допустить, что нашъ памятникъ «заразился» такого рода болгаризмами уже въ томъ спискѣ, который былъ непосредственнымъ подлинникомъ для нашего памятника. Болгарское произношеніе ѣ какъ ea замѣчается въ на-

шемъ памятникѣ, кромѣ упомянутаго выше докрѣа, также въ нѣкоторыхъ примѣрахъ глагола сѣати: мы читаемъ матѳ. XIII. 19 два раза сѣное, точно такъ марк. IV. 15, въсѣно ib. IV. 31. 32, а какъ это понимать — доказываетъ сѣаное ib. 20. 22. 23, сѣании марк. IV. 18. 20, сл. еще: сѣвъ лук. XIX. 21, сѣхъ ib. 22, сѣвъшю матѳ. XIII. 24, сѣлъ ib. 27, XXV. 24, лук. XXII. 31, вьсѣ матѳ. XIII. 25. 31, но вьсѣкакъ матѳ. XIII. 39, сѣахъ XXV. 26, сѣатъ марк. IV. 3, лук. VIII. 5. Параллельное явленіе формъ съ ѣ и съ ѣа у одного и того же слова какъ нельзя лучше подходитъ къ произношенію этого звука въ устахъ нынѣшнихъ Болгаръ различныхъ мѣстностей, сл. напр. описаніе произношенія, господствующаго въ Шуменскомъ округѣ, сообщаемое въ Періодическомъ списаніи 1882, кн. 2-ая стр. 174: «звукъ очартанъ съ бѣлѣгъ-тъ ѣ, подиръ съгласна, особенно кога пада ударение върху му, изговори се почти като **еа** слѣно и малко протегнѫто, но не като **ja** или **я**»; тамъ же между примѣрами для 1-го лица единств. числа на **ам** приводится глаголъ **сѣм** (стр. 175), съ которымъ можно сличить смеамъ сѣ милад. 174.

Но нашъ памятникъ зашелъ за предѣлы всѣхъ ассимилированныхъ формъ, какія мы до сихъ поръ знали, въ слѣдующихъ примѣрахъ; трѣкоуоутъ марк. XI. 3, лук. XI. 8, XIX. 31. 34, io. XIII. 10, трѣкоуоуте лук. XII. 30, вѣроуоутъ io. III. 36, XII. 44, вѣроуоуте io. III. 12, VI. 29. 36, X. 25. 26. 38, XVI. 31, радоуоутъ сѧ io. III. 29, IV. 36, въздрадоуоутъ io. XVI. 20. 22, овѣдоуоутъ лук. XI. 37, цѣрствоуютъ лук. XIX. 14, благовѣствоуоутъ лук. XVI. 16, съвѣдѣтельствоуоутъ io. II. 25, III. 32, VIII. 18, XV. 26, даже съвѣдѣтельствоутъ io. V. 32, съвѣдѣтельствоуоуте лук. XI. 47, io. III. 28, XV. 27, засъвѣдѣтельствоуоутъ лук. XVI. 26. Существуютъ конечно и здѣсь формы съ обыкновеннымъ окончаніемъ: кѣсъноуетъ сѧ матѳ. XV. 22, коупоуетъ матѳ. XIII. 44, вѣроуета матѳ. IX. 28, трѣкоуете матѳ. VI. 8. 32, XXI. 3, радоуетъ сѧ матѳ. XVIII. 13, съвѣдѣтельствоуетъ io. I. 7. 8. 15, съвѣдѣтельствоуете матѳ. XXIII. 31, чръмъноуетъ сѧ матѳ. XVI. 2. 3, цѣлоуете матѳ. V. 47 — чтобы не говорить о прочихъ лицахъ, которыя вообще не являются въ ассимилированной формѣ, какъ напр. вѣроуемъ io. IV. 42, XVI. 30, вѣроуеши io. IX. 35, XI. 40, XIV. 10, трѣкоуемъ матѳ. XXVI. 65, марк. XIV. 63, лук. XXII. 71, io. XIII. 29, трѣкоуеши io. XVI. 30, съвѣдѣтельствоуемъ io. III. 11, съвѣдѣтельствоуеши io. VIII. 13.

Возможность стяженія сочетанія оуе въ оуоу опирается конечно на общеизвѣстномъ параллельномъ примѣрѣ дательнаго падежа прилагательныхъ (оуоумоу изъ оуемоу), однакожъ появленіе его въ выше приведенныхъ формахъ спряженія поражаетъ неожиданностью. Даже въ такихъ славянскихъ нарѣчіяхъ, гдѣ окончаніе ѧ(тъ) давно уже ассимиляціею и стяженіемъ перешло въ а (южнославянскія, западнославянскія), окончаніе оуѧ(тъ) остается до сихъ поръ нетронутымъ. Поэтому спрашивается, что могло заставить писца нашего памятника образовать такія формы, или, если онѣ не имъ впервые выдуманы, то какому процессу онѣ обязаны своимъ существованіемъ? Объ участіи сербскаго языка (стало быть и сербскаго переписчика) въ образованіи этихъ формъ не можетъ быть и рѣчи; остается предположить, что окончаніе на оуоутъ встрѣчалось уже въ македонско-болгарскомъ подлинникѣ нашего памятника. Въ такомъ же случаѣ мнѣ кажется не безъ значенія фактъ, единственный въ исторіи славянскаго спряженія, что именно болгарское нарѣчіе потеряло формы настоящаго времени на оуѫ, оуѭши, оуѭтъ. Какъ извѣстно, принадлежащіе сюда глаголы въ нынѣшнемъ болгарскомъ языкѣ образуютъ настоящее время изъ темы

неопредѣленнаго наклоненія, на **ува, ъва,** напр. «очи-те да ти помилувамъ» милад. 413, «нити зема нит купува» ib., «да пърстенвамъ девойка» ib. 490. Прежде чѣмъ этотъ новый способъ выраженія взялъ верхъ, ему должна была предшествовать эпоха колебанія между общеславянской формою и попытками выхода изъ нея, отступленія отъ первоначальнаго. Спрашивается, не относятся ли формы нашего памятника именно къ такому переходному состоянію? Если вѣрить въ ихъ дѣйствительность, то необходимо допустить, что одною попыткою упомянутаго отступленія отъ общеславянской формы была именно ассимиляція окончанія ѹѥтъ въ ѹѹѹтъ и стяженіе этого ѹѹѹтъ въ ѹтъ.

По единственному примѣру 3-го лица множ. числа ѣжтъ вм. обыкновеннаго ѣждтъ (марк. XVI. 18) нельзя конечно утверждать, что эта форма не простая описка; въ Ассемановомъ евангеліи ѣж (вмѣсто ѣждѥтъ) матѳ. X. 26 тоже похоже на описку. Но я не сомнѣваюсь въ томъ (какъ уже мною изложено въ Archiv für slavische Philologie VI. 287 и слѣд.), что первоначально глаголъ ѣыти въ настоящемъ времени спрягали: *ѣж, *ѣѥши, *ѣѥтъ и т. д., потомъ же развилась, должно быть, переходная форма: *ѣж, *ѣжши, *ѣжтъ и т. д., изъ которой наконецъ развилось ѣждж, ѣждѥши, ѣждѥтъ. Среднимъ звеномъ должно считать формы, въ которыхъ звукъ ж изъ перваго лица сообщился всѣмъ прочимъ; такія формы живутъ до сихъ поръ въ говорахъ именно того славянскаго племени, которое по своему географическому положенію и этническому родству очень близко къ старымъ паннонскимъ «Словѣнамъ», въ говорахъ «Словенцевъ», живущихъ на берегахъ Муры и Дравы и въ пространствѣ между этими рѣками. Такъ называемое кайкавское нарѣчіе «Медьюмурцевъ» и ихъ ближайшихъ сосѣдей въ Штиріи, Венгріи и Хорваціи произноситъ гораздо чаще bôm, bôš, bô или bum, buš, bu, чѣмъ bôdem, bôdeš, bôde или budem, budeš, bude. Обыкновенно считаютъ первыя формы сокращеніемъ изъ послѣднихъ, но противъ такого объясненія можно возразить, что хорватскіе и медьюмурскіе кайкавцы въ прочемъ не обнаруживаютъ стремленія къ поглощенію неударяемыхъ слоговъ, какъ это дѣлается въ говорахъ альпійскихъ словенцевъ. И такъ мнѣ кажется, что большая распространенность формъ bum, buš, bu, bumo, bute, budu — дѣло не новое, а старинное. Примѣры употребленія этихъ формъ можно найти уже въ книгахъ (не только въ простонародномъ языкѣ) изъ XVI, XVII и XVIII столѣтія, я не говорю о собственно словенскихъ писателяхъ, у которыхъ конечно формы bôm, bôš, bô, bômo, bôte постоянно встрѣчаются, а о старопечатныхъ текстахъ въ родѣ евангельскихъ чтеній Антона Врамца (въ Вараждинѣ, въ 1586 году): «ako ne bum videl i petal rane» л. 10, «ne bum pil od se dobe» ib., или исторіи о блудномъ сынѣ М. Магдаленича (изъ XVII стол., у меня рукописный списокъ): «v bogatu Indiju gda bum prihagjal», «da ti stol bu prostert, ti misliš najbolje», «štimajuč da s tobom bum u pokojnosti», «zapovegj kuhinja da ne bu priprosta», «i mojeh mu penez ne bu mošnja prosta», «da mi duša ne bu gorela v večnosti», «neka ne bu tužba ada tulika», или житія св. Маріи Магдалины и Маѳы Ивана Криштоловца († 1730): «njega pravično nasleduvala bum» стр. 59, «niti bu odveržena na veke» стр. 74.

Въ третьемъ лицѣ единств. числа господствуетъ окончаніе тъ, безъ него только лук. XVIII. 19 ѥ (вм. ѥстъ), io. VI. 63 нѣ (вм. нѣстъ) и марк. XIII. 18 ѣждѥ.

Въ двойственномъ числѣ строго выдержана разница окончаній, второе лицо оканчивается всегда на та, третье на те; напр. во второмъ лицѣ хощета матѳ. XX. 32, марк. X. 36;

ндѣта, приведѣта, окрѫштета, рѣчета матѳ. XXI. 2—3, марк. XI. 2; вѣста, можета, испиета, крѣстита сѧ марк. X. 38. 39; възвѣстиста, слъшаста, видѣста лук. VII. 22; сътѫзаата сѧ, ѣста лук. XXIV. 17; въ третьемъ лицѣ: идѣте, отвръзѣте, глаголаете, възъпиете, прозьрѣете матѳ. XX. 30—34; привѣете матѳ. XXI. 7, нѣете, кждете марк. X. 8; изидете, окрѣтете, оуготоваете марк. XIV. 16 и т. д. Для понимающихъ значеніе глаголическихъ памятниковъ въ исторіи старословѣнскаго языка становится яснымъ, что и эта ихъ особенность, вмѣстѣ со всѣми прочими, принадлежитъ къ числу характерныхъ признаковъ самаго ранняго типа церковнославянскаго языка. Она-то и вѣрнѣе передаетъ первоначальное окончаніе двойств. числа, по крайней мѣрѣ отчасти. Первоначальнымъ окончаніемъ для второго и третьяго лица двойств. числа было -тѣ (отражающее санскритское thas, tas); но стремленіе къ согласованію окончаній лицъ съ окончаніями двойств. числа склоненій заставило языкъ очень рано отступать отъ окончанія тѣ, сначала во второмъ лицѣ двойств. числа произошла ассимиляція съ окончаніемъ, свойственнымъ двойств. числу именъ существительныхъ, прилагательныхъ, числительныхъ и мѣстоименій — вездѣ въ муж. родѣ окончаніе на а — на этой степени формальнаго развитія мы застаемъ старословѣнскій языкъ древнѣйшихъ, глаголическихъ памятниковъ —; вскорѣ это а, т. е. та притянуло къ себѣ и 3-е лицо двойств. числа — это обыкновенное употребленіе болѣе позднихъ, кирилловскихъ, памятниковъ церковнославянской письменности — пока наконецъ окончанія именныя настолько повліяли на личныя окончанія глаголовъ, что и здѣсь началось различіе по родамъ, та для мужескаго, тѣ для женскаго и средн. рода. Глаголическіе памятнники этого различія конечно еще не знаютъ, но какъ рано оно стало входить въ употребленіе, доказываетъ Остромирово евангеліе, гдѣ уже читаемъ посъластѣ (sc. сестрѣ) іо. XI. 3, тѣкостѣ, поклонистѣ матѳ. XXXVIII. 8. 9 (радоуитѣ ib. надо исправить въ радоуитѣ), сл. объ этомъ мои разсужденія высказанныя уже въ введеніи къ изданію Ассеманова евангелія (въ Загребѣ 1863) стр. LII—LIII.

Глаголъ искати засвидѣтельствованъ въ нашемъ памятникѣ и для 1-го лица единств. числа старинною формою искѫ іо. VIII. 50 (возлѣ ищѫ ib. V. 30), въ 3-емъ лицѣ множ. числа у насъ только ищѫтъ марк. I. 37, III. 32, іо. VII. 25, възищѫтъ лук. XIII. 24; причастіе ищѧ матѳ. XII. 43, лук. XI. 24, XIII. 6. 7, ищѧи матѳ. VII. 8, лук. XI. 10, іо. VII. 18, но искѫште матѳ. XII. 46, XXI. 46, марк. VIII. 11, іо. VI. 24.

5. Модальность повелительнаго наклоненія для слав. языка состоитъ въ ѣ, равняющемся греческому дифтонгу οι (гдѣ въ настоящемъ времени нѣтъ тематическаго вокала ε, тамъ и въ повелительномь наклоненіи не можетъ быть ѣ, а только и). Въ открытомъ слогѣ ѣ съуживается въ и, въ закрытомъ остается неизмѣненнымъ или же переходитъ, подъ условіемъ предшествованія іотованной гласной, въ ^{e}а, ^{ı}а, т. е. въ ѧ. Но эта разница между формами на и и на ѣ = ѧ очень рано начала уступать силѣ аналогіи, уравнившей формы множ. числа съ единственнымъ числомъ. Остатки первоначальныхъ формъ и колебаніе между старыми и новыми (аналогическими) формами замѣчается еще въ нашемъ памятникѣ. По старому пишется ищѣте матѳ. VI. 33, VII. 7, по новому же ищите лук. XI. 9, XII. 31, рѣпѣштите іо. VI. 43 (остромировское рѣпъштѣте можетъ быть остатокъ южнославянской старины съ ѣ = ѧ, но еще скорѣе это — путаница русскаго писца, сбивавшагося уже тогда съ толку въ формахъ повелительнаго наклоненія и переходящаго времени); по старому осѫжате лук. XIV. 39, съкѫжате матѳ. XIII. 30, покажѣте лук. XX. 24, но по новому покажите матѳ.

XXII. 19, лук. XVII. 14, плачите лук. VIII. 52, XXIII. 28, заколите лук. XV. 23; по старому емлѣте io. X. 37, въземлѣте лук. IX. 3 и постоянно вънемлѣте (8 разъ). И у глаголовъ перваго разряда колеблются старыя и новыя формы: по новому пиите матѳ. XXVI. 27, оукимъ і матѳ. XXI. 38 (сомнительно, здѣсь могло бы быть пропущено въ концѣ строки ѣ), покрыите лук. XXIII. 30 (зогр. еще по старому покрыѣте), почиваите марк. XIV. 41, почиите марк. VI. 31, но еще по старому оукиѣмъ марк. XII. 7, лук. XX. 14. Форма почиваате матѳ. XXVI. 45 вѣроятно описка вм. почиваите, какъ и марк. IX. 50 имѣте вм. имѣите. Стяженіе видно въ не оуби марк. X. 19, лук. XVIII. 20.

6. Нашъ памятникъ отличается рѣдкою послѣдовательностью въ богатомъ употребленіи формъ простого, несигматическаго аориста, для него существуетъ законъ не употреблять другихъ формъ, какъ только простыя, несигматическія, гдѣ только онѣ возможны. Мы конечно вправѣ считать и эту послѣдовательность отраженіемъ древнѣйшаго типа языка. Зная изъ исторіи чешскаго языка, что въ немъ когда-то существовалъ простой аористъ, мы можемъ догадываться, что въ IX вѣкѣ употребляли его и въ предѣлахъ Моравіи; но едвали можно сомнѣваться въ томъ, что тотъ же аористъ былъ въ это время извѣстенъ также славянамъ Македоніи, Далмаціи, Сербіи.

Въ первомъ лицѣ единств. числа: изидъ матѳ. XII. 44, марк. I. 38, io. VIII. 42, XVI. 27. 28, XVIII. 8, кыидъ лук. VII. 45, придъ матѳ. IX. 13, X. 34. 35, марк. II. 17, лук. V. 32, XII. 49. 51, io. I. 31, V. 43, VII. 28, VIII. 14. 42, IX. 39, XII. 46. 47, XVIII. 37, сънидъ io. VI. 38. 42; окрѣтъ матѳ. VIII. 10, лук. VII. 9, XV. 9, XXIII. 14. 22; прнокрѣтъ матѳ. XXV. 20. 22.

Въ третьемъ лицѣ двойств. числа: идете матѳ. IX. 27, XX. 34, марк. I. 18. 20, X. 35, XI. 4, io. I. 37; изидете, придете марк. XIV. 16, лук. II. 44, io. I. 40, вънидете лук. XVIII. 10; окрѣтете марк. XI. 4, XIV. 16, лук. II. 46, XIX. 32, XX. 13; оужасете сѧ лук. VIII. 56.

Въ первомъ лицѣ множ. числа: идомъ матѳ XIX. 27, марк. X. 28, лук. XVIII. 28, придомъ матѳ. XXV. 32, окрѣтомъ io. I. 42, 46, възмогомъ матѳ. XVII. 19, марк. IX. 28.

Во второмъ лицѣ множ. числа: изидете матѳ. XI. 7. 8. 9, XXVI. 55, марк. XIV. 48, лук. VII. 24. 25. 26, кыидете лук. XI. 52, io. IV. 38, придете матѳ. XXV. 36, лук. XXII. 52.

Въ третьемъ лицѣ множ. числа: ндѫ матѳ. VIII. 1. 23. 32, XII. 15, XIV. 13, XIX. 2, XX. 5. 29, XXVII. 55, XXVIII. 16, марк. VI. 1. 32 и т. д.; изидѫ матѳ. VIII. 34, XXV. 1, XXVI. 30, марк. VIII. 11, XIV. 26, лук. VIII. 35. 38; вънидѫ матѳ. XXV. 10, марк. V. 13, лук. VIII. 30. 33, IX. 52, възидѫ io. VII. 10, VIII. 42, XI. 31. 35; окидѫ io. XI. 24; отидѫ матѳ. XXII. 5, марк. XII. 12, лук. II. 15, X. 30; сънидѫ марк. XIV. 53, io. VI. 16; придѫ матѳ. VII. 27, XIV. 34, XXV. 11, марк. I. 29, II. 18, XIV. 32, лук. I. 59, II. 16, III. 12, VIII. 19. 35, io. X. 41 и т. д.; оукрадѫ матѳ. XXVIII. 13, падѫ матѳ. XIII. 4. 5. 7. 8, XVII. 6, нападѫ матѳ. VII. 25; сѣдѫ матѳ. XXIII. 2; вѣѣдѫ лук. VIII. 23, прѣѣдѫ лук. VIII. 26; окрѣтѫ матѳ. XXII. 10, XXVI. 60, XXVII. 32, лук. II. 16, VII. 10, VIII. 35, XVII. 8, XXIV. 2. 3. 24, сърѣтѫ io. IV. 51; възлегѫ марк. VI. 40; могѫ матѳ. XVII. 16, лук. XX. 26, възмогѫ марк. IX. 18, лук. IX. 40, XIV. 6; вѣвръгѫ лук. XII. 44, извръгѫ матѳ. XIII. 48, марк. XII. 8, отъвръгѫ лук. VII. 30, привръгѫ матѳ. XV. 30; прозѧбѫ матѳ. XIII. 5, оутопѫ матѳ. VIII. 32; вълѣзѫ io. VI. 24, оужасѫ марк. I. 27, IX. 15, XVI. 5; исъхѫ матѳ, XIII. 6.

Приведенные здѣсь примѣры существуютъ конечно и въ другихъ памятникахъ близкихъ къ нашему по характеру языка, но нигдѣ нѣтъ столь же большого числа ихъ. Зограф-

ское евангеліе, какъ видно изъ указаній въ подстрочныхъ примѣчаніяхъ къ нашему тексту, позволило себѣ нерѣдко замѣнять уже простую форму обыкновенною сигматическою; нѣсколько болѣе консервативнымъ въ этомъ отношеніи оказывается замѣчательное Никольское евангеліе, но и въ Ассемановомъ евангеліи простыхъ формъ довольно много. Какъ рано переписчики, даже южнославянскіе глаголиты, стали давать предпочтеніе несигматическимъ формамъ, въ особенности въ 2-омъ лицѣ множ. и въ 3-мъ лицѣ двойств. числа, это доказывается помимо многочисленныхъ случаевъ совершившейся уже замѣны въ Зографскомъ евангеліи еще такими замѣчательными описками, какъ въ зогр. ев. марк. V. 15 **пришьша** (соединеніе двухъ формъ) и въ нашемъ текстѣ лук. XXIV. 33 **обрѣтеста** (въ подлинникѣ стояло **обрѣтете**, писецъ же написавъ **обрѣте** вздумалъ продолжать окончаніе на **та**), или же очень ранними попытками исправленія формъ несигматическихъ въ сигматическія, такъ напр. марк. XI. 4 въ нашемъ текстѣ **идете**, **обрѣтете** исправлено очень рано, чуть ли не современнымъ глаголическимъ почеркомъ, въ **идоста**, **обрѣтоста**; матѳ. VIII. 10 въ **обрѣтъ** на послѣднюю букву **ъ** наведена глагол. почеркомъ буква **о** и приписано **хъ**; матѳ. XI. 7. 8 сдѣлана поправка изъ **изидете** въ **изидосте**, но уже болѣе позднимъ кирилл. почеркомъ. Стоитъ упомянуть, что и подлинникъ Остромирова евангелія, хотя онъ старательно избѣгалъ простыхъ формъ аориста — это былъ кирилловскій списокъ евангельскихъ чтеній, сдѣланный въ сѣверовосточной Болгаріи въ X вѣкѣ, трудъ литературной эпохи Симеоновской — въ одномъ до сихъ поръ незамѣченномъ примѣрѣ все-таки сохранилъ простую форму, уцѣлѣвшую даже въ Остромировомъ спискѣ, матѳ. XXVI. 40 читаемъ: **тако ли не възможете единого часа бъдѣти**, по греческому: οὕτως οὐκ ἰσχύσατε; обыкновенно въ слав. текстахъ (такъ въ зогр. мар. ассем. галицкомъ) пишется единств. число **не може** (сообразно съ многими греч. текстами), но Остромирово евангеліе сохранило форму **възможете**, т. е. 2-ое лицо множ. числа простого аориста, въ дополненіе къ **възмогъ**, **възмогомъ**, **възмогж** и согласно съ **идете**, **обрѣтете** и т. д. Этотъ интересный остатокъ старины уцѣлѣлъ въ Остромировомъ евангеліи потому, что онъ случайно ускользнулъ отъ вниманія исправителей церковнославянскаго языка, принявшихъ форму за будущее время, какъ еще и Востоковъ думалъ; но по указаніямъ о. Амфилохія памятники XII вѣка (Мстиславово, Юрьевское и Добрилово) даютъ уже исправленную форму **могосте**.

Въ примѣрѣ лук. XXIV. 21 **надѣемъ сѧ** можно бы думать, что по заблужденію образована простая форма вм. обыкновеннаго **надѣахомъ сѧ**, но оказывается, что и въ греческихъ текстахъ иногда стоитъ настоящее время ἐλπίζομεν вм. ἠλπίζομεν.

Примѣровъ простого аориста для 2-го и 3-го лица единств. числа я не привожу, но не потому чтобы формы **приде**, **съблюде**, **обрѣте** и т. д. принадлежали къ сигматическому аористу **придохъ**, **съблюдохъ**, **обрѣтохъ**, а просто потому что 2-е и 3-е лицо единств. числа всегда оставались по старому и такъ безъ измѣненія изъ несигматическаго спряженія попадали потомъ въ составъ формъ позднѣйшаго сигматическаго аориста.

Сюда же къ простому аористу надо причислить еще извѣстную форму 3-го лица множ. числа **бѫ**, употребляемую только древнѣйшими памятниками старословѣнскаго языка для передачи условнаго предложенія; 3-е лицо **бѫ** соотвѣтствуетъ формамъ простого аориста **ждѫ**, **могѫ**, **обрѣтѫ** и т. д. Въ нашемъ памятникѣ читается: **да бѫ сѧ явили** матѳ. VI. 16, **аще бѫ силы къıлы, показали сѧ бѫ** ib. XI. 21, **аще бѫ силы, прѣкъıлы бѫ** ib. 23, **како и бѫ по-**

гоубили марк. III. 6, XI. 18, да и бѫ облъстили марк. XII. 13, чъто бѫ отъвѣштали XIV. 40, да бѫ и низъринѫли лук. IV. 29, да бѫ слъшали ib. V. 1, да бѫ и прѣдали ib. XX. 20, како и бѫ оубили ib. XXII. 2, да бѫ имѣли io. VIII. 6, да и бѫ оубили XI. 53, грѣха не бѫ имѣли XV. 22. 24. Не во всѣхъ приведенныхъ примѣрахъ сохранилась эта форма въ Зографскомъ евангеліи, она должна была нѣсколько разъ уступить обыкновенному бишѧ, да и въ нашемъ памятникѣ вм. ожидаемаго бѫ является бишѧ: что бишѧ сътворили лук. VI. 11, аште не бишѧ прѣкратили сѧ дъне матѳ. XXIV. 22, аште бишѧ силы былы, покаали сѧ бишѧ лук. X. 13 (такъ и зогр.) и даже бъшѧ: подвизалы сѧ бъшѧ io. XVIII. 36 (такъ и зогр., но асс. бишѧ). Къ многочисленнымъ примѣрамъ этой формы, приводимымъ въ грамматикѣ Миклошича (IV. 81—86), нелишнимъ считаю прибавить изъ извѣстнаго стариннаго перевода пандектовъ Антіоха по списку XI вѣка слѣдующее мѣсто: «мира сего человѣци не боу которы осталисѧ» (οἱ τοῦ κόσμου τούτου ἄνθρωποι οὐκ ἂν τὸ δικάζεσθαι παύσωνται); что здѣсь боу значитъ бѫ, доказываютъ варіянты списковъ XV—XVI вѣка, гдѣ боу замѣнено обыкновеннымъ бъша. Переводъ этотъ и другими особенностями напоминаетъ, что еще не прервалась связь языка его съ первою (паннонско-глаголическою) эпохою литературной дѣятельности; такъ въ немъ есть слова етеръ, искрь, искрьнии, ѩдръ (т. е. ѩдръ ταχύς), сѧтъ (φησίν), есть слѣды простого аориста: охръмѫ (ἐχώλαναν), замѣненное въ позднѣйшихъ спискахъ формою охромоша, и сигматическаго аориста старшаго типа: възкѣсте сѧ очи мои (вм. обыкновеннаго възведоста сѧ), издрѣсте оустънѣ мои (вм. издрекоста).

Къ тремьему лицу множ. числа бѫ ожидали бы полнаго спряженія *къ, *бе, *комъ, *кете, но такихъ формъ нѣтъ, а есть бимь, би, бикѣ, (бита, бите), бимъ, (бите), эти же формы принадлежатъ, какъ видно изъ литовскаго -bei, -biva, -bita, -bima (сл. Bezzenberger, Beiträge zur Geschichte der litauischen Sprache 214) къ желательному наклоненію (optativ-y), въ родѣ санскр. bhūyās, bhūyāt, bhūyāma (Whitney, Indische Grammatik, §. 837). Первое лицо ед. числа бимь образовалось позднѣе, по аналогіи формъ дамь, вѣмь, имамь; точно такъ вм. ожидаемаго бите обыкновенно употребляется изъ сигматическаго аориста перенятая форма бисте (по аналогіи съ бысте) и въ третьемъ лицѣ бишѧ (по аналогіи съ бъшѧ). Судя по бѫдѫ (бѫдѫ чрѣсла ваша прѣпоѣсана лук. XII. 35), относящемуся только синтактически къ бѫди, бѫдѣте, можно полагать, что бѫ передаетъ не только 3-е лицо множ. числа простого аориста, по аналогіи ндѫ, но и 3-е лицо множ. числа желательнаго наклоненія къ би -бимъ -бите. Тема би вѣроятно отражаетъ 2-е и 3-е лицо единств. числа оптатива-императива по отношенію къ настоящему *бѣши точно такъ, какъ плети по отношенію къ плетѣши. Въ такомъ случаѣ мы ожидали бы конечно въ множ. числѣ *бѣте (какъ плетѣте), но аналогія единств. числа вытѣснила эту форму въ пользу *бите, перешедшаго въ свою очередь подъ вліяніемъ s-аориста въ бисте.

Потенціальныя формы бимь, бимъ, би, бисте для передачи условнаго и желательнаго наклоненія, господствуютъ въ нашемъ памятникѣ столь послѣдовательно, что только разъ встрѣчается отступленіе: аште чѧда авраамлѣ бъсте (вм. бисте) были, дѣла авраамлѣ творили бисте io. VIII. 39; въ Зографскомъ евангеліи и здѣсь уже нѣсколько разъ старинная форма бисте вытѣснена позднѣйшею бъсте. Приведемъ примѣры изъ нашего памятника: 1-ое лицо единств. числа: азъ възмалъ бимь матѳ. XXV. 27, истязалъ бимъ лук. XIV. 23, да възвеселилъ сѧ бимь лук. XV. 29, рекълъ бимъ io. XIV. 2, аште не бимь пришелъ io. XV. 22, аште не бимь сътво-

рилъ ib. 24, да не прѣданъ бимь io. XVIII. 36. — II-е лицо единств. числа: аште би разоумѣлъ ты лук. XIX. 42, аште би вѣдѣла, ты би просила io. IV. 10, аште би былъ сѣде io. XI. 32. — III-е лицо единств. числа: да би прѣшелъ матѳ. VIII. 34, да би былъ марк. V. 18, да би като чюлъ марк. VII. 24, да и би погоубилъ марк. IX. 22, да не би отъшелъ лук. IV. 42, да би сѧ коснѫлъ лук. XVIII. 15, не би съпасла сѧ матѳ. XXIV. 22, аще би вѣдѣлъ, бѣдѣлъ би и не би оставилъ матѳ. XXIV. 43, аште би былъ пророкъ, вѣдѣлъ би лук. VII. 39, аште не би прѣкратилъ, не би была марк. XIII. 20, аште не би былъ, не моглъ би io. IX. 33, аште не би ти дано io. XIX. 11, като нѣкъ вашteи би былъ лук. IX. 46, радъ би былъ да би видѣлъ io. VIII. 56, добро би было, аште не би роднлъ сѧ марк. XIV. 21, добрѣа би было матѳ. XXVI. 24. — I-е лицо множ. числа: аште бимь были .. не бимь были матѳ. XXIII. 30, аште не би былъ зълодѣи, не бимь прѣдали его io. XVIII. 30 (такъ и ассем., но зогр. биҳомъ). — II-е лицо множ. числа: аште ли бисте вѣдѣли, николиже бисте осѫдили матѳ. XII. 7, аште бисте слѣпи были, не бисте имѣли io. IX. 41, аште бисте имѣли, глаголали бисте лук. XVII. 6, аще богъ отецъ вашъ би былъ, любили мѧ бисте io. IX. 42, аште мѧ бисте знали, отъца знали бисте io. XIV. 7, аште мѧ бисте вѣдѣли, и о. м. бисте вѣдѣли io. VIII. 19, аште бисте любили, въздрадовали сѧ бисте io. XIV. 28, аште бисте были, миръ любилъ би io. XV. 19, аште бисте вѣрѫ имали, вѣрѫ бисте ѩли io. V. 46.

7. Не менѣе замѣчательную черту нашего памятника представляетъ послѣдовательное употребленіе s-аориста въ старомъ видѣ, т. е. съ сохраненіемъ первоначальнаго с въ 1-мъ лицѣ единств. и множ. числа и въ 3-емъ лицѣ множ. числа у глаголовъ оканчивающихся въ корнѣ носовымъ вокаломъ: поѩсъ лук. XIV. 20, прнѩсъ io. X. 18; ѩсомъ лук. V. 5, възѩсомъ матѳ. XVI. 7; ѩсѧ матѳ. XXI. 26. 32, XXVI. 50, марк. XIV. 46. 51, XVI. 11. 13. 14, лук. V. 9, io. II. 22, IX. 18, обѩсѧ лук. V. 6, поѩсѧ марк. IV. 36, XII. 22, прнѩсѧ матѳ. XX. 9. 10, XXVII. 9. 30, марк. VII. 4, лук. IX. 53, io. IV. 45, XII. 13, XIX. 23 (но прнѩша матѳ. XXV. 4), прѣѩсѧ марк. XIV. 65, възѩсѧ матѳ. XIV. 12. 20, XV. 37, марк. VI. 29. 43, VIII. 8, io. VIII. 59, X. 31, XI. 41 (но възѩша матѳ. XXV. 3, лук. IX. 17); пропѩсѧ марк. XV. 25, лук. XXIII. 33, XXIV. 20, io. XIX. 41 (но пропѩша матѳ. XXVII. 38, марк. XV. 27); начѩсѧ матѳ. XII. 1, XXVI. 22, марк. II. 23, V. 17, VI. 55, VIII. 11, X. 41, XIV. 19. 65, XV. 8. 18, лук. I. 1, V. 21, VII. 49, XI. 53, XIV. 18, XV. 24, XXII. 23, XXIII. 2.

Глаголы оканчивающіеся въ корнѣ на зубную, губную или свистящую согласную, образуя нетематическій s-аористъ, теряютъ эту согласную передъ с, коренной же вокалъ протягивается если ѣ въ ѣ, если о въ ѫ, если ъ въ ѫ. Это протяженіе вѣроятно не вызвано утратою коренной согласной, какъ до сихъ поръ обыкновенно объяснялось, а предшествовало ей по примѣру того, какъ въ санскритскомъ языкѣ образованіе сибилантнаго аориста сопровождается усиленнымъ кореннымъ вокаломъ (то какъ guna, то какъ vrddhi, сл. Whitney Ind. Gram. §. 879. 893. 899) и въ греческомъ языкѣ въ такомъ же случаѣ корень принимаетъ усиленный видъ (напр. не φυγ а φευγ, не λῠ а λῡ, сл. G. Meyer, Griech. Gram. §. 528, G. Curtius das Verbum II.² 305 и слѣд.): привѣсъ матѳ. XVII. 16, марк. IX. 17, къвѣсомъ матѳ. XXV. 38, къвѣсте матѳ. XXV. 35. 43, лук. II. 27, къвѣста лук. XXII. 54, привѣсте матѳ. XXI. 7. 10, марк. XI. 7, лук. XIX. 35, XXIII. 14, io. VII. 45, вѣсѧ матѳ. XXVI. 57, XXVII. 2. 31, марк. XIV. 53, XV. 1. 16, лук. IV. 29, XXII. 54. 66, XXIII. 1, io. IX. 13, къвѣсѧ лук. XXII. 54, извѣсѧ матѳ. XXI. 39, марк. XV. 20, повѣсѧ лук. XXIII. 26, привѣсѧ матѳ. VIII. 16, IX. 32, XII. 22, XVIII. 24, XIX. 13, марк. VII. 32, VIII. 22, XV. 22, io. VIII. 3; възнѣсѧ лук. II. 22, XVII.

13, нринѣсѧ матѳ. IX. 2, XIV. 11. 35, XXII. 19, марк. IX. 20, XII. 16, іо. II. 8; погрѣсѧ матѳ. XIV. 2, лук. XVI. 22; отвръстѣ (вм. отъкрстѣ) матѳ. IX. 30, лук. XXIV. 31, іо. IX. 10, развръстѣ марк. XII. 35, отвръсѧ матѳ XXVII. 52, лук. I. 64; — прокасѧ іо. XIX. 37. — чисѧ іо. XIX. 20.

Коренныя гласныя оу, ѣ, а не могутъ протягиваться потому, что и безъ того считаются протяжными: съклюсъ іо. XV. 10, съклюсѧ іо. XV. 20, ѣсомъ (въ рукописи описка ѣсмь) лук. XIII. 26, ѣсѧ марк. XIII. 8, лук. IX. 17, іо. VI. 23. 31. 49. 58 (но и ѣшѧ матѳ. XIV. 20, XV. 37, марк. VI. 42); стрѧсѧ сѧ матѳ. XXVIII. 4 (зогр. сътрѧсошѧ, но ассем. сътрѧсѫ), вм. ожидаемаго съмѧсѧ сѧ только съмѧшѧ сѧ матѳ. XIV. 26 (такъ и ассем., по зогр. съматошѧ сѧ) и къзмѧшѧ сѧ марк. VI. 50 (зогр. къзматошѧ сѧ).

Образованіе того же аориста отъ глаголовъ, которыхъ корень оканчивается на гортанную **k**, **g**, разнится отъ предыдущаго тѣмъ, что вм. с между гласными является χ или же замѣняющее его ш. Формы рѣсъ или рѣсѧ нѣтъ ни въ одномъ памятникѣ старословѣнскаго языка. Фактъ объясняется тѣмъ, что сочетаніе **ks** должно быть очень рано превратилось въ простое **c** и поэтому переходу послѣдняго въ **ch** (с въ χ) здѣсь не мѣшала та поддержка, которую гораздо долѣе находило с въ сочетаніяхъ **ns, ms, ts, ps, ss**: рѣхъ марк. IX. 18, іо. I. 51, III. 7. 12, рѣшѧ матѳ. XII. 24, нарѣшѧ матѳ. X. 25, прорѣшѧ матѳ. XI. 13; притѣшѧ марк. VI. 33, прѣтѣшѧ марк. VI. 53; облѣшѧ матѳ. XXVII. 31, марк. XV. 17. 20, съблѣшѧ матѳ. XXVII. 31, марк. XV. 20. Окончаніе та, тѣ вызываетъ первоначальное с: рѣстѣ марк. X. 39, XI. 6, тѣстѣ матѳ. XXVIII. 8. Едва ли можно утверждать, что здѣсь первоначальное с осталось неприкосновеннымъ, какъ иные думаютъ; это скорѣе аналогическое образованіе вм. *рѣхтѣ, *тѣхтѣ, развившееся подъ вліяніемъ обыкновеннаго оканчанія на стѣ, какъ: ѥстѣ, вѣстѣ, ѥстѣ, дастѣ и т. д.; иначе надо бы допустить, что и въ идостѣ осталось первоначальное с, что мнѣ не кажется вѣроятнымъ. О передачѣ арійскаго **ksh** черезъ славянское **ch** сл. соображенія Іоаннеса Шмидта въ Zeitschrift für vergleichende Sprachforschung XXV. 121.

Что и Остромирово евангеліе сохранило долю участія въ нетематическомъ s-аористѣ, доказываютъ формы рѣхъ, рѣста, рѣшѧ, ѣхомъ, ѣшѧ и окрѣшѧ матѳ. XXVII. 32; вм. χ и ш въ послѣднихъ примѣрахъ мы ожидали бы конечно с, но аналогія прочихъ аористовъ вытѣснила здѣсь с въ пользу позднѣйшаго χ—ш.

Для 2-го и 3-го лица единств. числа можно бы ожидать формы *рѣ, *нѣ, *вѣ (можетъ быть даже *рѣтъ, *нѣтъ, *вѣтъ), но старословѣнскій языкъ ихъ не знаетъ. Теоретической возможности отрицать нельзя, въ особенности когда какъ извѣстно старохорватскому языку не чужды формы, какъ doni или donie (т. е. донѣ), сл. Miklosich vergl. Grammatik IV ². 231. 233. Этотъ замѣчательный остатокъ доказываетъ, что нетематическій s-аористъ дѣйствительно нѣкогда существовалъ въ живомъ языкѣ южныхъ славянъ, по всей вѣроятности преимущественно въ западныхъ говорахъ. Въ нашемъ текстѣ встрѣчается только одна нѣсколько похожая форма, это 3-е лицо аориста покѣ іо. V. 35, напоминающее Ассеманово отъкѣ іо. I. 21, X. 25 и штъкѣшѧ; сл. Miklosich, Beiträge zur altslovenischen Grammatik 32, vergl. Grammatik IV ². 108. 114. 115.

Изъ числа глаголовъ перваго разряда, которыхъ корень оканчивается или гласною или плавною или носовою согласною, принимаютъ въ 2-омъ и 3-емъ лицѣ един. числа аориста окончаніе на тъ тѣ же, какъ и въ Зографскомъ или Ассемановомъ евангеліи: обитъ, повитъ, питъ, въспѣтъ; постоянно оумьрѣтъ, простьрѣтъ и простьрѣ (первое разъ только, лук. VI. 10),

клѧтъ, проклѧтъ, ѩтъ, къзѧтъ, наѧтъ, приѧтъ (около 8 разъ, приѧ только лук. VI. 4), поѧтъ (около 7 разъ, поѧ только марк. XII. 20. 21), постоянно начѧтъ, зачѧтъ. Едва ли подлежитъ сомнѣнію, что окончаніе тъ перенято сюда изъ настоящаго времени; какъ давно уже подмѣчено Миклошичемъ, древнерусскіе памятники, измѣнившіе впрочемъ согласно съ требованіями древнерусскаго языка южнославянское окончаніе 3-го лица настоящаго времени тъ въ свое ть, аористическаго тъ южнославянскихъ памятниковъ вовсе не тронули, несомнѣнно потому что не знали какъ отнестись къ окончанію, которое было чуждо ихъ языку. Это можно заключить изъ непослѣдовательнаго отношенія тѣхъ же памятниковъ къ окончанію нѣкоторыхъ другихъ аористовъ, которые можно было смѣшивать съ настоящимъ временемъ. Остромирово евангеліе, сохранившее начѧтъ, къзѧтъ, обитъ, повитъ, пишетъ ѣсть, сънѣсть, кысть, приводя эти формы въ связь съ настоящимъ временемъ.

Вопросъ о образованіи аористическихъ формъ ѣстъ, дастъ, кыстъ (въ нашемъ памятникѣ только лук. VII. 42 отъдѧ, иначе всегда на стъ) рѣшается въ сравнительной грамматикѣ Миклошича такъ, что по крайней мѣрѣ у обоихъ послѣднихъ глаголовъ с считается суффиксомъ аориста (въ ѣстъ могло бы конечно заключаться и коренное д), тъ извѣстною уже прибавкою, сл. vergl. Grammatik IV². 69, обширнѣе въ Beiträge zur altslovenischen Grammatik 31. Согласно съ этимъ объясненіемъ формы названы архаистическими. Я предпочитаю, какъ въ цѣломъ появленіи прибавки тъ, такъ и здѣсь видѣть вліяніе настоящаго времени. Если пи первоначальнѣе чѣмъ питъ, то помоему слѣдуетъ и ѣ, дѧ, кы считать болѣе первоначальнымъ, чѣмъ ѣстъ, дастъ, кыстъ. Во всѣхъ этихъ формахъ причина, вызвавшая прибавку или поддержку тъ (сначала конечно только для 3-го лица единств. числа, потомъ же она перенесена и на 2-ое лицо потому, что въ аористѣ и имперфектѣ всегда 2-ое лицо совпадаетъ съ 3-имъ) заключалась вѣроятно въ слишкомъ незначительномъ объемѣ и вслѣдствіе того недостаточной выразительности формы; а что она все-таки не считалась существенно необходимою, можно судить потому, что въ древнѣйшихъ памятникахъ рядомъ съ формами на тъ являются и формы безъ тъ, и что иные глаголы этой прибавки вовсе не знаютъ. Отчего же, можно бы спросить, не существуетъ ѣтъ, датъ, кытъ, если это только аналогическія формы къ питъ, къзѧтъ? Вотъ въ этомъ-то кажущемся различіи образованія я и нахожу самое убѣдительное доказательство того, что эти формы развились не безъ участія настоящаго времени; для питъ, битъ, повитъ и т. д. существовали образчики настоящаго времени безъ с: пиетъ, биетъ, повиетъ и т. д., а для ѣстъ, дастъ, кыстъ съ с: ѣстъ, дастъ, ѣстъ. Если же напротивъ въ аористахъ дастъ и кыстъ искать слѣдъ аористическаго с, то непремѣнно ожидались бы и для прочихъ глаголовъ формы: *пистъ, *бистъ, *повистъ, *къзѧстъ, *начѧстъ и т. д. И такъ я возвращаюсь къ объясненію, предложенному давно уже другими (сл. Beiträge zur vergleichenden Sprachforschung VI. 185), присовокупляя еще слѣдующее соображеніе: участіе настоящаго времени ѣстъ въ развитіи формы кыстъ продолжало свое дѣйствіе, пока по аналогіи ѣси вышла наружу для 2-го лица форма кыси. Я конечно согласенъ съ Миклошичемъ или Чрничичемъ (сл. Assemanovo izborno evangjelje, v Rimu 1878, стр. XXII—XXIII) въ томъ, что кыси выдумка глаголич. переписчиковъ XIII—XIV вѣка, но не объ этомъ здѣсь рѣчь идетъ, а о видномъ вліяніи формы ѣси, отразившемся и на старохорватской (чакавской) формѣ bisi. Сличи такимъ же образомъ развившееся германское bist (byst) подъ вліяніемъ формы ist, Kuhn's Zeitschrift XXV. 594.

Приведемъ еще форму отръ io. XII. 23, согласно съ Зографскимъ и Ассемановымъ евангеліемъ, возлѣ отъре лук. VII. 44 (зогр. отъре, асс. отръ).

8. Славянскій имперфектъ пока не выясненъ, еще недавно предложены были два различныя объясненія, одно мое (сл. Archiv für slavische Philologie VI. 293), смотрѣть на него какъ на модальное видоизмѣненіе прошедшаго времени или s—аориста, другое Іоаннеса Шмидта (Zeitschrift für vergl. Sprachforschung XXVI. 394 и слѣд.), считать форму сложною, состоящею изъ инфинитива на ѣ и имперфекта ѣхъ. Оба толкованія явились независимо другъ отъ друга и конечно расходятся во взглядахъ. Трудность удовлетворительнаго объясненія увеличивается тѣмъ, что въ наличномъ составѣ формъ имперфекта замѣтны колебанія, полныя формы на ѣахъ, аахъ чередуются съ сжатыми на ѣхъ, ахъ, сообразно же съ попытками объясненія придается значеніе оригинальности то тѣмъ то другимъ. Миклошичь высказался уже въ Beiträge zur altslovenischen Grammatik въ пользу первоначальности формъ на ѣхъ у всѣхъ глаголовъ перваго разряда и съ тѣхъ поръ придерживается этого взгляда въ группировкѣ примѣровъ, въ vergleichende Grammatik IV. 92—94. Противъ этого сдѣланы мною возраженія, на основаніи древнѣйшихъ памятниковъ, въ Archiv für slavische Philologie I. 441, и дѣйствительно для меня становится еще и теперь крайне невѣроятнымъ, чтобы примѣры памятниковъ въ родѣ Савиной книги, гдѣ даже такая форма, какъ родительный падежъ единств. числа сложнаго склоненія прилагательныхъ постоянно является только въ сжатомъ, ужъ никакъ не первоначальномъ видѣ окончанія на аго (вм. ааго или аѣго), представляли собою первоначальное и оригинальное состояніе имперфекта (in ihrer ursprünglichen Form), такіе же выдающіеся стариною языка памятники, какъ Зографское, Маріинское, Ассеманово евангеліе, сохранившіе во всемъ остальномъ самый древній составъ формъ, давали бы только здѣсь предпочтеніе чему-то новому, болѣе позднему, аналогическимъ путемъ совершившемуся. Наблюдая за движеніемъ формъ языка вообще мы замѣчаемъ скорѣе противуположное теченіе, т. е. чѣмъ дальше, тѣмъ болѣе усиливается число сжатыхъ формъ, полныя же становятся рѣдкостью; да я не вижу положительно никакой причины, почему бы именно въ древнѣйшихъ памятникахъ аналогія глаголовъ пятаго разряда (темъ на а) должна была оказать столь сильное вліяніе на образованіе имперфекта глаголовъ прочихъ разрядовъ. Эти сомнѣнія раздѣляетъ и проф. Валявецъ, собравшій въ дѣльной статьѣ, помѣщенной въ LI. книжкѣ загребскаго Рада (Rad jugoslavenske akademije, knjiga LI, u Zagrebu 1881 стр. 55—139), богатый матеріалъ примѣровъ изъ древнѣйшихъ памятниковъ. И нашъ памятникъ, какъ мы сей часъ увидимъ, рѣшительно примыкаетъ къ числу тѣхъ, которые даютъ предпочтеніе формамъ полнымъ, не сжатымъ. Такимъ образомъ критическое отношеніе къ данному матеріалу требуетъ отъ научнаго изслѣдованія, чтобы оно клало въ основаніе своихъ соображеній какъ древнѣйшій образецъ старословѣнскаго имперфекта слѣдующія формы: ведѣахъ, можѣахъ или можаахъ, имѣахъ, сѣдѣахъ, видѣахъ, женѣахъ (ѣ = іа), оучаахъ, ношаахъ, мазаахъ и т. д., а не сжатыя: ведѣхъ, можѣхъ или можахъ, имѣхъ, сѣдѣхъ, видѣхъ и т. д.

Конечно старословѣнскій имперфектъ не долженъ быть непремѣнно общеславянскій, да и какъ общеславянскій онъ не исключаетъ возможности аналогическихъ процессовъ, участвовавшихъ въ образованіи его. Поэтому возражая противъ того, чтобы памятники, въ родѣ Савиной книги, сохранили болѣе древніе типы имперфекта, чѣмъ Зографское еван-

геліе или нашъ памятникъ, я этимъ еще не предрѣшаю вопроса о происхожденіи формъ вѣдѣахъ, ношаахъ, мазаахъ и т. д.

Прежде всего здѣсь бросается въ глаза полный параллелизмъ относительно вокала предшествующаго окончанію хъ, это а, которое этимологически могло бы замѣнять ѣ или ѣ. Если же выдѣлить и это а, т. е. цѣлое окончаніе ахъ, то остается для глаг., оканчивающихся на тематическое а или ѣ, полная эта тема безъ дальнѣйшихъ измѣненій, у всѣхъ же прочихъ глаг. замѣчается переходъ изъ темы наст. времени или неопред. наклоненія въ особое тематическое окончаніе на ѣ или ѣ. Это ѣ или ѣ при слѣдующемъ а мнѣ кажется результатомъ дѣйствія аналогіи, такой же какая замѣчается въ имперфектѣ латинскаго языка, въ legēbam, audiēbam по аналогіи съ amābam, docēbam, или въ готскомъ fullnôda по аналогіи salbôda. И такъ я соглашаюсь съ Миклошичемъ въ томъ, что растѣахъ, вѣдѣахъ въ сущности представляетъ форму не совсѣмъ оригинальную, а аналогическую, вызванную примѣрами въ родѣ оумѣахъ, кажаахъ и т. д., только не думаю, чтобы ей предшествовало растѣхъ, вѣдѣхъ, происшедшее изъ настоящаго времени, гдѣ будто бы ѣ «символически» выражаетъ продолжительность дѣйствія. Если бы объ этомъ дѣло шло, такъ вѣроятно обнаруживалось бы протяженіе вокала не въ концѣ темы, а въ корнѣ, какъ у глаголовъ интенсивныхъ, какъ въ старшемъ s-аористѣ; имперфективное ѣ и ѣ по моему нужно объяснить иначе, какъ я сей часъ скажу, предварительно хочется устранить мнѣніе, будто бы формы имперфекта непремѣнно стоятъ въ ближайшей связи съ темою настоящаго времени. Что форма имперфекта не должна быть приводима въ непосредственную связь или даже зависимость отъ темы настоящаго времени, видно изъ примѣровъ какъ ѣдѣахъ, вѣдѣахъ, дадѣахъ, гдѣ тематическаго ѣ въ настоящемъ времени вовсе нѣтъ, а въ имперфектѣ все-таки выходитъ наружу тема ѣдѣ, вѣдѣ, дадѣ. Я вообще не вижу необходимости считать древнѣйшими формами всегда именно тѣ, которыя очевидно зависятъ отъ настоящаго времени, какъ напр. ѣмлѣхъ, плачѣхъ, мажахъ, показоуахъ и т. д.; этимъ имперфектамъ (отчасти совсѣмъ неправильнымъ) посчастливилось, имъ досталась по моему мнѣнію въ грамматикѣ Миклошича незаслуженная честь (vergl. Grammatik IV². 93), несмотря на то, что ихъ очень не много и они гораздо проще объясняются позднѣйшимъ вліяніемъ настоящаго времени. Вѣрно конечно замѣчаніе Миклошича (Das Imperfect in den slavischen Sprachen, стр. 4), что близкое отношеніе имперфекта къ настоящему времени обусловлено организмомъ индоевропейскаго глагола, но вѣдь славянскій инфинитивъ не долженъ быть противуполагаемъ настоящему времени въ смыслѣ санскритскихъ темъ budha: bodha, или греческихъ πιθε: πειθε.

Сравнительное изученіе славянскаго спряженія доказываетъ сильное стремленіе глаголовъ перваго разряда къ переходу въ темы разрядовъ третьяго, четвертаго и пятаго, поэтому не удивительно, если для образованія имперфекта у глаголовъ перваго разряда въ языкѣ рано стала ощущаться потребность подобнаго перехода, намѣченнаго такими примѣрами, какъ вѣдѣти при вѣмь или имѣти при имамь и т. д. (сл. подобныя соображенія у Миклошича, das Imperfect, стр. 19. 27).

Спрашивается, что такое вокалъ а (въ ѣа, ша, аа), предшествующій окончаніямъ —хъ, —ше, —хж, въ которомъ по нашему изложенію должна заключаться существенная разница между аористомъ и имперфектомъ? На кого славянскій имперфектъ производитъ впечатлѣ-

ніе позднѣйшаго пріобрѣтенія или же формы сложной изъ вполнѣ понятныхъ составныхъ частей въ родѣ латинскаго plusquamperfect-a, тотъ можетъ съ нѣкоторыми измѣненіями принять теорію Боппа (напр. вм. ѧхъ говорить о ѣхъ = eram, какъ Миклошичь полагалъ или о ѣхъ, какъ полагаетъ Шмидтъ, который въ предшествующей темѣ на ѣ [вєдѣ—, плєтѣ] желаетъ видѣть остатокъ инфинитива на ai—oi); на меня славянскій имперфектъ не производитъ такого впечатлѣнія, онъ съ одной стороны слишкомъ близокъ къ s-аористу, чтобы можно было совсѣмъ отдѣлять его отъ группы формъ, въ которыхъ с играетъ характеристическую роль, съ другой же стороны все-таки идетъ своимъ особымъ путемъ, уклоняясь отъ аориста не только вокаломъ, предшествующимъ окончанію, но и самими окончаніями ше, шета, шете, ҳж. Всѣ эти обстоятельства говорятъ въ пользу предположенія, что слав. имперфектъ представляетъ форму параллельную съ аористомъ, стоящую съ нимъ въ старинной связи, но существованіемъ своимъ необязанную ему. Побуждаемый такими соображеніями я и теперь опять останавливаюсь на богатомъ развитіи различныхъ «наклоненій» (modi) аориста въ санскритскомъ языкѣ, мнѣ кажется a priori вѣроятнымъ, что нашъ имперфектъ зарождался въ кругу того же разнообразія и что онъ обязанъ своимъ существованіемъ именно той творческой силѣ языка, которая обогатила санскритскій языкъ большимъ количествомъ s-формъ.

Окончанія напоминаютъ санскритскій кондиціоналъ, предшествующій же вокалъ ѣ— а напрашивается на сравненіе съ оптативнымъ yā, такимъ образомъ цѣлое окончаніе ѣхъ— ѧхъ выходитъ близкимъ отраженіемъ санскритскаго окончанія yāsam, существующаго какъ извѣстно въ первомъ лицѣ ед. числа такъ называемаго прекатива (сл. Whitney, indische Grammatik §. 838. 921). Дѣйствительно санскритское jīvyāsam и славянское живѣхъ (по аналогіи: живѣахъ) имѣютъ много общаго по формѣ, хотя значеніе славянскаго имперфекта ближе подходитъ къ санскритскому кондиціоналу (сл. Whitney §. 950). И такъ мнѣ кажется, что славянскій имперфектъ, хотя и дошелъ до своего полнаго развитія на почвѣ славянской, въ зародышѣ существовалъ уже въ болѣе раннюю эпоху, это была форма параллельная къ аористамъ, стоявшая съ самого начала въ такомъ же отношеніи къ нимъ, въ какомъ обыкновенный славянскій императивъ (оптативъ) стоялъ и стоитъ къ настоящему времени. Какъ въ санскритскомъ языкѣ кондиціоналъ представляетъ форму имперфекта къ будущему времени, прекативъ же s-элементомъ умноженную форму оптатива, такъ въ славянскомъ при вєдємъ и вєдѣмъ существовали должно быть уже искони вѣсомъ и вєдѣхомъ и конечно несигматическій аористъ-имперфектъ вєдомъ; сила творческая, непереставшая дѣйствовать, развила потомъ, какъ при вєдъ и вѣсъ еще третью форму вєдохъ, такъ при вєдѣхъ аналогическую форму вєдѣахъ. Первыя формы (вєдємъ и вѣсомъ) означали всегда совершающееся или совершившееся дѣйствіе, послѣднія же (вєдѣмъ и вєдѣхомъ) настоящее или бывшее желаніе и намѣреніе совершить дѣйствіе. За неимѣніемъ настоящаго имперфекта въ славянскомъ языкѣ, гдѣ благодаря тематической неподвижности старинный имперфектъ и простой аористъ совпали въ одной формѣ, которая очень рано начала выходить изъ употребленія, s-оптативъ сталъ обобщать свое значеніе въ смыслѣ простого имперфекта, хотя первоначально въ формѣ его заключалось гораздо больше.

Говоря о имперфектѣ въ смыслѣ s-оптатива я конечно имѣю въ виду ту эпоху языка, когда въ этой формѣ не выдвигалось на первый планъ значеніе продолжительности, когда

напротивъ, не обращая вниманія на видовую сторону глагола, s-оптативъ образовался такъ отъ имперфективныхъ какъ отъ перфективныхъ глаголовъ.

Мы конечно привыкли къ обыкновенному значенію имперфекта, но едва ли оно всегда было въ той же исключительности присуще ему. Если имперфектъ всегда выражалъ только то, что теперь соединяется съ формами его, то становится трудно понятнымъ, какъ могли образовать имперфектъ глаголы совершеннаго вида? Примѣровъ въ древнихъ памятникахъ старословѣнскаго языка и въ славянскихъ нарѣчіяхъ не такъ мало, чтобы можно было считать ихъ лишь какимъ-то заблужденіемъ языка; напротивъ въ большинствѣ случаевъ именно эти формы отличаются рѣдкою выразительностью, въ нихъ-то преимущественно отзывается модальное значеніе имперфекта, сл. напр. **ѥлмаже не останѣаѫ сѧ стꙑдости, колеѭ самъ сѧ прѣда** супр. 309 (т. е. когда у нихъ не было намѣренія отстать отъ постыднаго дѣла), **ѥмъже сѧ оутъкнѣаше, кланѣаше сѧ ѥмоу** клоц. 582 (на что бы ни случилось ему наткнуться), **ни ѥдино (дѣло) ѭже не подвигнѣаше оумъ** супр. 255 (которое не поднимало бы, не было бы въ состояніи поднять), **подъложаше роуцѣ подъ не и испростьрѫше сѧ на длань** изб. 1073, л. 120 обр. (и каждый разъ послѣдовало распространеніе), **ако ли ѭмꙋ послабꙗше моуками, ожесточѧаше** ib. 140 обр. (коль скоро онъ чувствовалъ послабленіе муки, онъ сталъ хуже свирѣпствовать), **аще бо би и слънца не имѣло ни лоуны ни звѣзды, то и само то родомь свѣтѣаше сѧ** іоан. эксарха шестодн. 8а (еслибъ не было солнца, луны и звѣздъ, такъ оно могло бы само отъ себя выдавать свѣтъ); **аште скоро не позъвани бѫдѣаѫ, тѫжаѫ** григ. нанз. 26 (если не случалось чтобы ихъ звали), **аште боудѫше богоу годѣ въпросъ, тоу абие въсиыше адамасъ** изб. 1073 л. 120 обр. (въ случаѣ если вопросъ былъ богу пріятенъ, сейчасъ камень началъ сіять), **аште ли хотѫше богъ на мечь прѣдати люди, боудѫше кръвавъ** ib. (если же богъ возымѣлъ намѣреніе...камень долженъ былъ сдѣлаться кровавымъ). Сличи оба старохорватскіе примѣра, приведенные въ синтаксисѣ Миклошича: ne pristanih bijući se u prsi, dokle koli ne pridiše pomoć od Isusa; kad se napasiše, doma ga doreniše, или же: još da budjah (= **бѫдѣхъ**) s njim ter da ubodijaše sinjora Mara St. pisci VII. 287 (если бы случилось, чтобъ я былъ съ нимъ и еслибы такъ случилось чтобы онъ прокололъ), inako u propas pakljenu podjaše ib. V. 147 (иначе пришлось бы пойти), gdi trudan posrnieše, zemlja potrnieše ib. III. 320 (сколько разъ случилось ему споткнуться,..), a oni opet u put pridihu (**придѣхѫ**) starin. IV. 111 (имъ опять предстояло принять плоть), и т. д. Много примѣровъ можно найти въ выше упомянутой статьѣ проф. Валявца, оттуда и эти заимствованы, вездѣ чувствуется, какъ глаголъ совершеннаго вида въ имперфектѣ выражаетъ возможность бывшаго повторенія извѣстнаго дѣйствія, сл. хорошій примѣръ у Менчетича (Stari pisci II. 258): njegda joj ja panih (= **падѣхъ** или **падѣахъ**) na nje kril, a njegda postanih (**постанѣхъ, постанѣахъ**), a njegda potecih (**потецѣхъ** вм. **потечаахъ**), iz glasa ter recih (**рецѣхъ** вм. **речаахъ**).

Глубокая старина этихъ оборотовъ, вышедшихъ потомъ изъ употребленія, доказывается тѣмъ, что они жили и въ древнечешскомъ языкѣ, сл. напр. у Далимила: komu sě co nedostanieše, u druha jako své jměnieše 7 (если бы чего недоставало), pakli sě kdy stala která sváda, u staršějšieho budieše rada 8 (у старшаго могъ или долженъ былъ найтись совѣтъ), když mužie kam jeti chtiechu, dievky dievkám proniesiechu (всякій разъ сообщили бы), tak na čestě dievky mužě ztepiechu 22, čáp, malé netbaje, věčšiu pohtieše 95, jakož jich starosty biechu když k boji pojediechu alexandr. 10. 389, kam sě koli obrátieše, tu na

vše strany vidieše 17. 685, v ten čas budieše bez něho, by nebylo otce jeho 40. 1632, že jemu i jeden vody ne podadieše (не хотѣлъ дать) hrad. rukop. 259 и т. д. Имперфектъ въ древнечешскомъ языкѣ повліялъ на аористъ, заставивъ его сдѣлать нѣкоторыя измѣненія въ тематическомъ вокалѣ и въ окончаніи 3-го лица множ. числа; я по крайней мѣрѣ полагаю, что аористическое e въ чешскомъ языкѣ передъ ch, chom, ste вм. старословѣнскаго, сербохорватскаго и болгарскаго o могло быть вызвано не только 2 и 3 лицомъ ед. числа, но еще скорѣе аналогіею имперфективнаго ie или jé; вѣдь и окончаніе 3-го лица мн. числа chu (какъ и въ болгарскомъ языкѣ) поддалось ассимиляціи съ имперфективнымъ chu (хж) вм. свойственнаго аористу сѧ (шѧ). Замѣчательно впрочемъ, что во второмъ лицѣ множ. числа нѣтъ окончанія šete а есть только аористическое ste. При такой близости конечно не рѣдко вм. аориста употребляется форма имперфекта, напр. въ Градецкой рукописи: když před ni přijědiechu (вм. přijědechu), všichni za jedno klekniechu (вм. kleknuchu), dieťátko bohem nazvachu a své jemu dary vzdachu 361; здѣсь оба послѣдніе аориста заставляютъ и въ предыдущемъ ожидать аористическія формы.

Укажемъ еще на такія же формы въ древнерусскомъ языкѣ. Въ житіи Ѳеодосія Печерскаго, написанномъ Несторомъ, читаемъ: носяще къ градъ продаяхоу и тѣмь жито коупяхоу (т. е. каждый разъ, когда что продали, послѣдовала покупка) и се раздѣляхоутъ (отъ раздѣлити) да къждо къ ноши свою часть измеляше; и пакы дѣлѣ сѧ своюмь къждо имяшеть (имперфектъ отъ ѥти-имѫ, т. е. каждому приходилось взяться за свое дѣло), сѣдяше прядѫ... все тѣло ѥго покрѣвено коудяше (т. е. случалось что было покрыто), дондеже коудяше годъ (пока былъ бы срокъ), дондеже пакы коудяше чьрньць искоусьнъ (пока бы сдѣлался), дондеже извыкняше всь оустрои манастѣрьскыи (пока изучилъ бы), аще къто отиждяше отъ манастѣрѧ, блаженъи къ печали коудяше (если бы случилось кому нибудь уйти изъ монастыря, то онъ былъ печаленъ), и тако прѣбываше, донъдеже братъ възвратяше сѧ (пока бы вернулся), и ѥгда пакы приндяше, съ радостию ѥго приниматше (и если случилось что онъ опять пришелъ). Греческій языкъ въ подобныхъ оборотахъ любитъ оптативъ (сл. Э. Черный греч. грам. II. § 108, 184).

И такъ послѣ долгаго размышленія я пришелъ къ слѣдующему взгляду относительно имперфекта: Сначала онъ образовался параллельно съ повелительнымъ наклоненіемъ, выражая бывшее желаніе или наклонность къ совершенію дѣйствія, все равно было ли оно продолжительное или мгновенное. Формальная сторона его состояла изъ темы, совпадавшей у глаголовъ перваго и втораго разряда съ темою повелительнаго наклоненія на ѣ (производные глаголы на ѣ, и, а образовали путемъ аналогіи такую же тему на ѣ = и, а), передъ ѣ по примѣру повелительнаго наклоненія переходили гортанные звуки въ свистящіе, оттуда старинныя, въ хорватскомъ нарѣчіи уцѣлѣвшія формы recih, pecih, tecih, т. е. *рецѣхъ, *пецѣхъ, *тецѣхъ. Сюда принадлежитъ также кѣхъ, кѣше, въ которомъ сохранилось ѣ потому, что стояло внутри слова, между тѣмъ какъ въ ки то же самое ѣ перешло въ и (какъ въ плести при плетѣте), стало быть разница между ки и кѣше такая же, какъ между плети и плетѣше. Настоящимъ аористомъ не было кѣхъ, а къхъ, разница между кѣхъ—кѣахъ, кѣ—кѣаше, кѣша—кѣаж развилась потомъ. Съ тѣхъ поръ какъ этотъ s-оптативъ получилъ болѣе широкое значеніе обыкновеннаго имперфекта, выраженіе продолжительности дѣйствія брало верхъ; съ тѣхъ поръ формы глаголовъ перваго и второго разряда оказывались для передачи этой новой функціи слишкомъ слабыми, языкъ прибѣгнулъ къ самому обыкновенному

средству, чтобы ихъ приспособить для имперфекта въ его новомъ значеніи, онъ перенесъ путемъ аналогіи темы глаголовъ перваго и второго разряда въ болѣе полныя темы глаголовъ третьяго разряда, вм. плетѣхъ образовалось полнѣе и выразительнѣе плетѣаахъ, вмѣсто *бѣзѣхъ (отъ бѣгж): бѣжаахъ (отъ бѣжа-ти), вм. тецѣхъ (отъ текж): течаахъ (какъ будто бы отъ теча-ти), вм. тонѣхъ (отъ тонж): тонѣаахъ (отъ *тонѣ-ти), вм. живѣхъ (отъ живж): живѣаахъ (отъ живѣти). На этой степени формальнаго развитія стоитъ языкъ старословѣнскій, поэтому онъ уже не знаетъ формъ старохорватскихъ *рецѣхъ, *пецѣхъ, а только речаахъ, печаахъ.

Связь имперфекта (s-оптатива) съ повелительнымъ наклоненіемъ (обыкновеннымъ оптативомъ) уцѣлѣла еще въ синтактическомъ употребленіи императива (стараго оптатива) въ смыслѣ и взамѣнъ имперфекта, чему особенно много примѣровъ даетъ языкъ сербохорватскій, сл. Miklosich vergl. Syntax, стр. 794—797.

Желаю, чтобы это отступленіе не показалось совсѣмъ лишнимъ даже тѣмъ, кому лучше нравится прежнее объясненіе, производящее вторую часть формы слав. имперфекта отъ *ахъ, ѧхъ, *ѣхъ = лат. eram. По моему трудно примириться съ такою гипотезою уже по тому, что славянскому языку не отъкуда было взять имперфектъ *ѣхъ или *ахъ; другое дѣло языкъ латинскій, гдѣ существуетъ самостоятельное eram, или армянскій гдѣ имѣется êi, въ славянскомъ же языкѣ *ѣхъ или *ахъ не существуетъ (впрочемъ относительнаго армянскаго сл. Zeitschrift für vergl. Sprachforschung XXIII. 12).

Перечень примѣровъ нашего памятника, къ которому теперь приступаемъ, свидѣтельствуетъ о рѣшительномъ перевѣсѣ полныхъ формъ (на ѣахъ или аахъ), гдѣ только этому окончанію не предшествуетъ вокалъ; но когда передъ ожидаемымъ ѣахъ или аахъ стоитъ вокалъ, въ такомъ случаѣ вм. полнаго ѣахъ или аахъ обыкновенно является только ахъ или ѣхъ (съ ѣ = ѧ).

Глаголы перваго разряда, корень которыхъ оканчивается на консонантъ: вѣдѣаше лук. IV. 1, вѣдѣахж лук. XXIII. 32, вѣдѣахъ io. I. 31. 33, вѣдѣаше матѳ. XXV. 26, XXVII. 18, марк. XV. 10, лук. VI. 8, XIX. 22, io. II. 9. 24. 25, V. 13, VI. 64, XIII. 11, XVIII. 2, вѣдѣахж лук. IV. 41, io. XX. 9 (сжатыя формы только вѣдѣхъ матѳ. XXV. 24, вѣдѣше io. VI. 6, вѣдѣхж io. II. 9), грѧдѣаше лук. XVIII. 43, грѧдѣахж io. IV. 30, дадѣаше марк. XI. 16, идѣаше матѳ. IX. 9, XXIV. 1, XXVI. 58, марк. II. 13, лук. IV. 30, VII. 6. 11, XXII. 47, XXIII. 27 и т. д., идѣахж марк. IX. 30, лук. II. 3, VII. 11, XIV. 23, io. VIII. 2, ѣдѣахж лук. VI. 1, XV. 16, XVII. 27, io. VI. 17. 21, растѣаше лук. I. 80, II. 20, живѣаше лук. VIII. 27, io. I. 40, III. 22, XI. 54; печаашесѧ io. XII. 6, течаашете io. XX. 4; можааше матѳ. VIII. 28, XXII. 46, марк. I. 45, VI. 5. 19, XIV. 5, лук. I. 22, XIX. 3, io. XI. 37 (можаше матѳ. XXVI. 9), можаахж марк. IV. 33, io. XII. 39, XXI. 6 и можѣахж лук. VIII. 19, стрѣжаахж матѳ. XXVII. 36; жьрѣахж марк. XIV. 12.

Глаголы перваго разряда, которыхъ корень оканчивается на вокалъ: кинѣаше лук. XVIII. 13, кинѣахж лук. XXII. 64, XXIII. 27 (кинѣхж матѳ. XXVII. 30, марк. XV. 19, io. XIX. 3), (пинѣхж лук. XVII. 27. 28), (къпинѣше марк. X. 48, лук. XVIII. 39, къпинѣхж марк. XI. 9, лук. XXIII. 21), (спѣаше лук. II. 52), (съмѣаше марк. XII. 34, io. XXI. 12, съмѣахж лук. XX. 40).

Глаголы третьяго разряда съ основою на ѣ въ звуковомъ значеніи ê: (оумѣхж марк. XIV. 40), разоумѣахж марк. XVIII. 34; колѣаше io. V. 47, XI. 2 (колѣхъ матѳ. XXV. 36), видѣаше марк. XII. 41, видѣахж io. VI. 2, марк. I. 35, ненавидѣахж лук. XIX. 14, сѣдѣахъ матѳ.

XXVI. 55, сѣдѣаше матѳ. XXVI. 58. 69, XXVIII. 2, марк. IV. 1, X. 46, лук. XVIII. 35, іо. IV. 6, VI. 3 (сѣдѣше матѳ. XIII. 1), стыдѣахѫ сѧ лук. XIII. 17, хотѣаше марк. VI. 19, VII. 24, IX. 30, лук. XV. 28, XVIII. 13, іо. VII. 1, XII. 4, хотѣахѫ матѳ. XXII. 3, XXVII. 15, іо. VI. 11. 21, VII. 44 (хотѣше матѳ. XVIII. 30, XXVII. 34, іо. XVIII. 32, хотѣхѫ іо. XVI. 19); имѣаше матѳ. XIII. 46, XVIII. 25, XXVII. 16, марк. IV. 5, V. 3, XII. 6. 44, XVI. 8, лук. XIII. 6, XVI. 1, XXIII. 17, іо. XIII. 29 (имѣше марк. VII. 25), имѣахѫ матѳ. XXI. 46, марк. III. 10, VIII. 7. 14, XI. 32, лук. IV. 40 (имѣхѫ матѳ. XIII. 6, XIV. 5), мьнѣахѫ матѳ. XX. 10, лук. XIX. 11, XXIV. 37, іо. XIII. 29, зазьрѣахѫ марк. VII. 2, назьрѣахѫ лук. VI. 7, пьрѣахѫ сѧ іо. VI. 52.

Глаголы третьяго разряда съ ѣ = ꙗ: дръжѧахѫ лук. IV. 42, одръжѧаше лук. V. 9, лежѧаше лук. V. 25 (лежаше марк. I. 30), слежѧаше марк. II. 4, прилежѧахѫ лук. XXIII. 23, млъчѧаше матѳ. XXVI. 63, марк. XIV. 61, млъчѧахѫ марк. III. 4, IX. 34, сълышѧахѫ марк. XI. 14, сълапѧахѫ матѳ. XXV. 5 (сълпше матѳ. VIII. 24); — вокъхъ сѧ лук. XIX. 21, вокаше сѧ марк. VI. 20, вокахѫ сѧ марк. IX. 32, X. 32, XI. 32, лук. IX. 45, XXII. 2 (вокхѫ марк. XI. 18, XVI. 8), вокашетѣ іо. IX. 22; стокаше іо. I. 35, VI. 22, XVIII. 6, XIX. 29 (стокше матѳ. XIII. 2, іо. XX. 11), достокаше лук. VI. 4, XIII. 16, іо. IV. 4, стокахѫ лук. XXIII. 10. 35. 49 (стокхѫ матѳ. XII. 46, іо. XIX. 25), оустокахѫ лук. XXIII. 23.

Глаголы четвертаго разряда: *а*) съ л, н, р передъ тематическимъ и: молѣаше марк. V. 18, XIV. 35, лук. XV. 28, XXII. 41. 44, іо. IV. 47 (молѣше матѳ. XVIII. 29, марк. V. 10. 23), молѣахѫ марк. VI. 56, лук. VII. 4, VIII. 31 (молѣхѫ матѳ. VIII. 31, XIV. 36, XV. 23), мышлѣаше лук. XII. 17, мышлѣахѫ марк. XI. 31, цѣлѣаше лук. VI. 19, IX. 11, хоулѣаше лук. XXIII. 39, хоулѣахѫ матѳ. XXVII. 39, марк. XV. 29; гонѣахѫ іо. V. 16, изгонѣахѫ марк. VI. 13, женѣахѫ сѧ лук. XVII. 27, къшнѣаше лук. I. 21, (блажнѣхѫ сѧ матѳ. XIII. 57); творѣахѫ лук. VI. 23, творѣаше марк. XV. 8, іо. II. 23, V. 16 (творѣше лук. IX. 43, іо. VI. 2, творѣхѫ марк. II. 6); *б*) съ вставочнымъ л: (давлѣше матѳ. XVIII. 28), диклѣахѫ сѧ матѳ. XIX. 25, марк. I. 22, II. 12 (диклѣхѫ матѳ. XII. 23, XIII. 54, XXII. 33), крѣплѣаше лук. I. 80, II. 40, XXII. 59, крѣплѣахѫ лук. XXIII. 5, млъвлѣаше лук. X. 40, славлѣаше лук. XIII. 13 (славлѣхѫ матѳ. XV. 31, марк. II. 12), благословлѣаше марк. X. 16 (благословлѣше лук. XXIV. 51); *в*) съ шипящею согласною или съ сочетаніемъ небнымъ: (каждахѫ іо. VIII. 10), (хождаше матѳ. XIV. 29, захождаше марк. I. 32), исхождѧаше марк. XI. 19, лук. IV. 37, охождѧаше марк. II. 37, прохождѧаше лук. V. 15, хождѧахѫ марк. XV. 41, саждѧахѫ лук. XVII. 28, провождѧахѫ лук. IV. 40, чоуждѧахѫ сѧ іо. IV. 27; прѣштѧахѫ марк. X. 13. 48, кръштѧахѫ іо. III. 23; оучѧаше марк. II. 13, IX. 31, X. 1, лук. V. 3 (оучше матѳ. XIII. 54, марк. I. 26), оключѧаше лук. VIII. 27; възлажѧаше іо. V. 4, слоужѧаше марк. I. 31, лук. IV. 39, іо. XII. 2 (слоужше матѳ. VIII. 15), слоужѧахѫ марк. XV. 41; ношѧаше іо. XII. 6, възношѧаше лук. XXIV. 51, изношѧахѫ лук. VII. 12, приношѧахѫ марк. I. 32, X. 13, прошѧахѫ марк. XV. 6; *г*) съ гласною передъ тематическимъ и: (тѣше сѧ лук. I. 24).

Глаголы пятаго и шестаго разряда: *а*) съ твердыми или іотованными л, н, р передъ тематическимъ а: (посылахъ лук. XXIII. 15, посылахѫ ib.), постилѧахѫ марк. XI. 8 (постилахѫ матѳ. XXI. 8), желѧаше лук. XVI. 21 (м. б. вм. желѣаше?); изкирѧахѫ лук. XIV. 7, озирѧаше марк. V. 32, назирѧахѫ марк. III. 2, оумирѧаше лук. VII. 2, VIII. 42, попирѧахѫ лук. XII. 1, отирѧаше лук. VII. 38; валѣаше марк. IX. 20, исцѣлѣаше лук. IV. 40, исцѣлѣахѫ марк. VI. 13, (оставлѣше марк. I. 34), домъышлѣаше лук. IV. 7 (помъышлѣхѫ матѳ. XVI. 7, XXI. 25), кланѣахѫ марк. XV. 19 (кланѣше сѧ матѳ. VIII. 2, IX. 18, XVIII. 26), въдварѣаше лук. XXI. 37, разарѣаше іо. V. 18;

б) съ зубными, губными и гортанными согласными передъ а: съблюдааше лук. II. 19. 51 (съблюдахъ io. XVII. 2), зъдааҳѫ лук. XVII. 28, припадааҳѫ марк. III. 11 (нападахѫ марк. III. 10), ръıдааҳѫ лук. VIII. 52, испокѣдааше лук. II. 38, запокѣдааше марк. VII. 36, пропокѣдааҳѫ марк. VI. 12, испокѣдааҳѫ io. XII. 42 (гладаше матѳ. XII. 22), оугнѣтааҳѫ марк. V. 24, лук. VIII. 42, метааҳѫ лук. XXIII. 34, отъметааше сѧ марк. XIV. 70, окрѣтааҳѫ марк. XIV. 55, XIX. 48, ръпътааҳѫ марк. V. 30, свиташе лук. XXIII. 54, оутапаҳѫ марк. V. 13, подобаше матѳ. XXIII. 23, XXV. 27, лук. XI. 42, XV. 32, XXIV. 46 (подобаше матѳ. XVIII. 33, лук. XXIV. 26), бываше лук. VIII. 29, прѣбываше лук. I. 22, гнѣваше марк. VI. 19, помаваҳѫ лук. I. 62, исконьчаваҳѫ сѧ лук. VIII. 23, оупъваше лук. XI. 22, зъваҳѫ матѳ. XXI. 9, марк. X. 49, io. XII. 13, сънъмаҳѫ лук. V. 15 (вм. сънимаҳѫ); ржаҳѫ матѳ. XXVII. 29, марк. V. 40, лук. VIII. 53, XXII. 63 (посагаҳѫ лук. XVII. 27), полагаҳѫ марк. XV. 47, плакаҳѫ лук. V. 2, плакаҳѫ сѧ лук. VIII. 52, XXIII. 27, искаше марк. XIV. 11, лук. VI. 19, IX. 9, XIX. 3, XXII. 6, искаҳѫ матѳ. XXVI. 59, марк. XI. 18, XIV. 1. 55, лук. V. 18, XI. 16 и т. д., искаҳовѣ лук. II. 48 (искаше матѳ. XXVI. 16); *в*) съ свистящими согласными: кꙗзаҳѫ лук. VIII. 29 (съказаше марк. IV. 34, лук. XXIV. 27. 32), мазааше, облокъзааше лук. VII. 38, мазаҳѫ лук. VI. 13, облизаҳѫ лук. XVI. 21, рѣзаҳѫ марк. XI. 8 (рѣзаҳѫ матѳ. XXI. 8), къстръзаҳѫ лук. VI. 1, протръзааше лук. V. 6, сътꙗзаҳѫ марк. I. 27, лук. IV. 36, писаше io. VIII. 6. 8, оужасаҳѫ марк. VI. 51, X. 24. 32, лук. II. 47 (прикасаҳѫ марк. VI. 56); *г*) съ ц, ш, ж, шт, жд: (нарицаҳѫ лук. I. 59), въпрашаше марк. IX. 33, XV. 4, въпрашаҳѫ марк. X. 2, XII. 3 (въпрашаше матѳ. XVI. 13, въпрашаҳѫ марк. IX. 28), въ одномъ примѣрѣ, io. IV. 52 въпраша, вѣроятно аше пропущено; слъıшаше лук. X. 39, послоушаҳѫ марк. XII. 37, подрѣжаҳѫ лук. XVI. 14, XXIII. 35, въмѣштаҳѫ марк. II. 2, отъвѣшташе марк. XIV. 61, възвраштаҳѫ лук. XXIII. 48, отъпоушташе марк. XV. 6, въсхышташе лук. VIII. 29; *д*) съ гласною передъ а (собственно передъ ѩ): (грѣхѫ сѧ io. XVIII. 18), дѣше лук. IX. 16, продѣхѫ лук. XVII. 28 (дѣше матѳ. XXVI. 26, марк. VIII. 6, лук. IV. 41, XV. 16, дааше марк. VI. 7, дѣхѫ марк. XV. 23), (дѣше марк. I. 35), (напѣше матѳ. XXVII. 48, марк. XV. 36), (въсташе io. VI. 18), (сѣше лук. VIII. 5) и въꙗаҳѫ лук. VIII. 23, если отъ въꙗати);

(благовѣствоваше лук. III. 18), вѣроваҳѫ io. VII. 5, XII. 37, (вѣроваҳѫ io. XII. 11), коуповаҳѫ лук. XVII. 28, лъжесъвѣдѣтельствоваҳѫ марк. XIV. 56. 57, плъваҳѫ марк. XV. 19, радоваҳѫ сѧ лук. XIII. 17 (радоваҳѫ сѧ лук. I. 58), съвѣдѣтельствоваше io. XII. 17, трѣбоваше io. II. 25, цѣловаҳѫ марк. IX. 15.

Имперфектъ останавливаетъ наше вниманіе еще одною формальною особенностью, которую нашъ памятникъ раздѣляетъ съ древнѣйшими текстами старословѣнскаго языка. Въ двойственномъ и множественномъ числѣ передъ окончаніями та, те послѣдовательно встрѣчается суффиксъ ше въ противуположность аористическому с. Зная, что санскритскій кондиціоналъ по аналогіи обыкновеннаго имперфекта оканчивается на syatam, syata, что греческій σ—аористъ внесъ во второе лицо α: ἐλύσατε (вм. *ἐλυστε), что въ латинскомъ языкѣ eratis отступаетъ отъ санскритскаго āsta, греческаго ἦστε, мы не удивляемся славянскому ше и не должны считать его новообразованіемъ самаго поздняго времени. Противъ такого объясненія говоритъ уже то обстоятельство, что окончанія шета, шете встрѣчаютси только въ древнѣйшихъ памятникахъ и очень рано стали уступать аористическимъ ста, сте. Кромѣ того не надо забывать, что подъ вліяніемъ аналогіи мы могли бы

ожидать только окончанія *χοτα, *χοτε, какъ дѣйствительно въ языкѣ далматинскихъ писателей не рѣдко читается по аналогіи 1-го лица — homo и во 2-омъ лицѣ — hote (сл. Даничић, историја облика 304—315).

Дв. числа 2-ое лицо: искаашета лук. II. 49.

Дв. числа 3-ее лицо: кѣашете марк. I. 16, IX. 4, XIV. 40, лук. I. 6. 7, IV. 20, XXIII. 12 (какъ аористъ кѣсте лук. IX. 30), весѣдоваашете лук. XXIV. 14, коѣашете сѧ io. IX. 22, къпиѣшете мато. XX. 31, глаголаашете лук. IX. 31, дръжаашете лук. XXIV. 16, зьрѣашете марк. XV. 47, идѣашете лук. XXIV. 28, io. XX. 3, искаашете лук. II. 44, нжждаашете лук. XXIV. 29, отрѣшаашете марк. XI. 4, покѣдаашете лук. XXIV. 35, поношаашете марк. XV. 32 (но мато. XXVII. 44: поношаасте), разлжчаашете сѧ лук. IX. 33, течаашете io. XX. 4, хождаашете лук. II. 41.

Множ. числа 2-ое лицо: помъшлѣашете марк. IX. 33.

B. Въ словообразованіи и въ подборѣ словъ.

Нашъ памятникъ принадлежитъ къ числу тѣхъ, въ которыхъ первоначальный переводъ евангелія сохранился въ древнѣйшемъ видѣ, хотя не безъ измѣненій. Въ послѣднемъ можно убѣдиться провѣривъ переводъ по нѣсколькимъ древнѣйшимъ спискамъ, что и сдѣлано мною въ подстрочныхъ примѣчаніяхъ къ тексту, здѣсь изданному. Оказывается, что даже такіе памятники, какъ Зографское, Ассеманово и Маріинское или Остромирово, Савино и Хвалево евангеліе, несмотря на замѣчательную ихъ взаимную близость, расходятся другъ отъ друга то различіемъ чтеній, вызванныхъ конечно подражаніемъ греческимъ подлинникамъ, то подборомъ особыхъ словъ или видоизмѣненіями ихъ въ формѣ. Глаголическіе тексты вообще ближе между собою, чѣмъ къ кирилловскимъ, но и между ними всеже нѣтъ полнаго согласія, а это фактъ въ высшей степени важный, онъ свидѣтельствуетъ о томъ, что при всей непродолжительности преобладанія въ жизни глаголическихъ текстовъ, они успѣли подвергнуться измѣненіямъ и исправленіямъ въ родѣ тѣхъ, какіе потомъ въ болѣе широкихъ размѣрахъ совершались въ кирилловскихъ памятникахъ. И такъ историческая судьба неразрывно связала обоюдные памятники. Въ глаголическихъ намѣчено уже направленіе, по которому двигались кирилловскіе, начиная съ самыхъ древнихъ — а чѣмъ древнѣе они, тѣмъ ближе къ глаголическимъ — въ кирилловскихъ же, несмотря на всѣ признаки полной жизненной силы — а жизнь есть движеніе, развитіе — остались многочисленныя свидѣтельства ихъ зависимости отъ глаголическихъ, какъ болѣе консервативныхъ, не далеко ушедшихъ отъ перваго перевода. При такихъ условіяхъ вопросъ о первоначальномъ видѣ славянскаго перевода нѣсколько усложняется, но не становится невозможнымъ или неразрѣшимымъ. Не надо только полагать, что все занесенное въ текстъ напр. Зографскаго или Остромирова евангелія, такъ и читалось уже въ первомъ переводѣ. Сравнительное изученіе важнѣйшихъ памятниковъ, имѣющихъ типическое значеніе, соображенія о личности переводчиковъ и о народности окружавшей ихъ среды — вотъ главныя средства, при помощи которыхъ почти всегда въ случаѣ разногласій можно съ полною убѣдительностію рѣшить вопросъ въ пользу того или другого чтенія, слова, оборота или грамматической формы.

Если напримѣръ мато. XIV. 8. 11, въ Зофрафскомъ евангеліи читается на блюдѣ, а въ Маріинскомъ на мисѣ, то едва ли можно сомнѣваться въ томъ, что послѣднее древнѣе, потому что слово миса до сихъ поръ живетъ у поляковъ, чеховъ, словаковъ, словенцевъ (здѣсь

въ формѣ miza = столъ) и трудно представить себѣ, какъ оно могло бы попасть въ текстъ евангельскаго перевода въ позднѣйшее время, послѣ того какъ славянское богослуженіе уже было оторвано отъ своей родной, паннонско-моравской почвы. Марк. VI. 25 читается не только въ зогр. остр. ассем. но и въ нашемъ текстѣ на блюдѣ — какъ это объяснить? Конечно такъ, что слово миса уже очень рано было замѣнено другимъ болѣе широкой извѣстности блюдо. Что дѣло происходило такъ, а не наоборотъ, это доказываетъ нашъ памятникъ тѣмъ, что послѣ марк. VI. 25 черезъ нѣсколько строкъ въ VI. 28 опять пишетъ на мисѣ и лук. XI. 39 тоже мисѣ. Хвалево евангеліе (бѣлградское-никольское и болоньское) какъ текстъ бывшій въ употребленіи у Богомиловъ, дорожившихъ стариною въ родѣ русскихъ Старообрядцевъ, сохранилъ матѳ. XIV. 8. 11, лук. XI. 39 старинное слово миса, но марк. VI. 25. 28 передаетъ уже словомъ блюдо или блюдьва. Зографское и Ассеманово евангеліе, не знающія слова миса, уже этимъ однимъ примѣромъ доказываютъ, что исправленіе текста имъ не было чуждо.

Матѳ. XXIV. 48, XXV. 5, лук. I. 21, XII. 45 нашъ памятникъ переводитъ греч. χρονίζω глаголомъ къснити, зогр. и ассем. мждити или моудити, такъ и остр. — здѣсь какъ кажется старина не на сторонѣ нашего текста, несмотря на то, что его слово къснити повторяется въ Хвалевыхъ спискахъ; причина въ томъ, что слово muditi, muden, будучи хорошо извѣстно словенцамъ (и кайкавскимъ хорватамъ), какъ ближайшимъ сосѣдямъ стариннаго населенія паннонскаго, тѣмъ легче могло попасть въ первый переводъ, когда и болгаре знали оба слова, сл. напр. изб. 1073. 256 оумоуждж (и въ нашемъ текстѣ лук. XXIV. 25 осталось мждѣна, ник. замѣнено словомъ касна), второе же слово пользуется особенною распространенностью у сербовъ и хорватовъ, гдѣ оно должно быть и внесено въ текстъ евангелія. Кому бы казалось невѣроятнымъ, что въ данномъ случаѣ нашъ памятникъ внесъ въ свой текстъ новое слово, пусть обратитъ вниманіе на матѳ. XXIII. 34, гдѣ въ нашемъ текстѣ стоитъ бѣете вмѣсто первоначальнаго тепете (такъ не только зогр. ассем., но еще и остр. евангеліе), или матѳ. X. 17, марк. X. 34 оубіжтъ вм. отъпжтъ (такъ еще ассем. ник., зогр. разъ уже оубіжтъ, на другомъ же мѣстѣ еще отъпжтъ, здѣсь даже и остр. сохранило это слово), или лук. XVIII. 33 бикъше вм. тепъше (такъ еще зогр.), а матѳ. XXVII. 26 и нашъ и ассем. и зогр. и всѣ прочіе тексты пишутъ бикъ, только Хвалевы списки сохранили еще первоначальную форму тепъ. Такимъ образомъ осталось въ нашемъ текстѣ только іо. XIX. 1 тепе, согласно съ ассем. ев., вмѣсто чего прочіе именно здѣсь пишутъ би. Это слово (tepsti-terem, слк. terať) живетъ до сихъ поръ у словаковъ, словенцевъ въ значеніи: бить, колотить; когда же переводъ евангелія началъ распространяться дальше на югъ, стали замѣнять слово болѣе извѣстнымъ другимъ (бити).

Матѳ. VI. 13 въ древнѣйшихъ текстахъ читается отъ непрѣзни, такъ въ нашемъ текстѣ, въ зогр. никол., въ остром. и т. д., но вотъ — уже ассем. текстъ на этомъ мѣстѣ замѣнилъ старое слово обыкновеннымъ потомъ выраженіемъ отъ лжкавааго. Что это позднѣйшая поправка, въ этомъ нельзя никакъ сомнѣваться, потому что иначе и ассем. еванг. пишетъ непрѣзнь, напр. матѳ. XIII. 38 непрѣзнии, какъ всѣ прочіе древнѣйшіе тексты.

Едвали существуетъ другое, столь знаменательное слово для различій, замѣчаемыхъ между глаголическими и кирилловскими памятниками, какъ съньмъ, съньмиште на той, съборъ, съборище на другой сторонѣ, сл. сказанное мною въ Введеніи къ Ассеманову еванге-

лію, стр. LXXVII. Однакожъ въ Остромировомъ евангеліи осталось іо. XVI. 2 два раза съньмиць (и еще разъ **съньмъ** въ неевангельскомъ текстѣ), наоборотъ въ зогр. еванг. встрѣчается уже два раза **съборъ** лук. XXII. 66, іо. XI. 47 — любопытная взаимность: съ одной стороны зародышъ «кирилловскаго» выраженія на страницахъ глаголическаго памятника, съ другой сохраненіе «глаголическаго» слова въ памятникѣ кирилловскомъ.

Греческій глаголъ βλασφημέω передается въ нашемъ памятникѣ такъ: матѳ. IX. 3 **власвимлѣтъ**, ib. 29, лук. XII. 11. 10 **власвимисаатъ**, іо. X. 36 **власвимлѣеши**, но матѳ. XXVII. 39, марк. XV. 29 χоуλѣаχж, лук. XXIII. 39 χоуλѣаше, лук. XXII. 65 χоуλѧштѳ. Замѣчательно, что такая же непослѣдовательность существуетъ и въ Зографскомъ, Ассемановомъ и Хвалевомъ евангеліи, даже въ тѣхъ же мѣстахъ является слово χоуλити для передачи греческаго глагола. Это во всякомъ случаѣ доказываетъ, что попытка замѣнить греческое слово славянскимъ сдѣлана уже въ самое раннее время, въ первую, глаголическую, эпоху. Переводъ существительнаго βλασφημία менѣе смѣло выступаетъ въ древнѣйшихъ текстахъ: Хвалевскіе списки («старообрядческіе»!) постоянно соблюдаютъ непереводное слово **власвимѣ** (марк. VII. 22 слово пропущено), нашъ и ассем. только матѳ. XII. 31 пишутъ χоуλа, зогр. только марк. VII. 22 χоуλєнию, иначе оставляютъ непереведеннымъ слово греческое (сл. матѳ. XV. 19, марк. II. 7, III. 28, XIV. 64, лук. V. 21, іо. X. 33); Остромирово евангеліе напротивъ употребило уже семь разъ χоуλа, разъ только оставлено **власвимиѣ**.

Этихъ примѣровъ достаточно для каждаго, кто только желаетъ убѣдиться въ томъ, что изученіе памятниковъ одной письменности можно осмыслить и сдѣлать плодотворнымъ только при помощи такихъ же памятниковъ другой письменности, въ особенности же кирилловскіе памятники, не исключая конечно Остромирова евангелія, останутся мало понятными, если не будемъ изучать ихъ въ связи съ глаголическими, сообразно съ историческимъ ходомъ славянской письменности. Провѣряя же одни тексты другими, получаются немаловажные результаты, суть которыхъ давно уже вѣрно угадалъ покойный Шафарикъ, и дальнѣйшими доказательствами подтвердили другіе, между которыми сошлюсь на изслѣдованіе мое, написанное лѣтъ двадцать тому назадъ по поводу перваго изданія Ассеманова евангелія, въ Загребѣ 1863, въ «Уводѣ» (Введеніи) къ тексту, на стр. LX—XCIX. Что эти результаты остались до новѣйшаго времени мало извѣстными въ Россіи, — лучше сказать, что они здѣсь не пріобрѣли особаго признанія со стороны бывшихъ авторитетныхъ представителей славянской филологіи, этому конечно не будетъ удивляться тотъ, кто по опыту знаетъ, какъ трудно отказаться отъ любимыхъ привычекъ, воззрѣній и взглядовъ. Не даромъ говоритъ сербская пословица: «наука је једна мука, а одука двије муке».

И такъ, ставъ на вѣрную точку зрѣнія, мы не будемъ уже говорить о рѣзкой противоположности двоякой письменности, которой сначала не было ни по зарожденію самаго дѣла, ни по воззрѣніямъ на него современниковъ. У насъ теперь уже не одинъ остатокъ глаголической письменности въ рукахъ, какъ живое свидѣтельство бывшаго его употребленія въ вѣкъ кирилловской письменности — лица, давно уже привыкшія читать не глаголическое, а кирилловское письмо, о чемъ можно судить по ихъ частымъ помѣтамъ и прибавкамъ, не отказывались брать въ руки и читать книги, написанныя глаголицею. Съ другой же стороны не одинъ изъ древнихъ памятниковъ кирилловской письменности носитъ явные

слѣды своего происхожденія изъ глаголическаго источника то въ орѳографическихъ или грамматическихъ пріемахъ, то въ старинныхъ словахъ или оборотахъ.

Разбирая Ассеманово евангеліе по лексическому составу, я старался доказать, что старина его выражается: *а*) въ словообразовательномъ отличіи иныхъ словъ, уступившихъ потомъ свое мѣсто другому виду тѣхъ же словъ, напр. братръ — братъ; *б*) въ предпочтеніи, данномъ инымъ словамъ сѣверо- или югозападнославянскаго происхожденія, которыя потомъ были вытѣснены другими выраженіями, напр. градж — идж, искрьнии — ближнии; *в*) въ большомъ количествѣ иностранныхъ словъ, оставшихся непереведенными. Во всѣхъ этихъ отношеніяхъ Маріинское евангеліе, вмѣстѣ съ Зографскимъ, очень близко подходитъ къ Ассеманову, такъ что теперь еще болѣе опредѣляются наши представленія о первомъ переводѣ евангелія и судьбахъ этого перевода. На что я тогда уже намекалъ, говоря о «кирилловскомъ» вліяніи на Ассеманово евангеліе (сл. «Uvod» стр. LXIII, LXXIII, LXXIV, LXXVIII — LXXIX), то становится теперь для меня еще болѣе яснымъ, только въ другомъ смыслѣ; я вижу, что дѣйствительно и глаголическіе тексты не сейчасъ же установились, что и у нихъ было свое движеніе, высказавшееся въ исправленіяхъ перевода, въ замѣнѣ словъ и т. д., что несмотря на ихъ общую сохранность, въ частностяхъ каждый изъ нихъ представляетъ любопытные примѣры перехода изъ древняго типа евангельскаго перевода въ тотъ позднѣйшій, который втеченіе слѣдующихъ двухъ столѣтій распространился не только по всему югу, но и по Россіи. Это и понятно — всѣ наши глаголическіе тексты написаны уже на югѣ (въ предѣлахъ Болгаріи, Македоніи, Сербіи, Босніи, Далмаціи), въ эпоху послѣ Кирилла и Меѳодія, стало быть не раньше второй половины X и XI столѣтія; иные изъ нихъ, какъ напр. нашъ текстъ, предполагаютъ по всей вѣроятности уже готовые южнославянскіе списки, съ которыхъ были снова переписаны. Поэтому неудивительно, если тѣ же измѣненія, съ которыми мы потомъ знакомимся по кирилловскимъ текстамъ, начинаютъ являться уже на страницахъ памятниковъ глаголическихъ.

1. Въ словообразованіи нашъ памятникъ отличается тѣми же особенностями, какія свойственны прочимъ древнѣйшимъ текстамъ, только иныя проведены здѣсь съ большею послѣдовательностью, чѣмъ гдѣ либо, напр. формы братръ, братрие употребляются столь послѣдовательно, что въ нашемъ памятникѣ нѣтъ ни одного примѣра безъ ꙑ — трудно сомнѣваться, что уже тогда эта форма употреблялась только въ предѣлахъ Моравіи, Панноніи, на югѣ же братъ, поэтому лук. VI. 42 ꙑ нарочно стерто. — Постоянно пишется пастꙑрь, такъ и въ ассем. ник., зогр. знаетъ также пастоухъ; кажется, что уже въ первое время (т. е. на паннонскоморавской почвѣ) употребляли то и другое слово, такъ что форма пастоухъ можетъ быть уже потомъ въ извѣстномъ числѣ южнославянскихъ памятниковъ нарочно устранена. — Въ нашемъ памятникѣ пишется только небесьскъ, какъ и въ зограф. и другихъ древнѣйшихъ текстахъ (напр. Кіевскомъ отрывкѣ), но Ассеманово евангеліе отступило, давъ предпочтеніе формѣ небесьнъ. Точно такъ почти исключительно земльскъ или земьскъ, такъ и въ зогр. ев. и въ Кіевскомъ отрывкѣ (въ ассем. очень часто земьнъ); постоянно только чловѣчьскъ (въ ассем. также чловѣчь). — Рядомъ съ зогр. и ассем. и т. д. дается предпочтеніе прилагательному велии, между тѣмъ какъ въ другихъ преобладаетъ великъ; первая форма старше. — Нашъ текстъ употребляетъ исключительно пропати, между тѣмъ какъ другіе предпочитаютъ распати, послѣднее слово болѣе напоминаетъ паннонско-

моравскіе предѣлы, мнѣ кажется вѣроятнымъ, что оно стояло въ древнѣйшемъ переводѣ. — И нашъ памятникъ, подобно зогр. и ассем., даетъ рѣшительное предпочтеніе глаголу исплънити, вм. болѣе обыкновеннаго наплънити, господствующаго напр. въ Остромировомъ евангеліи. — Давно уже извѣстно предпочтеніе, даваемое формѣ трѣва, вм. обыкновеннаго трава; въ нашемъ текстѣ замѣчается нѣчто подобное въ подрѣжлахѫ лук. XVI. 14, XXIII. 35, вмѣсто обыкновеннаго, во всѣхъ прочихъ текстахъ являющагося подражлахѫ. — Особенная послѣдовательность замѣтна въ исключительномъ употребленіи формъ питѣти, оупитѣти, къспитѣти (напр. лук. IV. 16 къспитѣнъ, такъ нашъ и ассем.), повѣдѣти, исповѣдѣти, проповѣдѣти (напр. матѳ. XXVI. 13, марк. XVI. 20, лук. IV. 19, VIII. 47. 56, XIV. 21, io. V. 15). — Вм. обыкновеннаго глаголическаго хлѫпаѭ (προσαιτῶν марк. X. 46), замѣняющаго кирилл. слово проса, въ нашемъ текстѣ читаемъ хлѫкаѭ, но едва ли это вѣрно, такъ какъ зогр. ник. хвал. и еще мстислав. ев. передаютъ это слово черезъ п: хлѫпаѭ—хлоупае—хлоупаѭ. — Вмѣсто окончанія жьды или шьды имѣется только ицеѭ или ицн въ къторицеѭ, седмоицеѭ, мъножицеѭ и т. д. — Постоянно употребляется нночады вм. позднѣйшаго единочады, хотя единъ собственно ннъ съ префиксомъ ед. — Старинный оборотъ вѣрѫ ѭти преобладаетъ вм. болѣе обыкновеннаго вѣровати, напр. марк. XVI. 11. 14 не ѭсѧ вѣры: остром· уже не вѣровашѧ, лук. I. 45 вѣрѫ ѭтъ: остр. вѣрова. — Возлѣ рыбарь сохранилось лук. V. 2 рыбитѣ, такъ и въ ассем., но зогр. и остр. и здѣсь рыбари. — Греческое γραμματεύς переведено въ древнѣйшемъ евангельскомъ текстѣ словомъ кънижьникъ, такъ въ нашемъ памятникѣ, асс. зогр. ник. хвал. галицк. и т. д., только въ XXIII-ей главѣ евангелія Матѳея встрѣчается нѣсколько разъ слово кънигъчии, въ именит. множ. числа кънигъчьнѣ, такъ въ нашемъ текстѣ матѳ. XXIII. 13. 14. 15 и 23, въ зогр. и ник., кромѣ того еще ibid. 27. 29. 34. Замѣчательно, что всѣ эти стихи (за исключеніемъ послѣдняго или двухъ послѣднихъ) не вошли въ первоначальный переводъ евангельскихъ чтеній, они были очевидно переведены потомъ, когда состоялся полный переводный текстъ цѣлаго тетраевангелія. И такъ — мы вправѣ видѣть здѣсь разницу двухъ переводчиковъ, перваго, употребившаго для передачи греч. γραμματεύς слово кънижьникъ, и второго, дополнившаго все что недоставало, давшаго предпочтеніе слову кънигъчии. Послѣднее слово могло конечно потомъ попасть и въ тѣ мѣста, гдѣ его сначала не было, такъ въ остром. матѳ. VIII. 19, и наоборотъ кънижьникъ туда, гдѣ дополнитель поставилъ было свое кънигъчии, такъ въ нашемъ текстѣ матѳ. XXIII. 27. 29 читается кънижьникъ, но зогр. и никол. еще кънигъчьнѣ.

Иные примѣры уже очевидно уклонились въ сторону новоизмѣненій, такъ напр. постоянно пишется благодать, благодатьнъ, благодатель (лук. I. 30, II. 40. 52, IV. 22, I. 28, XXII. 25), гдѣ, судя по памятникамъ, въ древнѣйшемъ текстѣ было благодѣть и т. д. Точно такъ нельзя сомнѣваться въ томъ, что исключительно встрѣчающіяся формы писано, написано, написание и т. д. исправлены подъ вліяніемъ южныхъ говоровъ вмѣсто пьса, напьсано, пьсание, какъ еще довольно часто читается въ зограф., въ нашемъ пам. остался одинъ только примѣръ матѳ. XXVI. 31 псано. — Форма дрѫгъ нашего памятника по крайней мѣрѣ на видъ выходитъ позднѣе формы дрѫселъ, встрѣчающейся еще въ зогр. ассем. ник. (марк. X. 22, XXIV. 17). — Любимое слово область, преобладающее и въ нашемъ памятникѣ, иногда повидимому уступило позднѣйшему власть (напр. матѳ. XXI. 27, марк. XI. 33).

Трудно рѣшить, которой формѣ дать предпочтеніе большей древности въ слѣдующихъ

примѣрахъ: о величьствии лук. IX. 43 остр. сав. (нашъ и зогр. величии), невѣрьствию марк. XVI. 14 нашъ и ник. (невѣрию ассем.), лихоимьствиѣ лук. XII. 15 нашъ и галицк. (зогр. лихоимиѣ, никол. лихоимаииѣ). Такъ и въ глаголахъ: наслѣдьствоуѭ марк. X. 17, лук. X. 25, XVIII. 18 (зогр. асс. ник. наслѣдоуѭ), послѣдьствоуѭ марк. XVI. 17. 20 (ник. послѣдоую), поспѣшьствоуѭштоу марк. XVI. 20 (ник. поспѣваѭщоу). Греческое слово εὐλογέω, кромѣ обыкновеннаго перевода благословити, передавалось въ древнѣйшихъ памятникахъ иногда еще черезъ благословѣстити, такъ матѳ. XXVI. 26, марк. XIV. 22 благословешть нашъ и зогр. во второмъ, а ассем. въ первомъ примѣрѣ, никол. здѣсь благословль, но зато марк. VIII. 7 благословешть, гдѣ нашъ памятникъ очевидно замѣнилъ эту форму болѣе позднею и его словообразованію несвойственною благословиѣ; кромѣ того зогр. еще марк. X. 16 благословешташе (нашъ благословлѣашѳ), лук. I. 64 благословѣстѧ (нашъ благословѧ). И въ Кіевскомъ отрывкѣ читаемъ благословѣстилъ.

2. Выборъ словъ нашего памятника въ большинствѣ случаевъ совпадаетъ съ особенностями, отмѣченными уже при разборѣ языка Ассеманова евангелія, на стр. LXVII—LXXX, но есть и кое-что свое. Такъ напр. слово калии (ἰατρός) встрѣчается въ нашемъ текстѣ марк. II. 17, V. 26, лук. IV. 23, VIII. 43, врачь только матѳ. IX. 12, лук. V. 31. Зогр. ассем. остр. сав. ник. перваго слова вовсе не знаютъ, но оно опирается на свидѣтельствѣ такихъ памятниковъ, какъ Фрейзингенскіе отрывки и Клоцовы листки, мы стало быть вправѣ предположить, что слово калии встрѣчалось дѣйствительно уже въ первомъ переводѣ евангелія, но очень рано было вытѣснено обыкновеннымъ врачь. Въ Кіевскомъ отрывкѣ читается принадлежащее сюда калъство два раза. — Рядомъ съ обыкновеннымъ затворити попадается еще лук. IV. 25 заклепе сѧ (ἐκλείσθη), намекъ на которое остался и въ Никольскомъ заклопи се, сл. лук. III. 20 заклепе: ник. заклопи, словенцы до сихъ поръ говорятъ zaklenoti (zaklenuti) — zaklepati въ значеніи claudere. Замѣчательно, что и заклепе встрѣчается въ Кіевскомъ отрывкѣ. — Особенно важное слово нашего памятника — кокотъ (вм. обыкновеннаго коуръ): матѳ. XXVI. 43. 74. 75, марк. XIV. 30. 68. 72, марк. XXII. 34. 60. 61, іо. XIII. 38, XVIII. 27 кокотъ и кокотоглашение марк. XIII. 35. Я не сомнѣваюсь въ томъ, что это слово занесено въ нашъ памятникъ въ то время, когда его списывали на югѣ, въ предѣлахъ языка сербо-хорватскаго. Такъ какъ чистые чакавцы (хорватскаго приморья и Далмаціи) еще до сихъ поръ эту птицу называютъ petèh, — такъ напр. въ Бернардиновыхъ «пистулахъ» — то надо предположить, что нашъ памятникъ написанъ гдѣ нибудь восточнѣе или южнѣе, въ югозападныхъ странахъ, гдѣ до сихъ поръ живетъ слово kokot. Напр. В. Кашичъ, родомъ изъ Далмаціи, пишетъ въ житіи Христа, напечатанномъ въ Римѣ 1638, на стр. 53: «što glas od kokota ne biaše učinio», «prvo nego piteo i (должно быть «ili») kokot zaupije» ib. Въ книжечкѣ неизвѣстнаго автора «svitlost duše verne» (въ Венеціи 1685) на стр. 138 «tiem pitoma kokot ptica». Слѣдовательно это слово вполнѣ подтверждаетъ соображенія, высказанныя выше на стр. 410, 424 и 425.

Изъ прочихъ словъ, типичныхъ для исторіи евангельскаго перевода, упомянемъ: кръчъ для передачи греч. κῆπος іо. XVIII. 1, 26 нашъ согл. съ зогр. ник. ассем. (сав. градъ, остр. на первомъ мѣстѣ кърътъпъ, на второмъ кърътоградъ), но лук. XIII. 19 въ зогр. и въ нашемъ текстѣ кръторадъ, а іо. XIX. 41 кръчъпъ, на послѣднемъ мѣстѣ однакожъ ассем. и никол. пишутъ еще кръчъ; — искрьнии и искрь вм. позднѣйшаго ближьнии (въ древнѣйшемъ текстѣ

ближьнии означало ὁ χύκλῳ, не ὁ πλησίον, напр. матѳ. XIV. 15), слово это до сихъ поръ извѣстно у хорватовъ; — неврѣдоу сътворишѧ матѳ. XXI. 42, марк. XII. 10, лук. XX. 17 нашъ и зогр.; въ ассем. по недоразумѣнію не въ рѧдоу (ἀποδοκιμάζω); — въ испрь вм. позднѣйшаго горѣ; — вѣнити вм. обыкновеннаго цѣнити; — година предпочтительно передъ часъ (напр. матѳ. XXIV. 36. 42, лук. XII. 46, io. IV. 6. 21. 52, V. 28. 35, XII. 23. 27), иногда взамѣнъ того же слова годъ: лук. XIV. 17, io. VII. 30 (зогр. асс. година); — очень часто грѧдѫ вм. обыкновеннаго ндѫ: матѳ. VIII. 10, XXIV. 30, XXV. 6, XXVI. 64, марк. II. 14, XVI. 12, лук. III. 16, XVIII. 43, io. I. 29. 30, XVIII. 4 и т. д., сл. противоположный примѣръ io. XVI. 10; и это слово до сихъ поръ находится въ общемъ употребленіи у словенцевъ, а въ далматинской литературѣ прошлыхъ столѣтій встрѣчалось постоянно; — отъ жалии матѳ. VIII. 28 (во всѣхъ прочихъ памятникахъ гробъ, гробиштъ или гребиштъ, да и въ нашемъ обыкновенно гробъ), отголоски слова живутъ въ сѣверноруссномъ жаль, жальникъ, которое по свидѣтельству Даля значитъ: могила, кладбище, въ областн. словарѣ отмѣчено только значеніе: убогій домъ; далматинское žal, žalo (glarea) совпадаетъ съ итал. ghiajo; — извѣстный оборотъ исконн (ис-конн или исконн, какъ предложный падежъ существительнаго исконь?) стали очень рано замѣнять выраженіемъ испрѣва, но сл. у насъ еще лук. I. 21, io. VI. 64, VIII. 44; — клепати въ значеніи σημαίνω у насъ еще io. XII. 33, XVIII. 32; — ключитъ сѧ марк. XIV. 31, лук. I. 9, приключьшю сѧ марк. VI. 21, въ другихъ текстахъ обыкновенно лоучитъ сѧ, прилоучьшоу сѧ; — для передачи греч. γραφή употребляется почти исключительно кънигы, новое выраженіе писание у насъ только лук. IV. 21, а марк. XV. 28 писано, но въ остр. число послѣднихъ примѣровъ уже увеличивается, сл. лук. XXIV. 32. 45; — вм. обыкновеннаго мимо ити въ древнѣйшихъ текстахъ, такъ и въ нашемъ, еще довольно часто встрѣчается глаголъ минѫти, сл. матѳ. VIII. 28, лук. XVI. 26, XIX. 4; — нашъ памятникъ знаетъ только мытарь и мытьница, выраженіе мъздоимьць, извѣстное изъ Остромирова евангелія, попадается довольно часто уже въ Зографскомъ евангеліи, но очевидно это позднѣйшее исправленіе, сл. матѳ. V. 46. 47, IX. 10. 11, XI. 19, марк. II. 15. 16, лук. V. 27; матѳ. IX. 9, марк. II. 14, лук. V. 27; — старинный глаголъ натроути виденъ изъ примѣра матѳ. XXV. 37 натроуҳомъ, такъ ассем. зогр. ник.; — вм. не брѣшти- не брѣгѫ позднѣйшихъ памятниковъ въ нашемъ всегда только не родити или не радити, иногда даже тамъ, гдѣ уже въ зограф. выраженіе замѣнено, сл. напр. матѳ. VI. 24 не родити: ассем. зогр. сав. не брѣшти; — глаголъ отъпоустити и существительное отъпоуштение чередуются съ оставити, оставление, сл. матѳ. VI. 12. 14. 15, марк. I. 4, лук. I. 77, III. 3, XXIV. 47, если въ нашемъ памятникѣ читаемъ отъдание матѳ. XXVI. 28, то это очевидно новѣйшая поправка, потому что въ зогр. въ томъ же мѣстѣ отъпоуштение; послѣднее слово кажется особенностью югозападнославянскою, судя по тому, что уже въ Фрейзингенскихъ отрывкахъ имѣется отъпоустъкъ; — спъти io. XV. 25 согласно со всѣми прочими древнѣйшими текстами, остром. уже без оума; — съвѣдѣтелствоуѭ въ нашемъ памятникѣ послѣдовательно, остром. и ассем. иногда замѣняютъ словомъ послоушьствоуѭ, сав. послоушаѭ и повѣдаѭ, такъ и съвѣдѣтель въ сав. замѣняется словомъ послоухъ, у насъ возлѣ съвѣдѣтельство еще съвѣдѣние (матѳ. VIII. 4, X. 18, марк. I. 44, лук. IX. 5); греческое выраженіе очевидно затрудняло славянскихъ переводчиковъ, уже въ первомъ переводѣ должно быть заключалось рядомъ съвѣдѣтель, какъ новообразованное слово, и послоухъ, какъ старинное, общеславянское, юридическое выраженіе, изъ

него передѣлали также послоүшьство, читаемое въ пандектахъ Антіоха, и т. д.; — скрѣбьнии іо. XVI. 33 замѣнено въ сав. словомъ печальнии, потому что и въ нашемъ и во всѣхъ прочихъ текстахъ θλῖψις передается то черезъ скрѣбь, то черезъ печаль, послѣднее матѳ. XIII. 21, марк. IV. 17, и для λύπη іо. XVI. 6 скрѣбь, но лук. XXII. 45, іо. XVI. 20—22 печаль; не безинтересно припомнить, что печаль является только въ тѣхъ мѣстахъ, которыя должно быть переведены нѣсколько позднѣе для пополненія четвероевангелія, въ первомъ переводѣ печаль передавало греческое μέριμνα; и Кіевскій отрывокъ пишетъ скрѣбьнии грѣхы нашими; — тачѣе іо. II. 10 нашъ зогр. ассем. ник. галицк., остр. хоүже; — хъштьникъ матѳ. VII. 15, лук. XVIII. 11, такъ нашъ и всѣ древнѣйшіе тексты, остр. на послѣднемъ мѣстѣ грабитель; — и нашъ памятникъ подобно Ассеманову ев. рѣшительно предпочитаетъ шоүи вм. лѣкъ, послѣдняго слова у насъ даже вовсе нѣтъ, въ остром. лѣкъ рядомъ съ шоүи, и зогр. пишетъ лѣкъ лук. XXIII. 33, матѳ. XXV. 33, марк. X. 37. 40, иначе шоүи; надо полагать, что старинное слово шоүи, шоүица очень рано было вытѣсняемо болѣе обыкновеннымъ лѣкъ, у словенцевъ говорится еще «s šujco» или «s švico», «na šijo», «na pošev», «po ševi» въ значеніи: поперегъ, косо; — ѭдро (ταχύ) матѳ. XXVIII. 7. 8, іо. XI. 29, только матѳ. V. 25 скоро и марк. IX. 39 въ скорѣ, зогр. уже вездѣ скоро, ассем. разъ только ѭдро.

Въ иныхъ примѣрахъ нашъ текстъ отвергъ старинныя слова, замѣнивъ ихъ или обыкновенно встрѣчающимися въ позднѣйшихъ памятникахъ или своими особыми, южнославянскими, однимъ словомъ, онъ подвергся уже тѣмъ измѣненіямъ, о которыхъ была рѣчь выше. Напр. знаменательное слово єтеръ въ нашемъ текстѣ обыкновенно уступило мѣсто другому слову єдинъ; въ ассем. зогр. ник. оно осталось, у насъ только: матѳ. XII. 38, XVI. 28, XVIII. 12, марк. XIV. 51, лук. VII. 2. 41, IX. 7. 49, X. 25, XVI. 1, XVIII. 35, XXII. 59, XXIII. 8, іо. IV. 46, XI. 49, иначе постоянно єдинъ, єдинн, а марк. VIII. 3 дроүзин и лук. IX. 8 инѣхъ. Остромирово евангеліе предпочитаетъ нѣкъин, оставивъ впрочемъ довольно часто єтеръ; а что это слово дѣйствительно первоначальное, доказывается уже тѣмъ, что εἷς τις, котораго нельзя было передать черезъ єдинъ єдинъ, осталось и у насъ по старинному єдинъ єтеръ. И въ переводѣ пандектовъ Антіоха встрѣчается въ евангельскомъ текстѣ єтеръ. — Замѣчательное и старинное слово къслѣпати (ἄλλομαι), уцѣлѣвшее еще въ зогр. асс. никольскомъ евангеліи, въ нашемъ текстѣ замѣнено глаголомъ къходѧшта (должно быть късходѧшта) іо. IV. 14. — Вмѣсто сохранившагося въ зогр. кладѧзь (лук. XIV. 5, іо. IV. 6. 11. 12) въ нашемъ памятникѣ постоянно стоүденєцъ, такъ и въ остр. ассем. ник.; впрочемъ можно бы и наоборотъ утверждать, что въ древнѣйшемъ переводѣ было стоүденьць, а на югѣ прибавлено кладѧзь, потому что слово кладѧзь въ нѣсколько измѣненной формѣ, какъ кладенецъ — кладенац, хорошо извѣстно сербамъ и болгарамъ; не берусь пока рѣшить. — Обыкновенное сапогъ разъ замѣнено въ нашемъ текстѣ настоящимъ южнославянскимъ выраженіемъ чрѣвии марк. I. 7, такъ и въ галицкомъ еванг. 1144 года, между тѣмъ какъ остр. зогр. ассем. ник. сав. оставили и здѣсь слово сапогъ. — Вм. кръчагъ марк. VII. 8 зогр. нашъ и нѣкол. пишутъ чѣванъ, вм. обѣштьникъ лук. V. 10 зогр. асс. остр. ник., въ нашемъ наслѣдьникъ. — Кажется, что греческое φονέω сначала переводилось глаголами глашати, гласити, възгласити, пригласити, по крайней мѣрѣ ассем. ник. почти исключительно употребляютъ эти выраженія, да и въ нашемъ памятникѣ читается марк. XV. 35 глашаатъ, марк. III. 31 глашаѭште, марк. IX. 35 гласи; матѳ. XII. 32, XXVI. 74, лук. VIII. 8. 54, XXII.

60, io. I. 49, XVIII. 27: **възгласи**; матѳ. XXVI. 34. 75, марк. XIV. 30, лук. XXII. 34. 61, io. XIII. 38: **възгласитъ**; лук. XVI. 24, XXIII. 46: **възглашъ**; io. II. 9 **пригласи**, лук. XIX. 15 **пригласатъ**; но въ нашемъ текстѣ упомянутый глаголъ нерѣдко замѣненъ болѣе обыкновеннымъ **зъвати**, въ чемъ съ нимъ сходятся, по крайней мѣрѣ иногда, зогр. и остр., напр. матѳ. XXVII. 47, марк. X. 49, io. XI. 28 **глашаетъ** ассем. ник.: **зоветъ** нашъ и зогр., лук. XIV. 12 **не глаши** ник.: **не зови** нашъ и зогр., марк. X. 49 **зъвахѫ** нашъ: **възъвахѫ** зогр., io. IV. 16 **призови** нашъ и остр: **пригласи** зогр. асс. ник., io. XI. 28 **призъва** нашъ: **пригласи** ассем., io. IX. 18 **призъваша** нашъ: **пригласиша**, **възгласиша** всѣ прочіе, io. IX. 24 **призъваша** нашъ, **възъваша** остр.: **възгласиша** зогр. асс. ник., io. XVIII. 33 **возъва** нашъ, **призъва** остр.: **гласи** зогр. асс. ник.; io. XI. 43, XII. 17 **възъва** нашъ: **възгласи** зогр. ник. остр. Что первенство на сторонѣ глагола **гласити**, въ этомъ убѣждаетъ насъ замѣчательная описка io. XIII. 13, гдѣ въ нашемъ текстѣ читается **гл҃аашете** вм. бывшаго въ подлинникѣ **глашаете**. — Нашъ текстъ сходится съ ассем. ник. остр. въ словѣ **плащаница** матѳ. XXVII. 59, марк. XIV. 51. 52, XV. 46, лук. XXIII. 53, но зогр. отступаетъ, переводя словомъ **понѣвица**, которое въ томъ же смыслѣ употреблено переводчикомъ Изборника 1073-го года: **ꙗкоже бо онъ г҃нѣ тѣло въ пеленицѫ обивъ**.

3. Число непереведенныхъ словъ евангельскаго текста колеблется, но древнѣйшіе тексты вообще отличаются тѣмъ, что въ нихъ, какъ естественно можно было ожидать, кое-что осталось еще непереведеннымъ, для чего позднѣйшіе исправители нашли подходящія славянскія выраженія. Нашъ памятникъ въ сравненіи съ Зографскимъ или Ассемановымъ представляетъ лишь немного особенностей. Въ немъ осталось: матѳ. X. 29 **на ссарiи вѣнимѣ есте** (ἀσσαρίου πωλεῖται), такъ и въ ассем. **на асѵрiи**, остр. **ассарии**, никол. **на сысари**, но въ зограф. переведено **пѣнязѣ**. — матѳ. XV. 17, марк. VII. 19 **афедрономъ**, **сквозѣ афедронъ** (и зогр. и ник. оставили слово непереведеннымъ), а въ галицк. 1144 года уже переведено словомъ **проходъ**. — δηνάριον обыкновенно переводится словомъ **пѣнязь**, такъ матѳ. XVIII. 28, XX. 2. 9. 10. 13, XXII. 19, марк. VI. 37, XII. 15, XIV. 5, лук. X. 35, XX. 24, io. VI. 7, XII. 5, только лук. VII. 41 осталось **динарь**, такъ и зогр. ассем., остр. въ послѣднемъ мѣстѣ тоже **динарии**, иначе то **пѣнязь**, то **сребьникъ**, то **цата** (напр. **цата** матѳ. XVIII. 28, XXII. 19, марк. XIV. 5, **сребьникъ** лук. X. 35, io. VI. 7, XII. 5), **сьребьникъ** знаетъ и нашъ текстъ, какъ переводъ греческаго ἀργύριον матѳ. XXVI. 15, XXVII. 3. 9, марк. XIV. 11, но слова **цата** въ немъ, въ ассем. зогр. ник. вовсе нѣтъ: оно заимствовано изъ готскаго kintus, было извѣстно на югѣ (какъ видно изъ старосербскаго **цета**), и попало въ еванг. текстъ вѣроятно въ Болгаріи. Дѣйствительно, Константинъ презвитеръ болгарскій читалъ уже въ своемъ текстѣ **цата**, и переводчикъ пандектовъ Антіоха употребилъ это слово. И такъ — **пѣнязь** югозападное, **цата** юговосточное слово. — io. X. 22 **енѣнiи**, греч. ἐγκαίνια, осталось такъ, непереведенное, въ нашемъ текстѣ, въ Добриловскомъ 1164 г. **енѣгенья** и Никольскомъ (только испорчено въ **никентиѣ**), всѣ прочіе даютъ уже переводъ **скѫщенiа** или **обновленiа**, **поновленiа**. — io. XXI. 7 **епендитомъ** (ἐπενδύτην) въ нашемъ текстѣ зогр. ассем. остр. ник., но въ позднѣйшихъ переводится то словомъ **срачица**, то **одежда**. — лук. I. 5 **отъ ефимѣрiа** (ἐξ ἐφημερίας) въ нашемъ текстѣ, остр. ник. асс., но зогр. даетъ переводъ **дьневьнъıа чрѣдъı**, а въ стихѣ 8. всѣ переводятъ слово тѣмъ же выраженіемъ **чрѣда** только безъ прилагательнаго.— марк. IX. 43. 45. 47 **въ ѣсонь** нашъ и зогр., но едва ли это былъ первый переводъ; судя по

замѣчательному консерватизму Никольскаго евангелія, въ которомъ читаемъ ошибочный переводъ: въ родь огна негасоущтаго, въ рождьство огньное, надо полагать, что первый переводчикъ вм. γέεννα прочелъ γενεά, при чемъ слѣдуетъ замѣтить, что эти стихи не входили въ первоначальный составъ евангельскихъ чтеній; сл. Оп. синод. рукоп. II. 1. 134. — марк. XV. 39. 44. 45 κεντουρίων обыкновенно переводится словомъ сътьникъ, но на послѣднемъ мѣстѣ (въ стихѣ 45) осталось въ нашемъ текстѣ, въ зогр. ник. хвал. гал. кентоурнона—очевидно такъ было и въ первоначальномъ переводѣ. — матѳ. VI. 28. лук. XII. 27 крины (τὰ κρίνα) осталось въ наш. текстѣ и ник., но въ зогр. данъ уже переводъ цвѣты селѣныхъ, остр. на первомъ мѣстѣ кринъı, другого же нѣтъ. — іо. XII. 3, XIX. 39 въ наш. текстѣ литра согл. съ греч. λίτραν, но зогр. асс. ник. ливра, подъ очевиднымъ вліяніемъ лат. libra. — μύρον не переводится въ наш. текстѣ иначе, какъ словомъ мѵро матѳ. XXVI. 7. 9. 12, лук. VII. 37. 38, XXIII. 56, іо. XII. 5, два раза въ женскомъ родѣ: лук. VII. 46 мироѫ и іо. XI. 2 мѵроѫ, но это не стоитъ въ связи съ латинскимъ myrrha, какъ я полагалъ при изданіи Ассеманова евангелія, введенный въ заблужденіе ошибочнымъ чтеніемъ издателя текста, напечатавшаго матѳ. XI. 11 мѵро вм. змѵрнж; наконецъ марк. XIV. 3. 4 и іо. XII. 3 употреблено слово χρισμα (хризмъı, гыкѣль хризмѣнаѣ, вона хризмѣнъıа) какъ въ нашемъ текстѣ, такъ въ зограф., ник. евангеліе здѣсь прибѣгло къ переводу слова хризма (χρίσμα) самымъ обыкновеннымъ выраженіемъ масть, мастьнъıи, но матѳ. XXVI. 7 пишетъ хризми драгие вм. мѵра драга. Слово хризма можно найти еще въ нѣкоторыхъ другихъ кирилловскихъ памятникахъ XII—XIII вѣка, напр. въ Галицкомъ, Симоновскомъ, Карпинскомъ, и наоборотъ мѵро или моуро въ позднѣйшихъ глагол. текстахъ (въ книгахъ латинскаго обряда). — марк. XII. 33 олокавътоматъ нашъ, зогр. ник. б., а ассем. перевелъ вьсесъжагаемъıхъ жрътвъ и съ нимъ соглашается ник. а. — оцьтъ попало рядомъ съ олтарь и другими словами изъ латинскаго языка къ югозападнымъ славянамъ и такимъ путемъ въ старословѣнскій переводъ евангелія, но марк. XV. 23 оцътъно вино нашъ, зогр. остр. сав. (оцьтѣно) должно быть не находилось въ первомъ переводѣ, когда асс. пишетъ озмьрено, никол. осмрьнено т. е. ἐσμυρνισμένον. — πήρα остается непереведеннымъ марк. VI. 8, лук. IX. 3, ни пиры, лук. XXII. 35 вес пиры, 36 пиръ, въ переводѣ матѳ. X. 10 мошьны и лук. X. 4 крѣтишта, но и здѣсь въ ник. ев. оба раза пиры (т. е. пиры), несмотря на то, что зогр. сходится съ нашимъ текстомъ. — πορφύρα не переводится лук. XVI. 19: въ порфуръ і вусонъ, такъ нашъ и всѣ прочіе (въ оусонъ сав. въ вуссъ остр. асс.), но обыкновенно въ нашемъ и никол. передается черезъ прапрождъ марк. XV. 17. 20, прилагательное прапрождьнъ іо. XIX. 2. 5, ассем. и сав. черезъ прѣпрождъ, прѣпрожда, прѣпрождьнъ, но остр. багърѧница, багърѧнъ, простое багъръ встрѣчается въ Супрасльскомъ сборникѣ, первое слово югозападное, второе юговосточное; странной формѣ прапрождъ или м. б. лучше прапрожда какъ будто бы образчикомъ послужило прилагательное purpuratus. — σάτον осталось у насъ въ род. падежѣ множ. числа сатъ: трии сатъ матѳ. XIII. 33, лук. XIII. 21, остр. несклоняемо трии сата, на параллельномъ же мѣстѣ трии полъспждиы (ожидаемъ три полъспждиы или трии полъспждии), это позднѣйшій объяснительный переводъ, собственно σάτον = μόδιον καὶ ἥμισυ Ἰταλικόν, но исправитель понялъ σάτον въ значеніи греческаго χοῖνιξ, а χѳниксъ есть полѳспѳдіе, какъ сказано въ одномъ толковомъ апокалипсисѣ. — σίκερα лук. I. 15 у насъ сикера, такъ и никол. (только по опискѣ кисера), между тѣмъ уже зогр. даетъ переводъ: творена кваса, въ галицкомъ еванг. олоу. — σκάνδαλον въ нашемъ текстѣ остается непереведеннымъ: матѳ.

XIII. 41 сканьдѣлъı (всѣ прочіе съблазнъı, только никол. сканьдилн), XVIII. 7 отъ сканъдѣлъ. сканьдаломъ, сканьдаль (здѣсь и зогр. сканъдалъ, никол. ближе къ нашему по формѣ слова сканьдиль, скандиломь), лук. XVII. 1 сканъдалн (зогр. и ник. съблазнн), только матѳ. XVI. 23 уже и въ нашемъ текстѣ съблазнъ; глаголъ σκανδαλίζω рѣдко безъ перевода: матѳ. XVIII. 6 скандалисаетъ (такъ и зогр., скандилисаеть ник.), лук. XVII. 2 скандалисаатъ (зогр. ник. съблажнѣетъ), иначе вездѣ блазнити (io. VI. 61, матѳ. XIII. 57) и съблазнити, съблажнѣти. — σκηνή не переводится марк. IX. 5, лук. IX. 33: скинии три (зогр. и остр. на второмъ мѣстѣ тоже скинии, но на первомъ зогр. кровъı, ник. оба раза сѣни), переведено матѳ. XVII. 4 и лук. XVI. 9 кровъı. Уже несогласіе въ переводѣ (то кровъı, то сѣни) доказываетъ, что попытка передачи греческаго слова славянскимъ не принадлежитъ первому переводчику. — νόμισμα τοῦ κήνσου матѳ. XXII. 19 передается у насъ старинным словомъ склязъ, заимствованнымъ изъ готскаго skillings, еще въ зогр. б. скълязъ, гал. ев. склязь, ник. клязь, но уже асс. образъ и остр. цатж. — γλωσσόκομον io. XII. 6, XIII. 29 переведено у насъ иностраннымъ, западнаго происхожденія словомъ скринищж (такъ сав. ник. и галицк. ев.), въ зогр. асс. словомъ ковьчежьць, остр. рачищж; и здѣсь колебаніе между ковьчегъ и рачица свидѣтельствуетъ о томъ, что это поздѣйшія исправленія. — κέραμος лук. V. 19 передается иностраннымъ словомъ скждель (скждоль зогр. скждълъı асс. скоудѣль ник.), заимствованнымъ изъ латинскаго scandula (м. б. посредствомъ нѣмецкаго языка), въ остром. переведено покровъ; κεράμιον: скждьльникъ марк. XIV. 13, лук. XXII. 10 (скждольникъ зогр. скоудильникь ник.), κεραμεύς въ прилагательной формѣ: скждьльниковъ матѳ. XXVII. 7, скждьльничь, какъ новое доказательство, что переводное слово покровъ позднѣйшаго происхожденія. — στάδιος, στάδιον передается непереводнымъ выраженіемъ стадии (род. множ. числа) лук. XXIV. 13, io. VI. 19, XI. 18, остр. на послѣднемъ мѣстѣ попьрищть, но это слово передаетъ матѳ. V. 41 греческое μίλιον въ нашемъ и въ зогр. ник. — лук. I. 10. θυμίαμα передается въ нашемъ текстѣ словомъ тѣмьѣнъ (temjan еще до сихъ поръ у кайкавскихъ хорватовъ), ближе къ греческому, очевидно въ исправленномъ видѣ, остр. дүмиана (зогр. и ник. тѣмиѣна, ассем. тимиана). — ὑπόκρισις переводится всегда замѣчательно образованнымъ словомъ лицемѣрие (или лицемѣрьство) матѳ. XXIII. 28, марк. XII. 15, лук. XII. 1; поэтому не удивительно, что и ὑποκριτής уже въ древнѣйшихъ текстахъ является въ переводномъ видѣ какъ лицемѣръ, однакожъ сначала еще какъ-то несмѣло, примѣровъ непереводнаго үпокритъ очень много, напр. въ нашемъ текстѣ үпокритъ: матѳ. VI. 2. 16, XXII. 18, XXIII. 13. 15. 25. 27. 29, XXIV. 51, лук. XII. 56, а лицемѣръ: матѳ. VI. 5, VII. 5, XV. 7, XXIII. 14. 23, марк. VII. 6, лук. VI. 42, XI. 44, XIII. 15; замѣчательно, что зограф. и никол. евангеліе на тѣхъ же мѣстахъ пишутъ то үпокритъ, то лицемѣръ — блестящее доказательство ихъ точности. Въ остром. примѣры переводнаго выраженія взяли верхъ, осталось только разъ үпокрити матѳ. XXII. 18.

Но какъ въ прочихъ отношеніяхъ, такъ и въ этомъ нашъ памятникъ иногда отступаетъ отъ первоначальнаго перевода, обнаруживая новыя, выраженія, т. е. переводныя слова тамъ, гдѣ согласно съ консервативнымъ никольскимъ текстомъ для первоначальнаго труда надо предположить слова непереводныя. Такъ лук. XVI. 6 βάτος переведено словомъ мѣра въ нашемъ, зогр. и галицк. ев., но никол. ев. оставило ватъ — такъ и было сначала въ текстѣ. — матѳ. XXVI. 18 πρὸς τὸν δεῖνα переведено къ єтроү въ нашемъ, зогр. никол., къ юдиномоү остр., къ нѣкомоү сав., но въ асс. осталось къ динѣ, такъ и было въ первоначаль-

номъ текстѣ. — марк. IV. 38 ἐπὶ τῇ πρύμνῃ переводится въ нашемъ, никол. и гал. ев. и т. д. на кръмѣ, въ зогр. сохранилось слово на докъторѣ, стоящее несомнѣнно въ связи съ древненѣмецкимъ doftâ (transtrum, Ruderbank). — io. XI. 44 δεδεμένος τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας χειρίαις переводится въ нашемъ и другихъ текстахъ переводнымъ словомъ оукроемъ, но въ никол. хвал. и Карпинскомъ ев. (одномъ изъ Хлудовскихъ) оставили греческое слово кириѣми (въ хвал. описка киралѣмы). — матѳ. XVI. 18 ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ и въ нашемъ текстѣ и въ зогр. переводится ї на семь камене (остр. каменн), но въ ассем. никол. хвал. оставлено непереводное выраженіе на семъ петрѣ. — лук. XVI. 58 τῷ πράκτορι, ὁ πράκτωρ въ нашемъ текстѣ слоусѣ, слоуга, такъ и зогр. и въ прочихъ текстахъ, но ник. и хвал. ев. оставило непереведеннымъ праторогъ, праторъ. — марк. VI. 27 σπεκουλάτορα въ нашемъ текстѣ и зогр. передается черезъ конна, остром. черезъ мечьника, но ассем. и ник. спекоулатора. — σουδάριον въ нашемъ текстѣ оставлено непереведеннымъ, только io. XX. 7 сѫдарь, переведено же въ лук. XIX. 20 въ оукроусѣ, io. XI. 44 оукроусомъ (такъ и зогр. остр. ассем.), но никол. еванг. оставило непереводное слово также io. XI. 44 соударомъ (соударемь), такъ и Карпинское (Хлудовское). — матѳ. XXVI. 23, марк. XIV. 20 τρυβλίον переведено словомъ солило въ нашемъ текстѣ, зогр. ассем. остр., но въ никол. оставлено къ трибьлии (такъ и въ Карпинскомъ ев.); — лук. XX. 22, лук. XXIII. 2 φόρος переведено словомъ дань во всѣхъ прочихъ текстахъ, только никол. а. галицк. и карп. ев. сохранили форъ на первомъ мѣстѣ. — лук. XII. 42, XVI. 1. 3. 8 οἰκονόμος переведено словомъ приставьникъ въ нашемъ текстѣ и зогр., но въ никол. осталось лук. XVI. 1. 8 оуконома, и галицк. карп. рук. XVI. 8 иконома.

Это бѣглое обозрѣніе важнѣйшихъ особенностей нашего памятника могло убѣдить насъ, что онъ во всякомъ случаѣ принадлежитъ къ самымъ замѣчательнымъ остаткамъ древнѣйшей славянской письменности. Уступая нѣсколько Зографскому евангелію въ соблюденіи звуковыхъ тонкостей, онъ превзошелъ его въ вѣрной передачѣ рѣдкихъ грамматическихъ формъ, въ составѣ же словъ и оборотовъ сохранилъ не мало старины, благодаря которой значительно расширяются наши представленія о первоначальномъ переводѣ. Теперь уже нельзя сомнѣваться въ томъ, что какъ глаголическіе, такъ кирилловскіе тексты, дошедшіе до насъ, изображаютъ результатъ усиленной литературной дѣятельности, продолжавшейся съ конца IX-го по XI столѣтіе, въ предѣлахъ древней Болгаріи, Македоніи, Сербіи, Босніи, Хорваціи и Далмаціи. Эта вторая эпоха конечно рѣзко отпечатлѣлась на всѣхъ литературныхъ произведеніяхъ своего времени, какъ тѣхъ, которыя тогда впервые были написаны, такъ и тѣхъ, которыя только списывались съ готовыхъ старшихъ источниковъ. Вездѣ черты древнѣйшей паннонско-моравской эпохи сглаживались, малоизвѣстныя формы и слова замѣнялись новыми, лучше извѣстными, замѣченныя ошибки и неточности въ переводахъ, раньше сдѣланныхъ, исправлялись, пробѣлы восполнялись. Это тихое движеніе, имѣвшее значеніе немаловажныхъ реформъ, не отмѣчено громкими словами на страницахъ культурной исторіи славянъ, но тѣмъ убѣдительнѣе изображено въ самомъ дѣлѣ, въ литературныхъ памятникахъ той отдаленной эпохи. Небходимо только умѣніе читать ихъ съ толкомъ,

освѣщать критическими взглядами, заставить проговорить. Это дѣло филологической науки. Реформы, вызванныя новыми условіями, сначала касались равнымъ образомъ какъ тѣхъ старыхъ, въ глаголическомъ письмѣ съ сѣвера на югъ занесенныхъ литературныхъ памятниковъ, такъ и новыхъ, на домашней грекославянской почвѣ возникшихъ кирилловскихъ; но первые вскорѣ начали здѣсь отставать, какъ менѣе удобные для страны, привыкшей читать греческое письмо. Близость Византіи, зависимость духовной жизни южныхъ, въ особенности болгарскихъ славянъ отъ идеаловъ культуры византійской — вскорѣ сдѣлали свое дѣло: паннонская старина была отодвинута на заднее мѣсто, запросы на увеличеніе числа и распространеніе глаголическихъ памятниковъ стали прекращаться; ими продолжали дорожить еще только южнославянскіе «старовѣры» — богомилы и западная часть балканскаго полуострова (Боснія, Далмація, Хорвація, Истра и острова адріатическаго моря), гдѣ вліяніе византійское обрывалось на волнахъ вліянія римскаго. Болгарія и ея оффиціальные представители, съ царемъ Симеономъ и его литературными сотрудниками во главѣ, высказались, вмѣстѣ съ провозглашеніемъ своей духовной связи съ Византіею, въ пользу грекославянскаго письма, нынѣшней кириллицы, давши ей предпочтеніе.

Благодаря этому не случайному, а ходомъ исторіи обусловленному обстоятельству, въ памятникахъ глаголической письменности сохранилось много старины, они остались единственными свидѣтелями давно уже минувшей литературной дѣятельности, такъ какъ и содержаніемъ и формою изображали по большей части состояніе языка не своего времени, а предшествовавшей ему эпохи, сложившагося въ литературную форму въ другой странѣ, подъ другими культурными условіями. Такимъ образомъ они становятся важнымъ пособіемъ при историческомъ изученіи вопроса о происхожденіи христіанской культуры у славянъ, для филологической же науки посредствующимъ звеномъ между массою памятниковъ позднѣйшихъ столѣтій (эпохи болгарско-русско-сербской), и первымъ зарожденіемъ церковнославянской письменности на почвѣ моравско-паннонской; они вносятъ свѣтъ въ необозримое количество памятниковъ этой письменности, давая возможность остановиться на нѣкоторыхъ изъ нихъ, какъ наиболѣе вѣрномъ отраженіи старины, хотя бы и въ позднѣйшихъ спискахъ. Приведу примѣры. Давно уже покойный Шафарикъ узналъ значеніе Никольскаго евангелія, позднѣйшими изданіями и изслѣдованіями Даничича объ этомъ, какъ и параллельномъ, болонскомъ спискѣ оправдались отзывы Шафарика, и кромѣ того выяснился очень важный фактъ, что сохраненіемъ этихъ важныхъ памятниковъ мы обязаны боснійскому богомильству. Теперь же изъ разночтеній, приводимыхъ почтеннѣйшимъ о. Амфилохіемъ въ изданіи галицкаго евангелія 1144 года, выходитъ наружу, что къ числу такихъ же замѣчательныхъ, стариною текста блестящихъ памятниковъ принадлежитъ еще одно евангеліе Хлудовскаго собранія рукописей, названное у о. Амфилохія Карпинскимъ, въ описаніи покойнаго Андрея Попова оно числится подъ № 28 (Евангеліе-Апостолъ апракосъ) и относится всѣми, кто видѣлъ его, къ XIII—XIV вѣку (о. Амфилохій говоритъ прямо о XIII в., А. Поповъ прибавлялъ изъ осторожности XIV в.). Текстъ этого евангелія слѣдовало бы, если не издать цѣликомъ, то по крайней мѣрѣ тщательно изучить, потому что онъ характеромъ языка въ грамматическомъ и лексическомъ отношеніи превосходитъ всѣ до сихъ поръ извѣстныя кирилловскія евангелія и прямо сближается съ древнѣйшими глаголическими списками. Въ немъ оказываются по разночтеніямъ у о. Амфилохія такія старин-

ныя слова, какъ: калин, въслѣпати, вѣнити, дрѣселъ, етеръ, жаль (= гробъ), заклепе (= затвори), искрь, миса, мѫдьнъ, рѣсьнота (въ рѣснотѫ = въ истинѫ), рѣсьнотивьнъ, склязь, сцѣгль, хлѫпати, ѣдро и т. д., въ немъ сохранились простые и ѳ-аористы старшаго типа, онъ знаетъ форму бѫ, бимь, повелительное наклоненіе оубиимъ, такія формы какъ иноплеменикось, и можетъ быть еще кое-что (характеристика языка этого памятника въ сочиненіи Гр. Воскресенскаго объ Апостолѣ на стр. 118—119 не удовлетворяетъ). И такъ — до сихъ поръ мы могли приводить въ ближайшую связь съ глаголическими текстами евангелія только два кирилловскіе списка XV вѣка: Никольское и Болонское евангеліе, оба сербской редакціи босній-скаго разряда; теперь же присоединяется къ нимъ еще одинъ кирилловскій памятникъ (изъ Хлудовскихъ), превышающій тѣхъ цѣлымъ столѣтіемъ, а кромѣ того, судя по его болгарской редакціи, происходящій изъ предѣловъ Болгаріи. Подробное изученіе памятника, на который я этимъ обращаю вниманіе всѣхъ, кому онъ доступенъ, пусть выяснитъ вопросъ: не принадлежала ли и эта рукопись болгарскимъ богомиламъ? иначе трудно понимать, какая могла быть охота въ XIII или XIV вѣкѣ для православнаго христіанина пріобрѣтать списокъ евангельскаго текста, на столько различнаго отъ обыкновенной редакціи? Всѣ до сихъ поръ извѣстные тексты этого стараго типа, вышедшаго въ оффиціальной церкви давно уже изъ употребленія, если они списывались еще въ XIV или XV вѣкѣ, то очевидно предназначались для богомиловъ, дававшихъ предпочтеніе старинѣ.

Къ обоимъ спискамъ Хваля, о которыхъ была рѣчь, я могу прибавить еще одно богомильское евангеліе, хранящееся въ Императорской публичной библіотекѣ, въ числѣ рукописей покойнаго Гильфердинга подъ № VI. Оно написано на пергаментѣ боснійскимъ почеркомъ кирилловскаго письма, очень похожимъ на письмо Никольской или Бѣлградской рукописи; писецъ упомянулъ о себѣ въ концѣ рукописи «а записа кожиомь милостию хрьстиѣнинь а зовомь Тврьтько Припьковиѣь земломь Гомиланинь», повидимому онъ жилъ въ началѣ XV вѣка. Въ текстѣ этого евангелія, хотя оно во многомъ уже отступило отъ древности, все-же сохранились такія слова, какъ: искрь кси, ѣдро иде, ѣдро вста, заклопи се, клепле, въ ризѣ прапрѣдьнѣю, Ѡ непрѣзни, да не прѣданъ бимь биль или не бимь предали его текѣ и т. д., однимъ словомъ, уцѣлѣло много старинныхъ выраженій и оборотовъ, хоть и не столько, какъ напр. въ Никольскомъ евангеліи.

Я надѣюсь, что найдутся еще и другіе тексты, кромѣ здѣсь упомянутыхъ, съ хорошо сохранившимся типомъ стараго перевода, и убѣжденъ въ томъ, что дальнѣйшія разысканія подтвердятъ изложенныя здѣсь мысли.

СЛОВОУКАЗАТЕЛЬ (INDEX VERBORUM).

А

а καί et, δέ vero, autem (saepissime occurrit).

абие εὐθύς, εὐθέως statim, confestim, παραχρῆμα continuo: 9. 17, 21. 22—23, 44. 2, 50. 2. 13. 21, 89. 18, 93. 14, 104. 22, 109. 15, 118. 15. 21. 23, 119. 18. 20, 120. 23, 124. 7, 128. 2. 6. 10, 129. 13, 130. 22, 131. 21, 133. 7. 26, 134. 15. 16, 137. 9. 15, 139. 7. 21. 30, 145. 3, 150. 15. 25, 159. 1. 7, 175. 28, 176. 5, 194. 28, 209. 19, 213. 5, 214. 22, 220. 10, 232. 1. 14, 233. 4, 256. 8, 258. 7, 260. 5, 263. 17, 275. 15, 283. 12, 284. 16, 287. 2, 293. 22, 301. 22, 329. 27, 337. 3. 10, 343. 12, 373. 23. 28, 390. 14, 395. 28, 400. 13. 14; — абье 24. 24, 42. 15, 44. 5, 73. 8. 14. 18, 75. 14. 16, 101. 27, 116. 26, 117. 2. 18. 23, 118. 16, 120. 5, 121. 12, 127. 8, 133, 10, 143. 22, 149. 24, 159. 12, 179. 1, 263. 17, 331. 12; — абъ (е omissum) 117. 26.

аввА ἀββᾶ, abba: 175. 8.

авелъ Ἄβελ, Abel: авела 86. 9; авелѣ 251. 23.

авиатарь Ἀβιάθαρ, Abiathar: авиатари 123. 9—10.

авиѣнь τοῦ Ἀβιά, Abia: авиѣня 189. 14.

авилинии Ἀβιληνή, Abilina: авилиниежь 202. 7.

авинадавъ 1. 7 pro аминадавъ Ἀμιναδάβ.

авити ἀποκαλύπτω revelo, φανερόω manifesto; авити сѧ φαίνομαι appareo, φανερόομαι manifestor: ави ἀπεκάλυψε 56. 13; — сѧ ἐφάνη 28. 19, 44. 20, ὤφθη 300. 6, ἐφανέρωσεν 400. 4, imperat. φανέρωσον σεαυτόν 342. 14; авитъ сѧ 89. 22—23, 128. 25, 228. 10; авитъ сѧ 323. 25, 353. 3; ависте сѧ ὤφθη 58. 5; авити ἀποκαλύψαι 243. 6, -сѧ ἀναφαίνεσθαι 284. 17; авишн сѧ 16. 12; авлѣте сѧ φαίνεσθε 85. 16, авлѣтъ сѧ 89. 14, 177. 25—26; vide sub ѣв—.

авиоудъ Ἀβιούδ, Abiud: авиоуда, авиоудъ 2. 13.

авление ἀνάδειξις ostensio, ὀπτασία visio, φανερόν palam: авление 182. 26, 310. 1; авлении 187. 16, авлениѣ 196. 6.

авраамъ Ἀβραάμ Abraham: 1. 2, 273. 21, 274. 10, 350. 22. 25, 351. 29, 352. 12—13, авромъ 352. 19; авраама 2. 21, 6. 24, 262. 5, 352. 3, аврама 203. 2, 273. 15, 352. 16—17; авраамоу 159. 20, 203. 4, авромоу 194. 8; авраме 273. 17, 274. 12; авраамомъ 22. 26; авраамовъ 205. 13; авраамль 284. 11, авромль 81. 8, 165. 8; авромле 273. 12, 350. 5. 14—15; авраамлѣ 350. 21. 22, авраамлю 1. 2, авромлѣ 291. 2, авромлиж 260. 16.

авъгоустъ Αὔγουστος Augustus: авъгоуста 196. 9, августа остр. августа асс.

авѣ παρρησία palam, δῆλον, φανερόν (ποιεῖν) manifestum (manifestare): 104. 20, 124. 26, 365. 14, cf. ѣвѣ.

агнецъ ἀμνός, agnus: 316. 23, 317. 15; агньцѧ 240. 20, 402. 4 (vl. овьцѧ πρόβατα).

агода, rectius плодъ, сав. кн. 40. 7—9 nota.

адамовъ τοῦ Ἀδάμ 205. 19.

адъдиевъ τοῦ Ἀδδί 205. 2.

адъ ᾅδης infernum: ада 36. 4, 242. 3; адѣ 273. 14; — adj. адовъ: адова 56. 17.

азоръ Ἀζώρ: азора, азоръ 2. 14.

азъ ἐγώ ego: 7. 5. 17, 11. 23, 12. 13. 28, 13. 4. 15, 22. 7. 11, 30 26, 31. 19, 32. 22, 34. 22—23, 36. 21, 39. 14. 18, 50. 14, 65. 11, 71. 3. 26. 28. 31, 75. 29, 76. 1. 10. 19, 81. 8, 86. 1, 87. 15, 94. 26, 98. 13, 99. 6. 14, 100. 8. 28, 113. 23, 115. 4, 116. 20, 136. 10, 139. 22, 151. 4, 157. 20. 21. 24. 25, 165. 8, 168. 7—8, 173. 22 bis, 177. 7. 18—19, 191. 3. 6, 201. 11, 203. 26, 221. 8, 223. 8, 232. 9, 234. 8. 9, 240.

19, 244. 22, 246. 26, 248. 5—6. 9, 269. 5, 272. 2, 285. 21. 25, 285. 15. 24, 293. 17, 297. 11, 298. 24. 26—27, 299. 5, 302. 17, 304. 6, 311. 11. 16—17, 312. 13, 316. 3. 9. 15. 19. 25. 27, 317. 2. 5—6. 11, 324. 18, 326. 20. 22, 327. 23, 328. 6, 328. 20, 331. 10, 332. 3, 333. 15. 19. 26, 334. 3. 21, 335. 2, 337. 9, 338. 25, 339. 13. 14. 22, 340. 3. 7. 10. 11. 19. 23. 24. 25, 341. 12. 28, 342. 19. 20. 22, 345. 6. 13, 347, 25. 27, 348. 6. 11. 12. 14. 17. 28, 349. 1. 4. 6. 8. 10—11. 16. 20. 24, 350. 17, 351. 1. 12. 21. 23, 352. 5. 9. 19, 353. 19, 356. 15, 357. 16. 19. 24. 26, 358. 7. 10. 16. 18, 359. 6. 11. 11—12. 18. 28, 360. 10, 362. 19. 24. 364. 6, 368. 22. 369. 6, 370. 13. 17. 22. 27, 371. 19, 372. 10. 13. 18. 24, 373. 12, 374. 1. 10, 375. 4. 5. 8. 20. 21. 24. 27, 376. 2. 6. 7. 17. 18. 19. 23, 377. 14, 378. 1. 8. 11. 12. 13, 379. 3. 6. 16. 21, 380. 4. 6. 22, 381. 8. 14. 15. 16. 23. 25. 26, 383. 25. 26, 384. 14. 23, 385. 13. 19. 23, 386. 4. 6. 10. 13. 14. 18. 21. 23, 387. 2—3. 8. 12, 388. 4—5. 6. 10, 389. 18. 19. 24, 390. 12, 391. 9. 18. 19. 25, 398. 7. 26.

аице ᾠόν ovum: аица 247. 10.

акъı pro ѣко 299. 5. зогр.

акридъ ἀκρίς locusta: акридн 6. 15 ассем. (остр. акридъ, деч. пржзи), 116. 15—16.

алавастръ ἀλάβαστρον alabastrum: 97. 17—18, 172. 1. 3, 224. 10—11. (зогр. алавѣстръ).

алгоунинъ ἀλόης, aloes: алгоунино 396. 15 (vl. алонно, олъгоунно).

алексѧдровъ Ἀλεξάνδρου, Alexandri: алексѧдровоу 181. 1.

али 181. 22 (in graeco et latino textu verbum abest).

алмодановъ, pro елмодановъ, Ἑλμαδάμ Helmadam.

алъдни, pro usitato ладни, зогр. 117. 22.

алъкати πεινάω esurio: алчжща 96. 1. 32, алчжштеи 217. 1—2. (vl. лачжштеи), алчжштѧıа 194. 4, (vl. лачжштѧıа); pro постити сѧ: алъкати остр. 280. 6.

алъфеовъ Ἀλφαίου Alphaei: алъфеовъ 29. 16—17, алъфеова 121. 18—19, 216. 14, алфеова 125. 10—11.

аманъ Ἀμών (vl. Ἀμώς) 2. 7. 7—8.

амин, аминь ἀμήν, amen: saepissime аминь 22. 18, 30. 23, 31. 18, 33. 23, 34. 25, 43. 20, 57. 22, 59. 25, 61. 7, 62. 24 et alia; non nunquam аминъ (амнъ) 63. 19, 99. 3, 319. 5, 340. 14; haud raro амин: 68. 10, 86. 12, 98. 6, 170. 30, 173. 18, 296. 1, 319. 5, 322. 4, 332. 8, 333. 1, 340. 1, 351. 24, 356. 25, 357. 15, 372. 14. 24, 373. 2, 374. 16, 375. 26 bis, 383. 12.

аминадавовъ τοῦ Ἀμιναδάβ 205. 10.

амосовъ τοῦ Ἀμώς 204. 26—27.

андрѣа Ἀνδρέας, Andreas: аньдрѣа 29. 14, 167. 26, 317. 24, 336. 2—3, 368. 11; аньдрѣж 9. 10, аньдрѣıж 117. 13 (зогр. андрѣа), 125, 8—9, 216. 12; андрѣева 318. 12—13; аньдрѣови 368. 10, аньдрѣовъ 118. 18.

анѣелъ ἄγγελος angelus: анѣлъ 34. 23, 46. 11, 102. 14, 116. 1, 190. 11. 15, 191. 3, 192. 1. 6. 11. 22, 193. 4, 197. 7. 9, 223. 8—9, 236. 8, 300. 6, 310. 1, 369. 2, анѣль 112. 3—4, анѣла 111. 21, 330. 17 (аг҃лъ 3. 5. 16, 5. 1. 21); анѣли 46. 7, 47. 11, 62. 14, 81. 5, 90. 15, 95. 10, 117. 6, 165. 4, 171. 5, 197. 23, 234. 11 (аг҃ли 8. 22); анѣла 397. 26 dualis; анѣлоу 191. 2, 192. 21; анѣлъı 89. 29, 170. 20, 319. 7; 57. 20, 148. 3, 253. 8. 10, 268. 13, 273. 12; анѣломъ 96. 15, анѣлмъ 197. 17, 198. 14, 206. 23, 291. 18 (аг҃гломъ 8. 11).

анна Ἄννα Anna: 199. 25.

анна Ἄννας: анна 390. 5, аннѣ 202. 7, 388. 23.

аннаевъ τοῦ Ἰανναί 204. 25.

апостолъ ἀπόστολος apostolus: а҃плъ 114. 8, 186. 16, 372. 16, апостъ҃ла 297. 23, а҃пли 137. 22. 23, 234. 11, 275. 6, апостъ҃лъı 251. 18—19, а҃пл҃мъ 114. 14, 188. 27, 308. 21.

арамъ Ἀράμ: арама, араамъ 1. 7; арамовъ 205. 11.

аримаѳѣа Ἀριμαθεία: аримаѳѣıа 110. 17, 182. 24—25, 307. 10, 396. 9.

ароматъ ἄρωμα: ароматъı 183. 9—10, 307. 21—22. 25, 396. 17.

арфаксадовъ τοῦ Ἀρφαξάδ 205. 16.

архелаи Ἀρχέλαος 5. 27.

архиерен ἀρχιερεύς: 56. 28, 75. 25, 78. 7, 97. 8, 101. 23, 103. 13—14. 17. 24, 105. 2. 13, 106. 4. 22—23, 111. 3. 5, 123. 10, 161. 3, 162. 2, 171. 19, 176. 1. 22. 27, 177. 12. 16. 22, 179. 1. 6. 22. 23—24, 181. 19—20, 288. 3—4. 10—11, 290. 2, 296. 22, 302. 8, 303. 25, 309. 18, 345. 2, 364. 21, 365. 3. 8. 26, 367. 6, 387. 21, 388. 25, 389. 15—16, 391. 10, 392. 16. 393. 24, 394. 14 (аръхиерен 173. 3—4, арьхиерен 74. 28); архиренхъ 115. 12, 188. 18; архиреıь 304. 3; архиреомъ 71. 11, 98. 12, 105. 8, 113. 11, 157. 6, 172. 23, 297. 1, 300. 29, 303. 6. 7, 346. 6; архиреови 102. 25—26, 119. 22—23, 176. 21, 388. 15—16, 389. 5—6. 9, 390. 1. 5. 6; архиреова 102. 7, 103. 2, 176. 9—10, 300. 25; архиреовъ 97. 9—10, 176. 25, 178. 7, 301. 7, 382. 7, 390. 10; архиренстии 304. 25.

архисунагогъ ἀρχισυνάγωγος: архисоунагогъ 132. 18—19, 260. 7; архисунагога 133. 24, 232.

16—17; архисунагогови 133. 27—28, архисинагогокъ 143. 3.

архитриклинъ ἀρχιτρίκλινος: 320. 1. 5, архитриклинови 319. 23—24.

аρωнь τοῦ Ἀαρών 189. 15.

асоурокъ τοῦ Ἀσήρ: асоурока 199. 26.

афедронъ ἀφεδρών: 142. 10—11, афедрономъ 52. 20.

ахазъ Ἄχαζ 2. 5—6.

ахимъ Ἀχείμ 2. 15.

аште — аще εἰ, ἐάν, si (saepissime occurrit.).

Б

калии ἰατρός medicus: калии 133. 1, 208. 1; калѣмъ 231. 24; калиꙗ 122. 3.

без ἄνευ, χωρίς, sine: 32. 14, 220. 9, 297. 6, 299. 14, 347. 14—15, 378. 14; бес 44. 9, 45. 20, 113. 8, 128. 15, 129. 28, 189. 19, 299. 15; беж- 314. 4.

безаконие ἀνομία iniquitas: 20. 26, безаконiѣ 85. 18, 88. 3; безаконение 46. 13.

безаконьникъ ἄνομος iniquus: безаконьникома 181. 14, безаконьникъı 299. 24.

безводьнъ ἄνυδρος inaquosus: безводънаѣ 248. 20 cf. бездънъ.

без-д-разоума v. разоумъ 52. 17.

бездъна ἄβυσσος, abyssus: бездънж 230. 11.

бездънъ (recte безводьнъ, ἄνυδρος): бездънаа мѣста 41. 12—13.

безочьство ἀναίδεια, inprobitas: 246. 24.

безоумие ἀφροσύνη, stultitia: безоумье 142. 19—20, безоумьѣ 216. 3.

безоумьнъ ἄφρων, stultus: безоумьне 254. 14 (vl. безоумьлю), безоумьни 250. 17.

беспечальнъ (vl. бес печални) ἀμέριμνος, securus: 113. 8—9.

бесѣда λαλία loquela: 104. 20, 178. 19, бесѣдъı 351. 31, бесѣдж 329. 4.

бесѣдовати ὁμιλέω loquor, συντυγχάνω adeo: 228. 18, бесѣдовашете 309. 1—2, бесѣдоужштема 309. 3—4.

бечьсти, бештъсти(sc. без чьсти, без чьстин) ἄτιμος sine honore: 48. 6, 135. 6; — бещьстъна 163. 4.

бештѧдъ, бештѧдьнъ ἄτεκνος, sine filiis: 291. 2. 6. 7.

би, бимь, бимъ etc. vide бъıти.

бисьръ μαργαρίτης margarita: 19. 5, 47. 1. 2.

бити τύπτω percutio, δέρω caedo, φραγελλάω flagello: 91. 20—21, 257. 6, биеши 390. 4; бижште 163. 6, 178. 4, 302. 3—4, 307. 3, бижштюмоу 217. 25; биѣаше 280. 10—11, биѣахж 302. 4, 305. 5, биѣхж 107. 25, 180. 15, 392. 9; биша 77. 7, 162. 25; бикъ 107. 13, 180. 9, бикъше 163. 3, 282. 18, 289. 7. 9; бьете μαστιγώσετε 86. 4; бьенъ 257. 14. 16, бьени 168. 25; биение μαστιγῶσαι, ad flagellandum 71. 14.

бичь φραγέλλιον flagellum: 320. 19.

благъ ἀγαθός, χρηστός, bonus, suauis: 67. 18, 71. 3, 155. 15, 218. 19, 281. 3, 307. 9, 343. 8; благъ gen. plur. 194. 5; блага 155. 14, 281. 3, 19. 17—18, 67. 18, 247. 12—13; благаа 19. 20, 273. 23, 333. 13; благо 36. 26, 67. 15, благоѥ 219. 25; благъı nom. sing. 67. 15, 94. 2. 10, 155. 11, 219. 23, 280. 28, 285. 8, acc. plur. 14. 3; благжж 245. 16; благомь 228. 2.

благоволити, благонзволити εὐδοκέω complaceo: благоволихъ 117. 2, 204. 21, благонзволихъ 7. 26, 58. 14—15, vl. 117. 2, благонзволи 38. 16, 255. 23; — благоволение εὐδοκία bona voluntas: 197. 21, 242. 25.

благовѣстити εὐαγγελίζω, εὐαγγελίζομαι euangelizo: 191. 8—9, 210. 4, благовѣститъ 207. 11; — благовѣствовати: благовѣствоуѣ vl. благовѣштаѣ 197. 10, благовѣствоуѣтъ 34. 11—12, 222. 26, благовѣствоуꙗ 226. 2—3, благовѣствоуѣште vl. благовѣштаѣште 233. 21; — благовѣствовати: благовѣствоуоутъ сѧ 272. 25—26; — благовѣстъствовати: благовѣстъствоваше 204. 8, благовѣстъствоуѣштю 288. 9—10.

благодать vl. благодѣть χάρις gratia: благодатъ 192. 12—13, 200. 15 (благодѣть 315. 19. 20 sogr.), благодати 207. 24—25 (благодѣти 315. 13 sogr.), благодатиѣ 201. 21—22; — благодатьнъ (χεχαριτωμένος, gratia plenus): благодатънаѣ 192. 6—7; — благодатель εὐεργέτης beneficus: благодателе 298. 20.

благообразьнъ εὐσχήμων, nobilis: благообразенъ 182. 25.

благословити εὐλογέω benedico: благослови 49. 24, 138. 28, 199. 9. 18, 235. 2—3, 310. 19, 312. 19; благословите 13. 30, 217. 22—23; благословѧ 194. 29, благословѧште 312. 24—25; благословникъ 144. 22; благословлѣаше 155. 7—8, —лѣше 312. 19—20, благословленъ (блг҃сенъ, блг҃нъ) 74. 12, 86. 22, 160. 3, 193. 14, 195. 9, 263. 3, 367. 14, благословлени 95. 19, благословлена 192. 7, 193. 13. благословлено 160. 4, благословленаго 177. 18 (εὐλογητοῦ); — благословестити: благословештъ 99. 16, 174. 1—2.

благотворити χαλοποιέω bene facio: благотворите 218. 7. 15, благотворѧштимъ 218. 7—8.

блаженъ μακάριος beatus: 34. 12, 56. 12, 91. 14, 222. 26–27, 256. 27, 264. 22. 27; блажена 193. 20, блажени 10. 5. 6. 7. 8. 10. 11. 12. 13. 14. 15, 206. 7, 217. 14, 256. 8. 9. 15, 372. 17, 399. 22, блаженин 217. 2–3. 17, 249. 4, блаженое 249. 2, блаженѣ 243. 7–8, блаженѣи 43. 19, блаженъı 305. 11, блаженъıихъ 186. 17.

блажити μακαρίζω beatum dico: 193. 26.

блазнити σκανδαλίζω scandalizo: блазнитъ 341. 9, блажнѣхѫ сѧ 48. 4–5.

ближьнии ὁ κύκλῳ, ἐχόμενος, qui circum est, proximus: ближьнѣмь 49. 16, 119. 19, vl. pro искрьнии 244. 24.

близнѣць δίδυμος didymus: 361. 29, 399. 5, 400. 6–7.

близъ ἐγγύς prope: 90. 7, 170. 27. 29, 284. 15, 295. 28, 296. 1, 320. 15, 324. 4, 335. 14, 337. 7. 18. 19, 342. 7, 362. 4–5, 365. 16. 20, 394. 10, 396. 23; близь 98. 23.

блисцати сѧ, блъштати ἐξαστράπτω refulgeo, ἀστράπτω corusco: блисцаѭ сѧ 236. 17, блисцаѭштии 277. 18–19; блъштѧштахъ 308. 6; — блисцание ἀστραπή fulgor: блисцаниемь 250. 8.

блюдо πίναξ discus: на блюдѣ 137. 11, cf. миса.

блюсти τηρέω servo: 82. 15, 113. 21; блюдѣта, блюдѣте ὁρᾶτε, βλέπετε videte, cavete: 28. 13, 55. 13, 62. 11–12, 87. 12, 128. 28–29, 145. 17, 166. 22, 168. 5. 22, 170. 10, 171. 6–7, 228. 12–13, 253. 26, 293. 15; блюди сѧ ὅρα, σκόπει vide: 119. 21, 250. 3.

блѧдъ λῆρος deliramentum: блѧди 308. 22.

блѫдити πλανάομαι erro: 81. 2, 164. 28, 165. 21–1.

блѫдьнъ ἄσωτος luxuriosus: блѫдъно 268. 22.

бо γάρ enim, (saepissime occurrit).

богъ θεός deus: 3. 15, 6. 25, 18. 3, 51. 15. 66. 8, 67. 19, 81. 8, 120. 23, 154. 15. 20, 155. 15, 165. 8 bis. 9 bis. 10. 18, 169. 28, 192. 17, 195. 9, 203. 3, 212. 23, 222. 7, 231. 11, 254. 14. 17, 255. 2. 15, 272. 22, 279. 15, 281. 4, 291. 23, 314. 2, 322. 3, 323. 9. 13, 325. 5. 6. 7, 327. 19, 338. 9, 350. 29, 352. 8, 355. 21. 26, 359. 26, 362. 15, 373. 26. 27, 399. 21; бога 8. 15, 10. 12, 26. 2, 53. 29, 56. 11, 68. 20, 77. 26, 81. 18, 103. 20, 108. 25, 121. 14, 131. 11, 156. 15. 16, 165. 19, 185. 9, 192. 1. 13, 193. 2, 194. 29, 195. 31, 197. 19. 198. 9, 199. 9, 201. 22, 206. 28, 213. 8, 222. 6, 223. 16, 229. 27, 243. 19, 260. 6, 276. 18, 279. 3. 10, 282. 3, 283. 13, 287. 5, 291. 22, 306. 13. 27, 312. 25, 314. 2. 3. 8, 315. 9. 22, 321. 25, 332. 6, 335. 1, 339. 27, 341. 27, 343. 21, 350. 24. 28, 351. 2. 16. 18, 354. 9, 356. 2, 362. 15, 371. 9, 374. 20, 383. 26, 384. 6. 23, 402. 22; богѹ 17. 11, 190. 25, 197. 20, 206. 18, 272. 18, 277. 5, 332. 7, 355. 9, 370. 10, 381. 5, 398. 14. 15; богови 80. 11, 164. 9, 283. 14, 290. 21, vl. 337. 20; богомъ 81. 7, 189. 17, 190. 6, 191. 7, 253. 2, 309. 17, богомь 103. 18, 272. 23, 339. 24–25; богъı 360. 1; о богѣ 193. 24, 323. 26; боги 359. 28; боже 109. 9, 182. 4. — богочтецъ θεοσεβής dei cultor: 355. 27.

богатъ πλούσιος dives: 68. 11, 110. 16–17, 156. 9, 264. 18, 270. 25, 273. 3, 281. 16, 283. 18; богатъıи 273. 13, богатии 167. 4, богатааго 273. 9, богатоѹ 68. 14–15, 156. 10, 254. 4, 281. 22, богатѣ 188. 12, богатѣмь 115. 6, 187. 28, богатѣемь 188. 8, богатъıмь 292. 19–20, богатъıнмъ 217. 12. — богатити сѧ, богатѣти πλουτέω dives sum: богатѣıмь 254. 17–18, богатѧштѧ сѧ 194. 5. — богатьство, богатьствие πλοῦτος divitiae, χρήματα pecuniae: 128. 13, 156. 2. 7, 281. 19, богатьства 44. 8, богатьствиѣ 227. 20.

божии 7. 24, 8. 3. 10, 10. 13, 13. 6, 24. 17, 37. 10, 50. 26, 51. 22, 103. 20, 108. 18, 109. 1, 110. 9, 118. 6, 123. 9, 124. 25, 182. 15, 192. 25, 202. 8, 206. 3. 22, 209. 5. 27, 215. 6, 223. 18, 302. 16, 306. 2, 316. 24, 317. 12. 15, 319. 1, 325. 11, 326. 9, 338. 22, 351. 16, 360. 5, 361. 4, 362. 24, 392. 23, 399. 27; nom. plur. 10. 13, 81. 5, 291. 19; instr. plur. 253. 8. 10, 268. 13; loc. sing. 39. 18, 76. 23, 174. 10, 206. 7, 216. 7, 223. 14, 234. 16, 238. 6, 248. 9, 262. 7. 10, 264. 28, 297. 29, 361. 3; божиѣ 39. 19, 68. 15, 78. 3, 117. 10, 129. 6. 16, 141. 23, 148. 7, 154. 19, 155. 5, 156. 3. 8. 11, 202. 23, 210. 4. 9, 217. 1, 226. 3, 227. 9, 228. 25, 233. 11, 236. 12, 240. 5. 11, 241. 15. 21, 248. 11, 249. 5, 260. 26, 261. 7, 272. 25, 277. 9. 10. 12, 280. 23, 281. 19. 22, 284. 17, 296. 1, 298. 3, 322. 13, 338. 12, 360. 2; божиѣ 18. 10, 57. 7, 80. 11, 115. 2, 117. 8–9, 127. 22, 155. 6, 164. 9, 166. 10, 182. 26, 200. 15, 227. 5, 235. 15, 251. 17. 18, 255. 21, 260. 26, 261. 7, 272. 25, 280. 25, 282. 8–9, 290. 21, 307. 12, 322. 6, 323. 18, 333. 3. 12, 338. 11, 353. 3–4, 356. 9, 365. 11; божию 79. 28, 163. 31, 290. 14; божиıмь 81. 3, 114. 18, 141. 12, 165. 1, 293. 5, 302. 15, 319. 7, 325. 7, 339. 20; божиıх 51. 14–15, 74. 18, 103. 12, 126. 22, 141. 7, 161. 13, 250. 25, 364. 2, 370. 10; божиемь 84. 22; божиемъ 315. 6; божиихъ 8. 7. — cf. божеи 205. 20, кѫжа (pr. божиѣ) 147. 12.

боле μεῖζον maius: 45. 12, 84. 15, 129. 22, 166. 6, 203. 16, 292. 23, 293. 1, 334. 4.

TAYLOR INST. OXFORD

колии μείζων, περισσότερος maior: 223. 11. 14, 298. 21. 22–23, 359. 15–16, 377. 18, 378. 6, 393. 9; колеи 35. 1, 37. 16—17, 41. 10, 61. 5. 11–12, 83. 15, 84. 9, 115. 4, 152. 5, 187. 14, 188. 26, 298. 18, 326. 14, 352. 2, 372. 15. 16, 380. 7; — колиша 319. 4, 344. 29–30, 376. 1, колишаа 332. 15; — колиши 27. 3 (χεῖρον peius), 81. 16, 254. 23 (πλεῖον plus), колишѣ 81. 21 (μέγας, maximus); — колише 292. 17; — колишѧ 165. 26, 254. 9, 379. 12.

колинъ ἀσθενής infirmus: колинъ 96. 19, колина 96. 24.

колѣзнь ἀσθένεια infirmitas: 29. 11–12, 361. 2, колѣзни 23. 14, колѣзнии 87. 24, 226. 6, колѣзнемъ 168. 22.

колѣти ἀσθενέω infirmus sum: колитъ 361. 1. 6–7; колѧ 220. 15, 360. 19, колѧшта 96. 5 (ἀσθενῇ), колѧштааго 221. 19, колѧштеи 122. 4, 213. 29, колѧштѧѭ 30. 2, 51. 4–5, 140. 3, 209. 21, 233. 11–12, колѧштниҳъ 330. 15; колѣҳъ 95. 26, колѣаше 329. 16–17, 360. 23.

коѣти сѧ φοβέομαι timeo: коѭ сѧ 279. 10; кои сѧ 133. 28, 190. 15, 192. 12, 232. 19–20, 255. 22, 367. 17; коиши сѧ 306. 13; коимъ сѧ 76. 7–8; коите сѧ 32. 10, 50. 14, 58. 19, 139. 23, 197. 10, 253. 4, 311. 11, 337. 9, коита сѧ 112. 4. 18; коѭ сѧ 279. 3; коѭштимъ сѧ 193. 29; коѣаҳъ сѧ 285. 16, коѣаше сѧ 136. 19, коѣаҳѫ сѧ 151. 27, 157. 2, 162. 14, 184. 5, 238. 13–14, 296. 23, коѣҳѫ сѧ 161. 4, коѣашете сѧ 355. 1.

кракъ γάμος, γάμοι nuptiae: 78. 13. 15, 79. 1–2. 5, 93. 1, 256. 7, 264. 1, 319. 9. 12; кракѣ 313. 1.

кračьнъ (γάμου nuptialis): кračъна 79. 3, кračънии 26. 25, 122. 11–12, кračъное 79. 11, кračънъıѧ 214. 4.

кранити κωλύω prohibeo: не кранитє 67. 10, 152. 20, 155. 3–4, 239. 3, 280. 22.

крань πόλεμος proelium: крань 266. 21, кранн 87. 17, 168. 10, 293. 20, крании 87. 18, 168. 10–11.

кратръ ἀδελφός frater: 29. 11, 42. 4, 63. 3. 6. 27, 80. 17, 96. 10, 126. 22, 135. 2, 164. 14. 16, 169. 5, 270. 6. 22, 275. 1, 291. 1. 3, 317. 24–25, 336. 3, 360. 23, 362. 13. 16, 363. 12; кратра 18. 19, 19. 3, 31. 11, 48. 16, 58. 1, 80. 18–19, 117. 13. 21, 125. 6, 134. 2, 136. 14. 17, 164. 17, 169. 5–6, 204. 11, 216. 12, 219. 6. 16, 291. 4, 318. 2–3; кратроу 18. 22, 65. 16, 72. 6, 80. 22, 202. 3, 219. 9, 253. 21; кратрє 219. 9; кратрѣ 362. 8; кратромь 12. 3.

кратрнѣ 41. 29, 126. 12. 15–16. 20–21, 228. 17–18. 21. 23–24, 320. 14, 342. 9, 343. 3; кратрьѣ 41. 23. 26, 42. 2, 48. 1, 83. 10, 126. 18, 342. 15; кратрии 112. 19, 398. 13; кратрнѧ 80. 20, 156. 26, 164. 18, 264. 17, 266. 7, 274. 7, 291. 5; кратрнıѫ 69. 6, 156. 21–22, 282. 7, 294. 16, 299. 7–8, 403. 5; — cf кратъ 11. 29, крата 9. 9–10. 14. 15, 11. 24, кратоу 11. 25; кратниѫ 1. 4, 2. 9.

крашьно βρώματα, τροφαί, ἐπισιτισμός escae, cibus: крашъно 234. 22, 328. 9–10, 338. 6 bis, 340. 21, крашъна 49. 16–17, 142. 11–12, 203. 12, 234. 27, 326. 3.

кръвьно δοκός trabs: кръкъно 18. 19–20, 19. 1, 219. 13, кръкна 18. 20, кръкъна 219. 7. 11–12.

крьнне πηλός lutum: крьнне 353. 10, крьньє 353. 21–23, 354. 3–4. 6, крънъемь 353. 11.

крѣгъ χρημνός praeceps, αἰγιαλός litus: крѣгоу 24. 25, 131. 24, 230. 17, крѣзѣ 400. 15.

крѣмѧ φορτίον onus: 36. 26, крѣмена 82. 18, 251. 9, крѣменѣҳъ 251. 11.

коуи μωρός stultus: 84. 9. 15, 92. 5, коуıѫ 21. 6 (pro коуѭ), коуıѧ 92. 6. 16. cf. коуѭ 11. 26.

коукъı τὸ γράμμα litterae, cautio: коукъıи 271. 20. 25.

коурѣ λαῖλαψ procella: 130. 6, кжрѣ 229. 4.

къдръ πρόθυμος promptus: къдръ 101. 5, къдрь 175. 16.

къдѣти γρηγορέω vigilo: 101. 2–3; къдитє 91. 1–2, 93. 6–7, 100. 24, 101. 3, 171. 12. 17, 175. 5. 14, 296. 11, къдитъ 171. 11–12, къдѧщє 197. 5, къдѧштѧ 256. 10, къдѣлъ 91. 6, 256. 18.

къıкати γίγνομαι fio: 295. 22; къıкаатъ 45. 12–13, 107. 7, 128. 15–16, 161. 18, 258. 8. 10, 268. 12, къıкаетъ 44. 9–10, 97. 5–6; къıкаѫтъ 127. 24, 134. 28, 248. 27, 403. 16; къıкаѫщıа 170. 28, 295. 29, къıкаѫштаа 234. 2, 307. 3, къıкаѫштиниҳъ 260. 24; къıкаашє 230. 6, 330. 21. 22, къıкааҳѫ 140. 10. — къıкаємое (τὸ ἐσόμενον) 300. 23, къıкаємо (γινόμενον) 303. 22.

къıти εἶναι esse, γενέσθαι fieri: 56. 9, 57. 1. 4, 58. 8, 62. 4. 10–11 etc.; — къıкъ γενόμενος: 151. 25, 152. 1, 155. 28–29, 244. 12, 277. 7, 299. 29, 300. 7; къıкъша acc. plur. neutr. 65. 4, dual. 337. 8; къıкъшъ 281. 18; къıкъшии 197 25; къıкъшаа 65. 6, 110. 7–8, 113. 1; къıкъшеи 131. 29, 230. 19, 306. 27; къıкъши 2. 25, 44. 4, 128. 9, 134. 23, 181. 26, 371. 5; къıкъше 311. 12; къıкъшеи 189. 5; къıкъшоу 23. 8, 48. 19–20, 49. 12, 98. 27, 104. 27, 105. 1, 130. 1–2, 173. 15–16, 220. 4, къıкъшю 50. 6, 70. 9, 97. 15, 110. 16, 118.

24, 139. 12, 182. 22, 209. 29, 400. 14; бꙑвъшаго 230. 21—22, 320. 2, бꙑвъшаго 233. 7; бꙑвъшюмоу 308. 26—27, бꙑвъшамъ 308. 7, бꙑвъшинмъ 313. 1, бꙑвъшимъ 184. 9; loc. sing. бꙑвъшинмѣ 186. 5; бꙑвъшинѣхъ 208. 2—3, 309. 13; бꙑвъшѧ 309. 25, бꙑвъшѧѣ 35. 26, 36. 6, 241. 26; бꙑвъшїѭ 304. 16; — бꙑлъ 132. 9, 224. 8, 231. 8, 238. 16, 286. 9, 351. 1, 352. 13, 356. 2, 362. 13, 363. 11, 390. 22—23, бꙑла 88. 25, 170. 1, бꙑли 85. 22. 24, 350. 21, 356. 2, 380. 2, бꙑло 99. 11—12, 173. 28, 274. 21, 391. 13, бꙑлꙑ 35. 26, 241. 26; — бꙑ̀ ἐγένετο factum est, additur participio ad exprimendum aoristum pass. graeci textus 5. 17, 7. 27, 8. 24, 11. 21, 12. 12, 13. 2. 14, 21. 11, 26. 7, 48. 26 etc., бꙑстъ 12. 26, 18. 1, 23. 29, 24. 8, 27. 27—28, 33. 24, 36. 15, 47. 22, 57. 28, 65. 17, 66. 15, 73. 19, 77. 25—26, 92. 12, 97. 2, permultis aliis locis; бꙑстъ 2 pers. sing. ἐγένου 285. 9, γέγονας 331. 24; бꙑстѥ dual. 196. 20, 303. 29, plur. 272. 10. 13, 299. 16, 346. 11, conditional. 350. 21; бꙑшѧ 35. 22, 51. 7, 58. 4, 60. 10, 93. 2, 112. 2. 3, 113. 11, 138. 5—6, 148. 11, 243. 2—3, 309. 23—24, 311. 5, 314. 4, 358. 28, 390. 14, 396. 4, 399. 26; — би 25. 3, 88. 27, 91. 4. 6 bis, 99. 11. 12, 132. 9, 142. 29, 150. 21, 169. 29, 170. 1, 173. 28. 29, 194. 24, 210. 1, 224. 6. 18, 231. 8, 238. 16, 256. 16. 18, 274. 21, 275. 11, 280. 11. 18, 287. 16, 290. 5, 296. 22, 299. 4, 326. 8. 10. 11, 328. 28, 350. 29, 352. 13, 356. 2. 3, 362. 12. 13, 363. 11. 12, 380. 3, 390. 22, 391. 13, 393. 8; кистѥ 37. 17. 19, 272. 13, 275. 7. 9, 335. 4—5, 348. 23. 24, 350. 22, 355. 1, 356. 20—21, 375. 10. 11—12, 377. 6. 17, 380. 2; бимъ 1 pers. sing. 285. 26, 374. 23, бимь 1 pers. sing. 94. 26, 270. 15—16, 286. 9, 380. 13. 16, 391. 15, 1 pers. plur. 85. 22. 23, 390. 23; бишѧ 88. 27, 162. 25, 216. 4, 241. 25—26. 28. — бѣ ἦν: 21. 3. 10. 14, 24. 19, 37. 12. 23, 41. 4, 50. 7. 8, 64. 18, 68. 8, 76. 3. 29, 80. 19, 92. 5, 94. 3. 11. persaepe; бѣаше ἦν 196. 16, 199. 2, 234. 27, 259. 25, 308. 18—19, 314. 1. 2, 321. 21, 396. 23; бѣхъ ἦμην 95. 24—25. 27, 96. 18, 176. 13—14, 355. 12, 361. 27, 381. 10, 385. 23; бѣхомъ 276. 3—4; бѣахѫ ἦσαν 51. 8, 110. 6. 10, 119. 6, 120. 17, 121. 25, 122. 6, 123. 8, 125. 16, 127. 20, 130. 5, 137. 27, 148. 21, 156. 30—31, 172. 4, 177. 4, 182. 15, 187. 29, 195. 3, 197. 4, 208. 14—15, 211. 3. 11, 212. 6. 7, 213. 17, 215. 5—6, 226. 4—5, 231. 5. 14, 232. 5, 235. 7—8, 236. 22, 263. 7, 267. 8, 300. 22—23, 307. 18, 310. 11, 312. 23, 316. 12, 324. 5, 326. 2, 353. 15—16, 355. 2, 362. 6, 368. 5, 398. 20, 399. 12, 400. 5; бѣхѫ 29. 2, 90. 19, 110. 6, 138. 6; бѣшѧ ἦσαν 54. 18, 79. 3, 126. 27, 134. 10, 191. 13, 208. 8, 259. 28, 323. 20—21, 357. 14, 385. 6, 401. 7; бѣашете 117. 15, 148. 15, 179. 19—20, 189. 16, 190. 4, 207. 19—20, 304. 1; бѣсте 101. 11, 211. 13, 224. 24, 236. 19, 308. 27. — бѫ 35. 26. 28, 36. 6. 7, 124. 9, 161. 4, 163. 26, 175. 21. 208. 22, 210. 8, 290. 9, 296. 2, 347. 10, 365. 13, 380. 13; бѫтъ 185. 7; бѫдѫ 1 pers. sing. 27. 20, 59. 18, 133. 7, 150. 12, 212. 14, 237. 27, 271. 13, 352. 11, 369. 7, 3 pers. plur. 256. 3; бѫди 23. 1, 28. 11, 53. 18, 101. 9, 133. 22, 158. 5, 193. 3, 280. 12, 281. 6, 285. 9. 13, 399. 19; бѫдѫтѥ 30. 27, 91. 8, 218. 20, 378. 7—8, 379. 3; бѫдеши 67. 24, 191. 9, 211. 16, 244. 2, 263. 22, 264. 7. 22; бѫдете 18. 16, 31. 4—5. 14, 61. 8—9, 66. 6, 87. 26, 90. 26, 154. 17—18, 168. 25, 169. 3. 8, 203. 20—21, 217. 4, 218. 18, 256. 19. 20, 278. 15. 17. 20, 293. 16, 294. 15. 17—18, 333. 28, 350. 3. 7. 14, бѫдетъ et бѫдѫтъ saepissime occurrunt, бѫдѥ (pro бѫдетъ) 169. 24. — бѫдѫщиѩ 40. 7 (μέλλων, futurus).

бѣгати—бѣжати φεύγω fugio: бѣгаатъ 358. 4, бѣгаѭтъ 88. 14—15, 169. 16—17, 294. 25, бѣгаѧтѥ 31. 18. — бѣжати 6. 22, 202. 26; бѣжи 5. 3, бѣжитъ 358. 6, бѣжатъ 357. 11, бѣжа 176. 20, бѣжашѧ 24. 26, 102. 24, 131. 26—27, 176. 16, 230. 19—20.

бѣда ἀνάγκη pressura 295. 5—6.

бѣдьнъ κυλλός debilis: бѣдъноу 62. 2, бѣдънꙑѩ 53. 27, ἀνάπηρος 265. 19, cf. маломоштъ et vl. бѣдьникъı 264. 21 nota, бѣдьникомь 153. 6—7 nota.

бѣлити, не бѣленъ ἄγναφος, rudis: небѣлена 27. 1, 122. 19.

бѣлъ λευκός albus: бѣла 13. 11, бѣло 112. 1, бѣлѫ 183. 18, бѣлꙑ 58. 4, 148. 12, бѣлаχъ 397. 26.

бѣство φυγή fuga 88. 22, 169. 24.

бѣсъ δαίμων, δαιμόνιον daemon, daemonium: бѣсъ 28. 20, 35. 16, 39. 6. 7, 59. 20, 119. 2, 125. 20, 143. 3. 10. 12, 184. 8, 209. 9, 223. 29, 226. 8, 238. 3, 247. 16. 20, 343. 29, 351. 20. 28, 358. 24. 26; бѣси 24. 20, 131. 20, 209. 25, 230. 9. 15. 24, 231. 8, 242. 10; бѣса 208. 28, 351. 21; бѣсомъ 230. 6—7; бѣсоу 28. 17, 247. 17; бѣсꙑ 20. 21, 28. 21, 30. 4, 39. 15. 18, 119. 1. 12, 125. 4. 21, 136. 1, 152. 17, 185. 1, 229. 20—21, 238. 26, 247. 20, 248. 5. 6. 9—10, 262. 18, бѣсѣхъ 233. 9.

бѣсьноватн δαιμονίζομαι a daemonio vexor,

daemonium habeo: бѣсѣноуетъ сѧ 53. 4, 59. 12 (σηλενιάζεται), бѣсѣнѭщѣ сѧ 39. 1, бѣсѣноуѭштааго сѧ 358. 26—27, бѣсѣноуѭщинмъ 114. 1, 187. 13; бѣсѣноуемоу 132. 4—5; бѣсѣновавъı 132. 8, 231. 1, бѣсѣновавъшааго 132. 1.

бѣсьнъ δαιμονιζόμενος daemonium habens: бѣсенъ 28. 17, 186. 8, бѣсѣна 24. 13, бѣсѣнъı 23. 9, 53. 23—24, бѣсѣнъıѭ 118. 27, бѣсѣноую 25. 1, бѣсѣнѣемь 187. 21.

В

ва nomin. dual. sec. pers. 112. 15 in nota, 117. 17 in nota; ваю ὑμῶν 28. 11, 354. 20, въ ваѭ ἐν ὑμῖν 241. 27; вама ὑμῖν 28. 11, 73. 5. 14. 17, 112. 11, 117. 17, 157. 15, 159. 6. 11, 173. 10, 242. 1, 297. 12. 18—19, 298. 1; — въı ὑμεῖς nom. plur. 17. 19, 19. 16. 22, 25. 13, 31. 9, 43. 24, 49. 18, 51. 14. 18, 52. 17, 56. 9, 68. 26, 69. 2. 22, 70. 7, 74. 24, 76. 26, 83. 8. 10. 26, 85. 15. 27, 90. 8, 91. 8, 100. 2, etc.; ὑμᾶς acc. plur. 19. 7, 30. 26, 31. 2. 3. 6. 17, 33. 13, 36. 22, 75. 29, 76. 22, 86. 7, 87. 25. 26, 100. 6, etc.; васъ gen. plur. ὑμῶν 17. 20, 19. 12—13, 20. 25, 30. 20, 37. 26, 63. 20, 78. 2—3, 83. 15, 84. 4, 87. 13, 93. 6, 99. 4, etc.; acc. plur. 18. 4, 39. 19, 59. 19; loc. plur. 31. 10, 35. 27, 51. 24, 72. 10—11. 12. 14, 102. 20 etc.; вамъ ὑμῖν 17. 12. 20—21, 34. 21. 25—26, 55. 24, 57. 22, 59. 3. 26, 81. 4. 24 etc. saepissime; вами ὑμῖν 59. 18, 99. 26, 102. 20, 113. 23, 253. 25, 274. 1, 297. 25, 301. 4, 304. 6, 312. 1, 345. 4, 373. 29, 375. 16, 376. 9, 377. 21, 379. 9, 381. 9.

вавилонъскъ Βαβυλῶνος: вавилонъскоѭ, вавилонъсцѣмъ, вавилонъскааго 2. 9—10. 10—11. 22. 23.

вадити κατηγορέω accuso: 302. 22, вадите 304. 8, вадѧште 303. 26, важдахѫ 347. 23.

валѣти сѧ κυλίομαι volutor: валѣаше сѧ 150. 16.

варавва Βαραββᾶς Barabbas: 106. 14, 179. 16, варава 392. 3, варавѫ 106. 16. 24. 27, 107. 13, 392. 3, варавѫ 179. 25, 180. 8, 304. 15.

вараχининъ Βαραχίου: вараχинина 86. 10.

варіѡна Βαριωνᾶ Bar Jona 56. 12—13.

варити, варѣти προάγω praecedo 50. 3, 139. 8—9, варѫ 174. 16, варѣѫ 100. 6, варѣатъ 112. 10, 184. 1, варѣıѫтъ 157. 1, варѣıѫтъ 76. 22; вари προέφθασεν praevenit 60. 15; варила προέλαβεν praevenit 172. 16; варишѧ προῆλθον praevenerunt 138. 4.

вартимеи Βαρτίμαιος 158. 16—17, о варътимеи 115. 8.

вартоломѣи Βαρθολομαῖος, Bartholomaeus: вартоломѣи 29. 15, вартоломѣа 125. 9, 216. 3.

варъ καύσων aestus: 70. 23, 258. 10.

ваша ὑμῶν, ὑμέτερος: 17. 9, 18. 8, 19. 19, 26. 13, 30. 17. 18, 60. 13, 83. 9. 12. 14, 86. 20, 91. 3, 161. 24. 26, 218. 21, 241. 4, 255. 19. 23, 262. 29, 263. 1, 350. 29, 352. 13, 356. 23, 379. 23, 393. 20; ваша 161. 25, 217. 10, 218. 17, 229. 12, 250. 16, 256. 3, 272. 22, 296. 6, 301. 5, 311. 15, 379. 10, 381. 14, 383. 1—2. 16; ваше 51. 15. 23, 59. 25, 88. 22, 141. 13, 145. 25, 169. 25, 216. 29, 217. 7, 218. 28, 255. 25, 256. 2. 2—3, 272. 13, 295. 24—25, 342. 17, 374. 19—20, 377. 13, 380. 9—10, 383. 9; вашего 31. 10, 32. 15, 92. 18, 241. 19, 350. 18. 26, 357. 7, 393. 23; вашемоу 66. 13, 154. 12—13, 390. 25, 398. 14. 15; вашемъ 294. 20, 348—349, 359. 28, вашемь 348. 15; вашею 207. 22; вашеѭ 253. 3, 294. 19, 383. 9—10; вашеѭ 17. 13, 254. 21—22; ваши plur. 39. 15, 248. 7, 251. 13, 340. 4, 341. 1, dual. num. 43. 19. 20, 238. 9, 328. 14, 372. 10; dat. plur. вашимъ 19. 18, 36. 25, 247. 13, instr. sing. вашимь 251. 10—11, вашимъ 17. 14, 62. 28, 141. 24; вашими 135. 27—28, 203. 21; вашиχъ 19. 5, 25. 14, 30. 7. 21. 23, 31. 3, 65. 17, 85. 28, 86. 5, 121. 2, 161. 28, 212. 26, 233. 19, 251. 15, 294. 10, 305. 9, 349. 9—10. 11—12; вашѧ 66. 14, 210. 19, 217. 21, 218. 15, 294. 21, 295. 23—24; вашѫ 217. 13.

вед— v. вести.

ведро εὐδία serenum 55. 2.

велии μέγας magnus: 9. 4, 11. 17, 110. 25, 111. 21, 182. 11, 192. 15, instr. plur. 304. 24, gen. plur. велиı 401. 14—15; велеи 183. 16, 190. 21, 294. 1 nota; велие 21. 11, 131. 19, 213. 15, 220. 12, 261. 5; велиѣ 24. 8, 88. 24, 89. 7, 130. 6. 14, 274. 1, 294. 3, 295. 6, велъѣ 53. 17; велиемь 89. 30, 109. 7. 22 (in codice къıемь), 118. 9, 130. 17, 131. 10, 134. 18, 182. 2, 193. 13, 197. 9, 209. 1—2. 17, 229. 25, 231. 4, 276. 18, 287. 6, 306. 24—25, 364. 10, велиеѭ 4. 23, 89. 29, 112. 13, 312. 23; велию 337. 4, велиıѧ 129. 23, велиѫ 173. 11, 197. 11, 265. 1, 297. 19; — велиѣ 23. 29, 106. 10 (день велиѣ ἑορτή, μεγάλη ἡ ἡμέρα 395. 20), 222. 6, велиѣıи 345. 14—15, велиѣаа 167. 21, велиѣааго 13. 9, велици (recte велиции οἱ μεγάλοι principes 72. 8—9) 158. 4.

величати, величити μεγαλύνω magnifico: величитъ 193. 22, величаѭтъ 83. 1—2.

величие μεγαλεῖον, magnum: величьѣ 193. 27; μεγαλειότης magnitudo: о величии 238. 6.

вельбждъ χάμηλος camelus: 84. 30, вельбждоу 68. 13, 156. 9, 281. 20–21; adj. вельбжждь: велъбжждъ 6. 13, вельбжжди 116. 14.

вельзѣвоулъ Βεελζεβούλ, Beelzebub: 125. 19–20, вельзѣвола 31. 26, вельзѣволѣ 39. 6–7, велъзѣволѣ 39. 14–15, вельзѣвоулѣ 247. 19. 20, 248. 4. 5. 6,

велѣти ἐπιτάσσω impero, praecipio: велитъ 118. 14, 209. 11, 229. 15, велиж 151. 5.

веселие ἀγαλλίασις exultatio 190. 19.

веселити сѧ εὐφραίνομαι epulor: 270. 1, весели сѧ 254. 13, веселимъ сѧ 269. 23, веселѧ сѧ 273. 4–5.

вести – ведѫ ἄγω, ἀπάγω, φέρω duco, ago, traho: ведетъ 402. 19–20, веде 206. 19, ведѣте 176. 4, ведѣахѫ 305. 16, ведѣаше сѧ 205. 22, ведомъı 294. 6–7, ведени 31. 4, ведъ 64. 23 (vl. шьдъ secundum graecum ἀπελθών), 260. 15; вѣсѧ 102. 25, 105. 3, 107. 27, 176. 20–21, 179. 3, 180. 10, 208. 20, 301. 6, 302. 9. 21, 354. 1, 388. 23, 390. 15, 394. 2.

весь πᾶς omnis, vid. вьсь.

весь хώμη castellum, vid. вьсь.

ветъхъ παλαιός vetus: ветъха 214. 22, ветъхаа 47. 21, ветъхааго 122. 21–22, ветъхое 214. 23, ветъхъı 27. 5, 122. 24, 214. 16, ветъхѫ 214. 12, ветъсѣ 27. 1–2, 122. 20, ветъсѣи 214. 13.

ветъшати палαιόομαι, veteresco: ветъшаіѫшта 255. 27.

вечеръ ὀψία, ὀψέ vesper, vespere: 55. 1, 111. 17, 171. 13, 196. 7; вечероу 70. 9, 98. 27, 130. 1, 139. 12, 173. 15; πρὸς ἑσπέραν при вечерѣ 310. 15.

вечерѣ (lege вечери) δεῖπνον coena: вечери 371. 5, вечериж 136. 24–25, 188. 3, 264. 16, 265. 1, 366. 4, вечерѧ 265. 2, 266. 1, 371. 10, вечерѣхъ 83. 4, 166. 26, 292. 14.

вечерѣние τὸ δειπνεῖν: по вечерѣнии μετὰ τὸ δειπνῆσαι 298. 7.

вечерѣти δειπνέω coeno: вечерѣіѫ 275. 18.

вешть πρᾶγμα res: вешти 63. 21, вештехъ 189. 3–4.

видѣние ὀπτασία visio: 191. 17–18, εἶδος species: 236. 16, видѣниѣ 334. 10–11, видѣниѣ ὅραμα visio 58. 23–24.

видѣти ὁράω (ἰδεῖν), θεάομαι, θεωρέω video: 40. 26, 43. 13–14. 22, 86. 21, 103. 4, 133. 16–17, 199. 3, 228. 21–22, 234. 10, 243. 10, 263. 2, 265. 7, 277. 16, 283. 19, 288. 23, 303. 19. 21–22, 322. 6, 351. 26–27; видѣтъ 34. 15. 17. 20, 43. 9, 79. 9, 111. 20, 131. 28, 223. 1. 3. 6, 230. 21; видѣхъ 5. 10, 6. 20, 25. 7. 11–12, 27. 26. 29, 29. 1, 105. 5, 107. 5, 120. 14–15, 132. 19–20, 139. 14, 150. 14, 151. 1, 155. 1–2, 160. 11, 165. 14, 182. 13, 190. 13, 210. 10, 211. 17. 20, 212. 17, 221. 28, 224 16, 244. 11. 13. 15, 250. 11, 276. 12. 16, 281. 17, 287. 15, 301. 15–16, 303. 17–18, 306. 26, 317. 17, 331. 3, 335. 16, 337. 13, 395. 5, 399. 21–22, 403. 1; видѣхъı ὁ ἑωρακώς 375. 17, etiam 395–396 pro видѣхъ и potius видѣвъши (ὁ ἑωρακώς) legas; видѣхъше 25. 2, 26. 1. 10–11, 37. 4, 50. 10–11, 65. 2–3, 74. 27, 75. 15, 76. 26, 97. 19–20, 110. 7, 113. 15, 121. 27, 139. 18, 140. 13, 149. 25, 198. 2, 230. 18, 280. 19, 283. 13–14, 284. 3, 289. 14. 15, 300. 22, 329. 11, 336. 19, 363. 6, 364. 17, 398. 24, видѣвъши 132. 4, 230. 27, 399. 22–23; видѣвъши 4. 22, 178. 7. 13, 192. 8, 232. 10, 363. 10; видѣвъша 201. 8, 239. 12; видѣвъшинмъ 184. 19–20; видѣвъшѧ 310. 1–2; видѣлъ 339. 26. 27, 352. 14. 17, видѣлн 353. 16, видѣлъı-и i. e. видѣлъ и 356. 12; видѣнъ 184. 11; видѣ 7. 23, 9. 8, 23. 5, 26. 4, 49. 10, 69. 20, 79. 10, 116. 26, 117. 12, 121. 8, 134. 3, 138. 4, 149. 22, 191. 18, 283. 25, 292. 18. 20, 308. 25, 315. 22, 316. 22, 318. 21, 325. 1, 340. 1, 352. 14. 23, 363. 14, 370. 4. 12, 375. 18, 397. 1. 11. 14. 20. 25, 398. 2. 17; видѣхъ 242. 12, 317. 4. 11, 318. 27–28, 319. 3, 350. 17, 390. 12; видѣхомъ 3. 22, 96. 1. 3. 5. 22, 121. 15, 152. 16, 213. 9, 238. 25, 315. 11, 322. 25–26, 399. 7; видѣста 222. 22, видѣсте 199. 12, 317. 22, 334. 11, 338. 3, 339. 1. 2, 350. 18; видѣщѧ 4. 20, 9. 3, 43. 23, 58. 20, 131. 29, 138. 1, 139. 20–21, 149. 2. 6, 161. 8, 183. 15. 17, 198. 10, 236. 24, 237. 14, 243. 11, 287. 7, 307. 19–20, 310. 5, 337. 20, 380. 18. 19, 392. 16, 395. 25, 401. 10; видѣхаж 119. 2–3, 124. 22–23, 335. 11, видѣваше 167. 2–3; видимı 14. 14, 82. 22–23; видимъ 109. 18–19, 181. 24, 182. 9, 199. 25, 338. 14, 356. 23; видита 112. 7, 317. 21–22; видите 87. 2–3. 18, 138. 20, 145. 17. 25–26, 184. 2, 243. 8. 11, 293. 9, 295. 25, 311. 15–16. 17. 19, 328. 1. 14, 329. 22, 368. 3, 376. 16, 381. 21, 382. 10. 14. 21; видитъ 146. 9, 199. 4, 283. 22, 332. 10, 354. 22. 25, 358. 3, 361. 16, 376. 11. 16; виднши 18. 18, 133. 14, 167. 20, 219. 5, 225. 1; видѧтъ 57. 25, 62. 14–15, 112. 20, 127. 25, 148. 6, 227. 1, 228. 9, 249. 26, 342. 11, 356. 16, 370. 1, 387. 3–4; видѧ 50. 19, 219. 12, 353. 15, видѧи 15. 1. 12, 16. 14, 339. 11, 370. 12; видѧште 43. 8–9, 53. 26, 127. 24, 227. 6–7, 295. 27, 307. 3, 311. 13, 321. 16, видѧштеи 243. 8, 266. 16–17, 356. 16–17; видѧштѧ 53. 28 (βλέ-

понтас); книжд 146. 10, 164. 4, 327. 6, 354. 8, 355. 13, 399. 8; книждь 21. 24, 346. 20, 363. 19, книждъ 128, 4, 161. 10—11, 167. 18, 179. 10, 182. 6, 318. 21, 363. 18 (книжь 399. 17).

кина αἰτία, αἴτιον causa: 66. 21, кинѣ 65. 25, кинж 108. 10, 232. 12, кинъı 181. 9, 303. 7—8, 304. 7—8, 391. 26, 392. 12. 20; πρόφασις excusatio: 380. 14, киноиж 83. 21, 292. 16.

винарь ἀμπελουργός cultor vineae: винарѣки 259. 15.

вино οἶνος vinum: вино 27. 6. 7, 122. 25. 26, 181. 5, 214. 17. 20, 244. 17, 320. 6. 8, 329. 15; кина 27. 4, 122. 23, 190. 21, 214. 15—16, 223. 29, 319. 13, 320. 2; киноу 319. 12.

виноградъ ἀμπελών vinea: 69. 19. 22—23, 70. 7, 76. 29—30, 77. 20, 162. 19, 163. 16—17, 289. 3. 22; винограда 70. 17, 77. 6. 18, 162. 25, 163. 14—15, 289. 6. 12. 19. 20—21; киноградоу 69. 16; киноградѣ 76. 15, 115. 13, 188. 19, 259. 12—13.

винопиица οἰνοπότης potator vini: 35. 18, 224. 1—2 (vl. винопиѣца).

висѣти κρέμαμαι pendeo: висѧть 81. 25.

витанiѣ Βηθανία Bethania: 362. 4; витанiж 75. 7, 159. 4, 160. 8—9, 286. 13—14, 362. 2, 366. 2; витании 97. 15, 171. 22—23, 316. 20; витанiю 160. 10, 312. 18, 360. 19—20.

витати κατασκηνόω habito: 45. 14, 129. 25; καταλύω, deverto: витаiжтъ 234. 21, витатъ 284. 5.

витезда Βηθεσδά 330. 13.

витъсанда Βηθσαϊδά Bethsaida: 35. 25, видъсанда 234. 13—14, видъсанда 241. 24—25, видъсанджь 146. 4, видъсандѣ 139. 9, видсандъı 318. 12, видъсандъı 368. 8.

витфаѣии Βηθφαγή Bethphage: витфаѣиж 73. 11, 159. 3—4, 286. 13.

витлеемъ Βηθλεέμ Bethlehem: витлеемъ 196. 16, до витлеема 199. 24, cf. видлеѡмъ 4. 15—16, видлеѡме 4. 10, видлеѡмѣ 3. 19, 4. 8, 5. 12.

влага ἰχμάς humor: влагъı 226. 21.

владъıка δεσπότης dominus: 4. 9; владъıко 199. 11, ἡγεμών praeses, princeps: владъıкъı 31. 4, владъıкамъ 294. 7, къ владъıкахъ 4. 11, ἐξουσία potestas: подъ владъıкоиж 22. 12.

владъıчьство ἡγεμονία imperium: владъıчъства 201. 23—24, ἀρχή principatus: владъıчъствоу 290. 9; владъıчьствие ἀρχή magistratus: владъıчъствиѣ 253. 16.

властель ἐξουσία potestas: подъ властелъı 221. 9.

власти—владж ἡγεμονεύω, ἄρχω principor: власти 158. 3, владжштю 196. 11.

власть ἐξουσία potestas: 21. 14, 25. 16—17, 26. 2, 29. 9, 113. 18, 118. 1, 121. 6—7, 135. 15, 206. 11, 213. 1, 233. 9, 242. 14, 252. 22, 315. 5, 384. 18, 393. 4—5. 5, властъ 171. 10; власти 253. 15. 16; властииж 75. 26—27, 76. 2. 11, 162. 17, 208. 27, 209. 11, 289. 1.

власъ θρίξ capillus: 294. 19; gen. plur. власъ 6. 13; власа 13. 20; власи 32. 15, 253. 2; власъı 116. 13—14, 224. 13—14, 225. 10, 360. 22, 366. 9.

власфимиѣ βλασφημία blasphemia: 52. 26, 142. 19; власфимиж 103. 25—26, 104. 2, 177. 24—25, 212. 21; власфимиıа 120. 21, 126. 6; власфимии 359. 25.

власфимисати, власфимлѣти βλασφημέω: власфимлѣтъ 25. 11, власфимисаатъ 126. 7—8, 253. 13, власфимлѣеши 360. 4, власфимисаiжтъ 126. 7.

влъкъ λύκος lupus: влъкъ 30. 27, 240. 20, 358. 4, влъка 358. 3, влъци 20. 3.

влъна κῦμα fluctus: влънъı 130. 7, влънами 24. 12, 50. 8.

влъненне водьное χλύδων τοῦ ὕδατος tempestas aquae: влъненню водъноумоу 229. 10.

влъхвъ μάγος magus: влъсви 3. 20, 4. 14, влъхвъ 5. 11. 15, влъхвомъ 4. 27.

влѣшти—влѣкж σύρω traho: влѣкжште 401. 8.

воаниръѣсъ Βοανηργές Boanerges: 125. 7—8.

вода ὕδωρ aqua: 109. 21, 326. 21, 331. 8, 395. 28, (κατακλυσμός diluvium 90. 23); водѣ 229. 15, 273. 19, 316. 16, 317. 2. 7, 330. 17; водж 59. 14, 107. 7, 150. 20, 173. 6, 297. 14, 320. 4, 326. 11. 13, 330. 19, 371. 12—13; водоиж 7. 6, 116. 21, 203. 26, 322. 12; gen. sing. водъı 7. 22, 33. 22, 116. 26, 152. 24, 225. 8, 319. 21, 320. 2, 326. 1. 18. 20. 23, 329. 15, 330. 20, nom. plur. 324. 4; водамъ 50. 17, 114. 10; водахъ 24. 26, 50. 18.

водити ὁδηγέω ducatum praesto: водитъ 52. 13—14.

водоносъ ὑδρία hydria 319. 17, 327. 28; водоносъı 319. 21.

водьнъ ὕδατος aquae: водъноумоу 229. 10; водънъıи трждъ имъı ὑδρωπικός hydropicus 263. 9; cf. о водънотрждовитѣемь 188. 1.

вождь ὁδηγός dux: вожди 52. 12, 84. 4—5. 29.

воєвода ἡγεμών, praeses: воєводами 168. 25—26, воєводъı 290. 10; στρατηγός: воєводамъ 297. 2.

воинъ στρατιώτης, στρατευόμενος miles: воини 107. 15, 180. 9, 203. 17, 306. 3, 392. 5, 394. 17, 395. 1. 23, cf. 102. 24 in nota; σπεκουλάτορα воина 137. 15—16, gen. plur. воинъ 395. 27, вои 197. 18; воиноу 394. 19; acc. plur. воиа 221.

10—11, конѣмъ 22. 13; коиномъ 113. 4; instr. plur. кои 294. 22, 303. 27.

колѣти βούλομαι volo: колитъ 36. 19, колиши 300. 4.

колѣ θέλημα voluntas: 15. 21, 62. 27, 101. 9, 246. 4, 300. 5, 339. 7. 10, εὐδοκία placitum 36. 15; коли 257. 14, 304. 29; колиж 20. 17, 42. 3, 76. 20, 126. 21—22, 251. 14, 257. 12, 328. 10, 333. 18, 339. 6, 343. 19, 355. 28; колѣ 333. 17—18, 339. 5.

колъ βοῦς bos: 263. 16; колоу 260. 14, колы 320. 18. 20; adj. коловьнъ βοῶν boum: коловънꙑихъ 265. 9.

конѣ ὀσμή odor 366. 11.

коозовъ τοῦ Βοόζ Booz 205. 9, cf. колсъ, колса 1. 9.

врагъ ἐχθρός inimicus: 44. 17. 24, 46. 5, gen. plur. 195. 15. 22; врага 13. 28, 242. 15—16; врагы 13. 29, 82. 5, 166. 17, 217. 21, 218. 15, 286. 7—8, 292. 5; вразн 33. 4, 287. 19.

вражьда ἔχθρα inimicitia: вражъдж 304. 1—2, вражьды 115. 11.

вранъ κόραξ corvus: 254. 25.

врата πύλη porta, πυλών ianua: 19. 25. 28, 56. 17, 104. 13, 261. 16; вратомъ 221. 24, враты 19. 24, вратѣхъ 273. 7.

вратити στρέφω converto: вращьше сѧ 19. 17.

вратьникъ θυρωρός ianitor: вратьникоу 171. 11.

врачь ἰατρός medicus: врача 26. 15, 213. 23, cf. балии.

врѣвь σχοινίον funiculus: врѣвии 320. 19.

врѣгж, врѣзи vide врѣшти.

врѣжение βολή iactus 300. 2—3.

врѣтоградъ κῆπος hortus 261. 3—4.

врѣтоградарь κηπουρός hortulanus 398. 5.

врѣтъ κῆπος hortus: 387. 16, врѣтѣ 390. 12; врѣтъпъ 396. 19—20.

врѣтъпъ σπήλαιον spelunca: 74. 25, 161. 1, 288. 2.

врѣхъ: врѣхоу ἐπάνω supra: 4. 18, 11. 3, 74. 4. 5, 84. 4. 14. 18, 108. 10, 251. 4; ἄνωθεν съ врѣхоу 394. 21; ὀφρύς supercilium: до врѣхоу 208. 20; ἕως ἄνω докрѣха 319. 22; до врѣха плодъ творити τελεσφορέω 227. 22.

врѣдити βλάπτω, ἀδικέω noceo: врѣдитъ 185. 5, 242. 16, врѣжда 209. 8.

врѣмѧ καιρός, χρόνος tempus: 4. 11, 36. 10, 37. 1, 48. 9, 77. 4, 91. 13, 98. 23, 117. 9, 122. 13, 156. 25, 160. 16, 162. 23, 171. 8, 172. 27, 191. 13, 194. 12, 227. 17—18, 256. 26, 258. 23, 259. 23, 282. 10, 289. 5, 293. 18, 296. 12, 342. 16. 17. 23, 343. 1, 345. 4, 369. 15, 375. 16; врѣмена 77. 22. 295. 11, 296. 12; врѣмене 24. 18, 206. 31, 258. 13, 279. 8, 287. 24, 297. 5; врѣменемь 55. 6; врѣменехъ 93. 21; врѣмени 5. 14, 98. 16, 279. 8; врѣменъ 303. 19.

врѣменьнъ τοῦ καιροῦ: врѣменьнѣ 206. 10; πρόσκαιρος temporalis: врѣменъно 44. 4, врѣменьни 128. 8.

врѣтиште σάκκος cilicium: врѣтишти 35. 27, 241. 27; πήρα pera: врѣтишта 240. 21.

врѣшти—врѣгж βάλλω iacio, mitto: врѣгжтъ 352. 20; врѣзи 8. 10, 12. 18. 22, 62. 7, 206. 22, 347. 15.

въ εἰς, ἐν, ἐπί in, cum accusativo et locali construitur, occurrit saepissime; вь pro въ non raro usurpatur: 8. 26, 20. 19, 21. 27, 35. 22, 36. 6, 40. 6. 20, 44. 3, 45. 6, 46. 9. 14, 47. 9, 48. 15 etc., 81. 24, 84. 20, 85. 22, 88. 7, 91. 8. 13. 23, 92. 13, 94. 5, 96. 6. 24 etc.; во 15. 15, 17. 26, 23. 2, 90. 17, 118. 15, 141. 29, 211. 27, 216. 5, 230. 10, 234. 26, 238. 23, 253. 19, 255. 10, 256. 13, 291. 10, 310. 25, 320. 11, 323. 7. 15, 344. 28, 346. 12, 369. 24, 371. 4, 373. 15.

въвести—въведѫ εἰσάγω introduco: въведе 389. 10, въведи 265. 20, вьведи 246. 10, въвѣсѧ 301. 7, въвѣсте 199. 6; συνάγω colligo: въвѣсте 96. 18, вьвѣсте 95. 25, въвѣсомъ 96. 4; εἰσφέρω induco: вьведи 15. 27.

въводити ἀπάγω duco: въводѧи 19. 26 28.

въврѣшти—въврѣгж βάλλω, ἐμβάλλω mitto: 32. 24, 252. 23; въврѣшꙋ 33. 1, 257. 21, въврѣгжтъ 46. 13, 47. 13, 153. 4; въврѣгж 167. 13—14, 293. 4—5, 400. 21; въврѣжетъ 12. 8—9, 331. 8—9; въврѣже 150. 20, 167. 6—7. 11. 15, 261. 3, 293. 6—7, 401. 5; въврѣжемъ 210. 23—24; въврѣженъ 274. 22—23, 304. 16—17, въврѣжено 12. 20, въврѣженоу 47. 5, 62. 4. 10, 153. 14; въврѣзи 60. 22, 75. 21, 161. 15, въврѣзѣте 79. 16. 95. 5—6 (ἐκβάλλω, eicio), 400. 19.

въдаати сѧ къ вѣрѫ πιστεύω με, credo me: въдаше сѧ къ вѣрѫ 321. 17.

въдати βάλλω mitto, ἀποδίδωμι do, reddo: βαλεῖν 94. 24, ἀποδοθῆναι 110. 20; въдастъ ἐξέδετο 162. 21, 289. 3; ἀπέδωκεν 238. 5, ἔδωκεν 284. 21 in nota, δώσει 289. 22, въдастꙑ-и 77. 2 (ἐξέδετο), въдавъ (ἀποδούς) 207. 18.

въдръжити сѧ—въдържѣти сѧ αὐλίζομαι: въдръжи сѧ mansit 75. 8; въдържаше сѧ morabatur 296. 16—17.

въдова χήρα vidua: 200. 3, 221. 26—27, 279. 4.

КѢДОВНИЦА id. 167. 6. 10, 279. 11—12, 292. 23, КѢДОВИЦИ 208. 14, КѢДОВИЦѫ 292. 20, КѢДОВНИЦѪ 187. 1, 208. 8, КѢДОВНИЦѢ 83. 20—21, 166. 27, 292. 15.

КѢЖДЕЛѢТИ vide КѢЗ-ЖЕЛѢТИ.

КѢЖЕШТИ—КѢЖЕГѫ, КѢЖИЗАТИ-КѢЖИЗАѭ, ἅπτω accendo: КѢЖЕГѢ 228. 5—6, 249. 23; КѢЖИЗАЛѢ 268. 5—6, КѢЖИЗАѪИ 11. 3.

КѢЗАЛѢКАТИ πεινάω esurio: КѢЗАЛѢКА 8. 2, 123. 7—8, КѢЗАЛКА 75. 9, 160. 11, 215. 4—5, КЪЗАЛКА 206. 1, КѢЗААЛКА 37. 8, КѢЗААЛКАТИ 338. 27, КѢЗАЛКАХѢ Сѧ 95. 22—23, 96. 15—16, КѢЗААЛКАША Сѧ 37. 2, КѢЗАЛЧЕТЕ Сѧ 217. 14—15.

КѢЗКОѠТИ Сѧ φοβέομαι timeo: КѢЗКОѢША Сѧ 130. 16.

КѢЗКРАНИТИ—КѢЗКРАНѢТИ κωλύω prohibeo: КѢЗКРАНИ 217. 28, КѢЗКРАНИХОМѢ 152. 18, 238—239, КѢЗКРАННЕТЕ 251—252; КѢЗКРАНѢѬШТА 303. 1—2, КѢЗКРАНЬАШЕ (διεκώλυεν) 7. 16.

КѢЗКОѮДИТИ ἐξυπνίζω e somno suscito: КѢЗКОѮЖДѫ 361. 20—21, διεγείρω: КѢЗКОѮДИША 130. 10, 229. 7, ἤγειραν 24. 3—4.

КѢЗКАЛИТИ προσκυλίω advolvo: КѢЗКАЛЬ 110. 24.

КѢЗВЕЛИЧИТИ μεγαλύνω magnifico: КЪЗВЕЛИЧИЛЪ ЕСТЪ 194. 15.

КѢЗВЕСЕЛИТИ Сѧ εὐφραίνομαι epulor: КѢЗВЕСЕЛИЛЪ Сѧ КИМЬ 270. 15, КЪЗВЕСЕЛИТИ Сѧ 270. 20—21.

КѢЗВЕСТИ—КѢЗВЕДѫ ἀναφέρω duco: КЪЗВЕДЕ 58. 1, 148. 9; ἀνάγω duco: КЪЗВЕДЕ 206. 7—8, КЪЗВЕДЕНЪ 7. 27; αἴρω, ἐπαίρω elevo, sublevo: КЪЗВЕДЕ 364. 4, 384. 15, КѢЗВЕДѢ 216. 28, 273. 14, 335. 15—16, КѢЗВЕДѢШЕ 58. 19, КЪЗВЕДѢТЕ 328. 14, КѢЗВЕСТИ 280. 10; ἐκβάλλω eicio: КЪЗВЕДЕТѢ 38. 22.

КѢЗКРАТИТИ στρέφω, ἀποστρέφω verto: КѢЗКРАТИ 102. 8—9, 105. 7; ἀναπέμπω remitto: КѢЗКРАТИ 303. 28—29; ἀποδίδωμι reddo: КѢЗКРАШТѫ 284. 8; ἐπιστρέφω, ὑποστρέφω revertor: КѢЗКРАТИ Сѧ 194. 10—11, 205. 21—22, 206. 31, 231. 6. 9. 13—14, 233. 3, 276. 17, 284. 20 (recte КѢЗКРАТИТИ), КѢЗКРАШТѫ Сѧ 41. 44—45, 248. 22, КѢЗКРАТИТѢ Сѧ 30. 18—19, 88. 18, 169. 20—21, 278. 10, КѢЗКРАТИША Сѧ 198. 8, 200. 11, 242. 8, 312. 22, КѢЗКРАТИСТЕ Сѧ 201. 1, КѢЗКРАШТѢ Сѧ 23. 2—3, КѢЗКРАШТѢШЕ Сѧ 221. 17—18, 234. 10, 277. 2—3, КѢЗКРАШТѢША Сѧ 307. 21, 308. 16; ἐπαναγαγών КѢЗКРАШТѢ Сѧ 75. 8—9; πάλιν ἐλθών КѢЗКРАШТѢ Сѧ 175. 18—19; ἐπανέρχομαι КѢЗКРАШТѫ Сѧ 244. 22, КѢЗКРАТИ Сѧ 285. 1—2; ἀνακάμπτω КѢЗКРАТИТѢ Сѧ 241. 5; ἀναλύω КѢЗКРАТИТѢ Сѧ 256. 6; ἀναχωρέω КѢЗКРАТИША Сѧ 4. 25.

КѢЗКРАШТАТИ Сѧ ὑποστρέφω revertor: КѢЗКРАШТАѦѫ Сѧ 307. 4, КѢЗКРАШТАѬШТЕМѢ Сѧ 200. 21—22.

КѢЗКРѢШТИ—КѢЗКРѢГѫ ἐπιρίπτω iacto: КѢЗКРѢГѢШЕ 286. 27.

КѢЗКѢСИТИ Сѧ ἀπάγχομαι suspendo me: КѢЗКѢСИ Сѧ 105. 12—13.

КѢЗКѢСТИТИ ἀπαγγέλλω nuntio, renuntio: КѢЗКѢСТИТѢ 382. 5. 9—10, КЪЗКѢСТИТѢ 38. 17—18, 382. 7, КѢЗКѢСТИТЕ 34. 7—8, КѢЗКѢСТИТА 112. 18—19, 222. 21, КЪЗКѢСТИ 132. 11, 184. 8—9, КѢЗКѢСТИША 24. 27, 49. 5—6, 112—113, 230. 20. 26, КЪЗКѢСТИША 131. 27, 137. 23, 222. 9—10, 228. 19—20, 237. 13, 308. 17, КѢЗКѢСТИСТЕ 184. 15, supin. КѢЗКѢСТИТѢ 112. 13—14, 327. 22—23, КѢЗКѢШТѫ 383. 21.

КѢЗКѢШТАТИ ἀγγέλλω: КѢЗКѢШТАѦШТИ 398. 16, КѢЗКѢШТАН 240. 4 (διάγγελλε).

КѢЗКѢТИ πνέω flo: КЪЗКѢША 21. 1. 8—9.

КѢЗГЛАВЬНИЦА προσκεφάλαιον cervical: НА КѢЗГЛАКѢНИЦИ 130. 9.

КѢЗГЛАГОЛАТИ λαλέω loquor: КѢЗГЛАГОЛѫ 370. 25, КѢЗГЛАГОЛЕТЕ 31. 7, 168. 32, КЪЗГЛАГОЛЕТЬ Сѧ 98. 9 in nota, КѢЗГЛАГОЛѪТЪ 185. 2; КѢЗГЛАГОЛАТИ НА— κατηγορέω accuso: КѢЗГЛАГОЛѪТЪ НА НЬ (ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτοῦ) 123. 20, КЪЗГЛАГОЛѪТЪ 252. 6.

КѢЗГЛАСИТИ φωνέω voco: 158. 24; КѢЗГЛАСИ 73. 3—4, 104. 23, 226. 25, 233. 2, 254. 18, 293. 1—2, 301. 23, 304. 18, 318. 26, 390. 14; КѢЗГЛАСИТЪ 100. 11, 104. 25, 174. 21, 178. 24, 299. 11, 301. 26, 374. 17; КѢЗГЛАШЪ 273. 16, 306. 24.

КѢЗГЛАШАТИ προσφωνέω: КѢЗГЛАШАѪТЪ 35. 11—12; КѢЗГЛАШАЛѦХѫ 304. 19 in nota.

КѢЗГНѢТИТИ περιάπτω accendo: КЪЗГНѢШТѢШЕМѢ 301. 8—9.

КѢЗГОРѢТИ Сѧ ἀνάπτομαι accendor: КѢЗГОРѢ Сѧ 257. 22.

КѢЗДАНИЕ ἀνταπόδομα retributio 264. 20.

КѢЗДАТИ ХВАЛѫ εὐχαριστῶ gratias ago: КѢЗДАѪ 280 3, 364. 5, КѢЗДАША 276. 20—21.

КѢЗДАТИ ἀποδίδωμι, ἀνταποδίδωμι: 64. 9, 224. 28, 264. 23; КѢЗДАМЬ 244. 23, КѢЗДАМЪ 64. 14. 22, КѢЗДАДИТЕ 80. 9—10, 164. 8, 290. 20, КѢЗДАДѢТЪ 40. 19—20, 77. 21, КѢЗДАЖДЬ 271. 4—5, КѢЗДАСИ 12. 10, 13. 4, 258. 22, КѢЗДАСТЪ 15. 2. 12, 16. 14—15, 57. 20—21, 65. 1—2. 13, 264. 24, КѢЗДАША 207. 7, 283. 14 (ἐπεδόθη), 283. 14 (ἔδωκαν); КѢЗДАВЪ (ХВАЛѫ, εὐχαριστήσας) 54. 13,

99. 19, 144. 18, 174. 4, 297. 29, 298. 4, 336. 10, къздавъшю 337. 20.

къздвигнѫти ἐγείρω suscito: къздвигнѫти 7. 1 въздвигнѫти 203. 3—4, въздвигнѣши 321. 9, въздвигнѫ 321. 5, въздвиже 118. 22, къздвиже 151. 12, 195. 11; ἐπαίρω levo, elevo: къздвигнѣте 295. 23, къздвиже 372. 21, къздвигъ 312. 18, къздвигъши (extollens) 248. 29.

къздрадовати сѧ χαίρω gaudeo: къздрадова сѧ 193. 23, къздрадоваша сѧ 172. 24—25, 297. 3, 398. 23—24; къздрадоугоутъ сѧ 382. 26, 383. 8—9, къздрадоугите сѧ 217. 8, къздрадоугѫтъ сѧ 190. 20; къздрадовали сѧ 377. 16—17; ἀγαλλιάομαι exulto: къздрадова сѧ 242. 20, 352. 14—15, къздрадовати сѧ 334. 2; εὐφραίνομαι gaudeo: къздрадовати сѧ 270. 21.

къздрасти αὐξάνω cresco: къздрастетъ 45. 11—12, къздрасте 261. 4; ἀναβαίνω ascendo 129. 21, συμφύω exorior: къздрасте 226. 22.

къздрастъ ἡλικία aetas 354. 27, 355. 5—6.

къздрѣдати κλαίω lugeo: къздрѣдаате 217. 16; θρηνήσετε flebitis 382. 25.

къздрѣмати сѧ νυστάζω dormito: къздрѣмаша сѧ 92. 10—11.

къздрѣти—къздерѫ ἐκριζόω eradico: къздерн сѧ 275. 9—10.

къздъхнѫти—къздъıхати στενάζω, ἀναστενάζω gemo, ingemisco: къздъхнѫ 143. 21, къздъхнѣвъ 145. 8—9; къздъıхаете 217. 16 in nota.

къздѣти—къздежда ἐκτείνω extendo: къздежде 402. 18.

къз-желѣти—къжделѣти ἐπιθυμέω cupio: къжделѣша 43. 22; къжделѣате 277. 14—15, къжделѣхъ (desideravi) 297. 24.

къз-жадати—къждадати διψάω sitio: 338. 28; къждадахъ 95. 23—24, къждадахъ 96. 16—17, къждадаатъ 326. 20—21, къжаждетъ 326. 18—19 (lv. къждаждетъ).

къзиграти σκιρτάω exulto: къзигра сѧ 193. 10. 19, къзиграте 217. 9.

къзискати ζητέω, ἀναζητέω quaero, requiro: къзискатъ 62. 16—17, 284. 12—13, къзискаıшта 201. 2, къзискаша 290. 2, къзиштетъ 278. 12, къзиıщѫтъ 261. 16—17, къзиштете 348. 29, 373. 30, къзиштете 345. 12; ἐκζητέω: къзиштетъ сѧ 251. 26.

къзити—къзидж ἀναβαίνω ascendo: къзъıде 7. 22, къзиде 10. 2—3, 323. 3, 343. 4, къзиде 42. 20, 50. 5, 124. 27, 127. 13, 196. 13, 236. 14—15, 320. 16, 330. 10—11, 335. 13, 343. 13; къзидѣте 342. 21—22, къзидж 343. 2—3, къзидж 342. 23, 365. 20; къзидъ 398. 12, cf. къзити 210. 15 in nota.

къзлагати: къзлагаатъ τίθησιν ponit 228. 8, ἐπιτίθησιν 267. 20—21, къзлагаıштъ 82. 19, къзлагаıа тиθείς 155. 8, ἐπιτιθείς 209. 24.

къзлежати κατάκειμαι accumbo, discumbo, recumbo: къзлежитъ 224. 9; къзлежаахж 26. 9 (συνανέκειντο), къзлежахж 121. 24; къзлежа ἀνακείμενος 373. 6, къзлежан 298. 23, къзлежан ib. 23—24, къзлежашта 97. 19, къзлежаште 213. 18, къзлежаıю 26. 7, 171. 24, къзлежаıю 121. 22, къзлежаıен 225. 20—21 (συναναχείμενοι), къзлежаштемъ (ἀνακειμένων) 173. 16—17, къзлежаштемъ 184. 17, къзлежаштиимъ 137. 1—2, къзлежаıиимъ 336. 11—12, къзлежаıиихъ 137. 13—14, 264. 26, 366. 6, къзлежаıихъ 48. 27—28, 79. 8—9. 9—10, 373. 18.

къзлешти ἀναπεσεῖν, discumbere: 54. 11, 336. 7, ἀνακλιθῆναι къзлеıи 49. 22; къзлеже ἀνακεῖσθαι 99. 1, ἀνέπεσε 250. 11, 297. 22, 372. 6, 402. 26, къзлеже 336. 8, κατακλιθῆναι 310. 18, κατεκλίθη 224. 7, ἀνέπεσαν къзлегѫ 138. 24, къзлѧзи ἀνάπεσε 275. 16, къзлагѫтъ ἀνακλιθήσονται 22. 21—22, 262. 9—10.

къзлѣти—къзликати: καταχέω effundo: къзлѣ 172. 3, къзлѣ 97. 18, къзлѣвъши 98. 4 (βαλοῦσα); къзликаıа 244. 16—17 (ἐπιχέων).

къзложити ἐπιβάλλω mitto, ἐπιτίθημι inpono: 292. 3; къзложи 27. 13, 132. 22, 146. 8. 13, 260. 4—5, 344. 26, 346. 4—5; къзложитъ 67. 7, 143. 17; къзложиша 74. 4, 102. 4, 107. 19—20, 159. 20, 176. 7, 180. 12—13 (περιτίθημι), 392. 6; къзложатъ 185. 6, 294. 4, къзложатъı-и 128. 23—24 (τίθημι); къзложъ 67. 12—13, 240. 9, къзложь 135. 10, къзложъше 244. 8, къзложенъ 274. 22 (περίκειται).

къзлюбити ἀγαπάω diligo: къзлюби 155. 22, 379. 2, къзлюби 225. 17, 323. 9—10, 317. 5, къзлюбилъ 386. 26, 387. 1. 5. 11—12, къзлюбитъ 272. 16, къзлюбитъı-и 225. 2, къзлюбитъ 17. 8—9, 377. 1, къзлюбиши 13. 26—27, 67. 25, 81. 17, 243. 19, къзлюбишн 81. 22—23, 165. 19, 24—25; къзлюбисте 383. 25, къзлюбихъ 379. 3. 12, къзлюбихъ 374. 4—5, къзлюбиша 370. 8—9, къзлюбиша 323. 19—20; къзлюбленъ 376. 22, къзлюбленъı 117. 1—2, 204. 20, 289. 13, къзлюбленъıн 237. 9, къзлюбленъı 38. 15, 58. 14, 148. 13 (къзлюбенъıн 7.

25—26), възлюбленааго 163. 7—8, възлюблю 376. 23, възлюбль 371. 3.

възлѣсти—възлѣзѫ ἀναβαίνω ascendo: възлѣзе 283. 21—22, възлѣзъше 212. 15.

възмагати δύναμαι possum: възмагаѭтъ 274. 3.

възможьнъ δυνατός possibilis: възможьна 150. 24, 156. 16, 175. 9, 282. 2, възможьнаа 282. 1—2; възможьно 60. 3, 68. 21, 89. 8, 156. 14—15, 170. 9—10, 175. 6—7, 262. 21—22, 274. 18—19, възможьно 100. 26.

възмощи—възмогѫ δύναμαι, ἰσχύω possum: възможе 101. 2 (vl. възможете), 175. 13, възможетъ 101. 7—8, 152. 22—23, възможеши 271. 6, възмогомъ 59. 23, 151. 16, възмогѫ 150. 9, 237. 25, 263. 18, възмогѫтъ 261. 17, 294. 13.

възмѣрити μετρέω metior: възмѣритъ сѧ 218. 29, възмѣритъ сѧ 18. 17—18, възмѣрѧтъ 218. 9.

възмѧсти сѧ—възмѧтѫ сѧ ταράσσομαι conturbor: възмѧшѧ сѧ 139. 21.

възмѫтити—възмѫштати ταράσσω turbo: възмѫтитъ сѧ 331. 8, възмѫти сѧ 363. 16, 368. 24, 372. 28; възмѫшталаше 330. 18—19.

възмѫщение ταραχή, motus: възмѫщениим 330. 20; сѫлоу fluctus възмѫщенииѣ 295. 15.

възненавидѣти μισέω odio habeo: възненавидитъ 17. 8, 266. 5, 272. 15, възненавидитъ 87. 30, възненавидиши 13. 27—28, възненавидѧтъ 217. 4—5, възненавидѣ 380. 1—2. 19, 386. 5, възненавидѣшѧ 380. 21.

възнести ὑψόω exalto: 323. 6, възнести сѧ 369. 12—13; възнесетъ сѧ 83. 16. 17—18, 264. 13—14, възнесетъ сѧ 280. 16—17, възнесете сѧ 349. 19, възнесе 194. 3—4, възнесе сѧ 185. 8, 323. 5, възнесенъ 369. 7, възнесъıи сѧ 242. 2—3, възнесъıи сѧ 36. 4; ἀνήγαγον tulerunt възнѣсѧ 198. 17, възнѣсѧ ѭраи levaverunt 276. 10.

възнити—възнѧзѫ περιτίθημι impono: възнезъ 109. 17, 182. 8 (circumponens), възнезъше 395. 15.

възносити сѧ μετεωρίζομαι in sublime tollor: възносите сѧ 255. 17—18, възносѧи сѧ ὕψῶν ἑαυτόν exaltans se 264. 12, 280. 15; възношаше сѧ ἀνεφέρετο ferebatur 312. 20—21.

възъвати καλέω voco, ἀνακράζω exclamo: възъва 117. 23, 118. 3, 315. 15, 343. 19, 364. 11, 367. 26, 391. 5, възъва 370. 10, възва 9. 17, възъваашѧ 139. 20, възваχъ 5. 9, възъвавъı 224. 16—17, ἀντικαλέω reinvito възовѫтъ 264. 19.

възъпити χραυγάζω clamo: възъпи 53. 2, ἀναφωνέω exclamo 193. 12, ἀνακράζω 209. 1, ἀναβοάω 237. 18, βοάω 283. 2, возъпи ἔκραξεν 50. 20—21; възъпи ἀναβοάω 109. 6—7, κράξας възъпивъ 109. 22, 131. 10, 150. 25—26, 150. 7, φωνῆσαν 118. 8—9, възъпивъ κράξας 182. 19, възъпивъıше ἀναβοήσας 179. 18, о възъпивъıшии 187. 22, възъпиетъ χραυγάζει 38. 19, възъписте ἔκραξαν 24. 16, 72. 25, възъпиша 50. 13, 180. 6, ἀνέκραγον 304. 13, ἐκραύγασαν 392. 2. 17, възъпиша 180. 3—4.

възърѣти ἀναβλέπω aspicio, βλέπω video: възъритъ 12. 14, възърите ἐμπλέψατε respicite 17. 16, възърѧтъ ὄψονται videbunt 396. 7, възърѣ ἐνέβλεψεν respexit 301. 24; възърѣвъ ἐμβλέψας intuitus 68. 18—19, 155. 21—22, ἀναβλέψας suspiciens, respiciens 138. 27, 283. 24, 292. 17—18, ἰδών videns 147. 8—9, περιβλεψάμενος circumspiciens 155—156, 215. 26, възърѣвъ 124. 3, ἀναβλ. 143. 20—21, ἐμβλέψας aspiciens, intuitus 289. 24, 318. 5; възърѣвъ ἀναβλέψας aspiciens 49. 24, 146. 9—10, 235. 2, възърѣвъıше περιβλεψάμενοι 149. 1—2, възърѣвъıши ἐμβλέψασα 178. 8, ἰδοῦσα 301. 12—13, възърѣвъıша ἀναβλέψασαι 183. 14.

възѧти—възьмѫ αἴρω tollo: възьметъ 43. 7, 122. 20—21, 235. 24—25, 299. 18—19, 396. 11, възъметъ 57. 10, 227. 11—12, възьметъ 27. 2, 147. 16—17, 181. 8, 358. 17—18, възъметъ 181. 2, възьмемъ 54. 7, възъмеши τηρέω 386. 7, възьмѣте 79. 16, 363. 25, възьмѣте 36. 22, 94. 27, 285. 27, 286. 1, 320. 23, възьми 331. 18—19, 393. 21, возьми 25. 19, възьми 60. 24, 70. 26, 121. 10, 213. 4, 304. 14, 331. 20, възъми 331. 11, възъми 121. 5, възъмѫ 398. 8, възъмѫтъ 206. 25, 365. 1, 395. 22, възъмѫтъ 8. 12, възъмѫтъ 185. 3; въземъ λαβών sumens 61. 2, 155. 28, 311. 25, въземъ λαβών accipiens 45. 9, 213. 6, въземъши 45. 17; възѧти λαβεῖν accipere 55. 12, възѧти 88. 16, 145. 14, 331. 16, възѧто кѫдетъ 95. 4, възѧтъ 213. 6, възѧтъ 89. 9, 90. 23, 121. 12, 169. 19, 278. 9, 331. 3, 396. 30, 397. 2; възѧсомъ ἐλάβομεν 55. 16, възѧсте 55. 18. 23, възѧсте 55. 21, 145. 29, 146. 2, 251. 27—28, възѧсѧ 397. 5, възѧсѧ 49. 4. 27, 54. 16, 137. 21, 139. 4, 144. 24, 352. 19—20, 359. 18—19, 364. 3—4, 397. 30, възѧша 235. 5, възѧша 92. 7; възѧлъ 398. 6, възѧлъ 94. 26; — **възимати-въземлѭ**: въземлете 233. 13, въземлеши 285. 17—18, 359. 3—4, въземлѭтъ 135. 17, въземлѧ 285. 22, въземлѧи 316. 24.

възѣхати—възѣдѫ ἐπανάγω duco: възѣдѣ 210. 18 (vl. вѣдѣ).

вѣкоупѣ, proprie въ коупѣ, ἀπὸ μιᾶς simul 265. 4–5; вѣкоупѣ сѹн– (in verbo сѹγκαθίζω) 301. 10, ὁμοῦ simul 328. 18, вѣкоупѣ ἐπὶ τὸ αὐτό in unum 278. 17–18.

вѣкоусити γεύομαι gusto: вѣкоусити 57. 24, 148. 5–6, 236. 10–11, 352. 1, вѣкоуситъ 265. 26, вѣкоуси 320. 1, вѣкоуша 108. 6.

вѣкъıсѣти ζυμόομαι fermentor: вѣкъıсѣ 261. 10, cf. вѣскъıсѣти (sorp. вѣкъıсе, quod ad вѣкъıснѫти pertinet).

вѣлагалиште βαλλάντιον sacculum: вѣлагалиште 299. 18, вѣлагалишта 240. 21, 255. 26, 299. 14–15.

вѣлати (вѣлѣати) сѧ βασανίζομαι fluctibus iactor: вѣлаѭ сѧ 50. 7–8, вѣлѣаѭ сѧ (ἐκινδύνευον periclitabantur) 229. 6.

вѣлагати vide sub вѣложити.

вѣлазити vide sub вѣлѣсти.

вѣликати—вѣликѣти (вѣлити) βάλλω mitto: вѣликати 214. 20, вѣликѣатъ 122. 23, 214. 15, вѣликаѭтъ 27. 8, вѣликаѭтъ 27. 4, вѣликаѭ 130. 7, вѣли 371. 12.

вѣложити βάλλω mitto: 105. 14; вѣложи 143. 18–19, χάθηκεν posuit 183. 3; вѣложи imperat. 399. 18, вѣложите θέσθε ponite 238. 9; вѣложѫ 399. 9–10, вѣложѫшю 371. 6; — вѣлагаѭтъ 378. 18.

вѣлѣсти—вѣлазити ἐμβαίνω ascendo: вѣлѣсти 50. 2, вѣлѣзе 229. 1, вѣлѣзе 54. 20, ἀνέβη ascendit 401. 13, вѣлѣзѫ 337. 22, вѣлѣзъ 145. 3, 210. 13, 231. 6, вѣлѣзъ 25. 4, 126. 26, 145. 12–13, вѣлѣзъше 337. 1, вѣлѣзъшѧ ἐλθοῦσαι introeuntes 183. 16, вѣлѣзъшоу 23. 27, вѣлѣзъшема 50. 23; — вѣлазитъ καταβαίνει descendit 331. 10, вѣлажаше 330. 19–20.

вѣмести—вѣметѫ, вѣмѣтати—вѣмѣтаѭ βάλλω mitto: вѣметѣте (χαλάσατε laxate) 210. 19, вѣметемъ ib. 23–24 in nota, vl. pro вѣкрѫжемъ, вѣметомо 18. 2–3; вѣмѣтаатъ 129. 6–7, вѣмѣтаѭтъ 20. 13, 203. 7–8, вѣмѣтаахѫ 167. 5 (iactabant), вѣмѣтаѭште 9. 10, вѣмѣтаѭштѫ 292. 21, вѣмѣтаѭштѧıѧ 299. 18, вѣмѣтаѭштинıхъ 167. 16–12, вѣметаѭшта 117. 14, вѣмѣтаема 366. 18, вѣметаемо 7. 5, вѣметаемоу 255. 13–14.

вѣмѣнити λογίζω deputo: вѣмѣни сѧ 299. 24.

вѣмѣстити—вѣмѣштати χωρέω capio: вѣмѣстити 403. 18, вѣмѣстатъ 66. 23, вѣмѣститъ 67. 5–6, вѣмѣстаѭтъ 319. 19; вѣмѣштати 67. 5, вѣмѣштаатъ сѧ 52. 19–20, вѣмѣштаатъ сѧ 350. 16, вѣмѣщаахѫ сѧ 120. 6.

вѣнезапѫ, recte въ незапѫ, ἐξάπινα, ἐξαίφνης statim, subito: 149. 1, 197. 16, 237. 21, 296. 9, вѣнезапѫ αἰφνίδιος repentino 171. 5.

вѣнести εἰσφέρω infero 212. 13–14.

вѣнıсти—вѣньзѫ βάλλω mitto: вѣньзи 388. 18.

вѣнимати — вѣнемлѭ, вѣнѧти — вѣньмѫ προσέχω caveo: вѣньмати, recte вѣнимати, 55. 24–25, вѣнемлѣте 19. 30, вѣнемлѣте 14. 12, 31. 1, 55. 13, 252. 10, 274. 24–25, 292. 9–10, 296. 5; вѣнемъша сѧ τυφόμενον fumigans 38. 21.

вѣнити—вѣнидѫ εἰσέρχομαι ingredior, introeo, intro: вѣнити 11. 20, 62. 1, 83. 28, 139. 8, 153. 7. 12, 155. 7, 156. 11, 215. 12, 230. 14, 231. 18–19, 261. 15, 270. 9, 280. 20. 26, вѣнитн 39. 20, 61. 9, 62. 9, 67. 20, 68. 15, 119. 28, 153. 19, 156. 8, 232. 21–22, 261. 17, 263. 4–5. 265. 23, 281. 22, 310. 8–9, 322. 13; вѣнидѣ 5. 26, 123. 9, 182. 27, 207. 5, 209. 15, 220. 14, 245. 5, 284. 5, 373. 15, 387. 17, 397. 13, вѣниде 37. 9, 60. 14, 74. 18, 79. 12, 90. 22, 120. 2, 123. 16–17, 134. 11, 139. 23, 142. 3, 160. 6, 193. 7, 208. 24, 215. 6, 238. 14–15, 263. 5, 277. 28, 296. 23, 310. 16–17, 337. 15–16, 389. 6, 391. 4, 392–393, 397. 12–18; вѣнидетъ 169. 18–19, 173. 7, вѣнидетъ 68. 11, 357. 20–21; praes. вѣнидете 135. 22–23, 233. 15–16, 241. 1, 300. 1. 14, вѣнидете 30. 12, 101. 4, 175. 15, aor. вѣнидете 279. 26, вѣнидете 251. 29, 328. 23; вѣнидемь 131. 21; вѣнидеши 221. 5, вѣнидеши 22. 10; вѣнидн 15. 9, вѣниди 94. 4–5. 12, 146. 17, 151. 6, вѣнидѣте 19. 24, 29. 22; вѣнидѫ 93. 1, 110. 4, 230. 10. 16, вѣнидѫ 117. 26, 131. 23, 337. 15, 390. 17; вѣнидѫтъ 281. 20, вѣнидѫтъ 156. 3; вѣнидъ 225. 7, вѣнидъ ib. 12.

вѣнъ ἔξω foras, extra: вѣнъ 295. 1, 356. 7, 390. 20, вѣнь 75. 7, вѣнъ 146. 7, вонъ 47. 10, 77. 16, 104. 26, 161. 7, 163. 14, 178. 11–12, 208. 20, 233. 1, 262. 8, 267. 6, 289. 19, 302. 2, 312. 17, 339. 4, 356. 8, 364. 11, 369. 6, 378. 16, 392. 10. 11. 13, 393. 15–16; — изъ вѣноу ἔξωθεν extrinsecus 142. 7; — вѣнѣ ἔξω foris: вѣнѣ 41. 24. 36, 104. 8, 119. 28, 126. 12. 16, 159. 14–15, 190. 10, 228. 21, 261. 19, 389. 8, 397. 24; — вѣнѣждоу ἔξωθεν a foris: 85. 15–16, extra 141. 28–29, вѣнѣждѫ 85. 12.

вѣнѣштьнии ὁ ἔξωθεν qui de foris est: вѣнѣштьнее 250. 19–20, вѣнѣшьнее 85. 2–3, вѣнѣшьнее ib. 8, вѣнѣшьнимь τοῖς ἔξω 127. 23.

вѣнѫтрь ἔσω intro: 103. 3, 176. 24, 180. 10, 399.

13, вънѫтрь ἔσωθεν intrinsecus 20. 2; — вънѫтрьѫдоу ἔσωθεν intus: 85. 17, вънѫтрьѫдѫ 85. 13, ἔντος intra 277. 12—13.

вънѫтрьнии ὁ ἔντος qui intus est: вънѫтрьнее 250. 19, вънѫтрьнее 85. 6—7, вънѫтрьнѣа τὰ ἔσωθεν intus 250. 15—16.

въпасти—въпадѫ πίπτω, ἐμπίπτω cado: въпадетъ (сѧ) 38. 2, 263. 16—17, въпадете сѧ 52. 14, 219. 2, въпаде περιπίπτω 244. 6—7; въпадъшѩоумоу τοῦ ἐμπεσόντος 244—245, о въпадъшинмъ 187. 18.

въпити—въпиѭ χράζω clamo: въпити 287. 14, въпиетъ 53. 7, 237. 21, въпиѣше 158. 22, 283. 5, въпиѣшете 73. 1, въпиѣхѫ 107. 4, 124. 24, 393. 11, въпиѣхѫ 160. 2, 304. 19, въпиѭ 131. 6, въпиѭщааго 6. 10, 116. 3—4, въпиѭштааго 202. 15, 316. 10, въпиѭште 209. 26, въпиѭштиихъ 279. 17.

въпль χραυγή clamor: въпль 92. 12, въплъ ὀδυρμός 5. 18.

въпросити—въпрошѫ, въпрашати—въпрашаѭ ἐρωτάω, ἐπερωτάω interrogo: въпросити 82. 10, 151. 27—28, 166. 11, 238. 14, πυθέσθαι 373. 9, въпроси ἐπηρώτησε 81. 14. 26—27, 106. 2, 144. 15, 149. 27, 150. 17, 165. 15, 177. 12. 17, 179. 4, 230. 7, 235. 8, 280. 27, 283. 8—9, 303. 3—4. 13, 388. 8, 389. 16. 22, въпросите 354. 27, 355. 6—7, 383. 11, въпросиша 37. 23—24, 58. 26, 80. 15, 127. 19, 164. 12, 290. 10—11, 293. 12, 316. 4. 12—13, 331. 19, 352. 24, 354. 19, въпросѧтъ 316. 2; въпрошѫ 75. 29, 162. 6, 215. 23, 288. 15, 302. 12; въпрошенъ 277. 7, о въпрошъшиихъ 115. 5. 14, 186. 6, въпрошъшихъ 188. 18, о въпрошъшинмъ 115. 6, въпрошъшимъ 187. 17. 32, въпрошъшимь 188. 12; — въпрашати 291. 28, 382. 19, въпрашаатъ 286. 20, 381. 4. 12, 384. 5, въпрашааше 146. 8—9. 20, 152. 1, 155. 10—11, 179. 9, 270. 5, 282. 26—27, 303. 22—23, въпраша pr. въпрашааше 330. 1, въпрашаше 56. 3—4, 131. 14, въпрашаахѫ 140. 24, 142. 4, 149. 11, 151. 15, 154. 6. 22—23, 167. 25, 203. 8. 17, 227. 2, 290. 25, 302. 5, 354. 5; въпрашаѭ 4. 4, въпрашаѭште 347. 13, въпрашаѭшта 201. 5—6.

въпрошение interrogatio: о въпрошении 115. 1. 17. 22, 187. 11, въпрошени 188. 22, 313. 4.

въсадити τίθημι pono: въсади 48. 14—15, 64. 23; βάλλο mitto: въсадитъ 258. 19—20, въсажденъ 324. 6, въсаждениаго 304. 27; φυτεύω transplanto: въсади сѧ 275. 10, въсажденѫ 259. 13; ἐπιβιβάζω impono: въсадиша 286. 28, въсаждъ 244. 17.

въселенаѣ οἰκουμένη orbis terrae: въселенѣи 88. 7, въселенъіѫ 206. 9—10, въселенѭѫ 295. 17—18.

въселити сѧ κατασκηνόω, σκηνόω: въселиша сѧ requieverunt 261. 5—6, въсели сѧ 6. 3, 8. 26, въсели сѧ habitavit 315. 10—11.

въсиѣсти ἀνατέλλω orior: въсия 9. 5, въсиѣсъшю 127. 10—11, 183. 12, восиѣсъшю 42. 17.

въсклонити сѧ ἀνακύπτω erigo me: въсклони сѧ 347. 13—14, въсклонь сѧ 347. 21, въсклоните сѧ respicite 295. 22—23, въсклонити сѧ respicere 260. 2.

въскорѣ, recte въ скорѣ, ταχύ cito 152. 22.

въскрилие χράσπεδον fimbria: въскрилиѣ 83. 2—3, въскрилии 51. 6, въскрилии 27. 22—23, 140. 8, 231—232.

въскрѣсновение τὸ ἐγερθῆναι: по въскрѣсновении 100. 5.

въскрѣснѫти ἀνίσταμαι resurgo: въскрѣснѫти ἀναστῆναι 147. 5, въскръснѫти 149. 10—11, 308. 15, 312. 8—9, въскрѣснетъ 274. 17, въскръснетъ 58. 25, 149. 7, 151. 26, въскръснете 71. 15—16, 157. 10, 362. 16, въскрѣснете 282. 19, 362. 17; въскрѣснѫ 174. 15—16, въскръснѫтъ 165. 2—3, воскръснѫтъ 164. 25—26, въскръснѫтъ 249. 18—19; въскрѣсе 48. 12, въскръсе 233. 4, 234. 7, воскръсе 235. 12; въскрѣсъ 184. 5, въскресъ 311. 8—9.

въскрѣсити—въскрѣшати ἀνίστημι suscito: въскрѣситъ 80. 18, 164. 16—17, 291. 3—4, въскрѣси ἤγειρε 366. 3, 367. 5. 26—27, въскрѣси 367. 26—27, въскрѣшѫ ἀναστήσω 339. 2, въскрѣшѫ 339. 9. 12—13, 340. 19; въскрѣшаатъ ἐγείρει 332. 17, въскрѣшанте 30. 3.

въскрѣшение ἀνάστασις resurrectio: 164. 24—25, 291. 10—11, въскрѣшение 80. 25—26, 81. 3, 264. 24, 291. 15, 333. 13. 14—15, 362. 18. 19, въскрѣшению 80. 14—15, 164. 11—12, 290. 25, 291. 19, о въскрѣшени 81. 5—6.

въскъıсѣти ζυμόομαι: въскъıсѣ 45. 18, cf. 261. 10 in nota.

въскѫ, recte въз—кѫ, ἵνα τί, εἰς τί ut quid: 25. 12—13, 109. 9—10, 182. 2, 259. 17—18.

въслѣпати—въслѣплѫ ἅλλομαι salio: въслѣплѫщѫѫ 326. 23 in nota.

въсмѣати sive въсмѣѣти сѧ γελαω rideo: въсмѣѭтъ сѧ 217. 3—4.

въспитѣти τρέφω nutrio: въспитѣнъ 207. 4.

въсплакати сѧ κόπτομαι plango: въсплачѫтъ сѧ 89. 24—25; κλαίω fleo: въсплачете сѧ 217. 16—17, 382. 24—25.

въспомѣнѫти ὑπομιμνήσκω suggero: въспомѣнетъ 377. 9, въспомѣнѫвъ ἀναμνησθείς recordatus 161. 9—10.

въсприѧти — въспримѫ, въспримати — въспремлѭ ἀπολαμβάνω recipio: въсприметь 282. 9, въспримѫтъ 218. 14, ἀπέχουσι 14. 21; въсприяти λαβεῖν 218. 11; въсприяете ἀπέχετε 217. 12—13, въсприѧлъ есн ἀπέλαβες 273. 22; въспремлѣкѣ 306. 15—16, въспремлѭтъ 15. 7—8, 16. 9.

въспросити αἰτέω postulo, peto: въспроситъ 48. 23, 247. 6, въспросите 75. 22—23, 383. 22.

въспѣти φωνέω canto: въспѣтъ 178. 22, въспѣтъ ib. 12—13, въспѣвъше ὑμνήσαντες hymno dicto 174. 10—11, въспѣвъше 99. 27.

въспѧть εἰς τὰ ὀπίσω retro: 278. 10, 341. 21, 388. 7, въспѧть 88. 18—19, 169. 21, 240. 10, 398. 1—2.

въстанне ἀνάστασις resurrectio 199. 20.

въставати: въставѭтъ 34. 10—11, 222. 25, 291. 20, въставатъ (exsurgat) 129. 8, въставше διηγείρετο exsurgebat 337. 5.

въстати — въстанѫ: въстати ἐγερθῆναι 57. 1, ἀναστῆναι 235. 22, 246. 21—22, въстанѫ ἐγείρομαι 111. 6, въстанетъ 60. 9, 87. 20—21, 168. 13—14, 249. 13, 261. 18, 293. 23, въстанѫтъ ἐπαναστήσονται 31. 12, 169. 7, ἀναστήσονται 41. 8, ἐγερθήσονται 88. 1—2, 89. 5, 165. 5—6, 170. 6; въстани surge 5. 2, 121. 5. 10, 134. 15, 158. 25—26, 212. 28, 213. 4, 215. 20, 222. 3, 232. 2—3, 331. 11, въстанѣте 58. 18, 101. 18, 175. 26, 378. 1; въста ἠγέρθη surrexit 23. 7, 27. 2, 34. 26, 111. 10, 112. 6. 9, 121. 11, 125. 29, 134. 16, 136. 6. 11, 151. 13, 183. 20, 207. 6, 215. 21, 222. 6—7, 234. 4, 243. 13, 308. 10, 311. 4, 321. 11, 363. 1. 6—7, 370. 11; въставша 92. 14—15, 110. 3; въставъ διεγερθείς 3. 15, ἐγερθείς 5. 5. 22—23. 25, 24. 6—7, 25. 16. 19, 26. 6, 27. 14, 100. 29, 103. 13, 119. 4, 121. 20—21, 130. 12, 142. 22, 154. 2, 158. 27, 177. 11—12, ἀναστάς 209. 14, 213. 5—6, 229. 9, 246. 23. 25, 269. 6. 11, 277. 6, 300. 10, 308. 24, 401. 24; въставъше 177. 5, 208. 19, 300. 13, 302. 20; въставъша 184. 20, 310. 25; въставъши 193. 5, 209. 19—20.

въстокъ ἀνατολή oriens: 3. 20, 22. 20—21, 89. 13—14, 196. 1, 262. 8—9; въстоцѣ 3. 23, 4. 17.

въстрѣгати — въстрѣзати — въстрѣгнѫти: въстрѣгаѭще . . въстрѣгнете συλλέγοντες . . ἐκριζώσητε 44. 27, въстрѣгаѭште τίλλοντες vellere 123. 2—3, въстрѣзаахѫ ἔτιλλον vellebant 214. 26.

въстрѫбити σαλπίζω tuba cano: въстрѫби 14. 17.

въходити ἀναβαίνω ascendo: въхождѫ 398. 13, въходитъ 71. 9, въходимъ 157. 5, 282. 13, въходатъ 311. 15, въхода 71. 7, 116. 26, 127. 15, 286. 11—12, въходѧще 156. 31, въходѧща 341. 10, въходѧща 319. 7, въходѧщь 258. 6—7.

въхожденне ἀνάληψις adsumptio: въхожденню 239. 6.

въхотѣти βούλομαι, ἐθέλω volo: въхотѣ 3. 3, 64. 4—5, 137. 4, 318. 9; въхотѣхъ 86. 16, 262. 26, въхотѣсте 86. 18—19, 262. 28, въхотѣша 59. 5, 243. 10.

въхытати ἁρπάζω rapio: въхытаатъ 43. 28, въхытаѭтъ 35. 5.

въхытити — въхышътати: въхытити ἁρπάζειν rapere 359. 17, въхытитъ 359. 13—14, въхытатъ 336. 23; въхышътааше συνηρπάκει arripiebat 230. 3—4.

въсѣкати — въсѣкѫ σπείρω semino: въсѣкъ ἐπέσπειρεν 44. 17—18, ἔσπειρεν 45. 10, въсѣкавъı 46. 1. 5, въсѣкно 129. 18, въсѣкно ib. 20—21.

въсѣсти καθίζω sedeo: въсѣдѣ ἐπεκάθισεν 74. 5, ἐκάθισεν 159. 21, 286. 19, 367. 16, въсѣдѫ ἐνέβησαν 400. 12, въсѣдъ ἐπιβεβηκώς 73. 22, въсѣлъ κεκάθικεν 159. 10.

въторицею ἐκ δευτέρου secundo: 101. 6, 178. 22, 355. 7 (rursum); дѵ̑с bis 174. 20, δεύτερον iterato 322. 9, iterum 402. 5.

въторопрѣвъıи δευτερόπρωτος: въторопрѣвѫѭ 214. 24—25.

въторъıи δεύτερος secundus: въторъı 80. 23, 164. 20, 285. 11, 291. 6, вътораа 81. 22, въторѣ 165. 24, въторое 330. 8, въторѫю 256. 13.

въходити εἰσέρχομαι intro: въходите 83. 26—27, 241. 11. 16, въходатъ 295. 1, въходѧи 356. 25, 357. 3, въходѧщи 19. 27, въходѧште 30. 14, въходѧщее 52. 4, въходѧштѭ 276. 7, въходѧштенмъ 251. 29, въходѧштинѣхъ 83. 27; εἰσπορεύομαι introeo въхождаше 140. 4—5, въходитъ 52. 18—19, 142. 7—8. 9, 297. 15, въхода 141. 29, въходѧшта 159. 7, 286. 17, въходѧштен 228. 9, 249. 25, въходѧшта 128. 14; ἐμβαίνω ascendo въходѧштѭ 132. 7; ἅλλομαι salio въходѧшта 326. 23.

вѣцѣсарити сѧ βασιλεύω regno: вѣцѣсаритъ сѧ βασιλεύσει 192. 18.

вѣчера ἐχθές heri 330. 3.

вѣчѧти—вѣчѣнѫ pro начѧти—начѣнѫ: 17. 10 nota, 261. 20 nota.

вѣшьд- εἰσελθεῖν: вѣшедъ εἰσελθών 27. 10, 28. 1, 53. 21, 79. 9, 103. 3, 125. 32, 134. 5, 142. 23—24, 160. 20, 192. 5—6, 224. 6, 250. 10, 283. 15, 287. 25; вѣшедъши nom. sing. fem. 137. 8—9, dat. fem. 136. 27; вѣшедъше 41. 19, 248. 26, вѣшедъшоу 74. 14, вѣшедшю 151. 13, 190. 8, вѣшедъшемъ ἀναβαινόντων 200. 19, вѣшедъшема 237. 6—7, 297. 12, вѣшедъшинѫ ἀναβαινόντων 368. 5—6, вѣшедъша 308. 2, вѣшедъшаѧ συναναβᾶσαι 182. 21, συνακολουθοῦσαι 307. 6.

вѣѣхати ἀνάγομαι descendo: вѣѣдѫ 229. 3.

вѣсокъ ὑψηλός altus: 8. 16, 58. 2, 148. 10, 173. 11 nota, 206. 8, вѣсоко 272. 23.

вѣше ἀνώτερον superius 264. 10; съ вѣше ἄνωθεν denuo 322. 5. 7, sursum 324. 25, desuper 393. 8, ἀπ' ἄνωθεν a sursum 182. 12, ἐξ ὕψους ex alto 196. 1, 312. 17.

вѣшьнии ὕψιστος altissimus, summus: вѣшѣнѣаго 31. 11—12, 192. 16. 24, 195. 26—27, 229. 27, вѣшѣнѣего 218. 18; вѣшѣнѣаго ἀπό ἄνωθεν a summo 109. 24—25; вѣшѣнииѫ 74. 13—14, 160. 5—6, 197. 19, 287. 9, вѣшѣниѫ τῶν ἄνω de supernis 349. 7.

вѣиинѫ, recte вѣ-иинѫ, quod est вѣ иинѫ, διὰ παντός semper 131. 5, вѣ-инѫ 62. 14, vide sub инъ.

вѣѣ τράχηλος collum: вѣи 61. 8, 153. 4, вѣиѫ 269. 14, 274. 22.

вѣсегда πάντοτε semper: 98. 2. 4, 172. 12. 15, 270. 19, 364. 6—7, 389. 19, вѣсегда 279. 1, 338. 24, 342. 17, 349. 25, 366. 21, 367. 1.

вѣсесѣжагаемъıи iп вѣсесѣжагаемъıиѫ жрѣтвъ ὁλοκαυτωμάτων καὶ θυσιῶν 166. 6 nota.

вѣсь κώμη castellum: весь 30. 11—12, 73. 13, 146. 16—17, 159. 6, 239. 9—10 (civitatem), 17—18 (castellum), 245. 5, 276. 8, 286. 16, 308. 28, 310. 12, 363. 3; gen. sing. вѣси 146. 7, 212. 18, loc. sing. ib. 18 (vicus), acc. plur. 28. 22, 140. 5 vicos, 146. 19, 226. 2, 233. 21, 234. 21, 261. 11; вѣсеѫъ 138. 13; χωρίον villa: весь 100. 16, іскрь вѣси πλησίον τοῦ χωρίου iuxta praedium 325. 25; вѣси и градъı хωмοπόλεις 119. 9; cf. градьць.

вѣсь πᾶς, ὅλος omnis, universus, totus: весь 25. 1, 42. 8, 65. 2, 70. 4—5, 74. 15, 81. 25 ὅλος universa, 118. 27 ὅλη, 121. 16, 179. 2, 330. 7, 332. 19, 356. 5, 365. 7, 372. 5; вьсь 65. 14, 103. 5, 141. 26, 149. 24, 216. 25, 394. 21; вьсъ 65. 7—8, 126. 27, 231. 1—2; весь миръ κόσμος mundus 46. 2—3, 147. 22, 184. 22, 236. 3, 336. 22, 362. 25, 368. 4, вьсь миръ 377. 12, 391. 20; вьсе πᾶν, ὅλον totum 17. 1. 3, 24. 25, 46. 22, 47. 2—3, 64. 11. 22, 73. 19, 102. 21, 133. 1, 144. 2, 160. 7, 167. 14. 15, 190. 9, 211. 17, 231. 25, 249. 28, 250. 5. 7, 268. 19, 287. 4, 293. 6, вѣсе 302. 21, 339. 2, все 3. 10; вьсѣ neutr. plur. 18. 10, 19. 21, 21. 12, 24. 27, 36. 16, 45. 19 bis, 47. 16, 48. 4, 59. 3, 64. 13—14, 65. 5—6, 67. 26—27, 68. 20—21. 23, 82. 14. 22, 86. 13, 87. 24, 90. 8. 11, 97. 3, 113. 1. 22, 126. 4, 127. 24, 129. 31, 137. 23—24, 142. 20, 149. 16, 150. 24, 155. 20, 156. 15. 18, 161. 20, 168. 3, 170. 11, 171. 1—2, 200. 10—11. 17, 206. 15—16, 213. 14, 234. 3, 243. 2, 248. 14, 250. 21, 254. 10, 255. 21, 265. 4, 268. 22, 270. 20, 272. 19, 276. 1, 281. 8, 282. 14, 291. 8, 295. 3. 26, 296. 3, 308. 17, 314. 3, 325. 8, 327. 23, 328. 2. 26, 329. 11, 330. 17, 332. 13—14, 360. 17, 371. 8, 379. 19, 380. 10, 382. 7, 384. 4, 385. 8, 388. 2, 395. 11; fem. sing. 116. 9, 261. 10; вѣсѣ neutr. plur. 8 17, 59. 5, 89. 25, 142. 11, 175. 8—9, 281. 11, 282. 4, 385. 16, fem. sing. 6. 16; всѣ neutr. pl. 8. 16, fem. sing. 6. 17; вьсего 75. 22, 243. 19—20, 267. 1, 280. 8, вѣсего ὅλον 344. 8; вьсего мира 45. 24, 95. 22, 251. 22, вѣсего мира 88. 25, всего мира 8. 17, мира вьсего 316. 24; вьсеѭ 216. 20, 296. 11; вьсемоу 231. 11, 377. 8—9, вьсемоу мироу 61. 20, 342. 14, 376. 26, 389. 18; вьсеи 27. 26—27, 28. 3. 15, 88. 7, 109. 4—5, 181. 27, 184. 23, 195. 2, 207. 1, 208. 11, 222. 8—9. 9, 255. 10, 303. 10—11, 306. 21, вѣсеи 119. 12; вьсѫ 51. 3, 107. 17, 118. 15, 180. 11, 196. 10, 202. 10, 206. 12, 210. 22, 242. 15, вѣсѫ 133. 20, 140. 1, всѫ 9. 19; instr. sing. вьсѣмь 91. 17, 166. 31, 243. 23, 257. 3, вьсѣмъ 81. 18, 165. 19—20, 166. 2, dat. plur. 87. 19, 88. 8, 139. 3, 152. 8, 158. 10, 160. 29, 171. 17, 197. 12, 200. 8—9, 203. 23. 25, 207. 19, 235. 22, 238. 6, 256. 23, 292. 8, 308. 18, вѣсѣмъ 232. 4, 312. 2—3; вьсеѭ 81. 19. 20, 165. 20. 21. 22, 166. 3—4. 4, 243. 20—21; вьсемь 204. 11—12, вьсемь миръ 172. 19—20, 371. 4, 385. 14, вьсемъ миръ 98. 8—9; вьси 32. 16, 39. 3, 49. 26, 54. 15—16, 66. 23, 76. 8, 80. 28, 83. 10, 95. 9. 12, 99. 20, 100. 2. 7. 15, 102. 10. 24, 105. 1, 107. 1. 11, 116. 11, 118. 10, 119. 7, 121. 13, 131. 19, 132. 14—15, 139. 3. 20, 140. 6, 141. 27, 162. 15, 167. 12—13, 174. 5. 12. 17. 25, 176. 16, 177. 26, 193. 26, 194. 27, 195. 3. 4, 196. 12, 198. 4, 201. 6,

204. 15, 207. 22–23, 208. 18, 223. 15, 231. 15, 232. 24, 235. 5, 238. 6, 253. 3, 259. 4. 10, 260. 21. 22, 262. 3, 265. 5, 266. 16, 267. 9, 283. 13, 284. 3–4, 288. 7. 21, 293. 4, 296. 18, 302. 15, 307. 2. 5, 314. 11, 315. 18, 324. 13, 333. 10, 339. 24, 344. 2, 347. 1, 357. 17, 364. 24, 372. 3. 4, 374. 7, 386. 17, 389. 20, 392. 2, **къси** 176, 22, 209. 21, 217. 18, 291. 24, 294. 14, 304. 13, 332. 20, **ксн** 4. 2; **вьсѫ** 23. 10, 28. 22, 38. 11, 46. 12, 48. 3, 51. 4, 74. 19, 79. 6–7, 90. 24, 92. 11. 15, 102. 19, 113. 19. 23, 118. 26, 127. 29–30, 134. 9, 138. 22, 146. 14, 176, 13, 195. 25, 198. 6, 201. 19, 211. 11, 215. 26, 216. 27, 220. 12, 222. 5, 233. 1, 234. 26, 235. 1. 25, 262. 6, 277. 30, 278. 5, 288. 3, 295. 9, 296. 10, 301. 3, 304. 12, 320. 20, 369. 7, **късѫ** 321. 18, **всѫ** 4. 2, 5, 12; **вьсѣмн** 31. 14, 87. 27, 104. 12, 121. 13, 169. 9, 204. 13, 207. 3, 232, 13, 273. 26, 309. 17. 22, 324. 25, 325. 1; **вьсѣхъ** 18. 6–7. 9, 45. 11, 80. 24, 87. 3, 129. 19. 22, 138. 3, 152. 8, 164. 24, 165. 16. 17. 23, 166, 6, 167. 11, 168. 28, 189. 7, 194. 29, 198. 9, 199. 14, 209. 9, 222. 10, 226. 14, 233. 9, 238. 7. 23, 251. 20–21, 255. 18, 259. 1. 8, 260. 23, 287. 6, 291. 10, 293. 1, 309. 2, 310. 7. 10, 312. 11, 359. 16, 372. 18, **късѣхъ** 189. 18, 195. 16, 296. 13–14, **всѣхъ** 2. 20, 5. 13, 294. 18, **всхъ** 294. 4.

вьсѣдѣ πανταχοῦ ubique: **всѣдѣ** 95. 1 (graece dativus παντί).

вьсѣкъ πᾶς omnis: 19. 10, 20. 15. 26, 21. 3–4, 28. 24–25, 29. 11, 32. 18, 39. 27, 43. 26, 47. 17, 52. 10, 63. 10, 69. 5, 106. 10, 179. 13, 193. 2, 198. 19, 240. 14, 246. 6–7, 247. 3, 253. 6. 11, 264. 12, 266. 29, 272. 28, 273. 5, 280. 15, 289. 27, 320. 5–6, 322. 20, 323. 7. 11. 21, 326. 18, 339. 11. 25, 350. 9, 362. 21, 370. 14, 381. 3, 391. 21. 393. 13, **късѣкъ** 219. 4. 30, **всѣкъ** 9. 25; **вьсѣка** 86. 7, 89. 1, 113. 17–18, 153. 23, 170. 1, 202. 17. 18. 22, 206. 9; **вьсѣко** 20. 6. 11, 39. 8, 40. 18, 52. 18, 142. 7, 203. 6, 206. 29, πάντως utique 207. 27, 219. 19 (ἕκαστον unaquaeque, sc. arbor), 247. 24, 296. 12, 339. 8, 384. 19, **късѣко** 209 13–14, **всѣко** 7. 3; **вьсѣкого** 47. 6, 250. 24, 253. 27, **всѣкого** 314. 14; **вьсѣкоѭ** 85. 14–15, 212. 8, 384. 18–19; **вьсѣкомоу** 246. 8–9, 257. 16–17, 286. 4, **късѣкомоу** 217. 28; **вьсѣкон** 63. 21, 65. 25; **вьсѣкѫ** 28. 25, 29. 11, 378. 3–4, 382. 2, **всѣкѫ** 7. 21, 9. 22; **вьсѣкомь** 206. 7, **всѣкомъ** 8. 6.

вьсѫдѣ πανταχοῦ ubique: **въсѫдѣ** 185. 10, 234. 1 nota; **отъ въсѫдѣ** πάντοθεν undique 120. 2; **късѫдѫ** πανταχοῦ 234. 1, πάντοθεν 287. 21.

вѣ dualis primae personae ἡμεῖς (recte νώ) 354. 26.

вѣдѣти — вѣмь οἶδα scio: 1 pers. sing. **вѣмь** 93. 6, 104. 12, 118. 5, 262. 1, 301. 21, 321. 25, 327. 21, 333. 22, 344. 24, 348. 8, 350. 14, 352. 10, 355. 12, 362. 17, 370. 25, 372. 19, **вѣмъ** 112. 5 (vl. **вѣдѣ**), 178. 21, 209. 4, 261. 22, 352. 10. 12, 354. 1, 355. 11–12, 362. 14; 1 pers. plur. **вѣмъ** 76. 10, 79. 26, 288. 23, 327. 13, 329. 5, 355. 21. 22. 25–26, 384. 4, **вѣмь** 162. 16, 163. 28, 290. 11, 322. 25, 344. 16, 355. 9, 375. 6, 382. 17–18, 397. 6. 30, 403. 12; **вѣси** 52. 7–8, 155. 16, 281. 4, 322. 18–19. 24, 371. 19, 384. 4, 393. 4, 402. 3. 7. 13 bis; **вѣстъ** 15. 16–17, 18. 7, 90. 15, 91. 25, 129. 9–10, 243. 3–4, 255. 19, 257. 10, 272. 22, 344. 18. 346. 13, 369. 18, 379. 17, 396. 3; **вѣвѣ** 354. 23. 25. 26; **вѣста** 71. 25, 157. 19, 201. 13; **вѣсте** 72. 7, 91. 2, 93. 1, 97. 5, 111. 14, 121. 6, 127. 29, 158. 2, 170. 27, 171. 7. 12, 213. 1 nota, 295. 27, 316. 17, 327. 13, 328. 7, 344. 20 bis. 24, 348. 10. 22, 355. 24, 365. 4, 372. 7. 17, 375. 5 bis; **вѣдѫтъ** 251. 4, 305. 22, 357. 9–10, 380. 12, 389. 24; **вѣдите** γινώσκετε scitote 90. 8–9, 91. 3–4, 170. 29, 241. 20, 256. 16, 295. 29, 379—380; **вѣдъı** εἰδώς sciens: 39. 7, 136. 20, 164. 2, 237. 4, 238. 16, 247. 22–23, 341. 7, 371. 1. 8, 388. 2, 395. 10, **вѣдѫщи** 133. 18, **вѣдѫште** 81. 2, 164. 28–29, 232. 27, 401. 20; **не вѣдоми** ἄδηλα (recte **невѣдоми**) 251. 3; **вѣдѣти** γνῶναι 127. 22, 227. 4–5, εἰδέναι 299. 13, 375. 7; **вѣдѣахъ** 315. 27, 317. 6, **вѣдѣхъ** 364. 6, ἔγνων 94. 15; **вѣдѣаше** 2 pers. sing. 94. 21–22, 285. 21, 3 pers. sing. 106. 17, 148. 20, 179. 22, 215. 18, 320. 2–3, 321. 18. 20, 331. 21, 341. 15, 372. 3, 387. 18, 398. 2–3, **вѣдѣше** 335. 20; **вѣдѣахѫ** 119. 2–3 nota, 124. 27 nota, 209. 28, 397. 20, **вѣдѣхѫ** 320. 34; **вѣдѣвъı ὁ γνούς** qui cognovit 257. 12. 15; **вѣдѣлъ** 91. 4, 224. 18, 256. 16, **вѣдѣла** 326. 8, **вѣдѣли** 37. 17, 348. 23. 24.

вѣкъ αἰών saeculum: **вѣкъ** 40. 6, 75. 14, 126. 9, 156. 28, 160. 18, 282. 10, 291. 15, 326. 21, 340. 9, 341. 3, 350. 11–12. 12, 351. 27, 352. 2, 359. 13, 362. 22, 369. 12, 371. 21, 376. 10; **вѣка** 46. 6–7. 10, 47. 11, 87. 11, 113. 24, 128. 12–13, 194. 9, 195. 14, 271. 28, 291. 13, 355. 29; **вѣкъı** 15. 29, 192. 9.

вѣнити сѧ πωλέομαι veneo: **вѣнитъ сѧ** 252. 25, **вѣнимѣ** 32. 13.

вѣньць στέφανος corona: **вѣнецъ** 107. 19, 180. 13–14, 392. 5. 14.

вѣра πίστις fides: 27. 27, 53. 17, 133. 21, 159. 1,

225. 23, 229. 12, 232. 15, 277. 6, 283. 11, 299. 6; вѣрж 25. 7, 59. 26, 75. 18—19, 84. 27, 120. 15, 161. 13, 212. 17, 275. 7. 8, 279. 22, 321. 17; verbum πιστεύω (credo) circumscribitur sic: вѣрж ѭти πιστεῦσαι 76. 28, вѣрж имж πιστεύσω 356. 15, вѣрж имѣтъ 161. 17, 272. 11—12, 386. 20, вѣрж имѣмъ 108. 24, 181. 24, вѣрж имѣте 361. 27, 372. 24, 377. 20—21, 394. 4, 399. 27, вѣрж имжтъ 314. 15, 364. 9. 25, вѣрж ими 327. 10, вѣрж имѣте 360. 9, 375. 23, вѣрж емлете 335. 8, 375. 25—26, вѣрж емлжтъ 227. 17, вѣрж емлѧ 332. 24, вѣрж имали — вѣрж ѭли 335. 5, вѣрж ѭтъ 193. 20, вѣрж ѭ 369. 25—26, вѣрж ѭсѧ 76. 26, 321. 12—13, вѣрж емъ 329. 26; вѣры 22. 19, 130. 16, 221. 17; не имж вѣры μὴ πιστεύσω 399. 11—12, не имѣтъ вѣры ἀπιστήσας 184. 25, не имѣте вѣры οὐ μὴ πιστεύσητε 302. 11—12, вѣры не емлете οὐ πιστεύετε 334. 14, 335. 7, 349. 10, 351. 12—13. 15, 360. 7. не имѣте вѣры μὴ πιστεύσητε 89. 4—5. 12, 170. 6, не емлѣте вѣры 360. 6—7, не имжтъ вѣры οὐ πεισθήσονται 274. 17, не имѣхж вѣры ἠπίστουν 308. 23, не имате вѣры ѭти οὐ μὴ πιστεύσητε 329. 22, не ѭсте вѣры 76. 25, не ѭсѧ вѣры 76. 6, 184. 12. 16. 21, 354. 16; не вѣры емъше μὴ πιστεύσαντες 227. 12—13.

вѣровати πιστεύω credo: вѣрогіж 356. 13, вѣрогн 133. 28, 232. 20, вѣрогнте 117. 15, 161. 20—21, 369. 20, 374. 20—21, вѣрогеши 319. 4, 356. 9, 364. 2, 375. 19, вѣрогогтъ 325. 10, 370. 11, вѣрогогте 323. 1. 2, 338. 12, 339. 2, 359. 6. 8, 360. 9—10, 384. 7, вѣрогета 28. 8, вѣрогемъ 329. 4, 384. 6, вѣрогіжтъ 341. 14—15, 381. 10, вѣрогіѧн 323. 7. 11. 15. 16, 325. 9, 338. 27. 28, 339. 11, 340. 2, 345. 18, 362. 20. 21—22, 370. 10—11. 14, 375. 27, вѣрогіжштюмогъ 150. 25, вѣрогіжіе 75. 23, вѣрогіжштен 341. 16, 345. 21—22, вѣрогіжштинѣ 153. 1—2, вѣрогіжштиѣ 386. 16, вѣрогіжіиниѣ 61. 16—17, вѣрогіжштемъ 311. 20—21, вѣрогіжштнимъ 315 6—7, вѣрогіжштнимъ 184. 26—27; вѣровати 150. 24, 310. 6—7, 344. 24, 369. 28; вѣроваѣ 362. 24, вѣрова 23. 1, 191. 11, 323. 17, 330. 6—7, 346. 11, 397. 20, 399. 22, вѣроваѣомъ 341. 26, вѣроваете 162. 13, 288. 19—20, 383. 25, вѣровашѧ ἐπίστευσαν 320. 11, 321. 15, 328. 24, 329. 2, 344. 28, 349. 26, 360. 18, 364. 18, 370 6, 385. 12—13, вѣроваахж ἐπίστευον 342. 15, 369. 24, вѣроваѣж 367. 8; вѣровакъшен 399. 23, вѣровакъшинмъ 349. 27.

вѣрьнъ πιστός fidelis: вѣренъ 94. 3. 11, 272. 7, 285. 9, 399. 19—20, вѣрънъі 91. 10—11, 256. 24, 272. 7, вѣрьне 94. 10, вѣрьни 272. 10. 12—13.

вѣсть φήμη fama 28. 3, 207. 1, вѣстъ приимъ ἀκούσας 6. 1.

вѣстьникъ ἄγγελος nuntius: вѣстьникома 222. 28—29, вѣстьникъі 239. 8.

вѣтвь κλάδος ramus: вѣтви 74. 8, 129. 23, 261. 6, вѣтвеѣъ 45. 14; — вѣтвье 170. 25. — вѣѣ κλάδος radus 90. 5; вѣіе στιβάδες frondes: 159. 23, βαΐα ramos 367. 12.

вѣтръ ἄνεμος ventus: вѣтръ 50. 8. 24, 90. 2, 130. 14, 139. 15. 24, 170. 22, вѣтроу 130. 12, 187. 5, 229. 9—10, 337. 4; instr. sing. вѣтромь 34. 16, вѣтромъ 223. 1—2; dat. plur. вѣтромъ 229. 14—15, вѣтромь 24. 7; вѣтри 21. 1. 9, 24. 10, 130. 19, вѣтръі 50. 19.

вѣтрьнъ ἀνέμου: вѣтрѣна 130. 6, 229. 4—5.

вѣчьнъіи αἰώνιος aeternus: вѣчьнъіи 156. 28—29, вѣчѣнъіи 243. 15, 359. 12, 370. 26, 384. 21, вѣчѣнъі 62. 5, 67. 16—17, 69. 10, 96. 14, 97. 2, 155. 12, 281. 5, 282. 11, 325. 10, 326. 24, 328. 17, 334. 16; вѣчѣнааго 323. 8—9. 12—13, 332. 25—26, 339. 12, 340. 2—3. 18—19. 25, 384. 20, 400. 1; вѣчѣноумоу 126. 10, вѣчѣнжіж 97. 1, вѣчѣнѣемь 368. 19—20, вѣчѣнъіѧ 272. 5—6.

вѧзати δεσμεύω vincio: вѧзаахж 230. 4.

вѧште πλεῖον plus: 70. 17, 102. 13, 172. 8, 225. 4, 234. 24.

вѧштин μέγας major: 72. 11—12, πρῶτος primus 158. 6; вѧштен μείζων maior 238. 16, μέγας ib. 23.

вусонъ βύσσος byssus 273. 4.

Г

гаввата Γαββαθᾶ Gabbata 393. 18.

гаврилъ Γαβριήλ Gabriel: гаврилъ 192. 1, гаврла 191. 6.

гадаринѣскъ Γαδαρηνός: гадаринѣскж 229. 17, гадаринскж 130. 20—21, гадаринѣскъіѧ 231. 2—3.

газофилакии (fem. gen.) γαζοφυλάκιον gazophylacium: къ газофилакиіж 167. 3—4. 12, 292. 19, къ газофилакии 348. 25, masc. gen. dat. газофилакеоки (recte газофилакиоки, ita zogr.) 167. 2.

галилѣа—галилеѣ Γαλιλαία Galilaea: галилеа 9. 2, галилеѣ 7. 14, 9. 28, 65. 19, 110. 12, 124. 11—12, 196. 4, 303. 11, 346. 19—20, галилѣѣ 229. 18, 335. 9, 345. 27, 346. 20—21; галилеж 8. 25, 9. 19—20, галилеіж 112. 19—20, 113. 13, 117. 7, 151. 20—21, 200. 12, 303. 12—13, 307. 6. 19, 325.

17, 329. 7, галилѣѭ 206. 32, 318. 9—10, 329. 10. 14. 18; галилеи 60. 6, 106. 6, 112. 10, 119. 12, 174. 16, 182. 19, 184. 1—2, 308. 11—12, 342. 5, 343. 2, галилѣи 313. 1; галилѣеѭ 202. 2, 276. 7.

галилѣанинъ Γαλιλαῖος Galilaeus: галилѣанинъ 178. 18—19, галилеанинъ 301. 20, галилеане 259. 2 nota, галилѣане 258—259, 329. 11, галилѣанъ 259. 2 nota; — галилеи: о галилеихъ 187. 29, 258. 24.

галилѣискъ — галилеискъ Γαλιλαίας Galilaeae: галилеискъ 192. 2, 208. 25, галилѣискъ 303. 13—14, галилеиско 143. 14, галилеискаго 74. 17—18, 116. 14—15, галилеискы 212. 8—9, галилѣискы 400. 7—8, галѣлѣискыѭ 368. 8, галилеискѫ 6. 2, 118. 16, галилеисцѣ 117. 12, галилеисцѣи 319. 10, 320. 10, галилѣисцѣмъ 53. 20, галилеистѣмъ 9. 8, галилеисцѣхъ 210. 6—7, галилеискамъ 136. 27, галилеискымъ 104. 11.

гасити—гашѫ σβέννυμι extinguo: не гасимыимь ἄσβεστος inextinguibilis 7. 13, не гашѫштии (vl. не гасѫштии) 153. 15, не гашѫщии ib. 9, не гашѫштиимь (vl. не гасѫщиимь) 204. 7.

гвоздиинъ τῶν ἥλων clavorum: гвоздииѭ 399. 11, гвозденыѭ 399. 8—9.

геона γέεννα gehenna: геонѣ 11. 27, cf. sub ѣеона.

глава κεφαλή caput: главѫ 16. 11, 48. 25, 49. 2, 77. 25, 97. 19, 107. 20, 137. 11. 16. 18, 163. 3. 20, 172. 4, 289. 27, 371. 25, 392. 6. 395. 17; gen. sing. главы 23. 21—22, 32. 15—16, 108. 10, 137. 7—8, 224. 14, 225. 13, 239. 24, 253. 3, 294. 19, 397. 27; nom. plur. 114. 2, 186, acc. plur. 295. 23; главѣ 107. 25, 180. 16, 397. 15, главоѭ 13. 9, главами 108. 15.

глаголати — глаголѫ λέγω dico: глаголѫ 6. 25, 11. 11. 18. 23, 12. 9, 13. 5. 15. 28, 14. 21, 15. 7, 16. 9, 17. 12. 30, 22. 13. 18. 20, 30. 23, 31. 19, 32. 5, 33. 23, 34. 21. 25, 35. 28, 36. 8, 37. 16, 39. 26, 40. 17, 43. 21, 56. 15, 57. 22, 59. 3. 25, 61. 7, 62. 13. 24, 63. 14. 19, 64. 1, 66. 15, 68. 10. 12. 25, 75. 18, 76. 11. 21, 78. 2, 86. 12. 20, 87. 3, 91. 16, 93. 6, 96. 8. 26, 98. 6, 99. 3. 23, 100. 10, 103. 25, 121. 10, 126. 4, 134. 15, 135. 29, 145. 15, 148. 4, 149. 18, 152. 26, 155. 5, 156. 20, 161. 14. 19, 162. 17, 167. 9, 170. 30, 171. 16—17, 172. 18, 173. 18, 174. 7. 19, 203. 2, 208. 5. 7, 213. 4, 217. 20, 219. 30, 221. 11. 16, 222. 3, 223. 6. 11, 225. 15, 236. 8, 241. 21, 243. 9, 246. 22. 26, 251. 6. 25, 252. 17. 24, 253. 5, 254. 21, 255. 9, 256. 10, 257. 26, 258. 20, 259. 3. 9, 261. 16, 262. 1, 263. 1, 265. 25, 267. 25, 268. 12, 272. 2, 278. 14, 279. 2. 19, 280. 12. 24, 282. 5, 286. 4, 287. 12, 288. 24, 292. 22, 296. 2, 297. 26, 298. 5, 299. 10. 22, 306. 19, 319. 6, 322. 4. 11. 24, 328. 5. 13, 332. 8. 23, 333. 1. 28, 338. 2. 19, 340. 1. 15, 349. 17, 350. 8, 351. 12. 14. 17. 25, 352. 18, 356. 25, 357. 15, 368. 14, 372. 15. 18. 22. 25, 373. 2, 374. 2, 375. 26, 379. 16, 381. 15, 382. 24, 383. 12. 22, 402. 15; лалѫ 43. 8, 343. 22, 349. 13, 350. 17, 370. 27. 28, 375. 21. 22, 386. 2, лалѣ́сѡ 337. 21, 383. 20; глаголеши лалеїс 43. 1—2, 327. 27, 393. 4; лέγεις 67. 17, 104. 13, 106. 4, 133. 15, 155. 14, 178. 11, 179. 6, 232. 6, 256. 23, 281. 2, 290. 12, 301. 22, 303. 6, 316. 8, 347. 9, 350. 7, 351. 30, 354. 14, 369. 12, 375. 18, 384. 2—3. 3, 391. 7. 18; глаголетъ лέγει 98. 23, 148. 20, 173. 8, 181. 13, 214. 23, 248. 21, 279. 15, 291. 21—22, 292. 2, 297. 16, 317. 20, 319. 16, 325. 7, 335. 3, 339. 18, 344. 14, 349. 4, 361. 24, 372. 9, 373. 5—6. 10. 20, 382. 13—14. 17, 394. 4, 396. 3, лалеї 120. 21, 212. 21, 324. 27, 351. 10, 354. 28, 382. 18; глаголемъ λεγομεν 351. 19; глаголемь лалоῦμεν 322. 25; глаголете лалѣ́сете 31. 9, 169. 3, лέγετε 51. 18, 55. 2, 56. 9, 85. 22, 141. 17, 146. 26, 178. 21, 180. 2—3, 224. 1, 235. 13, 241. 2, 246. 2, 248. 4, 258. 7. 9, 302. 17, 327. 8, 328. 12, 352. 8, 354. 21, 356. 22, 360. 4; глаголѭтъ лέγουσι 35. 13. 16. 17, 56. 4—5, 58. 27, 75. 2—3, 82. 17, 146. 22. 29, 149. 12, 161. 17, 164. 11, 166. 13, 291. 29, 310. 2, 344. 15, 396. 7, лалеї 40. 14, 219. 28; глаголѧ лέγων 3. 5, 5. 1. 22, 6. 8, 7. 17. 25, 10. 5, 21. 19. 22, 22. 5, 27. 11, 28. 11. 13, 29. 21, 42. 10, 44. 14, 45. 8, 50. 14. 21, 51. 16. 24, 56. 4, 57. 3, 58. 13. 23, 59. 11, 60. 15, 64. 13. 19. 25, 74. 15, 77. 11, 78. 12. 17, 81. 15. 27, 82. 3. 13, 93. 25, 96. 26, 99. 20, 100. 25, 101. 7. 25, 103. 25, 104. 12, 105. 9, 106. 2, 107. 8, 109. 7, 112. 15, 113. 17, 116. 17, 117. 9, 118. 3. 7, 119. 4, 126. 17, 132. 21, 145. 17, 146. 16. 21, 147. 10, 151. 3, 152 15, 160. 27, 163. 9, 165. 8, 176. 3, 177. 12, 178. 10, 179. 9. 21, 182. 2. 9, 194. 26, 195. 9, 203. 25, 204. 19, 206. 5, 209. 2. 5, 210. 17 (лалѫ̃н), 211. 9. 21, 221. 2, 222. 12. 16, 224. 17, 226. 25, 230. 8, 231. 9, 232. 17. 19, 233. 2, 235. 8, 237, 8. 18, 243. 14, 251. 6, 254. 3. 5. 18, 263. 11. 21, 267. 14. 23, 275. 5, 280. 11. 21. 27, 283. 2. 5. 9, 285. 6. 14. 15, 287. 15. 27, 293. 1, 298. 5. 7, 300. 4, 301. 14. 19, 303. 4, 306. 10. 13. 27, 308. 12, 315. 15, 316. 15, 317. 3, 344. 20, 345. 16, 347. 27, 368. 12; глаголѧи о лέγων 326. 9, о лалѫ̃н (τὸ λαλοῦν) 31. 10, 327. 24, 343. 22, 356. 12, глаголѧштии fem. nom.

sing: 54. 2–3, 11, 137. 10, 191. 23–24, 268. 10, 279. 6, 363. 10–11, глаголѧщиⷨ 104. 10, 106. 20, dual. nom. fem. 360—361; глаголѧщта gen. acc. sing. 202. 14, dualis 72. 25–26, 73. 2, 148. 15, 157. 12, 310. 14, глаголѧщиⷨа acc. sing. 303. 2, dual. num. 24. 16, 28. 5, 58. 6; глаголѧщте 45. 27, 49. 13, 50. 12. 16, 51. 9, 61. 4, 68. 17, 70. 19, 74. 11, 75. 16, 76. 5, 80. 13–14. 15, 95. 29, 97. 21, 104. 7, 107. 4. 23, 108. 16, 113. 4, 118. 11, 121. 14, 124. 24, 131. 20, 133. 24, 144. 1, 145. 20, 149. 11, 156. 12, 158. 25, 160. 2, 162. 12, 164. 12, 168. 7, 172. 5, 177. 6, 181. 17, 195. 5, 203. 18, 209. 10. 26, 212. 20, 213. 9, 220. 21, 222. 6, 227. 3, 228. 20, 229. 7. 13, 266. 18, 267. 11, 276. 10, 284. 4, 288. 12. 18, 289. 16, 290. 11. 24. 25–26, 293. 17, 302. 9–10. 22–23, 303. 9, 304. 14. 19, 306. 4–5, 340. 12–13, 343. 15, 354. 20, 359. 23–24, 367. 14, 368. 9, 392. 17, 393. 11, глаголѧщиⷨе 3. 11, 18. 5, 24. 4. 9. 21, 26. 21, 28. 19, 30. 1, 37. 24, 39. 4, 40. 25, 53. 6, 55. 15, 58. 26, 65. 23, 75. 26, 79. 25, 87. 8. 15, 96. 21, 98. 19, 110. 8, 134. 25, 203. 9, 213. 20, 242. 10, 261. 20, 262. 14, 284. 25, 287. 7, 302. 5, 305. 25, 329. 28, 352. 25, 363. 7, 392. 2; глаголѧщтен οἱ λέγοντες 84. 5, οἱ λαλοῦντες 169. 4, глаголѧщиⷨен 31. 9; глаголѧщиⷨее 43. 1; глаголѧщтъ λέγοντος 177. 7, глаголѧщтъ λαλοῦντος 317. 16; глаголѧщтю λαλοῦντος 58. 11, 101. 20, 293. 12 (recte глаголѧщте), 300. 15, 301. 22–23, 349. 25, λέγοντος 237. 5, глаголѧщиⷨю λαλοῦντος 27. 9, 175. 28, λέγοντος 252. 1, глаголѧщтоу λαλοῦντος 133. 23, 232. 16, λέγοντος 260. 20–21, глаголѧщиⷨоу λαλοῦντος 41. 22–23, глаголѧщтюмоу τῷ λέγοντι 41. 28, instr. sing. глаголѧщиⷨимъ 3. 11–12, глаголѧщиⷨымъ 5. 9. 16, 6. 10, 8. 30, глаголѧщтемь 45. 22, 105. 21, глаголѧщиⷨемь 38. 14, глаголѧщиⷨемъ 23. 12–13, 73. 20, 81. 7–8; dat. plur. глаголѧщтемъ 311. 7–8, глаголѧщтемь 223. 24–25, 293. 7; глаголѧщта λαλοῦντας 53. 26–27, 74. 30, λέγοντας 92. 20, λέγουσαι 310. 1, 311. 3, глаголѧщиⷨа 93. 4, глаголѧщтаⷨа λέγουσα 394. 24; глаголѧщтиихъ 197. 19; глаголемое λαλούμενον 133. 27, глаголемъıхъ λαλουμένοις 199. 17, λεγόμενα 282. 22; глаголите 241. 14, 276. 2, не лиχо глаголите μὴ βαττολογήσητε 15. 13; — глаголати λέγειν 6. 24, 9. 6, 34. 14, 99. 5, 156. 17, 157. 4, 158. 20, 162. 19, 168. 4, 173. 21, 178. 2–3. 14, 191. 6, 203. 1, 207. 20–21, 211. 25, 222. 29, 225. 21, 235. 16, 249. 7, 252. 9, 253. 20, 261. 23, 289. 2, 305. 13, 347. 11, 381. 24, 382. 3–4, лалеїѵ 40. 12, 119. 2, 144. 3, 191. 8. 16, 209. 28, 222. 4, 349. 14, лалѣѭаι 41. 24. 27; глаголахъ лалѡ̃ 341. 13, ἐλάλησα, λελάληκα: 311. 27, 370. 21. 23, 381. 1. 6. 13, 389. 18. 21. 23, 390. 2, 350. 24, 377. 6, 378. 7, 379. 8, 383. 18, 384. 11; глагола λέγει saepius quam ἔλεγεν 8. 19, 22. 7, 23. 19. 25, 24. 5, 25. 18, 26. 5, 27. 30, 28. 8, 38. 6, 47. 15, 50. 22, 54. 9, 56. 8, 64. 1, 65. 7, 66. 12, 67. 20. 26, 70. 4. 6. 9, 71. 20. 29, 73. 13, 74. 22, 75. 13, 76. 21, 77. 22, 79. 1. 11, 82. 1, 87. 9, 99. 14, 100. 1. 15. 17. 22, 101. 1. 14, 102. 8, 103. 20, 104. 14, 106. 6. 27, 112. 17, 119. 8. 17. 20, 120. 15, 121. 9. 20, 122. 2, 123. 21. 22, 124. 4, 126. 20, 127. 28, 129. 31, 131. 11. 13. 15, 132. 10, 133. 27, 134. 5. 13, 138. 19, 142. 5, 143. 21, 144. 6, 145. 9. 21, 146. 25. 27, 148. 16, 150. 11, 152. 6, 154. 23, 155. 2, 156. 1, 5. 14, 158. 2. 18. 29, 159. 6, 161. 10. 12, 164. 5, 165. 16, 167. 17, 173. 4, 174. 12. 18. 27, 175. 3. 12. 22, 176. 6, 177. 17. 23, 178. 8, 195. 13, 203. 10, 251. 5, 271. 25, 274. 10, 285. 19, 297. 1, 311. 10, 316. 5. 23, 317. 15. 18. 21, 318. 3. 10. 14. 17. 19. 22. 24. 28, 319. 5. 12. 14. 15. 20. 22, 320. 5, 322. 6, 326. 1. 3. 11. 24. 27, 327. 2. 6. 9. 21. 23, 328. 1. 9, 329. 23. 24, 331. 5. 15, 335. 17, 336. 2. 13, 337. 8, 342. 16, 346. 13, 348. 25, 350. 20, 354. 5, 361. 9. 19, 362. 15. 16. 23, 363. 25. 26, 364. 1. 15, 366. 11, 368. 19, 369. 2, 371. 16. 20. 23. 25, 373. 11. 16. 24, 374. 9, 375. 5. 7. 13. 15, 376. 24, 388. 4, 389. 10. 12, 390. 9, 391. 23. 25, 392. 10. 15. 18, 393. 1. 3. 20. 22, 395. 6. 8. 12, 397. 5. 29, 398. 3. 8. 9. 11. 22. 27, 399. 16. 21, 400. 9. 16, 401. 1. 11. 17. 25, 402. 2. 3. 4. 6. 7. 8. 12. 14. 22, 403. 1. 2, ἐλάλησεν 42. 9, 45. 15. 19, 82. 11, 139. 21, 194. 7. 201. 16, 308. 11, 369. 21, 370. 4, 384. 14, λελάληκεν 355. 21; dual. num. глаголасте λέγουσιν 28. 9, 71. 29, 73. 5. 368. 11, 397. 28, plur. ἐλαλήσατε 252. 16; глаголашѧ λέγουσιν 47. 16, 49. 19, 54. 6, 66. 9. 20, 70. 5, 76. 20, 80. 8, 81. 28, 107. 1, 118. 21, 119. 7, 130. 10, 133. 13, 138. 10. 16. 21, 145. 29–30, 162. 3. 16, 163. 27, 173. 1, 278. 22, 347. 5, 354. 13, 361. 10, 363. 17, 384. 1, 400. 11, ἔλεγον 159. 16, ἐλάλησαν 310. 7; глаголашѧе ἔλεγεν 135. 5, 141. 26, 142. 12, 146. 2. 3. 10, 150. 27, 174. 23, 202. 23, 214. 9, 215. 10, 216. 29, 235. 22, 237. 4, 240. 15, 248. 29, 250. 9, 258. 5, 259. 11, 260. 25, 263. 19, 264. 14, 270. 24, 271. 17, 278. 24, 305. 21, 306. 17, 321. 10. 12, 332. 6, 335. 19, 342. 1. 2, 349. 5. 18. 27, 353. 19, ἐλάλει 147. 6, 234. 15, 310. 23, 327. 26, 343. 11, 357. 14, глаголашѧе quod et глаголашѧше legi potest ἔλεγεν 27. 23, 48.

16—17, 78. 8, 123. 5. 13, 125. 22, 127. 2. 17. 21, 128. 20. 28, 129. 5. 15, 133. 5. 12, 135. 22, 136. 5. 15, 141. 11, 151. 22. 23, 166. 12. 21, 175. 8, 180. 4, 260. 8, 293. 22, 341. 17, 369. 8, ѣлáлеі 39. 2, 45. 20, 120. 7, 129. 27. 29, 143. 24, 194. 28, 200. 8; глаголашете 236. 20 et falso гл҃ашете pro глашаете 372. 8; глаголаахж ἔλεγον 74. 16, 108. 21, 109. 13—14, 121. 28, 126. 11, 151. 10—11, 174. 25, 178. 17, 181. 21, 182. 6, 183. 12—13, 302. 6, 308. 21, 336. 20, 339. 15, 343. 6. 8. 9, 344. 11. 28—29, 345. 25. 26. 27, 348. 21, 349. 2. 12, 353. 17. 18. 20, 354. 8. 10—11, 358. 23. 26, 359. 2, 360. 15, 363. 19, 364. 22, 365. 23, 369. 1. 1—2, 382. 16, 394. 13, 399. 6, глаголахж 26. 11, 28. 20, 47. 26, 97. 12, 106. 4, 109. 18, 123. 3, 125. 17. 19, 130. 17, 136. 8, 171. 20, 179. 6, 207. 26, 216. 4, 328. 7—8, 329. 3, 331. 14—15, 354. 8, 392. 8; глаголалъ кѣ λέγεσθαι 234. 4, ѣлáлησα 346. 9, 380. 13, глаголали ѣлέγετε 275. 8—9; глаголано 172. 20, 198. 10, глаголаномь 198. 3, глаголанъмъ 193. 21—22, глаголанъıхъ 198. 5.

глаголание: по глаголании μετὰ τὸ λαλῆσαι post-quam locutus est 185. 7—8, въ мънозѣ глаголании ἐν τῇ πολυλογίᾳ in multiloquio 15. 15.

глаголъ ῥῆμα verbum: 10. 17, 63. 10, 104. 23, 178. 23, 193. 2, 197. 25, 202. 8, 351. 16, 370. 20, глаголось 282. 21, глагола 151. 27, 201. 16, 238. 12, глаголоу 106. 9, 193. 3, 199. 11, 210. 23, глаголомь 322. 25, глаголѣ 8. 6, 186. 5, 198. 3, 206. 7, 238. 14, 290. 22, глаголи 195. 3, 308. 22, 358. 26, 378. 19, глаголы 198. 6, 201. 19, 220. 13, 308. 16, 325. 6, 341. 12. 25, 348. 25, 370. 16, 375. 21, 385. 10, глаголомъ 335. 8.

гладъ λιμός fames: гладъ 208. 11, 268. 23, глади 87. 23, 168. 21, 294. 1, гладомъ 269. 5.

гладъкъ λεῖος planus: гладъкы 202. 21.

гласити — глашати φωνέω voco: гласи 152. 5, глашаатъ 182. 6—7, 357. 6—7, глашаетъ 109. 15 nota, 158. 26 nota, глашаютъ 158. 24 nota, глашаıжште 126. 13—14.

гласъ φωνή vox: 5. 17, 6. 10, 7. 25, 38. 12—13, 116. 3, 116—117, 148. 22, 182. 10—11, 193. 17, 202. 15, 204. 19, 237. 8. 11, 249. 1, 276. 10, 316. 9—10, 322. 18, 324. 22, 333. 3. 11, 357. 5. 10, 358. 13, 368. 27—28, 369. 3, гласа 38. 20, 334. 9, 357. 12, 359. 10, 391. 22, гласомь 109. 7, 182. 2, 187. 22, 193. 13, 209. 1, 229. 25, 276. 17—18, 287. 5—6, 306. 24, 364. 10, гласомъ 89. 30, 109. 22, 118. 9, 131. 10, гласи 304. 25, гласы 304. 23—24.

глоуχъ χωφός surdus: глоуχъ 150. 2, глоуха 143. 16, глоусии 34. 10, 222. 24, глоуχы 151. 4, глоуχыıа 144. 2, cf. нѣмъ.

глѧдати βλέπω video: глѧдаше 39. 3.

глъбина βάθος altitudo: глъбинъı 42. 16, 127. 9, глъбинж 210. 18—19.

глъбокъ βαθύς altus 326. 13.

гнафеи γναφεύς fullo 148. 13.

гнести—гнетж ἀποθλίβω affligo: гнетѫтъ 232. 6.

гнои κοπρία sterquilinium: гнои 267. 5, гноемь 259. 21 (stercora); τὰ ἕλχη ulcera гнои 273. 10.

гноинъ εἱλχωμένος ulceribus plenus 273. 7.

гнѣвати сѧ: лютѣ гнѣвати сѧ δεινῶς ἐνέχειν graviter insistere 252. 3, гнѣваше сѧ ἐνεῖχεν insidiabatur 136. 17—18, гнѣваете сѧ χολᾶτε indignamini 344. 8, гнѣваıа сѧ ὀργιζόμενος qui irascitur 11. 23.

гнѣвъ ὀργή ira: гнѣвъ 295. 6, 325. 11, гнѣва 6. 23, 202. 26, гнѣвомъ 124. 3.

гнѣздо νοσσιά nidus: 262. 27, κατασκήνωσις 23. 20, 239. 23.

година ὥρα hora: 49. 14, 101. 16, 138. 11, 181. 8, 297. 22, 301. 5, 306. 20, 317. 23—24, 319. 15, 325. 24—25, 327. 10. 15, 330. 5, 333. 2. 10, 348. 27, 368. 12, 371. 2, 381. 3. 7, 383. 18—19, 384. 8. 16, 393. 19; годинъı 109. 4. 5—6, 182. 1, 306. 21—22, 330. 1, 368. 28; годинж 69. 20, 69—70, 70. 2. 15, 91. 2—3, 182. 1, 257. 9, 330. 3, 368. 26; годинѣ 90. 14, 109. 6, 181. 26, 301. 18, 361. 14.

годъ ὥρα hora: 190. 11, 265. 2, 344. 27, годь 98. 23 nota, 383. 4.

голгота Γολγοθᾶ Golgotha: голгота 394. 4—5, голъгота 108. 3—4, 181. 3.

голѣнь σκέλος crus: голѣни 395. 22. 23—24, голѣнию 395. 26.

голжбь περιστερά columba: голжбь 116. 27—28, 204. 18, 317. 4, голжбъ 7. 24, голжбье 30—31, голжби 74. 22, 160. 24, 287. 26, 320. 18. 23; adj. голжбинъ: голжбина 198. 24.

гоморьскъ, гоморѣнинъ τὰ Γόμορρα: гоморьсцѣи 30. 25, гоморѣнемь 135. 30.

гонение διωγμός persecutio: гонению 44. 5, 128. 9—10.

гонити διώχω persequor: гонатъ 31. 17, гонѣахж 331. 28, гонимъ бъıваше ἠλαύνετο.

гора ὄρος mons: гора 202. 19, горж 8. 15—16, 10. 3, 50. 5, 53. 21, 58. 1, 99. 27, 100. 1, 113. 14, 124. 27, 139. 11, 148. 10, 174. 11, 193. 6, 206. 8, 216. 6, 236. 15, 299. 28, 335. 13, 336. 25, 346. 23; sing. gen. горъı 11. 3, 21. 17, 58. 22, 149. 4,

208. 21, 237. 16, plur. acc. 88. 15, 169. 17, 294. 25, cf. 145. 4 nota; горѣ 60. 1, 73. 11, 75. 20, 87. 6, 131. 19, 159. 4, 161. 14, 167. 24, 230. 13, 275. 9 nota, 286. 14, 287. 3, 296. 17, 327. 7. 11; горамъ 305. 13; горахъ 62. 22, 131. 6.

горе οὐαί vae: 35. 24 bis, 61. 20. 22, 83, 18. 23. 28, 84. 4. 23. 31, 85. 9. 18, 88. 19, 99. 10, 133. 3, 169. 22, 173. 26, 217. 12. 13. 15. 17, 241. 24 bis, 250. 22. 27, 251. 1. 8. 12. 27, 274. 20, 295. 4, 298. 13, 331. 25.

горни πονηρότερος nequior: горьша 41. 20—21, горешь 248. 25—26, χείρονα peiora 248. 28, горьшн χείρων peior 111. 11—12, maior χεῖρον 222. 22.

горюшьнъ—гороушьнъ σινάπεως sinapis: горюшьно 275. 8, горюшъно 59—60, горюшьноу 261. 2 (vl. горюшичьноу), гороушъноу 45. 9, горюшънѣ 129. 17.

горькъ πικρός amarus: горько 104. 27, 302. 2.

горьница ἀνώγαιον caenaculum 173. 11, 297. 19.

горѣти—горѧ καίομαι ardeo: гора 310. 22, 334. 1, горѧште 256. 4.

господь κύριος dominus: ѓь 31. 25, 37. 20, 65. 12, 73. 18, 91. 3, 93. 21, 94. 2. 9, 106. 1, 159. 12, 163. 15, 171. 13, 185. 7, 222. 7, 250. 13, 257. 1. 5, 260. 12, 271. 9. 26, 289. 12, 292. 6, 372. 10, 399. 20, 401. 3. 20; ѓъ 64. 10. 15, 65. 7, 82. 3, 91. 12. 15, 94. 20, 123. 15, 132. 12, 165. 18 bis, 166. 15, 169. 29, 191. 24, 192. 7. 17, 194. 15, 195. 9, 197. 14. 26, 215. 10, 221. 28, 226. 15, 240. 11, 256. 9. 23. 25, 265. 22, 268. 15, 275. 7, 279. 14, 286. 21. 26, 292. 3, 299. 3, 301. 24, 325. 13, 379. 18, 401. 2; ѓь домоу οἰκοδεσπότης 261. 18; acc. ѓь хѹрiон 292. 6; господинъ (scribitur ѓнъ) κύριος 70. 10, 91. 15. 20. 23, 289. 20, ѓнь 77. 17, господинь 257. 8; на господинъ κατὰ οἰκοδεσπότου 70. 19, οἰκοδεσπότης: господинъ храма 91. 4, господинъ домоу 265. 15, господинъ храминъı 256. 16; господи κύριε (scribitur ѓн) 20. 16 bis. 19, 21. 20, 22. 5. 9, 23. 23, 24. 4, 28. 10, 36. 11, 44. 21, 47. 16, 50. 16. 21, 53. 3. 11. 14, 57. 3, 58. 7, 59. 11, 63. 26, 64. 13, 68. 22, 72. 27, 73. 2, 76. 19, 93. 4 bis. 25, 94. 7. 15, 95. 29, 96. 22, 99. 6, 111. 4, 143. 7, 150. 27, 211. 10. 21, 219. 29 bis, 221. 4, 239. 14. 21. 26, 240. 6, 242. 10. 21, 245. 11. 20, 256. 22, 259. 19, 261. 13. 21 bis, 265. 21, 278. 22, 283. 10, 284. 7, 285. 6. 12. 14, 286. 3, 299. 8. 26, 300. 23, 306. 17, 326. 11. 25, 327. 6, 329. 23, 331. 7, 338. 24, 341. 24, 347. 24, 356. 10. 14, 361. 1. 22, 362. 12. 23, 363. 11. 18. 26, 368. 9, 369. 25, 371. 17. 24, 373. 11, 374. 9. 13, 375. 6. 14, 376. 25, 398. 6, 402. 2. 6. 12. 27, 403. 11; genet. et acc. господа хѹрiон, хѹрiоу (scribitur ѓа): 5. 8, 8. 14, 81. 18, 82. 2. 6, 115. 12. 19, 163. 20, 165. 19, 166. 19, 187. 3, 188. 18, 193. 23, 206. 28, 243. 19, 256. 6, 257. 12, 291. 22, 308. 3, 360. 22, 372. 9. 15, 380. 7, 397. 5. 30, 398. 17. 24, 399. 7, господина хѹрiоу 93. 20, τοῦ οἰκοδεσπότου: господина 44. 21, господина домоу 31. 26; gen. господи 94. 5. 13, 160. 5, 193. 16. 22, 271. 16—17; dat. господи 8. 20, 190. 25, 206. 18, господеви 13. 4, 82. 3, 166. 15, 191. 1, 198. 21, 200. 8, 275. 6, 292. 3, господю (scribitur ѓю) 185. 10, 275. 6 nota, 337. 20, господиноу (scribitur гйоу praeter 271. 18 et 265. 14, ubi гспдиноу) 29. 6, 65. 5, 240. 17, 265. 21 nota, господиноу домоу οἰκοδεσπότῃ 173. 7, 297. 16; instr. sing. господемь (scribitur гмь) 31. 23, 190. 21, 198. 18; nom. plur. господие 286. 24; gen. plur. господеи 53. 15—16; dual. dat. господьма 17. 6—7, 272. 14.

господьнь хѹрiоу: scribitur sing. masc. гйь 5. 21, 111. 21, 116. 5, 190. 12, 197. 7, 202. 16, 316. 11, 330. 17, ѓнъ 3. 5. 16, 5. 1, 6. 11, 207. 10; sing. neutr. гйе 74. 13 86. 23, 160. 4, 207. 17, 263. 4, 287. 8, 301. 25, 367. 15; nom. fem. sing. гйѣ 193. 31, 195. 6, 197. 8, 212. 10, 369. 27, gen. sing. гйѣ 115. 22, 188. 31, 199. 5, 313. 18; dat. гйю 200. 11; acc. sing. fem. гйю 190. 9; instr. sing. гйемь 195. 28; loc. sing. гйи 115. 17, 187. 11, 188. 22, 198. 19. 23; loc. plur. гйиихъ 189. 19.

гостинница πανδοχεῖον stabulum: гостиницѫ 244. 18 (vl. господѫ сав.).

гостиньникъ πανδοχεύς stabularius 244. 20.

готовъ ἕτοιμος paratus: готовъ 79. 2, 299. 9, готова 78. 20, 265. 4, готово 342. 18, готови 91. 8, 256. 20, готовѫ 173. 12, готовъıмь 92—93.

градъ πόλις civitas: градъ 6. 3, 8. 8, 11. 2, 13. 8, 24. 27, 25. 1. 5, 29. 21—22, 30. 11, 31. 20, 39. 10, 49. 9, 74. 15, 75. 9, 86. 6, 98. 22, 110. 5, 112. 22, 118. 28, 119. 28, 138. 3, 173. 4. 13—14, 192. 1—2, 193. 6, 196. 13. 15, 200. 12, 208. 21. 25, 211. 19, 221. 21, 226. 14, 240. 14, 241. 10. 16, 285. 10. 14, 287. 15, 297. 12, 325. 19, 326. 3, 327. 29, 365. 17—18; града 30. 22, 75. 7, 86. 6, 161. 7, 196. 14, 208. 20, 221. 24—25. 27, 229. 20, 233. 18, 234. 13, 241. 19, 265. 17—18, 307. 11, 318. 12, 328. 3. 23; градоу 30. 26, 135. 31, 231. 11—12, 241. 23; градѣ 31. 17, 131. 27, 197. 14, 224. 8, 230. 20, 279. 3. 5, 304. 16, 312. 15; градъı 27. 22, 78. 26, 119. 9,

140. 5, 226. 1, 261. 11; градомъ 35. 22, 210. 3; градѣхъ 34. 2—3.

градьць хώμη castellum: градьцѧ 49. 16, градъцѧ 135. 12, градъца 360. 20, cf. 346. 2 nota.

гражданинъ πολίτης civis: граждане 284. 23—24.

гребение τὸ ἐλαύνειν: къ гребении in remigando 139. 14—15.

гребѫ(—грети) ἐλαύνω remigo: гребъше 337. 5.

гробъ τάφος sepulcrum: гробъ 111. 7. 15, гроба 111. 20, гробоу 111. 1, гробы 85. 20, гробомъ 85. 11; μνημεῖον monumentum: nom. acc. sing. гробъ 110. 3, 183. 3. 12. 16, 307. 20. 24, 363. 8, 396. 20. 23, 397. 1. 14. 25, gen. plur. 130. 22, гроба 110. 25, 111. 23, 112. 12, 183. 14, 184. 3, 308. 2. 17, 309. 26, 367. 26, 397. 2. 5. 23—24, гробоу 183. 5, 308. 24, 310. 3, 363. 23—24, 397. 8. 10. 19, гробѣ 110. 23, 137. 22, 307. 14, 362. 4, гроби 110. 1, 251. 3, гробѣхъ 130. 24, 131. 6, 229. 23, 333. 11.

гроздъ et грознъ σταφυλή uva: грозда 219. 22, грознъı 20. 5, ubi vl. грознıѣ et гроздъı.

громъ βροντή tonitruum 369. 1, adj. громова βροντῆς 125. 8.

гръдъ ὑπερήφανος superbus: гръдъıѧ 194. 2.

гръдъıни ὑπερηφανία superbia 142. 19.

гръчъскъı ἑλληνιστί graece 394. 12.

гръсти—гръзѫ vl. ad. 256. 1 nota.

грѣати сѧ θερμαίνομαι calefacio me: грѣıѧ сѧ 176. 26, 389. 15, 390. 7, грѣıжшта 187. 7—8, грѣаχѫ сѧ 389. 14.

грѣхъ ἁμαρτία peccatum: nom. acc. sing. грѣхъ 39. 27, 350. 9, 356. 23, 393. 9, gen. plur. 3. 10; грѣха 347. 15, 356. 22, 380. 13. 18; грѣхоу 350. 10; грѣсѣ 348. 29, 351. 14, 380. 14—15, 381. 19 bis; грѣси 25. 9. 15, 120. 17, 121. 4, 212. 19. 27, 225. 16. 20; грѣхъı 6. 19, 25. 18, 116. 12, 120. 22, 121. 8, 212. 22, 213. 3, 225. 22, 246. 7, 316. 24, 349. 1; грѣховъ 195. 30, 312. 11; грѣхомъ 99. 23, 116. 8, 202. 12; грѣсѣхъ 349. 9. 11, 356. 4—5; ἁμαρτήματα грѣси 127. 28.

грѣшьнъ—грѣшьникъ ἁμαρτωλός peccans, peccator: грѣшенъ 211. 10, 354. 11, 355. 10, грѣшънѫ (dat. pro грѣшъноу) 284. 4, грѣшънѣмь 147. 26, 148. 1, nom. plur. грѣшънѣши (vl. грѣшънѣше) 259. 1; nom. sing. грѣшъникъ 355. 11, gen. plur. грѣшьникъ 355. 26, грѣшъникъ 308. 13—14, грѣшъниковъ 280. 12, грѣшъницѣ 267. 27, 268. 13—14, грѣшъници 26. 8, 121. 23—24, 218. 6. 9. 12, 267. 9, грѣшъникомъ 35. 19, 101. 17—18, 175. 26, 218. 12—13, 224. 2—3, грѣшъникъı 26. 12. 19, 121. 28, 122. 1. 5, 213. 20—21. 24—25, instr. pl. 267. 12; грѣшъница 224. 8. 20.

грѧдѫ(—грѧсти) ἔρχομαι venio: грѧдетъ 73. 22, 92. 13, 116. 17, 203. 26—27, 258. 8, 266. 4—5. 10, 316. 25—26, 323. 25, 327. 10. 14, 333. 1—2. 9—10, 335. 17, 362. 9, 367. 11. 18, 377. 22, 384. 8, ὑπάγει 371. 10, ἀκολουθεῖ 33. 10, 57. 11, 147. 17; грѧдѫ πορεύομαι eo: 265. 10, 376. 2, ἔρχομαι: 348. 9. 10, 385. 20, 386. 1; грѧдеши ἔρχῃ 7. 18, ὑπάγεις 258. 14; грѧдѫтъ ἔρχονται 305. 10, 324. 13, ἀκολουθοῦσιν 359. 11; грѧди ἔρχου 363. 18, δεῦρο 364. 11, ἀκολούθει: 23. 25, 26. 6, 281. 14, 318. 11, 403. 4 et грѣди (pro грѧди) 121. 20; грѧдѣте ἔρχεσθε 265. 3, грѧдѣта δεῦτε 9. 11—12; грѧдъı ἐρχόμενος 7. 6, 74. 12—13, 86. 22, 160. 3, 219. 30, 287. 8, 315. 16, 324. 25, 338. 26, πορευόμενον 239. 12, ὁδεύων 244. 14; мимо грѧдъı 121. 18, грѧдъıи 34. 5—6, 222. 13. 16, 316. 17, 324. 27, 336. 21, 362. 25, грѧдѧи 367. 15; грѧджшта ἐρχόμενον 89. 27, 170. 18, 177. 21, 305. 2, 316. 13, 318. 22, грѧджща 358. 3, περιπατοῦντι 317. 14—15; грѧджштъ 57. 26, 295. 20 nota, грѧджщь 7. 24, 103. 23, acc. sing. грѧджштии 156. 28, 282. 10—11; грѧджштааго 6. 23, 202. 26, 266. 25, 339. 3—4, грѧджштаѣго 314—315; neutr. sing. грѧджште 160. 4, грѧджштее 259. 23; грѧджштю 180. 22, —цю 238. 2; nom. plur. грѧджште 157. 2; acc. plur. neutr. грѧджштаа 382. 4—5, 388. 2; dat. plur. грѧджщемъ 226. 14, грѧджщимъ 22. 17, dual. грѧджштема 184. 13; грѧджща 6. 21; грѧджштиχъ 295. 17; грѧдѣаше ἠκολούθει 283. 12—13, грѧдѣахѫ ἤρχοντο 328. 3—4.

гоумьно ἅλων area: 7. 11, 204. 4.

гънати καταδιώκω prosequor: гънашѧ 119. 5—6.

гъıбати—гъıблѭ ἀπόλλυμαι pereo: гъıблѭ 269 5, гъıблѭштее ἀπολλυμένην 338. 6.

гъıбѣль ἀπώλεια perditio: 97. 21, 172. 6.

гѫба σπόγγος spongia: гѫбѫ 109. 16, 182. 7, 395. 14.

гѫгънивъ μογιλάλος mutus: гѫгниа 143. 16, cf. 114. 20 о гѫгънивѣемь περὶ τοῦ μογιλάλου.

Д

да ἵνα, μή, ἵνα μή, ὅπως ut, ne: ἵνα 3. 11, 5. 8, 8. 4. 29, 12. 18. 23, 18. 4, 19. 6. 21, 25. 16, 31. 24, 37. 25, 38. 12. 13, 49. 15, 51. 5, 56. 23, 60. 21, 61. 17, 62. 28, 63. 8, 67. 7. 16, 71. 21, 72. 18, 73. 6.

19, 85. 8, 97. 11. 13, 98. 17, alia; ὅπως 4. 15, 6. 4, 11. 7, 14. 1. 19. 24, 15. 6, 16. 7. 12, 23. 11, 25. 3, 29. 7, 45. 21, 79. 22, 86. 6, al.; μή 8. 12, 12. 6, 54. 5, 87. 13, alia; ὥστε 29. 10, al.; imperativum interpretatur, v. gr. да бждетъ ἔστω 63. 13, 72. 12. 15, да слышитъ ἀκουέτω 35. 9, 42. 24, 46. 18, al., videsis 11. 6, 12. 27, 14. 23, 15. 20. 21, 28. 13, 57. 9, 66. 9, 67. 5, 88. 13. 14. 15. 18. 22, 100. 26, al.; graece infinitivus legitur 10. 23, 14. 14, 42. 11, 64. 10, 72. 17, 82. 22, 91, 12, al.; graece futurum aut conjunctivus sine coniunctione: 44. 25, 58. 9, 73. 5, 75. 13, 80. 17, 83. 15, al. Coniunctio да praeterea legitur: 100. 26, 101. 4, 102. 22, 103. 7. 19, 105. 3, 106. 16. 24, 107. 1. 4. 14, 108. 2. 23. 25, 109. 18, 112. 19, 119. 9, 121. 6, 123. 20, 124. 18. 19. 26, 125. 1. 2, 127. 18. 24, 128. 21. 23. 26. 27, 131. 17. 21, 132. 9. 22. 23, 134. 19, 135. 16. 32, 137. 10, 138. 12, 16, 139. 1, 140. 7, 141. 12. 16, 142. 2. 24, 143. 2. 4. 17. 25, 144. 19, 146. 5. 28, 147. 16, 149. 5. 17, 150. 8. 21, 151. 21, 152. 7, 154. 21. 28, 155. 12, 157. 13. 15. 16, 158. 7. 9. 11. 21. 29. 30, 160. 25—26 nota, 162. 5. 23, 172. 23, 175. 6, 177. 1, 179. 21. 24, 180. 9. 20, 181. 2. 23. 24, 182. 9, 183. 10, 189. 9, 198. 12, 199. 23, 206. 25, 208. 22, 210. 1. 8, 211. 4, 212. 28, 215. 17, 218. 2. 13. 22. 23, 219. 10, 220. 19, 221. 5, 224. 5, 227. 1. 6. 12, 228. 8, 230. 10. 13, 231. 8, 232. 21, 234. 20, 235. 23. 24, 237. 25, 238. 12, 239. 10. 14, 240. 18, 245. 12, 246. 3. 4, 249. 25, 250. 10, 251. 20, 252. 6, 253. 22, 254. 19, 256. 7, 258. 17, 259. 23, 264. 8, 265. 23, 266. 15, 267. 7, 269. 23, 270. 14, 271. 12, 272. 4, 273. 18, 274. 2. 5. 7. 11. 19. 23, 276. 25, 278. 8. 10, 279. 12, 280. 18, 283. 4. 9. 10. 22, 284. 26, 285. 3. 4, 286. 8. 9, 289. 6. 18. 23, 290. 8. 9, 291. 3, 293. 3. 7. 15, 294. 25. 26, 295. 1. 2, 296. 13, 297. 5. 10. 11, 298. 21. 28, 299. 4. 6. 18. 20. 23, 300. 1. 6. 14, 306. 1, 309. 7, 312. 5, 314. 10. 12, 316. 2. 7. 19, 317. 1, 321. 19, 323. 7. 11. 14. 23. 25, 326. 3. 26, 328. 10. 17. 28, 329. 19, 331. 7. 25, 332. 16. 20, 333. 28, 334. 5. 18, 335. 19, 336. 1. 15. 23, 338. 10. 12. 14, 339. 5. 8. 11, 340. 6, 344. 6, 345. 3. 17, 347. 10, 352. 13. 20, 353. 1. 3, 354. 28, 355. 3, 356. 11. 16, 357. 23. 26, 358. 17, 359. 19, 360. 9, 361. 1. 4. 27, 362. 7, 363. 8. 22, 364. 9, 365. 6. 11. 13. 22. 27. 28, 367. 4, 368. 6. 12. 21, 369. 17. 20. 24, 370. 1. 7. 14. 18, 371. 2. 8, 372. 13. 19. 23, 373. 22, 374. 3. 5. 19, 375. 3, 376. 4. 9, 377. 13. 20. 23, 378. 5. 22, 379. 9. 11. 13. 22. 23. 26, 380. 20, 381. 1. 3. 7. 15, 383. 16, 384. 5. 8. 12. 17. 19. 21, 385. 1. 22. 27, 386. 2. 7. 8. 14. 17. 19. 22. 24. 25, 387. 2. 3. 10, 388. 6. 11, 390. 18, 391. 1. 15. 20. 27, 392. 2. 11, 393. 25, 395. 13. 19. 25, 396. 3. 4. 10, 399. 27, 400. 1. 403. 3. 8.

давити — давлѭ πνίγω suffoco: давлѣше 64. 19.

давыдъ Δαβίδ David: давъıдъ 8. 1—2, дв҃дъ 1. 11, 82. 6, 166. 18, 215. 4, дв҃дъ 123. 7, 166. 14—15, 292. 2. 6, дв҃ъ 37. 8, cf. 346. 2 nota; давъıда (дв҃да, дав҃да) 1. 15, 2. 21 bis, 160. 5, 192. 17, 195. 12; давъıдовъ 158. 23, 3. 6, 28. 6, 39. 4, 53. 3, 72. 27, 73. 3, 82. 1, 158. 20, 166. 14, 196. 15, 205. 8, 283. 2. 6; давъıдова 1. 1, 192. 4—5, 196. 17, 346. 2; давъıдовоу 74. 12, 75. 1; давъıдовѣ 197. 14.

даже cum paecedente прѣжде: πρίν prius quam 100. 11, 104. 24, 174. 20, 178. 24, 198. 14, 199. 4, 297. 25, 301. 26, 318. 26, 329. 24, 352. 18. 372. 23, 377. 19, 385. 4.

далє порро́терον longius 310. 13.

далече макра́н longe 24. 19, 166. 9, 188. 6, 221. 1, 268. 20—21, 269. 12, 284. 19, 401. 7, макра́ 83. 21, 166. 28, 292. 16, по́рро 51. 27, 266. 27; из-далече а҆по́ макро́ѳен 103. 2, 110. 10—11, 131. 8, 144. 11, 160. 12, 176. 23, 182. 16, 273. 15, 280. 9, 301. 8, 307. 5, по́рроѳен 276. 9—10.

далъманоутанъскъı Δαλμανουθά Dalmanutha 145. 5.

дамь — дати δοῦναι dare: дамь δώσω dabo 56. 17—18, 137. 5, 326. 20. 22, 340. 10. 11, дамъ 8. 18, 69. 24, 137. 3—4, 206. 11, δίδωμι 284. 7, 294. 12; plur. δώсомεν дамь 138. 18, 164. 1—2, 316. 7; даси 137. 10, 220. 22; дастъ futurum δῶσει, δοθήσεται 19. 8. 20, 31. 8, 41. 3, 43. 5, 55. 8, 57. 17, 78. 3, 89. 20, 129. 2—3, 145. 11, 147. 23, 163. 16, 169. 1—2, 170. 13—14, 192. 17. 218. 25—26, 228. 14, 246. 23. 25, 247. 1. 14, 249. 9, 272. 13, 338. 8, 362. 15, 373. 22, 376. 8—9, 379. 25, 383. 14, 384. 20, δίδωсιν 325. 7, 338. 20—21, 339. 2, 373. 14, 401. 21, дидо́наι 91. 13, imperat. до́тω 12. 27, aoristus ἔδωκε 29. 9, 49. 25, 54. 14, 75. 27, 93. 11, 99. 20, 101. 25, 123. 12, 127. 14, 137. 19 bis, 162. 4, 174. 2. 4, 176. 2, 215. 8, 222. 4, 233. 8, 244. 20, 284. 21, 285. 4, 298. 4, 311. 26, 315. 5, 323. 11, 325. 8. 21, 326. 15, 332. 20, 333. 6, 334. 5, 338. 18. 19, 339. 8, 343. 26, 344. 2—3, 359. 15, 370. 24, 371. 8—9, 388. 19, ἐδωρήсато 183. 1, а҆фѣ́кен 132. 9—10, ἔδωκας 225. 8—9. 11; aor. дасте 95. 23, 96. 16, futur. 98. 13 nota; дадатъ δώсουсι 89. 6, 170. 8, 218. 28, 286. 5, 289. 6; даждь 48. 24—25, 61. 2, 64. 19—20, 70. 12, 268. 16—17, 326. 9, 355. 8, даждъ до́ς 15. 23, 68.

4, 155. 25, 157. 16, 246. 14, 258. 16, 264. 4, 326. 1. 25, 338. 24, дан pro даждь δός 13. 24; дадите δότε 19. 4, 30. 5, 49. 18, 92. 17, 94. 28—29, 138. 15, 218. 16, 234. 23, 250. 20, 255. 25, 269. 20, 286. 1—2; не дадѣше οὐκ ἤφιεν 160. 25, cf. 209. 27 nota; дати δοῦναι, δοθῆναι 48. 22—23. 28, 66. 10, 70. 28, 72. 3. 18, 80. 2, 98. 13, 110. 20—21, 134. 20, 157. 27—28, 158. 12, 164. 1, 172. 9. 26, 195. 21. 29, 198. 23, 246. 22, 255. 23, 257. 26, 277. 4, 290. 15, 297. 4, 340. 13; даѫ 372. 13, 385. 10, 386. 4. 21—22; дашѧ 49. 2, 105. 23—24, 108. 5, 113. 3, 311. 23, 365. 25—26; далъ 256. 18, 270. 14, 300. 19, 326. 10, 384. 18. 19. 20, 385. 1. 5. 7. 8—9. 10. 15. 21. 24—25, 386. 21, 387. 1—2. 3. 4, 388. 13; давъ 171. 9, давъı ὁ δούς 288. 13, давъı сѣдѣтъı ὁ συμβουλεύσας 389. 1, давъшиı loc. sing. fem. 188. 23, давъшааго 26. 2; данъ 315. 20, 345. 22—23, дана 113. 17, данѣ 134. 27, дано 43. 3. 5, 66. 24, 95. 1, 97. 23, 127. 22, 227. 4, 257. 17, 324. 16, 341. 19, 366. 15, 393. 8.

данилъ Δανιήλ Daniel: данилома 83. 11, 169. 13.

дань φόρος tributum: 290. 15, 303. 2, дани τέλη 60. 17.

даровати χαρίζομαι dono: дарова 222. 19.

даръ δῶρον donum: даръ 11. 28, 12. 1. 4, 22. 1, 51. 19, 84. 16 bis, 141. 19, 326. 8—9 (δωρεάν), даръı 4. 24, 292. 19, 293. 5, даромь 84. 13.

дѣнии δόμα datum: даанїѣ блага 19. 17, 247. 12.

дѣти vel даати — даѭ διδόναι dare: даѭ δίδωμι 242. 13, 359. 12, 377. 11. 12; десатинѫ даѭ ἀποδεκατῶ; даатъ 377. 12, даате 218. 10, 250. 23, даете 98. 1 nota, даѭтъ 218. 13; дан δίδου 217. 29, 246. 6, дайте 218. 16. 25; даѭи διδούς 338. 23; даемое διδόμενον 298. 5; дѣти 19. 18, 247. 13, 256. 26, 303. 2; дѣше ἐδίδου 235. 3, 310. 19, дѣше 99. 17, 127. 15, 139. 1, 144. 19, 209. 27, 269. 2, дааше 135. 14; дѣхѫ 42. 21, 181. 4.

двигнѫти κινέω, σαλεύω moveo: двигнѫти хυνῆσαι 82. 21, σαλεῦσαι 220. 5; двигнѫтъ сѧ σαλευθήσονται 89. 22, 295. 18—19, cf. подвигнѫти сѧ; двигни сѧ ἄρθητι tolle te 75. 21, 161. 15.

движение κίνησις motus: движенїѣ 330. 16—17.

двизати — движѫ σκύλλω vexo: движеши 133. 25—26, не движи 232. 18; — сѧ: не движи сѧ μὴ σκύλλου noli vexari 221. 4; движемъ σαλευόμενος: движемъı 223. 2.

дворъ αὐλή atrium: дворъ 97. 9, 103. 2, 176. 25, 180. 10, 248. 12, 357. 1, 389. 6; двора 103. 2, 309. 9—10, 358. 12; на дворѣ 104. 9, 178. 6.

двьрь plur. двьри θύρα ianua: 93. 2, 110. 25, 183. 5, 246. 19, 261. 19. 20, 357. 16. 20; двьрии 110. 25, двьрен 111. 23, 183. 14; двьремъ 398. 19, 399. 14, двъремъ 118. 28; двьрьми 357. 1. 3, двеpьми 120. 7; двьрехъ 90. 9—10, 159. 14, 170. 29—30, 389. 7—8.

двьрьникъ θυρωρός ostiarius 357. 4—5.

двьрьница ἡ θυρωρός ostiaria: двьрьница 389. 11, двьрьницы 389. 9—10.

девѧтъıи ἔννατος nonus: девѧтаѣ 317. 24 (vl. десатаѣ), девѧтъıа 109. 5, 181—182, 306. 22, девѧтѫѫ 69. 25, 182. 1, девѧтѣıи 109. 6.

девѧть ἐννέα novem 276—277, девѧти десатъ и девѧти ἐνενήκοντα ἐννέα 62. 21. 22. 25. 26, 267. 17, 268. 1. 2.

декаполь Δεκάπολις Decapolis: декаполи 10. 1, декаполи 132. 13—14; adj. декапольскъ Δεκαπόλεως: acc. plur. декапольскъı 143. 15.

десница ἡ δεξιά dextera: десницѫ 107. 21.

деснъ δεξιός dexter: десна 12. 21, деснаа 215. 14, десное 12. 17, 102. 8, 300. 26, 388. 16, въ деснюю 13. 17, о деснѫ 72. 2, о деснѫю ἐκ δεξιῶν: 71. 22, 82. 4, 95. 17. 19, 103. 23, 108. 13, 157. 17. 26—27, 166. 16, 177. 20, 181. 12, 183. 17, 185. 9, 190. 12, 292. 4, 302. 14—15, 305. 20, εἰς τὰ δεξιὰ μέρη 400. 19.

десатина in десатинѫ даати ἀποδεκατόω decimo, decimas do: 250. 22—23, 280. 7, cf. отъдесатьствоүю.

десать δέκα decem: 157. 29, 276. 8. 24, 284. 20—21. 21—22, 285. 7, десатъ 188. 6, 268. 4; οἱ δέκα десатии 72. 5; ї pro десать 94. 29, 286. 2. 3; dat. десати 92. 2, instr. десатию 266. 24, десатъıю 285. 10, loc. sing. о десати 188. 9, acc. plur. три десати τριάκοντα 42. 23, 105. 7. 21—22, 127. 16, 128. 18—19; ѣ pro три десати 44. 13, 331. 1, ѣ-ти pro три десати 98. 15, 337. 6; dat. plur. тремъ десатемъ 204. 22; gen. plur. десатии (седмь—) 242. 9, десатъ antecedente substantivo пать: 138. 26, 224. 27, 234. 30, 271. 21—22, 352. 16, 401. 15, ant. subst. шесть: 42. 22, 128. 19, 308. 29, ant. subst. седмь: 64. 2, 187. 16, 240. 12, antec. subst. осмь: 200 3, 271. 26, antec. subst. девать: 62. 21. 25, 267. 17, 268. 1; шесть десатъ exprimitur litera ѡ 44. 13, 127. 17; instr. plur. десатъıи 321. 7; dual. десатѣ 337. 5—6, десатъма 266. 25—26; saepissime vero occurrit на десате: 27. 16, 29. 8. 12. 19, 33.

25, 49. 28, 69. 2–3. 3–4, 70. 2. 15, 71. 8, 98. 11, 101. 21, 102. 14, 113. 13, 125. 1, 127. 20–21, 132. 27, 134. 17, 135. 13, 139. 5, 145. 30, 152. 6, 157. 3, 160. 9, 172. 22–23, 173. 16. 23–24, 175. 29, 184. 18, 200. 18–19, 201. 23, 216. 10, 226. 3, 231. 20–21. 23–24, 233. 8, 234. 19, 259. 5. 26, 260. 18, 282. 12, 297. 1. 23, 299. 2, 300. 16–17, 308. 18, 311. 2, 336. 17, 341. 22–23. 29, 342. 4, 361. 14, 362. 5, 399. 4; дъва на десатѣ exprimitur literis ві 235. 6.

дивии ἄγριος silvestris 6. 15, 116. 16.

дивити сѧ θαυμάζω miror: 53. 26, 106. 9, 179. 13; дивитѣ сѧ 333. 9, 344. 2; дивѧ сѧ 308. 26; диви сѧ 22. 17, 135. 11, 182. 28, 250. 12, 322. 15, dual. дивистѣ сѧ 201. 8–9, дивишѧ сѧ 28. 18, 75. 16, 80. 12, 198. 4; дивлѣахѫ сѧ 68. 17, 117. 28, 121. 13, 132. 15, 134. 25, 139. 25, 144. 1, 156. 11–12, 207. 24, 238. 5, 247. 18, 343. 14—15, дивлѣхѫ сѧ 21. 13, 39. 3, 47. 25–26, 81. 11, 161. 5; дивѣше сѧ θαυμάσαντες 290. 23.

дивьнъ θαυμαστός mirabilis: дивъна 77–78, 163. 21, παράδοξα 213. 10, дивъно 355. 24.

дидрагма δίδραχμον didragma 60. 12. 23.

динарь δηνάριον denarius: gen. plur. динарь 224. 26, cf. пѣнязь.

динѣ: къ динѣ πρὸς τὸν δεῖνα 98. 22 nota.

дира σχίσμα scissura: 27. 3, 122. 22.

дияволъ διάβολος diabolus: 46. 6, 206. 2. 8. 11. 30, 227. 11, 342. 1; диявола 351. 6, дияволу 96. 15, 371. 5. 6, instr. sing. дияволомъ 205. 24; дивволъ 8. 8. 15. 22, диввола 7. 28.

длъгъ longus: на длъзѣ врѣмени graece ἐπὶ χρόνον, interpr. latina habet: per multum tempus 279. 7–8.

длъгъ τὸ δάνειον debitum 64. 15, τὸ ὀφειλέμενον 65. 2. 14, ἡ ὀφειλή 65. 8, длъгы τὰ ὀφειλήματα 15. 24.

длъжьникъ ὀφειλέτης debitor: acc. длъжьникъ 64. 7–8, gen. plur. длъжьникъ χρεοφειλετῶν, dual. длъжьника 224. 24, длъжьнику ὀφείλοντι 246. 9, длъжънникомъ ὀφειλέταις 15. 25–26.

длъжьнъ бъıти ὀφείλω: длъженъ 64. 18. 20, 84. 14, 224. 25–26, 271. 18. 23, 392. 22, длъженъ 84. 8; длъжьни 372. 11, длъжъни 276. 3; длъжънѣше ὀφειλέται debitores 259. 7–8.

доброткорити ἀγαθοποιεῖν: доброткорите 218. 15 nota.

добръ καλός bonus: nom. et acc. добръ 20. 10–11, 40. 8, 46. 25; добры ὁ καλός 357. 26. 27, 358. 8, ὁ ἀγαθός 40. 14, ἀγαθέ 94. 2. 9–10, 285. 8; gen. sing. добра 20. 12, 203. 7, 219. 18, acc. plur. neutr. 359. 21, добрѣ ἀγαθά 40. 15, добраıа τὰ καλά 11. 7; добро 20. 6. 9, 38. 5, 40. 8. 12, 44. 16. 21, 53. 12–13, 58. 7, 98. 1, 123. 23, 143. 5, 148. 17, 153. 24, 172. 11. 14, 173. 28, 215. 24, 217. 21, 218. 26, 219. 17, 237. 1, 254. 10. 12, 267. 3, 318. 19; доброе 46. 1–2. 3, 320. 6. 8; доброго 110. 14–15, добраго 7. 4; acc. sing. добръı 20. 7, acc. plur. добрыı ἀγαθούς 79. 7, добръıа 47. 8–9; instr. добромь 228. 1, 293. 8; loc. добрѣ 42. 21, 44. 10, 127. 15, 128. 16, 226. 24, 227. 23, 359. 24; adverb. добрѣ καλῶς 51. 23, 141. 1. 11, 144. 1, 165. 14. 27, 217. 17, 291. 27, 327. 3, 351. 19, 372. 9, 390. 3; compar. добрѣе καλόν 153. 2, 274. 20, 389. 2, добрѣа 61. 26, 62. 8, 99. 11, 153. 6. 12. 18. — добра рода εὐγενής 284. 18.

доволъ δαπάνη sumptus 266. 13.

довольнъ ἱκανός satis: довольно 299. 27; довольнъ бъıти ἀρκέομαι contentus sum: дъвъльни (pro довольни, ut in. zogr. legitur) бѫдете 203. 20.

довлѣıѫ — довлѣти ἀρκετόν, ἀρκέω: довлѣетъ 18. 13 (vl. довлѣетъ), 31. 24, 375. 14–15, довлѣѭтъ 335. 22.

дондеже vide доньдеже.

доити θηλάζω nutrio: доиша 305. 12, доıштимъ 88. 20–21, 169. 23, 295. 4–5.

доколѣ ἕως quamdiu: 59. 18 bis, 150. 11. 12, 237. 27, 359. 3 (quousque).

доконьчати in ѥсмь не доконьчалъ ἔτι ὑστερῶ mihi deest 68. 1, 155. 23, λείπει 281. 11.

долу κάτω deorsum 8. 10.

домаштьнии οἰκιακός domesticus: домашьнии 33. 5, домаштънаıа 32. 1–2.

домовитъ οἰκοδεσπότης pater familias: домовитъ 76. 29, домовиту 47. 20, 69. 14; — домовьнъ in приставление домовьное οἰκονομία vilicatio 271. 5–6.

домъ οἰκία domus: 23. 3. 5, 27. 24, 28. 7, 30. 15. 16, 39. 10. 22. 23, 45. 25, 60. 15, 118. 17–18, 125. 26 (домотъ ib. 28), 126. 1. 3, 135. 23, 142. 23, 156. 21, 169. 18, 171. 9, 209. 15 225. 8, 232. 21, 233. 15, 241. 10, 282. 7, 297. 15, 330. 7, οἶκος—οἶκον: 86. 20, 121. 11, 125. 13, 132. 10, 134. 2–3, 142. 4, 146. 15, 151. 14, 191. 21, 193. 7, 194. 11, 213. 5. 7, 215. 6, 221. 18, 231. 10. 19, 241. 1, 245. 7, 248. 1. 2. 22, 262. 29, 263. 5, 265. 24, 267. 22, 274. 6, 280. 14, 301. 7, 331. 12, домъ στέγη tectum 22. 9, домь οἰκίαν 224. 6; дома ἐν τῷ οἴκῳ 362. 10; gen. домоу οἴκου 29. 14,

τῆς οἰκίας 30. 21, 42. 6, ἐκ τῆς οἰκίας 169. 19, 171. 13, 192. 4, 196. 17, 221. 1, 241. 9, 256. 19, 271. 13—14, 320. 24 bis, домоу строити οἰκονομεῖν vilicare 271. 7, строение домоу οἰκονομία 271. 10. 13—14, приставьникъ домоу οἰκονόμος 271. 8, господинъ домоу οἰκοδεσπότης 31. 26, 173. 7—8, 265. 16, 297. 16, господь (гⷭ) домоу 261. 18; dativus домоу 53. 10, 241. 2, 270. 3, 271. 7, 284. 10, домови εἰς τὸν οἶκον 143. 11; local. домоу 22. 5, 26. 7—8, 48. 7, 97. 15—16, 120. 4—5, 121. 22, 135. 7—8, 152. 1, 154. 21, 171. 23, 192. 18, 195. 12, 213. 16, 240. 7, 241. 6, 257. 28, 278. 8, 284. 1, 350. 11, 363. 5, 374. 21; instr. sing. домомь 91. 12; домъı 83. 20, 144. 10, 166. 27, 271. 14, 292. 15; домовъ 156. 26; домохъ 34. 19.

домъıслити addito не: ἀπορέομαι haesito: не домъıслѧште сѧ διηπόρει 234. 3.

донелѣже ἕως 275. 20 nota.

доньдеже ἕως usque, quousque: 12. 5—6. 10, 30. 14, 31. 20—21, 38. 22, 45. 18, 50. 3—4, 57. 24—25, 58. 24, 65. 1. 13, 90. 11. 23, 135. 23—24, 139. 10, 174. 28, 214. 4—5, 236. 11, 257. 24, 258. 21, 259. 20, 261. 9—10, 263. 2, 267. 19, 268. 7—8, 275. 20, 284. 23, 292. 4, 296. 3, 297. 28, 312. 16, 353. 5—6, 354. 17—18, 369. 16. 19, 374. 17—18, 403. 3. 9, ἐφ' ὅσον 26. 25, ἐν ᾧ 122. 12, ἄχρι οὗ 295. 10; дондеже 4. 18, 5. 3, 11. 13, 82. 4, 86. 21—22, 100. 18, 148. 6, 166. 16—17, 171. 11, дощьдеже 11. 11, донъдеже 3. 18; дондеже 298. 2, 299. 12.

досадити — досаждати ὑβρίζω contumelia afficio: досадѧтъ 282. 17, досадиша 78. 23, 289. 9 nota, досаждьше ἀτιμάσαντες 289. 9; досаждаѣши 251. 6—7.

доселѣ ἕως ἄρτι usque modo 35. 4, 320. 8—9, 330. 2—3, 383. 14, ἕως τοῦ νῦν 88. 26.

достати — достанѫ ἀρκέω sufficio: достанетъ 92. 21.

достоинъ ἱκανός dignus: 7. 8, 22. 9, 116. 19, 204. 1, 221. 4, ἄξιος 6. 23, 30. 9. 13. 16. 17—18, 33. 6—7. 8. 10, 220. 21—22, 241. 7—8, 269. 8—9. 17, 316. 19; достоини ἄξιοι 79. 3; достоина сътворити ἀξιόω 221. 6, достоина аӥтиον causa 304. 21—22, достоино ἄξιον 304. 10, ἐξόν ἐστι 37. 11, ἔξεστιν 80. 2, 105. 14, достоинѫѭ τὸ ἐπιβάλλον quod contingit 268. 17; достоинаа ἄξια 257. 15, 306. 15, достоинъı ἀξίους 202. 27.

достоѣние κληρονομία hereditas: 77. 15, 163. 12—13, 289. 18; достоѣниѣ 253. 23.

достоѣти — достоѭ ἔξεστιν licet: 37. 5—6. 24, 38. 4—5, 48. 17, 65. 24, 123. 5. 22—23, 136. 16, 154. 7, 163. 31, 201. 15, 215. 1—2. 23, 260. 9—10, 263. 12, 290. 14, 327. 20, 331. 16, 390—391; ἔξεστιν licet достоѣаше 215. 19, достоѣше 123. 11, ἔδει oportuit 260. 18—19, 325. 18.

дохъторъ: на дохъторѣ 130. 9, vl. pro на кръмѣ, vocabulum дохъторъ e germanico fonte fluxisse videtur, ubi doftâ, thôfta transtrum significat.

драгма δραχμή dragma: драгмѫ 268. 5. 11, драгмъ 268. 4.

драгъ βαρύτιμος pretiosus: драга 97. 18, vl. драгаго ib. nota, полутелѣ драгъı 97. 18.

древле πάλαι olim: 35. 27, 241. 27, πρῶτον primum 239—240, 240. 6.

древьнии ἀρχαῖος antiquus: древнимъ 11. 21, древънимъ 12. 12, 13. 3, древьниихъ 235. 12, древьниихъ 234. 7.

дроугъ φίλος amicus: 35. 19, 224. 2, 246. 12—13. 15. 24, 324. 20, 361. 20, 393. 12, gen. plur. 264. 16; дроугъı 221. 2, 267. 23, 268. 9, 272. 3, 294. 16, 379. 14. 18, instr. plur. 270. 15; dual. дроуга 303. 29—20, дроугомъ 252. 18; дроуже 246. 14, 264. 10, дроуѕи 329. 15; ἑταῖρος дроугомъ 35. 12, дроуже 70. 24, 79. 12, 102. 2.

дроугъ дроуга ἀλλήλους invicem 87. 29. 30, 252. 8—9, 374. 4, 379. 11. 26, ἀλλήλοις ad invicem 223. 24, 374. 6; др. отъ дроуга ἀπ' ἀλλήλων ab invicem 95. 13—14, παρ' ἀλλήλων 334. 25; др. къ дроугоу πρὸς ἀλλήλους ad alterutrum 130. 17—18, 145. 19—20, 152. 4, 181. 21, 197. 23—24, 209. 9—10, 216. 4, 289. 16; дроугъ дроугоу ἀλλήλων 372. 11—12.

дроугъıи ἄλλος alius, alter: дроугъı 31. 18, 109. 19—20, 389. 4, 397. 7. 9. 18; ἕτερος 224. 26—27, 240. 5, 265. 8. 12, 278. 16. 21, 280. 1, 285. 14, 301. 15, 306. 12, acc. sing. ἕτερον 289. 8; дроугъı μία 90. 97; дроугъıи ἄλλος 173. 22, ἄλλον 163. 2, ἕτερος 23. 22; дроугаѣ femin. sing. 38. 7, 104. 14, 110. 27, 111. 29, 124. 7, 216. 2, dual. num. 93. 17, 94. 8, neutr. plur. дроугаа 42. 13. 20, дроуга 42. 19; дроугоѥ 127. 6—7. 12, 14, 226. 19. 21. 23; дроугааго ἕνα alium 181. 12, τὸν ἕτερον alterum 272. 16, ὃν δὲ 305. 20, дроугаго τὸν ἕτερον 17. 8; къ дроугоуогумоу πρὸς ἕτερον 239. 25, дроугоумоу ἄλλῳ 22. 14, 221. 11—12, ἑτέρῳ 76. 17—18, 271. 22, τοῦ ἄλλου 395. 24, τὸν ἄλλον 397. 3; дроугѫѭ 13. 18, 93. 16. 24.

26, 215. 12, дроугоуıж 217. 26, 278. 19; дроуѕѣмь 17. 10 (ἕτερος), дроуѕѣмь 211. 3, 272. 17; дроузии ἕτεροι, ἄλλοι 56. 7, 144. 11, 146. 24, 345. 26, 399. 6, 401. 5—6, дроузии 74. 7, 247. 21; acc. plur. дроугъıа ἄλλους 70. 3; nom. plur. fem. тинές (vl. етеры) 308. 1, ἑτέρα sc. γραφή 396. 6; дроугъıхъ ἕτερα 248. 25, дроугъıхъ ἄλλων 234. 6.

дроужина συνοδία comitatus: дроужинѣ 200. 24.

дръжава κράτος potentia: дръжавѫ 193—194.

дръжавьнъ κράτιστος vl. pro славьнъ 189. 9 nota.

дръжати κρατεῖν servare 140. 21, κατέχειν tenere 264. 6; κρατέω teneo, retineo: дръжите 141. 7—8, дръжите 399. 2, дръжитъ ѧ 399. 3; дръжитъ ѧ ἀνθέξεται sustinebit 17. 9, 272. 16—17; дръжатъ κατέχουσι retinent 228. 3; дръжаıе κρατοῦντες tenentes 140. 18, дръжаштеи οἱ συνέχοντες 302. 3; дръжаахѫ κατεῖχον detinebant 209—210, —ѧ ἐξεκρέματο suspensus erat 288. 7, дръжаашете ѧ ἐκρατοῦντο tenebantur 309. 6.

дръзати — дръзнѫти θαρσέω confido: дръзаи 25. 8, 27. 26, 158. 25, 232. 14; дръзаите 50. 14, 139. 22, 384. 13—14; дръзнѫвъ τολμήσας audacter 182. 26—27.

дрѣколь ξύλον fustis: дрѣкольми 101. 23, 102. 19, дръколькми 175—176, 176. 12—13, 301. 3.

дрѫселокати στυγνάζω tristis sum: дрѫселоуıа 55. 4.

дрѫхлъ къıти στυγνάζω contristor: дрѫхлъ кыıъ 155. 28; σκυθρωπός tristis: dual. дрѫхла 309. 9—10 (vl. дрѫсела).

дрѣво δένδρον arbor: 7. 3, 20. 6. 8. 9. 10. 11, 40. 7. 9. 10, 45. 13, 146. 11, 203. 6, 219. 17. 18. 19, 261. 5; дрѣва 7. 2, 74. 8, 159. 23, 203. 5, 295. 26; дрѣвъ 305. 15.

доуıѫти ἐμφυσάω insuflo: доуноу (pro доуıѫ) 398. 27.

доухати — доушѫ πνέω spiro, flo: доушетъ 322. 18, доушѫштъ 258. 9, vl. дъıшетъ, дъıшѫштъ, cf. дъıхати.

доуховьнъ τοῦ πνεύματος: доуховънѣи 206. 32.

доухъ πνεῦμα spiritus: 7. 23, 31. 10, 38. 17, 40. 1. 5, 41. 11, 101. 15, 109. 23, 116. 27, 117. 3, 118. 8, 126. 8. 11, 142. 27, 150. 2. 15, 169. 4, 175. 16, 186. 8, 187. 30, 192. 23, 193. 23, 199. 1, 204. 17, 207. 10, 208. 28, 233. 3, 235. 27, 237. 20, 247. 15, 248. 19, 253. 13. 18, 259. 26, 306. 26, 311. 13. 18, 317. 4. 8, 322. 15. 17, 327. 19, 341. 11. 13, 345. 22, 376. 10, 377. 7, 380. 23, 382. 1, 395. 18, gen. plur. 41. 18, 216. 24, 222. 18, 226. 5, 248. 26; доухъ 113. 21, 190. 22, 205. 21, 239. 17 nota, 322. 15. 20, 325. 7, 398. 27; dat. доухоу 151. 2, 238. 4, 363. 16, доухови 230. 1; instr. sing. доухомь 118. 3, 120. 24, 166. 15, 190. 26, 193. 11, 195. 8, 196. 5, 199. 3, 200. 14, 204. 2, 216. 29 nota, 317. 10, 322. 12—13, 327. 17. 20, доухомъ 7. 9. 27, 10. 5, 82. 2. 6, 116. 22, 130. 23, 145. 9, 199. 5, 205. 23, 242. 20, 373. 1, dat. plur. 118. 13, 209. 12; доусѣ 39. 17, 345. 20; доуше 131. 13, 151. 4; доуси 124. 23, 131. 22, 242. 17; доухъı 23. 10; на доусѣхъ 29. 10, 135. 15.

доуша ψυχή anima: 17. 15, 38. 16, 100. 22, 175. 3, 193. 23, 254. 23, 368. 24; vocat. доуше 254. 11; gen. sing. доушѧ 5. 25, 32. 9, 266. 7, 278. 12, 359. 3, 368. 18; loc. доуши 147. 24, dat. 254. 11; доушь 32. 11, 33. 11. 12, 57. 12. 13. 16. 18, 72. 18, 124. 1, 147. 18. 20. 23, 158. 12, 199. 22, 215. 25, 235. 27. 28, 254. 15, 357. 27, 358. 10. 16, 368. 17, 374. 14. 15, 379. 13; доушеıь 17. 13, 81. 19, 165. 21, 166. 4, 243. 20, 254. 21; gen. plur. доушь 239. 17 nota; acc. plur. доушѧ 294. 21; доушамъ 36. 25.

дъва δύο duo: 9. 9. 14, 24. 13, 49. 28, 63. 20. 24, 66. 7, 72. 22, 73. 12, 90. 26, 93. 12. 17. 18, 94. 6. 8, 102. 14, 103. 10, 108. 12, 125. 1, 135. 14, 139. 4, 145. 30, 154. 19, 159. 5, 173. 3, 178. 24, 181. 11, 198. 23. 24, 210. 10—11, 216. 10, 222. 11, 224. 24, 236. 18, 244. 20, 257. 29, 268. 15, 278. 15. 19—20, 279. 25—26, 280. 6—7, 286. 15, 299. 26, 305. 17, 308. 6. 27, 317. 14, 329. 2, 336. 16, 337. 5, 361. 8, 394. 6, 397. 25, 400. 9, два 63. 8, 341. 29, дъва 28. 4—5; дъвѣ 62. 3, 131. 25, 135. 21, 138. 21. 27, 153. 13, 167. 7, 292. 21, дъвѣ 13. 23 (neutr.), 27. 15—16, 32. 12, 49. 20. 23, 62. 2. 9—10, 76. 13, 90. 28, 132. 27, 203. 10—11, 278. 17, 336. 5, 361. 13—14; дъвою 30. 8, 63. 9, 69. 2—3, 97. 5, 171. 18, 200. 18, 231. 20, 233. 14, 329. 16, 348. 16, дъвоıь 231. 23, 234. 25; дъвѣма 134. 17, 138. 17, 240. 13, 253. 1, 266. 25, 272. 14, дъвѣма 17. 6, 184. 13, 319. 19, 335. 21; на дъвое εἰς δύο 109. 25, 182. 12, 306. 24.

дъждити βρέχω pluit: дъждитъ 14. 4.

дъждь βροχή pluvia: дождъ 20. 30, 21. 8.

дъска τράπεζα cathedra: дъскы 74. 20, 160. 23, 320. 22.

дъшти θυγάτηρ filia: дъшти 27. 11, 48. 20, 53. 3—4, 132. 21, 133. 21. 25, 142. 26, 199. 25, 231. 19, 232. 14—15. 17—18, 258. 3, дъıри 27. 26, 58. 18—19, 367. 17; дъштере 143. 3. 10; dat. sing. дъıери 73. 21, дъштери 136. 28, loc. sing. 114.

12, 187. 7, voc. plur. 305. 8; acc. sing. дъштерь 33. 3. 7, 258. 2, 260. 16, gen. plur. дъштеръ 189. 15.

дъштица πινακίδιον pugillaris: дъштицѫ 194. 25.

дъхати πνέω flo: дъхаѭштю 337. 4, cf. доухати.

дѣбрь φάραγξ vallis 202. 18, cf. 153. 14 nota.

дѣнь ἡμέρα dies: nom. sing. день 216. 8, 278. 5, 310. 16, 353. 6, 395. 20, дѣнь 234. 17, 296. 9, 297. 7, 302. 7, 307. 16; оутрѣшнии день αὔριον 18. 22; acc. sing. sine praepositione день 60. 9, 70. 5, 131. 5, 147. 5, 157. 10, 200. 6, 235. 21, 279. 18, 282. 19, 308. 15, 309. 22, 312. 9, 317. 23, cum praepos. къ: къ день 20. 19, 30. 25, 36. 2. 9, 40. 20, 42. 5, 71. 15, 80. 13, 91. 23, 111. 1, 130. 1, 135. 30—31, 151. 26, 194. 17, 207. 5, 217. 9, 237. 15, 241. 23, 257. 9, 260. 11. 20, 262. 13. 21, 263. 17—18, 277. 21—22, 278. 2. 7, 303. 30, 308. 28, 316. 22, 317. 13, 318. 9 (ἐπαύριον), 319. 9, 339. 10. 13, 345. 14, 366. 19, 367. 9, 383. 21, 398. 18; cum praepositione на: на день 69. 18, 106. 10, 246. 7, 273. 5; дѣнь acc. sine praep. 57. 1, 129. 8, 352. 14, cum praep. къ дѣнь 172. 28, 287. 16, 331. 14, 337. 12, 339. 23, 340. 20, 362. 18, 370. 22, 383. 11; къ денъ 98. 18; genetivus plur. денъ 57. 27, 148. 8, 260. 9, 366. 1, 399. 12, дѣнъ 117. 4; дѣне genet. sing. 15. 23, 36. 7, 70. 23, 82. 9, 90. 21, 99. 25, 105. 19, 111. 7, 113. 12, 174. 9, 191. 11, 196. 6, 277. 15 nota, 277. 28, 365. 13, localis sing. о дѣне 115. 18, къ дѣне 296. 16, 361. 15; nom. plur. дѣне 89. 2—3, дѣне 88. 27, 169. 25, дѣнїе 26. 26—27, 197. 1, 214. 6, 274. 14, дѣньѥ 122. 11, 198. 16, 239. 6, 287. 19, 293. 10, 295. 2, 305. 10, деньѥ 191. 20; gen. sing. дѣни 93. 7; dat. sing. дѣни 18. 13, 48. 19, 136. 23, 209. 29; loc. cum praepositione: о дѣни 90. 14, 115. 19, 171. 4, къ дѣни 361. 14; acc. plur. sine praep. дѣни 41. 5, 54. 2—3, 113. 23, 144. 8, 170. 3—4, 195. 25, 320. 15, 362. 3, дѣни 200. 21, дни 41. 7, дѣнии pro дѣни 6. 6; acc. plur. cum praepos. къ дѣни 85. 22, 88. 21, 90. 17 (ко). 18. 19, 116. 23, 122. 18, 144. 44, 170. 12, 189. 12, 191. 25, 193. 5, 196. 8, 205. 25, 216. 5, 237. 13, 277. 25. 26. 31, 295. 5, 303. 17, 309. 13, къ дѣни 169. 23, 214. 8, къ дни 3. 20, по късѫ дѣни 102. 20, 176. 13, 235. 25, 288. 3, 301. 3; dualis дѣва дѣни 329. 2, 361. 8; gen. plur. дѣнии 35. 3, 89. 18, 169. 29, 198. 12, 205. 23, 236. 13, 277. 15, дѣнеи 200. 25, 212. 5, 288. 8, дѣнеи 228. 26; instr. дѣнемь 275. 4, дѣнемъ 275. 3, деньми 108. 17, 321. 5. 9, дѣньми 103. 12, 177. 9, 181. 18; дѣнехъ 111. 6, 120. 3—4, 190. 3, 191. 4—5. 22, 199. 27, 268. 19, дѣнехъ 201. 3; dual. дѣноу 97. 5, 171. 18, 329. 6, дѣнию 97. 5 nota.

дѣньсь σήμερον hodie: дѣнесь 55. 3, 76. 14, 106. 22, 174. 19, 197. 13, 207. 21, 213. 10, 255. 12, 262. 19. 20, 284. 10, 299. 11—12, 306. 19; дѣнесь 15. 23, 284. 1, 309. 23; дѣнесъ 18. 1—2.

дѣньсьнь ἡ σήμερον: дѣнесьнѣго 36. 7.

дѣлати ποιέω facio: дѣлата 159. 11. 17; ἐνεργέω operor: дѣѭтъ сѧ 48. 13, 136. 7; прѣлюбы дѣлати μοιχάομαι, μοιχεύω moechor: дѣлати 12. 31, дѣлатъ 273. 1, cf. 273. 2—3 nota, не прѣлюкъ дѣи 155. 16; пакости дѣлати χολαφίζω colaphis caedo: дѣлашѧ 104. 6; коупльѭ дѣлати πραγματεύομαι negotior: к. дѣите 284. 23; молитвѫ дѣлати προσεύχομαι oro: дѣлаше 119. 5, дѣѭ 190. 10; не дѣи ἄφες sine 366. 19, cf. 109. 18 nota, не дѣите ἄφετε sinite 155. 2—3, 182. 9, 280. 21, 364. 16, 388. 11.

дѣва παρθένος virgo: дѣвы 92. 15, 93. 3, дѣвѣ 192. 3. 5, дѣвъ 92. 2, дѣвама 3. 12.

дѣвица κοράσιον puella: 27. 26, 28. 2, 134. 16, 137. 19; дѣвици 49. 3, 137. 2. 19; дѣвице 134. 14—15.

дѣвьство παρθενία virginitas: дѣвъства 200. 2.

дѣлание ἐργασία opera 258. 16.

дѣлатель ἐργάτης operarius: nom. sing. дѣлатель 30. 10, 241. 8, γεωργός agricola 378. 2—3; gen. plur. 29. 5—6, 240. 16—17, дѣлателъ 69. 15—16; nom. plur. дѣлателе γεωργοί agricolae, cultores, coloni 77. 6. 12, 289. 7. 15, ἐργάται operarii 262. 3; acc. plur. дѣлателѧ ἐργάτας 29. 7, 70. 11, 240. 18, γεωργούς colonos 289. 11; instr. дѣлателъı 69. 17; dat. plur. дѣлателемъ θερισταῖς messoribus 45. 3—4, γεωργοῖς 77. 2—3. 5. 18—19. 20—21, 289. 5, дѣлателемь 289. 3—4.

дѣлати ἐργάζομαι operor: 260. 10, 353. 4—5. 7; дѣлаѭ 332. 3—4, дѣлаеши 338. 15, дѣлаатъ 332. 3, дѣлаемъ 338. 10, дѣлаи 76. 14—15, дѣланте 338. 5, дѣлаѩи πράσσων qui agit 323. 21—22, дѣлаѭштеи ἐργαζόμενοι 20. 25—26; дѣла εἰργάσατο 93. 15.

дѣлитель μεριστής divisor: дѣлителѣ 253. 25.

дѣло ἔργον opus: дѣло 98. 1, 171. 11, 172. 11, 338. 12, 344. 1, 359. 22, 384. 24; дѣла 11. 7, 34. 4, 82. 22, 323. 21. 23. 25, 328. 11, 332. 16, 334. 4. 6, 338. 10—11, 342. 11. 21, 350. 21. 26, 353. 3. 5, 359. 6. 20—21, 375. 23. 25. 27; loc. sing.

дѣлѣ тῇ πράξει actibus 307. 10, περὶ ἔργου о дѣлѣ 359. 24; дѣлъ 360. 6, 380. 16; dat. plur. дѣломъ 57. 21, 82. 16, 251. 15, 306. 15, 360. 8; instr. sing. дѣломь 309. 16.

дѣлѣ vide ради 123. 14–15 nota.

дѣти plur. τὰ παιδία parvuli: 61. 9, 67. 7, 154. 28, 246. 20 (pueri), 400. 16–17, τέκνα filios 69. 7; gen. plur. дѣтии 67. 10, 155. 13, 280. 21, дѣтеи 51. 1, 54. 19.

дѣтищѣ παιδίον puer: дѣтищемъ 35. 10.

дѣтьскъ τῶν παιδίων puerorum: дѣтескъ 143. 9.

е

е pronom. demonstr. 3 pers. neutr. gen. acc. sing. αὐτό, αὐτόν: 12. 17, 35. 5, 44. 3. 9. 11, 45. 2, 49. 5, 61. 7, 62. 7, 73. 16, 110. 22. 23, 127. 13, 128. 7. 18, 129. 17, 152. 9. 10, 153. 18, 194. 18. 25, 199. 9, 226. 19. 23, 228. 25, 261. 1, 265. 7, 285. 26, 286. 19. 26, 307. 13 bis. 14, 396. 16; praecedente praepositione scribitur не: на не 367. 16; cf. ѥ 5. 5; — его et емоу tam frequenter occurrunt, ut in quavis pagina legi possint; — loc. sing. емь 51. 7, 124. 21, 140. 9, 210. 7–8 nota, 216. 26, 214. 19–20, 244. 21; емъ 232. 12, 244. 19; — ен dat. sing. fem. 12. 27, 48. 22, 53. 5. 17, 56. 17, 60. 25, 71. 20, 75. 13, 81. 22, 133. 19. 21, 134. 13. 20, 137. 4. 15, 143. 3. 9, 160. 17, 165. 24, 172. 9–10, 189. 16, 192. 11. 23. 28, 194. 13. 21, 197. 1, 221. 29, 225. 16. 19, 232. 14, 233. 4, 245. 12. 13–14, 260. 3, 319. 14, 326. 8. 17–18, 327. 2. 9. 23, 347. 22. 25, 362. 15. 19, 364. 1, 397. 28, 398. 3. 8. 11; — ѥѩ genet. sing. fem. ѥѩ 3. 2. 3. 17, ѥѧ 3. 6, ѥѩ 21. 11, 23. 7, 48. 18, 53. 19, 90. 5, 98. 10, 101. 9, 133. 8, 136. 28, 170. 25, 172. 10. 21, 193. 11, 194. 14, 220. 6, 232. 2. 24. 25, 233. 3. 5, 260. 19, 279. 12, 358. 18, 361. 5, 383. 4, 388. 20, 400. 22; praecedente praepositione scribitur нѣѩ, quod vide sub н. — ѥѫ instr. sing. fem. gen. 84. 20, 136. 15, 184. 12, 361. 4. — ѥю dual. num. 73. 18, 198. 16, 225. 1, 268. 16, 309. 6, 362. 8, ѥю 9. 16.

е addita particula же pronominis relativi vicem est: ѥже ὅ quod 18. 20, 20. 11, 32. 3. 4–5. 5. 7, 40. 19, 43. 6–7, 45. 9. 10, 46. 20, 52. 18. 27, 56. 19. 20, 66. 8, 69. 23, 70. 8, 71. 2. 27–28, 76. 1, 88. 16, 95. 3, 98. 9, 108. 4, 114. 2, 119. 24, 125. 8, 128. 25, 129. 4. 18, 133. 19, 134. 14, 141. 19 bis, 24. 28, 142. 7, 143. 22, 149. 10, 154. 20, 157. 4, 161. 7, 167. 7, 169. 1. 27, 171. 16, 172. 15. 20, 175. 11, 180. 10, 181. 3. 13, 182. 3. 23, 186, 192. 24–25, 198. 9, 199. 13, 204. 12, 215. 4, 219. 7, 220. 22, 228. 10. 11. 15, 237. 4. 14, 244. 21, 252. 11. 13 bis. 16, 261. 2, 272. 22, 276. 3, 286. 6, 293. 6, 301. 21, 314. 5, 317. 19, 318. 4. 7, 319. 16, 321. 13. 16, 322. 25 bis, 325. 1, 327. 13, 329. 26, 332. 10, 333. 24, 336. 20, 338. 8, 339. 2. 8, 353. 13, 364. 17–18. 20, 369. 25, 370. 21, 371. 18, 373. 16, 377. 4, 378. 7, 380. 6, 382. 13. 17, 384. 19, 385. 1, 388. 12, 389. 24, 391. 2, 394. 4. 16, 398. 10; nonnunquam graecum τὸ exprimit: 67. 21, 72. 21, 157. 26, 166. 2, 191. 15, 214. 14, 227. 23, 266. 14, 291. 16, 299. 23. 24–25; ѥжѥ 3. 14, 5. 14, 7. 3; — ѥгожѥ 37. 5, 38. 14, 48. 23, 52. 10, 75. 22, 77. 24, 86. 10, 91. 11. 14, 101. 25, 105. 23, 106. 12, 123. 4–5, 136. 10, 137. 4, 157. 13, 163. 18, 176. 3, 178. 21, 179. 15, 180. 2, 207. 10, 215. 1, 216. 11, 256. 25. 27, 285. 18. 19. 22. 23, 289. 25 300. 19, 304. 28–29, 315. 15, 316. 17, 318. 14, 325. 6, 327. 4. 12, 328. 7, 329. 16, 334. 13, 338. 12–13, 344. 13. 23, 352. 8, 354. 21, 360. 3, 361. 1, 362. 14, 366. 3, 367. 4–5, 373. 7. 21, 376. 3. 10, 377. 7, 379. 23–24, 380. 22, 384. 24, 395. 6, 396. 7, 397. 4; — емоужѥ 7. 10, 36. 19, 116. 18, 137. 3, 187. 28, 192. 2. 4, 198. 25, 203. 27, 204. 3, 206. 13, 225. 4. 17–18, 231. 16, 243. 5, 257. 17. 19, 309. 10, 324. 11, 339. 16, 358. 1, 373. 12, 378. 20, 390. 11, ѥмоужѥ 7. 8; — ѥижѥ 174. 26, 220. 9, 294. 12, 309. 1; — ѥижѥ 63. 21, 142. 26, 360. 23; — ѥижже 195. 19, 387. 11.

еванѣлие εὐαγγέλιον evangelium: ев҃ліе 9. 21, евн҃ѣе 98. 8, еванѣлие 117. 8. 11, 184. 23, 387. 13, евн҃ѣлие 28. 24, 88. 6, 172. 19, еванѣлие 115. 23, 185. 14, 189. 1, еванѣлие 312. 26, евнъѣлиѣ 114. 1, евн҃ѣлиѣ 147. 20, еванѣлиѣ 156. 24, 186. 1, евн҃ѣлию 168. 30.

евероκъ τοῦ Ἔβερ 205. 15.

евр҃искъ ἑβραϊκός hebraicus: евреисками 306. 8, ἑβραιστί евреискъı 330. 13, 394. 4, 398. 9, евр҃искъı 393. 17–18, евр҃искъı 394. 12.

егда ὅτε, ὅταν, ποτὲ cum, quando: ѥгда 8. 12, 10. 16, єгда 14. 16, 15. 2, 21. 12, 26. 27 (ubi єгда же legas), 27. 32, 31. 6. 17, 33. 24, 37. 8, 41. 11, 44. 19, 45. 11, 47. 7. 22, 51. 12, 60. 14, 65. 18, 68. 27, 73. 9, 75. 24, 77. 3. 13. 17, 84. 2, 88. 9, 90. 4. 8, 95. 8, 97. 3, 99. 25, 106. 4, 107. 25, 118. 25, 122. 16, 123. 7, 124. 22, 127. 4. 19, 128. 1. 5, 129. 13. 18. 20, 136. 24, 142. 3, 145. 30, 148. 2, 149. 6, 159. 2, 161. 22, 164. 25, 165. 1–2, 168. 2. 9. 30, 169. 11, 170. 25. 28, 172. 13. 25, 174. 9. 15, 180.

18, 182. 19, 196. 20, 198. 11. 15, 199. 6–7, 200. 18, 204. 14–15, 208. 9, 211. 18, 214. 6, 215. 4, 216. 8, 217. 4. 5. 17, 220. 12, 226. 17, 227. 14, 231. 13. 21, 235. 6–7, 236. 6. 16. 26, 237. 10, 239. 5, 244. 22, 246. 1, 248. 11. 18. 29, 249. 27, 250. 7. 9, 253. 14, 258. 6. 9. 14, 262. 5, 263. 3. 4–5. 22, 264. 7. 8. 15. 20, 266. 15, 270. 16, 271. 12, 272. 4, 276. 1, 277. 4, 282. 23, 285. 1, 293. 14. 19, 294. 21, 295. 26. 29, 297. 22, 299. 14, 305. 18, 310. 23, 312. 19, 315. 25, 320. 7, 321. 10–11. 14, 325. 12, 327. 11. 15, 328. 27, 329. 10, 331. 7–8. 9, 333. 2, 337. 20, 343. 2, 344. 17. 29, 349. 18–19, 351. 10, 353. 7. 8, 354. 3, 357. 7, 361. 6, 362. 9, 367. 21. 25, 370. 4, 372. 5. 23, 373. 24, 377. 20, 380. 22, 381. 7, 382. 1, 383. 2. 4. 19, 385. 23, 392. 16. 23, 394. 17, 395. 16, 399. 5.

ѥгупт҃ъ Αἴγυπτος Aegyptus: ѥгупетъ 5. 3. 7, ѥгупта 5. 9, ѥгупт҃ѣ 5. 22.

ѥда μή, μήτι, μήποτε numquid: 19. 14. 15, 20. 4, 26. 24, 39. 4, 43. 16, 44. 26, 92. 20, 99. 6. 14, 111. 8, 122. 11, 127. 27, 128. 20, 171. 21, 173. 22 bis, 203. 24, 214. 3, 218. 31, 247. 7. 8. 10, 250. 3, 264, 2. 18, 275. 22–23, 296. 6, 299. 15, 322. 8, 326. 14, 328. 2. 8, 341. 23, 344. 15. 29, 345. 9. 27, 346. 10. 11. 15–16. 19, 349. 3, 352. 2, 355. 17, 356. 19, 358. 27, 389. 11, 390. 7, 391. 9, 400. 17.

ѥдиначе ἀχμήν adhuc 52. 16–17, cf. 269. 11–12 in nota.

ѥдинъ εἷς-ἕν 12. 10. 24, 17. 22, 27, 23. 16–17, 47. 1, 58. 10 bis. 11, 63. 1, 64. 8, 67. 18–19, 70. 20, 71. 22 bis, 83. 9. 12. 15, 90. 26–27, 93. 12. 18, 94. 14, 99. 4. 5, 101. 20, 102. 5, 109. 15, 120. 23, 132. 18, 136. 8, 149. 29, 155. 9. 15, 156. 16. 17, 165. 12. 18, 165—166, 167. 17, 172. 22, 173. 18–19. 21. 23, 175. 29, 176. 8. 17, 182. 7, 200. 13–14, 208. 16, 212. 5, 224. 25, 228. 26, 255. 5. 11, 265. 25, 276. 15, 278. 16. 20, 280. 1, 281. 4, 300. 16. 24, 306. 9, 309. 10, 317. 25, 336. 2. 4, 337. 14, 342 .1. 3, 346. 15, 365. 2. 6, 366. 5. 11–12, 373. 2–3. 6, 389. 25, 390. 10, 395. 27, 399. 3–4; μόνος 90. 16, 135. 8, 139. 13, 212. 23, 237. 11; κατὰ μόνας 127. 19, 235. 7, κατ'ἰδίαν 49. 8, 50. 5, 129. 29, 143. 18, 234. 12; τὶς 41. 25, 189. 13, 224. 5, 229. 20, 232. 16, 239. 19, 244. 5. 10. 14, 245. 19–20, 250. 10, 251. 5, 253. 20, 259. 12, 261. 12, 263. 8–9, 264. 25–26. 29, 268. 15, 273. 3, 279. 2, 280. 27; ѥдинь μόνος 50. 6, къ ѥдинь ἐν μιᾷ 288. 8; — ѥдина εἷς-μία 32. 13, 62. 20, 66. 8, 90. 29, 91. 1, 104. 9–10, 154. 19, 167. 6, 178. 6, 253. 1; τὶς 132. 26, 245. 6, 249. 1, 301. 12, ѥдина 11. 12; — ѥдино ἕν 13. 22, 38. 1, 61. 14, 152. 10, 245. 15, 344. 1, 355. 12, 358. 14, 359. 18, 365. 12, 385. 22, 386. 17. 19. 22. 23. 24; μόνον 75. 13, 368. 15;—ѥдиного ἕνα, μίαν 13. 10–11, 17. 7. 9, 33. 20, 56. 8, 61. 16, 63. 8, 64. 17, 75. 29, 84. 2, 101. 2, 108. 13, 133. 29, 145. 15, 146. 24, 152—153, 155. 22–23, 162. 7, 163. 7, 175. 13–14, 179. 15, 181. 11–12, 231. 25–25, 269. 10, 270. 4, 271. 15, 272. 15. 16, 274. 24, 277. 15, 281. 10, 288. 15, 304. 13, 311. 2, 350. 28, 360. 16, 391. 27, 397. 26. 27; μόνον 58. 21, 149. 3, 349. 24, 384. 10. 22; κατ' ἰδίαν 151. 15, 167. 25; τινά 152. 16, 305. 1; ѥдинаго τοῦ μόνου 335. 1; — ѥдиноѭ negat. нн ѥдиноѭ οὐδεμίας, οὐδενός 133. 2, 135. 8–9, 304. 7, 391. 25, 392. 13; — ѥдиномоу ἑνί-μιᾷ 70. 24, 96. 9. 27, 106. 8–9, 173. 21, 307. 17, 347. 18, 389. 2, 403. 16; κατ' ἰδίαν 59. 22, 87. 8; ѫнί 173. 21, 180. 21, 206. 19, 254. 4; ѥдинонадесѧте τοῖς ἕνδεκα 184. 17–18, ѥдинонадесѧтомоу μόνῳ 8. 21; — ѥдинои 208. 12, 272. 27, 301. 18; — ѥдинѫ μίαν, ἕνα 66. 7, 75. 10, 148. 18–19, 154. 18, 183. 11, 237. 3, 267. 16, 268. 5, 278. 18, 307. 23, 396. 24, 398. 18; μόνην 245. 11, τινά 245. 5, 276. 8, 292. 20, 304. 15, ѥдинѫ 11. 14; къ ѥдинѫю надесѧте περὶ τὴν ἑνδεκάτην 70. 1–2. 14; — ѥдин҃ѣмь instr. sing. μόνος 63. 4, съ ѥдин҃ѣмь окомь μονόφθαλμος 62. 8, 153. 18; dat. plur. τινάς 279. 22; ѥдин҃ѣмъ dat. plur. μόνοις 37. 13, 215. 10, κατ' ἰδίαν 243. 7, τὶς 293. 7; instr. sing. (οὐδείς) 251. 10; — loc. sing. ѥдиномь εἷς-μία 259. 24, 268. 13, 278. 15–16, 397. 17; μόνος 206. 6, τὶς 245. 8–9, 279. 3, ѥдиномъ εἷς 62. 12, 211. 18, 257. 28, 267. 27, 268. 25, μόνος 8. 5;— ѥдини τινές 25. 10, 109. 10–11, 112. 21, 120. 17–18, 140. 11, 148. 10, 159. 15–16, 172. 4, 177. 5, 178. 1, 182. 5, 214. 28, 236. 9, 247. 19, 258. 23, 262. 14, 287. 10, 290. 24, 291. 26, 291—292, 310. 3, 341. 14, 344. 11, 346. 3, 354. 9, 363. 20, 364. 19, 368. 5, 373. 19; κατ' ἰδίαν 137. 26, 138. 1, μόνοι 337. 17; — nom. plur. fem. ѥдины τινές 226. 4, 309. 24; acc. plur. τινάς 140. 13, 163. 25, μόνους 148. 10, 308. 25, κατ' ἰδίαν 58. 2, 71. 8; 113. 12 ѥдины надесѧте est nomin. sing. formae determinatae pro ѥдинъıи; 250. 6 ѥдины genetivum fem. gen. exprimit, pro ѥдиноѭ.

ѥдъва μόγις vix 237. 22.

ѥзекиѣ Ἐζεκίας: ѥзекиꙗ, ѥзекиѭ 2. 6.

ѥзеро λίμνη stagnum: ѥзеро 229. 5, 230. 18, ѥзера 229. 3, ѥзер҃ѣ 210. 10. 11.

ѥзромъ Ἐσρώμ: ѥзромъ, ѥзрома 1. 6.

ѥи ναί est, utique: 13. 12, 28. 10, 36. 14, 47. 16,

53. 14, 60. 14, 75. 3, 143. 7, 223. 6, 242. 24, 251. 25, 252. 23, 331. 7, 362. 23, 398. 17.

елеонъ τῶν ἐλαιῶν oliveti: елеонъ 286. 14, 296. 17–18; adj. елеонъскꙗ 100. 1, 174. 11, 299. 28, 346. 23, елеоньсцѣ 73. 11–12, 87. 6–7, 159. 4, елеонъсцѣ 167. 24, елеоньстцѣи 287. 3.

елиазерокъ τοῦ Ἐλιέζερ 205. 3–4.

елиакимъ Ἐλιακείμ: юлиакимъ 2. 14, юлиакима 2. 13–14; adj. елиакимокъ 205. 6.

елико ὅσα quae, quaecunque: 19. 21, 46. 22, 47. 3, 51. 6–7, 59. 5, 63. 15. 17, 64. 11, 79. 4, 82. 14, 113. 22, 122. 13, 124. 16. 22, 126. 6, 132. 12. 14, 135. 24, 137. 24, 140. 9, 149. 20, 155. 24, 161. 20, 167. 15, 208. 2, 209. 21, 231. 10. 12, 233. 17, 234. 11, 246. 25, 252. 14, 280. 8, 281. 11, 315. 4, 328. 2. 26–27, 329. 12, 336. 12, 360. 17, 379. 15. 16, 382. 3. 7, 385. 8; еликоже 143. 26, 357. 17, 377. 9–10 (ἄ).

елинъ Ἕλλην: еллинн 368. 5, еллинъı 345. 11, елиньнѣхъ 313. 15; елинъско 345. 10, елинъсками 306. 7–8.

елисаветъ Ἐλισάβετ 190. 1–2. 17, 191. 23, 192. 26, 193. 8. 9. 12, елисавет҃ъ 189. 16, елисавети 194. 11–12.

елисеи Ἐλισαῖος 288. 15.

елиоудъ Ἐλιούδ: юлиоудъ, юлиоуда 2. 16.

елои ἠλί 109. 8 (vl. ели, елли), елои 182. 3.

елѣ(жикъ) ἡμιθανής semivivus 244. 8 (vl. лѣ).

емаусъ Ἐμμαούς 309. 1.

емлѭ (–нмати) λαμβάνω apprehendo: емлетъ 237. 20–21, кѣрѫ емлѭтъ πιστεύουσιν credunt 227. 17, cf. 219. 22 nota; емлете 334. 14, 335. 7, 349. 10, 351. 12. 15, 360. 8, 375. 26; емлѣте 360. 6; емлѧ 332. 24.

еммануилъ Ἐμμανουήλ 3. 13.

емъ participium verbi ѥмти: емъ χρατήσας 48. 14, 118. 22, 134. 12, 151. 11–12, 233. 1, ἐπιλαβόμενος 146. 6, кѣрѫ емъ ἐπίστευσεν 329. 26; емъше λαβόντες (apprehendo) 77. 6. 15–16, 162. 25, 163. 13, ἐπιλαβόμενοι 305. 1, χρατήσαντες 102. 25, 171. 20, не кѣры емъше μὴ πιστεύσαντες 227. 13, cf. 301. 6 nota.

енкенiѣ ἐγκαίνια encaenia 358. 29.

енонъ Αἰνών Aenon: къ енноиѣ 324. 4.

еносовъ τοῦ Ἐνώς 205. 19.

еноховъ τοῦ Ἐνώχ 205. 17.

ердань Ἰορδάνης: ердаиѣ 116. 25 nota; adj. ердаистѣи 116. 11 nota, vide норданъ.

ерихѫ, въ ерихѫ Ἰεριχώ: 158. 14, 244. 6, 282. 24, 283. 15 cf. иерихонъ.

ероусалимлѣне Ἱερουσαλημῖται: ерⷭ̃мне 116. 10, cf. sub. иер.

ероусалимъ Ἱερουσαλήμ: ероусалимъ 261. 12, 330. 11, ерⷭ̃лмъ 3. 21, 71. 10, 73. 10, 295. 9, ерⷭ̃мъ 160. 6, юрслма 10. 1, ерлмѣ 259. 9, емѣ 327. 8; ерⷭ̃лмхъ 358. 29, ерⷭ̃мѣхъ 330. 12.

еси εἶ, 2 pers. verbi есмь, saepissime occurrit.— есмь εἰμί 1 pers. sing. 22. 12, 298. 24, 344. 24, 353. 8, 360. 5; есмъ 1 pers. sing. 36. 24, 50. 14, 63. 25, 68. 1, 71. 3, 81. 8, 87. 15, 99. 6. 14, 109. 1, 113. 23, 139. 22–23, 168. 8, 177. 19, 191. 3. 8, 210. 5, 211. 10, 221. 9, 284. 7–8, 285. 21–22, 293. 17, 299. 9, 302. 17, 311. 11. 17, 324. 8, 327. 24, 337. 9, 338. 25, 339. 14, 340. 3. 7, 344. 21, 345. 4. 6. 13, 347. 27–28, 348. 18, 349. 7. 11. 20, 352. 19, 353. 8. 20, 357. 16. 19–20. 26, 358. 7, 362. 19, 368. 21–22, 372. 9. 24, 375. 4. 8. 16, 378. 1. 11, 387. 2, 388. 5. 7. 10, 391. 9. 18, 394. 15; есмъ 1 pers. plur. 131. 16, 234. 22–23, 276. 3, 350. 5, 355. 20, 356. 20, 373. 29. — юсте 2 pers. plur. 10. 21, 11. 1, есте 17. 20, 24. 6, 31. 9, 32. 18, 52. 17, 83. 10, 85. 17. 26, 130. 15, 142. 6, 152. 25, 163. 17, 215. 3, 251. 2, 253. 5, 255. 3, 261. 23, 262. 2, 272. 21, 298. 25, 311. 14, 312. 13, 338. 4, 349. 6. 8, 350. 15, 351. 6, 359. 28, 372. 2. 4. 11. 17, 374. 7, 378. 6–7, 379. 15, 380. 26–27; 3 pers. dual. 32. 13, 63. 24, 361. 14; 2 pers. dual. ѥста 309. 9. — ѥстъ saepissime occurrit, ѥсть tantum 297. 17, 342. 17, 368. 4.

еслимокъ τοῦ Ἐσλείμ 204. 27.

есромовъ τοῦ Ἐσρώμ 205. 11.

етеръ τὶς: nom. sing. 67. 14, 76. 13, 176. 17, 243. 13, 270. 25, 282. 24, 301. 18, 329. 16, gen. plur. 234. 4; етеро 303. 21, dual. етера 222. 11, етероу 62. 19, 98. 22, 220. 15, 224. 25; етери 40. 24, 57. 22–23.

ефимерiѣ ἐφημερία: отъ ефимѣриѩ de vice 189. 14.

ефремъ Ἐφραίμ Ephrem 365. 17.

ффата ἐφφαθά 143. 21–22.

ехенна Ἰεχονίας: ехенна 2. 11, ехенiѫ 2. 8–9.

ехиднокъ ἐχιδνῶν viperarum: юхиднова 6. 22, ехидънока 40. 11, 85. 28–29, 202. 25.

ещте ἔτι adhuc: 58. 11, 68. 1, 111. 5, 133. 23, 145. 24, 163. 6–7, 175. 28, 177. 23, 190. 23, 238. 2, 265. 21, 266. 7. 27, 299. 22, 301. 22, 302. 18, 308. 11, 311. 20, 312. 1, 328. 12, 345. 3, 369. 15, 376. 15, 396. 25; ещте 101. 19; ещѥ 41. 22, 103. 26, 232. 15, 269. 11, 281. 10, 300. 14, 363. 3, 373. 29, 381. 23.

Ж

жалость ζῆλος zelus 320. 26.

жаль μνημεῖον monumentum: отъ жалии 24. 13.

же δέ vero, autem, saepissime occurrit.

жегж(—жешти), part. praes. pass. жегомъ огнемь πυρέσσω febricito: огн. жегома 118. 20—21, огн. жегомж 23. 6.

желати—желѣти ἐπιθυμέω cupio: желааше 268. 27, 273. 7; желѣꙗ θέλων cupiens 303. 18—19, cf. 273. 7 nota.

желѣние ἐπιθυμία desiderium: желѣниемь 297. 24.

желѣзьнъ in жже желѣзьно ἅλυσις catena: жжа желѣзна 131. 3, жжи желѣзны 131. 1, 230. 4, желѣзномъ жжемъ 130. 24—25.

жена γυνή mulier: 27. 15. 23, 45. 17, 53. 1, 80. 25. 27, 97. 17, 106. 20, 132. 26, 133. 17, 142. 26. 28, 154. 25—26, 164. 24. 27, 171—172, 189. 15, 190. 16, 191. 21. 23, 224. 7. 19, 226. 8, 231. 22, 232. 10, 245. 5, 249. 1, 259. 25, 261. 8, 268. 3, 291. 10. 11, 325. 25, 326. 4. 11. 25, 327. 1. 6. 21. 28, 347. 6. 20, 383. 2; жено 260. 3, 301. 15, 319. 14, 327. 10, 347. 22, 395. 7, 397. 9, 398. 3; женж 3. 16, 12. 14. 16. 29, 64. 10, 65. 24—25, 66. 16, 69. 7, 80. 18. 22, 98. 1, 154. 7. 14—15. 24, 156. 23, 164. 15. 16. 19. 27—28, 225. 7, 265. 12, 272. 28, 278. 11, 282. 8, 291. 2. 3. 5. 6—7. 12, 347. 3; женѣ 66. 6, 115. 17, 154. 17, 204. 11, 208. 14, 225. 6. 23, 328. 25, 329. 3; женъı sing. 3. 7, 48. 16, 136. 14. 16, 326. 5—6, женѣи 266. 6; plur. женъı 66. 14, 110. 10, 182. 16, 226. 4, 305. 5, 307. 5. 18, 309. 24, 310. 4; женож 66. 21—22, 196. 19, 327. 26; женъ 50. 1, 54. 19; женама 112. 4, женами 34. 26, 223. 12; женахъ 188. 29, 192. 8, 193. 14.

женити сѧ γαμέω nubo, (uxorem) duco: 66. 22, женатъ сѧ 81. 4, 165. 3, 291. 13—14. 16, женѧи сѧ 66. 18—19, 273. 1, женѧше сѧ 90. 20; женѣаχж сѧ 277. 27.

женихъ νυμφίος sponsus: 26. 26. 28, 92. 13. 24, 122. 13. 17, 214. 5. 7, 324. 20; жениха 122. 15, 320. 4—5, женихоу 92. 4. 10; adj. жениховъ 324. 21. 22.

женьскъ in женескъ (полъ) θῆλυ femina 66. 3.

жестокъ σκληρός durus: жестокъ 94. 15, жестоко 341. 5.

жестосрѣдие σκληροκαρδία duritia cordis: жестосрѣдию 154. 12, жестосрѣдью 66. 12—13.

живлж(—живити) ζωοποιέω vivifico: живитъ 332. 17. 18, ζωογονήσει 278. 14; живѣатъ (—живѣти) 341. 11 (τὸ ζωοποιοῦν).

животъ ζωή vita: 19. 28, 62. 1. 9, 67. 16. 19, 69. 9—10, 97. 1—2, 153. 7. 13, 155. 12, 156. 28, 243. 15, 254. 1—2, 280—281, 282. 11, 314. 5. 5—6, 325. 9, 326. 24, 328. 17, 332. 27, 334. 16. 18, 340. 11, 341. 13, 359. 12, 362. 19—20, 370. 26, 375. 9, 384. 21; живота 195. 25, 323. 8. 12, 325. 11, 332. 25, 333. 5. 6, 338. 23, 339. 12, 340. 2. 16. 18, 341. 25, 357. 25, 384. 20, 400. 1; животоу 333. 13—14, животѣ 273. 23, 338. 7, 368. 19.

животьнъ ζωῆς vitae: животъныи 338. 26, животъныı 340. 3, животънааго 348. 1—2.

живъ ζῶν vivens живъ 111. 5; живъ бъıти ζάω vivo: 184. 11, 206. 6, 244. 2, 329. 25, 330. 1. 6, 340. 9, 341. 2; елѣ живъ vide sub елѣ; живъı nomin. sing. masc. ὁ ζῶν 340. 7, gen. sing. fem. ζῶντος 345. 20; acc. жива ζῆν 310. 2; живааго τοῦ ζῶντος 56. 11, 103. 20, 341. 27, τὸν ζῶντα 308. 9; живж sc. водж τὸ ζῶν 326. 11. 14; живи (сѫтъ) ζῶσιν 291. 24, (ѣждете) ζήσεσθε 376. 17; живъıмъ 103. 18—19, живъıхъ 81. 10, 165. 11, 291. 24.

живѫ (—жити) ζῶ vivo 340. 25, 376. 17; живеши μένεις habitas 317. 21, живѫтъ κατοικεῖ habitant 41. 19, 248. 26; живѣаше μένει habitat 317. 22—23, ἔμενεν 229. 23, διέτριβεν 324. 2, 365. 19; живъı ζῶν 268. 21, ὁ ζῶν 362. 21, живѧи 340. 24; живѫштеи (окръстъ) οἱ περίοικοι vicini 194. 14, живѫштиихъ τοὺς περιοικοῦντας 195. 1, живѫштиихъ τοὺς κατοικοῦντας 259. 8—9; живѫштемъ ἀναστρεφομένων 60. 5, instr. sing. живѫштимъ ἐν τῷ κατοικήσαντι 84. 20; живъши ζήσασα 200. 1.

жидовинъ Ἰουδαῖος Iudaeus 391. 9.

жидж(—жьдати) προσδοκάω expecto: жидѫше 191. 14.

жизнь pro животъ 97. 1—2 in nota, 243. 15 nota.

жила in жилами ослабенъ παραλυτικός paralyticus: 9. 26—27, 25. 6, 120. 9, 114. 5.

жилиште κατοίκησις domicilium 130. 23—24.

житель πολίτης civis: gen. plur. жителъ 268. 25.

житие βίος victus 167. 15; въ жити ἐν μαμωνᾷ in mamona 272. 10.

житиискъ τοῦ βίου vitae: житеискъıими 227. 21, βιωτικαῖς 296. 8.

жито τὸ γένημα quod natum est mihi: жита 254. 10.

житомѣрение σιτομέτριον mensura tritici 256. 26—27.

житъница ἀποθήκη horreum: житницѫ 7. 12, житъницѫ 17. 18, 45. 6, 204. 5, житъницѧ 254. 8–9.

жрѣдь vl. pro дрѣколь: 101. 23 nota, 102. 19 nota.

жрѣнъвь μύλος mola: жрѣновъ 61. 18, μύλων: къ жрѣнъваχъ ἐν τῷ μύλωνι 90. 29; — adj. жрѣновьнъ μυλικός: жрѣновьнꙑ 153. 3, 274. 21–22.

жрѣтва θυσία victima 153. 23, жрѣтвѣ 26. 17, 37. 18, жрѣтвъ 166. 7, 198. 22, жрѣтвами 258. 26.

жрѣти — жрѣти — жьрѫ θύω immolo, occido: жрѣти (vl. жрѣти) 297. 8, жьрѣхѫ 172—173.

жрѣбии κλῆρος sors: жрѣбиꙗ 108. 8, 181. 7, 305. 23, 394. 22–23, 395. 1.

жрѣбьць, жрѣбѧ πῶλος pullus: жрѣбецъ 159. 8. 14. 17. 19; жрѣбѧ 73. 15, 74. 1. 4, 286. 17. 24. 25. 28, жрѣбѧте 367. 19, жрѣбѧти 115. 9, 188. 7.

жюпелъ θεῖον sulphur 278. 4.

жьзлъ ῥάβδος virga: жъзла 30. 9, 233. 21; жезлъ 135. 17–18.

жѧдати — жажда διψάω sitio: жажда 326. 26, 395. 12–13, жѧждетъ 345. 16–17, жеждиши 10. 9, жѧждѧшта 96. 23, — ща 96. 2; cf. жѧдаше 268. 27 nota.

жатва θέρος messis: 90. 7, 170. 27, 295. 28; θερισμός 29. 5, 46. 6, 129. 15, 240. 16, 328. 13; жатвѫ 29. 7–8, 240. 18–19; жатвѣ 29. 6–7, 240. 17–18, 328. 15; жатвъı 45. 2. 3.

жатель θεριστής messor: жателе 46. 7.

жати — жьнѫ θερίζω metto: жатъ 328. 21; жьнѫ 94. 22, жьнеши 285. 18, жьнѫтъ 17. 17, 254. 25, жьна 94. 16, 295. 23, жьнѧи 328. 16. 18. 20.

S

sвѣзда vide sub звѣзда.

sѣло λίαν, σφόδρα valde, vehementer: λίαν 24. 14, 106. 9, 119. 3, 139. 24, 148. 12, 183. 11, 303. 18; зѣло 5. 11, зѣло 8. 16; σφόδρα зѣло 4. 20, sѣло 21. 11, 58. 17, 60. 10, 65. 14, 68. 17, 99. 5, 110. 8, 183. 16, 281. 17; πολλῷ μᾶλλον паче sѣло 283. 5, ὄρθρου βαθέως sѣло рано 307. 24.

З

за praepositio, construitur cum accusativo, respondet graeco διά cum acc. 88. 3, 89. 1, 120. 11, 135. 11, 137. 13, 143. 9, 232. 12, 246. 24, 304. 15. 28, 324. 22, 328. 25, 329. 3 bis, 358. 23, 359. 22, 375. 25, 378. 7, 380. 11, 383. 5, 396. 10. 22, 398. 20; item construitur cum accusativo et respondet graeco ὑπέρ cum genetivo: 13. 32, 298. 5. 9, 340. 11, 357. 28, 358. 11, 365. 16. 10, 374. 14. 16, 379. 14, 386. 13, 389. 3, aut περί cum genet. 119. 23, 217. 24, aut ἀντί cum gen. 158. 13; (емъ) за ржкѫ κρατήσας τῆς χειρός 28. 2, 118. 22, 134. 12, 146. 6, 151. 12, 232. 1; — за cum instrumentali interpretatur graecum ὀπίσω cum gen. 8. 19, 57. 5, 147. 10, 206. 17; — за оутра πρωί 183. 11, 184. 6, 390. 16, 396. 25.

заклаждити πλανάω erro: заклаждитъ 62. 19–20, заклажьдѣшꙗ 62. 22–23, заклажьдѣшинѣъ 62. 26.

закъıти ἐπιλανθάνομαι obliviscor: закъıша 55. 11, 145. 14, закъıвена 253. 2.

закисть φθόνος invidia: 106. 18, 179. 22–23.

завѣтъ διαθήκη testamentum: завѣтъ 195. 18, 298. 8, завѣта 99. 21, 174. 6.

завѣштати — завѣштавати διατίθεμαι dispono: завѣшта 298. 27–28, завѣштаваѭ 298. 27.

завазати καταρτίζω compono: завазаѭшта 117. 22, завазаѭща 9. 16–17.

задь (genetivus vel localis substantivi задь): съ задь ὄπισθεν retro 27. 22, 133. 5, задь (sine съ) 224. 11.

задѣти ἀγγαρεύω angario: задѣша 108. 2, 180. 21, 305. 2.

зажещи-зажегѫ ἐμπρήθω succendo: зажьже 78–79.

зазьрѣти ἐπιλαμβάνομαι reprehendo: зазьрѣти 290. 22, зазьрѣхѫ ἐμέμψαντο vituperaverunt 140. 15–16.

зати — зандѫ vl. заходити, cf. 118. 25 nota.

занмодавьць δανειστής faenerator: занмодавъцоу 224. 24–25.

занмъ in къ занмъ дати δανείζω: 218. 10. 13. 16, даждъ ми къ занмъ χρῆσόν μοι commoda mihi 246. 14–15.

заклати — заколѫ θύω occido: закла 270. 7. 17–18, заколите 269. 22–23.

заклепѫти (—заклепе) καταχλείω includo: заклепе 204. 13 (vl. заклопи), —ся ἐκλείσθη 208. 9.

заклинати ἐξορκίζω adiuro: заклинаѭ 103. 8, ὁρκίζω 131. 12.

законъ νόμος lex: 19. 23, 35. 6, 51. 22, 81. 25, 272. 24, 315. 19–20, 343. 26–27, 344. 7, 346. 16, 369. 11, 392. 21; закона 11. 9. 13, 84. 27, 272. 27, 343. 27–28, 346. 13; законоу 198. 16, 200. 11,

390. 25, 392. 21; законѣ 37. 14, 81. 16–17, 198. 19. 22–23, 243. 17, 312. 3, 318. 15, 347. 7, 348. 15, 359. 28, 380. 20–21.

законоучитель νομοδιδάσκαλος legis doctor: законоучителе 212. 7, законоучитель номиковъ 81. 14–15.

законьникъ νομικός legis peritus: nom. sing. законьникъ 243. 13, gen. plur. законьникъ 187. 25, 251. 5, законьници 223. 18, о законьницѣ 187. 17, законьникомъ 251. 7–8. 27, 263. 11.

законьнъ τοῦ νόμου legis: законьноумоу 199. 8.

закрꙑти περικαλύπτω velo: закрꙑкаше 302. 4.

закхѣи Ζακχαῖος Zacchaeus: закьхеи 283. 16–17, 284. 6, закьхѣе 283. 25–26, о закхеи 188. 14.

заматорѣти in participio perf. act. заматорѣвъши προβεβηκυῖα 191. 4, 199. 27, dual. заматорѣвъша προβεβηκότες (procedo) 190. 2–3.

зане ὅτι, διὰ τό quia, quoniam, quod: 35. 23, 36. 5, 42. 16. 18, 48. 19, 126. 10–11, 127. 9. 11, 130. 26, 138. 6, 190. 15, 191. 11, 196. 16, 197. 3, 234. 3, 246. 23, 252. 14, 260. 7, 279. 11, 284. 11, 295. 24, 303. 19–20, 305. 14, 319. 3, 332. 1, 334. 13, 351. 12, 360. 5.

занеже διὰ τό quod 284. 15.

западъ δυσμή occidens: gen. plur. западъ 22. 21, 89. 14, 258. 7, 262. 9.

запечатьлѣти σφραγίζω signo: запечатьлѣ 325. 5, cf. 111. 15–16 nota.

запльвати—заплюю ἐμπτύω exspuo: заплюютъ 282. 17–18, запльвашѧ 104. 5.

заповѣдати—заповѣдаю ἐντέλλομαι praecipio: заповѣда 51. 15–16, заповѣдаю 379. 16. 25–26, заповѣдахъ 113. 22, заповѣдаше διεστείλατο 143. 26; заповѣдаѧ διατάσσων 33. 25, заповѣдавъ παραγγείλας 29. 20.

заповѣдѣти—заповѣмь: заповѣстъ ἐντελεῖται mandabit 8. 11, 206. 24; заповѣдѣ 58. 22, 66. 10, 154. 9, 159. 18, 377. 25.

заповѣдь ἐντολή mandatum: 51. 14, 81. 16. 21, 141. 7, 154. 13, 165. 17. 23, 358. 21, 365. 26, 370. 24. 26, 374. 3, 379. 10–11, заповѣдъ 165. 15–16; gen. sing. заповѣди 141. 12, 165. 26, 270. 12–13; dat. sing. заповѣди 307. 23; plur. 67. 20, 155. 15–16, 281. 4, 376. 6–7. 20, 379. 4. 6; gen. plur. заповѣди 67. 20, заповѣдии 11. 14, 141. 6, заповѣдеи 52. 2, dual. заповѣдию 81. 24, въ заповѣдехъ 189. 18.

запрѣтити ἐπιτιμάω impero, praecipio, comminor: запрѣти ἐпетίμησε 24. 7, 38. 12, 59. 19–20, 118. 6, 130. 12, 146. 28, 147. 9–10, 151. 2, 209. 5. 18, 229. 9, 238. 3, 239. 17, διεστείλατο 56. 22, 134. 19, 143. 24–25, 149. 4–5, παρήγγειλεν 135. 15, 211. 24, 233. 6, ἐνεβριμήσατο 28. 12, 363. 16; imperat. ἐπιτίμησον запрѣти 275. 1, 287. 11; запрѣтиша ἐπετίμησαν 67. 9, 72. 27–28; запрѣтивъ ἐπιτιμήσας 235. 15, запрѣщь ἐμβριμησάμενος 119. 20.

запрѣштати—запрѣштаю ἐπιτιμάω increpo: запрѣштаю 209. 27.

запрѣщение ἐπιτίμησις: о запрѣщении 144. 10, 187. 5.

запоустѣние ἐρήμωσις desolatio: запоустѣние 294. 23–24, запоустѣниѣ 88. 10–11, 169. 12–13.

запоустѣти—запоустѣю ἐρημόομαι desolor: запоустѣетъ 39. 9–10, запоустѣатъ 248. 1.

зара Ζαρά 1. 5.

застоѣти—застою ὑπωπιάζω suggillo: застоѧтъ 279. 13.

засъвѣдѣтельствовати διαμαρτυρέομαι testor: засъвѣдѣтельствоугоутъ 274. 7–8.

засѣдьникъ ἐγκάθετος insidiator: засѣдьникы 290. 6–7.

затварѣти κλείω claudo: затварѣтѣ 83. 25.

затворити ἀποκλείω claudo: затворитъ 261. 19, затвори 15. 10, затворены (къшѧ) ἐκλείσθη 93. 2, 246. 19–20, затвореномъ 398. 19, затворенами 399. 14–15.

захарии Ζαχαρίας Zacharias: захарии 189. 13–14, 190. 13, 191. 2, 194. 19, 195. 7; захарие 190. 15; захариѧ 86. 10, 191. 14, 215. 24; adj. захариинъ 193. 7–8, захариинои 202. 9.

захоꙗти δύω occido: захожꙗше 118. 25, захоꙗштю δύνοντος 209. 20.

зачало ἀρχή initium 115. 1 (marci I. 1).

зачѧти — зачьнѫ συλλαμβάνομαι concipio: зачьнеши 192. 13, зачатъ 191. 22, 192. 26–27, 198. 14.

заѧти δανείσασθαι mutuari 13. 25.

заулонь Ζαβουλών: заулоня 8. 9, заулоньхъ 8. 27.

звѣзда ἀστήρ stella: звѣзда 4. 16–17, звѣздѫ 3. 22, 4. 19, звѣзды 4. 12, звѣздꙑ 89. 20, 170. 14, къ звѣздахъ ἐν ἄστροις 295. 13.

звѣрь θηρίον bestia: звѣрьми 117. 5.

зеведеи Ζεβεδαῖος Zebedaeus: зеведеа 117. 24, съ зеведеѡмъ 9. 16; adj. зеведеова 100. 20, 117. 20–21, 125. 6, 157. 11–12, 211. 13, 400. 8, зеведеѡва 9. 15, зеведеовоу 71. 7, 110. 15, 115. 7.

зеленъ χλωρός viridis: loc. sing. зелени 138. 24.

зелие λάχανον olus: зелии 45. 12, 129. 22, зелиѣ 250. 24.

землѣ γῆ terra: земли 8. 30, 9. 1, 11. 12, землѣ 42. 16–17, 90. 12, 109. 26, 129. 10, 171. 2, 296. 3–4, землю 4. 7; землѧ 41. 6–7, 42. 14–15, 127. 8, 170. 23, 210. 15, 242. 22, 249. 15, 296. 11, 324. 26 bis 27, 369. 7, 401. 7; земли 10. 21, 54. 12, 175. 5–6, земи 15. 22, 16. 16, 25. 17, 28. 3. 15, 30. 24, 32. 14, 36. 8. 12, 42. 21, 44. 10, 56. 19. 21, 63. 15–16. 17–18. 21, 83. 11–12, 94. 19, 109. 5, 113. 18, 121. 8, 127. 1. 14–15, 128. 17, 139. 13–14, 144. 17, 148. 13, 150. 15–16, 181. 27, 197. 20, 208. 11, 213. 2, 220. 9, 226. 23, 228. 1, 246. 5, 258. 11, 267. 5, 272. 26, 279. 22, 295. 6. 13–14, 306. 21, 337. 11, 347. 12. 14, 368. 15, 384. 24, 388. 7–8; землѧ 5. 24, 10. 8, землю 5. 26, 32. 24, 51. 1, 86. 8, 93. 12, 129. 7. 19, 139. 28, 229. 16. 19, 257. 21. 26, 259. 18, 300. 10, 308. 3, 324. 2, 353. 9, 401. 9; землеѭ 13. 7.

земьнъ τῆς γῆς terrae: земънъıѧ 127. 10, земънъıхъ 129. 20.

земьскъ τῆς γῆς terrae: земьсцин 60. 16, земъскѣ 89. 25–26.

злотъ ζηλωτής zelotes: злота 216. 15.

зима χειμών hiems: зима 358. 29, зимѣ 88. 22–23, 169. 25; ψύχος frigus: зима 389. 14.

зимьнъ (sc. дьнь) χειμών tempestas: зименъ 55. 3.

злато χρυσός aurum: 4. 24, 84. 10. 11; злата 30. 6; златомъ 84. 7–8.

злъчь χολή fel: злъчьıѭ 108. 5–6.

змирна σμύρνα murra (myrrha): змирнѭ 4. 24, adj. змрънынъ σμύρνης: змрънно 396. 15.

змиѣ ὄφις serpens: змиѭ 247. 9, 323. 5, змьıѭ 19. 15–16, nom. plur. змиıѧ 30. 28, 85. 28, 185. 3, acc. plur. 242. 14.

знаменати σφραγίζω signo: знамена 338. 9, знаменахъше 111. 15–16.

знамение σημεῖον signum: знамение 40. 26, 41. 2–3. 3–4, 55. 8. 9, 87. 10, 89. 23, 101. 25, 145. 12, 168. 2, 176. 3, 197. 14–15, 199. 21, 249. 8. 9–10. 11, 293. 13–14, 300. 18–19, 303. 21, 321. 2–3, 336. 19–20, 338. 3–4. 14, 368. 2, 369. 22–23; знамениѣ gen. sing. 41. 2, 54. 24, 55. 7, 145. 7–8. 10, 187. 23, 247. 21, 249. 8, 360. 16, plur. nom. acc. 55. 5–6, 89. 6–7, 170. 8, 184. 26, 294. 2–3, 295. 12, 321. 16, 335. 11–12, 344. 30, 354. 12, 364. 23, 369. 22–23, 399. 24; dat. plur. знамениемъ 320. 9–10; gen. plur. знамении 322. 1, 329. 21; instr. знамении pro знамении 185. 12–13.

знание οἱ γνωστοί noti: въ знании 200. 26.

знати — знаѭ οἶδα novi: знаѭ 104. 17. 22, 301. 14, γινώσκω nosco 192. 22, 358. 8. 10, 359. 11; знаеши γινώσκεις 318. 25, знаатъ γινώσκει 358. 9, 376. 12, знаетъ ἐπιγινώσκει 36. 17. 18, знаемъ οἴδαμεν 339. 17, знаате γινώσκετε 376. 12, знаѭтъ οἴδασιν 357. 11–12, 358. 8, γινώσκουσιν 384. 22; part. pass. знаемъ γνωστός 389. 5. 9, знаемии 307. 5; знаχъ ἔγνων 20. 24–25, знааше ἐγίνωσκεν 3. 17; знали 375. 11 bis.

зоровавель Ζοροβάβελ Zorobabel: зоровавелъ 2. 12, зоровавели 2. 12; adj. зоровавелевъ 204—205.

зракъ εἰδέα aspectus: зракъ 111. 24, instr. sing. зракомъ εἴδει specie 204. 18.

зрѣно κόκκος granum: зрѣно 59. 26, 275. 8, 368. 14, зрѣноу 45. 9, 261. 2, зрѣнѣ 139. 18.

зъвати — зовѫ κράζω clamo: зъвати 158. 19, зъваше 345. 16, зъваахѫ 74. 11, 367. 13–14, зовѫща dualis 28. 5, зовѫщѧ 74. 29; φωνέω voco: зъваахѫ 158. 24, зови 264. 16, зоветъ 109. 15, 158. 26, 362. 27; καλέω voco: зови 264. 21, зовете 219. 19, зъва 265. 1, зъвавъıи 264. 9, зъвавъı 264. 3–4, зъвавъшюмоу 264. 14–15, зъванъ 263. 22, 264. 7, 319. 10–11, зъвани 79. 19, зъвании 71. 6, 79. 2, 266. 1, зъванъıѧ 78. 15, зъванъıимъ 263. 20, зъванъımъ 78. 17–18, 265. 3, зъванъıхъ 188. 3, 264. 3, 265. 26.

зъдание (pro зьдание) οἰκοδομή aedificatio: зъдание 167. 19, зъданиѣ 87. 1, 167. 21; κτίσις creatura: зъданию 169. 27.

зъдати (pro зьдати) —зиждѫ οἰκοδομέω aedifico: зъдати 266. 19, зъдаахѫ 278. 2; зиждете 85. 20, 251. 12. 16, зиждѫштю 220. 1–2, зиждѫштен 77. 24–25, 163. 19, 289. 26.

зълока κακία malitia 18. 14, πονηρία iniquitas: зълобъı 250. 17.

зълодѣи κακοῦργος latro: зълодѣа acc. sing. 305. 19, зълодѣѣ dual. 305. 17, зълодѣıѭ (dual. pro зълодѣю) 316. 10, κακὸν ποιῶν зълодѣи 390. 23; cf. о зълодѣıѫштимъ сѧ на новъı мѣсацѧ περὶ τοῦ σεληνιαζομένου 115. 3.

зълословити κακολογέω maledico: зълословити 152. 22, зълословитъ 51. 17, 141. 15.

зълотворити (melius quam зъло творити) κακοποιέω male facio: 124. 1, 215. 24–25.

зълъ πονηρός malus: зълъ 10. 17, золъ 20. 9, 40. 9, 55. 7; gen. plur. зълъ 222. 18, зьль 226. 5; зъла gen. sing. σαπρός 219. 17, ἄτοπος 306. 16, neutr. plur. πονηρά 52. 23–24, 142. 20, 323. 21. 24, 342. 21, φαῦλα 323. 22; зълаа neutr. plur. πονηρά 40. 17, τὰ κακά 273. 24, τὰ φαῦλα 333.

14; зълѡ πονηρόν 25. 13, 217. 7, σαπρόν 20. 7. 10, 219. 18, κακόν 107. 3, 180. 5, 304. 21; зълоѥ τὸ πονηρόν 219. 27; зълаго τοῦ πονηροῦ 40. 16, 219. 26; зьли πονηροί 247. 11—12; зълы nom. sing. ὁ πονηρός 40. 16, 219. 25, ὁ κακός 91. 18, πονηρέ 94. 21, 285. 20, acc. plur. 20. 8, 77. 19 (κακούς), зълыꙗ τὰ σαπρά 47. 9, τοὺς πονηρούς 47. 12, 79. 7, 218. 20, cf. злыꙗ 9. 26; adv. зълѣ κακῶς 53. 44, 77. 19, 390. 2, зьлѣ 59. 12; localis sing. neutr. gen. ѡ зьлѣ τὰ πονηρά 204. 12, τὸ κακόν 390. 3, dat. зълоу τῷ πονηρῷ 13. 16.

зьрѣти — зьрѧ βλέπω video: зьрѧ 146. 10, зьриши 79. 29, 163. 29, зъриши 290. 13 (λαμβάνεις sc. πρόσωπον); зьрѣашете ἐθεώρουν 183. 6—7; зьрѧ βλέπων 240. 9—10, dual. зърѧштѣ ἀτενίζοντες 207. 20, зьрѧштѥ θεωρῶν 305. 24, зьрѧщѥ βλέποντες 43. 13, зьрѧштѧ θεωροῦσαι 110. 11, ὁρῶσαι 307. 6—7, зърѧштѧ 182. 16.

зѫбъ ὀδούς dens: зѫбъ 13. 14. 15, dat. plur. зѫбомъ 22. 27, 46. 15, 79. 18, 91. 28, 95. 8, зѫбомь 47. 15, 262. 5, instr. plur. зѫбы 150. 6.

И і ι

и καί et, saepissime occurrit; permultis locis scribitur ι, raro autem і: 39. 2, 249. 8.

и acc. sing. masc. gen. αὐτόν eum: 7. 21, 8. 8. 9, 15. 22, 20. 28, 21. 22, 22. 8, 23. 4, 24. 4. 20, 25. 2, 28. 15, 30. 15, 37. 24, 38. 9, 39. 2, 41. 10, 45. 5, 47. 3, 48. 14. 15. 18. 19. 28, 50. 3. 11, 51. 2. 5, 53. 6, 54. 23, 58. 26, 59. 19, 63. 3, 64. 12. 15. 19. 21. 23, 74. 25, 77. 16. 17, 78. 9. 10, 79. 16, 80. 12. 25, 81. 15, 84. 3, 91. 18, 98. 14. 17, 101. 24. 26, 102. 1. 4. 24, 103. 7, 104. 14, 105. 3 bis. 4. 6, 106. 2. 18, 107. 14. 17. 18. 25. 27, 108. 7. 8. 15. 26, 109. 18, 112. 11, 113. 6. 8. 15, plurimis aliis locis; praecedente prioris verbi litera ъ scribitur і: 32. 19, 50. 22, 57. 2, 59. 14, 60. 8, 61. 19, 64. 10, 65. 6. 12, 71. 12. 13, 76. 31, 77. 15, 78. 6, 79. 22, 82. 2. 7, 91. 25, 107. 27, 111. 9, 118. 8, 123. 20, 147. 7, 149. 18, 150. 4. 9. 14, 151. 12. 25, 153. 4, 157. 7. 8. 9, 159. 13, 163. 12, 166. 19, 244. 11. 13. 15, 245. 6, 248. 14, 257. 4. 10, 271. 3, 282. 18, 283. 22, 289. 3. 17, 290. 1. 8, 292. 6, 301. 16, 303. 28, 304. 22, 310. 2, alia; instr. sing. имь 84. 18, імь 314. 11, имъ 204. 10, 323. 15; dativus pluralis имъ vel імъ saepissime occurrit, minus accurate scribitur имь 45. 15, 132. 11, 138. 15, 154. 12, 198. 3, 276. 14; dualis има 9. 11, 28. 8. 12. 12—13, 50. 24, 63. 22, 71. 29—20, 72. 28, 73. 8. 13, 74. 3, 85. 8, 94. 9, 112. 17. 21, 117. 15, 125. 7, 157. 14. 19. 23, 159. 6. 16, 173. 4. 14, 190. 1, 197. 3, 199. 7, 201. 16. 18, 211. 7, 222. 20, 224. 28, 233. 6, 237. 7, 239. 17, 268. 18, 286. 23 bis, 297. 12. 21, 309. 4. 14, 310. 11. 19, 311. 6, 317. 18. 21, 368. 12, 397. 5. 29; instr. plur. ими 14. 14, 94. 1, 158. 5, 298. 20; ихъ 9. 20, 16. 1. 4, 17. 20, 19. 29, 20. 4. 14, 21. 5. 15, 25. 4. 8. 12, 28. 23, 32. 2, 34. 3, 37. 22, 39. 8, 46. 17, 47. 25, 48. 9, 49. 11, 51. 27, 52. 12, 54. 4, 58. 18, 60. 22, alia; ихь 298. 17.

иаиръ Ἰάειρος Iairus 231. 16, иаирь 132. 19.

иаредовъ τοῦ Ἰαρέδ 205. 18.

иасъ Ἀσά: иасъ, иаса 2. 2.

ибо καὶ γάρ nam: 22. 11, 53. 14, 71. 30 (zogr. melius оубо), 104. 20, 143. 7, 158. 10, 178. 18, 218. 5. 9. 12, 221. 8, 246. 8, 299. 24, 301. 20, 327. 17.

игета ἰῶτα 11. 12.

иго ζυγός iugum 36. 22. 25.

игълинъ τῆς ῥαφίδος acus: игълинѣ (sc. ѹшн) 68. 14, 156. 9, игълинѣ 281. 21.

идѥ vide sub ндж.

идѥ adv. ὅπου ubi: 183. 21, 363. 9; ἐπεί, ἐπειδή quoniam 192. 21, 246. 15; ὅτι quia 251. 2.

идѣжѥ ὅπου ubi: 16. 16. 17. 19. 20. 22, 89. 16, 94. 16. 22, 98. 7, 102. 26, 112. 27, 120. 12, 127. 7, 128. 1, 134. 11, 135. 22, 140. 3, 150. 3 nota, 153. 9. 15. 21, 169. 14, 172. 18, 173. 6—7. 9, 255. 28, 256. 1, 278. 23, 297. 17, 316. 21, 322. 17, 329. 14, 337. 19, 341. 10, 345. 6. 13, 346. 2 nota, 363. 3—4, 366. 2, 368. 21, 375. 3, 387. 16, 389. 20, 394. 5. 11, 396. 19, 397. 27—28, 398. 20; eiusdem significationis forma иждѣжѥ usurpatur raro: 360. 13, 387. 2, cf. 192. 21 et 135. 22 in nota; оу ubi: 4. 19, 63. 23—24, 207. 9, 364. 3; ѳ 328. 21.

идж (— итн) ἔρχομαι, ὑπάγω, πορεύομαι eo, vado: 1 pers. sing. ἔρχομαι 377. 15. 17, ἀπέλθω 381. 15—16. 16; ὑπάγω vado: 345. 4, 348. 10. 28, 349. 1, 374. 1. 11, 375. 5, 381. 10. 21, 382. 12. 16, 400. 10; πορεύσομαι 269. 6, πορεύομαι 265. 10 nota, 361. 20, 374. 23, 375. 1, 381. 17, 384. 1, идж по тєбѣ ἀκολουθήσω 23. 18, 239. 20, 240. 5, 76. 19 additum contra auctoritatem graeci textus, 342. 10 mendum pro идн, cf. etiam 349. 4; 3 pers. plur. идж idem quod aliorum codicum идоша: ἦλθον 24. 13, 69. 24, 113. 13, 124. 28, 134. 22, 137. 29, 239. 17, 310. 2, 337. 17, 341. 21, 364. 19, 388. 7; ἠκολούθησαν 21. 17, 23. 28, 38. 11, 49. 9, 65. 21, 72. 21, 110. 11, 121. 26, 211, 17—18, 234.

15, 299. 28, 363. 7; — ндеши ἀπέρχῃ 28. 4, 239. 20–21, ὑπάγεις 361. 13, 374. 10, 375. 6, 381. 12, ἀκολουθήσεις по мьнѣ ндеши 374. 12; — ндетъ ἔρχεται, ἀπέρχεται, πορεύεται, ὑπάγει vadit, venit: 12. 25, 22. 14, 41. 17, 46. 22, 90. 13, 99. 9, 100. 27, 147. 17, 173. 25, 175. 7, 221. 11, 246. 13, 266. 10, 267. 18, 274. 13, 296. 4, 298. 12, 322. 19, 363. 8, 368. 5, 369. 19; — нде ἦλθεν 26. 7, 50. 10, 53. 20, 76. 17. 19, 119. 4, 132. 13. 24, 139. 11, 142. 22, 145. 13, 159. 2, 172. 23, 176. 17. 24, 191. 21, 193. 6, 209. 30, 213. 7, 231. 11, 244. 11. 13, 269. 11, 284. 18, 299. 27, 308. 26, 325. 17, 327. 28, 329. 7. 19, 331. 26, 335. 9, 346. 22, 353. 14, 360. 12, 362. 25–26, 363. 2, 365. 15; ѩколоу҃ѳнсе (по немь) нде 26. 7, 121. 21, 124. 12, 213. 14;—нди порεуоу, порεу҃ѳнти 5. 23, 22. 13, 213. 5, 221. 11, 225. 23–24, 232. 15, 245. 3, 262. 15, 277. 6, 329. 25, 347. 26, 398. 12; ӱпагε 8. 19, 13. 23, 23. 1, 25. 20, 57. 5, 63. 3, 68. 3, 70. 27, 76. 14, 121. 11, 132. 10, 133. 22, 143. 9, 147. 10, 155. 24, 159. 1, 206. 17, 326. 27, 353. 12, περιπάτει 331. 12, ἀπελθών 353. 24, ἀκολούθει 402. 23; — ндемъ ἀπελευσόμεθα 341. 25, ἐρχόμεθα 400. 11; — ндѣмъ ἄγωμεν 101. 18, 119. 8, 175. 26–27, 361. 9. 28, 362. 1, 378. 1; — ндекѣ ἐλευσόμεθα 377. 2; — ндете 2 pers. plur. ὑπάγητε (ἵνα) 379. 22; 3 pers. dualis aor. ἠκολούθησαν 28. 4, 73. 9, 117. 9, 317. 16–17, ἀπῆλθον 117. 25, 159. 13, 397. 22, προσπορεύονται 157. 11;— ндѣте ὑπάγετε 24. 23, 69. 22, 70. 7, 98. 21–22, 111. 13, 138. 20, 183. 22, 240. 19; не мѣ ἀπέλθητε 29. 21; порεу҃есѳе 29. 22, 79. 3, 92. 21–22, 96. 13, мѣ порεу҃ѳнте не ндѣте 293. 18; — ндѣта порεу҃есѳе 73. 13, ѩколоуѳ҃ѩсате 173. 6, 297. 14, ὑπάγετε 112. 18, 159. 6, 173. 4, 286. 16; — ндѫтъ (мимо) παρελεύσεται 90. 14, 296. 5, ἀπελεύσονται 96. 29, ἀπέλθωσιν 112. 19, ἀκολουθεῖ (по немь) ндѫтъ 357. 9. 10–11; — ндомъ ἠκολουθήσαμεν 68. 24, 156. 19, 282. 4; — ндоста 9. 13. 19;— ндошѧ 4. 16, 9. 28; — ндѣшε ἠκολούθει 27. 14, 103. 1, 132. 24–25, 301. 8, 305. 3, 335. 10, 389. 3–4, ἤρχετο 121. 16, ἐπορεύετο 86. 24, 208. 23, 220. 24–25, 221. 21, 231. 21–22, 329. 27, 352. 22, συνεπορεύετο (съ нима) 309. 5–6, προήρχετο (прѣдъ ними) 300. 17; ндѣше 4. 17; — ндѣшете ἐπορεύοντο 310. 12–13, ἤρχοντο 397. 7–8; — ндѣахѫ παρεπορεύοντο (скозѣ) 151. 20, ἐπορεύοντο 196. 12, συνεπορεύοντο 221. 22–23, 266. 2–3, ἤρχετο 347. 1, ὑπῆγον 367. 8; — ндъı порεу҃омεнос 226. 20, (мимо) παράγων 352. 23; ндѫшта порεу҃омενοι 308. 28, ἀκολουθοῦντας 317. 18, ἀκολουθοῦντα 402. 25, ндѫща περιπατοῦντες 309. 9, ндѫштѭ ἐν τῷ πορεύεσθαι 276. 5, ндѫштѭ порεуомένου 286. 28, ндѫштεи (прѣдъ) προάγοντες 283. 3, ндѫща ὑπάγοντας 138. 1–2, ндѫщема порεуомένοις 184. 14, ндѫштама порεуомένων 112. 20–21, ндѫштемъ 239. 17, 276. 14, ндѫштамъ ἀπερχομένων 92. 23.— cf. нти.

нерεи ἱερεύς sacerdos: нерεи 37. 14, 189. 13, 244. 9–10, нереови 119. 22 nota, 211. 26, нереомъ 37. 13, 123. 12, нерѣкомъ 215. 9, 276. 13, нерεѩ 316. 1; adj. нерεнскоумоу τῆς ἱερατείας 190. 7.

неремиѣ Ἱερεμίας Ieremias: нѭремиѭмъ 5. 16, cf. 105. 21 in nota, неремиѫ 56. 7–8.

нерихонъ Ἱεριχώ Ierichon: нерихона 72. 21, 158. 15, cf. ерихѫ.

нероусалимъ Ἱερουσαλήμ et Ἱεροσόλυμα: нимъ 71. 4, 159. 3, 160. 20, 200. 17. 20, 201. 2, 206. 20, 239. 7. 12, 276. 5, 282. 13, 286. 12, 294. 22, 309. 12, 311. 1, 312. 22, 320. 16, 365. 21, нимъ 182. 22, 198. 17, нрс҃лмъ 162. 1; нмѣ 162. 2 bis; нима 124. 13, 212. 9, 316. 1, нема 244. 56, нерима 125. 19, нерс҃ма 262. 23, нима 284. 16, 309. 1, 312. 12, 362. 5; нерс҃лмъмъ 13. 8; н(є)роусалимѣ 303. 16–17, нимѣ 198. 25, 236. 21, нимѣ 51. 9, 200. 10. 23; нимѣхъ 321. 14, 329. 12; adj. нероусалимъскѣ 312. 15–16, нимскъı 305. 8; cf. ероусалимъ.

несеи Ἰεσσαί: нѭсеи, нѭсеа 1. 10–11; adj. несеовъ 205. 9.

нждити — нждѭ δαπανάω erogo, consummo: нждѭхъши 133. 1, нждѭхъшю 268. 22.

нже ὅς qui: nom. sing. et plur. occurrit saepissime. — instr. sing. имьже 61. 23, 99. 10, 274. 20, 298. 13, имъже 18. 15, 64. 20, 71. 31, 157. 21. 25, 173. 27, 321. 8 (διὰ τό), 371. 15; dat. plur. имъже 66. 24, 72. 3, 157. 28, 285. 4, 399. 1, имже 399. 2, имьже 255. 1; — ихъже 15. 17, 123. 11, 215. 8–9, 258. 24–25.

нз praepositio, regit genetivum ἐκ, ἐξ, ἀπό ex: нз ѣх, ѣ҃ 2. 19, 18. 23, 19. 1. 3, 52. 5. 21, 75. 4, 110. 3, 118. 7, 141. 30, 143. 3. 10, 148. 22, 149. 7–8. 10, 150. 19, 151. 5, 165. 2, 195. 15. 21, 196. 14, 207. 25, 209. 6, 219. 14, 237. 8, 241. 9, 311. 9, 326. 16, 328. 3; ἀπό 42. 6, 226. 17, 231. 7, 232. 9, 237. 17; παρά 216. 27; ѣ҃ѯω 30. 21. 21–22, 146. 7, 161. 7, 163. 14, 289. 19; нз кѫноу ѣ҃ѯωѳεν 142. 7; нз жтрь ѣ҃сѯωѳεν 142. 20, нз-жтрѫждж 246. 17–18, нз-жтрьждж 142. 13; нзоутра ὀρθρίζω 296. 18; нз-далече ἀπὸ μακρόθεν

131. 8, 144. 11, 160. 12, 176. 23, 182. 16, 273. 15, 276. 9—10, 280. 9, 301. 8, 307. 5; из-лишка ἐκ περισσοῦ 139. 24—25, 143. 27, 156. 11, 158. 22. 174. 22; — иж pro из: иж-него ἐξ αὐτοῦ 118. 10, ἀπ' αὐτοῦ 209. 7; — нс pro из: нс-тебе 4. 9, нс-кораклѣ ἀπὸ τοῦ πλοίου 50. 18, 130. 21—22, 139. 30, 210. 16, нс-кореницѣ ἐκ ῥιζῶν 161. 9; — з sive с eliditur in и-чрѣка 66. 25, 190. 23, и-съньмишта 118. 17, 209. 15.

избавити λυτρόω redimo: избавити 309. 21; ῥύομαι libero: избави 15. 27, 246. 10—11, избавитъı-и 108. 25—26, избавльшемь сѧ 195. 22.

избавление λύτρον redemptio 72. 19, 158. 12—13, λύτρωσις 195. 10, избавлениѣ 200. 9; ἀπολύτρωσις избавление 295. 24.

избити ἀναιρέω occido: изби 5. 12; ἀποκτείνω: избишѧ 78. 24, 251. 13. 15—16; избивъı 86. 13, 262. 23, избивъшихъ φονευσάντων 85. 26—27.

избъıти—избѫдѫ ἀπηλλάχθαι liberari: избъıти 258. 16—17; περισσεύω supersum: избъıшѧ 336. 18, избѫдетъ 11. 18, 43. 6, 95. 2;избъıвъшее 235. 5—6; избъıвати: избъıваѭтъ 269. 4.

избъıтъкъ τὸ περισσεῦον, περίσσευμα reliquiae, abundantia: избъıтъка 40. 13, 167. 13, 254. 1, 293. 4, falso избитъка 219. 27—28; избъıтъкъı 49. 27, 54. 16—17, 144. 24, 336. 14—15.

избьранье ἐκλογή electio: о избърании 114. 8, 186. 16.

избърати—изберѫ, избирати ἐκλέγομαι eligo: избьра 245. 16—17, избъра 170. 3, избъравъ 341. 29, 372. 19. 21, 380. 4, избъраете 379. 20—21; избрашѧ συνέλεξαν 47. 8; избъравъ 216. 9, избъравъшю συναγαγούσῃ 47. 6; избъранъı ἐκλεκτός 306. 2, избъранъıихъ 71. 6—7, избъранъıхъ 79. 20, 170. 2, 266. 2, 279. 16—17, избъранъıѧ 89. 1—2. 8—9, 90. 1, 170. 10. 21; избираѧхѫ 263. 21.

извести—изведѫ, изводити ἐκβάλλω eicio: изведетъ 29. 7, 240. 18, изведе 117. 13, изѣсѧ 77. 16, изведъше 289. 18—19; ἐξάγω: изведе 146. 6—7 (ἐξήγαγεν, vl. ἐξήνεγκεν), 312. 17, изѣсѧ 180. 20, ἤγαγεν изведе 393. 15; извождь ἄγω 392. 11.

извести—извезѫ κατάγω subduco: извезъше 189. 6.

извлѣщи—извлѣкѫ ἀποσπάω eximo: извлѣче 102. 6, ἑλκύω educo: 388. 15, 401.13—14; σπάομαι educo: извлъкъ 176. 9, ἀναβιβάζω: извлъкъше 47. 7.

изволити: изволи сѧ ἔδοξεν visum est 189. 6; εὐδοκεῖν изволихъ 38. 15.

изврѣщи—извръгѫ βάλλω, ἐκβάλλω eicio: извръгѫ aor. 3 pers. plur. 47. 9, 163. 13, извръжетъ сѧ 378. 16.

извѣстовати: извѣстованъ πεπληροφορημένος completus: извѣстованъıхъ 189. 2—3, propria significatione: narratus.

извѣстьнъ, vl. извѣщтенъ, πεπεισμένος certus: извѣстъно 288. 22; ἀκριβῶς diligenter 4. 13.

изгнилъ, vl. pro зълъ σαπρός malus: агонь изгнилъ 40. 9 nota.

изгонити—изгонѭ ἐκβάλλω eicio: изгонѭ 39. 15. 18, 248. 6. 9, 262. 17—18, изгониши 24. 21, изгонитъ 28. 21, 39. 6. 12, 125. 20. 21, 247. 20, ἐξάγει 357. 7, изгонитє 30. 4, изгонѧтъ 29. 10, 39. 16, 248. 7; изгонѧ 119. 12, 247. 16, изгонѧщъ 248. 5, изгонѧшта 152. 17, 238. 26, изгонѧщѧѧ διωκόντων 14. 1; изгонимъı 262. 7—8; изгонити 125. 4. 23—24, 160. 21, 287. 25; изгониѭмъ 20. 21—22, изгонѣхѫ 136. 1.

изгънанье διωγμός persecutio: по изгънании 156. 27.

изгънати—нѫденѫ ἐκβαλεῖν eicere: нѫденѫ 339. 4, нѫденетъ 143. 2, 357. 8, нѫденете διώξετε 86. 5—6, нѫденѫтъ διώξωσιν 10. 16, 294. 5, 380. 8—9, ἐκβάλωσιν 150. 8—9, 185. 1—2, 237. 25, ἐκδιώξουσιν 251. 19—20; изгънати 59. 23—24, 151. 16—17; изгъна 23. 10, 74. 19, 119. 1. 20, 184. 8, 320. 20, изгънашѧ 208. 19—20, 289. 11, 356. 6—7. 8, 380. 8, изгнашѧ ἐδίωξαν 10. 20; изгънавъ 134. 8—9, 233. 1; изгънанъ 27—8, 369. 6, изгънани (δεδιωγμένοι) 10. 14, 22. 24—25, 370. 8, изгънанογ 28. 17, 247. 17, изгънанъıхъ 313. 2.

изгъıбати—изгъıбнѫти ἀπόλλυμαι pereo: изгъıблѭ 269. 5 nota; изгъıблъ бѣ 269. 25, изгъıблъ бѣ 270. 23.

издаѣти vl. pro нѫдити 133. 1 nota; издаѣкъши προσαναλώσασα quae erogaverat 231. 24—25.

издранль Ἰσραήλ Israel: voc. sing. и҃лю 165. 18, gen. sing. и҃лѣ 194. 6, 199. 16, 309. 21, и҃ля 4. 10, dat. издранлю 196. 7, издранлеви 317. 1, loc. sing. и҃ли 22. 19, 221. 16—17, и҃ли 199. 21, 208. 9, и҃ли 208. 15; adj. издранлевъ тоу Ἰσραήλ: издранлевъ 319. 2, изд҃лвъ 31. 20, 190. 24, изд҃ѣвъ 108. 23, и҃ѣвъ 105. 23, 195. 9, изданлвъ 181. 23, і҃въ 322. 23, 367. 15, изд҃рлва 53. 29, и҃ва 29. 24, и҃ловꙋ 53. 10, изд҃рвъı 199. 1, и҃ювѫ 5. 24. 27, издранѣвма 69. 5, издранлевома 299. 2—3.

издранѣнинъ Ἰσραηλίτης: изд҃ѣнинъ 318. 23.

издрече vide sub изрешти.

издъхнѫти—издъıхати ἐκπνέω exspiro: издъше 182. 11. 14, 306. 26; издъıхаıжштемъ ἀποψυχόντων arescentibus 295. 15–16.

изидѫ—изити ἐξέρχομαι exeo: изиде ἐξῆλθεν 28. 2, 42. 10, 59. 20, 69. 14–15, 75. 6–7, 109. 21, 118. 9–10. 15, 119. 4, 121. 12. 15, 127. 3–4, 134. 21, 143. 9–10, 146. 18, 151. 8–9, 160. 8, 178. 11, 196. 8, 207. 1, 209. 7, 213. 10–11, 216. 6, 222. 8, 226. 7. 16, 278. 3, 329. 7, 352. 21, 360. 11, 363. 7, 364. 12, 371. 9–10, 373. 23. 24, 387. 14, 389. 8, 390. 19, 391. 24, 392. 9–10. 13, 394. 2–3, 395. 28, 397. 6, 403. 5; протикѫ емоу изиде ὑπήντησε 367. 28, изъиде ἀπῆλθεν 9. 23; изидѫ 3 pers. plur. aor. 25. 1–2, 92. 3, 99. 27, 125. 16–17, 145. 5–6, 174. 11, 230. 21. 24, 231. 8, 328. 3, 367. 13, 400. 12; изидеши 12. 9–10; изидетъ 41. 11–12, 248. 19 (πορεύεται 248. 25), 357. 22, изъидетъ 4. 9; изидете praes. 2 pers. plur. 30. 14, 135. 24, aor. 2 pers. plur. 34. 15. 17. 20, 102. 18, 176. 12, 222. 30, 223. 2–6, 3 pers. dual. 173. 12–13; imper. изиди 118. 7, 131. 13, 209. 6, 211. 9, 262. 15, 265. 16. 22, изидѣте 89. 11, 277. 17–18; изидѫтъ 47. 11; изидъ 1 pers. sing. aor. 41. 15, 119. 10, 248. 23, 351. 2, 383. 26 bis, 385. 12; cf. изити.

изискати—изиштѫ ζητέω quaero: изиштетъ сѧ 257. 18.

изити ἐξελθεῖν exire 151. 5. 18, 230. 1, 258. 21, 265. 7, 318. 19.

излѣсти—излѣзѫ ἐξελθεῖν exire: излѣзъшоу 130. 31; καταβαίνω descendo: излѣзъ 50. 17–18 (vl. сълѣзъ).

измрѣти—измьрѫ θνήσκω morior: изъмрѣша 5. 24.

измъıти, измъкенъ λελουμένος lotus: измъкенъı 371. 26.

измѣна ἀντάλλαγμα commutatio: измѣнѫ 57. 17, 147. 24.

изнемошти—изнемогѫ ἀδυνατέω impossibile est: изнеможетъ 193. 1.

изнести ἐκφέρω profero: изнесѣте 269. 18.

износити προφέρω profero: износитъ 219. 24–25. 27; ἐκκομίζω effero: изношаахѫ 221. 25; ἐκβάλλω: износитъ 40. 15. 17, 47. 20.

изрешти—изрекѫ ὁμολογέω polliceor: издрече 48. 22.

изч– vide sub ишт–.

изь pro из, иж, ис: изь 281. 8.

изьмѫ—изѧти ἐκβαλεῖν eicio: изѧти 19. 2, 219. 15; изъмѫ 18. 22, 219. 10, изьметъ ἐγερεῖ levabit 38. 8, изъметъ αἴρει tollet 378. 4; изъми ἔκβαλε 219. 13, изьми 19. 1, ἔξελε 12. 27, 62. 7; изьмь ἐκβαλών 244. 19.

изѣсти—изѣмь: изѣдъı καταφαγών qui devoravit 270. 16.

иѣемонъ ἡγεμών: иѣемонъ 106. 2. 25, 107. 2, иѣемона 113. 7–8, иѣемоноу 105. 5, 106. 9. 11, иѣемономъ 106. 1–2; adj. иѣемоноки 107. 15.

иконома οἰκονόμος vilicus: иконома 271. 27, cf. приставьникъ.

или ἤ aut: 11. 9. 12, 70. 28, 76. 4, 80. 3, 84. 16, 96. 6, 106. 16–17, 156. 22, 162. 10, 164. 1. 2, 247. 9, 253. 17. 18, 288. 17, 290. 15, 298. 23, 327. 27, 353. 1, cf. ли.

или ἠλί 109. 8 nota.

иліевъ τοῦ Ἠλί 204. 24.

иліѣ Ἠλίας Elias: 35. 7–8, 58. 6, 59. 1–2. 3, 136. 8, 148. 14, 149. 14. 19, 182. 10, 208. 12–13, 234. 5, 236. 19, 239. 16, 316. 5. 14; илии 58. 10–11. 28, 148. 19, 149. 12–13, 237. 3–4; илиѫ 56. 7, 109. 15, 146. 24, 182. 6, 235. 11; adj. илиинъı 208. 9, илииноѫ 190. 26–27.

имамь (–имѣти) ἔχω habeo: 1 pers. sing. имамь 274. 6–7, 358. 19; имамъ 67. 16, 224. 22, 246. 16, 254. 6, 257. 23, 265. 6, 327. 2. 3, 328. 7, 331. 7, 334. 3, 349. 14, 351. 21, 358. 11. 20, 381. 23, 393. 5. 5–6; 1 pers. plur. имамъ 49. 19, 145. 21, 203. 2, 234. 24, 350. 28, 392. 21, 393. 24; имамъı 6. 24; — имашн 94. 19, 155. 24–25, 254. 11, 281. 11–12. 13, 326. 12. 13, 327. 4–5, 343. 29, 351. 20. 28, 352. 16, 371. 23, 393. 7; — иматъ 11. 29, 23. 21, 25. 17, 35. 16, 38. 1, 43. 6. 7, 44. 3. 23, 46. 22, 121. 7, 125. 20. 31, 126. 8–9. 11, 128. 27, 129. 2. 4 bis, 142. 2, 213. 1, 223. 29, 228. 14. 15, 239. 23, 246. 12, 266. 14, 275. 23, 286. 3. 6, 290. 18, 299. 17–18. 19. 25, 309. 23, 311. 18, 323. 8. 12, 325. 9, 329. 9, 332. 25, 333. 5, 336. 3, 339. 12, 340. 2. 18, 354. 27–28, 355. 6, 358. 24, 370. 20, 377. 23, 379. 13, 382. 7–8, 383. 3, 393. 9–10; — имате 14. 6. 15, 31. 19, 54. 9–10, 59. 26, 75. 18, 98. 3. 4, 111. 13, 138. 19, 144. 15, 145. 23. 24–25, 172. 12–13. 15, 251. 14, 311. 22, 334. 11–12. 19. 20–21, 340. 17, 366. 21, 367. 1, 369. 17. 19–20, 374. 8, 384. 12, 400. 2. 17; — имѫтъ 23. 19–20, 54. 3, 76. 8–9, 128. 7, 138. 14, 144. 9, 227. 16, 239. 22, 264. 23, 274. 10, 357. 25. 25–26, 380. 14, 386. 2.

Idem tempus infinitivo cuiusvis alterius verbi appositum futuri temporis significatio-

nem habet atque futurum graecae linguae interpretatur: имамь 388. 20, имамъ 71. 27, 99. 24, 174. 8, 297. 27, 298. 1; имаши 68. 5, 155. 26, 258. 20—21, иматъ 57. 3. 18, 59. 6, 60. 7, 87. 4, 88. 26, 155. 7, 156. 24, 167. 21. 23, 170—171, 190. 22, 238. 10, 279. 15, 280. 26, 287. 14, 296. 2, 338. 27. 28, 347. 29, 351. 26, 352. 1, 365. 25, 382. 3. 4; имате 11. 20, 31. 9, 43. 12. 13, 61. 9, 86. 21, 87. 17, 255. 16—17, 263. 1, 329. 22; имѫтъ 122. 15, 236. 10.

Participium имъı ἔχων habens: 21. 14—15, 22. 12, 37. 23, 79. 12, 80. 17. 21, 95. 3—4, 118. 1, 123. 18, 208. 28, 250. 5, 263. 9, 267. 15, 285. 10, 291. 2, 331. 2, 366. 18, 388. 14; имѫшти 27. 16, 97. 17, 172. 1, 259. 26, 268. 3—4, 330. 14, имѫщии 3. 1; имѫштъ 150. 1—2, 362. 3—4; имѫшта 304. 2; имѫште 145. 25—26, имѫщѣ 53. 22, 153. 13—14; имѫштен 281. 18—19, имѫщен 156. 2; имѫштааго 95. 2—3, 286. 5—6, имѫщтааго 252. 22; имѫштѫ 160. 12, имѫшта 9. 26, 118. 30, 138. 6—7, имѫща 29. 3; имѫштю 62. 3. 10, 64. 9, 153. 8, имѫщю 153. 20; имѫштоумоу 123. 11, 203. 11, имѫщоумоу 43. 5, имѫштѫмоу 215. 19, имѫштѫоумоу 286. 2, имѫщюмоу 94. 29, 95. 1, 286. 4—5; имѫштемъ 144. 5, имѫщема 224. 27—28; local. имѫшти 187. 30, имѫштинмъ 186. 15, 313. 7, имѫштимь 186. 8, 187. 21.

Cum infinitivo имѣти cohaerent: имѣıа 68. 8, 155. 29—30, 221. 10, 228. 15—16, 259. 23 nota, 275. 13; имѣıан 35. 8, 42. 23, 46. 17, 127. 17, 203. 10. 12, 227. 1, 254. 18, 267. 6, 293. 2. 7, 324. 20, 376. 20; imperat. имѣи 256. 8. 11, имѣите 153. 26, 161. 13, имѣ(и)те 153. 27; infinitivus ipse имѣти 48. 17—18, 68. 4—5 (имѣти имаши ἕξεις), 125. 3, 136. 16, 155. 26, 170. 5—6, 233. 15, 281. 13, 333. 6—7, 334. 16; aor. imperf. имѣхъ εἶχον 285. 15, 385. 3, имѣаше 47. 3, 64. 11, 106. 12, 127. 9, 130. 24, 163. 7, 167. 15, 184. 3, 226. 21, 259. 12, 270. 25, 271. 1, 304. 12, 331. 4—5, 373. 20, имѣше 42. 16, 127. 11—12, 142. 26—27, 375. 23; имѣ 76. 13, 127. 8, 172. 15, 229. 20, 268. 15, 293. 6, обычан имѣ εἰώθει 154. 4—5; имѣахѫ εἶχον 78. 10, 124. 22, 144. 21, 145. 15, 162. 15, 209. 21, 308. 23, имѣхѫ 42. 18, 48. 19; имѣıа ἔσχον 80. 28, 164. 27, 291. 12, εἶχε 42. 14; имѣвъшааго ἐσχηκότα 132. 2—3; имѣла 327. 4, имѣли 275. 7—8, 347. 10, 356. 21—22, 380. 14. 18.

имати — имаıѫ pertinet ad ıмти, occurrit semel in аште кисте вѣрѫ имали εἰ ἐπιστεύετε 335. 5.

именовати ὀνομάζω cognomino: именова 216. 11.

имѣние τὰ ὑπάρχοντα bona: имѣние 68. 3—4, 93. 10, 255. 24—25, 271. 3, имѣниѣ 248. 13, 254. 2, 267. 2, 284. 6, имѣнии 226. 11, имѣниемъ 257. 3, имѣниемъ 91. 17; βίος имѣние 231. 25, 268. 18, 270. 17, 293. 6; οὐσία substantia имѣние 268. 21, имѣниѣ 268. 17—18; ὅσα εἶχεν имѣние 47. 3; cf. имѣние хлηρονομία 187. 27.

имѧ — имене ὄνομα nomen: имѧ 3. 9, 13. 18, 15. 20, 20. 20, 33. 16. 18. 22, 38. 23, 61. 14, 63. 24, 74. 13, 86. 22, 87. 14, 113. 20, 125. 5, 131. 15. 16, 136. 5, 152. 12. 25, 160. 3. 4, 168. 7, 174. 26, 189. 16, 190. 18, 192. 2. 4. 5. 14, 193. 28, 194. 26, 198. 13. 25, 217. 7, 230. 8, 231. 16, 238. 19—20, 246. 3, 263. 4, 287. 8, 293. 17, 309. 1. 11, 312. 10, 314. 8, 315. 7, 321. 15. 22—23, 323. 17, 334. 21. 23, 359. 6—7, 367. 15, 368. 27, 376. 3. 5, 377. 8, 379. 24—25, 380. 11, 383. 14. 15. 21—22, 385. 5. 21. 24, 387. 10, 388. 17, 400. 2; имене 31. 15, 69. 8, 87. 27, 169. 9, 294. 7. 18; именн 152. 21, 238. 25, 242. 11, 357. 7; именемь 20. 21. 22, 108. 1, 110. 17, 132. 19, 194. 19. 23, 245. 6, 283. 16, 307. 7, именемъ 152. 16, 185. 1, 189. 13, 213. 11, 245. 7, 237. 6; имена 29. 12—13, 242. 19; dual. имент 125. 7.

имѫ (— ıмти) addito вѣрѫ πιστεύσω: в. имѫ 356. 11, 399. 11; имеши в. πιστεύεις 362. 22—23, в. иметь 161. 17, 184. 23—24. 25, 272. 11—12, 386. 20, в. имемъ 108. 24, 181. 24—25, 338. 15, в. имете 130. 16, 302. 11, 361. 27, 372. 24, 377. 20—21, 396. 4, 399. 27, в. имѫтъ 274. 17, 314. 11, 364. 9. 25; в. ими 327. 10, в. имѣте 89. 4. 12, 170. 5—6, 360. 9, 375. 23; χρατέω: имѫтъ 97. 12, имѣте 101. 26, 176. 4, имъше 78. 23; καταλαμβάνω: иметь 150. 3—4, 369. 17—18; ἐπιλαμβάνομαι имѫтъ 290. 8; συλλαμβάνω имъше 301. 6; πιάζω имѫтъ 345. 3, 365. 28; αἴρω имеши 60. 23.

иногда ποτέ 354. 2.

иноплеменьникъ ἀλλογενής alienigena 277. 5.

иночадъ μονογενής unicus 221. 25—26, 237. 19—20, иночадъı 315. 23, иночада 231. 19—20, иночадаего 315. 12, иночадааго 323. 10. 18.

инъ ἄλλος alius: инъ 154. 26, 301. 18, 328. 19. 20, 331. 10, 333. 21, 334. 22, 380. 17, 402. 19; ина neutr. plur. 140. 20, 141. 10, 204. 7, 302. 6, 399. 23, 403. 14, dual. 9. 14, 305. 17, 394. 5, 401. 8—9; ино 174. 10, 236. 17; инѫ 44. 13, 45. 7. 15, 76. 28, 177. 9, 239. 17, 273. 1; къ инѫ 62. 14, 312. 23—24, vide sub къинѫ; иного 34. 6, 163. 4—5, 166. 1, 222. 13. 16, 337. 13—14, 376. 8, иноıа 165. 26; иномоу 266. 20; инѣмь 184. 14, инѣмъ 77. 20,

163. 17, 289. 22, иноѫ 154. 24; ини 56. 7, 136. 7, 146. 24, 235. 11, 328. 22, 337. 17, 343. 9, 358. 25, 369. 1, 391. 7—8; инъı 53. 24, 69. 20, 77. 8—9, 78. 16—17, 108. 21—22, 130. 5, 163. 5, 181. 21, 182. 21, 226. 10, 305. 25, 358. 11; инѣхъ 41. 18, 213. 17, 234. 5, 240. 12.

ниждоу ἀλλαχόθεν aliunde 357. 2.

иоадамъ Ἰωάθαμ: иwадама, иwадамъ 2. 4—5. 5.

иоанаекъ τοῦ Ἰωανάν 204. 30.

иоананекъ τοῦ Ἰωνάν 205. 6.

иоанна Ἰωάννα 226. 8, 308. 19.

иоанъ Ἰωάννης: иоанъ 34. 3, 35. 15, 48. 11. 17, 76. 23, 116. 6. 13, 136. 5. 15, 152. 15, 157. 11, 190. 18. 194. 21. 26, 202. 25, 222. 12. 15, 223. 27, 234. 4, 238. 24, 239. 13, 245. 21, 288. 22, 314. 9, 315. 13—14, 316. 15. 21—22, 317. 3, 324. 3. 7. 14, 325. 15, 360. 13. 15—16. 17, иоань 167. 26, 317. 13, иwанъ 6. 6. 12, 7. 16, 8. 24; иоана 35. 1. 3. 6, 48. 26, 49. 1, 56. 6, 57. 29, 76. 9, 116. 25, 117. 21, 125. 6, 134. 1, 136. 10. 12. 19, 137. 8. 11, 146. 23, 148. 9, 162. 16, 186. 6, 187. 2, 204. 13—14, 211. 13, 216. 13, 223. 12, 234. 8, 235. 10—11, 236. 14, 272. 24, 297. 8, 318. 1, иwана 9. 15, иоан'на 48. 14; иоаноу 186. 5, 202. 8—9, 222. 10, 232. 22, 324. 10, 333. 25, иwаноу 7. 15, иоановı 34. 8, 222. 21; иоанѣ 34. 14, 59. 8, 158. 1, 203. 24, 222. 30, иоаннѣ 114. 15; — Ἰωάννου adj. иоановъ 324. 8, иоановı 26. 21, 122. 6. 8, 213. 26, иоанова 334. 4, иоаново 76. 3, 162. 9, 288. 16, 315. 25, иоановѣ 117. 7, иоановомъ 223. 7, иоанновома 222. 29.

иоасафатъ Ἰωσαφάτ: иwасафатъ, иwасафата 2. 2—3. 3.

иозиѣ Ἰωσίας: иwзиа, иwзиа 2. 4.

иона Ἰωνᾶς: иона 41. 4, 249. 10—11, ионъı 41. 4. 11, 55. 9, 249. 10. 22; adj. ионинъ 318. 7, 402. 1. 5—6. 10, ониниж 249. 21, ониноѫ 41. 10.

иорамовъ τοῦ Ἰωράμ 205. 4. 11; иwрама, иwрам 2. 3. 3—4.

иорданъ Ἰορδάνης: иwрданъ 7. 15, иорѣдана 65. 20—21, 124. 24, 154. 3, 205. 22, 316. 21, 324. 11, 360. 12—13, иwрдана 9. 2, 10. 2, норданѣ 116. 25; adj. иwрданъская 6. 17, иорѣданъскиж 202. 10—11, иwрданъсцѣи 6. 18, иорѣдансцѣи 116. 11; vide sub ерд.

иосиовъ τοῦ Ἰωσῆ: иосиовъ 205. 3, иосиова 182. 28, 183. 6, vide оси.

иосифъ Ἰωσήφ Joseph: иwсифъ 3. 2. 15, иосифъ 110. 17—18. 21, 182. 24, 192. 4, 196. 13, 199. 16, 200. 23, 307. 8, 396. 8; иwсифа 2. 18—19, иwсифоу 5. 1. 22, иосифоу 325. 21—22, иосифови 183. 1, иwсифѣ 3. 6; adj. иосифовъ 204. 24. 26. 29, 205. 6, 207. 26, 339. 16, иосифова 318. 16

ировъ τοῦ Ἦρ Her 205. 3.

ироднѣда Ἡρωδιάς: ироднѣ 136. 17, ироднѣдъı 48. 15, 136. 13, ироднѣдѣ 136. 28, 204. 10—11; adj. ироднѣдина 48. 21.

ироданъ Ἡρωδιανός: instr. plur. ироднѣмъı 79. 25, 124. 8, acc. plur. 163. 25—26.

иродъ Ἡρῴδης Herodes: иродъ 4. 1. 10, 5. 4. 10, 48. 9. 14, 136. 4. 9. 12. 19. 24, 204. 9. 12, 234. 1. 7, 262. 15—16, 303. 17. 26—27. 30, 304. 8; ирода 3. 20, 5. 28, 187. 33, 189. 12; иродоу 5. 21, 202. 2, 303. 16, иродови 48. 21, 136. 15—16, 137. 1, иродѣ 114. 15; — adj. иродова 5. 7—8, 48. 20, 145. 8—9, 226. 9; иродовѣ 188. 28, иродовъı 303. 15.

исаиѣ Ἡσαΐας Esaias: исаиѣ 51. 24, 141. 1, 316. 11, 369. 29, 370. 3—4, исаиа 202. 14, 207. 8, 369. 25, исаиемь 23. 2, 38. 14, исаиемъ 6. 9, 8. 30; — adj. исаино 43. 11.

исакъ Ἰσαάκ Isaac: исакъ 1. 3, исака 1. 2, 262. 6, исакомь 22. 22—23; adj. исаковъ 81. 9, 165. 9, 205. 13, исакова 291. 22.

исказити εὐνουχίζω castro: исказиша 67. 2. 3.

искариотъ Ἰσκαριώτης Iscariotes: искариотъ 296. 25, искариота 342. 2; искариотъскъı 29. 18, 98. 11—12, 172. 21—22, 366. 12—13, 376. 25; искариотъскаго 125. 12, 216. 16—17, искариотъскоумоу 371. 7, 373. 14—15.

искати—иштѫ et искѫ ζητέω quaero: иштѫ 333. 17, искѫ 351. 23; иштеши 327. 27, 398. 4, иштетъ 62. 22, 145. 10, 249. 8, 268. 7, 327. 18, 343. 23. 30, ищетъ 41. 2, 55. 7—8, 349. 13, иштете 255. 16, 308. 9, 338. 13, 343. 28, 350. 15. 23, 388. 3. 8—9. 11, ищете 183. 19—20, 335. 1—2, ищета 112. 5—6, 317. 18—19, иштѫтъ 119. 7—8, 126. 16—17, 255. 19, 344. 13, ищѫтъ 18. 17; иштите 247. 1, 255. 20, иштѣте 18. 9, ищѣте 19. 8; иштѫ 41. 13, 248. 21, 259. 14. 16, 351. 24, иштѫи 247. 4, 343. 23, искѫште 41. 24, 78. 8—9, 145. 7, 337. 23—24, искѫ(ции) 5. 24, ищѫщѫ (pro ищѫщоу) 46. 25; искати 5. 4, 298. 14, искаше 172. 26, 234. 9—10, 283. 18, 297. 4—5, 393. 10, искаше 98. 16, искаахоѣ 201. 12, искаашета 201. 13, 216. 26, искаашете 200. 25, искаахѫ 103. 6, 161. 4, 163. 22, 171. 18, 176. 27, 209. 30—31, 212. 13, 247. 22, 288. 4, 296. 21—22, 331—332, 332. 4, 342. 6, 343. 5, 344. 25, 360. 10—11, 361. 11, 365. 22.

исклати—исколѭ, part. исколенъ τεθυμένος occisus: исколена 78. 19.

искони ἀπ' ἀρχῆς in principio 66. 2. 14, 189. 5, 351. 8, 380. 26; ἐξ ἀρχῆς 341. 15; ἐν ἀρχῇ 314. 1. 3, cf. испрѣва.

исконьчавати—исконьчати συμπληρόω compleo: исконьчавааѫ сѧ 229. 5–6; τελέω consummo: исконьчати 31. 19–20.

ископати ὀρύττω fodio: ископа 76—77, 162. 20, 220. 2.

искоренити ἐκριζόω eradico: искоренитъ сѧ 52. 11.

искрь πλησίον iuxta 325. 21, vl. близъ.

искрьнии ὁ πλησίον proximus: искрънии 244. 4. 24, искрьнѣаго 67. 25, 166. 5, искрънѣаго 243. 24, искрьнѣго 13. 27, 165. 25, искрънѣго 81. 23.

искоуситель ὁ πειράζων 8. 2.

искоусити — искоушати πειράζω tempto: искоусити сѧ 7. 26, искоушаѭ 335. 19—20, искоушаѭи 81. 15, искоушаѭштє 54. 23, 65. 23, 347. 10, — ıцє 247. 21, искѫшаѭштє 145. 8; part. pass. искоушаємъ 117. 4–5, 205. 24; ἐκπειράζω искоусити 8. 14, 206. 28, искоушаѭ 243. 14; δοκιμάζω probare искоуситъ 265. 10, искоушати 258. 12, искоушаатє 258. 12–13; ἀποδοκιμάζω искоушєноу кѣти 147. 2–3, 235. 19, 277. 23–24.

искоушєнїє πειρασμός temptatio 206. 29–30, 246. 10, о искоушєнии 186. 7.

испити πίνω bibo: испиѣта 71. 30, 157. 24, испиѭтъ 185. 4.

испълънєнїє πλήρωμα plenitudo: испълънєнїѣ acc. plur. 146. 1, gen. sing. 315. 18.

испълънити πλήθω impleo: испълни сѧ 193. 11, 194. 12, 195. 8, испълнитъ сѧ 190. 22—23, испълнѧтъ сѧ 295. 2–3, испълнишѧ 79. 8, 211. 5–6, —сѧ 191. 20, 196—197, 198. 11. 12. 15, 208. 17—18, 213. 8, испълньше 395. 14; πληρόω: испълни сѧ 47. 7, 117. 9, 324. 23, 343. 1, 366. 10, испълнитъ сѧ 202. 18, 379. 10, испълнитє 85. 27, испълънена кѫдетъ 383. 17, испълънєнѫ 386. 3, испълнити 7. 20–21, 71. 20–21; ἐνέπλησεν испълни 194. 4; γεμίζω: испълнишѧ 336. 16, participium испълнь γемїсас 182. 7, πλήσας испълнь 109. 6, et 381. 13.

испълнь πλήρης plenus: 54. 17—18, 139. 5, 205. 21, 211. 19, 315. 13, испълнь 49. 28—29.

испълънѣти πληρόω: испълънѣѭ сѧ 200. 14.

испѣти — испѣкѫ συλλέγω colligo: испѣкемъ 44. 26, vl. възберемъ.

исповѣдати — исповѣдаѭ ἐξομολογέομαι confiteor: исповѣдаѭ сѧ 36. 11, 242. 21, исповѣдаѭщє 6. 19, исповѣдаѭштє 116. 12; ἀνθομολογέομαι: исповѣдааше 200. 7; ὁμολογέω: исповѣдааѫ 370. 7.

исповѣдѣти — исповѣмь ὁμολογῆσαι confiteri: исповѣмь 20. 24, исповѣмъ 32. 19, исповѣстъ 32. 18, 253. 6, 355. 3, исповѣстъı-и 253. 7–8, исповѣдѣ 316. 3; ἐξομολογῆσαι исповѣдѣ 297. 4, ἐξηγήσατο 315. 24.

исправити εὐθύνω dirigo: исправитє 316. 10—11.

испровръѣшти — испровръѫ καταστρέφω everto: испровръже 74. 21, 160. 24—25.

испросити αἰτέω peto: испроси 307. 13, испросатъ 106. 24, postulans испрошь 194. 25.

испрошєнїє αἴτησις, τὸ αἰτήσασθαι: о испрошєнии 188. 27. 31, 313. 18.

испрѣва ἐξ ἀρχῆς ab initio 381. 9.

испрь in къ испрь ἄνω sursum 364. 4.

испоустити ἀφίημι emitto: испоусти 109. 22—23.

испытати ἐρευνάω scrutor: испытан 346. 20, испытантє 334. 14—15, ἐξετάσατє interrogate 4. 13, 30. 12; ἠκρίβωσεν испыта 4. 11, 5. 14—15.

истєшти — истєкѫ ῥέω fluo: истєкѫтъ 345. 19.

истина ἀλήθεια veritas: истина 315. 21, 350. 4, 360. 17—18, 375. 8, 386. 11—12, 391. 23—24; истинѫ 79. 28, 133. 20, (къı истинѫ) 163. 30, 165. 28, 208. 7, (къı-истинѫ) 290. 13, 301. 19, 307. 1. 4, 323. 24, 350. 3. 23—24, 351. 12. 14, 381. 14, 382. 2, 386. 11, къı-истинѫ 386. 15, 396. 3; истинъı 315. 13, 351. 9, 391. 22; истинѣ 333. 26, къı-истинѣ 351. 8, 391. 21; истиноѭ 327. 17. 20; къ истинѫ ἀληθῶς 50. 26, 104. 19, 182. 14—15, 236. 8–9, 257. 2, 327. 5, 329. 5–6, 336. 21, къı-истинѫ 110. 9, 178. 17. 318. 23, 345. 25, 350. 2, 385. 11, къ істъıнѫ 292. 22, ἀκριβῶς къ истинѫ 189. 8.

истиньıнъ ἀληθής: истиненъ 79. 27, 163. 28, 325. 5–6, 343. 24–25, 348. 13, 349. 15–16; ἀληθινός: истиненъ 344. 22, истинънъı 314. 13, 338. 21; ἀληθείας истинънъı 376. 10, 380. 23, 382. 1; истинъно ἀληθής 333. 21, 348. 4–5. 8. 17, 396. 1–2. 403. 13, истиньно 333. 23, ἀληθῶς истинъно 340. 20. 21; истиньни ἀληθινοί 327. 15; истинънаѣ ἀληθινός (sc. ἄμπελος лоза) 378. 2, истинънааго 384. 22–23; къ істиньнѣмь (ἀληθινῷ) 272. 11.

истирати ψώχω confrico: истираѭштє 214. 27.

истокъ ἀληθινός: истокоє (sc. слово) 328. 19.

истонѫти — истонѫ ἀποπνίγομαι suffocari: истопє 230. 18, cf. истопѫ 24. 25 nota.

источьникъ πηγή fons 133. 8, 326. 23.

TAYLOR INST. OXFORD

ИСТРЪГНЖТИ ἀναστράω extraho: ИСТРЪГНЕТЪ 263. 17.

ИСТРѢБЛѢТИ καθαρίζω purgo: ИСТРѢБЛѢЮ 142. 11.

ИСТЪКАТИ: ИСТЪКАНЪ ὕφαντος contextus 394. 21.

ИСТЪКНЖТИ ἐκβαλεῖν eicere: ИСТЪКНИ 153. 17—18.

ИСТѦЗАТИ ἐξετάσαι interrogare 401. 19, ἀνακρίναι ИСТѦЗАКЪ 304. 6; ἀπαιτέω repeto: ИСТѦЗАИ 218. 1, ИСТѦЗАЮТЪ 254. 15; πράττω exigo: ИСТѦЗАЛЪ (КИМЪ) 285. 26.

ИСОУСЪ Ἰησούς Jesus: nominativus singularis saepissime occurrit, scribitur ІСОУСЪ 102. 2, ІС̃СЪ 23. 14, 26. 3, caetera І̃СЪ vel І̃СЪ (І̃СЬ 26. 13, 398. 8), І̃С vel І̃С; exempla scripturae ИСОУСЪ aut ІСОУСЪ absunt; genet. accus. І̃СА 58. 21, 102. 4, 103. 6—7, 105. 2, 106. 17. 28, 107. 16, 110. 7. 18, 112. 5, 131. 8, 149. 3, 176. 21, 177. 1. 12, 179. 3, 180. 3. 10, 187. 24, 199. 6—7, 212. 17, 229. 24, 283. 19, 286. 28, 302. 3, 303. 18, 304. 18, 308. 3, 316. 23, 317. 14, 318. 16, 331. 28, 337. 7. 21. 24, 364. 21—22, 365. 23, 367. 3. 9, 368. 9, 388. 9. 22, 389. 16. 26, 390. 15, 391. 5, 392. 4, 393. 16, 394. 2. 7. 11. 18, 395. 25, 396. 24, 398. 2, vel І̃СА 106. 24, 107. 13, 183. 19, 211. 20, І̃СА 304. 29, І̃СА 97. 11, 102. 25, І̃СХА 384. 23; dativus І̃СОУ 106. 28, 122. 28, 137. 23, 231. 16, 362. 12, ІСОУ 204. 15, ІСѴ 61. 4, 97. 14, І̃СОУ 3. 19, І̃СКИ 22. 3, 24. 11, 25. 2, 28. 4, 49. 6, 50. 19, 51. 8, 58. 7, 59. 22, 76. 9, 98. 19, 101. 27, 131. 29, 132. 15, 158. 27, 159. 20, 162. 16, 187. 33, 216. 5, 220. 20, 222. 12, 230. 22, 236. 27, 243. 13, 244. 3, 286. 27, 306. 17, 318. 5, 368. 11, 393. 1, 396. 13—14, І̃СКИ 300. 18, 403. 1; instrumentalis І̃СОМЪ 389. 6, І̃СМЪ 104. 10, 121. 24, І̃СМЪ 26. 10, 102. 5, 104. 15, 178. 9, 305. 16—17; localis І̃СѢ 110. 11, 133. 4, 159. 2, 220. 17, 305. 3, 309. 15, 317. 16, І̃СѢ 389. 3; vocativus І̃СЕ 24. 17, І̃СЕ 131. 11, 209. 3, 229. 26, 283. 2, І̃СЕ 118. 4, 276. 11.— Adjectivum: ИСУСОВЪ 104. 23—24, І̃СВЪ 48. 10, 136. 4, 396. 9, І̃СВА 110. 19, 182. 28, 319. 10. 13, ИСХ̃ВА 115. 1—2, І̃СВО 110. 21, 307. 13, 391. 2, 396. 11. 12. 16, 397. 28, ИСХ̃ВО 2. 24, І̃СВѢ 187. 12, 373. 7, 395. 2; dualis І̃СВѢ 366. 9, І̃СВОУ 230. 25, 231. 18, 245. 8, І̃СВАМА 58. 25, 211. 8—9; plur. І̃СВЫ 373. 11.

ИСХОДИТИ ἐξέρχομαι exeo: ИСХОДИТЪ 89. 13, ИСХОДИТЕ 92. 13, 233. 16—17, ИСХОДѦТЪ 52. 21—22. 23, 209. 12, ИСХОДѦ 296. 17, ИСХОДѦЩЕ 30. 21, 107. 28, ИСХОДѦШТЕ 253. 18. 20, ИСХОДѦЩЕЕ 52. 5, dual. ИСХОДѦЩА 24. 13—14, ИСХОДѦШТЕМА 28. 16, ИСХОЖДААШЕ 216. 27, ИСХОЖДААХЖ 209. 24—25, 347. 18; ἐκπορεύομαι: ИСХОДИТЪ 60. 4, 142. 11, 380. 24, ИСХОДѦТЪ 142. 15. 20, ИСХОДѦШТЕ 135. 26, ИСХОДѦШТЕЕ 142. 12, ИСХОДѦШТАА 141. 30, ИСХОДѦЩАА 52. 20—21, ИСХОДѦШТЮ 155. 9, 158. 14, 167. 16, ИСХОДѦЩЮ 72. 20, loc. sing. ИСХОДѦЩИНМЪ 8. 6—7, ИСХОДѦШТИНѢХЪ 207. 25, ИСХОДѦШТИНИМЪ 202. 23, ИСХОЖДААШЕ 6. 15—16, 116. 9, 161. 7, 209. 13; ἐκχωρέω discedo: ИСХОДѦТЪ 294. 26; ἐκβάλλομαι ИСХОДИТЪ 52. 20; πορεύομαι: ИСХОДѦЩЕМЪ 34. 13.

ИСХОДИШТЕ διέξοδος exitus: ИСХОДИШТА 79. 3—4.

ИСХОДЪ ἔξοδος excessus 236. 20.

ИСЦѢЛЕНИЕ θεραπεία cura: ИСЦѢЛЕНИѢ 234. 17, 262. 18.

ИСЦѢЛИТИ — ИСЦѢЛѢТИ (lege ИСЦѢЛИТИ) θεραπεύω curo: ИСЦѢЛИТИ 59. 16, supin. ИСЦѢЛИТЪ ἰάσασθαι sanare 207. 12, 216. 23, ИСЦѢЛИЖ 22. 7, 43. 18—19, 370. 3 (ἰάσομαι sanem), ИСЦѢЛИТЪ 123. 19—20, ἰάσηται 329. 20, ИСЦѢЛИТЫ-И θεραπεύσει 215. 16; ИСЦѢЛИ ἐθεράπευσε 9. 27, 23. 11, 38. 11, 39. 1—2, 49. 11, 53. 25, 65. 22, 74. 27, 118. 29, 124. 20, 135. 11, 222. 17, 260. 8, ἰάσατο 238. 4, 263. 13—14, 300. 28; imperat. ИСЦѢЛИ θεράπευσον 208. 1; ИСЦѢЛЕНЫ 226. 5; ИСЦѢЛѢШЕ 209. 2, ИСЦѢЛѢХЖ 136. 3, — СМ 216. 25.

ИСЦѢЛѢТИ — ИСЦѢЛѢЮ (Ѣ = ê) θεραπευθῆναι sanari, curari: ИСЦѢЛѢТИ 231. 26, ИСЦѢЛѢЕТЪ ἰαθήσεται sanabitur 22. 11, 221. 8; ИСЦѢЛѢ ἰάθη 23. 2, 53. 18, 59. 21, 232. 14, ИЦѢЛѢ 276. 16, ИСЦѢЛѢВЫ ὁ ἰαθείς (vl. ἀσθενῶν) 331. 21, ИСЦѢЛѢВЪШЮОУМОУ τῷ τεθεραπευμένῳ 331. 15, ИСЦѢЛѢВЪША ὑγιαίνοντα 221. 19—20, О ИСЦѢЛѢВЪШИНХЪ 114. 3, 186. 10.

ИСЧ— vide sub ИШТ—.

ИСЪХНЖТИ — ИСЪХНЖ ξηραίνομαι arefio: ИСЪШЕ 75. 14—15, ИСЪШЕТЪ 378. 17, ИСЪХЖ 42. 18—19.

ИСЪІПАТИ — ИСЪІПАЖ et ИСЪІПЛЖ ἔξω βάλλω foras mitto: ИСЪІПЛЮТЪ, vl. ИСЪІПАЕТЪ СМ 267. 8; ИСЪІПАНА КѦДЕТЪ 10. 23.

ИСѢЧИ — ИСѢКЖ λατομέω excido: ИСѢЧЕ 110. 23—24, ИСѢЧЕНЪ 183. 4; λαξευτός ИСѢЧЕНѢ 307. 15; κατασφάττω interficio: ИСѢЦѢТЕ 286. 10.

ИСѦКНЖТИ ξηραίνομαι sicari: ИСѦКНЖ 133. 7; ψύχομαι refrigesco: ИСѦКНЕТЪ 88. 3—4.

ИТИ ἀπελθεῖν ire 6. 1, 23. 16. 24, 24. 22, 56. 27, 153. 8, 230. 11; ἐλθεῖν venire 57. 9; ἔρχεσθαι venire 235. 23, 240. 15; πορεύεσθαι ambulare 262. 21, πορεύεσθαι ire 239. 7, 299. 10, 310. 13, 345. 8. 10; διαπορεύεσθαι transire 214. 25; παρ-

елθεῖν transire 101. 8; ἀκολουθεῖν sequi 147. 15, 374. 11—12. 14, συνακολουθῆσαι sequi 133. 29; ὑπάγειν abire 341. 23, 364. 16, 388. 11.

нтоуриѣ Ἰτουραία: нтоурнеиѫ 202. 4.

нштезнѫти ἄφαντος γίγνομαι evanesco: нштезе 310. 21.

нштисти—нштьтѫ ἀριθμέω numero: нштьтени 253. 3, ницьтени 32. 16.

нштистити καθαρίζω mundo: нштистити 119. 15—16, ницистити 21. 20—21, нштисти сѧ 119. 17—18, ницисти сѧ 21. 22—23, нштистишѧ 276. 14—15, ницистишѧ 276. 24—25.

нштѧдиѥ γέννημα genimen: нштѧдиѣ 202. 24—25, нштѧдьѣ 40. 11, ницѧдьѣ 85. 28, исчѧдиѧ 6. 21—22.

ншьдъ (pro нс-шьдъ) ἐξελθών egressus: ншьдъ 64. 16, ншедъ 42. 5, 49. 9, 52. 28, 69. 19. 24—25, 70. 2, 86. 24, 104. 26, 119. 25, 143. 12—13, 191. 16, 209. 29, 244. 19, 270. 10, 299. 27, 302. 1, 388. 2—3; ншедъше 24. 23 (vl. ницъдъше ostr.), 38. 8, 79. 5—6, 110. 3, 118. 16—17, 124. 7, 131. 22, 135. 32, 151. 20, 185. 9, 230. 15, 241. 17; dual. ншедъша 28. 14; nom. fem. sing. ншедъши 53. 2, 137. 6; acc. sing. ншедъшь 143. 12, ншедъшѫ 133. 11, ншедъшю 232. 9; dat. sing. ншедъшю 229. 18, ншьдъшоу 104. 13; ншедъша 184. 2—3; ншедъшемъ 139. 30, 160. 10; цшелъ 384. 6.

иѣковъ Ἰακώβ Jacob, Ἰάκωβος Jacobus 29. 16, 48. 1, 157. 11, 167. 26, 239. 13, 325. 21, ыаковъ 1. 3, 2. 18; иѣкова 57. 29, 117. 20, 125. 5—6. 10, 134. 1, 148. 9, 182. 18, 211. 12—13, 216. 12—13. 14, 236. 14, 262. 6, 326. 15, ыакова 1. 3, 2. 18, 9. 15; иѣкоу 135. 2, 232. 22; иѣковомь 22. 23, иѣковомъ 118. 18—19; иѣковѣ 158. 1; adj. иѣковль 81. 9, 165. 9, 325. 23, иѣковлѣ 110. 14, 125. 6—7, 134. 2, 183. 9, 216. 16, 291. 23, 308. 20, иѣковли 192. 18—19; ѣкѡвокъ 205. 12.

июда Ἰούδας Juda: июда 1. 4, 29. 18, 48. 2, 98. 15, 99. 13, 101. 20, 105. 5, 172. 21, 175. 28, 300. 16, 366. 12, 373. 20, 376. 24, 387. 18. 20, 388. 5, июдо 300. 20, июдж 1. 4, 216. 16 bis, 296. 24, 342. 2, июдѣ 371. 6—7, 373. 14; adj. июдинъ 204. 30, июдовъ 193. 7, 205. 5. 12, июдова 4. 7, июдовахъ 4. 8, cf. юдж 125. 12, юдѣ 135. 2.

июдѣи et июдеи Ἰουδαῖος Judaeus: июдѣи 316. 1, 355. 2—3, 389. 20, 334. 10, июден nom. sing. 326. 4—5, nom. plur. 140. 16—17, 321. 2. 7, 326. 7. 331. 15. 18, 332. 4, 339. 14, 340. 12, 343. 5. 15, 345. 7—8, 349. 3, 350. 5, 351. 18. 27, 352. 15, 354. 16, 355. 1—2, 359. 2. 19. 23, 361. 12, 363. 4. 19, 367. 2, 390. 26, 392. 20, 393. 11, 395. 18, gen. plur. 327. 14, 362. 6, 364. 16, 367. 2. 8, instr. plur. 324. 9; acc. plur. июдеѩ 363. 15; dat. plur. июдѣмъ 389. 1, 391. 15. 24—25, 396. 18, июдеомъ 303. 4—5, 331. 26, 350. 1, 373. 10, 374. 1, 393. 20; июденѣхъ 113. 11—12, 358. 22—23, 365. 15; adj. июденскъ 3. 22, 106. 3, 107. 23, 108. 11, 179. 4—5, 180. 15, 181. 10, 306. 5. 9, 321. 23, 330. 10, 335. 15, 342. 7—8, 391. 6, 392. 8—9, 394. 9. 14—15. 15—16, 396. 10, 398. 21; июденска 179. 22, 180. 3, 307. 11, 320. 16, 343. 12, 365. 20, 392. 1, июдѣнскѫ 396. 22—23, июденскоу 319. 18—19, июденсци 394. 14.

июдѣа Ἰουδαία Judaea: июдеа 6. 16, июдеѩ 124. 12, 216. 21, 329. 18, 330. 9, июдеѧ 10. 1, июдеѫ 325. 17, 342. 10, 361. 10, июдеѫ 196. 15, июдѣеѫ 201—202, loc. sing. июдеи 5. 28, 88. 14, 169. 16, 222. 9, 294. 24—25, 303. 11, 342. 5—6; adj. τῆς Ἰουδαίας: июденска 116. 9—10, 189. 12—13, июденскѫѫ 324. 1—2, июденсцѣи 6. 7, июденстцѣи 195. 2, июденсцѣмъ 3. 19, 4. 5—6, июденскы gen. sing. 219. 9, acc. plur. 65. 20, 154. 3.

ѣ

ѣѥна γέεννα gehenna: ѣѥнѣ 32. 12, ѣѥньнѣ 84. 3, ѣѥнѫ 12. 21. 25, 62. 11, 153. 8. 14. 20, 252. 23; adj. ѣѥнъскааго 85—86.

ѣениса҃ретъскъ Γεννησαρέτ Genesaret: ѣениса҃ретъскѫ 51. 1—2, 139. 28, ѣениса҃ретъсцѣ 210. 10.

ѣерѣесиньскъ Γεργεσηνός: ѣерѣесинскѫ 24. 12.

ѣетсимани Γεθσημανῆ Gethsemane: ѣетъсимани 174. 26, ѣедсимани 100. 17.

к

каа, каѣ vide sub. кън.

кагрълничишть νοσσός (vl. νεοσσός) περιστερῶν pullus columbarum: кагрълничишта 198. 23.

кадилънъ τοῦ θυμιάματος incensi: кадилънаѥго (олтарѣ) 190. 12—13.

каѳенникъ εὐνοῦχος eunuchus: каѳенници 66. 25, 67. 1—2. 3.

каинановъ 205. 15, каиновъ 205. 18—19: τοῦ Καινάν Cainan.

каиѳа Καιάφας Caiaphas: каиѳа 97. 10, 365. 3, каиѳѣ 102. 25, 202. 7—8, 388. 24, каіафа 389. 1, каіафѣ 390. 5, каіафы 390. 15.

како πῶς quomodo: 17. 24, 18. 22, 31. 7, 38. 9, 39. 13. 19—20, 40. 11, 55. 23, 70. 19, 75. 16, 79.

12, 82. 1. 7, 85. 29, 102. 15, 123. 8, 124. 9, 125. 23, 127. 29, 130. 16, 132. 4, 146. 3, 149. 16, 156. 2. 6, 161. 4, 165. 7, 166. 13. 19, 167. 3, 171. 19, 172. 26, 192. 21, 219. 8, 228. 13, 230. 27, 243. 17, 248. 3, 253. 17, 255. 8, 257. 24, 263. 21, 277. 1, 278. 25, 281. 18, 291. 29, 292. 7, 296. 22, 297. 2, 318. 25, 322. 7. 21, 323. 2, 326. 4, 334. 24, 335. 8, 339. 17, 340. 13, 343. 15, 350. 7, 353. 20, 354. 5. 11. 22. 25, 355. 14, 363. 19, 369. 12, 375. 7. 18; (ѣда) како мѧ потє 54. 5, 92. 20, 111. 8, 171. 1, 344. 15; ѡ̃ς 215. 6, ὅπως 309. 18, τί 131. 14, 194. 24, ὅτι 55. 15.

каковъποταπός qualis: каково 167. 19 bis, 192. 10, какова 224. 19.

какъ τίς quis: какѫ (коуплиѫ) 285. 5.

камениє πέτραι petrae 109. 26; на каменіи ἐπὶ τὰ πετρώδη supra petrosa 44. 1, на каменєнѫъ id. 42. 14, на каменіи ἐπὶ τῆς πέτρας 227. 14; λίθοι lapides: каменіе 167. 19, 287. 13—14, 352. 20, 359. 19. 22, каменіемь 131. 7, 293. 8; каменіемь побиѥати sive побити exprimit graecum λιθοβολέω, latin. lapido: 77. 8, 86. 14, 163. 2—3, 288. 21, 347. 8, 361. 12, каменьемь 262. 24; каменію 8. 3, τῷ λίθῳ 206. 3; каменіи 6. 25, каменѣ τῶν λίθων 203. 3, (нє) метемъ каменѣ οὐ λιθάζομεν 359. 24—25.

камень λίθος lapis: каменъ 8. 13, камень 19. 14, 77. 24, 87. 4—5, 110. 24—25, 111. 16. 22—23, 153. 3, 163. 18, 167. 22, 183. 5. 13—14. 15, 206. 26, 247. 7, 274. 21, 289. 25, 293. 11, 308. 1, 347. 15—16, 363. 24. 25, 364. 3, 397. 1; камене genet. sing. 183. 4, 287. 23, loc. sing. на камене 20. 29—30, 21. 3, 56. 16, 78. 5, 220. 3. 6, 226. 20, 289. 28, 293. 11; каменн dat. sing. 300. 3, loc. sing. на каменн 87. 5, 167. 22, 287. 23, къ — 110. 24 (ἐν τῇ πέτρᾳ).

каменьнъ πετρώδης petrosus: на каменьнѣємь 127. 7, на каменънѣихъ 128. 5.

камилъ κάμηλος camelus: камилоу 281. 20—21 nota, vl. pro кельѣждоу.

камо ποῦ quo: 322. 19, 345. 8, 348. 9. 10, 369. 19, 374. 9, 375. 6, 381. 12.

камѣнъ λίθινος lapideus: gen. plur. камѣнъ 319. 17.

кана Κανᾶ Cana 313. 1, 319. 9, 320. 10, 329. 14, 400. 7.

кананѣи Κανανίτης Cananaeus 29. 18, кананѣа 125. 11—12.

капати καταβαίνω decurro: капліжштѧ 300. 9.

капернаоумъ Καπερναούμ Capernaum: капернаоумѣ 8. 26, 22. 3, 36. 3—4, 117. 26, 120. 3, 151. 28, 208. 24, 220. 14, 320. 13, 337. 2. 23, каферънаоумъ 60. 11, каперънаоуме 242. 2, каперънаоумѣ 208. 3, 341. 4, каперънаоумѣ 329. 17.

капль θρόμβος gutta: nom. plur. капля 300. 9.

карвана κορβᾶν, κορβανᾶν: карванѫ 105. 15, cf. корванъ.

касамокъ τοῦ Κωσάμ Cosam 205. 2.

катапетазма καταπέτασμα velum 109. 23, 306. 23, cf. опона.

каѣти сѧ μετανοέω paeniteo, paenitet me: каѩ сѧ 275. 5, каите сѧ 117. 10, loc. sing. каѩштн сѧ 267. 8 каѩштнимъ сѧ 268. 14, cf. покаѣти сѧ.

квасъ ζύμη fermentum: кваса 55. 13—14. 25, 55—56, 145. 17. 18, 252. 1, квасоу 45. 16, 261. 8, о кваѣ 114. 22, 187. 26.

кедрьскъ τῶν Κέδρων Cedron: потока кедръска 387. 16.

келевен: qui primus evangelium slovenice interpretatus est, pro καὶ λεββαῖος unum nomen καιλεββαῖος legisse videtur 29. 17, quod mendum in antiquissimis codicibus vel eorum apographis (zogr. nicol. chval. carp.) legitur.

кентоурионъ κεντυρίων centurio: кентурнона 182—183.

кесарнѣ Καισάρεια Caesaraea: кесарніѫ 56. 3, кесарніѫ 146. 19; cf. о кесарнистцѣємь 115. 1.

кесарь et кесаръ Καῖσαρ Caesar: gen. acc. sing. кесарѣ 196. 9, кесарѣ 201. 24, кесара 393. 24—25; dat. кесареви 80. 3. 10, 164. 1, 290. 14—15. 21, кесарови 164. 8—9, 303. 2, 393. 12. 14; adj. кесаровъ 80. 9, 164. 7, 290. 19, кесарева 80. 10, 290. 21, кесарова 164. 8.

кинсъ κῆνσος census: кинъсъ 80. 2—3, кинсь 60. 17—18, киньсъ 164. 1, кинъса 188. 20, кинсѣ 188. 24, киньсѣ 115. 14; adj. кинъснъ κήνσου 80. 6.

кирнѣми χειρίαις, vl. pro оукроємь, 364. 13 nota.

китовъ τοῦ κήτους ceti: въ чрѣвѣ китовѣ 41. 5.

кифа Κηφᾶς Cephas 318. 7.

кладѧзь φρέαρ puteus 263. 16 nota, 325. 22—23 nota, vl. pro стоуденьць.

кланѣти сѧ προσκυνέω adoro: кланѣти сѧ 327. 9. 20, кланѣатъ сѧ 327. 19, кланѣємъ сѧ 327. 13, кланѣате сѧ 327. 12; nom. sing. fem. кланѣѩштн сѧ 71. 18, кланѣѩ сѧ γονυπετῶν 59. 10; кланѣше сѧ 21. 19, 27. 11, 64. 12, кланѣахѫ сѧ 180. 17, cf. поклонити сѧ.

класъ στάχυς spica: класъ 129. 11—12, класѣ 129. 12, класы 37. 3, 123. 3, 214. 26—27.

клевр҃тъ σύνδουλος conservus: клевр҃тъ 64. 21, клевр҃та 65. 10, клевр҃ти 65. 3, gen. plur. клевр҃тъ 64. 17, клевр҃тъı 91. 21.

клеопа Κλεόπας Cleopas 309. 11, о клеопѣ 188. 32; тоу̃ Κλεόπα vl. Κλωπᾶ клеопова 395. 4.

клепати — клеплѧ σημαίνω significo: клеплѧ 369. 8, 391. 3, 402. 21.

ключити сѧ δεῖ oportet: ключитъ сѧ 100. 13—14, 174. 23, ключи сѧ ἔλαχεν forte exiit 190. 7.

ключь κλείς clavis: ключь 251. 28, ключа 56. 18.

клѣть ταμεῖον cubiculum 15. 9.

клѧтва ὅρκος iuramentum: клѧтвоѭ 48. 22, 104. 16, 195. 19; клѧтвъı 13. 4, 48. 27, 137. 13.

клѧти сѧ ὀμνύω, ὀμόω iuro: клѧти сѧ 13. 5, 104. 21, 178. 20—21, клѧнетъ сѧ 84. 6. 7, клѧнетъ сѧ 84. 11—12. 13. 17—18. 19. 21, клѧни сѧ 13. 10, клѧнъıи сѧ 84. 17. 19. 20. 21, клѧтъ сѧ ὤμοσεν 137. 4, 195. 19; καταράομαι клѧнѭштаѧ 13. 30, 217. 23; не въ лъжѫ клѧнеши сѧ οὐκ ἐπιορκήσεις 13. 3.

ковъ στάσις seditio: въ ковѣ 179. 17—18.

ковьникъ στασιαστής (vl. συστασιαστής) seditiosus: съ ковьникъı 179. 17.

ковьчегъ κιβωτός arca 90. 22, 277. 29.

ковьчежьць, vl. pro скрыницѫ, 366. 17—18 nota.

когда vide кѫгда.

кого vide sub кѫто, когожьдо vide sub кѫжьдо.

кодрантъ κοδράντης quadrans 12. 11, 167. 7—8.

кое, коеѭ vide sub кънн.

кожъдо vide кѫжьдо.

козьлиштъ ἔριφος, ἐρίφιον haedus: gen. plur. козьлиштъ 95. 15—16, козьлиштѧ 95. 17.

козьлѧ id.: козьлѧтѣ 270. 14.

кокотоглашение ἀλεκτοροφωνία gallicantus 171. 14, vl. коугроглашение.

кокотъ ἀλέκτωρ gallus: 100. 11, 104. 22. 25, 174. 21, 178. 12. 22. 24, 299. 11, 301. 23. 26, 374. 17, cf. коугръ.

кокошъ ὄρνις gallina 86. 17, 262. 27.

коли in ѣда коли μή ποτε 264. 18; не кѣ имъ коли οὐκ εὐκαίρουν non spatium habebant 137. 28.

колиждо additum prominibus vel adverbiis relativis, significat graecum ἄν in ὃς ἄν, latinum cumque in quicumque: иже колиждо ὃς ἄν quicumque 30. 19, 40. 3, 51. 19. 20, 61. 13, 253. 6, иже колиждо 33. 20, въ ньже колиждо 30. 11, 241. 1—2. 10—11. 16, егоже колиждо 362. 14, 376. 3, 379. 24, емоуже колиждо 378. 20—21, ѥѭже колиждо 63. 21—22; идеже колиждо ὅπου ἄν quocumque 135. 22, ubicumque 172. 18; ѣможе колиждо ὅπου ἄν quocumque 23. 18, 140. 4, 239. 20; аште колиждо ὅπου ἐάν ubicumque 150. 3.

колико πόσον quot 54. 9, 55. 20—21. 22—23, 106. 7, 138. 19, 144. 15, 145. 29, 145—146, 150. 17, 179. 11, 269. 3, 270. 11; количѣмь 271. 17—18. 23.

коль quam: коль жзъка врата quam angusta porta, graece ὅτι στενή; коль кратъı посáкις quoties 63. 26, 86. 15, 262. 25.

кольми πόσῳ 17. 5, 38. 3; кольми паче πόσῳ μᾶλλον 18. 3, 19. 18—19, 32. 1, 247. 13—14, 255. 2. 15, οὐ πολλῷ̃ μᾶλλον 18. 3.

колѣблемъ σαλευόμενος agitatus: колѣблемъı 34. 16, cf. движемъ.

колѣно φυλή tribus: колѣна gen. sing. 199. 26, acc. plur. 69. 14, 89. 25, 299. 2; γόνυ genu: колѣна 180. 17, колѣнѣ 300. 3, колѣномa 211. 8; поклонити сѧ на колѣноу γονυπετέω 107. 20—21, 155. 10, падаıа на колѣноу id. 119. 14.

комоу vide sub кѫто.

комоужъдо vide sub кѫжьдо.

комь vide sub кѫто.

конець τὸ ἄκρον extremum: конецъ 273. 18—19, ἀπ' ἄκρου отъ конца до конца 170. 23, ἀπ' ἄκρων a summis отъ конецъ до конецъ 90. 3, ἐκ περάτων a finibus 249. 15; πλήρωμα supplementum конецъ 122. 21; τέλος finis конца 192. 20, до конца εἰς τέλος in finem 31. 16, 88. 5, 169. 10—11, 279. 12—13, 371. 4.

конѣчание συντέλεια consummatio 87. 11.

конѣчати τελειόω consummo: конѣчаѭ сѧ 262. 19, конѣчакъшемъ 200. 21; τελέω perficio: конѣчаатъ сѧ 257. 24—25; πληρόω impleo: конѣчаатъ сѧ 297. 28.

конѣчина συντέλεια consummatio 46. 6, 87. 20, 88. 9; τέλος finis 168. 13, 173. 24, 293. 22; конѣчинѫ πλήρωμα plenitudinem 27. 2, τὸ τέλος finem 103. 4, 125. 30—31, 299. 25; на конѣчинѣ ἐσχάτως in extremis 132. 21—22, cf. о конѣчинѣ περὶ τῆς συντελείας 115. 18.

копати σκάπτω fodio 271. 10.

копие λόγχη lancea 109. 20, копиемь 395. 27.

копръ ἄνηθον anethum 84. 25.

корабица πλοῖον navicula: корабица dual. 210. 11, корабицю dual. 210. 4.

корабль πλοῖον navicula: корабь 23. 28, 25. 4, 42. 8, 50. 3. 7. 24, 54. 20, 126. 26, 139. 8. 24, 145. 13, 211. 16, 337. 10. 16—17, 400. 12, корабъ 139. 13, 145. 3, 229. 1, 231. 6, корабль 9. 18; корабѣ 50. 18, 130. 22, 139. 30, 210. 11. 16, 211. 6. 16, 337. 7. 13, 400. 20; кораблю 24. 1—2, ко-

раклемь 138. 1, loc. sing. кораки 9. 16, 50. 25, 132. 16, 211. 4, кораклн 49. 7, 145. 16, nom. plur. кораклн 337. 18; кораклѧ 337. 22–23.

корванъ 141. 18 vide карвана.

коренне ῥίζα radix: кореннѣ 42. 18, 127. 12, 161. 9; кореннн 203. 5; gen. sing. корене 44. 3, 128. 7–8, 227. 16, при корени 7. 2.

корнсть τὰ σκῦλα spolia 248. 16.

корѣць κόρος corus: корецъ 271. 24, vl. коръ.

коснжти ἅπτομαι tango: коснетъ 146. 5–6, 154. 28, aor. коснж 21. 21–22, 28. 10, 119. 17, 143. 20, 222. 1, –сѧ 231. 27; коснжкъ 300. 27, коснжкъ сѧ 232. 7, коснжлъ сѧ 280. 19.

кость ὀστέον os: кость 396. 5, genet. sing. кости 311. 18, gen. plur. костни 85. 14.

которъıн τίς quis: которъıн 275. 12, которъı 225. 1, 298. 15, котораго 263. 15, 291. 11, котораго 80. 26, котерааго 247. 5, которогумоу 164. 26.

котьлъ χαλκίον aeramentum: котълъ 140. 23.

кошь κόφινος cophinus: коша 49. 28, 139. 5, 336. 17, кошъ 55. 21, 145. 29, 235. 6.

кошьница σπυρίς sporta: кошъницъ 54. 17, 55. 23, 145. 1, 146. 1.

кран αἰγιαλός litus: на кран 47. 8, съ къшънѣаго краѣ ἀπὸ ἄνωθεν.

крамола στάσις seditio: крамолж 304. 15–16. 28.

краннево мѣсто хранίου τόπος calvariae locus 108. 4–5, 181. 4, 305. 19, 394. 3.

красити κοσμέω orno: краснте 85. 21.

красти—крадж κλέπτω furor: краджтъ 16. 18. 21–22, крадн 281. 5.

красьнъ ὡραῖος speciosus: красьни 85. 12–13.

кратъ et кратъı respondent graecis pronimibus aut numeralibus, desinentibus in ακις, latinis in ies: кратъ 63. 28, 64. 2; кратъı 63. 26–27, 86. 15–16, 100. 12, 104. 25, 130. 1, 174. 21, 178. 24–25, 262. 25–26, 280. 7, 299. 12, 302. 1, 374. 18.–19.

крило πτέρυξ ala: крилѣ 86. 18, 262. 28, πτερύγιον pinnaculum 8. 9, 206. 20 (крилѣ), 262. 28, ubi vl. крелиньı.

кринъ κρίνον lilium: gen. plur. кринъ 17. 23–24, кринь 255. 8.

кричати, unde кричаштѧ ἀλαλάζοντας eiulantes 134. 4.

кровъ δῶμα tectum: на кровѣ 88. 15, 169. 17, 278. 7, на кровѣхъ 32. 8, 252. 17; στέγη tectum кровъ 221. 5; σκηνή tabernaculum: кровъı 58. 9, 272. 6, 148. 18 nota.

кромѣ ἔξω extra 131. 17–18, 262. 22–23, πόρρω longe 141. 4.

кромѣшьнии ἐξώτερος exterior: кромѣшьнижж 22. 25–26, 79. 17, 95. 6.

кротъкъ πραύς mitis: кротокъ 36. 23–24, 73. 22, кротъцни 10. 8.

кроупица ψιχίον mica: кроупицъ 53. 14–15, 143. 8, 273. 8.

кръвоточивъ αἱμορροῶν sanguinis fluxum patiens: кръвоточива 27. 20, о кръвоточивѣи 114. 13, 187. 8.

кръвь αἷμα sanguis: кръвь 107. 11, 109. 21, 174. 6, 251. 20, 340. 18. 22–23, кръкъ 86. 7, 99. 21, 105. 9, 258. 25, 340. 21, 395. 28, крькъ 56. 13; кръве 86. 9, 105. 15. 19, 107. 9, 132. 27, 135. 8, 231. 23, 232. 1, 251. 23 bis, 300. 9, 340. 16, крьве 86. 9–10; кръкнж 298. 8–9; local. кръви 85. 24, gen. plur. кръкни 315. 7.

кръма πρύμνη puppis: на кръмѣ 130. 9, cf. доухъторъ.

кръститель (melius крьститель) βαπτιστής baptista: кръститель 48. 11–12, 223. 28, крⷭ̃титель 76. 23–24, крьститель 222. 15, крⷭ̃ттлъ 6. 6; кръстителѣ 35. 1. 3–4, 223. 12–13, крⷭ̃тителѣ 48. 26, 56. 6–7, 137. 8, 235. 11, крьстителѣ 137. 11–12, крстителѣ 146. 23–24; кръстители 59. 8.

кръстити—кръштати (recte крьстити) βαπτίζω baptizo: кръстити сѧ 71. 28, 157. 22, 257, 23, крⷭ̃тити сѧ 7. 15. 17; кръститъ 116. 21–22, крьститъ 204. 2, крⷭ̃титъ 7. 9, –сѧ 184. 24, 202. 24; supin. кръститъ 317. 7, кръститъ сѧ 203. 13; кръстита сѧ 72. 1, 157. 26; кърсти сѧ 116. 25, 250. 12, крⷭ̃ти сѧ 7. 22; кръстиҳъ 116. 21, кръстишѧ сѧ 204. 15; кръстѧ 116. 6, 316. 22, 317. 2, 324. 3, 360. 14, кръстѧи 136. 5–6, крьстѧи 317. 10, крьстѧште 113. 20; кръштъше сѧ 223. 16, крьщьше сѧ 223. 19, крьштъшю сѧ 204. 16; кръштаıж сѧ 71. 28, 157. 21–22. 25, кръштаıж 203. 26, крⷭ̃щаıж 7. 6, 316. 15–16, крьштаıж сѧ 71. 2; крⷭ̃штаѣши 316. 13–14, крьштаатъ 324. 12–13, кръштаатъ 325. 15, кръштааше 324. 3, 325. 16, кръштааҳж сѧ 116. 10–11, 324. 6, крьщааҳж сѧ 6. 17–18.

кръстъ (recte крьстъ) σταυρός crux: крⷭ̃тъ 57. 10, 147. 17, 155. 28, 232. 25, 305. 3, 394. 2, кⷭ̃тъ 181. 2, крⷭ̃стъ 108. 2, крⷭ̃ста 33. 9, 108. 24, 181. 19. 24, 266. 9, крⷭ̃та 108. 19, крⷭ̃стѣ 394. 8, 395. 2, кⷭ̃тѣ 395. 19.

кръчагъ ξέστης, vl. pro чькванъ, 141. 9 nota.

крѣщтенне βάπτισμα baptisma 71. 27, 116. 7, 202. 11, 288. 16; крьщтенне 162. 9, крьщенне 257. 23, крѣщенне 76. 2–3, кр҃щенне 6. 21, крѣщтенньмь 157. 24–25, 223. 17, крьщтенньмь 71. 31, крѣщенньмъ 157. 21; βαπτισμός: крѣщтеньѥ 141. 8–9, крьщтеньѥ 140. 21–22.

крѣпити сѧ χραταιόομαι confortor: крѣплѣашє сѧ 196. 5, 200. 14; διισχυρίζομαι affirmo 301. 18–19; ἐπισχύω invalesco: крѣплѣахѫ сѧ 303. 9.

крѣпость ἰσχύς virtus: крѣпостиѭ 165. 22, 166. 4, 243. 21.

крѣпъкъ ἰσχυρός validus: крѣпокъ 268. 23, nom. sing. крѣпъкъı 248. 11, acc. plur. крѣпькъı 50. 19–20, крѣпъкааго 39. 21. 22–23, 125. 32, 126. 2; крѣплєи 116. 17, 203. 27, 248. 13, крѣплыи (pro крѣплии) 7. 7.

коупити–коуповати ἀγοράζω emo: коупитъ 92. 24, 299. 20, коупимъ 138. 17, 234. 26–27, 335. 18, коупитє 92. 22–23, коупатъ 49. 16, 138. 13, 326. 3, коупи imperat. 373. 21, aor. 47. 3, коупихъ 265. 6. 9–10, коупишѧ 105. 16, 183. 9, коупль 183. 1–2; — коупоуєтъ 46. 23, коуповааѫ 278. 1, коупоуѭштѧѧ 74. 19–20, 287. 26, коупоуѭщѧѧ 160. 22.

коуплѣ (lege коупль) ἐμπορία negotiatio: коуплю 78. 22, коуплѫ дѣитє πραγματεύσασθε negotiamini 284. 22–23, –сѣтворили διεπραγματεύσατο 285. 5; ἀγορά forum: отъ коуплѧ 140. 19.

коуплѧнъ ἐμπορίου negotiationis: домоу коуплѧнааго 320. 25.

коупъ unde въ коупѣ ἐπὶ τὸ αὐτό in unum 81. 13, ὁμοῦ 397. 8–9, 400. 5, въ коупъ ἀπὸ μιᾶς 265. 4–5.

коупьнъ in коупъно, коупьно ἅμα simul 45. 1. 2; коупъно оутро ἅμα πρωί primo mane 69. 15.

коупьць ἔμπορος negotiator: коупъцоу 46. 25.

коуръ vide кокотъ 390. 14.

коустодиѣ χουστωδία custodia: коустодиѭ 111. 13, коустодиѭ 112. 21–22, коустодиєѭ 111. 16.

къ cum dativo πρός ad, occurrit saepissime.

къгда πότε quando: когда 43. 16, 87. 9, 95. 29, 96. 3. 5. 22, 127. 27, 168. 1, 171. 8. 12, 256. 6, 277. 8, 293. 13, 296. 6.

къдє ποῦ ubi: 23. 21, 98. 20, 173. 1–2. 8, 183. 7, 229. 12, 239. 24, 254. 6–7, 278. 22, 286. 18, 297. 10. 17, 317. 21. 22, 343. 6, 348. 21, 353–354, 363. 17, 365. 27, 397. 6, 398. 7, кьдє 347. 22, 397. 30; гдє 3. 21, гдѣ 4. 4.

къждо ἕκαστος unus quisque: къжъдо 260. 13, къжьдо 336. 1, кьжъдо singuli 196. 12, кожъдо 65. 16, 99. 5–6, 384. 9; — когожъдо 209. 23, 271. 15; — комоужъдо 57. 21, 93. 12–13, 171. 10, 394. 19, комоужьдо 254. 1.

кънига plur. къниги γραφή, γραφαί scriptura, scripturae: къниги 12. 27, 102. 15–16. 22, 176. 15–16, 291. 29, 310. 24, 312. 6, 334. 15, 345. 18, 346. 1, 372. 19–20, 386. 1, 394. 24, 395. 12, 396. 5, кънигы 360. 2, 396. 6, къниги 81. 2, 163. 17–18, 165. 1, 301. 11, 397. 20–21, къниѥмъ 321. 13, къниѥхъ 77. 23; βιβλίον liber: къниѥ 403. 18, къниги 66. 10–11, 154. 10, 207. 7. 8–9. 18, къниѥхъ 399. 26; βίβλος къниги 1. 1, къниѥхъ 165. 6–7, 202. 13–14, 292. 2; γράμματα къниѥми 306. 7, къниѥмъ 335. 7, къниги 343. 15–16.

къниѥчии γραμματεύς scriba: къниѥчиѭ 83. 18–19. 28–29, 84. 23, falso къникъчиѭ 83. 23–24.

къниѫжьникъ γραμματεύς scriba: nom. sing. къниѫжьникъ 23. 17, 47. 18, 165. 27; къниѫжьници 74. 28, 85. 1, 102. 26, 149. 12, 166. 13, 288. 4, 296. 22, 302. 8–9, 303. 25, 347. 3, къниѫжьници 21. 15, 51. 9, 58. 27, 82. 13, 85. 19, 97. 8, 118. 1–2, 121. 26, 125. 18, 161. 3, 162. 2, 171. 19, 176. 23, 212. 20, 213. 18–19, 215. 15, 251. 1, 252. 2, 267. 11, 288. 11, 290. 2, 291. 26–27, къниѫжьници 85. 9, 140. 24–25; gen. plur. къниѫжьникъ 25. 10, 40. 24, 120. 18, 140. 11–12, 147. 4, 176. 1–2, 235. 20–21, 292. 10, къниѫжьникъ 165. 12–13, 166. 22, къниѫжъникъ 56. 28, книѫжникъ 11. 19; acc. plur. къниѫжъникы 86. 3, 149. 27, 179. 2, instr. plur. 181. 20–21; instr. къниѫжьникъı 108. 20, acc. 149. 23, книѫжникъı 4. 3; къниѫжъникомъ 71. 11–12, 157. 6–7; къниѫжъницѣхъ 115. 16, 188. 18, къниѫжьницѣхъ 115. 12.

кънѧжь τοῦ ἄρχοντος principis: къ домъ кънѧжь 27. 24.

кънѧзь ἄρχων princeps: кънѧзь 280. 27, кънѧзъ 231. 17, кънѧзъ 321. 23, 369. 5, 377. 22, 381. 22, къязъ 27. 10; genet. plur. кънѧзъ 346. 11, къязъ 370. 5; кънѧзѣ 236. 6; local. sing. кънѧзи 28. 20, 39. 7, кънѧзи 247. 20, о кънѧзи 125. 20, nom. plur. кънѧзи 305. 25, 344. 15–16, кънѧзи 72. 7–8, къязи 309. 18; кънѧзѣ 304. 4, кънѧземъ 136. 25; dat. къязоу 258. 15.

къснѣти χρονίζω moram facio: къснитъ 91. 19–20, 257. 5, къснѧщоу 92. 10, къшнѣаше 191. 15 (tardo).

къто τίς quis: 13. 21, 24. 9, 36. 20, 39. 20, 41. 28,

57. 8, 80. 16, 82. 9, 115. 4, 130. 18, 135. 15, 142. 2. 24, 144. 14, 151. 21, 159. 11, 170. 4, 202. 25, 212. 20—21, 229. 14, 232. 2. 6—7, 238. 15, 246. 12, 255. 3, 256. 23—24, 264. 2, 266. 11, 272. 11. 13, 274. 13, 281. 23, 283. 19, 286. 20, 288. 13, 316. 2. 7, 321. 19, 331. 19—20, 351. 13, 352. 25; кто 17. 20, 19. 12, 30. 12, 36. 18, 37. 26, 41. 29, 61. 4, 68. 17, 73. 17, 74. 15, 75. 27, 84. 9, 89. 3, 91. 10, 104. 7, 118. 6, 120. 21, 126. 17, 133. 26, 152. 5. 7, 162. 4, 168. 5, 178. 3, 181. 7, 183. 13, 187. 14, 188. 26, 209. 4, 219. 22, 224. 19, 225. 21, 234. 8, 235. 23, 243. 4. 5, 244. 3. 23, 253. 24, 266. 4, 274. 16, 281. 23, 302. 5, 322. 5. 12, 326. 9, 328. 8, 331. 22, 340. 6. 8, 341. 6. 15. 16, 343. 19. 30, 345. 16, 346. 11, 349. 12, 351. 25. 30, 354. 26, 355. 3. 27, 356. 1. 10, 357. 20, 361. 15. 17, 365. 27, 368. 20. 23, 369. 14. 25, 370. 16, 373. 9. 11, 376. 27, 378. 15, 379. 13, 384. 5; что 6. 22; — кого 56. 4. 9, 106. 15. 26, 146. 21. 25—26, 161. 23, 235. 9. 13, 252. 21, 284. 8, 352. 4, 372. 26, 388. 3. 8, 398. 4; — кому 35. 9, 164. 13—14, 219. 32, 223. 20. 21, 254. 16, 260. 25. 26, 261. 7, 291. 1, 341. 24, 369. 27, 394. 23; — комь 39. 16, 248. 7, 373. 5; комьже 79. 28—29, 163. 29, — цѣмъ 263—264.

кѣи τίς, ποῖος qui: кѣи 266. 20, 298. 17; къ 76. 19, 256. 17, 267. 14, 298. 22; — каа 57. 14, 147. 21, кѣ 81. 15—16, 165. 15, 218. 5. 8. 11, 236. 1, 268. 3; — кое 168. 1—2, 321. 2, 338. 13, 343. 21, 359. 22; — кои 129. 16; — коеиж 75. 26, 76. 2. 11, 162. 3. 8. 17, 288. 12, 337. 25, 369. 9, 391. 3, 402. 21, коиж pro коеиж 288. 9, — кѣиж 14. 6, 91. 2, 330. 2, 390. 21; — кѣмь 67. 21, — кѣхъ 60. 17, 309. 14.

кѫдоу antecedente praepositione отъ exprimit graecum πόθεν unde: отъ кѫдоу 48. 3, 134. 26, 144. 13, 262. 22, 288. 23, 320. 3, 322. 19, 344. 18. 21, 348. 9. 10, 355. 22. 25, 393. 2; отъ кѫдѫ 47. 26, 76. 3, 193. 15, 326. 13, 344. 17; отъ коудѫ 43. 23, 261. 23; отъ кѫдѣ 54. 7.

кѫпина ἡ βάτος rubus: кѫпинѣ 165. 7, 291. 21, кѫпинъı 219. 21—22.

кѫпѣль κολυμβήθρα piscina: 330. 18, 331. 9, 353. 24; кѫпѣли 330. 12, коупѣли 353. 12—13.

кѵминъ κύμινον cyminum 84. 26.

кѵринѣи et кѵринѣискъ Κυρηναῖος Cyrenaeus: кѵринѣа 305. 2, кѵринѣиска 108. 1; кѵрѣнинои 180. 22.

кѵриниı Κυρήνιος Cyrinus: кѵриниıю 196. 11—12.

Л

ладии πλοῖον navis: ладиıь 130. 7, 337. 1, въ ладии 117. 22. 24, 130. 5, nom. plur. ладиıа 130. 5, cf. корабль.

ладница πλοιάριον navicula 124. 18, ладницѫ πλοῖον 132. 7—8, cf. корабица.

лазарь Λάζαρος Lazarus: лазарь 273. 23—24, 360. 19. 23, лазаръ 273. 6, 361. 19. 25—26, 366. 2. 5, лазаре 364. 11, gen. лазарѣ 188. 8, 273. 16. 18, 361. 6, лазара 367. 4. 6. 7. 25—26, лазари 313. 11, in notis ad 273. 6. 18, 274. 5—6 occurrit лазоръ.

лакъть πῆχυς cubitus: лакоть 17. 22, 255. 5, gen. plur. лактъ 401. 8.

ламехокъ τοῦ Λάμεχ 205. 17.

ланита σιαγών maxilla: ланитѫ 13. 17, 217. 26; оудари за ланитѫ ἔδωκε ῥάπισμα dedit alapam 389. 26, кнѣхѫ по ланитама 392. 9, к за ланитѫ ῥαπίσμασι 178. 4—5, оуд. за ланитѫ колафίζω 104. 6.

латинъскъı ῥωμαϊστί latine 394. 12—13.

лачѫштен vide sub алъкати.

лаѣти ἐνεδρεύω insidior: лаıѫще 252. 4—5, cf. о лаıѫштиихъ περὶ τῶν ἐγκαθέτων 188. 20.

левъѣин Λευείς vel Λευεί Levi: nom. sing. левъѣин 213. 15, loc. sing. левъѣи 114. 6, 186. 14, acc. левъѣиıь 121. 18, 213. 12; adj. левъѣинъ 204. 25, 205. 5.

левъѣитъ Λευείτης Levita: левъѣитъ 244. 12, левъѣитъı 316. 1—2.

лежати — лежитъ κεῖμαι iaceo: лежитъ 7. 2—3, 199. 19, 203. 5, лежа 112. 7—8, лежѫ 364. 3, лежѫщь 397. 16, 401. 10, лежѫштъ 197. 16, 198. 1, gen. plur. 319. 18, лежѫште 254. 12, лежѫштѫ 308. 26, 397. 11. 14—15, лежѫштѫ 401. 11, кѣ лежало 397. 28; κατάκειμαι: лежаше 213. 7, 330. 14—15, лежаше 118. 20, cf. сълежаше 120. 14, лежѫшта 331. 3; ἀνάκειμαι: лежѫ 134. 12; βέβλημαι: лежитъ 22. 5, лежаше 273. 6—7, лежѫщъ 25. 7, лежѫщѫ 23. 6, 143. 11.

леѣеонъ λεγεών legio: леѣеонъ 131. 15, 132. 3, 230. 9, леѣеона 102. 14. леѣеонѣ 114. 11, 187. 6.

лема λεμά (vl. λαμά) 109. 8, cf. лима.

лентии λέντιον linteum 371. 11—12, лентиемь 371. 15.

лепта λεπτόν, plur λεπτά, minutum: dual. лептѣ 167. 7, 292. 22, cf. тръхътъ.

ли ἤ aut: 18. 21, 19. 12. 15, 20. 5, 21. 15, 30. 11. 21, 31. 7, 33. 6. 7, 34. 6, 37. 13, 39. 10. 19, 40. 7.

8, permultis aliis locis, ubi ostr. aliique ei similes codices или scribunt; ли conjunctio interrogativa: 17. 15. 19, 20. 20, 34. 5. 16. 17. 21, 37. 7, 38. 3, 44. 22. 25, 47. 16. 27. 28, alia; аште ли еі̀ дѣ 16. 3, 17. 2, 30. 17, 37. 17, 39. 17, 61. 24, 63. 6, 67. 19, 76. 7, 91. 18, 153. 25, 161. 25, 248. 9, 255. 12, 257. 4, 288. 20, 335. 7, 351. 14, 360. 7, 381. 17, 390. 3.

ливанъ λίβανος 4. 24.

ликъ χορός chorus: plur. acc. ликы 270. 3—4.

лима λεμά (vl. λιμά, λειμά) 182. 3, cf. 109. 8 nota.

листвие τὰ φύλλα folia: листвие 160. 15, листвіе 75. 12, 90. 5—6, 160. 12, 170. 26.

лисъ ἀλώπηξ vulpis: лиси 23. 19 (vl. лисица), 239. 21, лисоу 262. 17.

литостротъ Λιθόστρωτος Lithostrotus: литостротѣ 393. 17.

литра λίτρα libra: литрѫ 366. 7 (vl. ливрѫ), литръ 396. 15 (vl. ливръ).

лихва τόκος usura: лихвоѭ 94. 27, 285. 25—26.

лихоимьствие πλεονεξία avaritia: лихоимьствиѣ 253. 27 (vl. лихоимиѣ, лихоманиѣ).

лихъ, из-лиха vide sub из; лиха чесо περισσότερον 252. 20, лихое τὸ περισσόν abundantius 13. 12, лихо творите περισσὸν ποιεῖτε 14. 8—9.

лице πρόσωπον facies: 16. 11, 55. 4, 58. 3, 62. 15, 79. 29, 104. 5, 163. 30, 178. 2, 239. 7. 11, 258. 11, 308. 8, 364. 14; лица 16. 7, 236. 16—17, 290. 13, 344. 10, лицю 302. 4, (на) лици 296. 11, лицемь 34. 23—24, 240. 13, лицемъ 116. 1, 195. 28, 199. 13, 223. 9, 239. 8.

лицемѣрие ὑπόκρισις hypocrisis: лицемѣрие 164. 2—3, 252. 11—12, лицемѣриѣ 85. 18 (vl. лицемѣрьствиѣ).

лицемѣръ ὑποκρίτης hypocrita: лицемѣре 18—19, 219. 12—13, лицемѣри 15. 3, 51. 23, 83. 24, 84. 24, 141. 2, 251. 2, 260. 13, cf. упокритъ.

лише—лишьша comparat. adjectivi лихъ περισσότερον plus, abundantius: 34. 21, 83. 22—23, 167. 1, 180. 5—6, 223. 7, 357. 25 (περισσόν), лишьша 257. 19—20.

лишение ὑστέρησις, ὑστέρημα quod deest: лишениѣ 167. 14, 293. 5—6.

лишити сѧ (vl. лишати сѧ) ὑστερεῖσθαι egere 268. 24; лишени 299. 16.

липѣти βάλλω mitto 122. 27.

лобъзание φίλημα osculum: лобъзаниѣ 225. 10—11, лобъзаниемь 330. 20—21.

лобъзати φιλέω osculor: лобъжѫ 176. 4, 300. 19, лобѣжѫ 101. 26, лобъзатъ 300. 18.

ловитва ἄγρα captura: ловитвѫ 210. 20, ловитвѣ 186. 11, 211. 11—12.

ловити ζωγρέω capio: ловлѫ 211. 16, рыбъ ловитъ ἁλιεύειν piscari 400. 10.

ловьць ἁλιεύς piscator (potius: venator): ловъца 117. 17, ловца 9. 12.

ложе κλίνη lectus: ложе 25. 20, на ложи 278. 15, cf. 212. 16—17 et 213. 4 in nota; на ложи сѫтъ εἰς τὴν κοίτην εἰσίν in cubili sunt.

ложесьно μήτρα vulva: ложесна 198. 21.

лоза ἄμπελος vitis 378. 2. 11, лозѣ 378. 10.

лозьнъ τῆς ἀμπέλου vitis: лозънааго 95. 25, 174. 9, лозънаго 298. 2.

лоно κόλπος sinus: лоно 218. 28, 273. 12, лонѣ 273. 16, 315. 23, 373. 7.

лопата πτύον ventilabrum 7. 10, 204. 3.

лотъ Λώτ 278. 3, adj. лотовѫ 278. 11, лотовъ 277. 31.

лоуна σελήνη luna 89. 19 (vl. мѣсѧць), 170. 13, лоунѣ 295. 13.

лоучии comparativus, cum verbo кыти interpretatur graecum διαφέρω (melior sum): лоучен 38. 3—4, лоучъшн 17. 20, 32. 17, лоучьше 255. 3; лоуче χρηστός melius 214. 23.

лоучити сѧ vl. ad ключити сѧ quod vide.

лъжесъвѣдѣтель кыти ψευδομαρτυρέω falsum testimonium dico: 67. 22—26, cf. 281. 6 nota.

лъжесъвѣдѣние ψευδομαρτυρία falsum testimonium: лъжесъвѣдѣниѣ 52. 25.

лъжа ψεῦδος mendacium: лъжѫ 351. 10, не лъжа съвѣдѣтельствоуи μὴ ψευδομαρτυρήσῃς 155. 17, лъжѫ съвѣдѣтельствоваахѫ ἐψευδομαρτύρουν 177. 5.

лъжь ψευστής 352. 11, льжь 351. 11; не лъжь съвѣдѣтель бѫди μὴ ψευδομαρτυρήσῃς 281. 6, дъва лъжа съвѣдѣтелѣ δύο ψευδομάρτυρες 103. 10, лъжемъ съвѣдѣтелемъ 103. 8; gen. sing. лъжа съвѣдѣтелѣ ψευδομαρτυρίαν 103. 6; лъжни пророци ψευδοπροφῆται 88. 1, лъжи пр. 89. 6, 170. 7, лъжихъ пророкъ 19. 30, лъжинмъ пророкомъ 217. 19; лъжи христи ψευδόχριστοι 89. 5, 170. 7.

лькъкъ ἐλαφρός levis: легъко 36. 26.

лъстити πλανάω seduco: лъститъ 343. 9—10.

лъсть πλάνη error: лесть 111. 11; ἀπάτη deceptio: лъсть 44. 8, лесть 128. 13; πανουργία dolus 290. 16; δόλος dolus: лъсть 142. 17—18, лъсти 318. 23, лъстиѭ 97. 11—12, лестиѭ 171. 19—20, cf. 115. 14.

лѣстьць πλάνος seductor: лѣстецъ 111. 4–5.
лѣштати сѧ στίλβω splendeo: лѣштѧштѧ сѧ (sc. ризы) 148. 12.
лѣвъ εὐώνυμος laevus, vl. pro шоуи, quod vide, cf. 108. 14, 157. 17 in notis.
лѣнъ ὀκνηρός piger: лѣны 94. 21.
лѣто ἔτος annus: лѣто 201. 23, 259. 15. 20, 260. 18, лѣта 200. 17, 208. 10, 254. 12, лѣтъ 132. 27, 200. 2. 4, 204. 22, 260. 1, 270. 11–12, 313. 7, 321. 8, 331. 2, 352. 16, dual. лѣтѣ 27. 16, лѣтоу 200. 19, 231. 21. 24, лѣтома 134. 17; χρόνος: лѣта 289. 4, 331. 4, лѣтъ 229. 21, 230. 3; ἐνιαυτός лѣто 207. 17, лѣтоу томоу 365. 3. 9, 388. 25; κατὰ καιρόν лѣта 330. 17–18.
лѣть нѣстъ οὐκ ἔξεστι non licet 71. 1.
лѣха πρασιά: на лѣхы 138. 24. 24–25.
любити ἀγαπάω diligo: любити 166. 2, люблю 377. 24, любиши 402. 1. 6, любитъ 166. 5, 220. 22, 225. 18–19, 325. 8, 358. 16, 376. 28, любите 13. 29, 14. 5, 217. 20–21, 218. 4. 14–15, 250. 28, 374. 4. 5, 379. 11. 26, любатъ 218. 6–7; любѣаше 361. 4–5, 373. 7–8, 395. 6, 402. 25, любѣше 401. 1–2; любѧи 376. 21 bis. 22, 377. 3, любѧштѧѧ 218. 6, любѧщѧѧ 218. 4; любили (кисте) 351. 1, 377. 16; φιλέω amo: любити 188. 2, люблѭ 402. 3. 7. 13, любиши 361. 1, 402. 10. 12, любитъ 33. 5. 7, 332. 13, 383. 24, любатъ 15. 4, 83. 3, любѣаше 397. 4, любѧи 368. 17, любѧштинѫъ 292. 11, любилъ 380. 3.
любо — любо хаѵ̆ — хаѵ̆ 256. 12. 13, cf. 272. 15 nota, ubi noster ан ко scribit.
любодѣание μοιχεία adulterium: любодѣанитѣ 52. 24–25, 142. 16, 350. 27.
любодѣи μοιχαλίς (sc. γεννεά, slavice родъ) 41. 2.
любодѣинъ πορνείας fornicationis: любодѣинааго 12. 30.
любодѣица πόρνη meretrix: любодѣица 76. 22. 25–26, любодѣицами 270. 17.
любы — любъве ἀγάπη caritas: любы 88. 4, 387. 11; acc. любъвь 250. 25, любьвь 374. 8, gen. любъве 379. 12–13, лѭбъве 334. 20, loc. sing. любъве 379. 8, любьви 379. 4. 5–6; любы сътворн ἐμοίχευσεν moechatus est 12. 15.
людие λαός populus: людие 141. 2–3, 283. 13, 288. 21, 296. 18, 305. 24, людье 107. 11, 191. 14, 204. 15, 223. 15, 288. 6–7, 347. 1, людиѥ 9. 3, лиждѣе 51. 25; acc. plur. люди 3. 9–10, 4. 10, 191. 1, 234. 26, 288. 9, 303. 10, 304. 4. 6, 365. 7, 389. 3; людии 162. 14, 190. 10, 199. 14, 216. 20, 290. 4, 296. 23, 305. 4, людеи 43. 14, 222. 7, лидии 199. 15; людемъ 111. 9–10, 191. 17, 195. 10–11. 29, 197. 12, 203. 22, 288. 22, 292. 8, людемь 171. 22, 204. 9, 220. 13, 288. 5, 289. 2; людехъ 97. 14, 295. 6–7, людѫхъ 28. 25, людеѭ 9. 22; людьми 232. 13, 309. 17, лиждьми 290. 22–23; ὄχλος люди 260. 22–23, ἔθνος 365. 10–11.
людьскъ τοῦ λαοῦ: людьсции 105. 2, 302. 8, людьстии 75. 26, 97. 9, людъскы 4. 3, cf. 220. 18 nota, людьскыѭхъ 101. 24.
лютъ χαλεπός saevus, adverb. лютѣ δεινῶς: 22. 6, 252. 3, лютѣ ѩкло χαλεποὶ λίαν (exspectabamus люта ѩкло) 24. 24, cf. 99. 10 nota; comparat. люштъшь πονηρότερα peiora 41. 18–19.
лѫкавъ, лѫкавьнъ πονηρός nequam: лѫкавъ 41. 1–2, лѫкавы 65. 7, лѫкавънъ 249. 7, лѫкаво 17. 2, 71. 3, 250. 1, лѫкавъно 142. 18, лѫкавоуемоу 41. 22, лѫкавьни 19. 16–17.
лѫкавьство πονηρία nequitia: лѫкавъство 80. 4.
лусанин Λυσανίας Lysanias: лусанию 202. 5.

М

маатовъ τοῦ Μαάθ 204. 28.
магдалаиьскъ in горы магдалаиьскы τὰ ὄρια Μαγδαλάν 54. 21–22.
магдалини Μαγδαληνή Magdalena 182. 17, 183. 6. 8, 184. 7, 226. 7, 308. 19, 395. 4, 396. 25, 398. 16, магдалыни 110. 13–14. 26, 111. 19.
мазати ἀλείφω ungo: мазааше 224. 15, мазаѫѫ 136. 2.
маинановъ τοῦ Μαϊνάν 205. 7.
малелеилевъ τοῦ Μαλελεήλ 205. 18.
маловѣръ ὀλιγόπιστος modicae (minimae) fidei: маловѣре 50. 22, маловѣри 18. 4, 24. 6, 55. 18, 255. 16.
маломоштъ χυλλός debilis: маломоштиѫ 153. 6–7, ἀνάπηρος маломошти acc. plur. 264. 21.
малхъ Μάλχος Malchus 388. 17.
малъ μικρός pusillus: малъ 283. 21, малое 255. 22, малаего minoris 182. 18, малыиѫъ 274. 24, малыѫхъ 33. 21, 61. 16, 62. 13, 63. 1, 153. 1; мало μικρόν modicum 175. 5, 345. 3, 369. 15, 373. 29, 376. 15, въ малѣ 382. 10. 11. 14. 15. 17. 21. 23; ὀλίγοι pauci: мало 19. 29, 29. 6, 54. 10, 71. 6, 79. 19, 135. 10, 144. 22, 187. 32, 240. 17, 261. 13, 266. 2, ὀλίγον 137. 26–27, 210. 16, ὀλίγας paucis малы 257. 16, о малѣ ἐπὶ ὀλίγα 94. 3. 11; ἐλάχιστος minimus: мала 255. 6, малыиѫъ 11. 14–15, малыѫхъ 96. 10, малѣ 272. 6. 8, 285. 8–9;

βραχύ мало 336. 1; малъıими 72. 9—10 contra auctoritatem graeci textus, forsitan малъı ими legi debeat, zogr. ими.

мамона μαμωνᾶς: мамонѣ 17. 11, 272. 18; adj. мамонинъı 272. 3—4.

манасиѣ Μανασσῆς: манасиı 2. 7, манасиж 2. 6—7.

манна μάννα manna: маннж 340. 4, 341. 1—2, манънж 338. 16.

мариѣ Μαρία, Μαριάμ Maria: мариѣ 48. 1, 110. 13. 14. 26. 27, 111. 18—19. 19—20, 127. 17. 17—18, 183. 5. 6. 8. 9, 192. 5. 20, 193. 2. 5. 22, 194. 10, 198. 6, 226. 6, 245. 8. 16, 308. 19. 20, 360. 21, 362. 10, 363. 9, 366. 6, 395. 3—4. 4, 396. 24—25, 397. 23, 398. 15, марıе 192. 12, 398. 8, марıи 2. 25, 184. 7, 187. 19, 199. 18, 362. 7, 364. 17, марıа 3. 7, марıж 197. 27, 362. 26, 363. 6, марıеж 4. 21, 196. 18; adj. марıинъ 135. 1, марıина 2. 19, 360. 20, марıино 193. 10.

марта Μάρθα Martha: марта 245. 9. 14, 362. 8. 17, 363. 26, мартъı 245. 6. 14, 362. 12, 363. 4, 366. 4, мартъı 360. 20, мартѣ 187. 19, 362. 7, мартж 361. 5.

масло pro олѣи 244. 17 nota.

масть pro χρισμα 172. 1—2. 7 nota; мастьнъ pro χρισμьнъ 172. 6 nota.

мататиекъ τοῦ Ματταθίου 204. 29.

мати μήτηρ mater: мати 41. 23. 25. 26, 42. 1. 4, 47. 28, 71. 17, 110. 14—15. 15, 126. 12. 15. 18. 20. 23, 182. 18, 193. 16, 194. 20, 199. 16, 200. 23, 201. 9. 18—19, 228. 17. 20. 23, 258. 2, 319. 10. 13. 15, 320. 13, 395. 3. 8; матере gen. sing. 51. 21—22, 190. 23, 266. 6, 322. 10, 395. 3, acc. sing. 6. 2. 6. 23. 26; матери 2. 25, 49. 3, 51. 19, 137. 6—7. 20, 141. 18. 22, 199. 19, 221. 26, 222. 5, 232. 23, 395. 6—7; матерь 33. 3. 6, 51. 16. 17, 66. 5, 67. 24—25, 69. 7, 141. 14—15. 16, 134. 10, 154. 16, 155. 19, 156. 22, 258. 3, 281. 7, 339. 17, 395. 5, gen. plur. матеръ 156. 27; материж 4. 22, 48. 24; — adj. матерьнь μητρός: матерьнѣ (м҃нѣ) 67. 1.

матизмъ ἱματισμός vestis 394. 25.

маттатаекъ τοῦ Ματταθά 205. 7.

маттатиекъ τοῦ Ματταθίου 204. 26.

маттатоекъ τοῦ Μαθθάθ 204. 24, 205. 4.

маттанъ Μαθθάν: матъданъ 2. 17—18, матъдана 2. 17.

маттѣи Μαθθαῖος Matthaeus: матьтеи 29. 16, матеа 26. 5, матътеа 125. 10, матьтѣа 216. 13—14.

матоусалъ τοῦ Μαθουσαλά 205. 17.

медъ μέλι mel 6. 15, 116. 16.

между μεταξύ inter: между 63. 3—4, 86. 11, 251. 24, 273. 26, 328. 4; ἀνὰ μέσον 143. 15, διὰ μέσου 276. 6, м. собоиж μετ' ἀλλήλων 339. 19, 382. 20, ἐν ἀλλήλοις 153. 27, 374. 8, εἰς ἀλλήλους 378. 4, πρὸς ἀλλήλους 340. 12, πρὸς ἑαυτούς 304. 2.

мелеановъ τοῦ Μελεά 205. 7.

мелхиекъ τοῦ Μελχεί 204. 25, 205. 1—2.

мелиж (— млѣти) ἀλήθω molo: мелиштн 278. 18, мелиıи 90. 28.

мене genet. sing. ἐμοῦ 10. 17, 20. 25, 31. 5, 32. 21, 33. 6 bis. 8 bis. 10 bis. 12—13, 36. 23, 51. 20. 27, 57. 11. 13, 61. 14, 68. 6, 72. 2, 82. 4, 86. 21, 95. 26, 96. 13. 17. 18. 19. 20, 98. 3, alia; — мѧ acc. ἐμέ 21. 20, 32. 18, 33. 14. 15. 16, 39. 24, 50. 21, 51. 26, 52. 1, 53. 3, 56. 5. 9, 61. 3. 17, 63. 27, 65. 9, 67. 17, 80. 5, 95. 24. 25—26, 98. 6, 99. 4. 8, alia; — мьнѣ dat. loc. 20. 15. 19, 23. 25. 26, 26. 6, 34. 13, 36. 16, 51. 25, 54. 3, 57. 9, 64. 13, 95. 27—28, 96. 11. 28, 98. 2, 100. 2, multa alia; мънѣ 36. 20, 64. 22, 68. 26, 76. 1, 133. 16, 150. 13, 229. 26, 331. 18, 333. 24, 334. 5, 339. 17, 341. 26, 351. 15, 359. 15, 360. 10, 370. 27, 378. 8, 380. 25, 385. 15. 25, 386. 21, 387. 2; мнѣ 315. 16, 375. 20, 402. 23; ми 23. 24, 48. 25, 49. 21, 50. 16, 53. 12, 57. 6, 59. 13, 64. 20, 71. 1. 2, 73. 16, 80. 6, 93. 25, 94. 7, 95. 23, 96. 16, 98. 13, 100. 13, 113. 17, 137. 10, 144. 7, 162. 8. 11, 164. 4, 174. 23, 201. 15, 207. 27, 210. 4, 237. 20, 238. 1, 239. 26, 240. 7, 245. 23, 246. 14. 15. 19, 262. 20, 268. 17, 275. 20, 279. 11, 284. 1, 288. 16, 290. 17, 301. 4, 302. 13, 304. 5, 326. 2. 9. 25, 327. 10, 328. 2. 26, 339. 8, 353. 24, 358. 12, 360. 7, 375. 26; — мъноıж instr. sing. 99. 7, 100. 24, 101. 3, 147. 10—11, 173. 20. 24, 206. 17, 246. 20—21, 248. 17, 253. 22—23, 267. 24, 268. 10, 298. 10—11. 26, 306. 19, 315. 16, 316. 18. 26, 349. 23, 357. 20, 371. 23, 372. 20—21, 375. 10, 384. 11, 387. 3, мьноıж 248. 18, 270. 19—20, мноıж 39. 24. 25, 57. 5, 206. 15, 380. 26.

месиѣ μεσσίας messias: месиѣ 327. 21, месиж 318. 4.

мести — метж βάλλω iacto: мететъ 167. 3, cum substantivo камень constructum reddit graecum λιθάζω: метете 359. 22—23, метемъ 359. 24; метѣмь жрѣбиıа λάχωμεν sortiamur 394. 22; метати βάλλω mitto: метаıшж 108. 8, 181. 7, 395. 1, метаахж 305. 23.

мечь μάχαιρα gladius: мечъ 33. 1, меча 295. 7, съ мечи 301. 2–3.

милосрѣдие ἔλεος misericordia: милосрѣдеи 195. 30–31.

милосрѣдовати σπλαγχνίζομαι misereor: милосрдоуѭ 54. 2, милосрѣдова 29. 1, 49. 10, 221. 28–29, 244. 15, милосрѣдовакъ 64. 14, 73. 6–7, 119. 16, милосрдовакъ 150. 22.

милосрѣдъ οἰκτίρμων misericors 218. 21–22; милосрѣдъ ти ἵλεώς σοι absit a te 57. 3.

милостивъ οἰκτίρμων misericors: милостиви 218. 20–21; милостивъ бѫди ἱλάσθητι propitius esto 280. 11–12.

милостъıни ἐλεημοσύνη elemosyna 14. 25, милостъıнѭ 14. 17. 22–23, 250. 20, 255. 25, милостъınѫ 14. 12–13; dat. милостъıни, recte милости, ἔλεος 26. 16–17.

милость ἔλεος misericordia: милость 84. 27, 193. 28, 194. 7. 15, 195. 17, 245. 2, милости 37. 18.

милъ ми естъ σπλαγχνίζομαι 144. 7, 269. 13, мили 138. 5.

мимо coniungitur cum verbo ходити: παράγω 72. 24, 180. 21, παραπορεύομαι 108. 14, 122. 28, 161. 7, 181. 15, παρέρχομαι 250. 24, 283. 1–2, διαπορεύομαι 282. 26; мимо шедъши dat. sing. διαστάσης 301. 17; cum verbo ити: παρέρχομαι 90. 10–11. 12–13. 13, 100. 26–27, 101. 8, 175. 7, 296. 4. 5, ἀντιπαρελθεῖν 244. 11. 13, παράγω 352. 23; cum verbo грѧдж παράγω 121. 17; cum verbo нести διαφέρω 160. 25, παραφέρω 179. 9, 300. 4.

минѫти παρέρχομαι transeo, praetereo 24. 15, 139. 18, διαβῆναι 274. 2, διέρχεσθαι 283. 23; минѫ παρῆλθεν 49. 14, 138. 11; минѫвъ ἐλθών 256. 12, παρελθών 275. 15, минѫвъши διαγενομένου 183. 7–8, минѫвъшоу γενομένης 138. 9.

мира μύρον unguentum: мироѭ 225. 15, vide sub мро.

миръ εἰρήνη pax: миръ 30. 16–17. 18, 197. 20, 225. 24, 232. 15, 241. 2. 4, 287. 8, 311. 10, 377. 10. 11. 12, 398. 22. 25, 399. 15; мира 32. 24, 33. 1, 241. 3, 257. 25, 384. 12; мироу 287. 17, миромъ 133. 22, 199. 11–12, мирѣ 248. 12, 266. 26;—adj. мирень εἰρήνης 196. 4.

миръ κόσμος mundus: миръ 46. 3, 57. 15, 147. 22, 153. 27, 184. 22, 236. 3, 315. 1. 2 bis, 323. 14. 15. 19, 336. 22, 342. 18, 356. 15, 360. 3–4, 362. 25, 368. 4, 370. 14. 18. 19, 376. 10. 15. 24, 379. 27, 380. 2. 3. 6, 382. 26, 383. 6. 7, 384. 1, 385. 4, 386. 4. 13. 20. 25, 387. 7, 391. 20, мирь 383. 27; мира 8. 17, 45. 24, 88. 25–26, 95, 22, 251. 2, 255. 18–19, 316. 24, 323. 10, 326. 6, 340. 11, 349. 7. 8, 361. 16, 369. 5, 371. 23, 377. 22, 380. 2. 3. 4. 5, 381. 19. 22, 384. 14, 385. 6, 386. 6. 8. 9. 10, 387. 6, 391. 12. 13; мироу 61. 20, 323. 14, 338. 23, 342. 14, 347. 28, 353. 9, 369. 5, 370. 18, 376. 27, 389. 18, 403. 17; миро 11. 2; мирѣ 98. 9, 172. 20, 315. 1, 349. 17, 353. 8, 368. 19, 371. 4, 384. 13, 385. 18–19. 19, 386. 2.

миса πίναξ discus: на мисѣ 48. 25, 49. 2, 137. 18, 250. 15, cf. блюдо.

младъ ἁπαλός tener: млада 90. 5, младо 170. 26.

младѣнѣць νήπιος parvulus: младенѣцемъ 36. 14, 242. 24; βρέφος infans: младенецъ 197. 15, 198. 1. 19–20, младѣнецъ 193. 19, младънецъ 193. 10, младенъцѧ 280. 18; adj. младѣнечь νηπίων 75. 4–5.

мълва θόρυβος tumultus: мълва 107. 6, 171. 21–22, мълка 97. 13–14, мълкѫ 134. 3–4.

мълкнти θορυβέομαι tumultuo: мълкнте 134. 6, мълкѫтъ 27. 30; περισπάομαι satago мълкѣаше 245. 9; τυρβάζομαι turbor мълкнеши 245. 15.

мълнии ἀστραπή fulgur: мълнии 111—112, 277. 18, мълни 89. 13, мълниѭ 242. 12.

мълчати σιωπάω taceo: мълчааше 103. 16–17, 177. 15, мълчаахѫ 124. 2, 152. 3, мльчи 130. 13, мълча 191. 9.

мнасъ μνᾶ, acc. plur. μνᾶς, unde slavicum десѧть мънасъ 284. 22, десѧть мьнасъ 285. 7, forma vocabuli manet etiam in nominativo: мънасъ твоѣ 285. 11. 15 (cf. мънъ твоѣ 285. 6–7), et genetivo: .Д. мънасъ 285. 12, .ї. мънасъ 286. 2. 3, десѧть мънасъ 188. 16, sed 286. 1 legitur accusativus мънасѫ.

могж — мошти δύναμαι possum: 1 pers. praes. могѫ 28. 9, 102. 12, 103. 11, 246. 21, 333. 15, 374. 13, 3 pers. pl. aor. 59. 15, 265. 13; можеши 13. 10, 21. 20, 119. 15, 150. 21–22. 23–24, 211. 21–22, 219. 8–9, 374. 11; можетъ 6. 25, 11. 2, 17. 6. 21, 20. 9, 39. 20, 68. 18, 108. 22, 120. 22, 125. 23. 25. 27. 30. 31–32, 141. 29, 142. 8, 144. 13, 151. 18, 156. 12–13, 181. 22, 203. 3, 212. 22, 218. 31, 255. 4, 266. 8. 10. 16, 267. 2, 272. 14, 281. 23, 318. 18, 322. 1. 5–6. 7. 9. 13, 324. 14, 332. 9, 339. 20, 341. 6. 18, 342. 18, 353. 7, 354. 11, 358. 27, 359. 16, 376. 11, 378. 9, можетось 340. 13; можемъ 375. 7; можете 17. 11, 40. 12, 55. 6, 172. 13–14, 214. 4, 255. 6, 272. 18, 334. 24, 345. 7. 13, 349. 2. 5, 351. 4, 374. 2, 378. 14. 381. 24; могѫтъ 26. 24, 122. 11, 291. 18, 322.

22, 360. 2; можевѣ 71. 29, 157. 23; можета 71. 26–26, 157. 20; могъı 67. 5, 191. 10, могжштн 260. 1, могжштє 120. 10, могжщааго 32. 10–11, gen. plur. могжштъ 32. 9–10; можааше 82. 8, 119. 27, 130. 25–26, 135. 8, 136. 19, 172. 7, 191. 16, 283. 19–20, 363. 20. 21, можаше 97. 22, можааχж 129. 28, 369. 28, можѣаχж 228. 18; може 142. 25, 148. 13; моглъ (кимь) 356. 3; мошти 129. 23–24, моцн 125. 15; — ἰσχύω могж 1 pers. sing. 271. 11, 3 pers. plur. aor. 290. 22, можааше 24. 14, 131. 4, можааχж 400. 21, може 220. 5, 231. 26, 266. 19; могжштємь dat. plur. ἐχόντων 252. 20.

мои ἐμός, μου meus: sing. 22. 5. 9–10. 11, 34. 23, 38. 14. 15. 17, 41. 15, 42. 4, 52. 11, 56. 14, 58. 13–14, 59. 11, 63. 27, 65. 14–15, 69. 23, 70. 8, 74. 23, 78. 18, 91. 20, 100. 26, 101. 7, 109. 9 bis, 116. 1, 117. 1, 126. 2, alia; plur. 78. 19, 350. 3, 374. 7, 378. 19, 379. 1–2. 15; dual. 199. 12, 225. 8. 10. 14, 311. 16, 353. 23, 355. 25, 371. 17. 24, 399. 17; — моѣ sing. fem. 27. 11, 38. 16, 41. 28. 29, 42. 2 bis, 53. 4, 99. 21, 100. 23, 126. 18. 20. 21. 23, 132. 21, 174. 6, 175. 4, 191. 4, 193. 23, 228. 23–24, 245. 11, 300. 5, 319. 5, 324. 23, 340. 10. 20. 21, 352. 6, 368. 24, 379. 9. 11; plur. neutr. 20. 27, 21. 4, 45. 23, 90. 13, 171. 3, 219. 3, 254. 10, 270. 20, 296. 4, 382. 8, 385. 16. 17, 399. 19; dual. masc. 71. 21; — мое 36. 22. 26 bis, 61. 4, 63. 25, 87. 15, 94. 25, 98. 5. 23, 99. 18, 152. 12, 168. 7, 172. 17 etc.; — моего 20. 17–18, 23. 24–25, 31. 15, 42. 3, 62. 16, 63. 23, 69. 8, 72. 4, 77. 12, 87. 27–28 etc.; — моєм 67. 27, 155. 21, 225. 14, 265. 26, 266. 1, 281. 9, 333. 18, 339. 6, 351. 4. 23, 359. 14–15, 370. 16, 399. 19; — моемоу 22. 15, 82. 3, 150. 27, 166. 16, 221. 13, 253. 22, 269. 6, 271. 18–19, 292. 3, 398. 12. 14. 15; — моеи 112. 19, 193. 20, 254. 11, 298. 29, 379. 4. 6, 399. 13; — instr. sing. моимь 36. 16–17, 376. 23, моимъ 32. 20, 185. 1; dat. plur. моимъ 191. 12, 335. 8, 360. 8; — моемь 100. 5, 152. 21, 193. 24, 240. 8, 299. 1, 367. 19, моемъ 76. 15, 350. 2; — моими 270. 15, 297. 18, 360. 8; — моихъ 96. 10, 133. 13, 147. 25, 236. 5, 254. 7, 298. 26, 359. 9, 370. 20, 377. 3; — моя femin. 246. 20, 254. 9, 358. 8. 9, 359. 10, 376. 7. 20, 379. 4–5, 391. 14, 394. 25; mascul. 286. 8, 402. 4. 8. 14; — мои 45. 7, 56. 16, 71. 30, 267. 25, 298. 6, 340. 17. 18. 22, 358. 10. 16, 374. 14, 386. 3, 387. 4; — моеи 298. 8; — моею dual. 193. 18, 225. 13, 371. 21.

молитва δέησις deprecatio: молитва 190. 16, молитвъı 214. 1, молитвами 200. 5; προσευχή oratio: молитъı 300 10–11, молитѣ 74. 23–24, 75. 23, 160. 28, 187. 20, 216. 7, 288. 1, молитвоих 60. 4–5, 151. 19; προσεύχομαι: молитвж творити 83. 21, м. дѣати 119. 5, 190. 10; молитвж посълати πρεσβείαν ἀποστεῖλαι legationem mittere 266. 28, 284. 25.

молити сѧ δέομαι rogo: молиж сѧ 229. 27, 237. 18–19, молитє сѧ 29. 6, 240. 17, aor. моли сѧ 211. 21, молихъ сѧ 237. 24, 299. 5, молѣаше 231. 7, молѧштє 296. 12; ἐρωτάω: молиж 265. 7. 11, 274. 5, 385. 14. 14–15, 386. 7. 16, моли 210. 15, 396. 8, молиша 209. 17, 231. 1, 395. 21, молѣаше 143. 2, 224. 5, 250. 9, 329. 19, молѣаχж 328. 4–5. 28, молѣχж 53. 6, 368. 9, мола 220. 18–19, молитъ сѧ 266. 28; παρακαλέω: молити 132. 6, молиша 25. 2–3, 131. 19, 230. 13, молѣаше 132. 8, 231. 18, 270. 10, молѣше 64. 21, 131. 16–17, 132. 20, молѣаχж 140. 7, 143. 17, 146. 5, 220. 20–21, 230. 10, молѣχж 24. 20, 51. 5, мола 22. 4, 119. 13, 211. 21; προσεύχομαι ого: молиши сѧ 15. 2–3. 9, молитє сѧ 15. 8–9, 88. 21, 101. 3–4, 169. 24, 171. 7, 175. 14–15, 217. 23–24, 246. 1–2, 300. 1, sine сѧ 13. 32, молатъ сѧ 292. 16, мола сѧ 100. 25, 212. 4, молѧштє сѧ 15. 13, 161. 20. 22, 166. 28, молѧштю сѧ 204. 16, 245. 19, молѣаше сѧ 175. 6, 235. 7, 236. 16, 280. 2–3, 300. 3. 8, молити сѧ 15. 6, 216. 6–7, 245. 21, 279. 1.

море θάλασσα mare: море 9. 11, 24. 10. 15, 47. 5, 60. 23, 75. 22, 84. 1, 117. 14, 130. 19, 131. 24, 143. 14, 153. 4, 161. 15, 274. 23, 275. 10, 336. 26, 337. 4; морѣ 50. 7, 130. 20, 139. 13, 335. 9, 337. 2. 13. 25; морю 9. 1, 24. 7, 50. 10. 11, 121. 16, 124. 11, 130. 13, 139. 17. 18, 187. 5, 337. 7; мори 9. 2, 24. 1, 42. 6, 53. 20, 117. 12, 126. 24. 26–27, 131. 26, 132. 18, 400. 4.

моръ λοιμός pestilentia: мори 294. 1.

морьскъ τῆς θαλάσσης maris: моръскааго 295. 15, морьстѣи 61. 19–20, морьсцѣмь 114. 17, морьсцѣемь 313. 9.

моси Μωσῆς (vl. Μωυσῆς) Moyses: моси 22. 2, 58. 5, 66. 10. 12, 80. 16, 119. 24, 141. 13–14, 154. 9. 10, 211. 27, 323. 5, 335. 3, 338. 19, 343. 26, 344. 2, 347. 7, мосии 164. 13, 236. 19, 290. 26, 291. 21, 318. 15; моєѣа 274. 10–11, 310. 10, 344. 3–4; dat. мосеови 58. 10, 148. 19, 237. 3, 335. 5, моєѣови 355. 21; моєѣомь 315. 20, мосеемъ 148. 14–15; — adj. мосеовъ Μωσέως: моєѣовъ 344. 7, мосеови 355. 20, мосеовоу 198. 17, моєѣовѣ 82. 12, 312. 3–4, мосеовахъ 165. 7.

мочити βρέχειν rigare 224. 13.

мошьна πήρα pera: мошънъı 30. 7, cf. пира.

мрѣзость βδέλυγμα abominatio 88. 10, 169. 12, 272. 23.

мрѣкнѫти σκοτίζομαι obscuror: мрѣкнетъ 89. 19, cf. помрѣкнѫти, помрачити сѧ.

мрѣтвъ νεκρός mortuus: мрѣтвъ 151. 9. 10, 269. 24, мрѣтвь 270. 23, мрѣтвъı nom. sing. 222. 3, мрѣтви 112. 3, мрѣтвии 34. 10, 222. 25, 291. 20, 333. 2—3, мрѣтвъıѧ 23. 26, 30. 2—3, 332. 17, мрѣтвъıнѣ 85. 14, 165. 5, 274. 13, 311. 9, 366. 3, мрѣтвъıхъ 48. 12, 58. 25, 81. 6. 10, 111. 10, 112. 9—10, 136. 6. 11, 149. 8. 10, 165. 2. 10, 184. 20—21, 234. 5, 274. 16, 291. 16. 23, 312. 9, 321. 11, 367. 5. 27, 397. 21—22, 401. 24; мрѣтвъıмъ 240. 2—3, мрѣтвъıми 308. 9—10.

мрѣтвьць ὁ νεκρός mortuus: мрѣтвъцѧ 23. 27, 240. 3.

мрѣжа δίκτυον rete: мрѣжа 211. 1—2, 401. 17, мрѣжѫ 210. 24, 400. 20, 401. 8—9. 14, мрѣжѧ 9. 13. 17, 117. 12. 18—19. 22, 210. 13. 19.

мъзда vide мьзда.

мънась vide sub мнасъ.

мъногоцѣньнъ πολύτιμος pretiosus: мьногоцѣнень 47. 1—2, мъногоцѣнънъı 366. 8.

мъногъ πολύς multus: nom. acc. sing. 49. 10, 101. 22, 124. 11, 126. 25, 132. 17. 25, 138. 5, 149. 22, 175. 30, 213. 16, 221. 23. 27—28, 237. 13, 305. 4, 335. 11. 16—17, 343. 7, 367. 2. 9—10, 368. 16, 378. 13—14, 379. 1; gen. plur. 48. 8, 132—133. 199. 24, 209. 25, 229. 21, 230. 3, 303. 19; многъ nom sing. 5. 18; мънога fem. sing. 29. 5, 217. 10, 218. 17, 240. 16, 336. 7, plur. neutr. 68. 8—9, 110. 1, 140. 20—21, 141. 10. 25, 155. 30, 204. 7, 289. 4, 302. 6, 303. 20, 331. 4, 359. 20, 364. 23, 399. 23, многа fem. sing. 10. 19, neutr. plur. 167. 5, 403. 15; мъного 24. 20, 26. 23, 42. 9—10, 56. 27, 106. 21, 113. 3, 119. 26, 124. 15. 25—26, 127. 2, 131. 17, 132. 20—21, 134. 5. 19, 136. 21, 138. 8, 147. 2, 149. 17, 151. 8, 165. 11, 179. 6—7, 216. 19, 225. 17, 230. 12, 254. 11—12, 277. 23, 329. 2, 349. 14, 377. 21, 381. 23, много 132. 28, 211. 1, мьного 235. 18, 257. 14. 18. 19; мъногъı gen. sing. 42. 15, 127. 8, nom. et acc. plur. 20. 23, 23. 9, 53. 24, 72. 19—20, 87. 15—16, 88. 2, 94. 4. 11, 99. 22, 110. 10, 118. 29, 119. 1, 130. 26, 136. 1. 2, 158. 13, 163. 5, 168. 8, 174. 7, 182. 21, 190. 24, 208. 8, 222. 17, 226. 10, 265. 1, 320. 15, 324. 5, 374. 22, instr. plur. 303. 23; мьногъı acc. plur. 23. 14—15, многъı acc. plur. 6. 20, 124. 20; мъногѫ 104. 17, 138. 8, 144. 4, 158. 16, 178. 16, 226. 12—13, 301. 15; мъногоıѫ 170. 19, 295. 21; мъногомъ dat. plur. 110. 5, 199. 20, 222. 19, мьногомь 103. 8; мъногъıхъ 88. 4; мъногъı 19. 26—27, 20. 18, 21. 18, 22. 20, 26. 8, 42. 7, 43. 21, 65. 21, 71. 5, 72. 22, 79. 19, 87. 14, 88. 1, 120. 5—6, 121. 23, 131. 16, 137. 28, 138. 2, 151. 10, 156. 29, 158. 21, 159. 21, 166. 20, 177. 2, 189. 1, 190. 19, 208. 14, 230. 9, 243. 9, 261. 16, 266. 1. 1—2. 3, 293. 16, 321. 15, 328. 24, 341. 4, 344. 28, 345. 24, 349. 26, 360. 14—15. 18, 364. 16, 365. 21, 367. 7, 370. 6, 394. 10, мьногъı 38. 11, 69. 10—11, 121. 25, 341. 20, 358. 23—24, многъı 167. 4, многии 9. 28, мънози 53. 22, 134. 24, 168. 6, мнози 262. 8, мьнози 87. 29, 212. 2, 225. 16—17, 358. 24, 362. 6; мъногъ 245. 10, 272. 7, мьногъ 245. 15, 272. 8, мьногъ 97. 23; многъı 200. 1, мъногъı 32. 17, 253. 4, 268. 19, мьногъı 93. 20; мъногъми 129. 26—27. — Comparativi formae: мъножьıе πλείων plus 167. 10—11, 249. 21—22, мьножьıе ib. 17, мъножьıнıе nom. plur. πλεῖστος plurima (sc. turba) 74. 6, мъножьıшѧ πλείονας plures 77. 9, мъножаишѧ 325. 14, мъножьıшıѧ πλεῖσται plurimae 35. 22—23, о мъножаишинѣ περὶ πλειόνων de multis 252. 4.

мъножицею πολλάκις saepe 59. 13. 14, 150. 19—20, 285. 9—10, 387. 19.

мъножьıство πλῆθος turba: мъножьıство 216. 19—20, 302. 21, 330. 15, мъножъство 124. 15, 190. 9, 197. 17—18, 210. 25, мьножъство 287. 4, множьıства 400. 22.

мъшица κώνωψ culex: мьшицѫ 84 30.

мъı ἡμεῖς nos: 15. 25, 26. 21, 59. 23, 68. 22, 113. 8, 151. 16, 156. 18, 177. 6, 203. 18, 234. 26, 282. 3, 309. 20, 315. 18, 327. 13, 339. 17, 341. 26, 345. 9, 350. 27, 351. 19, 355. 9. 20. 21, 356. 19, 362. 1, 369. 10, 385. 22, 386. 23, 392. 21, 400. 11.

мъıслити διαλογίζομαι cogito: мъıслите 55. 17, мъıшлѣаше 254. 5, мъıшлѣахѫ 162. 11, 289. 15—16; ἐνθυμέομαι cogito: мъıслите 25. 13; φρονέω sapio: мъıслиши 57. 6, 147. 11.

мъıсль ἐνθύμησις cogitatio: мъıсли 39. 8; διάνοια mens: мъıсльıѭ 165. 21, 194. 2, мъıсльıѭ 81. 20.

мъıтарь τελώνης publicanus: мъıтарь nom. sing. 29. 16, 63. 14, 280. 1—2. 6. 8—9, gen. plur. 213. 17; мъıтарѣ 213. 11, cf. 125. 10 nota; nom. plur. мъıтарие 14. 6—7. 9, 26. 8—9, 76. 21—22. 25, 121. 23, 203. 13, 223. 15—16, 267. 9; dat. plur. мъıтаремъ 35. 18—19, 224. 2, 283. 17—18; instr. plur. мъıтари 26. 12, 121. 27, 213. 20; loc. sing. мъıтари 114. 6, 186. 14, 188. 11.

мытьница τελώνιον teloneum: loc. мытьници 26. 4, 121. 19, 213. 12–13.

мышьца βραχίων brachium: мышъца 369. 26, мышъцеѭ 194. 1.

мьзда μισθός merces: мъзда 10. 18, 217. 9, 218. 17; мьздѫ 33. 17, мъздѫ 14. 6. 21–22, 15. 8, 16. 9–10, 33. 19, 70. 12, 328. 16; мьздъı 33. 23–24, 241. 8, мъздъı 14. 15, 30. 10, 152. 26.

мьздоимьць pro мытарь, cf. 121. 23 nota, 213. 11 nota.

мьздьница pro мытьница, cf. 213. 12–13 nota.

мьнасъ vide sub мнасъ.

мьнии – мьньши μικρότερος minor: мьнии 223. 13, 238. 22, мьнѣи 35. 1–2, мьне 45. 10, 129. 19; νεώτερος мьнии 268. 20, 298. 22; ἔσχατος мьнеи 152. 8; ἐλάχιστος minimus: мънии 11. 15, мънъши 4. 11, мьньшиχъ 96. 10–11. 28; ὀλίγον мьне 225. 18, мьньшьми 225. 18.

мьнити сѧ ἐλαττοῦσθαι minui 324. 24.

мьнѣти δοκέω, δοκεῖ μοι videtur: мьниѫ 275. 25, мьнитъ 60. 16, 62. 18, 76. 12, 80. 1–2, 95. 3, 102. 11, 104. 3, 228. 15, 244. 24, 365. 24, 381. 4, мънитъ 81. 27–28, 298. 17, мьните 91. 9, 256. 20, 257. 25, 258. 28, 259. 7, 335. 2, мъните 334. 15, мните 117. 9, мьнѧтъ 15. 14, мьнѧшти 398. 4–5, мьнѧштеи 158. 2–3, мьнѣшѧ 361. 23–24, мьнѣахѫ 284. 16, 311. 12–13, 373. 19; νομίζω arbitror: мьнѣахѫ 70. 16–17, мъните 32. 23, мьнимъ 204. 23, мьнѣвъша dual. 200. 24.

мьстити ἐκζητέω: мьститъ сѧ 251. 20, ἐκδικέω vindico: мьщѫ 279. 12, imperat. мьсти 279. 6.

мьсть ἐκδίκησις vindicta: мьсти 279. 16, месть 279. 19.

мьштение ἐκδίκησις vindicta: мъштению 295. 2.

мѣдь χαλκός aes: мѣдь 167. 3, мѣди 30. 6–7, 135. 19.

мѣра μέτρον mensura: мѣрѫ 18. 18, 85. 27, 128. 30, 218. 26, 325. 7, мѣроѭ 218. 28–29, μετρητής мѣрамъ 319. 20, βάτος мѣръ (vl. ватъ) 271. 19.

мѣрити μετρέω metior: мѣрите 18. 18, 128. 30, 218. 29.

мѣсто τόπος locus: мѣсто 49. 7. 14, 102. 9, 108. 3. 5, 112. 7, 119. 5, 137. 26. 29, 138. 11, 181. 3. 4, 183. 21, 207. 9, 209. 14. 30, 234. 12, 240. 14, 264. 5. 6, 265. 21–22, 274. 9, 283. 24, 305. 18, 327. 8, 360. 13, 365. 1, 375. 1. 2, 387. 18–19, 394. 3–4. 11; мѣста 41. 13, 51. 3, 87. 23, 168. 20, 197. 3, 248. 20–21, 294. 1, 337. 19; мѣстѣ 88. 12, 216. 18, 234. 22, 244. 12, 245. 18, 264. 8, 299. 29, 331. 23, 336. 8, 361. 8, 363. 3, 393. 16–17, 396. 19, 397. 17; мѣстѣхъ 120. 1; на поустѣ мѣстѣ ἐν ἐρημίᾳ 54. 7–8, на прѣдьнимь мѣстѣ εἰς πρωτοκλισίαν 264. 2; въ рыкы мѣсто ἀντὶ ἰχθύος 247. 8–9.

мѣсѧць μήν mensis: мѣсѧцъ 191. 27, 192. 28, мѣцъ 191. 23, 208. 10, мѣца 194. 10; четыре мѣсѧци τετράμηνος 328. 12, кѣсьноватн на новъı мѣсѧца σεληνιάζομαι 59. 12, 115. 3, 187. 3.

мѣсѧчьнъ: мѣсѧчънъıѭ неджы имѭра σεληνιαζομένους lunaticos 9. 25–26.

мѣхъ ἀσκός uter: мѣхъı 27. 4–5. 8, 122. 24. 27, 214. 16. 17. 20, мѣси 27. 6. 7, 122. 26, 214. 8.

мѧкъкъ μαλακός mollis: мѧкъка 34. 19, мѧкъкъı 34. 18, мѧкъками 223. 3.

мѧта ἡδύοσμον mentha: мѧтѫ 84. 25, мѧтъı 250. 23.

мѧтежь ταραχή turbella: мѧтежи 168. 21, cf. мѧтежъ pro мѧка 107. 6 nota.

мѫдитъ vl. pro къснитъ, quod vide.

мѫдрость φρόνησις prudentia 190. 29, σοφία sapientia 294. 12.

мѫдръ φρόνιμος prudens: nom. sing. мѫдръı 91. 11, 256. 25, nom. plur. мѫдри 30. 28, gen. plur. мѫдръ 92. 5, dat. мѫдроу 20. 28, nom. plur. fem. мѫдръıѧ 92. 8. 20, мѫдръıнмъ 92. 17; comparat. мѫдрѣıше 271–272; adverb. фрονί μως мѫдрѣ 271. 27–28.

мѫдьнъ βραδύς tardus: мѫдъна 310. 6.

мѫжь ἀνήρ vir: nom. sing. мѫжь 211. 10, 231. 16, 265. 25, 307. 7, мѫжъ 3. 2, 211. 19, 229. 19, 231. 7, 237. 17, 283. 16, 307. 8, 309. 15–16, 316. 26, 327. 5, 329. 16. 23; acc. sing. мѫжь 326. 27; gen. glur. мѫжъ 49. 29, 54. 19, 276. 9, 336. 8, мѫжь 139. 7, 234. 27, 327. 4; мѫжа gen. acc. sing. 2. 19, 154. 14. 24, 192. 21, 273. 2, 308. 5, 327. 2–3, dualis 222. 14, 236. 18. 25; dat. мѫжю 154. 7, 284. 5, falso мѫжıѫ 20. 28 et мѫжѫ 21. 6, мѫжеви 192. 3, 215. 19; instr. мѫжемь 200. 1; мѫжи loc. sing. 313. 6, nom. plur. 41. 7, 51. 2, 212. 10, 249. 17–18, 302. 2, 305. 4–5, instr. plur. 249. 14.

мѫжьскъ (полъ) ἄρσεν masculinum: мѫжескъ 66. 2, мѫжъска (полоу) 198. 20; gen. sing. мѫжъскъı (sc. похоти) ἀνδρός viri 315. 9.

мѫка ἄλευρον farina: мѫцѣ 45. 17–18, 261. 9.

мѫка κόλασις supplicium: въ мѫкѫ 96. 29; βάσανος tormentum: мѫкаχъ 273. 14; (приѧти) мѫкъı παθεῖν 297. 26.

мѫчитель βασανιστής tortor: мѫчителемъ 65. 12–13.

мѫчити κολαφίζειν colaphis caedere 178. 2; βασανίζειν torquere: мѫчитъ supinum 24. 18; imper. мѫчи 131. 12–13, 229. 28.

мѫчьнъ βασάνου tormenti: мѫчъное 274. 9.

мѵро μύρον unguentum: мѵро 97. 22, 98. 5, 307. 22, 366. 14, мѵра 97. 18, мѵроу 224. 11, мѵромь 224. 15–16, 313. 12, мѵр(о)мъ 115. 19; semel feminini generis мѵроѭ 360. 22, cf. хризма.

N

на regit accusativum et localem casum: на cum accus. respondet graeco κατά τινος (e. gr. 12. 1, 124. 9), ἐπί τινα (e. gr. 31. 13, 32. 24, 82. 19, 86. 7. 13. 87. 21. 22, 88. 15), et quod saepissime fit graeco εἴς τινα (e. gr. 17. 16, 18. 12, 23. 16, 24. 11, 26. 19, 29. 7. 21, 30. 8, 31. 2, 93. 1, 124. 27); на cum locali reddit graecum ἐπί τινος (e. gr. 15. 22, 25. 7. 17, 82. 2, 83. 11, 87. 6, 88. 15. 17, 95. 11), ἐπί τινα (e. gr. 20. 29, 21. 3. 7, 26. 4, 87. 5, 121. 19), plerumque autem graecum ἔν τινι (e. gr. 14. 16, 15. 4. 5, 19. 22, 28. 22, 83. 4. 5. 6, 88. 12, 90. 26).

наанѣовъ τοῦ Ναγγαί 204. 28.

наасонокъ τοῦ Ναασσών 205. 10, наѫсонъ наѫсона 1. 8.

навадити vl. pro наоучити 106. 23, quod vide; наважденa προβιβασθεῖσα praemonita 48. 24.

наводне πλημμύρα=inundatio: наводню 220. 3–4.

навъыкнѫти μανθάνω disco: навъыкнѣте 170. 24, навъыкъ 339. 25–26.

нагъ γυμνός nudus: нагъ 95. 25, 96. 19, 176. 18. 20, 401. 5, нага 96. 4. 23.

надъ cum accusativo: ἐπί 317. 8, 319. 8, надь нъ κατ' αὐτόν 244. 14–15; cum instrumentali: ὑπέρ super 31. 22. 23, 219. 3, ἐπί cum gen. 91. 12. 16–17, 94. 3. 11, 256. 25, ἐπί cum acc. 253. 25, 285. 1, 286. 9, ἐπί cum dat. 273. 26, 306. 7, σύν 309. 21–22, ἐπάνω 209. 18, 324. 25, 325. 1.

надѣати сѧ ἐλπίζω spero: надѣаше сѧ 303. 20–21, надѣемь сѧ (recte надѣахомъ) 309. 20; πέποιθα confido: надѣѭштемъ сѧ 279. 23.

наемьникъ vide sub наимьникъ.

назаретъ Ναζαρέτ, Ναζαρέθ Nazareth: назареѳъ 6. 4, 8. 25, назаретъ 192. 2–3, 200. 12–13, 201. 17–18, 207. 3–4, назарета 74. 17, 116. 24, 318. 16–17. 18; adj. назаретъска 196. 14.

назарѣи, назарѣнинъ Ναζαραῖος, Ναζαρηνός Nazaraeus, Nazarenus: назарѣи 394. 9, назарен 6. 5, назарѣа 388. 4, назарεа 388. 9; назарѣнинъ 158. 18–19, 283. 1, 309. 15, назарѣнине 118. 4–5, 209. 3, назарѣнина 183. 20, назарѣнинома 178. 9, назарѣанинома 104. 15.

назирати — назьрѣти παρατηρέω observo: назираахѫ 123. 19, назираѭште 263. 8; назьрѣахѫ 215. 15.

наидѫ (— наити) ἐπέρχομαι supervenio: наидетъ 192. 23, ἐпιστῇ 296. 8.

наимьникъ μισθωτός mercennarius: наимьникъ 357. 28, наемьникъ 358. 5–6, наемъникъı 117. 25; μίσθιος наимъникъ 269. 3–4. 10.

наинъ Ναΐν 221. 22.

накладати φορτίζω onero: накладаате 251. 8.

належати ἐπίκειμαι superpositus sum: належааше 363. 24–25; irruo належѫштю 210. 7.

намъ ἡμίν nobis 7. 20, 15. 23. 24, 45. 27, 52. 15–16, 58. 8, 68. 24, 70. 21, 80. 1, 87. 9, etc, намь 209. 2; нами 3. 14, 239. 2, 273. 26, 285. 1; нама 24. 16. 22, 157. 14. 16, 201. 10, 310. 15. 23. 24; — наю 73. 6, 306. 15, 310. 22–23, 354. 24; — насъ ἡμᾶς et ἡμῶν 15. 26, 24. 18, 48. 3, 53. 7, 70. 6, 80. 19, 107. 11–12, 118. 5, 135. 3–4, 150. 23, 152. 18, 189. 3, 195. 16, 196. 1, 209. 4, 222. 7, 241. 18, 246. 10, 309. 24, 310. 3, 386. 19; —нъı 15. 27, 24. 4. 21, 28. 6, 72. 26, 73. 2, 131. 20, 222. 15, 245. 20, 246. 11, 276. 11, 288. 21, 305. 13. 14, 306. 11, 309. 25, 315. 11, 323. 12, 356. 6.

намѣрити προστίθημι adicio: намѣритъ сѧ 128. 30.

напасти — нападѫ, нападати ἐπιπίπτω inruo: нападе 190. 14, cecidit 269. 14, нападаахѫ 124. 20, нападъ 373. 10; προσπίπτω inruo: нападѫ 21. 1–2.

напасть πειρασμός tentatio 15. 26–27, 101. 4, 175. 15, 300. 1–2, напастъ 300. 14, напасти 227. 18, напастеχъ 298. 26; (творити)напасти ἐπηρεάζω 13. 32, cf. обида.

напастьствовати, vl. pro творити напасти, ἐπηρέαζω 13. 32 nota.

напаѣти — напоити ποτίζω potum do, do bibere: напаѣатъ 260. 15–16, напаѣше 109. 17–18, 182. 8; напоитъ 33. 20, 152. 24, напоихомъ 96. 2, напоисте 95. 24, 96. 17.

написание ἐπιγραφή suprascriptio: 80. 8, 164. 6, 181. 9, 290. 18, 306. 6; ἀπογραφή descriptio 196. 10, о написании 186. 1.

написати (напьсати) γράφω scribo: написати 154. 11, написа 154. 13, 164. 13, 194. 26, 394. 7, написалъ 290. 26, написано 207. 9–10, 306. 6–7,

320. 26, 359. 27, 394. 8. 12, написана 242. 19, написана 295. 3, написанѫ 108. 10—11, написанъмъ 312. 3, напишн 271. 21. 25—26; ἀπογράφω describo: написати сѧ 196. 9. 17—18, написати сѧ 196. 12; ἐπιγράφω: написано 181. 10.

напълнити γεμίζω impleo: напълнитъ сѧ 265. 24, напълните 319. 20—21, напълнишѧ 319. 21—22, cf. исплънити.

направити κατευθύνω dirigo 196. 3.

нардъ νάρδος: нарда 366. 7; adj. нарѣдънъı νάρδου 172. 2.

нарешти — нарекѫ καλέω voco: нарешти сѧ καλεῖσθαι 194. 25, κληθῆναι 269. 17, нареıри сѧ 269. 9, нарече сѧ 3. 18, 105. 18—19, наречетъ сѧ 11. 15. 16. 17, 74. 24, 160. 28—29, 192. 16. 25, 194. 21, 198. 21, 398. 10, нареченш καλέσεις 3. 9, 190. 18, 192. 14, 195. 27, 318. 7, нарекѫтъ 3. 13, 10. 13, нареченое κληθέν 198. 13; нареченъı ἐπικληθείς 29. 17, ὡρισμένον нареченоумоу 298. 12; нарече ἐπέθηκεν ὄνομα 125. 5. 7, ὠνόμασεν 216. 11, наречетъ сѧ λεγόμενον 29. 14, ὃ λέγεται 398. 10; нарѣшѧ ἐπεκάλεσαν 32. 1, ἐκλήθη 198. 13.

нарицати сѧ καλεῖσθαι vocari 83. 7, нарицаатъ καλεῖ 82. 2, 166. 18—19, 292. 6—7, нарицаетъ 82. 6—7, нарицаатъ сѧ 194. 23, 196. 15—16; нарицаıтъ сѧ 298. 20, нарицанте(сѧ) 83. 8. 11. 13, нарицаχѫ 194. 18; нарицаемъ καλούμενος 283. 16, нарицаемъıи 221. 21—22, нарицаемаѣ ἡ καλουμένη 226. 6, нарицаемое καλούμενον 305. 18, нарицаемааго 216. 15, 234. 13, 296. 24, нарицаемѣи 192—193, 286. 14, 296. 17; λέγεται нарицаетъ сѧ 47—48, λεγόμενος нарицаемъ 365. 17, нарицаемъıи 6. 3—4, нарицаемон (pro нарицаемъı) 400. 6, нарицаемъı 98. 11, 179. 16, 296. 21, 300. 15—16, 325. 20, 353. 22, 361. 28—29, 399. 4, нарицаемое 108. 3. 4, 394. 3 нарицаемааго 9. 9, 97. 10, 106. 13—14. 17, 106—107, нарицаемѫѫ 100. 17, нарицаемѣмь 393. 17; ἐπιλεγομένη нарицаатъ сѧ 330. 12—13,

народъ ὄχλος turba: народъ 27. 25, 28. 1, 42. 8—9, 49. 10, 54. 20, 101. 22, 120. 11, 121. 16, 124. 11, 126. 14. 25. 27, 130. 4, 132. 17. 25, 133. 14, 138. 15, 141. 26, 149. 22. 25, 151. 2, 161. 5, 167. 3, 175. 30, 213. 16, 216. 19, 221. 23. 27, 231. 2. 14, 237. 16—17, 282. 26, 300. 15, 305. 4, 335. 11. 17, 337. 12, 343. 29, 345. 1, 367. 2. 9. 24—25, 367—8, 368. 29, 369. 10, народь 216. 25, народо-сь 144. 7; народа 48. 18, 54. 8—9, 76. 8, 78. 9, 124. 18—19, 142. 4, 143. 18, 149. 29, 163. 22, 187. 22, 237. 17—18, 249. 1, 252. 8, 253. 21, 287. 10, 297. 6, 344. 27—28, 346. 12, 364. 7; народоу 53. 25—26, 54. 11, 59. 2, 106. 11, 144. 5. 16, 158. 15, 179. 24, 180. 7, 210. 8, 221. 16, 226. 12, 235. 4, 260. 8—9, 303. 7, 331. 22; народѣ 54. 2, 133. 4. 12, 346. 3; loc. sing. народомь 228. 19, народомъ 107. 8, 144. 21, 212. 15, 283. 20; dat. plur. народомъ 34. 14, 41. 23, 45. 19—20, 49. 22. 26, 54. 15, 82. 11, 102. 17, 202. 23—24, 222. 30, 249. 5—6, народомь 258. 5—6; народи 9. 28, 21. 13. 17—18, 26. 1, 28. 18, 38. 11, 39. 3—4, 42. 7, 49. 8, 53. 22, 65. 21, 72. 21—22. 27, 74. 6. 9. 16, 81. 11, 125. 14, 154. 4, 166. 20, 203. 8, 209. 30, 212. 1—2, 231. 22, 232. 5, 234. 14, 235. 9, 247. 18—19, 266. 3, 304. 14, 307. 2, 337. 21; народъı acc. plur. 10. 2, 23. 15, 29. 1, 45. 25, 49. 15, 50. 4. 5, 52. 3, 106. 23, 138. 22—23, 139. 10—11, 147. 13—14, 210. 17, 234. 19—20, 343. 10; народѣχъ 343. 7—8.

нарочитъ ἐπίσημος insignis: нарочита 106. 13.

насадити φυτεύω planto: насади 76. 29, 162. 19, 289. 2—3.

наслѣдити — наслѣдовати κληρονομέω possideo: наслѣдитъ 69. 10, наслѣдятъ 10. 8; наслѣдоуите 95. 20.

наслѣдьствовати κληρονομέω possideo, percipio: наслѣдьствоуıѫ 155. 13, 243. 15—16, 281. 1.

наслѣдьникъ κληρονόμος heres: наслѣдьникъ 289. 17, наслѣдъникъ 77. 14, 163. 11; κοινωνός socius: наслѣдъника 211. 14.

наставити ὁδηγέω doceo: наставитъ 382. 2.

наставьникъ καθηγητής magister: наставьникъ 83. 14, наставьници 83. 13—14; ἐπιστάτης praeceptor: наставьниче 210. 21, 229. 7—8, наставъниче 232. 5, 236—237, 238. 24—25, 276. 11.

настати — настанѫ, unde наставъшааго дьне ἐπιούσιος (vl. настоıштааго) 15. 22—23; alia versio habet насѫштьнъıи, quod etiam noster 246. 6 praebet.

настоѣти — настоıѫ παρέστηκα adsum: настоитъ 129. 14.

настѫпати πατέω calco 242. 14.

насъıтити χορτάζω saturo: насъıтити 54. 8, 144. 14, 273. 8, насъıтите сѧ 217. 2, насъıтатъ сѧ 10. 10, 143. 4, насъıтисте сѧ 338. 15, насъıтишѧ сѧ 49. 26—27, 54. 16, 139. 3—4, 144. 23—24, 235. 4—5; γεμίσαι implere: насъıтити 268. 27—28; ἐμπλήθω: насъıтишѧ сѧ 336. 13, насъıштении οἱ ἐμπεπλησμένοι 217. 14.

насѫштьнъ ἐπιούσιος, vide sub настати.

натроути τρέφω pasco: натроуχомъ 96. 1—2.

натъкати, unde натъканъ πεπιεσμένος confertus: натъканѫ 218. 26.

натанаилъ Ναθαναήλ Nathanael: натанаиль 400. 7, натанаилъ 318. 17. 24. 28, натанаилѣ 318. 14. 24.

натановъ τοῦ Ναθάν 205. 8.

наумовъ τοῦ Ναούμ 204. 27.

наустити πείθω persuadeo: наустиша 106. 23.

научити διδάσκω (διδάξαι) doceo: научитъ 11. 15. 16—17, 253. 18—19, 377. 8, научи imperat. 245. 20, aor. 245. 21, 349. 21, научиша 137. 24, наученъ къша 113. 10; научите μαθητεύσατε 113. 19, — сѧ μάθετε 26. 16, 36. 23, 90. 4; κατηχέω: наученъ сѧ есть eruditus es 189. 10; наученъ сѧ μαθητευθείς 47. 18.

наховъ τοῦ Ναχώρ 205. 13—14.

начинати, начати — начьнѫ ἄρχομαι coepi: не начинайте 203. 1, eodem vocabulo 6. 24 vertitur graecum μὴ δόξητε, начинаѧ incipiens 204. 22, начинаѫштемъ 295. 21—22; начьнеши 264. 5, начьнетъ 91. 20, 257. 6, начьнете 261. 19. 23, начѧтъ 266. 17, 305. 12—13; начатъ 9. 5—6, 34. 14, 35. 21, 56. 25, 57. 2, 100. 20—21, 104. 21, 119. 25, 126. 23—24, 132. 13, 134. 23—24, 135. 13, 138. 7, 146. 29, 147. 7, 156. 16—17, 157. 3, 158. 19, 160. 21, 162. 18, 168. 4, 175. 2, 178. 13—14. 20, 207. 20, 222. 4. 29, 224. 12, 234. 17, 249. 6—7, 252. 9, 266. 18, 268. 24, 287. 4. 25, 289. 1, 371. 13; начасѧ 37. 2—3, 99. 5, 123. 1, 132. 5, 140. 2, 145. 6, 157. 29, 173. 20, 177. 27, 179. 19, 180. 14, 212. 19, 225. 20, 252. 2, 265. 4, 269—270, 298. 14, 302. 22; наченъ 50. 20, 70. 12, 303. 11, 310. 9, начьнѣше 347. 19, наченъше 312. 12, наченъшю 64. 16; начасѧ ἐπεχείρησαν 189. 1; начатъ плакати сѧ ἐπιβαλὼν ἔκλαιεν 178. 26; начѧѫтъ падати ἔσονται πίπτοντες 170. 15; не родити начьнетъ καταφρονήσει 17. 10, 272. 17, не родити вьчьнетъ παρακούσῃ 63. 12—13, vide вьчати.

начало ἀρχή initium 87. 24, 168. 21—22, начала 88. 25, 154. 14, 169. 27.

начатъкъ ἀρχή initium: начатокъ 320. 9, principium 349. 13.

нашъ ἡμῶν noster: нашъ 15. 22, 165. 18, 220. 23, 246. 2. 5—6, 303. 1, 346. 16, 350. 19, 352. 8—9, 361. 20, 365. 2, наше 163. 12, 289. 18, нашего 160. 5. 195. 12. 26. 31, 322. 27, 326. 14—15, 352. 3, нашемоу 195. 20, 246. 9, 369. 26, 391. 21—22, наши 92. 19, 309. 18—19, 327. 7, 338. 16, нашимъ 194. 8, нашими 195. 18, нашихъ 85. 23, 107. 12, 195. 15. 22, 261. 25, нашѧ 23. 13, 196. 4, 246. 8, 359. 3, нашею 78. 1, 163. 21.

наѧти μισθόομαι conduco: наѧтъ 3 pers. sing. aor. 70. 6, supinum 69. 15.

не οὐ, οὐκ, μή non, ne, saepissime occurrit.

не, potius нѥ, acc. sing. neutr. pro є αὐτόν, αὐτήν: къ не (sc. цѣсарьстькие) 155. 7, cf. 272. 25—26 nota, на не (sc. оскѫ) 367. 16. Eiusdem thematis formas praecedente praepositione habes in: него 43. 7, 59. 20, 71. 19, 94. 28, 95. 4, 107. 26, alia plurima, негоже ὅν quem 90. 21, 191. 10, 231. 7, 277. 28, 335. 4; немоу 23. 9, 26. 20, 28. 7, 39. 1, 41. 25, 42. 7, 45. 26, 49. 13, alia (немѫ 22. 4); нем 62. 25, 75. 11—12, 84. 20, 118. 21, 160. 13. 14. 15, 192. 6, 209. 18, 259. 14, 287. 26, 363. 7. 25, неньже 208. 21; немь 22. 18, 23. 18, 26. 6, 27. 14, 28. 4, 30. 12—13, 38. 10. 17, 40. 20, 48. 5. 13, 49. 9—10, 59. 5, 65. 21, 72. 21, 73. 9, 77. 1, 84. 23, 99. 9—10, alia permulta, немьже 34. 22, 58. 14, 120. 13—14, 207. 4, 223. 7, 290. 1, 299. 28, 307. 15, 316. 25, 361. 7—8, 373. 10, 396. 20—21; немъ 77. 1—2, 124. 18, 136. 7, 146. 29, 209. 13, 353. 4, немъже 78. 6, 213. 7, 234. 9, 318. 23; неѭ 194. 10. 16 bis, 209. 18, 221. 28, 327. 27, 363. 5. 15; неѭ 99. 20, 122. 21, 174. 5, 193. 4, 245. 17, неѭже 184. 7—8, 226. 7; dual. нею 32. 14, 310. 21, неѭ 24. 19, 210. 12; acc. plur. neutr. нѣже (на) 248. 15; acc. plur. masc. et fem. нѧ 67. 8. 13, 124. 3, 131. 21, 155. 8, 156. 14, 181. 7, 233. 20, 238. 15, 251. 18, 289. 24, 386. 13—14; нѧже 191. 25, 259. 5, 260. 9, 293. 10, 305. 10; acc. sing. fem. gen. неѭ 27. 13, 132. 23, 154. 25, 260. 5, 347. 16; неѭже 18. 18, 232. 12, 257. 10, 286. 16—17, 310. 12, 337. 11, неюже pro неѭже 128. 29, 330. 5, 333. 10; нѧѭ (pro неѭ) 159. 7.

небеськъ οὐράνιος caelestis: небесъкы 16. 2—3, нб҃скы 17. 19, 18. 8, небесъкы 52. 11, небесъкыихъ 197. 18; ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς нб҃скы 14. 11, 161. 24, нб҃скааго 62. 15, нб҃скынмъ 62. 28; τῶν οὐρανῶν небеское 6. 8—9, 44. 15, небеское 20. 16—17, 35. 4, 45. 16, 47. 4—5, 61. 10, 67. 12, 261. 2, нб҃ское 30. 2, 45. 8, 46. 19. 24—25, 64. 4, 68. 12, 78. 12, 83. 25, 92. 1, небеское 69. 13—14, небескааго 56. 18, нб҃скааго 43. 4, 67. 4, нб҃скоумоу 47. 19, небескъıѧ 89. 21, нб҃скъıѧ 295. 18, нб҃сцин 90. 16, небесцѣмъ 22. 23—24, нб҃сцѣмъ 61. 12, небесцѣмь 61. 5—6, нб҃сцѣмь 35. 2; τοῦ οὐρανοῦ небескъıѧ 42. 12—13, 226. 19, 239. 22, 261. 5, нб҃скъıѧ 17. 17, 23. 20, нб҃скъıнмъ 129. 25, нб҃скъımъ 45. 14, небесъкыими

177. 21—22, небесъскъıхъ 89. 27—28, нб҃скъıхъ 103. 24; ἐπουράνιος нб҃скъ 65. 15, нб҃ска 323. 2.

небесьнъ in nostro codice non legitur, sed in additamentis ex aliis codicibus depromptis: нб҃е҃ною҃ тѡ҃ν οὐρανῶν 10. 6. 15, 11. 20, нб҃е҃нѣмъ 11. 17.

небо οὐρανός caeli: небо 11. 12, 185. 8, 204. 17, 208. 10, 235. 2, 269. 7. 16, 280. 10, 296. 3, 312. 21, нб҃о 49. 24, 55. 3. 4, 90. 12, 138. 28, 143. 21, 171. 2, 197. 22, 323. 3, 384. 15; небоу 36. 11—12, 258. 11, 272. 26; нб҃са 7. 23, 116. 27, нб҃са 319. 6; небесе gen. sing. 76. 5—6, 239. 15, 242. 13, 317. 5, 338. 21—22, 339. 15, 340. 5—6, нб҃се 145. 8, 242. 2, 278. 4, 288. 16—17. 19, 338. 20, нб҃се 36. 4, 54. 24, 76. 3, 89. 21, 111. 22, 117. 1, 170. 15. 23, 242. 21, 247. 14. 22, 294. 3, 300. 7, 325. 1; local. sing. небесе 281. 14, нб҃се 68. 5, 113. 18, 217. 10, нб҃се 81. 5, 89. 24, 155. 27, 246. 5, 267. 27, 287. 8, 323. 4; нб҃сн dat. 55. 5, loc. 15. 22; небе҃ 162. 10, нб҃съ 7. 25, 90. 2; instr. sing. нб҃семь 84. 21, нб҃мь 13. 6; небесеχъ 56. 22, 63. 16—17, 165. 4—5, нбсеχъ 11. 8, 19. 19—20, 56. 20, нб҃сχъ 14. 2, 161. 27, 255. 28, нб҃сχъ 15. 19, 32. 20. 23, 42. 3, 56. 14, 62. 14, 63. 18. 23, 83. 13, 170. 16, 171. 5—6, 242. 19, 246 2, нб҃χъ 20. 18.

неводъ σαγήνη sagena: неводоу 47. 5.

неволѣ ἀνάγκη necesse 61. 21.

некрѣдоу сътворити ἀποδοκιμάζω reprobo: 77. 24, 163. 18, 289. 25—26.

некъзблагодатьнъ ἀχάριστος ingratus: некъзблагодатънъıмь 218. 19—20.

некъзможьнъ ἀδύνατος impossibilis: некъзможьно 68. 20, 156. 14—15 (ubi minus bene не къзможьно legitur), некъзможънаа 282. 2.

некѣрьнъ ἄπιστος incredulus: некѣренъ 399. 19, некѣрънь 150. 11, некѣрьнь 237. 27, некѣрънъı 59. 17, некѣрънъıми 257. 11.

некѣрьствие, некѣрьство ἀπιστία incredulitas: некѣрьство 48. 8, некѣръство 59. 24—25, 135. 11, некѣрьствию 151. 1, 184. 18—19 (vl. некѣрию).

некѣста νύμφη nurus: некѣста 258. 4, некѣстѫ 33. 3—4, 258. 4, 324. 20.

негодовати ἀγαναχτέω indignor: негодовати 157—158, негодова 155. 2, негодовашѫ 72. 5—6, 75. 1, 97. 20, негодоүѫ 260. 7, негодѫıште 172. 4—5.

негълн ἴσως forsitan 289. 13—14 (vl. некълн).

недалече vide sub далече.

недостати—недостанѫ ὑστερέω deficio: недоставъшю 319. 12.

недостоинъ ἀχρεῖος inutilis: недостоинн 276. 2—3.

неджгъ νόσος infirmitas: неджгъ 9. 22, 28. 25, 29. 11, gen. plur. 216. 23—24, 222. 18; acc. plur. неджгъı 125. 4, 233. 9—10, instr. plur. 9. 24, 209. 22, cf. 118. 29 неджжънъı, ubi неджгъı exspectabamus; ἀσθένεια: неджга 260. 4, неджгъı acc. plur. 23. 13, неджгъ gen. plur. 212. 3, неджзѣ 331. 2, cf. неджгъ 114. 3, недгъ 186. 10, неджзѣ 313. 7; νόσημα неджгомъ instr. sing. 330. 21—22.

неджжьникъ ἄρρωστος infirmus: неджжьникъ 135. 10, неджжьникъı 185. 5—6.

неджжънъ ἀσθενῶν infirmus: неджжънъı 331. 6—7, неджжънъııа 140. 7, 241. 13, неджжънъıхъ 335. 12; τῆς ἀσθενείας неджженъ 187. 30, неджжень 259. 26; ἄρρωστος: неджжънъııа 49. 11, неджжънъı 136. 2—3; χαχῶς ἔχων: неджжънъııа 23. 10—11, 118. 26—27.

неже ἤ quam: 30. 26, 36. 3. 10, 62. 2. 9. 25, 68. 14, 135. 31, 153. 7. 13. 19—20, 156. 10, 241. 23, 242. 1, 268. 1, 272. 27, 274. 23, 281. 21—22, 286. 18, 323. 20, 325. 15, 370. 9.

неистовъ естъ ἐξέστη in furorem versus est 125. 17, μαίνεται insanit 358. 24—25.

неключимъ ἀχρεῖος inutilis: неключимааго 95. 5.

нелн addita praepositione отъ, отъ нелн ἀφ' ἧς ex quo 225. 11—12.

нелиже addita praepositione отъ: отъ нелиже ἀφ' οὗ cum 261. 18, quod 309. 23, одъ нелиже ἀφ' οὗ vl. ἐξ οὗ, ὡς ex quo 150. 18.

немоштънъ ἀσθενής infirmus: немоштъна 175. 16—17, немощьна 101. 5.

ненавидѣти μισέω odi: ненавидѣти 342. 18, ненавидитъ 323. 12, 379. 27, 380. 5. 16, ненавидѣахѫ 284. 24, ненавидѧн 368. 18, 380. 15, ненавидѧштиимъ 13. 31, 217. 22, ненавидѧштиихъ 195. 16, ненавидимн μισούμενοι 31. 14, 87. 26—27, 169. 9, 294. 18.

неплодъı στεῖρα sterilis: неплодъı 190. 2, неплодъıви dat. sing. 193. 1, nom. plur. 305. 11.

неповелѣнъ μὴ ἐπιτρεπόμενος: о неповелѣнѣмь 187. 15.

неповиньнъ ἀναίτιος sine crimine, innocens: неповиньни 37. 15—16, неповиньıхъ 37. 19—20.

неправьда ἀδικία iniquitas: неправьдѣ 262. 3—4, неправъдъı 272. 4, 343. 25.

непракъдьникъ ἄδικος iniustus: непракедьници 280. 5.

непракъдьнъ τῆς ἀδικίας: непракедънъı 279. 14—15, непракедънааго 271. 27; ἄδικος: непракъденъ 272. 8—9, непракъдънъı 272. 7—8, непракедънъı 14. 4—5, къ непракедьнѣемь 272. 9—10, cf. о непракедьнѣемь 188. 7. 10.

непраздьнъ ἔγκυος praegnans: непраздъноиж 196. 19; ἐν γαστρὶ ἔχουσα: непраздънъıимъ 295. 4, непраздънъıмъ 88. 20, 169. 22—23.

неприѣзнь ὁ πονηρός malus: неприѣзнь 43. 28, неприѣзни 5. 27—28, 13. 13, 246. 11, 386. 9; adj. неприѣзнии (sc. сънокы) τοῦ πονηροῦ 46. 4—5.

непъштеканне πρόφασις obtentus: непъщеканиемъ 166. 27—28.

непъштекати — непъштюж ὑπολαμβάνω aestimo: непъштюж 225. 3, λέγω dico непъштюштъ 235. 9, ἔδοξαν putaverunt непъштекашѧ 139. 19.

неразоумикъ ἀσύνετος imprudens: не разоумикы (melius неразоумикы) 142. 6.

нержкоткоренъ ἀχειροποίητος non manu factus: нержкоткореныж 177. 9—10.

несланъ ἄναλος insulsus: не слана (melius неслана) 153. 25.

нести — несж φέρω fero: несе 49. 3, несъı 396. 14, portantes несѫштѧ 307. 25; προσφέρω offero: несн 22. 1; мимо несн 175. 10, 300. 4, мимо нести 160. 26, vide sub мимо; несъı βαστάζων baiulans 394. 2; несеноу къıти ἀπενεχθῆναι portari 273. 11—12.

нестроение ἀκαταστασία seditio: нестроениѣ 293. 20.

несъмъıслънъ ἀνόητος stultus: несъмъıслънаа 310. 5—6.

неоумъкенъ ἄνιπτος: неоумъкенама (sc. ржкама) 52. 27, 140. 27, неоумъкенама 140. 14—15.

нечаание ἀπορία confusio: нечааниѣ 295. 14.

нечистота ἀκρασία immunditia: нечистотъı 85. 5, ἀκαθαρσία spurcitia 85. 15.

нечистъ ἀκάθαρτος immundus: acc. sing. нечистъ 126. 11, 142. 27, gen. plur. 216. 24—25, нечистъı 41. 11, нечистъıн 118. 9, 131. 13—14, 248. 19, нечѣта 209. 1, нечистоуоумоу 151. 3, 230. 1, 238. 4, нечистии 124. 23, 131. 22, instr. sing. нечистомъ 130. 23, нечистомь 118. 3, нечистъıмъ 118. 13—14, dat. plur. нечистъıимъ 209. 11—12, нечистъıхъ 29. 10, 135. 15—16; хоινός communis: нечистама (sc. ржкама) 140. 14.

нешькенъ ἄραφος inconsutilis: не шъкенъ 394 20.

ни οὔτε, μηδέ neque: 17. 14. 17. 18. 25. 26, 19. 4, 20. 10, 22. 18, 27. 4. 5, 30. 6. 7. 8. 9. 20, 31. 23, 32. 13, 35. 15, 36. 18, 37. 12, 38. 18, 40. 6 bis, 43. 10, 55. 19. 21, persaepe. In verbis онъ же рече ни vocabulum ни respondet graeco οὐχί: 194. 20, 257. 26, 259. 3. 9, 274. 12, vel graeco οὔ: 44. 26, 316. 6, 343. 9, 400. 18; или ни est graecum ἢ οὔ: 80. 3, 164. 1, 290. 15, cf. ни ни οὔ οὔ 13. 12. Verbis аште ли же ни vertitur graecum εἰ δὲ μή: 122. 20, 374. 23, 375. 25, sive graecum εἰ δὲ μή γε: 214. 12, 241. 4—5, 259. 22, 266. 26—27. Interrogativum ни ли reddit graecum οὐδέ: 163. 17, 215. 3, 306. 13.

ника χώρα ager: ника 254. 4—5, cf. 187. 28, никъı regiones 328. 14.

ниединъ sive ни единъ, uti in textu legitur οὐδείς nemo: ниединъ же 208. 16, 265. 25, ни единого же 133. 29, 360. 16, ни отъ единого же ἀπ' οὐδενός 231. 25, ни къ единомоу πρός οὐδὲ ἕν 106. 8, ни единѣмъ же ἑνὶ.. οὐ 251. 10; ни една ἕν.. οὐκ 253. 1, ни единоѫ οὐδέν, μηδέν, οὐδεμίαν 133. 2, 135. 8, 304. 7, 391. 25, 392. 13, ни къ единои 208. 11—12.

ниже κατωτέρω infra 5. 14, до ниже ἕως κάτω 182. 12.

нижьнии ὁ κάτω deorsum: нижънѣаго 109. 25, нижъниχъ τῶν κάτω de deorsum 349. 6.

низъ κάτω deorsum 206. 22, 347. 11; низоу id. 178. 5.

низъкести — низъкедѫ καταβιβάζω demergo: низъкедеши сѧ 242. 3—4.

низъкѣсити καθίημι summito: низъкѣсиша 212. 16.

низъложити καθαιρέω depono: низъложи 194. 2.

низъринжти κατακρημνίζω praecipito: (да кж) низъринжли 208. 22.

низъходити καταβαίνω descendo: низъходѫштѧ 319. 8.

низъхождение κατάβασις descensus: низъхождению 287. 3.

низъшьдъ — in низъшедъшии καταβάντες qui descenderant 125. 18.

никакоже μηδέν nihil 209. 7—8, 368. 3—4.

никодимъ Νικόδημος Nicodemus 321. 22, 322. 7. 21, 346. 14, 396. 13; никодимѣ 313. 3.

николиже οὐδέποτε nunquam: 20. 24, 28. 19, 75. 4. 13, 77. 23, 100. 8, 121. 14—15, 123. 6, 270. 12. 13—14, μηκέτι 75. 13, οὐ — πώποτε 315. 22, οὐκ 37. 19.

никоторъıи οὐδείς nemo: никоторъı 208. 5—6, никотеръıи 343. 10.

никъгдаже οὔπω nondum 307. 16, μή—πώποτε ne — unquam 339. 1.

никъдеже οὐ — πώποτε neque — unquam 334. 10.

никътоже οὐδείς nemo: 82. 7–8, 122. 23, 166. 10, 214. 10. 21–22, 228. 5, 240. 8–9, 307. 15, 315. 22, 346. 4, 396. 21; никтоже 24. 14–15, 26. 28–29, 28. 13, 36. 17, 38. 19, 67. 18, 70. 6, 87. 12–13, 90. 15, 122. 18, 125. 31, 130. 25, 131. 4, 134. 19, 152. 20, 155. 14, 156. 20, 159. 9, 160. 18, 171. 4, 194. 22, 214. 15, 223. 13, 243. 3, 249. 22, 269. 2, 281. 3, 282. 6, 286. 18, 322. 1, 323. 3, 325. 3, 327. 26, 339. 20, 341. 18, 342. 12, 343. 27, 344. 18. 25–26, 348. 26, 353. 7, 358. 17, 359. 14, 373. 17, 375. 9. 13, 380. 17, 381. 11, 383. 10, 385. 25, 401. 18; — никогоже 58. 20, 149. 2, 203. 19, 240. 22, 388. 13–14, 391. 1; — никомоуже 21. 24, 56. 23, 58. 23, 119. 21, 143. 25, 146. 17–18. 28, 149. 5, 160. 25, 184. 4, 211. 25, 232. 21, 233. 6–7, 235. 16, 237. 12, 332. 19, 348. 12, 350. 6; — ни о комьже 79. 28, 163. 29.

никъижде οὐδείς nemo: никъижде 272. 13–14, 347. 23. 24, никъиже pro никъижде 17. 5–6; никоеижде 303. 7, 341. 12, 393. 7, никоеиже (pro никоеижде) 384. 3.

нима dat. instr. dualis αὐτοῖς, praecedente praepositione къ aut съ: 201. 12. 17, 286. 24, 309. 6. 7, 310. 5. 17. 18.

ними instr. plur. praecedente praepositione съ aut прѣдъ: 26. 26, 58. 3, 93. 22, 122. 12–13, 139. 2. 22, 148. 11, 149. 24, 213. 6, 214. 5, 216. 18, 220. 25, 267. 13, 286. 9, 300. 17, 305. 25, 308. 1. 20. 22, 311. 3. 25, 324. 2–3, 357. 8, 369. 23, 385. 23, 388. 6, 389. 15, 399. 5. 13–14

нимь instr. sing. αὐτῷ, coniungitur cum praepositionibus съ et прѣдъ: 12. 6, 13. 23, 37. 9, 45. 1, 58. 6, 73. 15, 95. 12, 107. 22, 108. 12, 119. 6, 125. 2, 130. 6, 132. 9. 24, 134. 11, 145. 7, 175. 29–30, 181. 10–11. 25, 182. 21–22, 190. 26, 195. 7. 25, 213. 17–18, 215. 8, 221. 22, 225. 21, 226. 4, 231. 8, 232. 4, 235. 7, 236. 18. 22, 245. 2, 246. 17, 263. 10, 266. 3, 297. 23, 301. 13. 20, 305. 17, 307. 19, 324. 18–19, 341. 22, 362. 1–2, 367. 25, 390. 13, 394. 5, 395. 24; idem casus scribitur нимъ: 37. 12, 48. 28, 74. 10, 93. 1, 95. 10, 101. 21–22, 109. 2, 110. 6, 123. 8. 13, 127. 20, 137. 2, 157. 10–11, 184. 9, 211. 11, 212. 14, 215. 5, 224. 6, 232. 11, 236. 25, 264. 26, 297. 23, 306. 7, 307. 6, 356. 18–19, 366. 6, 390. 19.

нимъ dativus pluralis αὐτοῖς, coniungitur cum praepositione къ: 27. 10, 45. 21, 50. 10, 77. 11, 125. 22, 139. 17. 23, 163. 1–2. 8–9. 23, 185. 8, 203. 15. 19, 207. 21. 27, 210. 2. 212. 25, 213. 22, 214. 3. 9, 215. 3. 21–22, 226. 16, 228. 23, 229. 2. 12, 233. 12, 240. 16, 246. 12, 252. 1–2, 261. 14, 263. 15, 266. 4, 274. 14, 278. 25, 282. 12, 284. 22, 288. 15, 290. 5. 16. 20, 291. 29, 302. 16–17, 304. 4. 20, 308. 8, 328. 6, 337. 3, 346. 14, 360. 1; idem casuss cribitur нимь 198. 5. 11, 253. 26, 254. 3, 263. 22, 267. 13, 305. 6; къ нимъже 360. 1.

них genetivus aut praepositionalis plur. αὐτῶν αὐτοῖς, praecedentibus praepositionibus отъ, о: 26. 27, 29. 2, 49. 11, 59. 7, 62. 20, 78. 8, 81. 14, 86. 3. 4, 92. 5, 93. 15, 104. 19, alia; къ них 197. 7, 308. 5, 354. 13, 380. 17, 385. 18, 386. 23, 387. 12. 12–13; оу них 241. 7, 329. 1; на них 279. 18; нихъже 35. 22, 182. 16–17, 189. 10, 195. 31, 218. 10–11, 252. 6–7, 309. 8.

ниневькѣитъ Νινευίτης: ниневъкѣитомъ 249. 11; adj. ниневъкѣитъсцин 248. 18, ниневъкѣитъстии 41. 7–8.

нинеѵкъ τοῦ Νηρί 205. 1.

ниць ἐπὶ πρόσωπον in faciem suam: ницъ 100. 25, 211. 20, 276. 19, ници 58. 16.

ничьтоже οὐδέν nihil: ничьтоже 141. 28, 314. 4, ничътоже 128. 24, 185. 4–5, 242. 16, 304. 9, 336. 15–16, ничтоже 32. 3, 60. 2, 84. 6. 12, 203. 16, 252. 12, 352. 6–7; — ничесоже 45. 20, 107. 5–6, 119, 21, 160. 14, 177. 13, 179. 7. 10. 12, 184. 4–5, 205. 25, 210. 23, 218. 16, 237. 13–14, 282 20, 299. 16–17, 303. 24, 324. 15, 332. 10, 333. 15—16, 342. 12, 344. 14, 349. 21, 356. 3, 365. 4, 377. 23, 378. 15, 383. 12. 15, 384. 21, 400. 13–14, ничьсоже 103. 14, 106. 5. 20, 135. 16, 141. 21, 177. 15, 291. 28–29 (vl. ни о чесомьже), 304. 21, 306. 16, ничъсоже 75. 11, 233. 12; ничимъже 4. 10, 151. 18.

нищь πτωχός pauper, mendicus: нищъ 273. 5, нищти 10. 5, 34. 11, 216. 29, 222. 26, нищтимъ 68. 4, 155. 25–26, 172. 9, 207. 11–12, 284. 7, нищтимъ 373. 22, нищимъ 97. 23–24, 281. 12–13, 366. 15–16, нищтинъх 366. 16, нищтюмоу 273. 11; нищтыя 172. 12, 264. 21, 265. 19, 366. 20, нищыя 98. 2–3.

новъ νεός novus: ново 27. 7, 122. 25, 214. 20, новое 122. 26–27, 214. 14, cf. 174. 10 nota, нова gen. sing. 27. 4, 122. 23, 214. 16, acc. plur. 47. 21, новоуоумоу 214. 22–23; καινός: новъ 99. 26, 396. 20, новы nom. sing. 298. 8, gen. sing. 214. 10–11, acc. plur. 27. 8, 122. 27, 214. 20, instr. plur. 185. 2, новое 118. 12–13, 122. 21, новаго 99. 21, 174. 6, 214. 14–15, новыж 214. 12, но-

нѣмь (vl. новѣмь) 110. 23; на новъı мѣсацѣ vide sub мѣсаць 59. 11, 115. 3, 187. 13.

нога πούς pes: нога 61. 24, 153. 11, ногъı 8. 13, 196. 3, 206. 26, ногъ 30. 23, 233. 19, ногами 19. 6, 135. 27, ногама 13. 7–8, 53. 25, 82. 5, 142. 28, 166. 18, 292. 5–6, 364. 12–13; ногѣ 62. 3, 79. 15, 112. 16, 153. 13, 224. 13. 15, 225. 8, 269. 21, 311. 16. 20, 360. 22, 366. 9. 10, 371. 14. 18. 24, 372. 1. 5. 10. 12, 398. 23, ногѣ 225. 9. 14, ногоу 132. 20, 224. 12, 225. 13, 230. 25, 231. 18, 245. 8, 276. 19, 363. 10, 371. 21, 397. 27.

ноє Νῶε 90. 22, 277. 28; adj. ноєвъ 205. 16, ноєвъı 90. 17, 277. 25.

ножь μάχαιρα gladius: ножь 102. 9. 10, ножъ 102. 6, 176. 9, 299. 20–21, 388. 15. 18, ножа 299. 26, ножемь 102. 10, ножемъ 300. 24.

ножьница θήκη vagina: въ ножъницѧ 388. 18–19.

носити βαστάζω porto: носити 305. 3, 381. 24, носитъ baiulat 266. 9, носите 240. 21, ношаашє 366. 18, носѧ 173. 6, 297. 14, носѧштєи 222. 1–2, ношъшє acc. sing. neutr. 249. 2; φορεῖν: носѧ 392. 13–14; φέρω fero, porto: носѧштє 120. 8–9, 212. 11; носимъ part. pass. αἱρόμενος 120. 9, нє оудобь носима δυσβάστακτα 82. 19, 251. 9.

ношть νύξ nox: ношть 100. 3. 10, 129. 8, 131. 5, 200. 6, 210. 21–22, 216. 7, 278. 14–15, 400. 13, ноць 254. 14–15, 279. 18, ношть 174. 13. 20, 353. 6, 373. 24; acc. plur. ношти 41. 5. 7, gen. sing. 92. 12, 246. 13, ноци 50. 9; gen. plur. ноцию 8. 1; ноштиж 111. 8–9, 296. 16, 321. 24, 346. 15, 361. 17, 396. 14, ноциж 5. 6, ноштыж 113. 5.

ноштьнъ τῆς νυκτός: ноцънжж 197. 6, ноштънѣи 139. 16.

ноуштию pro оуштию praecedente praepositione къ, proprie къи–оуштию 193. 18.

нъ ἀλλά sed: 8. 6, 11. 4. 10, 13. 16, 15. 27, 16. 12, 20. 17, 21. 25, 22. 10, 26. 15. 19, 27. 7. 12. 26, 31. 9, 33. 1, 34. 17. 20, 44. 3, 52. 5, 56. 1. 14, 59. 4, 60. 21, 64. 2. 23, 66. 7. 24, 72. 3. 11. 17, 75. 20, 81. 4. 10, 87. 20, 97. 13, 107. 6, 119. 22. 28, 121. 6, 122. 3. 5. 26, 125. 30, 126. 9, 127. 8. 26, multa alia.

нъıнѣ νῦν nunc: 104. 1, 108. 24. 26, 156. 25, 169. 28, 181. 24, 199. 10, 217. 2. 3. 15–16, 250. 13–14, 273. 24, 287. 17, 299. 17, 316. 8, 319. 23, 327. 4. 15, 333. 2, 347. 6, 350. 22, 351. 28, 354. 25, 356. 22, 361. 11, 362. 14, 368. 24, 369. 4–5, 373. 25, 374. 14, 377. 19, 380. 14. 18, 381. 10, 383. 7, 384. 2. 4. 8, 385. 2. 8, 386. 1, 391. 15–16, 401. 12–13; ἄρτι 7. 19, 27. 12. 12–13, 102. 12, 354. 22, 355. 13, 371. 19, 374. 2. 13, 381—382, 384. 7.

нь, recte иь, accusativus sing. masc. gen. pronominis и–ь (ıь)–є (ıє), praecedente praepositione къ, на: 30. 17, 37. 25, 38. 9, 106. 4, 107. 16. 24, 116. 28, 123. 20, 124. 9, 136. 18, 141. 20, 143. 17, 146. 8, 151. 7, 155. 22, 159. 20. 21, 176. 7–8, 177. 3. 6, 178. 1. 8, 179. 6, 180. 13. 16, 190. 14, 204. 19, 207. 20, 215. 17, 230. 10, 244. 15, 252. 6, 266. 26, 275. 16, 290. 3, 300. 29, 301. 13, 302. 7. 22, 303. 26, 304. 8, 309. 21, 318. 6, 320. 11, 323. 7. 11. 15, 344. 26. 28, 346. 5. 12, 347. 10, 350. 1. 15, 352. 20, 369. 24, 373. 16, 388. 2, 396. 7; на–нъ 7. 25, 79. 22, къ нъ 364. 25; — нъıє 30. 1, 38. 16, 91. 9. 23. 24, 159. 9, 233. 15, 241. 1. 15, 256. 20, 257. 8–9, 278. 2. 6, 297. 7. 15, 317. 8, 337. 14–15, 387. 16–17.

нѣкоторъıи vl. pro єдинъ, cf. 112. 21 nota.

нѣкъгда ποτέ aliquando 299. 7.

нѣкъто τις aliquis 232. 8, нѣкомоу vl. pro єтєроу 112. 21 nota.

нѣкъıи τις aliquis, unus: нѣкъı 234. 6, 300. 24, cf. vl. ad 152. 16 nota, 220. 15 nota, 224. 5 nota, нѣкѫж 292. 20 nota, нѣци 109, 10–11 nota.

нѣмъ κωφός mutus: нѣмъ 39. 1. 2, 191. 19, 247. 16, nom. sing. нѣмъı 28. 18, 247. 18, acc. plur. 53. 23. 26; ἄλαλος: нѣмъ 150. 2, нѣмъıı nom. sing. 151. 3, нѣмъııа 144. 3.

нѣсмь 1 pers. sing. οὐκ εἰμί non sum: нѣсмь 386. 10, 389. 12, 390. 9 et 316. 3. 5, uterque locus e codice zograph. depromtus, caetera нѣсмъ 22. 9, 116. 18, 203—204, 221. 4, 269. 8. 17, 280. 4, 301. 17, 316. 19, 324. 17, 348. 14, 349. 8, 384. 10, 385. 18, 386. 6–7, нѣсѣмъ 7. 8; verbum auxiliare нѣсмъ 53. 8; — 1 pers. plur. нѣсмъ 350. 27. — нѣси 94. 16, 316. 14, 393. 12; — нѣстъ 31. 21–22, 33. 6. 8. 10, 39. 24, 48. 5, 53. 12, 62. 27, 71. 1, 72. 2, 81. 9, 82. 24–25, 112. 6, 128. 24, 134. 7, 135. 5, 143. 5, 152. 23, 157. 27, 159. 9, 160. 27, 165. 9–10, 166. 1, 183. 21, 219. 2. 16, 223. 13, 228. 9–10, 232. 25, 239. 3–4, 248. 16, 253. 1, 255. 1, 291. 23, 308. 10. 24, 327. 5, 333. 21, 343. 18. 25, 348. 4, 350. 25, 351. 9, 354. 9, 355. 29, 358. 1, 359. 27, 361. 3. 18, 372. 15, 377. 4–5, 380. 7, 391. 12. 16; нѣ pro нѣстъ 341. 12; – нѣсте 37. 7. 13, 66. 1. 7, 75. 3, 77. 23, 81. 6, 123. 6, 154. 19, 165. 6, 351. 17, 359. 8, 380. 4.

нѣчьто τι aliquid: нѣчъто 224. 22, 252. 5, 373. 22; нѣчєсо 71. 19.

нждити сѧ βιάζομαι vim patior: нждитъ сѧ 35. 4, cf. 272. 25—26 nota; нжждашете παρεβιάσαντο coegerunt 310. 14.

нжжда ἀνάγκη necesse: нжждж (имамъ) 265. 7.

нжждьникъ βιαστής violentus: нжждъници 35. 5.

ниждоуже praecedente praepositione отъ, отъ ниждоуже ὅθεν unde: отъ ниждоуже 41. 15, отъ ниджже 248. 23; sine praepositione иждоуже 94. 17. 23.

O

о praepositio, construitur cum praepositionali et accusativo; о cum praepositionali respondet graeco περί cum genetivo: 29. 2, 118. 21, 133. 4, 141. 1, 158. 1, alia; περί cum accusativo: 116. 15, 124. 14, 126. 14, 149. 23, 153. 4, alia; ἐπί cum dativo: 21. 13, 117. 28, 124. 4, 139. 26, 155. 29, 156. 4, 211. 11, alia; ἐπί cum accusativo: 132. 17, 149. 16. 21, 150. 23, alia; ἐν: 28. 20, 117. 2, 125. 20, 135. 4, 136. 7, 152. 21, alia; — о cum accusativo raro usurpatur, veluti: о десниж ἐκ δεξιῶν 157. 17. 26. 27, 292. 4, 302. 14, 305. 20 bis; respondet graeco ἐπί cum accusativo: 181. 7, 394. 25; о себѣ αὐτομάτη 129. 10.

об in об онъ полъ reddit graecum πέραν, trans: 9. 2, 65. 20, 316. 21, 324. 11, 337. 12. 25, ἀντιπέραν 229. 17; об ношть διὰ νυκτός per noctem 210. 21, 216. 7.

оданъ pro иоданъ, quod vide: одна 175. 1, одиомъ 118. 19, utroque loco praecedit и.

оба ἀμφότεροι 52. 14, 189. 17, 190. 2, 211. 6, 219. 1, обѣма ἀμφοτέροις 224. 28; оба на десѧте δώδεκα 29. 8, 71. 8, 135. 13, 152. 6, 157. 3, 226. 3, 234. 18, 282. 12, 297. 23; оба оі δύο 66. 6, 115. 7, 154. 18, 188. 23, 236. 25, 317. 16, 397. 8; обѣ τὰς δύο vel τοὺς δύο 139. 2, 153. 8. 20, 235. 2; обою τῶν δύο 72. 6, 81. 24, 106. 15—16. 26, обоіж 76. 19, 317. 25; обою на десѧте τῶν δώδεκα 101. 21, 172. 22—23, 173. 23—24, 175. 29, 296. 25, 300. 16, 342. 4, 399. 4, обоіж и. д. 98. 10—11; обѣма на десѧте τοῖς δώδεκα 33. 25, 69. 4, 99. 1, 127. 20, 160. 9, 173. 16, 187. 9, 299. 2, 341. 22, wбѣма 29. 12; — обое ἀμφότερα 27. 8—9, 214. 21, cf. wбоіе 122. 27 nota.

обаче πλήν verum tamen: 35. 28, 36. 7, 61. 22, 100. 27, 103. 21, 217. 11, 218. 14, 241. 20. 29, 242. 17, 250. 19, 255. 20, 262. 19—20, 279. 20, 286. 7, 298. 9. 12, 300. 5, 305. 9, 370. 5, 397. 11—12.

обида πονηρία nequitia: обидъı 142. 17; обидж творити ἐπηρεάζω calumnior 217. 25.

обидьникъ vl. pro непракьдьнъ: обидьникъıа 14. 4 nota.

обидѣти—обиждж ἀδικέω iniuriam facio: обиждж 70. 25; ἀποστερέω fraudem facio: обиди 155. 18; συκοφαντέω defraudo: есмъ обидѣлъ 234. 8; διασείω concutio: обидите 203. 19 (vl. ἀδικήσητε, quod interpres slavicus legisse videtur).

обиждж (—обити) κυκλόω circumdo: обиждж 359. 2; περικυκλόω: обиджтъ 287. 20.

обимати—обемлжж, обѧти συλλέγω colligo: обемлѧтъ 20. 4, 219. 22; καταλαμβάνω comprehendo: обѧтъ 314. 7; συγκλείω concludo: обѧсѧ 210. 15; обемъ ἐναγκαλισάμενος complexans 152. 10, 155. 7.

обиноѧти сѧ in не обиноѹѧ сѧ παρρησίᾳ palam 147. 6, 344. 14, 361. 25, 383. 20, 384. 2, 389. 18, не обинжѧ сѧ 359. 4—5.

обити—обиж ἐντυλίττω involvo: обитъ 110. 21, 307. 13, ἐνειλέω обитъı-и 183. 2—3; δέω ligo: обисте 396. 16.

обитѣлъ κατάλυμα diversorium, refectio: обитѣлъ 173. 9, 297. 17, обитѣли 197. 4; μονή mansio: обитѣлъ 377. 2, обитѣли 374. 21—22.

обладати κατεξουσιάζω potestatem exerceo: обладаіжтъ 72. 9, 158. 4—5, обладаіжште ἐξουσιάζοντες qui potestatem habent 298. 19; обладаіжштоу ἡγεμονεύοντος procurante 201. 24—25.

облакъ νεφέλη nubes: облакъ 58. 12, 148. 21, 237. 5. 7, 258. 6, облака 58. 13, 148. 22, 237. 8, облацѣ 295. 20, облакъı 177. 21, облацѣхъ 89. 27, 103. 23—24, 170. 18—19.

область ἐξουσία potestas: область 75. 27—28, 125. 3, 162. 4—5, 285. 9—10, 301. 6, 358. 19. 20, областъ 288. 14, 333. 7, gen. sing. области 118. 13, 303. 15, 393. 7, dat. sing. 290. 10, областиіж 162. 3—4. 8, 288. 13; περίχωρος regio: области 231. 2.

облачити сѧ ἐνδιδύσκομαι induor: облачаше сѧ 229. 22, облачаше сѧ 273. 4; ἐνδύομαι: облачити сѧ 135. 21.

облещти—облажж μεῖναι maneo: облази 310. 14, облещтъ 310. 17.

облизати ἐπιλείχω lambo: облизаѧхж 273. 10.

обличити—обличати ἐλέγχω corripio: обличи 63. 3, arguo: обличитъ 381. 18, обличѧтъ сѧ

323. 23; обличаатъ arguit 351. 13, part. pass. обличаемъ 204. 10.

облобызати καταφιλέω osculor: облобыза κατεφίλησε 102. 1, 176. 6–7, 269. 14–15, облобызаше κατεφίλει 224. 14–15, облобызающи καταφιλοῦσα 225. 12–13.

облежити περιβαλεῖν circumdo: облежатъ 387. 19, περίκειται 153. 3.

облѣстити παγιδεύω capio: облѣстатъ 79. 22, ἀγρεύω: (да бѫ) облѣстили 163. 26.

облѣщи—облѣкѫ ἐνδύω induo: облѣцѣте 269. 20, облѣша 107. 27, 180. 19, ἐνδιδύσκουσιν 180. 12, περιέβαλον 392. 7–8; облѣче сѧ περιεβάλετο coopertus est 17. 27, 255. 11, облѣчете сѧ ἐνδύσησθε induamini 17. 15, 312. 16, vestiamini 254. 23; облъкъ περιβαλών 303. 27–28, облъченъ ἐνδεδυμένος vestitus 116. 13, облъчена 79. 10, ἠμφιεσμένον 34. 18, ἱματισμένον 230. 24, облъчена 132. 1–2.

образъ εἰκών imago: образъ 164. 6, 290. 18, образосъ 80. 8; μορφή effigies: образомь 184. 14; ὑπόδειγμα exemplum: образъ 372. 12.

обратити στρέφω converto: обрати στρέψον praebe 13. 17–18, обрати сѧ ἐστράφη conversus est 398. 1, обрататъ сѧ 370. 3, обратите сѧ στράφητε 61. 8, обрашть сѧ στραφείς 243. 1. 6–7, 305. 6, обрашть сѧ 27. 25–26, 57. 4, 221. 15, 225. 5–6, 239. 16, 266. 3–4, 301. 24, 317. 17, 370. 3, обрашъшин сѧ στραφεῖσα 398. 8–9; ἐπιστρέφω: обратити ἐπιστρέψαι convertere 190. 27, обратитъ ἐπιστρέψει 190. 24–25, 275. 5, обрататъ сѧ 43. 18, 127. 27, обрашть сѧ ἐπιστραφείς 133. 11, 147. 8, ἐπιστρέψας 299. 7.

оброкъ ὀψώνιον stipendium: оброкъ 203. 21.

обрѣзание περιτομή circumcisio 344. 3. 5.

обрѣзати περιτέμνω circumcido: обрѣзаате 344. 5, περιτεμεῖν обрѣзатъ 194. 18, обрѣжѫтъ 198. 12.

обрѣменити φορτίζω onero: обрѣмененни 36. 21.

обрѣсти—обрѧшѫ, обрѣтати—обрѣтаю εὑρίσκω invenio: обрѣте εὗρεν 23. 4, 64. 17, 70. 2–3, 75. 12, 100. 29, 101. 10, 143. 11, 160. 15, 175. 11–12. 19, 192. 12, 207. 9, 237. 11, 259. 14, 269. 25, 270. 23, 300. 11, 318. 2. 10. 13, 320. 17, 331. 23, 362. 3, обрѣте сѧ 2–3; 1 pers. sing. aor. обрѣтъ εὗρον 22. 19, 221. 17, 267. 24–25, 268. 11, 304. 7. 22; 1 pers. plur. aor. обрѣтомъ 302. 23, εὑρήκαμεν 318. 3–4. 15–16; 3 pers. dualis aor. обрѣтете 159. 13, 173. 14, 201. 3, 286. 22, 297. 21, 311. 1 (ubi обрѣтете in обрѣтоста correctum), 3 pers. plur. aor. обрѣтѫ 79. 7, 103. 7, 107. 28, 197. 27, 221. 19, 230. 22–23, 277. 1–2, 308. 1. 3, 310. 3; particip. обрѣтъ εὑρών 46. 20–21, 47. 1, 267. 20, 356. 8, 367. 16; обрѣтъшии 133. 2, 268. 8; обрѣтъше 119. 7, 212. 14, 337. 24, dual. обрѣтъша 201. 1, nomin. plur. fem. обрѣтъша 309. 26; обрѧштеши εὑρήσεις 61. 1, обрѧштетъ εὑρήσει 41. 16, 57. 14, 91. 15, 160. 13, 256. 9–10, 257. 1, 267. 19–20, 268. 8, 279. 21, обрѧщетъ 33. 13, 62. 23, 171. 15, 256. 14, 357. 22, обрѧштемъ 345. 9, обрѧштете 79. 4–5, 345. 6. 12, 400. 20, обрѧщете 19. 8–9, 36. 25, 197. 15, 247. 1–2, wбрѧщете 2. 14, обрѧштета 73. 14, 159. 8, 286. 17, обрѧштѫтъ 215. 17, 234. 21; — обрѣтаю εὑρίσκω invenio 259. 17, 303. 8, 391. 26, 392. 12–13. 19, обрѣтаатъ 19. 11, 41. 13–14, 247. 4, 248. 23–24, обрѣтаѭтъ 19. 29, обрѣтаю 248. 21, обрѣтаахѫ 177. 2, 288. 6.

обрѫчити μνηστεύω desponso: обрѫченѣ 192. 3, instr. sing. обрѫченѭ 196. 18, обрѫченѣи pro обрѫченѣи 2. 24.

обоути, unde participium обоувенъ ὑποδεδεμένος calciatus: обоувены 135. 19.

обоуѣти μωραίνομαι evanesco: оубоуѣатъ 267. 4, wбоуѥютъ 10. 21.

объдрѣжати, unde participium обьдрѣжѧ, vl. pro одрѣжѧ, quod vide.

обѣстоѣти κυκλόω circumdo: обѣстонмъ κυκλούμενος 294. 22.

обѣходити περιάγω circumeo: обѣхождаше 135. 12.

обычаи τὸ ἔθος mos: обычаи 396. 17–18, consuetudo по обычаю 190. 6–7, 299. 27–28, обычаѭ 200. 20, обычаи имѣ vel обычаи бѣ εἰώθει consueverat 106. 10, 154. 5; συνήθεια consuetudo: обычаи 391. 27; τὸ εἰωθός: по обычаю 207. 5, κατὰ τὸ εἰθισμένον по обычаѭ 199. 7.

обьштьникъ κοινωνός socius: обещьници 85. 23–24, cf. 211. 14 ubi обьщьника, vl. pro насѣдьника nostri codicis.

обѣдание κραιπάλη crapula: обѣданиимь 296. 6–7.

обѣдовати ἀριστάω prandeo: обѣдоуоутъ 250. 10, обѣдоуите 401. 18, обѣдовашѧ 401. 25.

обѣдъ ἄριστον prandium 78. 18, 264. 15, обѣда 250. 13, cf. на обѣдѣхъ 292. 14; ἄρτος panis обѣдъ 264. 28.

обѣсити κρεμάω suspendo: обѣсатъ 61. 17–18, обѣшеноую 306. 9–10.

обѣтование ἐπαγγελία promissum 312. 14.

обѣщтати ἐπαγγέλλομαι promitto: обѣщаѭ 172. 25.

обѧзати καταδέω alligo: обѧза 244. 16, δεδεμένος обѧзанъ 364. 12, обѧзано кѣ περιεδέδετο 364. 15.

обндовъ τοῦ Ὠβήδ 205. 9, cf. wкндъ, wкнда 1. 9—10. 10.

окъ ὃς μέν, окъ же ὃς δέ alius: окъ 78. 21. 22, око 42. 22 ter, 44. 13 ter, 127. 16. 17 bis, 226. 17, ока neutr. plur. 42. 11, 127. 5, 235. 11, окого 77. 7 ter, 305. 19—20, окомоу 93. 10. 11—12. 13, оки 56. 6, 104. 6, 113. 15, 146. 23, 343. 8, окы 163. 6 bis; оки ἄλλοι 235. 11, 345. 26, 353. 18, 354. 10.

окьде ὧδε hic: окьде 277. 11, окъде 170. 5, 277. 17.

окыца πρόβατον ovis: окъцѫ 267. 25, окыца 30. 27, 95. 16, 357. 28, 402. 14, окъца 29. 3, 95. 15, 100. 4, 138. 6, 174. 14, 320. 17. 20, 357. 5. 6. 8. 9. 19, 358. 2. 4. 5. 11, 359. 10, 402. 8, овецъ 62. 19, 188. 5, 267. 15, 359. 9, окъцамъ 29. 23, 53. 9, 357. 4. 16, окъцахъ 358. 7.

окычии τῶν προβάτων: окычии 357. 1, окычахъ 20. 2; окыча кѫпѣль ἡ προβατική κολυμβήθρα: окычи 330. 2.

окычѧ πρόβατον ovis: окычѧ 38. 1, окычате 38. 4.

окѫдоу ἐντεῦθεν hinc 394. 6.

оглѧдати сѧ, vl. pro озирати сѧ, quod vide: 133. 16 nota.

огнь πῦρ ignis: 20. 13, 59. 13, 62. 5, 150. 20, 153. 9. 10. 15. 16. 22, 203. 7, 239. 14, 278. 4, 378. 18, огнъ 96. 14, 301. 9, огнѣ 257. 21, огнемь 46. 8, 153. 22—23, 204. 3. 6; κλίβανος clibanus: огнь 18. 2; ἀνθρακιά огнь 389. 13; πυρετός febris: огнь 23. 7, 118. 23, 330. 4, огню 209. 18—19, огнемь 209. 17; огнемъ жегомъ πυρέσσω febrico 23. 6, огнемь ж. 118. 20.

огньнъ τοῦ πυρός: огньнѫ 46. 14, 47. 14, огньнѫю 62. 11, 153. 20—21.

огобызити сѧ εὐφορέω uberes fructus fero: огобызи сѧ 254. 4.

оготовано pro оуготовано 72. 3—4.

оградити (φραγμόν) περιτίθημι (sepem) circumdo: (оплотомь) огради 76. 30, 162. 19—20.

оградъ κῆπος vl. pro вратоградъ 261. 3—4 nota.

одежда ἔνδυμα vestimentum: одежда 17. 16, 254. 24, въ одежди 17. 22—23, одеждахъ 20. 1—2; ἱματισμός vestis: одежди 223. 4; στολή stola: одеждѫ 183. 18, 269. 19, одеждахъ 292. 11.

одръ κράβαττος grabattus: одръ 120. 13, 121. 5. 10 12, 331. 11. 13. 19. 20, одра 331. 17, одрѣхъ 140. 2; κλίνη lectus: одръ 228. 7, одромъ dat. plur. 140. 23, instr. sing. 128. 22, одрѣ 25. 7, 143. 12, 212. 10—11; κλινίδιον lectus: одръ 213. 4, одромь 216. 16—17; σορός loculus: одръ 222. 1.

одръжати συνέχω teneo: одръжима 209. 16—17, одръжими 231. 4—5, одръжимы 9. 25; κατέχω: одръжимъ 330. 22, περιέχω circumdo: одръжаше 210 10—11; ἐπέχω intendo: одръжѧ 263. 20.

одъждити βρέχει pluit: одъжди 278. 4.

одънелиже pro отъ нелиже 150. 18, vide sub нелиже.

одѣание—одѣние ἔνδυμα vestimentum: одѣание 79. 11, одѣаниѣ 79. 13, одѣние 112. 1; ἱματισμός vestitus: одѣние 236. 17; στολή stola: одѣанихъ 166. 23.

одѣти—одежѫ, одѣати περιβάλλω operio: одежемъ сѧ 18. 6, одѣсте 95. 25, 96. 19, одѣхомъ 96. 4; περιτίθημι circumdo: одѣша 107. 18; одѣнъ περιβεβλημένος amictus 176. 17—18, 183. 17—18, одѣна ἠμφιεσμένον indutum 223. 4; одѣтъ ἀμφιέννυσι vestit 18. 3, одѣатъ 255. 15 (scriptura continua cum antecedente vocabulo тако ligatum: тако—дѣатъ, i. e. тако одѣатъ).

оженити сѧ γαμέω duco: ожени сѧ ἐγάμησεν 136. 15, оженитъ сѧ 154. 24, ожень сѧ γήμας uxore ducta 80. 20.

ожити—ожиѫ ζάω vivo: оживѣтъ 27. 13, 132. 23, 362. 21, ожиѫтъ 333. 4; ἀναζάω revivo: оживе 269. 24, 270. 23.

озирати сѧ περιβλέπομαι circumspicio: озираше сѧ 133. 16.

озмьрено vide sub оцѣтьно.

окаанне ταλανισμός: о окаании 187. 25.

окаменение πώρωσις caecitas 124. 4.

окаменити πωρόω induro: окамѣнилъ (pro окаменилъ) 369—370, окаменено πεπωρωμένη obcaecatum, caecatum 139. 27, 145. 24.

оклеветати συκοφαντέω calumniam facio: не оклеветанте 203. 20; διαβάλλομαι diffamo: оклеветанъ 271. 1—2.

око ὀφθαλμός oculus: око 12. 16, 13. 14, 16. 24, 17. 2, 62. 6, 71. 2, 142. 18, 153. 17, 249. 27 bis. 28; очесе gen. sing. 18. 22, 19. 1—2, 219. 14, loc. sing. 219. 6. 7—8. 15—16; окомь 62. 8—9, 153. 19; оцѣ 18. 19. 20. 23, 219. 11. 12; очи 28. 10. 12, 43. 15. 19, 58. 19, 62. 10, 73. 6. 9, 101. 11, 145. 25, 146. 12. 153. 20, 175. 20, 199. 12, 207. 19, 216. 28, 243. 8, 273. 14, 309. 6, 310. 20, 328. 14, 335. 16, 353. 11. 21. 23, 354. 4. 15. 26, 355. 15. 25, 356.

1, 358. 28, 363. 21, 364. 4, 369. 29, 384. 15; очию 73. 7–8, 78. 1, 280. 10, 354. 7, очиѫ 163. 21, 287. 18; очима 43. 16–17, 370. 2.

окопати σκάπτω περί — fodio circum: окопаѫ 259. 20.

окрочити vl. ad осѧсти 287. 20–21 nota.

окрѣвение ἀποκάλυψις revelatio 199. 14–15, vl. отъкрѣвение.

окрѣсть περί circum 23. 15, окрѣсть 259. 20–21; κύκλῳ περί in circuitu окрѣсть 126. 19–20; окрѣсть живѫштен οἱ περίοικοι vicini 194. 13, οἱ περιοικοῦντες 195. 1; окрѣсть стоѧшталаго περιεστῶτα qui circumstat 364. 8.

окрѣстьнь ὁ κύκλῳ: окрѣстьнинъ (proximus) 138. 12, окрѣстьнѧѧ quae circa sunt 234. 20–21.

окоушати πειράζω tempto: окоушаатє 80. 5, 164. 3–4, 290. 17, окоушаѫштє 154. 7–8.

олокаютоматъ ὁλοκαύτωμα holocautoma: gen. plur. олокаютоматъ 166. 6.

олтарь θυσιαστήριον altare: олтарь 84. 16, олтарѣ 190. 12, ѡлтарю 11. 28, олтаремь 84. 12. 17, 86. 11–12, 251. 25, олътаремъ 12. 1.

олѣи ἔλαιον oleum: олѣи 92. 8, 244. 17, олѣа 92. 18, 271. 20, олеа 92. 8, олѣемь 225. 13, олеемъ 136. 2.

омазати vl. ad похризмити 172. 16–17 nota.

омочити — омакати βρέχω rigo: омочи ἔβρεξεν rigavit 225. 9; βάπτω intingo: омочитъ 273. 18, омочь 373. 13, омочъ 373. 13; ἐμβάπτω intingo: омочии 99. 7, 173. 24; омакати vl. pro мочити, quod vide, 224. 13 nota.

омъıкати νίπτομαι lavo: омъıкаѫтъ (forsitan melius оумъıкаѫтъ) 51. 11.

онъ ἐκεῖνος ille: 111. 5, 332. 12, 333. 28, 338. 13, 343. 6, 351. 7, 353. 21, 355. 10, 356. 10, 373. 23, 381. 18, 382. 1. 5, 389. 12, αὐτός ille 129. 10; ок онъ полъ vide sub ок, на онъ полъ vide sub на, къ онъ день (τῇ ἐχομένῃ sequenti 262. 21), caetera онъ же о дѣ ille, quod saepissime occurrit, uti 37. 6. 25–26, 41. 27, 43. 2, 44. 23. 26, 45. 28, 49. 20, 50. 17, 51. 12–13, 52. 9, 53. 4. 8. 12, 57. 4, 64. 23, 65. 25, 66. 22, 67. 17, 70. 23, 71. 19, 76. 15. 18, 79. 13, 80. 7, 87. 2, 93. 4–5, 98. 21, 99. 6, 104. 11, alia; ѡнъ 40. 26, 183. 18; она fem. sing. ἐκείνη illa 184. 8, 398 9, она же ἡ δέ 48. 23, 53. 10. 14, 137. 6. 7, 143. 6, 192. 8, 347. 24, 363. 1; dual. она ἐκεῖνοι 397. 29, она же οἱ δέ 28. 14, 73. 1, 157. 15. 22, 159. 17, 286. 25, 297. 10, 309. 14, 317. 19, 363. 1; оно ἐκεῖνος ille 48. 9; оного αὐτόν illum 264. 4, ἐκεῖνος ille 280. 15, съ оного полоу πέραν 124. 13–14; ономоу ἐκεῖνον illum 324. 23–24, по ономоу полоу πέραν 154. 3; на ономь полоу εἰς τὸ πέραν 50. 3, на ономъ полоу 139. 9; онѣ же αἱ δέ dualis 112. 15; онѣма αὐτούς 237. 7, αὐτῶν 310. 20; они ἐκεῖνοι 259. 5, αὐτοί 143. 27, caetera они же οἱ δέ, quorum exempla permulta occurrunt, uti 24. 23, 49. 19, 54. 10, 55. 14, 56. 6, 69. 24, 76. 4, 78. 21, 80. 6, 98. 14, 102. 24, 104. 3, 105. 10, 106. 27, 107. 3, 111. 14, 113. 9, alia, ѡни 173. 20; онъı acc. plur. ἐκείνους illos 360. 1; онѣмъ dat. plur. ἐκείνοις 43. 4, ѡнѣмъ 127. 23; онѣхъ gen. plur. ἐκεῖνα 250. 26.

оплотъ φραγμός sepes: оплотомь 162. 20, оплотомъ 76. 30.

оплъвати — оплюю ἐμπτύω conspuo 157. 9 nota.

опона καταπέτασμα velum 182. 11, cf. 109. 23 nota.

оправъдание δικαίωμα iustificatio: оправъданиихъ 189. 18–19.

оправъдати δικαιόω iustifico: оправъданъ 280. 13, оправъдаѫштен 272. 21.

оправъдити id.: оправъди сѧ 35. 19–20, 224. 3, оправъдиши сѧ 40. 21–22, оправъдишѧ сѧ 223. 16, оправъдити сѧ 244. 2–3.

опражнѣти καταργέω occupo: опражнѣатъ, vl. опразнѣютъ, 259. 18.

опрокрѣшти — опрокрѣгѫ ἀναστρέφω subverto: опрокрѣже 320. 22.

опрѣснъкъ ἄζυμος: опрѣснъци τὰ ἄζυμα 171. 18, опрѣснокъ τῶν ἀζύμων 98. 18, 296. 20–21, опрѣсноькъ 172. 28, 297. 7.

опрѣти сѧ — опьрѫ сѧ προσκόπτω inruo: опьрѣшѧ сѧ 21. 9.

орало vl. pro рало 240. 9 nota.

орати — орıѫ ἀροτριάω aro: орıѫштъ 275. 13.

орьлъ ἀετός aquila: орьли 89. 17, 278. 23–24.

орıжие ῥομφαία gladius 199. 23; μάχαιρα gladius: орıжиемь 301. 2–3, орıжьемь 102. 18–19, 176. 12, орıжии 101. 22, 175. 30, вьсѣ орıжиѣ πανοπλία universa arma 248. 14–15; ὅπλα arma: орıжии 388. 1.

осанна Ὡσαννά Osanna: ѡсанна 74. 11. 13. 30, 160. 5, 367. 14, ѡсанънна 160. 3.

осифъ pro носифъ Ἰωσήφ, praecedente vocali и: осифъ 48. 1–2, осифа 197–198.

осии pro носии Ἰωσῆ 110. 14, ос pro нос Ἰωσῆ 135. 2.

осѣкти ἐπισχιάζω obumbro: осѣк 58. 12, περιλάμπω circumfulgeo: осѣк 197. 8.

оскврънити κοινῶσαι coinquinare 141. 30, 142. 8–9; μιαίνω contamino: осквръниатъ сѧ 390. 18.

оскрѣбѣти λυπέομαι (λυπηθῆναι) contristor: оскрѣбѣк 402. 11.

оскждѣти ἐκλείπω deficio: оскждѣатъ 299. 6, оскждѣате 272. 4–5.

ослабити, participium passivae ослабленъ παραλυτικός paralyticus: ослабленъ 22. 6, 25. 6, 120. 9, ослабленъı 120. 14, ослабленоүемоү 25. 8, ослабленоүмоү 25. 19, 120. 15–16, 121. 3. 9, ослабленъıѧ 9. 26–27; παραλελυμένος ослабленъ 212. 11–12, ослабленоүмоү 213. 3; cf. о ослабленѣемь περὶ τοῦ παραλυτικοῦ 114. 5, 186. 13.

ослабѣти ἐκλύομαι deficio: ослабѣıжтъ 54. 5–6.

ослоүшати παρακούω: (аште) ослоүшаетъ vl. pro (аште) не послүшаетъ (ἐάν) παρακούσῃ 63. 10–11 nota.

ослѣпити τυφλόω excaeco: ослѣпи 369. 29.

осмрьненъ vide sub оцѣтьнъ.

осмь ὀκτώ octo: 198. 12, 236. 13, 259. 5, 331. 1, осми 259–260, 399. 12; осмь десѧтъ ὀγδοήκοντα 271. 26, осми десѧтъ 200. 3.

осмъıи ὄγδοος octavus: осмъı ὄγδоос 194. 17, осмое на десѧте δέκα καὶ ὀκτώ 260. 17–18.

основание θεμέλιον fundamentum: основание 220. 3, основанiѣ 220. 9, 266. 15–16.

основати θεμελιόω fundo: основана 21. 3, 220. 6.

особь χωρίς separatim 397. 16, cf. 148. 10 nota.

осолити ἁλίζω salio: осолитъ сѧ 153. 23. 24, wсолит сѧ 10. 22; ἀρτύω condio: осолитъ сѧ 267. 4, осолите 153. 26.

оставити ἀφίημι relinquo: оставлѭ ἀφήσω relinquam 376. 14, оставимъı-и ἀφῶμεν dimittamus 364. 24, оставитъ 62. 20–21, 164. 15, καταλείψει dimittet 66. 4, 154. 15–16, 267. 16–17, καταλίπῃ dimiserit 164. 14, aoristi significationem habes in: оставитъ ἀφῆκεν reliquit 69. 5–6, 156. 21, 282. 6; оставите ἀφῆτε relinquatis 384. 10, ἄφετε sinite 45. 1–2, ἐᾶτε sinite 300. 27; оставѧтъ ἀφήσουσιν relinquent 287. 22, оставити ἀφεῖναι omittere 84. 29; остави imperat. ἄφες 12. 1, 18. 21–22, 23. 26, 219. 10, 240. 2, 246. 7, 259. 19; 2 pers. aor. остави ἐγκατέλιπες dereliquisti 182. 5, 3 pers. aor. остави ἀφῆκεν 23. 7, 80. 21, 118. 23, 133. 29, 164. 19. 21, 209. 19, 325. 16–17, 327. 28, 330 4, 349. 23, ἀφείς остави (vl. оставивъ, recte оставль) 171. 9, ἄφίησιν wстави 7. 21, 8. 22, κατέλιπε 245. 12; оставишѧ ἀφῆκαν 159. 18–19, 164. 23; оставихомъ ἀφήκαμεν 68. 23, 156. 18, 282. 4, остависте ἀφήκατε 84. 26; participium оставь ἀφείς 145. 12, καταλιπών 176. 19, 213. 13–14, оставль ἀφείς 45. 25, 101. 11–12, καταλιπών 55. 9–10, 75. 6; оставьше ἀφέντες 80. 12, 141. 6–7, 163. 24, 176. 16, 211. 17, оставльше 102. 24, 244. 8, κατέλιπον 291. 9; dual. оставльша ἀφέντες 117. 18. 23, wставлъшѣ 9. 13, wставлъша 9. 18; оставилъ (не ви) οὐκ ἂν εἴασεν 91. 6, еси оставилъ ἐγκατέλιπες 109. 10; оставленъ (егда бждѧ) ὅταν μετασταθῶ 271. 12–13.

оставление ἄφεσις, vl. pro отъдание, отъпоүштение, cf. 99. 22–23 nota.

оставлѣти ἀφίημι relinquo: оставлѣıѫ 377. 10, 383. 27, оставлѣатъ ἀφίησι 358. 3–4, —сѧ ἀφίεται 90. 27–28, 91. 1, 262. 29, оставлѣетъ сѧ 86. 19; оставлѣемъ ἀφίεμεν dimittimus 246. 8, оставлѣате ἀφίετε sinite 83. 27–28, 141. 20–21, оставлѣıжтъ ἀφεθήσεται 278. 17. 19. 21; не оставлѣше οὐκ ἤφιε 119. 2; оставлѣти ἀφιέναι 250. 26–27.

остати: не има остати οὐ μὴ ἀφεθῇ 87. 4, 167. 22; не останетъ οὐκ ἀφεθήσεται 293. 10, да не останѫтъ μὴ μείνῃ ne remanerent 395. 19; остани ἄφες 7. 19, 109. 18, 143. 3–4, ἔα 118. 3–4, 209. 2; останѣте ἄφετε 52. 12, 67. 10, 172. 10; оста ὑπέμεινεν 200. 22, ἔμεινεν 343. 2, κατελείφθη 347. 20.

острие μέча στόμα μαχαίρας os gladii: къ острии м. 295. 7.

острогъ χάραξ vallum 287. 20.

остръ τραχύς asper: острии 202. 21.

остѫпати—остѫпити ἀφίσταμαι recedo: остѫпаѭтъ 227. 18; ἀποσπάομαι avellor: остѫпи 300. 2.

осъıпати—осъıпаѭ βάλλω mitto: осъıпаѭ βάλω 259. 21.

осьлъ ὄνος asinus: осълъ 263. 15, осъла 260. 15.

осьлъ adj. ὄνου: на жрѣбѧте осълѧи 367. 19.

осьлъскъ ὀνικός: осьлъскы 61. 18–19.

осьлѧ ὄνος asinus 73. 15, 74. 1. 3–4, о осьлѧти 313. 14; ὀνάριον asellus: осьлѧ 367. 16.

осѣкнити—осѣкнѣти (осѣкнѫти) ἐπισχιάζω obumbro: осѣкнитъ 192. 24, осѣкни 237. 6, осѣкнѣıа 148. 21–22.

осѣсти—осѧдѫ συνέχω coangusto: осѧдѫтъ 287. 20–21.

осѧзати—осѧжѫ ψηλαφάω palpo: осѧжате 311. 17

осѫдити—осѫждати καταϰρίνω condemno: осѫдитъ 249. 14, cf. 41. 11 in nota, осѫдатъ 71. 12, 157. 17, осѫдаты-и 41. 9, 249. 20, осѫди 347. 24, осѫдиша 105. 6, 177. 26, осѫжденъ 184. 25–26; осѫждаѭ 347. 25; ϰαταδιϰάζω: осѫдатъ 218. 24, осѫдили кисте 37. 19, осѫждаите 218. 23; ϰρίνω iudico: осѫждаите 18. 15. 16, осѫжденъ ϰέϰριται 323. 16. 16–17, 381. 22–23, cf. 285. 20 nota.

осѫждениѥ ϰρίμα damnatio: осѫждениѥ 83. 23, 167. 1, 309. 19, осѫжденьѥ 292. 17, осѫждении 306. 14.

отидѫ — отити ἀπελθεῖν discedere: отити 49. 18, 132. 6, 231. 3, отиде 44. 18, 55. 10, 68. 7, 110. 25–26, 119. 18, 155. 29, 193. 4, 211. 24, ἀνεχώρησεν 38. 10, 49. 6, 52. 29, 105. 12, 124. 10, 336. 24, wтиде 5. 6, 6. 1, 8. 25, ἀπεδήμησεν 77. 3, 93. 14, 162. 22, 268. 20, 289. 4, ὑπεχώρησεν 234. 12, ἀπέστη 206. 30, ἐπορεύθη 67. 13; отидѫ ἀπῆλθον 78. 21, 80. 12, 163. 24, 197. 22, 244. 8; wтидоша ἀνεχώρησαν 4. 26; отидѣте ἀποχωρεῖτε 20. 15, ἀναχωρεῖτε 27. 31.

отирати ἐϰμάσσω extergo: отирати 371. 14–15, отираше 224. 14.

отлѣстѣти παχύνομαι incrassor: отлѣстѣ 43. 14.

отроковица παιδίον puella: отроковица 136. 6–7, отроковицѫ 134. 12–13, 143. 11, отроковицѧ 134. 9–10, τῆς παιδός 232. 23, отроковице ἡ παῖς 233. 2.

отрокъ ὁ παῖς puer: отрокъ 22. 5. 11, 23. 2, 38. 14, 59. 21, 200. 22, 221. 8, отрока 194. 6, 195. 12–13, 238. 4–5, отрокомъ 48. 10–11, отроκы 5. 12, 74. 29.

отроча παιδίον puer, parvulus: wтроча 4. 19. 21, 5. 2. 5–6. 23. 25–26, отроча 61. 6. 11. 13, 134. 11–12, 152. 9, 155. 6, 195. 5–6. 26, 196. 4, 199. 6, 200. 13, 238. 17–18. 19, 280. 25, 329. 24, 383. 4, wтрочате 5. 25, отрочате 150. 26, 194. 18, о отрочате 198. 3, wтрочати 4. 14, отрочатъ 152. 11.

отрочина: из отрочинъ ἐϰ παιδιόθεν ab infantia 150. 19.

отрочишть παιδίον puer: отрочиштемъ 223. 22, παιδάριον puer отрочиштъ 336. 3–4.

отрѣбити ϰαθαίρω purgo: отрѣбитъ 378. 5.

отрѣти sive отрѣти — отьрѫ ἐϰμάσσω tergo: отьре 225. 10, отрѣ 366. 9, отьрѣши 310. 22.

отъ praepositio, construitur cum genetivo, respondet graecis ἀπό, ἐξ, παρά, ὑπό cum genetivo, παρά cum dativo, e. gr. 14. 15, nunnunquam reddit graecum genetivum partitivum absque praepositione, egr. 23. 23, 25. 10, 33. 20, occurrit saepissime; отъ тѫдѣ ἐϰεῖθεν 12. 10, etc. vide sub тѫдѣ; от 51. 27, 387. 13.

отъкалити ἀποϰυλίζω revolvo: отъкалитъ 183. 13, отъкали 111. 22, отъкаленъ 183. 15, 308. 2.

отъкратити ἀποστρέφω averto: не отъкрати 13. 25.

отъкрѫгѫ — отъкрѣшти ἀποβάλλω reicio: отъкрѫгъ ἀποβαλών 158. 26; отъкрѫзи βάλε proice 61. 25–26; ἀθητέω sperno: отъкрѫгѫ 223. 18–19; — сѧ ἀρνέομαι nego: отъкрѫгѫ сѧ 32. 20, отъкрѫже сѧ 104. 11–12. 16, 301. 14, 390. 9. 13–14, cf. 316. 3 nota, отъкрѫжетъ сѧ 32. 21, отъкрѫгы сѧ 253. 8–9; ἀπαρνέομαι: отъкрѫгѫ сѧ 100. 14–15, 174. 24, отъкрѫжеши сѧ 100. 12, 104. 26, 174. 22, 178. 25, 299. 12–13, 302. 1, 374. 18, отъкрѫжетъ сѧ 57. 9, 147. 16, 235. 24, отъкрѫженьѥ (pro — нъ) 253. 9–10; ἐριμμένος iacens: отъкрѫжени 29. 2–3.

отъкрѫзати — отъкрѫзаѭ, отъкрѣсти — отъкрѫзѫ ἀνοίγω aperio: отвръзаатъ 357. 5, отвръзѫ 45. 22, отвръзе 354. 4. 15. 26, 355. 14–15. 25, 356. 1, отъкрѫзи 93. 4, отвръзи 261. 21, отвръзъ 10. 4, 60. 24–25, отвръзъши 363. 21, отвръзъше 4. 23, отвръсти 358. 28; — сѧ: отъкрѫзаатъ сѧ 19. 12, отвръзе сѧ 204. 16–17, отвръзетъ сѧ 19. 9, 247. 2. 5, отвръзете сѧ dual. 73. 6, отвръзѫтъ 256. 8, отвръсте сѧ dual. 28. 11–12, 353. 21, отвръсѧ сѧ 110. 1, 194. 27, отвръзошѧ сѧ 7. 23; отвръста ἀνεῳγότα 319. 6–7; διανοίγω aperio: отвръзе 312. 5, отвръсте сѧ 310. 20.

отъкѣтъ ἀπόϰρισις responsum: отъкѣтъ 316. 7, отъкѣта 393. 2, отъкѣтѣ 290. 23, отъкѣтѣхъ 201. 7–8; λόγος ratio: отъкѣтъ 271. 5.

отъкѣштавати—отъкѣштаваѭ ἀποϰρίνομαι respondeo: отъкѣштаваеши 103. 14–15, 177. 13, 179. 10, 389. 27; отъкѣштаваше 106. 5, 179. 7–8, 203. 24–25, 303. 24, отъкѣштаваше 332. 2, cf. отъкѣщавати 294. 11 nota.

отъкѣштати ἀποϰριθῆναι 82. 8, ἀνταποϰριθῆναι 263. 18–19, ἀπολογηθῆναι отъкѣщати 294. 11, ἀντειπεῖν отъкѣштати 294. 13–14; отъкѣщаатъ ἀποϰριθήσεται 96. 25–26, отъкѣштаате 302. 12–13, ἀπολογήσησθε 253. 17, отъкѣштаѭтъ ἀποϰριθήσονται 95. 28, 96. 21, отъкѣштанте 162. 7–8. 10–11, отъкѣшташе 177. 16, отъкѣштасте dual. ἀπεϰρίθησαν 354. 22–23, отъкѣ-

шташа 92. 19, 144. 12, 146. 22—23, 346. 7—8. 18, 350. 4—5, 351. 18, 356. 4, 359. 23, 388. 3—4, 390. 21—22, 392. 20, 393. 23, 400. 17—18, отъкѣшаша 40. 23—24, 288. 33, 321. 1—2, 346. 9—10, 350. 19; отъкѣшта 106. 8, 126. 17, 152. 15, 165. 14—15, 166. 8, 179. 12. 20, 206. 4, 232. 19, 244. 1, 260. 12, 277. 9, et in evangelio Ioannis saepissime; wтъкѣшта 348. 5, 389. 17, 390. 1, wтъкѣша 324. 3—4, отъкѣша 53. 5, 322. 3. 22, 324. 13—14, 331. 6, 338. 11, 339. 18, 343. 30, 350. 7—8, 376. 27, 388. 9, 391. 8. 17—18; отъкѣштакъ ἀποκριθείς 7. 18, 8. 4, 41. 27, 51. 13, 53. 12. 16, 59. 6, 65—66, 68. 21—22, 71. 24, 75. 28, 76. 15—16. 18, 78. 10—11, 87. 2. 11—12, 93. 5, 94. 20, 96. 7, 103. 17, alia; отъкѣшакъ 22. 8, 34. 5—6, 36. 10, 41. 1, 43. 2, 45—46, 52. 9—10. 14—15, 53. 8, 55. 1, 56. 9—10. 11, 58. 6—7, 59. 1, 70. 23—24, 75. 17, 80—81, 99. 6—7. 13, 100. 6—7, 106. 25, 154. 11—12, 155. 19, 164. 7, 224. 20—21, 228. 22—23, 261. 21, 270. 10—11, 287. 12, wтъкѣштакъ 50. 15; отъкѣштакъши 143. 6—7, 194. 20, отъкѣштакъше 76. 9, 162. 15—16, 235. 10, 278. 21—22, 290. 18—19, 291. 26, отъкѣшакъше 104. 3—4, 107. 10—11; отъкѣштали (кѫ) 175. 21, отъкѣштано κεχρηματισμένον responsum 199. 2—3.

отъдание ἄφεσις remissio 99. 22—23.

отъдати ἀποδίδωμι reddo 64. 11—12; отъда ἐχαρίσατο donavit 225. 1. 4. — сѧ ἀφίεται dimittitur ib. 18.

отъдесѧтъствовати ἀποδεκατόω decimo: отъдесѧтъствоуете 84. 24—25.

отъимати — отъемлѭ et отѧти — отьмѫ αἴρω aufero: отъметъ αἴρει aufert 248. 15, отъиметъ 128. 2—3, — сѧ ἀρθήσεται 78. 2, 129. 4—5, 245. 17, отъимѫтъ ἀρθήσεται 286. 6—7, отемлѭшталго 218. 1, отемлѭштюмоу 217. 26—27; ἀπαίρω отъиметъ сѧ 26 27, 122. 16; ἀφαιρέομαι aufero: отъемлетъ 271. 9, отъиметъ сѧ ἀφαιρηθήσεται 228. 16; отѧти λαβεῖν sumere 53. 13, 143. 5, отъıти ἀφελεῖν auferre 191. 25; ἀπαίρω aufero: отъıтъ 214. 7.

отъкрыти ἀποκαλύπτω revelo: отъкрыти 36. 19—20, отъкрыетъ сѧ 252. 13, отъкрыѭтъ сѧ 199. 23, отъкры сѧ 369. 27, отъкры aor. 2 pers. sing. 242. 23, отъкрыено 32. 4; ἀποστεγάζω nudo: отъкрышѧ 120 11—12; ἐρεύγομαι eructo: отъкрыѭ 45. 23.

отъкѫдѫ πόθεν unde, cf. sub. кѫдоу, ubi addas 162. 9—10, et corrigas отъкоудѫ 44. 22—23.

отълѫчити ἀφορίζω separo: отълѫчатъ 47. 11—12; отълѫченъ сънъмишта ἀποσυνάγωγος extra synagogam 355. 3—4.

отъметание ἄρνησις 115. 21.

отъметати et отъмѣтати сѧ ἀρνέομαι nego: отъметаашеⷭ сѧ 178. 15—16, отъметаѭштемъ сѧ 232. 3; ἀθετέω sperno: отъмѣтаатъ сѧ 242. 6—7, отъмѣтаѭи сѧ 242. 5. 6—7, отъметаѭ сѧ 370. 19; отъметаате сѧ ἀθετεῖτε irritum facitis 141. 11—12.

отънели ἀφ' ἧς ex quo 225. 11—12, cf. одънелиже ὡς ex quo 150. 18, vide sub нели, нелиже.

отънѫдь εἰς τὸ παντελές omnino 260. 2.

отъпоустити ἀπολύω dimitto: отъпоустити 54. 4, 66. 11—12. 13—14, 304. 18, отъпоуштѫ 106. 26, 179. 21, 304. 11. 23, 391. 27—28, отъпоуѭ 144. 9, 392. 1, отъпоуштю 106. 16, отъпоустиши 199. 10, отъпоуститъ 50. 4, 139. 10, 179. 25; отъпоусти imper. 49. 14—15, 138. 11—12, 234. 19, 304. 14. 27, aor. 53. 6—7, 64. 15—16, 107. 12—13, 145. 2—3, 231. 9, 263. 14, отъпоустатъ 218. 25, отъпоуштъ 54. 19—20, отъпоуѭ 50. 4—5, отъпоуштена 260. 3—4; отъпоуштати 106. 11, 304. 12—13, отъпоуштаате 179. 14, отъпоуштанте 218. 24; ἀφίημι dimitto: отъпоуштати 120. 22, 121. 7—8, 212. 22, 213. 2—3, отъпоуѭти 25. 18, отъпоуштаатъ ἀφίησιν 225. 22, отъпоуштаемъ ἀφίεμεν 15. 25, отъпоуѭаате 65. 16, отъпоуѭаете 16. 1. 3, отъпоуштанте 161. 23, отъпоуштаѭтъ сѧ ἀφέωνται 25. 9. 15, 120. 16—17, 121. 4, 212. 18, 225. 16. 19; отъпоуштѫ ἀφήσω 63. 27—28, отъпоусти ἄφες 13. 20, 15. 24, 275. 2. 5, 305. 21, отъпоуститъ сѧ ἀφεθήσεται 39. 27, 40. 2. 4. 5—6, 253. 12. 14, отъпоуститъ ἀφήσει 16. 2. 4—5, 161. 27, ἀφῇ 161. 24—25, отъпоустите 161. 26, 399. 1, отъпоустатъ сѧ ἀφεθήσεται 126. 4—5, 127. 27—28, ἀφίενται 399. 1—2, отъпоустиѭъ ἀφῆκα 65. 8, отъпоуштъши ἀφέντες 130. 4; отъпоусти ἐξαπέστειλε dimisit 194. 5, отъпоуститъ supin. ἀποστεῖλαι 207. 15.

отъпоуштение ἄφεσις remissio: отъпоуштение 99. 22—23, 116. 8, 195. 30, 202. 12, 207. 14, отъпоуштенiѣ 126. 9, отъпоуштенню 312. 11.

отърада ἄφεσις remissio: къ отърадѫ 207. 16.

отърадьнъ ἀνεκτός tolerabilis: отърадьнѣе 30. 24, 36. 2. 8—9, 135. 29, 241. 22, 241—242.

отърести сѧ — отърекѫ сѧ ἀποτάσσομαι renuntio, dimitto: отъречетъ сѧ 267. 1, отърекъ сѧ 139. 11, отърести сѧ 240. 6—7, ἀθετῆσαι contristare 137. 14.

отърицати сѧ παραιτεῖσθαι excusare 265. 5.

отъроченъ παρητημένος excusatus: отърочъна 265. 8. 11.

отърѣзати ἀφαιρέω amputo: отърѣза 300. 25.

отърѣшати — отърѣшити λύω solvo: отрѣшаатъ λύει 260. 14, отрѣшаата 286. 25, отрѣшаашете 159. 15, отрѣшаижшта 159. 17, отрѣшаижштема 286. 23; отрѣшити λῦσαι 204. 1, отрѣшѫ 316. 19—20, отрѣшъша 73. 16, 159. 10, отрѣшша 286. 19.

отъстоѣти ἀπέχω longe esse: отъстонтъ 51. 27, 141. 4, отъстоѫшти 308. 28—29.

отъстѫпити: отъстѫпи διέστη recessit 312. 10, отъстѫпите ἀπόστητε discedite 262. 2, отъстѫпити ἐπαναγαγεῖν reducere 210. 15.

отъсѣщи — отъсѣкѫ ἀποκόπτω abscido, amputo: отъсѣщи ἀπόκοψον 153. 6. 12, ἔκκοψον 61. 25.

отътоли ἀπὸ τότε ex eo 272. 24—25, cf. толи.

отътрѫсти — отътрѫсѫ, отътрѫсати ἐκτινάσσω excutio: отътрѫсѣте 30. 22, 135. 26—27; ἀποτινάσσω: отътрѫсѣте 233. 19; ἀπομάσσω extergo: отътрѫсаемъ 241. 19.

отътѫдоу ἐκεῖθεν inde 154. 1—2, отътоудѫ 26. 3—4 etc, отътоудѣ 49. 6—7, 258. 21, vide sub тѫдоу, тѫдѣ.

отъходити ἀποδημέω peregre proficiscor: отъходѫ 93. 8, vide sub оходити.

отъштетити ζημιόω detrimentum patior sive facio: отъштетитъ 57. 16, 236. 4, отъщетитъ 147. 22—23.

отъшьд — πορεύομαι discedo: да не ки отъшелъ 210. 1; отъшедъша dual. fem. gen. ἀπελθοῦσαι exeuntes 112. 11—12; vide sub ошьд—.

отьць πατήρ pater, occurrit saepissime, scribitur vario modo: отецъ 18. 7—8, 31. 12, 65. 14, 83. 23. 28, 150. 26, 161. 26, 171. 6, 201. 11, 218. 21, 243. 4, 255. 19, 269. 12—13, 334. 7, 359. 18, 375. 20, 377. 18, 382. 8, 383. 24, 384. 11, plurimis locis оѥцъ et оц҃ъ, haud raro отъцъ 258. 1, 339. 3, 348. 21, 358. 9, 370. 24. 28, 375. 24, 398. 26; genet. acc. sing. отьца 348. 22—23, отъца 32. 14—15, 46. 17, 62. 15, 83. 11, 95. 19, 102. 12, 117. 24, 141. 14. 15—16, 258. 2, 269. 4, 281. 7, 320. 24, 326. 14, 340. 25, 349. 18, 351. 6, 359. 21, 375. 11. 14. 18, saepissime оѥца; отьцю 375. 9—10, 376. 2, 381. 21, отъцю 194. 24, 270. 11, отъцоу 141. 18, 335. 3, оѥцю 51. 19, 195. 20, 232. 13, 268. 16, 269. 6. 11, 327. 12. 17, 371. 3, 377. 18, 382. 12. 16, 398. 12. 14, оѥцоу 181. 1, 384. 1, оц҃ю 141. 21, 238. 5, 398. 14; отьче 242. 24, 274. 5. 12, 306. 25, отъче 36. 11, 246. 2, 269. 7, 387. 6, оѥче 36. 14, 101. 7, 242. 21, 268. 16, 269. 15, 273. 17, 300. 4, 305. 21, 364. 5, 368. 25. 27, 384. 16, 385. 2. 20, 386. 18, оц҃е 387. 1, ѡц҃е 100. 25; отьцемъ dat. plur. 190. 27—28, отъцемь instr. sing. 32. 22, 62. 27—28, оѥцмъ 194. 8, 376. 22, оѥцмь 32. 20, 36. 16; отьци loc. sing. 375. 24, отъци nom. plur. 327. 7, 338. 15—16, оѥци nom. plur. 217. 11. 19, 251. 13, loc. sing. 360. 10, 375. 20, 376. 18, 383. 20, instr. plur. оц҃и 195. 17.

отьчь πατρός patris: къ славѣ . . отъчи 236. 7, коли отьчѫ 76. 20, къ лонѣ оц҃и 315. 23.

отьчьствие πατρίς patria: отьчьствие 47. 24, отечьствие 134. 21—22, отъчьствии 48. 6—7, 135. 6—7, 208. 4, отъчъствии 329. 9, отечъствии 208. 6—7; отьчьствиѣ πατριᾶς 196. 27.

отѫгъчити βαρέω gravo: отѫгъчени 236. 23, cf. отѫгъченѣ 101. 11 nota.

отѫжати βαρέομαι, vl. βαρύνομαι, gravor: отѫжаижтъ 296. 6.

оходити ἀποχωρέω discedo: оходитъ 237. 23, οὐκ ἀφίστατο не охождааше 200. 4, ἀπόδημος peregre profectus оходѫ 171. 9, кѣ оходѫ ἦν ὑποχωρῶν 212. 4, оходѫштеи ὑπάγοντες qui rediebant 137. 27—28.

оцьтъ ὄξος acetum: оцетъ 306. 4, оцътъ 108. 5, оцьта 109. 17, 395. 14. 16, оцъта 182. 7—8, оц҃та 395. 13.

оцьтьнъ ἐσμυρνισμένος murratus: оцътъно ἐσμυρνισμένον 181. 5, vl. озмърено, осмрьнено.

оцѣждати διυλίζω excolo: оцѣждаижиеи 84. 30.

оцѣпѣнѣти ξηραίνομαι aresco: оцѣпѣнѣатъ 150. 7.

оцѣстити vl. промилостивъ къти 280. 11—12 nota.

очистити — очиштати καθαρίζω mundo: очистити 211. 22, cf. 119. 15—16 nota, очисти сѧ imperat. 85. 6, 211. 23, 3 pers. sing. aor. 208. 16; очиштаижтъ сѧ 34. 9, 222. 24, очиштанте 30. 3—4, очиштаате 85. 2, 250. 15; ἁγνίζω sanctifico: да очистѧтъ сѧ 365. 22.

очиштение καθαρισμός purgatio: очиштение 119. 23, очиштенѣ 198. 16, очиштению 313. 4, 319. 18, очиштении 211. 26, 324. 9.

очръкнити, inde очръкленъ κόκκινος coccineus, vl. pro чръкленъ, 107. 18 nota.

ошьд- ἀπελθών: ошедъ 105. 12, 369. 11, ἀποβάντες ошедъше 210. 12, ошедъшема ἀπελθόντων 222. 28, ошьли кѣхѫ ἀπεληλύθεισαν 326. 2, cf. о ошедъшимъ 188. 6. 15.

ѡштютити γιγνώσκω cognosco: ѡштѫтитъ ἵνα γνῷ 365. 27, ѡштютишѧ ἔγνωσαν 90. 22—23, ѡштюштъ ἐπιγνούς 133. 10; αἰσθάνομαι: ѡштютѫтъ (αἴσθωνται) 238. 13.

П

пагоубка ἀπώλεια perditio: пагоубкѫ 19. 26; λοιμός pestilentia: пагоубъı 87. 23.

падати — падаѭ, пасти — падѫ πίπτω cado, decido: падати 170. 15, падаатъ 248. 2, падаетъ 59. 13, падаѭштихъ 53. 15, падаѭштихъ 273. 8—9; падетъ 32. 14, 78. 6, 290. 1, падѫтъ 295. 7; падѣте 305. 13; паде 21. 2. 10, 100. 25, 127. 7. 12. 14, 132. 20, 175. 5, 226. 17. 19. 21. 23, 259. 5—6, 276. 19, 363. 10, падѫ aor. 3 pers. plur. 42. 12. 13—14. 19. 21, 58. 16, 127. 5, 388. 7, падъ 8. 18, 64. 12. 20, 150. 15, 211. 20, 231. 17—18, neutr. gen. 368. 15, падъı ὁ πεσών 78. 4, 289. 27, падъша 242. 13, падъши 232. 11, падъше 4. 22, падъшеи 227. 18—19; падаѭ на колѣноу γονυπετῶν genu flexo 119. 14.

падение πτῶσις ruina 199. 19—20.

пажить νομή pascua 357. 22.

пакость in пакости дѣѭ κολαφίζω colaphis caedo 104. 5.

пакъı πάλιν iterum 8. 14. 15, 13. 2, 46. 18. 23—24, 47. 4, 63. 19, 68. 12, 69. 24, 77. 8, 78. 16, 101. 6. 10. 12, 104. 16, 120. 2—3, 121. 15—16, 123. 17, 125. 14, 126. 23, 132. 16, 143. 12, 144. 4, 145. 13, 146. 12, 154. 4. 5. 22, 156. 5, 157. 3, 160. 20 nota, 161. 28, 163. 1. 4, 175. 17. 19, 177. 16, 178. 15. 16, 179. 9, 180. 1. 3, 261. 6, 294. 8, 304. 17, 317. 13, 325. 17, 326. 19, 329. 14, 330. 7, 336. 24, 346. 23, 347. 16. 27, 348. 28, 354. 4. 13—14, 355. 13—14. 16, 357. 15, 358. 17. 20. 22, 359. 19, 360. 11. 12, 361. 10. 12, 363. 23, 368. 28, 369. 28, 372. 6, 375. 2, 382. 11. 15. 23, 383. 8. 27, 388. 8, 390. 13, 391. 4. 24, 392. 10, 393. 1, 396. 6, 397. 22, 398. 25, 399. 12, 400. 3, 402. 5; ἔτι adhuc 63. 7.

пакъıкъıтие παλιγγενεσία regeneratio: къ пакъıкъıтии 68. 27.

параклитъ παράκλητος paracletus: параклитъ 377. 6—7, 380. 22, 381. 16, параклита 376. 8; о параклитѣ 313. 17.

параскевъѣи et параскевъѣии παρασχευή paraseve: параскевъѣи 307. 16—17, 395. 18—19, параскевъѣии 182. 23, 393. 18—19, localis sing. 111. 2, acc. параскевъѣиѭ 396. 22.

паропсида παροψίς paropsis: dat. паропсидѣ 85. 3, пороспсидѣ ib. 7.

пасти — пасѫ βόσκω pasco: паси βόσκε 402. 4. 14. пастъ supin. 268. 27, пасѫштеи οἱ βόσκοντες pastores 230. 19, пасѫшеи 24. 26, пасѫшти (pro пасѫштеи) 131. 26, пасомо βοσκόμενος pascens 24. 20, 131. 18—19, 230. 13; ποιμαίνω: паси 402. 8, пасѫıъ 275. 13.

пастоухъ vl. pro пастъıрь, quod vide.

пастъıрь ποιμήν pastor: пастъıрь 100. 4, 198. 5, 357. 26. 27, 358. 1. 7—8. 15, пастъıръ 95. 14, 357. 3—4, пастъıрѣ 29. 3—4, 138. 7, 174. 4, пастъıри 197. 4. 23, 198. 8, о пастъıриихъ 186. 2.

пасха πάσχα pascha 97. 5, 171. 17, 296. 21, 297. 22. 25, 320. 16, 321. 14, 335. 14—15, 365. 20, пасхъı 200. 18, 365. 22, 366. 1, пасхѫ 98. 21. 24. 27, 172. 28, 173. 3. 9. 15, 297. 8. 9—10. 17, 390. 19, 391. 28, пасцѣ 115. 20, 182. 23, 188. 25, 371. 2, 393. 19.

паче μᾶλλον magis 17. 20, 18. 3, 19. 19, 29. 23, 32. 1. 10, 62. 25, 92. 22, 107. 6, 133. 3, 143. 27, 153. 2, 158. 22 nota, 174. 23, 179. 24, 211. 28, 247. 14, 255. 3. 15, 283. 5, 323. 20, 332. 4, 370. 9, 392. 24; πλεῖον 225. 1, 329. 2; μεῖζον 73. 1, πρῶτον 18. 9; ὑπὲρ ἐμέ паче мене 33. 6. 8, cf. 272. 1; παρά cum acc. 259. 1. 8, 280. 15.

пепелъ vide попелъ.

петръ Πέτρος Petrus 29. 14, 50. 15. 18, 56. 10. 15, 57. 2, 58. 7, 60. 19, 63. 26, 68. 22, 100. 7. 13, 103. 1, 104. 8, 125. 5, 146. 27, 147. 7, 148. 16, 156. 17, 161. 10, 167. 25—26, 174. 16—17, 176. 23, 178. 23, 211. 7—8, 232. 4, 235. 14, 236. 22. 27, 256. 22, 282. 3, 301. 7. 11. 16—17. 21. 25, 302. 2, 308. 23, 318. 8, 371. 24, 373. 9, 374. 9, 388. 14, 389. 4. 7. 15, 390. 6. 11. 13, 397. 7. 13, 400. 6. 10, 401. 3. 13, 402. 11. 24, 403. 1, петрь 341. 24; петра 9. 9, 57. 29, 100. 20, 134. 1, 148. 9, 175. 1, 178. 7, 216. 11—12, 236. 14, 297. 8, 301. 24, 317. 25, 336. 3, 397. 10; петроу 371. 16. 20, 397. 3, 402. 1, петроки 57. 4—5, 60. 12—13, 101. 1, 104. 18—19, 147. 10, 175. 12, 178. 5. 17, 184. 1, 232. 22, 388. 18, 389. 11, 401. 2; петре 299. 11; петрѣ pro камене 56. 16 nota; adj. петровъ Πέτρου Petri 23. 5, петрока 318. 13, петрово 115. 21, петровѣ 114. 2, 186. 9.

печаль λύπη tristitia: печаль 383. 1. 3, gen. sing. печали 300. 12; μέριμνα cura: печали μέριμναι 128. 12, печальми 296. 7—8, кес печали ἀμέριμνος securus 113. 8—9; θλῖψις tribulatio: печали dat. sing. 44. 4—5, 128. 9.

печальнъ къıти λυπέομαι: печаленъ 48. 26, пе-

чалыни кѫдете λυπηθήσεσθε 383. 1, λύπην ἔχετε печалыни кѫдете 383. 7.

печенъ ὀπτός assus: печенъı 311. 24.

пешти сѧ μεριμνάω sollicitus sum: печетъ сѧ 18. 13, печеши сѧ 245. 14, печете сѧ 17. 23, 255. 7, пекъı сѧ 17. 21, 255. 4, пьцѣте сѧ 17. 2, 18. 4. 11—12, пцѣте сѧ 31. 7, 253. 16—17, 254. 21; промеримнѫте пьцѣте сѧ 168. 31, ἔμελεν αὐτῷ печаше сѧ 366. 16—17; cf. пещи сѧ 100. 21 nota.

пешть χλίβανος clibanus 255. 13; σπήλαιον spelunca 363. 24; χάμινος caminus: пештъ 46. 14, пещь 47. 13.

пико πόσις potus 340. 21—22.

пиганъ πήγανον ruta 250. 23.

пилатъ Πίλατος Pilatus: 106. 6. 15. 28, 107. 5, 110. 20, 111. 12, 179. 4. 9. 20, 179—180, 180. 4. 6, 182. 28, 258. 25, 303. 3. 6. 12. 30, 304. 3. 17—18. 26, 390. 19. 24, 391. 4. 8. 17. 23, 392. 4. 11. 18. 23—24, 393. 3. 10. 14. 22, 394. 7. 16, 396. 11—12, пилата 395. 21, 396. 8, пилатоу 105. 4, 110. 19, 111. 3—4, 182. 27, 201. 25, 302. 21—22, 307. 12, пилатови 179. 3. 13, 303. 29, 394. 13.

пира πήρα pera: пирѫ 299. 19, кес пиръı 299. 15, пиръı 135. 18, 233. 14.

пиръ δοχή convivium 264. 20—21.

писание γραφή scriptura 207. 22.

писати (melius пьсати) —пишѫ γράφω scribo: пиши 394. 4, писахъ 394. 16—17. 17, писа 318. 14—15, 335. 6, писаше 347. 12. 16—17, писати 189. 8, писано γέγραπται 4. 6, 8. 5. 10. 14. 19, 34. 22, 74. 22—23, 99. 9, 115. 3, 149. 16. 21, 160. 27, 173. 26, 174. 13, 198. 18—19, 202. 13, 206. 5. 17. 22—23, 223. 8, 243. 17, 287. 27, 312. 7, 334. 17, 339. 23, 348. 15—16, 367. 17, псано 110. 3, псно 141. 2; писаное τὸ γεγραμμένον 289. 25, 299. 22, ὁ γεγραμμένος 380. 20, ἡ γραφή 181. 13, писана γεγραμμένα 282. 14, 367. 23, 399. 25, γέγραπται 399. 26; спана pro псана habes in cod. zogr. 403. 16.

пискати αὐλέω cano: пискахомъ 35. 13, 223. 25.

пистикии πιστική (sc. νάρδος) spicatus, pisticus: gen. sing. пистикиѣ 172. 2, 366. 8.

пити—пиѭ et пьѭ πίνω bibo: пити 71. 26. 27, 91. 22, 99. 28, 108. 5. 7, 157. 20, 174. 8, 181. 5, 190. 22, 255. 17, 257. 7, 298. 1—2, 326. 2. 5. 10, 388. 10; пиѭ 101. 9, 157. 20. 24, 275. 21, пьѭ 99. 25—26, 174. 10, пьеши 275. 22, пиетъ 326. 19, 345. 17, пьетъ 122. 2, пиемъ 18. 5, пиете 17. 13—14, 298. 29, 340. 16, пьете 213. 21, пиѭтъ 214. 3, пии 254. 13, пиите 99. 20, пиѭ 35. 15. 17, 223. 29, 223—224, пиѭи 326. 18, 340. 17. 18. 19, пиѭште 241. 7, пьѭште 90. 20; питъ ἔπιε 326. 16, пихомъ 261. 24, пиша 174. 5, питѫ 277. 27, 277—278, пикъ 214. 22.

питомъ σιτευτός saginatus: питомъı 270. 18.

питѣти—питѫ τρέφω pasco: питѣетъ 17. 19, питѣатъ 255. 2.

пишта τροφή esca, cibus: пишта 17. 16, 254. 24, пиштѫ 91. 13, пишти 223. 5.

питѣница ὁ μεθύων ebrius: питѣницами 91. 22.

питѣньство μέθη ebrietas: питѣньствомь 296. 7.

плакъ λευκός albus: плакъı 328. 15.

плакати сѧ κλαίω fleo, ploro: плакати сѧ 178. 26, плака сѧ 104. 27, 287. 15, 302. 2, плакасте сѧ 223. 27, плакаше сѧ 397. 24—25, плакаахѫ сѧ 232. 24, плачеши сѧ 397. 29, 398. 4, плачетъ сѧ 363. 8, плачете сѧ 134. 6, плачи сѧ 221. 29, плачите сѧ 232. 25, 305. 8. 9, плачѫшти сѧ 5. 18—19, 224. 12, 397. 24, плачѫштѫ сѧ 363. 14, плачѫштен сѧ 217. 3, плачѫштѧ сѧ 134. 4, 365. 15, плачѫштемъ сѧ 184. 9—10; πενθέω lugeo: плакати сѧ 26. 25, θρηνέω: плакаахѫ сѧ 305. 5—6, плакахомъ 35. 14; cf. ὁ плачѫштихъ сѧ περὶ τῶν κοπτομένων 188. 29.

плакати πλύνω lavo: плакаахѫ ἔπλυνον 210. 12—13.

пламень φλόξ flamma: къ пламени 273. 21.

платъ ῥάκος pannus: плата 27. 1, 122. 19.

плачь κλαυθμός fletus 22. 26, 46. 14—15, 47. 14, 79. 18, 91. 27, 95. 7, 262. 4, плачъ 5. 17.

плаштаница σινδών sindon: плаштаницѫ 176. 18. 19—20, 183. 2. 3, плаштаницеѭ 307. 14, плащаницеѭ 110. 22.

плешти ὦμος humerus: плешта 82. 20, cf. рамо.

плиновение πτύσμα sputum: плиновениѣ 353. 10—11.

плинѫти (vl. плюнѫти) πτύω expuo: плинѫ 146. 7, 353. 9, плинѫкъ 143. 20; плинѫкъше ἐμπτύσαντες 107. 24.

плодити сѧ καρποφορέω fructifico: плодитъ сѧ 129. 10—11, плодатъ сѧ 128. 18.

плодъ καρπός fructus: плодъ nom. acc. sing. 6. 23, 40. 8. 9, 42. 21—22, 44. 19, 78. 4, 127. 15, 129. 13, 193. 14—15, 226. 24, 259. 22, 328. 17, 368. 17, 378. 5 bis. 13. 22, 379. 1. 22. 23, genet. plur. 20. 3. 9—10. 14, 162. 24, 254. 7; плода 7. 4, 20. 12, 40. 10, 75. 13, 99. 24, 127. 14, 160. 18, 174. 8—9, 203. 6, 219. 17. 18. 19, 227. 23, 259. 14. 16, 289. 6, 298. 2, 378. 4. 9; плодомъ 77. 4; плодъı 20. 7. 8, 77. 5. 21—22, 202. 27; плодъ приноситъ кар-

поφорεῖ 44. 12, плодъ творатъ карпоφороῦси 228. 3—4; кес плода ἄκαρπος 44. 9, 128. 15.

плънъ мεστός plenus: плънъ 395. 13, плънѫ 401. 14, плъни 85. 17—18; плъна сѫтъ γέμει 250. 16, плъни сѫтъ γέμουσιν 85. 4. 13.

плъть σάρξ caro 56. 13, 66. 6, 89. 1, 101. 5, 154. 18. 19, 170. 2, 202. 22, 315. 10, 322. 14, 340. 13. 17. 20, плъть 66. 8, 175. 16, 340. 2, плъть 340. 10, плъти 311. 18, 322. 14, 340. 15, 341. 11, 348. 11, 384. 19.

плътьскъ σαρκός carnis: плътьскъı 315. 8.

плюкати—плюю ἐμπτύω conspuo: плюкати 178. 1, плюкаахѫ (vl. плюѣхѫ) 180. 16.

плѣва ἄχυρον palea: плѣвъı 7. 12, 204. 6.

плѣвелъ ζιζάνια zizania: плѣвелъ nom. acc. sing. 44. 18. 20. 23. 27, 45. 4, 46. 4, gen. plur. 45. 28, плѣвелъı 46. 8.

плѣнити αἰχμαλωτίζω captivum duco: плѣнени 295. 8.

плѣньникъ αἰχμάλωτος captivus: плѣньникомъ 207. 13—14.

плѧсати ὀρχέομαι salto: плѧса 48. 20, плѧсасте 35. 14, 223. 26, плѧсавъши 136. 28.

по praepositio, construitur cum dativo, accusativo, locali; dativus respondet graeco ἐπί cum genetivo, egr. по морю ἐπὶ θαλάσσης 139. 17—18; ἐπὶ cum accusativo, egr. по морю ἐπὶ τὴν θάλασσαν 50. 10. 11, по водамъ ἐπὶ τὰ ὕδατα 50. 17; εἰς et ἐν, egr. по всеи земи εἰς γῆν 28. 3, 208. 11, по пѫти εἰς ὁδόν 159. 22, по главѣ εἰς κεφαλήν 107. 25; по земи ἐν γῇ 28. 15, по вселенѣи ἐν οἰκουμένῃ 88. 7, cf. 222. 8. 9, по пѫти ἐν ὁδῷ 74. 7. 9; saepissime κατὰ cum accusativo: по дѣломъ κατὰ πρᾶξιν, κατὰ ἔργα 57. 21, 82. 16, по книѕѣ κατὰ τὴν αἰτίαν 65. 25, по плъти κατὰ σάρκα 348. 11, по области κατ' ἐξουσίαν, по заповѣди κατὰ τὴν ἐντολήν 307. 23, по законоу κατὰ νόμον 390. 25, 392. 21, по вѣрѣ κατὰ πίστιν 28. 11, по пръданию κατὰ παράδοσιν 140. 26, по обычаю κατὰ τὸ ἔθος 190. 6—7, 200. 20, cf. 199. 7—8, 207. 5, 244. 9, по глаголоу κατὰ τὸ ῥῆμα 193. 3, 199. 11, по речєноумоу κατὰ τὸ εἰρημένον 198. 22, по всемоу градоу καθ' ὅλην τὴν πόλιν 231. 11—12, по единомоу κατὰ εἷς 173. 21, по чесомоу κατὰ τί 191. 2; etiam πρός et ἐπὶ cum dativo: по жестосрѣдию πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν 66. 12—13, 154. 12, по глаголоу ἐπὶ τῷ ῥήματι 210. 23; κατὰ cum genetivo: по вѣроу κατὰ τοῦ χρημνοῦ 131. 24, 230. 17; по пѣнязоу ἐκ δηναρίου 69. 18, ἀνὰ δηνάριον 70. 18, по пѫти десѧтъ κατὰ πεντήκοντα 138. 26, ἀνὰ πεντήκοντα 234. 29—30; по срѣдѣ εἰς τὸ μέσον 123. 22, 177. 12, 209. 7, ἐν μέσῳ 139. 13, 152. 9, 201. 4, etc., διὰ μέσου 208. 23, по ономоу полоу πέραν 154. 3; — по cum accusativo raro occurrit: по чѣто διὰ τί 26. 12. 21, 43. 1, 51. 9—10. 13—14, 59. 22, 76. 5, 122. 8, 140. 25, 162. 13, 213. 20. 26, alia; по чѣто εἰς τί 50. 23; по всѧ дьни καθ' ἡμέραν 102. 19—20, 176. 13, 301. 3, по мѣста κατὰ τόπους 168. 19—10; — по cum locali respondet graeco μετὰ cum accusativo: по мьноѕѣхъ врѣменехъ μετὰ πολὺν χρόνον 93. 20, по дъвою дъноу μετὰ δύο ἡμέρας 97. 5, 171. 18, cf. по трехъ дьнехъ μετὰ τρεῖς ἡμέρας 111. 5—6, 201. 3, по шести 57. 27, по скрѣби μετὰ τὴν θλῖψιν 89. 17, по въскрьсовении 100. 5, по прѣдании μετὰ τὸ παραδοθῆναι 117. 5—6, по параскевѣи 111. 2; μετὰ cum genetivo: по изгънании μετὰ διωγμῶν 156. 27, по сєѣ μετ' αὐτοῦ 133. 29; по дьнехъ δι' ἡμερῶν 120. 3—4; по васъ ὑπὲρ ὑμῶν 152. 23, 239. 4; по немь ити ἀκολουθεῖν, vide sub идѫ; по томь εἶτα 128. 8—9, 129. 11. 12, 146. 11, 227. 10, 371. 12, 395. 7—8, 399. 16, cf. 140. 23, 174. 15.

побивати, unde каменiемь побиваѧ λιθοβολοῦσα 86. 14, 262. 24, к. побивати λιθοβολεῖν vl. λιθάζειν 347. 8—9.

побити—побиѭ ἀποκτείνω occido: поби 259. 7; каменiемь побиша ἐλιθοβόλησαν 77. 8, λιθάσαι к. побити 361. 12, побиѥтъ 288. 21, 359. 19. 20.

побѣдѣти γρηγορῆσαι vigilare 175. 14, побѣдѣти 101. 2—3.

побѣда νῖκος victoria: побѣдѫ 38. 23.

побѣдити νικάω vinco: побѣдитъ 248. 14, побѣдихъ 384. 14.

повапьнити κονιάω dealbo: повапьненомъ 85. 11.

повелѣние δόγμα edictum 196. 18, о повелѣнии περὶ τῆς ἀποστολῆς 114. 14.

повелѣти—повелиѭ ἐπιτρέπω permitto: повели 23. 23, 24. 21, 239. 26, 240. 6, повелитъ 230. 13—14, повелѣ 66. 13, 131. 21, 154. 10, 230. 14—15, 396. 11; κελεύω iubeo: повели κέλευσον 50. 16, 111. 6, повелѣ 23. 15—16, 48. 28, 54. 11, 64. 9—10, 110. 20, 283. 7, повелѣвъ 49. 21—22; προστάσσω praecipio: повелѣ 3. 16, 22. 1—2, 74. 3, 119. 24, 211. 27; συντάσσω constituo: повелѣ 98. 26; ἐτάξατο повелѣ 113. 14, διέταξεν 233. 14; ἐπιτάσσω: повелѣ 137. 16, 138. 22, 2 pers. sing. 265. 21, повелитъ 230. 11; παραγγέλλω: повелѣ 144. 16,

235. 16; ἐντέλλομαι: повелѣ 171. 11, 347. 7–8; participp. повелѣнъ διατεταγμένος: повелѣнааго 203. 16, διαταχθείς: повелѣнаа 275. 25, 276. 1–2.

повести — поведѫ ἀπάγω duco: повѣсѧ 305. 1.

покиноватн сѧ ὑποτάσσομαι subdor: покиноуѭ сѧ 201. 18, покиноуѭтъ сѧ subiciuntur 242. 10. 18.

покинькнъ ἔνοχος reus: покинѣнъ 11. 22. 24. 25–26. 26–27, 104. 4, 126. 9–10, покинѣноу 177. 26–27; ἀθῷος innocens: нѣ покинѣнъ 107. 8–9, нѣ покинѣнѫ 105. 10.

повити — повиѭ σπαργανόω pannis involvo: aor. повитъ 197. 2, part. pass. повитъ ib. 15–16.

повръшти — повръгѫ βαλεῖν mittere: повръшти 143. 6, повръщи 53. 13; ῥίπτω proicio: повръгъ 105. 11, 209. 6; ῥήγνυμι elido: повръже 238. 3.

повѣдати διηγέομαι narro: повѣдаи 231. 10, повѣдашѧ 234. 11, ἐξηγέομαι: повѣдаашете 311. 5; повѣдаѭ δίδωμι do 374. 3, повѣдаѭште ἀπαγγέλλοντες nuntiantes 258. 24, повѣдаѥми διαλαλεῖται divulgabantur 195. 3, cf. повѣдатъ 112. 13–14 nota, vl. pro къзвѣститъ; повѣдати vl. pro съвѣдѣтельствовати 380. 24–25. 25–26 nota, 390. 2–3 nota.

повѣдѣти εἰπεῖν dicere: повѣдѣти 233. 6, повѣжду 21. 25, 398. 6, повѣждъ 87. 8, 146. 17, повѣдите 58. 23, повѣдѣ 331. 26; ἀπαγγέλλω nuntio: повѣдѣ 232. 12–13, 265. 14, повѣдѣшѧ 282—283; λέγω: повѣдѧтъ 143. 25–26, διηγέομαι: повѣдѧтъ 149. 5–6, повѣдѣшѧ 132. 3; μηνύω indico: повѣсть 365. 28.

повѣсть διήγησις narratio 189. 2.

поганъıни strictius latinum vocabulum «gentilis» interpretatur quam graecum Ἑλληνίς 142—143.

поглѣштати καταπίνω glutio: поглѣштаıııре 84. 31.

погребение τὸ ἐνταφιάσαι 98. 5–6, ἐνταφιασμός sepultura 172. 17, погребенiѣ 366. 19–20.

погребѫ (inf. погрети) θάπτω sepelio: погрети 23. 24. 26, 240. 1. 3, погрѣсѧ 49. 5, 273. 13.

погрѣбание ταφή sepultura: къ погрѣбанию 105. 17–18.

погрѣбати ἐνταφιάζειν sepelire 396. 18.

погрязнѫти χοιτῶ γεμίζομαι impleor 130. 8.

погрѫжати сѧ βυθίζεσθαι mergi 211. 6.

погънати — поженѫ διώκω sector: ни поженѣте 277. 18.

погоубити ἀπόλλυμι perdo: погоубиѭ 339. 9, погоубитъ 5. 5, 33. 11–12. 12. 23, 57. 12. 13, 77. 19, 147. 19 bis, 152. 26, 163. 15–16, 209. 4, 235. 27–28. 28, 236. 3, 268. 4–5, 278. 13 bis, 289. 21, 357. 24, 368. 18, supinum 118. 5, погоубѣтъ 38. 9, 106. 24–25, погоубы ἀπώλεσεν 78. 25–26, 277. 29, 278. 4–5, погоубиѫтъ 268. 11, 388. 13, погоубль 267. 15–16, погоубилъ 150. 21, погоубили 124. 9, 161. 4, погоубити 32. 11, 124. 2, 215. 25–26, 288. 4–5.

погыбати — погыбаıѫ ἀπόλλυμαι pereo: погыбаıетъ 12. 19. 23–24, 294. 19–20, 336. 15, погыбаıемъ 24. 4–5, погыбаıемь 130. 11–12, 229. 8–9, погыбаıете 259. 4, погыбаıѫтъ 27. 7.

погыбнѫти — погыбнѫ ἀπολέσθαι pereo: погыбнѫти 262. 22, погыбнетъ 62—63, 323. 8. 12, 365. 7, погыбнете 259. 10–11, погыбнѫтъ 102. 10–11, 122. 26, 214. 18–19, 359. 13, погыбе 385. 26, погыбъшааго 62. 17, 251. 24, 284. 13, погыбъшимъ 29. 23–24, 53. 9–10, погыбъшѫıѫ 267. 25, погыбъшѧıѫ 267. 19; πεσεῖν cadere погыбнѫти 272. 27–28.

погыбѣлынъ τῆς ἀπολείας perditionis: погыбѣлънъı 385. 27.

подавити — подавлѣти συμπνίγω suffoco: подави 127. 13, подавлѣетъ 44. 8–9, подавлѣѭтъ 128. 14–15, — сѧ 227. 22; ἀποπνίγω: подави 42. 20, 226. 23.

подати — подамь δίδωμι porrigo: подамъ 373. 13, ἐπιδίδωμι: подастъ 19. 14. 16, 247. 7. 9. 10, μεταδίδωμι: подастъ 203. 11, διαδίδωμι: подастъ διέδωκεν 336. 10; подан, quod ad infinitivum подати pertinet, πάρεχε praebe 217. 26.

подвигнѫти сѧ, подвизати сѧ σαλεύομαι moveor: подвигнѫтъ сѧ 295. 18–19, подвизѫтъ сѧ 170. 16–17, подвигъше сѧ σπεύσαντες festinantes 197. 26–27.

подвигъ ἀγωνία agonia: къ подвизѣ 300. 7–8.

подвизати сѧ ἀγωνίζομαι contendo: подвизанте сѧ 261. 14–15, подвизалъı сѧ decertarent 391. 14.

подобати — подобаетъ δεῖ oportet: подобаатъ 56. 26, 58. 28, 87. 19, 147. 1, 149. 13, 168. 11–12. 28–29, 169. 14, 210. 3, 235. 17, 253. 19–20, 262. 20, 277. 22, 278. 25, 284. 1, 293. 21, 299. 22–23, 308. 12, 312. 2, 322. 16, 323. 6, 324. 23, 327. 9, 353. 4, 358. 13, 369. 13, 397. 21; подобаıше ἔδει 84. 28, 94. 23–24, 102. 16, 250. 25–26, 270. 21–22, 312. 7–8, подобаıе 65. 9, 310. 8; verbis ѣко подобаатъ 44. 12 falso vertitur graecum ὡς δή, interpres slavicus ὡς δεῖ legisse videtur 8.

подобити сѧ ὁμοιόομαι adsimilor: нѣ подобите

сѧ 15. 16, подобите сѧ παρομοιάζετε similes estis 85. 10—11, подобитъ сѧ ὁμοιάζει 178. 19.

подобьнъ ὅμοιος similis: подобенъ 35. 10, 47. 19, 219—220, 220. 1. 7—8, 352. 11, подобень 353. 18 nota, подобьна 81. 22, 165. 24, подобьно 45. 15—16, 46. 19. 24, 47. 4, 69. 13, 260. 25, 261. 1. 7—8, подобно 45. 8, подобьни 223. 21. 22, 256. 5; παρόμοιος similis: подобьна 141. 10. 24; подобьна крѣмене εὐκαιρίαν oportunitatem 98. 16, 297. 5; подобьно εὐκαίρως oportune 172. 27; подобьно кѣ ѣдеі 297. 7.

подроугъ, vl. pro нскрьнии, quod vide, 243. 24 nota.

подрѣжати, magis usitata forma подражати, ἐκμυκτερίζω derideo: подрѣжаахж 272. 20, 305. 24—25.

подъ praepositio, construitur cum accusativo et instrumentali, respondet graeco ὑπό cum accusativo: подъ cum accusativo: 86. 18, 221. 5, 262. 28; подъ cum instrumentali: 11. 4, 22. 12. 12—13, 128. 21. 22, 129. 24, 221. 9. 10, 249. 24, 318. 27; ὑποκάτω: 135. 27, 143. 8, 228. 7, 319. 3.

подъкѣгъ vide sub подъпѣгъ.

подъклонити κλίνω reclino: подъклонити 23. 22, 239. 24.

подъкопавати — подъкопати διορύττω effodio, perfodio: подъкопаважтъ 16. 17—18. 21, подъкопати 256. 18—19.

подълагати τίθημι pono: подълагаатъ 228. 7.

подъметъ κράσπεδον fimbria: подъметы et къскрилиѣ eiusdem significationis videtur esse, nisi подъметы pro instrumentali casu habere et cum verbo величати coniungere malis, 83. 2.

подънебєсьскъ ὁ ὑπ' οὐρανόν sub caelo: подънебєсѣкъіи 277. 19, подънебєскыж 277. 20.

подъножие ὑποπόδιον scabellum 13. 7, 82. 5, 166. 17—18, подъножию 292. 5.

подъпѣгъ, quod minus bene подъкѣгъ scribitur, ἀπολελυμένη dimissa (sc. uxor): подъпѣгж 12—13, подъкѣгоіж 66. 19.

подърыти διορύττω perfodio: подърыти 91. 7.

пожьдати — пожиджь μένω sustineo: пожидѣте 100. 23, 175. 4.

поздѣ ὀψία, genet. absol. ὀψίας γενομένης vespere facto vertitur поздѣ къвъшю sive къвъши, posterior forma ex imitatione graeci textus fluxit, ubi ὀψία est vocabulum feminini generis: 23. 8, 49. 12, 50. 6, 110. 16, 118. 24, 160. 7, 182. 22, 336. 25, 398. 18; ὀψέ 161. 6.

познати γιγνώσκω cognosco: познаатъ сѧ γινώσκεται 219. 20, познаате γινώσκετε 375. 12, познахъ ἔγνων 387. 8, позна ἔγνω 315. 3, 387. 7, позна сѧ ἐγνώσθη 311. 6, 2 pers. sing. ἔγνωκας позна 375. 16—17, познахомъ ἐγνώκαμεν 341. 26—27, познашѧ ἔγνωσαν 138. 2, 381. 6, 387. 8—9, познасте ἐγνώκατε 352. 9, познано γινώσκεται 40. 10, γνωσθήσεται 228. 11; ἐπιγιγνώσκω: познаете ἐπιγνώσεσθε 20. 14—15, dual. познаате ἐπιγνῶναι 309. 7, познанте ἐπιγνώσεσθε 20. 4, познашѧ 59. 4, 139—140, dual. познасте ἐπέγνωσαν 310. 20—21, познакъше ἐπιγνόντες 51. 2; ἤδεισαν познашѧ 400. 15.

позобати καταφαγεῖν comedere: позобашѧ 42. 13, 127. 6, 226. 19.

позоръ θεωρία spectaculum 307. 2.

поимати — поемлиж παραλαμβάνω adsumo: поемлетъ 90—91, поемлижтъ 90. 27, 278. 16. 18—19. 20—21; поемлетъ γαμήσῃ 13. 1; —поимж(—поѧти) λαβεῖν, παραλαβεῖν: поимж παραλήμψομαι 375. 3, поиметъ λάβῃ 80. 17, 164. 15—16, 291. 3, παραλαμβάνει 41. 17—18, 248. 25, поиметъ по снѣ ἀγγαρεύσει 13. 21—22, поими παράλαβε 5. 2. 23, 63. 7, поимѣте λάβετε 390. 24—25, 392. 18; поимъ παραλαβών 282. 11—12, поемъ 100. 19, 157. 2, 234. 12, 236. 14, поемъше παρέλαβον 394. 1; поемъ λαβών 291. 5, προσλαβόμενος 57. 1—2, ἀπολαβόμενος поемъ-и 143. 18; поѧсъ женж ἔγημα 265. 12; 3 pers. sing. поѧ ἔλαβεν 164. 18. 20, поѧ παρέλαβε 5. 5, поѧтъ ἔλαβεν 291. 6. 8, 392. 4, 395. 9, παρέλαβεν 5. 25, 8. 7—8, 71. 7—8, παραλαμβάνει 8. 15, 57. 28, 134. 9, 148. 8, 175. 1; поѧсѧ παραλαμβάνουσιν 130. 4, ἔλαβον 164. 22.

пондж (— понти): понде 269. 11 nota, vl. pro иде, пондѣмъ 101. 18 nota, vl. pro идѣмъ.

поискати—поиштж: поиштете ζητήσετε quaeretis 345. 5.

покаанне μετάνοια paenitentia: 7. 6, 26. 19, 122. 5—6, 213. 25, покааниѣ 6. 24, 202. 12, 268. 3, покаанию 116. 7—8, 202—203, 312. 10.

покаати сѧ μετανοέω paenitentiam ago: покаатъ сѧ 275. 2, покаате сѧ 259. 3—4. 10, покаижтъ сѧ 135—136, 274. 14, поканте сѧ 6. 8, 9. 6, 117. 10 nota, покаашѧ сѧ 35. 23—24, 41. 9—10, 249. 20, покаали сѧ кж 35. 28, —кишѧ 241. 28, о покаакъшимъ сѧ περὶ τοῦ μετανοήσαντος 188. 30.

покадити θυμιᾶσαι incensum ponere 190. 8.

показати — показаж et покажь δείκνυμι ostendo: показаатъ δείκνυσι 332. 14, покажетъ

δείξει 173. 10–11, 297. 19, 332. 15, покажи δεῖξον 375. 14. 19, — сѧ 21. 25, 119. 22, 211. 25, покажѣте 290. 17, покажите 80. 5, — сѧ ἐπιδείξατε ἑαυτούς 276. 13, показати ἐπιδεῖξαι ostendere 54. 24, 87. 1, показа δείκνυσιν 8. 16, ἔδειξεν 206. 8–9, 398. 22–23, ἐπέδειξεν 311. 19.

показати — покажѫ παιδεύω emendo, corripio: показакъ παιδεύσας 304. 11. 22.

поклонити сѧ — покланѣти сѧ προσκυνέω adoro: поклонѫ сѧ 4. 15, поклониши сѧ 8. 18. 20, 206. 14. 18, поклонитє сѧ 327. 11–12, поклонѧтъ сѧ 327. 16, 368. 6, поклони сѧ 53. 11, 131. 8, 356. 14, поклонишѧ сѧ 4. 22, 50. 25, 113. 15, 327. 7, dual. поклонистє сѧ 112. 16–17, поклонѣше сѧ 312. 21, supin. поклонитъ сѧ 3. 23, покланѣжштихъ сѧ 327. 18; поклонь сѧ κύψας 116. 19, 347. 11. 16; γονυπετήσας 155. 10, δείς τὰ γόνατα 300. 3, поклоньше сѧ γονυπετήσαντες 107. 21, поклоньшамъ κλινουσῶν 308. 7–8.

покои ἀνάπαυσις requies: покои 36. 25, покоѣ 41. 13, 248. 21.

покоити ἀναπαύω reficio: покоѭ ἀναπαύσω 36. 21–22.

покровъ στέγη tectum 120. 12, cf. 212. 16 nota.

покрꙑвати — покрꙑти καλύπτω operio: покрꙑваатъ 228. 6, покрꙑвати сѧ 24. 1, покрꙑите 305. 14, покрꙑвено 32. 3, συγκεκαλυμμένον 252. 12.

покꙑвати κινέω moveo: покꙑваѭште 108. 15, 181. 16.

покѫпати сѧ βαπτίζομαι baptizor: покѫпаѭтъ сѧ 140. 19–20.

полагати — положити τίθημι pono: полагаѭ τίθημι 358. 10. 16. 18, полагаатъ 249. 24, 320. 6–7, 357. 27–28, полагааѫ 140. 6, 183. 7; παρατίθημι: полагаѭтъ 139. 1–2; положѫ 38. 16, 82. 4, 166. 17, 292. 4–5, 374. 14–15, положиши 374. 16, положитъ 91. 26–27, 257. 11, 266. 15, 379. 14, положите 294. 9–10, положиꙗъ 285. 22–23, 379. 21–22, положи 110. 22, 220. 3, 307. 14, 371. 11, 394. 8, положисте 363. 17, dual. 3 pers. 396. 23–24, положиша 137. 21–22, 195. 4, 397. 6, 397—398; положити 212. 13, 358. 19; положъ 285. 18, положилъ 398. 7, положенъ 128. 21–22, 183. 21–22, 396. 21–22, положено 307. 20; παρατίθημι: положити 246. 17, положиша 144. 20; ἐπιτίθημι: положи 354. 6–7, положиша 108. 9–10; ἀνακλίνω: положи 197. 2–3; положенъ κείμενος 307. 16, положенѫ ἀποκειμένην 285. 15–16.

полъ in на онъ полъ, об онъ полъ interpretatur graecum πέραν: 9. 2, 23. 16, 24. 11, 55. 11, 65. 20, 130. 3. 20, 132. 16, 145. 13, 229. 3. 18, 316. 21, 324. 11, 335. 9, 337. 2. 13. 24–25, 360. 12, 387. 15; полоу in съ оного полоу πέραν 10. 2, 124. 14, на ономь полоу πέραν 50. 3, 139. 9, 154. 3; полъ ἥμισυ 137. 5, τὰ ἡμίσεα 284. 6, loc. sing. полоу (нощи) μέσης νυκτός 92. 11–12, 171. 13–14, 246. 13; мѫжескъ полъ ἄρσεν masculinum 66. 2, мѫжъска полоу 198. 20; полъма in протештъ полъма διχοτομεῖν 91. 25; полъспѫдни 261. 9 nota, vide quae pag. 472 disputavi.

полꙗа respondet variis dictionibus graeci verbi ὠφελεῖν prodesse, proficere: 147. 21, 368. 4, полъза 57. 14, 236. 1–2; gen. sing. полꙗѫ 133. 2, 341. 12.

полꙗѣвати et полꙗевати сѧ ὠφελεῖσθαι: полꙗѣвалъ 141. 20, —сѧ 51. 20.

помавати — поманѫти νεύω, ἐννεύω innuo: помаваахъ ἐνένευον 194. 24, помаваѭ διανεύων 191. 18–19; поманѫ νεύει 373. 8, поманѫша κατένευσαν 211. 2, ἀνέσεισαν concitaverunt 179. 24.

помазати ἀλείφω ungo: помажѫтъ 183. 10, помажи 16. 10, помаза 225. 14. 15, 366. 8–9, помазавъшиѣ 360. 21–22; χρίω ungo: помаза 207. 10–11; ἐπιχρίω lino: помаза 353. 11. 23; cf. о помазавъшии περὶ τῆς ἀλειψάσης 187. 3, 313. 12, о помазавъшии 115. 19.

помести — пометѫ σαρόω everro: помететъ 268. 6, пометенъ σεσαρωμένος scopis mundatus 41. 16–17, 248. 24.

помиловати ἐλεέω misereor: помиловати 65. 10, помилова 132. 12, помиловахъ 65. 11, помилоуи 28. 5–6, 53. 3, 59. 11, 73. 2, 158. 20. 23, 273. 17, 276. 11, 283. 3. 6, помилов (pro помилоуи) 72. 26, помиловани бѫдѫтъ misericordiam consequentur 10. 11.

поминати μνημονεύω memor sum, reminiscor: поминаатє 381. 7–8, поминаитє 278. 11.

помогѫ — помощи— βοηθέω adiuvo: помози 53. 11, помози 150. 22. 27; συλλαμβάνομαι: помогѫтъ 211. 4–5, συναντιλαμβάνομαι: поможетъ 245. 13.

помолити сѧ προσεύχομαι oro: помолѭ сѧ προσεύξομαι 100. 19, 174. 28, помолитъ сѧ 67. 8, supin. помолитъ сѧ προσεύξασθαι 50. 5–6, 139. 11–12, 236. 15, 279. 26; imperat. помоли сѧ 15. 10, помолитє сѧ 300. 13, aor. помоли сѧ 101. 6. 12, 175. 17.

поморие παραθαλάσσιος maritima 8. 27, παρά-

λιος: помориѣ 216. 21, αἰγιαλός: на помори 42. 9.

помрачити σκοτίζω contenebro: помрачитъ сѧ 170. 13.

помрѣкнѫти σκοτίζομαι obscuror: помрѣче 306. 22.

помышлениѥ διαλογισμός cogitatio: помышлениѥ 238. 15. 17, помышлениѣ 52. 23, 142. 14—15, 199. 24, 212. 24, 215. 18, 311. 14—15; ἐνθυμήσεις помышлениѣ 25. 12; διάνοια: помышлениемь 243. 23.

помышлѣти διαλογίζομαι cogito: помышлѣти 212. 19—20, помышлѣтѥ 121. 1—2, 212. 25, 365. 5, помышлѣаѧтѥ 145. 22, помышлѣюштъ 120. 25, помышлѣюштѥ 120. 19, помышлѣюштемь 203. 22—23, помышлѣашѥ 192. 9—10, помышлѣашѥтѥ 152. 2—3, помышлѣахѫ 145. 19, помышлѣхѫ 55. 15, 76. 4; συνελογίσαντο помышлѣахѫ 288. 17—18; περὶ τῶν διαλογιζομένων: о помышлѣюштихъ 115. 4, о помышлаюштихъ 187. 14.

помьнѣти—помьниѫ μνημονεύω recordor: помьнитъ 383. 5, помьните 55. 19, 145. 27, 380. 6, cf. о не помьнѣти кражьды περὶ ἀμνησικακίας 115. 11.

помѣнѫти et помѧнѫти μνάομαι recordor: помѣнѫти μνησθῆναι 194. 7, помѧнѫти 195. 18, помѣнеши 11. 28—29, помѣни μνήσθητι 273. 22, 306. 17, помѣнѣтѥ 308. 10—11, помѣнѫ ἐμνήσθη 104. 23, помѣнѫхомъ ἐμνήσθημεν 111. 4, помѣнѫша 308. 15, 320. 25, 321. 11—12, 367. 22; помѣнѫ ὑπεμνήσθη 301. 24.

помѣтати βάλλω mitto: помѣтанте 19. 4—5.

понеже ἐπεί quoniam 65. 9, 105. 15, 182. 23, 373. 19, 395. 18, ἐπειδή 78. 9—10, ἐπειδήπερ 189. 1, ἐπάν 248. 13, 250. 1, ἀνθ' ὧν quod 287. 23, καθότι quod 190. 1, ἐφ' ὅσον 96. 9. 27.

понести—понесѫ βαστάσαι portare: понести 7. 8, понесе 23. 14, понесъшемъ 70. 22; αἴρω tollo: понести 108. 2.

поносити ὀνειδίζω exprobrare 35. 21, поносѧ 184. 18, поносѧтъ 217. 6, —сѧ 10. 16 (male dico), поношаастѥ (impropero) 109. 3, поношаашетѥ (convicior) 181. 25—26.

поношениѥ ὄνειδος opprobrium 191. 25—26.

понтьскъ Πόντιος Pontius: понтьскоумоу 105. 4, 201. 25.

понѣ хѣ̆ vel 133. 6, 137. 29, 140. 7—8.

понѣвица vl. pro плаштаница, quod vide: 110. 22 nota, 183. 2 nota.

попелъ, vl. пепелъ, σποδός cinis: попелѣ 35. 28, 241. 28.

попирати — попьрати — поперѫ καταπατέω conculco: попираѥмъ 10—11, попираемъ πατουμένη 295. 9—10, попираахѫ 252. 8, поперѫтъ καταπατήσουσιν 19. 6, попърано κατέπατήθη 226. 18.

попьрищтѥ μίλιον mille passus: попьрище 13. 22.

поразити πατάσσω percutio: поражѫ 100. 3, 174. 14.

порокъ in кєс порока ἄμεμπτος sine querela 189. 19.

порфѵра πορφύρα purpura: къ порфѵрѫ 273. 4.

поржгание τὸ ἐμπαίζαι: на поржгание ad deludendum 71. 13—14.

поржгати сѧ ἐμπαίζω illudo: поржгаютъ сѧ 157. 8—9, 282. 16, поржгаша сѧ 107. 25, 180. 18, поржгавъ сѧ 303. 27, поржганъ 5. 10.

посагати—посагнѫти γαμίζομαι, ἐκγαμίζομαι nubor, ad nuptias dor, trador: посагаютъ 81. 4, 165. 3—4, γαμίσκονται 291. 14. 17, посагаюштѥ ἐκγαμίζοντες 90. 21, посагахѫ ἐγαμίζοντο ad nuptias dabantur 277. 27—28; посагнетъ γαμήθη 154. 26.

посадити ἀνακλίνω accumbere vel discumbere facio: посадитъ ἀνακλινεῖ 256. 11, посадити ἀνακλῖναι 138. 22, посадиша 234—235; посадитѥ κατακλίνατε 234. 29.

послоужити διακονέω ministro: supin. послоужитъ διακονῆσαι 72. 17—18, 158. 12, praes. 3 pers. διακονήσει 256. 12, послоужатъ 72. 17. 158. 11, послоужихомъ 96. 24—25; λατρεύω servio: послоужиши 8. 21, 206. 19.

послоухъ vl. pro съвѣдѣтель, quod vide.

послоушати ἀκούω audio: послоушаѥши 364. 7, послоушаатъ 30. 20, 63. 5. 6—7, 351. 16, 355. 26—27. 28—29, 391. 22, послоушаатѥ 351. 17, 358. 25, послоушаюштъ 135. 25, 274. 11. 15, послоушаюштѥ 58. 15, 141. 26—27, 148—149, послоушаша 136. 21, 324. 21, послоушаюштѥ 288. 7—8, послоушаюштѥи 201. 7, послоушаюшта 201. 5, sup. послоушатъ 216. 22—23, 267. 9—10, 296. 19, послоушаша 357. 19, послоушааше 136. 22, послоушаахѫ 166. 20; παρακούω: не послоушаатъ 63. 11; ὑπακούω: послоушаюштъ 24. 10, 118. 14, 130. 19, 229. 15—16, послоушала 275. 11.

послоушьствоуѭ vl. pro съвѣдѣтельствоуѭ cf. 106. 7—8 nota, 324. 12 nota, 325. 2 nota.

послѣдовати ἀκολουθέω sequor: послѣдова 152.

19, послѣдоүѭштоүмоү 221. 15, послѣдовати 187. 15.

послѣдьствовати παρακολουθέω, ἐπακολουθέω: послѣдъствоүѭтъ 184. 27, послѣдъствоүѭштиими 185. 12.

послѣдь ὕστερον postea: 76. 16. 27, 77. 10, 93. 2—3, 103. 9, 184. 16—17, 205. 26, 374. 12, послѣдъ 8. 1; ἔσχατον novissimus 163. 9, 164. 23; послѣдь граджште ἀκολουθοῦντες 157. 1—2; послѣди μετὰ ταῦτα post haec 279. 8.

послѣдьнии ἔσχατος novissimus: sing. послѣдьнии 12. 10—11, 258. 22, 339. 9—10. 13. 22—23, 340. 19, 362. 18, 370. 22, послѣдьни 345. 14, plur. послѣдьнии 69. 11—12. 12, 71. 4. 5, 156. 29—30. 30, 262. 11. 13; послѣдьнѣка fem. sing. 111. 11, neutr. plur. 248. 27, послѣдьнѣ 41. 20, послѣдьнее 264. 6, послѣдьнюмоү 70. 27—28, послѣдьнимь loc. sing. 264. 8, послѣдьниихъ 70. 13, 347. 19—20, послѣдьниꙗ 70. 19—20.

послѣжде ὕστερον postea 80. 24, 291. 9.

поспѣшьствовати συνεργέω cooperor: поспѣшъствоүѭштоү 185. 10—11.

посрамлѣти сѧ ἐντρέπομαι revereor: посрамлѣѭтъ сѧ 163. 9—10, cf. оүсрамлѣти сѧ.

поставити στῆσαι statuere: поставитъ 95. 16, постави 8. 8—9, 61. 6—7, 152. 9, 206. 20, 238. 18, поставишꙗ 98. 14, поставьше 347. 4; καταστῆσαι constituere: поставлѭ 94. 4. 12, поставитъ 256. 25, 257. 3—4, поставитъı-и 91. 17—18, постави 91. 11—12, 253. 24; παραστῆσαι поставити 198. 17—18.

постигнѭти φθάνω pervenio: постиже 39. 18—19, 248. 10.

постилати — постълати στρωννύω sterno: постилахѫ 74. 8—9, постилаахѫ 159. 22, 159—160; постълашꙗ 74. 6—7, постъланъ 173. 11, 297. 19—20; ὑποστρωννύω постилаахѫ 287. 1.

постити сѧ νηστεύω ieiuno: поштѫ сѧ 280. 6, постимъ сѧ 26. 22, постите сѧ 16. 6, постатъ сѧ 26. 23—24. 28, 122. 9. 10. 17, 213—214, 214. 8, поста сѧ 16. 10. 12, постѭще сѧ 16. 8, 122. 7, постити сѧ 122. 12. 15, 214. 6, пощъ сѧ 8. 1.

пострадати παθεῖν pati 56. 27, 147. 2, 235. 18—19, 277. 23, 310. 8, 312. 8, пострадахъ 106. 21—22, пострадашꙗ 259. 2, пострадавъши 132. 28, пострѫдетъ 149. 17—18.

постъ νηστεία ieiunium: постомь 60. 5, 200. 5, постомъ 151. 19.

постъıдити сѧ ἐπαισχύνομαι confundor: постъıдитъ сѧ 147. 24—25, 148. 1—2, 236. 4—5. 6.

посъланиѥ ἀποστολή: о посълании 187. 9.

посълати — посълати πέμπω mitto: посълиѫ 289. 13, 372. 26, 380. 22—23, 381. 17—18, посълеши 274. 5—6, посълетъ 377. 7, посъли 131. 20, 273. 18, посълати 289. 8. 10—11, посъла 78. 25, 221. 1, 222. 12, 268. 26, посълавъ 4. 12, 34. 4, 48—49, посълавъıи 317. 6, 339. 21, 344. 22—23, 348. 20, посълавъı 334. 8, 348. 14, 349. 15. 22, 370. 23, посълавъшааго 328. 10—11, 332. 22, 333. 18, 339. 6. 7, 343. 18—19. 24, 353. 5, 370. 11—12. 13, 372. 16—17. 27—28, 377. 5, 380. 12, посълавъшюмоү 332. 24—25, 345. 4—5, 381. 10—11, посълавъшеимъ 316. 8, посъланъ 208. 12, посълании 221. 18—19; ἀναπέμπω: посъла 303. 15; ἀποστέλλω: посълиѫ 34. 23, 115. 26, 251. 18, 312. 14, посълетъ 46. 10, 73. 18—19, 89. 29, 129. 13—14, 131. 17, 159. 13, 170. 20, посълахъ 299. 14, 328. 20—21, 386. 13, посъла 29. 20, 69. 18, 73. 12, 77. 4. 8. 11, 78. 14. 16, 106. 19, 146. 14, 159. 4—5, 162. 22, 163. 1. 5. 8, 173. 3, 207. 12, 220. 17, 222. 15, 233. 10, 239. 7—8, 240. 12, 265. 2, 286. 15, 289. 5, 297. 8, 323. 13, 325. 6, 334. 7—8. 13, 338. 13, 340. 24, 344. 25, 351. 3, 360. 3, 364. 9—10, 384. 23, 385. 13, 386. 12. 20. 26, 387. 9, 390. 4, 398. 26, посъласте plur. 333. 25, dual. 360. 24, посъласта 51. 3, 126. 13, 162—163, 163. 4. 24, 284. 24—25, 290. 6, 315. 25, 345. 2, посълавъ 136. 12, 137. 15, 266. 28, послакъ 5. 11, посълавъшааго 33. 15, 152. 14, 238. 21—22, 242. 7—8, посъланъ 53. 8—9, 191. 7. 27, 210. 5, 314. 8, 324. 18, 353. 14, посълании 316. 12, посъланаѣ dual. 286. 22, посъланъıа 86. 15, 262. 25; — посълаѫ ἀποστέλλω 223. 8, 240. 19—20, посълаатъ 125. 2, посълаѭтъ 79. 23; посълахъ ἀνέπεμψον 304. 8—9; cf. о посъланъıхъ περὶ τῶν ἀποσταλέντων 187. 2.

посѣкати — посѣкти ἐκκόπτω excido: посѣкаѭтъ 20. 12—13, 203. 7; посѣкѫши succides 259. 23, посѣкѫи succide 259. 17; посѣкаѥмо 7. 4.

посѣсти — посѧдѫ προσαναβαίνω ascendo: посѧди 264. 10.

посѣтити ἐπισκέπτομαι visito: посѣти 195. 10, 222. 7, посѣтисте 95. 26, 96. 20, посѣтилъ 195—196.

посѣщение ἐπισκοπή visitatio: посѣщению 287. 24.

посѧдити ἐπικρίνω adiudico: посѧди 304. 26.

потанти ἀποκρύπτω occulo: потаено ἀπόκρυφον 128. 25—26, cf. оүтанти.

потокъ χείμαρρος torrens: потока 387. 15—16.

потопити καταποντίζω demergo: потопатъ 61. 19, cf. 150. 21 nota.

потопъ κατακλυσμός diluvium: потопъ 277. 29, потопа 90. 19—20.

потрѣпѣти μακροθυμέω patientiam habeo: потрѣпи 64. 13. 21—22.

потрѣба χρεία necessarium: потрѣбѫ 245. 15—16, ἀνάγκη necesse 304. 11.

потрѣбити διακαθαρίζω purgo: потрѣбитъ 7. 10—11, 204. 4.

потрѣбънъ εὔκαιρος oportunus: потрѣбънѣѹ 136. 23.

потрясти σείω moveo, commoveo: потрясе сѧ 74. 14—15, 109. 26.

потряслъ сесалευμένος coagitatus: потряслъ 218. 27.

потъ ἱδρώς sudor 300. 9.

потъкнѫти сѧ προσκόπτω offendo: потъкнетъ сѧ 361. 15—16. 17—18.

потъштати сѧ σπεύδω festino: потъштавъ сѧ 283. 26, 284. 2.

поѹчати сѧ προμελετάω praemeditor: поѹчанте сѧ 169. 1, поѹчати сѧ 294. 11.

похвалити ἐπαινῆσαι laudo: похвали 271. 26.

похоть ἐπιθυμία concupiscentia, desiderium: похоти 128. 14, 351. 6; θέλημα voluntas: похоти 315. 8. 8—9, съ похотиѭ πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι ad concupiscendum 12. 15; похоть τὸ ἱκανόν satis 180. 7.

похризмити μυρίσαι ungere 172. 16—17.

похоѹлити vl. pro оуничьжити 149. 18 nota.

почивати—почити ἀναπαύομαι requiesco: почиваате 101. 15, почиван 254. 13, почиваите 175. 23, почините 137. 26; ἐπαναπαύσεται почиетъ 241. 3—4; почиваѭштиихъ τῶν κεκοιμημένων 110. 2.

почрѣпало ἄντλημα: почрѣпала не имаши neque in quo haurias habes 326. 12.

почрѣпати—почрѣпаѭ, почрѣти—почрѣпѫ ἀντλέω haurio: почрѣпатъ 326. 26—27, почрѣтъ 326. 1, почрѣпѣте 319. 22—23, почрѣпъшеи 320. 4.

почьтѫ (—почисти) τιμῆσαι honorifico: почьтетъ 51. 21, 368. 23.

поѣдати, поѣсти—поѣмь κατεσθίω devoro: поѣдаѭштиихъ 166. 26—27; ἀναλίσκω consumo: поѣстъ ἀναλῶσαι 239. 15, cf. 153. 23 in nota.

поѣсати ζωννύω cingo: поѣсаше сѧ 402. 16, поѣшетъ 402. 19.

поѣсъ ζώνη zona: поѣсъ 116. 14, поисъ 6. 13—14, поѣсѣ 135. 19, поѣсѣхъ 30. 7.

правъ εὐθύς rectus: правъı 6. 11, 116. 5, 202. 16—17; directus правѣ 202. 20; правѣ ὀρθῶς recte 225. 5, 244. 1, право vl. правѣ 290. 12.

правьда δικαιοσύνη iustitia: правда 11. 19, правъдъı 18. 10, правдъı 10. 9. 14, правдѫ 7. 21, о правъдѣ 381. 9, правьдѣ 381. 19, правъдоиѫ 195. 25; δίκαιον iustum: правъда 69. 23, 70. 8, правъдъı τὸ δίκαιον 258. 14, къ правъдѫ δικαίως iuste 306. 14—15.

правьдьникъ δίκαιος iustus: правєдьника 33. 18, правєдьникоу 106. 21, правєдьници 43. 21—22, 95. 29, 97. 1, 290. 7, правєдъници 279. 24, правєдьникъ 26. 18, 122. 4—5, правєдъникъ 213. 24, правєдъницѣхъ 268. 2.

правьдьничь δικαίου iusti: правєдьниче 33. 18—19, правєдьничѫ 33. 19.

правьдьнъ δίκαιος iustus: правьденъ 307. 9, 333. 17, правьдень 307. 1, правєденъ 3. 2, правъденъ 198. 26, правєдънъı 344. 10, правєдънъıи 387. 7, fem. правєдъна 86. 7—8, acc. sing. правєдъна 136. 20, dual. 189. 17, правєдънааго 86. 9, 107. 9—10, 251. 23, правєдьни 85. 16—17, правєдьнии 46. 15—16, правєдънъı acc. plur. 14. 4, правєдьнъıхъ 85. 21, правєдънъıхъ 47. 12—13, 190. 29, 264. 25, instr. sing. пѣтемь правєдъномъ τῆς δικαιοσύνης 76. 24.

праздьникъ ἑορτή dies festus, festum: праздьникъ 97. 13, 171. 21, 179. 14, 200. 17, 296. 20, 321. 14—15, 329. 12—13, 330. 10, 335. 15, 342. 7. 22. 23, 343. 3. 5—6, 345. 15, 365. 25, 367. 10, 368. 6—7, 373. 21—22, праздьника 200. 20, 343. 13, 371. 1—2, праздьникъı 304. 12.

праздьнъ ἀργός otiosus: праздьни 70. 5, праздънъı 69. 21, 70. 3, праздъно 40. 18—19; празденъ σχολάζοντα vacantem 41. 16.

практоръ vl. pro слоуга, cf. 258. 19 nota.

прапрѫдъ, vl. прѣпрѫдъ, πορφύρα purpura: 180. 12. 19, cf. порфѵра.

прапрѫдьнъ πορφύρεος purpureus: прапрѫдьнѫѭ 392. 14—15, прапрѫдънѫ 392. 7.

прахнѣнъ, vl. pro зълъ, σαπρός malus 40. 9 nota.

прахъ κονιορτός pulvis: 30. 22, 233. 18, 241. 18, ὁ χοῦς: 135. 27.

преторъ πραιτώριον praetorium: преторъ 390. 16, 391. 4—5, 393. 1, прѣторъ 180. 11, cf. сѫдиште, vl. habet приторъ 393. 1 nota.

при praepositio, construitur cum locali, respondet graeco παρὰ cum accusativo: 9. 8, 42. 6. 12, 43. 29, 53. 20, 72. 23, 117. 11, 126. 24, 132. 18, 139. 16, 158. 17, 210. 9. 11, 224. 11, 227. 9, 230. 25, 231. 18, 282. 25; πρός cum accus.: 102. 20, 126. 27, 159. 14, 176. 26, 245. 8, 273. 7, 301. 12, 310. 15; εἰς: 30. 7, 135. 19, 400. 15; ἐπὶ cum dativo: 90. 9, 170. 29; ἐπὶ cum genet: 123. 9, 165. 7, 291. 21; πρός cum dativo 389. 7, παρὰ cum dativo 395. 2.

приближати сѧ — приближити сѧ ἐγγίζω appropinquo: приближаатъ сѧ 255—256, приближаѭтъ сѧ 51. 24—25, приближаѭште сѧ 267. 8—9, приближаѭштю сѧ 287. 2, приближааше сѧ 296. 20; приближи сѧ 6. 8, 9. 7, 30. 1, 73. 10, 77. 3, 101. 16. 18—19, 117. 9—10, 159. 3, 175. 27, 221. 24, 241. 14. 20, 270. 2, 282. 23, 286. 12—13, 287. 14, 293. 18, 294. 23, 295. 24, приближиша сѧ 310. 12, приближь сѧ 309. 5, приближьшю сѧ 283. 7—8.

приваляти προσκυλίω advolvo: привали 183. 4.

привести — приведѫ, приводити φέρω adfero, duco, induco: приведѫтъ 253. 14—15, приведѣте 59. 19, приведѣта 159. 10, привѣсъ attuli 149. 30, привѣсѧ φέρουσιν 143. 16, 146. 4, 181. 2, привѣсте duxerunt 159. 19, приведъше 269. 22; ἄγω duco, adduco: приведѣте ἀγάγετε 286. 10, приведѣта 73. 16, 286. 19—20, привести 283. 7, 358. 13, приведе ἤγαγεν 244. 18, 318. 5, привѣсте ἤγαγον 74. 3, 286. 26, ἠγάγετε 346. 7, привѣсѧ ἄγουσιν 347. 2; προσφέρω: привѣсъ 59. 14, привѣсѧ 23. 9, 28. 16, 67. 6, приведоша 9. 23; προσάγω: приведи 238. 1, привѣсѧ 38. 24, 64. 7; — приводити ἄγω duco: приважддахѫ 209. 22—23.

приклѣшти—приклѣкѫ ἑλκύω traho: приклѣкѫ ἑλκύσω 369. 8, приклѣчетъ 339. 21—22, приклѣшти 400. 22; κατασύρω: приклѣчетъ 258. 17.

привръшти — привръгѫ ῥίπτω proicio: привръгѫ 53. 24.

привязати δέω ligo, alligo: привязанъ 159. 8. 14, привязано 73. 15, 286. 17—18.

призвати — призовѫ προσκαλέομαι voco: призваатъ 285. 3, призва 320. 4; προσφωνέω: призва 216. 8, 260. 3, призваѭштемъ 223. 23—24, cf. 152. 5 nota.

придѣлати προσεργάζομαι adquiro: придѣла 285. 7.

придѣти — придѣати προσφέρω offero: придѣша 395. 15, придѣѭште 306. 4.

придѫ pro придѫ (—прити pro принти) ἔρχομαι, ἐλθεῖν venio: придѫ 1 pers. sing. 284. 23, 375. 2—3, 376. 14, 377. 15, 403. 3. 9—10, 3 pers. plur. aor. 20. 30, 21. 8, 42. 12, 51. 1, 93. 3, 118. 17, 120. 8, 122. 7, 124. 16, 125. 13, 127. 5—6, 130. 19—20, 131. 28. 29, 133. 24, 139. 27—28, 154. 4, 158. 13—14, 160. 20, 161. 28, 162. 1—2, 164. 10, 174. 25—26, 183. 11, 194. 17, 197. 26, 203. 13, 209. 31, 211. 5, 216. 22, 228. 17, 230. 22, 305. 18, 307. 24, 309—310, 324. 9, 327. 25, 328. 27, 329. 13, 337. 18. 23, 346. 5, 360. 15, 367. 3, 395. 22; придеши 306. 17—18; придетъ 15. 20, 22. 15, 30. 16, 31. 21, 59. 2, 77. 17, 86. 6—7, 91. 3. 5. 10, 95. 8, 109. 19, 128. 2. 26, 148. 2, 163. 15, 171. 13, 182. 9—10, 193. 16, 227. 11, 228. 12, 236. 7, 246. 3, 256. 14. 17—18. 21, 263. 2—3, 264. 9, 277. 8. 9—10, 289. 21, 298. 3, 322. 19, 327. 21—22. 22, 328. 13, 332. 26, 334. 23, 339. 26, 344. 17. 29, 345. 17. 27, 346. 2, 353. 6, 375. 9, 380. 22, 381. 3. 7. 16—17, 382. 1, 383. 18, ἥξει 88. 9, 91. 22, 221. 12, 339. 3, придетъ 257. 8, ἐπεισελεύσεται 296. 10; придѫтъ ἐλεύσονται 26. 26, 87. 14, 122. 16, 168. 6—7, 214. 6, 274. 9. 19. 20, 277. 14, 293. 10. 16, 364. 25, ἥξουσιν 22. 21, 86. 12, 262. 8, 287. 18—19; придъ 1 pers. aor. ἦλθον vel ἐλήλουθα 26. 18, 32. 24, 33. 1 bis, 122. 4, 213. 23—24, 257. 21 (παρεγενόμην ib. 25), 317. 2, 334. 21, 344. 21, 348. 9, 351. 2. 2—3, 356. 15, 357. 24—25, 368. 26, 370. 14. 17—18, 383. 27, 391. 19, приндъ 11. 9; приде 35. 15. 16, 44. 17, 45. 25, 59. 4, 62. 16, 65. 19, 72. 16, 73. 10, 75. 11. 24, 76. 23, 90. 23, 92. 24, 93. 21, 100. 16. 29, 101. 14. 21, 110. 16, 111. 18, alia plurima, διαπέρασεν приде 25. 5; придомъ 96. 6, aor. 2 pers. plur. придете 95. 27, 301. 2, 3 pers. dual. 173. 13, 200. 25, 317. 22; приди 22. 14—15, 50. 17, 221. 12, 318. 21, 327. 1, ἀκολούθει 68. 6, δεῦρο 155. 27; придѣта δεῦτε 112. 7, 117. 16, придѣте 36. 20, 77. 14, 78. 20, 95. 19, 137. 25, 163. 11—12, 289. 17, 328. 1, 401. 17—18; cf. придохъ 11. 10, придохомъ 3. 23; — прити ἐλθεῖν 35. 8, 45. 13, 50. 16. 19, 57. 18, 58. 28, 61. 21, 67. 11, 78. 16, 91. 20, 149. 13, 221. 7, 257. 6, 265. 13, 334. 18, 336. 23, 339. 20, 341. 18, 345. 7. 14, 349. 2. 5, 365. 25, 374. 2.

призракъ φάντασμα phantasma 50. 12, 139. 19, ubi vl. призрѣние.

призъвати — призовѫ προσκαλέομαι voco: призва 29. 8, 124. 28, 280. 20, призъвакъ προσκαλεσάμενος 52. 2, 54. 1, 61. 6, 65. 6, 72. 6—7, 125. 21, 135. 13, 141. 25—26, 144. 6, 147. 13, 158. 1—2, 167. 8, 182. 29, 222. 11, 270. 4, 271. 15,

284. 20; καλέω: призъвати καλέσαι 78. 14—15, призъватъ supin. 26. 18—19, 122. 4, 213. 24, призъва 93. 9, призва 4. 10—11, призоки 70. 11, призокѣте 79. 5; συγκαλέω: призъкаша convocaverunt 180. 11; φωνέω voco: призъва 362. 26, призъваша 354. 18, 355. 7, призъкавъ 271. 3, призоки 326. 27.

призрѣти ἐπιδεῖν respicio: призьрѣ 191. 25, ἐπιβλέπω: призъри 237. 19, призьрѣ 193. 24.

приниждити—приниждивж προσδαπανάω super erogo: приниждивши 244. 21—22.

приимати — приемлѭ λαμβάνω accipio: приимати 324. 15, 345. 21, приемлѭ 333. 27, 334. 19, приемлетъ 19. 10, 247. 3, 325. 3—4, 328. 16, 344. 6, 372. 26. 27, приемлете 161. 21, 322. 27, 334. 22. 23, приемлѭтъ 60. 17, 128. 7, приемла 44. 2—3, 370. 19, приемлѧи 372. 25. 26—27, приемлѭште 334. 25, приемлѭщеи 60. 12; δέχομαι: приемлетъ 33. 13—14. 14. 14—15. 15. 17, 61. 14—15, 152. 12. 13. 13—14, 238. 20. 21 bis, приемлѭтъ 227. 15, 233. 17, 241. 11. 16—17, приемлѧи 33. 16. 17—18; παραδέχομαι: приемлѭтъ 128. 17—18; προσδέχομαι: recipio: приемлетъ 267. 12.

приимѫ — приѧти λαβεῖν, λήψασθαι accipio: приимѫ 358. 17 (мѫкъı приимѫ παθεῖν 297. 26), приметъ 33. 9. 19, 162. 24, 336. 1, 382. 6. 9, приметъ 69. 9, приимете 70. 8—9, 75. 23—24, 83. 22, приметѐ 383. 16, приимѫтъ 135. 25, 167. 1, 292. 16—17, приимѣте 99. 18, 174. 3, 297. 30, 398. 27; δέξασθαι: приимете 61. 13, 152. 11, 155. 6, 238. 19, приметъ 280. 24—25, приимѫтъ 271. 14, 272. 5, приими 271. 20. 25; приемъ λαβών: 49. 23, 54. 12, 107. 7, 109. 16. 20, 110. 21, 138. 26, 144. 17, 152. 9, 174. 1, 235. 1, 261. 2—3, 310. 18, 371. 11, 373. 23, 387. 21, приемъı 93. 14. 18, 94. 6, εἰληφώς ib. 14, приимъ 99. 19, 174. 3, 285. 2, 298. 3, приимь 99. 15—16, приимъı 93. 23, приимъıн 325. 4, приемъши 261. 8, 366. 7, приемъше 70. 18, 105. 13, 113. 9, приемъшꙗ 92. 6, приимъшꙗ 92. 2, приемъшеи 102. 10, ѡ приемъшиҳъ 188. 16; προσλαβόμενος приемъ 147. 7, ἐπιλαβόμενος приемъ 263. 13, приимъ 238. 17, приимъ δεξάμενος 297. 29, ἀποδεξάμενος 234. 15; — приѧти λαβεῖν 13. 19, 70. 17, 77. 5, 156. 25, 188. 15, 284. 19, 337. 10, 358. 20, δέξασθαι 35. 7; ἔλαβε приѧ 215. 7, приѧтъ 23. 13, 181. 5—6, 213. 8 nota, 222. 5, 315. 5, 336. 9, 372. 5—6, 395. 16, 401. 21, ἐδέξατο 199. 8—9, ἀπεδέξατο приѧтъı-и 231. 14, ὑπεδέξατο приѧтъ 245. 6, 270. 8, 284. 3, ἀντελάβετο 194. 6; приѧсъ ἔλαβον 358. 21, приѧсте ἐλάβετε 30. 5, ἥρατε 145. 29; 3 pers. dual. ἔλαβον 396. 16, приѧхомъ ἐλάβομεν (e cod. zogr, noster sine dubio приѧсомъ scripserat), приѧсѧ ἔλαβον 70. 15. 17, 105. 21, 107. 24, 367. 12, 385. 11, 394. 18, приѧшѧ 92. 8, ἐδέξαντο приѧсѧ 239. 11, 329. 11, παρέλαβον 140. 21, приѧшѧ 315. 4; приѧтъ δεκτός: приѧто 207. 17.

прикасати сѧ — прикоснѫти сѧ ἅπτομαι tango: прикасаатъ сѧ 224. 19, прикасан сѧ 398. 11, прикасати сѧ 216. 26, прикасаҳж сѧ 140. 9; προσψαύω прикасаате сѧ 251. 11, συγχράομαι coutor: прикасаѭтъ сѧ 326. 6—7; прикоснѫти сѧ ἅψονται 124. 21, прикоснѫтъ сѧ 51. 5—6, 140. 8, прикоснѫ сѧ 1 pers. ἅψομαι 133. 6, aor. прикоснѫ сѧ ἥψατο 23. 6—7, 27. 17, 58. 18, 73. 7, 133. 5. 12. 15—16, 232. 8. 12, прикоснѫшѧ сѧ ἥψαντο 51. 7.

приключаи συγκυρία: по приключаю accidit 244. 9.

приключити сѧ ἀποβαίνει contingit, accidit: приключитъ сѧ ἀποβήσεται continget 294. 8, συμφωνήσει convenit 214. 13—14, приключишѧ сѧ παρῆσαν aderant 258. 23, приключъшю сѧ γενομένης 136. 23, приключъшиҳъ сѧ συμβεβηκότων 309. 3.

прикрꙑвати — прикрꙑти περικαλύπτω velo: прикрꙑвати 178. 1—2, прикрꙑтъıнь, recte прикрꙑкенъ, παρακεκαλυμμένος velatus 238. 12.

прилежати ἐπίκειμαι insto: прилежаахж ἐπέκειντο 304. 23; ἐπέμενον perseverabant 347. 13; прилежи ἐпιμελήθητι curam habe 244. 21, прилежа ἐπεμελήθη 2 44 . 18—19.

прилежьнъ ἐπιμελής diligens: прилежъно ἐπιμελῶς 268. 7, εὐτόνως constanter 303. 25—26, прилежьнѣе ἐκτενέστερον prolixius 300. 8.

приложити προσθεῖναι adicio: приложитъ сѧ 128. 31, прилежатъ сѧ 18. 11, 255. 21—22, прилежи πρόσθες 275. 6, приложимъ θῶμεν comparamus 129. 17, приложи aor. 204. 12—13, 289. 8. 10, приложити 17. 21, 255. 4—5, приложь προσθείς adiciens 284. 14.

прилѣпѣти — прильпе κολληθῆναι adhaereo: прилепъше (πραχ) κολληθείς 241. 18.

прилѣпити сѧ κολλάομαι, προσκολλάομαι adhaereo: прилѣпитъ сѧ 66. 5, 154. 17, прилѣпи сѧ 268. 25.

принести ἐνέγκαι afferre 137. 16, принесете φέρετε 379. 22—23, принесе ἤνεγκεν 137. 18, 328. 8, принеси φέρε 399. 16. 18, принесѣте φέρετε 49. 21,

TAYLOR INST. OXFORD

150. 13, 164. 4, 319. 23, прилѣсѧ ἠνέχθη 49. 2, ѫнегхаⷩ 150. 14, 164. 5, 320. 1; προσφέρω: прилесѣши 11. 28, прилесе προσήνεγκε 93. 24, прилеси 12. 4, 119. 23, 211. 26, прилѣсѧ προσέφερον 25. 6, προσήνεγκαν 51. 4, 80. 6—7, прилесоша 4. 23; прилесъши κομίσασα 224. 10; — прилоситн προσφέρειν 381. 4—5, περιφέρειν circumferre 140. 2, прилосите φέρετε affertis 390. 21, прилошаахѫ ἔφερον 118. 25—26, προσέφερον 154. 27, 280. 17, прилосѧщимъ 155. 1; прилоситъ плодъ καρποφορεῖ 44. 12.

прилнкнѫти παρακόπτω inclino me: прилнче 397. 25, прилнкъ 397. 11, procumbens 308. 25.

прилобрѣсти — прилобрѧщѫ κερδαίνω lucror: прилобрѣтъ ἐκέρδησα 94. 1. 8—9, прилобрѣте 93. 15—16. 17; прилобрѧщеши 63. 5—6, прилобрѧщетъ 57. 15—16, 147. 22, 236. 2—3.

прилпадати — прилпасти προσπίπτω procido: прилпадаахѫ 124. 23—24, прилпаⷣе 133. 19, 142. 27—28, 211. 8, 229. 24—25; προσρήγνυμι: прилпаⷣе 220. 4.

прилплодити φέρω affero (sc. fructum): прилплоди 127. 16.

прилразити сѧ προσρήγνυμι illidor: прилрази сѧ 220. 10.

прилристати προστρέχω accurro: прилрищѫте 149. 26.

прилсѣмѫти—прилсѣмаⷣе καυματισθῆναι aestuo: прилсѣмаⷣе 127. 11, прилсѣмаⷣѫ 42. 17—18.

прилскрѣбьнъ περίλυπος contristatus, tristis: прилскрѣбенъ 137. 12, 281. 15—16. 17, прилскрѣбьна 100. 22, 175. 3.

прилсно ἀεί semper 179. 19.

прилспѣти ἀπέχω adpropinquo, adsum: прилспѣ 175. 24.

прилставити — прилставлѣти προστίθημι, ἐπιβάλλω: прилставитъ προσθήσει exhibebit 102. 13, прилставлѣтъ ἐπιβάλλει immittit 26. 29, 214. 11, ἐπιράπτει adsuit 122. 19—20.

прилставленіе ἐπίβλημα commissura: прилставленіе 214. 14, прилставленіѣ 26—27, 214. 10, adsumentum 122. 18—19.

прилставленіе домовьное οἰκονομία vilicatio: о прилставленіи 271. 5, vl. прилставьство.

прилставьникъ οἰκονόμος oeconomus: прилставьникъ 256. 24, 271. 1, прилставъникъ 271. 8, о прилставьницѣ 188. 7; ἐπίτροπος procurator: прилставъника 226. 9, прилставъникоу 70. 10—11.

прилстати προσορμίζομαι applico: прилсташа 139. 28—29, прилставъши ἐπιστᾶσα superveniens 200. 7, (не бѣ) прилсталъ συγκατατεθειμένος (non) consenserat 307. 9.

прилстрашьнъ ἔκφοβος timore exterritus: прилстрашѧни 148. 20—21; ἔμφοβος exterritus: прилстрашѧни 311. 12, прилстрашѧнамъ 308. 6—7.

прилтѫпати — прилтѫпити προσέρχομαι accedere: прилтѫпаѫште προσερχόμενοι accedentes 306. 3—4, прилтѫпи προσῆλθε: 8. 2, 22. 3—4, 59. 10, 71. 16, 97. 16—17, 104. 9; прилтѫпиша: 8. 22—23, 10. 3, 26. 20, 45. 26, 49. 12, 51. 8, 53. 21—22, 60. 11—12, 61. 3—4, 65. 22, 74. 26, 75. 24—25, 80. 13, 86. 24, 87. 7, 98. 18, 262. 13—14, 368. 7; dual. прилтѫписте 28. 7; part. прилтѫпь προσελθών: 21. 19, 23. 16, 58. 17, 63. 26, 67. 14, 76. 17, 93. 23, 94. 5—6. 13, 101. 27, 110. 18—19, 111. 22, 113. 16, 118. 21—22, 165. 12, 176. 5, 222. 1, 244. 15—16, 307. 12; прилтѫпьше 42. 24, 49. 3—4, 52. 6—7, 53. 5—6, 54. 22, 59. 21—22, 102. 3, 104. 18, 138. 9, 154. 5—6, 229. 6, 290. 24, dual. прилтѫпьша 103. 10, 234. 18, dual. fem. прилтѫпьши 112. 15—16, sing. fem. прилтѫпьши 27. 16—17, 231. 26—27; прилтѫпьшемъ 103. 9; ἤγγισεν appropinquavit прилтѫпи 300. 17, προσεγγίσαι прилтѫпити 120. 10—11.

прилсѣдѣти προσμένω persevero, sustineo: прилсѣдѧтъ 54. 3, 144. 8.

прилтворъ στοά porticus: gen. plur. прилтворъ 330. 14, въ прилтворѣ 359. 1; прилтворъ πραιτώριον 390. 17 e codice zogr., vocabulum etymologia populari e graeco претворъ transformatum.

прилтєшти — прилтєкѫ συντρέχω concurro: прилтєкша 138. 3, cf. прилтєкъ 155. 9 nota.

прилтъча παραβολή parabola: прилтъча 227. 3. 8, cf. 114. 9, 188. 4. 5; прилтъчѫ 43. 25, 44. 14, 45. 7. 15. 27, 52. 16, 76. 28, 78. 7, 163. 23, 170. 24—25, 208. 1, 214. 9, 218. 31, 226. 15, 254. 3, 256. 22, 259. 11, 263. 20, 267. 14, 278. 24—25, 279. 25, 284. 14—15, 289. 2, 290. 5, 295. 25; прилтъча gen. sing. 45. 20, 127. 29, 129. 28—29, acc. pl. 47. 22—23, 127. 21. 30; прилтъчи 90. 4, 129. 16—17, 142. 5, 187. 4; прилтъчами 42. 10, 43. 1. 8, 45. 19, 127. 1, 129. 26, 162. 18; прилтъчахъ 45. 22—23, 78. 11, 125. 22, 127. 23—24, 227. 6, cf. 187. 31; παροιμία proverbium: прилтъчѫ 357. 12, прилтъча 384. 3, прилтъчахъ 383. 17—18. 19.

прилтѧжати κτάομαι possideo: прилтѧжѫ possidebo 280. 8.

прихоⷣити ἔρχομαι venio: прихоⷣити 155. 3, 280. 21, прихожⷣѫ 259. 16, 326. 26, 331. 9—10,

приходитъ 43. 27—28, 61. 23, 128. 20, 323. 22—23, 357. 23, приходатъ 20. 1, приходѧшти 279. 13, приходѧштѣ 260. 10—11, 273. 10, приходѧштии οἱ ἐρχόμενοι 137. 27; прихождаше 279. 5, прихождахж 120. 1; приходитъ ἐγείρεται 346. 21, прихождаахж παρεγίνοντο 324. 5, из оутра прихождаахж ὤρθριζον 296. 18—19.

причѣтж—причести λογίζω reputo: причѣтенъ къстъ ἐλογίσθη 181. 14.

причѧстьникъ μέτοχος socius: причѧстьникомъ 211. 2—3.

пришьд — ἐλθών: пришьдъ 94. 26, пришедъ 6. 3, 8. 26, 12. 3—4, 22. 7, 23. 4, 27. 12. 23, 41. 16, 47. 23—24, 56. 2, 91. 14—15, 101. 10, 132. 22, 149. 15. 21, 160. 14, 171. 15, 176. 5, 220. 19, 244. 13, 248. 23, 256. 9, 257. 1, 264. 3, 267. 21—22, 269. 3, 279. 21, 285. 25, 300. 11, 330. 8, 362. 2, 381. 18; ὁ ἐλθών пришедъı 346. 14, 367. 10, 396. 13, 397. 19; ἐλθοῦσα пришьдъши 133. 3, пришедъши 4. 18, 53. 10—11, 133. 4, 142. 27, 167. 5—6; пришедъшее 148. 7; plur. пришедъше 26. 9, 49. 5, 50. 25, 65. 4—5, 70. 14. 16, 108. 3, 111. 8, 112. 22, 113. 5, 140. 12, 163. 27, 211. 4, 220. 20, 395. 25; пришьдъши οἱ ἐλθόντες 364. 17; nomin. plur. fem. пришедъшѧ 183. 10; пришедъшю 256. 7, пришедъшоу 24. 11, 28. 6, пришедъшемъ 59. 9, 60. 10; кѣхж пришъли 212. 8; пришелъ (есн) ἦλθες 24. 17, 118. 5, 209. 3, ἐλήλυθας 321. 25, кѣ пришелъ ἐληλύθει 337. 3, 344. 27, 363. 2—3, (аще не кнмь) пришелъ εἰ μὴ ἦλθον 380. 13, пришъла 348. 27, пришъли 362. 7; προσελθών пришедъ 76. 13, προσελθόντες пришедъше 24. 3, 44. 20—21; εἰσελθών пришедъ 232. 20—21, εἰσελθόντι пришьдъшю 275. 14; συνελθόντας пришедъшѧѧ 363. 14—15, συνεληλυθυῖαι пришълы 307. 19; παραγενόμενος пришъдъ 265. 13, пришьдъша 222. 14, пришедъшимъ 300. 28—29, συμπαραγενόμενοι пришедъшеи 307. 2; πάρει пришелъ есн 102. 3, пришъли εἰσί 144. 12, μεταβάς пришедъ (recte прѣшедъ) 53. 19; 54. 21 pro пришедъ exspectabamus пригде, 55. 10 pro прѣшедъше scribi debebat пришедъше propter graecum ἐλθόντες; cf. о пришедъшихъ 313. 15.

пришълыць προσήλυτος proselytus: пришелъца 84. 2; παροικέω peregrinus sum: пришълецъ есн 309. 12.

пришьствие παρουσία adventus: пришествие 89. 15, 90. 24—25, пришествиѣ 87. 10—11.

прихѣхати: прихѣхахъше vl. ad прѣкъше 139. 27—28 nota.

пришатьнъ δεκτός acceptus: пришатенъ 208. 6.

прокити главж κεφαλαιόω in capite vulnero: прокишѧ главж 163. 3.

прокости — прокодж νύττω: прокоде 109. 20, 395. 28; прокасѧ ἐξεκέντησαν transfixerunt 396. 7.

прокрѣзгъ ἔννυχον diluculum: прокрѣзгоу 119. 3.

проглаголати λαλῆσαι loqui 191. 10, проглагола ἐλάλησε 28. 18, 247. 18.

прогнѣвати сѧ ὀργίζομαι irascor: прогнѣвавъ сѧ ὀργισθείς 65. 11—12.

продати — продаѣти πωλέω vendo: продастъ πωλησάτω 299. 20, продаждъ πώλησον 68. 3, 155. 25, 281. 12, продадите πωλήσατε 255. 24; продаетъ πωλεῖ 46. 22—23, продаѧштѧѧ τοὺς πωλοῦντας 74. 19, 160. 21—22, 287. 26, 320. 17, продаѧщимъ 92. 22, продаѧштимъ 320. 22, продаѧштихъ 160. 24, продаѣхж ἐπώλουν 278. 1; κολλυβιστής: продаѧштихъ κολλυβιστῶν 74. 21—22; продастъ πέπρακεν 47. 2, πραθῆναι: продадатъ 64. 10, продано 97. 22, продана 172. 7; ἐπράθη продано 366. 14.

прозирати — прозьрѣти ἀναβλέπω, ἀναβλέψαι video: прозираѧтъ 34. 8, 222. 23; прозьрѧ 158. 30, 283. 10, прозьрѣши διαβλέψεις perspicies 219. 14—15, прозьрѣ ἀνάβλεψον 283. 11, прозьрѣти 146. 13, прозьрѣхъ 353. 26, прозьрѣ 159. 1—2, 283. 12, 354. 5—6. 17, прозьрѣсте dual. 73. 8, прозьрѣвъшааго 354. 19.

прозьрѣние ἀνάβλεψις visus 207. 15, βλέπειν 222. 19—20.

прозѧбати — прозѧбнѧти βλαστάνω germino, cresco: прозѧбаатъ 129. 9, прозѧбе ἐβλάστησεν 44. 19; ἐκφύω nascor: прозѧбнетъ 90. 6, 170. 26, прозѧбъ φυέν 226. 20. 24; ἐξανατέλλω exorior: прозѧбе 127. 8—9, прозѧбж 42. 15.

проидж — проити διέρχομαι transeo: проидетъ διελεύσεται pertransibit 199. 22; проити διελθεῖν 156. 10, διέρχεσθαι 325. 18, εἰσελθεῖν 68. 14, 281. 21.

прокажение λέπρα lepra: прокажениѣ 211. 20.

прокаженъ, прокаженъıи λεπρός leprosus: прокаженъ 21. 18, 119. 13, gen. plur. 276. 8—9, cf. 188. 9, прокаженаагo 171. 23—24, прокаженаго 97. 16, прокаженıи 208. 15, прокаженнии 34. 9, 222. 23—24, прокаженъıѧ 30. 3, cf. о прокаженѣмь 186. 12, о прокаженѣмь 114. 4.

проказа λέπρα lepra: проказа 119. 19, 211. 23—24, проказъı 21. 23.

проклѧти—проклѧнѫ καταράομαι maledico: aor. 2 pers. sing. проклѧтъ καταράσω 161. 11, проклѧти ἐπάρατοι maledicti 346. 13, проклѧтии οἱ κατηραμένοι 96. 13.

прокопати ἐξορύττω patefacio: прокопакъше 120. 12—13.

проливати, проливѣти—пролѣѭ ἐκχύνω, ἐκχέω fundo, effundo: проливаема ἐκχυνόμενον 86. 8, 174. 6—7, 251. 21, проливаемаа 99. 22, пролѣтъ сѧ ἐκχύνεται 298. 9, пролѣтѣ сѧ 27. 6, 122. 25, 214. 18.

промъкнѫти сѧ διαφημίζομαι divulgor: промъче сѧ 113. 11.

пронести ἐκβαλεῖν eicio: пронесѫтъ 217. 6—7.

проносити διαφημίζειν diffamare 119. 26.

пропадь, magis usitata forma пропасть, χάσμα chaos 274. 1.

проповѣдати κηρύσσω praedico: проповѣдати κηρύσσειν 9. 6, 119. 25—26, 125. 3, 132. 13, 168. 29, 233. 10—11 (ubi проповѣдѣти in проповѣдати emendes), 312. 10, проповѣдатъ 34. 2, проповѣдааше 116. 16—17, проповѣдааѫ 135. 32, 143. 27; проповѣданте 29—30, проповѣдаѫ 6. 7, 9. 20—21, проповѣдаѭ 28. 23—24, 116. 7, 117. 8, 119. 10—11, 202. 11, 210. 5—6, 226. 2, 231. 12, проповѣдано кѫдетъ κηρυχθῇ 172. 17—18.

проповѣдь κήρυγμα praedicatio: проповѣдь 249. 21, проповѣдиѭ 41. 10.

проповѣдѣти—проповѣмь κηρύξαι: проповѣдѣти κηρύξαι 207. 16—17, проповѣдѣтъ 207. 13, проповѣмь κηρύξω 119. 10, проповѣстъ сѧ 88. 6, 252. 17, проповѣданте κηρύξατε 32. 7—8, 184. 22; проповѣдѣша ἐκήρυξαν 185. 10; проповѣдѣно кѫдетъ κηρυχθῇ 98. 7.

пропѧтие τὸ σταυρωθῆναι crucifigere 97. 7, 304. 24, τὸ σταυρῶσαι 107. 28, пропѧтье 71. 14—15.

пропѧти—пропѣнѫ σταυρόω crucifigo: пропѣнѫ σταυρώσω 393. 23, пропѣнете 86. 4, пропѣнѫтъ 107. 14, 180. 9. 20, 394. 1; пропѣни 180. 4. 6, 304. 19. 19—20, 392. 17. 17—18, 393. 22, пропѣнѣте 392. 19, пропѧти 393. 5, пропѧсѧ 181. 9, 305. 19, 309. 19—20, 394. 5. 11. 17, 396. 19, пропѧша 108. 12, 181. 11, пропѣнъше 181. 6, пропѣньше 108. 7, пропѧтъ 107. 1—2. 4, пропѧтааго 112. 5, 183. 20, пропѧтоу 308. 14, пропѧтоумоу 395. 24, dual. пропѧтаѣ 181. 25.

пророѣшти—пророекѫ προφητεύω propheto: пророче 141. 1, 365. 9, пророѣци προφήτευσον 104. 7, 178. 3, 302. 5, пророѣша 35. 6—7.

пророкъ προφήτης propheta: nom. sing. пророкъ 48. 5, 74. 16—17, 135. 5, 195. 26, 208. 6, 222. 6, 223. 12, 224. 18, 234. 6, 235. 12, 288. 23, 309. 16, 316. 5. 11. 14, 327. 6, 329. 9, 336. 21, 345. 26, 346. 21, 354. 16, gen. plur. 11. 10, 19—20, 56. 8, 85. 24, 136. 9, 146. 25, 195. 14, 251. 12. 21, 274. 15, 310. 10; пророка 33. 16, 34. 20—21. 21, 41. 4, 48. 19, 55. 9, 76. 8, 78. 10, 162. 15, 202. 14, 207. 8, 223. 6 (пр҃к lege пророка aut пророкъ). 7, 249. 10, 369. 25; пророкоу 262. 22; instr. plur. пророкомь 38. 13, 45. 21, 88. 12, 105. 20—21, пророкомъ 3. 11, 4. 6, 5. 8. 16, 6. 9—10, 8. 30, 23. 12, 73. 20, 169. 13, dat. plur. 217. 11. 19; пророцѣ 208. 15; пророци 19. 23—24, 35. 6, 43. 21, 81. 25, 88. 1, 89. 6, 170. 7, 243. 9, 272. 24, 310. 7, 318. 15, 351. 29, 352. 4; пророкы acc. plur. 10. 20, 85. 27, 86. 2. 14, 251. 18, 262. 6. 24, 274. 11, instr. plur. 6. 5, 282. 14; пророцѣхъ 115. 3—4, 339. 24.

пророчица προφήτις prophetissa: пророчица 199. 25, о пророчици 186. 4.

пророчь, пророчьскъ προφήτου prophetae: пророче 33. 16, пророчѫ 33. 17, τῶν προφητῶν пророчьскъıѫ 85. 20, пророчъскъıѫ 102. 23.

пророчьство προφητεία prophetia: пророчъсто 43. 11, пророчъство 115. 20.

пророчьствовати προφητεύω propheto: пророчъствова 51. 24, 195. 8—9, —вовахомъ 20. 20.

просадити ῥήγνυμι disrumpo: просадитъ ῥήσσει 122. 24—25, ῥήξει 214. 17.

просвѣтѣти сѧ ἐκλάμπω fulgeo: просвѣтатъ сѧ 46. 16.

просвѣтити—просвѣштати ἐπιφαίνω, φωτίζω illumino: просвѣтити ἐπιφᾶναι 196. 2, просвѣштаетъ φωτίζει 314. 14, просвѣшташатъ 250. 8; просвѣтити сѧ λάμπω luceo: просвѣтит сѧ 11. 6.

просити αἰτέω, αἰτέομαι rogo: прошѫ αἰτήσομαι 137. 7, просиши 137. 5, 326. 5, 362. 14—15, проситъ 19. 13. 15, 247. 10, 299. 4 ἐξητήσατο vl. проси, проси imper. αἴτησον 137. 2—3, просимѣ αἰτήσωμεν 157. 13, просите αἰτεῖτε 19. 8, 161. 20, 246. 26, 376. 3. 5, 378. 21, 379. 24, 383. 13. 16, dual. 3 per. αἰτήσωνται 63. 22, просата 257. 20, проса ἐπαιτῶν mendicans 282. 25, просаитῶν 353. 18, просѧи ὁ αἰτῶν 19. 10, 247. 3, просѧшти 71. 19, просѧштоумоу 13. 23—24, 217. 29, просѧште 304. 24, просѧшта 71. 25, 157. 19, просѧштинмъ 247. 15, просѧщинмъ 19. 20, просѧштинъхъ 187. 23; проснти 179. 19, проси ᾐτήσατο

110. 19, 137. 10, 182. 27, cf. 299. 4 nota, просисте 383. 15, просиша ἐπηρώτησαν 54. 23, просила би 326. 10, прошааҳ 179. 15, 304. 29.

прославити δοξάζω glorifico: прославиҳ 368. 28—29, прославитъ 361. 4, 368. 13, 373. 28, 376. 4, 382. 6, 384. 17—18, 402. 22, прославитъı-и 373. 27—28, прославатъ 11. 8, 14. 20, прослави imperat. 368. 27, aor. 306. 27, 367. 21, 373. 25. 26. 27, 378. 22, 384. 16, 385. 2, прославихъ 368. 28, 384. 24, 385. 17, прославиша 26. 1—2, прославленъ 345. 23, прослависте διηφήμισαν 28. 14—15.

прослѣзити сѧ δακρύω lacrimor: прослѣзи сѧ 363. 18.

просмраждати ἀφανίζω extermino: просмраждаҳтъ 16. 7.

пространъ πλατύς latus: пространа 19. 25.

простъ ἁπλοῦς simplex: просто 17. 1, 249. 28, cf. 250. 1 nota.

простьрҳ—прострѣти (scribitur etiam простърѣти) ἐκτείνω extendo: простьрн 38. 6, 124. 5, 216. 1, простьрѣ 38. 6—7, 124. 5, простьрѣсте 301. 4, простеръ ἐκτείνας 21. 21, 41. 29, 50. 21—22, 102. 6, 119. 16—17, 211. 22; простьрѣ сѧ ἀνωρθώθη erecta est 260. 5—6.

просѣсти—просѧдҳ ῥήγνυμαι rumpor: просѧдҳтъ сѧ 27. 5—6.

протесати διχοτομέω divido: протешетъ 257. 10, — полъма 91. 25.

противити сѧ—противлѣти сѧ ἀντιστῆναι resisto: противити сѧ 13. 16, 294. 13, противлѣюштеи сѧ οἱ ἀντικείμενοι adversarii 260. 21—22, противлѣющиѥ сѧ 294. 14—15; противитъ сѧ ἀντιλέγει contradicit 393. 13—14.

противьнъ ἐνάντιος contrarius: противенъ 50. 8, 139. 15; ἀπειθής incredibilis: противънъıа 190. 28.

противѣ κατά secundum 93. 13, εἰς συνάντησιν vel εἰς ὑπάντησιν obviam: 25. 2, 367. 13. 28, противоу 92. 4.

протръгнѣти сѧ σχίζομαι scindor: не протръже сѧ non est scissum 401. 16—17.

протръзати сѧ διαρήσσομαι rumpor: протръзаше сѧ 211. 1.

проходити διέρχομαι perambulo, circumeo: проходаше 211. 28, 276. 6, 283. 15, проходаахҳ 233. 20; проходаше διώδευε iter faciebat 226. 1, διεπορεύετο ibat 261. 10—11, περιῆγεν circumibat проходаше 28. 21.

прочее τὸ λοιπόν iam 101. 15, 175. 23, τὰ ἐπίλοιπα reliquiae 311. 26; прочии οἱ λοιποί reliqui: 109. 18, 280. 4, прочи 78. 22—23, прочаıа αἱ λοιπαί 93. 3, 279. 25, 308. 20, прочимъ 184. 15—16, 227. 5—6, 308. 18, о прочинхъ 128. 14, 255. 7; въ прочии (день) ἐν τῇ ἑξῆς deinceps, sequenti die: 221. 21, 237. 15.

прошение αἴτημα petitio 304. 26, τὸ αἰτῆσαι прошениѣ 15. 18.

прошибати сѧ προβάλλω produco: прошибаҳтъ сѧ 295. 26—27.

прошьд— διελθεῖν transeo: прошедъ 208. 23, 352. 21—22.

пръвовъзлежение et пръвовъзлѣгание πρωτοκλισία primus discubitus: пръвовъзлежениѣ 166. 25—26, о пръвовъзлѣгании 188. 2, cf. прѣждевъзлѣгание.

пръвъıи πρῶτος primus: пръвъı πρῶτος, ὁ πρῶτος 29. 13, 76. 20, 80. 20, 98. 17, 164. 18, 172. 27—28, 184. 6, 265. 5, 285. 6, 291. 5, пръва πρώτη 81. 21, 165. 16. 23, пръвое 196. 10—11, пръвоѹмоѹ 76. 14, 271. 17, пръвооѹмоѹ 395. 23, пръвыҳ 269. 19, μίᾳ prima 111. 18, пръвии 69. 11. 12, 70. 16, 71. 4. 5, 156. 29. 30, пръвъıа 111. 12, пръвъıхъ 70. 13, 248. 28, пръвъıхъ 41. 21, 77. 9, пръвѣи 315. 17, 316. 27, пръвѣе 330. 19, пръвѣиши πρώτῃ 165. 17, ис-пръва καθεξῆς ab initio, a principio 189. 7, 381. 9; adv. пръвѣе πρῶτον primum: 19. 1, 39. 22, 45. 4, 143. 4, 219. 13, 241. 2, 252. 10, 388. 23—24, πρό 250. 12—13.

пръвѣıшь πρωτότοκος primogenitus: пръвѣıшь 197. 2.

пръси στῆθος pectus 280. 11, 307. 3—4, 373. 11, 402. 26.

пръстень δακτύλιος anulus 269. 20.

пръстъ δάκτυλος digitus: пръста 273. 19, 399. 10. 16, пръстѣ 248. 9, пръстомь 82. 20, 347. 12, пръстомъ 251. 10, пръсты 143. 19.

прътъ λίνον linum: пръта 38. 21.

прѣкъıти κατάγνυμι frango: прѣкъıҳтъ 395. 21—22, прѣкъıша 395. 23. 26.

прѣкъıвати — прѣкъıти — прѣкѣдҳ μένω maneo: прѣкъıваҳ μένω 379. 7, прѣкъıваатъ μένει 325. 11—12, 340. 23, 350. 11. 12, 356. 23—24, 368. 15—16, 369. 11—12, 376. 13, прѣкъıваетъ 403. 9, прѣкъıванте 135. 23, 233. 16, 241. 6, прѣкъıваıаи 375. 22, прѣкъıваюшта gen. sing. 334. 12, прѣкъıваюшиѥ 338. 7, прѣкъıваюштъ 317. 9, прѣкъıвааше διέμενεν 191. 19; прѣкѣдетъ 370. 15, 378. 15—16, 379. 23, 403. 3, прѣкѣдѫтъ 378. 20, прѣкѣдете 30. 13—14, 350. 1, 378. 11. 19, 379. 5; прѣкъıстъ 194. 9, 317. 5, 329. 1, 360. 14,

361. 7, dual. прѣкъиста 317. 23, прѣкъиша 320. 15, прѣкъилъ 329. 1, прѣкъилъı бж 36. 6–7, прѣкъıкъшеи оἱ διαμεμενηκότες 298. 25–26.

прѣгрѣшение παράπτωμα peccatum: прѣгрѣшении 161. 27–28.

прѣгъıкати (колѣна) τίθημι pono: прѣгъıкаıште 180. 16–17.

прѣдаание–прѣдание παράδοσις traditio: прѣдаание 140. 18, прѣдание 51. 15. 23, 141. 13, прѣдаанıѣ 51. 11, прѣданıѣ 141. 8, прѣдаанию 140. 26, прѣдааниемь 141. 23, по прѣдании μετὰ τὸ παραδοθῆναι 117. 6–7, cf. 115. 20.

прѣдаати – прѣдаıж παραδίδωμι trado: прѣдаеши 300. 21–22, прѣдаатъ сѧ 101. 17, 173. 27–28, 175. 25, прѣдаıжтъ 31. 6, прѣдаıан 99. 13, 101. 19. 24, 175. 27, 176. 2, 402. 27, прѣдаıжштаго 298. 10, 372. 3–4, прѣдаıжште 168. 31, 294. 5, прѣдаше 387. 18, 388. 5–6; παρατίθεμαι прѣдаıж 306. 25–26.

прѣдатель προδότης proditor 216. 17.

прѣдати – прѣдамь παραδοῦναι trado: прѣдаме-и παραδώσω 98. 14, прѣдамь δίδωμι 206. 13–14, прѣдастъ 12. 6–7. 7–8, 29. 19, 31. 10–11, 65. 12, 77. 20, 87. 29, 93. 9–10, 98. 17, 99. 4. 8. 11, 107. 14, 169. 5, 172. 23–24. 27, 173. 19, 180. 8, 258. 18–19, 297. 5–6, 304. 29, 371. 8, 373. 3, 395. 17–18, прѣдастъı-и 125. 13, 297. 2, прѣдастъı-имъ 393. 25, прѣдадѧтъ 31. 1–2, 71. 13, 87. 25, 157. 8, 168. 23, 282. 15, прѣдасте παρεδώκατε 141. 24, прѣдаша 105. 4, 106. 18, 179. 3. 23, 189. 4, 309. 18, 391. 10, παρέθεντο 257. 19, прѣдалъ (есн) 93. 26, 94. 8, прѣдали (кж) 290. 9, (кимь) 390. 23, прѣдакъ 105. 9, прѣдакъı ὁ παραδιδούς 393. 9, прѣдакъıи id. 105. 6, прѣданъ 8. 24, 60. 6–7, 71. 10–11, 97. 6, 151. 23, 157. 6, 298. 13, 391. 15, прѣдани 294. 15, прѣдана 36. 16, 206. 12–13, 243. 2, прѣданоу 308. 13, прѣдати 238. 10, 341. 17, 342. 3, 366. 13–14.

прѣдерж (– прѣдрѣти) σχίζω scindo: не прѣдерѣмъ 394. 22.

прѣди vide прѣдь.

прѣдъ ἔμπροσθεν coram, ante: cum instrumentali 11. 7, 12. 1, 14. 13. 17–18, 19. 5, 32. 19. 19–20. 21. 22, 34. 23. 25, 36. 15, 58. 2–3, 62. 27, 83. 26, 95. 12, 104. 12, 106. 1, 107. 22, 116. 1, 148. 11, 223. 9. 10, 242. 25, 253. 7. 8, 263. 9, 286. 10, 296. 15, 315. 16, 316. 18. 26, 324. 18, 357. 8, 369. 23; ἐνώπιον 190. 21. 26, 191. 7, 195. 25, 206. 15, 212. 13–14, 213. 6, 232. 13, 253. 2. 9. 10, 261. 24, 264. 11, 268. 13, 269. 8. 16, 272. 21. 23, 304. 6, 308. 22, 311. 25, 399. 24, прѣдь id. 369. 23; ἐναντίον 121. 12, 189. 17, 290. 22, 309. 17; ἔναντι 190. 6, ἀπέναντι 107. 8; praeterea respondet graeco πρό: 195. 27–28, 240. 13, прѣдь 239. 8, ἐπί cum gen.: 168. 25. 26, πρός cum acc. 120. 7; nonnunquam graeco dativo sine praepositione: 139. 2, 144. 20, 157. 10, 198. 18, 232. 11, 246. 17, graeco accusativo: 300. 17; прѣдъ cum accusativo: 31. 4 (graece ἐπί cum acc.), 212. 17 (graece ἔμπροσθεν); прѣдъ cum verbo ходѧште coniunctum interpretatur graecum προάγοντες 160. 1.

прѣдъдворие προαύλιον ante atrium 178. 12.

прѣдъıдж (– прѣдъıти) προπορεύομαι praeeo: прѣдъıдеши 195. 27; προέρχομαι praecedo: прѣдъıдетъ 190. 25–26, cf. 157. 11 nota.

прѣдълагати – прѣдъложити παρατίθημι appono, pono: прѣдълагаıтъ 144. 20, прѣдълагаемаа 241. 12, прѣдъложите 144. 23, прѣдъложити παραθεῖναι 235. 4, прѣдъложи 44. 14, 45. 7.

прѣдъложение πρόθεσις propositio: прѣдъложенıѣ 37. 10, 123. 10–11, 215. 7.

прѣдъстоѧти παρίσταμαι adsto: прѣдъстоѧштимъ παρεστῶσιν 285. 26–27.

прѣдъсѣдание πρωτοκαθεδρία prima cathedra: прѣдъсѣданıѣ 250. 28, 263. 21, 292. 12–13.

прѣдь in прѣдь иджшτеи οἱ προάγοντες 283. 3; inde derivatur прѣди ἔμπροσθεν 283. 21, 286. 11.

прѣдьнии πρῶτος primus: прѣдьнии 72. 14–15, 262. 11–12. 12; прѣдьнее мѣсто πρωτοκλισία на прѣдьнимь мѣстѣ 264. 1

прѣдѣлъ plur. прѣдѣли ὅριον, τὰ ὅρια fines: gen. plur. прѣдѣлъ 25. 3, 53. 2, 132. 6, 143. 13, прѣдѣлъı 54. 21, 65. 19–20, 143. 15, 154. 2, къ прѣдѣлѣхъ 5. 13, 8. 27; τὰ μεθόρια прѣдѣлъı 142. 22.

прѣжде πρῶτον prius: 12. 2, 23. 24, 58. 28, 59. 2, 60. 23, 85. 6, 126. 2, 129. 11, 149. 13. 15, 168. 29, 184. 7, 250. 12, 266. 12–13. 21–22, 277. 22, 293. 21, 318. 2, 320. 6, 347. 15, 360. 13–14, 367. 20, 380. 1, 396. 14, πρῶτος 397. 10. 13–14. 19; τὸ πρότερον 341. 10, 346. 17, 353. 17; πρό 15. 17–18, 24. 18, 90. 19, 198. 14, 294. 3, 297. 25, 318. 26, 331. 10, 357. 17, 365. 21, 366. 1, 371. 1, 372. 22–23, 385. 3–4, 387. 5–6; прѣжде даже πρίν: 100. 10–11, 104. 24, 174. 20, 178. 23, 199. 4, 301. 25–26, 329. 23–24, 352. 18, 377. 19; прѣжде рѣхъ προείρηκα 89. 9, 170. 11, не пıцѣте сѧ прѣжде μὴ

промеримнѧ̃те 168. 31—32, прѣжде поꙋчати сѧ промелетѧ̃н 294. 10—11, прѣжде кѣшете проӱпѫ̃рхон 304. 1.

прѣждевъзлѣганиѥ πρωτοκλισία primus recubitus: прѣждевъзлѣганиѣ 83. 3—4.

прѣждезъваниѥ πρωτοκλησία vl. pro πρωτοκλισία: прѣждезъваниѣ 292. 13—14; slavica versio variat inter прѣждезъваниѥ et прѣдъзъваниѥ.

прѣждесѣданиѥ πρωτοκαθερία primae cathedrae: прѣждесѣданиѣ 83. 5, 166. 24—25.

прѣидѫ (—прѣити) παρελθεῖν praetereo, transeo: прѣидетъ 171. 2—3, прѣидѫтъ 171. 3—4, прѣити 171. 1, 272. 26, 296. 2; διελθεῖν: прѣидѣмъ διέλθωμεν transeamus 130. 2, 197. 24; μεταβαίνω: прѣидетъ μεταβήσεται 60. 2, μεταβέβηκεν 332. 27, μεταβῇ 371. 2, прѣиде μετέβη transiit 34. 1, прѣиди μετάβα 60. 1, μετάβηθι 342. 9; μεταίρω: прѣиде μετῆρεν migravit 47. 23, 65. 18—19.

прѣизлиха ὑπερπερισσῶς eo amplius 143—144.

прѣимѫ (—прѣѧти) παραλαβεῖν suscipio: прѣимѫше 107. 15—16; прѣѧсѧ ἔλαβον 178. 5.

прѣклан҃ѣти—прѣклонити κλίνω inclino, declino: прѣклан҃ѣти сѧ κλίνειν declinare 234. 18, прѣклонилъ сѧ 310. 15—16, прѣклонь 395. 17.

прѣкратити κολοβόω brevio: прѣкратитъ 170. 3, прѣкратѧтъ 89. 2, прѣкратилъ 169. 29, прѣкратили 88. 27.

прѣлазити ἀναβαίνω ascendo: прѣлазѧ 357. 1—2.

прѣлиѣти сѧ ὑπερεκχύννομαι supereffluo: прѣлиѣѭштѫ сѧ 218. 27.

прѣломити κλάζω frango: прѣломихъ 145. 28, прѣломи 54. 13—14, 99. 16, 144. 18—19, 174. 2, 298. 4, прѣломь 310. 19, прѣломъ 49. 24—25, κατέκλασεν прѣломи 138. 28, cf. съломити; κατάγνυμι: не прѣломитъ οὐ κατεάξει 38. 21.

прѣломлѥниѥ κλάσις fractio: прѣломлѥнии 311. 6—7.

прѣлъстити πλανῆσαι seduco: прѣлъстити 89. 7—8, прѣлъститъ 87. 13, 168. 5—6, прѣлъстѧтъ 87. 16, 88. 2, 168. 8—9, прѣлъщени 346. 10—11, прѣлъщени 293. 15—16; ἀποπλανᾶν прѣлъстѧтъ 170. 9.

прѣлъщѥниѥ 372. 21—22, quod est Ioannis XIII. 18, versionem graeci πτερνισμός pro πτέρνα praebet, zogr. et nicol. recte пѧтѫ legitur.

прѣлюбодѣаниѥ μοιχεία adulterium: прѣлюбодѣаниѣ 52. 24, 142. 15—16, къ прѣлюбодѣании 347. 3—4. 6—7.

прѣлюбодѣи μοιχός adulter: nom. plur. прѣлюбодѣи 280. 5—6; adj. nom. sing. родъ зълъ и прѣлюбодѣи μοιχαλίς (sc. γενεά) 55. 7, loc. sing. къ родѣ семь прѣлюбодѣимъ 147. 26.

прѣлюбодѣинъ порнείας: словесе прѣлюбодѣина ἐπὶ λόγῳ πορνείας 66. 17.

прѣлюкъ et прѣлюкъı cum verbis дѣати, творити, сътворити interpretantur graece μοιχεύω, μοιχάομαι: прѣлюкъ 155. 16, 281. 5, прѣлюкъı 12. 12—13. 31, 13. 1, 66. 18. 19, 67. 22, 154. 25. 27, 273. 1. 2.

прѣмлѣчати φιμωθῆναι obmutesco: прѣмлѣчи 209. 6.

прѣмо ἀνέναντι contra 73. 14, 110. 27; κατέναντι 159. 6—7, 167. 2. 24; ἐξ ἐναντίας ex adverso 182. 13.

прѣмьнь ὁ κατέναντι: къ прѣмьниѫ весь εἰς τὴν κατέναντι κώμην 286. 16.

прѣмѫдрость σοφία sapientia: прѣмѫдрость 35. 20, 47. 27, 134. 26—27, 224. 3—4, 251. 17, прѣмѫдростъ 294. 12, прѣмѫдрости 200. 14—15, 249. 16, прѣмѫдростиѫ 201. 21.

прѣмѫдръ σοφός sapiens: отъ прѣмѫдръ 242. 22—23, прѣмѫдрыхъ 36. 12—13, прѣмѫдръı 86. 2.

прѣображениѥ μεταμόρφωσις transfiguratio: о прѣображении 115. 2, 187. 12.

прѣобразити сѧ μεταμορφόομαι transfiguror: прѣобрази сѧ 58. 2, 148. 10—11.

прѣпирати vl. pro попирати cf. 252. 8 nota.

прѣподобиѥ ὁσιότης sanctitas: прѣподобиемь 195. 23—24.

прѣполовлениѥ in къ прѣполовление праздьника тῆς ἑορτῆς μεσούσης festo mediante 343. 12—13.

прѣпоѣсати περιζώννυμι praecingo: прѣпоѣшетъ сѧ 256. 11, прѣпоѣсавъ сѧ 275. 18—19, прѣпоѣсана 256. 4; διαζώννυμι: прѣпоѣса сѧ 371. 12, 401. 4, прѣпоѣсанъ 371. 15—16.

прѣрѣкѫ (—прѣрѣшти) ἐρίζω contendo: не прѣречетъ οὐκ ἐρίσει 38. 18.

прѣрочьнъ ἀντιλεγόμενος cui contradicitur: прѣрочъно 199. 21.

прѣрѣкати ἐπιτιμᾶν increpare 57. 2.

прѣстаати ἀποστοματίζειν os opprimere 252. 3—4.

прѣстати—прѣстанѫ παύομαι cesso: прѣста ἐπαύσατο cessavit 210. 17, 245. 19, διέλιπεν 225. 12, ἐκόπασεν 50. 24.

прѣстолъ θρόνος thronus: прѣстолъ nom. sing. 13. 6, acc. sing. 192. 17, gen. plur. 194. 3, прѣ-

столоу 69. 3, прѣстоломъ 84. 21—22, прѣстолѣ 69. 1, 95. 11, прѣстолѣхъ 299. 1.

прѣстоѣти παρίσταμαι adsto: прѣстоıми παρεστηκώς 191. 6—7, прѣстоıштихъ 389. 25—26.

прѣстѫпати—прѣстѫпити παραβαίνω transgredior: прѣстѫпаете 51. 14, прѣстѫпаıште ἀκοροῦντες rescindentes 141. 22—23; прѣстѫпихъ παρῆλθον praeterii 270. 13.

прѣстѫпленıе παράβασις: о прѣстѫпленıи 114. 18.

прѣтекѫ (—прѣтешти) περιτρέχω percurro: прѣтѣшѧ 140. 1.

прѣтıти ἐπιτιμάω increpo: прѣтıти 147. 7—8, прѣштааше 124. 26, 306. 12, прѣштааҳѫ 155. 1, 280. 20, 283. 4, прѣщааҳѫ 158. 21; прѣштааше διεστέλλετο praecipiebat 145. 16, παρήγγελλεν 229. 28; ἐμβριμάομαι fremo: прѣштааҳѫ 172. 9, прѣтѧ 363. 23.

прѣторъ vide претворъ.

прѣтръзати διασπάω disrumpo: прѣтръзааҳѫ сѧ 131. 2.

прѣтръпѣти ὑπομεῖναι persevero: прѣтръпѣвъı ὁ ὑπομείνας 31. 15, 88. 4—5, 169. 10.

прѣтъкнѫти προσκόπτω offendo: прѣтъкнеши 8. 12—13, 206. 26.

прѣхоıти μεταβαίνω transeo: прѣхоıте 84. 1, 241. 9; διέρχομαι ambulo: прѣхоıтъ 41. 12, 248. 20; διαπεράω transmeo: прѣхоѧтъ 274. 4; παράγω transeo: прѣхоѧ 26. 3, прѣхоѧıю 28. 3—4.

прѣшьдъ προελθών progressus 100. 24, прѣшедъ 175. 5, προβάς 117. 19—20, μεταβάς 37. 21, прѣшедъше 55. 10; прѣшелъ μεταβῇ 25. 3.

прѣѣ(ха)ти — прѣѣдѫ διαπεράω transfreto: прѣѣде 25. 4—5, прѣѣкъше 51. 1 (vl. прѣѣхакъше), 139. 27, прѣѣкъшю 132. 15; прѣѣдѣмъ διέλθωμεν 229. 2, прѣѣдѫ κατέπλευσαν enavigaverunt 229. 16.

прѧдѫ (—прясти) γήθω neo: прѧдѫтъ 17. 25, 255. 9.

пржгъ vl. pro акридъ 116. 15—16 nota.

пржıати σπαράττω dissipo: пржıаатъ сѧ σπαράσσει αὐτόν 237. 22, пржıакъ сѧ 151. 8.

псалъмъ ψαλμός psalmus: къ псалъмѣхъ 312. 4, adj. псаломъскъıхъ ψαλμῶν 292. 2—3.

поустити — поуштати ἀπολύω dimitto: поустити ἀπολῦσαι 3. 3—4, 65. 24, 154. 11, 393. 6. 10—11, поустиши 393. 12, поуститъ 12. 26, 66. 16, 154. 23—24, поустите 302. 13, поусти 64. 15, 180. 7—8, поуштъши 154. 26, поуштеноıь 273. 2 (ubi vl. поуштенıцеıь); поуштати 154. 7, поуштаıми 12. 29, 272. 28; ἀφείς поуıъ emissa 182. 10, ἐξαπέστειλαν поустиша 289. 7. 9—10.

поустъ ἔρημος desertus: поустъ 86. 20, поусто (мѣсто) 49. 7. 13, 119. 4, 137. 25—26. 29, 138. 10, 209. 30, 234. 13, поустѣ 234. 22, ἐν ἐρημίᾳ на поустѣ мѣстѣ 54. 7, поустѣхъ 119—120.

поустъıни ἡ ἔρημος desertum: поустъıниıь 7. 28, 34. 15, 117. 3, 205. 23, 223. 1, 230. 7, къ поустъıни 6. 7. 10—11, 89. 10—11, 116. 4. 6—7, 117. 4, 202. 9—10. 15—16, 267. 18, 316. 10, 323. 5, 338. 16—17, 340. 4, близъ поустъıни 365. 16, поустъıна 212. 4, поустъıнѣхъ 196. 6; ἐν ἐρημίᾳ на поустъıни 144. 14—15.

пѫтеньць plur. пѫтеньци τὰ νοσσία pulli: птенъцѧ 86. 18, cf. 262. 27 nota; νοσσός (vl. νεοσσός): птенъца 198. 24.

пѫтица στρουθίον passer: dual. пѫтици 32. 12, пѫтицъ 253. 4—5, птицъ 32. 17, 252. 25; τό πετεινόν volatile, volucris: птицѧ 17. 16—17, 23. 20, 42. 12, 127. 6, 226. 18, 239. 22, 261. 5, птицъ 255. 3, птицамъ 129. 24—25, птицамь 45. 13.

пьрѣ φιλονεικία contentio 298. 17.

пьрѣти сѧ μάχομαι litigo: пьрѣаҳѫ сѧ 340. 12.

пьсъ χύων canis: пси 273. 10, псомъ 19. 4; κυνάριον: пси 53. 14, 143. 7, псомъ 53. 13, 143. 6.

пъшеница σῖτος triticum: пъшеницѫ 129. 12, пъшеница 271. 24, пшеницѫ 7. 11—12, 45. 1. 6, 204. 5, 299. 5, пшеница 44. 18; adj. пшеничьно 368. 14.

пѣна ἀφρός spuma: съ пѣнами 237. 22, пѣнъı тѣштитъ ἀφρίζω spumo 150. 5, пѣнъı тѣштѧ ib. 16.

пѣние συμφωνία symphonia: пѣниѣ 270. 3.

пѣнѧжьникъ κερματιστής nummularius: пѣнѧжьникъı 320. 18; ἐπὶ τράπεζαν ad mensam: пѣнѧжьникомъ 285. 24—25.

пѣнѧзь δηνάριον denarius: пѣнѧзъ acc. sing. 290. 17, gen. plur. 64. 19, 138. 17—18, 172. 8, 335. 22, 366. 15, пѣнѧзъ 80. 7, 164. 4, dual. пѣнѧза 244. 20, 115. 17, 188. 23, пѣнѧзоу 70. 25, пѣнѧзоу 69. 18, 70. 18, пѣнѧзıю 70. 15—16; τό κέρμα aes: пѣнѧзъı 320. 21, пѣнѧзıема ἀσσαρίων dipondio 252. 25.

пѣсъкъ ἄμμος arena: пѣсъцѣ 21. 7.

пѣтелъ vl. pro кокотъ, коуръ cf. 100. 11.

пѣшь πεζῇ pedester: пѣши 49. 9, 138. 2—3.

пѧтькъ vl. pro параскекькѣıи, cf. 111. 2 nota.

пѧтъıи на десѧте πεντεκαιδέκατος quintus decimus: пѧтоıе и. д. 201. 23.

пать πέντε quinque: 49. 20. 23. 29, 92. 4. 5, 93. 11. 25, 138. 21. 26–27, 139. 6, 145. 27. 28, 200. 25, 234. 27–28, 235. 1, 252. 24–25, 257. 28, 265. 10, 274. 7, 327. 3, 330. 13–14, 336. 4. 9, 337. 6; пать на десатє 362. 5, пать десатъ 271. 21–22; пати gen. 55. 20, 234. 25, 336. 17, loc. 114. 16, 187. 10, 313. 8, по пати десатъ 138. 26, 234. 30, gen. 352. 15–16; патиж 224. 26, 285. 13, патыж десатъ 224. 27.

пжто πέδη compes: пжта 131. 3, пжты 131. 1, 230. 5.

пжть ὁδός via: 19. 26. 28, 29. 21, 34. 24, 71. 9, 116. 3. 4, 123. 2, 135. 17, 155. 9, 196. 4, 202, 16, 223. 10, 233. 13, 316. 11, 375. 5. 8, cf. 200. 25 nota, пжтъ 6. 11, 9. 1, 159. 2, 375. 7; пжти genet. sing. съ пжти 246. 16, отъ пжти ἐκ τῆς ὁδοιπορίας 325. 23–24, dat. sing. пжти 79. 27, 163. 31, 290. 13, loc. cum praep. на, по, при пжти: 12. 6, 30. 8, 42. 12, 43–44, 54. 6, 72. 23, 74. 7. 9, 75. 11, 79. 6, 127. 5. 31, 144. 11, 146. 20, 152. 2. 4–5, 156. 31, 158. 17, 159. 22, 160. 1, 226. 17–18, 227. 9–10, 239. 19, 240. 22, 246. 16, 258. 16, 282. 25, 287. 1, 310. 23–24, 311. 6; acc. plur. пжти 195. 28, 202. 21, 265. 22–23; пжтємь 24. 15, 76. 24, 244. 10, пжтємъ 4. 26; пжтии 79. 4.

пжчина πέλαγος profundum: къ пжчинѣ 61. 19.

р

рака παιδίσκη ancilla 301. 12, 389. 10; δούλη 193. 3, gen. sing. ракы 193. 25.

ракотати δουλεύω servio: ракотаіж 270. 12, ракотахомъ 350. 6, ракотати 17. 7. 11, 272. 14–15. 18.

ракъ δοῦλος servus: ракъ nom. sing. 17. 6, 31. 23, 72. 15, 91. 11. 14. 19, 158 10, 220. 15, 256. 27, 257. 4. 12, 265. 13–14. 20, 272. 14, 350. 9. 11, 372. 15, 379. 17, 380. 7, acc. sing. 162. 23, 163. 2, 265. 2, 275. 12, 289. 5. 8, gen. plur. 93. 21, 284. 21, 379. 17, 390. 10; ракотъ sive рако-тъ pro ракъ тъ 64. 12. 16; рака 64. 15, 91. 23, 95. 5, 102. 7, 176. 9, 199. 10, 220. 19, 221. 19, 257. 8, 300. 25, 388. 16; ракоу 22. 15, 31. 25, 221. 12, 265. 16. 22, 275. 24, 388. 17; раке 65. 7, 94. 2. 10. 21, 285. 8. 20; раки 44. 21. 24–25, 79. 6, 256. 9. 15, 276. 2, 329. 28, 389. 13; ракы acc. plur. 77. 4. 6. 9, 78. 14. 17. 23, 93. 9, 257. 6, 285. 3, instr. plur. 64. 5–6; ракомъ 79. 1, 171. 9–10, 269. 18; παίς: ракъ τῶν παίδων 270. 4–5.

ракъıни παιδίσκη ancilla: ракъıни 104. 10, 178. 13, ракъıнь 178. 6, ракъıна 257. 7.

равви ῥαββί rabbi: равви 176. 6 bis, равъви 83. 8, равьви 83. 7, 99. 14, 102. 1, 148. 16, 161. 10, 319. 1, 324. 10, 328. 5, равви 317. 19, равьвии 321. 24; cf. оучитель.

равбоуни ῥαββουνί 158. 30, 398. 9–10.

равьнъ ἴσος aequalis: равенъ 332. 7, равъна 177. 4, равъно 177. 10–11, 218. 14, равъны 70. 21; равьни аньѣломъ ἰσάγγελοι 291. 18; πεδινός campester: на мѣстѣ равьнѣ 216. 18–19.

рагавовъ τοῦ Ῥαγαῦ 205. 14.

ради praepositio, construitur cum genetivo cui postponitur, respondet graeco διά cum accusativo vel genetivo: сего ради διὰ τοῦτο 17. 12, 39. 16. 26, 43. 7–8, 47. 17, 48. 13, 64. 3, 78. 1. 83. 22, 86. 1, 91. 7–8, 136. 6–7, 161. 19, 164. 29, 248. 7–8, 251. 17, 254. 20, 265. 12–13, 317. 1–2, 331. 28, 332. 4, 341. 17, 344. 2, 355. 4–5, 358. 15, 367. 27–28, 369. 27, 372. 4, 380. 5, 382. 8, 393. 8; praeterea ради=διά: 31. 15, 44. 5, 48. 15. 27, 67. 4, 87. 28, 106. 18. 22, 123. 14. 15, 124. 19, 128. 10, 136. 14, 169. 10, 170. 2–3, 179. 23, 195. 31, 294. 19, 340. 25, 343. 11, 346. 3, 361. 26–27, 364. 8, 367. 3. 7–8, 369. 3. 4, 370. 7; чесо ради διὰ τί 366. 14, εἰς τί 97. 21; ѥнєкєн ѥмоу мєнє ради 10. 17–18, 31. 5, 33. 12–13, 57. 13–14, 147. 20, 156. 23–24, 168. 26–27, 236. 1, ѥнєкєн тоутоу сего ради 154. 15, praeterea ради = ѥнєкєн 10. 14, 69. 9, 207. 10, 217. 8, 225. 15, 282. 9; cf. 187. 33, 188. 20.

радити vl. pro родити, quod vide.

радовати сѧ χαίρω gaudeo: радоуіж сѧ 361. 26, радоуєтъ сѧ 62. 24, радоуоутъ сѧ 324. 22, 328. 18, радоуи сѧ χαῖρε have 102. 1, 107. 23, 180. 14, 192. 6, 392. 8, радоуитє сѧ 10. 18, 242. 17. 18, радоуита сѧ 112. 15, радоуıа сѧ 267. 21, 284. 3, радоуіжштє сѧ 287. 5; радованаіж сѧ 260. 23; сугчаірѡ: радоуитє сѧ съ мъноіж сугчаірѧтє 267. 24, 268. 10, радованаіж сѧ съ неіж сунєχаіроν 194. 16.

радость χαρά gaudium: радость 94. 5. 12–13, 190. 19, 197. 11, 268. 12, 324. 23, 379. 9. 9–10, 386. 3, радостъ 267. 26, 383. 2. 6. 16, радости 46. 21, 311. 21, 383. 9, радостиіж 4. 20, 44. 2, 112. 13, 128. 6–7, 227. 15, 242. 9, 312. 23, 324. 21–21.

радошта ἀγαλλίασις gaudium: радоштами 193. 19.

радъ къıти χαίρομαι gaudeo: радъ къıстъ

ἐχάρη 303. 18, —ки кълъ ἠγαλλιάσατο 352. 13.

раждати vide sub родити.

рaждие, vl. рождие, τὰ κλήματα palmites 378. 12, cf. разга et розга.

разарѣти — разорити λύω solvo: разарѣаше ἔλυεν 332. 5, разоритъ сѧ 344. 7, разорити 360. 3; καταλύω destruo: разарѣıаи καταλύων 108. 16—17, 181. 17, разорıж καταλύσω 177. 8, разоритъ сѧ 87. 5, 293. 11, разорите 321. 4, разорити 11. 9. 10, 103. 11—12, —сѧ 167. 23; καθαιρεῖν: разорıж καθελῶ destruam 254. 8; разористе ἠκυρώσατε (νόμον) 51. 22, разори сѧ συνέπεσεν cecidit 220. 10.

разбıкати ῥήσσω allido: разбıкаатъ 150. 4.

разбити ἐδαφίζω prosterno: разбıжтъ 287. 21.

разбоıникъ λῃστής latro: разбоıникъ 357. 2—3, 392. 3, acc. sing. 301. 2, разбоıника 102. 18, 108. 12—13, 176. 11—12, 181. 11, dual 109. 2, о разбоıницѣ 188. 30, разбоıници 357. 18, разбоıникъı 187. 18, 245. 1, разбоıнъıкъı 244. 6, разбоıникомъ 74. 25, 161. 1—2, 288. 2.

разбѣгнжти сѧ διασκορπίζομαι dispergor: разбѣгнжтъ сѧ 174. 14—15.

разводити σχίζω aperio: разводѧшта сѧ 116. 26—27.

развратити — развраштати διαστρέφω subverto: развраштенъ διεστραμμένος perversus 237. 27, разврашенъı 59. 17, развраштаıжшта 302—303; ἀνασείω commoveo: разврашталаатъ 303. 10; ἀποστρέφω averto: разврашаıжıра 304. 5.

разврѣзати, разврѣсти — разврѣзж διανοίγω adaperio: разврѣзаıа 198. 20—21, разврѣзи сѧ 143. 22, dual. разврѣсте сѧ 143. 22—23.

развѣ χωρίς excepto 50. 1, 54. 19, παρεκτός 12. 29—30, 66. 17, εἰ μή 145. 14—15, πλήν 166. 1.

разга κλῆμα palmes: разгж 378. 3.

разгнѣвати сѧ ὀργισθῆναι irascor: разгнѣва сѧ 78. 24—25, 270. 8—9, разгнѣвавъ сѧ 265. 15.

разгънжти ἀναπτύσσω revolvo: разгънжвъ ἀναπτύξας 207. 8.

раздаати διαδίδωμι distribuo: раздаатъ 248. 16, раздан διάδος 281. 12, cf. 285. 23 nota.

раздроушение ῥῆγμα ruina 220. 11, разроушение πτῶσις 21. 10—11.

раздрѣшити λύω solvo: лѹ̈саı раздрѣшити 116. 19, 260. 19, раздрѣшıши 56. 20—21, 63. 17, раздрѣшите 364. 15, раздрѣши сѧ 143. 23, лелумένος раздрѣшено 56. 21, 63. 18.

раздърати (aut раздърати) —раздерж σχίζω scindo: раздъра сѧ ἐσχίσθη 109. 24, 182. 12, 306. 23, раздереть 214. 12—13.

раздѣление διαμερισμός separatio: раздѣлениѣ 257. 27.

раздѣлити — раздѣлѣти μερίζω divido: раздѣлити μερίσασθαι 187. 27, раздѣлитъ сѧ 125. 24—25. 27, 253. 22, раздѣли 125. 29, 139. 3, раздѣлъ сѧ (pro раздѣлıлъ сѧ) μερισθεῖσα 39. 9. 10—11, раздѣлилъ сѧ естъ ἐμερίσθη 39. 12—13; διαμερίζω: раздѣлите διαμερίσατε 297. 30, раздѣлѧтъ сѧ διαμερισθήσονται 258. 1, раздѣли сѧ διεμερίσθη 248. 3, раздѣлıша 394. 24, раздѣлıı сѧ 247. 24, раздѣлıше 108. 7—8, 181. 6, раздѣленъ διαμερισμένος 257. 28—29; раздѣлѣıшите διαμεριζόμενοι 305. 22—23; διαιρέω: раздѣли διεῖλεν 268. 18.

раздиж сѧ (—разити сѧ) σκορπισθῆναι dispergor: раздидетъ сѧ 384. 9, раздиженъ сѧ διασκορπισθήσεται 100. 4.

различьнъ ποικίλος varius: различънъıı 118. 30, 209. 22, различнъıми 9. 24, gen. plur. различенъ 114. 3, 186. 10.

разлжчати — разлжчити χωρίζω separo: разлжчаатъ 66. 9, 154. 21; διαχωρίζομαι discedo: разлжчаашете сѧ 236. 26; ἀφορίζω separo, segrego: разлжчаатъ ἀφορίζει 95. 15, разлжчитъ ἀφοριεῖ 95. 13, разлжчатъ ἀφορίσωσιν 217. 5—6; supin. разлжчитъ διχάσαι 33. 2.

размѣшенъ μεμιγμένος vl. pro съмѣшънъ 108. 6 nota.

разоумıкъ in не разоумıкъ, melius неразоумıкъ, ἀσύνετος imprudens: неразоумıки 142. 6, vl. неразоумлıви.

разоумъ σύνεσις intellectus: разоумомъ 166. 3, разоумѣ 201. 7; γνῶσις scientia: разоумъ 195. 29.

разоумıнъ συνετός prudens: gen. plur. разоумѣнъ 242. 23, разоумѧнъıхъ 36. 13.

разоумѣвати, разоумѣти γιγνώσκω scio: разоумѣıж γνώσομαι 191. 3, ἔγνων 271. 11—12, ἔγνωκα 334. 20; разоумѣıши γνώσῃ 371. 19—20; разоумѣıатъ γνώσεται 343. 20, γνῷ 346. 17—18, 377. 23—24, γινώσκῃ 386. 25; разоумѣıте γνώσεσθε 349. 20, 350. 3, 376. 18, 392. 11—12, γινώσκετε 351. 4, γνῶτε 360. 9, разоумѣıете 294. 22—23, разоумѣıжтъ 374. 6; разоумѣı ἔγνω 133. 8, 330. 4, 367. 1, 373. 17—18, 382. 18, ἔγνως 287. 23—24; разоумѣхомъ ἐγνώκαμεν 351. 28; разоумѣша ἔγνωσαν 78. 8, 163. 22—23, 290. 4, 344. 15, 349. 17, 357. 13, 367. 20, 385. 11, ἔγνωκαν

385. 8, не разоумѣша ἤγνουν 151. 27, 238. 11—12; разоумѣти γνῶναι 43. 3; разоумѣкъ 38. 9—10, 55. 16, 80. 3, 97. 24, 145. 21, 331. 3—4, 336. 22, разоумѣкъше 234. 14, разоумѣлъ ки εἰ ἔγνως 287. 16; ἐπιγιγνώσκω cognosco: разоумѣеши ἐπιγνῷς 189. 9—10, разоумѣша ἐπέγνωσαν 191. 17, разоумѣкъ ἐπιγνούς 120. 23—24, 212. 23, 303. 14; συνίημι intellego: разоумѣлаатъ συντέντος 43. 27, разоумѣлаѭтъ συνιοῦσιν 43. 10, συνιῶσιν 127. 26—27, разоумѣланте σύνετε 141. 27—28, разоумѣлаѣ συνιείς 44. 11, разоумѣете συνίετε 146. 3 nota, συνήκατε 47. 15—16, разоумѣѭтъ συνιέναι 312. 6, συνιῶσιν 43. 18, 227. 7—8, разоумѣите συνίετε 52. 3—4, разоумѣсте 146. 3; συνῆκαν: разоумѣаѫ 282. 22, dual. разоумѣсте 201. 16, разоумѣша 55. 26—27, 59. 7, 139. 26, 282. 20, разоумѣти συνῆτε 43. 12—13, разоумѣѭштю συνιόντος 226. 12; νοέω intellego: разоумѣлаатъ νοείτω 88. 13, разоумѣлаате νοεῖτε 52. 18, разоумѣатъ νοείτω 169. 15, разоумѣате νοεῖτε 142. 6—7, разоумѣете 55. 23—24, 145. 23—24, разоумѣѭтъ νοήσωσιν 370. 2, разоумѣкъ κατανοήσας 290. 15; οἶδα: разоумѣете οἴδατε 127. 30.

разоумѣние γνῶσις scientia: разоумѣнию 251. 28.

рай παράδεισος paradisus: къ рай 306. 20.

рака μνημεῖον monumentum: ракы 85. 21.

рака ῥακά racha 11. 25.

рало, vl. орало, ἄροτρον aratrum 240. 9.

рама Ῥαμᾶ Rama 5. 17 nota.

рамо ὦμος humerus: dual. рамѣ 267. 21.

рана μάστιξ plaga: ранѣ 124. 22, 133. 9. 23, ранъ 222. 18; πληγή: ранамъ 257. 16.

рано ὄρθρον ante lucem, diluculo 307. 24, ὄρθριος 309. 25.

раскаати сѧ μεταμέλομαι paenitentia moveor, paenitentiam habeo: раскаасте сѧ 76. 27, раскаакъ сѧ 76. 17, 105. 6—7.

раскопати ὀρύττω fodio: раскопа 93. 19.

распасти сѧ σχίζομαι scindor: распаде сѧ 109—110.

распоустьнъ, adj. quod a распоустъ ἀποστάσιον repudium derivatur, ἀποστασίου repudii: распоустьнъıа (кънигы) 12. 27—28, 66. 11, 154. 10—11.

распьрѣ σχίσμα dissensio 346. 2, 354. 12—13, 358. 22.

распѧтъ (съ нимь) συνσταυρωθείς crucifixus: dual. распѧта 109. 2, cf. пронькж.

распѫдити σκορπίζω dispergo: распѫдитъ 358. 5.

распѫтие πλατεῖα platea: распѫтиѣ 265. 17, распѫтъѣ 241. 17, распѫтиѭ 261. 25, распѫтиѭ 15. 5, 38. 19—20; ἀγορά platea: распѫтиѭ 140. 6; ἄμφοδον bivium: распѫтии 159. 15.

расти—растѫ αὐξάνω cresco: расти 324. 24, растѫтъ 17. 24, 255. 8, растѣаше 196. 4—5, 200. 13, растъı 127. 16; βλαστάνω increscо: растетъ 129. 9; коупьно расти συναυξάνεσθαι 45. 2.

расточити—растачати διασκορπίζω spargo, dispergo: расточиѭ 94. 23, расточи 268. 21, растачи mendum pro расточи 194. 1, расточъ 94. 17, расточенаѣ 365. 11—12; растачаıа 271. 2, растачаатъ σκορπίζει 39. 26, 248. 18.

растрѫгнѫти ῥήγνυμι disrumpo: растрѫгнѫтъ 19. 7.

растрѫсати διαρήγνυμι scindo: растрѫса 103. 25, растрѫзакъ 177. 22, растрѫсакъ διαρήσσων 230. 5—6.

расхытити ἁρπάζω diripio: расхытитъ 39. 23—24, 358. 4—5, расхытити 39. 21—22; διαρπάζω: расхытитъ 126. 3, расхытити 126. 1.

расъıпати ἐχχέω effundo: расъıпа 320. 21.

расѣание διασπορά dispersio 345. 10.

расѫждати διακρίνειν diiudicare 55. 5.

рачица, vl. ad скринница, 366. 17—18 nota.

раширѣти πλατύνω dilato: раширѣѭтъ 82—83.

рашти сти (ex рас-чисти) — рашътѫ ψηφίζω computo: рашътътетъ 266. 13.

ребро πλευρά latus: ребра 109. 21, 395. 27, 398. 23, 399. 10. 18—19.

ремень ἱμάς corrigia: ремень 316. 20, ремене 116. 20, 204. 1.

рещти — рекѫ εἰπεῖν dicere: рещти 25. 14, 121. 3. 5, 212. 27. 28, 224. 22, 265. 3, (λέγειν 219. 9), реши 25. 15; рекѫ εἶπω 5. 4, 45. 3, 302. 11, 323. 2, 335. 2, 352. 10, 368. 25, 370. 25, ἐρῶ 76. 2, 162. 8, 254. 11, 269. 6—7; речеши εἶπῃς 103. 19, ἐρεῖς 18. 21; речетъ εἴπῃ 11. 25, 40. 3. 5, 51. 19, 73. 17, 89. 3—4, 91. 18, 141. 17—18, 159. 11, 161. 14. 19, 170. 4, 246. 14. 18, 257. 4, 264. 9, ἐρεῖ 95. 18, 96. 7—8. 12, 162. 12—13, 253. 11, 261. 22, 262. 1, 264. 4, 275. 15. 16—17, 288. 19, λέγει 41. 14, речетъ сѧ λαληθήσεται 98. 9; речемъ εἴπωμεν 76. 5. 7, 162. 12. 14, 288. 18—19. 20, речѣте 239. 14; речете εἴπητε 75. 21, 76. 1, 86. 22, 253. 18, 263. 3, ἐρεῖτε 60. 1, 207. 27, речета 73. 17, 286. 21, 297. 15, рекѫтъ εἴπωσιν 10. 16—17, 40. 19, 56. 23—24, 82. 14, 89. 10, 111. 9, 217. 17,

ἐροῦσιν 20. 18–19, 277. 11. 16, 305. 10; рєкомъı ὁ λεγόμενος 327. 22; рєчє εἶπε 4. 13, 6. 21, 7. 19, 8. 2. 5, 22. 17. 27, 23. 17. 23, 24. 22, 25. 8. 12, 26. 14. 24, 27. 21, 34. 5. 7, 36. 11, 37. 7. 26, 39. 8, 41. 24–25. 27, 42. 1, 43. 2, 44. 23–24, 46. 1, 47. 17, 48. 5. 10, 49. 17. 21, 50. 15. 17, 51. 13, 52. 3. 10. 15. 16, alia plurima; 2 pers. sing. εἶπας 99. 15, 103. 20–21, 165. 28, 291. 27, 327. 3; рєчє λέγει 8. 9. 17, 9. 11, 21. 23–24, 22. 8, 60. 14, 75. 3, 143. 7, nonnulla alia, ἐλάλησεν 50. 13; рєкъ кимъ εἶπον ἄν 374. 23; рєкъ εἰπών 101. 13, 175. 18, 211. 23, 235. 17, 286. 11, 297. 9, 306. 26, 311. 19, 343. 1, 353. 9, 364. 10, 372. 28, 387. 14, 389. 27, 391. 24, 398. 22. 27, 402. 22, рєкы ὁ εἰπών 331, 20, рєкъши εἰποῦσα 362. 25. 27, 398. 1, рєкъшю 119. 18, 389. 24–25, рєкъшиихъ τῶν εἰπόντων 187. 33, рєчєно єстъ εἴρηται 206. 27–28, р. кыстъ ἐρρέθη 11. 21, 12. 12. 25, 13. 2. 14. (єстъ) 26, рєчєноє τὸ ῥηθέν 3. 11, 5. 8. 15, 6. 9, 8. 29, 23. 12, 38. 13, 45. 21, 73. 20, 105. 20, рєчєнааго 81. 7, рєчєнжіе 88. 11, 169. 13, κατὰ τὸ εἰρημένον по рєчєноумоу 198. 22; imperat. рьци εἰπέ 63. 11, 71. 21, 80. 1, 119. 22, 206. 3, 224. 23–24, 245. 12, 253. 21, 288. 12, 398. 13, рєци 8. 3, ръци 22. 10, 168. 1, 221. 7, 302. 10, 359. 4, рьцѣте εἴπατε 32. 6, 78. 17, 98. 22, 113. 4, 241. 18, 262. 17, 288. 16, ръцѣте 78. 21, 183. 22, рьцѣта 112. 8, 173. 7, ръцѣта 159. 12; aor. рѣхъ εἶπον 55. 25, 112. 11, 150. 7, 315. 15, 316. 25, 319. 3, 322. 16, 323. 1, 324. 17, 339. 1, 349. 8, 355. 15, 359. 5. 9. 28, 360. 5, 364. 1. 8, 373. 30, 377. 10. 15. 17, 380. 6, 381. 8. 9, 382. 8. 21, 388. 10, 389. 24, εἴρηκα 341. 17, 377. 19, 379. 18, прѣжде рѣхъ προείρηκα 89. 9, 170. 11, рѣсте 2 pers. plur. 252. 15, 3 pers. dual. 103. 11, 157. 16. 22, 159. 18, 222. 14, 234. 19, 239. 13–14, 286. 25, 297. 10, 308. 8, 309. 14, 310. 21, 317. 19, 354. 23, 354—355, 355. 5; рѣша εἶπον, εἶπαν 4. 5, 25. 10, 37. 4, 39. 5, 43. 1, 44. 21, 52. 7, 54. 10, 56. 6, 59. 22–23, 60. 13, 75. 1, 76. 10, 77. 13, 92. 16, 100. 16, 104. 4. 18, 105. 10. 14, 106. 27, 107. 11, 126. 15, 144. 16, 146. 2, 154. 10 nota, 163. 11, 164. 6, 184. 5, 194. 21, 197. 23, 203. 14, 213. 25, 214. 28, 234. 24, 235. 10, 247. 19, 275. 6, 281. 22–23, 286. 3. 24, 287. 10, 288. 11–12, 289. 23, 290. 19, 291. 27, 299. 16. 25–26, 300. 23, 302. 15. 18, 310. 4, 316. 6. 13, 321. 2. 7, 324. 10, 330. 3, 337. 25, 338. 9. 13. 23, 341. 5, 342. 8, 345. 7. 18, 346. 1. 6. 19, 348. 2, 350. 19. 26, 351. 18. 27, 352. 15, 353. 26, 355. 8. 13. 19, 356. 4. 19, 361. 21, 363. 20, 364. 20, 368. 3, 382. 12, 388. 9, 390. 7. 22. 26, 391. 8, 394. 21, λέγουσιν 44. 25, 122. 7–8, ἔλεγον 347. 9.

рнза ἱμάτιον vestimentum: рнзъı sing. et plur. 27. 3. 19, 51. 6, 58. 4, 74. 5. 7, 103. 25, 107. 27, 108. 8, 140. 8, 148. 11, 158. 26, 159. 20. 21, 180. 19, 181. 6–7, 214. 10, 232. 1, 286. 27, 287. 1, 305. 23, 371. 11, 372. 6, 394. 18. 25, рнзи pro рнзъı 34. 18; рнзж 214. 11, 217. 27, 229. 21–22, 299. 20, 392. 7. 15, рнзѣ loc. 27. 1, 122. 20, 133. 5. 6–7, рнзъ 83. 3, 88. 19, 169. 21, рнзами 223. 3–4, рнзахъ 133. 12–13; ὀθόνιον linteum, linteamen: рнзъı 308. 25, 397. 11. 14, рнзами 396. 17, 397. 16; ἔσθησις vestis: рнзахъ 308. 5–6, ἐσθής: рнзж 303. 28; χιτών tinica: рнзж 13. 19, дъкѣ рнзѣ 135. 21, 203. 11, dual. рнзоу 30. 8, 233. 15, рнзъи 177. 22–23.

рнмлѣнинъ Ῥωμαῖος Romanus: рнмлѣне 364—365.

рнмьскъ ῥωμαϊκός latinus: рнмъсками 306. 8.

рнснекъ τοῦ Ῥησᾶ 204. 30.

рогъ κέρας cornu 195. 11.

родитєлѣ γονεύς parens: dual. родитєлѣ 199. 6, 200. 16, 233. 5, 353. 1. 2–3, 354. 18. 23, 355. 1. 5, родитєлѣ 31. 13, 169. 8, 282. 7, родитєлъı 294. 15–16.

родитн — раждати γεννάω gigno: роди ἐγέννησεν genuit: 1. 2–12, 2. 1–8. 11–19, 194. 13, —сѧ 353. 1–2, 354. 21, 383. 6, ἐγεννήθη 354. 24–25, роднъ сѧ γεγέννημαι 391. 19, роднша ἐγέννησαν 305. 11–12, —сѧ ἐγεννήθησαν 67. 1, 315. 9–10, родитъ γεννήσε: 190. 17, 383. 4, —сѧ 192. 25, 322. 5. 12, роднлъ сѧ естъ ἐγεννήθη 99. 12, 173. 29, —еси ἐγεννήθης 356. 6; родити сѧ γεννηθῆναι 322. 8. 10. 16–17; рожденъı τὸ γεγεννημένον 322. 14. 15. 20, рожденоу γεγεννημένου 356. 1–2, рождени γεγεννήμεθα 350. 28, къ рожденъıхъ ἐν γεννητοῖς 34. 26, 223. 11–12, cf. о рожєнѣємь 313. 10; рождъшєю сѧ γεννηθέν 3. 7, рождъшю сѧ 3. 19; раждаю сѧ γεννᾶται 4. 4; τίκτω pario: раждаатъ τίκτῃ parit 383. 3, роднши τέξῃ 192. 14, родитъ τέξεται 3. 8. 13, ἔτεκε (pro роди) 3. 17, роди ἔτεκεν 197. 1, — сѧ ἐτέχθη 197. 12, родити τεκεῖν 194. 12–13, 197. 1, рождни сѧ τεχθείς 3. 21.

родитн, quod et радити scribitur, adhibita negatione не ἀμελεῖν, παρακούειν: не роднши οὐ μέλει σοι 79. 29, 130. 11, 163. 29, не радиши 245. 11, не радитъ οὐ μέλει αὐτῷ 358. 7, не рождъше ἀμελήσαντες 78. 21, не родитє, melius не неро-

дите μὴ καταφρονήσατε 62. 12, не родити вкчнетъ 63. 12.

родъ γενεά generatio: родъ 41. 1, 55. 6, 193. 28. 28—29, 249. 7, родосѣ 35. 10, 86. 13, 90. 11, 145. 10, 171. 1, 296. 2—3, роде 59. 17, 150. 11, 237. 26, рода 223. 21, 249. 14, 251. 22. 26, 277. 24, родоу 41. 21, 145. 11, 249. 12, родомѣ 41. 9. 11 nota, 249. 19, родѣ 147. 26, 272. 1, роди 193. 26, родъ gen. plur. 2. 20. 21. 22. 23; γένος genus: родъ 60. 3, 151. 17, рода 47. 6, родомѣ 143. 1—2; ἔθνος gens: родъ 391. 9; συγγενεῖς cognati: родомъ 294. 16.

рождение οἱ συγγενεῖς cognati 194. 14, рождениѣ 264. 17, къ рожденни 135. 7, 200. 26; συγγένεια: рождениѣ 194. 22.

рождьство γένεσις generatio: рождъство 2. 24, рождъства 1. 1, nativitas: рождьствѣ 190. 19—20, ἡ γενετή: отъ рождъства 352. 24; τὰ γενέσια natalia: рождъствоу тоῖς γενεσίοις 136. 24, рожьства 48. 20; cf. рождьства 196. 7.

рожьць κεράτιον siliqua: отъ рожецъ 269. 1.

розга κλῆμα palmes 378. 8. 16—17, cf. разга, раждѧ.

ротити сѧ ἀναθεματίζειν anathematizare 178. 20, καταθεματίζειν (vl. καταναθεματίζειν) detestari 104. 21.

роуфовъ Ῥούφου: рѵфоѵ 181. 1.

рѫпѣтати—рѫпѣштж γογγύζω murmuro: рѫпѣштѫтъ 341. 7, не рѫпѣштите 339. 19, рѫпѣщѫштъ 345. 1, рѫпѣтааѫж 70. 18—19, 213. 18, 339. 13—14, διηγόγγυζον рѫптааѫж 284. 4, роптааѫж 267. 10.

рѫпѣтъ γογγυσμός murmur: рѫптъ 343. 7.

рꙑба ἰχθύς piscis: рꙑбꙑ gen. sing. 19. 15, 247. 8, 311. 23—24, plur. 54. 13, 247. 8, рꙑбѫ 60. 24, dual. рꙑбѣ 49. 20. 23, 138. 21. 27, 139. 2, 235. 2, 336. 5, рꙑбоу 139. 5, 234. 25, 336. 12, рꙑбъ 186. 11, 210. 25, 211. 12, 400. 10, 401. 9. 12. 15.

рꙑбарь ἁλιεύς piscator: рꙑбарѣ 9. 11, 117. 15.

рꙑбитвъ id.: рꙑбѣитвꙑ recte рꙑбитви 210. 11—12.

рꙑбица ἰχθύδιον pisciculus: рꙑбицъ 54. 10—11, 144. 21.

рꙑдати θρηνέω: рꙑдахомъ 223. 26, клаίω рꙑдааѫж 232. 23—24, рꙑдаѫштемъ 184. 10, рꙑдасте ἐκόπτεσθε 35. 15.

рѣзати κόπτω caedo: рѣзааѫж 159. 23, рѣзаѫж 74. 8.

рѣка ποταμός flumen: рѣка 220. 4. 10, рѣцѣ 116. 11, рѣкꙑ 20—21, 21. 8, 345. 19.

рѣпие (рѣпии?) τρίβολος tribulus: рѣпиѣ 20. 5.

рѣчь κατηγορία accusatio 390. 21, рѣчъ κατηγορεῖν accusare 215. 17, си-рѣчь тоѵт' ἔστιν 140. 14.

рѧдъ in по рѧдѫ, recte рѧдоу, καθεξῆς ex ordine 189. 8.

рѫгати сѧ ἐμπαίζω illudo: рѫгати сѧ 266. 17, рѫгааѫж сѧ 107. 22, 302. 3, 306. 2—3, рѫгаѭште сѧ 108. 20, 181. 20; καταγελάω derideo: рѫгаѫ сѧ 27. 32, рѫгааѫж сѧ 134. 8, 232. 26.

рѫка χείρ manus: рѫка 12. 21, 61. 24, 124. 6, 153. 5, 195. 6, 215. 14, 216. 2, 298. 10, рѫкꙑ gen. sing. 240. 9, 344. 26, 359. 14. 17, 399. 9, acc. plur. 101. 17, 185. 6, 294. 4—5, рѫкѫ 21. 21, 27. 13, 28. 2, 37. 23, 38. 6, 41—42, 50. 22, 99. 7, 102. 6, 118. 22—23, 119. 17, 123. 18. 21—22, 124. 5, 134. 12, 143. 17—18, 146. 6, 151. 12, 186. 15, 209. 24, 211. 22, 215. 20, 216. 1, 233. 2, 269. 21, 399. 18, loc. sing. рѫцѣ 23. 7; plur. рѫкъ 51. 12, 301. 5, 360. 12, рѫкама 52. 27, рѫкаѫъ 206. 25, рѫкаѫъ 185. 3; dual. рѫцѣ 60. 8, 62. 2, 67. 7. 13, 79. 15, 102. 4, 107. 8, 132. 23, 135. 10, 146. 8. 12, 151. 24, 153. 8, 155. 8, 175. 25—26, 176. 7, 204. 4, 238. 11, 260. 5, 290. 3, 306. 25, 308. 13, 311. 16. 20, 312. 18, 325. 8—9, 371. 9. 25, 398. 23, 399. 17, 402. 18—19; рѫкоу 7. 10, 8. 12, 140. 17, 199. 9, 346. 5, 399. 8; рѫкама 134. 28, 140. 14. 27, 214. 27—28, 364. 13.

рѫкотворенъ χειροποίητος manu factus: рѫкотворенѭ 177. 8.

G

савахтани σαβαχθανί 109. 8, 182. 3.

садити φυτεύω planto: сади 52. 10, саждааѫж 278. 1—2.

садокъ Σαδώκ: садока, садокъ 2. 15.

садоукеи Σαδδουκαῖος: садоукеи 80. 14, 164. 10, 290. 24, садукеи 54. 23, садоукеѭ 6. 20, 81. 13, о садоукеихъ 115. 15, 188. 21; adj. садукейска 55. 14. 26, 56. 2.

садъ φυτεία plantatio 52. 10.

саланѣ тоῦ Σάλα 205. 15.

салатиилевъ тоῦ Σαλαθιήλ 205. 1, cf. солотаилѣ 2. 11, солотаилъ 2. 11—12.

салимъ Σαλείμ: князъ салимови 324. 4.

салмоновъ тоῦ Σαλμών 205. 9—10, cf. 1. 9 nota.

саломи Σαλώμη 182. 19, 183. 9.

самарѧнѣ Σαμάρεια: самарѧнѭ 325. 18—19, самарѧнѣ

325—326, самарнеіж 276. 6—7; adj. самарѣскъ, vl. самаренскъ, 325. 20.

самарѣнинъ Σαμαρείτης Samaritanus: самарѣнинъ 244. 13—14, 276. 21—22, 351. 19—20, самарѣне 328. 27—28, самарѣнъ 29. 22, 328. 24—25, самарѣнехъ 326. 7; adj. самарѣнъскж 239. 10.

самарѣнъıни Σαμαρεῖτις Samaritana: nominat. sing. 326. 4, local. sing. 313. 5, gen. sing. самарѣнъıнıа 326. 6.

самовидьць αὐτόπτης qui ipse vidit: самовидьци 189. 5.

самъ αὐτός ipse 6. 12, 37. 8, 123. 8, 124. 28, 126. 25, 130. 8—9, 166. 18, 215. 5, 219. 11, 240. 15, 292. 1, 300. 2, 309. 5, 311. 8. 16, 320. 13, 321. 16—17. 18. 20, 325. 15, 329. 8, 330. 7, 332. 14, 335. 20, 342. 13, 343. 1—2. 4, 354. 28, 383. 23, 387. 17, 394. 2, ἐκεῖνος 394. 15; ἐμαυτόν 352. 6, 376. 24, 386. 14; σεαυτόν 67. 26, 81. 23—24, 181. 18—19, 208. 2, 243. 24, 306. 6. 11, 348. 3, 352. 4, 359. 26, 402. 16; ἑαυτόν 125. 29, 244. 3, 248. 2—3, 349. 3, 363. 16; самь 139. 10; — само ἐφ' ἑαυτήν 247. 24; — самого αὐτόν 209. 28, 310. 4, 354. 26—27, 355. 6, οὗ тебе самого περὶ σεαυτῷ 385. 3; — самомоу αὐτόν 403. 17; — самомь: о тебѣ самомь 316. 9, о мнѣ самомь 348. 19, — самомъ 348. 7; — тебѣ самон 199. 22; — сами αὐτοί 137. 25, 246. 8, 251. 9. 28, 302. 19, 324. 16, 329. 4, 337. 22; ἑαутоύς 67. 4, 168. 23, 345. 8, ἑαутоῖς 85. 25.

сандалии σανδάλιον sandalium: сандалиıа 135. 19—20.

сапогъ ὑπόδημα calceamentum: сапога 7. 8, сапогоу 316. 20, сапогъ 30. 9, 204. 1—2, 240. 22, 299. 15, сапогъı 269. 21.

сарепта Σάρεπτα: сарептж 208. 13.

сатъ σάτον 45. 18, 261. 9.

свекръı πενθερά socrus: свекръı 258. 3, свекровь 33. 4, 258. 4—5.

свинии χοῖρος porcus: свинıа 24. 24, 131. 20—21. 23. 26, 230. 16, 269. 2, gen. plur. свинии 24. 19, 230. 12, 268. 27, свинѣмı 19. 5, свинѣхъ 132. 5; adj. свино 131. 18, свиное 24. 22.

свирати vl. pro пискати, quod vide, 223. 25 nota.

свирьць vl. ad сопьць 27. 30 nota.

свитати ἐπιφώσκω lucesco, inlucesco: свиталше 307. 17, свитающи 111. 17—18.

свободити ἐλευθερόω libero: свободитъ 350. 4. 13.

свободь, свободьнъ ἐλεύθερος liber: свободь ἐλεύθεροι 350. 7. 14, свободьнии 60. 20—21.

свои αὐτοῦ, αὐτῆς, αὐτῶν suus: acc. sing. 3. 18, 23. 3, 25. 5 (ἴδιος). 20, 57. 10, 65. 14, 69. 19, 77. 11, 102. 6. 9 (σου), 147. 17, 171. 9, 191. 21, 194. 11, 195. 19, 196. 13 (ἴδιος), 197. 2, 200. 12, 213. 8, 231. 19, 235. 25, 244. 17 (ἴδιος), 245. 7, 248. 12, 261. 4, 265. 2, 277. 22, 280. 14, 302. 9, 327. 28, 331. 12 (σου). 13; nom. sing. 19. 13—14, 91. 15, nom. plur. 173. 1, 315. 3 (ἴδιοι), dual. 43. 15, 58. 20, 216. 28, 267. 21, 273. 14, 312. 18, 384. 15; — своѣ nomin. fem. sing. 18. 14, 106. 20, dual. 29. 9, 73. 13, neutr. plur. 16. 7, 77. 22, 82. 22, 83. 1, 268. 26, 384. 9 (ἴδιος), 395. 10 (ἴδιος), 398. 23, своıа 4. 23, 10. 4; — свое 7. 11, 14. 3, 47. 24, 70. 27 (τὸ σόν), 78. 22 (τὸν ἴδιον), 93. 10, 94. 27 (τὸ ἐμόν), 102. 9, 133. 1, 134. 22, 167. 16, 171. 11, 191. 13, 204. 4—5, 239. 7, 262. 27—28, 268. 21, 269. 1, 334. 23 (ἴδιος), 372. 22, 380. 3 (ἴδιος); — своего 8. 15, 9. 18, 11. 24, 13. 27. 28, 33. 2. 9, 47. 21, 48. 16, 57. 19, 66. 4—5, 67. 25—26, 80. 19, 89. 20, 91. 7, 93. 20, 117. 24, 136. 14. 17, 141. 14, 148. 3, 154. 16, 163. 8, 164. 17, 165. 25, 167. 13. 14, 169. 19—20, 170. 14, 194. 6—7. 19, 195. 13, 196. 6—7, 200. 2, 204. 11, 219. 19—20 (ἴδιος). 24. 27, 226. 17, 256. 6. 19, 257. 12—13, 260. 14, 266. 6. 9, 267. 1, 271. 17, 273. 19, 291. 4, 293. 4. 6, 318. 3 (ἴδιος), 321. 10, 323. 10. 13—14, 332. 6 (ἴδιος), 372. 16, 380. 7, 384. 17; — своıа 30. 10, 33. 24, 51. 22, 69. 2, 95. 11, 152. 27, 190. 6. 23, 193. 25, 224. 14, 240. 9, 241. 9, 266. 7—8, 278. 12, 322. 10, 343. 22—23 (ἴδιος), 368. 18; — своемоу 11. 25, 65. 5. 16—17, 69. 16, 70. 11, 78. 14, 80. 22, 136. 24, 141. 21, 207. 5, 265. 14. 16, 269. 11, 270. 11, 325. 22; — своен 17. 27, 49. 3, 66. 6, 93. 13 (ἴδιος), 95. 9, 137. 7. 20, 141. 22, 147. 24, 154. 17, 221. 26, 236. 7, 255. 11, 395. 7; — своıж 3. 17, 4. 27, 12. 29, 14. 22, 15. 8, 16. 10. 11, 20. 29, 21. 6—7, 27. 2, 29. 8, 33. 3. 4. 11. 12, 57. 12. 13. 16. 18, 65. 25, 66. 5. 16, 72. 18—19, 78. 22, 80. 22, 141. 15, 147. 18. 20. 23, 154. 24, 158. 12, 192. 27, 194. 16, 204. 6, 236. 1, 240. 19, 258. 4. 5, 272. 28, 299. 20, 310. 9, 320. 11, 340. 13, 357. 27, 362. 26, 368. 17, 379. 14; — своıж 13. 9, 48. 24, 81. 19, 165. 21. 22. 22—23, 194. 1, 256. 26; — instr. sing. своıмь 12. 5, 31. 23, 82. 21, 120. 24, 240. 13, 257. 3, своıмъ 12. 3, 91. 12, 145. 9, 219. 3, 239. 9; — dativ. plur. своıмъ 8. 11, 29. 4—5, 35. 12, 48. 11, 54. 14, 56. 23. 26, 57. 8. 21—22, 68. 9—10, 79. 1, 82. 12, 97. 4, 99. 17, 124. 17—18, 129. 30—31, 136.

25, 139. 1, 144. 19, 156. 1, 171. 10, 174. 27, 195. 11, 206. 23, 234. 29, 238. 8, 252. 9—10. 18, 254. 20, 269. 18—19, 270. 24, 292. 9, 336. 14, 400. 3, 401. 23—24; — loc. sing. своемь 12. 16, 15. 15, 17. 22, 44. 16, 48. 6. 7, 57. 26—27, 91. 19, 110. 23, 127. 3, 135. 6. 8, 161. 16—17, 197. 6, 198 7, 201. 20, 211. 26—27, 213. 16, 255. 5, 257. 5, 259. 13, 272. 2, 329. 9 (ἴδιος), 331. 2, своемъ 45. 10, 166. 21—22, 208. 7, 380. 15; — своꙗ (ἴδιος) nomin. plur. fem. 358. 2, acc. plur. 3. 10, 6. 13. 19, 9. 13, 23. 27, 42. 1, 46. 11, 54. 1, 56. 4, 74. 5. 7, 77. 4, 78. 14. 25, 79. 24, 86. 18, 91. 21, 92. 3. 7. 16, 93. 9 (ἴδιος), 103. 25, 107. 27, 116. 13, 117. 19, 139. 8, 143. 19, 144. 6. 10, 146. 21, 147. 9, 151. 22, 158. 27, 159. 20. 22, 167. 8—9, 170. 20—21. 21—22, 177. 23, 180. 20 (ἴδιος), 216. 9. 29, 240. 3, 246. 1, 271. 14—15, 280. 11, 286. 27, 292. 19, 294. 5, 307. 4, 315. 3 (ἴδιος), 357. 6. 7—8 (ἴδιος), 371. 3 (ἴδιος), 372. 6, 379. 14; — своими 19. 6, 34. 5, 40. 22, 51. 26, 64. 6, 92. 10, 98. 24—25, 108. 15—16, 124. 10, 145. 4, 147. 14, 150. 6—7, 173. 10, 179. 16—17, 181. 16, 225. 10, 303. 27, 335. 14, 337. 16, 360. 23, 365. 19, 366. 9—10, 387. 15. 20, 399. 25; — своима 34. 1, 71. 18; — своиⷯъ gen. plur. 35. 21, 40. 21, 51. 12, 53. 16, 60. 18, 64. 17—18, 83. 3, 88. 19, 159. 5, 167. 18, 169. 22, 173. 4, 212. 3, 222. 8. 12, 224. 4, 226. 11, 279. 17, 284. 21, 286. 15, 311. 10, 351. 10 (ἴδιος), loc. plur. 71. 2, 120. 20, 190. 3—4, 191. 5, 195. 5, 203. 23—24.

свѣтѣние φῶς lux: свѣтѣниѣ ἐν τῷ φωτί 334. 3.

свѣтѣти (сѧ) φαίνω luceo: свѣтитъ сѧ 314. 7, свѣтѧ 334. 1; свѣтитъ сѧ λάμπει 277. 20.

свѣтило φανός lanterna: свѣтилы 387—388.

свѣтильникъ λύχνος lucerna: свѣтильникъ 11. 3—4, свѣтильникъ 16. 23, 128. 20—21, 249. 27, 250. 7, 333—334, свѣтильника 228. 5, 268. 6, свѣтилъника 249. 23, свѣтильници 256. 4; λαμπάδες lampades свѣтильници 92. 18, свѣтильникы 92. 3. 6—7. 16, свѣтилъникы 92. 9.

свѣтити λάμπω luceo: свѣтитъ 11. 5; vl. pro свѣтѣти сѧ 334. 1 nota.

свѣтъ φῶς lux: свѣтъ 9. 3. 5, 11. 1—2. 6, 17. 4, 58. 5, 199. 14, 228. 9, 250. 3, 314 6 bis. 12. 13, 323. 19. 20, 347. 28, 353. 8, 361. 16, 369. 15—16. 17. 19, 370. 13, свѣта 272. 1, 323. 22, 348. 1, 361. 18, 369. 20, свѣтоу 323. 23. 25, 369. 20—21, свѣтѣ 32. 6, 252. 15, 301. 12, 314. 10—11. 13; φέγγος: свѣтъ 249. 26, свѣта 89. 20, 170. 14; αἰών saeculum: свѣта 44. 7—8.

свѣтълъ φωτεινός lucidus: свѣтелъ 58. 12, свѣтъло 17. 1, 250. 1. 5. 6—7; λαμπρός splendidus: свѣтъло λαμпрѡ̃ς splendide 273. 5, свѣтълѫ (albus) 303. 28; τηλαυγής clarus: свѣтъло τηλαυγѡ̃ς 146. 14.

свѣшта φῶς lux: при свѣшти 176. 26; λαμπάς fax: свѣштами 388. 1.

свѣштьникъ λυχνία candelabrum: свѣштьникъ 128. 23, 228. 8, свѣщьникѣ 11. 5, свѣштьницѣ 249. 25.

свѧтити — свѧштати ἁγιάζω sanctifico: да свѧтитъ сѧ 15. 20 (сѣт сѧ), 246. 3 (сѣнтъ сѧ), свѧти ἁγίασον 386. 11, свѧти ἡγίασε (сѣн) 360. 3, свѧштенн ἡγιασμένοι 386. 15; свѧштѫ сѧ (vl. свѧштаѫ сѧ) ἁγιάζω ἐμαυτόν 386. 14, свѧщьмн 84. 16, свѧщаѫщиѣ 84. 10—11.

свѧтъ ἅγιος sanctus: свѧтъ (сѣтъ) 199. 1, 247. 15; свѧто 193. 27—28, сѣто 192. 25, 198. 21; свѧтъıн (сѣтъıн) 8. 8, 204. 17, 253. 18, 345. 22, сѣтон pro сѣтъıн 195. 19, свѧтъı pro свѧтъıн sive свѧтъı (сѣтъı) 40. 5, 110. 4, 118. 6, 126, 8, 169. 4, 192. 23, 209. 5, 253. 13, 377. 7, 385. 20; свѧта (сѣта) 3. 1. 8, 136. 20, 205. 21, 399. 1; свѧтааго (сѣтааго) 113. 21, 190. 22, свѧтаго τὸ ἅγιον 19. 4; свѧтъмь (сѣтъмь) 199. 3, 317. 10, сѣтъмъ 7. 9, 116. 22, 193. 12, 195. 8, 204. 3, сѣтъмъ 166. 15; свѧтѣ (сѣтѣ) 88. 12 nota; свѧти (сѣти) 95. 9; свѧтъıиⷯъ (сѣтъıиⷯъ) 236. 8, сѣтъıⷯъ 110. 2, 195. 14, свѧтъıими (сѣтъıми) 148. 3, сѣтъıми 57. 20.

сѣ ἰδού ecce, occurrit persaepe.

сѣ pronominis demonstrativi nomin. vel acc. sing. neutr. τοῦτο hoc: 3. 10, 22. 16, 28. 9, 44. 24, 57. 4, 61. 11, 68. 20, 73. 19, 97. 22, 98. 5. 8, 99. 18. 21, 102. 21, 113. 7, 118. 12, 119. 10, 133. 17, 150. 18, 159. 11, 172. 19, 174. 3. 5, 191. 3, 192. 21, 193. 15, 195. 6, 197. 14, 204. 13, 210. 5. 24, 221. 13, 238. 19, 241. 20, 244. 1, 254. 8, 256. 15, 271. 4, 282. 27, 289. 25, 297. 24. 30, 298. 5. 6. 16, 299. 22, 311. 19, 321. 12, 325. 2, 327. 5, 330. 7, 335. 19, 338. 11, 339. 7. 10, 341. 8, 345. 20, 347. 9, 368. 2, 369. 8, 382. 13. 17, 391. 7. 19 bis, 398. 22. 26, 401. 22, 402. 20. 22; ταῦτα 29. 13, 36. 12, 134. 26, 162. 4. 9, 191. 11, 221. 14, 226. 25, 237. 4, 242. 22, 248. 29, 251. 6, 260. 20, 265. 14, 281. 10. 15, 284. 14, 288. 13, 289. 1, 306. 26, 308. 21, 345. 1, 362. 25, 364. 10, 379. 8, 381. 6, 398. 1; videsis praeterea 19. 23, 43. 29, 46. 3, 89. 9, 91. 3, 112. 11, 118. 13, 127. 31 nota, 143. 9, 156. 25, 168. 1, 196. 10, 207. 22, 209. 11, 222. 8, 270. 5 nota, 274. 9, 282. 10, 286. 11, 300. 18, 301. 5, 311. 27, 314. 3, 345. 12, 356. 18, 362. 27, 366. 14.

16, 384. 21, 391. 24, 392. 24; — сєго in сєго рады vide sub рады, praeterea: 7. 1, 44. 8, 46. 10, 66. 24, 72. 3, 99. 24, 107. 9, 128. 13, 134. 20, 178. 21, 203. 3, 215. 3, 223. 21, 235. 17, 236. 5, 238. 12, 249. 14, 251. 22. 26, 255. 19, 258. 12, 271. 28, 277. 24, 289. 11. 14, 291. 13, 300. 27, 302. 23, 304. 5. 14, 331. 3, 338. 8—9, 340. 9, 341. 20, 344. 16, 349. 7. 8, 350. 25, 351. 17, 355. 22, 358. 12, 361. 16, 365. 8, 369. 5, 371. 3, 373. 17, 377. 22, 381. 22, 390. 21, 391. 12. 13, 392. 2, 393. 12, 394. 9, 402. 27, сєго дьнє σήμερον 105. 19, 113. 12; сєга рады 136. 6—7; — сєю 127. 29, 326. 18, 368. 26, 379. 12; — сємоу 8. 3—4, 22. 13, 41. 21—22, 47. 26, 48. 4, 70. 27, 108. 2, 134. 26, 145. 12, 206. 3, 221. 11, 241. 2, 249. 12, 264. 4—5, 284. 26, 333. 9, 334. 13, 357. 4, 362. 23, 369. 5, 373. 8, къ сємоу 263. 19; — сєи 60. 1, 75. 21, 161. 14, 245. 7, 275. 9, на— 259. 17, къ— 327. 7. 11; — сємь 31. 17, 56. 16, 147. 26, 198. 3, 238. 14, 242. 17, 273. 21, 303. 8, 304. 7, 308. 4, 320. 12, 328. 19, 341. 8, 355. 23, 360. 17, 361. 19, 368. 19, 374. 6, 378. 22, 382. 20, 384. 5, 395. 10, 400. 2, сємъ 78. 5, 154. 22; — dual. сею 81. 24, 165. 26, сєиж pro сею 13. 13; — cf. сн et съ.

сєкє genet. pronom. reciproci cuiusvis personae; sine praepositione: 41. 19, 57. 10, 95. 17, 147. 16, 181. 22, 235. 24, 305. 9, 321. 17; loco accusativi: 108. 18. 22, 165. 25, 166. 5, 236. 3, 272. 21, 303. 3; cum praeposit. отъ: 12. 23, 61. 26, 62. 7, cum praepositione оу: 238. 18, cum praepositione окръстъ: 23. 15; — сєкѣ dativus sine praepositione: 16. 19, 49. 17, 83. 11, 85. 26, 92. 23, 138. 13, 252. 10, 254. 17, 255. 26, 272. 3, 274. 25, 284. 19, 296. 5, 297. 30, 394. 24—25; dat. cum praep. къ: 118. 11, 156. 12, 162. 11—12, 163. 10—11, 183. 13, 229. 14, 283. 7, 309. 2. 9, 310. 22, 316. 23, 318. 22, 328. 8, 345. 8, 365. 23, 368. 3, 369. 8, 375. 3, 382. 13, 394. 21, 397. 23; localis cum praepositione къ: 6. 24, 25. 11, 27. 19, 44. 3, 55. 17, 76. 5, 77. 13, 120. 25, 128. 8, 133. 10, 139. 25, 149. 9. 28, 152. 2, 153. 26, 172. 5, 192. 10, 203. 1, 223. 19, 224. 17, 225. 21, 248. 1. 3, 254. 5, 269. 3, 271. 8, 279. 8—9, 280. 2, 288. 18, 298. 15, 308. 26, 333. 5. 7, 334. 21, 340. 17, 341. 7, 363. 23, 373. 28, 386. 3; cum praepositione на: 36. 22—23; cum praepositione о: 129. 10, 258. 13, 295. 27, 332. 9, 333. 15, 343. 21—22. 22, 344. 21, 348. 2—3, 349. 20—21, 351. 2, 354. 28, 358. 19, 365. 8, 370. 23, 375. 22, 378. 9, 382. 3, 391. 7; cum praepositione по: 133. 29, 317. 18; — сокоиж sine praepositione 18. 12—13; cum praepositione между: 63. 4, 153. 27, 304. 2, 339. 19—20, 340. 12, 373. 4, 374. 8, 382. 20—21; cum praepositione съ: 41. 18, 53. 22—23, 63. 7—8, 92. 7, 98. 3, 122. 14, 145. 15—16, 149. 3, 172. 13, 175. 1—2, 304. 1, 366. 21; cum praep. подъ: 22. 13, 221. 10; cum praep. прѣдъ: 14. 18.

сєдмицєиж ἑπτάκις septies 64. 2—3, cf. 275. 3 nota.

сєдмишьдн vl. pro сєдморицєиж 275. 3 nota.

сєдморицєиж ἑπτάκις septies 275. 3. 4, cf. 284. 9 nota.

сєдмъıи ἕβδομος septimus: сєдмжиж 330. 3—4; сєдмааго τῶν ἑπτά 80. 23—24.

сєдмь ἑπτά septem: 41. 18, 54. 17, 80. 19, 144. 16. 17, 145. 1. 30—31, 146. 2, 164. 18. 22. 27, 226. 7—8, 242. 9, 248. 26, 291. 4. 8. 12, exprimitur litera ѫ 54. 10. 12; сєдми genet. 80. 26—27, 187. 16, loc. 114. 21; сєдмь кратъ ἑπτάκις 63. 28, 64. 1—2, сєдмь десѧтъ кратъ ἑβδομηκοντάκις 64. 2.

сєкъıра ἀξίνη securis: сєкъıра 203. 5, сѣкира 7. 2.

сєлнкъ τοσοῦτος tantus: кь сєлнко εἰς τοσούτους 336. 6.

сєло ἀγρός ager: сєло 46. 2. 23, 78. 21—22, 105. 17. 19 bis, 184. 14—15, 265. 6; сєла gen. sing. 180—181, 275. 14, 305. 2, acc. plur. 69. 8, 140. 6, 156. 23, 234. 21, 268. 26; на сєлѣ 44. 16. 22, 45. 10, 46. 20, 88. 17, 90. 26, 105. 24, 169. 20, 255. 12, 270. 2, 278. 9. 20; сєлъ 156. 27; сєлѣхъ 131. 27—28, 138. 12—13, 230. 21; adj. тоу ἀγроῦ: сєлъноє 18. 1, сєлънъıхъ 17. 24, 45. 28.

сєлѣ adv. addita praepositione до, до сєлѣ ἕως ἄρτι usque nunc 35. 4, 320. 8—9, 332. 3, 383. 14, ἕως тоῦ νῦν 88. 26; add. praep. отъ, отъ сєлѣ ἀπ' ἄρτι a modo 103. 21, 193. 25—26, 211. 15, 257. 27—28, 297. 27, 298. 1, 302. 13, 319. 6, 372. 22, 375. 12, отъ сєлѣ не μηκέτι 347. 26.

сємєоновъ тоῦ Σεμεΐν 204. 29.

сєроуховъ тоῦ Σερούχ 205. 14.

сєстра ἀδελφή soror: сєстра 42. 4, 126. 22, 245. 7. 11, 363. 26, 395. 3, gen. sing. сєстръı 360. 20—21, plur. 48. 2, 69. 6, 126. 16, 135. 3, 156. 22, dual. сєстрѣ 360. 24, сєстрѫ 361. 5, 362. 26, сєстръ 156. 26, 266. 7.

сн femin. gen. nom. sing. αὕτη haec etc.: 28. 3, 47. 27, 77. 26, 81. 20, 97. 21, 98. 5. 9, 100. 27, 101. 8, 163. 21, 165. 23, 167. 10. 14, 172. 6. 7. 15. 20, 199. 27, 225. 9. 11. 14, 227. 4. 8, 279. 12, 292. 23, 293. 5, 298. 7, 321. 8, 324. 23, 347. 5, 361. 2,

379. 10; сн рѣчь cf. sub рѣчь; dat. sing. сн 40. 23, 65. 4, 279. 2, 303. 29, 394. 2, 395. 10; nom. plur. masc. 51. 25, 128. 4. 16, 293. 4, 295. 2; plur. neutr. 8. 17, 11. 13, 18. 10, 20. 27, 21. 4. 13, 47. 16, 48. 4, 52. 26, 65. 18, 67. 27, 75. 27, 76. 2. 11, 84. 28, 86. 13, 87. 9. 24, 90. 8. 12, 97. 4, 127. 31, 128. 4. 16, 142. 20, 155. 20, 162. 5. 17, 167. 21, 168. 3. 22, 170. 28, 171. 2, 184. 27, 238. 9, 242. 23, 250. 25, 254. 18, 255. 21, 264. 26, 270. 5, 272. 19, 281. 8, 293. 1. 9. 13. 14, 295. 29, 305. 15, 308. 17, 309. 8. 23, 311. 7, 316. 20, 320. 23, 321. 3, 322. 22, 332. 1. 12, 333. 27, 336. 5, 341. 3, 342. 14, 343. 1, 345. 25, 349. 17. 22. 25, 353. 9, 358. 23, 361. 19, 367. 22. 23, 369. 21, 370. 3, 372. 17. 28, 377. 6, 379. 25, 380. 10, 381. 1. 5. 12, 383. 17, 384. 11. 14, 386. 2, 387. 14, 389. 24, 395. 1, 396. 4, 398. 17, 399. 26, 403. 12; — сни nomin. plur. 75. 2, 103. 15, 128. 11, 141. 2, 166–167, 177. 14, 195. 3, 227. 16. 19, 228. 1. 24, 259. 1, 287. 13, 292. 16, 335. 19, 358. 26, 368. 7, 385. 19, 387. 8; — сниж acc. sing. fem. 52. 16, 75. 28, 154. 13, 162. 5, 174. 13, 175. 10, 177. 8, 206. 12, 208. 1, 225. 7, 226. 15, 256. 22, 259. 11, 260. 16, 267. 14, 279. 25, 288. 14, 289. 2, 290. 5, 300. 5, 321. 5, 326. 25, 357. 12, 358. 21, 368. 26; сныж 100. 3. 10, 174. 19–20, 254. 14; — сниѧ acc. plur. 29. 19, 47. 23, 198. 6–7, 201. 19, 220. 13, 234. 26, 289. 22, 309. 13, 348. 24; сныѧ 70. 19, 144. 13; —снимь instr. sing. 41. 9, 249. 19, снимъ 328. 4; dat. plur. снмъ 295. 22, 312. 13; — сними 273. 26, 309. 22; — синъ 11. 14, 33. 21, 43. 14, 61. 16, 62. 13, 63. 2, 87. 3, 96. 9–10. 28, 153. 1, 163. 17, 191. 21, 222. 10–11, 236. 13, 255. 11. 18. 20, 282. 20, 294. 4, 296. 14, 307. 7, 309. 2, 319. 4–5, 322. 1–2. 24, 332. 15, 367. 19, 381. 8, 385. 14, 386. 15, 388. 11, 399. 26, 402. 2, о синъ 403. 12; по синъ μετὰ ταῦτα 184. 12, 213. 10, 240. 11, 324. 1, 330. 9, 335. 8–9, 342. 4–5, 371. 20, 396. 8, κατὰ τὰ αὐτά 217. 10, cf. синъ 274. 24, синѣ 295. 7, — vide сѣ, сѣ.

сн pro есн 15. 19.

сидонъ Σιδών Sidon: сидоноу 36. 1, 241. 29, сидонѣ 35. 25–26, 124. 15, 241. 25; adj. сидоньска 216. 22, сидонъскыж 208. 13–14, сидоньскы 142. 23, сидоньскъ 143. 13–14, сидонъскыж 53. 1.

сикера σίκερα 190. 21–22.

сико vl. pro сице 280. 2 nota.

сила δύναμις virtus: сила 15. 28, 47. 27, 192. 23, 212. 10, 216. 26; gen. sing. силы 103. 23, 135. 9, 165. 1, 177. 20, 302. 15; силѣ 93. 13. 148. 8. 206. 32; силѫ 133. 10, 152. 31, 232. 9, 233. 9, 242. 15; силоѫ 89. 28, 170. 19, 190. 26, 209. 11, 295. 20, 312. 17; nom. acc. plur. силы 20. 22, 35. 23. 26, 36. 6, 48. 13, 81. 3, 89. 21, 134. 27, 170. 15–16, 241. 26, 295. 18; силъ 48. 8, силаχъ 287. 6; поимѣтъ по силѣ ἀγγαρεύσει 13. 22.

силоѫамль et силоѫамьскъ Σιλωάμ Siloam: силоѫамлѭ 353. 24–25, силоѫамъскъ 259. 6, силоѫамьсцѣ 353. 13, cf. въ силоѫамѣ 187. 29.

силънъ δυνατός potens: силенъ 309. 16, силънъ 266. 22, силъны ὁ δυνατός 193. 27, силънъıѧ τοὺς δυνάστας 194. 3.

симокъ τοῦ Σήμ 205. 16.

симонъ Σίμων 29. 13. 17–18, 48. 2, 56. 10. 119. 6, 210. 20–21, 211. 7, 225. 3, 318. 6, 341. 24, 371. 24, 373. 8, 374. 9, 388. 14, 389. 4, 390. 6, 400. 5. 10, 401. 2–3. 13, симонь 397. 12; симона 9. 9, 97. 16, 108. 1, 117. 12. 13, 125. 11, 171. 23, 216. 11. 15, 305. 1, 317. 25, 318. 3, 336. 3; симоноу 125. 5, 135. 2–3, 180. 22, 210. 18, 211. 14–15, 225. 6, 311. 4–5, 371. 16, 397. 3, симоноки 211. 14, 401. 25; симоне 56. 12, 60. 16, 175. 12–13, 224. 21, 299. 3. 3–4, 402. 1. 5. 10; adj. симонь Σίμωνος: симонь 366. 12, симонѣ (lege симоны) 209. 16, симоню 373. 14; симоновъ Σίμωνος 118. 18, 209. 15–16, 210. 14, симонова 118. 20, 342. 2, симоновоу 371. 7.

сионовъ adj. (τοῦ) Σιών: сионова 367. 18, сионовѣ 73. 21.

сиръ ὀρφανός orphanus: gen. plur. сиръ 376. 14.

ситовъ vl. сифовъ τοῦ Σήθ 205. 19.

сиць τοιοῦτος: сица (sc. знаменѣ) τοιαῦτα haec 354. 12; сице ταῦτα 3. 4, 27. 9, 252. 2, 354. 28. cf. 162. 5 nota, сице οὕτως 2. 24, 400. 5.

сѩти ἀνατέλλω oriri facio: съѩтъ 14. 3.

скандалисати σκανδαλίσαι scandalizo: скандалисаѧтъ 61. 15–16, сканъдалисаатъ 274. 23–24 (graece utroque loco σκανδαλίσῃ), cf. съблазнити.

скандалъ σκάνδαλον scandalum: сканъдѣлъ 61. 20–21 (vl. сканъдалъ), сканьдаль 61. 23, сканъдали 274. 19, сканьдѣлы 46. 12, сканьдалома 61. 21–22.

сквозѣ praep., construitur cum accusativo, respondet graeco διὰ cum gen., per: 37. 1, 68. 13–14, 123. 1, 156. 9, 160. 26, 212. 16, 214. 25. 248. 20, 261. 15, 281. 21, сквозѣ 151. 20, 325. 18; vel κατὰ cum acc. 233. 21, 261. 11, сквозѣ 226. 1; vel εἰς 142. 10, 230. 7.

скврънити κοινόω coinquino: скврънитъ 52. 4–

8. 28, 142. 13, скврънатъ 52. 22, 142. 21, скврънаштаа 142. 1, скрнаштаа 52. 26.

скинии σκηνή tabernaculum: скинию 148. 18, 237. 2; cf. кроκъ, сѣни.

скинопигикъ σκηνοπηγία 342. 8.

склазь νόμισμα nomisma: склазъ 80. 6.

скорпии σκορπίος scorpio: скорьпии 247. 11, скорѣпию 242. 15.

скоръ ταχύς citus: скоро ταχύ cito 12. 5, ταχέως cito 271. 21, τάχιον citius 373. 17, cf. 112. 8 nota, 265. 17 nota, 269. 19 nota, vide ѭдро; къ скорѣ ἐν τάχει 279. 20; скорѣе τάχιον citius 397. 9—10.

скотъ κτῆνος iumenta 244. 17—18, скоти θρέμματα pecora 326. 17.

скрыница γλωσσόκομον loculi: скрыницѫ 366. 17—18, 373. 19—20.

скрѫбь θλῖψις tribulatio: скрѫбь 87. 25, скрьбь 88. 24, gen. скрѫби 383. 5, по скрѫби 89. 18, 170. 12; adj. скрѫбьнъ: скрѫбьни 169. 26, 384. 13; λύπη tristitia: gen. скрѫби 381. 13; adj. скрѫбьни къшѧ ἐλυπήθησαν contristati sunt 60. 9—10.

скрѫкѣти λυπέομαι tristis sum, contristatus: скрѫкѣти λυπεῖσθαι contristari 100. 21, 173. 20, скрѫкѧ λυπούμενος 68. 7—8, 124. 3—4, 155. 29, скрѫкѧщиѥ λυπούμενοι 99. 4—5; скрѫкѧща dual. ὀδυνόμενοι dolentes 201. 11—12.

скрьжьтати τρίζω strideo: скрьжѫштетъ 150. 5—6.

скрьжьтъ βρυγμός stridor: скрьжетъ 22. 26—27, 46. 15, 47. 14—15, 79. 18, 91. 28, 95. 7, 262. 4.

скѫдѣль κέραμοι tegulae: скѫдель 212. 16.

скѫдѣльникокъ et скѫдѣлькиничьтоу κεραμέως figuli, quod a скѫдѣльникъ κεραμεύς derivatur: скѫдельникоко 105. 17, скѫдельничи 105. 24.

скѫдѣльникъ κεράμιον laguena: къ скѫдѣльницѣ 173. 5—6, 297. 13—14.

скѫдѣти ἐκλείπω deficio: не скѫдѣемо ἀνέκλειπτον non deficientem 255. 27—28.

слава δόξα gloria: слава 15. 29, 197. 7—8. 19, 264. 11, 287. 9, 352. 6; славы 69. 1—2, 95. 11, 277. 4—5, 334. 19, 335. 1, 343. 22. 23, 351. 23; славѫ 8. 17, 199. 15, 206. 12, 236. 24, 310. 9, 315. 11. 12, 320. 11, 334. 24, 355. 9, 364. 2, 370. 4. 9. 9—10, 386. 21, 387. 4; славоѭ 89. 28, 170. 19, 295. 21, 385. 3; славѣ 17. 27, 57. 19, 95. 9, 148. 2, 157. 18, 236. 7. 20, 255. 10, 361. 3.

славити δοξάζω glorifico: славлѭ сѧ 352. 6, слава 213. 8, 276. 18, 283. 13, славѧи 352. 7—8, славѧштѣ 198. 8—9, славимъ part. pass. 207. 3; славѣаше 260. 6, славѣахѫ 222. 5—6, славѣхѫ 53. 29, 121. 14, cf. 213. 8 nota.

славьнъ ἔνδοξος gloriosus: славънѣишихъ 260. 23—24, славьнѣ (pretiosus) 223. 4; κράτιστος optimus: славънѣи 189. 9, vl. дръжавьнѣиш, quod vide.

сланъ addito не: неслань ἄναλος insulsus: не слана, melius неслана, 153. 25.

сластъ ἡδονή voluptas: сластьми 227. 20—21; къ сластъ ἡδέως libenter 136. 22, 166. 20—21.

слово λόγος verbum: слово 13. 12, 22. 10, 40. 3. 18. 20, 44. 2. 7. 11, 52. 8—9, 68. 7, 101. 13, 113. 11, 119. 26—27, 120. 8, 127. 30—31, 128. 1. 3. 6. 12. 15. 17, 129. 27, 133. 27, 141. 23, 143. 9, 147. 6' 149. 8—9, 175. 18, 185. 11, 208. 27, 209. 10, 210. 8—9, 212. 1, 222. 8, 227. 9. 12. 15—16, 228. 3. 25, 245. 9, 249. 5, 253. 11, 301. 25, 314. 1 bis. 2, 315. 10, 328. 19. 25, 329. 3, 341. 6, 345. 11—12, 350. 15—16, 351. 25. 30, 352. 12, 360. 2, 369. 25, 370. 21, 376. 28, 377. 4, 378. 7, 380. 6. 9. 20, 385. 7, 386. 4. 11, 388. 12, 391. 2, 392. 24, 403. 5; словесе 12. 30, 44. 5, 53. 5, 66. 17. 24, 75—76, 82. 9, 128. 10, 162. 7, 189. 6, 288. 15—16, 332. 24, 334. 11, 351. 5; словесн dat. 321. 13, 329. 26, local. 64. 5. 7, 93. 22, 155. 29, 192. 9, 290. 8, 350. 2; instr. sing. словесмь 79. 22—23, 163. 26—27, 309. 16, 386. 16—17, словомъ 23. 10, 221. 7; словеса 20. 27, 21. 4. 12—13, 43. 26, 65. 18, 90. 13, 97. 3—4, 171. 3, 219. 31, 238. 9, 296. 4, 309. 8, 311. 27, 345. 24—25, 358. 23, 393. 15; словесъ 30. 20—21, 40. 21, 147. 25, 202. 14, 236. 5, 377. 3; dat. plur. словесемъ 191. 12; словесъı 40. 22, 303. 23, словесѣхъ 156. 4, 189. 11, 207. 24, 236. 13.

слоужа ὑπηρέτης minister: слоужь 12. 8, 207. 18; plur. слоужы 178. 4, 189. 6, 345. 2, 346. 5. 8, 387. 22, 388. 22, 389. 13, 391. 13—14, 392. 16; слоужъ 389. 26; слоужами 103. 4, 176. 26; διάκονος: слоужа 72. 13, 83. 16, 152. 8, 158. 8, 368. 22; слоужы 320. 3; слоужамъ 79. 14, 319. 16; πράκτωρ exactor: слоужа 258. 19, слоужь ib.

слоужити λατρεύω servio: слоужити 195. 23, слоужѧшти 200. 5—6; διακονέω ministro: слоужитъ 368. 20—21. 23, слоужи imperat. 275. 19, слоужѧ 298. 22, слоужѧи 298. 23. 25, слоужѧштѧ nom. plur. fem. 110. 12, слоужити 245. 12, слоужаше 118. 23—24, 209. 20, 366. 5, слоужашѣ 23. 8, слоужаахѫ 8. 23, 117. 6, 182. 20, 226. 10—11; ἱερατεύω sacerdotio fungi: слоужѧштоу 190. 4—5.

слоужька λατρεία obsequium: слоужъкѫ 381. 4;

διακονία ministerium: слоүжъкѣ 245. 10; λειτουργία officium: слоүжькъı 191. 20–21.

слоүхъ ἀκοή rumor, fama: слоүхъ 9. 23, 48. 10, 118. 15, 136. 4, слоүхоү auditui 369. 26, слоүхомь auditu 43. 12, слоүха aures 143. 23, слоүхъı 220. 13, opiniones 168. 10; слоүхъ бъıстъ ἠκούσθη 120. 4.

слоүшати ἀκούω audio: слоүшати 341. 6, слоүшаатъ 242. 4–5, слоүшаѭтъ 359. 10, слоүшанте 237. 10, слоүшаѭи 242. 4, 332. 23.

слъньце ἥλιος sol: слъньце 14. 2–3, 46. 16–17, 89. 19, 118. 25, 170. 12–13, 306. 22, слънъце 58. 4, слъньцю 183. 12, слъньцоү 127. 10, слънъцоү 42. 17, 209. 21, слънъци 295. 12–13.

слъıшание ἀκοή opinio: слъıшанию 87. 17.

слъıшати ἀκούω audio: слъıшѫ 234. 9, 333. 16, слъшѫ 271. 4; слъıшиши 75. 2, 106. 6, 322. 18; слъıшитъ 20. 27, 35. 9, 42. 24, 43. 26, 46. 18, 127. 18, 128. 27–28, 142. 3, 227. 1–2, 254. 19, 267. 7, 293. 3, 346. 17; слъıши 165. 18; слъıшите 32. 7, 43. 20. 24, 52. 3, 76. 28, 127. 3, 128. 29, 145. 26, 228. 13, 279. 14, 377. 4; слъıшатъ 34. 10, 43. 9–10, 127. 26, 128. 1–2. 6. 17 (слъшатъ), 222. 25, 357. 6; слъıшаи 21. 4, 44. 1–2. 7. 11, 219. 31; слъıшаште 43. 9, 127. 25–26, 208. 19, 227. 7, слъıшаштеи 128. 12, 227. 10, 249. 4, слъıшаıреи 228. 24–25, слıшаштемъ (sic) 292. 7–8, слъıшаıцемъ 284. 14, слъıшаштинмъ 129. 1, 217. 20; слъıшати 35. 8–9, 42. 23, 43. 23–24, 46. 18, 127. 18, 128. 27, 129. 28, 142. 2, 144. 3, 212. 2 (слъшати), 227. 1, 243. 11, 249. 15–16, 254. 19, 267. 7, 293. 2, 351. 5, 355. 17; слъıшахъ 349. 16, 350. 24, 379. 19; слъıша 234. 1, 270. 3, 325. 2, 356. 7, 392. 23; слъıшахомъ 208. 2, 302. 19–20, 329. 4–5, 369. 10–11, слъıшахомъı-и 177. 7; слъıшасте dual. 317. 15–16, plur. 11. 21, 12. 11, 13. 2. 13–14. 25–26, 104. 2, 243. 12, 334. 10, 355. 16, 377. 14, слъшасте 177. 24, слъıшаста 222. 22; слъıшашѧ 43. 15. 24, 161. 3, 194. 13, 198. 10, 243. 12 (слъшашѧ), 344. 31, 356. 17–18, 368. 1; слъıшааше 245. 8–9, 303. 20, слъıшаахъ 140. 3, 160. 19, 272. 18–19; слъıшакъ 5. 27, 8. 24, 22. 16, 26. 13–14, 34. 3, 49. 6, 68. 6–7, 78. 24, 122. 2, 133. 26–27, 136. 9, 158. 18, 165. 13, 220. 17, 221. 14 (слъшакъ), 232. 19, 264. 25, 281. 9. 15, 282. 25, 303. 12, 329. 17, 361. 2, 368. 29, 393. 15, 401. 3; слъıшакъı 220. 7, 339. 25; слъıшакъши 133. 3–4, 142. 25–26; dual. слъıшакъша 72. 24, слъıшакъшю 318. 1; слъıшакъше 39. 5, 49. 8, 58. 16, 72. 5, 78. 6–7, 80. 11, 81. 10–11. 12, 109. 12–13, 124. 16, 125. 16, 134. 25, 137. 20, 157. 29, 172. 24, 182. 5–6, 184. 11, 223. 15, 228. 2–3, 289. 23, 341. 4–5, 345. 24, 347. 17, 367. 11, слъшакъше 68. 16; слъıшакъши 195. 4, 198. 4, 227. 19–20, 281. 23, слъшакъши 52. 8; слъıшакъшаıѧ τοὺς ἀκηκοότας 389. 23; слъıшали кѫ 210. 8; слъıшанъ бъıстъ 5. 17, слъıшано 355. 29.

сльза δάκρυ, δάκρυον lacrima: слъзами 150. 26, 224. 13, 225. 9.

слѣдъ in къ слѣдъ ὄπισθεν retro 53. 7, ὀπίσω 33. 9–10, 116. 18, 117. 16, 266. 9–10, 284. 25, 293. 19; ἐπί cum acc. 267. 18–19; къ слѣдъ (scribitur etiam кь слѣдъ) additum verbis идѫ, грядѫ, хождѫ interpretatur graecum ἀκολουθέω: 21. 17, 57. 11, 68. 6. 23, 74. 10, 121. 21, 155. 27, 156. 18–19, 160. 1–2, 176. 24, 211. 17, 213. 14, 239. 1. 25, 283. 12, 301. 8, 305. 4, 397. 13, 402. 25, καταϰολυθέω 307. 18; съ слѣда ὄπισθεν retro 231. 27.

слѣпъ, слѣпьць τυφλός, ὁ τυφλός caecus: слѣпъ nom. sing. 39. 1. 2, 158. 17, 353. 1. 17, 354. 2–3. 17. 21. 24, 355. 8. 12, gen. plur. 330. 16, слѣпа 146. 5, 352. 23, слѣпааго 146. 6, слѣпоү 356. 1, слѣпооүмоү 363. 21–22, слѣпе vocat. 85. 6, loc. слѣпѣ 313. 10, слѣпѣхмь 114. 23; слѣпи 52. 12, 356. 17. 19–20. 21, слѣпии 34. 8, 74. 26–27, 84. 5. 9. 15. 29, 222. 22–23, acc. plur. слѣпъı 53. 23, 264. 22, слѣпъıѧ 53. 28, 265. 20, dat. слѣпомъ 222. 19, 358. 27–28, слѣпъımъ 207. 14–15; —слѣпецъ 52. 13, 158. 29, 219. 1, 282. 24, dual. слѣпьца 28. 5, слѣпъца 28. 7–8, 72. 22–23, 158. 25, acc. слѣпъца 52. 13, 219. 1, слѣпьцю 354. 13, слѣпьцемъ 52. 12–13.

слѫкъ vel съслѫкъ συγχύπτων inclinatus: слѫка 260. 1.

смоковьница συϰῆ arbor fici: смоковьница 75. 15. 17, смоковъница 161. 11, смоковьница 170. 23–24, смоковъницѫ 90. 3–4, смоковьницѫ 75. 10, 161. 8–9, 259. 12, 295. 25–26, смоковъницѫ 160. 11, смоковьницею 318. 27, смоковъницею 319. 4, на смоковьници 259. 16–17, о смоковъници 115. 10; adj. смоковьничъное τὸ τῆς συϰῆς 75. 19–20.

смокъı vel смокъвь σῦϰον ficus: acc. plur. смокъви 20. 6, 219. 21, dat. смокъвамъ 160. 16.

смрѣдѣти ὄζω feteo: смрѣдитъ 363. 27.

смѣати vel смѣѣти сѧ γελάω rideo: смѣяштеи сѧ 217. 15.

снопъ δεσμή fasciculus: къ снопъı 45. 5.

снѣгъ χιών nix 112. 1, 148. 12–13.

собота ita, non сѫбота, scribitur in nostro codice σάββατον sabbatum: собота 123. 14, 307. 17, 331. 14. 15—16, 354. 3, соботъı genet. sing. 123. 15, 354. 10, 395. 20—21, acc. plur. 37. 15, къ соботъı ἐν σαββάσιν 37. 6. 14, 117. 27, 122—123, 123. 4, 208. 25—26, 215. 23—24, 259. 25, 263. 12; dat. соботѣ 37. 20, 123. 16, 134. 23, 182. 24, 183. 8, 184. 6, 215. 11, соботѫ 37. 24—25, 38. 2. 5, 88. 23, 111. 18, 123. 19. 23, 214. 24, 215. 2. 12. 16, 260. 8. 13—14, 263. 6—7, 280. 7, 307. 22. 24, 332. 1—2. 5—6, 344. 4. 6. 9, 395. 20; соботъ 183. 11, 396. 24, 398. 19; adj. соботънъı 111. 17, 207. 6, 260. 11—12. 20, 263. 18.

содома τὰ Σόδομα, unde: содомомъ 135. 30, содомѣхъ 36. 5; содомлѣнь 278. 3, содомлѣнемъ 241. 22; adj. содомьскъ 36. 8, содомьскѣи 30. 24—25.

солило τρυβλίον paropsis, catinus 99. 8, 173. 24—25.

соломонъ Σολομών: соломонъ 1. 12, 17. 26, 255. 10, соломона 1. 11—12, 249. 17; adj. соломони 359. 2, соломова 249. 16, cf. 41. 11 nota.

соль ἅλς, ἅλας sal: соль 153. 24. 25. 26, 267. 4, солъ 10. 21 bis, 267. 3, солиѫ 153. 24.

сопьць αὐλητής tibicen: сопьцѧ, vl. свирьцѧ, 27. 25.

сотона Σατανᾶς 39. 12, 125. 23. 28, 128. 2, 248. 2, 260. 17, 296. 24, 299. 4, 373. 16, сотонѫ 39. 12, 125. 23, 242. 12, сотоноѫ 117. 5, сотоно 8. 19, 57. 5, 147. 11, 206. 17.

спира σπείρα cohors: спира 388. 21, спирѫ 107. 17, 180. 11—12, 387. 21.

сподъ κλισία, συμπόσιον contubernium, convivium, area: на сподѣ 138. 23, 234. 29.

спѣти δωρεάν frustra 380. 21, cf. тоуне.

спѣти προκόπτω proficio: спѣаше 201. 20.

спѫдъ μόδιος modius: спѫдомь 249. 24, спѫдомъ 11. 4, 128. 21.

сраминти φιμόω: срами ἐφίμωσεν silentium imposuit 81. 12.

срамлѣти сѧ ἐντρέπομαι revereor: срамлѣѭ сѧ 279. 10—11, срамлѣѩ сѧ 279. 4.

срачица χιτών tunica: срачицѧ 217. 28; ἱμάτιον pallium: срачицѫ 13. 21.

сръдьце καρδία cor: сръдьце 141. 3—4, сръдъце 139. 26—27, сръдце 142. 10, ср҃дце 16. 23, 43. 14, 51. 27, 145. 25, 256. 2, 310. 22, 371. 6, 374. 20, 377. 13, 383. 9; ср҃дца 52. 21. 23, 124. 4, 142. 14, 194. 2, 219. 24. 26. 28, 227. 12, 238. 17, 243. 20; ср҃цоу 40. 13; сръдьцемъ 228. 2, ср҃дцемь 43. 17—18, 166. 2—3, 207. 13, 370. 2, ср҃дцемъ 10. 12, 81. 18, 165. 20, ср҃дцмъ 36. 24, сдц҃мь 310. 6, сръдци 91. 19, ср҃дци 12. 16, 41. 6, 43. 29, 161. 16, 198. 7, 201. 20, 257. 5; plur. сръдъца 190. 27, 381. 13—14, ср҃дца 272. 22, 296. 6, 311. 15, 370. 1; ср҃дцъ 65. 17, 199. 24; сръдьцихъ 120. 20, 128. 3—4, 195. 4—5, 203. 23, ср҃дцихъ 25. 13—14, 121. 2, ср҃дъцихъ 294. 10, ср҃дцхъ 212. 26.

сръпъ δρέπανον falx 129. 14.

срѣда μέσον medium: отъ срѣдъı 47. 12; по срѣдѣ ἐν μέσῳ 30. 27, 48. 21, 61. 7, 63. 25, 139. 13, 152. 9, 201. 4, 226. 21—22, 240. 20, 294. 25—26, 298. 24, 301. 9. 11, 311. 8. 9—10, 347. 5. 21, εἰς τὸ μέσον 123. 22, 177. 12, 209. 7, 215. 20—21, 398. 22, 399. 15, διὰ μέσου 208. 23, 352. 22, ἀνὰ μέσον 44. 18, μέσον 50. 7, 394. 6, μέσος 316. 16.

ссарии, melius асарии vel ассарии ἀσσάριον assis: на ссарии, quod etiam нассарии pro на ассарии legi potest, 32. 13.

стадии στάδιος stadium: gen. plur. стадии 308. 29, 337. 6, 362. 5—6.

стадо ἀγέλη grex: стадо 24. 19. 22. 24, 131. 18. 24, 230. 12. 17; ποίμνη 358. 14, ποίμνιον 255. 22, стада ποίμνης 100. 5, стадѣ 197. 6.

старость γῆρας senecta 192. 27.

старъ πρεσβύτης senex 191. 3, γέρων 322. 8; compar. старѣи πρεσβύτερος 270. 1—2, πρῶτος 152. 7, 158. 9, ἡγούμενος 298. 22, ст. мъıтарємъ ἀρχιτελώνης 283. 17.

старьць πρεσβύτερος senior: старьци 75. 26, 97. 9, 102—103, 103. 5, 105. 2, 106. 5. 23, 113. 2, 162. 3, 176. 22, 179. 1, 302. 8; старецъ gen. plur. 51. 11, 56. 27—28, 101. 23—24, 140. 19. 26, 147. 3, 176. 2, 235. 19—20, 347. 19; старьцемъ 105. 8, 301. 1; старъца 220. 18; instr. pl. старьцъı 108. 21, старьци 288. 11.

старѣишина ὁ πρῶτος primus: старѣишинъı 288. 5, старѣишинамъ 136. 26—27; ἀρχιερεύς: старѣишинъı 4. 3.

стати — станѫ στῆναι, σταθῆναι stare: стати 125. 25. 28. 30, 296. 14, станетъ σταθήσεται 39. 11. 13—14, 63. 10, 248. 3—4, станете 168. 26, стани στῆθι 123. 22, 215. 20; ста ἐστάθη 106. 1, ѥстъ 4. 18, 216. 18, 232. 1, 311. 8. 9, 398. 21, 399. 15, 400. 14, ἐπέστη 197. 7, dual. 3 pers. стасте ἐπέστησαν 308. 5, сташа ἔστησαν 222. 2, 276. 9; ставъ στάς 73. 3, 158. 23—24, ἐπιστάς 209. 18, σταθείς 280. 2, 283. 6, 284. 5; ставъши στᾶσα 224. 11, ἐπιστᾶσα 245. 10.

статиръ στατήρ stater 61. 1.

стлъпъ πύργος turris 77. 2, 162. 21, 259. 6, 266. 12; стлъпѣ 188. 4.

стоѣти ἑστάναι stare 261. 20, стонтъ ἕστηκεν 316. 16, 351. 9, стоѧтъ ἑστήκασιν 41. 26, 228. 21, стонте 70. 4, 161. 22, стоѧ ἑστώς 190. 12, 210. 9, 280. 9, 389. 15, 390. 6—7, ἑστηκώς 324. 21, хеіменѵ стоѧ 11. 3, стоѧи ὁ παρεστηκώς 182. 13, ὁ ἑστώς 368. 29, стоѧшта acc. sing. ἑστῶτα 398. 2, παρεστῶτα 395. 6, dual. стоѧшта 210. 11, стоѧща съ нимь συνεστῶτας 236. 25, стоѧштаго τὸν περιεστῶτα 364. 8, стоѧшти ἑστῶσα 347. 21, стоѧштѫ 88. 12, 169. 14, стоѧштѣ ἑστῶτες 15. 5—6, 126. 13, ἑστηκότες 365. 23—24, стоѧштеи οἱ ἑστῶτες 104. 18, οἱ παρεστῶτες стоѧщеи 178. 17, стоѧштѧ ἑστῶτας 69. 21, 70. 3, стоѧштѧѧ τοὺς καθημένους 126. 19, стоѧштиимъ τοῖς παρεστῶσιν 178. 14, стоѧштиихъ 148. 5, 236. 9—10, стоѧштиҳъ 57. 23, 159. 16, τῶν παρεστηκότων 176. 8—9, 182. 5, стоѧщиихъ 109. 11—12; стоѣаше εἱστήκει 317. 13, 337. 12, 345. 15, 388. 5, 395. 13, стоѣше 42. 9, 389. 7, 397. 23, стоѣахѫ εἱστήκεισαν 303. 25, 305. 24, 307. 4, стоѣхѫ 41. 24, 389. 12, 395. 2.

страдати πάσχω patior 59. 6—7, страждетъ 59. 12—13; ὀδυνάομαι crucior: страждѫ 273. 20, страждеши 273. 25; βασανίζομαι torqueor: страждѫ 22. 6, страждѫштѧ 139. 14; ἐνοχλέομαι vexor: страждѫштеи 216. 24.

стража φυλακή vigiliae: стражѫ 50. 9, 91. 5, 197. 6, 256. 14, стражи 139. 16.

страна χώρα regio: страна 116. 10, странѫ 4. 26—27, 24. 12, 130. 20, 140. 1, 188. 6, 268. 20, 284. 18—19, 365. 16, странъı 131. 18, 268. 26, 365. 21, страноѫ 202. 5, странѣ 9. 4, 197. 5, 268. 23, странаҳъ 294—295; ἡ περίχωρος: страна 6. 17, странъı 209. 14, странѫ 51. 3—4, 118. 16, 202. 10, странѣ 207. 1, 222. 9; τὰ μέρη: странъı 145. 4—5, странѫ 6. 2, 52. 29, 56. 3, 400. 19—20; ἡ ὀρεινή: странѣ 195. 2, ubi vl. горьнии.

странънъ ξένος hospes: странинъ 95. 24, 96. 18, странѧна 96. 3. 23, странѧнъıмъ 105. 18.

страсть βάσανος tormentum: страстѣми 9. 25.

стратигъ στρατηγός magistratus: стратигомъ 300—301, cf. воєвода.

страхованиѥ φόβητρον terror: страхованиѣ 294. 2.

страхъ φόβος timor: страхъ 190. 14, 195. 1, 222. 5, 396. 10, 398. 21; страха 50. 13, 112. 1—2, 295. 16—17, 343. 11; страхомъ 130. 17, 197. 8—9, 213. 9, 231. 4, страхомъ 112. 12.

страшивъ δειλος timidus: страшивн 24. 5—6, 130. 15.

строєниѥ домоу οἰκονομία vilicatio 271. 10, строєниѣ домоу ib. 13.

строити домъ οἰκονομεῖν vilicare 271. 7.

строупъ τραῦμα vulnus: строупъı 244. 16, vl. ѩзвъı.

стръпътьнъ τραχύς asper: стръпътънаѣ 202. 20.

стрѣшти—стрѣгѫ τηρέω servo: стрѣжаахѫ 108. 9, стрѣгѫште 110. 6—7, стрѣгѫштеи 112. 2; φυλάττω custodio: стрѣгѫщеи 197. 5, стрѣгѫштеи 230. 5; ἀγραυλέω: стрѣгѫштиихъ 186. 2.

стоудень ψυχρός frigidus: стоуденъı 33. 21.

стоудеиьць φρέαρ puteus: стоудеицъ 263. 16, 326. 12. 15—16; πηγή fons: стоудеицъ 325. 22—23, стоудеиьци 325. 24.

стоудодѣание ἀσέλγεια impudicitia 142. 18.

стоудъ αἰσχύνη rubor: instr. sing. стоудомъ 264. 5—6.

стъгна ῥύμη vicus: стъгнъı 265. 17, къ стъгнаҳъ 14. 19, ἐν γωνίαις in angulis 15. 5.

стъıдѣти сѧ—стъıждѫ сѧ αἰσχύνομαι erubesco: стъıждѫ сѧ 271. 11, стъıдѣахѫ сѧ κατῃσχύνοντο 260. 21.

стьза τρίβος semita: стьзѫ 202. 17, стьзѫ 116. 5, стѧзы forma bulgarica 6. 12.

стькльница ποτήριον urceus: стькльници 85. 3, 250. 14—15, стекльници 85. 7, стькльницамъ 140. 22, 141. 9.

соугоукъ διπλοῦς duplus: соугоукѣиша διπλότερον duplo 84. 4.

соударь σουδάριον sudarium: сѫдарь 397 15, соударомь 364. 14 nota, cf. оуброусъ.

соуи μάταιος vanus: къ соуе μάτην in vanum 141. 5, sine causa 52. 1.

соулѣи comparativus, nom. plur. соулѣиши єсте διαφέρετε pluris estis 253. 5, cf. 255. 3 nota, соулѣе κομψότερον melius 330. 2.

соурьскъı ὁ Σύρος Syrus 208. 17.

соусана Σουσάννα 226. 9—10.

соухоржкъ ξηρὰν ἔχων χεῖρα: о сѫхоржщѣмъ 114. 7.

соухъ ξηρός aridus: соуха 215. 14, соухѫ 37. 23, 215. 19—20, ἐξηραμμένην 123. 18, сѫхѫ pro соухѫ 186. 15, къ соусѣ 305. 16, gen. plur. соухъ 330. 16; на соухо ἐπὶ τὴν γῆν 211. 17.

соуша ἡ ξηρά arida: соушѫ 84. 1.

сѣгло κατ' ἰδίαν seorsum 148. 10 nota.

съ praepositio, construitur cum genetivo, respondet graeco ἀπό: 21. 17, 53. 15, 149. 4, 180. 22, 181. 19. 24, 194. 3, 237. 16, 239. 15, 278. 4, с 89. 21, 294. 3, 300. 7; graeco ἐκ: 58. 22, 76. 3. 5, 117. 1, 162. 10, 242. 13, 246. 16, 247. 22, 275. 14, 288. 16, 317. 5, 324. 27, 338. 20. 21, 339. 15, 340. 5, 371. 10, 394. 20, с 7. 25, 54. 24, 162. 12, 204. 19, 247. 14, 338. 17. 22, 339. 5. 18, 340. 8, 341. 1, 368. 28, **съ задн** ὄπισθεν 27. 22, 133. 5, **съ сѣда** 231. 27, cf. 224. 11 nota, **съ въше** vide sub **въше**, **съ оного полоу** πέραν 10. 1, 124. 13; **съ** cum instrumentali reddit graecum σύν: 94. 27, 100. 14, 108. 12, 123. 13, 127. 20, 147. 14, 148. 14, 194. 10, 196. 18, 197. 17, 211. 11, 212. 16, 220. 25, 221. 28, 226. 4, 236. 22, 285. 25, 288. 11, 297. 23, 301. 13, 303. 27, 305. 17. 25, 308. 1. 20, 310. 17, 311. 3, 312. 1, 387. 14, 400. 11; graecum μετά cum genetivo saepissime: 3. 14 (c), 4. 21, 9. 16, 12. 6. 13, 13. 23, 22. 22, 26. 12. 25, 37. 12, 39. 24. 25, 41. 8. 18, 44. 2, 48. 22, 53. 22, 58. 6, 63. 7, 64. 5, 66. 21, 69. 17, 71. 17, 73. 15, 79. 25, 89. 28. 29, 91. 22. 26, 92. 7. 9, 93. 1. 22, 95. 10, 113. 23, 117. 5. 25, 118. 18, 119. 6, 121. 27, 122. 1. 12, 123. 8, 124. 3. 8. 10, 125. 2, 128. 6, 130. 5, 132. 9. 24, 134. 10, permulta alia; graece nonunquam dativus legitur: 26. 9. 10, 145. 7, 149. 24, alia; περί 127. 20; εἰς 133. 23, cf. 225. 24 nota, 232. 15.—**сь** pro **съ**: 245. 2, 267. 12.

съ pro **сь** οὗτος vide sub **сь**.

събирати, съкърати—**съберѫ** συνάγω congrego, colligo: **събираѭ** συνάγω 94. 22—23, **събираатъ** 39. 25, 248. 17—18, ἐπισυνάγει 86. 17, **събираѭтъ** συνάγουσιν 17. 18, 378. 17, συλλέξουσιν 46. 8, δεσμεύουσιν 82. 17—18, **събираѭ** 94. 17, **събираѭи** 328. 16—17, θησαυρίζων 254. 17, **събираѭштемъ сѧ** ἐπαθροιζομένων 249. 6, **събираашє сѧ** συνήχθη 387. 19; **съберѫ** συνάξω 254. 9—10, **съберетъ** 7. 11, 204. 5, 365. 12, ἐπισυνάγω 90. 1, 170. 21, **съберѫтъ** συλλέξουσιν 46. 11, —**сѧ** συναχθήσονται 89. 17, 95. 12; **съберѣтє** συλλέξατε 45. 4, συναγάγετε 45. 6, 336. 14, **съкрати** (vl. **събирати**) συνάξω 254. 7, **съкра** 4. 2, **съкъра сѧ** 126. 24, 132. 16—17, **съкърашѧ** συνήγαγον 79. 6, 107. 16, 336. 16, 364. 20—21, —**сѧ** συνήχθησαν 42. 6—7, 81. 13, 97. 7—8, 113. 2, 120. 5, 140. 10, 302. 7, συνάγονται 137. 22, συνέρχονται 125. 14, **съкъраша сѧ** 103. 1, **събрашѧ сѧ** 111. 2—3, **съкъратн** ἐπισυναγαγεῖν 86. 16, 262. 26, **съкъравъ** συναγαγών 268. 19, **съкъравъшемъ** 106. 14, **съкъралъ сѧ** ἐπισυνηγμένη 118. 28, **съкрани** συνηγμένοι 63. 24, **съкъранн** 398. 20, **съкъраномъ** 81. 26.

съблазнити—**съблажнѣти** σκανδαλίζω scandalizo: **съблажнѭ сѧ** 100. 9, **съблазнитъ** 34. 12—13, 152. 27, —**сѧ** 222. 27, **съблазнимъ** 60. 21—22, **съблазните сѧ** 100. 2, 174. 12—13, 381. 1—2, **съблазнѧтъ** 87. 28, 100. 7—8, 174. 17—18, **съблазнишѧ сѧ** 52. 9; **съблажнѣтъ** 61. 24—25, **съблажнѣатъ сѧ** 44. 5—6, **съблажнаатъ** 12. 17. 21—22, 62. 6, 153. 5. 11. 17, **съблажнѣѭтъ сѧ** 128. 10—11, **съблажнааѫх сѧ** 135. 4.

съблазнъ σκάνδαλον scandalum 57. 5—6.

съблюдати, съблюсти—**съблюдѫ** τηρέω servo: **съблюдаѭ** 352. 12, **съблюдаетъ** 377. 3—4, **съблюданте** 82. 15, **съблюдаѭ** 376. 20—21, **съблюдаѫх** ἐτήρουν 385. 24, **съблюдаашє** συνετήρει 198. 6, διετήρει 201. 19; **съблюдѣши** 386. 8, **съблюдетъ** 351. 25—26, 351—352, 376. 28, **съблюдетъ сѧ** συντηροῦνται 27. 9, 214. 21, **съблюдете** 141. 13, 379. 5, **съблюдѫтъ** 380. 10, **съблюди** τήρει 67. 20, τήρησον 385. 20, **съблюдѣте** 376. 7, **съблюде** τετήρηκας 320. 8, τετήρηκεν 366. 20, **съблюсъ** τετήρηκα 379. 7, **съблюсѧ** ἐτήρησαν 380. 9.

съкорните vl. pro **съньмните** 215. 13 nota, 220. 23 nota, 253. 15 nota, al.

съкоръ vl. pro **съньмъ** 103. 5 nota.

съкъıвати сѧ ἀναπληρόομαι adimpleor: **съкъıваетъ сѧ** 43. 10—11.

съкъıти сѧ—**съкѫдѫ сѧ** πληρωθῆναι impleri: **съкъıстъ сѧ** 5. 15, 105. 20, 181. 13, 207. 21; **съкѫдетъ сѧ** 23. 11—12, 38. 13, 45. 21 (**съкодетъ сѧ**), 73. 19—20, 369. 24, 380. 20, 388. 12 (**съкод.**), 391. 2, **съкѫдет сѧ** 5. 8, 6. 4, **скѫдет сѧ** 3. 11, **съкѫдетъ сѧ** 8. 29; **съкѫдѫтъ сѧ** 102. 15. 22, 176. 15, 191. 12—13, 372. 20, 385—386, 394. 23, 395. 12, 396. 4—5.

съвитъ ἐντετυλιγμένον involutum 397. 17.

съвлѣшти—**съвлѣкѫ** ἐκδύω exuo: **съвлѣшѧ** ἐξέδυσαν 107. 26, 180. 18, **съвлѣкъшє** ἐκδύσαντες 107. 17, 244. 7.

съвръшенне τελείωσις 193. 21, ἀπάρτισμος 266. 14—15.

съвръшити τελειόω perficio: **съвръшѫ** 328. 11, 334. 5, **съкръшенн** τετελειωμένοι 386. 24; τελέω: **съвръши** ἐτέλεσεν 33. 24—25, **съвръши сѧ** τετέλεσθαι 395. 16—17, **съвръшишѧ сѧ** 395. 11, **съвръшити** ἐκτελέσαι 266. 16. 19; καταρτίζω: **съвръшилъ есн** κατηρτίσω 75. 5—6, **съвръшенъ** κατηρτισμένος 219. 4, τέλειος 14. 11, 68. 2—3,

155. 24, съвръшени 14. 10, съвръшенъ acc. plur. κατεσκευασμένον perfectum 191. 1.

свѣдѣнїе μαρτύριον testimonium 22. 2, 31. 5, 119. 24, 233. 19—20.

свѣдѣтель μάρτυρ testis: свѣдѣтель 104. 1, 177, 24, свѣдѣтеле 312. 13, свѣдѣтель gen. pl. 63. 9, лъжь свѣдѣтель (не бждн) μὴ ψευδομαρτυρήσῃς 281. 6; dual. лъжа свѣдѣтелѣ ψευδομάρτυρες 103. 10—11, gen. sing. ψευδομαρτυρίαν 103. 6, лъжемъ свѣдѣтелемъ ψευδομαρτύρων 103. 8—9.

свѣдѣтелъство, свѣдѣтелъствїе μαρτύριον testimonium: свѣдѣтелъство 88. 7—8, 135. 28, 168. 27, 211. 27—28, 294. 9; μαρτυρία: свѣдѣтелъство 177. 11, 314. 9—10, 315. 24—25, 325. 4—5, 333. 20. 23, 334. 3—4, 348. 4. 7. 16—17, 396. 2, 403. 13—14; свѣдѣтелъства gen. sing. 177. 1, 302. 18—19, 333. 27, nom. plur. 177. 4, свѣдѣтелъства gen. sing. 322. 26—27; свѣдѣтелъствїѣ 325. 3.

свѣдѣтелъствовати μαρτυρέω testimonium do, testimonio sum: свѣдѣтелъствоуѭ 333. 19—20, 342. 20, 348. 6, 391. 20—21, свѣдѣтелъствоуеши 348. 3, свѣдѣтелъствоуетъ 314. 10. 12—13, 315. 14, свѣдѣтелъствоуоутъ 321. 19—20, 325. 2, 348. 19—20, 380. 24—25, свѣдѣтелъствоутъ 333. 24, свѣдѣтелъствоуемъ 322. 26, свѣдѣтелъствоуете 85. 25—26, свѣдѣтелъствоуоуте 251. 13—14, 324. 16—17, 380. 25—26, свѣдѣтелъствоуѭтъ 359. 7—8, свѣдѣтелъствоуѭтъ 334. 6—7, свѣдѣтелъствоуѣ 390. 2—3, свѣдѣтелъствоуꙗ 348. 18, свѣдѣтелъствоуѭи 333. 21—22, 403. 11, свѣдѣтелъствоуѭштѣи dat. sing. fem. 328. 25—26, свѣдѣтелъствоуѭштѣ plur. femin. 334. 17; свѣдѣтелъствоваахъ 317. 11—12, свѣдѣтелъствова ἐμαρτύρησεν 317. 3, 324. 12, 329. 8, 333. 25—26, 334. 8—9, 373. 1, 396. 1, свѣдѣтелъствоваше ἐμαρτύρει 367. 24, свѣдѣтелъствоваша ἐμαρτύρουν 207. 23; свѣдѣтелъствоуѭтъ на тѧ сου καταμαρτυροῦσιν 103. 15—16, 106. 7—8, 177. 14, 179. 11; лъжѣ vel лъжѭ свѣдѣтелъствоваахѫ ἐψευδομαρτύρουν 177. 3. 5—6, не лъжа свѣдѣтелъствоуи μὴ ψευδομαρτυρήσῃς 155. 17—18.

свѣсити χαλάω summitto: свѣсиша 120. 13.

свѣтъ συμβούλιον consilium 38. 8, 79. 21, 105. 1. 16, 113. 2, 124. 8, 179. 1; βουλή 223. 18, свѣтѣ βουλῇ 307. 10; свѣтъı давъı ὁ συμβουλεύσας 389. 1; свѣтъ сътвориша συνεβουλεύσαντο 97. 11.

свѣтьникъ βουλευτής decurio 182. 25, 307. 8.

свѣштати, свѣштавати βουλεύομαι cogito: свѣштаваатъ 266. 22, свѣшташа ἐβουλεύσαντο 367. 6; συμβουλεύομαι: свѣшташа συνεβουλεύσαντο 365. 13, συνέθεντο 297. 3; συμφωνέω consentio, conventionem facio: свѣштаатѣ συμφωνήσουσιν 63. 20, свѣштахъ 70. 25—26, свѣщавъ 69. 16—17.

свѧзати δῆσαι ligare 130. 26, свѧжеши 56. 19, свѧжетъ 39. 22, 126. 2, свѧжете 63. 15, imperat. свѧжате 45. 4—5; свѧза 48. 14, 136. 12—13, 260. 17, свѧзаша 388. 23, свѧзавъше 79. 15, 179. 2—3, свѣзавъше pro свѧзавъше 105. 3, свѧзанъ 179. 17, свѧзана 390. 5, свѧзано 56. 20, 63. 16, свѧзанѫ pro свѧзаноу 131. 1—2.

свѧзьнь δέσμιος vinctus: свѧзькѣ 106. 11—12. 13, 179. 15.

съгарати καίομαι ardeo: съгараатъ 378. 18.

съглѧдати περιβλέπω circumspicio: съглѧда 160. 7, съглѧдавъ 126. 19, съглѧдавъше παρατηρήσαντες observantes 290. 6.

съгрѣшение ἁμάρτημα peccatum: съгрѣшенїѣ 126. 6; παραπτώματα съгрѣшенїѣ 16. 1, 161. 25; съгрѣшени gen. pl. 16. 4, съгрѣшении 16. 5.

съгрѣшити — съгрѣшати ἁμαρτάνω pecco: съгрѣшитъ 63. 2. 27, 274. 25, 275. 3—4, съгрѣши 352. 25, 353. 2, съгрѣшиҳъ 105. 9, 269. 7. 15—16; съгрѣшан (не) 331. 25, 347. 26.

съгънѫти πτύσσω plico: съгънѫвъ 207. 17—18.

съдравъ ὑγιαίνων, ὑγιής sanus: съдравъ 23. 4, 330. 21, съдрава 270. 8, 344. 9, съдравъı 53. 27; съдравїи бѫтъ καλῶς ἕξουσιν 185. 7, съдравїи οἱ ὑγιαίνοντες 213. 23, οἱ ἰσχύοντες 26. 14—15, 122. 3.

съдѣлати ἐργάζω (ἐργάσασθαι) operor: съдѣла 172. 11—12, cf. 98. 2 nota, съдѣлана 323. 26 (facta).

съжалити сѧ λυπέομαι (λυπηθῆναι) contristor: съжалиша сѧ 65. 4.

съжещи — съжегѫ, съжигати καταχαίω (κατακαῦσαι) comburo: съжещи 45. 5, съжежетъ 7. 12—13, 204. 6; съжигаѭтъ 46. 9 (vl. съжагаѭтъ).

съзирати сѧ βλέπω aspicio: съзираҳѫ сѧ 373. 3—4.

съзъвати — съзъıвати συγκαλέομαι convoco: съзъвавъ συγκαλεσάμενος 233. 7, созъвавъ 304. 3, съзъıваатъ 267. 22, 268. 8—9.

съзъданїе κτίσις creatura: съзъданию 154. 14.

съзъдати (melius съзьдати) —съзиждѫ, съзидати-създаѭ οἰκοδομέω aedifico: съзиждѫ 56. 16, 177. 10, 254. 9, съзъда 220. 24, созъда 20. 29, 21. 6, 77. 1, 162. 21, созъдати 103. 13, 266. 12, съзъдавъшоу 220. 8, съзъданъ кѣаше 208. 21, съзъдана къстъ 321. 8; κτίζω: съзъда ἔκτισεν 169. 27—28; създаѭ οἰκοδομῶν 108. 17—18, 181. 18.

съзьрѣти—съзьрѣѭ παραδόσθαι produco me: созърѣатъ 129. 13.

съказати—съказаѭ et съкажѫ δείκνυμι ostendo: съказати 56. 25; ὑποδείκνυμι: съкажѫ ὑποδείξω ostendam 219. 32, съказаѭ 252. 21, съказа ὑπέδειξεν 202. 25, сказа 6. 22; γνωρίζω: съказахъ 379. 20, 387. 9—10, съказа 197. 26, съкажѫ 387. 10; съказаша διεγνώρισαν: 198. 2, διεσάφησαν 65. 5; съказа συνέταξεν 105—106, ἐμήνυσεν 291. 21; съказаше ἐπέλυεν 129. 30, διερμήνευεν 310. 10—11, διήνοιγεν 310. 24; съкажи φράσον 45. 27, 52. 15; съказаатъ сѧ ἑρμηνεύεται 318. 7—8, 353. 13, съказаемо ἑρμηνευόμενον 317. 20, мєѳермηнευόμενον 181. 3—4, 318. 4, съказаемое 134. 14, 182. 4, сказаємоѥ 3. 14.

съконьчанне συντέλεια consummatio: съконьчанне 47. 10—11, съконъчанне 46. 9—10, съконьчаниѣ 113. 24, cf. конъчание, конъчина.

съконьчати—съконьчавати συντελέω consummo: съконьча 21. 12, съконьчати сѧ 168. 3, съконьчакъ 206. 29; τελέω: съконьча 47. 22, 65. 18, 97. 3, съконьчаша сѧ 200. 10, съконьчаатъ сѧ 299. 23, съконьчажтъ сѧ 282. 13—14; πληρόω impleo: съконьчати πληροῦν 236. 21, —сѧ πληρωθῆναι 312. 2, съконьчажтъ сѧ πληρωθῶσιν 295. 10—11, съконьча ἐπλήρωσεν 220. 12; συμπληροῦσθαι: съконьчаваахѫ сѧ 239. 5—6.

съкровьнитє θησαυρός thesaurus: съкровьнитє 68. 5, 155. 26, 255. 27, 256. 2, 281. 13—14, съкровнице 16. 22, съкровништа 16. 16. 19, 40. 15. 16—17, 219. 23—24, 255. 1, съкровница 47. 21, 219. 26, скровница 4. 23, съкровницю 46. 19—20; ταμεῖον penetrale: къ съкровништихъ 89. 11—12.

съкровъ κρυπτή absconditum: къ съкровѣ 249. 23—24, vl. кровъ.

съкроушити—съкроушати συντρίβω quasso, frango, comminuo: съкроушаахѫ сѧ 131. 3—4, съкроушаѭ dilanians 237. 23, съкроушитъ сѧ 396. 5—6, съкроушъши 172. 2—3, съкроушєнъ 38. 20, съкроушєнъıѭ 207. 12—13; συνθλάομαι confringor: съкроушитъ сѧ 78. 5, 289. 28, съкроушєнъıѭ τεθραυσμένους confractos 207. 15—16.

съкръıкати θησαυρίζω thesaurizo: съкръıканте 16. 15. 18—19.

съкръıти κρύπτω abscondo: съкръıхъ 94. 18, съкръı 46. 21, 93. 19, 261. 9, ἐνέκρυψεν 45. 17, —сѧ ἐκρύβη 352. 21, 369. 22, съкръвенъ 282. 21, съкръвена 45. 23, съкръвеноу 46. 20.

сълагати συμβάλλω confero: сълагажштн 198. 7.

сълазити, сълѣсти—сълѣзѫ καταβαίνω descendo: (да не) сълазитъ μὴ καταβαινέτω 88. 16, μὴ καταβάτω 169. 17—18, 278. 8, сълѣзетъ καταβάτω 108. 23—24, сълѣзи κατάβηθι 108. 18—19, 283. 26, сълѣзє κατέβη 284. 2.

слати—сълѫ ἀποστέλλω mitto: сълѫ 30. 26, 86. 1—2, сълѫ (pro сълıѫ) πέμπω 398. 26, слатн ἀποστέλλειν 135. 14.

сълежати κατάκειμαι iaceo: сълежаше 120. 14.

съложєние καταβολή constitutio: отъ съложєниѣ ἀπὸ καταβολῆς 45. 24, 95. 21—22, 251. 21—22, (прѣжде) 387. 6.

съложити сѧ συνθέσθαι conspiro: съложили сѧ (кѣахѫ) συνετέθειντο conspiraverant 355. 2.

съломити κατακλάζω frango: съломи 235. 3, cf. прѣломи.

съмирати сѧ (recte съмирѣти сѧ), unde, съмиражиєи сѧ οἱ εἰρηνοποιοί pacifici 10. 13; съмирити сѧ διαλλάσσομαι reconcilior: съмири сѧ διαλλάγηθι 12. 2.

съмотрити καταμανθάνω, κατανοέω considero: съмотрите καταμάθετε 17. 23, κατανοήσατε 254. 24, 255. 7—8.

съмрътъ θάνατος mors: съмрътъ 31. 11—12, 71. 12—13, 157. 7—8, 169. 6, 299. 10; съмрътн 57. 24, 100. 23, 104. 4, 148. 6, 175. 4, 177. 27, 199. 3—4, 236. 11, 304. 10. 22, 309. 19, 332. 27, 351. 26, 352. 1—2, 361. 3. 23; съмрътиѭ 369. 9, 402. 21—22, съмрътьıѭ 51. 17—18, 141. 16, 391. 3; adj. съмрътьнъ θανάτου mortis: съмрътьнѣ 196. 3, съмрътьнѣи 9. 4—5; θανάσιμος mortifer: съмрътъно 185. 4.

съмъıслити σωφρονέω sanae mentis sum: съмъıслıѫшта 132. 2, 230, 24—25; съмъıслъıю pro съмъıшльıю ἐνθυμηθέντος 3. 4.

съмъıслъно (pro съмъıсльно) νουνεχῶς sapienter 166. 8.

съмѣжити καμμύω claudo: съмѣжиша 43. 16.

съмѣрение ταπείνωσις humilitas 193. 25.

съмѣренъ ταπεινός humilis 36. 24, съмѣренъıѭ 194. 4.

съмѣрити сѧ, съмѣрѣти сѧ ταπεινόομαι humilior: съмѣритъ сѧ 61. 10—11, 83. 17, 202. 19, 264. 12—13, 280. 16; съмѣрѣмъи сѧ 83. 17, 264. 13, 280. 16.

съмѣсити μίγνυμι misceo: съмѣси 258. 25.

съмѣти — съмѣѭ τολμάω audeo: съмѣ ѣтолмиѭсевъ 82. 9, съмѣаше ѣтолма 166. 10, 401. 18—19, съмѣахѫ pro съмѣахѫ 291. 28.

съмѣшение μίγμα mixtura 396. 14—15.

съмѣшьнъ μεμιγμένος mixtus: съмѣшъанъ 108. 6.

съмѧсти сѧ ταραχθῆναι turbor: ѣтаракѳѣ съмѧтѣ сѧ 4. 1, 190. 13, дѣтаракѳѣ 192. 9, съмѧшѧ сѧ 50. 11—12, съмѧтени ѣсхулмѣноі (vl. ѣхлелумѣноі) vexati 29. 2.

съмѫтити — съмѫштати ταράσσω turbo: съмѫштени 311. 14, (да нѣ) съмѫштаатъ сѧ μὴ ταρασσέσθω 374. 19, 377. 13.

сънидѫ (— сънити) καταβαίνω descendo: сънидѣши 36. 5, сънидетъ 181. 23, 239. 15, 329. 19—20, сънидн 181. 19, 329. 23, сънидъ καταβέβηκα 339. 5. 18; сънидѣ κατέβη 20. 30, 21. 7—8, 201. 17, 204. 17, 229. 4, 280. 13, 320. 12, сънидѫ κατέβησαν 336. 26; сънити сѧ συμβαλεῖν committere (bellum) 266. 21, сънидѫ сѧ συνέρχονται 176. 21, сънидоста сѧ συνελθεῖν 2. 26.

сънимати сѧ — сънемлѭ сѧ συνέρχομαι convenio: сънѣмаахѫ сѧ, melius zogr. сънимаахѫ сѧ, 212. 1; сънемѫтъ сѧ συνέρχονται 389. 20—21, сънемлѭтъ сѧ ἐπισυναχθήσονται 278. 24, сънемѣшемъ сѧ 252. 7; сънати—сънѣмѫ καθελεῖν deponere: сънемъ καθελών 307. 13, сънемъ-и 183. 2, supin. сънатъ καθελεῖν 182. 10, сънасте сѧ συνελθεῖν 2. 26 nota.

сънъ ὕπνος somnus: съна 3. 15, 361. 24, съномь 236. 23; къ сънѣ κατ' ὄναρ 3. 5, 106. 22, къ сънѣ 4. 25, 5. 1. 21, 6. 2.

сънѣмиште συναγωγή synagoga: сънѣмиште 123. 17, 215. 13, 220. 23—24, сонѣмиште 37. 22, сънѣмиште 207. 6; сънѣмишта 118. 17, 209. 15, сонѣмишта 253. 15, 294. 6; сънѣмиштю 231. 17; local. сънѣмишти 208. 18. 27—28, сънѣмищи 207. 19, сънѣмишти 389. 19, сонѣмищи 117. 27, сонѣмищи 341. 3, сънмишти 134. 24; сънѣмиштѣ 370. 7—8, сонѣмиштѣ 259. 24—25; сънѣмиштиχъ 14. 19, 47. 25, 210. 6, 250. 28—29, сънѣмищиχъ 31. 3, 292. 13, сънѣмиштиχъ 119. 11, сънѣмищиχъ 9. 20 (— щиχъ), 168. 24—25, 207. 2, сонѣмиштиχъ 28. 23, 86. 5, 166. 25, сонѣмищиχъ 118. 2, сонѣмиштиχъ 15. 4, 83. 5—6; отъ сонѣмишта отълѧчень апосυνάγωγος 355. 4, отъ сънѣмиштъ id. 381. 2; συνέδριον: сънѣмищоу 11. 26.

сънѣмъ συνέδριον concilium: сънемъ 176. 27, 179. 2, 364. 21, сънемь 103. 5, сънмь 302. 9, сонѣмы 31. 2.

сънѣдати, сънѣсти—сънѣмь κατεσθίω comedo: сънѣдаате 83. 20, сънѣдаѭтъ 292. 15; φάγω: сънѣсти фагеїн 125. 15, сънѣмъ 1 pers. sing. 173. 10, сънѣмь 297. 18, сънѣстъ 37. 11, 123. 11, 160. 18—19, 264. 27, 340. 8, καταφάγεται 321. 1, сънѣсте 340. 15.

сънѣдьно βρώσιμον: сънѣдъно 311. 22—23, προσφάγιον pulmentarium 400. 17.

сънатие συνέδριον concilium: сънатиѣ 168. 24.

сѫпасати σώζω salvo: сѫпсаѭштиихъ сѧ 261. 13—14, сѣсаемъіхъ 187. 32.

сѫпасѣние σωτηρία salus: сѣсние 195. 15, 284. 10, 327. 14, сѣсниѣ 195. 13. 29; τὸ σωτήριον salutare: сѫпасение 199. 12, сѣсние 202. 22.

сѫпасителевъ τοῦ σωτῆρος: о искоушении сѣстелевѣ 186. 7.

сѫпасти — сѫпадѫ πίπτω (πεσεῖν) cado: сѫпадѫтъ 89. 21.

сѫпасти—сѫпасѫ σῶσαι salvare: сѫпасти 124. 1, 181. 22—23, 215. 25, 235. 27, сѣсти 57. 12, 108. 22, 147. 18, 278. 12; supin. сѣстъ 62. 17, 109. 19, 239. 17 nota, 284. 13; сѣсѫ 370. 18; 3 pers. sing. сѫпасетъ 323. 15, сѫѣстъ сѧ 357. 21, сѣсетъ 3. 9, сѣстъ 147. 21, 220. 19, 236. 1, 306. 1, сѣст сѧ 88. 5; imperat. сѫпаси сѧ 181. 18, сѫѣси 108. 18, сѣси 368. 25, сѫѣс нъі (сѫпаси нъі) 24. 4, сѣс мѧ (сѫпаси мѧ) 50. 21, сѣ сѧ (сѫпаси сѧ) 306. 6. 11; aor. сѫпасѣ 181. 22, — сѧ 230. 27, сѣсѣ 27. 22, 108. 22, 277. 7, сѣс тѧ (сѫпасѣ тѧ) 133. 21, 159. 1, 225. 23, 232. 15, сѫѣс тѧ (сѫпасѣ тѧ) 283. 11; сѫѣслъ естъ ἔσωσε 306. 1, сѫѣсл сѧ (сѫпасла сѧ) 89. 1; сѫпасенъ 184. 24, сѣсенъ 156. 13, 169. 11, 282. 1, 361. 22, сѣнъ 31. 16, сѣн 68. 18; сѫпасена 170. 1, сѣсена 27. 20. 22, 132. 23, 133. 7, 232. 20; сѫпасени (къкаахѫ) 140. 9—10, сѣсени 227. 13, 333. 28, διεσώθησαν сѣсени къша 51. 7.

сѫпасъ σωτήρ salvator: сѣсъ 197. 13, 329. 6, сѣсѣ 193. 24.

сѫпати-сѫплѭ, сѫпиши χαθεύδω dormio: сѫпиши 175. 13, сѫпитъ 27. 26—27, 129. 7, 134. 7—8, 232. 26, сѫпите 101. 15, 175. 23, 300. 13, сѫпаше 24. 2, сѫпаахѫ 92. 11, сѫпѧ 130. 9—10, сѫпѫштѧ 100—101, 171. 16, 175. 12. 19, сѫпѫщѧ 101. 10, сѫпѫщемъ 44. 16—17; сѫпѫштѧ κοιμωμένους 300. 12, сѫпѫштемъ κοιμωμένων 113. 6.

сѫплетѫше πλέξαντες plectentes 107. 18—19, 180. 13, 392. 5.

сѫподобити сѧ καταξιόομαι dignus habeor: сѫподобите сѧ 296. 13, сѫподобльшеи сѧ 291. 14—15.

сѫребро ἄργυρος argentum: сѫребра 30. 6; ἀργύριον pecunia: сѫребро 93. 19—20, 94. 24, 105. 11—12. 13, 113. 3. 10, 285. 4, 297. 4, сѫребра 233. 14, 285. 24.

сѫребролюбьць φιλάργυρος avarus: сѫребролюбьци 272. 19—20.

сѫребрьникъ ἀργύριον argenteus: gen. plur. сѫребрьникъ 98. 15, 105. 7—8, сѫребрѫникъ 105. 22, сѫребрьникы pecuniam 172. 25—26.

сѫристати сѧ ἐπισυντρέχω concurro: сѫриштетъ сѧ 151. 1—2.

сѫрѣсти — сѫрѧштѫ ὑπαντάω occurro: сѫрѣте 229. 19, 362. 9—10, 363. 4, dual. 3 pers. сѫрѣтете 24. 12—13; ἀπαντάω: сѫрѣте 112. 14—15, 130. 22, 276. 8, сѫрѣтѫ 329. 28, сѫрѣсти 266. 24, сѫрѧштета 173. 5; συνήντησεν сѫрѣте 237. 16, συναντήσει сѫрѧштетъ 297. 13.

сѫрѣтение ἀπάντησις obviam 92. 14.

сѣсати — сѣсѫ θηλάζω sugo: сѣсалъ есн 249. 3, сѣсѫштиѭ 75. 5.

сѣстарѣти сѧ γηράσκω senesco: сѣстарѣеши сѧ 402. 18.

сѣстати сѧ ἐφίσταμαι convenio: сѣсташа сѧ 288. 10.

сѣсьць μαστός uber: сѣсъца 249. 2—3, сѣсъци 305. 12.

сѣсѫдъ σκεῦος vas, vasa: сѣсѫдъ 160. 26, 395. 13, сѣсѫдомь 228. 6, сѣсѫди 278. 7—8, сѣсѫдъ 125. 32, сѣсѫды 39. 21; ἄγγος: сѣсѫды 47. 9; ἀγγεῖον: сѣсѫдѣхъ 92. 9; ἀνάθημα donum: сѣсѫды 293. 8.

сѣтварѣти — сѣтворити ποιέω facio: сѣтварѣаше 124. 16 nota, сѣтварѣахѫ 124. 8—9 nota; сѣтворѭ ποιήσω 67. 16, 73. 5, 98. 23—24, 106. 28, 117. 16—17, 155. 12, 157. 15, 158. 29, 180. 2, 254. 6. 8, 271. 9. 12, 283. 9—10, 289. 12, 376. 4. 6, 385. 1, створѭ 9. 12; сѣтворишѧ 157. 13—14; сѣтворитъ ποιήσει 22. 16, 65. 15, 77. 18, 126. 21, 152. 20—21, 163. 14—15, 221. 13, 259. 22, 279. 19, 289. 20, 344. 30, 355. 28, 376. 1. 1—2, 378. 13, створитъ 11. 16; сѣтворимъ ποιήσομεν, ποιῶμεν 58. 9, 113. 9, 148. 17—18, 203. 9. 15. 18, 237. 2, 338. 10, 364. 22; сѣтворивѣ 377. 2; сѣтворите ποιήσετε 40. 7. 8—9, 75. 20, 202. 26—27, 255. 26, 272. 3, 276. 1, 319. 16—17, 336. 6, створите 6. 23; сѣтворѧтъ ποιήσουσι 38. 12—13, 288. 6, 336. 24, 380. 10—11, 381. 5; сѣтвори ποίησον imperat. 22. 15—16, 208. 3—4, 221. 13, 269. 9, 373. 17, aor. 2 pers. sing. ἐποίησας 201. 10, aor. 3 pers. sing. ἐποίησε 37. 7—8, 44. 19—20. 24, 48. 7—8, 66. 2, 70. 1, 74. 29, 76. 19—20, 78. 13, 98. 6. 9, 107. 3, 123. 6—7, 125. 1, 132. 12. 14, 146. 13, 172. 15—16. 20, 180. 5, 191. 24, 193. 26—27. 29, 195. 10, 204. 12, 213. 14, 215. 4, 226. 24, 231. 11. 12, 239. 16, 250. 19, 264. 29, 271. 28, 275. 25, 285. 12, 304. 21, 320. 9. 19, 329. 12. 15, 330. 8, 331. 18. 27, 336. 20, 353. 10. 23, 354. 3, 355. 14, 360. 16, 364. 18. 20, 380. 17—18, 399. 24, створи 3. 15, 403. 15; сѣтворихъ ἐποίησα 328. 2. 27, 344. 1. 9, 372. 7—8. 13—14; сѣтворихомъ ἐποιήσαμεν 20. 23, 276. 4; сѣтвористе ἐποιήσατε 74. 24—25, 96. 9. 11. 27. 28—29, 161. 1, 288. 1—2; сѣтворишѧ ἐποίησαν 59. 4—5, 77. 10, 98. 25, 113. 10, 137. 24, 149. 19—20, 179. 18, 234. 11—12. 30, 366. 3—4, 367. 23, 394. 18, 395. 1—2; сѣтворь ποιήσας 220. 7, 243. 14—15, 257. 13. 15, 280. 28, сѣтвори ὁ ποιήσας 245. 2, сѣтворьшь 368. 1—2, сѣтворьшю 369. 23, сѣтворьшиѭ 133. 17, dual. сѣтворьша 74. 2, сѣтворьше 179. 1, 210. 24—25, 389. 13, сѣтворьшеи 333. 12—13. 14, сѣтворьшѧ 70. 20—21; сѣтворилъ 66. 3, 70. 21—22, 154. 15, 250. 18, 344. 31, 350. 25, 380. 16—17, 391. 11, сѣтворили (кишѧ) 216. 4—5; сѣтворити 13. 11, 28. 9, 71. 1, 84. 1—2. 28, 135. 9, 141. 21, 180. 7, 195. 17, 199. 7, 214. 5, 250. 26, 252. 20—21, 276. 4, 279. 16, 335. 20, 363. 22; πράσσω: сѣтворити 298. 16, сѣтвори 306. 16, сѣтворено πεπραγμένον 304. 10; ἐργάζομαι: сѣтвори εἰργάσατο 98. 2; φέρω: плодъ сѣтворитъ καρπὸν φέρει 368. 17, 378. 6, сѣтворите 379. 1; любы, прѣлюкъ vel прѣлюбы μοιχεύω:—сѣтвори 12. 15, не сѣтвориши 12. 13, 67. 22—23, не сѣтвори μὴ μοιχεύσῃς 281. 5; достонна сѣтворихъ ἠξίωσα 221. 6—7; съвѣтъ сѣтворишѧ συμβούλιον ἔλαβον 38. 8—9, 79. 21—22, 105. 1, συνεβουλεύσαντο 97. 11, съв. сѣтворьше συμβ. λαβόντες 105. 16, 113. 3; отъвѣта не сѣтвори ἀπόκρισιν οὐκ ἔδωκεν 393. 3; неврѣдоу сѣтворишѧ ἀπεδοκίμασαν 77. 24, 163. 18—19, 289. 26; коупльжѫтъ сѣтворили διεπραγματεύσατο 285. 5.

сѣто ἑκατόν centum: сѣто 42. 22, 127. 17, 128. 19, 267. 15, 396. 15—16, 401. 15, per. literam .р. redditur 44. 13, 62. 19; сѣтоу 138. 26, сѣтомь 271. 19. 24, сѣтомъ 64. 18, о сѣтѣ 188. 5; дъвѣ сѣтѣ διακόσιοι 401. 8, дъвѣма сѣтома 138. 17, дъвѣма сѣтома 335. 21—22; три сѣтъ τριακόσιοι

172. 8, per. literam т redditur 366. 15; патнѭ сотъ пентакόσιοι 224. 26.

стократнцеѭ ἑκατονταπλασίων centuplus 226. 25.

сторнцеѭ id. 69. 9, 156. 25.

стрѧсти σπαράττω vel συμσπαράττω conturbo: стрѧсе 150. 15, 238. 3; σπαράξαν стрѧсъ 118. 8; стрѧсѧ сѧ ἐσείσθησαν exterriti sunt 112. 2.

стъ χηρίον favum mellis 311. 25.

стъникъ ἑκατόνταρχος vel ἑκατοντάρχης centurio: стъникъ 221. 2, 306. 27, стънникъ 110. 5—6, сотъникъ 22. 4. 8, 23. 3, стъникоу 22—23, стънникоу 220. 15, о сотъницѣ 186. 18; κεντουρίων centurio: сотъникъ 182. 13, стънника 182. 29.

стъръ (стрѣти et стрѣти) λικμάω contero: стърѣтъ 78. 6, 290. 1.

стѧжание κτῆμα possessio: стѧжанїѣ 68. 8, 155. 30.

стѧжати κτάομαι possideo: imperat. не стѧжите 30. 5—6, futur. стѧжите κτήσεσθε possidebitis 294. 20—21.

стѧзание ζήτησις quaestio 324. 8.

стѧзати сѧ συζητέω conquiro: стѧзати сѧ 145. 6, стѧзаѧте сѧ 149. 27—28, стѧзаѧ сѧ 118. 10—11, стѧзаѭште сѧ 149. 9, стѧзаѭштема сѧ 309. 4—5, стѧзаѭшта сѧ 165. 13—14, стѧзаѭшта сѧ 149. 23—24; ζητεῖτε quaeritis: стѧзаете сѧ 382. 20; ἀντιβάλλετε confertis: стѧзаата сѧ 309. 8—9; συναίρω λόγον rationem pono: стѧзати сѧ о словесѣ 64. 5. 6—7, стѧза сѧ 93. 22; διαλέγομαι disputo: стѧзаша 152. 4; συνελάλουν colloquebantur стѧзаахѫ сѧ 209. 9; о стѧзаѭштихъ сѧ περὶ τῶν φιλονεικησάντων 188. 26.

стѧжати сѧ ἐγκαγεῖν deficere 279. 1—2, (да не) стѧжаѭтъ емоу μὴ θλίβωσιν ne comprimerent 124. 19.

сѫходити καταβαίνω descendo: сѫхождааше 244. 5. 10, 330. 18, сѫходи 338. 22, 340. 5, сѫходѧштъ 317. 8—9, сѫходѧштъ 116. 28, 317. 4, сходѧщъ 7. 24, сѫходѧщю 329. 27, сѫходѧштемъ 149. 3—4, сѫходѧщемъ 58. 21.

сѫхранити φυλάττω custodio: сѫхраниттъ 368. 20, 370. 16—17, сѫхранихъ ἐφύλαξα 67. 27, 281. 8, 385. 25, ἐφυλαξάμην 155. 20—21; сѫхранишѧ τετηρήκασιν 385. 7, сѫхранити διαφυλάξαι 206. 24.

сѫхранѣно ἀσφαλῶς caute 176. 5.

сѫчетати συζευγνύω coniungo: сѫчета 66. 8, сѫчеталъ 154. 20.

сѫшьдъ — καταβάς descendens: сѫшєдъ 111. 21, 216. 18, сѫшєдъı ὁ καταβάς 323. 3—4, 340. 7, 340—341, сѫшєдъıи 339. 15, сѫшєдъшоу 21. 16, сѫшєдъшємъ 237. 15—16.

съı ὤν 204. 23, 268. 21 nota, 308. 11, 312. 1, 322. 8, 326. 5, 342. 3, 346. 15, 359. 26, 365. 3. 8, 390. 11, сıи 3. 2, ὁ ὤν съı 323. 4, 324. 26, сıи 169. 20, сѧи 315. 23, сжи 339. 27, ὢν сѧи 396. 9; съı ὑπάρχων 273. 14, 307. 8, μένων 377. 6, живъ съı ζῶν 111. 5; nom. fem. gen. сжшти οὖσα 132. 26, 231. 22—23; genet. sing. сжща 296. 25, сжшта 56. 5, 318. 27, genet. fem. сжшта οὔσης 326. 6; dat. сжштю 162. 1 nota, 171. 22, 266. 27, 269, 12, 303. 16, 331. 22—23, сжщю 131. 2, 301. 3. сжштоу 144. 4, 160. 8, 178. 5, 245. 18, сжщоу 55. 2, 221. 1; сжштъ pro сжштю 401. 16; dat. fem. gen. сжшти (sc. тъмѣ) 397. 1, сжшти поздѣ propter graecum ὀψίας οὔσης 398. 18; acc. sing. сжштъ 200. 24, елѣ живъ сжштъ ἡμιθανῆ τυγχάνοντα 244. 9, сжштѫ 260. 17, сжщѫ 255. 13; сжштее 18. 2; сжштеѭ 196. 19; plur. сжште 19. 17, 223. 5, 247. 12, 290. 8, 294. 24, сжще 40. 12, 272. 20, 291. 20, сжштеи 50. 24—25, 88. 14, 124. 14, 333. 10—11, сжщеи 356. 18, 363. 4—5, сжщи 37. 9, сжштаа τὰ ἐνόντα 250. 20, dual. сжштаа 236. 22, acc. plur. сжщıа 5. 12, 211. 11, 371. 4, dat. сжштиимъ 95. 18, 215. 8, сжштимъ 123. 13, сжщимъ 37. 12, 96. 12; сжштиими 84. 18, сжштиихъ 195. 14, сжщтихъ 102. 5.

сынъ υἱός filius: nominativus singularis сынъ 158. 16, scribitur сїнъ: 7. 25, 8. 10, 19. 13, 23. 21, 25. 17, 31. 21, 35. 17, 36. 19 bis, 37. 20, 39. 4, 41. 6, 46. 2. 10, 47. 28, 50. 26, 56. 11, 57. 18, 58. 13. 24, 59. 6, 60. 7, 62. 16, 69. 1, 71. 10, 72. 16, 81. 28, 82. 7, 95. 8, 97. 6, 99. 8. 10, 101. 16, 103. 20, 108. 18, 109. 1, 110. 9, 117. 1, 121. 7, 123. 16, 124. 25, 135. 1, 148. 1. 23, 149. 6, 151. 23, 157. 5, 158. 10, 166. 14. 19, 171. 6, 173. 25. 27, 175. 25, 177. 18. 182. 15, 192. 15. 25, 204. 20. 22, 206. 3. 21. 207. 26, 209. 26, 213. 1, 215. 11, 223. 30, 236. 6, 237. 9, 238. 10, 239. 23, 241. 3, 243. 4. 5. 6, 247. 6, 249. 12, 253. 7, 256. 21, 258. 2, 268. 20, 269. 9. 15. 17. 24, 270. 1. 16, 277. 21, 278. 6, 279. 20, 284. 11. 12, 292. 7, 298. 11, 302. 14. 16, 306. 2, 315. 23, 317. 12, 318. 6, 319. 1, 329. 16. 25. 28, 330. 6, 332. 9. 12. 18, 333. 8, 338. 8, 339. 16, 341. 27, 350. 12. 13, 354. 20. 24, 360. 5, 361. 4, 362. 24, 368. 13, 369. 14, 373. 25, 384. 17, 385.

26, 395. 7, 399. 27, scribitur сѝ 91. 9, 323. 4, сѝь 8. 3, 392. 22; accusativus singularis сѹнъ, scribitur сѝнъ: 3. 8. 13. 18, 33. 7, 40. 3, 57. 25, 59. 11, 77. 11. 13, 150. 1, 190. 17, 192. 14, 194. 13, 197. 1, 221. 25, 237. 19, 238. 2, 253. 11, 258. 1, 289. 13; genetivus pluralis сѝнъ 105. 23; — сѹна genetivus et accusativus singularis, scribitur сѝа: 1. 1 bis, 36. 17, 56. 5, 74. 1, 77. 12, 84. 3, 86. 10, 89. 15. 23. 26, 90. 18. 25, 103. 22, 113. 20, 115. 2, 163. 7. 10, 170. 17, 177. 19, 192. 27, 217. 7, 277. 15. 26, 292. 1, 295. 19, 300. 21, 318. 16, 319. 8, 323. 10. 13. 18, 325. 8. 9. 10, 329. 20, 332. 13. 20. 22, 333. 3. 12, 339. 11, 340. 15, 341. 9, 349. 19, 356. 9, 384. 17; dualis сѝа: 100. 20, 125. 8, 211. 13, 268. 16, 400. 8, сѹна 157. 11; — dativus singul. сѹноу, scribitur сѝоу: 78. 13, 147. 1, 202. 9, 235. 17, 308. 12, 325. 22, 369. 13, сѹноу 323. 6; vocativus sing. сѝоу: 3. 6, 28. 6, 53. 3, 72. 27, 73. 3; localis sing. о сѹноу 187. 1; — dativus сѹновн, scribitur сѝовн: 74. 11—12, 74—75, 332. 20, 333. 6; — vocativus сѹне, scribitur сѝе: 24. 17, 131. 11, 158. 20. 23, 229. 27, 283. 2. 5; — сѝомъ 296. 15 instr. sing., сѝмъ 126. 5 dativus plur.; — о сѹнѣ, scributur сѝѣ: 149. 16, 282. 15, 376. 5; — nominativus pluralis сѹновѥ, scribitur сѝовѥ: 10. 13, 85. 26, 218. 18, 291. 13, vel сѝвѥ: 14. 1, 22. 24, 26. 24, 39. 15, 46. 3. 4, 60. 21, 122. 11, 248. 7, 271. 28, 291. 19 bis, 326. 16, 369. 20; genetivus plur. сѹновъ, scribitur сѝвъ: 60. 18, 190. 24, 272 1; — nomin. dualis сѹнъ, scribitur сѝ҃ы 71. 21; acc. plur. сѝ҃ы 214. 14; — dual. gen. сѹновоу, scribitur сѝовоу 71. 17, 110. 15, local. о сѝовоу 115. 7; — dual. dat. сѹнѣма, scribitur сѝѣма 71. 18.

сѹръ ὑγρός viridis: въ сѹрѣ 305. 15.

сь οὗτος hic: 24. 9, 25. 11, 31. 16, 34. 21, 35. 18, 39. 4. 5, 40. 6, 44. 1. 6. 10, 47. 27, 48. 11, 56. 24, 58. 13, 60. 4, 74. 15. 16, 77. 13, 103. 11, 104. 14, 108. 11, 120. 20, 130. 18, 135. 1, 136. 10, 139. 13, 148. 22, 163. 11, 164. 6, 178. 15, 192. 15. 27, 207. 26, 212. 21, 223. 7, 225. 21, 237. 8, 238. 23, 266. 18, 269. 24, 270. 16. 22, 277. 5, 280. 6. 13, 283 17, 284. 11, 289. 16, 301. 13. 19, 306. 1. 8. 16, 307. 1. 2. 9. 12. 309. 20, 314. 9, 315. 15, 316. 17. 25, 317. 10. 12, 318. 2, 323. 18, 324. 12, 326. 16, 329. 5. 17, 336. 20, 338. 25, 339. 16. 18, 340. 1. 5. 13. 25, 342. 3. 22. 23, 343. 15. 24, 344. 12. 16. 30, 345. 25. 26, 346. 9, 353. 1. 2. 17. 19, 354. 9. 20. 24, 355. 10, 356. 15, 363. 21. 22, 364. 23, 369. 3. 14, 390. 23, 403. 1. 10. Nonnunquam scribitur съ: 77. 25, 110. 9. 18, 182. 15, 197. 25, 198. 26, 199. 19, 224. 17, 229. 14, 234. 8, 249. 7, 287. 16, 321. 23, 341. 2, 356. 2.

сьдѥ ὧδε hic: 41. 11, 48. 25, 70. 4, 89. 4, 100. 23, 112. 6, 135. 4, 144. 14, 167. 22, 170. 5, 208. 4, 269. 5 nota, 273. 24—25, 277. 11. 17, 293. 11 nota, 303. 12, 336. 4, 362. 12, scribitur etiam съдѣ: 37. 17, 49. 19, 57. 23, 58. 9, 87. 4, 89. 4, 148. 4—5. 17, 174. 28, 175. 4, 183. 21, 234. 22. 24, 236. 10, 237. 1, 249. 17. 22, 299. 26, 308. 10, 363. 11; ѥ҆вдѣдѣ 311. 23.

сѣание τὸ σπόριμον satum: сѣаниѣ 37. 1, 214. 25—26, сѣниѣ 123. 1.

сѣати—сѣѭ σπείρω semino: сѣѣтъ 42. 11, —сѧ 128. 1, сѣатъ 127. 31, сѣѭтъ 17. 17, 254. 25, сѣѧи 42. 10—11, 127. 4. 30, 226. 16, 328. 18. 20, сѣѭштааго 187. 4, сѣѭштоумоу 42. 11, сѣѥми 128. 5; supin. сѣатъ 127. 4, 226. 16, сѣхъ ἔσπειρα 285. 23, сѣаχъ ἔσπειρα 94. 22, сѣаше 127. 5, 226. 17, сѣвъ 285. 19, сѣвъшааго 43. 25, сѣвъшоу 44. 15—16, сѣлъ 44. 22, 94. 16, 299. 4—5, сѣаноѥ 44. 1. 6. 10, сѣноѥ 43. 28—29. 29, 128. 3, сѣанин σπειρόμενοι 128. 11. 16.

сѣверъ βορρᾶς aquilo: отъ сѣвера 262. 9.

сѣдалиштѥ καθέδρα cathedra: сѣдалиштꙗ 74. 21, 160. 23, на сѣдалищи 82. 12—13.

сѣдѣти—сѣсти κάθημαι, καθίσαι sedeo: сѣдѣаше ἐκάθητο sedebat 103. 3, 104. 8, 111. 23, 126. 14. 26, 158. 17, 282. 24—25, 301. 10—11, 335. 13, ἐκαθέζετο 325. 24, 362. 10—11, сѣдѣше ἐκάθητο 42. 6, сѣдѣахъ ἐκαθεζόμην 102 20, сѣдѧ καθήμενος 302. 14, 367. 19, συγκαθήμενος 176. 25, сѣдѧи ὁ καθήμενος 353. 18, gen. acc. sing. сѣдѧштꙗ 103. 22, 121. 19, 177. 20, 230. 23, dual. 72. 23, καθεζομένους 397. 26, сѣдѧща gen. acc. 26. 5, 132. 1, acc. сѣдѧштѣ 183. 17, 301. 12, сѣдѧштъ 213. 12, καθεζόμενον 201. 4; сѣдѧштю 87. 6, 106. 18, 167. 23—24; local. сѣдѧщимь 84. 22; nom. plur. сѣдѧщии 9. 3. 4, fem. dual. сѣдѧщи 110. 27, plur. nom. сѣдѧштѥ 120. 19, 212. 6, 241. 28, acc. сѣдѧштѧ 320. 18—19, сѣдѧштѧѧ 196. 2, 296. 10, dat. сѣдѧштѥмъ 35. 10—11, сѣдѧштѥмь 223. 22—23, instr. сѣдѧштиими συναναχειμένων 264. 11; — сѣсти καθίσαι sedere 72. 2, 157. 26, сѣдѥ 10. 3, 185. 9, 207. 18, 393. 16, ἀνεκάθεσεν 222. 3, ἐκάθητο 42. 8, 53. 21, сѣдѫ ἐκάθισαν 82. 13, сѣдъ καθίσας 152. 5, 167. 1—2, 210. 16, 266. 13. 21, 271. 21, 347. 2, сѣдъши παρακαθεσθεῖσα 245. 8; сѣдъше καθίσαντες 47. 8, καθήμενοι 108. 9,

вѣкоуиѣ сѣдѧшемъ συγκαθισάντων 301. 10, praes. futur. сѧдетъ καθίσῃ–καθίσει 68. 27, 95. 10, сѧдете 69. 2, 299. 1, dual. 71. 21, сѧдевѣ καθίσωμεν 157. 18, imperat. сѧди κάθου 82. 3, 292. 3–4, ἀνάπεσε 264. 7, καταклιθῆς 264. 1, male сѣди pro сѧди 166. 16, сѧдѣте καθίσατε 174. 27, male сѣдѣте pro сѧдѣте 100. 18, 312. 15.

сѣмо ὧδε huc: 24. 17–18, 49. 21, 59. 19, 79. 12, 159. 13, 238. 2, 265. 20, 286. 10, 338. 1, 399. 17; ἐνθάδε: 326. 26, 327. 1.

сѣмѧ σπέρμα semen 44. 16. 22, 46. 2. 3, 80. 18, 164. 17, 291. 4, 350. 5. 14, сѣмене gen. sing. 80. 21, 164. 19–20. 21. 23, 346. 1, dat. сѣмени 194. 8–9, gen. pl. сѣменъ 45. 11, 129. 19–20; σπόρος sementis, semen: сѣмѧ 129. 7. 8, 227. 9, сѣмене 226. 16, о сѣмени 114. 9.

сѣно χόρτος faenum 18. 1 (vl. травѫ).

сѣнь σκιά umbra: подъ сѣниѭ 129. 24, въ сѣни 9. 4, 196. 3; vl. pro сѣниѭ 148. 18 nota.

сѣтовати σκυθρωπός εἰμι tristis sum: сѣтоуѩште 16. 6 nota, vl. жалоуѩще.

сѣть παγίς laqueus 296. 9–10.

сѧ pronomen reciprocum, plerumque passivam aut mediam formam indicat, occurrit saepissime; cf. да съпасетъ и сѧ σωσάτω ἑαυτόν 306. 1, самъ сѧ σεαυτόν 67. 26, 81. 24, 243. 24, alia; мьнѣахѫ сѧ вашѣ приѣти 70. 16–17, не вѣста сѧ чесо просѧшта 71. 25; на сѧ 39. 9. 11. 12, 125. 24. 26–27. 29, ἐφ' ἑαυτοῖς 279. 23.

сѧбота vide сокота.

сѧдии κριτής iudex: nom. сѧдии 12. 7, 258. 18, 279. 14, сѧди 279. 2, dat. сѧдии 12. 7, 258. 18, о сѧдии 188. 10, сѧдиѭ 253. 24, nom. plur. сѧдиѩ 39. 17, 248. 8.

сѧдити κρίνω iudico: сѧждѫ 370. 18, сѧждѫ 285. 20, 333. 16, 348. 11. 12, 370. 17; сѧдитъ 332. 19, 346. 16, 370. 21, содитъ 323. 14; сѧдите 18. 16, 218. 22, 258. 13, 344. 10. 11, 348. 11, 390. 25–26; сѧдатъ 18. 17, 218. 23; сѧдѧ 351. 24, сѧдѧште 69. 3–4, 299. 1–2, сѧдѧштааго 370. 20; сѧдити 349. 15, сѧдилъ 225. 5; καταδικάζομαι condemnor: сѧдиши си 40. 23.

сѧдиште βῆμα tribunal: на сѧдиштѣ 106. 19, сѧдиштѣ 393. 16, на сѧдиштѣ εἰς τὸ πραιτώριον in praetorio 107. 16.

сѧдоу cum praepositione отъ, отъ сѧдоу ἐντεῦθεν hinc 206. 22, 262. 15, 274. 2, 320. 23, 378. 1, 391. 16, отъ сѧдѫ 342. 9, отъ сѧдѣ ἔνθεν 60. 1–2; sine praepositione сѧдоу 394. 6.

сѧдъ κρίσις iudicium: 38. 17. 23, 41. 8, 84. 27, 249. 13. 19, 250. 25, 323. 18, 332. 19. 26, 333. 8, 344. 11, 348. 12–13, 369. 4, сѧдъ 333. 16, cf. 41. 11 nota; сѧда 85. 29, сѧдоу 11. 22. 24, 126. 10, 333. 15, сѧдѣ 242. 1, 381. 19. 22; κρίμα: сѧдъ 356. 15, сѧдомъ 18. 15–16; сѧдъ приѣти κριθῆναι 13. 19.

сѧдьнъ κρίσεως iudicii: сѧдъноуи 135. 31, сѧдьны 40. 20–21, сѧдъны 30. 25, 36. 2–3. 9, о сѧдьнѣмь 115. 18.

сѧмьнѣние παρατήρησις observatio: сѧмьнѣнииѣмь 277. 10–11.

сѧпрѧгъ ζεῦγος iugum: gen. plur. сѧпрѧгъ 265. 9.

сѧпьрь ἀντίδικος adversarius: сѧпьрѣ 279. 7, сѧпьрѣмь 12. 5, 258. 15.

сѧсѣдъ γείτων vicinus: сѧсѣди 353. 15, сѧсѣдъ 264. 18, сѧсѣды 267. 23.

сѧсѣдъныни ἡ γείτων vicina: сѧсѣдъыню 268. 9.

сѧтъ 3 pers. plur. verbi ѥсмь, εἰσί sunt (non raro pro verbo auxiliari adhibetur): 5. 20, 19. 27, 20. 2–3, 29. 13, 32. 16, 34. 20, 36. 16, 37. 16, 41. 29, 46. 3. 4. 7, 48. 3. 4, 52. 12. 26, 57. 6–7. 22, 60. 21, 66. 25, 67. 1. 3, 71. 6, 79. 19, 81. 5, 85. 4. 12. 13–14, 127. 31, 128. 4. 8. 11. 16, 135. 3, 140. 21, 142. 1, 144. 12, 147. 12 bis, 148. 4, 156. 16, 165 4, 201. 14, 223. 5. 21. 22, 227. 10. 19, 228. 1. 24, 236. 9, 240. 7, 241. 7. 13, 242. 19, 246. 20. 21, 248. 13, 250. 16. 21, 253. 3–4, 256. 15, 262. 11. 12, 265. 4, 266. 1, 270. 5. 20, 272. 2, 279. 23, 282. 3, 285. 5, 290. 20–21. 21, 291. 18. 19. 25, 295. 2, 323. 24. 26, 328. 12–13. 15, 334. 16–17, 336. 5–6, 341. 13. 13–14. 14. 16, 342. 21, 346. 13, 347. 22, 357. 18, 358. 2. 12. 26, 374. 22, 382. 8, 385. 9. 16. 17. 19, 386. 5. 9–10. 17, 399. 25, 403. 14.

сѧчѣць κάρφος festuca: сѧчецъ 18. 18–19. 22, 19. 3, 219. 6. 10. 15.

сѵдарь vide соударь.

сѵкамина συκάμινος: сѵкаминѣ 275. 9.

сѵкоморинѣ συκομορέα: сѵкомориѭ 283. 22.

сѵмеонъ Συμεών: сѵмеонъ 198. 25, 199. 18; adj. сѵмеоновъ 205. 5, cf. о сѵменѣ 186. 3.

сѵнагогова τοῦ ἀρχισυναγώγου: о дѣштери сѵнагоговѣ 114. 12, 187. 7.

сѵриѣ Συρία Syria: сѵриеѭ 196. 11, по сирии 9. 23.

сѵрофоникиссанъныни Συροφοινίκισσα 143. 1.

сѵхарь Συχάρ 325. 20.

Т

таверѣдьскъ vide тиверѣдьскъ.

тадеи Θαδδαῖος Thaddaeus: тадеи 29. 17, тадеа 125. 11.

таи λάθρα occulte 3. 3, 4. 10, 362. 26–27, ἐν κρυπτῷ in occulto 343. 5, 389. 21.

таинаштѣ ταμεῖον cubiculum: въ таинашинхъ 252. 16.

таина μυστήριον mysterium: таинꙑ 227. 5.

таинъ κρυπτός absconditus, occultus: таино κρυπτόν 32. 4, 128. 24–25, 228. 10, 252. 13, ἐν κρύπτῷ таинѣ 342. 12, ἐν τῷ κρυπτῷ 14—15, 15. 1. 11. 12, 16. 13. 14; таинъ кекрυμμένος occultus 396. 10; таинаа μυστήρια mysteria 43. 3–4, 127. 22.

таити περικρύπτω occulto: таѣшѣ сѧ 191. 23.

тако οὕτως sic: 4. 6, 7. 19–20, 10. 20, 11. 6. 15, 14. 9, 15. 18, 18. 3, 19. 22, 20. 6, 28. 19, 36. 15, 41. 5. 21, 46. 9, 47. 10, 59. 6, 62. 27, 65. 14, 66. 15. 21, 67. 1, 71. 4, 72. 10, 85. 15, 89. 14–15, 90. 17. 24, 91. 15, 101. 1, 102. 16, 120. 20–21. 24, 121. 1. 15, 129. 5, 130. 15, 142. 5, 170. 27, 177. 10, 182. 14, 191. 24, 201. 10–11, 234. 30, 242. 24, 249. 11, 254. 17, 255. 15, 256. 14–15, 257. 2, 258. 8–9, 266. 29, 267. 26, 268. 11–12, 276. 1, 277. 21. 25, 286. 20–21, 295. 28, 298. 21, 310. 4. 7–8, 312. 7 bis, 322. 20, 323. 6. 9, 325. 24, 332. 18, 333. 6, 346. 8, 364. 24, 370. 28, 373. 10, 377. 25, 378. 10, 389. 27, ѡ҃саѹтѡ 93. 16–17, таѹта 259. 2.

такожде οὕτως 90. 7, 158. 5, ѡ҃саѹтѡс similiter 70. 1, 76. 18, 164. 22, 174. 25, 259. 4, 291. 8, 298. 7, ѡ҃моіѡс similiter 80. 22–23, 100. 15, 108. 19, 128. 4, 181. 19, 203. 12, 211. 12, 214. 2, 218. 3, 244. 11, 245 3–4, 259. 10, 273. 24, 277. 30, 278. 9, 299. 19, 332. 12, 336. 12, 401. 22, cf. 88. 17–18, ubi in graeco textu οὕτως non legitur, такожде къзовѫтъ ἀντικαλέσωσιν reinvitent 264. 19.

такоѭ τοιοῦτος talis: sing. такоѭа 169. 26, такоко 61. 13–14, plur. такоѭꙑ 134. 27–28, такоѭа 141. 10. 25, такоѭаа 234. 9, такоѭꙑѫ τὰς τοιαύτας 347. 8, такоѭꙑхъ 67. 11, 152. 11, 280. 22–23.

такъ id.: такѫ тоιαύτην 26. 2–3, тацѣми 129. 26, тацѣхъ 155. 4, 327. 17–18.

талантъ τάλαντον talentum: acc. sing. талантъ 94. 14. 28, талантъ 94. 18–19, dual. талантꙗ 94. 6–7. 7, gen. plur. талантъ 64. 8, 93. 11. 15. 23–24. 24–25. 25, 93—94, 94. 29, талантъ 93. 16.

талитакоумъ ταλιθὰ κούμ 134. 13.

тамарь Θάμαρ: отъ тамари 1. 5.

тамо ἐκεῖ illuc 6. 1, 60. 2, 100. 19, 138. 3–4, 361. 13, 387. 22.

тарань τοῦ Θάρα 205. 13.

татъ κλέπτης fur: татъ 91. 5, 256. 17, 357. 2. 23, 366. 17, татъ 255. 28, татие 16. 17. 20–21, 357. 18.

татьба κλοπή furtum: татьбꙑ 52. 25, 142. 16–17.

тачан compar., a такъ derivatur, ἐλάσσων deterior: тачѣе (lege тачше) deterius, sc. vinum 320. 7–8.

тварь κτίσις creatura: твари 184. 23.

твои σός, σοῦ tuus: твои nom. vel. acc. sing. masc. g. 11. 29, 12. 1. 4, 15. 1. 11–12, 16. 14, 34. 25, 63. 3, 65. 8, 73. 21–22, 94. 19, 116. 3, 121. 6. 11 bis, 132. 11, 201. 11, 213. 5 bis, 223. 10, 225. 8, 231. 10, 238. 2, 269. 9. 18, 270. 6. 7. 16. 22, 275. 1, 287. 16, 327. 1, 329. 25, 330. 6, 331. 12. 19. 21, 348. 21, 362. 16, 367. 18, 384. 17, 391. 9, 395. 7, nomin. plur. masc. g. 25. 9. 15, 26. 23, 37. 5, 51. 10, 120. 17, 122. 9, 140. 26, 212. 19. 28, 214. 2, 287. 19–20, 342. 10–11, 385. 6. 16; dual. fem. vel neutr. 306. 25, 354. 15, 355. 15, 402. 19; твоѣ sing. fem. 12. 21, 14. 23. 24. 25, 15. 21, 27. 22, 41. 25. 26, 53. 17, 61. 24 bis, 101. 9, 104. 20, 126. 15. 16, 133. 21. 25, 153. 5. 11, 159. 1, 178. 19, 190 16. 17, 192. 26, 225. 23, 228. 20. 21, 232. 15. 18, 246. 5, 277. 6, 283. 11, 285. 6–7. 11–12. 15, 299. 6, 300. 6, 395. 8, neutr. plur. 86. 17, 218. 1, 262. 27, 270. 20, 273. 23, 342. 11, 385. 16. 17; твоѥ 12. 16. 20. 25, 15. 20. 21. 28, 16. 11, 17. 1. 2. 3, 20. 20, 25. 20, 62. 6, 68. 4, 71. 2, 94. 20, 119. 23, 153. 17, 199. 13, 246. 3. 4, 249. 28 bis, 250. 2. 4, 270. 16–17, 348. 4, 368. 27, 385. 5. 7. 21. 24, 386. 4. 11, 387. 10; твоего 18. 19. 22, 19. 2. 3, 65. 10–11, 81. 18. 23, 87. 10, 94. 5. 13, 155. 19, 165. 19, 193. 18, 194. 22, 199. 11, 206. 28–29, 219. 7. 14. 16, 243. 19. 20. 24, 260. 4, 261. 17–18, 271. 5 nota, 281. 7, 321. 1, 331. 17, 399. 17; твоѥѩ 8. 13, 133. 23, 143. 10, 193. 15, 206. 26, 264. 17, 270. 13; твоѩ 13. 20. 21, 15. 9, 27. 13, 124. 5, 216. 1, 254. 15, 281. 7, 299. 8, 329. 4, 374. 15–16, 386. 11, 399. 18; твоемоу 8. 20 (ѭ), 15. 11, 16. 13, 18. 21, 193. 3–4, 199. 11, 206. 18, 210. 23, 219. 9, 284. 10, 287. 17. 24; instr. sing. твоимь 20. 21. 22, 152. 16–17, 223. 9, 243. 23, 258. 15, твоимъ 34. 24, 81. 19, 116. 2,

165. 20, твоеіѫ 81. 20, 243. 21. 21–22; loc. твоемь 18. 20. 23, 44. 22, 208. 4, 219. 8. 11. 12, 238. 26, 242. 11, 273. 23, 284. 1–2, 306. 18, твоемъ 71. 23–24, твоеи 157. 18, dual. твоею 287. 18, твоима 82. 6, 292. 6; plur. nom. fem. твоѩ 126. 16, acc. plur. 13. 4, 82. 5, 166. 17, 271. 21, 25, 292. 5, dat. твоимъ 59. 15, 132. 11, 150. 8, 287. 12, твоимь 237. 24; твоиχъ 12. 19. 24, 199. 15–16, 264. 16, 269. 10. 18 nota, 285. 20.

творити ποιέω facio: твориѫ 76. 2. 11–12, 162. 9. 18, 289. 1, 328. 10, 334. 6, 349. 21. 22. 24–25, 359. 6, 360. 6. 7, 371. 19, 375. 27, 377. 25–26, творѫ 339. 5, исцѣленикъ твориѫ ἰάσεις ἀποτελῶ 262. 18; твориши 14. 16–17, 75. 27, 162. 4. 5, 264. 15. 20, 288. 13, 321. 3, 322. 2, 338. 14, 342. 11. 14, 352. 5, 359. 26, 373. 16, творитъ 12. 30–31, 14. 24, 20. 7. 8. 12. 27–28, 42. 2, 44. 13, 66. 17–18, 104. 20, 129. 23, 144. 2 bis, 203. 12–13, 325. 14, 332. 12. 13. 14–15, 342. 12–13, 343. 27, 346. 18, 364. 23–24, 375. 23, 379. 17–18, 392. 23, 393. 13, творитъ 7. 3, прѣлюбы творитъ μοιχᾶται 13. 1, 66. 19–20, 154. 25. 27, μοιχεύει 273. 2–3, творитъ трѹдъ παρέχει κόπον 279. 11; творите 6. 11–12, 13. 31, 14. 9, 19. 22–23, 82. 15–16, 84. 3, 116. 5, 141. 11. 25, 202. 17, 215. 1, 217. 21–22, 218. 3, 219. 30, 298. 6, 320. 24, 350. 18–19. 26, 372. 14. 18, 379. 15, πράσσετε 203. 17; творѧтъ 14. 7. 9–10. 18, 19. 21–22, 37. 5, 82. 17. 22, 123. 4, 124. 27, 214. 1, 218. 2. 9–10, 305. 15. 22, творѧтъ плодъ παρποφοροῦσιν 228. 4, не до връχа плода творѧтъ οὐ τελεσφοροῦσιν 227. 23; imperat. твори 244. 1, 245. 3, μὴ πάρεχε κόπον не твори трѹдъ 246. 19; творѧ 219. 17. 18. 31–32, 261. 12, 332. 7, твораи 20. 17, 21. 5, 323. 24, 350. 9, творѧшта 91. 15–16, творѧща 257. 1, 332. 11, творѧщю 14. 22, творѧштѹмоу 78. 4, творѧщее 203. 6, творѧште 228. 25, творѧщѧѧ 46. 12–13; φέρον καρπόν: творѧштѫ 378. 4–5, творѧштѫѫ 378. 3–4; молитвѫ творѧще προσευχόμενοι 83. 22; ἐπηρεάζω: обидѫ творѧштѧѧ 217. 24, напасти творѧщѧѧ 13. 32; творѧщѧ сѧ ὑποκρινομένους 290. 7; творити 14. 13, 20. 10. 11, 37. 6, 38. 5, 123. 2, 215. 2, 322. 2, 332. 9, 333. 8. 15, 343. 20, 351. 7, 354. 12, 356. 3, 378. 9. 14, добро творити, зъло творити ἀγαθοποιῆσαι, κακοποιῆσαι 123. 23, 124. 1, 215. 24. 25, добро творити εὖ ποιῆσαι 172. 14; творили бисте 350. 22; творѣаше 136. 25, 179. 19–20, 321. 16, 332. 1, творѣше 124. 16, 136. 21–22, 238. 7–8, 335. 12, творѣаше сѧ προσεποιεῖτο 310. 13, творѣаχѫ 217. 11. 18–19, творѣχѫ 124. 8–9; cf. творь vl. pro съторь 220. 7 nota.

тебе genet. sing. pronominis 2ae personae σέ, σοῦ: 12. 7, 63. 6, 70. 25, 71. 22. 23, 100. 15, 119. 8, 126. 17, 157. 17 bis, 174. 25, 201. 12, 258. 17–18, 264. 2, 285. 17, 318. 26, 343. 30, 347. 23. 25, 361. 11, 371. 23, 387. 7, тебе pro тѧ 384. 22; не тебе 4. 9, отъ тебе 13. 25, 40. 26, 75. 14, 160. 18, 254. 15–16, 385. 9. 12, оу тебе 13. 24, 98. 23, 217. 29, 385. 2–3. 4; въ слѣдъ тебе 68. 23–24, 156. 19; — тебѣ dat. 8. 18, 12. 9, 14. 22, 15. 2. 12–13, 16. 15, 23. 1, 24. 17, 35. 24 bis, 36. 10, 53. 18, 56. 13. 15. 18, 57. 3–4, 58. 10, 64. 1, 65. 8. 10, 70. 28, 73. 22, 96. 25, 98. 21, 100. 10, 106. 20, 118. 4, 121. 9, 131. 11, 134. 15, 136. 16, 148. 18, 158. 29, 175. 9, 189. 8, 190. 17. 18–19, 191. 9, 199. 22, 206. 11. 15, 209. 3, 213. 4, 217. 27, 222. 2, 229. 26, 237. 3, 241. 24 bis, 246. 22, 258. 20, 270. 12, 275. 1, 280. 3, 288. 14, 297. 16, 306. 19, 319. 14, 322. 4. 12. 24–25, 331. 16. 20, 338. 15, 355. 14, 362. 15, 364. 5, 374. 17, 390. 24, 391. 8, 393. 9, 403. 4. 10, къ тебѣ 41. 27, 50. 16–17, 63. 2, 86. 15, 96. 7, 150. 1, 191. 8, 221. 7, 222. 15, 262. 25, 385. 19–20, 386. 1; ти pro тебѣ 12. 18. 23, 36. 11, 48. 17, 60. 15, 61. 26, 62. 8, 63. 13, 64. 14. 22, 75. 27, 80. 1, 94. 24, 102. 11, 120. 17, 121. 4, 131. 15, 132. 12, 137. 4. 5, 151. 5, 153. 6. 12. 18, 162. 4, 174. 19, 212. 18. 27, 224. 22, 225. 16. 20, 229. 27, 230. 8, 231. 10, 237. 19, 242. 21, 244. 23, 264. 4. 9. 11. 20. 23. 24, 283. 9, 285. 20, 299. 10, 319. 3, 322. 16, 326. 9. 11, 327. 5, 330. 1, 353. 20, 364. 1, 393. 8; — praepositionalis тебѣ: о тебѣ 8. 11–12, 100. 8, 117. 2, 204. 20, 206. 24, 271. 4, 287. 20, 299. 5—6, 316. 9, въ тебѣ 17. 4, 250. 3–4, 287. 22, 386. 18, въ тебѣ 36. 6, 287. 23, по тебѣ 23. 18, 239. 20, 240. 6, 282. 4, 374. 13–14; — instr. тобоіѫ: съ тобоіѫ 13. 19, 70. 26, 100. 14, 174. 24, 192. 7, 264. 12, 299. 8–9, 324. 11, 327. 24, 356. 12–13, 400. 11–12, прѣдъ тобоіѫ 34. 25, 36. 15, 223. 11, 243. 1, 261. 24, 269. 8. 16.

тектонъ τέκτων faber 135. 1; adj. тектоновъ 47. 28.

текъ vide sub тешти.

телець μόσχος vitulus: телецъ 269. 22, 270. 7. 18.

темьѣнъ θυμίαμα incensum: темьѣна 190. 11.

теофилъ Θεόφιλος: теофиле 189. 9.

тепѫ (infin. тети vel тепсти) μαστιγόω flagello: тепе 392. 5. cf. 282. 18 nota.

тетрархъ τετράρχης 48. 10.

тешти — текѫ τρέχω curro: тече ἔδραμεν 131. 8,

308. 24, трéхει 397. 2, προέδραμεν 397. 9, тѣсте ѣдрамом 112. 13, течаашете ѣтрехом 397. 8, текъ драмѡ́н 109. 15, 182. 7, 269. 13—14, прѣди текъ продрамѡ́н 283. 21.

ти nom. plur. οὗτοι vide sub тъ.

ти dativ. sing. σοι vide sub тебе.

тиверии Τιβέριος Tiberius: тивериѣ 201. 24.

тивериѣда Τιβεριάς: тивериѣдъı 337. 18, adj. тавериѣдъскъı (recte тивериѣдъскъı) 335. 10, тавериѣдъсцѣмь (recte тивериѣдъсцѣмь) 400. 4.

тимеокъ (τοῦ) Τιμαίου 158. 16.

титла τίτλος titulus: титла 394. 7. 9.

тишина γαλήνη tranquillitas 24. 8, 130. 14, 229. 11.

тлъкж et тлъкнж (— тлѣшти) κρούω pulso: тлъцѣте 19. 9, тльцѣте 247. 2, тлъкжщюмоу 19. 11, тлъкжщоумоу 247. 4—5, тлѣшти 261. 20; тлъкнжкъшю 256. 7—8; тлъкъı сѧ κατακόπτων ἑαυτόν concidens se 131. 7.

токоіж vide sub тебе.

того vide sub тъ.

токъ ῥύσις fluxus 232. 1.

толи — толѣ cum praepositione отъ, отъ толи ἀπὸ τότε exinde 9. 5, 98. 15—16, 272. 24—25; отъ толѣ 56. 24.

толикъ τοσοῦτος tantus: толико 54. 8, 270. 11, 375. 15, gen. толикоіѧ 221. 17, толикъı 22. 19, толикоу 401. 16, plur. толика 369. 22.

тома Θομᾶς Thomas: тома 29. 15, 361. 28, 375. 6, 399. 3. 13. 20, 400. 6, томж 125. 10, 216. 14, томѣ 399. 16.

томь vide sub тъ.

точение ῥύσις fluxus: къ точении 132. 26—27, 231. 23.

точило ληνός torcular 77. 1, ὑπολήνιον lacus 162. 20.

трапеза τράπεζα mensa: трапезѣ 298. 11. 29, трапезоіж 143. 8, трапезъı gen. sing. 53. 15, 273. 9.

трахонитъскъ Τραχωνῖτις: трахонитъскоіж 202. 4—5.

трепетати τρέμω tremo: трепещѧшти 133. 18, трепещѧщи 232. 10—11.

трепетъ τρόμος tremor 184. 4.

третии τρίτος tertius: трети 57. 1, 60. 9, 71. 15, 80. 23, 147. 5 (μετὰ τρεῖς ἡμέρας), 262. 19, 282. 19, 289. 10, 291. 7, третии 151. 25—26, 157. 9—10, 164. 21—22, 235. 21, 308. 14, 309. 22, 312. 9, 319. 9; третиѣа fem. sing. 181. 8—9, третиѣаго 111. 7, третиж 69. 19—20, третиж 256. 13, третиее лѣто τρία ἔτη 259. 15.

третицеіж τὸ τρίτον, τρίτον tertio 101. 12—13 (vl. третиюю), третиицеіж 304. 20.

третици id. 402. 11, третиици 175. 22, 401. 22—23, 402. 8—9.

триклии τρυβλίον, vl. pro солило: триклии 173. 24—25 nota, трикли 99. 7—8 nota.

трие — три τρεῖς tres tria: nom. трие 257. 29, трьı 63. 24, gen. трии 63. 9, 244. 23, трии pro acc. три 261. 9, acc. три 41. 5 bis. 7 bis, 45. 18, 54. 2, 58. 9, 144. 8, 148. 18, 194. 10, 208. 10, 237. 2, 246. 15, 257. 29, 401. 16, тремъ 319. 20, трьми 103. 12, 108. 17, 177. 9, 181. 17—18, 321. 5. 9, трехъ 111. 5—6, 147. 5 nota, 201. 3; три десѧти 105. 7. 21, 127. 16, 128. 18, тремъ десѧтемъ 204. 21—22; трѣ (pro трии) сотъ 172. 8; три кратъı τρίς ter 100. 12, 104. 25, 174. 21, 178. 25, 299. 12, 301. 26, 374. 18.

трогѫти — трогѫждати κόπους παρέχω molestus sum: трогѫждаате 98. 1, 172. 11; трогѫждаіжтъ сѧ κοπιῶσιν laborant 17. 25, 255. 8—9, трогѫждаіжштеи сѧ 36. 20—21, трогѫдисте сѧ κεκοπιάκατε 328. 21—22, трогѫдишѧ сѧ κεκοπιάκασιν 328. 22, трогѫдъ сѧ κεκοπιακώς 325. 23, трождьше (pro трогѫдьше) сѧ κοπιάσαντες 210. 22.

трогѫдъ κόπος: трогѫдъ 246. 19, 279. 11, трогѫдъı 98. 1 nota, 328. 23.

трогѫпъ πτῶμα corpus 89. 17, 137. 21.

тръжиште ἀγορά forum: тръжиши 69. 20—21, тръжиштиҳъ 35. 11, 83. 6, 166. 24, 223. 23, 250—251, 261. 25 nota, 292. 12.

тръжьникъ τραπεζίτης nummularius: тръжьникомъ 94. 25, κολλυβιστής: тръжьникъ 74. 20—21, тръжъникъ 160. 23, тръжьникомъ 320. 21.

тръние τὰ ἄκανθα spinae: тръние 42. 20, 127. 13, 226. 22, тръниѣ 20. 5, 107. 19, 219. 20, 226. 22, 392. 6, къ трънии 42. 19, 44. 6, 127. 13, 128. 11—12, 227. 19.

трънокъ ἀκάνθινος spineus 180. 13, 392. 14, cf. трьнѣнъ vl. pro тръниѣ 107. 19 nota.

тръпѣние ὑπομονή patientia: къ тръпѣнии 228. 4, — тръпѣни 294. 20.

тръпѣти ἀνέχομαι patior: тръплю ἀνέξομαι 59. 18—19, 150. 12—13, 238. 1; макроθумέω patientiam habeo: тръпитъ 279. 18.

тръстъ κάλαμος arundo: тръстъ 182. 8, трьстъ 107. 20. 24, 109. 17, трьсти 34. 16, 38. 20, 223. 1, тръстьіж 180. 15—16.

тръхътъ λεπτόν minutum: трьхътъ 258. 22, cf. лепта.

трѣба τὸ εὔθετον utile: трѣбѣ естъ εὔθετον ἐστίν 267. 5.

трѣбовати — трѣбоуѭ χρείαν ἔχω debeo, opus est mihi: трѣбоуѭ 7. 17, трѣбоуеши 384. 4—5, трѣбоуоуть 159. 12, 286. 21. 26, 371. 26, трѣбоуетъ 73. 18; трѣбоуоуть χρῄζει necessarium habet 246. 25—26, трѣбоуемъ χρείαν ἔχομεν 103—104, 177. 23—24, 302. 18, 373. 21, трѣбоуоуте χρῄζετε indigetis 255. 20, трѣбоуете 18. 8, χρείαν ἔχετε 15. 17, трѣбоуѭтъ 26. 14, 49. 17—18, 122. 3, 213. 22, 268. 2—3, трѣбоуѭштаѧ 234. 16—17, трѣбова 123. 7, трѣбоваашє 321. 19.

трѣва χόρτος herba 44. 19, 386. 7, трѣвѣ 49. 22, 138. 23, трѣвѫ 129. 11, 255. 12, vl. трава.

трѫбѣнъ σάλπιγγος tubae: трѫбѣнъмь 89. 30.

трѫдъ водѣнъıи нмъ ὑδρωπικός hydropicus 263 9.

трѭсъ σεισμός motus: трѭсъ 23. 29, 110. 7, 111. 20, трѭси 87. 23, 168. 19, 293. 24.

тоу ἐκεῖ ibi: 5. 3. 7, 11. 28, 12. 1, 16. 23, 22. 26, 30. 13, 37. 23, 41. 19, 47. 14, 48. 8, 50. 7, 53. 21, 63. 25, 65. 22, 75. 8, 79. 10. 17, 89. 17, 91. 27, 95. 7, 104. 14, 108. 9, 109. 12, 110. 10. 26, 112. 11. 20, 117. 4, 119. 5. 9, 120. 18, 123. 18, 131. 18, 135. 8. 23, 140. 4, 159. 16, 173. 12, 184. 2, 196. 20, 207. 2, 215. 14, 230. 12, 233. 16, 241. 3, 248. 27, 254. 10, 256. 2, 262. 4, 268. 21, 278. 23, 292. 21, 297. 20, 305. 19, 319. 10. 17, 320. 14, 324. 2. 5, 325. 22, 329. 2, 331. 1, 335. 13, 337. 14. 21, 360. 14. 18, 361. 27, 363. 9, 365. 19, 366. 4, 367. 3, 368. 22, 387. 20, 396. 22, 399. 5, αὐτοῦ hic: 100. 18.

тоужде ἀλλώτριος alienus: къ тоужде мь 272. 12, по тоужде мь 357. 10, тоужднıхъ 60. 20, 357. 12, тоужднıхъ 60. 19.

тоуне δωρεάν gratis 30. 4. 5.

тоуръ, тоурьскъ vide sub тоуръ, тоурьскъ.

тъ οὗτος, αὐτός hic, occurrit saepissime, ть pro тъ 257. 12, тъıи αὐτός 7. 9; та fem. sing. 192. 26, 200. 3. 6, 221. 26, 231. 21, 330. 5, masc. dual. 117. 21, 184. 15, 201. 15, 309. 1, 311. 5, neutr. plur. 52. 22, 142. 1, 334. 6, 359. 7, 375. 25, 393. 15; то 36. 10, 37. 1, 46. 23, 52. 6, 105. 19, 125. 26, 142. 13, 169. 2, 214. 18, 258. 23, 368. 15 (αὐτός), 370. 21, 376. 4, то како καὶ πῶς 281. 23, 292. 7; — того 27. 23, 30. 22, 41. 20, 51. 3, 58. 15, 64. 15, 82. 9—10, 91. 23, 99. 25, 117. 13, 163. 2. 5. 8, 174. 9, 233. 18, 237. 10, 252. 24, 257. 8, 289. 9, 328. 24, 334. 23, 335. 7, 354. 18—19, 355. 19. 28, 365. 13, 389. 12, 393. 10, 395. 9; — тоıа 220. 12, 268. 25—26, 395. 20; — томоу 8. 21, 30. 26, 61. 22, 99. 10, 106. 21, 135. 31, 173. 27, 206. 18—19, 241. 23, 248. 28, 262. 17, 274. 20, 275. 24, 285. 13, 291. 24, 298. 13, 303. 16, 365. 3. 9, 388. 25; къ томоу ѣти 10. 23, 271. 7, in sententiis negativis оуѫтє къ томоу нє 82. 10, 149. 2—3 nota, 166. 11, 291. 28, 381. 21, 383. 5. 19, к томоу 141. 20, 179. 12, 341. 21, 365. 14, 376. 15, 382. 10, 385. 18, 400. 21, мнѣтє къ томоу 120. 6, 160. 17, к томоу 119. 27, 151. 6, 331. 25, 347. 26; — тѫ 21. 2, 51. 4, 140. 2, 144. 18, 278. 14, 400. 13; — instr. тѣмь 24. 15, 63. 4, 194. 23, 244. 10, 314. 3, тѣмъ 315. 2; тѣмь жє ѿстє 38. 4, 66. 7, 123. 15, 154. 18, тѣмъ жє 85. 25; тѣмь жє дıо́ 105. 18, 192. 24, 221. 5—6, ѻ̈ѳєн 48. 22; тѣмь жє оукоѧ́раүє 20. 13—14, тѣмъ жє оукомєноӱнүє 249. 3—4; — тоıѫ 218. 28; — loc. томь 59. 21, 171. 4, 241. 6, 244. 12, 279. 5, 289. 28, 314. 5, томъ 90. 14; по томь μετὰ τό 174. 15, μετὰ ταῦτα 252. 19—20, 275. 21, εἶτα 399. 16, — жє 331. 23, по томь ѣти 291. 17, по томъ ἐν τῷ καθεξῆς 226. 1; по томь жє εἶτα 128. 9, 129. 11, 146. 11, 227. 10, 371. 12, 395. 7—8, по томъ жє 129. 12; по томь жє ѣпеита 140. 23—24, 271. 22, 361. 8; — praep. тон 21. 10, 28. 3. 15, 90. 15, 170. 12, 220. 5, 268. 24; — ти nom. plur. 10. 12, 39. 16, 79. 6, 88. 27, 89. 3, 96. 21. 29, 120. 25, 169. 25, 217. 2 nota, 237. 12, 248. 8, 251. 15, 256. 9. 15, 259. 7, 263. 7, 264. 18. 23, 274. 9, 276. 10, 282. 19, 298. 14, 312. 21, 329. 13, 346. 7, 385. 11, 386. 15. 19, 387. 3, 390. 16, тин 10. 7. 8. 10. 11. 13; — тъı acc. plur. 78. 26, 88. 21, 116. 23, 122. 18, 144. 4. 22. 23, 169. 23, 170. 12, 193. 5, 205. 25, 214. 8, 216. 6, 237. 13, 260. 10, 285. 3, 286. 8, 295. 5, 303. 17, 358. 12, тъıн 230. 14, тыıа 6. 6, тъı nom. plur. fem. 92. 15, тъıн 334. 16; — тѣхъ 10. 5. 15, 53. 2, 84. 29, 89. 18, 93. 21, 201. 14—15, 237. 14, 244. 23, 265. 26, 288. 9, 330. 14, 385. 15; — тѣмъ dat. plur. 34. 13, 69. 21—22, 77. 19; — тѣма 28. 15, 184. 16; — тѣ pro то 17. 5, vide notam.

тъгда τότε tunc: 4. 10, 5. 10. 15, 6. 15, 7. 14. 21. 27, 8. 7. 19. 22, 25. 18, 28. 10, 38. 5—6. 24, 40. 23, 41. 14. 17, 44. 20, 45. 24, 46. 14. 15, 52. 6, 53. 16, 55. 26, 56. 22, 57. 7, 59. 7, 63. 25, 65. 6, 67. 6, 68. 21, 71. 16, 73. 12, 79. 1. 14. 20, 80. 9, 82. 11, 87. 25. 28, 88. 9. 14, 89. 3. 22. 24, 90. 25—26, 92. 1. 14, 95 10. 18. 28, 96. 11—12. 21. 25, 97. 7, 98. 10, 100. 1. 16. 21, 101. 13, 102. 3. 8. 23, 103. 24, 104. 5, 105. 5. 20, 106. 6. 12—13, 107. 12. 15, 108.

11—12, 112. 17, 122. 17, 126. 3, 169. 15, 170. 4. 17. 20, 214. 8, 219. 14, 248. 25, 264. 10, 293. 22, 295. 19, 312. 5, 343. 3—4, 349. 19—20, 358. 28—29, 361. 7. 24—25, 367. 21, 373. 15, 392. 4, 393. 25, 397. 17—18; тогда 12. 3, 19. 2, 20. 23, 24. 6, 26. 20. 28, 29. 4, 35. 21, 39. 23, 57. 20, 59. 21, 88. 24, 104. 21, 261. 23, 264. 5, 265. 15, 294. 22. 24, 305. 12, 320. 7; не тогда оўпω 87. 20.

тъгдажде ἐπὶ τούτῳ in hoc 327. 24.

тъждє αὐτός, ὁ αὐτός ipse, idem: тъждє 308. 28, тѫждє τὸν αὐτὸν (sc. λόγον) 101. 13, 175. 18, τὸ αὐτὸ 109. 1, 218. 9, οὕτως 14. 7, ὡσαύτως 77. 10; по томоүждє κατὰ τὰ αὐτά 278. 5; къ тонждє ἐν τῇ αὐτῇ 197. 5; къ томьждє ἐν τῷ αὐτῷ 306. 13—14.

тъкъмо εἰ μὴ nisi: тъкъмо 37. 12, 135. 6, 155. 15, 171. 6, 249. 9, 277. 5, 281. 3—4, 337. 14, 339. 27, 375. 10, тъкмо 36. 17—18, 39. 6, 41. 3, 48. 6, 49. 19—20, 53. 9, 55. 9, 60. 4, 67. 18, 75. 12, 90. 16, 134. 1, 135. 9. 17, 149. 6, 160. 15, 208. 13, 212. 23, 215. 9, 232. 20, 243. 4, 323. 3, 339. 27, токъмо 58. 20—21, токмо 208. 16—17, тькмо 123. 12, 393. 24, ткъмо 385. 26, ткмо 36. 18, 120. 23, 151. 19, 243. 5; не тъкъмо нъ οὐ μόνον ἀλλά 149. 2—3, 365. 10—11, 367. 3—4, не тъкмо нъ 332. 5, 371. 25, не тькмо нъ 386. 16, не ткмо нъ 75. 19; μόνον тъкъмо 51. 5, токъмо 14. 8, тъкмо 33. 22, 133. 28, токмо 27. 24, ткъмо 22. 10.

тъчиѭ vl. pro тъкъмо cf. 10. 23 nota, 385. 26 nota.

тъштанне σπουδή festinatio: съ тъштаннемь 137. 9, 193. 6.

тъштъ κενός inanis: тъштъ 289. 7, тъштъ 289. 10, тъштъ 163. 1, тъштѫ 194. 6.

тъштьнъ σπουδαῖος sollicitus: тъштьно спудаίως 220. 21.

ты σύ tu: 4. 7, 7. 18, 15. 8, 16. 10, 34. 5, 36. 3, 50. 16, 56. 10. 15, 57. 3, 99. 15, 100. 28, 103. 19. 20, 104. 10. 19, 105. 11, 106. 3. 4, 117. 1, 124. 25, 146. 27, 174. 19, 177. 17, 178. 9. 11, 179. 4. 6, 192. 8, 193. 14, 195. 26, 204. 19, 206. 14, 209. 26, 222. 13. 16, 240. 4, 242. 2, 245. 3, 270. 19, 271. 23, 273. 22. 25, 275. 22, 285. 13, 287. 17, 299. 6, 301. 16, 302. 10. 16, 303. 4. 6, 306. 5. 11. 13, 309. 11, 316. 2. 4. 6. 14, 318. 6. 7, 319. 1 bis, 320. 8, 321. 9, 322. 2. 23, 324. 12, 326. 4. 10. 14, 327. 7, 338. 14, 341. 27, 346. 19, 347. 9, 348. 2, 349. 12, 350. 7, 351. 20. 29, 352. 2. 4, 354. 14, 355. 19, 356. 5, 359. 4. 25, 362. 24, 364. 9, 369. 12, 371. 17. 19, 375. 18, 385. 2. 13, 386. 12. 18. 20. 25, 387. 9, 389. 11, 390. 8, 391. 5. 7. 17. 18, 393. 2, 398. 6, 401. 20, 402. 3. 7. 13 bis, 403. 4; тѣн 386. 23; acc. тѧ 8. 12, 12. 1. 7. 9. 22, 13. 16. 22, 27. 22, 61. 25, 62. 7, 65. 11, 94. 4. 12. 15, 96. 1. 3. 5. 22, 103. 18, 104. 8. 20, 118. 5, 131. 12, 132. 12, 133. 15, 153. 5. 11. 17, 158. 26, 177. 14, 178. 4, 179. 11, 192. 23. 24, 206. 24. 25, 209. 4, 217. 25, 228. 22, 232. 6, 249. 2, 250. 8, 258. 18. 19, 262. 16, 264. 4. 9. 19, 265. 8. 11, 274. 5, 275. 4, 277. 7, 283. 11, 287. 19. 20. 21 bis, 302. 5, 318. 28, 319. 3, 347. 23, 359. 25, 363. 1, 374. 14, 384. 5. 18. 24, 387. 8, 390. 12, 391. 10, 393. 5. 6, 402. 3. 7. 13. 19. 27, на тѧ 103. 15, 106. 7.

тысѧшта χιλιάς mille: тысѧштъ 266. 24, тысѧштама 266. 26; дъвѣ тысѧшти δισχίλιοι 131. 25, пать тысѧштъ πεντακισχίλιοι 139. 6—7, 234. 28, п. тысѧщь 50. 1, 145. 28, п. тысѧштъ 55. 20, 336. 9, четыри тысѧштѧ τετρακισχίλιοι 54. 18—19, 145. 2. 31, ч. тысѧштамъ 55. 22.

тысѧштьникъ χιλίαρχος tribunus: тысѧштьникъ 388. 21, тысѧштьникомъ 136. 26.

тьлѣ σής tinea, βρῶσις: тьлѣ 16. 17. 20, 256. 1.

тьлѣти—тьлиѭ ἀφανίζω, διαφθείρω demolior, corrumpo: тьлитъ 16. 17. 20, 256. 1.

тьма σκότος tenebrae: тьма 17. 5 bis, 109. 4, 181. 27, 250. 4, 306. 21, тъмѫ 22. 25, 79. 17, 95. 6, 323. 20, тъмѣ 196. 2, тмѣ 9. 3, σκοτία: тьма 314. 7, 337. 2, 369. 17, тъмѣ 32. 6, 252. 14—15, 314. 6—7, 347. 29, 369. 18, 397. 1, тьмѣ 370. 15.

тьма μυριάς: тъмамъ 252. 7—8; μύριοι: тъмоиѭ 64. 8.

тьмьница φυλακή carcer: acc. темьницѫ 12. 8, 48. 15, 65. 1, 258. 20, 299. 9, 304. 17. 27—28, 324. 7, loc. темьници 49. 1, 96. 6. 20. 24, 136. 13, 137. 17—18, 204. 14, темъници 95. 27, acc. plur. темъницѧ 294. 6.

тьмьнъ σκοτεινός tenebrosus: тьмьно 250. 2, тъмъно 17. 3, gen. sing. тъмънъı 250. 6; τοῦ σκότους: тьмьнаѣ 301. 6.

тьрѫ (—трѣти aut трѣти) in тьрѫштє 140. 17—18, quod est Marci VII. 3, graecum πυκνά sive πυγμῇ circumscribit.

тьстъ πενθερός socer 388. 24.

тьшта πενθερά socrus: тьшта 118. 19, 209. 16, тьщѫ 23. 5, о тьшти 114. 2, 186. 9.

тѣлєсьнъ σωματικός corporalis: тѣлєсънъıмъ 204. 17—18.

тѣло σῶμα corpus: тѣло 12. 20. 24—25, 17. 1. 3. 16, 32. 9. 11, 49. 4, 98. 5, 99. 18, 110. 20. 21, 172.

17, 174. 3, 183. 1, 249. 28, 250. 2. 4, 252. 19, 254. 24, 278. 23, 298. 5, 307. 13. 20, 396. 11. 12. 16, 397. 28; gen. тѣла 110. 19, 182. 28, 321. 10, тѣлесе 115. 22, 188. 31, 308. 3, 309. 26, 313. 18; dat. тѣлоу 16. 24, 249. 27; instr. тѣломь 254. 22, тѣломъ 17. 14, 133. 9, 201. 21, 283. 20; тѣлеса 110. 2, 395. 19; ἡλικία statura: loc. тѣлесе 17. 21–22, тѣлѣ 255. 5.

тѣмъ, тѣма, тѣми vide sub тъ.

тѣснъ τεθλιμμένος arctus: тѣснъ 19. 28, στενός angustus: тѣснѣ 261. 15.

тѣхъ vide sub тъ.

тѣштити πτύω ἀφρίζω spumo: тѣштитъ 150. 5, тѣшта 150. 16.

тѧ vide sub ты.

тѧготa βάρος pondus: тѧготѫ 70. 22–23.

тѧготьнъ καταβαρυνόμενος ingravatus: тѧготьнѣ sc. очи 175. 20, cf. 101. 11 nota.

тѧжатель γεωργός colonus: тѧжателе 163. 10, тѧжателѧ 163. 16, тѧжателъ gen. plur. (agricola) 162. 24, тѧжателемъ agricolis 162. 21–22. 22–23.

тѧжькъ βαρύς gravis: тѧжъка 82. 18, тѧжъко βαρέως 43. 15, тѧжьшаа βαρύτερα 84. 26; dual. тѧжьцѣ sc. очи βεβαρημένοι gravati 101. 11.

тѧ vide sub тъ.

тѧга συνοχή pressura 295. 14.

тѫдоу, тѫдѣ cum praepositione отъ, отъ тѫдоу ἐκεῖθεν inde: 9. 14, 117. 20, 134. 21, 142. 21, 329. 7, 365. 15–16, отъ тѫдѫ 34. 1–2, 135. 26, 151. 19–20, 274. 4, отъ тоудѫ 26. 4, отъ тоудоу 233. 16; отъ тѫдѣ 12. 10, 37. 21, 38. 10, 47. 23, 135. 24, отъ тоудѣ 49. 6–7, 52. 28–29, 53. 19–20, 67. 13, 258. 21, тѫдѣ sine отъ ἐκεῖθεν 28. 4, тѫдѣ sine отъ ἐκείνης 283. 23.

тѫжити ἀδημονεῖν taedere: 100. 21, 173. 20–21, 175. 2–3.

тѫча ὄμβρος nimbus 258. 8.

тоуръ Τύρος: тироу 241. 29, тирѣ 124. 14–15, 241. 25, тоурѣ 35. 25, тоуромъ 36. 1; adj. Τύρου тирьскы 142. 22–23, тирѣскъ gen. plur. 143. 13, тоурьска 216. 21–22, тоурьскѫ 52. 29.

Оу

оу praepositio, construitur cum genetivo, respondet graeco παρά cum genetivo: 4. 4, 125. 16, 241. 7, 350. 18, παρά cum dativo: 238. 18, 250. 10, 317. 23, 329. 1, 350. 17, 377. 2, 385. 2. 4, πρός cum acc. 135. 3, πρός cum dat. 397. 23. 27, ἐπί cum genet. 113. 7, ἐπί cum accus. 309. 26, ὑπό cum genet. 6. 18; просити оу cum genet. αἰτεῖν τινά: 13. 24, 137. 3, 217. 29, 247. 15, 326. 10.

оу antecedente не, не оу οὔπω nondum: 55. 19, 159. 9, 168. 13, 319. 15, 324. 6, 337. 3, 342. 16, 343. 1, 344. 27, 345. 22, 348. 27, 352. 16, 363. 2, 398. 12, cf. 145. 23 nota, 146. 2–3 nota, 160. 16 nota, 293. 22 graece οὐ, 345. 23 et 397. 20 οὐδέπω, cf. ю.

оубивати, оубиѣти — оубити ἀποκτείνω interficio: оубиваѥштиихъ 252. 19, оубиваѥщихъ 32. 8–9, оубиѣѥште 163. 6; оубиетъ сѧ 349. 3, оубиетъ 381. 3–4, оубиете 86. 3, оубиѥтъ 60. 8, 97. 12, 157. 9, 171. 20, 251. 19, 282. 18, 367. 7, оубыѥтъ 87. 26, 151. 24–25, оубимъ pro оубиѣмъ 77. 14–15, оубиѣмъ 163. 12, 289. 17, оубити ἀποκτεῖναι 32. 10, 48. 18, 136. 18, 262. 16, 332. 1. 5, 342. 7, 343. 28. 30, 344. 13, 350. 15. 23, 391. 1; оубишѧ 77. 7. 17, 163. 5. 13, 289. 19, оубили бѫ 365. 14, оубьенъ бъıкъ 151. 25, оубьеноу бъıти 56—57, 147. 4, 235. 21; φονεύω occido: оубиюши 11. 21–22, оубьеши 67. 22, оубиѥтъ 11. 22, imperat. не оуби, recte оубии, 155. 16–17, 281. 4–5, оубисте 86. 11, θανατόω: оубиѥтъ 103. 7, оубыѥтъ 31. 13, 169. 8, 177. 1–2, оубити 105. 3; ἀναιρέω: оубили (бѫ) 296. 22–23, supin. оубитъ 305. 17–18, оубиетъ θύσῃ 357. 24, оубиѥтъ μαστιγώσουσιν 31. 3.

оубиение τὸ ἀποκτεῖναι interfectio: по оубьении 252. 23.

оубиство φόνος homicidium: оубиство 179. 18, 304. 16. 28, оубиства 52. 24, 142. 16.

оубица φονεύς homicida: оубицѧ 78. 26.

оубо οὖν ergo, itaque: 6. 23, 7. 3, 14. 10. 16, 15. 16. 18, 16. 24, 17. 4, 18. 4. 12, 19. 16. 21, 20. 26, 32. 2. 17. 18, 38. 3, 39. 13, 18, 44. 23. 25, 46. 7, 48. 4, 58. 27, 64. 12, 65. 3, 66. 8. 10, 76. 6, 77. 17, 79. 3, 80. 1. 10. 26, 82. 1. 6. 14, 84. 17, 91. 2, 93. 7, 94. 24. 27–28, 102. 15, 107. 3 nota, 111. 6, 113. 19, 154. 20, 162. 13, 163. 14, 164. 25, 165. 11, 166. 18, 171. 12, 180. 2, 202. 27, 203. 6. 9, 206. 14, 218. 20, 223. 20, 225. 1, 228. 13, 240. 16. 17, 244. 23, 245. 12, 247. 11, 249. 27, 250. 3. 4, 253. 4, 255. 6, 256. 19, 260. 10, 266. 29, 272. 9, 274. 5, 288. 19 nota, 289. 20. 24, 291. 4. 11, 292. 6, 293. 13. 18, 294. 10, 296. 11–12, 302. 16, 304. 11. 23, 316. 4. 13, 321. 11, 324. 23, 326. 13, 336. 8, 338. 13, 339. 17, 341. 9, 349. 9, 350. 13. 18, 354. 22, 370. 27, 372. 10, 373. 9, 383. 7, 391. 17,

391—392, 395. 1; μέν 7. 5, 29. 5, 30. 15, 42. 11—12, 55. 5, 59. 2, 79. 2, 85. 12. 16, 116. 20, 149. 15, 157. 23—24, 173. 25, 203. 26, 251. 15, 259. 21, 298. 11, 305. 20, 306. 14, 307. 22, 360. 16, 381. 20, μέντοι 343. 10, 370. 5; ἄρα 61. 4—5, 68. 18. 24, 91. 10, 130. 18, 160. 13, 195. 5, 229. 14, 248. 10, 251. 13, 256. 24, 298. 15, ᾶρα 279. 21, ἄρα γε 20. 14, 60. 20; γάρ 6. 9, 15. 29; ἄν 35. 27, 37. 19, 85. 23, 89. 1, 91. 6, 94. 26, 216. 4 nota, 224. 18, 241. 27, 256. 18, 261. 18, 270. 5, 275. 9, 282. 27, 375. 13, 377. 17, 380. 3, 391. 14, τοίνυν 290. 20, μήτι 234. 25, γε 249. 4, δέ 72. 10, 249. 22, δή 197. 24, ἐπειδήπερ понеже оубо 189. 1, in graeco textu abest 118. 13, 249. 4, оубоу pro оубо δέ 228. 5.

оубогъ πτωχός pauper: оубога 167. 6, оубогаа 167. 10, оубогаѣ 292. 23, cf. 273. 5 nota; πενιχρός pauperculus: оубогѫ 292. 21.

оубожьство, vl. pro лишение, 293. 5—6 nota.

оубоѣти сѧ φοβέομαι timeo: оубоите сѧ 32. 2. 8. 16—17, 252. 18. 21—22. 22. 24, оубоѣ сѧ 48. 18, 50. 20, 392. 24, оубои сѧ 6. 1, оубоѣша сѧ 58. 17, 78. 9, 110. 8, 132. 3, 163. 22, 197. 8, 230. 26, 237. 6, 290. 4, 337. 8, оубоѣвъ сѧ 94. 18, оубоѣвъши сѧ 133. 17—18, оубоѣвъше сѧ 229. 12—13, πτοέομαι terreor: оубоите сѧ 293. 20, оубоѣвъше сѧ conturbati 311. 11—12.

оубрусъ σουδάριον sudarium: оубрусѣ 285. 16, оубрусомъ 364. 14, cf. соударь.

оубоудити сѧ διαγρηγορῆσαι vigilo: оубоужьдъше сѧ 236. 24.

оубѣдити ἀναγκάσαι iubeo: оубѣди 50. 2, 139. 7, imperat. 265. 23; о оубѣжьдъшимъ 187. 24.

оубѣжати φυγεῖν fugio: оубѣжите 85. 29, ἐκφυγεῖν — оубѣжати 296. 13.

оубѣлити λευκᾶναι candida facere 148. 14.

оубо οὐαί vae 108. 16, οὐά vah 181. 17.

оубѣдѣти γινώσκω (γνῶναι) scio: оубѣстъ 28. 14, 121. 6 nota, 134. 20, 151. 21, 285. 4—5, да оубѣсте ἵνα εἰδῆτε 25. 16, 213. 1; оубѣдъ ἔγνω 325. 12, оубѣдѣсте γινώσκετε 375. 13, оубѣдѣвъ γνούς cum cognovisset 182. 30, оубѣдѣвъше 138. 20, оубѣдѣвъши ἐπιγνοῦσα 224. 8—9; оубѣдѣно вѣдетъ γνωσθήσεται 32. 5.

оубѣштати, vl. pro оутолити, 113. 8 nota.

оугасати σβέννυμαι exstinguor: оугасаатъ 153. 10. 16. 22, оугасаѭтъ 92. 19.

оугасити σβέννυμι (σβέσαι) exstinguo: оугаситъ 38. 22.

оуглѫбити βαθύνω: оуглѫби 220. 2.

оугнѣтати συνθλίβω comprimo: оугнѣтаахѫ 132. 25—26, оугнѣтаѭштъ 133. 14—15; оугнѣтаахѫ συνέπνιγον 231. 22.

оугобьзити сѧ εὐφορέω: оугобьзи сѧ 187. 28, cf. огобьзи сѧ 254. 4.

оугодити ἀρέσχω placeo: оугоди ἤρεσεν 48. 21, оугождъши dat. fem. 137. 1.

оугодьно ἀρεστόν placitum: оугодъна 349. 24.

оуготовати—оуготовити ἑτοιμάζω paro: оуготоваѭ 375. 1—2, оуготова 275. 17—18, оуготоваемь 98. 20, оуготовалѣкѣ 297. 11, оуготованте 6. 11, 116. 4 nota, 202. 16, оуготованта 173. 12, 297. 9. 20, оуготоваѭтъ 239. 10—11, оуготовати 190—191, 195. 28, 374—375, оуготовахъ 78. 18, 2 pers. aor. оуготова 254. 16, dual. 3 pers. оуготовасте 173. 14—15, 297. 21, оуготовашѧ 98. 26—27, 307. 21. 25, оуготовахъ 257. 13, оуготовалъ 199. 13, оуготованъı sing. masc. 96. 14, оуготовано 157. 28, ог. pro оуг. 72. 3—4, оуготованое 95. 20—21, оуготована (vl. готова) 265. 4 nota; оуготовимъ 173. 2, оуготовите 116. 4 (vl. оуготованте); cf. 202. 16 nota, оуготовѫтъ 239. 10—11 nota; κατασκευάζω praeparo: оуготовааѭтъ 223. 10, оуготовитъ 34. 24, 116. 2.

оудави сѧ, vl. pro къзѣкси сѧ, ἀπήγξατο suspendit se 105. 12—13 nota.

оударити πατάσσω percutio: оударимъ 300. 24, оудари 300. 24, оударь 102. 7; παίω: оудари ἔπαισε 176. 9, 302. 6, 388. 15, оударен 104. 8, 178. 3—4; ῥαπίζω: оударитъ 13. 17, оударишѧ 104. 6—7, ἔδωκεν ῥάπισμα оудари 389. 26.

оудварѣти сѧ, vl. къдварѣти сѧ, αὐλίζομαι moror: оудварѣаше сѧ 296. 16—17 nota, cf. къдварѣти сѧ.

оудобь antecedente не, не оудобь δυσκόλως difficile 68. 10—11, 156. 2, 281. 18, δύσκολον 156. 6; не оудобь носимъ δυσβάστακτος 82. 18—19, 251. 9.

оудобѣе εὐκοπώτερον facilius 25. 14, 68. 13, 121. 3, 156. 8, 212. 26—27, 272. 26, 281. 20, vl. оудобьнѣе 121. 3 nota, 281. 20 nota.

оудолѣти κατισχύω praevaleo: оудолѣѭтъ 56. 17.

оудръжати κρατῆσαι contineo: оудръжашѧ 149. 8, σχῶμεν habebimus оудръжимъ 77. 15; оудръжѫ сѧ συνέχομαι coarctor 257. 24.

оудъ μέλος membrum: gen. plur. оудъ 12. 19. 24.

оужасати сѧ ἐκθαμβέομαι paveo: оужасати сѧ 175. 2, не оужасанте сѧ 183. 19; θαμβέομαι:

оужасаахѫ сѧ 156. 4, 157. 1; θροέομαι: не оужасанте сѧ 87. 18, 168. 11; оужасаахѫ сѧ ἐξίσταντο 139. 25, 201. 6, ἐξεπλήσσοντο 208. 26.

оужасити ἐξίστημι terreo: оужасишѧ нъı 309. 25.

оужасиѫти сѧ: dual. 3 pers. оужасете сѧ ἐξέστησαν 233. 5, оужасиѫшѧ сѧ 134. 18, оужасѫ сѧ ἐθαμβήθησαν 118. 10, ἐξεθ. 149. 25, 183. 18.

оужасъ ἔκστασις terror: оужасъ 184. 4, оужасомь 134. 18, θάμβος: оужасъ 209. 8, 211. 10, cf. 213. 8 nota.

оуже ἤδη iam: 7. 2, 90. 5, 138. 8, 182. 28—29. 30, 257. 22 nota, 265. 3—4, 378. 6, cf. юже.

оузрѣти ἰδεῖν, ὄψεσθαι video: оузрѣıѫ 383. 8, оузрѣıши ὄψῃ 105. 11, 319. 5, 364. 2, ἴδῃς 317. 8, оузрѣитъ ὄψεται 202. 21—22, 325. 11, оузрѣите ὄψεσθε 103. 21—22, 107. 10, 112. 11, 177. 19, 262. 5, 277. 16, 319. 6, 382. 15, ἴδητε 88. 10, 169. 12, 170. 28, 258. 6, 294. 21—22, 295. 29, оузрѣите pro оузрѣѧтъ graece ὄψονται 295. 19, vide notam ibidem, оузрѣѧтъ ὄψονται 89. 26, 170. 17, оузрѧтъ 10. 12, ἴδωσιν оузрѣѧтъ 43. 13, 127. 25, оузърѧтъ 236. 11, оузрѧтъ 11. 7; оузрѣ ἰδεῖν 104. 14, 117. 20, 269. 12, ὁρᾷ 273. 15, оузрѣ pro оузрѣвъı, graece ἰδών, 23. 14, vide notam ibidem, оузрѣвша pro оузрѣвъıше, graece ἰδόντες, 77. 13, оузрѣвъı ἰδών 75. 10, 131. 7—8, 229. 23—24, 260. 2, оузрѣвъı 10. 2, оузърѣвъıши ἰδοῦσα 301. 11; θεωρέω: оузрѣите 341. 9, 382. 23, оузърите 382. 11, оузрѣвша θεωροῦσιν 337. 6; βλέψετε оузрѣите 43. 13, ἐνέβλεψε: оузрѣ 146. 14, 317. 14, ἐθεάσατο 213. 11.

оуклонити сѧ ἐκνεύω declino: оуклони сѧ 331. 22.

оукорити λοιδορέω maledico: оукоришѧ 355. 18—19; ἐξουθενήσας оукорь (sprevit) 303. 26.

оукрасити κοσμέω orno: оукрасишѧ 92. 15, оукрашенъ 41. 17, 248. 24, оукрашена 293. 9.

оукрасти—оукрадѫ κλέπτω (κλέψαι) furor: оукрадеши 67. 23, оукради 155. 17, 281. 5, оукрадетъ 357. 23—24, оукрадѫтъ 111. 9, оукрадѫ 113. 6.

оукрон χειρία instita: instr. sing. оукроемь 364. 13, vide sub кирıѣми.

оукроухъ κλάσμα fragmentum: gen. plur. оукроухъ 49. 27—28, 54. 17, 139. 4, 144—145, 145. 29, 146. 1, 336. 15. 17, cf. 235. 5—6 nota.

оукръıти сѧ κρυβῆναι abscondi 11. 2, оукръı сѧ ἐκρύβη 287. 18.

оукрѣплѣти ἐνισχύω conforto: оукрѣплѣıша 300. 7.

оулешти—оулажѫ κοπάζω cesso: оулеже 130. 13, 139. 24, 229. 10—11.

оуловити θηρεῦσαι capere 252. 5.

оулоучити τυχεῖν 291. 15.

оумирати—оумрѣти—оумрѫ θνήσκω morior: оумърѣтъ τέθνηκε 182. 29, 232. 17, оумрълъ 362. 13, оумеръı 364. 3. 12, оумерон 366. 2, оумрѣшъ 395. 26, оумерошъ 221. 25, оумеръшлаго 363. 26; ἀποθνήσκω: оумираıѫ ἀποθνήσκων 164. 19, 329. 20, оумираше 231. 21, оумрѣтъ 80. 16, 164. 14, 291. 2, 329. 24, 340. 6—7, 362. 20—21. 22, 363. 22, 365. 6, 368. 15. 16, 403. 6. 7—8, оумъретъ 291. 1, оумьремъ 362. 1, оумьрете 349. 1. 9. 11, оумрѣти 100. 14, 273. 11, 291. 17, 365. 10, 369. 9, 391. 3—4, 392. 22, оумьрѣтъ 27. 31, 80. 24—25, 133. 25, 151. 11, 164. 20. 24, 182. 30, 232. 27, 273. 13, 291. 5—6. 7. 10, 352. 3, 361. 26, оумърѣтъ 351. 29, оумьрѣша 291. 8—9, 340. 4—5, 341. 2, 352. 4, оумрълъ 363. 12—13, оумрѣла 134. 7, 232. 25—26; τελευτάω: оумираатъ τελευτᾷ 153. 10. 16. 21—22, оумираше ἤμελλεν τελευτᾶν 220. 16, оумьрѣтъ ἐτελεύτησεν 27. 12, оумершю τελευτήσαντος 5. 21.

оумлъчати σιωπάω taceo: оумлъчитъ 158. 22, 283. 4, оумлъчѧтъ 287. 13, оумлъчите dual. 3 pers. 72—73; φιμόομαι: оумлъчи фıмѡѳѣти 118. 7, оумлъча ἐφιμώθη 79. 13—14; σιγάω: оумлъчашѧ 237. 12, 290. 23, ἡσύχασαν 263. 13, 307. 23.

оумолити παρακαλέσαι rogare 102. 12, оумоли παρεκάλεσας 65. 9; оумолиж ἐρωτήσω 376. 7—8, 383. 23.

оумръıтвити θανατόω morte afficio: оумръıтвѧтъ 294. 17.

оумъ νοῦς sensus 312. 5; без оума εἰκῇ, vl. μάτην, sine causa 11. 24.

оумъножение τὸ πληθυνθῆναι (quia abundabit) 88. 3.

оумъıкалъница νιπτήρ pelvis: оумъıкалъницѫ 371. 13.

оумъıкание, о оумъıканıи περὶ τοῦ νιπτῆρος 313. 16.

оумъıкати—оумъıти νίπτω lavo: оумъıкати νίπτειν 371. 13—14, 372. 12, оумъıкаıѫтъ pro оумъıкаıѫтъ 51. 11; оумъıти νίψαι 372. 1, оумъıѫ 371. 22, оумъıеши 371. 17. 21, оумъıѫтъ 140. 17, оумъıи 16. 11, —сѧ 353. 12. 15, оумъıхъ 372. 10,

—сѧ 354. 7, оумы 372. 5, —сѧ 353. 14, оумъı ἀνενίψατο 107. 7; оумъıкъ сѧ νιψάμενος 353. 25—26; не оумъıкенама vide sub неоумъıкенъ ἄνιπτος.

оумъıслити ἐνθυμηθῆναι vl. pro съмъıслити cf. 3. 4 nota.

оумѣти—оумѣıж οἶδα scio: оумѣıж 178. 10, оумѣатъ 343. 16, оумѣате 247. 12, 258. 11, оумѣете 19. 17, 127. 30 nota, γινώσκετε 55. 5, оумѣхж ᾔδεισαν 175. 21.

оумѧчити δαμάσαι domare 131. 4—5.

оуне естъ συμφέρει expedit 365. 5, оунѣе 12. 18. 23, 61. 17, 66. 22, 274. 20, 381. 15.

оуничьжати—оуничьжити ἐξουδενόω contemno: оуничьжатъ 149. 18, ἐξουθενέω aspernor: оуничъжаıщемъ 279. 24.

оуничьжение ἐξουθένησις: о оуничьжении 188. 28.

оуоржжити, melius къоржжити, καθοπλίζω armo: оуоржжь сѧ καθωπλισμένος 248. 11—12.

оупасти—оупасѫ ποιμαίνω rego: оупасеть ποιμανεῖ 4. 9.

оупиıкати сѧ—оупити сѧ μεθύομαι, μεθύσκομαι inebrior: оупиıжтъ сѧ 320. 7, оупиıкати сѧ 257. 7.

оупитѣти σιτεύω sagino: оупитѣнъı σιτευτός 269. 22, 270. 7—8; оупитѣнаа σιτιστά altilia 78. 19.

оуподобити ὁμοιόω adsimilo: оуподобıѫ 20. 28, 35. 9, 223. 20, 260—261, 261. 7, оуподобитъ сѧ 21. 5, 92. 1, оуподобимъ 129. 15—16, оуподоби сѧ 44. 14—15, 78. 12, оуподобило сѧ естъ 64. 3.

оуправити, оупракленъ εὐθετός aptus 240. 10.

оупраждьнѣти vl. pro оупражнѣти 259. 18. nota.

оупъвати ἐλπίζω spero: оупъваıжтъ ἐλπιοῦσιν 38. 24, оупъваете ἠλπίκατε 335. 4; πέποιθα: оупъваıжштимъ πεποιθότας 156. 6—7, cf. 279. 23 nota, оупъва πέποιθεν 108. 25, оупъваше ἐπεποίθει 248. 15.

оурининѣ ἡ τοῦ Οὐρίου: оуринина, recte оуринъıна, 1. 12.

оурѣзати ἀποκόπτω abscido: оурѣза 388. 16, 390. 11, ἀνεῖλεν 102. 7, 176. 10.

оусѣленаѣ pro къселенаѣ, quod vide: оусѣленıѫ 196. 10.

оуслъıшати ἀκούω audio: оуслъшати 87. 16, оуслъıшитъ ἀκούσει 38. 19, 370. 16, 382. 4, cf. 128. 1—2 nota, —сѧ 252. 15; оуслъıшите 43. 12. 25, 168. 9—10, 293. 19—20, оуслъıшатъ 43. 17, 227. 14—15, 333. 3. 11, 358. 13—14, оуслъшa 3 pers. aor. 361. 6, 362. 9, 363. 1, оуслъша 193. 9, 2 pers. оуслъıша ἤκουσας 364. 5—6, оуслъıшаша 325. 13; оуслъıшаıкъ 4. 1, 48. 9, 136. 3—4, оуслъıшаıкъıшеи 333. 4, оуслъıшано 113. 7; εἰσακούω: оуслъıшана къстъ εἰσηκούσθη 190. 15—16, оуслъıшани кѫдѫтъ εἰσακουσθήσονται 15. 15—16.

оусниѣнъ δερμάτινος pelliceus 116. 14—15, оусниıнъ 6. 14.

оусонъ vl. pro вусонъ 273. 4 nota.

оуспѣти ὠφελέω proficio: оуспѣатъ 107. 6.

оусрамлѣти сѧ ἐντρέπομαι vereor: оусрамлѣıжтъ сѧ 77. 11—12, 289. 14, cf. посрамлѣти сѧ.

оуста στόμα os: 10. 4, 40. 13, 45. 23, 52. 4. 19, 60. 25, 194. 27—28, 219. 28, 294. 12, оустъ 8. 7, 52. 5. 21, 75. 4, 207. 25, 252. 5, 285. 19, 302. 20, оустомъ 395. 15, оустъı 51. 25, 195. 13, оустѣхъ 63. 8—9.

оустати—оустанѫ φιμόομαι obmutesco: оустани пефїмωсо 130. 13.

оустоѣти κατακυριεύω dominor: оустоıатъ 72. 8, 158. 3—4, κυριεύουσιν 298. 19, оустоѣахж κατίσχυον invalescebant 304. 25.

оустрашати сѧ δειλιάω formido: оустрашаатъ сѧ 377. 14.

оустрѣнти ἀποκαθίστημι restituo: оустрѣнтъ 59. 2, ἀποκαθιστάνει 149. 15.

оустрѣмити сѧ ὁρμάω impetu eo: оустрѣми сѧ ὥρμησε 24. 24, 131. 23, 230. 17.

оустоудити καταψύχω refrigero: оустоудитъ 273. 19—20.

оустъна χεῖλος labium: оустънами 51. 26, 141. 3.

оусъпѫти ἀφυπνόω: оусъпе ἀφύπνωσε 229. 4, κεκοίμηται dormit 361. 20. 22.

оусъпение κοίμησις dormitio: о оусъпении 361. 24.

оусъхнѫти ξηρανθῆναι aresco: оусъше ἐξηράνθη 75. 16, 127. 12, 226. 20, ἐξήρανται 161. 12, оусъхъшѫ ἐξηραμμένην 161. 9, о оусохъшии περὶ ξηρανθείσης 115. 10.

оусѣкнѫти ἀποκεφαλίζω decollo: оусѣкнѫхъ 136. 10, 234. 8, оусѣкнѫ 49. 1, 137. 17; ἐκκόπτω abscido: оусѣкщи 12. 22.

оусѫмьнѣти сѧ διστάζω (διστάσαι) dubito: оусѫмьнѣ сѧ ἐδίστασας 50. 23, оусѫмьнѣша сѧ 113. 16; διακριθῆναι haesito: оусѫмьнитъ сѧ 161. 16, оусѫмьните сѧ 75. 19.

оутанти κρύπτω abscondo: оутанлъ есн ἔκρυψας 36. 12, ἀπέκρυψας 242. 22, оутаено ἀπόκρυφον 228. 10—11; оутанти сѧ λαθεῖν latere 142. 25, оутан сѧ ἔλαθεν latuit 232. 10.

оутапати — оутонѫти καταποντίζομαι mergo: оутапати 50. 20; πνίγομαι suffocor: оутапаахѫ 131. 25; ἀποθνήσκω: оутопѫ 24. 25.

оутвърдити сѧ ἀποκατασταθῆναι restituor: оутвърди сѧ 146. 13.

оутвърдити στηρίζω firmo: imperat. оутвърди στήρισον confirma 299. 7, оутвърди ѥстήрисен firmavit 239. 6–7, — сѧ ѥстήрикται 274. 1; ἀσφαλίζομαι custodio: оутвърдити 111. 6–7, оутвърдите 111. 13–14, оутвърдиша 111. 15; оутвърди сѧ ἀποκατεστάθη restituta est (sc. manus) 38. 7, 124. 6, 216. 2.

оутвръждати βεβαιόω confirmo: оутвръждаѭштю 185. 11–12.

оутвръждение ἀσφάλεια veritas 189. 11.

оутѣпѫтъ 31. 3 nota et 157. 9 nota vl. pro оубиѭтъ.

оутолити πεῖσαι suadeo: оутолимъı-и πείσομεν 113. 8.

оутро πρωία mane: оутроу 400. 14, cf. 104. 27 nota, за оутра 390. 16; πρωί: утро 69. 15, за оутра 183. 11, 184. 6, 396. 25, из оутра приходити ὀρθρίζω 296. 18; оутрѣ αὔριον cras 18. 2, 255. 13, cf. 111. 1–2, et ютро, ютрѣ.

оутрѣшнı день ἡ αὔριον crastina dies: оутрѣшнı 244. 19, оутрıнıи 18. 12, ἡ ἐπαύριον: оутрѣшнıи 160. 9–10, оутрѣшнıи 111. 1.

оутрыждѫ pro ѫтрыждоу, quod vide.

оутрѣи ἡ αὔριον crastinus: оутрѣи 18. 12, къ оутрѣи день τῇ ἐπαύριον 316. 22, 317. 13, 318. 8, 337. 12, 367. 9, на оутрѣи ἐπὶ τὸ πρωί 179. 1.

оутѣхъı παράκλησις consolatio: оутѣхъı 199. 1, оутѣхѫ 217. 13.

оутѣшати — оутѣшити παρακαλέω consolor, exhortor: оутѣшаатъ сѧ 273. 25, оутѣшаѭ 204. 7–8, παραμυθέομαι: оутѣшаѭштє μυθούμενοι 363. 5, оутѣшатъı-и 362. 7–8.

оутѣштати συνέχω comprimo: оутѣшташѫтъ 232. 5–6.

оухо оу̃ς auris: оухо 32. 8, 300. 26, оухоу 252. 16, оуши 35. 8, 42. 23, 43. 20, 46. 18, 127. 18, 128. 27, 142. 2, 143. 19, 145. 26, 227. 1, 238. 9, 254. 18–19, 259. 23 nota, 267. 6–7, 293. 2, 293. 6–7 nota, къ оушию 207. 22, къ н-оушию 193. 18, оушима 43. 15. 17; τὸ ὠτίον auricula: оухо 102. 8, 176. 10, 300. 27–28, 388. 16, 390. 11; оуши иглинѣ τρύπημα ῥαφίδος 68. 14, τρυμαλιά ῥαφίδος 156. 9–10, 281. 21.

оучение διδαχή doctrina: оучение 118. 12, 343. 17–18, genet. оученıѣ 56. 1, loc. оученıи 21. 13–14, 81. 11, 117. 28, 127. 2–3, 161. 6, 166. 21, 208. 26, 343. 20–21, 389. 17; διδασκαλία: оученıѣ acc. pl. 52. 1–2, 141. 6.

оученикъ μαθητής discipulus: оученикъ nom. sing. 31. 22, 113. 13, 219. 2–3, 245. 20, 266. 8. 11, 267. 2–3, 355. 19, 389. 4. 5. 8, 395. 9, 396. 9, 397. 7. 9. 18–19, 401. 1, 403. 6. 11, cf. оученикотъ 403. 6 nota; gen. acc. sing. оученика 33. 22, 395. 5, 402. 24, dat. оученикоу 31. 24, 395. 8, 397. 4; dual. оученика 29. 9, 71. 8, 73. 12–13, 74. 2, 173. 13, 239. 13, 317. 16, 397. 23, оученикома 34. 1, 99. 2; plur. оученици 10. 4, 23. 28–29, 37. 2. 4–5, 42–43, 45. 26, 49. 4. 13. 25–26, 50. 11, 51. 10, 52. 7, 53. 6, 54. 6. 15, 55. 10–11, 58. 16. 26, 59. 7–8. 22, 61. 4, 66. 20, 67. 8, 68. 16, 75. 15–16, 86. 24, 87. 7–8, 97. 20, 98. 19. 25, 100. 15–16, 102. 23, 111. 8, 113. 4–5, 122. 6. 8. 9–10, 123. 1–2, 133. 13–14, 134. 22–23, 137. 20–21, 138. 10, 140. 25–26, 142. 4–5, 144. 13, 146. 19, 151. 14, 154. 22, 154—155, 156. 3–4, 160. 19, 173. 1, 213. 26, 214. 26, 221. 23, 222. 10, 227. 2, 229. 1, 235. 8, 280. 19, 299. 28–29, 319. 11, 320. 11–12. 14. 25, 321. 12, 324. 1, 325. 16, 326. 2, 327. 25, 328. 5. 8, 336. 11. 26, 337. 15. 17, 341. 8, 342. 10, 350. 2–3, 352. 24, 355. 17–18. 20, 361. 10. 21, 367. 20, 373. 4–5, 374. 7, 379. 2, 384. 1–2, 387. 17, 398. 20. 24, 399. 6–7. 13, 400. 15–16, 401. 6; оученикъ gen. plur. 23. 23, 140. 13, 159. 5, 167. 17–18, 173. 3–4, 216. 19, 222. 11–12, 286. 15, 287. 4–5, 311. 10, 324. 8, 336. 2, 337. 21–22, 341. 5. 20, 366. 12, 373. 6–7, 382. 12–13, 389. 11, 390. 8, 400. 9; dat. оученикомъ 26. 11, 29. 4, 49. 25, 54. 14, 56. 22–23. 25–26, 57. 8, 59. 15, 68. 9, 82. 11–12, 97. 4, 99. 17, 100. 18. 29 (къ), 101. 14, 112. 8–9. 14, 121. 28, 124. 17, 129. 30, 139. 1, 144. 19, 149. 21–22 (къ), 150. 8, 156. 1, 158. 15, 174. 27, 183. 22, 213. 19, 216. 28 nota, 234. 28–29, 235. 3–4, 238. 8, 252. 9, 254. 20, 270. 24, 274. 18, 277. 13–14, 287. 11, 292. 9, 300. 11, 336. 11. 13–14, 361. 9. 29, 371. 14, 398. 16–17, 400. 3, оученикомь 237. 24, (къ) 243. 1–2. 7; оученикъı acc. plur. 42. 1 (на), 50. 2, 54. 1, 56. 4, 79. 24, 139. 7–8, 144. 6, 146. 21, 147. 9 (на), 151. 22, 167. 8, 216. 8–9. (на) 28, 245—246, 325. 14; instr. plur. оученикъı 34. 4–5, съ оученикъı 26. 10, 98. 24, 121. 24–25, 124. 10, 145. 4, 147. 14, 173. 9, 297. 18, 335. 13–14, 337. 16, 365. 19, 387. 14. 20, прѣдъ оученикъı 399. 24–25; о оученицѣхъ 389. 16.

оучинень τασσόμενος constitutus 221. 10.

оучитель διδάσκαλος magister: оучитель nom. sing. 26. 13, 31. 25, 60. 13, 83. 9, 98. 23, 173. 8, 219. 5, 297. 16, 321. 25, 322. 23, 362. 27, 372. 10—11, vocal. оучителю 23. 17, 40. 25, 67. 14—15, 79. 26, 80. 15—16, 81. 15, 130. 10—11, 149. 30, 152. 15, 155. 11, 157. 12, 163. 28, 164. 12—13, 165. 27—28, 167. 18, 203. 14, 224. 23, 237. 18, 243. 14, 251. 6, 253. 21, 280. 27—28, 287. 11, 290. 11. 26, 291. 27, 293. 12, 317. 20, 337. 25, 347. 5, 352. 25, 361. 11, 398. 10; gen. acc. оучителѣ 133. 26, 232. 18, 372. 8—9; instr. оучителемь 31. 22—23, оучителемъ 219. 3, gen. plur. оучитель 201. 4—5.

оучити διδάσκω doceo: оучити 126. 24, 134. 24, 138. 7—8, 146—147, 215. 13, 345. 11; оучиши 79. 28, 163. 31, 290. 12. 14, 356. 6; оучѧ 9. 20, 21. 14, 28. 22, 118. 1, 135. 12, 166. 12, 176. 14, 208. 25, 212. 6, 259. 24, 261. 11, 288. 3, 296. 16, 303. 10, 341. 4, 344. 19, 348. 26, оучѧштю 288. 9, оучѧщю 75. 25, оучѧщѥ 52. 1, 113. 21, 141. 5; оучихъ 389. 19, оучилъ есѝ 261. 25, оучааше 10. 4, 121. 17, 127. 1, 151. 22, 154. 5, 160. 26—27, 207. 2, 210. 16, 343. 14, 347. 2, оучаше 47. 24, 117. 27—28, supin. оучитъ 34. 2, оучени διδακτοί 339. 24; оучи сѧ ἐμαθήτευσεν discipulus erat 110. 18, оучь сѧ μεμαθηκώς 343. 16.

оучѧти vl. pro начати: оучѧтъ 287. 4 nota.

оуѣзвити τραυματίζω vulnero: оуѣзвьше 289. 11.

Ф

фалекокъ тоӱ Φαλέκ 205. 14—15.

фаноуилекъ (тоӱ) Φανουήλ: фаноуилека 199. 25—26.

фаресъ Φαρές: фаресъ 1. 5—6, фареса 1. 5; adj. фаресовъ 205. 12.

фарисѣи Φαρισαῖος Pharisaeus: nom. sing. фарисѣи 224. 16, 250. 9. 11, 280. 1. 2, nom. vel voc. plur. 21. 16, 26. 22, 28. 20, 37. 4, 38. 8, 40. 24—25, 51. 9, 52. 8, 54. 22, 65. 23, 83. 19. 24. 29, 84. 24, 85. 10. 19, 123. 3, 124. 7—8, 140. 24, 145. 6, 154. 6, 212. 6. 20, 213. 19, 215. 15—16, 223. 17—18, 224. 16, 250. 14, 251. 2, 252. 2—3, 262. 14, 267. 10—11, 272. 19, 325. 13, 346. 10, 348. 2, 354. 5, 365. 26, фарисѣи 79. 21, фарисеи 26. 11, 39. 5, 78. 7, 81. 12, 82. 13, 85. 1, 108. 21, 111. 3, 121. 26, 122. 7. 9, 140. 11. 16, 250. 27, 345. 2, 347. 3, 364. 21, 368. 3; gen. plur. фарисѣи 163. 25, 214. 28, 224. 5, 277. 8, 316. 12, 321. 22, 346. 12, 356. 18, 370. 6, 387. 21—22, фа(ри)сѣи 287. 10; loc. sing. о фарисѣи 188. 11, фарисѣ(и) 187. 24; vocat. sing. фарисею 85. 5—6, acc. plur. фарисѣѧ 6. 20, dat. plur. фарисѣомъ 188. 22, 346. 6, 364. 19, фарисеомъ 81. 26, фарисѣемъ 250. 22, 263. 11, 354. 2, loc. о фарисѣихъ 115. 5; adj. фарисѣовъ тоӱ Φαρισαίου 224. 7; фарисѣискъ тѡ̑ν Φαρισαίων: фарисѣиска 145. 18, 252. 11, 263. 6, фарисеиска 55. 14. 25—26, 56. 1—2, фарисѣисѣ 114. 22, фарисеисѣ 187. 26, фарисѣистии 214. 2.

филипъ Φίλιππος Philippus: филипъ 29. 15, 318. 11—12. 13. 19—20. 26—27, 335. 21, 368. 10. 11, 375. 13, филипа 48. 16, 125. 9, 136. 14. 17, 318. 10, фи(ли)па 216. 13, филипоу 202. 2—3, 335. 18, 368. 7, филипѣ 375. 17; adj. филипокъ 56. 3, 146. 19—20.

финикисии Φοινικίσσα: о финикисии 114. 19.

финикъ φοίνιξ palma: gen. plur. финикъ 367. 12.

Х

хажга φραγμός sepes: хажгъ 265. 23.

хананеискъ Χαναναῖος: хананеиска 53. 1.

хвала αἶνος laus: съкрѣшилъ есѝ хвалѫ 75. 6, къздашѧ хвалѫ 283. 14; χάρις gratia: хвала 218. 5. 8. 12, хвалѫ имать 275. 23, хвалѫ къздати εὐχαριστέω gratias ago: хвалѫ къздаѭ 280. 3, 364. 5 (хвалиѭ pro хвалѫ), — къздаѧ 276. 20, — къздавъ 54. 13, 99. 19, 144. 18, 174. 1 nota, 174. 4, 297. 29, 298. 4, 336. 10, — къздавъшю 337. 19—20.

хвалити αἰνέω laudo: хвалити 287. 5, хвалѧште 198. 9, 312. 24, gen. pl. хвалѧштъ 197. 18.

хитонъ χιτῶν tunica 394. 20, cf. риза.

хламида χλαμύς chlamys: хламидѫ 107. 26, хламидоѭ 107. 17—18.

хлѣмъ βουνός collis: хлѣмъ 202. 19, хлѣмомъ 305. 14.

хлѣкъ ἄρτος panis: хлѣкъ nom. sing. 206. 4, 338. 22. 26, 339. 15, 340. 3. 5. 7. 9. 25; acc. sing. 15. 22, 51. 12, 99. 16, 140. 28, 174. 1, 246. 5, 298. 3, 310. 18—19, 336. 10, 338. 17. 20. 21. 25, 341. 2, 372. 21, 373. 13. 13—14. 23; gen. sing. хлѣка 19. 14, 53. 13, 125. 15, 135. 18, 143. 5, 145. 15, 223. 28, 233. 14, 247. 6—7, 263. 7, 311. 7, 340. 8; loc. хлѣцѣ 8. 5, 206. 6, 373. 15; nom. pl. хлѣци 8. 4, 269. 5; gen. pl. хлѣкъ 49. 20. 23, 54. 9. 12, 55. 15—16. 18. 20. 21, 114. 16. 21, 138. 19—20. 21. 27, 144. 14. 15. 18, 145. 20. 22—23. 27—28, 187. 10, 234. 25, 235. 1, 313. 8, 335. 22, 336. 4—5. 17—18; acc. pl. хлѣкъі 37. 10, 49. 25, 54. 8, 55. 12, 123.

10, 138. 13–14. 18. 28, 139. 6, 140. 15, 145. 14, 215. 6–7, 246. 15, 335. 18, 337. 19, 338. 4; loc. хлѣцѣхъ 55. 24, 139. 26; adj. хлѣбнъ тоу̀ а̓́ртоу: хлѣбнаго 56. 1.

хлѣбати et хлѣпати προσαιτέω, ἐπαιτέω: хлѣбаѩ προσαιτῶν mendicans 158. 17–18, хлѣпати ἐπαιτεῖν mendicare 271. 11.

ходити περιπατέω ambulo: ходити 166. 23, 292. 11, 342. 6, 347. 29, ходитъ 361. 15. 17, ходи περιπάτει 25. 16, 121. 6, 212. 28, 331. 19. 21, ходите 369. 16, ходатъ 34. 9, 140. 25, 222. 23, ходѧ 9. 8, 50. 10, 139. 17, ходѧи 369. 18, acc. sing. ходѧщѧ 337. 7, ходѧштъ 50. 11, 139. 19, dat. ходѧштю 162. 1, ходѧщеи 251. 3–4, ходѧщемъ 245. 4, ходѧштѧ 53. 28, 146. 11, хождѣаше 2 pers. sing. 402. 16–17, хождѣашє 3 pers. sing. 134. 16, 331. 14, 342. 4, 359. 1, 365. 14–15, хождѣаше 50. 18, хождѣахѫ 341. 21–22; πορεύομαι: ходитъ 357. 8–9, dual. ходѧшта 189. 17–18, ходѧщє 29. 24, 227. 21, хождѣашете 200. 16; παραπορεύομαι: мимо ходѧштю 122. 28, мимо ходѧштє 161. 8, м. ходѧштєи 108. 14, 181. 15, διαπορευόμενον мимо ходѧштъ 282. 26; παράγω: мимо ходитъ 72. 25, ходѧ 117. 11, мимо ходѧштоу̀ 180. 21, хождѣашє парѣ̀гєн 352. 22; παρέρχεται мимо ходитъ 283. 1–2, παρέρχεσθε мимо ходите 250. 24; προάγοντες прѣдъ ходѧштє 160. 1, прѣдъ нимъ ходѧштєи 74. 9–10; ἀκολουθέω: ходитъ по— ἀκολουθεῖ 152. 17–18, 235. 26, 368. 21, въ слѣдъ х. 239. 2, къ слѣдъ ходи ἀκολούθει 155. 27, ходѧи по мнѣ ἀκολουθῶν 347. 28, къ слѣдъ ходѧштєи 160. 2, ходѧщюмоу̀ по— 221. 15 nota, по немь хождѣахѫ 182. 20; хождѣшю по вьсѣхъ παρηκολουθηκότι 189. 7.

хождениѥ περίπατος ambulatio: о хождении 114. 17, 313. 9.

хоразинъ Χοραζεῖν 35. 24, 241. 24.

хотѣти βούλομαι volo: хощетъ 243. 6, хоштете 391. 28, хотѧ 180. 7; θέλω: хоштѫ 26. 17, 37. 18, 54. 5, 70. 27, 71. 2, 175. 11, 206. 13, 211. 23, 257. 22, 387. 2, 403. 2. 8, хощѫ 21. 22, 76. 16, 100. 28, 119. 17, 137. 10; хоштеши 67. 19, 71. 20, 98. 20, 119. 15, 155. 23–24, 173. 2, 211. 21, 239. 14, 297. 11, 331. 5, 402. 20, хощеши 21. 20, 44. 25, 53. 18, 58. 8–9, 68. 2, 137. 3, 158. 28–29, 283. 9; хоштетъ 108. 26, 147. 15. 18, 158. 6, 214. 22, 235. 23. 26–27, 262. 16, 322. 17, 332. 18, 343. 19, хощетъ 57. 8–9. 11–12, 72. 11. 13–14, 152. 7, 158. 8; хоштєѥ 157. 13, хоштета 157. 14–15, хощета 73. 4, хоштемъ 284. 26, 368. 9, хощемъ 40. 25; хоштете 98. 13, 106. 26, 179. 21, 180. 2, 218. 2, 341. 23, 351. 7, 355. 16. 17, 378. 21, хощете 19. 21, 35. 7, 106. 15, 172. 13, 334. 18; хотѧтъ 82. 21; хотѧ 48. 18, 244. 2, 304. 18, хотѧи 266. 12, хотѧштаго 13. 24, хотѧщоумоу̀ 13. 18, хотѧште 228. 22, хотѧштеи 274. 2, хотѧштинѫхъ 166. 23, 292. 10, о хотѧштимь 187. 27; хотѣ 3. 3, 124. 28, 139. 17; хотѣаше 5. 19, 136. 18, 142. 24, 151. 21, 270. 9, 279. 7, 280. 9, 2 pers. sing. 402. 17, хотѣше 64. 23, 108. 7; хотѣсте 334. 1–2; хотѣшѧ 149. 20; хотѣахѫ 78. 16, 106. 12, 336. 12–13, 337. 9, 346. 4, хотѣхѫ 382. 19; хотѣлъ би 194. 24–25; хотѣвъшѧѧ θελήσαντας 286. 8; μέλλω: хоштеши 376. 26, хоштетъ 284. 16, 345. 8. 10, хощетъ 5. 4, хотѧтъ 293. 14, 336. 23, хотѧ 335. 20, хотѧи 35. 8, 298. 16, 309. 21, хотѧштинѫхъ 296. 14, хотѣаше 157. 4, 236. 21, 240. 15, 283. 23, 342. 3, 365. 9, 366. 13, 369. 9, хотѣше 391. 3, хотѣахѫ 345. 21; хотѧи прѣдати παραδώσων 341. 16–17, хотѧште прикоснѫти сѧ ἵνα ἅψωνται 124. 21, хотѧщє ζητοῦντες 41. 26, хотѣаше погрѧзнѫти ὥστε γεμίζεσθαι 130. 8, cf. notas ad 103. 4, 106. 12, 265. 10, 284. 24.

храмина οἰκία domus: храмина 366. 10, gen. храминъ 220. 11, 268. 7, ѥ̃нъ храминъ οἰκοδεσπότης 256. 17, храминѫ 4. 21, 20. 29, 21. 2. 7, 220. 2. 8–9, храминѣ 11. 5–6, 21. 9–10, 220. 5, 224. 9–10.

храмъ οἶκος domus: храмъ nom. sing. 74. 23 bis, 160. 28 bis, 265. 24 nota, 287. 27, 288. 1, acc. sing. 37. 9–10, 123. 9, 212. 15, между храмомъ 251. 25; οἰκία: храма 91. 7, храмѣ 88. 17, 229. 22, храмъı 69. 8, господинъ храма οἰκοδεσπότης 91. 4.

хранилиште φυλακτήριον phylacterium: plur. хранилишта 83. 1; ἀποθήκη horreum: gen. sing. хранилишта 255. 1–2, cf. житьница.

хранити φυλάσσω custodio: хранитъ 248. 12, хранѧште 249. 5, хранитє сѧ φυλάσσεσθε cavete 253. 26, προσέχετε 55. 25. 27; τηρέω custodio: хранитъ 354. 10, хранѣаше συνετήρει 136. 20–21.

хризма μύρον (potius χρίσμα) unguentum: хризма 172. 7, хризмъı 172. 1, 366. 7, cf. 97. 18 nota, хризмоѭ 187. 3; adj. хризмьнъ μύρου unguenti: хризмънаѣ 172. 6, хризмънъıѧ 366. 11.

хромъ χωλός claudus: хромоу̀ 62. 1, 153. 13, хроми 74. 26, хромии 34. 8–9, 222. 23, хромъ gen. plur. 330. 16, хромъı 53. 23, 264. 21–22, хромъıѧ 53. 27–28, 265. 19.

хрѣстъ (melius хрьстъ) Χριστός Christus, scri-

TAYLOR INST. OXFORD

bitur ѯ҃ъ 56. 11. 24, 83. 10, 87. 15, 89. 4, 103. 20, 112. 8, 124. 25, 146. 27, 166. 13, 177. 18, 181. 23, 197. 13, 203. 24, 209. 26, 277. 17, 302. 10, 306. 2. 11, 311. 4, 316. 3. 14, 318. 5, 324. 18, 327. 22, 328. 3, 329. 6, 344. 16. 17. 29, 345. 26. 27, 346. 2, 359. 4, 362. 24, 369. 11, 399. 27, ѯ҃ъ 170. 5, 341. 27, ѯ҃съ 2. 20, 4. 4; хрѣста, scribitur ѯ҃а 2. 23, 106. 17, 107. 1, 199. 4, 209. 28, 235. 15, 292. 1, 303. 3, 355. 3; хрѣстѣ, scribitur ѯ҃ѣ 104. 7, 178. 3; хрѣстоу, scribitur ѯ҃оу 310. 8, 312. 8; хрѣстомь, scribitur ѯ҃мь 315. 21; хрѣстѣ, scribitur ѯ҃ѣ 81. 28; plur. хрѣсти 89. 5, 170. 7; adj. хрѣстовъ Χριστοῦ Christi: nom. plur. хрѣстови 152. 25, ѯ҃ва 34. 4, 196. 7, і҃е ѯ҃ва 1. 1, ѯ҃вѣ 115. 2.

хто pro кѣто 6. 22.

хоузань Χουζᾶ Chuzae: жена хоузанѣ 226. 8.

хоула βλασφημία blasphemia 39. 27, 40. 2, praeterea vl. pro власфимиѣ, quod. vide, cf. notas ad 103. 25–26, 120. 21, 212. 21.

хоулити βλασφημέω blasphemo: хоулѧштѣ 302. 6, cf. 279. 24 nota, хоулѣаше 306 10, хоулѣахѫ 108. 14–15, 181. 15.

хыштѣниѥ ἁρπαγή rapina: хыштѣниѣ 85. 4–5, 250. 16–17.

хыштьникъ ἅρπαξ rapax, raptor: хыштьници 20. 3, хыщьници 280. 4–5.

Ѡ

ѡ ὦ vocabulum exclamationis: ѡ жено 53. 17, ѡ роде 59. 17, 150. 11, 237. 26, ѡ несъмъслѣнаа 310. 5.

ѡсанна ὡσαννά: ѡсанна 74. 11. 13. 30, 160. 5, ѡсайна 367. 14, ѡсанънна (pro ѡсанъна) 160. 3.

Ц

цѧѣтъ vl. pro кринъ 17. 23–24 nota, 255. 8 nota.

цръкы ἱερόν templum: gen. sing. цр҃кве 37. 16, отъ ц. 167. 16–17, н-цр҃кве (не цръкъве) 86. 23, 313. 2, 320. 20, 352. 21, local. къ цръкъве 389. 20, къ цр҃кве 74. 20. 27. 30, 102. 20, 160. 22, 162. 1, 166. 12, 176. 14, 288. 3, 296. 16, 301. 4, 312. 24, 320. 17, 331. 24, 348. 26, 359. 1, 365. 23, къ цъ | р҃кве 37. 14–15; loc. къ цр҃кви 201. 4, 288. 9, 344. 19, о ц. 293. 7, dat. прѣмо цр҃кви 167. 25; acc. цр҃квь 199. 5, цр҃къ 74. 18, 75. 24, 160. 7. 21. 26, 279. 26, 287. 25, 296. 19, 347. 1, цр҃къ 343. 14; adj. цръкъковьнъ τοῦ ἱεροῦ: цр҃квьнаѣ 87. 1, ц҃рквънъмъ 301. 1, цр҃квьнѣемь 206. 20–21, цр҃къковнѣмъ 8. 9; ναός: цр҃къ 84. 10, 321. 8, acc. цр҃кви 103. 12, 177. 8, 321. 4, цр҃къ 108. 17, 181. 17, 190. 9, loc. цръкъкѣ 191. 15–16, цр҃кве 105. 12, цр҃кви 191. 18, о ц. 321. 10, цр҃квиж 84. 19, 86. 11, цр҃квыж 84. 6; adj. цръкъковьнъ τοῦ ναοῦ: цр҃квьнаѣ 109. 24, 182. 11, 306. 23, цр҃квънъмъ 84. 8; ἐκκλησία: цр҃къ 56. 16, dat. цр҃кви 63. 11, loc. о цр҃кви 63. 12.

цѣлити θεραπεύω sano: цѣлити 29. 11, 37. 25, 125. 3–4, 233. 10, 263. 12, —сѧ θεραπεύεσθαι 212. 2, цѣлитѣ 30. 2, 241. 13, —сѧ 260. 11, цѣлѧ 9. 21, 28. 24, цѣлѧштѣ 233—234; цѣлѣаше 209. 24 nota, цѣлѣахѫ сѧ 216. 24 nota; ἰάομαι: цѣлити ἰᾶσθαι 212. 10, 233. 11, цѣлѣаше ἰᾶτο 216. 27, 234. 17.

цѣлованиѥ ἀσπασμός salutatio 192. 11, 193. 9–10, gen. sing. цѣлованиѣ 193. 18, plur. 83. 6, 166. 24, 250. 29, 292. 12.

цѣловати ἀσπάζομαι saluto: цѣловати 180. 14, цѣлоуѣтѣ 14. 7–8, цѣлоуитѣ 30. 15, 240–241, цѣлова 193. 8, цѣловаахѫ 149. 26.

цѣлъ ὑγιής sanus: цѣлъ 331. 5. 12–13. 24, gen. цѣла 331. 18. 27, nomin. fem. 38. 7, 124. 6, 133. 22; ἀκέραιος simplex: цѣли 30. 28.

цѣлѣти ἰάομαι: цѣлѣатъ ἴαται 133. 9.

цѣмъ 263–264, vide sub кѣто.

цѣна τιμή pretium 105. 15, цѣнѫ 105. 22.

цѣнити τιμάομαι appretio: цѣнишѧ 105. 23, цѣненааго 105. 22.

цѣсарица βασιλίσσα regina: цѣрица 249. 13, цр҃ица 41. 11 nota.

цѣсарь βασιλεύς rex: цѣсарь 303. 4, цѣрь 106. 3, 108. 11. 23, 137. 2. 13. 15, 286. 9, 306. 5, 319. 1, 367. 18, 391. 18, цѣръ 48. 27, 73. 21, 79. 9. 14, 95. 18, 136. 4, 179. 4, 181. 10. 23, 266. 20, 306. 9, 367. 15, 391. 6, 393. 20, 394. 9. 15, цѣр 78. 24, 391. 17, цр҃ъ 1. 11, 3. 22, 4. 1, 96. 7, 393. 13, 394. 14; gen. acc. цѣсѣрѣ pro цѣсарѣ 189. 12, цѣрѣ 4. 16, 13. 9, 179. 22, 180. 3, 303. 3, 336. 24, 392. 1, 393. 22. 24, цр҃ѣ 1. 11, 3. 20, dat. цѣрю 64. 4, 137. 9 (къ), 266. 20, цр҃ю 78. 13, vocat. цѣрю 107. 23, 180. 15, 392. 8, nom. plur. цѣре 243. 10, 298. 18, цѣри 60. 16, instr. plur. 168. 26, dat. цѣсаремъ 294. 7, acc. цѣсарѧ 31. 4; adj. цѣсарь βασιλικός: цѣрь мжжъ 329. 16. 23, loc. sing. о цѣри мжжи 313. 6, βασίλειον: къ цѣрхъ (lege цѣсарихъ) 223. 5, τῶν βασιλέων къ (домохъ) цѣрихъ 34. 19.

цѣсарьствиѥ βασιλεία regnum: цѣсарьствиѥ 129. 5–6, 248. 10–11, цѣсрѣствиѥ 156. 7–8, 240. 10–11,

261. 7, цѣ́рьствиѥ 15. 20—21, 68. 11—12, 298. 2—3, цѣ́рьствиѥ 15. 28, 20. 16, 30. 1, 35. 4, 39. 19, 45. 8. 16, 46. 19. 24, 47. 4, 61. 10, 64. 4, 67. 12, 68. 15, 69. 13, 78. 3. 12, 83. 25, 92. 1, 95. 21, 117. 10, 129. 16, 153. 19, 155. 4—5, 156. 10—11, 160. 4, 188. 15, 226. 3, 233. 11, 236. 12, 240. 4—5, 241. 15. 21, 246. 4, 247. 24, 255. 24, 260. 26, 272. 25, 277. 8. 10. 12, 280. 23, 281. 19. 22, 284. 17. 19, 285. 2, 296. 1, цѣ́рꙋиѥ 148. 7, цѣ́рьствиѥ 44. 15, 156. 3, цр҃ствиѥ 10. 6, 322. 13, цѣ́ствиѥ 39. 14, 210. 4, 217. 1, 261. 1; gen. sing. цѣсарѣ́ствиѣ 255. 20—21, цѣ́сарьствиѣ 43. 26—27, 307. 11—12, цѣ́рьствиѣ 18. 9—10, 28. 24, 43. 4, 46. 4. 12, 56. 18, 67. 4, 88. 6—7, 127. 22, 137. 5, 166. 9—10, 182. 26, 206. 9, 227. 5, 280. 25, 282. 8, 322. 6, цѣ́рьствиѣ 155. 6, цр҃ствиꙗ 9. 21, цѣ́ствиѣ 22. 24, 117. 8, acc. цр҃ствиа 8. 16; цесарѣ́ствиѭ 47. 18, 192. 19, loc. цѣсарьствии 234. 16, цѣ́рьствии 46. 17, 57. 26, 61. 12, 71. 23, 76. 23, 99. 26, 174. 10, 262. 7, 264. 28, 297. 28, 298—299, 306. 18, цѣ́рьствии 22. 23, 262. 10, цѣ́рьстви 35. 2, 223. 14, цѣ́рꙋии 61. 5, цр҃ствии 11. 16. 17.

цѣсарьство id.: цѣсарьство 125. 25—26, 293. 24, цѣсарьство, цѣ́рьство 87. 22, 125. 24, 168. 16. 17, 293. 24, 298. 28, 391. 11, цр҃ство 391. 13. 16, цѣ́рьско 248. 4, цѣ́ство 87. 22, цр҃ство 6. 8, 9. 7, 10. 15, 11. 20.

цѣсарьствовати βασιλεύω regno: цр҃ствоꙋѭтъ 5. 27—28, цѣ́рьствоꙋоутъ 284. 26.

цѧта vl. pro пѣнѧзь, cf. 172. 8 nota.

Ч

чаание προσδοκία exspectatio: чаанiѣ 295. 17.

чаати προσδοκάω exspecto: чаетъ 91. 24, чаатъ 257. 9, чаемъ 34. 6, 222. 13. 16—17, чаꙗ 182. 26, чаѭште 231. 15, чаѭштемъ 203. 21—22; προσδέχομαι: чаꙗ 198—199, чаѭштимъ 200. 9, чаѭштемь 256. 5, чааше προσεδέχετο 307. 11, чаѭщиихъ ἐκδεχομένων 330. 16; чаате ἐλπίζετε 218. 11, чаѭще ἀπελπίζοντες 218. 16—17.

часъ ὥρα hora: 23. 2. 3—4, 31. 8, 53. 19, 61. 3, 70. 20, 91. 9. 24, 102. 17, 169. 2, 175. 8. 24, 200. 7, 222. 17, 242. 20, 253. 19, 256. 17. 20, 290. 3, 310. 25, cf. 101. 16 nota, 257. 9 nota, часа 27. 23, 93. 7—8, 101. 2, 175. 14, 395. 9, часоу 138. 8, 160. 8, томь часѣ 59. 21, часѣ 115. 19, 171. 4; in evangelio Ioannis, si unum exemplum 395. 9 excipias, graecum ὥρα non nisi slavico година vel годъ vertitur, quod memoratu dignum esse credo; часъ крѣменьнъ στιγμὴ χρόνου momentum temporis: чѣсѣ 206. 10.

чаша ποτήριον calix: чаша 100. 27, 101. 8, 298. 8, чашѫ 33. 21, 71. 26. 30, 99. 19, 152. 24, 157. 20. 23, 174. 4, 175. 10, 297. 29, 298. 7, 300. 5, 388. 19.

челѣдь θεραπεία familia: челѣдиѭ 256. 26, vl. домомь.

чесати συλλέγω colligo: чешѫтъ 219. 21.

чесо vide sub чьто.

четворицеѭ τετραπλοῦν quadruplum 284. 9.

четврътовластьникъ τετράρχης tetrarcha 204. 9—10, четврътовластецъ id. 234. 1—2.

четврътовластьствовати τετραρχέω: четврътовластьствоꙋѭштоꙋ τετραρχοῦντος 202. 1—2. 3—4. 5—6.

четврътъıи τέταρτος quartus: четврътѭ 50. 9, четврътѣи 139. 16.

четврѣдьнекънъ τεταρταῖος quatriduanus 363. 27.

четъıре τέσσαρες quattuor: четъıре мѣсѧци τετράμηνος 328. 12, gen. plur. четъıръ 90. 2, 170. 22, 200. 3—4, четъıремъ тъıсѧштамъ 55. 22, acc. pl. четъıри 362. 3, 394. 18—19, четъıри тъıсѧштѧ τετρακισχίλιοι nom. pl. 54. 18, 145. 2. acc. pl. 31, четъıрьми 120. 10, четъıрьми десатъı 321. 7.

чии τίνος cuius: чии 164. 5, 290. 17—18, чи 80. 7, 81. 28.

чинити ἀναταξασθαι ordinare 189. 2.

чинъ τάξις ordo: къ чиноу 190. 5.

число ἀριθμός numerus: gen. числа 296. 25, instr. числомъ 336. 8—9.

чистъ καθαρός purus: чистъ 372. 2, чисто 85. 8—9, чиста 250. 21, чистоѭ 110. 22, чисти 372. 2. 5, 378. 6, чистии 10. 12, чистъ къстъ ἐκαθαρίσθη 119. 19, чисто ὀρθῶς recte 143. 24.

чистъ supin. verbi чьтѫ, quod vide.

чисѧ vide sub чьтѫ.

человѣкоꙋбица ἀνθρωποκτόνος homicida: чѣкоꙋбицъ, melius чѣкоꙋбица, 351. 7—8.

человѣкъ ἄνθρωπος homo: человѣкъ nomin. sing., scribitur человѣкъ 45. 9—10, чѣвѣкъ 215. 13—14, чѣвѣкотъ 173. 29, чѣвкъ 19. 13, 22. 12, 35. 18, 37. 22, 38. 1. 4, 40. 14. 16, 44. 24, 46. 21, 57. 17, 66. 9, 93. 8, 123. 18, 147. 23, 171. 8, 221. 9, 224. 1, 261. 3, 263. 8, 264. 29, 266. 18, 267. 14, 268. 15, 270. 25, 273. 3, 285. 17. 21, 320. 6, 321. 22, 322. 8, 329. 26, 331. 1. 26, 346. 9, 353. 22, 359. 26, 364. 23, 365. 6, 383. 6, 392. 15, чѣвк 307. 1, чѣкъ 66. 4, (ч. домокитъ v. s. домокитъ) 76. 29,

94. 16, 104. 15, 110. 16, 118. 2, 123. 15, 129. 6. 141. 18, 154. 16, 162. 19, 182. 15, 208. 28, 219. 23. 25, 244. 5, 284, 18, 289. 2, 297. 13, 303. 13, 324. 14, 331. 13, 354. 9. 11, 355. 9. 23, чѣ̀къ 59. 10, 76. 12, 99. 12, 130. 23, 154. 20, 198. 25. 26, 206. 6, 314. 8, 331. 20, 344. 6; accus. sing. чѣ̀ккъ 28. 16, 173. 5; genet. чѣ̀вка 26. 4, 33. 2, 34. 17, 41. 12. 20, 52. 5. 6. 22. 28, 104. 17. 22, 131. 14, 141. 29, 142. 8. 13 bis. 21, 178. 21, 212. 11, 230. 16, чѣ̀ка 52. 27, 123. 14, 142. 1, 223. 3, 230. 2, 304. 5, 328. 1, 331. 7, 333. 26, 344. 5. 8, 350. 23, 390. 21, чѣ̀ва 352. 23, чѣ̀ка 79. 10, 108. 1, 230. 23, 248. 19, 314. 14, 355. 7, 389. 12; dativus чѣ̀вкоу 44. 15, 46. 25, 47. 19—20 (ч. домовитоу vide sub домовитъ, id. 69. 14), 57. 15, 62. 19, 64. 4, 99. 10, 173. 26, 220. 1. 8, 298. 13, 346. 16, чѣ̀коу 33. 4, 61. 22, 65. 24, 66. 21, 78. 13, 123. 21, 147. 21, 236. 2, 248. 27, чѣ̀коу 38. 6, чѣ̀коу 124. 4, 254. 3, 389. 2, чловѣ̀кови 215. 19; local. чѣ̀вцѣ (къ) 303. 8, (о) 304. 7, 321. (о) 20. (къ) 21; vocativ. чѣ̀вче 212. 18, 301. 17. 21, чѣ̀че 253. 24; dual, чѣ̀вка 279. 25, чѣ̀вкоу 348. 16; plur. nomin. чѣ̀вци 19. 22, 24. 8, 40. 19, 56. 5, 146. 22, 197. 23, 217. 5. 18, 251. 3, 280. 4, 323. 20, 336. 19, чѣ̀ци 67. 2, 218. 3; genet. чѣ̀вкъ 14. 20, 31. 1, 68. 19, 76. 4, 156. 14, 279. 10, 282. 2, 288. 17, 308. 13, чѣ̀къ 76. 7, 83. 7, 162. 10, 201. 22, 259. 2. 8, 286. 19, 288. 20, 334. 19, чѣ̀ъ 159. 9, 162. 14, 279. 3; acc. чловѣ̀къи 146. 10, чловѣкъі 336. 6—7, чѣ̀кы 11. 15, 211. 15, 223. 20, 251. 8; dativ. чловѣ̀комъ 15. 6—7, 40. 1, 117. 17—18, чѣ̀вкомъ 16. 8, 26. 3, 44. 17, 60. 8, 85. 16, 163. 30, чѣ̀вкмъ 16. 12, 385. 5, чѣ̀кмъ 40. 2, 295. 16, 328. 1, чѣ̀комь 256. 5, чѣ̀комъ 79—80, 314. 6; instrum. чѣ̀вкъі 14. 13, 32. 19, 82. 23, 253. 7, 272. 21, чѣ̀кы 11. 1. 7, 253. 9, чѣ̀кы 32. 21, прѣ̀дъ чѣ̀вкъ pro п. чѣ̀вкъі 83. 26; loc. чѣ̀вцѣхъ 191. 26, чѣ̀вцѣхъ 197. 21, 272. 23.

чловѣчь adj. ἀνθρώπου hominis, vl. pro чловѣ̀чьскъ, occurrit in Codice Assemaniano.

чловѣчьскъ τοῦ ἀνθρώπου hominis, nonnunquam τῶν ἀνθρώπων hominum, nom. sing. scribitur чѣ̀вчскъ 35. 17, 71. 10, 148. 1, 369. 14, чѣ̀скъ 99. 11, чѣ̀вчъскыи 302. 14, чѣ̀вчскыи 149. 7, чѣ̀скыи 101. 16—17, чловѣ̀чскы 37. 20—21, 57. 18—19, чѣ̀вѣчьскъі 158. 10—11, чѣ̀вѣчскъі 46. 10—11, 99. 8—9, чѣ̀вчьскы 279. 20—21, чѣ̀вчскъі 23. 21, 25. 17, 31. 21, 58. 24, 59. 6, 60. 7, 62. 16, 97. 6, 121. 7, 173. 25. 27, 175. 25, 213. 2, 223. 30, 238. 10, 253. 7, 278. 6, 284. 12, 373. 25, чѣ̀вскъі 41. 6, 46. 2, 69. 1, 72. 16, 151. 23, 249. 12, 333. 8, 338. 8, 368. 13, чѣ̀чьскъі 298. 11—12, чѣ̀чскъі 123. 16, 239. 23, чѣ̀скъі 95. 9, 236. 6, 256. 21, 277. 21, чѣ̀скъі 157. 5, чѣ̀скъі 91. 9, 323. 4, чѣ̀кы 215. 11; acc. sing. чѣ̀вчскъі 40. 4, 57. 25; genet. чѣ̀вчка ἀνθρώπων 142. 14, чѣ̀вѣчскаго 103. 22, чловѣ̀скаго 170. 17—18, 341. 9—10, чѣ̀вчъскаго 89. 23—24, чѣ̀вчскаго 56. 5—6, 89. 26, 90. 18. 25, 217. 7—8, 295. 20, 349. 19, чѣ̀чьскаго 89. 15—16, чѣ̀вскаго 277. 15—16, 319. 8, чѣ̀скаго 177. 19—20, 300. 21, 340. 16; dativus чѣ̀вчскоумоу 147. 1—2, 308. 12, 369. 13—14, чѣ̀вскоумоу 323. 7, чѣ̀скоуоумоу 235. 18; acc. femen. чѣ̀чкж ἀνθρώπων 370. 9; instr. чѣ̀вѣчъскомъ ἀνθρώπων 126. 5, чѣ̀вчскомь 296. 15; loc. о чловѣчьсцѣмь 149. 16—17, чѣ̀вѣ̀сцѣмь 282. 15, dual. чѣ̀вчсцѣ τῶν ἀνθρώπων (ржцѣ) 151. 24, 238. 11; plur. neutr. чѣ̀вчска ἀνθρώπων 141. 8, чѣ̀вска ἀνθρώπων 82. 20, чловѣчьскаа τὰ τῶν ἀνθρώπων 147. 12—13, чѣ̀чскаѣ 57. 7, genet. pl. чловѣческъ ἀνθρώπων (sc. запоѣдни) 141. 6, чѣ̀вчскъ 52. 2, cf. 239. 17 nota.

чрълѣнъ κόκκινος coccineus: чрълѣноіе 107. 18.

чрълѣ σκώληξ vermis 153. 9. 15. 21; σής erugo: чрълѣ 16. 20, чрълѣ 16. 16.

чрълмѣновати сѧ πυρράζω rutilo, rubicundus sum: чрълмѣноуетъ сѧ 55. 2. 3—4.

чрънъ μέλας niger: чръна 13. 11.

чрѣта κεραία apex 11. 12, чрѣтѣ 272. 27.

чрѣвии ὑπόδημα calciamentum: чрѣвиемъ 116. 20, vl. сапогъ, quod vide.

чрѣво κοιλία venter: чрѣво 52. 19, 142. 10, 249. 2, 269. 1, 322. 9, gen. чрѣва 345. 19, и-чрѣва 66—67, 190. 23, plur. чрѣва 305. 11, loc. къ чрѣвѣ 41. 4—5, 193. 11, 198. 15; γαστήρ uterus: къ чрѣвѣ имѣшти 3. 1. 12, 192. 13—14.

чрѣда ἐφημηρία: чрѣдъі своеіѧ vicis suae 190. 5.

чрѣжденіе δοχή convivium 213. 15, cf. пиръ.

чрѣсла plur. ὀσφύς lumbi: чрѣсла 256. 3, чрѣслѣхъ 6. 14, 116. 15.

чѣванъ ξεστός urceus: чѣваномъ 140. 22—23, 141. 9, cf. крѣчагъ.

чѣстивъ εὐλαβής timoratus 198. 26, vl. чѣтивъ et богочѣстивъ.

чѣсть τιμή honor: чѣсти 329. 10.

чѣстьнъ ἔντιμος pretiosus: чѣстенъ 220. 16, чѣстьнѣи honoratior 264. 2.

что τί quid: 76. 12, 97—98, 104. 12—13, 134. 5—6, 209. 2, 304. 20—21, 316. 4. 8, 389. 22. 23, 390. 4, 403. 2. 4. 10, чѣто 25. 14, 37. 7. 17—18, 55. 17, 58. 27, 62. 17—18, 70. 4, 71. 20, 77. 18,

80. 4, 103. 15. 26, 104. 2–3, 118. 11–12, 128. 29, 130. 15, 145. 9–10, 146. 9, 149. 27, 160. 14, 163. 14, 164. 3, 175. 21, 177. 13–14, 203. 18, 243. 17, 254. 22, 255. 6–7, 275. 18, 279. 14, 280. 28, 281. 2, 286. 25, 288. 6, 289. 12. 19–20, 300. 12–13, 302. 18, 305. 22, 308. 9, 311. 13. 22, 336. 1. 5, 343. 28, 354. 14, 357. 13–14; sed multo maior est numerus exemplorum scripturae что, a quorum enumeratione abstineo; — по чьто εἰς τί quare 50. 23, по чъто διὰ τί quare, vide sub по. — чесо 34. 15. 17. 20, 54. 3–4, 68. 1, 71. 25, 97. 21, 137. 7, 138. 14, 144. 5. 9, 157. 19, 169. 19, 222. 30, 223. 2. 5–6, 246. 16–17, 252. 20, 255. 6, 264. 23, 299. 16, 317. 18, 327. 27, 366. 14, 376. 5, 383. 13; — чесомꙋ 10. 22, 129. 15, 158. 28, 191. 2, 373. 18; — чесомь in ни о чесомь же vide sub ничьтоже 291. 28–29 nota. — въ чемъ 172. 5, о чемъ 267. 4; — чимь 153. 25–26, 284. 8, 335. 18, чимъ 18. 6.

чоудити сѧ sive чюдити сѧ θαυμάζω miror: чоуждаахж сѧ 327. 25; чюдите сѧ 332. 16, чюждаахж сѧ 191. 14–15, чюди сѧ 221. 14, чюдиша сѧ 24. 9, 26. 1, 164. 9, 194. 27, 229. 13, dual. чюдишта сѧ 199. 16–17, dat. pl. чюдиштемъ сѧ 311. 21–22, ч—мь сѧ 238. 7.

чоудо sive чюдо τέρας prodigium, portentum: чюдеса 89. 7, 170. 8, чюдесъ 329. 21–22; θαυμάσια mirabilia чюдеса 74. 28; σημεῖον signum чюдо 330. 8.

чоути sive чюти κατανοέω video, considero: чюеши 18. 20, 219. 8, чюете νοεῖτε cognoscitis 145. 23; γνῶναι scire: да кн чюлъ 142. 24, чюхъ ἔγνων novi 232. 9, чю 2 pers. ἔγνως cognovisti 309. 13, 3 pers. ἔγνω cognovit 200. 23, да не чюетъ μὴ γνώτω ne sciat 14. 23.

чьтж (—чистн) τιμάω honoro, honorifico: чътж 351. 22, чьтетъ 332. 22, чтетъ τιμῶν 332. 21, чьтжтъ 51. 26, чътжтъ 141. 3, чтжтъ 332. 20. 21, чьти τίμα 51. 16, 67. 24, 141. 14, 281. 6–7, чти 155. 18, не чьтете ἀτιμάζετε inhonoratis 351. 22; σέβομαι colo: чътжтъ 52. 1, 141. 5; ἀναγιγνώσκω lego: чьтеши 243. 17–18, чьтетъ 88. 13, чътъı 169. 15, чистъ supin. ἀναγνῶναι 207. 7, (нѣсте ли) чьли ἀνέγνωτε 66. 1, 75. 4, 77. 23, 81. 6–7, 123. 6, 163. 18, чъли 37. 7. 13, 165. 6, 215. 4, чисѧ ἀνέγνωσαν 394. 10.

чѧдо τέκνον filius: чѧдо 25. 9, 31. 12, 76. 14, 120. 16, 169. 7, 201. 10, 270. 19, 273. 21–22, чѧда sing. gen. 190. 1, plur. 7. 1, 31. 13, 64. 11, 86. 16–17, 143. 4, 156. 6. 23, 169. 7, 190. 28, 203. 4, 262. 26–27, 282. 8, 287. 22, 350. 20–21, 365. 11, gen. pl. чѧдъ 5. 19, 35. 20, 80. 17, 156. 27, 164. 15, 224. 4, 266. 6, 291. 9, 305. 9, dat. чѧдомъ 19. 18, 53. 13, 143. 5–6, 247. 13, 315. 5–6, чѧдѣхъ 107. 12, dual. чѧдѣ 76. 13.

чѧдьце τεκνίον filiolus: чѧдъца 373. 29.

чѧсто πυκνά frequenter 214. 1.

чѧсть μέρος pars: чѧсть 91. 26, 257. 10–11, 268. 17, 311. 24, 394. 19, чѧсти 250. 5–6, 371. 23, ѿи i. e. чѧсти 394. 19, чѧсть μερίδα 245. 16.

III

шестъıи ἕκτος sextus: шестъı 191. 27, 192. 28, шестаа 306. 20, 325. 25, 393. 19–20, шестъıа 109. 3–4, шестжіж 69. 25, шестѣи 181. 26.

шесть ἕξ sex 208. 10, 260. 9, 319. 18, шесть десѧтъ ἑξήκοντα 42. 22, 128. 19, 308. 29, idem numerus indicatur litera ѯ 44. 13, 127. 17; шести 57. 28, 148. 8, 366. 1, шестиіж 321. 7–8.

широкъ εὐρύχωρος spatiosus 19. 25.

шьквенъ vide sub нешьквенъ.

шьдъ in nostro codice non legitur, vide notas ad 299. 27, 302. 1, шѧдъ ἀπελθών 93. 18, πορευθείς 264. 7, шедъ ἐλθών 4. 15, ἀπελθών 47. 2, 94. 18, 100. 19, 101. 6. 12, 137. 17, 174. 28, 175. 17, 211. 25, 240. 4, 297. 1, ἐξελθών 138. 4, πορευθείς 60. 22, 62. 22, 93. 14, 98. 10, 268. 24, ὕπαγε 21. 25, 119. 22, 353. 25; шьдъши πορευθεῖσα 184. 8, шедъши ἀπελθοῦσα 143. 10–11; dat. sing. мимо шедъши διαστάσης 301. 17–18; dual. шьдъша ἀπελθόντες 297. 20, шѧдъша πορευθέντες 222. 21, шедъша пор. 74. 2, 297. 9, ἀπελθόντες 184. 15, 286. 22, dual. fem. шьдъши πορευθεῖσαι 112. 8; plur. шьдъше πορευθέντες 113. 19, 234. 26, 239. 9, шедъше пор. 26. 15–16, 34. 7, 79. 20–21, 111. 14, 184. 22, 234. 20, 262. 17, ἀπελθόντες 24. 26–27, 49. 15, 138. 12. 16, 173. 2, шедъше ἀπελθόντι pro шедъшоꙋ vel шедъшю 240. 1, шедьше ἀπελθ. 44. 25–26, шедше пор. 4. 13, шьдьше пор. 276. 12, шѧдше ἐλθόντες 4. 20; шедъшен по мънѣ οἱ ἀκολουθήσαντες 68. 26; fem. шедъша ἀκολουθήσασαι 307. 18, шьдъшюю по немь ἀκολουθησάντων 318. 2.

шьствне πορεία iter: шьстье vl. шьствне 261. 11–12.

шюи sive шоуи εὐώνυμος sinister: шюіж 71. 23, 95. 17, 157. 17, 181. 12, шіжіж 72. 2, 96. 12, шюіжж 157. 27, шіжіж 108. 14, ἐξ ἀριστερῶν о шіжіж 305. 20.

шюнца ἡ ἀριστερά sinistra 14. 23.

шюмъ ἦχος fama 209. 13, sonitus шюма 295. 14–15.

Ѣ

ѣ, lege и, pronominis и αὐτός is, quod vide, acc. plur. neutr. gen. 20. 28, 36. 14, 42. 13. 20, 127. 6, 219. 32, 334. 6, 372. 18, vel acc. dualis masc. gen. 28. 10, 73. 4. 19, 117. 23, 154. 15, 159. 19, 199. 18, 317. 17, 354. 19, и 9. 17; ѣ pro ѣже (τὰ quae) nomin. plur. neutr. 147. 11; accedente particula же relativi pronominis partes obtinet: ѣже nom. sing. fem. 73. 13, 115. 17, 159. 6, 193. 20, 197. 11, 200. 4, 224. 8, 229. 17, 231. 24, 245. 8. 17, 298. 9, 330. 12, 335. 1; plur. neutr. gen. ѣже nomin. 40. 1, 42. 14, 57. 6, 127. 31, 147. 12, 191. 12, 201. 14, 241. 7, 290. 20. 31, 305. 11, 310. 11, 311. 5, 399. 25, acc. 43. 22–23. 24, 140. 21, 149. 6, 219. 30, 222. 21, 238. 7, 243. 8. 10. 12, 249. 3, 253. 19, 254. 16, 287. 17, 293. 9, 309. 14, 310. 7, 311. 27, 322. 2, 332. 12. 14, 334. 5. 6, 335. 12, 342. 11, 344. 30, 349. 16, 350. 17. 18, 357. 14, 359. 6, 370. 27, 375. 27, 379. 19, 403. 15; dualis masc. gen. 211. 13, 236. 19 bis.

ѣвиѣ pro авиѣ, quod vide, 211. 23.

ѣвити – ѣвлѣти δεικνύω, φανερόω ostendo: ѣвихъ ἔδειξα 359. 21, ἐφανέρωσα 385. 4–5, ѣви ἀνέδειξεν 240. 11, ἐφανέρωσεν 320. 10, ѣвилъ еси ἀπεκάλυψας 36. 13–14; –сѧ: ѣвиж сѧ ἐμφανίσω 376. 23–24, ѣвитъ сѧ ἀποκαλύπτεται 278. 6, φανερωθῇ 317. 1, ѣватъ сѧ φανῶσιν 15. 6, ѣви сѧ ἐφάνη 184. 6, 234. 6, ἐφανερώθη 184. 13. 18, 401. 23, ἐφανέρωσεν ἑαυτόν 400. 2–3, ὤφθη 148. 14, 190. 11, 311. 4, шви сѧ ἐφάνη 3. 5, φαίνεται 5. 1. 21–22, ѣвишѧ сѧ ἐφάνησαν 308. 21, ἐνεφανίσθησαν 110. 5, dual. ѣвишѧ сѧ ὀφθέντες 236. 19–20, caetera vide sub авити сѧ, ubi addenda да не авишіи сѧ μὴ φάνῃς 16. 12, да бж сѧ авили ὅπως φανῶσιν 16. 8; – ѣвлѣіши δεικνύεις 321. 3.

ѣвлѣніе in къ ѣвлѣніе εἰς φανερόν in palam 228. 12.

ѣвѣ ἐν τῷ φανερῷ 16. 15, φανερῶς 119. 27, 343. 4, φανερόν 38. 12, 136. 4, ἐν παρρησίᾳ 342. 13, 343. 11; vide авѣ, ubi addendum авѣ ἐν τῷ φανερῷ 15. 2. 13.

ѣдъı vide sub ѣмь.

ѣдь τροφή esca: ѣдь 116. 15 (ubi graece participium ἔσθων, vl. ἐσθίων, legitur), шдъ 6. 14.

ѣдьца φάγος devorator: ѣдъца 35. 18, 224. 1.

ѣдж – ѣхати ἐλαύνω vehor, sed ѣджштемъ 229. 3 reddit graecum πλέω (navigo), ѣдѣахж 337. 1 graecum ἤρχοντο et ibid. 11 graecum ὑπῆγον; ѣхан cf. 210. 18 nota.

ѣзва πληγή plaga: acc. plur. ѣзвы 244. 7; τύπος fixura (vl. figura, foramen, vestigium): ѣзвж 399. 11, ѣзвы 399. 8; cf. ызвы 244. 16 nota.

ѣзъ pro азъ, quod vide, 162. 6–7.

ѣко ὅτι quia, occurrit persaepe; ѣко ὡς sicuti: 15. 21. 24, 17. 27, 21. 14. 15, 30. 27. 28 bis, 31. 25, 38. 7, 46. 16, 48. 19, 58. 3. 4–5, 59. 26, 61. 9. 11, 65. 11, 67. 26, 70. 28, 76. 8, 78. 10, 81. 4. 23, 100. 28, 102. 17, 111. 4, 118. 1, 124. 6, multa alia; ѣко ὡσεί: шко 7. 24, ѣко 49. 29, 112. 1. 3, 116. 27, 151. 9, 194. 10, 204. 18. 21, 234. 27, 236. 13, 300. 2. 9, 301. 18, 306. 20, 308. 22, 317. 4, 325. 25, 336. 9, 393. 19, 396. 15; ѣко ὥσπερ: 14. 11. 18, 15. 3, 16. 6, 41. 4, 46. 7, 63. 13, 90. 19, 277. 18, 280. 4, 332. 16; ѣко ὥστε: 24. 1. 14, 39. 2, 42. 7, 45. 13, 47. 25, 53 25, 89. 7, 105. 3, 106. 9, 118. 13, 119. 27, 120. 6, 121. 13, 124. 20, 125. 14, 126. 25, 129. 23, 130. 8, 151. 10, 179. 13, 211. 6, 252. 8, 323. 10.

ѣкоже ὡς 23. 1, 31. 25, 53. 18, 98. 25–26, 100. 28, 111. 14, 113. 10, 115. 2, 129. 6. 9, 130. 4, 141. 2, 171. 8, 202. 13, 219. 4–5, 239. 16, 265. 21, 277. 30, 291. 21, 301. 25, 308. 11, 378. 16, 401. 9, шкоже 3. 15–16; ὡσεί 29. 3; ὥσπερ 15. 14, 72. 15–16, 89. 12, 90. 16–17, 93. 8, 95. 14, 333. 4–5; καθώς 99. 9, 112. 6, 129. 27, 149. 20, 159. 18, 173. 14. 25, 184. 2, 189. 4, 194. 7, 195. 13, 198. 10. 18, 211. 27, 218. 2. 21, 245. 21, 249. 10, 277. 24, 297. 21, 298. 27, 310. 4, 311. 18, 316. 11, 323. 4–5, 332. 20–21, 333. 16, 338. 17, 340. 24, 341. 1, 345. 18, 349. 21, 358. 9, 359. 9, 367. 17, 370. 27, 372. 13, 373. 30, 374. 4, 377. 11. 25, 378. 8, 379. 2. 6. 12, 384. 18, 385. 22, 386. 6. 10. 12. 18. 22. 26, 396. 17, 398. 25, καθά 105. 24, ὅν τρόπον ѣкоже 86. 17, 262. 27; ὅτι 149. 12, 291. 20.

ѣкъ et ѣкъ же οἷος qualis: ѣка же 88. 24, ѣцѣхъ 148. 13, cf. ѣко οἷα 169. 26; ὅς δήποτε quicumque: ѣцѣмъ же 330. 21.

ѣма βόθυνος fovea: къ ѣмж 38. 2, 52. 14, 219. 2.

ѣможе ὅπου ubi: 23. 18, 140. 4, 239. 20, 349. 1. 4, 374. 1. 10, 375. 4, 402. 17. 20; οὗ 113. 14, 240. 14.

ѣмь – ѣсти ἐσθίω edo: ѣсти 37. 3, 91. 21, 257. 7, ѣстъ 26. 13, 122. 1, ѣсте 213. 21, 298. 28, ѣдятъ 51. 12, 53. 14, 140. 18. 20. 27, 143. 8, 214. 2–3, ѣдите 241. 12, ѣдъı 35. 15–16. 17, 173. 19,

223. 28. 30, ѣджштъ acc. sing. 121. 27, ѣджште 241. 6–7, ѣджштѧ 140. 15, ѣджштемъ 173. 17, 173—174, ѣджщемъ 99. 3. 15, ѣджщихъ 49. 29, ѣдѣаҳж 214. 27, 269. 1, 277. 27. 31, ѣдѣшихъ 54. 18, ѣстъ съ ними συνεσθίει 267. 13; φάγω: ѣсти фагеи̃ν 37. 12, 49. 18, 52. 27—28, 54. 4, 95. 23, 96. 16, 98. 21, 123. 12, 134. 20, 137. 20, 138. 14. 16. 18, 144. 5. 9, 215. 9, 233. 4, 234. 24, 255. 17, 297. 25. 27, 328. 7. 9, 338. 18, 340. 14, supin. ѣстъ фагеи̃н 263. 7; ѣмь φάγω 275. 20, ѣси φάгѭс 173. 2–3, φάγεσαι 275. 21–22, ѣстъ ѣфаге 205. 24–25, 215. 7, 311. 25–26, 340. 6; plur. ѣмъ 18. 5, 297. 10, ѣсте 17. 13, 254. 22, ѣдѧтъ 335. 19, 390. 18; imper. ѣжды φάγε 254. 13, ѣждъ 328. 5–6, ѣдите 99. 18; aor. ѣсѧ 144. 23, 235. 4, 337. 19, 338. 16, 340. 4, 341. 1, ѣшѧ 49. 26, 54. 15, 139. 3, ѣс(о)мь 261. 24; ѣдѣше 269. 23, ѣдѣшихъ 145. 1–2, ѣдѣшихъ 139. 6; ѣлъ (ки) 224. 6, ѣли (есте) 338. 4; τρώγω: ѣдꙑ ὁ τρώγων 340. 17. 22, 372. 20, ѣдаи 341. 2, ѣджще τρώγοντες 90. 20; ѣдѣшемъ βεβρωκόσιν 336. 18–19; νήστεις: не ѣдѣшѧ 144. 10, не ѣдьшъ 54. 4–5.

ѣрость θυμός ira: ѣрости 208. 18.

ѣръ αὐστηρός austerus 285. 17. 21.

ѣрьмьничь adj. (τοῦ) ὑποζυγίου subiugalis: (сѣна) ѣрьмьничѧ 74. 1.

ѣсли plur. φάτνη praesepe: gen. plur. ѣслии 260. 15, loc. ѣслеҳъ 197. 3. 16, 198. 2.

ѣште pro аште, quod vide, 218. 4, 375. 1, ѣще 355. 3.

Ю

ю in не ю ли 52. 17, 145. 23, cactera vide sub оу: не оу ли.

югъ νότος auster: югъ 258. 9, юга 262. 9; adj. южьскъ: южьскаа 249. 13, cf. 41. 11 nota.

юда pro июда, antecedente vocali и sive ι: юдж 125. 12, юдѣ 135. 2, vide июда.

юже ἤδη iam, юже не οὐκέτι: 12. 15, 49. 14, 54. 2, 59. 3, 66. 7, 99. 24, 130. 8, 138. 11, 144. 8, 154. 19, 160. 7–8, 170. 25, 174. 8, 182. 22, 203. 4, 246. 19, 257. 22, 269. 8. 16, 295. 27. 28, 310. 16, 323. 16, 328. 15, 329. 3, 355. 2. 15, 362. 3, 363. 26–27, 371. 6, 377. 21, 379. 16, 395. 11. 25, 401. 22; ижже pro юже 331. 4, vide оуже.

юность νεότης iuventus: отъ юности 67. 27, 155. 21, изь– 281. 9.

юноша νεανίσκος iuvenis: юноша 67. 26, 68. 7, 176. 17, юношѧ (recte юношж) 176. 19, юношж 183. 17, юноше 222. 2.

юньць ταῦρος taurus: юньци 78. 18–19.

юнѣи ὁ νεώτερος adolescentior 268. 16.

ютро πρωί mane 55. 3, 161. 8, 171. 14, πρωίας 75. 8, ὄρθρου 346. 22, ютроу πρωίας 105. 1, ютрѣ αὔριον cras 262. 20, vide оутро.

Ѩ

ѩ acc. plur. masc. et fem. gen. αὐτούς, αὐτάς eos, eas: 4. 12, 9. 27, 17. 19, 20. 4. 15, 29. 10, 31. 13, 38. 11, 43. 19, 44. 26, 45. 5, 46. 6. 13, 47. 13. 24, 49. 21, 53. 24. 25, 55. 10, 58. 1. 12, 65. 22, 69. 18, 70. 22, 72. 7, 74. 27, 75. 6, 77. 20, 78. 24, 81. 27, 95. 13, 100. 29, multa alia, ѩ gen. sing. pro еѩ 360. 21, 366. 19.

ѩ 3 pers. aor. verbi ѭти: вѣржѩ 369. 25–26.

ѩдро ταχύ cito 112. 8. 12, 363. 1, ταχέως 265. 17, 363. 6; cf. скоро, къскорѣ.

ѩже nomin. plur. fem. gen. αἵ quae et acc. plur. masc. et fem. gen. οὕς, ἅς quos, quas: ѩже nom. plur. fem. 92. 2, 110. 11, 170. 16, 182. 19, 226. 4. 10, 305. 5, 307. 18, 308. 21, 358. 11–12; acc. plur. masc. 67. 2, 79. 7, 124. 28, 216. 10, 256. 9, 269. 1, 307. 25, 332. 18, 341. 12, 375. 21, 385. 5. 10. 15. 21. 24, 387. 1, 388. 12; acc. pl. fem. 287. 6–7, 304. 8, 401. 12.

ѩза μαλακία infirmitas: ѩзѫ 9. 22, ѩзж 28. 25; νόσος morbus: ѩзѧ 118. 30.

ѩзꙑкъ ἔθνος gens: ѩзꙑкъ nom. et acc. sing. 168. 14–15, 303. 1; ѩзѣкъ 87. 21 bis, 168. 15—16, 220. 23, 293. 23 bis, 365. 1–2. 7, dat. ѩзѣкоу 78. 3, nom. pl. ѩзꙑци 95. 13, ѩзѣци 18. 7, 38. 23, 255. 18, gen. pl. ѩзꙑкъ 9. 2, 199. 15, ѩзѣкъ 29. 21, 72. 8, 295. 11, 298. 18–19, dat. ѩзꙑкомъ 88. 8, ѩзꙑкмъ 282. 16, ѩзѣкмъ 31. 5–6, 71. 14, 157. 8, 160. 20, 295. 14, ѩзкмь 38. 17, acc. pl. ѩзꙑкꙑ 295. 8–9, ѩзѣкꙑ 113. 19, instr. 87. 27, 158. 3, 295. 10, ѩзꙑцѣхъ 168. 28, 312. 12; — γλῶσσα lingua: ѩзѣкъ 143. 20, 194. 28, ѩзѣкꙑ pro ѩзꙑкъ 273. 20, ѩзѣка 143. 24, ѩзѣкꙑ instr. 185. 2.

ѩзꙑчьникъ ἐθνικός ethnicus: ѩзꙑчьници 15. 14, ѩзꙑчьникъ 63. 13–14.

ѭти χρατῆσαι 78. 9, 125. 17, 163. 22, συλλαβεῖν 102. 19, 176. 13, cf. 301. 3 nota, πιάσαι 344. 25, 346. 4, 360. 11, вѣржѭти 76. 27, 329. 22, vide sub вѣрѫ; ѭтъ aor. 3 pers. sing. ἐκράτησεν 28. 1, 136. 12, ἐπελάβετο 50. 22, ἐπίασεν 348.

26, вѣржѧтъ 193. 21, vide sub вѣра; ѩсомъ ἐλάβομεν 210. 22; ѩсте ἐκρατήσατε 102. 21, —сѧ 112. 16, ἐκρατεῖτε 176. 14, ἐπιάσατε 401. 12, вѣржѧсте 76. 24—25, vide sub вѣра; ѩсѧ ἐκράτησαν 102. 4, 176. 8, κρατοῦσιν 176. 18—19, συνέλαβον 211. 12, 388. 22, ἐπίασαν 400. 13; вѣржѧсѧ 76. 6. 26, 184. 12. 16. 21, 321. 13, 354. 16, ἐπιστεύετε ἄν вѣржѧсте ѩлн 335. 5—6, vide sub вѣра; part. ѩтъ: ѩта естъ κατειλήφθη 347. 6, ѩтѫ κατειλημμένην 347. 4.

ѩчьнъ (vl. ѩчьнѣнъ) κρίθινος hordeacius: gen. pl. ѩчьнъ 336. 5, ѩчѣнъıхъ ib. 18.

Ж

жгѣлъ γωνία angulus: жгѣлоу 163. 20, 289. 27, жгѣлѫ recte жгѣлоу 77. 25—26.

жданца ἄγκιστρον hamus: ждницѫ 60. 23.

жже addito adiectivo желѣзьнъ, quod vide, reddit graecum ἅλυσις catena: жжа 131. 3, жжемь 130. 25, жжи 131. 1, 230. 4.

жжика masc. gen. συγγενής 390. 10—11, fem. gen. συγγενίς 192. 26.

жза δεσμός vinculum: жза 143. 24, gen. sing. жзъı 260. 19, plur. жзы τὰ δεσμά 230. 6.

жзиниште δεσμωτήριον vincula: къ жзиницѣи 34. 3—4.

жзькъ στενός angustus: жзька 19. 27, жзькъıми 19. 24, cf. тѣснъ.

жтроба κοιλία venter: жтробъı 193. 15, жтробѣ 193. 20, vide notas ad 193. 11, 249. 2, 322. 9, cf. etiam чрѣво.

жтрь in из жтрь, vl. из жтрии, ἔσωθεν ab intus 142. 20, cf. 103. 3 nota.

жтрьıждоу ἔσωθεν intus: жтрьıждѫ 85. 4; antecedente praepositione из, из оутрьıждѫ ἔσωθεν 142. 13—14, из жтрѣждѫ 246. 17—18.

Ѕ

ѕ acc. sing. fem. gen. αὐτήν (αὐτόν) eam (eum): 12. 22. 31, 23. 7, 27. 21, 28. 2, 33. 12. 13, 53. 7, 57. 12. 14, 62. 23, 66. 12. 18, 80. 28, 103. 13, 118. 22. 23, 137. 19. 20, 147. 19. 21, 153. 6. 12, 164. 22. 27, 172. 10, 206. 14, 209. 19, 221. 28. 29, 233. 1, 235. 28, 236. 1, 255. 2, 259. 17. 20. 23, 260. 3. 8, 267. 6. 20, 278. 12. 13 bis. 14, 291. 8. 12, 321. 6. 10, 347. 4, 358. 17. 18. 19. 20, 363. 6. 14, 366. 20, 368. 18. 20, 378. 4. 5. 17, 395. 9.

ѕждоуже ὅθεν ubi 94. 17. 23.

ѕже acc. sing. fem. gen. ἥν (ὅν) quam (quem): 4. 17, 60. 23, 71. 26, 157. 20. 24, 161. 11, 260. 17, 268. 11, 285. 15, 325. 21, 326. 20. 21, 340. 11, 350. 24, 385. 3, 386. 21, 387. 4, 388. 19.

У

упокритъ ὑποκριτής hypocrita: упокрити 14. 18, 16. 6, 80. 5, 83. 19. 29, 85. 1—2. 10. 19, 258. 10—11, упокритъı 91. 26, vide лицемѣръ.

усопъ ὕσσωπος hyssopus 395. 14—15.

утро vide sub оутро 69. 15.

Quae sequuntur vocabula refer supra pag. 503 ante добротворити:

до pro да coniunctio ἵνα 342. 10, 367. 6.

до praepositio, regit genetivum, respondet graeco ἕως: 2. 21 bis. 23, 5. 7, 35. 6, 36. 4 bis, 70. 13, 80. 23, 86. 9, 89. 14, 90. 3, 99. 25, 100. 23, 103. 2, 105. 19, 109. 5. 25, 111. 7, 113. 12. 23, 137. 5 (до полъ ἕως ἡμίσου), 170. 23, 174. 9, 175. 4, 181. 27, 182. 12, 196. 6, 197. 24, 208. 20, 209. 31, 242. 2. 3, 251. 23, 272. 24, 300. 27, 303. 11—12 (до сѣде ἕως ὧδε), 306. 21, 312. 18, 319. 22 (ἕως ἄνω до врѣха), 347. 19; до колѣ ἕως πότε vide sub доколѣ ubi graeco vocabulo ἕως addas πότε; до селѣ vide sub доселѣ, ubi 330. 2—3 in 332. 3 corrigas; до ἄχρι 90. 21, 191. 10, 206. 31, 277. 28; до конъца εἰς τέλος vide sub конъць; до врѣха плодъ творити τελεσφορέω 227. 22.

